

**CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.**

EDITIO EMENDATIORE ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C.F.

INSTITUTA,

OPERA

**EJUSDEM NIEBUHRII, IMM. BEKKERI, L. SCHOPENI,
G. ET L. DINDORFIORUM ALIORUMQUE PHILOLOGORUM
PARATA.**

CONSTANTINUS PORPHYROGENITUS.

VOLUMEN I.

**BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXIX.**

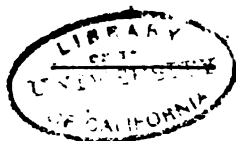
**CONSTANTINI
PORPHYROGENITI
IMPERATORIS
DE CERIMONIIS
AULAE BYZANTINAE
LIBRI DUO**

GRAECE ET LATINE

E RECENSIONE

IO. IAC. REISKII

CUM EIUSDEM COMMENTARIIS INTEGRIS.



VOLUMEN I.

**BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXIX.**

REGIAE SCIENTIARUM ET LITTERARUM

ACADEMIAE HAUNIENSI

B. G. NIEBUHRIUS.

Quam secutus rationem Vobis potissimum, viri clarissimi, inscribendam esse statuerim hanc Byzantini corporis partem, id paucis exponi, Vobisque, nisi admodum fallor, probari poterit. Societates eruditae, ad culturam incrementaque doctrinae institutae, in civitate litterata, quae cuique nationi propria est, Senatus locum tenere mihi videntur, quem vel peregrinis adire liceat, ut, quoties opus sit, ad auxilium ferendum hortentur, pro beneficiis acceptis gratias agant, egregie facta collaudent. Atque hoc quidem si vel cuivis peregrino facere licet, quanto id magis a Vobis, viri clarissimi, mihi concedi oportet, qui nascendi iure, munerumque in re publica cum civium plausu olim gestorum memoria, fretus, popularent vestrum me ferre nun-

quam desinam, quem denique Vos collegii vestri honore dignum esse censuistis? Iam primum autem in limine operis quod Reiskiani commentarii parte inedita ornabitur, praedicanda mihi est memoria **SUHMI**. Qui quum sapienter intelligeret quam pretiosae essent schedae viri summi, quem plerique eius aevi homines eruditi superbe atque imperite despiciebant, eas, munifice a vidua redemptas, bibliothecae suae paravit, litterarumque commodo servavit: servavit dico: etenim in tanta quae subsequuta est tempestate atque rerum conversione, nisi vir ille ceteris dissimilis fuisset, labores Reiskii aut interiissent plane, aut fortasse, vili, si fieri posset, pretio coempti, Dibdino aliquo agente, in Lucullorum bibliothecas detrusi essent, unde negant redire quicquam quod semel sepulcris istis illatum sit. Male sit vobis, malae tenebrae Orci! Nunc autem plane contraria ratione evenit, ut post aliquot annos cum reliquis copiis Suhmianis in bibliothecam Regiam Hauniensem migrarent; huiusmodi divitiis ornari dignissimam; quippe quae splendore codicum praesertim qui ad litteras graecas orien-

talesque pertinent ceteris per septentrionis regiones
positis praefulget fere omnibus. Iam vero quum
talis sit, peregrini quoque pariter cum civibus
liberrimo ad eius thesauros gaudent aditu: verum-
tamen vestrae, quae maiorum fortuna et sapientia
bibliothecis intulit, gnauiter eruunt ipsi, publicaeque
luci atque utilitati tradunt. Hinc praegloriam in
Germania atque in universum apud cunctos bonae
doctrinae aestimatores aequos et peritos sibi lau-
dem peperit O. D. BLOCHIUS, qui, prolatis
Herodiani Galenique libris, inter illos censeatur
qui reductis peculiari saeculi nostri felicitate in
vitam libris veterum, communes extiterunt philo-
logorum benefactores: non minus insignis acumine
ingenii doctrinaeque praestantia, dum depravatam
unici codicis scriptionem emendat. Eum igitur per
litteras adii, simulac de edendis Reiskianis cogi-
tationem susceperam, idque eo magis quod, propter
tot annorum absentiam, parum gnarus mutationum
quae interea accidissent, nescio quomodo mihi
persuaseram adscriptum esse Regiae bibliothecae
Firum clarissimum. Respondit ille comiter atque

amice, pro more ingenii; meque, non esse provin-
ciam suam quam autumabam, edocuit, commendavit
autem ad perficienda quae cuperem, SALOMONI-
DEM. Qui laborem haud cunctanter susceptum
quam sedulo, quam accurate executus sit, quam
strenue enisus ut, sublatis mendis plurimis quae
festinanti Reiskio adhaeserant, limatius ipso arche-
typo prodiret quod mihi comparabat exemplum,
quot eruditionis in universo negotio ediderit do-
cumenta, longum foret enarrare; silere de iuvenis
egregii meritis, nefas. Reiskiani libri usum liber-
rimum, ut is tam accurate posset transcribi, con-
cessit WERLAUFFIUS, V. cl.: cui rationes meas
dignas videri quas adiuvet, et laetor, et inprimis
mihi honorificum esse duco; eumque rogo, ut gra-
tias quam amplissimas sibi agi sinat; meque de
tali moderatore gratulantem bibliothecae, quam
vetere amore amplector, aequis auribus audiat.
Vos autem, viri clarissimi, valete, favoremque
quo me ornastis, servate mihi perpetuum.

P R A E F A T I O.

De Constantino Porphyrogenito Imperatore, de libris quibus ordo aulae Byzantinae declaratur, qui ad illum auctorem referuntur, eorumque codice Lipsiensi, plene luculenterque a Leichio Reiskioque expositam est: nos breviter explicabimus, haec editio quibusnam dotibus illi praestet quae et princeps fuit, et hactenus unica. Hanc a Leichio coeptam, immaturaque eius morte abruptam a Reiskio ad finem tomi secundi perductam, tertium voluntate bibliopolae qui rei familiaris iacturam augeri nolebat omissum esse, notissima res est. Leichius, pravo consilio usus, ita confisus est apographo per Draudium collecto, ut vix inspiceret codicem cuius praesentis copia erat, editionem certe unice ad illud typis exscriberet. Sed Reiskius, suscepta operis cura, nihil antiquius esse duxit collatione codicis, unde quam plurimis locis foedissimos errores correxit; incisa integra, propter *ὀμοιοτέλευτα* praesertim, omissa, restituit: quae omnia in commentario accurate indicavit, in priore parte quae iam e prelo exierat emendare non licebat. Ego a Classeno meo impetravi ut vitiosa emendaret, manca suppleret, quae ex prave graecis ma e versa essent, corrigeret; omnia ex mente Reiskii: cuius rei et labor fuit non exiguus, et fructus sane amplus. In sequentibus quae Reiskius ipse accuravit, nihil mutare placuit, quamquam ille, quum portenta scribendi, qualia in codice extant, manifestosque errores, relinqueret, sibi ipsi, meaeque consuetudini contrarius fuerit. Sed nolebam festinatius agere, quod facere debuissem, otio destitutus; itaque incommodum, quod levius mihi videretur, elegi. Quum vero concedimus non esse omni numero absolutam recensionem Reiskii, commentarii laudibus nihil sane detrahitur, quo ille res obscurissimas extraque communem cognitionem positas ita explicavit ut Lessingius, etiam in his litteris sapientissimus iudex, „admirandum esse opus,

et luculentissimis huius ~~partem~~ ^{partem} aequiparandum,“ pronuntiarit. Huius commentarii partem posteriorem, quae Appendicem libri primi, secundumque integram persequitur, post annum LXXV, e schedis Reiskii, in volumine huius partis secundo ereptam oblivioni in lucem proferam; idque mihi potissimum contigisse, propter paternam amicitiam, pietatemque qua inde a pueritia memoriam viri unici sancte colere assuetus sum, vehementer lactor. Fateor sane multis locis nonnisi inchoata esse, limae servata, quam scriptor adhibuisset, nisi bibliopola eum destituisset: verum id nitore potius quam pretio operis obest.

Codicem ipsum, ut inspici posset ubi opus foret, Lipsia transmissum esse, Blumneri, v. cl. humanitati, litterarumque amori, et, nisi me coniectura decipit, amicitiae patrocinioque Hermanni debeo.

Indices, ad eorum instar qui Agathiae subiecti sunt, conficere vellem; verum hactenus inveni nullum cui vires ad rem bene exequendam cum otio coniunctae suppeterent: novi, qui optime conficeret, sed eum a nobilioribus studiis avocare nolo. Quod si spes de re quam cordi habeo prorsus abiicienda est, eos certe dabo quos Reiskius editioni suae destinaverat: quae vero ille ex Georgio Hamartolo, atque aliunde, ad exaequandam potissimum terti voluminis molem, subiungere in animo habebat, omittere, ut inutilia, dedevi.

Scio ego, libros Constantinianos de caerimoniis, quos inscriptio ipsa circa nugae versari prodit, a plurimis contemni plane ac dederi: neque negabo maiorem prioris libri partem ita esse comparatam ut ingenuo homini nauseam moveat. Sed vel in his quisquiliis insunt nihilominus res ad historiae cognitionem minime inutilis: tum vero illa praesertim in sequentibus quae ex Petro Patricio, partim omisso eius nomine, hausta sunt, non solum utilitatem habent eximiam, sed elegantiam quoque; neque fere alii huius corporis libro praestantia cedunt. Delitescit in iis, ut rem exemplo commonstrem, Leonis Augusti edictum, quod per annos paulo minus LXXX inde protrahere neglexerunt qui augendae collectioni reliquiarum iuris Ante-Iustiniani operam dederunt.

Scr. Bonnae a. d. V. Id. Mart. MDCCCXXIX.

EDITIONIS LIPSIENSIS DEDICATIO.

SERENISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO
FRIDERICO CHRISTIANO
REGIO POLONIAE ET MAGNI DUCATUS LITHUANIAE
PRINCIPI
DUCI SAXONIAE IULIAE CLIVIAE MONTIUM ANGRARIAE ET WESTPHALIAE
ELECTORATUS SAXONICI PRINCIPI HEREDI
LANDGRAVIO THURINGIAE MARCHIONI
MISNIAE ET SUPERIORIS INFERIORISQUE
LUSATIAE
COMITI PRINCIPALI HENNEBERGICO
COMITI MARCAE RAVENSBERGAE
BARBYAE ET HANOVIAE
DYNASTAE IN RAVENSTEIN CET.
DOMINO SUO CLEMENTISSIMO.

SERENISSIME PRINCEPS REGIE
DOMINE CLEMENTISSIME.

Quod REGIAE CELSITUDINI TUAE demississimo animi cultu offerre sustineo eximium Constantini, Caesaris litteratissimi, Opus, iam fratris defuncti pietas consecrare TUAE in meliores scientias benignissimae indoli constituerat, Neque profecto potest tam insigne Augustalis doctrinae monumentum digniore in loco collocari, quam apud TE, SERENISSIME PRINCEPS REGIE, Cuius Aulam iam dudum Virtus

XII EDITIONIS LIPSIENSIS DEDICATIO.

omnis ac chorus Musarum, velut sanctissimum suum sacramentum, coluere. Gaudent in primis Lipsienses Camenae exoptatissima felicitate, ut, quum tanta eas clementia foveas, earumque adeo coetibus interesse haud dedigneris, TE, una cum SERENISSIMA CONIUGE, tamquam tutelares Genios, venerentur. Et me quoque iuvat solvere fraterna vota, simulque meam erga TE summam animi religionem documento hoc publico profiteri. Deus Opt. Max. regnum AUGUSTISSIMI PARENTIS porro esse auspiciatissimum iubeat, servetque REGIAE CELSITUDINI TUAE illam egregiam mentem in litterarum ac publicae salutis uberrima commoda ac diutissime sospitem TE florentemque praestet! Haec adsiduis precibus optat

REGIAE CELSITUDINI TUAE

devotissimus et obsequentissimus

CHRISTIANUS ANDREAS LEICH.

I O. I A C. R E I S K I I
P R A E F A T I O N E S.

A D T O M U M P R I M U M.

Quum ea, de quibus admoneri futurum huius libri lectorem Ed.L. I fas est, tot sint numero et enarratu tam ampla, ut una, modica certe futura, dissertatione comprehendi nequeant, aliaeque praeterea vetent rationes omnia, quae in promptu sunt, simul effundere: visum est operam partiri, et hoc quidem loco tantum de fati huius, quod nunc prodit, operis Constantiniani, item de illius argumento, titulo et auctore disserere; alteri autem volumini mox secuturo reliqua reservare, de quibus expositionem praefatio lectori debet.

§. 1. *De fati huius operis.* Opus tam scitum et utile, atque hoc est, potuisse per tot saecula scriptorum Graecorum Latinorumque, quotquot ab eius natalibus inde claruerunt, omnium notitiam effugere, profecto mirum est, praesertim in aetate illa, qua superius saeculum fervebat, indagatione chartarum ad Byzantinam historiam pertinentium. Primus autem ZACHARIAS CONRADUS UFFENBACHIUS, Rei publicae Francofurtanae ad Moenum quondam Scabinus et Consularis, librum hunc in famam misit, eius notitiam edendo, quae ex Celeber. FABRICII *Bibliothec. Graec. Tomo VI.* inferius a nostris operis repetetur. Ex Uffenbachii possessione pervenit in Bibliothecam Ampl. Senatus urbis nostrae, quae optimis libris instructa eruditibus nostratibus magno usui est. Ita factum, ut Amplissimus MASCOVIVS, eius praefectus, IO. HENR. LEICZIVM, nuper in Academia nostra elegantiorum litterarum

Professorem clarissimum, qui eam a prima adolescentia frequentare consueverat, ad edendum opus hactenus ineditum excitaret. Iam antea id idem molitus fuerat IO. HENRIC. MAIUS, in Academia Giessana quondam Graecae et Orientalium linguarum Professor. Testatur in *Catalogo*, quem confecit, *codicum manuscriptorum bibliothecae Uffenbachianae*, se libri huius latinam interpretationem confecisse, certamque editionis spem facit. At ea quidem cum ipsius obitu decollavit, neque, quo devenerit eius interpretatio, constat. Specimen eius, unde aestimari queat, habetur in modo laudato catalogo, et apud FABRICIUM. Omne igitur aliquanto auspiciore editionem operis desideratissimi suscepit clar. LEICHTUS, vir Graecae Latineque doctissimus, et in omni vetere novaque historia versatissimus, et primam quidem eius spem faciebat anno 1745 in libello *de Diptychis veterum pag. 10 sqq.* ubi totum caput quadragesimum secundi libri utroque sermone vulgavit; ipsam vero editionem ordiebatur biennio post. Ab eo inde Ed.L.II tempore processit impressio variis intercepta impedimentis, donec tandem superioris anni incunte aestate doctissimum editorem, vita longiore dignissimum, et egregia promittentem, acuti morbi vis in aetatis flore tolleret. Pervenerant tum temporis typographi usque ad paginam huius editionis 216. Devoluta deinceps ex magnorum virorum de meis profectibus benigno iudicio editionis absolvendae cura ad me fuit. Quae igitur ea, qua dixi, pagina posteriora sunt, excusa fuerunt sub meis oculis, et excudentur porro, favente Deo, quae supersunt.

§. 2. *De argumento libri.* Si quis hoc saeculo, et paene dixerim unquam, in lucem editus fuit cognoscendae Augustae Romanae Byzantinaeque historiae utilis liber, est sane hic. Neque immerito in eius desiderium exarserunt eruditi, ex quo argumentum et pretium intellexere. Et sane, si quis secum reputet, hunc librum de caerimoniis aulae Byzantinae exponere, recolatque animo, quot et quam diversa in aulis summorum principum usu veniant, et id quoque tandem intelligat, aulam Byzantinam, qualis certe Porphyrogenetorum tempore erat, umbram veteris Augustae Romanae fuisse: facile ille affirmanti credat, neque sacrum esse, neque profanum, historiae veteris argumentum, quod hic liber non attingat,

non illustret. Si quem rituum ecclesiasticorum studium capit, cognoscat hinc, qualis fuerit ecclesiae Graecae facies decimo post N. C. saeculo, quae legendorum Patriarcharum ratio, qualis eorum cum suis Imperatoribus consuetudo, quae Graecarum ecclesiarum partes et structura, quae instituta celebrandi divini cultus, qui eius ministri, quis ordo festorum dierum, quae sacrae processiones, quas, quibus diebus, ad aedes monasteriave celebrant. Rerum autem civilium contemplatio si quem magis delectat, vastus illi se campus hic pandit spectatu dignus pariter atque iucundus. Creantur Augusti, celebrant nuptias, susceptosque recens liberos curent sacro lavacro in ecclesia expiari; conferunt dignitates, ad suburbana palatia rusticatum, vindemiatum, item ad horrea publica, annonam conditam spectatum, procedunt; excipiunt, aliter quotidianas procerum salutationes, aliter statas solenniores; perorant in silentiis, spectant Circensem insaniam, audiunt factionum acclamationes et flagitationes, praemia dant auribus victoribus, missilia spargunt, pyrrhichas et ludos Gothicos spectant, vota, brumalia, natales ortus imperiique et connubii sui celebrant, divinas epulas exhibent, eunt in bellum, agunt in castris, redeunt in urbem triumphantes, victasque calcant regum cervices; stipendia militibus erogant, instruunt et expediunt classes, admittunt legatos exterorum principum, quos ipsi ablegant, pompam et luxum omnem suum explicant, egestate passim transmicante, tandem abeunt ad plures, et in monumenta sua differuntur. Perambules hoc ipso libro duce illa eorum septicentralia monumenta, et lustres cuiuscunque urnam cum inscriptis nominibus, in quibus aliqua sunt, quae frustra in DUCANGII Familiis Byzantinis quaeruntur. Vestres quoque hoc eodem duce in ipsa pretiosorum et monumentorum orientalis imperii conditoria, arcasque vestiarias et aliam suppellectilem excutias. Melius hic, quam usquam alibi, procerum tam palatinorum; quam militarium, item magistratum urbanorum aliorumque minorum ordines videas, longisque in porticibus excubantes numerosos variosque Ed.L. III greges sacri corporis custodiae deputatos. Mitto cetera, quum e superius dictis abunde constet, eam esse rerum hoc in opere expositarum varietatem, leporem atque dignitatem,

ut hominum doctorum studia in se conversura ea et exercitura sint. Uni placebit, ni fallor, vestiariam rem, alii numariam, alii domus augustae officia, hinc illustrare. Quamvis enim ea, quae Leonis et Constantini nostri tempore in usu erant, a superioribus Theodosii et Iustiniani temporibus tantum abluant, quantum secuta Compenorum et Palaeologorum extremaque Byzantini regni aetas ab aetate nostrorum Porphyrogenetorum abluat, quod constat Codinum cum hoc opere conferenti; possunt tamen illa vetusta florentis Romani imperii tempora et Byzantina primordia ex hoc opere multo magis, quam hoc opus ex Codino, illustrari. Erunt porro, qui ex indiculis rogarum, seu annuorum stipendiorum officiis palatinis ceterisque debitorum, item ex indiculis impensorum in expeditiones aliquot maritimas contra Saracenos Cretenses susceptas, aestimabunt cum militares imperii Byzantini, quale tunc erat, terrestres maritimasque copias, tum pecuniarias quoque, institutaque comparatione Graecorum centenariorum et librarum auri cum nostrate pecunia, invenient, qua Byzantinorum regum et nostratium opulentia differat. Erunt alii, qui singularia quaedam disputationum capita hinc decerpent; e. c., qualis fuerit ludorum Circensium apud Byzantinos constitutio, res admodum obscura; et, quae non minus est, qualis fuerit pars, vel comitatus, Augustarum Byzantii; unctine fuerint illi Imperatores ad Latinorum exemplum; quousque sermo Latinus in aula CPTana obtinuerit, et illae orationes a recens nuncupatis Imperatoribus e tribunali circove ad milites dictae, quae nostrae editionis a pag. 239 inde leguntur, fuerintne Graecis iisdem verbis recitatae, an potius Latine primitus dictatae, deinde vero a Petro Magistro in Graecum sermonem conversae; quod mihi quidem probabile fit. Est ea, quam dixi, pars insignis, eamque edendo videor mihi particulam operis desideratissimi, sed dudum pro deperdito habiti, edidisse. Constantinum nostrum colligendis et in certos titulos digerendis scitis atque memorabilibus veterum locis diligentem operam impendisse, nemo nescit. Erant olim illi tituli numero quinquaginta tres. Ad nos autem non pervenere, nisi titulus vigesimus septimus de legationibus integer, opera FULVII URSINI et DAVIDIS HOESCHELII; et tituli

quingagesimam, cuius inscriptio est de indolis probitate atque pravitate, seu de virtutibus et vitiis, particula, beneficio PEIRESCII et HENRICI VALESII. Reliqui tot numero tituli grandis, sed et utilissimi, operis creduntur iactura irreparabili periisse. Quid si vero contendam me cum hoc, quod nunc edo, volumine primum laudati operis titulum, si non integrum, at saltem magnam eius partem in manus doctorum hominum tradere? Egit ille olim *περὶ βασιλέων ἀναγορεύσεως*, de Imperatorum regumque renuntiatione, ut e FABRICII *Bibl. Graec. Tom. VI. pag. 492* constat. Atqui voluminis huius capita XCI et sequentia, a pag. 238 usque ad pag. 251 non tantum in universum ceremonias distincte tradunt, quibus prima C. Pleos aetate Imperatores ibi solebant nuncu-Ed. L. IV
 pari, sed et in specie Leonis magni, Leonis minoris, Anastasii Dicori, Iustini senioris et Iustiniani magni renuntiationes tam luculenter exsequuntur, ut nihil desiderari queat, lucemque praeclaram illi historiarum parti accendant. Ego quidem non credo, usquam antiquorum monumentorum locum existare, qui ritus nuncupandorum Augustorum, veteres nempe illos mereque Romanos, aequae splendide exponat, atque particula nostri operis, de qua mihi sermo nunc est. Antiquitatem eius spirant omnia, orationes ad fortissimos exercitus, Augustatica promissa, militum atque populorum acclamationes. Quae qui cum scriptoribus historiae augustae vulgo dictis comparat, non poterit is absque voluptate imaginem veteris Romae in nova contemplari. Quidquid tandem fuerit de coniectura mea, sive particula ea, de qua loquor, olim ad titulum primum ingentis illius et celebratae Bibliothecae, ut ita dicam, Constantinianae, aut, si malis, Pentecontateuchi, pertinuerit, sive minus; ego quidem non dubito, eam deceptam fuisse ex alio quodam vetusto insigni libro, cuius iacturam studiosi antiquarum rerum aegerrime ferunt; scilicet ex Petri Magistri, viri illustrissimi, sacrorum officiorum apud Iustinianum Magnum magistri, et ad Gothorum in Italia reges, et ad Cosroem Persarum quoque deinceps legati, libris, quos Suidas laudat *περὶ πολιτικῆς καταστάσεως*, de constitutione civilis gubernationis. Saepius viri meminit PROCOPIUS, meminit quoque CASSIODORUS. Neque

Constantinus Porphy. Vol. I.

**

ignotum eius nomen est in historia Byzantina, ex titulo Excerptorum Constantinianorum de legationibus, cuius superius mentionem iniiciebam. Exstant in eo titulo quaedam eius fragmenta, nullum tamen Iuliani aetate posterius. At in nostro codice cap. LXXXVII. Lib. I. pag. 229 non tantum Theudae, Gothici in Hispania regis, ad Iustinianum legatio velut in transitu memoratur, sed ibidem quoque ex professo memorabilis Anthemii ad Leonem magnum legatio exponitur, qua Imperator occidentis laureatas suas imagines atque litteras orientali mittebat. In universum ea omnia, quae a pag. 225 cap. LXXXIV. usque ad pag. 251 cap. XCVI. leguntur, item caput libri I. ultimum, et forte quoque alia plura, puto Petri Magistri esse, ex eo, quem dixi, deperdito libro *περὶ κατὰστάσεως* decerpta. Promittit vox *κατὰστασις* *constitutio* non tantum praecepta sapienter administrandae reipublicae, sed etiam rituum, quibus civilia negotia peraguntur, expositionem: adeoque pertinet ad veteres libros Tacticos, seu ceremoniales, de quibus in commentariis agemus. Promittit idem quoque dignitas, quam Petrus gessit, magistri sacrorum officiorum, ad cuius officium atque dispositionem etiam ceremoniarum pertinebat. Enitet itaque in hoc primo huius operis volumine grande hoc Petri Magistri fragmentum, velut gemmula. At in secundo, quod favente Deo quantocyus expediam, inter alia praeclara enitebit prolixus et insignis liber alicuius Philothei, Protospatharii et Artoclinae regii, quo non tantum divinarum epularum ordinem plene distincteque, ut nil supra, persequitur, sed etiam, quod argumento illi cohaeret, dignitatum tam palatarum, quam militarium, Ed.L. Vet urbanarum quoque, a summis ad imas, nomina et praesidendi iura, item quae sint axiomata, seu dignitates, quae officia, quibus cum brabeis, vel insignibus, conferantur, nec non quo quaeque ordine et quibus diebus ad sacram mensam advocetur, assideat et illinc rursus emittatur, recenset. Habet praeterea utrumque volumen alia monumenta, e quibus DUCANGII Familiae Byzantinae augeri, Constantinopolis Christiana corrigi, Byzantinorum quorundam historicorum hiatus expleri, et chronologica quaedam momenta recte constitui possunt. Quo pertinent narrationes de Theophili et Basilii

Macedonis triumphis, in appendice libri primi; item de expeditione Himerii adversus Cretenses Saracenos sub Leone Sapiente dicto; porro de legatione Romani Lecapeni ad Hugonem Italiae regem, muneribusque illi cum Protospathario Paschalis in eum finem missis, ut rebelles Longobardos Landulfum, Athenulphum, fratres, et aliud fratrum par, Gaimarium et Gaiferium, illos Capuae et Beneventi, hos Salerni regulos, in ordinem cogeret. Nitet quoque in primo hoc volumine cap. XCVI. pag. 255 edita sollicita illa et velut diaria narratio seditionis, per quam A. C. 963 post obitum Romani iunioris in urbe regia obortam, Nicephorus Phocas imperio potitus est. Quam rem, utut CEDREUS quoque haud perfunctorie narraverit, ad hominis tamen, a quo caput illud nonagesimum sextum profectum est, diligentiam, perquam atque fidem non accedit. Patet, scriptorem rebus, quum gererentur, interfuisse. Qui orientalem historiam amant, reperient in secundo volumine memoratum aliquem Dilemicum, Emirum Amidae, hominem et oratorem Abu Chamdani ad Constantinum nostrum missum. Qui Abu Chamdan (sic enim pro more illorum temporum, quamvis non satis recte, pro Ibn Chamdan appellatur) fueritne Naseroddaulah, an eius frater Saifoddaulah, ambo potentes per Syriam atque Mesopotamiam principes, et in historia orientali celebres, in commentariis inquirem. Ne leviora illa commemorem, in secundo libro, alias inter inscriptiones litterarum a Byzantinis ad alios reges terrarumque dominos missarum, haberi quoque inscriptiones litterarum, vel aurearum bullarum, ut appellabant, ad Protosymbulum Agarenorum, qui est Bagdadicus Chalifah, item ad Indiae dominum; (quae inscriptio mihi quidem perquam mira accidit: non enim video, quid rei Byzantinis imperatoribus, nostro certe Constantino, cum Indiae rege, id est Arabiae felicitis, ut ego equidem existimo, commune fuerit :) comparent ibidem loci litterarum inscriptiones ad regulos obscuros Iberiae, Albaniae, et Abasgiae, unde ad geographicam notitiam tractus versus Scythiam Asiaticam vergentis accessio fiat. Memorantur quoque principes aliquot Bulgarici, quos in omne historia hactenus frustra requisivi. Quaero pariter adhucdum, quinam fuerint, et a quo ad no-

strum Constantinum legati illi Hispani, quorum altero libro mentio fit. Ea quoque particula scita est, quae quo comitatu celebris illa Russorum Archontissa seu Ducissa, Elga, vel Olga, ut alii appellant, C^op^oin venerit, enarrat, et qui-
 Ed.L. VI bus honoribus donisque eam et comitatum Augusti nostri affecerint, quo in conclavi Constantinus et Romanus filius, quo rursus Helena Augusta et eius nurus eam exceperint, et ad colloquium, aut et ad epulas, et quibus diebus, admiserint, quando coram Augustis stare, quando considerare iusserint. Quid denique afferam urbis Constantinopolitanae situm et faciem, vel ut appellant, topographiam, qualis ea aetate erat, in multis rectius ex hoc libro percipi, quam e DUCANGII C^opli Christiana, praeclaro alias et utilissimo libro viri doctissimi et in historia medi aevi, Byzantina praecipue, exercitatissimi; at illi tamen libro nonnulla, quae abesse malis, adhaeserunt, quorum de cetero veniam aequus quisque viro de his litteris meritissimo facile faciat. Eo pertinet, ut id obiter attingam, quod palatium Magnaurae, in quo legati excipi et audiri solebant, in extrema urbis parte occidentale posuerit, quum magni palatii ad Stenum siti, in quo ordinarie Imperatores habitabant, pars esset. In eo quoque ratio BANDURIUM fugit, quod celebrem illam Auream sic dictam portam in mediis moenibus urbi ex parte terrestri vel occidentali praetentis collocat. Ea vero ad sinum Propontidis sic erat posita, ut navibus ad eam appellere posset. Alia praetereo, quae gratiam et favorem huic operi conciliare queant, quum satis et abunde mihi de hoc argumento dixisse videar, et quae praeterea huic operi insunt scitu digna, nequeant, ubi integrum prodierit, eruditorum oculos fallere.

§. 3. *De inscriptione huius libri.* Titulum, *de ceterimoniis aulae Byzantinae*, praefixit huic operi clar. LEICHTS, ad exemplum MAII et FABRICII. Alius conspicitur involucro coriaceo membranarum nostrarum impressus; nempe *de regalibus institutionibus*. Auctor eius ille est, quisquis is fuerit, qui membranas ea veste amicti iussit, in qua adhuc cubant. Coniicitur is fuisse MATTHIAS CORVINUS, illustrissimus Rex Hungariae, qui membranas nostras olim in celebre illa sua Budense bibliotheca ideo fertur habuisse, quod

in utraque involucri tabula insignia regni Hungarici et Bohemici conspiciuntur. Adhuc alius denique titulus ordine temporum primus, est hic Graecus, ab ipso Constantino, aut, si quis malit, a librario profectus, *Σύνταγμα τι καὶ βασιλείου σπουδῆς ὄντως ἄξιον ποίημα*, *compilatum aut congestum opus, vere dignum regis curis*. Utrumque quidem vere atque recte. Comportatum enim est e variis auctoribus, et digestum eo modo, quo lapides in acervo. Fuit quoque Byzantinorum regum non minima cura, pompam et cerimonias aulae suae ad formam hoc libro traditam conformare; quod ex LUITPRANDI historia patet. Is enim, praesul Latinus, non exiguorum spirituum, quum videret, clericos apud Graecos laicis non praeferi, sibi que locum in epulis imperialibus non tantum infra Graeculos, ut appellat, patricos, sed etiam infra ipsos Bulgaros assignari; (id autem ex huius libri edicto, neque aliter, fieri debebat;) tantam exardebat in iram atque indignationem, ut non solum de sacra mensa surgens abiret, sed etiam in libello, quo ad herum, Ottonem I., Imperatorem Saxonicum, suae legationis successus perscripsit, Nicephorum Phocam totamque Graeciam coloribus invidiam Ed.L.VII cientibus denigraret. Recte igitur eatenus quidem congruit Graecus ille titulus huic operi. At eo merito displiceat, quod argumentum libri sui, quale sit, non edat. Non tamen ablutit ab ingenio istorum temporum, et maxime nostri Constantini, qui morem videtur amasse, libris suis ignorabilia et incongrua nomina imponendi. Praestanti illi, quam supra laudavi, collectioni, aut Bibliothecae, vel Pentecontateucho, quodnam quaeso poterat inscribi nomen ineptius, quam quod ab auctore inscriptum fuit, *κεφαλαιώδεις ὑποθέσεις*. Quod sive *brevia argumenta*, sive *argumenta in certos titulos digesta*, interpreteris non magis ex eo intelligas, nisi aliunde noris, quale fuerit collectionis argumentum et finis, quam alius libri, cui auctor titulum Adversariorum aut Collectaneorum praefigere voluerit. Similis est alter ille titulus, quem Constantinus operi suo, quod a nobis *de administrando imperio* citari solet, ad Romanum filium scripto, praeposuit, *φιλοπόνημα exercitatio*. Vid. BANDUR. initio notarum ad istum librum, *Tom. II. Antiqu. Imp. Orient.*

§. 4. *De auctore libri.* Fuit hoc opus hactenus, ex fide membranarum nostrarum, Illi Constantino Porphyrogeneto, Leonis Sapientis filio, Basilio Macedonis nepoti, tributum, cuius inter doctos purpuratos magna laus et celebre nomen est, et cui alia quoque ingenii industriae monumenta, ut, praeter modo laudatum geminum opus, liber de thematibus, alius de vita Basilio, item de imagine Edessena libellus, imputantur. Ego vero, quum in hoc nostro, ut inscribitur, Syntagmate invenirem haud pauca, eius, quem dixi, Constantini excessu posteriora, non margini assuta, sed ab eadem manu, quae cetera omnia exaravit, uno continuo filo intextas coepi de auctore fideque inscriptionis, et vulgaris famae ambigere. Sunt autem illae characteristicae temporum notae hae praecipuae. In illo capite, quod monumenta sepulcralia Imperatorum CPtanorum percenset, (est id libri secundi quadragessimum secundum) occurrit illius ipsius Constantini, quem liceat doctrinae gratia Sapientem ad patris Leonis exemplum appellare, urna cum hoc elogio: *Λάρναξ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Λέων - - σὺν τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ, ὕστερον τελευτήσαντι, τῷ Πορφυρογεννήτῳ, Urna, in qua iacet Leo - - cum filio Constantino Porphyrogeneto, qui deinceps mortuus* (id est longo tempore post positum patri monumentum vita defunctus et in paternum tumulum illatus) *fuit.* Aliquot interiectis versibus memoratur Basilio, vulgo Bulgaroctoni dicti, monumentum, qui filius Romani iunioris, nepos supra dicti Constantini Sapientis, anno post avi obitum sexagesimo quinto vivis excessit. Tandem quoque capite sexto et nonagesimo primi libri, seu quinto et centesimo, secundum membranarum computum, narratur, quid A. C. 965 a mense Martio usque ad Augustum in illo interregno contigerit, quod Romani iunioris excessum, et Nicephori Phocae tyrannidem intercedit, et qua hic eam ratione invaserit. Haec anno post Sapientis Constantini excessum quarto contigerunt. Palam igitur est, haec ab illo scribi et in Syntagma suum inferri non potuisse. Quid ergo statuendum? Unum superest aut alterum statuere: sive iuniorem Constantinum Porphyrogenetum, Romani filium, Sapientis Constantini nepotem, operis nostri auctorem esse, cui ademptum librarius per errorem avo tribuerit: aut esse quidem eius Con-

stantini, cuius in titulo perhibetur; at expertum interpolatorem; sive nepos eius Constantinus ille fuerit, sive alius quisquamque. Specie neutra caret sententia; mihi tamen rectius videor facere, si posteriori calculum meum addam, quam si priori.

Isti quidem sententiae, quae iuniorem Constantinum, Basilii Bulgaroctoni fratrem, operi huic inscribit, et secundum quam deberet illo exaratum fuisse triennio, quo solus ille Constantinus post fratris fata regnavit, id est ab A. C. 1025 usque ad 1028, favet hoc maxime, quod iunior Constantinus cum avo non de solius huius operis, sed aliorum quoque possessione contendat. Non desunt eorundem librorum exempla, quos alii librarii avo, alii nepoti tribuunt, etiamsi nepos ab ignavia et dissoluta vita in historia Byzantina male audiat. Ita libellus de imagine Edessena, quem COMBEFISIUS in *Manipulo antiquitatum CPTanarum pag. 75 sqq.* sub nomine Senioris, aut Sapientis, Constantini edidit, non tantum Lipomanni coniectura iuniori tribuit, sed etiam codex aliquis bibliothecae Regiae Taurinensis, ut e nuper edito *Catalogo codicum mscorum eiusdem bibliothecae pag. 305 a* didici. Similiter Tacticorum, a MEURSIUS in *Collectione opusculorum Constantinianorum*, sub avi nomine proditorum, vindicias disceptant avus et nepos. Codex Vindobonensis, et ex eo descriptus Palatinus, quem typis excusum reddidit Meursius, tribuunt avo; Veronensis autem et Augustanus nepoti. Neutri recte. Neque enim huius, neque illius est, sed eius est Constantini Porphyrogenneti, qui fuit filius Basilii Macedonis, frater Leonis Sapientis natu maior, adeoque patruus eius Constantini, cui *Tactica* illa post Meursium vulgo imputantur. Clare id liquet, si quis locum, qui pag. 27 edit. Meurs. lin. 20 prostat, cum pagina nostri huius operis 287 comparet. Leguntur eo, quo dixi, loco haec verba: τοῦτο γὰρ καὶ ἡμεῖρος πατὴρ καὶ βασιλεὺς ἐποίησεν, οἷς κατὰ Γερμανικίας - σταξιιδεύσαμεν. Nam et id quoque fecit pater noster idemque Imperator, quum adversus Germaniciam moveremus. Neque Leo, neque Constantinus, eius filius, neque Romanus, neque Constantinus eius filius, expeditionem adversus Germaniciam inierunt, sed Basilius Macedo fecit A. C. 879. Hunc patrem suum appellat, qui ea scripsit. Fuit is ergo Constantinus Porphyrogennetus, qui ante

patrem obit. Idem appellat eundem *imperatorem suum*; quo significat Basilium, quo tempore ista verba exarabantur, adhuc in vivis et in summa rerum potestate fuisse. Significat quoque se ipsum illi expeditioni interfuisse. Perhibent idem de Constantino, Basilii filio, non tantum CEDREUS et SYMEOŃ MAGISTER, sed etiam Appendix nostri huius operis, loco quem paullo ante indicabam. Quum itaque Constantinus ille altero post istam expeditionem anno lato suo concesserit, necesse est, Ed. L. IX *Tactica* illa fuisse intra annos Chr. 878 et 879 scripta, quo tempore auctoris frater, Leo sapiens, Constantini sapientis pater, nondum uxorem duxisset, viginti sex ferme annis ante, quam ille Constantinus in lucem ederetur, cui vulgo tribuuntur.

At quid ais de loco? (repugnet aliquis), qui in fine illorum ipsorummet Tacticorum, non eo qui olim fuit, sed qui hodie in mutila editione Meursiana est, pag. 5a, in quo memoratur aliquis *Nicephorus*, quem, qui ea scripsit, appellat *ducem suum*, et a se missum in *Syriam ingentibus* ait *cladibus Saracenos affecisse*. In neminem id cadere potest quam in illum ipsum, cuius in superioribus meminimus, Nicephorum Phocam, qui olim dux, seu domesticus scholarum, Constantini sapientis, et filii, Romani, deinde post huius excessum orientale rapuit imperium. Atqui Nicephorus ille nondum in vivis tum erat, quum Constantinus, Basilii Macedonis filius, vivis excederet.

Arduum agnosco, sed aequum esse, quod opponitur. Quaeram tamen ex illo ipso argumento speciem et robur illi sententiae posteriori, ad quam supra dixi me magis animo propendere, et quae statuit, Constantinum quidem Sapientem, Leonis filium, Romani patrem, huius, quod nunc edo, ceremonialis libri auctorem esse, venisse autem processu temporis aliquem, qui operi illi de suo quaedam addiderit; qui fueritne Constantinus nepos, an alius, in medio positum relinquo. Non improbabilis tamen, mihi quidem, videtur, si quis existimet, id idem licentiae nepotem sibi in avi opus arrogasse, quod avus in patris opus sibi arrogaverat. Eorum ille mos erat temporum, non laudabilis quidem, minus tamen malevolentiae, quam simplicitatis et inscitiae index. Nondum callebant eam artem, commentatorum animadversiones ab auctorum verbis

scernendi, quam solertiae recentiorum debemus. Adscribebant librorum veterum iuniores possessores in marginibus, quae vellent; ea librarii aetate posteriores in ipsos codices absque ulla distinctione inferebant, et expectabant lectores aut tam securos et ignaros rerum omnium, ut scopulos chronologicos absque offensione praeterirent; aut si quos nanciscerentur acutioris sensus, persuadebant sibi, eos facile, vel non admonitos, assumpta aliena esse agituros. Veniam poterat ea simplicitas invenire, si intra eam substitissent, qui tum erant, librorum consarcinatores et librarii. At illi multo peiora. Transscribebant aliena scripta verbotenus, addebant in fine parum aliquid de suo, denique praefigebant nomen aut suum, aut quod vellent, et agebant in litteras latrocinia impune, tantaque securitate et impudentia, aut, si mavis, stupore, ut furti veterisque domini indicia non tollerent. Quod luculenter testatur, ne alia proferam, indiculus Imperatorum CPtanorum a Lambecio ad Codinum sub huius nomine editus.

§. 5. *De exhibitis in hoc volumine, et in secuturo exhibendis.* Praefationi subieci cl. Decessoris mei dissertationem de Constantino Porphyrogenneto, quam is anno 1746 edit. Vitam enarrat Imperatoris ab amore et studiis litterarum celebratissimi pura et eleganti dictione, grataque et concinna brevitate, bonaeque frugis observationibus nitet. Quam Ed. L. X cl. opusculi Auctor in fine promittit dissertationem, velut alteram praesentis partem, de Constantini scriptis et in litteras meritis, eam in eius schedis reperire non potui elaboratam: quapropter sarciendi defectus gratia decreveram particulam, quae idem argumentum exsequitur, e Cl. FABRICII Bibliotheca Graeca repetere. Sed quum liber in omnium manu sit, satis est illuc cupidos ablegare. Repetii tamen inde notitiam huius Codicis ab Uffenbachio conditam. Sequitur illa praemissa ipse primus Constantiniani Codicis Cerimonialis liber, cum interpretatione primum quidem Leichiana, quae usque ad pag. 221 procedit; deinde vero mea usque ad finem. Addidi primo libro velut appendicem illa praecepta militaria, quae in codice nostro manuscripto initium facientia per primas viginti membranas decurrebant. Potueram eam particulam secundo libro subiungere, sed cavendum mihi erat, ne posterius vo-

lumen mole ultra prius excederet. Cl. LEICHIUS id ideo prorsus omiserat, quia ab hoc opere decreverat arcere, et in collectione Tacticorum Graecorum, quam meditabatur, exhibere. Habeo in manibus exemplar opusculorum Constantini, a Meursio Lugd. Batav. a. 1611 editorum, in quibus *Tactica* Vir Cl. passim emendaverat sua manu atque suppleverat, e codice, ut coniiicio, Augustano. Inveni in eius Adversariis alia supplementa eorundem Tacticorum, ut et Leonis, e codice Augustano, quas a celeberrimo BRUCKERO accepit. Ego vero, quum a tali consilio alienus sim, et per mearum rerum conditionem nequeam non esse, debui omnino locum in hac editione opusculo dare, interpretatu quidem difficili, lectu tamen iucundo, plenoque rerum scitu dignissimarum. Parum referebat, ubi ubi collocaretur; modo locum haberet non nullum.

Secundum volumen dabit secundum Graeci huius ceremonialis librum, cum adiuncta Latina mea interpretatione. Proxime apponam notas criticas, quae codicem Graecum typis expressum ex ipsarum membranarum denuo a me diligenter inspectarum fide et coniecturis meis emendabunt. Excipient eas animadversiones historicae in totum opus cum Leichianis meae; finem faciet index Graecitatis. Latina quidem interpretatio in mundo est, ut facile possit una cum Graecis intra breve tempus praelo absolvi. Reliqua quamvis expeditu ardua et aerumnosa pensa sint, spero tamen fore, si propitium numen coeptis meis adspiret, ut exeunte biennio alterum quoque volumen, aliquanto spissius, quam hoc est, futurum, in doctorum hominum manus veniat.

§. 6. *Admonitio de tabulis aeneis primae parti huius operis insertis.* In primo folio Graeci operis curaverat cl. LEICHIUS tum temporis, quum id typis excuderetur, tria vacua spatia pro totidem tabulis aeneis relinqui, per otium aliquando, et quando haberet a chalcographo supplenda. Ante vero, quam serio hac de re cogitaret, fatum eum avocabat. Quum itaque integrum mihi esset pro lubitu et iudicio meo imagines operi addere, in ipso frontispicio collocavi egregiam Nicephori Botoniatae imaginem, ex Montfauconii Bibliotheca Coisliniana depromptam, propterea maxime, quod rem vestiarum Byzantinorum aevi aedii, profecto perobscuram et a

nemine traditam, in qua tamen magna pars operis nostri ver- Ed. L. XI
 satur, praeclare illustraret; et quod inde intelligatur quid *στέμ-*
μα, quid camelaucium, quid scaramangium, quid chlanis,
 quid *λευκολέοντες*, quid tablia fuerint, nomina per omnes
 paginas libri nostri sparsa; eadem quoque doceat, quanta mu-
 tatio circa dignitates palatinas in aulam Byzantinam brevi illo
 tempore, quod ab ultimo Constantino Porphyrogenneto ad Ni-
 cephorum Botoniatem effluxit (quadraginta fere anni sunt) in-
 vaserit. Sufficiat nunc strictim haec attigisse, paullo post
 curatius enarranda atque demonstranda. Icunculae porro, quae
 Leichianam interpretationem auspicatur, insculpi curavi numum
 e Ducangii Familiis Byzantinis depromptum, qui Constantinum
 nostrum iam seniore, eiusque filium Romanum, spectandos
 exhibet. Litterae, quae Graeci textus initium faceret, in-
 sculpi iussi imaginem illius a sanctimonia Graecis celebratae
 Theophanomis Augustae, quae Leoni, Constantini nostri patri,
 prima uxor cohabitavit. Dignum erat, ut Augustae Byzanti-
 nae quoque species augusto habitu ornatae posset conspici.
 Desumsi autem hanc e T. II. p. 34. Menologii Basiliani, quod
 Eminentissimus Cardinalis Albanus, Graece, cum Latina inter-
 pretatione patris sui, IO. FRANCISCI ALBANI, sub nomine Cle-
 mentis XI. Pontificis Maximi, tribus in folio voluminibus Ur-
 bini edidit. Profectum est et nomen habet a Basilio iuniore,
 Bulgaroctono alias dicto, nostri Constantini nepote. Dolendum
 est, quod Codex Romanus huius Menologii picturis illumi-
 natus non nisi sex primos anni Graeci menses, nempe a Se-
 ptembre usque ad Martium continuerit, neque editoribus Ro-
 manis ad manus fuerit saltim *τρίτον τρίμηνον*, Martium, Apri-
 lem et Maium, continens, quod in arcis Tubingensis biblio-
 theca servari, e CAUSII Turcograecia pag. 190 et 275 et FA-
 SUCII Bibl. Gr. T. VI. p. 678 intelligitur. Adieci quoque
 specimen scripturae membranarum nostrarum aeri incisum.
 Sed dissertationem de orthographia, ut appellant, vel potius
 idiographia Graeca membranarum earundem et istorum saecu-
 lorum secundo volumini reservo.

His praemissis eo memor fidem paullo ante datam libera-
 tum. Promittebam nempe brevem, qualis hoc quidem in
 loco sufficere possit, expositionem de vestibus, quae in Nicephori

Botoniatae, et quatuor procerum ipsi adstantium imaginibus conspiciuntur. Quod itaque Imperator in capite gerit, est *στέμμα corona*, vel, ut plerumque verti, *infula*. Ad eam formam comparata erat corona caeterorum omnium Byzantii Imperatorum. Quae ab auribus utrinque dependent fila margaritarum, qualia in numis Byzantinis apud Ducangium et Bandurium frequentia comparent, sunt *κατάσειστα*, quemadmodum in libro nostro appellantur. Vestis, quae sinistrum brachium totum involvit, dextrum humerum leviter tegit, est chlamys. De dextra eius lacinia nihil amplius patet, quam ea pars, qua per fibulam super humero dextro sinistrae commissa est. Reliquum omne in tergum reiectum latet. Sed tanto luculentius patet lacinia sinistra; in qua notanda primum ἡ ὄρα seu *ora*, margaritis obsita, secundum latitudinem pectoris descendens primum ad imum ventrem, dein ad imos pedes,

Ed.L. XII nique revoluta ambit sinistrum carpum, et descendit porro ad posticam. Secunda pars notabilis est inaequabili illa paene parallelogrammos figura per pectus deducta, in summo curvata, in imo acuta, per oras margaritis cincta, in medio helicibus picta, acu aurea. Haec est illa pars, quae Nostro saepissime memoratur *ταβλίον* vel *ταυλίον*, seu *tabella*, apta appellatione. Nam si altera ipsi respondens pars in dextra chlamydis parte ipsi apponatur, apparet tanquam tabula pectori imposita, quod luculenter conspicitur in tribus illis Imperatori adstantibus proceribus. Vestis inferior, chlamydi supposita, quae ad pedes usque descendit, et quatenus dextrum brachium ambit, angustisque manicis carpum dextrum claudit, luculenter conspicitur, ea est *χλανίς* vel *χλανίδιον*. Figurae et chlamydi et chlanidi, vel *tunicae*, intextae appellantur Nostro *δέξιμπλιον exemplum*. Quod in manu sinistra tenet, Nostro promiscue *ἀκακία* et *ἀνεξικακία* appellatur, volumen membranaceum, aut sacculus sericeus, de quo in Commentariis plura dicentur.

In proceribus utrumque latus Imperatoris stipantibus observamus vestitum tribus *barbatis* communem, uni spadoni peculiarem. Primus ad dextram *Prohedrus* vel *Praeses* et *Canicleo*, vel *vasculo sacri encausti*, *praefectus*, indutus est, et sunt quoque caeteri, scaramangio, seu stricto pallio, circa iugulum fibula singulari geminave clauso, cum tablis

in pectore, cui subiacet chlanis, vel tunica. In capite gerunt infulam, *camelaucium* dictam. Eunuchus proxime ab Imperatoris dextra stans, manibus ambabus pectori decussatim impositis, quem morem aula Turcica ut multos alios e Byzantina retinuit, ut Byzantina ex veterum Persarum, est *Prohedrus* et *Protovestiarus*. Indutus est vestimento, quod nostro *λευροφόρις candidi leones* appellatur. Fuisset absque hac imagine, nunquam perspicue intellexissem, quale vestis genus *candidi leones* fuerint. Scilicet in ea eius parte, quae a cingulo inde usque ad pedes decurrit, intexti erant leones in aera rotunda alba. De appellatione honoris Prohedrus observa hic in transitu, tempore Nicephori Botoniatae et posterioribus eam omnibus maioris ordinis proceribus communem fuisse. Tempore Constantini nostri non erat. Insignis mutatio tantillo tempore.

Praeterea, quum et cl. LEICHI dissertatio de vita et rebus gestis Constantini ornamentum aliquod aere expressum flagitaret, praefixi illi effigies aliquot numorum e gazophylacio Amplissimi Senatus Lipsiensis depromtorum, ad nostri genus pertinentium. Primus aureus exhibet Basilium, Nostri avum, et eius filium Constantinum. Alterum aureum tribuebat Catalogus laudati gazophylacii a cl. Wachtero, Glossarii celeberrimo auctore, confectus, Leonis, Basilii filio. Reperio tamen eum apud Bandurium inter numos Ioannis Palaeologi. Tertius aeneus Leonem eundem exhibet. Quartus item aeneus Constantinum nostrum, cum Zoë ipsius matre. Habet hunc numum Dp CANGIUS quoque p. 136 familiarum Byzant., et refert ad Constantinum iuniorem, Romani filium, nostri nepotem, eiusque filiam, Zoën. Sed ratio ab ipso discedendi haec mihi fuit, quod vultus Zoës adultior potius matrem, quam filiam, et vultus Constantini admodum puerilis potius filium, quam patrem, videretur arguere. Quintus numus rursus aureus est Nicephori Phocae, cuius apud Nostrum L. I. c. 96. mentio fit. Et hic quoque apud Bandurium exstat.

Addam tandem aliquot loca, in quibus Latine reddendis humani aliquid passus fui. Longior usus, ut fit, rectiora me docuit. Ut p. 236. B. *sine, ἑήματα ἐνδιάθετα* non sunt *verborum lenocinia et blandimenta, sed verba quae animo suo secum volvit, et agit;* p. 241. B. 4 *συνύσται* est com-

munionem sacram accipit; p. 265. D. et deinceps bis vel ter omisi verbum *λαβιδούραι* in Latinis, quia tum temporis, quum folium illud sub praelo sudaret, nesciebam, quid sibi vellet verbum nullibi in Lexicis et alias obvium *λαβιδούρ*. Deinde didici e Polybio, significare *fibulare*. Debet ergo dicto loco in Latinis sic reponi: *et equi omnes fibulantur atque castrantur*, et ad id exemplum cetera interpretationis loca manca integrari. Vale, Erudite Lector, et conatibus Decessoris mei atque meis fave. Scrib. Lipsiae mense Septembri 1751.

AD TOMUM SECUNDUM.

Ea est argumentorum secundo hoc, quod nunc edimus, volumine Constantini Cerimonialis expositorum dignitas, ut palmam priori dubiam facere posse videatur. Quorum quamvis summa capita superior iam praefatio attigerit, non inutile tamen duxi illa hoc quoque loco repetere. Eminent igitur huius secundi libri ea pars, quae nomine *Κληρωρολόγιον*, seu doctrina rituum illorum est, quibus solennes epulae Imp. CPtanorum celebrari solebant, ipsa re atque professione notitia est dignitatum imperii orientalis, quale saeculo IX. exeunte erat. Minoris momenti, neque tamen contemnendi, sunt illi loci, qui legatorum excipiendorum rationem, titulorumque praescribunt formulas, quibus aut exteri legati CPitarum imperatorem ex more alloquebantur, aut ipse vicissim in litteris ad externos principes suis utebatur. Quae ad processiones imperatorum, in balnea et horrea lustranda, quae ad triumphos de hostibus devictis agendos, ad brumalia, spectant; item quae de liberis augustis recens natis, et unda salutari lustrandis, aut tondendis, de patriarcharum electione, de apparatu navali in geminam expeditionem, Cretensem unam, alteram Longobardicam, traduntur, alia, quae percensere singula longum foret: ea omnia multiplicem et usum et delectationem habere, ultro patet.

In hac igitur edenda parte, non minus atque illa superiore, tanta versatus fui religione, ut membranarum Lipsiensium

plerasque mendas et ipsum illum antiquitatis velut *πλῆθος* red-
dere non dubitaverim, satis habens emendandi rationem in
commentariis indicasse. In adornanda Latina interpretatione
cavi sedulo, quantum et per rerum, quas Auctor tractat, et
per dictionis, qua ille satis horrida, ex more sui saeculi,
utitur, obscuritatem licuit, ut neque a verborum sententia abi-
rem, neque perspicuus sermo desideraretur. In Commentariis
cum verba ritusque veteres illustrare, quantum valui et satis
sit, studui, tum de veris quoque membranarum lectionibus,
ubi opus esset, significare non neglexi. In breves annotatio-
nes cl. Decessoris mihi praeter digestionis arbitrium nihil
arrogavi. Quas ille titulis undecim complexus in adversaria
eo, quo libros quosque legisset, ordine coniecerat obser-
vationes, eas ut locus quisque ferre atque postulare vide-
batur, sic ei accommodavi, et telae meae intexui. Quorum
titulorum duos, unum, quintum, p. 28 nostrorum commen-
tiorum, alterum, octavum, p. 94 speciminis causa exhi-
bui, e quo, quid et ille in schedis reliquerit, et eo apparatu
quomodo nos usi fuerimus, constet.

Ad finem libri primi commentiorum telam abrupti. Quae
ad secundum et primi appendicem dicenda superant, cum in-
dicibus, forte quoque excerptis Chronici Graeci inediti GEORGII
HAMARTOLI, quod in Ampl. Senatus Lipsiensis Bibliotheca inter
Codices Graecos manu exaratos reperitur, dignum aliquando
Leoni Allatio visum, quod Latinum faceret et a se edendum
promitteret, vid. Fabric. Bibl. Graec. T. VI. p. 154. et T.
X. p. 641. ea, si tanti videbuntur, tertium volumen implere
poterunt. Ad argumenta superiore praefatione exposita,
quae demonstrant Cerimoniale hoc post illius Constantini, cui
vulgo tribui solet, tempora conditum fuisse, duo haec alia
velim addi; unum, Constantini senioris aetate in usu non
fuisse Prohedrorum, quam titulus capitis ultimi libri primi
memorat, dignitatem, a Ioanne Tzimisce demum seu inven-
tam, seu revocatam: alterum, p. 375. A. 9. Constantinum
Leonis filium, *μακάριον* appellari, quod elogium non solet
nisi vita defunctis tribui. Vale, lector, et studiis nostris fave.

Scr. mense Ianuario A. C. 1754.

IOANNIS HENRICI LEICHH
C O M M E N T A T I O

DE

V I T A E T R E B U S G E S T I S
C O N S T A N T I N I P O R P H Y R O G E N I T I ,
I M P E R A T O R I S B Y Z A N T I N I .

Ed. L. XIII **C**onstantini Porphyrogeniti, cuius res pace belloque gestas scribere aggressus sum, in ea fere tempora aetas incidit, quibus imperii, maximi quondam, et post deorum opes amplissimi, tantum umbra quaedam et imago supererat. Postquam scilicet eo perventum erat, ut largitionibus aut armis viam sibi ad regnum plurimi pararent, scelere partum pessime et crudelissime gererent, fluctuare respublica, et a suis rectoribus destituta in ultimam perniciem adduci coepit. Civiles enim discordiae et potentes procerum factiones, cum summam potestatem ad se rapere singuli vellent, omnia misere turbarunt: at caedibus, aut rapinis, aut veneficiis, quae lectores quoque taedio afficiunt, obscuratam, raro ad nepotes transtulerunt. Sic Leo olim Isauricus, sic Nicephorus, sic Michael Balbus, sic Basilius Macedo, Constantini avus, ab ignobili origine ad supremum fastigium provecti memorantur. Virtus porro et gloria Romanorum exercituum, numis et publicis monumentis quondam celebrata, desidia et inertia tum plane evanuerat, praesidia regionibus imposita, haud invalida illa quidem, aut exigua, hosti feroci et callido non sufficiebant, nec ulla spes in auxiliis finitimarum gentium erat, licet in provinciis descriptae urbes praefectis subiectae essent. Hinc opportunitatem contermini populi nacti, fines regni magis magisque imminuerunt, non ambitione aut aemulatione gloriae, sed quod angustis terminis immensa multitudo contineri non poterat, ad arma commovenda excitati. Turbata iam dudum Apulia et Calabria erat, Sicilia nutabat,

quae occidentem versus unice regni amplissimi reliquiae erant, partim a Longobardis occupatae, partim frequentibus Saracenorum ex Africa incursionibus attritae. Nec oriens immotus erat, cum Scythicis et Arabicis gentibus inermes provinciae, et semper hostibus expositae, in pretium belli cecissent, quas frustra Graeci armis repetebant. Inter haec mirum est, quanto studio Imperatores adnixi sint, ut maiestas sua et potentia veneranda populis ac terribilis esset, nec fracta tot calamitatibus, aut imminuta, videretur. Hinc ille ministrorum regni numerus, hinc triumphalia ornamenta et pompae, hinc circenses ludi et spectacula civibus edita, hinc munerum solennes erogationes, et si quae alia aut principi decora aut accepta vulgo, putabantur. Sic vero temporum successu aerarium exhaustum est, et mollicie ac otio Imperantes et subiecti contabuerunt. Non adeo tamen virtutum sterilia haec secula fuere, ut non et bona exempla prodiderint, imo plures Byzantium habuit, quos Italiae, studiis litterarum quondam florentissimae, tum illo lumine destituta, opponeret. Cum enim, a Iustiniani aetate, artes antiqua religione pauci per Italiam excolerent, quod barbari, quibus tum parere cogebatur, iis animos effoeminari, ac bellicam virtutem opprimi, credebant, Graecia Procopium, Agathiam, Theophanem, praestanti eruditione viros, extulit. His non impar fuit Paulus Silentarius, pulchris doctisque carminibus inclitus, cum magna illa ingenia dudum in Italia cecissent, et strepitum poetarum Latinorum vix ea tempora, quibus prodibant, ferre possent. Sed, ut ad propiora veniamus, quis Photio, qui Basilii Macedonis aetatem illustravit, quis omnium principum Leoni, cui doctrina et paternus in Musas animus Sapientis cognomen addidit, iure posset aequiparari? In eius quidem edictis declamatorium potius dicendi **genus**, L. XIV quam illa gravitas et maiestas orationis, quae antiquis inest,prehenditur: sed haec fortasse temporum culpa, et quasi genius quidam fuit. Constantino Porphyrogenito, Leonis filio, acceptum ferimus, quod vetusta memoria non plane interierit, cum Diodori Siculi, Dionis Cassii, aliorum, monumenta, litteris tradita, ex illa palatina bibliotheca in lucem utcumque protulerit, princeps et ipse egregie doctus et eruditorum cultor et antistes maximus. Sed de Constantini scriptis et in bonas litteras meritis uberiorem materiam aliis temporibus seposui, cum eius de cerimoniis aulae Byzantinae opus, in duos libros digestum, e codice bibliothecae publicae, id quod maxime nunc molior, evulgabo. Aetas eius, si quae alia, magnis exemplis dives fuit. Nam Russi, Turcique, sacris Christianis tum primum aut initiati, aut altius imbuti sunt; Bulgari, valida et ferocissima gens, post bella plurima et cruenta, san-

guine et foederibus cum domo Augusta coaluere: res contra Italiae magis declinarunt, et novum postea incrementum Germanorum gloriae fuerunt. Ipse Constantinus secundis adversisque iuxta famosus fuit, et ademptam sibi potestatem generoso animo passus est, mox receptam ad nepotes transmisit. His itaque inductus, quae ad illustrandas eius res maxime pertinere visa sunt, ex antiquis scriptoribus collegi, quorum nonnullos, aut libidine assentandi, aut odio adversus principem, multa commentos esse, animadverti. Non defuerunt sane Constantini rebus dicendis decora ingenia; nam et Leo Grammaticus, et Simeon Logothetes, et Gregorius Monachus, et quem hi praecipue secuti sunt, Theophanis continuator, vitam eius posteris tradiderunt. Praetereo Scylitzen, Zonaram, Cedrenum, oscitantes saepe, nec ullo modo antiquis illis comparandos, deinde Latinos, Luitprandum, Rheginonem, ceteros, veris plurima, partim falsa, partim incerta admiscentes, tum orientales, Eutychem et Elmacinum, quos tunc demum, cum eorum castigandi errores erant, adduxi. Vale, Lector, et studiis nostris favere perge.

CONSPECTUS.

I. *Constantini tempora. Aetas sub tutoribus acta.* II. *Bulgaricum bellum. Quaedam ex antiqua gentis historia.* III. *Romanus Lecapenus imperium ad se rapit, aemulis sublatis.* IV. *Contentiones de quartis nuptiis Leonis componuntur.* V. *Pax cum Bulgaris. Melitene imperio adiecta.* VI. *Bellum Scythicum, Ungaricum, Russicum.* VII. *Imago Edessena Constantinopolin transfertur.* VIII. *Constantinus, Romam et aliis pulsus, imperium occupat.* IX. *Victoriae de Saracenis.* X. *Ungarorum principes et Russi Christianis sacris inchoantur.* XI. *Motus per Calabriam et Apuliam. Longobardica expeditio.* XII. *Constantini obitus, opera publica, virtutes, vitia.*

Constantinus Porphyrogenitus, Leonis philosophi ex Zoë Carbinopsina filius, A. DCCCXCV. natus est, quo tempore exortus crinitae stellae, quam cometen vocant, foedarum de imperio contentionum et civilis sanguinis, ut vulgo credebatur, praesagium, apparuit. Aqua lustrali a Nicolao patriarcha, eo die, quo Servatoris in Iordane fluvio lustrati memoria celebratur, (Graeci *Θεοφάνια* vocant,) ablutus est ¹⁾; pompa in expiationibus principum solennis, quod mater nondum Augusta appellata esset ²⁾, ommissa. Iuventutem eius

1) Continuat. Theophan. in Leone Basil. F. XXIII. p. 228. Leo Grammat. p. 483. Scylitzes p. 602. etc. 2) Augustae dignitas ipsi tum primum impertita, unaque nuptialis corona imposita

Theodorus, doctus, ut tum erant tempora, et in administrandis rebus magni vir momenti, praeceptis et exemplo formavit ¹⁾. Coronam puero in spem successionis imperii Euthymius patriarcha imposuit, nondum obsoleta Caesaris dignitate, qua ornatus, *Nobilissimus*, antiqui moris instituto, vocabatur ²⁾. Eundem brevi intervallo Leo, morti proximus, Alexandro fratri, potestatis et consiliorum omnium comitem ac socium, commendavit, ut eo magistro regnandi artes, sibi suisque civibus salutare, addiceret ³⁾. Tum vero, nunquam satis tutum esse regni consortium, apparuit, nec Alexandrum, pessimi exempli principem, qui multa crudeliter, multa intemperanter gerebat, a scelere abstinere. Nam Basilizem, nec sanguine, nec in rem publicam meritis, clarum, sublato Constantino, admovere imperio cogitabat; quibus consiliis mors eius intercessit, postquam annum unum, et quod excurrit, regnasset ⁴⁾. Puero, nec aetate, nec rerum experientia, tantae molis capaci, Nicolaum, sacrorum principem, Stephanum et Ioannem Eladam, tutores testamento instituit, quorum licet aequa-

est. Zonaras T. II. p. 178. B. *Ὁὐκ εὐθὺς μέντοι αὐτῇ τῆς βασιλείας μετέδωκεν ἀξιώματος, ἀλλ' ἐφ' ἱκανὸν αὐτῆς συμβιούσα ἦν ἀπαιτιώτος, μέχρις οὐ παιδίον ἐξ αὐτῆς ἐτέχθη τῷ βασιλεὶ. Eam non statim honore Imperatorio est dignatus, sed diu sine diademate habuit, donec filiolum peperisset.* Simeon Logothet. in Annal. p. 466. *ἐπλογῆθη Ἀέων καὶ Ζωῆ — καὶ ἀνηγόρευσε τὴν ἑαυτοῦ γαμετὴν Ζωὴν Ἀγούσταν.* *Benedictionem nuptiali ritu consecuti sunt Leo et Zoe — uxorem quoque Zoen Leo Augustam proclamavit.* Adde Cedren. p. 600. a.

- 1) Hicille Theodorus est, qui postea pacem cum Simeone, Bulgarorum rege, composuit, et Constantino, ut Romanum collegam ac defensorem imperii adsumeret, persuasit: post urbe cum Theophylacto patricio, quod contra Romanum novas res moliri argueretur, pulsus, in Opsiciana, minoris Asiae regione, aetatem egit. Contin. Theophan. XI. p. 241. C. et 245. C. Leo Grammat. p. 492. f. In bibliotheca Augusta Vindobonensi exstant Theodori orationes aliquot, quibus Constantinum et Zoën matrem celebravit. Lambec. Commentarior. Libr. IV. p. 11. 2) Georg. Monach. in Nova Imp. p. 561. Zonaras p. 180. De *Nobilissimo* et *Nobilissimatu*, ut sequiori sevo ea dignitas vocabatur, agit Cangius in Glossar. Graec. 3) Vix enim septem annos Constantinus natus erat, cum pater fato fungeretur. Hinc eum Gregor. in vita Basilii (ad d. 26. Mart.) p. 670. *Κομιδῆ νέον καὶ παιδα,* Luitprand. Hist. L. III. c. 7. *parvulum et dialon, id est, mutum et infantem*, vocat. Successit autem Alexander anno 911. Apud Simeonem Logothetam, annum 907. ponentem, numeri corrupti sunt. 4) Contin. Theophan. p. 233. *ἔτος ἕν, ἡμέρας κβ', annum unum, dies XXII.* Simeon Logotheta et Leo Grammaticus dies, praeter annum integrum, XXIX. numerant, quorum sententiam proximam vero esse, Pagius in Crit. Baron. an. 912. p. 804. ostendit.

lis dignitas esset, summa tamen apud Nicolaum stetit 1). Interim res publica turbis et civili discordia foede agitari, Constantini aetas contemptui esse, Zoë mater, virilis animi foemina, praecipue Nicolai artibus, e regia expelli. Inclyta L. XV tum Constantini, ex Ducarum familia, virtus et fama habebatur, quam suspicio affectati, Leonis temporibus, imperii una obscurabat 2). Is, ut labentibus rebus succurreret, clam a Nicolao incitatus, cum delecto milite, Byzantium noctu ingressus, occupato circo, a plurimis, ut ambigua sunt multitudinis studia, Imperator est salutatus. Inde ad arma ventum, ubi, cum se pugnae Ducas temere commisisset, equo forte collapsus, obtruncatus est, ab uxore et familia supplicium sumtum: seditio statim compressa, cum abscissum proditoris caput populo ostensum esset. Percussores eius Nicolaus praemiis affecit, nec, ludibriis corpus vexari, indignum putavit, amicitiae iura successu, non fide, ponderans 3). Apud autores rerum invenio, Ducam a patriarcha, ignaro, se inter principis tutores adlectum, in aulam accitum esse, quod ad alium, qui suo id beneficio teneret, imperium transferre malebat 4).

- 1) Gregor. in vita S. Basilii iun. p. 670. n. 10. Ἀλέξανδρος ἐπιτρόπος τε καὶ φύλακας αὐτῷ ἐπαφῆκε τὸν τε Ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως Νικόλαον, καὶ Ἰωάννην τὸν Μάγιστρον τὸν Ἱαριδᾶν (hunc Theoph. Cont. p. 235. Simeon Logothetes p. 473. cet. Ἑλαδᾶν vocant: rectius, ut puto. Non obscurum tamen alterius nomen est, praefecti exercitus, seu, ut tum dicebatur, domestici Scholarum, cui muneris a Romano, Imperator admotus est. v. Leo Gramm. p. 488.) καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς (horum nomina Leo memorat l. c. p. 480.) τὴν βασιλείον ἀρχὴν τῷ παιδί συντηροῦντας, μὴ τις ἀρπάσῃ αὐτήν. Praeter hos multum in aula poterat Constantinus eunuchus, παρακοιμώμενος, seu cubicularius, cui palatii et rerum privatarum cura tradita erat. Luitprand. L. III. c. 7. Ceterum anno 913. Constantinus Imperator appellatus est. Lupus Protospatha ad h. a. A. 913. Ind. I. coronatus est Constantinus Imp. Leonis filius. Adde Theodos. Kioviensem in Chron. 2) Leo Grammat. p. 483. Contin. Theoph. p. 230. 3) Gregor. in Vita Basilii p. 671. Τὴν δὲ γε κεφαλὴν τοῦ Λούκα ἰδόντες οἱ βδελυροὶ, — καὶ καταμωκῆσάμενοι ταύτης ἐκέλευσαν κοινῶς ἐμπαρεῖσαν διὰ πάσης τῆς πόλεως θεατρίζεσθαι — καὶ τέλος καὶ ταύτην τῷ βυθῷ τοῦ πόντου δοθῆναι σὺν τῷ λοιπῷ σώματι — καὶ οὐ τοσοῦτον τῶν ἄλλων τὸ ἐγκλημα, τῶν τὰ βασίλεια φυλαττόντων, ὅσον ἐπὶ τῷ ποιμένι τῶν λογικῶν προβάτων, τῷ Ἡτιλάῳ ἄλλον, ἢ Νικόλαῳ. Viso Ducas capite, execrabiles illi eidem illuserunt, iusseruntque infixum conto per totam urbem circumferri spectandum — ac denique in mare devolvi cum reliquo corpore. — Ceterum non tam iis hoc crimen impunitandum fuit, qui custodiebant palatium, quam ovium rationalem pastori, Hettilao potius dixerim, quam Nicolao. 4) Zonaras p. 185.

II. Bellum ea tempestate nullum, nisi adversus Bulgaros erat. Eam gentem, traditur fama, olim inter Maeotidem paludem et Cuphim fluvium incoluisse, quae omnis aspera duraque plaga cultorum ingenia terrae similia habet. Hinc, regnante Anastasio, in Thraciam et Illyricum transiere, praegravante turba patriam exonerare cupientes ¹⁾. Alia subinde manus, vestigia priorum secuta, cum Moesiam occupare vellet, ab Hunnorum rege, qui suae nationis copias cum Graecis iunxerat, ingenti clade attrita est. Sub Constantino vero, quem Pogonatum vocant An. 678, Istro trajecto, in Bannis ad oram Ponti consederunt, quibus, re non satis feliciter gesta, Imperator tributum annuum pependit ²⁾, cum in Italiam eodem fere tempore solventes, agri Beneventani partem occupassent ³⁾. Postea a Leone Armeno superati, legatos ad Theodoram Augustam, Michaëlis matrem et in imperio sociam, qui novas sedes abundanti multitudini peterent, miserunt: *Latus Graecos habere agros, quam colere, quorum partem si impetrarent, in unum populum Graecos et Bulgaros coalituros, pacem perpetuam, nullo armorum metu, fore.* Annuit petentibus Augusta, et quicquid a ferrea porta Debeltum usque interiaceret, (deserta tum ea loca erant, Zagoram postea vocarunt,) concessit ⁴⁾ An. 845. Non

- 1) Zonaras T. II. p. 55., ubi Bulgaros *ἔθνος μήπω πρὶν γινώσκειν*, gentem antea ignotam vocat, Cedrenus p. 355. a. lii. Cum quibus non convenit Theophani, Chronogr. p. 296. D. Verba, quibus primam Bulgarorum in fines Romanos irruptionem describit, mutila in codicibus habentur, hoc modo: *Ἐπὶ τῶν χρόνων Κωνσταντίνου τοῦ εἰς τὴν δύσιν* (supplet Goarus not. poster. βασιλεύσαντος) *Βουλγάρων ἔθνος ἐπέληθεν τῇ Θράκη.* Temporibus Constantini, qui in occidente regnavit, Bulgarorum gens in Thraciam irrupit. Loquitur de Constante Heraclii nepote, qui etiam Constantinus appellatur, ut Goarus observat. Conf. de Bulgaris Constant. de Administr. Imper. c. 32. p. 100. Cangius in famil. Dalmatic. p. 305.
- 2) Theophanes p. 362. 377. Cedrenus 440. 487. Quod relictum Graecis in Thracia fuit, successu temporis Thema factum, et στρατηγού imperio subiectum est. Constantin. de Them. p. 20. *Τὸ τοῦτον θέμα πῆς Θράκης ἔστι τὴν θέσιν καὶ τὴν διοικήσιν ἔλαχε θέματος, ἀφ' οὗ τὸ τῶν Βουλγάρων γένος τὸν Ἴστρον ποταμὸν διεπέρασεν.*
- 3) Paulus Diaconus Histor. Longobard. Lib. V. cap. 29. (ap. Murat. T. I. p. 484.) *Per haec tempora Bulgarorum Dux, Alzeo nomine, incertum, quam ob causam, a sua gente digressus, Italiam pacifice introiens, cum omni sui ducatus exercitu ad regem Grimoaldum venit, ei se servitutum, atque in eius patria habitaturum promittens, etc.*
- 4) Zonaras Lib. XVI. n. p. 154. Contin. Constant. Lib. IV. c. XV. p. 102. *Ἡ δὲ δέσποινα εὐμενῶς ἤκουσεν αὐτοῦ, καὶ δέδωκεν ἐρήμην οὖσαν τρικαῦτα, τὴν ἀπὸ τῆς Σιδηρᾶς, ταύτης δὲ τότε θρονον*

diuturna tamen pax cum Bulgaris fuit, licet ad Graecorum sacra miraculo, ut fertur, pertracti essent. Cum enim ab eo tempore permutandarum mercium causa frequentes Byzantium adirent, ortis inter mercatores contentionibus, ad arma iterum concursum ¹⁾, et Simeon, Bulgarorum rex, in Macedonia cum Graecis manus commisit, quorum pars maxima caesa, reliqui in fugam coniecti sunt, duces, abscissis naribus, inhonesta vulnera domum retulere. Hinc Leo, suo militi non satis confisus, Turcos, (sic tum Ungari vocabantur,) in eos concitavit, qui, Istro superato, Bulgariam crebris incursionibus vexarunt ²⁾. Leone extincto, cum Simeon imperium a Constantini tutoribus negligentius geri, et externa sine cura haberi, videret, rursus Byzantio cum robore exercitus imminuit, castrisque ad urbem positus, late omnia terrore complevit. Praecipue regem illata ab Alexandro Imp. iniuria, spretaeque arroganter, quas obtulerat, pacis conditiones ad vindictam sollicitabant ³⁾. A quo tamen consilio moenium urbis altitudo, et propugnacula, ipsum absterruerunt, ut, obsidione soluta, pacem Graecis, quam fere desperaverant, sponte concederet, aut potius venderet ⁴⁾. In itinere Thraciam, saepe armis percussam, vastavit, et Adria-

τυγχανούσης Ῥωμαίων τε καὶ αὐτῶν, ἔχρι τῆς Δεβελτοῦ, ἥτις οὕτω καλεῖται Ζάγωρα παρ' αὐτοῖς. Rex Bulgarorum, consors sacrorum Christianorum factus, ὁ πνευματικὸς ἑγγονὸς τοῦ Βασιλέως δρχων Βουλγαρίας dictus est. Constantin. in Cerimon. Aulæ CSP. MS. p. 228. a.

- 1) Contin. Theoph. in Leone p. 221. Leo Grammat. p. 477. Annales Fuldens. ad an. 895. (ap. Andr. Quercetan. T. II. Scr. Franc. p. 582.) *Pacem ergo Graeci eodem anno cum Avaris (qui dicuntur Vgri) fecerunt, quod eorum concives Bulgari in pravam vertentes, hostili expeditione contra eos insurgunt, et omnem regionem illorum, usque ad portam Constantinopolitanam devastando insequuntur. Et paucis interiectis: Quis gentilium Avarorum strages tantis congressionibus enumerando possit exponere? quoniam Bulgavorum, ad quos victoria concessit, numero XX. millia equitum caesa inveniuntur.* 2) Contin. Theoph. p. 234. Leo Grammat. p. 488. Simeon Logoth. p. 472. 3) Citati. Luitprand. L. III. c. 7. Theodos. Kiow. in Chron. p. 19. ad an. 914. Elmacinus Hist. Sarac. p. 198. *Obiit Alexander, qui successit Constantinus, Leonis filius, 13. annorum fuer. Misit Bulgarorum Rex ad Constantinum Imperatorem, ut sororem suam desponderet eius filio: quod cum recusavisset, praelia multa commissa sunt a Romanis et Bulgaris. Videns hoc Nicolaus, autor fuit, ut Romanus Imperator fieret, qui Bulgarorum regi filiarum alteram dedit uxorem.* Quae de causa belli tradit, a vero aliena sunt: errat praeterea, dum haec anno Heg. 309., aerae vulgaris 932. accidisse, scribit. 4) Contin. Theoph. p. 475. Theodos. Kiow. ad an. 915.

nopolim cum exercitu movit, quam natura sua, et opere, munitiorem, quam ut capi posset, proditione cepit, non diu tamen tenuit. Augusta enim, a Constantino, qui matris desiderium diutius ferre non poterat, imperio iterum admota, donis oblatis, urbem recipit, mox icto cum Saracenis foedere. L. XVI qui et maritimas Italiae oras et orientem hactenus turbaverant, omni exercitu contracto, fortunam belli in Bulgaros experiri, gentemque ferocem et ambiguum armis excindere, statuit. Ea provincia Leoni Phocae, terrestrium copiarum duci, evenit, qui hostes ad Acheloum, Thraciae castellum ¹⁾, aggressus, clade incredibili prostravit, sed cum subitus terror forte copiis obiectus esset, inclinata acie, fuga ordines turbarunt. Quibus dispersis Simeon cum reliquo exercitu supervenit, tantamque stragem edidit, ut vix nuntius eius Byzantium rediret. Tanta calamitatis culpam plurimi in Romanum Lecapenum, classi et orae maritimae praefectum, referebant, quod littora cum triremibus legere iussus, Patzinacitarum ²⁾ auxilia non traiecerat, aut fugientem militem exceperat. Vulgatiores fama est, Leonem, ubi Romanum, Byzantium profectum, cum Nicolao patriarcha consilia de regno agitare cognoverat, omissa belli alea, ipsum praevertere voluisse ³⁾. Bulgaros regnum non multo post iterum ador-

- 1) Cedrenus p. 613. Simeon Logotheta p. 476. et Leo Grammat. p. 492. flumen vocant. Verba eius haec sunt: 'Ο πόλεμος μετὰ τῶν Βουλγάρων καὶ Ῥωμαίων πρὸς τῷ Ἀχελῷφ συγκροβήθη ποταμῷ, καὶ — τρέπονται Ῥωμαῖοι πανστρατί. Romanos ex illo praelio victores discessisse, Cedrenus tradit, propterea a Goaro, notis ad Leonem, castigatus. Sed is Zonaram sequitur, qui pag. 185. non instrenue rem gessisse Graecos, nec incruentam Bulgaris victoriam fuisse, memorat.
- 2) Patzinacitae principio eas regiones, quas Vzi postea et Chazari occuparunt, tenuere, inde pulsi Turcorum agros armis subegerunt. Erat autem Constantini aetate Patzinacia omnis in octo partes divisa, quarum singulae praefectos, quorum potestas non ad filios, sed patruales, transibat, habebant. Frequentia eis praefectura cum Turcis, Moraviam colentibus, fuere. *Constant. de Admin. Imper.* c. 37. 38. Russos, conterminam gentem anno 915. primum aggressi, pace composita, sedes ad Danubium posuere. *Theodos. Kiov. ad h. a.* Tenuisse eos planiciem, a Borysthene fluvio ad Pannoniam usque porrectam, ubi Moldavia hodie et Podolia sita est, domos habuisse nullas, in plaustris vitam degisse, autor est Cedrenus p. 775.
- 3) Luitprandus L. III. c. 8. *Cum Bulgaris praeterea pugnanti Phocae Domestico, qui et ipse Pater Basileos ardentem fieri cupiebat, in ipso bello iam de hostibus triumphum tenenti, quid a Romano actum sit, nuntiatur; qui mox animo consternatus, nimio dolore compulsus, victoriae signum, quo hostes insequabatur, proicit, terga vertit, fugam suos inire fecit, cetera.* Sic etiam Cedrenus p. 613.

tos ¹⁾, Graecorum copias ad Catasyrtas profligasse, fama eadem tulit.

III. Elati tot victoriis barbari ad urbem quoque terrorem pertulerant, ubi cuncta discordiis civilibus fessa, populum seditio incesserat. Romanus, quod non miserit triremes, quarum subsidio auxilia traicerentur, in ius vocatus est: damnatum sententia iudicum, favor Augustae servavit ²⁾. At Leo, is, qui nuper summo cum imperio fuerat, Constantini eunuchi, multum opibus et gratia valentis, opera, ad hoc tentatis militum animis, Imperatorem solio deturbare ausus, Romani insidiis circumventus, oculis orbatur, pridem suspectus, quasi plus quam civilia agitare ³⁾. Romanus enim, a Theodoro, Constantini magistro, in aulam evocatus, ut pacem, et libertatem, et domum Augustam sustentaret, nolle se quicquam novarum rerum moliri, contacta sacra cruce, iuris iurandi religione se obstrinxit ⁴⁾. Fidei datae et acceptae pignus Helena fuit, Romani filia, matrimonio Imperatori adiuncta, quo tempore ipse custos ac vindex regni et principis (Graeci βασιλεοπάτορα vocant) est constitutus. Amplissimi muneris, cui tum primum is admotus traditur ⁵⁾,

- 1) Contin. Theoph. p. 241. Georg. Monach. p. 570. Simeon Logothet. p. 477. Ceteri diversa tradunt, ut Zonaras, et Cedrenus, qui Bulgaros ingenti clade prostratos dicunt. 2) Simeon Logoth. p. 476. Leo Grammat. p. 492. Zonar. p. 186. Theoph. Cont. p. 242. sq. 3) Praeter citatos, Luitprand. III. 8. *Omni cum festinatione Phocas Domesticus Constantinopolin redit, palatium ingredi cupit, et arte fieri pater Basileos satagit. — Sed a Romano Domestico iste capitur, atque utroque lumine privatur.* Aliter Leo Grammat. et Theoph. Contin. p. 245., inscio et invito Romano poenam a Phoca sumtam, prodentes. 4) Contin. Theoph. p. 243. cet. Id anno 919. contigisse Pagius ex Simeone Logotheta, qui Romanum eo anno, quo festum B. Mariae in feriam quintam incidebat, in aulam vocatum, testatur, colligit. 5) Ea Michaëlis Glycae sententia est, p. 300. *Τὸν Ῥωμανὸν, inquit, διὰ χρυσοβούλλου φύλακα ἑαυτοῦ ποιεῖ, καὶ ἀντὶ πατρὸς ἑκείνου ἑαυτῷ καθίστασι, μήπω τινὸς ἐτέρου τοῦτω τιμηθέντος ἀξιώματι. Per auream bullam Romanum custodem suum fecit, patrisque loco sibi constituit: ea dignitate necdum antea quisquam ornatus fuerat.* Quale autem munus ἢ Βασιλεοπατορία fuerit, omnium optime ex Constantini ad Romanum litteras apparere arbitror: *Ὡς ἐγὼ φύλακα τῆς ἐμῆς Δεσποτίας καὶ Βασιλείας ἐργηγοράτατον, καὶ εὐνοόστατον, καὶ πιστότατον, οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα, ἢ Ῥωμανὸν, εὐρηκώς, τοῦτω τὴν ἐμὴν φυλακὴν μετὰ Θεὸν ἐπίστευσα, καὶ ἀντὶ πατρὸς αὐτὸν ἐκρίνα, ἀπλάγχνα πατρικὰ καὶ διὰ δέσαιν γονικὴν πρὸς ἐμὲ ἐνδειξάμενον. Cum alium neminem Dominationis meae ac maiestatis vigilantiozem, magisque benevolum ac fidiolozem custodem inter omnes, qui meae ditionis sunt, ac imperio sub-* *sumt, Romano invenerim: huic secundum Deum mei custodiam*

multis abhinc annis vestigia comperio. Nam et Magnus Theodosius Arsenium ¹⁾, et Leo, Constantini genitor, Zautzen Stylianum, cuius filiam, Zoën, duxerat ²⁾, patrem imperii ac tutorem appellavit: patriciis eadem honoris ornamenta nonnunquam sunt tributa ³⁾. Huius moris ignoratio Sigebertum in errorem duxit, ut, Romanum Zoën Augustam sibi nuptiis iunxisse, nullo certo autore, tradiderit ⁴⁾, quam suis rebus parum faventem, cum praeterea veneni in suspicionem venisset, e palatio eiecit, Nicolaum patriarcham, Theodorum et Stephanum, magistros, in exilium misit. Nec multo post Caesar et Augustus salutatus est, Theodora coniux et Christophorus filius, permissu Imperatoris, qui imminutam sibi potestatem, graviter, sed frustra, querebatur, corona donati ⁵⁾. Indolere principes Senatus, Arsenius, Theodoretus, cubicularius, Demetrius, scriba aerarii, ex magnitudine summae fortunae, nihil, praeter nomen, Constantino superesse, se periurii ac perfidiae ultores fore, spondentes: at hi brevi in ordinem redacti sunt. Ceterum Romanus, solutus iura-

L. XVII

menti metu, primas in re publica tenuit, maiestatis insignia solus usurpavit, adeo, ut in solenni pompa, et decretis publicis, inferiorem Constantino, sibi ac filiis principem locum adsignaret ⁶⁾, et Theodora coniuge mortua, Christophori filii

commisi, ipsumque loco Patris habeo, qui paterna erga me viscera ac genitoris propensum animum ostenderit. Cont. Theoph. p. 244. s. Leo Grammat. p. 495.

- 1) Cedrenus p. 327. A. *Τούτῳ Ἀρχιδιόν και Ὀνώριον, τῶν υἱῶν αὐτοῦ, δέδωκε παιδεύεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὰ ἱερὰ γράμματα, ὃν και βασιλεοπάτορα πεποίηκε.* Sed ea dignitas, aetate Theodosii, non adeo splendida et magnifica fuisse, nec ulla imperii cura ad Arsenium pertinuisse videtur. 2) Contin. Theoph. in Leone p. 220. *Λέων δὲ ὁ βασιλεὺς Βασιλεοπάτορα τὸν Ζαυζζαν τιμᾶ, αὐτὸς καινούργησας τὸ ὄνομα.* Leo autem Imperator Zautzam Imperatoris Patrem, novo abs se dignitatis titulo excogitato, appellat. Constant. in Opere de Cerimon. Aulae Byzant. MS. f. 237. a. *ἡ τοῦ Βασιλεοπάτορος παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρήστου ἡμῶν βασιλέως ἐκφωνηθεῖσα ἀξία,* quae verba nostram de Cedreni loco sententiam confirmant. 3) Suidas v. *Πατρικίος.* Sic Praefectus urbi *Ἐπαρχος και πατήρ πύλων* appellatus. Contin. Theoph. p. 287. 4) In Chronic. p. 114. *Apud Graecos Romanus Pater Basileos factus, ut securius ageret, matrem Constantini Imperatoris uxorem duxit, suam vero filiam ipsi Constantino despondet.* Nisi forte is rumor inde ortus est, quod amoribus Zoës Augustae Romanus implicitus vulgo crederetur. v. Luitprand. L. III. c. 7. 5) Contin. Theoph. p. 247. Simeon. Logothet. p. 480. cet. 6) Sim. Logoth. p. 481. Byzantini ceteri, Luitprand. L. III. c. 9. Quod idem comprobat numus a Cangio p. 136. editus, in quo ROMANUS, CHRISTOPHORUS ET CONSTANTINUS, scriptum est. Haec etiam cau-

uxorem Augustam appellaret ¹⁾. Hoc facinore dominationem captavit.

IV. Nec laetior his temporibus facies civitatis erat : tam diversas in partes populus et sacerdotes trahebantur. Cuius negotii initium, ordinem, ac finem curatius disseram, ut, quanti saepe motus si ab antiqua consuetudine discessio fiat, oriantur, plane appareat. Leo philosophus, cum e tribus uxoribus, in spem successionis, masculam prolem nullam suscepisset, longe prospiciens futuros casus, et procerum de regno contentiones, Zoën Carbinopsinam, non admodum illustri loco natam ²⁾, in matrimonium duxit. Quae cum incestae nuptiae apud Graecos haberentur, metusque esset, ne principis exemplum plurimi sequerentur : Nicolaus patri-

sa est, cur edicta, quae vulgo Novellae Constitutiones appellantur, Constantino imperante, vulgata, in codicibus passim Romano tribuantur. v. Leunclav. Iuris Graeco-Romani T. II. p. 142. In litteris Monasterio Vulturicensi datis anno 939. Romanus et filii, Constantinus, Christophorus, Stephanus, ultimo loco Constantinus Porphyrogenitus, memorantur. Chronicon Vulturicense ap. Murat. T. I. P. II. p. 427.

- 1) Leo Grammat. p. 498. Erat Christophori coniux, Sophia, qua post mariti obitum e palatio expulsa, Helena, coniux Porphyrogeniti, Augusta salutata est. Hoc unice illustrat locus Gregorii in vita Basilii iunioris p. 673 : Ἦσαν δὲ τὸ τῆνικαθὰ βασιλεύοντες Ῥωμανὸς ὁ πατὴρ Ἑλένης, Στέφανος δὲ καὶ Κωνσταντῖνος, υἱοὶ αὐτοῦ, ἣδη Χριστοφόρου τοῦ πρώτου αὐτοῦ παιδὸς θανόντος, καὶ υἱὸν καταλείψαντος Μιχαὴλ τοῦνομα, ὃς καὶ ἄστοκτος ὢν, ὁμοῦ βασιλικῆ σκολῇ σὺν ὑποδήμασι κοκκίνοις ἐκαλλύνετο, γαυρούμενος ἐπὶ θυναστείᾳ καὶ τῇ τῶν συμπαρομαρτούντων αὐτῶ κλειζόμενος δόξῃ. αὐτῇ δὲ ἡ Λυγούστα Ἑλένη πρώτη τῶν ἄλλων βασιλίδων ἦν. ἡ γὰρ δευτέρα σύμβιος τοῦ πατρὸς αὐτῆς Ῥωμανοῦ Θεοδώρα τελευτήσασα ἦν, ἡ δὲ Σοφία, ἡ τοῦ Χριστοφόρου ἐκείνου τελευτήσαστος, κατηνέχθη τῆς βασιλείας. 2) S. Epiphanii Magni Agri abbatis sororem Cangius ex Constant. de admin. Imperio, vocat in Famil. Byzant. p. 141. Sed errat. Constantinus enim l. c. cap. 22. Theophanem, cuius historia temporum ordine digesta exstat, μητροδέον suum appellat. Cum vero is, Leone Armeno imperante, diem suum obierit, vox μητροδέος per magnum avunculum, seu matris avunculum reddenda est. v. Banduri Animadv. ad Const. p. 58. Cedrenus eam Καρβινωπίαν, Constant. τῆς Καρβινωπίνας dicit. Sed audiamus Euty-chium, lepidam nobis fabulam de quartis nuptiis Leonis narrantem : Porro, cum Leoni, Imp. Romano, mortua esset uxor, nulla relicta prole, aliam ille uxorem ducere voluit : at prohibuit ipsum Nicolaus patriarcha Constantinopolitanus, dicens : Non est tibi licitum, uxorem ducere, siquidem Anagnostes es, et precibus sacerdotum consecratus, quod si uxorem duxeris, non licet tibi ad altare accedere. Annales Alexandr. T. II. p. 454. Eadem fere habet Ekmacinus Hist. Sarac. p. 150.

archa Thomam sacerdotem, qui eos ritu antiquo ad aram deduxerat, loco movit, Imperatorem sacris prohibuit, Zoë nimis aspere, tanquam pellicem, tractavit 1). Id Leo gravissime ferens, cum nec minis, nec blanditiis, ut interdictum dissolveretur, impetraret, Nicolaum munere in perpetuum privavit 2); suffecto Euthymio, qui ut lenis et facilis indole erat, Imperatorem ad sacra admisit quidem, sed legi, quam de quartis nuptiis laturus erat, intercessit 3). Inter haec a pontifice Romano, Sergio, legati venere: qui legitimum ratumque coniugium censuerunt, Nicolaum, ut Photio faventem, acriter insectati, a qua suspicione epistola, quae hodie superest, se purgavit 4). Nec ita tamen animi in pristinam concordiam reducti: quin potius alii ex sacro ordine Euthymio, alii Nicolao addicti, magna odia cum crudelissimo dissidio conceperunt 5). Exstincto paulo post Leone, Alexander, pulso Euthymio, et ignominii omnibus appetito, Nicolaum pristinae dignitati, unde deiectus erat, restituit 6). Euthymius mox fato in exilio functus est. Is tum pugnacissime suam senten-

- 1) Contin. Theoph. in Leone p. 225. D. Simeon Logoth. p. 466. D. Leo Gramm. p. 483. 2) Autor argumenti Tomo Unionis praefixi apud Leunclav. Iur. Graeco-Rom. T. I. p. 104: Ὁ δὲ βασιλεὺς συνετὸς ὢν, καὶ δὲν ἀνεφύη τὸ ἀσύμφωνον τῶν ἀρχιερέων οὐκ ἀγνοῶν, μεδίστησιν τὸν πατριάρχην Νικόλαον καὶ ἔφορξεν τῆς ἐκκλησίας, ὡς ψεύστην, καὶ πολλὰκις μὲν ἔρκους διαβεβαίουντα, καὶ ὑποσχόμενον, δοῦναι τῷ βασιλεῖ τὴν τοῦ ἐπιμιμίου συμπάθειαν, τοσαυτὰκις δὲ μεταμελόμενον καὶ ἀναβαλλόμενον ἐπίτηδες. Pagius, coniectura ductus, Nicolaum iam a Leone, morti proximo, non ab Alexandro fratre, quod Byzantini uno ore tradunt, pristinae dignitati esse restitutum, arbitratur, ad annum 911. IV. Idem diserte Elmacinus in hist. Sarac. p. 196. testatur. 3) Leo Grammat. p. 454. cet. Nugas Cedrenus agit, dum Imperatorem lege sancire voluisse, narrat, ut viro tres quatuorve uxores una in matrimonio habere liceret, p. 602. Nisi forte corrupta apud eum verba sunt, et pro κατὰ ταῦτόν, simul, legendum: κατ' αὐτόν, sua aetate. 4) Baronius ad an. 912. epistolam Nicolai ad Pontificem Romanum edidit, e cuius initio apparet, legatos a Sergio an. 908. quo Zoë Augusta appellata, eaque contentio maxime fereret, venisse. Cuius rei vestigia etiam apud Eutych. in Annalibus p. 484. occurrunt. 5) Tangit haec dissidia Autor Praef. T. Union. Ἦσαν πολλοὶ τῶν ἀρχιερέων οὐ μὴ συγγεθόντες τῇ τοῦ πατριάρχου οἰκονομίᾳ, καὶ μᾶλλον οὐ τοῦ μέρους τοῦ ἐβληθέντος Νικολάου. 6) Cont. Theoph. p. 233. alii. Ceterum Leo Allatius Euthymium, annuente pontifice, patriarcham dictum, idque Graecos Romanae sedis dignitati tribuisse, scribit. De Eccles. Or. et Occid. perpet. cons. p. 604. Sed id nullo certo autore proditur; quin potius Nicolans epistola citata, a legatis Romanis suam potestatem imminutam esse queritur.

tiam defendere, Leonem verborum contumelia, etiam mortuum, insequi, nihil denique, quod prae fracti ac pertinacis hominis est, omittere ¹⁾. Itaque Constantinus A. DCCCCXX. conventum sacerdotibus Constantinopolin indixit, ut consulere paternae existimationi, quartasque nuptias lege abolerent: seu rei indignitate, seu, quo magis inclinat animus, patriarchae artibus commotus ²⁾. Exstat edictum, communiter compositum³⁾, in hanc fere sententiam: *Christum generis humani servatorem, concordiam et quietem publicam praecipis et exemplo commendasse, eam vitio mortalium turbatam, natasque vel de matrimonio caste et legitime incundo acres gravesque contentiones. Quas ut componerent, pacemque sacro coetui redderent, statuere se, quartas nuptias omnino prohibendas, tertias certis conditionibus celebrandas esse. Ad annum scilicet aetatis quadragesimum pro vectis nondum suscepta sobole permitti, ceteris, qui iam parentes facti essent, non licere. Triginta annos natis, uxore altera sine liberis exstincta, quadriennium a sacra coena abstinendum, ut effusam in tantam intemperantiam libidinem expiarent: si quis sacerdotum admiserit, munere privandum. Ceterum, qui ad matrimonium cogitationes converterent, ne quid flagitiose et impure committeretur, curare debere.* Haec latae tum legis sententia fuit, quam, ut rata firmaque esset, in concione populi quotannis recitatam ³⁾, eumque morem a Basilio et Constantino, Caesaribus, Constantini nepotibus, servatum esse ⁴⁾, accepi. Sic publica tranquillitas tandem restituta,

L. XVIII

1) Praefat. Tomi Union. 2) Indict. VIII. Mense Iulio. Sic enim Theophan. Contin. p. 746. *Ἡ τῆς ἐκκλησίας παρὰ Ῥωμαροῦ γέγονεν ἔγνωσις, ἀπάντων ἐνωθέντων μητροπολιτῶν τε καὶ κληρικῶν, τῶν ἀπὸ Νικολάου τοῦ πατριάρχου καὶ Εδθυμίου διεσχισμένων.* Scripserat Nicolaus ad Ioannem Pontificem, mitteret legatos, qui nuptias quartas illegitimas, nec Leonis exemplo confirmatas esse, edicerent. Quorum licet nulla nec apud autores Byzantarum rerum, nec in Tomo Unionis mentio fiat, certum tamen est, Theophylactum et Carum pontificis nomine Constantinopolin venisse, inde in Bulgariam ad Simeonem discessuros. V. Nicolai epistola apud Baron. ad an. 917. IV. 3) Matthaeus Monachus in Quaest. Matrimon. Iuris Graeco-Rom. T. I. L. VIII. p. 497. *Ὅς καὶ τόμος κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα ἐτησίως ἐπ' ἀμβωνος ἀναγιγνώσκειται. Ἰς ἰομυς mense Iulio quotannis in suggestu legitur.* Eo tempore pompa solennis et processio in aedem Irenes et S. Sophiae instituebatur. Constant. in Cerim. Aul. Byz. MS. f. 87. a. 4) Scholion Tomo Unionis additum apud Leunclav. p. 108. *Νῦν δὲ -- πρὸ ἐννεμήκοντα χρόνων ἔνεκεν τῆς προσηλωθείσης αἰτίας καὶ ἀφορμῆς ἀπορῥαγέντας ἱερεῖς καὶ μονάζοντας, ἡ παγγὰλμος Βασιλεία τῶν Θεοσεφεῶν Βασιλείων ἡμῶν Βασιλείου καὶ Κωνσταντίου συνέψα καὶ συνέγνωσε. Ε quibus*

nisi quod Euthymii nomen, a Polyucto patriarcha, non multo post, sacris diptychis adscriptum esse, plurimi indignarentur ¹⁾).

V. Post annos admodum quindecim, quam primum imperium adorti erant, Bulgari rursus pacem exuere, seu ad-suetudine gentis, quae secunda adversus circumiectas nationes bella hactenus exercuerat, seu quod claustra maris ac terrae levi praesidio adversus validissimos exercitus septa essent. An. 929. Tum praetorianae cohortes arma subito ceperunt, infausto eventu, cum acrius, quam constantius, praelium inirent. Classe etiam vindicare maria visum, quae, dum imperitia, aut dispersa est, aut in fugam coniecta. Au-xerunt terrorem agrestes, cum portis urbis incidentes, Pegarum et Theodoraë palatia, Stenumque, hostili igne accensa, procul fumare nuntiarent. Pericula ultima audere et experiri tandem iussus est Sacticius, quem, palantes copias non in-strenue aggressum, uno vulnere barbari in mortem affecere. Cuius gesta multi cum attigerint, in eo consentiunt, magna in ipso virtutis, magna belli decora fuisse, quibus rem publicam in paucis sustinisset. Inter haec rex Bulgarorum, et ducis et gregarii militis officia obiens, Adrianopolin cum exercitu movit, corona circumdatam, postquam annona defe-cerat, cepit, captivo duci, quicquid tormentorum reperiri po-tuit, adhiberi iussit. Inde victoria haud segniter usus, Thra-cia et Macedonia ferro igneque vastata, sedem imperii et caput, Byzantium petiit; at castris positus, versa ad pacem cogitatione, ut sibi cum Romano colloqui liceret, oravit ²⁾. Admiratio subiit utriusque exercitus militem, cum hinc fe-rociam Bulgari, inde non infractam Imperatoris mentem cer-neret, ut qui tantae dignitatem maiestatis, raro ea tempe-state, et ex vetere memoria exemplo, ore totoque habitu pro-deret; iam tum praesagiens animo, fore, ut pax affinitatibus connubiorum firmaretur. Aliquot annis post, Simeon Bulgarus, morbo extinctus, Petro filio regnum testamento relin-quit ³⁾, qui, licet iam exercitum in Graecos armasset, cum

verbis etiam hoc colligitur, turbas inter Euthymianos et Nico-laitas nondum hac aetate compositas, aut novas potius de quar-tis nuptiis ortas esse. Quod praeterea Cedrenus testatur, ma-gnamque Nicolai Chrysopergii in stabilienda concordia curam fuisse, prodit p. 702. B. Ceterum in matrimoniis ineundis nulla gens Graeca religiosior fuit, ut ex Matthaei Monachi Quaest. matrimon. apparet, et illustri exemplo probat Cedrenus p. 649.

1) A Vita S. Polyucti e Graecis Scriptoribus collecta Act. SS. Febr. T. I. p. 707. 2) Leo Grammat. p. 498. Contin. Theo-phan. p. 248. Simeon Logoth. p. 483. ceteri. Meminit etiam Theodos. Kioviens. ad an. 929. Sigebert. ad an. 926. 3) Quem

Turci, Servii, Chrobati, validae nationes, sibi imminerent, summaque praeterea caritas annonae incideret, legatos de pace instauranda, ad Romanum misit, utque Maria, Christophori Caesaris filia, in manus sibi conveniret, rogavit. A. 942. Tum spes obiecta est Christophoro secundi a patre loci, Porphyrogenito quicquid ex avita maiestate supererat ademptum¹⁾. Haec domi fere ea aetate gesta sunt. Paulo antea Melitene, vetus ac nobilis ad Euphratem urbs, Armeniae secundae a Iustiniano adsignata, recepta est²⁾. Diu subiectam Saracenis Constantinus Copronymus olim occupaverat, in obsequio tenere non potuerat³⁾. Ioannes Curcuas, praefectus militum, qui per Syriam stativa habebant, obsidione longa et difficili cinctam, in ditionem redegit, et postea civium auxilio finitimis gentibus attritis, praedam insignem, captivos, bellique confecti famam domum reportavit. Urbem et quicquid finitimi agri est, in provinciam, quam *Curatoriam* vocarunt, Imperator descripsit⁴⁾.

VI. Sub idem fere tempus bella plurima fines imperii terruerunt. Nam et Scythae, Strymone superato, Nicopolin, validam urbem, Augusti victoria nobilem, occuparunt, et Turci, qui et Ugri⁵⁾, a septentrione Thraciam, Byzanti-

ex altera uxore susceperat, Michaële, primo loco nato, ritu monachorum tonso. Simeon. Logoth. p. 46.

- 1) Bulgari scilicet id Rege genteque sua indignum iudicantes, quod in solennibus populi acclamationibus, Constantino primum, deinde Christophoro honos haberetur, facile a Romano, ut mutatio prisci moris fieret, impetrarunt. 2) *Ἐπίσημον καὶ ἐξάκουστον, καὶ πᾶν θυρόν καὶ δυνατὸν κάστρον τῆς Συρίας* vocat Theoph. Contin. p. 257. Conf. Pagius ad an. 927. VIII. Notus est Aca-cius Malatiensis episcopus, Nestorianis contentionibus quinto seculo implicitus. 3) Zonar. Annal. T. II. p. 108. Cedrenus p. 463. 4) Leo Grammat. p. 504. Contin. Theoph. p. 258. Dicta est *Curatoria* a *Curatore*, qui tributa, per eam provinciam collecta, aerario principis, quod et ipsum *Κουρατωρία* vocatur, inferebat. Hoc ex Simeone Logotheta p. 487. colligo: *Μελιτήνην Κουρατωρίαν ἐποίησε ὁ Βασιλεὺς, καὶ πολλὰς χιλιάδας χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου ἐκείθεν λαμβάνει ἐτήσιως*. Cangius in Glossar. h. v. Annae Comnenae locum Alexiad. L. VII. p. 205. corrigit, et pro *Μιτυλίνης*, *Μελιτήνης* rescribit, in quo ipsum ratio fugit. Refert Augusta, Tzacham, classi praefectum, occupatis Clazomenis, in Phocensem agrum solvisse, cumque diu in obsidione Methymnae haesisset, Mitylenensem regionem in ditionem redegit. Unde, qui locorum situm et circumscriptionem norunt, facile intelligent, eam de Mitylene, vetere ac nobili urbe, loqui, cuius nomen universae insulae postea tributum videtur. 5) Indict. VII. m. Aprili, seu A. C. 934. Turcos fere vocant scriptores, qui hodie Hungari sunt. Zonar. p. 176. D. *Τουρκοὶ οἱ περὶ τὸν Ἰστρον, οἱ καὶ Οὐγγαροὶ καλοῦνται*. Idem p. 255. de Turcis, regni Saraceni eversoribus, scribit, eos

um usque, incursarunt: hos Theophanes patricius prosperis praeliis subegit, et captivos, quorum ingens numerus erat, recepit. Pace cum his composita, Russi, quae tum natio, terror Graeci nominis mari praepollebat, direpta minori Asia, cum decem navium millibus mare obsederunt ¹⁾. Nunquam in accolas gravium saevitum, praecipue sacerdotes gravissimis L. XIX supplicii affecti sunt, nec a sacris aedibus hostes ignem abstinerunt. Distractae scilicet erant imperii vires, quod naves aut contra Saracenos missae erant, aut insulas tuebantur. Praeerat Russorum classi Igor, seu Ingor ²⁾ (quod admoneo, ne quis virorum immutationem putet, quae nomen est) princeps gentis, nulli virtute secundus, et victoriis plurimis superbus. Non diu tamen hostes, cum ventum ad manus esset, Theophanis impetum sustinere: certe ex navibus paucae servatae, pars maxima aut mersa aequore, aut Graeco igne combusta est. Fugientibus Ioannes Curcuas cum orientis copiis supervenit, et horribili clade affectos delevit. Re feliciter gesta, Theophanes princeps cubiculi dictus, Ioannes Curcuas, qui duobus et viginti annis rem publicam consilio et armis sustentarat, et, ut erat magnis ausis promptus, mille ceperat oppida, prolatis ad Euphratem et Tigrim imperii finibus, invidia oppressus est ³⁾. Russi a caede et ferro animum sumpsere, et ignominiae impatientes, collecto e Varegis ⁴⁾, Slavis, Polonis, milite et instructa classe, rursus Graeciam

septentrionalem plagam ad Caucasum montem incoluisse. Multa de iis Constantinus libro de administrand. Imp. variis locis observat.

- 1) Anno 941, seu, ut Byzantini computant, Indict. XIV. Leo Grammat. 506. Anon. Combefis. pag. 262. Simeon Logoth. pag. 490. ubi Russos *Dromitas* vocat, *ex γένους τῶν Φράγγων ὄντας*. Tum enim Germania universa Francia dicebatur, ut in notis ad Constant. de Cerimon. Aulae Byzant. ostendam. Huc etiam Luitprandus pertinet, V. 6. *Gens quaedam est sub Aquilonis parte constituta, quam a qualitate corporis Graeci vocant Russos, nos a positione loci vocamus Nordmannos*. Nicetas, a Cangio ad Zonaram p. 99. adductus, eos τῶν Σκυθῶν ἔθνος vocat. Classem ad millia quindecim paraverant. Zonar. p. 191., meminit etiam Sigebert. ad an. 936. 2) V. Theoph. Sigefr. Bayeri Dissert. de Varegis in Comment. Petropolit. T. IV. p. 293. 3) Vitam Io. Curcuae et res bello egregie gestas octo libris Manuel Protospatharius exposuit, quod opus dudum periit. Theoph. Contin. p. 265. Conf. Cangius Famil. Byzant. p. 153. 4) Bayerus l. c. Gerhardus Frid. Mullerus, cui multum debet antiqua Russorum historia, nomen gentis a vocabulo *Varech*, *marinus*, ducit, idque omnibus, qui piraticam exercebant, commune fuisse concilic, in Collect. ad Histor. Russor. p. 4. Theodos. Kioviensis, ad an. 860. eos, mari trajecto, Slavis, Meranis, Crivitzis, qui communi nomine Russi appellantur, tributa imperasse refert.

tentarunt, Anno 944 missis quoque in Patzinacas concitoribus belli ¹⁾. Quo nuncio perterritus Imperator, tributum hosti pendere cogitur ²⁾. At anno proximo foedus cum Igore, cuius sententia in hunc modum fuit, paciscitur: commercia terra marique libera utrique populo esse debere; Chersonesum Tauricam nolle se armis invadere, nec Bulgaros contra incolas excitare, in re trepida, Imperatori auxilia se missuros esse, Russi sponponderunt; de capitis etiam damnatis, deque transfugis et latronibus statutum. Turci, cum iterum res Graecas lacerassent, a Theophane persuasi, datis obsidibus, inducias in quinque annos pacti sunt: longinquam enim militiam Graeci aspernabantur ³⁾.

VII. Mesopotamiae componendae Theophilus, Ioannis Zimisceae, qui postea Imperator salutatus est, avus, deligitur, ut Saracenos, late ea loca habitantes, in obsequio contineret ⁴⁾. Caput regionis, Edessa; nobilissima urbs, et munitis obiecti annis, murisque firmata, diu obsidionem toleravit, qua tandem soluta est, servatoris imagine, linteo impressa. Hanc Abgarum Regem, morbo difficili ac diuturno decubentem, cum se praesenti Servatoris auxilio, per litteras commendasset, accepisse, ferunt et desperata iam salute, subito convaluisse, mox attonitum rei miraculo, ad Christianam professionem esse adductum ⁵⁾. Alii, ut difficile est, tam antiquam rem subtiliter exequi, Servatorem, in oliveto tristitia immensa confectum, Thaddaeo sudarium, quo faciem abstergerat, ad Abgarum principem perferendum tradidisse memorant, edito oraculo, urbem, quae sacrum pignus rite servaret, perpetuo invictam fore ⁶⁾. Haec, mira quanquam, fidem ex eo traxerunt, quod Cosroes Persa, cum in obsidione urbis haereret, eius contactu (dedicatum enim erat in veteris statuae fundamento) gravissimo morbo liberatus sit, et lustrali aqua se et familiam omnem ablui iusserit ⁷⁾. Hinc imaginem

- 1) Theodos. Kioviens. an. 944.; silent enim hanc novam irruptionem Byzantini scriptores. 2) Idem an. 945. 3) Contin. Theoph. p. 267., ceteri. Theodos. Kiov. an. 943. 4) Contin. Theoph. p. 265. 278. Leo Grammat. p. 508. 5) Nigra scilicet lepra graviter laborabat Abgarus, inde Uchomo, niger, cognominatus, ut Bayerus in Hist. Edessena p. 104. arbitratur; de genere enim morbi non convenit inter scriptores. Multi de mutuis Abgari et Christi epistolis scripsere, praecipue Grabius Spicil. PP. T. I. init. 6) Constantin. de Christi imagine Edessena p. 83.; quae exstat in Manipulo Rer. Constant. Adde Combesisio notata p. 105. 7) Evagrius Lib. IV. c. 27., ubi Cosroem propterea exercitum urbi admovisse scribit, ut, quae de imagine vulgo tradebantur, mendacii argueret. Paulo aliter Constantin. p. 91. narrat.

Romanus Imperator, cui indignum videbatur, haec sacra tam impuris manibus contrectari, saepe expetitam, non obtinuit, licet ducentis Saracenis, quos captivos tenebat, et XII. millibus aeris signati, oblatis. Tandem eam praefectus urbis, ut a suis finibus Graecos arceret, concessit, pactus, ut Edessam et conterminos agros, nunquam bello in posterum vexarent ¹⁾. Sic Byzantium deportata, in Blachernis primum, post in aede Phari, reposita est, procedentibus longo ordine Stephano et Constantino, Romani filiiis, Porphyrogenito, et Senatu, cum cereis, et evangeliorum volumine, ut tum consuetudo erat in publicis supplicationibus. Incessit deinde religio, quoniam in templo sacra effigies collocanda foret? postremo in S. Sophiae illata, rituque sollenni culta fuit ²⁾. Exstat Constantini Porphyrogeniti de Edesseno sudario, elegans oratio, anno proximo, ut videtur, in populi concione habita, quam iunioris Constantini esse, Aloysius Lippomannus et Caesar Baronius esse arbitrantur; eo praecipue argumento moti, quod aliud dicendi genus in libris de administrando Imperio, vita Basilii, ceteris, appareat ³⁾. Damus hoc Caesari Baronio, sermonem Imperatoris humilem in illis et plerumque vulgarem esse; sed sublimiori stylo formanda erat oratio, quae tam sacras reliquias digne celebraret.

VIII. Sextus iam et vigesimus agebatur annus, ex quo Romanus imperium pro arbitrio tenebat, adeo imminuta Porphyrogeniti potestate, ut experti publicae curae et consilii, praeter Augusti nomen, nihil omnino relictum esset. Qui ad ultimum pertaesus longioris otii, quod studia doctrinae, quibus animum imbuerat, hactenus unice leniverant ⁴⁾, de recu- L. XX

1) Charam scilicet, Saroten et Samosatam, Edessenō praefecto, quem Emirum vocant, subiectas. Constantin. pag. 94; adde Contin. Theoph. l. c. rel. Hoc pactum aurea bulla Imperator confirmavit. 2) Hanc pompam Constantin. pag. 98. sqq. ordine describit. Adde Contin. Theoph. pag. 268. Quae fuerit sacrae imagini reverentia exhibita, apparet e Gregor. Monach. pag. 505., ubi hoc praecipue telo in eversores simulacrorum, Lequis Armeni aetate turbas commoventes, utitur. 3) V. Combefisio notata p. 100. Manipuli Originum CSP. et expende verba, quae in fine orationis occurrunt: *ὡ θεῶν ὁμοίωμα τοῦ ἀπαράλλακτου πατρὸς, φροῦρει δὲ τὸν εὐσεβῶς καὶ πρῶτος ἡμῶν βασιλεύοντα, καὶ τὴν τῆς ἀποδημίας ἀνάμνησιν λαμπρῶς ἐορτάζοντα, δὲ τῇ παρουσίᾳ σου ἐπὶ τὸν παπῶνον καὶ πατρίων θρόνον ἀνύψωσας.* Adde Lambec. Comment. de Bibl. Vindob. L. VIII p. 196. et Pagium ad an. 944. n. V. 4) *Constantinus itaque Porphyrogenitus tum orationi, tum lectionibus vacans, totum se Domino commendabat, opere manuum victum quaeritans: sane τὴν ζωγραφίαν, id est, picturam, perpulchre exercebat.* Luitprard. L. III. c. 9. Haec ad verbum in suo Chronico repetit Sigebertus p. 255. Idem

perando regno consilia volvit. Quod cum variis artibus tentasset, tutissimum visum est, Stephanum et Constantinum, Romani filios, cupiditate regnandi accendere. Dudum illi paterno odio ardebant, quod Romanus, testamento scripto, principem locum Porphyrogenito tribuerat: Stephanus praecipue, quem satis iam proclivem facile Basilius, particeps consilii, permovit. Is olim honestum ordinem duxerat, vir callidus, et in animo Stephani validus, quem, opportunitate data, admonuit: imperium aegre a decrepito sene sustineri, viribus animisque opus esse, ne Ugri, ne Bulgari, ne Saraceni aliquid novarum rerum molirentur, solum Stephanum tantae moli parem esse: videret, ne tam praeclara indoles, tot ornamenta virtutum, inertia obscurarentur. Adiutorem Porphyrogenitum fore, cui nihil antiquius sit, quam eum regnare, qui ad hanc spem genitus esset¹⁾. Itaque Romanus comprehensus, in Proten insulam relegatur et monachorum ritu tondetur: summa imperii ad filios et Porphyrogenitum delata, statim apparuit, arduum, eodem loco potentiam et concordiam esse, cum id ageret Stephanus, ut solus ea dignitate potiretur. Interea Constantinum Helena Augusta, ut tam nefarios ausus comprimeret, excitat, qui eos, specie amicitiae, epulis adhibitos, post quadraginta dierum imperium, in exilium pellit. Id Stephanus XIX. annos magno animo in Lesbo insula tulit, Constantinus, duobus annis post, ad maiora, et magis praecipitia conversus, cum Byzantium repeteret, a custodibus est interemptus²⁾. Sic tandem solus rerum potitus est Porphyrogenitus, cui insidiae a plurimis paratae sunt. Nam et Theophanes, princeps Cubiculariorum, Romanum, et Gregorius Macedo, allectis in societatem claris et illustribus viris, Stephanum imperio iterum admovere ausi sunt: in utrumque, detecta perfidia, graviter est animadversum. Post haec Con-

ex Graecis Theophanis Continuat. p. 280. et Zonaras p. 195. testantur.

- 1) Cedrenus pag. 633. Vetustiores tamen, ne res vituperio Constantino esset, filiorum hoc scelus fuisse, perhibent, et inscio ipso Romanum regno pulsum. V. Simeon Logotheta pag. 493. ceteri, cum quibus Luitprandus L. V. c. 9. consentit, nimiamque in filios severitatem exitio fuisse Romano, testatur.
- 2) In monasterium Romani filii detrusi sunt, quod timendum Constantino erat, ne se aliquando summa dignitate privarent: sic Theoph. Contin. p. 271. Zonaras p. 195. alii. Luitprandus contra autor est, Constantinum, cum certis indicibus cognovisset, sibi ab ipsis insidias parari, eorum consilia praeveruisse, utque philosophatum mitterentur, iussisse. Philosophiae enim nomine sacra monachorum studia passim ab eius aetatis, et vetustioribus scriptoribus memorantur. V. Cotelierii monumenta T. I. p. 181. 187.

stantinus Romanum filium, corona imposita, in partem curarum vocavit, ut eum temperius et sibi et posteritati conformaret ¹⁾).

IX. Una tum Imperatori cura erat, ut regnum a maioribus relictum, avitis patriisque virtutibus regeret, nec extremè a barbaris dehonestarentur. Cappadociam enim et nobilissima minoris Asiae oppida Saraceni, Tarsum incolentes, vastarant, praeda immensa et captivis plurimis abductis, quos pactis induciis Imperator recepit ²⁾. Intericto tempore, cum, nova classe instructa, Graeca littora obsiderent, Basilius secundo praelio eos prostravit, de ducibus captivis Constantinus triumphum prisco more egit ³⁾. Nec minora belli decora Leonis et Nicephori, Phocae Bardae, supremi ducis exercitus, filiorum, fuere. Qui, cum pater, annis morbisque gravis, hosti tam feroci, tam callido, impar esset, belli discrimen subiere, et domito Chalebi praefecto, urbem triumphantes intrarunt ⁴⁾. Victoriae fructus urbs Samosata fuit, a Basilio in ditionem redacta. Eodem tempore, re feliciter in Africa gesta, ex Aegypto et Persia legati, renovare dextras, ut nova foedera componere cupientes, venerè, quod sibi magnificum, ut erat, Imperator duxit ⁵⁾. Postea turbare fortuna coepit. E Creta enim insula, magna Saracenum turba erumpens, navigia, quae Graeci validissima in mare deduxerant, aut mersit, aut cremavit: caussa calamitatis ducum negligentia et imperitia fuit. Nec amissa Constantinus Gongylas reparavit, quin potius in summum discrimen rem Graecorum traxit ⁶⁾. Postremo Nicephorus Phocas novam classem molitus, in Cretam solvit, fuis hostibus, arces munitionissimas, in his Chandacem, tutissimum gentis praesidium, excidit, urbes, praefectis sub iugum missis, recepit, ut metuendum esset, ne tanto successu rerum elatus, regnum af-

- 1) Misere hic omnia turbat et confundit Elmacinus in Histor. Saracen. pag. 218. 2) Contin. Theophan. pag. 275. C. 3) Idem pag. 282. Eius triumphii splendorem Imperator in opere de Cerimoniis Byzant. descripsit fol. 206. b. sq. 4) Avaritiam Bardae Phocae, supremi exercitus ducis, in ultimam perniciem rem Graecorum traxisse, Cedrenus ait, p. 637., de quo silent Contin. Theophanis, Logothetes, ceteri, qui Nicephoro triumphalla ornamenta a Constantino decreta esse, tradiderunt. Cedrenus, ipsum Imperatorem de Chabdano et captivis Saracenis triumphum egisse, refert, quod verum, et in opere de Cerimon. f. 207. proditum est memoriae. Conf. Theoph. Contin. p. 288. 5) Contin. Theoph. p. 284. etiam Gallos ad Constantinum legatos et obsides misisse, idem prodit p. 283. Ab Italiae rege, Berengario, Luitprandus Ticiensis, orator, Constantinopolin profectus est. V. Lib. VI. c. 1. 6) Zonaras p. 195. Cedrenus p. 640. Contin. Theoph. p. 297.

fectaret¹⁾: quod tamen, sic volentibus fati, brevi consecutus est. Haec, quanquam plures per annos gesta, coniunxi, ne divisa taedio forte lectorem afficerent.

X. At in Thracia dispari eventu pugnatum est, Turcis, qui et Ungari, proximos per campos effusis, eo violentius, quod, distractis tum copiis, ducem strenuum sibi obviam iturum, non rebantur. Missus in hos Pothus Argyrus, Patricius, onustos praeda, eoque impeditiore agmine euntes, subito invasit, captivos et praedae partem recepit²⁾. Paulo ante duo ex principibus gentis, qui cum turba convenarum, aut in Graecia, aut in Bulgaris, forte consederant, pace in perpetuum cum Imperatore firmata, sacra Christiana, utque lustrali aqua expiarentur, postularunt. Gylas, Hierothei, quem patriarcha sacrorum per Turciam antistitem dixerat, praeceptis institutus, in fide permansit, pietate et ceteris virtutum ornamentis insignis: alter mox ad avitam superstitionem relapsus, cum expeditionem in Graecos et Germanos suscepisset, ab Ottone Imp. captus, poenam capite persolvit³⁾. Ceterum eadem religio Russos inceserat; quibus olim a Basilio Macedone, L. XXI^{avo} Constantini, icto foedere, aditus ad sacros fontes, praesul ab Ignatio patriarcha, datus fuerat⁴⁾. Elga, quam Graeci nonnulli Helenam vocant, Ingoris, hostis quondam Imperatoris, post amici et socii, vidua, stipata principibus gentis, Byzantium, ut in consortium sacrorum reciperetur, accessit. Splendide a Constantino excepta, et muneribus aucta est⁵⁾; addit Theodosius Kioviensis, Imperatorem foeminae forma excellenti matrimonio iungi voluisse, sed tulisse responsum: non posse se uxorem eius esse, qui se inter lustralia sacra in filiam adoptasset⁶⁾. Is rumor eorum temporum fuit, cui fidem admit, quod in vivis esset Helena Augusta, et abhorrent a peregrinis connubiis Imperatores, ut ipse Constanti-

1) Contin. Theophan. in Romano Iuniore. pag. 296. Lupus Protospatha in Chron. an. 961. 2) Simeon Logotheta p. 496. ceteri. 3) Zonar. p. 194. Bologuden vocat. Cedren. pag. 636, ubi pro Ioanne Francorum rege legendum: *Ottone*. Adde Inchoferi Histor. Eccles. Hungar. an. 958. 4) Constantin. Porphyrogen. in vita Basilii Maced. 211. Zonar. pag. 173. Fragmentum de Russorum conversione, a Bandurio in Animadv. ad Constantin. de Admin. Imp. p. 112. editum. Etiam Michaele imperante, sacris Christianorum initiati sunt nonnulli. Contin. Constant. Lib. IV. p. 120. quo Photius respicit in epistola encyclica p. 16. 5) Quod ipse memoriae prodidit L. II. de Cerimon. Aulae Byzant. fol. 201. a. sq. 6) An. 955. p. 96. Obiter notandus est Orbinus Ragusaens, qui in Regno Slavor. p. 92. sq. Elgam, quam et Olgam, Rhegino Helenam, vocat, Ioanne Zimisce regnante Byzantii ad sacra Christiana accessisse scribit.

aus, inter cetera de servanda maiestate praecepta, filium, ne illa unquam expeteret, admonuerit ¹⁾). Missi cum Elga sacerdotes, qui deformia simulacra, cultumque, penitus abolerent. An diu gens promissis steterit, incertum. Traditur fama, venisse interiecto tempore ad Ottonem Imp. a Rugis, seu Russis, oratores, qui doctrinae Christianae interpretes populo expeterent: facile annuisse Ottonem, et Adelbertum, aliosque, ablegasse, sed omnes a perfida gente aut caesos, aut omni contumelia affectos esse, solum Adelbertum evasisse. Quae, licet a Rheginone, autore non indiligenti, memorata ²⁾, aliena a vero, aut confusas esse nationes dissitas ac diversas arbitror. Cur enim non a Graecis potius, quam a Latinis, Russi sacerdotes postulassent? aut quis veterum auctorum illos Rugos appellavit? Hos loca inter Viadrum et Vistulam fluvios, ad sinum Codanum porrecta, coluisse accepimus: ad hos Adalbertus, is qui postea Magdeburgicus praesul fuit, ut superstitionem foedam et infamem extingueret, accessit. Neque me scriptorum, qui secuti Rheginonem sunt ³⁾, nec Ioannis Mabillonii, magni viri imprimis, Russos tanti sceleris coarguentis, autoritas movet ⁴⁾. Silent enim Graeci omnes, res multo leviores posteritati tradere adsueti; silet Theodosius, et Suentoslaum, Elgae filium, et Iaropolcum, nepotem, a Christiano cultu abhorrentes, ad sacra maiorum transiisse, memorat ⁵⁾. Vlodimirus ipse, quo nullum inter Russos illustrius nomen est, cum a pontifice legati, religionis causa, venissent, Graecorum caerimonias recipere maluit, iunctus Annae, Romani iunioris filiae, Ottoni Imperatori antea desponsatae, connubio.

XI. Inter haec Langobardorum, qui soli hactenus in occidente fidem et obsequium servarant, tributa Imperatori quotannis solverant ⁶⁾, defectio nunciabatur. Dudum exarse-

1) De administr. Imper. cap. XIII. p.65. edit. Band. 2) Ad an. 959. p.54. edit. Schard. 3) Compiler Chron. Magdeb. 4) V. Acta SS. Die 20 Jun. p. 32. et Pagius an. 959. 5) Ad an. 955. et 987. 6) Constant. de Admin. Imper. c. 27. p.82. ed. Bandur. *Μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸ βασιλεῖον ἐν Κωνσταντινουπόλει διεμερισθησαν ταῦτα πάντα εἰς ἀρχὰς δύο, ἐξ οὗ καὶ παρὰ τοῦ βασιλεύοντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπεστέλλοντο πατρῷοι δύο, καὶ ὁ μὲν εἰς πατρῷκιος ἐκρατεῖ τὴν Σικελίαν καὶ τὴν Καλαβρίαν, καὶ τὴν Νεάπολιν, καὶ Ἀμαλφὴν, ὁ δὲ ἕτερος πατρῷκιος ἐκαθίσετο εἰς Βενεβενδόν, καὶ ἐκρατεῖ τὴν Παπλίαν, καὶ τὴν Κάπυαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα. Καὶ ἐτέλειον κατέτος τῶ βασιλεὶ τὰ νενομισμένα τῶ δημοσίῳ.* Occupata Langobardorum armis utraque provincia, eadem facies imperii, tributa eadem mansere. Hinc Nicephorus Imp. Capuanos et Beneventanos *servos suos*, agros eorum *sua themata*, quae sibi nullo iure arrogassent ipsi, appellat. V. Luitprand. Legat. p. 144. 147.

rant intestinis odiis, et, divisa inter plures potentia, res in summum discrimen ambitione principum erat perducta. Praecipue Saraceni, ab eo tempore, quo primum suis sedibus ex-citi, classe in Italiam venerant, crebris incursionibus mari-timam oram vexabant. Horum ut ferociam compesceret, (ha-bebant enim in Gariliano monte arces, quas magna vis arma-ta et incondita tuebatur,) Atenulphus, Capuae et Beneventi princeps, Landulphum filium, ut valida a Leone Imper. auxilia peteret, Byzantium misit ¹⁾. De exercitu in Italiam ducendo facile Imperator assensit, et Landulphum, Gregorium Neapo-litanum, et Ioannem, Caietae ducem, patricia dignitate or-navit. Sed dum in re trepida segnius copias, classemque, instruit, Ataulfus moritur, principatus Landulpho et Atenul-pho, filiis, defertur. Mox ad ferendam opem Graeci adve-nere, cum quibus Ioannes pontifex, Gaimarius, Salernitanus princeps, Apuli et Calabri, suum militem, ad excindenda castellorum ardua, eduxerunt ²⁾. Saraceni, cum fame, com-meatu intercepto, premerentur, ignem arci subiecere, ac nihil tutum rati, in silvis et montium editis, praesidium quaesiverunt. Res eorum plane attritas novus ex Africa exercitus restituit, qui postquam Romae diu imminuerat, arcem in Gar-gano, Apuliae monte, munire coepit, unde vicino agro vasta-to, Beneventum, obsidione longa fatigatam, incendio delevit. Interea Apulia omnis et Calabria, in seditionem versa, Grae-corum iugum deiecerat, quod proferendo dominatui opportu-num ratus Landulphus, in Graecos duxit: sed auxilia, a Sa-racenis accersita, rebelles ad obsequium redire coegerunt ³⁾. Anno proximo in agris Asculanis memorabile coegerunt inter Landulphum et Ursileum, Graeci exercitus ducem, commissum est, dubio primum eventu, post victi Graeci, Apulia et Ca-labria recepta est, quam, icto cum Gaimario foedere, Lan-dulphus septem annis tenuit ⁴⁾. Inde continua cum Graecis

- 1) Idem Hist. Lib. II. c. 12. Theoph. Contin. p. 219. expeditionem Leonis in Langobardos memorat, eorumque ducem Egionem (f. Hugonem) vocat. 2) Lupus Protosp. in Chronico ad an. 916. *Exierunt Agareni in Gariliano et — explentur 40. anni, ex quo Agareni introierunt in Italiam.* Conf. Giannone Storia del Regno di Napoli T. I. L. VII. c. 4. 3) Luitprandus: *Rex Africanus, legatione Imperatoris accitus, innumerabiles raris copias in Calabriam Apuliamque direxit, binasque has regiones Imperatoris dominatui potentissime subdidit.* 4) Lu-pus Protospatha an. 921. *Interiit Ursileo stratigo in praelio de Asculo, mense Aprilis, et apprehendit Pandulphum Apu-leo (leg. Landulphus Apuliam).* Meminit expeditionis Romani in Langobardos Constantia. L. de Certmon. Aul. Byz. MS. fol. 222. 89.

certamina, quos omnem Campaniae partem, quae Vulturno adiacet, sub imperium redegit, Baronius prodit: at ea Beneventanis perpetuo subiecta fuit, nec tum armis tentata videtur ¹⁾. Constantinus, cum Neapolitani rursus fidem exuisent, Marianum patricium, ut, conducto per Thraciam et Macedoniam milite, perfidiam ulcisceretur, iussit: is caput gentis aggressus, cives, ut pacem ab Imperatore peterent, coegit. Horum exemplum Langobardi, Calabri, Apuli, Saraceni, qui tum inferiorem Italiae oram tenebant, secuti feruntur ²⁾. Ab eo tempore Constantinus et Nicephorus, has maximi imperii reliquias tueri, frustra annisi sunt, quippe quas Normannis virtus sua et fortuna belli reservarat.

XII. His editis operibus, Imperatori venenum a Romano filio paratur ³⁾, cuius atrox ingenium, super cupidinem potentiae, Helena mater incendebat; evasit tamen, forte quod veneno temperamentum inerat, ne statim saeviret. Mox ad monachos profectus est, qui in Olympo monte procul negotiis vitam agebant, tanta omnes pietatis et religionis fama, ut Romanus Lecapenus annua ipsis stipendia persolverit ⁴⁾. Percrebuerat rumor, Imperatorem cum Theodoro Cyziceno, quo praetextu Polyuctus patriarcha, dudum ob ingenium et mores invisus, tollendus esset, deliberasse ⁵⁾. Inde Byzantium reversus, mortalitatem explevit, seu corporis infirmitate, seu, quod plurimi suspicabantur, veneno iterum petitus. Vixit annos LIV., ex quibus XXVI. cum socero Romano, XV. solus, regnavit ⁶⁾. Senatus in funere ornando, et in memoria

1) Conf. Peregrinus Castigat. ad Caraccioli Chronologos p. 47. edit. Carns, ubi varia edicta, in quibus anni imperii Romani Lecapeni et Constantini, una cum Landulfi annis computantur, ex tabulariis ecclesiae Campanae profert. Praeterea in diplomate Constantini et Romani, Indict. XV., Christi 942. edito, agri Capuanae ecclesiae subiecti *ab omni ditione, angaria publica et tributis*, quae Patriciis et Strategis Graecorum solvenda erant, liberantur. Idem ex plurimis litteris, in Chronico Vulturnensi p. 417. 418. 425. 431. 449. adductis, apparet. 2) Lupus Protospatha ad an. 955. *Descendit Marianus Patricius in Apuliam.* Cont. Theoph. p. 283. 3) Zonaras p. 195. D. Cedrenus p. 641. Glycas p. 303, quod Simeon Logotheta et Georgius Monachus silentio praetereunt, Theophanis continuatorem, cui haec, etiamsi vera essent, tradere periculosum erat, secuti. 4) Contin. Theoph. in Romano p. 259. 5) Zonaras p. 196. Cedrenus 641. Glycas p. 303. 6) Sic Theoph. Contin. p. 292. obiit mensis Novembris die XV. Indict. III. anno a m. c. 6469. Simeon Logotheta annos eius eodem modo numerat, sed Indict. VI. a. 6456. decessisse scribit; die IX. Novembris, Indict. III. a. 6468. Cedrenus. Lupus Protospatha: *ann. 960. Indict. III. obiit Constantinus Imper. qui regnavit an. 47. et surrexit Roma-*

honoranda, magnum studium fuit; illatus autem est majorum sepulcro in templo SS. Apostolis dicato ¹⁾). Fuerunt in eo praeclara virtutis et pietatis ornamenta, Dei et sacrorum reverentia summa ²⁾). Multa publice opera struxit, in quibus Apostolorum aedes a fundamentis inchoata, et S. Sophiae augustissimum templum magnifice instauratum, memorantur. Balneum in Marinae aedibus, ingens opus, nec inferius Romanis, renovavit: senectute morbisque confectis domos amplissimas, ubi publico sumtu alerentur, concessit: palatium amplificavit ³⁾): obeliscum veterem, ex Aegypto advectum, in Circo posuit, manentem eius rei monumenta, sculpta saxis, et aere prisco ⁴⁾). Muros Nicaenos, a Saracenis eversos, collata ex

nus, filius eius. Sic etiam Anonymus Barenis, ad quem haec disserit Camillus Peregrinus: *Noster Cedrenum sequitur, qui coronationem Constantini aetate septennis factam perhibet post patris Alexandri, nedum post patris Leonis obitum, eam ad annum retulit 913. sibi que nunc constans mortuum illum dicit 960. inchoato a Septembri communis anni 959. (sic etiam dicendum de coronatione eius anno 913.) Quippe obiit Constantinus, ut ipse notat, Indict. III. et ut notat Cedrenus, die IX. Novembris, scilicet desinente iam dicto communi anno 959, quo plane calculo uti hic noster solet. Cedrenus vero, et post illum Zonaras, tradere videntur, Constantinum imperasse cum patre, patruo et matre annos 13. nimirum usque ad 919., quoniam vixisse illum asserunt annos 54., annos scilicet vitae et imperii confundentes. Quae doctissimi viri sententia magis mihi probatur, quam illa Pagii, qui ultimum Constantini annum aerae vulgaris nongentesimum quinquagesimum octavum, indictionem primam, esse, contendit. Si enim natus ipse est anno 905., quinquagesimus quartus aetatis certe in annum 959. aut potius 960. ineuntem, secundum Graecorum computum, incidit, cum Novembri mense decesserit. Ceterum scriptores, Constantinum tredecim annos cum Leone regnasse, contententes, tempora non confudisse, sed ab eo anno, quo ab Euthymio patriarcha coronatus fuit, numerasse videntur.*

- 1) Continuat. Theoph. p. 292. Banduri Imperium orientis. T. I. p. 121. 2) Eius enim aetate S. Gregorii reliquiae Nazianzo Constantinopolin traductae sunt. V. Graecus scriptor ex codice ducis Sabaudiae in Act. SS. ad d. 9. Mali editus p. 448. sqq. S. etiam Ioannis manus in palatium ritu solenni illata est. Acta SS. ad d. 29. Augusti. 3) Theoph. Contin. p. 280. 284. 4) Graecum carmen colosso inscriptum Bandurius Antiquitatum CSP. L. p. 181. edidit, ubi versum secundum et sequentem ita adduxit:

— — Κωνσταντίνος πρὸν δεσπότης
Ὁδὲ Ῥωμανὸς παῖς δόξα τῆς σηκπτουχίας
Κρεῖττον νεουργεῖ τῆς πάλαι θεωρίας.

Ita Bandurius. At Gyllius, qui de eodem in Topographia Urbis L. II. c. 12. multis agit, ita exhibet: *Κωνσταντίνος δεσπότης ὁ Ῥωμανοῦ παῖς*, ut dubium sit, an non obeliscus a

serario pecunia, refecit ¹⁾. Praecipua eius cura fuit, ne provinciae novis oneribus turbarentur, tanta iustitia, ut delatores, publico exitio repertos, urbe pelleret, tanta lenitas, ut novissima exempla meritis parceret ²⁾. Ceteros praeceminentes peritia legum splendidissimis muneribus admovit, artes militares, rem navalem, ac triremium fabricam, per otium ignotam, revocavit, scriptaque eius egregiam horum memoriam tradunt, quibus exposuit, quantum militum in armis, quantae sociorum vires, quibus artibus claustra imperii tuenda essent ³⁾. Doctorum hominum ingens aetate illa proventus fuit, e quibus Simeon Metaphrastes, iussu Constantini, sanctorum vitas descripsit ⁴⁾, Leontius Byzantinus ⁵⁾, et Genesis ⁶⁾, et Theodorus Daphnopates ⁷⁾ suorum temporum historiam, scriptis libris, qui partim aetatem tulere, partim amissi sunt, composuerunt. Ceterum graves quidam et docti scriptores Constantinum saevitiae, ebrietatis et circa res publicas socordiae arguunt ⁸⁾: quae si iusta reprehensio est, videntur ea vitia aut raro propripisse, aut maioribus virtutibus esse compensata.

Constantino potius, Romani iunioris filio, Porphyrogeniti nepote, in circo sit repositus.

- 1) Quod Cangius ex inscriptione muris Nicaenis refectis addita colligit, notis ad Zonar. 97. eversionem tamen hanc murorum Leonis Armeni aetate iam accidisse, arbitratur. 2) Theophanis Continuat. p. 278. C. 3) Videantur *Tactica*, liber de imperio administrando, edicta varia, de quibus alio loco exponam. 4) V. Allatii *Diatribae de Simeonibus* p. 25. sqq. Pagius in *Crit. Baron.* an. 913. *Caveus in Hist. Litterar.* cet. 5) Cuius *Chronographiam Libris IV.* Combessius inter *Scriptores post Theophanem*, omisso nomine auctoris, edidit. 6) Unicum, quantum constat, scriptoris huius exemplum bibliotheca academiae Lipsiensis, vetustis bonisque libris referta, servat. Non satis accurate olim descriptum est a Io. Andr. Bosio, negligentius apud Venetos excusum, ut in observationibus ad Constantinum aliquando ostendam. 7) V. *Cave* p. 551. scripsit praeter cetera vitam Theodori Studitae, quam inter *Anecdota Graeca* edere promisit Magnus Crusius, in *Dissertat. Epistolica* pag. 28. 8) Zonar. p. 193. Cedrenus p. 635.

L. XXIII E FABRICII BIBLIOTHECA GRAECA.

EXCERPTUM E FABRICII BIBLIOTHECA GRAECA T. VI. P. 621. SQQ. DE CODICE
MANUSCRIPTO CONSTANTINIANI CERIMONIALIS, AUCTORE CONR. ZACHAR.
VFFENBACHIO, CUM NOTIS FABRICII.

Codex forma est maiori, quam in Folio vocare solent, in membranas pergamenas easque firmiores, laeviores atque nitidiores, quam quibus postremis, ante Typographiae inventionem, temporibus utebantur, exaratus. Quanquam de eius aetate certo definire non ausim, illum tamen longe ante Urbis expugnationem in ipsa Graecia scriptum esse, existimo. Summa enim cura atque dexteritate confectus, ut sphalmata, quibus recentiores ex scribarum ignorantia atque oscitantia scatent, vel nulla vel exigua rarissime occurrant. Et licet elegantia scripturae tanta appareat, ac si integrum volumen non solum eadem manu, sed eodem calamo eademque die descriptum esset; Litterarum tamen character antiquior est et a nostro multum differt, atque ideo lectionem initio difficiliorem reddit, quae difficultas augetur per siglas vel litterarum compendia, et quod voces minus distinctae nullo plerumque interstitio sibi cohaereant. Quod equidem notam non contemnendam antiquitatis CL. Salmasius¹⁾ asserit. Accentus adiecti illam nec tollunt nec minuunt, cum ab Aristophane iamdum inventi²⁾ et in vetustissimis atque praestantissimis codicibus saepe reperiantur. Externa libri facies, involucrum nimirum ex corio bubulo Turcico constans auroque obductum atque Regum Hungariae insignia, quae in utraque parte apparent, satis demonstrant, non ultimum inter celeberrimae atque instructissimae Budensis, heu quondam! bibliothecae *κειμήλια* locum obtinuisse. De quo infra pluribus. Sed ut ad interiora accedam, primus tractatus omnem apparatus bellicum omniaque ad illum necessaria exactissime describit. Reliqui, ritus ecclesiasticos, cerimonias in unoquoque festo die observari solitas prolixius enumerant. Hinc non solum quae ad statum aulicum

1) Epistol. ad Cl. Sarravium, quae CLXXXIII. est in edit. Burmanni p. 186. sq. 2) Idem Salmasius l. c.

et ecclesiasticum pertinent, sed multa etiam quae ad topographiam Urbis, officiorum atque dignitatum notitiam utramque, ecclesiasticam imprimis horum temporum historiam, faciunt, reperiuntur, quae alibi frustra quaesiveris. Quod luculento est indicio hoc opus nunquam prodiisse. Multa enim tam palatii quam ecclesiae officia a Codino atque Meursio omissa ex illo produci, multa etiam illustrari possunt. Innumerae quoque voces occurrunt, quas neque Glossaria a Labbaeo, Meursio, du Cangio composita, neque Hesychius neque Suidas habent. Quare ad linguae etiam peritiam haud parum conducit. Stylus caeterum satis comptus atque pro istius seculi barbarie sat elegans. Nunquam vero editum, imo vix cognitum hactenus optimum fuisse codicem prorsus miror. Neque enim inter opera Constantini a Vulcanio vel ab aliis publici iuris facta apparet, neque ab Hanekio, nec alio, quod sciam, ulla eius fit mentio. Verum du Fresnei Domini du Cange industriam effugisse plane demiror, quippe qui ad illustrandam Orientalis Imperii Historiam, et Glossarium suum adornandum incomparabili prorsus studio omnia rimatus est. Solus Gesnerus¹⁾, in historia litteraria peritissimus, eius hisce meminit, dum inter alia Constantini Opera recenset: »Volumen Graecum magnum ex bibliotheca Hungarica de Cerimoniis aulicis sacris et prophanis. Videndum, pergit Gesnerus, an forte sit idem Liber qui Harmenopulo tribuitur in Catalogo Bibliothecae Regis Gallorum, Ordo Regii Palatii.« Nullum vero mihi dubium est, aut falso Constantino Harmenopulo inscribi aut plane diversum esse debere. Dum expressissimis verbis Imperator in omnium tractatum titulis et praelequiis illos sibi ipsi vindicet, et, quem Constantino Harmenopulo tribuit, Codex de Aulicis, meus vero de Ecclesiasticis potissimum agat. Du Cangiis, qui omnia Regiae Bibl. MS. sedulo excussit, Harmenopulum non vidit, alias neglexisset minime, quare illum adesse vix credo. Si Labbei Bibliotheca MSS. 2) ad manus esset, lubens consulissem. Is enim Regiae Bibliothecae MSS. inter caetera enumerat, qualis autem sit Catalogus de quo Gesnerus, ignoro. MStum fuisse oportet. Singularem

1) Sive Iacobus Frisius potius in Epitome Bibl. Gesnerianae et continuatione ap. Froschov. 1583. fol. p. 173. 2) In hac pag. 270. memorantur ex MSS. Bibl. Regiae, post Harmenopuli promtuarium libris VIII. distinctum et pleraque alia ad utrumque ius Graecorum spectantia opuscula, *Officia Palatii et Ecclesiae* ac sedes patriarchae CPol. subiectae sub Leone Philosopho et Andronico Palaeologo, et *τάξις τῶν χειροτονιῶν* per Demetrium Gemistam Protonotarium magnae ecclesiae Diaconum, Inscriptiones Patriarchae CPol. ad Papam et caeteros Patriarchas, Archiepisc. Sed nihil haec ad praesens opus.

enim Regionum MStorum Indicem unquam typis vulgatum esse, me latet. Illum vero ipsum esse Codicem, qui Budensis bibliothecae suppellectilis uberrimae atque praestantissimae quondam
 L. XXIV fuit, Ungariae Regum arma, ut supra dixi, gentilitia, quibus ex utroque latere splendent, comprobant. In ultima urbis Budae expugnatione aliqua Bibliothecae rudera recuperata, quae Iulius a Pflugk¹⁾ descripsit, sed meus Codex non memoratur; quare longe ante evasisse oportet. Quibus autem fati in meas tandem manus devenerit, equidem ignoro. Exiguo aere a me redemptus fuit, in magno autem pretio mihi habetur, dignus etiam qui lucem publicam videat. Quod an mea unquam opera fiet nescio; exiguam enim in Graecis notitiam meam ingenue agnosco, neque, qui hodie grassatur scribendi pruritus, me tenet, ut scriptoris vel editoris nomen nullo reipubl. litterariae commodo temere mihi arrogare velim. Interim gratus mihi labor est, quem cum Dn. Schneidero dicto Schmidt, viro Graecarum, imo omnium, litterarum peritissimo, Codici impendo. Huius industria (nam mea, quam confero, symbola exigua vel nulla,) prioris atque dimidiae etiam partis secundi Tractatus versio iam delineata. Rudis ea quidem, sed secundis curis, et si plura, quam supra a me nominata Glossaria, nacti erimus, expolietur²⁾.

Non dubium est quin egregio prorsus munere rem litterariam beaturi, et historiae Byzantinae novam atque insignem lucem allaturi sint viri praestantissimi, si locuples hoc atque imperatoris auspiciis elucubratum opus studio ac amore suo recensitum atque explicatum quamprimum publicaverint.

1) In Epistola ad Seckendorffium, quae extat T. II. Collectionis Madero-Schmidianae de Bibliothecis p. 310, sq. 2) Hactenus *Uffenbach*. Sequens iudicium est *Fabricii*.

EX ADVERSARIIS LEICHIANIS.

DE SCRIPTIS CONSTANTINI PORPHYROGENITI.

- C**ollegisse multos libros et inde excerpta fieri curasse dicitur praefat. ad Excerpta Legat. ed. Hoeschel. Conf. praef. ad Contin. Theoph. p. 2. Script. post Theophan.
- Constantino Porphy. dedicavit historiam suam Genesisius de vita Basilii aliorumque Imperatorum.
- Delectus legum compendiarius ex Instit. Digestis etc. compositus ab Imp. Leone philosopho et Constant. Porphy. Lambec. L. V. c. 8.
- In cod. LXIV. Bibl. Venetae compendium exstat legum Leonis et Constantini, scriptum an. 1175.
- Theophanis Synopsis compendiaria artis medicae suasu Imp. Constantini Porphy. ex Oribasii potissimum scriptis collecta et in septem libros divisa. Lambec. 24. manus. iurid. conf. 25. et Wegelini *ἐκδοσις* et Fabric. ad Allat. de Psellis. Pælli synopsis artis medicae ad Constantinum in Escorialensi. Montfauc. in Bibl. Manusc. p. 623.
- Muratorius T. II. Ant. Ital. diss. 26. recenset auctores Tacticos Bibliothecae Ambrosianae ineditos, inter quos occurrunt *Ναυμαχικὰ Λέοντος*, inedita. *Ναυμαχικὰ παρὰ Βασιλείου πατρικίου καὶ παρακοιμωμένου*. In alio codice *I Tattici di Constantino Porphyrogeneta*. Eiusdem *περὶ ναυμαχίας στρατηγημάτων καὶ πειρατικῆς* etc.
- Tactica sine nomine, quae in codice Laurentino occurrunt (Montfauc. T. I. p. 344.) sunt Constantini Imp.
- Ut Constantinus nonnulla de re militari scripsit, ita Imp. Maximiliani libri plerique ad venationem et rem militarem pertinent. Lambec. p. 183.
- Anonymi additamentum ad Constantin. de imagine Edessena est in cod. 14. L. VIII. Lambec.
- Romani et Constantini Constitutiones ecclesiasticae in Bibl. Ambrosiana. v. Montfauc. Bibl. Manusc. p. 623.
-

EX HISDEM ADVERSARIIS DE VITA CONSTANTINI ET HOC CODICE CERIMONIALI
COLLECTANEA QUANDAM.

Constantini Porphyrog. neptes ex Romano filio et earum genealog. v. apud Eccard. de stemmate principum Saxoniae superioris.

Non convenit cum caeteris auctoribus locus Chronici Vulturn. in rebus Constantini p. 333.

In codice N. T. membranaceo Basileense occurrit Constantini Porphy. et Leonis effigies cum aliquot Graecis versibus. Wetsten. Proleg. ad N. T. p. 55. Conf. Theodor. Studit. p. 170. ed. Sirmondi.

Subscriptio in libro Olympiodori Bibl. Venet. p. 2. ἐπὶ τῆς Θεοσυνεργήτου βασιλείας Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου τῶν ἁρ-
θοδόξων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων. Ergo Leo et Alexander A. 905. coniunctim habuerunt imperium.

De cerimoniis in genere v. Mus. Italic. T. II. p. 584.

Maius in Observat. ad N. T. quaedam habet ex Constant. Imp. Cerimoniali. Vid. Bibl. Uffenbach. p. 538, et de eius editione Histoire Critique de la republique des lettres T. XI. p. 333. T. XIII. p. 345.

Codex Constantini Porph. Lipsiensis similis est specimini saeculi X., quod in Catal. MStor. Graec. Bibl. Venetae p. 3. conspicitur.

Constantinopolitanorum Imperatorum mores et institutio sunt in bibl. Ambros. p. 485. Montfauc. Bibl. Manuscr. p. 623. Codices de officiis aulae Imperat. Catal. Bibl. Venet. S. Marci p. 105.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΤΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΑΞΕΩΣ.



[ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΑΞΕΩΣ.]

Κ Ω Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ

ΤΟΥ ΦΛΑΧΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΕΝ ΑΥΤΩ ΤΩ ΧΡΙΣΤΩ ΤΩ
ΔΙΩΝΙΩ ΒΑΣΙΛΕΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ
ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΛΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΙ

ΚΑΙ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΣΠΟΤΑΗΣ ΟΝΤΩΣ ΑΞΙΟΝ ΠΟΙΗΜΑ.

[DE CERIMONIIS AULAE BYZANTINAE.]

C O N S T A N T I N I

CHRISTUM AMANTIS ET IN EODEM CHRISTO AETerno

REGE IMPERATORIS FILII LEONIS SAPIENTISSIMI ET

PERPETUA MEMORIA CELEBRANDI IMPERATORIS

SYNTACMA

ET IMPERATORIA INDUSTRIA VERE DIGNUM OPUS.

Ἄλλοις μὲν τισιν ἰσως ἔδοξεν ἂν τοῦτὶ τὸ ἐγχείρημα περι- Ed. Lips.
τὸν, οἷς οὐ τοσαύτη τῶν ἀναγκαίων φροντίς, ἡμῖν δὲ καὶ pag. 1
λίαν φίλον καὶ περισπούδαστον καὶ τῶν ἄλλων ὑπάντων
οἰκειότερον, ἄτε διὰ τῆς ἐπαινετῆς τάξεως τῆς βασιλείου ἀρ- Ed. L. 2
5χῆς δεικνυμένης κοσμιωτέρας καὶ πρὸς τὸ εὐσχημονέστερον

1. Titulum ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣ. ΤΑΞ. restitui ex praefatione: N. 6. TI om. ed.

Aliis forte nonnullis, qui non tantam rerum necessariatum curam agunt, hoc opus superfluum visum fuit: nobis autem carissimum, diu expetitum et magis familiare omnibus aliis, quippe per laudabilem ordinem dignitas Imperatoria splendidior ostenditur, ad maius ornamentum ac decus extollitur et propterea tum exteris tum no-

ἀνατρεχούσης καὶ διὰ τοῦτο θαυμαστῆς οὔσης ἔθρυσί τε καὶ
 ἡμετέροις. πολλὰ γὰρ οἶδε τῇ μακροῦ χρόνῳ συναπολήγειν,
 ὡς ἐν αὐτῷ πραχθέντα καὶ ὑπ' αὐτοῦ δαπανώμενα, μεθ'
 ὧν καὶ τὸ μέγα χρῆμα καὶ τίμιον, ἢ τῆς βασιλείου τάξεως
 Β ἔκθεσίς τε καὶ ὑποτύπωσις, ἧς παροραθείσης καὶ, οἶον εἰπεῖν, 5
 ἀπονεκρωθείσης, ἀκαλλώπιστον τῷ ὄντι καὶ δυσειδῆ τὴν βασι-
 λείαν ἦν καθορᾶν. ὥσπερ γὰρ σώματος μὴ εὐσχημόνως δια-
 πεπλασμένου, ἀλλὰ φύρδην καὶ οὐκ εὐαρμόστως τῶν μελῶν
 αὐτῷ συγκειμένων, ἀταξίαν ἄν τις τὸ τοιοῦτον προσείποι,
 C οὕτω καὶ τοῦ βασιλικοῦ πολιτεύματος μὴ τάξει ἀγομένου καὶ 10
 κυβερνωμένου, κατ' οὐδὲν διοίσει τῆς ἰδιωτικῆς καὶ ἀνελευ-
 θέρου διαγωγῆς. Ἐν οὖν μὴ τοῦτο γένηται καὶ δόξωμεν
 ἀτάκτως φερόμενοι, τὴν βασιλικὴν καθυβρίζειν μεγαλειότητα,
 δεῖν ᾗθνημεν, ὅσα τε παρὰ τῶν καλαιστείων ἐφευρέθη καὶ
 παρὰ τῶν ἑωρακότεων διηγγέλθη καὶ παρ' ἡμῶν αὐτῶν ἐθεά- 15
 D θη καὶ ἐν ἡμῖν ἐνηργήθη, ταῦτα φιλοπόνῳ μελέτῃ ἐκ πολ-
 λῶν ἐρανίσασθαι καὶ πρὸς εὐσύνοπτον κατάληψιν τῷ πα-
 ρόντι ἐκθέσθαι φιλοτεχνήματι, καὶ πατριῶν ἐθῶν παρεωρα-
 Ma. fol. μένων παράδοσιν τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἐνσημῆσθαι, καὶ ὥσπερ
 22. a τινὰ ἄνθη ἐκ λειμώνων δρεψαμένους εἰς ἀσύγκριτον εὐπρέ- 20
 πειαν τῇ βασιλικῇ παραθέσθαι λαμπρότητι, καὶ οἶόν τι κά-
 τοπτρον διανγῆς καὶ νεύσμηκτον ἐν μέσοις τοῖς ἀνακτόροις
 Ed. L. 3 ἰδρῶσθαι, ἐν ᾧ καὶ τὰ τῇ βασιλείῳ ἀρχῇ πρόποντα καὶ τὰ

2. οἶδα ed.

stris civibus admirationi est. Multa enim observata aliquando, longo tempore abolita, deficere solent, eumque his magnum et venerandum opus, Imperatoriarum cerimoniarum descriptio et regula: qua neglecta atque, ut ita dicam, morte extincta, imperium deforme omnino et indecorum apparuit. Ut enim corpore non eleganter formato, sed membris turpiter ac distorte in eo collocatis, id iure aliquis confusionem dixerit, ita quoque Imperatoria aula inordinate administrata et gubernata, inhonesta illa et parum liberali institutione in nihilum redigetur. Ne hoc igitur contingat et nos ordinem negligentes, Imperatoriam dedecorare maiestatem videamur, necessarium putavimus, tum apud antiquiores reperta, tum ab iis, qui haec viderunt, relata, tum a nobis ipsis conspecta inque aula nostra exercita, e multis assidua cura congerere et omnium oculis praesenti opere exponere, patrias consuetudines nuac neglectas tradere et commendare posteritati, et quasi flores nonnullos e pratis decerpentes, ad incomparabile decus Imperatorio splendori committere; illud denique opus, tamquam lucidum ac recens politum speculum, in medio atrio collocare, ut in eo tam Imperatoris convenientia dignitati, quam ministrorum systemati congrua omnium

τῷ συγκλητικῷ συστήματι ἄξια κατοπτευόμενα, ἐν τάξει καὶ Ed. 3
κόσμῳ αἱ τοῦ κράτους ἡνία διεξάγοντο. ὡς ἂν δὲ σαφῆ καὶ
εὐδιάγνωστα εἶεν τὰ γεγραμμένα, καὶ καθωμιλημένη καὶ
ἁπλουστερῶς φράσει κεχρημέθα καὶ λέξεσι ταῖς αὐταῖς καὶ
5 ὀνόμασι τοῖς ἐφ' ἑκάστῳ πράγματι πάλαι προσαρμοσθεῖσι B
καὶ λεγομένοις, ὑφ' ὧν τοῦ βασιλείου κράτους ἑνὸς καὶ
τάξει φερομένου, εἰκονίζοιμεν τοῦ δημιουργοῦ τὴν περὶ τόδε
τὸ πᾶν ἁρμονίαν καὶ κίνησιν, καθορώτο δὲ καὶ τοῖς ὑπὸ χεῖρα
σεμνοπρεπέστερον, καὶ διὰ τοῦτο ἡδύτερόν τε καὶ θαυμαστό-
10 τερον, λεκτέον περὶ ἑκάστης τάξεως, ὅπως τε καὶ καθ' ὃν ὀφεί-
λει τρόπον ἐκτελεῖσθαι καὶ συμπεραίνεσθαι.

ΚΕΦ. α΄.

Ed. L. 4

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προκένσου γινομένου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
σίᾳ, ἦτοι τάξις καὶ ἀκολουθία τῶν εὐσήμων καὶ περιφανῶν
15 προελεύσεων, ἐν αἷς οἱ βασιλεῖς ἀπίασιν ἐν τῇ μεγάλῃ
ἐκκλησίᾳ.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας τῆς οἰας οὖν ἐνισταμένης περιφανε-
στάτης ἑορτῆς εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι ἐν τῷ χρυσοῦ
τρικλίῳ, τῆς καθημερινῆς δηλονότι ἰσταμένης προελεύσεως, B

7. τό, τε ed. 8. κίνησιν. καθ. ed. 9. θαυμαστότερον. λε-
κτέον οὖν. conl. R.

oculis exponantur, et sic in ordine ac pulchritudine frena potestatis re-
gantur. Ut vero quae hic perscripta sunt clara et intellectu facilia
evaderent, usi sumus vulgari et simpliciori genere dicendi nominibus-
que et vocabulis cuius rei quondam apte impositis et de ea usur-
patis, quibus dum Imperatoria potestas concinnitate et ordine conti-
nectar, creatoris circa hoc universum harmoniam et motum adumbre-
mus. Visum quoque iis, quae sub manibus habemus, convenientius,
et propterea facundius ac mirabilius est, de singulis officiis quomodo
et qua ratione perfici et administrari debeant commentari.

CAP. ι.

Observanda, quando processio in magnam ecclesiam instituitur,
sive ordo ac series solennium et illustrium processionum, Im-
peratoribus ad magnam ecclesiam euntibus.

Pridie eius diei, in quem eiusmodi splendidissimum festum in-
cidit, praepositi aureum triclinium intrant, diurna scilicet processione
instante, et Dominos de festo admonent, qui iubent ipsos, ut in

καὶ ὑπομιμνήσκουσι τοὺς δεσπότας περὶ τῆς ἑορτῆς, εἴτα κελύουσιν τούτους οἱ δεσπότες ἄγεσθαι ἐπὶ τὴν αὐριον πρόκενσον ἥτοι προέλευσιν. οἱ δὲ ἐξερχόμενοι ὀρίζουσι πᾶσιν τοῖς τοῦ κουβουκλείου, ὁμοίως καὶ τῷ κατεπάνω καὶ τῷ δομestίῳ τῶν βασιλικῶν, σὺν τούτοις δὲ καὶ τοῖς δυοῖν δημάρχοις ἀποστέλλουσι δὲ καὶ μανδάτα τῷ τε δομestίῳ τῶν νουμέρων καὶ τῷ κόμητι τῶν τειχέων, καὶ ἄπλῶς εἰπεῖν, πᾶσαι ταῖς τάξεις καὶ πᾶσι τοῖς σεκρέτοις καταμηνύουσι περὶ τῆς τοιαύτης προελεύσεως, ἵνα ἑκάστη τάξις καὶ ἕκαστον σέκρετον κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τοῦ

Μα. 22. b C. σεκρέτου τύπον τὰ αὐτοῖς ἀρμόζοντα προεντρεπίσωσι. καὶ μὴν καὶ τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως γνωρίζουσι τοῦ εντρεπίσαι καὶ ἀνακαθᾶραι τὴν βασιλικὴν ἔξοδον, ἐν ἣ μέλλουσι οἱ δεσπότες προελθεῖν, καὶ πάσας τὰς ἐκεῖσε εἰσφερούσας λεωφόρους ὁδοὺς, ἐν αἷς μέλλουσι διέρχεσθαι οἱ δεσπότες, διὰ τοῦ πυξίνου πρίσματος καὶ τῆς ἐκ κισσοῦ καὶ δάφνης μυρρίνης τε καὶ δενδραλιβάνου τάντην κατακοσμεῖν καὶ ἄλλοις, ὅσα ὁ τότε φέρει καιρὸς, εὐώδεσί τε καὶ ποικίλοις ἀνθεσι.

(B.) Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἤγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἑορτῆς, ἔωθεν πρωίας εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ πάσης τῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν καβαλλάριον, καὶ καθέζονται ἐκεῖσε.

D τοῦ δὲ μεγάλου καὶ οἰκειακοῦ παππίου ἀνοίγοντος, εἰσέρχονται, καὶ καθέζονται ἐν τῷ βήλῳ τοῦ παρθένου, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ αἰρουσι τὴν μωσαϊκὴν ῥάβδον ἀπὸ τοῦ εὐκτήριου τοῦ ἀγίου Θεοδοίου τοῦ ὄντος

a. τοῖτοις ed. 16. τῆς post καὶ, et τε post μυρρίνης om. ed. 18. ὅσας corr. Leich., ὅσους ed. ex. cod. 21. καὶ deest in cod.

erastinum pompam seu processionem parent et instituant. Egre-
dientes illi hoc omnibus cubiculariis, capitaneo item et domestico
Imperatoriorum, duobus praeterea demarchis, edicunt: mittunt etiam
mandata tum domestico numerorum, tum comiti murorum, et, ut
breuiter dicam, officiis ac secretis omnibus huiusmodi processionem
indicant, ut singula officia et secreta secundum ordinem suum et
propriam secreto formam quae ipsis conveniant procurant. Prae-
fecto etiam urbis id notum faciunt, ut viam Imperatoriam, qua Do-
mini processuri sunt, et publicas omnes ad eam, qua ipsi transituri
sunt, ducentes praeparet, purget et primate baxco hederaeque,
lauro, myrrha, thure et aliis, quos tunc tempus fert, odoris ac
variegatis floribus exornet. (II.) Postero seu ipso festo die primo
mane praepositi cum omnibus, qui ad cubicali ordinem pertinent,
caballariam intrant, et ibi consistunt. Magno solum et domestico papa
palatium aperiente, intrant sedentque in velo panthei: deinde ve-

ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ οἱ τῶν ἀλλαξιμῶν τοῦ κουβου-
 κλείου, μετὰ καὶ τῶν τῇ τάξει αὐτῶν διαταρῶν, αἵρουσι
 τὸ ταβλίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ βασιλέως ἐσθῆς, καὶ τὰ κορνί-
 κλια, ἄνω τὰ βασιλεία ἐνδοθεν περιφέρουσι στέμματα, καὶ
 5 οἱ βασιλικοὶ σπαθῆριοι τὰ βασιλικά αἵρουσιν ἄρματα τε καὶ
 σκουτάρια καὶ τὰ δόρατα, καὶ ἡ μὲν τῶν ἀλλαξιμῶν τάξις
 φέρει τὴν βασιλείον στολὴν, καὶ ἀποτίθησιν ἐν τῷ δικταγῶνῳ
 κουβουκλείῳ τῷ ὄντι ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης, ἧγουν Ed. L. 5
 πρὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. οἱ δὲ
 10 τὰ ἄρματα φέροντες σπαθῆριοι ἵστανται μετ' αὐτῶν ἐν τῷ
 ὄνοποδίῳ, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἀπὸ σκαραμαγγίων ἐξιόν-
 των τοῦ ἱεροῦ κοιτῶνος, καὶ τὴν συνήθη εὐχὴν ἐν τῇ κόγχῃ
 τοῦ χρυσοτρικλίου, ἐν ᾗ ἱστέφεται ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ
 Θεοῦ Θεοεικέλος ἁγία εἰκὼν ἐπὶ θρόνου καθεζομένη, τῷ Θεῷ
 15 ἀποδιδόντων, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι ἀπὸ τοῦ βήλου τοῦ
 πανθέου, καὶ προσκυνοῦσι τοὺς δεσπότας, καὶ εἰς οὕτως βάλ-
 λουσιν οἱ δεσπότες τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα σαγία, καὶ ἐξί- B
 ασι διὰ τοῦ φύλακος. ἐν δὲ τῷ σίγματι ἐκδέχεται αὐτοὺς τότε Ms. 23. a
 20 καὶ τοῦ πρωτοασηκρήτης καὶ τοῦ πρωτονοταρίου, καὶ πνευχό-
 μενοι τοῖς δεσπότησις, τούτοις συμπορεύονται. (Γ.) Καὶ ἀπερ-
 χόμενοι δεσπότες ἐν τῷ πρωτοκτίστῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεο-
 τέκου, λαμβάνουσι κηρὸς παρὰ τῶν πραιποσίτων, δηλονότι

3. ταβλὴν cod.

20. πρωτοασηκρήτης sph. ed.

stiores intrantes, virgam Mosaicam ex oratorio S. Theodori, quod in
 aureo triclinio est, desumunt: mutatorii cubiculi praefecti cum
 diaetariis, qui ad eorum ordinem pertinent, tabulam, in qua
 vestis Imperatoria iacet, et arcas, ubi Imperatoriae coronae asser-
 vantur; spatharii Imperatorii arma, scuta hastasque Imperatoris; of-
 ficiam denique mutatorii stolam eius sumit, et in octangulo cubi-
 culo, quod in palatio Daphnes seu ante templum sancti proto-
 martyris Stephani est, reponit. Spatharii intrantes, Dominos cum
 ipsis in onopodio stant, et postquam Domini, scaramangiis induti, e
 sacro cubiculo processerunt solitasque preces in concha aurei triclinii,
 ubi Domini ac Dei nostri divina et sacra imago in throno collocata
 est, peregerunt, praepositi a velo panthei intrantes, Dominos ado-
 rant: qui statim vestes suas auro praetextas induunt, et per excu-
 bias egrediuntur. In sigmate custodia corporis, quae manclavium et
 betaeria vocatur, et logothetes cum praefecto caniclei, protosecre-
 tario ac protonotario eos excipiunt, et facta salutatione, cum
 ipsis procedunt. (III.) Domini autem ad veterem sanctissimae Deiparae
 aedem abeuntes, cereos a praepositis, scilicet a cubiculario praepositis
 traditos, accipiunt, et triplici adoratione cum cereis Deum venerantur.

ὑπὸ κουβικουλαρίου διδομένων τοὺς πραιποσίτους, καὶ διὰ
 C τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι
 τῷ Θεῷ. καὶ εἰθ' οὕτως ἐν τῷ κατεκείνῳ ἤτοι μετεκείνῳ
 εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας τριάδος, κάκεισε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ
 τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ εἰθ' 5
 οὕτως εἰσέρχονται ἐν τοῖς ἐκείσε ἀποκειμένοις ἐν τῷ στε-
 νακίῳ λειψάνοις, κάκεισε διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. εἶτα ἔξέρχονται
 εἰς τὸν βαπτιστήρα, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ τρεῖς εὐμεγέθεις
 καὶ περικαλλεῖς σταυροὶ, καὶ διὰ νέυματος τοῦ πραιποσίτου 10
 πηγνύουσι ἐκείσε οἱ κουβικουλάριοι οὓς κατέχουσι κηρούς·
 οἱ δεσπότηαι ἀπὸ τῶν ἐκείσε διέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ
 ἀγουστέως, ἐν ᾧ ἐκδέχονται οἱ τε τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ οἱ
 βασιλικοὶ ἄνθρωποι· κάκεισε γὰρ ἐπέυχονται σὺν τοῖς μαγλα-
 D βίταις καὶ τοῖς ἑταιρειώταις τοὺς δεσπότηας. οἱ δὲ δεσπότηαι 15
 μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου καὶ τῶν κοιτωνιτῶν εἰσέρχον-
 ται ἕως τοῦ ὀκταγώνου κουβουκλείου τοῦ ὄντος πρὸ τοῦ ἁγίου
 Στεφάνου, ἐν ᾧ καὶ ἡ βασιλεια ἀπόκειται στολῇ, καὶ ἐκείσε
 ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότηας. ἀπὸ
 Ed. L. 6 δὲ τῶν ἐκείσε εἰσέρχονται οἱ δεσπότηαι σὺν τοῖς πραιποσίτοις 20
 ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, καὶ διὰ τῆς
 τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ
 Θεῷ, καὶ εἰθ' οὕτως προσκυνοῦσι τὸν μέγαν καὶ περικαλλῆ

10. διδομένους τοῖς πραιποσίτοις Leich. 11. ΣΧΟΛ. Ἰστέον,
 ὅτι ἐορτῆς προκειμένης ὁ μέγας σταυρός ἀπὸ τοῦ (τοῦ om. ed.)
 βαπτιστήρος οὐκ ἔξέρχεται· ὁ δὲ ἕτερος ἴστανται ἐν τῷ ὀκταγώνῳ
 θόλῳ, ἧγουν εἰς τὴν δ σκολῆν, ἥνπερ παλαιὰν καλοῦσι χα-
 ραγῆν, καὶ ὁ ἕτερος εἰς τοὺς λύχνους. ἐκείσε γὰρ ἀντικρὺ τῶν
 λύχνων ἴστανται ἡ καλουμένη ἑπτακἀνθῆλος, καὶ κάτωθεν τοῦ
 ἐκείσε ἰδρυμένου σταυροῦ κρέμαται ἡ Περσικὸς γραμμῆ. 17.
 ὀκταγώνου sph. ut infra p. 9, 7. 18. ἡ om. ed. 21. ἁγίου
 om. ed.

Postea in secundo seu proximo sacello ter genibus flexis cum cereis,
 Deum precantur: deinde ad repositas ibi in angiportu reliquias accedunt,
 et hic quoque ter genu flexo cum cereis Deum adorant. Porro ad baptisterium,
 in quo tres magnae ac perpulchrae cruces stant, exeunt ibique signo a praeposito dato, cubicularii quos tenent cereos reponunt. Inde Domini per triclinium angustalis trans-eunt, in quo aurei triclinii ministri et famuli Imperatorii eos expectant: nam ibi quoque cum manclavitis et custodibus palatii seu hetaeria Dominos salutant. Ipsi vero cum cubiculariis et coetonitis ad octangulum cubiculum ante sancti Stephani aedem, in quo stola Imperatoria iacet, procedunt: ubi et cubicularii, Dominos salutantes, adsunt. Inde cum praepositis ad sancti protomartyris Ste-

καὶ πολυτίμητον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρόν. (Δ.) Καὶ μετὰ τὸ τελέσαι ταῦτα εἰσέρχονται ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης, ἐκδεχόμενοι τὸν καιρὸν, ἤγουν τὸν ξεφερενδάριον, φέροντα τὸ μανδάτον ἀπὸ τοῦ πατριάρχου περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, καὶ δὴ εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, **Μα. 23. b** καὶ τὴν εἰδησιν τούτων διδοῦσι τοῖς δεσπόταις. ἔξιόντες δὲ οἱ δεσπότες ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ, κράζει φωνῇ **μ-Β** γάλλῃ ὁ πραιπόσιτος, λέγων „βροτήτορες” καὶ δὴ εἰσέρχονται οἱ βροτήτορες καὶ περιτιθέασι τοῖς δεσπόταις τὰς τούτων λαμπρὰς χλανίδας, καὶ ἐδθέως ἔξέρχονται· οἱ δὲ πραιπόσιτοι στέφουσιν τοὺς δεσπότες, δηλονότι τοῦ κουβουκλείου παντὸς παρισταμένου κάκεισε, ὅτε ταῦτα τελοῦνται, καὶ μετὰ τὸ στεφθῆναι τοὺς δεσπότες ἔξέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ ἀγνουστέως ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου **15** καὶ ὁ τοῦ κανικλείου καὶ ὁ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν καὶ τὸ μαγλάβιον καὶ ἡ ἔταιρεία. ἔνδοθεν γὰρ τῆς μεγάλης πύ- **C** λης τοῦ ἀγνουστέως ἴστανται οἱ νυησιτάριοι, βαστάζοντες τὰ χρυσᾶ καὶ ἐκ λίθων τιμίῳν κατεσκευασμένα χερνιβόξεστα, καὶ ἴστανται οἱ δεσπότες εἰς τὴν χρυσῆν χεῖρα, ἤγουν εἰς **20** τὸν πόρτηκα τοῦ ἀγνουστέως ἔξωθεν τῆς μεγάλης πύλης· κάκεισε γὰρ καὶ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου παρίστανται. καὶ δὴ διὰ νεύματος τοῦ δεσπότου ὁ πραιπόσιτος τὴν κεφαλὴν ὑπο-

22. ΣΧΟΛ. Ἴστέον, ὅτι διὰ τοιούτου σχήματος . . . εἰ ἐν πάσαις ταῖς δοχαῖς διὰ νεύματος τοῦ δεσπότου ὁ πραιπόσιτος νεύει τοῖς ὀφείλουσιν εἰσεῖναι, εἴτε τὰ κατὰ τύπον εἰσαγόμενα βήλα ἐν ταῖς δοχαῖς, εἴτε ἔθνικῶν εἰσοδος ὀφείλει γενέσθαι, εἴτε ξενῶν ἐξ ἀλλοθῶν μελλόντων εἰσιέναι. *Integrum hoc scholion, in ed. omissum, praebet R. in annot.*

phani templum abeuntes, ter genu flexo cum cereis Deum venerantur, et ante magnam illam, pulcherrimam et summe venerandam sancti Constantini crucem se prosternunt. (IV.) His peractis, cubiculum Daphnes ingrediuntur, et tempus seu referendarium, a patriarcha mandatum de ecclesiasticis cerimoniis ferentem, expectant, quarum notitiam intrantes praepositi Dominis suppeditant. Hi cum octangulum cubiculum intrarunt, praepositus alta voce exclamans dicit: *Vestitores*. Tunc vestitores accedunt, Dominis splendidas suas tunicas circumimponunt statimque abeunt: praepositi vero Imperatorem coronant, adstante ibi, dum haec praeparantur, universo cubiculi ministerio, et coronati Domini per triclinium augustalis eunt, ubi logotheta cursus publici, caniceo praefectus, capitaneus Imperatoriorum, manclavium et hetacteria seu corporis custodes adsunt. Intra portam augustalis maiorem lavatores, aurea et lapidibus pretiosis ornata malluvia portantes, Domini ad auream manum seu in porticu augustalis extra magnam

κλίνας τοῖς δεσπόταις, διὰ τῆς οἰκείας χλανίδος νέυει τῷ ὀστιάριῳ τῷ τὴν χρυσὴν βέργαν κατέχοντι τέσσαρες γὰρ ὀστιάριοι τὰς χρυσὰς ἐκ λίθων τιμίων ἡμφιεσμένας βασιάζουσι βέργας. καὶ ἐξέρχεται, καὶ εἰσάγει τοὺς τε μαγίστρον ἀνθυπάτου τε καὶ πατρικίους στρατηγούς τε καὶ Ὀδρῆφικιυλίους καὶ κλεισουράρχας, καὶ τούτων κατὰ τὸ εἰωθὺς προσκυνούντων τοὺς δεσπότας καὶ κατὰ τὰς οἰκείας ἰσταμένων τάξεις, διὰ νέυματος τοῦ βασιλέως λέγει ὁ πραιπόσιτος εὐήχως πῶς καὶ ἐναρμονίως „κελεύσατε.” καὶ δὴ τούτων ἐξιόντων, δηλονότι μετὰ καὶ τῶν δεσποτῶν, πάλιν ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, ἐνθα ὁ τῆς βίγλης δρουγγάριος καὶ τοῦ πλωτῆμον ἴστανται, μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν σπαθαρίων τῶν βασιλεύοντων τὰ βασιλικά ἄρματα, πίπτουσι κάκεισε οἱ τε μάγιστροι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἀπευχαριστοῦσι τοὺς δεσπότας, δηλονότι

Ms. 24. a τοῦ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ μέσῳ ἑστώτος, καὶ διὰ νέυματος τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὺς νέυει ὁ πραιπόσιτος διὰ τῆς αὐτοῦ χλανίδος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε.” (B.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε συνεξίασι τοῖς δεσπόταις οἱ τε μάγιστροι καὶ οἱ λοιποὶ ἕως τοῦ μεγάλου κοινοστωριίου, ἐν ᾧ ἴστανται ὁ, τε τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρὸς καὶ ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος καὶ μὴν ὁ, τε πρωτοασκηρῆτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος, μετὰ τῶν ἄσκηρῆτων καὶ βασιλικῶν νοταρίων καὶ λοιπῶν σεκρετικῶν νοταρίων τε καὶ χαρτουλαρίων καὶ

13. οἱ δὲ ed. 22. Verba βασ. γοτ. x. λοιπ. σεκρ. γοτ. et mox καὶ om. ed.

portam stant, ubi et chrysotricliniarii adsunt. Tunc ad nutum Domini praepositus, inclinato versus Dominos capite, propria veste ostiario auream virgam tenenti signum dat: quatuor enim ostiarii aureas et gemmis pretiosis instructas virgas portant. Deinde egreditur, et magistros, proconsules, patricios, strategos, officiales et clausurarum praefectos adducit: quibus pro more salutantibus Dominos, et secundum suos ordines constitutis, ad nutum Imperatoris praepositus clare et harmonice dicit: *Iubete*. Et postquam cum Dominis ad onopodium exierunt, ubi drungarii vigiliae et rei navalis cum spathariis Imperatoriis, arma Imperatoris ferentibus, stant, procumbunt ibi magistri ac reliqui, et Dominos salutant, scilicet magistro caerimoniarum in medio constituto: ad Imperatoris vero nutum pro more praepositus veste sua signum dat, dicens: *Iubete*. (V.) Inde cum Dominis magistri et reliqui usque ad magnum consistorium, in quo crux S. Constantini et virga Mosis stant, una egrediuntur; et ibi primus a secretis et protosecretarius cum ipsis secretis, notariis Imperatoriis ceterisque secreticis atque notariis et chartulariis et omnibus in eum locum congregatis adest: stantibusque Dominis supra pulpitem ante camelaucium, praepositus iterum

δὴ πάντων ἐκεῖσε ἀθροιζομένων, καὶ τῶν δεσποτῶν ἱσταμέ-
 των ἀνωθεν τοῦ πουλιπίτου ἔμπροσθεν τοῦ καμελαυκίου, πάλιν
 διὰ πύματος τοῦ βασιλέως κατὰ τὸ εἰωθὸς νέυει ὁ πραι-
 κέστος τῆ σιλεντιαρίῳ, (ἐκεῖσε γὰρ ἐν τῇ μέσῳ τοῦ κοι-
 νισταρίου ἱστανται οἱ σιλεντιάριοι,) καὶ λέγει μεγάλως „κε-
 λέύσατε.” καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότες ἕως
 τοῦ τρικλίνου τῶν κενδιδάτων, (ἐκεῖσε γὰρ ὁ τοῦ Κυρίου Β
 ἱσταται κληρός,) καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπότες τὸν σταυρὸν τοῦ
 Κυρίου, δηλονότι ὑπὸ τοῦ σκενοφύλακος τῆς αὐτῆς ἐκκλη-
 10σίας προσφερομένου τοῖς δεσπότησι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρ-
 χονται οἱ δεσπότες ἀπερχόμενοι ἐν τῇ ὀκτακίονῃ θύλῳ, ἤγουν
 εἰς τὴν πρώτην σχολὴν, ὅνπερ τὴν παλαιὰν καλοῦσι χαραγὴν,
 ἐν ᾗ ἴδρωται ὁ ἐξ ἀργύρου κατεσκευασμένος περικαλλῆς σταυ-
 ρός, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκνήσεως
 15ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. καὶ πάλιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχον-
 ται διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν ἐσκουβίτων· ἐκεῖσε γὰρ ἱστανται
 σιχηδὸν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ κατὰ τὰς οἰκείας τάξεις, τοὺς C
 δεσπότες ἐκδεχόμενα, τὰ τε Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα τὰ λεγόμενα
 βῆλαβ, ὁμοίως καὶ τὰ ἐντύχια καὶ τὰ ἑτερα σκῆπτρα, πρὸς
 20σοῦτοις τὰ σκεῦη τῶν προτικτόρων καὶ σιναιτόρων, καὶ τὰ
 σκεῦη τῶν δρακοναρίων, λάβουρά τε καὶ καμπηθητόρια, μετὰ
 καὶ τῶν βάνδων, τοῦ συμπορεύεσθαι τοῖς δεσπότησι. (5.) Ἐν Ms. 24. b
 δὲ τῇ αὐτῇ τρικλίνῳ τῶν ἐσκουβίτων ἐν τῇ εὐδυνίῳ
 μέρει ἱστανται ἐπὶ μακροῦ σκάμνῳ πρώτη τάξις, οἱ τοῦ κοι-
 25ναίστωρος καγκελλάριοι, μετὰ καὶ τοῦ αὐτῶν δομεστίκου Ῥω-

10. προσφερόμενον Leich. 13. δ om. ed. 25. καγκελλάριοι
 emend. Leich., κελλάριοι ed. ex cod.

ad nutum Imperatoris signum uti mos est silentiario dat, (in me-
 dio enim consistorio silentiarii praesto sunt,) alta voce exclamans;
Iubeite. Inde Domini ad triclinium candidatorum procedunt, ubi sacer
 Domino clerus adest, et crucem a thesaurario eius ecclesiae
 ipsis allatam osculantur. Porro ad octangulum tholum seu primam
 scholam, quem locum *veterem monetam* vocant, ubi ex argento affa-
 bre elaborata et pulcherrima crux posita est, transeunt, et ter genu
 flexo cum cereis Deum venerantur; inde rursus per triclinium ex-
 cubitorum pergunt, ubi ad dextrum et sinistrum latus secundum or-
 dines suos turmae Romanae, *vela dictae*, praetoriani et reliquae
 cohortes militares, porro signa protectorum, senatorum et draconariorum,
 labara et campiductoria cum bandis 'stant Dominosque,
 ut eos comitentur, excipiunt. (VI.) In eiusdem excubitorum tricl-
 inii sinistra parte, in scamno longo, *primus ordo* stat, cancellarii
 quaestoris cum suo domestico, Romano sermone convenientes festo

μαίζοντες τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα δευτέρα τάξις, ἴστανται καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μακροσκάμῳ οἱ λεγόμενοι διπανῆται, καὶ αὐτοὶ τὰ εἰωθότα εὐφημοῦντες· καὶ τρίτη τάξις, ἴστανται ἐπὶ μακροσκάμῳ οἱ κομικοὶ, καὶ αὐτοὶ τὰ εἰωθότα ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότες. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται εἰς τοὺς λύχ-5
 νους, ἐν ᾧ ἴδρυνται ὁ ἕξ ἀργύρου ἕτερος κατασκευασμένος σταυρὸς, καὶ διὰ τῆς τρισῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ γίνεται ἐκεῖσε ἐν τῷ τριβουνά-
 λῳ πρώτη δοχὴ· ἤγουν εἰς τοὺς λύχνους, δηλονότι εἰς τὴν καμάραν, ἰσταμένων τῶν βασιλέων, δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημο-10
 κράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ
 Ed. L. 8 καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης, ἤγουν ὁ δομέστικος, τὸ λιβελλάριον τὸν δεσπό-
 την, ἀφικόμενος δηλονότι ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιδίδωσι τοῦτο τῷ πραιποσίτῳ, καὶ 15
 ἀκτολογοῦσιν ἐκεῖ οἱ τοῦ μέρους, ἤγουν ὁ δῆμος, κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς δεσπότες, ἐν δὲ τῷ ἀκτολογεῖν τὸν δῆμον ὁ δομέστικος κατασφραγίζει τοὺς δεσπότες κατὰ τὴν εὐφημίαν τοῦ δήμου· αὐτὸ γὰρ τὸ τριβουνάλιον κατακοσμοῦσιν οἱ τε βεστιοπράται καὶ ἀργυροπράται διὰ τε βλατίων καὶ λοιπῶν 20
 ἐντίμων ἀπλωμάτων τε καὶ πέπλων, καὶ μὴν διὰ τε χρυσοῦν

2. μακροσκάμῳ cod. 9. ΣΧΟΛ. Ἰστοῖον, ὅτι τῶν δεσποτῶν διερχομένων εἰς τοὺς λύχνους, ἀνάπτουσι τοὺς λύχνους κατὰ τὸν τύπον. 13. τῷ δεσπότη Leich. 18. ΣΧΟΛ. Ἰστοῖον, ὅτι τοῦ δήμου ἀκτολογοῦντος κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τῆς ἀκτολογίας, ἤγουν τοῦ λαοῦ ἀποκρινομένου τοῖς κράταις, κατασφραγίζει ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν κατ' ἄκρον τῆς αὐτοῦ χλαυίδος πρὸς τὸν βασιλέα τρίτον· καὶ τῶν κρατῶν λεγόντων ἔχει δεδεμένην ταῖς χερσὶ πάλιν τοῦ λαοῦ λέγοντος, κατασφραγίζει μέχρις ἂν πληρωθῇ πᾶσα ἡ ἀκτολογία. ἢ δὲ ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκτολογία καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς τελεῖται τῶν Βενέτων καὶ Πρασίμων. 19. τε om. ed.

acclamations dicentes. *Secundus ordo*: stant etiam in scamno longo, qui dipanitae dicuntur, et pro more acclamant. *Tertius ordo*: stant itidem in longo scamno nomici, felicia Dominis ut mos est apprecantes. Hi autem inde ad lychnos abeunt, ubi crux alia ex argento facta collocata est, et triplici adoratione, cereos manu tenentes, Deum venerantur; ibique in tribunali prima exceptio fit. Stantes scilicet ad lychnos seu in camera Imperatores excipit ibi princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria sua Veneta turba, et Domino libellum offert, nimirum per cerimoniarium ad Imperatorem adductus, qui eum praeposito tradit, et factiones seu populus Dominis ut consuetudo est acclamant; dum interim domesticus pro more secundum faustas populi preces ipsos cruce signat. Tribunal ipsum vestiarii et fabri argentarii blatteis aliisque pretiosis aulaeis et pepis ornant, aureisque et

καὶ ἀφ' ἑαυτῶν παντοίων σκευῶν τοῦτο καταλαίῳουσιν ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ τριβουναλίῳ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἴστανται πλησίον B τῶν λύχνων ἀπὸ τῶν δῆμων, καὶ ἐπέκεινα οἱ κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐντυγχάνοντες ἐνταῦθα ἔθνηκοι, καὶ μὴν καὶ τὰ συστήματα τῆς πόλεως καὶ οἱ περὶ τὸν ὑπαρχον ὀφφικιαῖοι, μετὰ καὶ τοῦ συμπόρου καὶ τοῦ λογοθέτου τοῦ πραιτωρίου. (Z.) Καὶ εἰθ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκείσε διέρχονται οἱ δεσπότες εἰς τοῦ τρικλίνου τῶν σχολῶν, καὶ ἐν τῇ προπυλαίῳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνησέως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ καὶ γίνεται ἐκείσε δευτέρα Ma. 25. a δοχῇ, καὶ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίτων, ἦγον ἐκσποῦβιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δῆμου τῶν Πρασί-C πων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προείρηται ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται τρίτῃ δοχῇ ἐνδοθεν τῆς χαλ- 15 κῆς, ἦγον εἰς τὴν πύλην τῶν σχολῶν τὴν εἰσφέρουσαν εἰς τὸν θόλον τῆς χαλκῆς, καὶ δέχεται ἐκείσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δῆμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προείρηται καὶ τὰ ἐνδοθεν τῆς χαλκῆς πύλης εἰς τὸν 20 μόνον θόλον δεξιᾷ μὲν ἴστανται τὸ ἱατρεῖον ἐπεσυχόμενον τοῖς δεσπότηταις, ἀριστερᾷ δὲ οἱ τῆς παλαιόστρας, καὶ αὐτοὶ εὐφημοῦντες τοὺς δεσπότες „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθούς ὁ Θεὸς ἀγάγοι“, καὶ τὰ ἐξῆς. (H.) Καὶ ἐξιόντων τῶν δεσπο- D τῶν εἰς τὴν χαλκῆν πύλην, ἐκείσε γὰρ ἴστανται δεξιᾷ καὶ

11. σκοῖβιτος ed. 19. τὰ om. ed. 20. δεξιᾷ μὲν om. ed.
23. ἀγάγει cod.

omnis generis argenteis vasis splendidum reddunt. In eodem enim tribunali, ad dextram et sinistram prope lychnos factiones et post illas qui hoc tempore in urbe versantur peregrini, collegia item urbis, officiales praefecti cum assessore et logotheta praetorii adsunt. (VII.) Inde Domini usque ad triclinium scholarum procedunt, et in atrio S. S. apostolorum, ter genu flexo cum cereis Deum venerantur: atque ibi sacunda exceptio est, et tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione sua transitoria Prasina eos excipit, ceteraque ut supra de prima factione dictum peragit. Ita et τριπύλη intra chalcœa seu in porta scholarum, quae ad tholum chalcœa ducit, stat, et excipit ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria turba Veneta, ceteraque ut supra observatum est perficit. Intra aeneam portam in magno tholo ad dextram medicorum officium, Dominis fausta apprecans, adest; ad sinistram autem quae ex palaestra sunt, ipsique Dominis acclamant: *In multa bonaque tempora Deus inducat* etc. (VIII.) Exeuntibus Dominis in chalcœa seu aeneam portam, ad dextram laevamque organarii stant,

Ed. L. 9 ἀριστερά οἱ ὄργανάριοι, εὐφημοῦντες κατὰ τύπον τοὺς δεσπότη-
 τας. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται δοχὴ τετάρτη ἔξω τοῦ καγκέλλ-
 λου τῆς χαλκῆς, καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων
 μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, δηλονότι ὀπισθεν τοῦ δημάρχου
 ἰσταμένου καὶ τοῦ δευτερεύοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται 5
 καθὼς προείρηται. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε γίνεται πέμπτη δοχὴ
 πρὸ τῆς μεγάλης πύλης τῆς εἰσφερούσης εἰς τὸν ἀγνουστέωνα,
 καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ
 δήμου τοῦ ῥουσίου, δηλονότι ὀπισθεν τοῦ δημάρχου ἰσταμέ-
 νου καὶ τοῦ δευτερεύοντος αὐτοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται 10
 καθὼς εἴρηται. καὶ μετὰ ταύτην γίνεται ἕκτη δοχὴ εἰς τὸ
 ὄρολόγιον τῆς ἁγίας Σοφίας, καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος
 τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτε-
 λεῖται καθὼς προείρηται. (Θ.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρ-
 χονται οἱ δεσπότες διὰ τῆς ὠραίας πύλης, καὶ ἀποστέφονται 15
 ὑπὸ τῶν πραιποσίτων ἔνδον τοῦ βήλου τοῦ κρεμαμένου εἰς
 τὴν καμάραν, ἤγουν εἰς τὸ προπύλαιον τοῦ νάρθηκος ὃ δὲ
 Ms. 25. b πατριάρχης ἐκδέχεται εἰς τὴν πύλην τοῦ νάρθηκος μετὰ τῆς
 C σσηνήθους αὐτοῦ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως, καὶ μετὰ τὸ ἀποστε-
 φθῆναι τοὺς δεσπότες εἰσέρχονται πρὸς τὸν πατριάρχην, 20
 καὶ ἐν πρώτοις μὲν προσκυνοῦσι τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον βαστα-
 ζόμενον ὑπὸ τοῦ ἀρχidiaκόνου, καὶ εἰθ' οὕτως χαιρετίζουσι
 τὸν πατριάρχην, καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν, καὶ ἀπέρχονται ἕως
 τῶν βασιλικῶν πυλῶν, ἐκεῖσε διὰ τῆς τρισηῆς μετὰ τῶν κη-
 ρῶν προσκυνήσεως ἀπενχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ τῆς εὐχῆς 25

1. ΣΧΟΛ. Εὐτυχῶς εἰς πολλὰς ἐορτάς. Om. in ed. add. R.

Dominis, ut mos est, fausta acclamantes. Sic quarta receptio
 extra cancellos chalces fit, et Venetorum tribunus cum factio-
 ne alba, stante scilicet a tergo tribuni, cumque eo, qui secun-
 dam ab ipso locum tenet, Dominos excipit, ceteraque ut supra
 expositum est peragit. Inde quinta receptio fit ante portam ma-
 gnam augustalis, ubi princeps Prasinorum cum factione russa, scilicet
 pone ipsum adstante, cumque eo, qui secundas tenet, excipit,
 ceteraque ut dictum est peraguntur. Post ipsam sexta rece-
 ptio in horologio sanctae Sophiae fit, et princeps Venetorum cum
 factione alba praesto est, ceteraque ut supra exposuimus perficiuntur.
 (IX.) Hinc per portam speciosam Domini transeunt, quibus a
 praepositis intra velum in camera seu in atrio narthecis suspen-
 sum corona adimitur. Patriarcha vero in porta narthecis cum con-
 sucto suo ministerio et ordine eos excipit, ad quem, corona deposi-
 ta, Domini intrant, primumque flexo genu, sanctum evangelium ab
 archidiacono portatum venerantur; deinde patriarcham salutant et

ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τελουμένης, γίνεται ἡ εἴσοδος. τὰ δὲ σκῆπτρα καὶ πάντα τὰ προγεγραμμένα σκευὴ εἰσέρχονται, καὶ ἴστανται εἰς τὴν ἐκκλησίαν δεξιᾷ καὶ ἀριστερῇ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους· τὰ δὲ Ῥωμαῖα βῆλα καὶ τὰ πτυχία ἴστανται ἔνθεν ἀκείθεν τῆς σωλέας, ὃ δὲ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου σταυρὸς εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. οἱ δὲ μάγιστροι D καὶ ἀνθύπατοι καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, ἔνθα καὶ οἱ δεσπῶται ἰοδιέρχονται. (I.) Καὶ ὅτε φθάσουσιν οἱ δεσπῶται εἰς τὰ ἅγια θύρια εἰς τὸ πορφυροῦν ὀμφάλιον, εἰσέρχεται μόνος ὁ πατριάρχης ἔνδοθεν τῶν κυκλίδων, κρατῶν τὸ εὐώνυμον ἅγιον θυρίον. καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστήσαντες τῷ Θεῷ οἱ δεσπῶται, εἰσέρχονται προσκυνῶντες τὴν ὑπὸ τοῦ πατριάρχου κρατουμένην ἁγίαν θύραν, καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης γενόμενοι, ἀσπάζονται τὸ ταβλίον Ed.L. 10 τῆς ἁγίας ἐνδυτῆς, δηλονότι ὑπὸ τοῦ πατριάρχου τοῦτο σηαύμενον, καὶ τοῖς δεσπῶταις πρὸς ἀσπασμὸν προσαγόμετον, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπλοῦσιν ἐπάνω τῆς ἁγίας τραπέζης τοὺς 20 δύο κατὰ τὸ εἰωθὸς λευκοὺς ἀέρας, καὶ προσκυνοῦσι διὰ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰ ἐπιθιδόμενα αὐτοῖς δύο ἅγια ποτήρια καὶ τοὺς δύο ἁγίους δίσκους καὶ τὰ ἅγια σπάρρανα. καὶ εἰθ' οὕτως διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ ἁγίου βήματος εἰσέρχονται οἱ δεσπῶται μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ κυκλίον, Ms. 26. 1

4. Ἰσ. εὐτυχεῖα. Leich.

osculantur, ac progressi ad Imperatorias portas, ibi quoque ter genu flexo et accensis cereis, Deum adorant, peractaque a patriarcha supplicatione, introitus fit. Turmae vero militum et cohortes omnes supra memoratae ingrediuntur, et in ecclesia ad dextrum sinistrumque latus in locis propriis adsunt. Romana autem vela et cohortes utrimque in solea sancta, Constantini crux in dextra bematis parte stat. Magistri, proconsules ceterique senatores et Imperatorii ministri in dextro ecclesiae latere in locis suis adstant, qua etiam Domini transeunt. (X.) Quibus ad sanctas ianuas et purpureum umbilicum progressis, patriarcha solus intra cancellos ingreditur, sinistram sanctam ianuam occupans. Postquam vero Domini ter cum cereis Deum adoraverunt, occupatam a patriarcha ianuam venerantes intrant, sacraeque adstantes mensae, sanctum altaris instratum, a patriarcha scilicet sublatum, et ipsis, ut osculentur, admotum, osculantur, deinde duos, ut mos est, albos aëres sacrae mensae imponunt, et porrecta a patriarcha, duos sacros calices duosque sacros discos et fascias flexo genu venerantur. Deinde cum patriarcha per dextram partem sancti bematis concham altaris, ubi inaurata

ἐν ᾧ ἴδρωται ἡ διάχρυσος ἅγια σταυρώσις, καὶ πάλιν ἐκέϊσε κατὰ τὸ εἰσθὸς διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνησως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης Βιτῷ μεγάλῃ βασιλεὶ τὸν θυμιατὸν, καὶ θυμιατὴν τὴν αὐτὴν ἁγίαν σταυρώσιν, καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίζουσιν αὐτὸν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ πρὸ τοῦ μηταωρίου ὄντι εὐπηγίῳ, κάκιστος διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνησως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπαζόμενοι τὸν τίμιον σταυρὸν, ἐν ᾧ πάντα τὰ σύμβολα τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ, ἐμφέρονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ. (I.A.) Ὅτε δὲ μέλλουσι τὰ ἅγια δῶρα τῇ ἁγίᾳ τραπεζῇ προσαχθῆναι, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ ὑπομιμησκουσι τοὺς δεσπότας, καὶ περικιθάουσιν αὐτοὺς τὰς ἑαυτῶν χλαμμύδας, καὶ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τῶν χλαμμύδων αὐτῶν ἀποσκέπαστοι, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δεξιοῦ 15 μέρους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῆς συγκλήτου, ὀψικευόμενοι ὑπὸ τῶν σκήπτρων καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν, καὶ ἀπέρχονται ὀπισθεν τοῦ ἄμβωνος· ἐκεῖσε γὰρ τὰ ἅγια σκευὴ ἴστανται ἐκδεχόμενα, καὶ αἱ τῶν δεσποτῶν λαμπάδες ἐκεῖσε οὕτως ἴστανται ἄπτουσαι. καὶ δὴ παραγενομένων 20 ἐκεῖ τῶν δεσποτῶν, αἴρουσιν οἱ πραιπόσιτοι τὰς λαμπάδας, καὶ ἐπιδιδούσιν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν δεσποτῶν, καὶ ὀψικεύουσιν οἱ δεσπότες μετὰ τῶν λαμπάδων τὰ ἅγια, μετὰ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ κουβουκλείου. καὶ τὰ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ 25 Δοσκύη ἴστανται ἐν ταῖς οἰκείαις τάξεσι, καὶ οἱ δεσπότες ἀπερ-

10. Θεοῦ ἐμφέρονται, εἰσέρχονται ed.

sancta crucifixio exstat, intrant, atque hic iterum ter genu flexo cum cereis, ut mos est, Deum venerantur; post magno Imperatori patriarcha thuribulum tradit, qui sanctam cruci fixi imaginem incensat: deinde patriarcham osculantes, vale ipsi dicunt, et quod ante metatorium est oratorium ingressi, per triplicem genuflexionem cum cereis Deum venerantur, ac reverendam crucem, qua omnia passionis Dei ac Domini nostri symbola continentur, osculati, metatorium intrant. (XI.) At sacra dona cum sancto altari imponenda sunt, intrantes praepositi Dominos admoment, qui suis chlamydibus ab ipsis induti, egrediuntur, perque dextram ecclesiae latus cum cubiculariis et senatu, a turmis ac reliquis ministris stipati, transeunt, et retro ambonem, ubi sacra vasa praesto sunt lucernaque Dominorum accensae, abeunt. Quo postquam pervenere, praepositi lucernas sumunt, easque Dominis in manus tradunt, qui cum ipsis sacra, senatu et cubiculariis comitantibus, sequuntur. Sceptra et reliquae turmae suo ordine adstant, Domini vero per solem amboentes, et extra sacras portas, primus quidem ad dextram, secundus ad sinistram,

χόμενοι διὰ τῆς σωλέας, ἴστανται ἔξω τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ
 μὲν πρῶτος δεσπότης δεξιᾷ, ὁ δὲ δεύτερος ἀριστερᾷ, τιθέν- D
 τες τὰς τούτων λαμπάδας ἐν τοῖς στήθεσι τῶν ἁγίων θυρῶν.
 τὰ δὲ ἅγια εἰσερχόμενα εἰς τὴν σωλέαν ἴστανται, καὶ ἔρχε-
 5ται ὁ ἀρχιδιάκωνος, καὶ θυμιᾷ τοὺς δεσπότης, καὶ εἰθ' οὖ-
 τως τὸν πατριάρχην, καὶ μετὰ τούτων τὴν ἁγίαν τράπεζαν
 καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται πάντα τὰ ἅγια, καὶ μετὰ τὸ εἰσ-
 ελθεῖν πάντα ἀποχαιρετίζουσι οἱ δεσποταὶ τὸν πατριάρχην,
 καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ βήματος ἔξωθεν,
 10καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ μετὰ τοῦτο ἔξέρχονται
 πάλιν οἱ δεσποταὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι εἰς τὴν ἀγάπην; καὶ Ed. L. 11
 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ βήματος πρὸς τὸ μηταωρίον ἴστανται
 ὁ πατριάρχης ἐνδοῦ τῶν κυκλίδων, καὶ ἐν πρώτοις οἱ δεσπό-
 ται ἀσπάζονται τὸν πατριάρχην ἰστάμενον ἔξω τῶν κυκλί-
 15δων, καὶ μετ' ἐκεῖνον τὸν τε σὺγκελον καὶ τοὺς μητροπολί-
 τας καὶ ἀρχιεπισκόπους καὶ τὸν πρωτοκαππᾶν τῆς μεγάλης
 ἐκκλησίας καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ πατριάρχου· εἰσάγονται
 δὲ οὗτοι πάντες οἱ τοὺς δεσπότης ἀσπάζόμενοι διὰ χειρὸς
 τοῦ ῥεφερενδαρίου; καὶ εἰθ' οὕτως ἀσπάζονται πάλιν τὸν
 20πατριάρχην, καὶ ἴστανται ὑποκάτω ὀλίγον τῶν κυκλίδων,
 καὶ ἀσπάζονται τοὺς τῆς συγκλήτου πάντας πάντες γὰρ οὗτοι B
 διὰ χειρὸς τοῦ τῆς καταστάσεως εἰσάγονται καὶ ἀποχαιρε-
 τίζοντες οἱ δεσποταὶ τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ
 μηταωρίῳ. (IB). Ὅτε δὲ φθάσει ἡ κοινωνία, πάλιν ἔξέρ-
 25χονται οἱ δεσποταὶ ἐν τῷ προειρημένῳ σχήματι, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ βήματος, καὶ δέχονται καθεῖς
 14. Ἰσταμένου cod.

constituti, lucernas suas in pectoralibus sacrarum ianuarum reponunt. Sacra in soleam dum ingrediuntur, subsistant, et venit archidiaconus, Dominos, patriarcham, postremo sacram tabulam thure incensans. Hoc modo postea sacra omnia intrant, quo facto Domini, vale patriarchae dicto, per dextram bematis partem discedunt, metatorium petunt rursusque eodem modo ac ritu ad agapen seu osculum pacis prodeunt: in dextro bematis latere ad metatorium patriarcha intra cancellos stat, quem Domini extra cancellos progressum ante omnes, deinde syncellum, metropolitam, archiepiscopos, protopapam magnae ecclesiae et officiales patriarchae osculantur. Hi omnes ad Dominos osculandos manu referendarii adducuntur, et postea rursus patriarcham osculantur, pauloque infra cancellos constituti, eundem honorem senatoribus omnibus, qui per caerimoniarium adducuntur, exhibent: Domini, vale patriarchae dicto, metatorium ingrediuntur. (XII.) Postquam communitio advenit, Domini eo ritu, quem supra explicavimus, in dex-

τὴν ἁγίαν κοινωσίαν, καὶ ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ κραματίζουσι ἐκεῖσε μετὰ τῶν μεγιστάνων καὶ οἰκειότερων ἀνθρώπων τῆς συγκλήτου· καὶ μετὰ τὸ κραματίσαι τοὺς δεσπότης εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλλαξι-5
 Cμων, καὶ ἐπιτιθέασι τοῖς δεσπότης τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσάγουσιν οἱ αὐτοὶ πραιπόσιτοι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀσπύζεται τοὺς δεσπότης, καὶ συνῆξισιν αὐτοῖς ἔως τῆς μικρῆς θύρας τῆς εἰσφερούσης πρὸς τὸ ἅγιον φρέαρ. ἐν γὰρ τῇ φλιᾷ τῆς αὐτῆς θύρας ἴστανται οἱ τε δεσπότηαι 10
 καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ δὲ πραιπόσιτος καὶ ὁ ἀργυρὸς ἴστανται ἔξω τῆς αὐτῆς θύρας· καὶ δὴ διὰ χειρὸς τοῦ ἀργύρου Ms. 27. α λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὰ χρυσᾶ βάλαντια καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δίδωσι τοῖς μέλλουσι ταῦτα λαμβάνειν, κράζοντος δηλονότι τοῦ ἀργύρου· „τῷ ὁ δεῖνα δε-15
 σπῶται ἀγαθοί“ εἰσὶ δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην τὴν εὐεργεσίαν διὰ χειρὸς τοῦ δεσπότηου ὃ, τε ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ ὀσι-
 Dριοι καὶ οἱ ψάλται καὶ οἱ πένητες καὶ οἱ προσμονάριοι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξέρχονται οἱ δεσπῶται μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ βήλῳ τῷ κρεμαμένῳ εἰς τὸ ἅγιον 20
 φρέαρ, καὶ στέφει αὐτοὺς ὁ πατριάρχης. καὶ μετὰ τὸ στεφθῆναι αὐτοὺς λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς τοῦ πατριάρχου τὰς εὐλογίας, ἧτοι προσφορὰς, καὶ ἀντιδίδουσι ταύτας τοῖς πραιποσίτοις, καὶ μετὰ ταῦτα δίδωσι τοῖς δεσπότης ὁ πατριάρχης τὰ ἄλειπτά, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ 25

23. ἀντιδιδούσι ed. Formam δίδω, δίδει constanter in cod. obtinere observat R.

trum benatus latus se conferunt, sacram ibi communionem excipientes, et patriarcham pro more osculati, metatorium ingrediuntur, ibique cum optimatibus et quibus familiariter utuntur senatoribus confabulantur; quo facto praepositi cum iis, qui mutatorii praesunt, intrant, suisque tunicis Dominos induunt, deinde iidem patriarcham adducunt, qui eos osculatus, ad parvam ianuam usque sacrum ad puteum ducentem cum ipsis egreditur. Intra huius enim ianae limen Dominus et patriarcha, praepositus vero et argento praefectus illud, subsistunt. Tunc praepositus ex argyri seu argento praefecti manu marsupia auro plena sumit, traditque Imperatori, hic iis, qui ea accipere debent, clamante argyro: *N. N. Domini boni!* Hoc autem beneficio archidiaconus, ostiarii, psaltae, pauperum et ecclesiae custodes a Domino afficiuntur. Deinde Domini cum patriarcha exeunt, et velum in sacro puteo suspensum intrant, eosque patriarcha coronat. Quo facto sacras e patriarchae manu oblatas seu panem benedictum accipiunt, easque praepositis

ἀποκόμβια¹ καὶ ἀσπάζονται οἱ δεσπόται τοῦτον, καὶ ἐξίασι Ed.L. 12
 τοῦ ἁγίου φρέατος. καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ ἔξω τοῦ ἁγίου
 φρέατος. (ΙΓ.) Καὶ δέχεται κἀκεῖς τὸ μέρος τῶν Βενέτων
 μετὰ καὶ τοῦ ἑαυτῶν δημάρχου, καὶ ἀκτολογοῦσι τοὺς δε-
 5 σπότας κατὰ τὸ εἰωθός· λιβελλάρια γὰρ οὐ δίδονται ἐν τῇ
 ὀπιστροφῇ τῶν δεσποτῶν καθὼς καὶ ἐν τῇ ἀφίξει αὐτῶν
 τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. καὶ
 πάλιν γίνεται δευτέρη δοχὴ εἰς τὴν ἔξω τοῦ χύτου τῆς χαλ-
 10 κῆς τοῦ ἐκεῖσε φορτικοῦ καμάραν εἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην,
 καὶ δέχεται κἀκεῖς ὁ δημάρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ
 τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου· τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται B
 καθὼς προεῖρηται. καὶ εἰθ' οὕτως γίνεται τρίτη δοχὴ ἔν-
 15 δοθεν τῆς χαλκῆς πρὸς τὴν πύλην τὴν εἰσφέρουσαν εἰς τὰς
 σχολὰς, καὶ δέχεται κἀκεῖς ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον
 ὁ δὲ ἐκ-
 20 σκουῖβιτος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου· τὰ

1. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι δεῖται εἶναι τὸ ἀ[πο]κόμβιον χρυσοῦ
 λίτ. εἰ καὶ εἰ[μὲν] ἔστιν εἰς βασιλεὺς, [δίδωσι] τὰς εἰ λίτ., εἰ δὲ
 δὴ[σ]ο εἰσὶν, εἴτα καὶ γ' εἰσὶν, . . . οὐται αἱ δέκα λίτραί, ε . . . εἰ
 καὶ γ' πλὴν τοῦ . . . βασιλέως, δεῖται εἶναι τ[οῦτο] τὸ ποσὸν
 τοῦ δὲ . . . ὑπὲρ τῶν ἄλλων τῶν Δ . . . ἐξίσης ὡς συμο . . .
 ρουσοῦ . . . διὰ τῶν ἀμφοτέρω . . . τὰς δέκα λίτρας. Suppletum et
 emend. ex cod., ut hic exhibetur, a Reiskio. 2. Verba καὶ
 γίνεται—φρέατος om. ed.

reddunt; deinde patriarcha unguenta ipsis offert, et apocombia ab
 eis recipit, eumque osculati Domini, e sacro puteo recedunt. Et fit
 prima receptio extra sacrum puteum. (XIII) Ibi quoque Veneto-
 rum factio cum tribuno suo eos excipit et ut mos est Dominis
 acclamat: libelli enim in reditu Dominorum uti dum exeunt non
 dantur: cetera autem, quae ad hunc ritum pertinent ut supra rela-
 tum fuit peraguntur. Rursus secunda receptio fit extra fornacem
 chalces in camera ad ferream-portam, et excipit ibi Dominos tri-
 bunus Prasinorum cum transitoria sua factione russa: cetera vero,
 quae in receptionibus observare convenit, ut supra notatum est per-
 ficiuntur. Sic tertia intra chalcem ad portam, quae in scholas du-
 cit, receptio fit, et excipit ibi tribunus Venetorum seu domesticus
 scholarum cum factione sua transitoria alba, et reliqua ut supra
 diximus exsequitur. Deinde quarta receptio fit in atrio S. S. apo-
 stolorum sive in scholis, et ibi quoque tribunus Prasinorum seu
 excubitor cum factione sua transitoria russa adest: cetera vero ut

δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. καὶ τε-
 C λενταία δοχὴ γίνεται εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἧρσον πρὸ τῶν
 Ms. 27. b λύχνων, καὶ δέχεται κακεὶ ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧρσον
 ὁ δομέστικος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τοῦ λευ-
 κοῦ τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δοχῆς ἐπιτελεῖται καθὼς προεῖρηται. 5
 (IΔ.) Καὶ δὴ μετὰ ταύτην τὴν δοχὴν διέρχονται οἱ δεσπό-
 ται διὰ τε τῶν λύχνων καὶ τοῦ τρικλίου τῶν ἐσκουβίτων,
 ἐν δὲ τοῖς αὐτοῖς ἐσκουβίτοις πάλιν εὐφημοῦσι τὰς εὐφημίας
 οἷ τε νομικοὶ καὶ οἱ διπανταὶ καὶ οἱ τοῦ κοιαιστωρος καγ-
 κελλάριοι καθὼς καὶ προεῖρηται, δηλονότι ἐν τοῖς οἰκείοις 10
 D τύποις ἰσταμένοι. τῶν δὲ δεσποτῶν διερχομένων διὰ τοῦ
 τρικλίου τῶν κاندιδάτων ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίου
 τῆ ἐξαγωγή ἐπὶ τὸ ἐξάερον τῶν δακαεντέα ἀκκουβίτων, ἴσταν-
 ται δύο βουκάλιοι, τὰ συνήθη τῆς ἑορτῆς λέγοντες τοῖς δε-
 σπόταις καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται ἐν τῷ κοιαιστωρίῳ, 15
 κακεῖσε δηλονότι ἐναπομερόντων καὶ ἐπευχομένων τοῖς δε-
 σπόταις, ὅ, τε πρωτοασηκρήτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος μετὰ
 Ed. L. 13 τῶν ἀσηκρητῶν καὶ λοιπῶν ὄφφικίων, τοὺς τε νοταρίους
 καὶ χαρτουλαρίους καὶ λοιπούς ἐν δὲ τῷ ὄσποδίῳ πάλιν
 ἴστανται οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, μετὰ καὶ τοῦ κατεπάνω αὐ- 20
 τῶν καὶ τοῦ δομεστικῶν κῦτῶν· οἱ δὲ μάγιστροι καὶ ἄν-
 θύπατοι καὶ πατρίκοι καὶ ὄφφικιάλιοι ἅμα τοῦ τῆς καταστά-
 σεως εἰσέρχονται ἐν τῷ στενακίῳ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ
 ἴστανται δεξιᾷ μὲν οὗτοι, ἀριστερᾷ δὲ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίου.
 (IΕ.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ τε τοῦ μαγλα- 25

supra expositum fuit a factione perficiuntur. ULTIMA fit in tribu-
 nali seu aute lychnos, ubi Venetorum princeps seu domesticus
 cum transitoria sua factione alba exspectat: ceteraque ut supra
 ostendimus observantur. (XIV.) Post hanc receptionem Domini per
 lychnos et triclinium excubitorum digrediuntur, ubi rursus tam no-
 mici, quam dipanitae et quaestoris cancellarii, solennes appreca-
 tiones ut supra dictum est in locis suis constituti, recitant. Per
 candidatorum vero triclinium transeuntibus Dominis, in porta ipsius
 triclinii, quae in atrium novendecim accubitorum ducit, vocales musi-
 ci duo stant, Dominis quae festo hoc die mos est apprecantes.
 Inde consistorium adeunt, ubi quoque excepturi Dominos faustaque
 ipsis precaturi adsunt protosecretarius et protonotarius cum a se-
 cretis ceterisque officiis, notariis, chartulariis et reliquis. In ono-
 podio stant Imperatoris famuli cum capitaneo et domestico suo: ma-
 gistri, proconsules, patricii et officiales cum cerimoniarario angipor-
 tum aureae manus intrant, et ipsi quidem ad dextram, ad sinistram
 vero ministri aurei triclinii adstant. (XV.) Digredientibus vero Do-
 minis cum clava armatis et magis excubiis, acclamant omnes, tum

βίω καὶ τῆς μεγάλης ἐταιρείας, ἐπεύχονται πάντες οἱ κἀκεῖσε ἰστάμενοι καὶ οἱ τοὺς δεσπόταις συνιόντες. τῶν δὲ B δεσποτῶν μόνων εἰσερχομένων ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ αὐγουστέως, κἀκεῖσε γὰρ οἱ τοῦ κουβουκλείου προπορευόμενοι μετὰ τῶν ἑκραιποσίτων, καὶ αὐτοὶ κἀκεῖσε στιχηδὸν ἐπὶ ἀκκουβίτων ἴστανται, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν μετὰ τῶν κοιτωνιτῶν καὶ μόνον εἰσιόντων, κλείονται μὲν αἱ τοῦ αὐγουστέως θύραι διὰ τῶν Ms. 28. a κουβικουλαρίων, ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει ταύτην Ῥωμαϊκὴν λέξιν „βίτ.“ καὶ δέχεται ὁ τοῦ κουβουκλείου φωνοβόλος, καὶ τολεγει εὐήχως πῶς καὶ ἑναρμονίως „καλῶς“. καὶ ἀποκρίνονται οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες καὶ λέγουσιν „καλῶς ἦλθετε οἱ μουλτουσανοί.“ ἐν δὲ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ, ἦγον τοῦ ἁγίου κάσχα, καὶ μόνον προστιθέασιν καὶ ταύτην τὴν Ῥω-C μαίαν λέξιν „ἄνω φιλικήσιμε.“ (I5.) Καὶ μετὰ ταῦτα εἰσ- 15 ἐρχονται οἱ δεσποταὶ μετὰ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ τῷ πρὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἐκεῖσε ἀποστέφονται, ἐκβάλλοντες καὶ τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ εἰσερχομαι ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης ἀπὸ διβητησίων, κἀκεῖσε σκεπαζόμενοι καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα ἀμφιεννύμενοι σα- 20 γία, εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, δηλονότι προπορευομένων τῶν πραιποσίτων μετὰ τοῦ κουβουκλείου. καὶ δὴ ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ εἰσιόντος τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πραι- 25 ποσίτων, ἴστανται στιχηδὸν ἐπ' εὖρος τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρι-D κλίνου, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς

14. Ἀνωφιλικήσιμε ed. 18. διβητησίων. Sic R. pro διβητη-
σίω quod cod. exhibet, διβητησίου ed. 24. ἐπεύχονται R. ex
scriptura cod. ἐπευ superscripto χ, ἐπεύχεται ed.

ibi constituti, tum qui Dominos comitantur. Ipsi vero soli triclinium sequuntur intrant, (nam eo quoque cubicularii cum praepositis praecedunt,) et ordine in accubitis astant, Dominisque cum solis cubiculariis ingressis, ianuac augustalis a cubiculariis clauduntur: praepositus Romanam vocem: *Fit*, pronunciat. Praeceptor cubiculi eos excipit, dicitque sonore et harmonice: *Feliciter*: cubicularii omnes respondent: *Feliciter venistis: multos annos!* In sancta vero et magna dominica seu sancti Paschatis has tantum Romanas voces addunt: *Annos felicissimos!* (XVI.) Postea Domini cum cubiculariis octangulum cubiculum, quod est ante S. Stephani aedem, ingrediuntur, et ibi tunicas et coronas deponunt. Cubiculum Daphnes ingressi, debetesium induunt, et auro praetextis sagis ornati, sacrum palatium intrant, praepositis scilicet cum cubiculo praeuentibus. Quod postquam una cum praepositis aureum triclinium intravit, ordine ad orientalem eius plagam constitutum, Dominis transeuntibus exclamat: *In multa bonaque tempora Deus maiestatem vestram inducat!* Egres-

πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ θεὸς ἀγάγει τὴν βασιλείαν ἡμῶν." τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐξιόντων, ὑποστρέφουσιν οἱ δεσπότες, καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστοῦσιν, εὐχὴν ἀποδιδόντες ἐν τῇ κόγχῃ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν ᾗ ἱστόρηται ἡ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ⁵ Θεανδρίκελος ἀγία εἰκὼν ἐπὶ θρόνον καθέζομένη, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται ἐν τῷ ἱερῷ αὐτῶν κοιτῶν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τάξιν ταύτην καὶ τὸν τύπον ἐπιτελεῖται

Ed.L. 14 ἡ τε ἀγία καὶ μεγάλη κυριακὴ τοῦ πάσχα καὶ ἡ ἀγία πεντηκοστή καὶ ἡ Θεολαμπῆς μεταμόρφωσις ἡ τε ἀγία καὶ γενέ- 10
θλιος τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἑορτὴ καὶ ἡ ἀγία ὑπερλαμπρος τῶν φώτων ἡμέρα. (12.) Χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἀγία καὶ μεγάλῃ κυριακῇ ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸν προειρημένον τύπον καὶ ἀλλασσόντων τὰ ἑαυτῶν διβητήσια

Ms. 28. b ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς Δάφνης, ὅτε ἀποσυναχθῶσι πάντες οἱ τῆς¹⁵ συγκλήτου ἐν τῷ πόρτικι τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἰθ' ἀκκουβίτων καὶ ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, εἰσέρχονται οἱ πραιποσίτοι, B καὶ ὑπομμητήσκουσι τοὺς δεσπότες, καὶ βάλλουσι οἱ δεσπότες τὰ ἑαυτῶν τζιτζάκια, καὶ ἐξέρχονται διὰ τοῦ μεγάλου ἀκκουβίτου τῶν εἰθ' ἀκκουβίτων, ὀψικενόμενοι ὑπὸ τοῦ κου- 20
βουκλείου καὶ τῶν μυγλαβιτῶν καὶ τῆς εταιρείας, ἱσταμένων δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ τοῦ τοιοῦτου τρικλίνου, ἐν δὲ τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς καὶ διαλίθοις σελλίοις. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ, τε ῥαῖ-

11. ἡμῶν Θεοῦ — καὶ ἀγία ed. 19. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τὰ τζιτζάκια ἐκ τῆς χαζάρικος φορέουσι, ἅτινα ἀπὸ τῆς χαζάρικος τῆς αὐγούστης ὑπέδειχθησαν ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι Θεοφυλάκιῳ πόλει.

sis autem cubiculariis cum praepositis, Domini reversi, ad Deum precantur in concha aurei triclinii, ubi Domini ac Dei nostri divina sanctaque imago humana specie in throno collocata cernitur, oratione facta: post haec ad sacrum suum cubiculum discedunt. Sciendum vero est, secundum hunc ordinem et ritum sanctam magnamque dominicam Paschatis, sanctam Pentecosten, divino splendore coruscantem transfigurationem, sanctum ac natale Domini Deique nostri festum et sacram splendidamque diem luminum celebrari. (XVII.) Porro notandum est, quod, cum in sancta magnaque dominica ritu ac more supra exposito procedunt, suaque dibetesia in cubiculo Daphnes mutant, postquam senatores omnes in porticu magni triclinii XIX accubituum et onopodio convenerunt, praepositi Dominos monituri intrent. Hi sua tztizacia induunt perque magnum accubituum XIX accubitorum inter obsequia cubiculi, manelavitarum et corporis custodum, qui ad dextrum et sinistrum triclinii latus stant, exeunt, et in dextra triclinii parte in deauratis gem-

κτωρ καὶ οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλάου, καὶ ἀσπά-
 ζονται τοὺς δεσπότας, καὶ μετὰ τοῦτο διὰ νεύματος τοῦ
 δεσπότου νεύει διὰ τῆς ἑαυτοῦ χλανίδος τῷ ὀστιάριῳ τῷ
 τὴν χρυσοῦν βέργαν κατέχοντι, καὶ ἐξέρχεται τοῦ εἰσάξει
 5 ἀπὸ τοῦ δεξιῦ μέρους στιχηδὸν τὸν τε κατεπάνω τῶν βασι-
 λικῶν, μετὰ καὶ τοῦ δομεστικου καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου τοῦ τε τῆς καταστάσεως καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ
 τοῦ ἀδμηρσουναλιου. καὶ εἰσερχόμενος ὁ ὀστιάριος ἐνδοθεν
 τοῦ βήλου, ἴσταται, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ
 10 τοῦ δεσπότου, καὶ διὰ τῆς οἰκείας χλανίδος νεύει τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ δὴ ὁ ὀστιάριος σχηματοειδῶς πῶς προσκυνῶν τοὺς
 δεσπότας, μετὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ὀπισθίως κρούει τὸ βῆλον,
 καὶ διὰ τοῦ βήλου ὑπὸ τῶν σιλεντιαρίων συρομένου εἰσάγον-
 ται οἱ προειρημένοι, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοί, καὶ πάλιν
 15 ἐξέλαισιν εἰς καθ' εἰς δι' ἧς ἦλθον ὁδοῦ. (IH.) Καὶ μετὰ ταῦτα
 ἀνίστανται οἱ δεσπόται, καὶ αἶρουσιν οἱ κουβικουλάριοι τὰ D
 σελλία, καὶ ἰστώσιν αὐτὰ εἰς τὴν ἐκ κισσοῦ καὶ μυρρίνης
 καὶ δενδρολιβάνου κατεσκευασμένην ἐν εἶδει τοῦ ταῦ στοι-
 χείου φίναν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου. καὶ εἰθ'
 20 οὕτως λαμβάνει πάλιν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ δεσπό-
 του, καὶ εἰσέρχεται μέσον τῆς αὐτῆς φίνας, καὶ προσκυνεῖ
 σχηματοειδῶς πῶς, καὶ ἐξέρχεται τοῦ εἰσαγαγεῖν τὰ βῆλα.
 καὶ συνελίσσιν αὐτῷ καὶ οἱ δύο ὀστιάριοι, καὶ ἴστανται ἐν-
 δοθεν τοῦ βήλου, καὶ ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν, ἤγουν ὁ δεξιὸς, προσ-Ed. L. 15.

4. καὶ τὴν ed. 5. ἀπὸ δεξ. ed. κατ' ἐπάνω ed., κατεπάνω
 conl. Leich.

matisque sellis considunt. Tunc rector, praepositi, cubicularii In-
 trant, et Dominos osculantur: postea vero ad nutum Domini prae-
 positus sua veste ostiario virgam auream gestanti signum dat, qui
 egreditur, ut a dextro latere capitaneum Imperatoriorum cum dome-
 stico et aurei triclinii praefecto, cerimoniaro, silentiariis et admis-
 sionali ordine adducat. Intra velum autem postquam ostiarius venit,
 subsistit nutumque praepositus a Domino accipit, et sua veste ostia-
 rio signum dat, qui ad pedes Dominorum decenter procumbens, dex-
 tra manu retro velum pulsat, per quod a silentiariis reductum, su-
 pra memorati adducuntur, qui et ipsi Dominos osculantur, rursusque
 unus post alterum qua venerant via egrediuntur. (XVIII.) Postea
 surgunt Domini, sellasque sublatas cubicularii in porticu, ex hedera,
 myrrha, ligno thuris, ea forma, quam littera T habet, constructa in
 medio eius triclinii, collocant. Rursus nutum a Domino praepositus
 accipit, mediamque porticum decenter se prosternens intrat, post
 adducendorum velorum causa egreditur. Una cum ipso duo ostiarii
 exeunt, intraque velum subsistunt, quorum unus ad dextram consti-

Μα. 29. ακυρών και αψτός σχηματοειδώς πώς τούς δεσπότας, και
 ούτως μετά της δεξιᾶς χειρὸς ὀπισθίως κρούει τὰ δύο βήλα-
 οὶ δὲ σιλεντιάριοι σύρουσι διχῶς τὰ βήλα, οἷον δεξιᾶ και
 ἀριστερᾶ, και εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, προπορευόμενος τῆ
 τάξει τῶν τε μαγίστρων και ἀνθυπάτων, ἤγουν τῶν φορούν-5
 των τούς δώδεκα χρυσοῦφάντους λώρους. και ὁ μὲν πραι-
 πόσιτος ἴστανται εἰς τὸν ἴδιον τόπον, ὁμοίως και οἱ ὀστιά-
 ριοι ἴστανται εἰς τούς ἰδίους τόπους, οἱ δὲ μάγιστροι και οἱ
 λοιποὶ ἀσπάζονται κατὰ τύπον τοῦ δεσπότου· πρῶτον μὲν
 τοῦ αὐτῶν γόνασι, ἔπειτα και ταῖς χερσίν, και εἰθ' οὔτως 10
 ἐν τῷ στόματι, και ἴστανται δεξιᾶ και ἀριστερᾶ κατὰ τὰς οἰ-
 κείας τάξεις. (ΙΘ.) Και πάλιν ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν
 τῷ αὐτῷ σχήματι μετά τῶν αὐτῶν ὀστιαρίων, και εἰσέρχον-
 ται πάλιν οἱ δύο ὀστιάριοι καθὼς προείρηται, και ἐνεργεῖ
 ὁ ἀριστερᾶ ἱστάμενος ὀστιάριος καθὼς και ὁ εἰς τὰ δεξιᾶ, 15
 ἤγουν ὡς προγγράφεται. και εἰσάγονται κατὰ τὸ πρῶτον
 σχῆμα δεύτερον βῆλον, οἷ τε ἀνθύπατοι και πατρίκιοι μετά
 τῶν ἑαυτῶν καμηριῶν και τῶν λευκῶν χρυσοτάβλων χλασι-
 δίων, και ἀσπάζονται και αὐτοὶ τούς δεσπότας, και ἴστανται
 δεξιᾶ και ἀριστερᾶ ὑποκάτω τῶν φορούντων τούς χρυσοῦς 20
 λώρους. και πάλιν ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν τῷ αὐτῷ
 σχήματι καθὼς και προείρηται, και εἰσάγει γ' βῆλον, τούς
 προτοσπαθαρίους και ὀφφικιαλίους, και ἀσπάζονται και αὐ-
 τοὶ τούς δεσπότας, και ἴστανται και αὐτοὶ δεξιᾶ και ἀριστε-

5. τῶν δὲ μ. ed. 18. χλασιδίων R. ex scr. cod. χλασι super-
 scripto A., χλασιδων ed.

tutus, decēter coram Dominis procumbit, dnoque vela dextra manu
 retro pulsat. Silentiarii autem utrumque, dextrorsum scilicet et sini-
 strorsum, vela reducunt, et intrat praepositus, pro muneris sui digni-
 tate magistros et proconsules seu duodecim lora auro intexta ge-
 stantes praecedens. Et is quidem aequae ac ostiarii loco suo stat,
 magistri vero ac reliqui Dominos ut mos est osculantur: primum
 quidem genua eorum, deinde manus, postea os, dextraque et sinistra
 secundum ordinem suum adstant. (XIX.) Eodem modo praeposi-
 tus cum ostiariis ipsis iterum egreditur, ac denuo duo ostiarii ut
 supra dictum est intrant, et ostiarius ad laevam constitutus, omnia,
 quae de altero observavimus, peragit. Eodem quo primum ritu se-
 cundum velum inducitur, proconsules scilicet et patricii in suis ca-
 misis albisque tunicis clavis aureis ornatis, qui et ipsi Dominos
 osculantur, et ad dextram et sinistram sub iis, qui aurea lora ferant,
 adstant. Rursus eodem quo supra ostendimus ritu praepositus
 exit tertium velum, protospatharios et officiales, adducturas, qui et
 ipsi Dominos osculantur, inque dextro et sinistro latere sub secundo

ἔξ ὑποκάτω τοῦ δευτέρου βήλου, καὶ πάλιν μετὰ τοῦτο ἐξέρχεται ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ὁ πραιπόσιτος καθὼς καὶ προγράφεται, καὶ εἰσάγει δ' βῆλον, τοὺς ἀσηκρήτας καὶ νοταρίους τῶν σεκρέτων, καὶ ἀσπάζονται καὶ αὐτοὶ τοὺς δεσπότας, καὶ ἴστανται καὶ αὐτοὶ δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ὑποκάτω τῆς τάξεως τοῦ τρίτου βήλου. (Κ.) Καὶ πάντων σιάντων εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, λέγει διὰ νεύματος τοῦ δεσπότου ὁ πραιπόσιτος εὐήχως πῶς καὶ ἁναρμονίως „κελεύσατε.” καὶ μετὰ Ms. 20 b τοῦτο ἐπεύχονται πάντες „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοῦς 100 Θεὸς ἀγάγοι τὴν δικαίαν ὑμῶν βασιλείαν” καὶ μετὰ τὸ ἐκβῆναι πάντας ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ ἀνέρχονται ἐν τῷ μεγάλῳ ἀκκουβίτῳ μετὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν κοιτωνιτῶν καὶ μόνων ἐν τοῖς γὰρ ἄργυροῖς κίονι τοῦ αὐτοῦ ἀκκουβίτου κρέμανται βῆλα πρὸς τὸ μὴ ὀρθᾷσθαι τοὺς δεσπότες, ὅτε ἐνδιώσκονται τοὺς λώρους ἐν γὰρ τῷ αὐτῷ ἀκκουβίτῳ ἐνδύουσι τοὺς δεσπότες τοὺς λώρους οἳ τε τῶν ἀλλαξίμων τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βεστήτορες, μετὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ δευτέρου καὶ τῶν κοιτωνιτῶν. καὶ μετὰ Ed. L. 16 τὸ ἐνδυθῆναι τοὺς λώρους τοὺς δεσπότες καὶ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων στεφθῆναι λαμβάνουσιν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἀκακίαν, ἐν δὲ τῇ εὐωνύμῳ τοὺς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένους χρυσοῦς σταυροὺς, καὶ ὅτε κατέλθωσι τὰ βάρθρα τοῦ αὐτοῦ ἀκκουβίτου, ἐπεύχονται αὐτοῖς οἳ τε τοῦ μεγάλου καὶ οἱ τῆς ἐταιρείας. οἳ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται 25τὴν μέσην τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, ὀμφικευόμενοι ὑπὸ τοῦ κου-

3. ἀσηκρήτους νοταρ. ed. 7. λέγει δὲ διὰ ed. 19. ἐνδυθῆνας B. ex scr. cod. ἐνδυ, ἐνδύεσθαι ed. 25. ὑποκάτω κουβ. ed.

velo adstant. Posthac eodem ritu ac diximus iterum praepositus exit, et quartum velum, a secretis et notarios secretorum, adducit, qui etiam Dominos, ad dextram et sinistram sub veli tertii ordine stantes, osculantur. (XX.) Sic omnibus in locis suis constitutis, praepositus canore et harmonice dicit: *Iubete*. Omnes deinde acclamant: *In longa et felicia tempora Deus iustam maiestatem vestram inducat!* cunctisque egressis, surgunt Domini, et magnum accubitum cum praepositis et cubiculariis solis intrant. In argenteis eius triclinii columpnis vela suspenduntur, ne, dum lora induunt Domini, conspiciantur: ibi enim mutatores cubiculi et vestitores cum praepositis, secundicerio et cubiculariis Dominis lora induunt. Quo facto coronati a praepositis Domini dextra acaciam, sinistra cruces aureas gemmis et margaritis ornatas sumunt, cumque per gradus accubituum descenderunt, manclavatae et hetaeria seu cohors praetoria ipsis acclamat. Exeunt autem per medium triclinium, a cubiculo stipati,

βουκλείου εἰς τὸν πόρτηκα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται ἐν τῷ ὄνοποδιῳ, καὶ γίνεται ἡ δοχὴ ἐκεῖ, οἱ τε μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι οἱ φοροῦντες τοὺς λώρους καὶ οἱ λοιποὶ μετὰ Βιτῶν ἰδίων ἀλλαξίμων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἀνω-5 τέρῳ εἴρηται καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (ΚΑ.) Καὶ τοῦτο δεῖ εἶδέναι, ὅτι ἡ ἀγία καὶ μεγάλη κυριακὴ, εἰς τὰ ἅγια καὶ εἰς τὸν ἀσπασμὸν καὶ εἰς τὴν ἀγίαν κοινωνίαν μετὰ τῶν χλανιδίων ἐξέρχονται οἱ δεσπότες καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσεσι, καὶ οὐ μετὰ τῶν λώρων, ἀπὸ δὲ τοῦ κράματος ἀμφιέννυται τοὺς λώρους, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσεσι. χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεσίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου οὐ στέφονται οἱ δεσπότες καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσεσι, ἀλλὰ πάντων τελουμένων καθὼς προεῖρηται, ἐξέρχονται 15 Ms. 30. αἱ δεσπότες ἀπὸ διβητησίου ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος τῆς Λάφνης, καὶ ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ βάλλουσι τὰς ἑαυτῶν χλανίδας κατὰ τὸν τύπον τῶν προλεχθεισῶν προελύσεων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσεσι. πλὴν δοχαὶ παρὰ τῶν δῆμων οὐ γίνονται, ἀλλ' ἐν τοῖς τόποις, ἐν 20 οἷς αἱ δοχαὶ γίνονται, οἱ τῶν δύο μερῶν νοτάριοι καὶ ματ-

7. δεῖ R. pro δὴ, quod est in cod., χρῆ ed. 13. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ἀπὸ τοῦ ὀκταγώνου κουβουκλείου οὐκ εἰσέρχονται οἱ δεσπότες ἐν τῷ ναφῷ τοῦ ἀγίου Στεφάνου, ἀλλ' εὐθύς ἐν τῷ κοιτῶνι. 20. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ προελύσεσι οὐ γίνονται [δοχαὶ] ἐν τῷ πόρτηκι [τοῦ] ἀγιοσύτως, ἐν [τῇ] χρῆ χειρῶν, [ἀλλ' ἐν τῷ] ὄνοποδιῳ καὶ ἐν τῷ [κοι]νοιστωρίῳ, τὰ [λοιπα] καθὼς προεῖρηται. Suppletum et emend. a Reiskio ex cod.

ad porticum, inde ad onopodium, ubi eos excepturi magistri et proconsules lora gestantes, ceterique cum suis mutatoris adsunt, postea ad consistorium transcunt; cetera ut supra dictum est et in reliquis pompis peraguntur. (XXI.) Porro sciendum est, in sancta et magna dominica ad sacra et osculum sanctamque communionem Dominos tunicis ut in ceteris processionibus indutos exire, non autem cum loris, quae, postquam cum amicis confabulati sunt, induunt: cetera uti in reliquis processionibus peraguntur. Sciendum quoque est, Dominos festo nativitate sanctissimae Deiparae non ut in reliquis pompis coronam gestare, sed peractis ut supra expositum est omnibus, dibetesis amicti a cubiculo Daphnes procedunt, et in octangulo cubiculo tunicas suas induunt, more praedictarum processionum servato et ceteris ita ut in aliis pompis peractis. Factiones tamen a populo non instituuntur, sed iis locis, ubi adesse solent, duarum partium notarum et magistri Dominis Romanis verbis, quae festo apta sunt, acclamant, et quidem ab ea, quae ad lychnos stare solet; no-

στωρες φωμαρίζουσι τοὺς δεσπότας τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα, ἀπὸ μὲν τῆς δοχῆς τῶν λύχνων ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων νοτάριος, καὶ δεῖ αὐτὸν περιπατεῖν ὄπισθεν τῶν δεσποτιῶν πλησίον καὶ λέγειν τοὺς κατὰ τύπον ἱάμβους ἕως τῶν πυλῶν τῶν ἀγόντων εἰς τὰς σχολάς. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐκεῖσε εἰσφερόντων μεγάλων πυλῶν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ προπυλαίου τῶν ἀγίων ἀποστόλων, ἄρχεται ἱαμβίζειν ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων μαῖστωρ ἕως τῆς μεγάλης πύλης τῶν σχολῶν τῆς ἔξαγούσης ἐπὶ τὸν τῆς χαλκῆς θόλον. ἔνδοθεν γὰρ τῆς αὐτοῦ πύλης ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστωρ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς ἱαμβίζειν ἕως τοῦ στενακίου τοῦ ἐξάγοντος πρὸς τὸν ἔμβολον τοῦ ἀγίου φρέατος ἔξω γὰρ τῆς σιδηρᾶς πύλης τοῦ αὐτοῦ στενακίου, ἐν ᾧ τὸ εἰλημά ἐστιν, ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων νοτάριος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς ἱαμβίζειν ἕως τοῦ ἀγίου φρέατος. (ΚΒ.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτιῶν εἰσερχομένων ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀνευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ προσκυνήσαντες τὸ ἅγιον φρέαρ, εἰσέρχονται διὰ τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τοῖς τὴν ἐκκλησίαν· ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θυμιῶντος κατὰ τὸν τύπον τοὺς δεσπότας, ἀσπάζονται αὐτὸν οἱ δεσπότες, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. καὶ ἐκεῖσε γὰρ οἱ τῆς συγκλήτου πάντες ἴστανται ἐπευχόμενοι

3. δεῖ conl. Leich., δὴ ed.

laris Venetae adest, quem proxime a tergo ad Dominos accedere, et secundum morem iambos ad portas usque, quae ad scholas ducunt, dicere oportet. A magnis enim portis eo ferentibus seu a sanctorum apostolorum atrio usque ad magnam scholarum portam, ad tholum chalcos ferentem, magister Prasinorum iambos dicere incipit. Intra scholarum portam magister Venetae factionis constitutus, inde usque ad angiportum ad porticum sancti putei ducentem iambos recitare incipit: extra ferream enim eius angiportus, in quo concaemeratio est, ianuam notarius Prasiniae stat, qui et ipse inde usque ad sanctum puteum iambicos versus canere incipit. (XXII.) Domini sanctum puteum ingressi, post ternam cum cereis genuflexionem preces ad Deum fundunt, sanctoque puteo adorato, per ianuam inde ad ecclesiam ferentem ingrediuntur: ibi enim patriarcha cum consueto ministerio et officio suo adest. Qui dum Dominos ut mos est incensat, ipsi eum osculantur, et per portam ad dextrum bema-tis latus ducentem, ubi senatores omnes fausta Dominis apprecatui convenere, procedunt. Inde ad sacras ianuas pergunt, ac triplici

βουκλείου εἰς τὸν πόρτηκα, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ γίνεται ἡ δοχὴ ἐκεῖ, οἱ τε μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι οἱ φοροῦντες τοὺς λώρους καὶ οἱ λοιποὶ μετὰ Β τῶν ἰδίων ἀλλαξίμων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται ἐν τῇ κονισιωρίῳ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἀνω-5 τέρω εἴρηται καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (ΚΑ.) Καὶ τοῦτο δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἡ ἀγία καὶ μεγάλη κυριακὴ, εἰς τὰ ἄγια καὶ εἰς τὸν ἀσπασμὸν καὶ εἰς τὴν ἀγίαν κοινωνίαν μετὰ τῶν χλανιδίων ἐξέρχονται οἱ δεσπότες καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι, καὶ οὐ μετὰ τῶν λώρων, ἀπὸ δὲ τοῦ κράματος ἀμφιέννυνται τοὺς λώρους, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. χρῆ γινώσκειν, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεσίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου οὐ στέφονται οἱ δεσπότες καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσε- C σιν, ἀλλὰ πάντων τελονυμένων καθὼς προείρηται, ἐξέρχονται 15 Ms. 30. αἱ δεσπότες ἀπὸ διβητησίου ἀπὸ τοῦ κοιτώνος τῆς Δάφνης, καὶ ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ βάλλουσι τὰς ἑαυτῶν χλανίδας κατὰ τὸν τύπον τῶν προλεχθεισῶν προελεύσεων, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσεσι πλην δοχαὶ παρὰ τῶν δῆμων οὐ γίνονται, ἀλλ' ἐν τοῖς τόποις, ἐν 20 οἷς αἱ δοχαὶ γίνονται, οἱ τῶν δύο μερῶν νοτάριοι καὶ ματ-

7. δεῖ R. pro δῆ, quod est in cod., χρῆ ed. 13. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ταύτη τῇ ἑορτῇ ἀπὸ τοῦ ὀκταγώνου κουβουκλείου οὐκ εἰσέρχονται οἱ δεσπότες ἐν τῷ ναφ τοῦ ἀγίου Στεφάνου, ἀλλ' εὐθὺς ἐν τῷ κοιτῶνι. 20. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ταύτη τῇ προελύσει οὐ γίνονται [δοχαὶ] ἐν τῷ πόρτηκι [τοῦ] ἀγίουσιώως, ἐν [τῇ] χρυσῇ χειρῇ, [ἀλλ' ἐν τῷ] ὄνοποδίῳ καὶ ἐν τῷ [κον]ισιωρίῳ, τὰ [λοιπὰ] καθὼς προείρηται. Suppletum et emend. a Reiskio ex cod.

ad porticum, inde ad onopodium, ubi eos excepturi magistri et proconsules lora gestantes, ceterique cum suis mutatoris adsunt, postea ad consistorium transeunt; cetera ut supra dictum est et in reliquis pompis peraguntur. (XXI) Porro sciendum est, in sancta et magna dominica ad sacra et osculum sanctamque communionem Dominos tunicis ut in ceteris processionibus indutos exire, non autem cum loris, quae, postquam cum amicis confabulati sunt, induunt: cetera uti in reliquis processionibus peraguntur. Sciendum quoque est, Dominos festo nativitatis sanctissimae Deiparae non ut in reliquis pompis coronam gestare, sed peractis ut supra expositum est omnibus, dibeteso amicti a cubiculo Daphnes procedunt, et in octangulo cubiculo tunicas suas induunt, more praeditarum processionum servato et ceteris ita ut in aliis pompis peractis. Factiones tamen a populo non instituuntur, sed iis locis, ubi adesse solent, duarum partium notarii et magistri Dominis Romanis verbis, quae festo apta sunt, acclamant, et quidem ab ea, quae ad lychnos stare solet; no-

στῶρες ἑσφαλίσουσι τοὺς δεσπότας τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα, ἀπὸ μὲν τῆς δοχῆς τῶν λύχνων ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων νοτάριος, καὶ δεῖ αὐτὸν περιπατεῖν ὀπισθεν τῶν δεσποτῶν κλησίον καὶ λέγειν τοὺς κατὰ τύπον ἰάμβους ἕως τῶν πυλῶν τῶν ἀγόντων εἰς τὰς σχολάς. ἀπὸ γὰρ τῶν ἐκεῖσε εἰσφερόντων μεγάλων πυλῶν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ προπυλαιῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἄρχεται λαμβίλειν ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων μαῖστορ ἕως τῆς μεγάλης πύλης τῶν σχολῶν τῆς ἐξαγωγῆς ἐπὶ τὸν τῆς χαλκῆς θύλον. ἐνδοθεν γὰρ τῆς αὐτοῦ πύλης ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστορ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς λαμβίλειν ἕως τοῦ στενακίου τοῦ ἐξίοντος πρὸς τὸν ἔμβολον τοῦ ἁγίου φρέατος ἕξω γὰρ τῆς σιδηρᾶς πύλης τοῦ αὐτοῦ στενακίου, ἐν ᾧ τὸ εἶλημά ἐστιν, ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων νοτάριος, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἄρχεται καὶ αὐτὸς λαμβίλειν ἕως τοῦ ἁγίου φρέατος. (ΚΒ.) Καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν εἰσερχομένων ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ προσκυνήσαντες τὸ ἅγιον φρέαρ, εἰσέρχονται διὰ τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰς τὴν ἐκκλησίαν· ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ὑπηρεσίας καὶ τάξεως. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θυμιῶντος κατὰ τὸν τύπον τοὺς δεσπότας, ἀσπάζονται αὐτὸν οἱ δεσπότες, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. Ms. 3a. b

3. dei coni. Leich., δὴ ed.

tarius Venetae adest, quem proxime a tergo ad Dominos accedere, et secundum morem iambos ad portas usque, quae ad scholas ducunt, dicere oportet. A magnis enim portis eo ferentibus seu a sanctorum apostolorum atrio usque ad magnam scholarum portam, ad tholum chalces ferentem, magister Prasinorum iambos dicere incipit. Intra scholarum portam magister Venetae factionis constitutus, inde usque ad angiportum ad porticum sancti putei ducentem iambos recitare incipit: extra ferream enim eius angiportus, in quo concaemeratio est, ianuam notarius Prasiniae stat, qui et ipse inde usque ad sanctum puteum iambicos versus canere incipit. (XXII.) Domini sanctum puteum ingressi, post ternam cum cereis genuflexionem preces ad Deum fundunt, sanctoque puteo adorato, per ianuam inde ad ecclesiam ferentem ingrediuntur: ibi enim patriarcha cum consueto ministerio et officio suo adest. Qui dum Dominos ut mos est incensat, ipsi eum osculantur, et per portam ad dextrum bema-tis latus ducentem, ubi senatores omnes fausta Dominis apprecaturū convenere, procedunt. Inde ad sacras ianuas pergunt, ac triplici

τοὺς δεσπότας. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἅγια
 θύρια, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως
 Ἐὐχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τύπον τελούσι.
 καὶ εἰθ' οὕτως λαμβάνει ἀπὸ χειρῶν τοῦ καστρησίου ὁ πα-
 τριάρχης τὸν θυμιατὸν, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ θυμιᾷ⁵
 ὁ βασιλεὺς πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ μετὰ τὸ θυμιᾶσαι.
 Ἰστανται καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ὁ βασιλεὺς ἔμπροσθεν τῆς
 ἁγίας τραπέζης, καὶ τῆς ἔκφωνήσεως παρὰ τοῦ ἀρχidiaκόνου
 γενομένης τῆς τε εὐχῆς παρὰ τοῦ πατριάρχου τελουμένης,
 καὶ τὰ ἐξῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως γενομένης πᾶ-
 10
 σης, ἐξέρχονται οἱ δεσπότες ἅμα τῷ πατριάρχει, προπορευο-
 μένων αὐτῶν τοῦ τε σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. (ΚΓ.) Καὶ
 Δὲ ἔρχομένων αὐτῶν ὄπισθεν τοῦ ἄμβωνος, ἦγουν πρὸ τῶν
 μεγάλων πυλῶν, Ἰστανται ἐκεῖσε οἱ τε δεσπότες καὶ ὁ πατρι-
 15
 ἀρχης μετὰ τε τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, καὶ δὴ ἐρ-
 χομένων αὐτῶν, γίνεται κακεῖσε εὐχή κατὰ τὴν ἐκκλησιαστι-
 κὴν ἀκολουθίαν, καὶ εἰθ' οὕτως συνεξέρχεται ὁ πατριάρχης
 τοῖς δεσπότηταις τὰς βασιλικὰς πύλας, καὶ ἀσπάζεται αὐτοὺς
 κακεῖσε, καὶ οἱ μὲν δεσπότες εἰσέρχονται ἐν τῷ βήλῳ τῷ κρε-
 20
 μαμένῳ ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ ἐκεῖσε σκεπαζόμενοι, πάλιν ἐξέρ-
 χονται, καὶ ἀσπάζονται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀποκινουσι μετὰ
 τῆς οἰκειᾶς λιτῆς, καὶ ἀπέρχονται ἕως τοῦ πορφυροῦ μεγάλου
 Ed. L. 18 κίονος τοῦ φόρου, καὶ οἱ μὲν δεσπότες Ἰστανται ἐν ταῖς τοῦ
 πορφυροῦ μεγάλου κίονος ἀναβάθραις, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ
 ἀνθύπατοι καὶ πατριῖκοι καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἐν ταῖς δεξι-
 25

4. χειρῶς cod. unde R. conī. χειρῶν, χειρὸς ed.

13. διερχομ.

ed. 21. ἀποκρίνουσι ed.

cum cereis adoratione facta, ad Deum precantur ceteraque pro mó-
 re peragunt. Postea acceptum a castrensi thuribulum patriarcha
 Imperatori tradit, qui sacrum altare circum incensat, quo facto pa-
 triarcha et Imperator coram sacro altari stant, et intonatione ab ar-
 chidiacono, precatione a patriarcha facta omnibusque ecclesiasticis
 cerimonis finitis, Domini cum patriarcha, cruce et sacro evangelio
 eis praelato, egrediuntur. (XXIII.) Pone ambonem vero seu ante
 magnas portas transeuntes Domini et patriarcha cum cruce et evan-
 gelio, subsistunt, ipsisque advenientibus, precatio ibi secundum ec-
 clesiasticum ritum instituitur: deinde patriarcha cum Dominis per
 imperatorias portas egreditur, eosque ibi osculatur; post velum in
 narthex suspensum intrant, ibique capite operto rursus egrediuntur,
 et patriarcham osculantur, cumque sua processione et comitatu ab-
 eunt, et ad porphyreticam magnam columnam in foro procedunt, ubi
 ipsi in gradibus magnae eius columnae, magistri autem, proconsules,

οὗς μέρει πρὸ τῆς τῶν δεσποτῶν στάσεως ἴστανται, ἤγουν ἐνδοθεν τῆς κιονοστασίας τοῦ φόρου, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἐν ταῖς δεξιαῖς ἀναβάθραις τοῦ αὐτοῦ κίονος, οἱ δὲ δῆμοι τῶν δύο μερῶν ἴστανται ἐν ταῖς ἐκείσε μικραῖς ἀναβάθραις ἀντιπρὸ τῶν δεσποτῶν, δηλονότι ἔξω τῆς κιονοστασίας τοῦ δεξιοῦ μέρους, ἐν ᾧ οἱ τῆς συγκλήτου ἴστανται. (ΚΔ.) Καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου ἀνερχομένου μετὰ τῆς οἰκείας λιτῆς, προεισέρχονται μὲν ἐνδοθεν τῆς κιονοστασίας οἱ ἔκδικοι μετὰ τὰς ἐαυτῶν βακτηρίας πρὸ τῆς πρώτης ἀναβάσεως τῆς δεσποτικῆς ἀνόδου τοῦ κίονος, καὶ εἰσέρχονται οἱ μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκοποι, καὶ τὴν κατὰ τύπον ἀποτελοῦσι προσκύνησιν, δηλονότι διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ῥεφερενδαρίου προσαγομένου καὶ τοὺς δεσπότας προσκυνοῦντας, καὶ ἴστανται μὲν οὗτοι ἐν τῇ εὐωνύμῳ μέρει τῶν ἀναβάθρων τοῦ κίονος. καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχονται οἱ προπορευόμενοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς λιτῆς καὶ ψάλλοντες, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τε τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου, παρακρατούμενος ὑπὸ τῶν πρώτων καὶ οἰκείων αὐτοῦ· καὶ ὅτε τῆς πρώτης βαθμίδος τῆς δεσποτικῆς ἀναβάσεως ἔλθοι, ἐπιδίδουσι 20 τοῖς δεσπόταις οἱ πραιπόσιτοι τοὺς συνήθεις κηροὺς κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ προσκυνοῦσι τὸν σεβασμιον τύπον τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ, ἀσπαζόμενοι τὸ, τε ἅγιον εὐαγγέλιον καὶ αὐτὸν τὸν τίμιον σταυρὸν, ἔπειτα τὸν πατριάρχην. καὶ οἱ μὲν δεσπῶται ἴστανται ἐν ᾧ τόπῳ καὶ προΐσταντο, ὁ δὲ σταυρὸς ἴστα-

10. καὶ ante ἀρχιεπ. om. ed. 11. προσαγομένοι — προσκυνοῦντες conl. Leich. 16. ψάλλοντας ed.

patricii ceterique senatores in dextro latere ante Dominorum stationes seu intra locum, ubi columna in foro erecta est, subsistunt; cubicularii in dextris eius columnae gradibus, duarum autem factionum factionarii in parva scala coram Dominis, scilicet extra columnam in dextro latere, ubi senatores stant, praesto sunt. (XXIV.) Patriarcha cum suo comitatu veniente, defensores suos baculos gestantes intra columnam ante primum scalae Imperatoriae gradum procedunt, et metropolitae et archiepiscopi intrantes, solennem adorationem, scilicet a cerimoniaro et referendario ad Dominos adorandos adducti, faciunt, et in sinistro latere graduum columnae adstant. Deinde primi ecclesiasticae pompae canentes, postea patriarcha cum cruce et evangelio, a praedictis ecclesiae et suis ministris stipatus, ingreditur. At postquam ad primum Imperatoriae scalae gradum pervenit, praepositi cereos Dominis pro more tradunt, qui venerandam vivificae crucis imaginem adorant, tam sanctum evangelium, quam ipsam crucem, postremo patriarcham osculantes, Domini quo primum steterant loco subsistunt, crux in basi gradi-

ται. ἐν τῇ ἐφιδρυμένη βίβλῳ ταῖς αὐταῖς ἀναβάθραις, ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τοῦ εὐαγγελίου καὶ τῶν οἰκείων διακόνων καὶ ψαλτῶν ἀνέρχεται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ αὐτοῦ κίονος, ἤγουν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἄρχονται ψάλλειν τὰ δύο μέρη τὴν τῆς ἐορτῆς κατα-5
 βασίαν. καὶ τούτου τρισσῶς ᾄδομένου, γίνεται ἡ συνήθης Δέκτηνῃ παρὰ τοῦ διακόνου, δηλονότι προκύπτοντος διὰ τῶν θυρίδων τοῦ εὐωνύμου μέρους τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου. καὶ δὴ τῆς ἐκτενῆς τελεωθείσης, μετὰ τὴν τοῦ πατριάρχου ἐκφώνη-
 σιν ἀπόχαιρετίζουσι τοῦτον οἱ δεσπότες ἐν οἷς ἴστανται τό-10
 ποὶς καὶ μετὰ τῆς οἰκείας λιτῆς κατέρχεται ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπαρχίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατείων, καὶ καθέζονται ἐν Ed. L. 19 τῷ νάρθηκι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, τῆς βασιλικῆς τάξεως ἐκεῖσε παρισταμένης, ἤγουν τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἀση-
 Ms. 31. b κρητῶν χρυσοτρικλινιτῶν τε καὶ βασιλικῶν ἀνθρώπων. καὶ 15
 δὴ τῶν μητροπολιτῶν διερχομένων, ποιοῦσι πάλιν προσκνή-
 σιν κατὰ τὸν εἰρημένον ἄνωθεν τύπον τῆς προσκυνήσεως, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται καὶ οἱ τῆς λιτῆς τοῦ πατριάρχου προ-
 πορευόμενοι καὶ ψάλλοντες, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ εὐαγγελίου. (ΚΒ.) 20
 Καὶ ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ ὑπαντῶσιν αὐτῷ καὶ ἀσπάζονται, καὶ ἴστανται ἀμφότεροι ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πέλων, καὶ τῆς συνήθους εὐχῆς τελουμένης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου καθὼς
 9 ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τῆς ἐκτενῆς λεγομένης ὑπὸ τῶν πραι-
 ποσίτων λαμβάνουσιν τοὺς κηρούς οἱ δεσπότες, καὶ μέχρι συμ-
 πληρώσεως ταύτης βαστάζουσι, καὶ εἰδ' οὕτως διὰ τρισσῆς
 προσκυνήσεως τῷ θεῷ ἀπευχαριστοῦντες ἐπιδιδοῦσιν τοὺς κηρούς
 κατὰ τὸ εἰωθὸς τοῖς πραιποσίτοις. Emend. a Reiskio ex cod.
 11. Verba καὶ μετὰ — ναοῦ τῆς absunt ab ed.

bus imposita collocatur: patriarcha vero cum evangelio suisque diaconis et psaltis oratorium columnae seu S. Constantini intrat; et ad praepositi nutum duae factiones hymnum festi canere incipiunt. Quo ter cantato, solennis a diacono, per portas sinistrae partis oratorii se inclinante, intonatio seu extensa fit. Qua finita, post orationem patriarchae Domini ipsum eo loco, ubi subsistunt, salutant, et cum idoneis precibus procedit ad templum sanctae scilicet Deiparae chalcoprateorum, sedentque in narthece eius ecclesiae, ministris Imperatoriis, scilicet cubiculariis, a secretis, chrysoetriclinis praefectis et famulis suis, ipsis adstantibus. Metropolitae dum digrediuntur, adorationem ritu supra memorato repetunt, deinde praecipui, qui ad ecclesiasticam patriarchae pompam pertinent, et psaltae intrant, ipse cum cruce et evangelio sequitur. (XXV.) Surgunt Domini ei obviam ituri, ipsum osculantur, utrique ad portas imperatorias subsistunt, solennibus autem precibus a patriarcha ut su-

ἀνωτέρω εἶρηται, γίνεται ἡ εἴσοδος, καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν
 εἰσερχομένων ἐν τῷ βήματι καὶ τὸ ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς Β
 ἁγίας τραπέζης ἀποτιθεμένων, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ἀριστε-
 ροῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ θυσιαστηρίου, καὶ διέρχονται διὰ
 5 τοῦ γυναικίτου τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας. ἐν δὲ τῷ γυναικίτῳ
 ἐναπομένει πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἐπευχόμενοι τοῖς δεσπόταις,
 καὶ εἰσερχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ
 κουβουκλείου διὰ τῆς τροπικῆς εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν τῆς
 ἁγίας σοροῦ, καὶ πάλιν διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσ-
 10 αυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, ἀποτιθέουσιν ἕτερον ἀπο-
 κόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ, καὶ εἰδ' οὕτως ἐν τῷ εὐωνύμῳ εὐ- C
 κτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας μετὰ τῶν κηρῶν εὐχόμενοι, ἀπο-
 τιθέουσιν ἕτερον ἀποκόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ σορῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
 15 ἐκεῖσε εἰσερχονται ἐν τῇ τροπικῇ τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ ἀπα-
 ζόμενοι ἀποχαιρετίζουσι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀλλάσσουσιν
 οἱ δεσπότες τὰ χρυσοκέντητα τούτων πορφυρᾶ σκαραμάγγια,
 καὶ μετὰ τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀπόλυσιν καὶ τῆς ἕκτης πάλιν
 εἰσερχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῇ αὐτῇ τροπικῇ, καὶ στέφει
 τοὺς δεσπότες, καὶ τὰς συνήθεις δίδωσιν εὐλογίας, ἧτοι τὰς
 20 παροσφορὰς καὶ τὰ ἀλειπτὰ, καὶ ἀντιλαμβάνει παρὰ τῶν δε-
 σποτῶν τὰ ἀποκόμβια· ταῦτα δὲ πάντα ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν
 προειρημένον τύπον. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπαζόμενοι τοῦτον Ma. 32. a
 ἀποχαιρετίζουσι, καὶ προἕξισι τῶν δεσποτῶν ὁ πατριάρχης.
 (Κς.) Καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ γίνεται D
 25 δοχὴ ἐν αὐτῷ τῷ γυναικίτῳ τῆς ἐκκλησίας παρὰ τοῦ τῶν μα-

6. ἐπευχόμενη ed.

pra dictum est, peractis, fit introitus, Domini bema ingrediuntur,
 et posito in sacro altari munere, per sinistram sacrarii partem egres-
 si, per gynaeceum eius ecclesiae transeunt. In hoc senatus omnis
 fausta Dominis apprecaturus exspectat, et intrant ipsi cum patriar-
 cha et cubiculariis per tropicem ad aram sancti sepulcri, ubi rur-
 sus cum cereis adorantes, preces ad Deum fundunt, et aliud munus
 in sacro sarcophago reponunt: post in sinistro eius ecclesiae orato-
 rio cum cereis precati, novum apocombium in sancto sarcophago
 offerunt. Inde tropicem sancti sepulcri ingrediuntur, osculoque dato,
 patriarcham salutant, suaque purpurea et auro intexta scaramangia
 mutant, ac finita evangelii lectione et extensa, eandem tropicem pa-
 triarcha rursus intrat, ibique Dominos coronat, et solita munera,
 hostias scilicet et unguenta, distribuit, pro quibus apocombia ab
 ipsis recipit: haec omnia autem ritu supra exposito peraguntur.
 Postremo Domini, osculo dato, valere patriarcham iubent, qui eos
 egredientes praecedit. (XXVI.) Cum vero Domini abeunt, in dicto
 ecclesiae gynaeceo receptio a magistris, proconsulibus, patriciis et

γίστρων ἀνθυπάτων τε καὶ πατρικίων καὶ λοιπῶν ὀφφικια-
λίων, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς κατα-
στάσεως τὸ „κελεύσατε.” καὶ δὴ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων,
συνεξέρχονται καὶ οἱ δεσπότες, καὶ καθβαλικεύουσι ἐν τῷ ἐμ-
βόλῳ, καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ μίλιον εἰς τὴν καμάραν,⁵
καὶ δέχεται κάκεισε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου
τοῦ λευκοῦ, δηλονότι τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης κατὰ

Ed. L. 20 τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν δέχεται ὁ δή-
μαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ
τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. πάλιν μετὰ
μικρὸν δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐκσκοῦ-
βτος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ τὰ
ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ
μικρὸν, ἦγουν εἰς τὸ κύκkelον τὸ εἰσάγον εἰς τὴν χαλκῆν,
δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν¹⁵
σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ
ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ ἀποκαταβαίνουσιν πρὸ τῆς
μεγάλης πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν κανδιδάτων, καὶ ἀπὸ τῶν
B ἐκεῖσε διέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ²⁰
ἐκεῖσε, ἀσφαλιζομένων ὑπὸ τῶν κουβικουλαρίων τῶν πυλῶν,
ἀποστέφονται παρὰ τῶν πραιποσίτων οἱ δεσπότες, καὶ εἰσέρ-
χονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν
κρηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, συνεισιόντος αὐτοῖς²⁵

5. μίλιον καὶ εἰς ed. 25. συνεισιόντος R., συνισιόντος cod.,
συνιδόντος ed.

reliquis ministris fit, et ad nutum praepositi cerimoniaris dicit:
Iubete. Senatoribus discedentibus, una egrediuntur Domini, et equos
in porticu conscendunt, fitque in millio et quidem in eius camera
PRIMA receptio, ubi Venetorum tribunus cum factione sua alba,
peracturus omnia, quae factionarii solent, adstat. Haud magno spa-
tio interiecto, tribunus Prasinorum cum factione russa exspectat, et
reliqua pro more peragit. Iterum non procul inde Prasinorum tri-
bunus seu excubitor cum transitoria factione Prasina praesto est,
ceteraque ut consuetudo est perficit. Tandem exiguo spatio inter-
iecto, in cancellis ad chalcen ducentibus Venetorum tribunus seu
domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta adest; cetera
more solito peraguntur. Postea Domini ad magnam triclinii candi-
datorum portam equis descendunt, inde ad narthecem ecclesiae
abituri, ubi, portis a cubiculariis occupatis, praepositis coronas red-
dunt, templum Domini intrant, terque cum cereis Deum invocantes,
se prosternunt. Inde ad sacrum palatium cum cubiculo procedunt,

καὶ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εὐφημοῦνται καθὰ προεῖρηται. (KZ.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν Ms. 32, b τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ τοῦ εὐαγγελισμοῦ προέλευσις κατὰ πάντα ὁμοίως. εἰ γὰρ φθάσῃ εἴτε C 5 ἐν σαββάτῳ εἴτε ἐν κυριακῇ, καὶ αἱ δοχαὶ παρὰ τῶν δῆμων γίνονται, καὶ τὰ ὄργανα ἐν ταῖς τέσσαρσιν ἀλλοῦσι δοχαῖς· αἱ δὲ τύχη ἄλλη ἡμέρα, ἴστανται μὲν τὰ μέρη, ἦτοι οἱ δῆμοι, ἐν τοῖς προειρημένοις αὐτῶν τῆς τάξεως τόποις, καὶ δὴ διερχομένων τῶν δεσποτῶν μετὰ τῆς συνήθους τάξεως τῆς προελεύσεως, ἐπενύχονται μὲν ἐν οἷς ἴστανται τόποις, κατασφραγίζοντες αὐτούς, μηδὲν ἀκτολογοῦντες. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὸν τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπιτελεῖται καὶ ἡ προέλευσις τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου σαββάτου ἁλλασσόντων γὰρ τῶν δεσποτῶν τὰ λεγόμενα παγανὰ ἐν τῷ D 15 κοιτῶνι τῆς Δάφνης, καὶ ἐξερχομένων ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κουβουκλείῳ, καὶ βαλόντων τὰς παγανὰς χλαμμύδας, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ἀγουσιῶνος. ἔνδον γὰρ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ αὐτοῦ ἀγουσιῶνος ἴστανται κουβικουλάριος, ἐπώμιον φόρτωμα τὸ κεντινάριον φέρων καὶ περιπατῶν ὀπισθεν πλησίον τῶν 20 δεσποτῶν. καὶ δὴ τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν ταῖς δοχαῖς κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγελισμοῦ, λαμβίζουσι καὶ οἱ τῶν μερῶν νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῶν καθὼς προεῖρηται ἐν τῷ εὐαγγελισμῷ τόποις, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος τῶν δεσποτῶν Ed. L. 21 25 διερχομένων καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος εἰσερχομένων.

2. καθὸ ed. 7. εἴτε ed. 24. τῶν δὲ δεσπ. ed.

quod ad aureum triclinium ipsis ut supra diximus acclamat. (XXVII.) Sciendum vero est, prorsus ad huius processionis formam et eam, quae die annuntiationis beatae virginis instituitur, celebrari. Haec enim si in sabbatum seu dominicam diem incidat, factiones populi conveniunt, et organa in quatuor illis receptionibus pulsantur; sin in alium diem, factiones seu populus in dictis ordinis sui locis adsunt, ac dominis cum pompa solenni transeuntibus fausta quidem in suis stationibus precantur et cruce eos signant, sed acclamationes omittunt. Porro sciendum est, secundum huius processionis ritum et sancti magnique sabbati processionem institui. Domini enim vestes, quas paganus dicunt, in cubiculo Daphnes mutant, et in octangulum cubiculum, ubi paganus chlamydes exuunt, se recipiunt perque augustale egrediuntur. Intra magnam portam eius cubicularius, centenarium humeris portans, adest, et a tergo proxime ad Dominos accedit. Solennibus autem receptionibus plane ut in festo annuntiationis peractis, notarii factionum et magistri locis suis ut supra diximus ambros recitant, et Dominis per sanctum puteum et bema ut diximus intrantibus, ac

γίστρων ἀνθυπάτων τε καὶ πατρικίων καὶ λοιπῶν ὄφφικισ-
 λίων, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς κατα-
 στάσεως τὸ „κελεύσατε.“ καὶ δὴ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων,
 συνεξέρχονται καὶ οἱ δεσπότες; καὶ καθβαλικεύουσι ἐν τῷ ἐμ-
 βόλῳ, καὶ γίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ μίλιον εἰς τὴν καμάραν,⁵
 καὶ δέχεται κάκεισε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου
 τοῦ λευκοῦ, δηλονότι τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης κατὰ
 Ed. L. 20 τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν δέχεται ὁ δή-
 μαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ
 τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. πάλιν μετὰ
 μικρὸν δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐσκοῦ-
 βιος, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ τὰ
 ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ πάλιν μετὰ
 μικρὸν, ἤγουν εἰς τὸ κύκελον τὸ εἰσάγον εἰς τὴν χαλκῆν,
 δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν
 σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ τὰ
 ἐξῆς ἐπιτελεῖται κατὰ τὸν τύπον τῆς δοχῆς. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπότες, καὶ ἀποκαταβαίνουσιν πρὸ τῆς
 μεγάλης πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν κاندιδάτων, καὶ ἀπὸ τῶν
 B ἐκεῖσε διέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ
 ἐκεῖσε, ἀσφαλιζομένων ὑπὸ τῶν κουβικουλαρίων τῶν πυλῶν,
 ἀποστέφονται παρὰ τῶν πραιποσίτων οἱ δεσπότες, καὶ εἰσέρ-
 χονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὸ ἱερὸν παλάτιον, συνεισιόντος ἀντιοῦ²⁵
 5. μίλιον καὶ εἰς ed. 25. συνεισιόντος R., συρισιόντος cod.,
 συρισιόντος ed.

reliquis ministris fit, et ad nutum praepositi cerimoniaris dicit:
Iubete. Senatoribus discedentibus, una egrediuntur Domini, et equos
 in porticu conscendunt, fitque in milio et quidem in eius camera
 prima receptio, ubi Venetorum tribunus cum factione sua alba,
 peracturus omnia, quae factionarii solent, adstat. Haud magno spa-
 tio interiecto, tribunus Prasinorum cum factione russa exspectat, et
 reliqua pro more peragit. Iterum non procul inde Prasinorum tri-
 bunus seu excubitor cum transitoria factione Prasina praesto est,
 ceteraque ut consuetudo est perficit. Tandem exiguo spatio inter-
 iecto, in cancellis ad chalcen ducentibus Venetorum tribunus seu
 domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta adest; cetera
 more solito peraguntur. Postea Domini ad magnam triclinii candi-
 datorum portam equis descendunt, inde ad narthecem ecclesiae
 abituri, ubi, portis a cubiculariis occupatis, praepositis coronas red-
 dunt, plenum Domini intrant, terque cum cereis Deum invocantes,
 se prosternunt. Inde ad sacrum palatium cum cubiculo procedunt,

καὶ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εὐφημοῦν-
 ται καθὰ προεῖρηται. (KZ.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν Ms. 32, b
 τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ τοῦ εὐαγγε-
 λισμοῦ προέλευσις κατὰ πάντα ὁμοίως. εἰ γὰρ φθάσῃ εἴτε C
 5 ἐν σαββάτῳ εἴτε ἐν κυριακῇ, καὶ αἱ δοχαὶ παρὰ τῶν δήμων
 γίνονται, καὶ τὰ ὄργανα ἐν ταῖς τέσσαρσιν ἀνλοῦσι δοχαῖς
 εἰ δὲ τύχῃ ἄλλῃ ἡμέρᾳ, ἴστανται μὲν τὰ μέρη, ἦτοι οἱ δῆμοι,
 ἐν τοῖς προεξηρημένοις αὐτῶν τῆς τάξεως τόποις, καὶ δὴ διερ-
 10 χομένων τῶν δεσποτῶν μετὰ τῆς συνήθους τάξεως τῆς προε-
 λεύσεως, ἐπεύχονται μὲν ἐν οἷς ἴστανται τόποις, κατασφρα-
 γίζοντες αὐτούς, μηδὲν ἀκτολογοῦντες. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι
 κατὰ τὸν τύπον ταύτης τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγελισμοῦ
 ἐπιτελεῖται καὶ ἡ προέλευσις τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου σαββάτου
 15 ἁλλασσόντων γὰρ τῶν δεσποτῶν τὰ λεγόμενα παγανά ἐν τῷ D
 15 κοτιῶνι τῆς Λάφνης, καὶ ἐξερχομένων ἐν τῷ ὀκταγώνῳ κου-
 βουκλείῳ, καὶ βαλόντων τὰς παγανάς γλαμμύδας, ἐξερχονται
 διὰ τοῦ ἀνγουσιῶνος. ἔνδον γὰρ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ
 αὐτοῦ ἀνγουσιῶνος ἴσταται κουβικουλάριος, ἐπὶ ὁμοίον φόρτωμα
 τὸ κεντινάριον φέρων καὶ περιπατῶν ὀπισθεν πλησίον τῶν
 20 δεσποτῶν. καὶ δὴ τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν ταῖς
 δοχαῖς κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς προελεύσεως τοῦ εὐαγγε-
 λισμοῦ, λαμβιβῶσι καὶ οἱ τῶν μερῶν νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστο-
 ρες ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῶν καθὼς προεῖρηται ἐν τῷ εὐαγγε-
 λισμῷ τόποις, καὶ δὴ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος τῶν δεσποτῶν Ed. L. 21
 25 διερχομένων καθὼς προεῖρηται, καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος εἰσερ-
 2. καθὸ ed. 7. εἴτε ed. 24. τῶν δὲ δεσπ. ed.

quod ad aureum triclinium ipsis ut supra diximus acclamat.
 (XXVII.) Sciendum vero est, prorsus ad huius processio-
 nis formam et eam, quae die annuntiationis beatæ virginis instituitur, cele-
 braet. Haec enim si in sabbatum seu dominicam diem incidat,
 factiones populi conveniunt, et organa in quatuor illis receptionibus
 pulsantur; sin in alium diem, factiones se populus in dictis or-
 dinis sui locis adsunt, ac dominis cum pompa solenni transeuntibus
 fausta quidem in suis stationibus precantur et cruce eos sig-
 nant, sed acclamationes omittunt. Porro sciendum est, secundum
 huius processio- nis ritum et sancti magnique sabbati processionem
 institui. Domini enim vestes, quas paganas dicunt, in cubiculo
 Daphnes mutant, et in octangulum cubiculum, ubi paganas chlamy-
 des exuunt, se recipiunt perque augustale egrediuntur. Intra ma-
 gnâ portam eius cubicularius, centenarium humeris portans, adest,
 et a tergo proxime ad Dominos accedit. Solennibus autem rece-
 ptionibus plane ut in festo annuntiationis peractis, notarii factio-
 num et magistri locis suis ut supra diximus ambos recitant, et
 Dominis per sanctum puteum et bema ut diximus intrantibus, ac

χομένων καθὼς εἶπομεν, καὶ τῆς ἐνδοτῆς κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν ὑπαλλαττομένης, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος ἐκ χειρὸς τοῦ κουβικουλαρίου τὸ κεντινάριον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀποτίθησι τοῦτο ἐν τῷ πεζουλίῳ τοῦ θαλασσιδίου τῆς αὐτῆς ἁγίας τραπέζης. καὶ εἶθ' οὕτως⁵ θυμιῶντος τοῦ δεσπότης κατὰ τὸν προειρημένον τύπον τοῦ εὐαγγελισμοῦ, διέρχονται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ αὐτοῦ βήματος, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ οὕτως θυμιῶντος τοῦ δεσπότης τὰ ἱερὰ σκεύη, καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς τούτων σελλίοις, ὁ δὲ πατριάρχης ἐπὶ τοῦ ἐκείσε ἰστα-
Ms. 33. αμένον θρόνον. (ΚΗ.) Καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου ἐπιδιδόντος τοῖς δεσπόταις τό, τε νάρδον καὶ τὰ τριψίδια, καὶ μετὰ ταῦτα προσκυνεῖ ὁ τοῦ σκευοφυλακίου χαρτουλάριος, καὶ λαμβάνει εὐχὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐξερχόμενος ποιεῖ τὴν διανομὴν τοῦ νάρδου εἰς τοὺς τῆς συγκλήτου, καὶ μετὰ τὸ τελει-
¹⁵ωθῆναι τὴν τοιαύτην διανομὴν, ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου διερχόμενοι, ἐξέρχονται πρὸς τὴν μεγάλην πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ. ἐν-
²⁰δοθεν γὰρ ταύτης τῆς πύλης ἰσταμένου τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν δεσποτῶν, ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τὰς εὐλογίας, ἦτοι τὰς προσφορὰς, τοῖς δεσπόταις, καὶ οὕτως δὲ τοῦτον ἀσπαζόμενοι οἱ δεσπότες ἀποχαιρετίζουσι, καὶ διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος διέρχονται. ἐξιόντων δὲ τῶν δεσποτῶν τὴν ἐξω πύλην τοῦ ἁγίου φρέατος, ἰστανται καὶ οὕτως ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ κατασφραγίζοντες

sacro instrato secundum ecclesiae ritum mutato, praepositus a cubiculario centenarium sumit, et Imperatori tradit, qui id in atrio maris sanctae mensae reponit. Postea Domini secundum morem, qui festo annuntiationis beatae virginis obtinet, incensant, et transeunt per sinistram bematis partem, locum, ubi sacra vasa custodiuntur, intrant, quibus incensatis, ipsi in aureis sellis suis, patriarcha in throno ibi collocato, consistit. (XXVIII.) Tunc nardum et cinnamomum Dominis patriarcha offert, postea chartularius sacrorum vasorum eos adorat, et benedictione a patriarcha accepta, egrediens nardum senatoribus distribuit. Quo facto Domini cum patriarcha egrediuntur, et per sinistram bematis partem sanctique Nicolai aedem transeunt, ad magnam portam in sacrum puteum ducentem exeunt. Intra hanc enim patriarcha stat, et hostias seu oblatas Dominis tradit, qui, osculo dato, ipsi valedicunt, perque sanctum puteum transeunt. Exteriori vero sacri putei porta pedem efferentibus tribus Venetorum cum factione alba cruce Dominos signante praesto est, dum factiones interea et cantores quae se-

διερχομένων τῶν δεσποτῶν [καθὼς προεῖρηται, ἀκτολογοῦσαι τὰ μέρη] καὶ ἀκτολογοῦντες τὰ τῆ ἑορτῆ προσήκοντα. οὐ γὰρ ἴστανται οἱ δεσπόται κατὰ τὸ εἶωθός ἐν τῷ ἀκτολογεῖν τὰ μέρη, ἀλλὰ διερχομένων τῶν δεσποτῶν καθὼς προεῖρηται, ἀκτολογοῦσαι τὰ μέρη. ὁ δὲ τῶν Πρασινῶν δήμαρχος ἴστανται μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου εἰς τὴν σιδηρᾶν πύλην, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, καὶ αὐτοὶ ἀκτολογοῦσαι τὰ τῆ ἑορτῆ προσήκοντα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται οἱ δεσπόται διὰ τε τῆς χαλκῆς καὶ τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκουροβίτων, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ Κυρίου ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ.

ΚΕΦ. β.

Ἔκτα τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων.

Ed. L. 22

Ἐξίοντων τῶν δεσποτῶν ἀπὸ τοῦ παλατίου εἰς τὴν προέλευσιν καὶ τῆς εἰωθυίας πάσης τάξεως ἐπακολουθούσης, ἰσγίνεται πρώτη δοχὴ εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἧγουν εἰς τοὺς λύχνους, καὶ δέχεται καθεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικῆς δήμου τῶν Βενέτων, καὶ μήπω τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράκται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ἀστὴρ τὸν ἥλιον προσηνύει ἐν Βηθλεὲμ Χριστὸν ἀνατείλαντα ἐκ παρθένου”. δοχὴ Ms. 33. b
 α. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἴσταμένων εἰς τὸν Β εἰωθῶτα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, ἧγουν εἰς τὴν καμάραν, λέγουσιν οἱ κράκται „πολλά, πολλά, πολλά” ὁ λαός „πολλά

1. Verba καθὼς — μέρη R. elicenda putat. no. δοχὴ α omi. ed. 22. καταστάσεως ed.

sto illi conveniunt acclamant. Non enim intra factionum acclamationes Domini, ut mos est, subsistunt, sed dum procedunt, ipsae acclamant. Prasinorum vero tribunus cum factione russa in ferrea porta stat, et, Dominis transeuntibus, quae festo congrua sunt acclamat. Inde Domini per chalcen et scholas et excubitus transeuntes, sacrum palatium cum Deo intrant.

CAP. 2.

Acclamationes in festo natiuitatis Domini.

Dominis e palatio ad processionem egressis omnique consueto ministerio sequente, fit prima in tribunali seu in lychnis receptio, statque ibi Venetae tribunus seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta, et nondum Dominis ibi comparentibus, cantores toni III. dicunt: *Stella annuntiat solem Christum, Bethlehem e virgine ortum*. At venientibus Dominis et in solitae stationis loco seu in camera constitutis, cantores dicunt: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* iterum cante-

ἔτη εἰς πολλά." καὶ πάλιν οἱ κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ἢ
 ἐν Θεοῦ βασιλείᾳ" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν
 C χρόνοι." οἱ κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ
 Κυρίου" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ
 κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτο-5
 κράτορες Ῥωμαίων" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι ὁ δεῖνα καὶ ὁ
 δεῖνα ἀυγοῦσται τῶν Ῥωμαίων" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρί-
 του „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι
 σὺν ταῖς ἀυγοῦσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" φθογγεῖ 10
 καὶ ὁ λαὸς ἀπαξ „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βα-
 σιλείαν σας εἰς πολλά ἔτη." (B.) Δοχὴ β' πρὸ τῶν πυλῶν
 τῶν ἁγίων ἀποστόλων, ἤγουν εἰς τὰς σχολάς. δέχεται ἐκεῖσε
 ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐσκούβιτος, μετὰ τοῦ
 περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ μῆπω τῶν δεσποτῶν 15
 φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράττει τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ
 ἀμήτωρ ἐν οὐρανοῖς, ἀπάτωρ τίκεται ἐπὶ τῆς γῆς." ἄλλο „ὁ
 φητοργὸς τῶν ἀνθρώπων φιλάνθρωπος καταδέχεται ἀνθρω-
 D πος γεννηθῆναι." καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἰστα-
 μένων εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, ἤγουν εἰς 20
 τὴν καμάραν, λέγουσιν οἱ κράττει „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ
 λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι,
 ἢ ἐκλογὴ τῆς τριάδος" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἅγιε." οἱ
 κράττει „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκρά-
 τωρ Ῥωμαίων" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἅγιε." οἱ κρά- 25

2. φθογγεῖ R., φθογγῆ cod., φθογγῆ ed. et sic ubique. 16. τῆ
 φωνῆ ed. 20. καταστάσ. ed. 24. αὐτοκράτωρ cod.

res: *Longa vobis tempora divina maiestas!* clamat et populus ter:
Longa vobis tempora! Cantores: *Longa vobis tempora, servi Do-*
mini! clamat populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Lon-*
ga vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! clamat populus
 ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N.*
augustae Romanorum! clamat populus ter: *Longa vobis tempora!*
 Cantores: *Longa vobis tempora cum coniugibus et porphyrogenitis.*
 clamat et populus semel: *Diuturnam Deus sanctam maiestatem tuam*
in multos annos faciat! (II.) secunda receptio ante portas S. S.
 apostolorum seu in scholis: stat ibi tribunus Prasinorum seu
 excubitor cum factione Prasina, et nondum eo progressis Dominis,
 cantores voce toni III. dicunt: *Qui sine matre in coelo est, sine*
patre in terra nascitur. Aliud: *Sator et amicus hominum homo nasci*
amat. Dominis autem venientibus et in solita statione sua seu
 camera subsistentibus, cantores dicunt: *Multos, multos, multos!*
 populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Longa vobis tempo-*

και· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” φθογγεῖ
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ
 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀνυοῦσται τῶν Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ
 λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότηται, Ed. L. 23
 5σὸν ταῖς ἀνυοῦσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” φθογγεῖ καὶ
 ὁ λαὸς· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σας
 εἰς πολλὰ ἔτη.” (Γ.) Δοχὴ γ’ ἐνδοθεν τῆς χαλκῆς δέχεται Ma. 34. a
 ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν
 σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ μήπω
 10τῶν δεσποτῶν φθασάντων ἐκεῖσε, λέγουσιν οἱ κράτται τὴν
 φωνὴν ἦχ. γ’· „σειρὰς ῥηγνύων τῆς ἁμαρτίας σπαργανοῦται
 Θεὸς ἐν φάτῃ” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε
 τῶν κρατῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δο-
 χαῖς. δοχὴ δ’ ἐξωθεν τῆς χαλκῆς δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρ- B
 15χος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν
 οἱ κράτται τὴν φωνὴν ἦχ. γ’· „ἀστὴρ προτρέχει καὶ λάμπει ἐν
 σπηλαίῳ, τὸν δεσπότην τοῦ ἡλίου τοῖς μάγοις καταμηνῦσαι
 βρέφος γὰρ ὤφθη, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς παρθένου τὴν παλαιὰν
 παρακοὴν τοῦ Ἀδάμ ἐξηφάνιζεν. αὐτὸς τὸ κράτος ὑμῶν, δε-
 20σπότηται, εἰς μῆκος χρόνων φυλάξει εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.”
 τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατῶν καὶ
 τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ αὖ δοχῇ εἴρηται. (Δ.) Δοχὴ ἐ
 εἰς τὸν λεγόμενον Ἀχιλλεῦ πλησίον τῆς μεγάλης πύλης τῆς

19. ἔξαφανίζον cod., ἔξαφανίσων conl. B. Pro τὸ ed. δ.

ra, a trinitate electi; clamat et populus ter: Sancte. Cantores:
 Longa vobis tempora N. N. Imperator Romanorum; clamat et populus
 ter: Sancte. Cantores: Longa vobis tempora, famuli Domini! clamat et
 populus ter: Sancte. Cantores: Longa vobis tempora, N. N. augustae
 Romanorum! clamat et populus ter: Sancte. Cantores: Longa vobis
 tempora, Domini, cum augustabus et porphyrogenitis! clamat et
 populus: Diuturnam Deum sanctam etc. (III.) Receptio tertiam intra
 chalcem: stat ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum fac-
 tione Veneta, et nondum eo progressis Dominiis, cantores voce toni
 III. dicunt: Peccati catenas qui fregit Deus, fasciis in praesepi in vol-
 vitur: laetae autem acclamationes a cantoribus et populo ut in ce-
 teris receptionibus recitantur. Receptio quarta extra chalcem: stat
 ibi tribunus Venetorum cum factione alba, dicuntque cantores voce
 toni tertii: Stella praecurrit et lucet in spelunca, ut magis Domi-
 num solis ostendat. Puer enim apparuit, et caro e virgine pristi-
 nam Adami inobedientiam exstinxit. Ipse maiestatem vestram, Do-
 mini, per longam temporum seriem ad salutem Romanorum serva-
 bit. Faustae autem acclamationes a cantoribus et populo, ut in
 prima receptione dictam fuit, recitantur. (IV.) Receptio quinta ad
 Achillem quem vocant prope magnam portam Meletii. Ibi tribu-

- C Μελετιόν· δέχεται ἐκεῖνος ὁ δῆμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. α' „ὁ ἀμήτωρ ἐν οὐρανοῖς, ἀπάτωρ τίττεται ἐπὶ τῆς γῆς”. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρατιῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ε' εἰς τὸ ὄρολόγιον τῆς ἁγίας Σοφίας· δέχονται ἐκεῖνος ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „τὸν ἐν Ἐδέμ παράδεισον ἠνέφξεν ἐν Βηθλεὲμ ἡ παρθένος, ἐξ ἧς ὁ Χριστὸς καὶ Θεὸς ἡμῶν εὐδόκησε τεχθῆναι· σαρκωθεὶς γὰρ ἐξ αὐτῆς φιλανθρωπῶς τῆς πικρᾶσις
- D ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς γενέσεως τῆς ἁμαρτίας· τὸν γλυκασμὸν τῆς ἀφάτου αὐτοῦ μεγάλης ἐξουσίας καὶ τὴν ἐν κρυφῷ τρυφήν ἐξ αὐτῆς σωτήρα ἡμῶν εὐρηκάτες, σύμφοιτοι γεγόναμεν τῆς Θείας αὐτοῦ κληρονομίας.” καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐρχομένων καὶ ἰσταμένων εἰς τὸν εἰωθότα τόπον τῆς αὐτῶν στάσεως, 15
- Ms. 34. b ἤρουν εἰς τὸ ὄρολόγιον, λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται „ὁ τῶν πάντων ποιητὴς καὶ δεσπότης.” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου
- Ed. L. 24 „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ τεχθεὶς ἐκ παρθένου ἁγίας.” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται „ταὺς χρό- 20 νους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

1. *Mela superscripto τ cod.*, *Μελέτης conl. R.* 2. αὐτοῦ ξουσ. ed.
13. σωτήρα R. ex compendio ood. σηρ., σωτηρίας ed.

nus Prasinorum cum factione russa stat, dicuntque cantores voce toni tertii: *Is, qui sine matre in coelo, sine patre in terra nascitur.* Laetae vero acclamationes a cantoribus et populo ut in reliquis receptionibus cantantur. *Receptio sexta ad horologium sanctae Sophiae:* stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo, dicuntque cantores voce toni tertii: *Paradisum in Eden virgo, e qua Christus et Deus noster nasci voluit, Bethlehemi aperuit. Amator enim hominum ex ea incarnatus, ab amaro peccati gustu nos liberavit; infandae magnaeque potentiae eius dulcedinem et in occulto voluptatem ex nostra salute capientes, divinae eius hereditatis composites evasimus.* Venientibus vero Dominis inque solita sua statione seu in horologio subsistentibus, cantores dicunt: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos.* Cantores: *Creator omnium et Dominus.* Populus et cantores ter: *Longa vobis tempora natus ex sancta virgine!* clamat et populus ter: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Tempora vestra cum coniugibus et porphyrogenitis multiplicet!* populus: *Longaevam in annos multos sacram maiestatem vestram Deus faciat!*

Ἰποστροφὴ τῶν δεσποτῶν ἀπὸ τῆς ἀγίας Σοφίας πρὸς τὸ παλάτιον.

(E.) Τῶν δεσποτῶν στεφομένων ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ εἰωθῶτι τόπῳ τοῦ ἀγίου φρεάτος ἔνδον τοῦ βήλου, λέγουσιν οἱ κράκται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ἀστὴρ τὸν ἥλιον προμηνύει” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἐξιόντων καὶ ἰσταμένων, λέγουσιν οἱ κράκται „καλῶς ἦλθετε τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθε.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς προεῖρηται· τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται „προσκυνήσαντες τοῦ τεχθέντος Χριστοῦ τὴν δόξαν” καὶ ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν.” δοχὴ δευτέρα· ἔξω τοῦ θόλου τῆς σιδηρᾶς πύλης δέχεται ὁ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων δήμαρχος μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ οὐρανὸς τὸν ἀστέρα πέμπει καθοδηγῶν τοὺς μάγους ἐν τῇ γεννήσει, ἣ γῆ τὸ σπῆλαιον εὐτρεπίζει ὑποδέξασθαι τὸν τῶν ὄλων ποιητὴν· ἀλλ' αὐτὸς ὁ τὴν ἡμετέραν προσλαβόμενος σάρκα ἐκ τῆς παρθένου, τὴν ὑμῶν θεόστεπτον βασιλείαν φυλάξει ἐν τῇ πορφύρᾳ.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ τῆς ὑποστροφῆς εἴρηται· δοχὴ τρίτη ἔνδοθεν τῆς χαλκῆς· δέχεται κακεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧγουν

7. ἦλθε ed. 19. ἡμῶν ed. 20. τὰ τὲ τῆς ed.

REDITUS DOMINORUM A TEMPLO S. SOPHIAE AD PALATIUM.

(V.) Dominis a patriarcha in loco consueto sancti putel intra velum coronatis, voce toni tertii cantores dicunt: *Stella solem annuntiat* etc. Exeuntibus vero et subsistentibus ipsis, cantores dicunt: *Feliciter venistis, promoti a trinitate*; clamat et populus ter: *Feliciter veniunt*. Acclamationes autem a cantoribus et populo ut supra de reliquis receptionibus dictum cantantur: ultima a cantoribus recitatur: *Adorantes Christi nati gloriam*: populus respondet: *Longaevam Deus esse iubeat sanctam* etc. *Receptio secundae* extra tholum ferreae portae: factionis Prasiae tribunus cum albo populo praesto est, et dicunt cantores voce toni tertii: *Coelum sidus praemittit, iter magis in nativitate monstrans; terra speluncam ad suscipiendum rerum creatorem parat: ipse, qui nostram ex virgine carnem suscepit, vestram a Deo coronatam maiestatem in purpura custodiat!* Acclamationes a cantoribus et populo, ut supra de prima receptione reditus observatum, recitantur. *Receptio tertia* intra chalcu: excipit ibi Imperatorem tribunus

δ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν οἱ κράται τὸν ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „τὸν ἐν Ἐδέμ παράδεισον ἠνέφξεν ἐν Βηθλεέμ ἢ παρθένος” καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ⁵

Δτῆς ὑποστροφῆς εἴρηται. (ς.) Δοχὴ τετάρτη εἰς τοὺς ἁγίους
 Ma. 35. ἀποστόλους, ἤγουν εἰς τὰς σχολὰς δέχεται κἀκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίων, ἤγουν ὁ ἐσκοῦβιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίων. καὶ λέγουσιν οἱ κράται τοῦ περατικοῦ τὴν φωνὴν ἤχ. γ' „ὁ πάσης κτίσεως πληρωτῆς¹⁰ καὶ δεσπότης ἀκνωτῶ κενώσει τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐκκενοῦται, ἔνα τὸν ἄνω πληρώσῃ κόσμον ἐκ τοῦ ἡμῶν κατωτάτου γένους ὁ ζωοδότης αὐτὸς τὸ κέρασ ὑμῶν, δεσπότης, ἀννιώσει ἐν
 Ed. L. 25 πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ, τὰ ἐθνη πάντα δουλώσει τοῦ προσφέρειν, ὡς οἱ μάγοι, τὰ δῶρα τῇ ὑμῶν βασιλείᾳ” τὰ δὲ τῆς εὐ-¹⁵
 φημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ δοχῇ εἴρηται. δοχὴ πέμπτη εἰς τὸ τριβουνάλιον, ἤγουν εἰς τοὺς λύχνους δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν²⁰
 οἱ κράται τὸ ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „ἀστὴρ προτρέχει καὶ λάμπει ἐν σπηλαίῳ” καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν τῇ πρώτῃ δοχῇ εἴρηται. εἰδέναι δὲ χρῆ, ὅτι κατὰ τὸν

17. καὶ εἶρ. ἐν τῇ δ. δ. ed.

18. ἤτουν cod. h. l. et passim.

21. ἀπελάτιον ed. hic ut et alibi nonnunquam.

Venetorum seu domesticus scholarum cum factione Veneta, dicuntque cantores apelaticum tono tertio: *Paradisum in Eden virgo Bethlehemi aperuit* etc. Acclamations vero a cantoribus et populo ut in prima receptione dictum recitantur. (VI.) Receptio *QUARTA* ad sanctos apostolos seu ad scholas: stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum factione Prasina, et cantores eius voce toni III. dicunt: *Qui creaturam omnem implet eiusque dominus est, non inani exinanitione propter nos exinanitur, ut mundum superiorem ex genere nostro inferiori impleat. Ipse vitae largitor cornu vestrum, Domini, in orbe universo exaltabit gentesque omnes in servitutum rediget, ut maiestati vestrae munera sicut magi offerant.* Acclamations a cantoribus et populo, ut in secunda receptione dictum, instituuntur. *QUISTA* in tribunali seu ad lychnos: stat ibi tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta, dicuntque cantores apelaticum toni III.: *Stella praecurrit luceique in apelunca* etc. Acclamations a populo et cantoribus ut in prima receptione dictum recitantur. Sciendum est,

τάπον καὶ τὴν τάξιν ταύτης τῆς ἑορτῆς γίνονται αἱ δοχαὶ καὶ ἐνφημίαι τῆς τε ἑορτῆς τῶν φώτων καὶ τῆς ἑορτῆς τοῦ ἁγίου Β πάσχα καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς ἁγίας πεντηκοστῆς καὶ τῆς ἑορτῆς τῆς μεταμορφώσεως, καὶ ἀπιόντων ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ τῶν Ὡδεσκοπῶν καὶ πάλιν ἀπ' αὐτῆς ὑποστρεφόντων ἐν τῷ παλατίῳ.

ΚΕΘ. γ'.

Ἑορτὴ τῶν φώτων. Ἄκτα τῶν δύο μερῶν.

Δοχὴ πρώτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. πλαγ. δ' „σήμερον ὁ συντρίβας ἐν ὕδασι τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων τὴν κεφα-
10 λὴν ὑποκλίνει τῷ προδρόμῳ φιλανθρώπως.” δοχὴ β', τῶν C Πρασίνων, φωνὴ πλαγ. δ' „Χριστὸς ἀγνίζει λουτρῷ ἁγίῳ τὴν ἐξ ἔθνῶν αὐτοῦ ἐκκλησίαν.” δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. πλαγ. α' „πυρὶ θεότητος ἐν Ἰορδάνῃ φλόγα σβεννύει τῆς ἁμαρτίας.” δοχὴ δ', τῶν Βενέτων, φωνὴ πλαγ. δ' „ὁ συν-
15 ἀναρχος τῷ Πατρὶ Θεὸς λόγος ἐν Ἰορδάνῃ σήμερον προῆλθε βαπτισθῆναι, καὶ τὴν κάραν ὑποκλίνει δουλικῶς τῷ προδρό-
μῳ, ὃν οὐρανῶν αἱ δυνάμεις τρέμουσι καθορῶσαι ἄλλ' ὁ τὸν Ms. 35. b κόσμον φωτίσας τῇ αὐτοῦ ἐπιφανείᾳ ὑψώσει καὶ μεγαλύνει τὸ κράτος τῆς ἡμῶν βασιλείας εἰς εὐτυχίαν καὶ δόξαν Ῥω- D
20 μαίων” δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, ἤχ. πλαγ. δ' „Χριστὸς ἐν- δύνεται ῥεῖθρα φιλανθρώπως τοῦ Ἰορδάνου.” δοχὴ ζ', τῶν
2 τῆς δε ed. 3. πεντεκοστῆς ed. 13. δευτέρου Ἰορδανῶ cod. 15. Θεός, λόγος ed.

ad normam ritumque festi huius receptiones et acclamationes in festo laminum, sancto paschate, sancta pentecoste et festo transmutationis, tum Dominis ad S. Sophiae abeuntibus, tum inde ad palatium revertentibus, institui.

CAP. 3.

Festum epiphaniae. Duarum factionum acclamationes.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni obliqui quarti: *Hodie is, qui draconum capita in aquis contudit, praecursori caput amice inclinat.* Receptio SECUNDA, Prasinorum, vox toni obliqui IV.: *Christus sancto lavacro collectam sibi e gentibus ecclesiam expiat.* Receptio ΤΡΙΑΤΑ, Venetorum, vox toni obliqui primi: *Ignе divinitatis in Iordane flammam peccati exstinguit.* Receptio QUARTA, Venetorum, vox obliqui quarti: *Coaeternus Patri Deus, Verbum, hodie in Iordanem, ut baptizetur, descendit, et caput more servi praecursori inclinat, quem coelestes potestates intuentes contremiscunt. Sed qui apparitione sua mundum illuminavit, robur maiestatis vestrae ad felicitatem et gloriam Romanorum augeat et exaltet!* Receptio QUINTA, Prasinorum, vox toni obliqui IV.: *Christus amore hominum*

Βενέτων, φωνή ἤχ. πλαγ. α' „πυρὶ τῆς θεότητος Ἰορδάνου” καὶ τὰ ἐξῆς. ἀπολογία τῆς ε' δοχῆς λέγουσιν οἱ κράκται „ὁ βαπτισθεὶς ἐν ὕδασιν Ἰορδάνου.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „καὶ τὴν κάραν ὑποκλίνας δουλικῶς τῷ προδρόμῳ.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ 5 τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράκται „τοὺς χρόνους ὑμῶν Ed. L. 26 πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσεσθε ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

Ἐποστοφὴ τῶν δεσποτῶν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ.

10

Δοχὴ α', τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. α' „ὁ συναρχος τῷ Πατρὶ Θεὸς λόγος” καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ β', τῶν Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. γ' „ὁ φωτίζων ἐν πνεύματι τῷ ἀγίῳ ἐβαπτίσθη ὕδατι ἐπιγεῖω, καὶ τὸ φῶς τοῦ βαπτίσματος Ἰωδωρήσατο ἀνθρώποις· ἀλλ' ὁ ταῦτα τελέσας Χριστὸς φιλαν-15 θρωπία τὸ ὑμέτερον βασίλειον κράτος κατὰ σειρὰν ἀδιάδοχον κελεύει εὐτυχεῖν Ῥωμαίοις καὶ βασιλευῖν.” δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. α' „ὁ κεφαλὰς τῶν δρακόντων, εὐεργέται, ἐν Ἰορδάνου τοῖς ῥεύμασι συντρίψας, πρὸ ποδῶν ὑμῶν συντρίψει τὰς κεφαλὰς τῶν βαρβάρων· θεόστε-20 ποι εὐεργέται, ἡ τριὰς ἡ τρισάγιος τὰς νίκας ὑμῶν πληθύνει· ὁ βαπτισθεὶς ὑπὲρ ἡμῶν κατὰ σάρκα καὶ ἀγιάσας τὴν

17. Ῥωμαίους ed.

Iordanis fluens subit. Receptio sexta, Venetorum, vox toni obliqui IV.: Igne divinitatis in Iordane etc. Acclamatio in sexta receptione: dicunt cantores: Baptizatus in aquis Iordanis. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Et caput servi more praecursori inclinans. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Tempora vestra cum augustabus et porphyrogenitis augeat! populus: Longaevam Deus per multos etc.

REDITUS DOMINORUM EODEM FESTO.

Receptio prima, Venetorum, apelaticum toni obliqui I.: Coaeternus Patri Deus, Verbum etc. secunda, Praeiorum, apelaticum toni obliqui III.: Illuminans in Spiritu sancto baptizatus est aqua terrestri, lumenque baptismi hominibus donavit. Sed qui haec, amore in homines incitatus, fecit Christus, Imperatoriam maiestatem vestram per non interruptam seriem antorum felices reddere Romanos et imperare iubeat! Receptio tertia, Venetorum, tono obliquo I.: Qui capita draconum, o benigni principes, in Iordanis fluentis contrivit, ante pedes vestros barbarorum capita conterat! A Deo coronati benefactores, ter sancta trinitas vestras victorias augeat:

φύσιν τῶν ὑδάτων." δοχὴ δ', τῶν Πρασίνων, ἀπελατικὸν ἤχ. δ' „ὃ τῇ παλάμῃ βαπτισθεὶς σήμερον τοῦ προδρόμου τῆς φρικτῆς αὐτοῦ παλάμῃ βασιλεὺς ὑμᾶς κηρύττει, θεύστεπτοι εὐεργέται, καὶ χριστοὺς ὑμᾶς δεικνύει πύση τῇ οἰκουμένῃ. Ὡς λουτρῶ γὰρ ἀγίαςας, τῆς ἀφθαρσίας τῷ ἐλαίῳ βυπτίξεν τὴν βασιλείαν, σωτηρίαν δωρούμενος τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἀντίληψιν μεγίστην καὶ δόξαν τῆς βασιλείας." δοχὴ ε', τῶν Βενέτων, ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ' „τὸ φῶς ἐπέφανεν ὑλικῶς Ms. 36. a ἐν σώματι, ἵνα φῶς γενόμενοι Θεοῦ φωτὶ μιγῶμεν. πά- 10 ρεστιν ὑδατι πλύνων καὶ τελειῶν τῷ πνεύματι, συγκατέλω- μεν τούτῳ, ἵνα συνανυψωθῶμεν. σημειωθῶμεν μυστικῶς τοῦ μυστηρίου τὴν ἰσχὺν ἐγνωκότες, ἀναλάβωμεν οἱ πάντες τὸν Δεύτερον μὴ τὸν πρῶτον Ἀδάμ ὡς ἀνωγεννηθέντες." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ 15 λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται „προσκυνησαντες τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαός· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν."

ΚΕΦ. δ'.

20

"Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τοῦ ἀγίου πάσχα.

Ed. L. 27

Δοχὴ πρώτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „θεϊκῆς ἐγέρ-
σεως δυναστεία ὁ τοῦ θανάτου πόλεμος διελύθη." δοχὴ β',

4. χρηστοὺς cod.

qui baptizatus est pro nobis secundum carnem et aquarum naturam sanctificavit. QUARTA, Prasinorum, apelaticum toni IV.: Baptizatus hodie praecursoris manu, sua tremenda manu vos, Imperatores a Deo coronati benefactores, praedicat, unctosque orbi universo ostendit. Lavacro enim sanctificans, integritatis oleo maiestatem baptizat, salutem Romanis et maximum auxilium et gloriam imperii donat. RECEPTIO QUINTA, Venetorum, apelaticum toni obliqui IV.: Lumen materialiter in corpore apparuit, ut nos lumen facti cum Dei luce commiseremur: praesto est aqua implens et perficiens spiritu: una ad ipsum accedamus, ut una cum eo exaltemur. Signati sumus arcano modo, qui virtutem mysterii cognovimus, suscepimus omnes secundum, non primum, Adamum, ut renati. Acclamationis verba cantantur a praecentoribus et populo ut in ceteris factionibus. Postremo cantores quoque acclamant: Adorantes Christi mansueti gloriam; populus: Diutissime maiestatem vestram Deus custodiat!

CAP. 4.

Acclamationes in sancti paschatis festo.

Receptio prima, Venetorum, vox toni I: Divinae resurrectionis

τῶν Πρασίνων, φωνή ἤχ. α· „φωτὸς ἀπροσίτου λαμπηδόνες νεκροῖς ἐπέλαμπαν τοῖς ἐν σκότει. Χριστὸς γὰρ ὤφθη νεκρὸς ἐν τάφῳ, θανάτῳ θάνατον θανατώσας, συνανέστησε τοὺς δεσμίους τῆ τριημέρῳ αὐτοῦ ἐγέρσει αὐτὸς τὴν δόξαν ἡμῶν, δεσπότης, εἰς μῆκος χρόνων φυλάξει ἐν τῇ πορφύρᾳ.”⁵ Βδοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνή ἤχ. γ' „πάσχα Κυρίου σήμερον καθορῶντες μελωδικῶς κραυγάζομεν καὶ ὁμοφρόνως.” δοχὴ δ' τῶν Βενέτων, φωνή ἤχ. α· „θεϊκῆς ἐγέρσεως δυναστεία,” καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ ε', τῶν Πρασίνων, φωνή ἤχ. α· „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ συμβασιλεύων ἐπ' ἐσχάτων τοῖς ἀνθρώποις¹⁰ χρονικῶς συνανεστράφη, καὶ ἐν τῷ σταυρῷ τὸν ἕδην καὶ θάνατον ἀιχμαλωτίσας, τριημέρῳ αὐτοῦ ἐγέρσει τοῖς νεκροῖς τὴν ἀνάστασιν ἐγκαινίζων αὐτὸς τὸ κέρας ἡμῶν, δεσπότης, ἀνυψώσει ταῖς νίκαις κατὰ βαρβάρων.” δοχὴ ε', τῶν Βενέτων, φωνή ἤχ. γ' „φωτὸς ἀπροσίτου λαμπηδόνες” καὶ τὰ ἐξῆς.¹⁵ Ms. 36. b ἀκτολογία τῆς ε' δοχῆς. λέγουσιν οἱ κράται· „ὁ τῶν πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „ὁ ἀναστὰς παραδόξως ἐκ τάφου.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „καὶ τὸ χαῖρε δεδωκῶς μυροφόροις.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „πολλοὶ²⁰ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγνούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις” ὁ λαὸς· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.”

γ. καὶ om. cod. 11. συνανεστράφη ed.

potentia mortis bellum solutum est. SECUNDA, Prasinorum, vox toni I.: Lucis inaccessae faces mortuis, qui in tenebris erant, illuxere. Christus enim mortuus apparuit, morte mortem extinguens, captivos post tres dies resurgens exsuscitavit. Ipse gloriam vestram, Domini, diu in purpura custodiet! Receptio TERTIA, Venetorum: vox toni III.: Pascha Domini hodie videntes, melodice et unanimiter clamamus. QUARTA, Venetorum, vox toni I.: Divinae resurrectionis potentia mortis etc. QUINTA, Prasinorum, vox toni I.: Aeternum cum patre imperans ultimis diebus temporaliter cum hominibus conversatus fuit et in cruce tartarum mortemque captivam ducens, post tres dies sua resurrectione mortuis resuscitationem renovat. Ipse cornu vestrum, Domini, victoriis contra barbaros exaltabit! Receptio SIXTA, Venetorum, vox toni III.: Lucis inaccessae faces etc. Acclamatio in sexta receptione: dicunt cantores: Creator omnium et Dominus. Clamat et populus ter: Multos annos vobis. Cantores: Mirabiliter e sepulcro resurgens. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora. Cantores: Et qui salutem unguenta afferentibus dixit. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Tempora vobis, augustabus et porphyrogenitis augeat: populus: Longaevam Deus sacram etc.

Ἐποστροφῇ τῶν δεσποτῶν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ.

D

Δοχὴ α', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „τὸ μέγα καὶ σε-
 βάσμιον τῆς ἀναστάσεως μυστήριον λαμπρυνομένη σήμερον
 ἢ κτίσις ἑορτάζει· ὁ γὰρ τῆς δόξης Κύριος τὸ σκυθρωπὸν
 5 ἐφανίσας τοῦ θανάτου καὶ τὰ τοῦ ἄδου σκυλεύσας βασιλεία,
 συνανέστησε τοὺς πάλαι τεθνεῶτας, χαρὰν ἀνεκλάητον καὶ
 θεῖον πάσχα. τελεῖται παραδόξως, μεγαλύνεται τὸ κράτος
 ὑμῶν, δεσπότηι, εἰς δόξαν, εἰς καύχησιν, εἰς ἀνέγερσιν τῶν
 Ῥωμαίων.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τῶν Ed. L 28
 10 κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθῶς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ
 δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθον οἱ δε-
 σπότηι σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.” ὁ
 λαὸς „καλῶς ἦλθετε.” οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀνα-
 στάτος Χριστοῦ τὴν δόξαν.” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ
 15 Θεός.” δοχὴ β', τῶν Πρασίμων, ἀπελατικὸν ἤχ. α'. „σήμερον τὸ
 τοῖς ἀγγέλοις ἀπόρρητον ἐκτελεῖται τῆς ἀναστάσεως μυστή-
 ριον. ὁ γὰρ ἐμπιπλῶν πᾶν ζῶν εὐδοκίας σαρκὶ θανατοῦ-
 ται ὡς ἄνθρωπος, καὶ τὴν ἄπληστον τοῦ ἄδου τυραννίδα αἰ- B
 χμαλωτεύει, νεκρώσας τὸν νεκρωτήν· νῦν ἠφανίσθη τὸ πρὸ
 20 αἰώνων αἴσχος, νῦν ἐξήνθησεν ἡ χαρὰ τῶν περάτων. ὁ παν-
 τῆρας δὲ Θεὸς καὶ ζωοδότης, τοὺς δεσπότης φύλαττε ἐν τῇ
 πορφύρᾳ.” δοχὴ γ', τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. α' „σταυρὸν καὶ

6. χαρὰ ἀνεκλάητος καὶ θεῖον πάσχα τελεῖται ed.

REDITUS DOMINORUM EODEM FESTO.

Receptio PRIMA, Venetorum, vox toni I: *Magnum et venerandum resurrectionis mysterium splendens hodie creatura celebrat. Dominus enim gloriae terrorem mortis removit, inferorum regnum spoliavit, quondam mortuos una excitavit, ineffabile gaudium ac divinum pascha! Mirabiliter celebratur, augetur robor vestrum, Domini, ad gloriam, famam et salutem Romanorum. Aclamationis autem verba a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Ultimam cantores dicunt: Pulchre venerunt Domini cum augustabus et porphyrogenitis; populus: Pulchre venistis. Cantores: Adorantes resurgentis Christi gloriam. Populus: Longaevam Deus etc. Receptio SECUNDA, Prasinorum, apelaticum toni I: Hodie impenetrabile angelis resurrectionis mysterium celebratur. Omne enim vivum gratia replens in carne ut homo occiditur, et insatiabilem orci tyrannidem captivam ducit, occisore occiso: nunc aeternum evanuit opprobrium, nunc exurgit gaudium terminorum. Rex omnium Deus vitaeque dator, serva Dominos in purpura!*

θάνατον ὑπομείνας Χριστός, κατῆλθεν ἐκὼν ἐν τάφῳ, καὶ τὰς τοῦ ἄδου συντριψάσας πύλας τῇ θείῃ αὐτοῦ ἐξουσίᾳ, πᾶσιν ἀνάστασιν ἐγκαινίζει τοῖς ἀπ' αἰῶνος νενεκρωμένοις. ἡ κτίσις σήμερον ἑορτάζει διπλοῦν τὸ πάσχα τῆς σωτηρίας, ὄρωσα τὸ σκῆπτρον ὑμῶν, δεσπόται, τῇ ἀναστάσει Χριστοῦ συνανα-5 τέλλον." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν Κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.

Μα. 37. αὐτὸ δὲ τελευταῖον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαός· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν" κ.τ.λ. δοχὴ δὲ τετάρτη, τῶν Πρασίνων, φωνή 10 ἦχ. γ'· „πάσχα Κυρίου σήμερον καθορῶντες" καὶ τὰ ἐξῆς. δοχὴ ε', τῶν Βενέτων, φωνή ἦχ. α'. „ἐγκαινίζεται σήμερον τῶν ἀνθρώπων ἡ φύσις, παραδόξως ἐκ φθορᾶς μεταπλαττομένη πρὸς ἀφθαρσίαν, στολιζεται τὴν στολὴν τῆς προτέρας δόξης, μηκέτι τῷ θανάτῳ κατεχομένη. ὁ γὰρ ἔχων τὸ κρά- 15 τος τοῦ θανάτου, ὁ τοῦ Πατρὸς συνάναρχος καὶ συναΐδιος Δλόγος, σκυλεύσας τὰ βασιλεία τοῦ ἄδου, ἔλυσε τὸν δεσμὸν τῶν αἰχμαλώτων, πᾶσι δωρησάμενος ἐλευθερίαν. ὃς καὶ φυλάξει τὸ κράτος τῆς βασιλείας εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ 20 τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. τὸ δὲ τελευταῖον ἄκτον λέγουσιν οἱ κράκται· „προσκυνήσαντες τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ τὴν δόξαν" ὁ λαός· „πολυχρόνιον."

ΤΕΡΤΙΑ, Venetorum, vox toni I: *Crucem mortemque perpassus Christus, sponte in sepulcrum descendit, conritisque divina potentia sua orci portis, omnibus in seculo mortuis resurrectionem renovat. Creatura hodie duplex pascha salutis celebrat, videns sceptrum vestrum, Domini, cum Christi resurrectione una exoriens. Acclamationis acta a cantoribus et populo ut in ceteris factionibus cantantur. Postremo praecentores dicunt: Adorantes Christi resuscitati gloriam etc.: populus: Longaevam Deus faciat etc.* RECEPTIO QUARTA, Prasinorum: vox toni III.: *Pascha Domini hodie intuentes etc.* QUINTA, Venetorum: vox toni I.: *Renovatur hodie humana natura, admirandum in modum ex corruptione in integritatem transmutata: induit prioris gloriae vestimentum, non amplius a morte superanda. Tenens enim robur mortis coaeternum Patris et aequae inaccessum verbum, orci regnum spoliavit, solvit captivorum vincula, libertatem omnibus donavit: hic custodiet robur maiestatis, ad laudem, gloriam et salutem Romanorum.* Acclamationis acta a cantoribus et populo ut in ceteris factionibus cantantur. Ultimum vero cantores dicunt: *Adorantes resurgenti Christi gloriam: populus: Longaevam Deus etc.*

ΚΕΦ. ε.

Ἄκτα τῆ ἑορτῆ τῆ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου.

Ed. L. 29

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ὅτε ἀκουμβίσωσιν οἱ δεσπότες ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀνλεῖ τὸ ὄργανον τῶν Βενέδων, καὶ λέγει ὁ λαὸς „ἅγια χάς.“ καὶ ὅτε παύσῃ τὸ ὄργανον, λέγουσιν οἱ κράκται „τρισάγιε, συμβασίλευσον τοὺς δεσπότες.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ σὺ αὐτοὺς θεράπευσον ἐπὶ πᾶσιν.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „πλεονάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόιονους.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „εἰς Βτελείαν χαρμονὴν τῶν Ῥωμαίων.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „σὺν ἀγούσταις εὐσεβέσι φιλοθέοις.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ τοῖς τιμίοις πορφυρογεννήτοις ἐν τῇ πορφύρᾳ.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ἡμῶν δούλων.“ φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „τρισάγιε.“ οἱ κράκται „ἐς ὃ ἀναστὰς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότες φύλαττε.“ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου „οἱ ἐς ὃ ἀναστὰς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότες φύλαττε.“ οἱ κράκται „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὰς ἀποχούστας σκέπασον“ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται C „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορφυρογέννητα.“ καὶ

1. διακαινησίμου R., διακνησίμου cod. et. ed.

4. τοῖς δε-

σπότες conl. Leich.

CAP. 5.

Acta in feria secunda septimanas renovationis.

Peracto ecclesiastico officio, quando Domini mensae adsident, Venetorum organum sonat, et dicit populus: *Sancta*. Organo silente, praecentores: *Ter sancte, cum Dominis simul impera*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Et tu eorum curam in omnibus suscipe*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Augens vitae tempora*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Ad perfectam laetitiam Romanorum*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Cum piis Deique amantibus coniugibus*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Et venerandis porphyrogenitis in purpura*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Et Venetorum, fidelium servorum vestrorum*. Clamat et populus ter: *Ter sancte*. Cantores: *Resurgens Deus noster, Dominos custodi*; clamat et populus similiter ter: *Resurgens Deus noster, Dominos custodi*. Cantores: *Spiritus sancte, augustas serva!* populus eadem ter. Cantores: *Mater Dei nostri, custodi porphyrogenitos*: eadem

ὁ λαὸς ἐκ γ'. οἱ κράτται· „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν
 Ms. 37, b ἡμῶν.” (B.) Φωνὴ ἤχ. α' „ἔξανοιγέσθωσαν τύφοι, καὶ νεκροὶ
 ἔξανασητήσωσαν· ὁ γὰρ Κύριος ἐκ τάφου σήμερον ἔξανέστη·
 εὐφραίνεσθωσαν οἱ ζῶντες καὶ ζωῆς ἐντρυφάτωσαν· τοῦ γὰρ
 θανάτου τὸ κέντρον σήμερον ἠφανίσθη. λευχειμῶνεῖτο ἡ κτί-5
 σις τὸν κτίστην ἀνευφημοῦσα· ἡ τυραννὶς γὰρ τῆς ἀμαρ-
 Dτίας σήμερον καθρέθη. ἀγαλλιάσθω μεγάλως ἡ πόλις ὑμῶν,
 δεσπότηι, θεότητι τῇ ἐν τριάδι σήμερον προσκυνοῦσα, εἰς
 κατάπτωσιν βαρβάρων καὶ ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” καὶ ἀπὸ
 φωνῆς λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. α' „τὸ μέγα καὶ σεβάσμιον 10
 μυστήριον τῆς ἀναστάσεως” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ τὸ τε-
 λειῶσαι τὸν δῆμον τῶν Βενέτων ἀκτολογεῖ ὁμοίως καὶ ὁ δῆ-
 μος τῶν Πρασίνων, καὶ λέγει ἀπελατικὸν ἤχ. α' „σήμερον ὁ
 τοῖς ἀγγέλοις ἀπορῆχτον” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ μετὰ τὸ τελειῶ-
 σαι τὸν δῆμον τῶν Πρασίνων λέγουσιν οἱ κράτται τῶν Βενέ-15
 των· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ
 Ed. L. 3ο ὁ λαὸς ἐκ γ'· „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε σῶσον τοὺς
 ἐκ σοῦ ἔστεμμένους” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „Κύριε, σῶσον.”
 οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγού-
 σταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· 20
 „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „ἔς ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς
 δεσπότης φύλαττε” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „οἱ εἰς ὁ
 ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν τοὺς δεσπότης φύλαττε.” οἱ κράτται
 „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὰς ἀγούστας σκέπασον” φθογγεῖ καὶ
 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύ-25

3. ἐξ τάφου ed.

populus ter: cantores: *Domine, vitam eorum per nostram.* (Π.)
 Hymnus toni I.: *Aperiantur sepulcra et mortui resurgant! Domi-
 nus enim hodie e sepulcro surrexit. Gaudeant viventes, et ob vi-
 tam exsultent: mortis enim stimulus hodie evanuit. Candidam ve-
 stem creatura, laudans creatorem, induat: peccati enim tyrannis
 hodie sublata est. Valde exsultet urbs vestra, Domini, divinitatem
 in trinitate hodie adorans, in pernicipem barbarorum et Romanorum
 salutem. Post hanc cantionem dicunt apelaticum toni I.: Ma-
 gnum ac venerandum resurrectionis mysterium etc. Postquam Ve-
 netorum factio acclamare desiit, populus Prasinus similiter acclama-
 et et apelaticum toni I. dicit: *Hodie ineffabile angelis mysterium*
 etc. Quo finito, Venetorum praecentores: *Domine, serva Romanorum
 Dominos!* clamat et populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Domine, a te coronatos serva! clamat et populus ter: *Domine,
 serva!* Cantores: *Serva, Domine, Imperatores cum augustabus et
 porphyrogenitis!* clamat et populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Qui resurrexisti Deus noster, Dominos serva! Idem ter populus*

λαττε τὰ πορφυρογέννητα.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ. οἱ κρᾶται „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. καὶ εὐθέως εἶπτε ἄνωθεν ἀπὸ τῆς θυρίδος ὁ ἀρτοκλήνης τὰ δύο μέρη τὰ ἀποκομβία, καὶ Β 5 ἐπεύχονται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἀναχωροῦσι.

Ἐπιστροφὴ τῶν δεσποτῶν δέλλης ἀπὸ τοὺς ἀγίους Ἀποστόλους πρὸς τὸ παλάτιον.

Δοχὴ ἅ εἰς τοὺς Λέοντας. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγον οἱ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ 10 τοῦ περατικῷ δήμου τῶν Βενέτων, καὶ λέγουσιν οἱ κρᾶται „καλῶς ἦλθεν ἡ ἐνθεος βασιλεία.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „καλῶς ἦλθετε.” τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ Ms. 38. a τε τῶν κρᾶτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς C δοχαῖς, καὶ μετὰ τὸ ἀποκινῆσαι τοὺς δεσπότας λέγει ὁ δῆ- 15 μος τὰ δρομικά „χαίροις, κραταιότητε αὐτόκρατορ, χαρὰ τῆς οἰκουμένης, τοῦ Θεοῦ ὁ θεράπων, Ῥωμαίων εὐτυχία, ἀγαλλίασις Βενέτων, εὐφροσύνη καὶ κοσμιότης, σὲ ἡ θεότης ἐπὶ χρόνους ἑκατὸν ἀξιῶση τὴν ἑαυτοῦ διέπειν πολιτείας.” ἄλλο „χαρὰ ᾧδε σήμερον, γαλήνη καὶ πραότης μεγάλη· οἱ γὰρ δε- 20 σπῶνται χαρὰν ἡμφισμένοι ὡς ἑωσφόροι ἐκλάμπουσιν ἐν τῷ κρᾶτει, καὶ δεξιούται τῷ κόσμῳ εὐτυχία. αὐτὴ γὰρ χαρὰ

6. δῆλης cod. ἀπὸ τῶν ἀγίων Ἀποστόλων conl. Leich. 12. ἢ superscripto φ cod., ἦλθετε sive ἦλθετε R. 13. καθὼς ἐν ed.

Cantores: *Spiritus sancte, Augustas protege!* Clamat et populus idem ter. Cantores: *Mater Dei nostri, Porphyrogenitos custodi!* Clamat et populus eadem ter. Cantores: *Domine, vitam eorum per vitam nostram.* Clamat et populus eadem ter: et statim triclinarius e fenestra duabus factionibus missilia distribuit, quae, fausta Dominis apprecatae, discedunt.

REDITUS DOMINORUM VESPERTINUS A TEMPLO S. S. APOSTOLORUM AD PALATIUM.

Receptio prima ad Leones. Stat ibi princeps Venetorum, seu domesticus scholarum, cum populo suo Veneto, et dicunt praecentores: *Feliciter venit divina maiestas.* Clamat et populus ter: *Feliciter venistis.* Acclamationis autem acta a praecentoribus et populo ut in reliquis receptionibus cantantur. Abeuntibus Dominis, populus cursoria dicit: *Salve potentissime Imperator, gaudium orbis, famule Dei, Romanorum felicitas, laetitia Venetorum, voluptas et decus, te divinum numen centum annos populo suo praeesse sinat!* Aliud: *Gaudium hodie, tranquillitas et quies ingens! Domini enim gaudium induti, ut phosphori, in maiestate splendent, et orbi felicitas contingit. Ipsum enim gaudium nostrum orbis etiam lae-* Constantinus Porphyr. Vol. 1.

ἡμῶν καὶ ἀγαλλίασις κόσμου." ἄλλο, „ἐποίησε δύναμιν ἢ δε-
 ξιά τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, δεσπότηι, ἀντελάβετο εἰρήνην τῆς ἰδίας
 Δ πολιτείας, καὶ ἐν αὐτῷ ἐν τῇ πίστει ὑψώσας πρὸς εὐμένειαν.
 ἀγάλλεσθε οὐράνιαι στρατιαὶ τῶν ἀσωμάτων, συναγάλλου
 στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐπαγάλλεσθε πάντες Χριστια-5
 νοὶ εορτάζειν Κυρίῳ." Ἰστέον, ὅτι ταῦτα τὰ δρομικὰ λέγονται
 καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι. (B.) Δοχὴ β' εἰς τὸν ἅγιον
 Πολύευκτον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „καλῶς ἦλθεν
 ἢ ἔνθεος βασιλεία." τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ 10
 Ed. L. 31 τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς
 δοχαῖς. δοχὴ γ' εἰς τὴν ἁγίαν εὐφημίαν τοῦ Ὀλυβρίου. δέ-
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ ἐσκου-
 βιτος μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ λέ-
 γει δρομικὰ ἦχ. α' „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ" καὶ τὰ ἐξῆς. τὰ 15
 δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ
 λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ δ' εἰς τὸ Φι-
 λαδέλιον. δέχεται κακεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν
 ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν
 Βενέτων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν 20
 Β κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.
 δοχὴ ε' εἰς τὸν Ταῦρον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δῆμαρχος τῶν Πρα-
 σίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιίου. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας
 ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς
 Ms. 38. b καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ζ' ἐν τῷ φουρνικῷ τῶν 25

5. συναγάλλεσθε ed. 19. δ ante δομέστ. add. ed.

*titia est. Aliud: Dextra Dei nostri, Domini, potentiam fecit, pax
 in proprio imperio viget, idque in ipso, ad clementiam, in fide
 exaltavit. Gaudeant coelestes spirituum exercitus, gaudeant copias
 Romanorum, Christiani omnes, festum Deo celebraturi, simul gaude-
 ant! Sciendum est, haec cursoria in ceteris quoque processionibus reci-
 tati. (II.) Receptio SECUNDA in aedes S. Polyeucti. Stat ibi Tribunus Vene-
 torum cum factione alba, et dicunt cantores: Feliciter venit divina maie-
 stas. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo, ut in ceteris quoque
 receptionibus, cantantur. Receptio TERTIA ad sanctam euphemiam Oly-
 brii. Stat ibi tribunus Prasinorum seu excubitor cum transitorio Prasi-
 norum populo, et cursoria toni I. dicit: Qui aeternum Patri etc. Acta
 vero acclamationis a cantoribus et populo, ut in ceteris receptionibus
 mos est, cantantur. Receptio QUARTA ad Philadelphium. Stat ibi prin-
 cept Venetorum seu domesticus scholarum cum Venetorum populo. Ac-
 clamations autem acta a cantoribus et populo, ut in ceteris receptio-
 nibus obtinet, cantantur. QUINTA ad Taurum: stat ibi tribunus Prasi-*

ἀρτοπωλῶν. ὑποστρεφόμενος ὁ αὐτὸς δήμαρχος μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιοῦσιν ἐκεῖ δοχὴν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ζ' ἐν τῷ φύρῳ. δέχεται ἐκεῖσε 56 δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. δοχὴ ἠ' ἐν τῷ πραιτωρίῳ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων, μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. τὰ 106 δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ἄκτῳ λέγουσιν οἱ κράται· „καλῶς ἦλθεν ἡ ἀναίρεσις τῶν τῆς Ἄγαρ.“ ὁ λαός „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας εἰς πολλὰ ἔτη.“ δοχὴ θ' ἐν τῷ φουρνικῷ 15 τοῦ Μιλίου. ὑποστρεφόμενος ὁ αὐτὸς δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν 206 δομέστικος τῶν ἐσκουβίτων. τὰ δὲ τῆς εὐφημίας ἄκτα ἄδονται παρὰ τε τῶν κρακτῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, εἰς τὸ κάγκελλον τῆς χαλκῆς. τὰ δὲ τῆς εὐ-

1. ἀρτοπωλῶν cod. 2. ποιῶσιν cod. 14. ζτη deest in cod.

rum cum factione russa; acta vero acclamationis a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus recitantur. sexta ad fornitem pistorum: reversus idem tribunus cum russis, dominos ibi excipit. Acclamationis autem acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. septima in foro: stat ibi princeps Prasinorum seu excubitor cum populo Prasino. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. octava in Praetorio: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Postremo cantores dicunt: *Pulchre venit exitium Agarenorum*; populus: *Longaevam Deus sacram maiestatem vestram in multos annos faciat!* nona in fornice Milii: reversus idem Venetorum tribunus cum populo albo, Imperatores ibi excipit. Acclamationis vero acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Non procul inde princeps Prasinorum seu domesticus excubitorum iterum adest. Acclamationis vero acta a praecentoribus et populo ut in ceteris receptionibus cantantur. Non longe inde Venetorum princeps seu domesticus scholarum iterum in can-

φημίας ἅκτα ἄδονται παρά τε τῶν κρατιῶν καὶ τοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς δοχαῖς.

Ed. L.32

ΚΕΦ. ζ'.

Ἄκτα τῇ ἑορτῇ τῇ κυριακῇ τοῦ Ἀντίπασχα.

Ἰστέον, ὅτι τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ὅτε ἀκουμβίσω-5
σιν οἱ δεσπότες ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἢ αὐτῇ τάξις καὶ ἡ ἀκο-
λουθία γίνεται τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ
αἱ ἀκτολογίαι τῶν δύο μερῶν, καὶ πάντα, καθὼς προεῖρηται·
πλὴν οἱ μὲν Βένετοι λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ'· „ἀνα-
καινίζου ἡ κτίσις, Χριστὸς ἀνέστη, ἐόρταζε τῷ Κυρίῳ τὰς ἐορτάσι 10
Μα. 39. α σου. ἐσφραγισμένου γὰρ τοῦ τάφου, ὃ τῆς ζωῆς ἥλιος ἀνατείλας,
Β καὶ ὄφθεις ἀποστόλοις τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, το πνεῦμα τὸ
ἅγιον δι' αὐτοῦ ἐγκαινίζει, καὶ εἰρήνην χαρίζεται πάση τῇ οἰκου-
μένῃ, καὶ τὸ βασιλεῦον κράτος ἀστέρος ἀνατολῇ τοῦ ἀδύτου νεουρ-
γεῖ καὶ μεγαλύνει, ὡς λαμπρὸς ἥλιος, προερχόμενος σήμερον 15
εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.“ οἱ δὲ Πρά-
σινοι τόνδε· „ἀποβαλόντες σύμβολα λυπηρᾶς κατηφείας οἱ
ἀπόστολοι, χαίροντες προῆλθον εἰς Γαλιλαίαν, καὶ εἶδον ὃν
ἐπόθουν ἐκ νεκρῶν ἐγηγεμένον. ἀπόβροχτον ἐδέξαντο παρ' αὐ-
τοῦ μυσταγωγίαν, καὶ ὡς ἀκτῖνες διαδραμόντες τὸν κόσμον, 20
παιδρόμορφον ἐκήρυξαν τῆς ἀναστάσεως τὴν ἡμέραν. αὐτῶν .

15. καὶ om. cod.

cellis chalces adest. Acclamationis vero acta a cantoribus et populo
ut in ceteris receptionibus cantantur.

CAP. 6.

Acta feriae secundae Dominicae post Pascha.

Sciendum est, dominica secunda post Pascha, quando mensae
Domini adsident, eundem ritum idemque officium ac secunda feria
renovationis observari. Scilicet et duarum factionum acclamationes
et omnia, quae supra declarata fuerunt: nisi quod Veneti ape-
laticum toni obliqui quarti dicant: *Renova te, creatura, Christus
resurrexit: celebra Domino festa tua. E sepulcro enim, sigillo mu-
nito, vitae sol exortus est, et Apostolis, clausis ianuis, apparuit.
Spiritus Sanctus per ipsum renovat, et pacem orbi universo largi-
tur, maiestatem Imperatorum sideris nunquam occidentis ortus re-
novat et magnificat, procedens hodie ut splendidus sol ad honorem,
gloriam et salutem Romanorum.* Prasini vero dicunt: *Signa tristis
moestitiae Apostoli deposuerunt, in Galilaeam cum gaudio proces-
sere, et quem desideraverant resuscitatum e mortuis viderunt. Do-
ctrina ineffabili ab eo imbuti, orbem sicut radii penetrantes, splen-*

ἡ προστασία τῇ θεϊκῇ παντευχίᾳ ὑμᾶς διαφυλάξει, δεσπόται, C
 εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων." Ἰστέον, ὅτι ὑποστρεφόντων τῶν δε-
 σποτῶν δειλῆς ἀπὸ τῶν ἀγίους ἀποστόλους εἰς τὸ παλάτιον
 ταύτῃ τῇ ἑορτῇ, ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται τῆς δευ-
 δτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ αἱ δοχαὶ ἐν τοῖς προει-
 ρημένοις τόποις καὶ αἱ ἀκτολογίαι, καθὼς προείρηται. πλὴν
 λέγουσιν οἱ Βένετοι ἀπελατικὸν ἤχ. πλαγ. δ'· „ἀνακαινίζου ἡ
 κτίσις" καὶ τὰ ἐξῆς. οἱ δὲ Πράσινοι ἤχ. πλαγ. δ'· „ἀποβα-
 λόντες τὰ σύμβολα λυπηρᾶς κατηφείας" καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο
 10ῆχ. α'· „ὁ ἀχρόνως τῷ Πατρὶ" καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΕΦ. ζ'.

D

Τῇ ἑορτῇ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς.

Χρῆ εἰδέναι, ὅτι καὶ τῇ προελεύσει ταύτῃ τῆς μεσοπεν-
 τηκοστῆς, καὶ ἀπιόντων τῶν δεσποτῶν καὶ πάλιν ὑποστρε-
 φόντων, καὶ αἱ δοχαὶ καὶ αἱ ἀκτολογίαι ὅμοιαι γίνονται τῆς
 δευτέρας τῆς διακαινησίμου. πλὴν οἱ μὲν Βένετοι λέγου-
 σιν ἀπὸ φωνῆς ἀπελατικὸν ἤχ. α'· „πνεῦμα μέγα καὶ σεβᾶ-
 σμιον, ὃ ἄνω δοξαζόμενος σὺν τῷ Πατρὶ ὡς πάντων Κύριος, Ed. L. 33
 ἐν ἱερῷ συνόμιλος ὢν Ἑβραίοις διδάσκει σοφίας βρθεῖν νά-
 ροματα, ὑπερφυῶς ἡ σοφία τοῦ ὑψίστου ἀναφωνῶν· Οἱ δι-
 ψῶντες προσέρχεσθε, καὶ δροσιζέσθε τοῦ πνεύματος τὴν πό- Ms. 39. b

3. τῶν ἀγίων ἀποστόλων conl. Leich. 16. μὲν om. ed. 21.
 δροσιζέσθε. Τοῦ πνευμ. τ. πόσ. ἐκ. τ. α. πόμα τὰ πλήθη conl. R.

*didam resurrectionis diem nunciarunt: quorum patrocinium per
 gratiam divinam vos, Domini, ad Romanorum felicitatem custodiat!*
 Sciendum est, Dominis ab aede S. S. Apostolorum ad palatium hoc
 festo revertentibus, eundem ritum et ordinem ac in secundo renova-
 tionis observari: scilicet et excipiuntur in dictis locis, ac acclamatio-
 nes supra commemoratae recitantur; praeterquam quod Veneti tono
 obliquo canunt: *Tristis moestitiae signa Apostoli deposuerunt etc.*
 Item tono primo: *Is, qui aeternum Patri etc.*

CAP. 7.

In feria IV. septimanae IV. post Pascha.

Sciendum, in hac mediae Pentecostes processione, procedentibus
 iterumque revertentibus Dominis, similes receptiones et acclamatio-
 nes ut in secunda feria renovationis institui: nisi quod Veneti ape-
 laticum toni I. dicant: *Magne et venerande Spiritus, qui in caelo
 cum Patre ut Dominus omnium celebratus, in templo cum Hebraeis
 conversans, flumina sapientiae scaturire docet, et altissimi sapien-
 tia admirandum in modum exclamat: Accedite sitientes, et spiritus,*

σιν, ἐκεῖνο τὸ αἰζῶον πόμα. τὰ πλήθη ἀγάλλονται πίνοντα, καὶ γεραίρουσι τὸ κράτος ὑμῶν, δεσπότηι, εἰς δόξαν, εἰς καύχημα, εἰς ἀνύψωσιν Ῥωμαίων." οἱ δὲ Πράσινοι λέγουσι τόνδε ἦχ. ἄ., ὁ μεσίτης ὢν πλάσματος, καὶ Πατὴρ τοῦ ἰδίου Θεοῦ λόγε, τοῦ ναοῦ ἑορτῆς ἐν μέσῳ παρῳησιάζει· ὁ μέλλων ἐκ τῆς πλεν-5
 ρῶς τῆς ἀχράντου ῥεῖθρα προχέειν ἀφθαρείας ὅλω τῷ κόσμῳ, Βνῦν διψῶντας ποτίζεις ἐκ χειλέων διδασκαλίας νάματα, καὶ ὁ ἀσύνετος δῆμος θανμάζει μὲν, οὐ βούλεται δὲ γινῶναι, ὅτι σῆ ἐξείργασται σοφία πάντα καὶ συνέχεται σῆ κυβερνήσει. σὺ οὖν δοξάσας τῷ στέφει, Θεὲ, δεσπότης παλάμη σου, φύ-10
 λαττε εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων." χρῆ εἰδέναι, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ τῆς μεσοπεντηκοστῆς, ἐπὶ τῆς τραπέζης τῶν δεσποτῶν καθεζομένων, ἢ αὐτῇ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται, καθὼς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου.

ΚΕΦ. ἡ.

15

Τῇ ἑορτῇ τῆς Ἀναληψίμου.

С Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ἀναληψίμου, ὅτε ἀκουμβίσωσιν οἱ δεσπότηι ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἢ αὐτῇ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου, δηλονότι καὶ αἱ ἀκτολογίαι τῶν δύο μερῶν καὶ πάντα, καθὼς προείρηται. πλην20

3. τον superscripto Δ pro τόνδε cod., unde R. τὸ δρομικὸν coni. 6. ἀφθαρείας R., ἀφθασίας cod., ἀθανασίας coni. Leich., ἀφθα-
 γασίας ed. 8. Verba οὐ βούλεται — πάντα om. ed.

qui potus perennis est, haustu irrigamini. Populi bibentes exultant, et potentiam vestram, Domini, ad gloriam, honorem et incrementum Romanorum venerantur. Prasini vero voce toni I: Mediator creaturae suique patris divinum verbum, in medio templo hoc festo libere loquitur: qui e latere purissimo in totum orbem flumina immortalitatis effusus es, nunc sitientibus, e labiis, doctrinae flumina profundis; at imperitum vulgus miratur quidem, sed agnoscere recusat, tua sapientia omnia esse confecta tuaque gubernatione contineri. Tu igitur, Deus, qui manu tua Dominos coronasti, ad laetitiam Romanorum eos custodi. Sciendum est, hoc mediae Pentecostes festo, Dominis mensae accumbentibus, eundem ritum et morem ac in secunda renovationis feria observari.

CAP. 8.

In Festo Ascensionis.

Sciendum est, festo Ascensionis, dum mensae Domini accumbunt, eosdem ritus ac secundo renovationis die, scilicet tum acclamationes duarum factionum, tum alia omnia, quae supra commemoravimus, ob-

οὐ μὲν Βενέτοι λέγουσι τὴν φωνὴν ἤχ. πλαγ. ἀ' „ὡς αἰεζῶνον
 φείδρον, πηγὴν ἀγίαν Χριστιανοὶ εὐρηκότες μόνην σὲ, τὴν πα-
 τέρην τοῦ Θεοῦ μητέρα, δυσωποῦμεν ὡς Θεοτόκον, καὶ ἔξαι-
 τοῦμεν στόματι ἀσιγήτῳ· πτέρυξι τῆς σῆς πρεσβείας ὁ δεῖνα
 5 καὶ ὁ δεῖνα περιφύλαττε μέχρι τέλους.” ὁ ἀπελατικὸς ἤχ. δ' °
 „σὲ, τὴν πασιτάδα τοῦ Χριστοῦ, δι' ἧς ἔλαμψε Χριστὸς κατὰ
 σάρκα τοῖς βροτοῖς, αἰνοῦμεν λαοὶ ἐπαξίως· Θεοτόκε, τοὺς δε-
 σπότης ὡς φωστῆρας περίσωζε εἰς ἀνέγερσιν τοῦ κόσμου, καὶ
 Βενέτων αἰεὶ σε κεκτημένων κραταίωμα βοηθείας.” οἱ δὲ Πρά-
 10 σῶναι λέγουσι τὴν φωνὴν πλαγ. δ' ° „ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς Ῥωμαίων,
 παρθένε, μήτηρ Θεοῦ τοῦ λόγου, συστρατήγησον μόνῃ τοῖς
 δεσπότησις ἐν τῇ πορφύρᾳ, τοῖς λαβοῦσιν ἐκ σοῦ τὸ στέφος, ὅτι
 αὐτοῖς σε κέκτηνται κατὰ πάντα θυρεὸν ἀπροσμάχητον ἐν τῇ
 πορφύρᾳ.” ἄλλο ἤχ. δ' ° „καταφυγῆς ἐλπίδα καὶ σωτηρίας καὶ Ms. 40. a
 15 ἀντιλήψεως κλέος σὲ τὴν πάναγγον Χριστιανοὶ κεκτημένοι, ἔξ-Ed. L. 34
 αἰτοῦμεν ὡς σκέπην, πρεσβευτικαῖς περιέπε πτέρυξι· σὲ γὰρ
 κέκτηνται ἰσχὺν κατ' ἐχθρῶν τροπαιοφόρον.” (B.) Ἰστέον,
 ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ γίνονται αἱ δοχαὶ οὕτως· δοχὴ ἀ ἔξω-
 20 θεν τῆς καμάρας τοῦ ἐμβόλου, ἐν ᾧ καὶ ὁ κίων ἴσταται. δέ-
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομέστικος
 τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων. δοχὴ
 β εἰς τὸν ἀγωγὸν, ἐν ᾧ τὸ ὕδωρ ἐκρεῖ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δη-
 μακράτης τῶν Πρασίνων, ἦγουν ὁ ἐσκούβιτος. δοχὴ γ εἰς τὸν
 ἄγιον Μώκιον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ

15. *πανάγιον* ut supra, conl. Leich.

servari; nisi quod Veneti tono obl. I. dicant: *Ut perenne flumen te, fontem sacrum, solam sanctissimam Dei matrem, Christiani invenimus. Veneramur te tanquam Deiparam, et obtestamur ore nunquam silente: alis tuae gloriae N. N. perpetuo tuere.* Apelaticus toni quarti: *Te, thalamum Christi, per quam secundum carnem Christus hominibus apparuit, merito populi laudamus. Deipara, Dominos, ut lumina, ad salutem orbis, et Venetorum tibi semper addictorum robur et praesidium, conserva.* Prasini dicunt tono obliquo IV.: *Fons vitae Romanorum, Virgo, mater Dei verbi, sola cum Dominis in purpura milita, quod ipsi te in omnibus tanquam invictum clypeum in purpura receperunt.* Alius tono IV.: *Christiani, qui te sanctissimam, refugii spem et auxilii salutisque gloriam nacti sumus tanquam praesidium, oramus, tutelaribus alis eos circumambias! Tua enim virtute ab hostibus victoriam reportant.* (II.) Sciendum est, hoc festo Principes ita excipi solere. Prima receptio fit extra cameram in porticu, ubi et columna stat. Hic princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum Venetis adest. Receptio secunda ad aquaeductum, per quem aqua effluit: stat ibi princeps Prasinorum seu excubitor.

Β τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ δ' ἐν τῷ Ἐξακονίῳ. δέχεται
 ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥου-
 σίου. δοχὴ ε' εἰς τὸν Ξηρόλοφον ἀντικρὺ τοῦ εὐκτηρίου τοῦ
 ἁγίου Καλλινίκου. δέχεται καὶ ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων
 μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ ς' εἰς τὸν Βοῦν. δέ-5
 χεται ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ δομέστι-
 κος τῶν ἔσκουβίτων. δοχὴ ζ' εἰς τὰ Ἀμαστριανοῦ. δέχεται
 ἐκεῖσε ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν
 σχολῶν. δοχὴ η' εἰς τὸ Φιλαδέλφιον. ὑποστρεφόμενος ὁ δή-
 μαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε¹⁰
 δοχὴν. δοχὴ θ' εἰς τὸν Ταῦρον. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος
 τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου. δοχὴ ι' ἐν τῷ
 φουρνικῷ τῶν ἀρτοποιῶν. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν
 C Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν.
 δοχὴ ια' ἐν τῷ φόρῳ. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν Πρα-¹⁵
 σίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. δοχὴ
 ιβ' ἐν τῷ πραιτωρίῳ. δέχεται ἐκεῖσε ὁ δήμαρχος τῶν Βενέ-
 των μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ. δοχὴ ιγ' ἐν τῷ φουρνικῷ
 τοῦ Μιλίου. ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ
 τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ, ποιεῖ ἐκεῖσε δοχὴν. καὶ πάλιν μετὰ²⁰
 μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρα-
 σίνων, ἤγουν ὁ ἔσκούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν
 Ms. 40. b Πρασίνων. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν ὑποστρεφόμενος ὁ δήμαρ-
 D χος τῶν Πρασίνων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσίου, ποιουσιν
 ἐκεῖσε δοχὴν ἀντικρὺ τοῦ Ἀχιλλέως πρὸς τὴν πύλην τῆς²⁵
 7. εἰς τὰ R., εἰς cod. superscr. τ., εἰς τὸν ed. 13. ἀρτοποιῶν cod.

Tertia in S. Mocii, ubi Venetorum tribunus cum populo albo adest.
 Quarta in Exacionio, ubi tribunus Prasinorum cum factione russa.
 Quinta in Xerolopho e regione sacelli S. Callinici: stat ibi Tribunus
 Prasinorum cum populo albo. Sexta in foro Bovis: ibi princeps Pra-
 sinorum seu domesticus Excubitorum. Septima in foro Amastriano:
 stat ibi Venetorum princeps seu domesticus scholarum. Octava in
 Philadelphio: revertens Venetorum tribunus cum populo albo ibi
 Principes excipit. Nona in Tauro: ubi tribunus Prasinorum cum
 populo russo adest. Decima in fornice pistorum: revertens tribunus
 Prasinorum, cum populo russo Principes excipit. Undecima in foro:
 revertens Prasinorum tribunus, cum populo russo praesto est. Duode-
 cima in praetorio: stat ibi tribunus Venetorum cum populo albo.
 Decima tertia in fornice Millii: revertens tribunus Venetorum cum
 populo albo principes excipit. Non procul inde principes Prasinorum,
 seu excubitor, cum transitoria factione Prasina, nec magno spatio
 interiecto revertens Prasinorum tribunus cum populo russo, ante
 Achilleas thermas ad portam Melctes adest. Venetorum autem prin-

Μελέτης, καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέτων εἰς τὸ κάγκελλον τῆς χαλκῆς. (Γ.) Χρῆ εἰδέναι, ὅτι αἱ ἀπτολογίαι τῶν δοχῶν γίνονται καθὼς καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. αἱ φωναὶ τῶν Βενέτων, ἃς λέγουσι δρομικῶς· „χαίροις κραταιότητε αὐτόκρατορ” καὶ τὰ ἐξῆς. οἱ ἀπελατικοί· „προστασίαν ἀκαθαίρετον καὶ σκέπην τὴν ἀνύμφετον λαβόντες, Θεό- Ed. L. 35 στεπτοι εὐεργέται, καὶ ταῖς αὐτῆς ἐγκανυόμενοι παναχράντοις ἰσραεβείαις, ἀκαταμάχητοι ὄντες ἔθνεσιν ὑπεναντίοις. αὐτὴ γὰρ ἐπισκιάζει ἐν ἡμέρᾳ πολέμου ταῖς κορυφαῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς νίκαις ὑμᾶς δεικνύει στεφανίτας εἰς εὐτυχίαν καὶ δόξαν τῶν Ῥωμαίων.” ἄλλο ἤχ. γ· „εὐλόγηται τὸ ὄρος ἐλαιῶν· ἐν αὐτῇ γὰρ εὐλόγηται ἡ χορεία τῶν ἀποστόλων, καὶ εἶδον δόξαν ἰσὺψίστου, ἐκεῖθεν πρὸς οὐρανὸν σαρκὶ ἀναφερόμενον θεὸν καὶ πύλας αἰωνίους ἀνοιγομένας καὶ τὸν δεσπότην προσδεχομένης. στρατιαὶ δὲ τῶν ἀγγέλων ὑμνολογοῦσι καὶ τὸν πατέρα B πρὸς τὸν υἱὸν εἰπόντα· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν σοὶ κλήθῃ πᾶν ποιημάτων γόνυ.” ἄλλο ἤχ. πλαγ. δ· „ἐπέστη Χριστός τοῖς ἀποστόλοις καὶ ὤφθη αὐτοῖς εἰρήνην λέγων, καὶ τὰς ῥήσεις τῶν προφητῶν αὐτοῖς ἐρμηνεύων, πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν πάντας ἐξήγαγεν ἄρδην, καὶ τὰς χεῖρας εἰς ὕψος ἄρας, εὐλόγησας αὐτοὺς, εἰς οὐρανοὺς ἀνελήφθη, ἐπαγγελιάμενος αὐτοῖς καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος παρουσίαν, χα-

12. ὑμῶν ed. 13. et 14. εὐλόγηται R. ex. script. cod. εὐλόγεται, εὐλογεῖται ed. 22. ἐξάγαγεν ed. 23. αὐτοῖς ed.

ceps seu domesticus scholarum cum transitorio Venetorum populo in cancellis chalces eos excipit. (III.) Sciendum est, acclamationes factionum easdem ac secunda renovationis dic esse. Hymni Venetorum, quos cursorie dicunt: *Salve, potentissime Imperator etc.* Apelatici: *Patrociniū immaculatum et virgineam tutelam, a Deo coronati evergetae, accepistis, eiusque purissimis muneribus superbientes, inimicis gentibus apparetis. Ipsa enim belli tempore vertices vestros obumbrat, et monstrat vos victoriarum coronis onustos ad felicitatem et gloriam Romanorum.* Alius toni tertii: *Mons oliveti laudetur, in eo enim chorus Apostolorum celebratur, qui gloriam altissimi, ad coelum in carne elatum Deum aeternasque portas apertas et Dominum excipientes viderunt. Angelorum vero exercitus patrem quoque cantu celebrant, ad filium dicentem: Sede ad dextram meam, usque dum creaturae omnes genua tibi inclinent.* Alius tono obliquo tertio: *Christus Apostolis adstitit, ipsisque pacem nuncians apparuit, et verbis prophetarum expositis, omnes ad unum in montem olivetum duxit, manusque ad coelum attollens eisque benedicens, in coelum*

ρῶς αὐτοὺς ἐμπλήσας. διὸ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, εὐεργέται, εὐλόγησει ὑμᾶς ἐν πᾶσι, καὶ χαρᾶς ἐμπλήσει τὴν ὑμῶν βασιλείαν." αἱ φωναὶ τῶν Πρασίνων, ἃς λέγουσιν ἤχ. δ' „καταφυγῆς ἐλπίδα καὶ σωτηρίας" καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο ἤχ. γ' „προσκυνήσαντες πάντες οἱ ἀπόστολοι ὁμοῦ Χριστὸν εἰς οὐ-
 Ms. 41. αρανοὺς ἀναληφθέντα, κατέλαβον τὴν Ἱερουσαλήμ μετὰ χαρᾶς, ὅτι εὗροσαν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὃν ἔγραψε Μωσῆς καὶ οἱ λοιποὶ τῶν προφητῶν, καὶ ἐθεάσαντο τὴν δόξαν αὐτοῦ μετὰ σταυροῦ ἐκ δεξιῶν καθημένου τοῦ πατρὸς αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει, εὐεργέται, εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων." 10 ἄλλο ἤχ. βαρ. „ξένον θαῦμα! ὡς γὰρ ὑετός ἐπὶ πόκον, λόγος τοῦ Πατρὸς καὶ νῦν ὄρατε, εἰς οὐρανοὺς ἀνιῶν σαρκοφόρος, Δὸτι ἐπλήρωσε τὸ θέλημα τοῦ Πατρὸς, συγκαλέσας τὰ ἔθνη πάντα τῇ ἀληθείᾳ λατρεύειν, ὅθεν καὶ πληρώσας τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκονομίαν, ἐκ δεξιῶν ἐκάθισε τῆς δυνάμεως Κυρίου. 15 αὐτὸς ὑμᾶς φυλάξει, εὐεργέται, εἰς εὐτυχίαν Ῥωμαίων."

ΚΕΦ. 9.

Τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς.

Τῶν Βενέτων φωνὴ ἤχ. πλαγ. δ' „ἡ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα-
 Ed L. 36τος παρουσία τοῖς ἐν γῆ ἐπέλαμψε θεογνωσίᾳ." ἄλλο, ἡχος 20

5. πάντες om. ed. 7. εὗροσαν ed. 11. ἤχ. βαρ. cod., unde R. efficit ἡχος βαρῆος sive ἡχου βαρῆος, ed. ἤχ. γ'. Βαρβάρων. 20. παρουσία. Τοῖς ἐν ed. θεογνωσία ed.

adsumptus est, annunciata ipsis Sancti Spiritus praesentia ipsisque gaudio impletis. Propterea et Deus noster, benefici Imperatores, vobis in omnibus benedicet, vestramque maiestatem gaudio implebit. Prasinorum cantiones, quas tono quarto dicunt: Refugii spem et salutis etc. Alia tono tertio: Apostoli Christum coelo receptum simul adorantes, Hierosolyma cum gaudio petiere, quod Christum Iesum Dei filium, de quo Moses et ceteri prophetae scripserant, invenerunt, gloriamque eius cum cruce ad dextram patris sedentis viderunt. Ille vos, benefici Imperatores, in felicitatem Romanorum servabit. Alia tono gravi: Inauditum miraculum! ut enim pluvia super vellus, sic verbum Patris: et nunc videte qui carnem portaverat, impleta Patris voluntate, in coelum abiit, gentes omnes ut veritati serviant convocat; quare, oeconomia salutis nostrae peracta, ad dextram potestatis Domini sedet. Ipse vos, Evergetas, ad Romanorum salutem tuebitur!

CAP. 9.

In Festo Pentecostes.

Venetorum hymnus tono obliquo quarto: Spiritus divini praesentia iis, qui in terra degunt, cum divina cognitione apparuit.

ὁ αὐτός „ὁ παράκλητος σήμερον οὐρανόθεν, ὡς ἐν πυρίναις
 γλώσσαις ἐπιφοιτήσας τοῖς ἀποστόλοις, ἐδίδασκεν κηρύττειν
 τὴν ὁμοούσιον πίστιν τῆς τριάδος, τὰ ἔθνη ἐφώτισεν, τὴν πλά-
 νην κατέφλεξε, τοὺς εὐεργέτας ταῖς νίκαις ὠραῖζει, καὶ τῷ
 5 βραχίονι αὐτῶν βαρβύρους καθυποτάσσει· ἀγαλλιάσθω πᾶσα
 ἡ οἰκουμένη, ὅτι νίκη βασιλεύει καὶ χαρὰ ἐν τοῖς Ῥωμαίοις.”
 δοχὴ β, τῶν Πρασίμων, φωνὴ ἦχ. δ· „τῇ τετραπλῇ τριάδι
 ἀποστόλων ἢ τῆς τριάδος ὄφθη πυρσοφαῖα.” ἄλλο, ἀπελατι-
 κὸς πλαγ. δ· „ὁ ἐν πυρίναις γλώσσαις Χριστὸς τὰ ἔθνη εἰς
 10 ἐπίγνωσιν ἀγαγὼν ἀληθείας, αὐτὸς ὑμᾶς, θεόστεπτοι εὐσε- B
 βεῖς εὐεργέται, ἐν τῇ τοῦ πνεύματος ἐπιφοιτήσει ἡγιασμένον
 στέφανον ἐπέδηκεν οὐρανόθεν ταῖς τιμίαις κορυφαῖς ὑμῶν
 διὸ αὐτὸν δυσωποῦμεν ἐκ καρδίας ἀπαύστως. κύριε ὁ αἰω-
 νικῶς βασιλεύων, τούτους ἡμῖν χάρισον εἰς χαρὰν καὶ ἀνέγε-
 15 σιν τῶν Ῥωμαίων.” δοχὴ γ, τῶν Βενέτων, φωνὴ ἦχ. δ· „πυ-
 ρὸς ἐν εἶδει τὸ πνεῦμα τοῖς ἀποστόλοις ἐπέστη σήμερον οὐρα-
 νόθεν.” ἄλλο, ἦχος ὁ αὐτός „ὁ γλωττομόρφους Θεὸς πυρσο-
 φαῖαις τὰς τῶν ἔθνων ἐκμειώσας ἀθείας, δι’ ὑμῶν, ἀνδρεί- Ma. 41 b
 ταιοὶ δεσπότηαι, ἐκπολεμῆσαι ἐπαγγέλλεται καὶ ἐκμειῶσαι τὰς
 20 τῶν ἔθνων ἀθείας, καὶ ὁμογλώττους ἐν πίστει τοὺς ἄλλο- C
 γλώσσους ἐλκύσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, ἢ χαρὰ καὶ ἀνέγεργις
 τῶν Ῥωμαίων.” (B.) Δοχὴ τετάρτη, τῶν Βενέτων, φωνὴ
 πλαγ. δ· „ἡ τοῦ Θεοῦ πνεύματος παρουσία” καὶ τὰ ἐξῆς.

8. πυρσοφαῖα R., πυρσοφαῖα ed. 13. δυσωποῦντες cod.

Alius eiusdem toni: *Ipsa Paracletus hodie coelo delapsus, tanquam
 in igneis linguis Apostolis apprens, consubstantialem trinitatis fidem
 praedicare docuit, gentes illustravit, errorem igne deleuit, benefa-
 ciores opportunis victoriis beat eorumque brachio barbaros subiicit.
 Uniuersus orbis gaudeat, quod victoria et gaudium apud Romanos
 imperat. Receptio II. Prasinorum, cantio toni IV.: Quadruplici Apo-
 stolorum trinitati flamma trinitatis apparuit. Hymnus apelaticus to-
 ni IV.: Christus in linguis igneis gentes ad cognitionem veritatis
 perduxit. Ipse, a Deo coronati Imperatores, Spiritus Sancti prae-
 sentia sacramentam coronam venerandis verticibus vestris imposuit: pro-
 pterea cum ex animo indesinenter et venerabundi intuemur: Domine,
 aeternum imperans, hos nobis in gaudium et salutem Romanorum
 serua. Receptio III. Venetorum, vox toni IV.: Ignis specie in Apostolos
 Spiritus S. hodie e coelo descendit. Alia eodem tono: Deus, qui flam-
 mis linguas mutantibus gentium impietatem deleuit, vobis, Domini
 fortissimi, vincere et extinguere gentium impietatem edixit: qui di-
 uersis nunc linguis utuntur, hos una lingua in fide loquentes trahet
 N. N. gaudium et salus Romanorum. (II.) Receptio quarta Venetorum
 tono obliquo IV.: Divini Spiritus praesentia etc. Alia vox tono IV.*

ἄλλο ἤχ. δ' „ἡ ὑπεράρχιος τριάς, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα θεό-
 στεπτοι, ἀδιαιρέτως ἐν τῇ στέφει ὑμῶν δεικνύται εὐδοκοῦσα·
 ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ πατὴρ τὰς πλάκας Μωσῆ παρέχει,
 υἱὸς τὸ πνεῦμα τοῖς μαθηταῖς δωρεῖται, αὐτὸ τὸ πνεῦμα πν-
 Δρίναις γλώσσαις τυπούμενον φανεροῦται· τριπλασιαζομένης 5
 δὲ τῆς ἑορτῆς ὑμῶν, θεολογεῖται σήμερον ἡ ὁμοούσιος τριάς
 ἡ στέφουσα ὑμᾶς.” δοχὴ ε', τῶν Πρασίμων, φωνὴ ἤχ. γ'·
 „λιμὴν τῶν θεῶν διδαγμάτων, ἡ τοῦ παναγίου πνεύματος
 χάρις.” ἀπελατικὸς· „τῷ ἁγίῳ πνεύματι ἐστέρθητε, οἱ δεσπό-
 ται τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἐν αὐτῷ ὁδηγεῖτε τὸν λαὸν ὑμῶν ἐν 10
 πασῇ προσκυνεῖν ἀληθείᾳ τὸ τρισυπέμθεον κράτος.” δοχὴ ε',
 τῶν Βενέτων, φωνὴ ἤχ. δ'· „πυρὸς ἐν εἶδει τὸ πνεῦμα”
 καὶ τὰ ἐξῆς. ἄλλο, πλαγ. δ'· „θεὸς τὸ πνεῦμα σήμερον ἐγνω-
 Ed. L. 37 ριόθη τοῖς ἀποστόλοις ἐν γλώσσαις πυριμόρφους, καὶ ὑμᾶς,
 θεόστεπτοι εὐεργέται, τῇ ἀλουργίδι καὶ τῷ στέφει δοξάσας, 15
 ἐδικαίωσεν βουλήσει θεοκρίτῳ βασιλευσίν ἐπαξίως Ῥωμαίων.
 δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι ὑμᾶς εἰς ἀνέγερσιν Ῥωμαίων.” ἀκτο-
 λογία τῆς ἑκτῆς δοχῆς. λέγουσιν οἱ κράται· „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλὰ.” ὁ λαὸς· „εἰς πολλὰ ἔτη, εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „ὁ
 τῶν πάντων ποιητὴς καὶ δεσπότης.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ 20
 τρίτου· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „ὁ τὸ παράκλη-
 τον καὶ ἅγιον πνεῦμα.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „καταπέμψας ἐν γλώσσαις τῶν ἀπο-
 στόλων.” φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 Βνοι.” οἱ κράται· „τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς αὐ- 25

Suprema trinitas, N. N. a Deo coronati, corona vestra perpetuo delectatur. Hoc enim die Pater tabulas Mosi tradit, Filius Spiritum Sanctum Apostolis donat, ipse Spiritus in linguis igneis apparet. Triplicato autem festo vestro, Domini, celebratur hodie, quae vos coronavit, consubstantialis trinitas. Receptio quinta Prasinorum, hymnus ton. III.: Portus divinae doctrinae, Sancti Spiritus gratia. Apelaticus hymnus: A Sancto Spiritu vos, Domini Romanorum, coronati estis, et in ipso populum vestrum, in omni veritate divinam maiestatem adorare docetis. Receptio sexta Venetorum, hymnus tono IV: Specie ignis Spiritus etc. Alius, obliquo IV: Deus Spiritus hodie Apostolis in linguis figuram ignis habentibus apparuit, et vos, a Deo coronati Imperatores, purpura coronaque ornavit, ac divino consilio Romanis pro dignitate imperare potestatem dedit. Gloria Deo, qui vos in salutem Romanorum coronavit. In receptione sexta ita acclamatur: cantores dicunt: Multos, multos, multos! Populus: In multos annos, in multos! Cantores: Creator omnium et dominus. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Paracletum sanctumque Spiritum. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora!

γενόσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήταις." φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σας." *τριλέξια εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, πλαγ. δ' „δέξαι δούλους, δέσποτα, τοῦ ἕμνεῖν τὸ εὐσεβές σου· ὁ Θεὸς ὁ στέψας αὐτοχχείρως τὴν κορυφὴν ὑμῶν ἀξιώσει." (Δ.) Ἔνθεν ἀκείθεν Ms. 42. a* τὰ βῆλα οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσάγει ὁ πραιπόσιτος βῆλον α', μαγίστρον καὶ ὁ μὲν πραιπόσιτος ἀνέρχεται, καὶ ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ μέλλοντες καθέξῃς εἰσερχοσθαι, ἐν ἐκάστῳ βήλῳ εἰσερχόμενοι οὐ πίπτουσι, καὶ C 10 ἀπέλθόντες ἵστανται ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἐνθεν ἀκείθεν, κατὰ τὰς αὐτῶν τάξεις καὶ στάσεις. εἰθ' οὕτως λαβὼν πάλιν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, ἐξέρχεται μετὰ τῶν δύο ὀστιαρίων καὶ εἰσάγει βῆλον δεύτερον, πατρικίους τοὺς καὶ ἀνθυπάτους. βῆλον γ'· πατρικίους καὶ στρατηγούς. 15 βῆλον τέταρτον· τὸν ὑπαρχον τῶν πραιτωρίων, τὸν κουαίστωρα, ἀνθυπάτους τῶν θεμάτων καὶ ἐπάρχους. βῆλον ε' τὸν λογοθέτην τοῦ στρατιωτικοῦ, τὸν δομέστικον τῶν ἱκανάτων, τὸν δομέστικον τῶν νομῆρων, τὸν δομέστικον τῶν ὀπιμάτων, τὸν δομέστικον τῶν τελέων, τὸν σακελλάριον τὸν τοῦ σα- D 20 κελλίον, τὸν τοῦ εἰδικοῦ, τοὺς δημάρχους τῶν δύο μερῶν, τὸν κουράτορα τὸν μέγαν, τὸν τοποτηρῆτην τῶν σχολῶν καὶ δυσυπάτους, σπαθαρίους, συγκλητικούς καὶ ὑπάτους. βῆλον ζ'· κόμητας τῶν σχολῶν. βῆλον ζ'· βασιλικούς κανδιδάτους.

9-βήλῳ. Εἰσερχ. ed. 21. δυσυπάτους σπαθ. sine distinctione cod.

Cantores: *Qui in linguis Apostolorum demisit. Clamat et populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Annos vestros, Augustarum et porphyrogenitorum, augeat! Clamat et populus ter: Longaevam Deus sacram maiestatem vestram esse iubeat! Trilexia in eundem festum diem, obl. IV.: Suscipe servos, Domine, pietatem tuam celebraturos. Deus, qui sua manu vestrum verticem honore coronavit.* (III.) His dictis, silentiarii hinc et illinc cortinas reducunt, et praepositus velum primum, magistros, adducit. Praepositus venit, et in ordine suo subsistit, magistri et qui post ipsos intrare debent, in singulis velis intrantes, non procidunt in genua, et cum abiere, stant hic et illic post cubiculi praefectos secundum ordines et stationes suas. Deinde iterum, signo dato, praepositus cum duobus ostiariis exit, et velum secundum, patricios et proconsules, adducit. Eodem modo velum tertium, patricios et strategos; velum quartum praefectum praetorio, quaestorem, thematum praefectos et praepositos; velum quintum, logothetam castrensem, domesticum icanatorum, domesticum numerorum, domesticum optimatum, domesticum murorum, sacellarium, sacello et rebus privatis praefectos, tribunos factionum, curatorem magnam, vicarium scholarum, consulares, spatharios, senatores, con-

βῆλον ἢ δομεστίκους τῶν σχολῶν. βῆλον θ'· τοὺς ἀπὸ ἐπαρχων. εἰ τύχῃσι δὲ καὶ πρέσβεις μεγάλου ἔθνους, εἰσέρχονται ἀπὸ κελεύσεως, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασιλέα καὶ Ed.L. 38 ἀσπασάμενοι, ἐξέρχονται, μηδὲν ἕτερον πράττοντες. (Δ.) Καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-5 λέως, λέγει μεγάλως τὸ „κελεύσατε” ἅπαντες δὲ ἀνταποκρίνονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ Θεὸς ἀγάγοι τὴν βασιλείαν ὑμῶν”. καὶ ἐξέρχονται ὅθεν εἰσῆλθον, βασταζομένου τοῦ βῆλου, τοῦ ὄντος κάτω ἐν τοῖς κίσιον, ὑπὸ τῶν προσιρημένων δύο σιλεντιαρίων. καὶ πάντων ἐξεληθόντων, ἀνί-10 σταται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπέρχεται ὀπισθεν τῶν εἰς ἀκουβίτων πρὸς τὸ ὑπαλλάξει τὸν λῶρον διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ ἡνίκα ὑπαλλάξει, ἐξέρχονται οἱ βεστήτορες, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου, καὶ στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, καὶ ἐξέρχεται, κρατῶν ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ χειρὶ 15 Βἀνεξικακίαν, ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ σκηπίωνα ἐπικείμενον τῷ Ms. 42. b ὠμῳ αὐτοῦ, καὶ διέρχεται μέσον διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου καὶ τῶν δύο κίωνων, ἔνθα τὸ βῆλον κρέμαται. ἐξερχομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ βῆλου, ἵσταται ἐξ ἀριστερᾶς ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλας καὶ πρωτοσπαθάριοι βαρβάτοι, καὶ 20 θριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ πρόρηκος τοῦ μεγάλου τρικλίνου, ἔνθα ἡ ἐκθεσις τῶν εἰς ἀκουβίτων τίθεται, καὶ ἀπελθὼν ἵσταται ἐν μέσῳ τῶν δύο κίωνων. καὶ δέχονται αὐτὸν δεξιῶς εἰς τὸν ὀνόποδα πατρικίῳ τε καὶ στρατηγῷ, καὶ προσκυνήσαν-25

2. Ἄν τύχ. ed.

sules; velum sextum, comites scholarum; septimum, Imperatorios candidatos; octavum, domesticos scholarum; nonum, expraefectos, adducit. Si vero etiam magnae cuiusdam gentis legati in urbe adsint, ex mandato intrans, et Imperatore salutato osculoque dato, nihil praeterea agentes discedunt. (IV.) Deinde signo ab imperatore accepto, alta voce praepositus dicit: *Iubete; omnes vero respondet: In longa felicitate tempora Deus maiestatem vestram perducat!* Post qua ingressi erant exeunt, velo, quod infra in columnis est, a dictis duobus silentiariis portato. Omnibus egressis, surgit Imperator, et ad XIX. accubitus abit, ut lorum per vestitores mutet, quo facto, vestitoribus discedentibus, cum cubiculo solo manet, et a praeposito coronatus, procedit, dextra manu acaciam, sinistra scipionem humero impositum gestans, perque medium magnum triclinium et duas columnas, ubi suspensum velum est, transit. Imperatoris autem e velo egresso, ad sinistrum drugarius vigilum barbarique protospatharii stant, et ipse a cubiculi praefectis stipatus, per magis cubiculi porticum, ubi apparatus XIX. accubitus in-structus,

τες τὸν βασιλέα μὴ πεσόντες κάτω, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ C „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθούς.” ἐν δὲ ταύτῃ τῇ δοχῇ ἴστανται σπαθαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἐνθεν κἀκεῖσε, 5 καὶ οἱ μὲν σπαθαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι κατέρχονται τὰ γραδῆλια τοῦ κονισιστωρίου, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων τῶν πυλῶν. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ διέρχονται τὴν μέσσην πύλην καὶ εὐθέως οἱ μὲν ἀπὸ δεξιᾶς πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατέρχονται τὰ γραδῆλια τῆς ἀριστε- 10 ρῶς πύλης. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, κατέρχεται τὸ πούλιπτον, καὶ ἴστανται ὑπὸ τὸ καμελαύκιον ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι D καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου. καὶ προσκνησάντων τὸν βασιλέα μὴ πεσόντων κάτω, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύ- 15 σσεως τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” (E.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε δηριγενόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ’ αὐτῶν πάντων, διέρχεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται τὴν μεγάλην πύλην, καὶ διερχόμενος διὰ μέσου τοῦ μιλίου καὶ τοῦ ἀγουστέως, εἰσέρχεται ἐν τῇ πύλῃ τοῦ ὥρολογίου τῆς 20 μεγάλῃς ἐκκλησίας. ἴστέον δὲ, ὅτι ἐν τῇ διόδῳ τοῦ βασιλέως τελοῦνται ἅπαντα τὰ αἴσια ἀκολούθως, ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐν τῇ καθόλου προελεύσει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐξεθέμεθα. Ed. L. 39 καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῇ προειρημένῃ πύλῃ τοῦ

11. ἴστανται cod. 14. πεσόντων R. ex compendio cod. πεσον
superscripto τ, πεσόντες ed.

transit, et in medio duarum columnarum stat. In onopodio patricii et strategii Imperatorem suscipiunt, eoque adorato, non prono tamen in terram corpore, praepositus cerimoniario signum dat, qui dicit: *Iubets*; hi vero: *In multa et felicia tempora*. In hac Imperatoris solenni receptione hic et illic spatharocandidati et spatharii stant, qui per scalas consistorii, illi quidem per sinistram, hi per dextram portam, descendunt. Patricii et strategii per mediam portam veniunt, et rursus qui ad dextram adstant per gradus sinistrae portae descendunt. Imperator a cubiculariis stipatus, per pulpitum descendit, et sub camelaucio in lapide rubro stat, eumque patricii et strategii cum senatu ibi excipiunt. Postquam Imperatorem, haud proni tamen in terram, adorarunt, praepositus a mandato signum silentiario dat, qui dicit: *Iubets*. (V.) Inde ab his omnibus stipatus Imperator, per excubias scholasque transiens, perque maguum portam, medium Milii et Augustale progressus, portam horologii magni templi ingreditur. Notandum vero est, ritus omnes eo modo, quem supra in universali processione natalis Domini exposuimus, in hac processione Imperatoris observari. Ingressum per dictam horologii portam factio

ὄρολογίον, δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων ἔκεισε,
 Ms. 43. α οὐκ ἐπιδίδωσι δὲ ἔκεισε ὁ δῆμαρχος λιβελλάριον, εἰ μὴ μό-
 νον ἀπολογεῖ, μὴ πράττων ἕτερόν τι. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρ-
 χεται ὁ βασιλεὺς ἔνδον τοῦ βήλου τοῦ κρεμαμένον ὀπισθεν
 τῆς πύλης τοῦ νάρθηκος ἐν τῷ μητατωρίῳ, καὶ λαβὼν ὁ πραι-5
 πόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰσέρχονται ἐν
 τῷ νάρθηκι, καὶ ἀπαντᾷ αὐτὸν ὁ πατριάρχης, ὁ δὲ βασιλεὺς
 ἀσπάζεται τὸ, τε εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν. καὶ εἰθ' οὕτως
 προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 B καὶ ἀσπασόμενοι ἀπέρχονται μέχρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν. 10
 καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἄρχεται τελεῖν τὴν εὐχὴν τῆς εισόδου
 τῆς θείας λειτουργίας. ὁ δὲ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου
 λαβὼν κηρία, εὐχεται. καὶ ἀποδόντων ἀμφοτέρων τὰς εὐχὰς
 αὐτῶν τῷ Κυρίῳ, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τοὺς κηροὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς καταστάσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς 15
 προσκυνεῖ τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον
 καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ
 διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλῆμ, καὶ
 πλησιάζαντες ταῖς ἁγίαις θύραις, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρ-
 χεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἄσπας κηροὺς καὶ 20
 C εὐξάμενος ἐπιδίδωσι τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρ-
 χεται εἰς τὸ θυσιαστήριον· μέλλοντος δὲ εἰσιέναι, ἴστανται
 μητροπολιταὶ κατέχοντες τὰ ἅγια θύρια, καὶ ἐπινευσάντων
 αὐτὰ πρὸς τὸν βασιλέα μικρὸν, φιλεῖ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ'
 αὐταῖς πεποιημένους σταυροὺς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσια- 25

3. πράττοντες cod. 22. ἐξιέναι ed.

Veneta excipit; tribunus autem eius libellum non tradit, sed tantum
 acclamat, nec quioquam praeterea facit. Deinde Imperator velum
 pone narthecis portam in metatorio suspensum ingreditur, et post-
 quam praepositus a capite eius coronam demisit, narthecem intrant
 ipsique patriarcha occurrit, Imperator vero evangelium crucemque
 osculatur. Postquam Imperator et patriarcha se invicem venerati
 osculatique sunt, ad portas Imperatorias abeunt, ubi patriarcha pre-
 ces introitus divini officii agit, Imperator vero cereos, quos a pa-
 triarcha accepit, tenens, precatur. Quo facto, cereos praeposito,
 hic cerimoniario tradit, Imperator autem venerandam crucem sa-
 crumque evangelium adorat, mediumque templum cum patriarcha
 transit, perque obliquitatem ambonis solem intrat. Sacris ianuis
 appropinquantes, patriarcha sacrarium ingreditur, Imperator cum
 cereis accensis precatus, eos praeposito tradit, et ipse sacrarium in-
 trat. Dum vero ingressurus est, metropolitani sacras ianuas occupant
 easque versus imperatorem paullulum inclinant; is cruces eis affixas

στήριον, και εὐξάμενος ἔμπροσθεν τῆς ἀγίας τραπέζης ἐφαπλοῖ ἐν αὐτῇ εἰλητὰ δύο, και ἐπιτίθησι τὰ προσενηχθέντα, δίσκους δύο και ποτήρια δύο, εἶτα ἀσπάζεται τὰ ἅγια σπάρονα, και εἰθ' οὕτως λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ 5 τοῦ πραιποσίτου, τίθησι και αὐτὸ ἐν τῇ ἀγίᾳ τραπέζῃ. (5.) Και προσκυνῶντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς και ὁ πατριάρχης, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, και ἀπέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, και ἄπτων ἐκεῖσε κηρὸς και εὐξάμενος, ὑπαλλάσσει τὸν λῶρον και τῆς θείας λειτουργίας 10 τελεσθεΐσης, ἥνικα μέλλουσι διέρχεσθαι τὰ ἅγια, περιβάλλεται ὁ βασιλεὺς χλανίδα, και θηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἑξ ἄλλου, Ms. 43. b ἀπέρχεται ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἴσταιται τὸ κηρίον, ἡγουν ἢ λαμπὰς, ἣνπερ μέλλει βαστάσαι, και στάντων πάντων τῶν πατρικίων ἐνθεν κἀκεῖσε, διέρχεται ὁ βασιλεὺς μέσων αὐτῶν. 15 ὁ δὲ πραιποσίτος λαβὼν τὸ κηρίον, ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται ὀψικεύων τὰ ἅγια, και εἰσελθὼν ἐνδον τῆς σολέας, και πλησίον τῶν ἀγίων θυρῶν γενόμενος, ἐπιδίδωσι τὸ κηρίον τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος ἐπιτίθησιν αὐτὸ ἐπάνω τῆς σολέας πλησίον τῶν ἀγίων θυρῶν, 20 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταιται πλησίον τοῦ αὐτοῦ κηρίου, ἕως ἂν διέλθωσι τὰ ἅγια. και ἥνικα διέλθωσι τὰ ἅγια, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς και ὁ πατριάρχης, και ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς θηριγενόμενος ὑπὸ τῶν κατὰ συνθήδιαν διὰ τῶν ἑξω τοῦ θυσιαστηρίου, ἐν τῷ 25 μητατώριῳ. και τοῦ καιροῦ τῆς θείας ἀγάπης, ἐγγίσαντος, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ βασι-

osculatur; mox sacrarium intrat, et ad sanctum altare precatus, duo corporalia ei insternit, allatosque discos duos totidemque calices imponit, sacras fascias osculatur sumtumque a praeposito apocombium sacrae tabulae imponit. (VI.) Imperator et patriarcha flexo genu se invicem salutant, et egressus e sacrario Imperator, ad metatorium abit, ubi cereos accendit precatusque lorum mutat, et finito divino officio, dum sacra processura sunt, tunicam induit, et a consueto ministerio stipatus, eo, ubi cereus seu lampas, quam portaturus est, stat, procedit, perque medios patricos ab utroque latere adstantes transit. Postquam vero cereum a praeposito accepit, sacra comitaturus procedit, soleam intrat et prope sacras ianuas constitutus, cereum praeposito reddit, qui ipsum supra soleam propius sacras ianuas in dextro latere imponit, Imperator autem ad cereum, usque dum sacra processerunt, subsistit. Quo facto ipse et patriarcha se invicem flexo genu venerantur, mox Imperator cum solenni comitatu extra sacrarium ad metatorium abit. Sacra autem communiore appropinquante, id cerimoniarum praeposito, praepositus Imperatori

λέει, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν
 Βπροειρημένων, τουτέστι τῶν ἀρχόντων τοῦ κρυβουκλείου
 πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, μετὰ καὶ τῆς συγκλήτου ἀπέρ-
 χεται, καὶ ἵσταται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ θυσιαστηρίου, ἐπα-
 κουμβίλων τῷ καυχέλλω ἐν τῷ ἀντιμισίῳ τῆς πλαγίας, καὶ 5
 ἐκεῖσε δίδωσιν ὁ βασιλεὺς ἀγάπην τῷ πατριάρχῃ μητροπο-
 λίταις τε καὶ ἐπισκόποις, ἄρχουσὶ τε τῆς ἐκκλησίας, καὶ πᾶσι
 τοῖς ἐξ ἔθους, καὶ εἰθ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε
 βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, κατέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἵστα-
 ται, ἐνθα εἰδισται αὐτὸν δίδοναι τὴν ἀγάπην καθ' ἐκάστην 10
 προέλθουσιν. καὶ εἰσέρχονται ἐν ἐνὶ βήλῳ μάγιστροί τε καὶ
 πατρικιοὶ καὶ στρατηγοί, μετὰ καὶ δομεστικῶν, καὶ οἱ τὰ
 Ἐπρώτα ὄφθικια κατέχοντες δῆμαρχοί τε καὶ ὁ τῆς καταστά-
 σεως, ἅπαντες δὲ οἱ προειρημένοι εἰσερχόμενοι πρὸς τὸ ἀσπά-
 Ms. 44. a σασθαι τὸν βασιλέα προσκυνοῦσι, μὴ πίπτοντες διὰ τὴν ἀνά- 15
 στασιν, ἀλλ' ἀπερχόμενος ἕκαστος κατὰ τάξιν, δίδωσι τὴν
 ἀγάπην τῷ βασιλεῖ καὶ εἰθ' οὕτως ἅπαντες ἵστανται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, καὶ προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους
 ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς
 ἐν τῷ μηταωρίῳ. καὶ τῆς θείας κοινωνίας ἐγγιζούσης, εἰς- 20
 ἔρχεται ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ὄπισθ' αὐτῷ πραιποσίτῳ, ἀκκέ-
 νος τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται καὶ δηριγευόμενος
 ὑπὸ τῶν προειρημένων πάντων, ἀπέρχεται καὶ ἵσταται ἐμ-
 προσθεν τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ βασιλικῷ ἀντιμισίῳ, καὶ

8. ὁ βασιλεὺς ed.

12. κατέχοντες Leich. idemque cod., κατέ-
 χοντα ed.

indicat, qui a dictis ministris, scilicet a praefectis cubiculi, patri-
 ciis, strategi et senatoribus stipatus, egreditur, et in dextra parte
 sacrarii, cancellis in antimensio lateris obliqui accumbit sacramque
 agapen patriarchae, metropolitae, episcopis, praefectis ecclesiae ceteris-
 que pro more distribuit. Deinde postquam ipse et patriarcha se
 invicem flexo genu salutarunt, Imperator ad locum, ubi agapen in
 omnibus processionibus distribuere solet, abit. Tunc in uno velo
 magistri, patricii, strategi, cum domesticis, iisque, qui supremis
 officiis admoti sunt, demarchi et cerimoniaris, intrant. Omnes
 autem ad osculandum Imperatorem ingressi, non in terram procum-
 bunt ob resurrectionis memoriam, sed singuli abeuntes Imperatori
 osculum pacis dant. Posthac omnes in locis suis adstant, Imperator
 et patriarcha mutua sibi oscula dant; mox ille in metatorium abit.
 Appropinquante sacra communionem, cerimoniaris praeposito id
 nuntiaturus intrat, is Imperatorem monet, qui a praedictis stipatus
 abit, et ante sacrarium in antimensio Imperatorio subsistit preca-
 tusque adscendit, et e patriarchae manu sacram communionem, ut

εἰσάμενος ἐκεῖσε ἀνέρχεται, καὶ κδινωνεῖ ἐκ τῶν τοῦ πα-
 τριάρχου χειρῶν ὃν τρόπον ἐν τῇ προλαβούσῃ ἑορτῇ τῆς Χρι-
 στοῦ γεννήσεως εἶρηται, καὶ μετὰ τὸ κοινωνῆσαι τὸν βασιλέα
 προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, καὶ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μηταωρίῳ, καὶ
 ἐξελθὼν ἐν τῷ τρικλίνῳ, κραματίζει μετὰ φίλων, ὧν ἂν κε-
 λεύει. (Z) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, ἡνίκα ἄρξεται ἡ θεία λει-
 τουργία, εὐθέως ἀνέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐν τοῖς κα-
 τηχομενίοις, καὶ ἐξέρχεται ἡ ἀγούστα ἐκ τοῦ μηταωρίου
 10 τοῦ ὄντος ἐν τοῖς κατηχομενίοις; καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου, Ed.L. 41
 καὶ ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἐνθὲν κἀκεῖσε, οἱ
 δὲ ἐνθούχοι πρωτοσπαδάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῆς ἀγούστης,
 καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῆς ἀγούστης, ἐξέρ-
 χεται μετὰ δύο ὀστιαρίων βεσταζόντων βεργία, καὶ εἰσάγει
 15 βῆλον α, πατρικίας ζωστάς· βῆλον β, μαγιστρίσας· βῆλον γ,
 πατρικίας καὶ ἀνθυπάτους· βῆλον δ, πατρικίας καὶ στρατη-
 γίας· βῆλον ε, ἐπαρχίας καὶ κουαίσαρχίας· βῆλον ε',
 ἐπαρχίας θεματικὰς ἀνθυπατίσας, τὴν δρουγγαρίαν τῆς βί-
 γλης, πρωτοσπαδαρίας, σπαδαροκαυδιδάτισας, τουρμαρχίας
 20 τοποτηρητίας, σπαδαρίας ὑπατίας, καὶ στρατωρίας· βῆλον
 ζ, κομητίας τῶν σχολῶν, κενδιδάτισας, σκριβωνίας, δομε-
 25 στικίας τῶν ταγματῶν, βεσιτωρίας, σιλεντιαρίας, κομη-
 30 τίας τοῦ ἀριθμοῦ, κομητίας τῶν ἱκανάτων. καὶ μετὰ τὸ Ms. 44. b
 δεῦναί πάσαις τὴν ἀγάπην τὴν ἀγούσταν νεύει τῷ πραιπο-

7. δδ' ἡνίκα ed. 9. ἐκ τοῦ μηταωρίου R., ἐν τῷ μηταωρίῳ
 cod. et. ed. 10. τῷ ὄντι conl. Leich. 19. ἀσπαδαρίας ed.

supra in festo. natiuitatis Christi commemoravimus, accipit. Qua
 ipsi impertita, patriarcham, patriarcha Imperatorem flexo genu vene-
 ratur, et Imperator ad metatorium abit, et in triclinio cum amicis,
 quos vocari iussit, convivium celebrat. (VII.) Sciendum est, in in-
 troitu divini officii, cubicularios ad catechumena abire, Augustam
 vero e metatorio, quod in catechumenis est, egressam, sellae in-
 sidere, cubiculariis omnibus ab utroque latere, eunuchis vero pro-
 tospathariis a tergo Augustae adstantibus. Signo ab Augusta dato,
 praepositus cum duobus ostiaris virgas gestantibus exit, et velum
 primum, patricias zostas: secundum, magistrissas: tertium, patricias
 et proconsulares: quartum, patricias et strategorum feminas: quin-
 tum, praefectorum et quaestorum: sextum, praefectorum thematum
 ac proconsulum uxores, drungariam vigiliae, protospatharias, spatharo-
 candidatas, spatharias, turmarcharum uxores, consulares et strato-
 rissas, adducit. Velum septimum, in quo comitissae scholarum,
 candidatae, scribonissae, domesticae ordinum, vestiforissae, silcu-
 tiariae, comitissae numerorum et excubitorum, sequitur. Haec omnes

σίτῳ, κἀκείνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐταὶ δὲ τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ ἐξέρχονται. ἀναστᾶσα δὲ ἡ αὐγοῦστα, εἰσέρχεται ἐν τῷ μητατωρῷ μετὰ τῶν οἰκειακῶν αὐτῆς κουβικουλαρίων, οἱ δὲ λοιποὶ τοῦ κουβουκλείου κατέρχονται εἰς τὸν βασιλέα. (H.) Καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς ἀπὸς τοῦ κράματος, περιβάλλεται τὸν λῶρον διὰ τῶν βεσιτιόρων, καὶ κελεύσας τῷ πραιποσίτῳ, προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ τοῦ πατριάρχου ἐλθόντος, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ ἐκραμάτισε, καὶ μελλόντων ἐξέρχεσθαι ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, ἴσταται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πύλῃ μετὰ τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος καὶ ὁ ἀργυρὸς ἴστανται ἔξω τῆς αὐτῆς θύρας, καὶ δὴ διὰ χειρὸς τοῦ ἀργύρου λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὰ χρυσᾶ βαλαντίδια, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς δίδωσι τοῖς μέλλουσι ταῦτα λαμβάνειν, κράζοντος δηλονότι τοῦ ἀργύρου „τῷ ὁ δεῖνα δεσπόται Δ'ἀγαθοί.“ εἰσὶν δὲ οἱ λαμβάνοντες ταύτην τὴν εὐεργεσίαν ὁ, τε ἀρχιδιάκονος καὶ οἱ δοτιάριοι καὶ οἱ ψάλται καὶ οἱ προσμονάριοι, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται ἔνδον τῆς κορτίνας τῆς κρεμαμένης ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι. ὁ δὲ πραιπόσιτος λαβὼν τὸ στέμμα, ἐπιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, καὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν βασιλέα, καὶ ἐπιδίδοντος τοῦ πατριάρχου τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ εὐλογίας, ὁμοίως καὶ τῷ μικρῷ, λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδοι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ

7. προσκαλεῖ ed. 9. ὁ δὲ βασ. ed. 16. τῷ ὁ R., τὸ δ ed.

postquam ab Augusta osculum pacis acceperunt, ea signum praeposito dat, qui dicit: *IBERTS*. Ipsae: *in longa ac felicia tempora Deus etc.* mox abeunt. Dein Augusta surgit, et metatorium cum suis cubiculariis ingreditur, ceteri vero cubiculi ministri ad Imperatorem accedunt. (VIII.) Qui postquam e convivio discessit, loro a vestitoribus induitur, et praepositum patriarcham advocare iubet, qui postquam advenit, se invicem salutant, et per triclinium, in quo convivium actum fuerat, ad sacrum puteum crediuntur, in cuius porta imperator et patriarcha, extra portam praepositus et argentarius, stant. Tunc praepositus crumenas auro plenas ex argentarii manu sumit, et imperatori, hic iis, quibus munera distribui solent, tradit, clamante interea argentario: *κ. νομισι νομι*. Hoc autem munus archidiaconus, ostiarii, psaltae et custodes ecclesiae accipiunt. Postea cortinam in sacro puteo suspensam intrant, ubi praepositus coronam sumit, eamque patriarchae tradit, hic Imperatori imponit, et panem benedictum magno aequae ac minori Imperatori tradit. Imperator pro iis apocombium a praeposito allatum patri-

πατριάρχης τῷ βασιλεῖ ἀλειπτὰ, ὁμοίως καὶ ὁ ἕτερος βασι-
 λὴς τὸ αὐτὸ ποιεῖ. (Θ.) Προσκυνήσαντες δὲ ἀμφοτέρωι ἀλ-Ed. L. 42
 λήλους καὶ ἀσπασάμενοι οἱ τε βασιλεῖς καὶ ὁ πατριάρχης,
 ἔξερχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ διέρχεται διὰ τῆς
 ζήμες, καὶ εἰσέρχεται τὴν μεγάλην πύλην τὴν χαλκῆν, ἀπὸ
 δὲ τῶν ἐκεῖσε διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐκσκουβίτων, ἐκ-
 τελούντων τῶν περατικῶν μερῶν ἀκολουθίας καὶ τῶν πολιτικῶν
 ἅπαντα τὰ κατὰ συνήθειαν. καταλαβούσης δὲ τῆς συγκλήτου Ma. 45. a
 ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, μένει ἐκεῖσε ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα.
 καταελθὼν δὲ τὰ γραδῆλια ὁ βασιλεὺς, μένει ἐκεῖ, καὶ ὁ τῆς
 καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων καὶ βεστητόρων, ὑπερευχό-
 μνοι τὸν βασιλέα τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ὁ
 δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- B
 κλείου καὶ τῶν πατρικίων, διέρχεται μέχρι τοῦ στενωῦ, καὶ
 ἰσμένονσιν οἱ πατρικιοὶ, καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα.
 εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ ἀγουστέως,
 παραντίκα ἀσφαλίζουσι τὰς θύρας κουβικουλάριοι, ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νεύει τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει ῥωμαϊστὶ „βιτ” καὶ
 ἀρχιερεῖς εἰς τῶν κουβικουλαρίων λέγει „καλῶς.” οἱ δὲ
 κληρικοὶ πάντες τοῦ κουβουκλείου, στάντες δίκην τοῦ Π στοι-
 χείου, λέγουσιν καὶ αὐτοὶ ῥωμαϊστὶ „Ἡλθεσ η μούλτος ἄν-
 τος φιλικήσιμς.” εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὄκταγώνῳ,
 λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ
 βασιλέως, εἰσέρχονται οἱ βεστητόρες καὶ ἀπαλλάσσουνσι τὸν
 βασιλέα, καὶ ἔξέρχονται. ἢ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος σα- C
 δ. τὰ om. ed. 20. Pro στάντες cod. πάντες.

archae, hic Imperatori unguenta, offert, quod etiam alter Imperator
 facit. (IX.) Postquam vero Imperatores et patriarcha se in vicem ado-
 rarunt osculatique sunt, Imperator abit, perque medium templum
 digressus, magnam aeneam portam intrat, inde per scholas et excu-
 bias, dum factiones transitoriae ac politici omnia pro more et con-
 suetudine sua peragunt, procedit. Senatus autem in consistorio
 congregatus, Imperatorem faustis acclamationibus excipiendum expe-
 ctat. Qui ut per scalas descendit, ibi subsistit, cerimoniarum autem
 cum silentiariis et vestitoribus ipsi acclamat: *in multa bonaque tem-
 pora* etc. Inde a praefectis cubiculi patricisque stipatus, ad stenum
 usque abit, ubi patriciis faustis precationibus eum excepturi adsunt.
 Dum vero triclinium augustale intrat, ianuas cubicularii occupant:
 Imperator autem praeposito signum dat, ac latine dicit: *Fit*; unus
 autem cubiculariorum respondet: *Bene*; ceteri autem cubicularii
 Imperatorem eo modo, qui literam *II* exprimit, circumstantes, latine
 dicunt: *Vivas multos annos felicissime*. Imperatori octangulum
 triclinium ingresso coronam praepositus demit, vestitores lorum exu-

γίον χρυσοῦν, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δηριγευόμενος ὑπὸ τε τοῦ
 κουβουκλείου πρωτοσπαθαρῶν τε καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρ-
 χεται διὰ τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος, καὶ εἰσέρχεται ἐν
 τῷ θεοφυλάκτῳ παλατίῳ. (I.) Καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας,
 καθέζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἣ δὲ τράπεζά ἐστιν ἀποκοπιτή,⁵
 καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ παρί-
 στανται καθὼς καὶ ἡ τάξις ἔχει ἐνθεν κἀκεῖσε τοῦ κληρωρίου·
 εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ φίλοι ἐν τῷ κληρωρίῳ, φοροῦντες οὐ
 μὲν ἑπατριῖκοι τὰ χλανίδια αὐτῶν, καὶ πάλιν, ἥνικα εἰρέλ-
 D θῃ τὸ δούλικιον, περιβάλλονται αὐτά. Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ ἄρ-10
 χοντες τοῦ κουβουκλείου δι' ὅλης τῆς διακαινησίμου ἐν τῇ
 αὐτῇ τραπέζῃ, ἤγουν τῇ χρυσοῇ, τελοῦσι διπλοῦν παραστάσι-
 μον. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι εἰ μὲν τύχῃσι πρέσβεις μεγάλων
 ἔθνων, § καὶ κελεύσει ὁ βασιλεὺς τούτους καλέσαι, ἴστανται ἡ
 Ms. 45. b χρυσοῇ μικρὰ τράπεζα ἄνω ἔνθα τὸ πενταπύργιον ἴστανται,¹⁵
 καὶ καθέζεται ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πρέσβεις καθέζονται ἐν
 τῇ μεγάλῃ χρυσοῇ τραπέζῃ. ἄριστερα δὲ τοῦ πενταπυργίου
 ἴστανται σκάμνον, ἔχον βάθρα, καὶ ἀνέρχεται δι' αὐτοῦ ὁ τῆς
 τραπέζης, καὶ ἴστανται ἄνω καθυπουργῶν τῷ βασιλεῖ, οἱ
 Ed. L. 43 ἐγγιστιάριοι ἴστανται πάντες κάτω, ἴστανται δὲ ὁμοίως καὶ²⁰
 ἐξ ἄριστερων τοῦ αὐτοῦ πενταπυργίου, ἔχοντος καὶ αὐτοῦ
 βάθρα, καὶ ἀνέρχεται δι' αὐτοῦ ὁ ἐπιγέρονης. Ἰστέον δὲ καὶ
 τοῦτο, ὅτι ἴστανται ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ χρυσοτρικλίνου τῇ
 ἐξαγοσῇ πρὸς τὸν τριπέτωνα παρατρέπεζα δύο, εἰ δὲ κε-

10. δουλκῆν cod. 20. ἐγγιστιάριοι ed. 22. ἐπιγέρονης ed.,
 πιγέρονης conl. Leich.

unt, et egrediuntur. Ille aureo sagio indutus, a cubiculo, proto-
 spathariis ceterisque famulis stipatus, per augustale et apsidem a
 Deo custoditum palatium petit. (X.) Hora autem instante, mensae,
 quae excisa est, adsidet, cubicularii intrant, et ab utroque coena-
 culi latere ut mos est adstant: intrant quoque amici Imperatoris,
 et patricii quidem tunicas suas gestant, quas, cum cibi afferuntur,
 rursus induunt. Sciendum est, praefectos cubiculo tota septimana
 renovationis in eadem mensa, scilicet aurea, duplicem consessum
 facere. Porro si legati magnarum gentium adsint eosque advocari
 Imperator iusserit, aurea mensa parva eo loco, ubi pentapyrgium est,
 stat, eique Imperator, legati vero maiori mensae aureae adsident.
 In sinistro autem pentapyrgii latere scamnum gradibus instructum
 apponitur, per quod mensae praefectus Imperatori ministraturus ad-
 scendit, infra autem engistiarii omnes ad laevam pentapyrgii stant,
 quod etiam gradus habet, per quos pincerna adscendit. Praeterea
 observandum est, in camera aurei triclinii ad tripetonem ducente

λέγει ὁ βασιλεὺς γενέσθαι κατὰ προσθήκην ἕτερα δύο παρα-
 τράπεζα, ἵσταται τὸ ἓν ἐν τῇ ἀριστερᾷ καμάρᾳ, τὸ δὲ ἕτε-
 ρον ἐν τῇ δεξιᾷ. γνωστότεον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι εἰ μὲν τύχη
 ἡ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα, τε-
 5λεῖται οὕτως. ἔξέρχεται μετὰ λιτῆς ἐκ τοῦ Θεοφυλάκτου
 αὐτοῦ παλατίου, ἀπὸ τῆς παναγίας Θεοτόκου τοῦ Φώρου,
 καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί καὶ τῆς ἀψί-
 10δος, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ νυφί τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν τῇ Β
 Δαφνῇ, ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχεται εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἀγίου
 15Στεφάνου, καὶ τελέσαντος τὰ συνήθη, οἱ μὲν ἱερεῖς ἀπὸ
 τῶν ἐκεῖσε λιτανεύοντες, ὑποστρέφουσιν ἐν τῷ παλατίῳ, ὃ
 δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐκεῖσε ὄντι κοιτῶνι τοῦ ἀγίου-
 στέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν, καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ,
 τελεῖ ἅπαντα ἀκολούθως τὰ τοῦ πάσχα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται.

15 ΚΕΦ. ι΄.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῆς διακαιησίμου.

Προέρχονται τάχιον ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ λευκῶν
 20χλανιδίων ἐν τῇ ἀψίδι, ἀλλάσσουσι δὲ οἱ μὲν πατριῖοι C
 χλανίδια χρυσόταβλα, οἱ δὲ λοιποὶ ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ
 25σοῦν τε καὶ ἄξιαν, τῶν δὲ κουβουκλείου οἱ μὲν πραιπόσιτοι
 καὶ ὀστιαροπριμικήριοι περιβέβληνται χλανίδια χρυσόταβλα,

2. τὸ μὲν ἐν con. R. 10. Στεφάνου, τελέσας τ. συνήθη. Οἱ
 μὲν ed.

duas tabulas apponi, quodsi vero et alias duas parari Imperator
 iusserit, una in sinistra, altera in dextra camera instruitur. Si porro
 festum annunciationis in diem paschatis inciderit, ita celebratur.
 Venit Imperator cum processione ex palatio suo a Deo custodito a
 sancta Deipara Phari, perque porticus quadraginta sanctorum apsi-
 demque progressus, templum sanctae Deiparae in Daphne, inde san-
 cti Stephani petit, ritibusque solennibus servatis, inde sacerdotes
 in processione ad palatium revertuntur, Imperator vero cubiculum
 augustale ingressus, tempus exspectat, quo veniente, cerimonias in
 Paschatis festo quasque supra exposuimus observandas peragit.

CAP. 10.

Observanda die secunda septimanas renovationis.

Praefecti omnes, albis tunicis induti, celeriter in apsidem pro-
 cedunt, patricii tunicas aureis clavis, ceteri vestes pro suo ordine
 ac dignitate, praepositi cubiculo et primicerii ostiariorum tunicas
 aureis clavis, spatharocubicularii spathas suas gestant. Aperto pa-

οἱ δὲ σπαθαροκόνδυβικουλάριοι τὰ σπαθία αὐτῶν. ἀνολεξάντος
 δὲ τοῦ πάλατιου, οἱ μὲν τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες εἰσέρ-
 Ms. 46. α χονται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μ', ἐκδεχόμενοι ἐκεῖσε
 τὸν βασιλέα, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῶν δομε-
 στίκων ἴστανται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου, ὡς εἰδισταί5
 αὐτοῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβου-
 κλείου, φορῶν σαγίον χρυσοῦν, ἐξέρχεται διὰ τῆς γανωτῆς
 D πύλης τοῦ τρικόγχου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοί
 τε καὶ στρατηγοὶ ἅμα δομεστίχοις, καὶ δηριγευόμενος ἀπό-
 τε τῶν τοῦ κουβουκλείου πρωτοσπαθαρίων βαρβάτων, μα-10
 γλαβιτῶν, καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ τῆς Δάφνης,
 ἄπτων ὡς ἐξ ἔφρους ἐν τοῖς εὐκτηρίοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται
 ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ ἀγουστέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. κα-
 ταλαβόντης δὲ τοῦ καιροῦ, περιβάλλεται χλανίδα διὰ τῶν
 βεστητόρων λευκὴν χρυσοφεγγῆ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν15
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως,
 ἴστανται δὲ ἔξω τῆς πύλης, ἔνθα τὸ βῆλον κρέμαται, πρω-
 τοσπαθάριοι βαρβάτοι, ἡλλαγμένοι, βαστάζοντες σπαθοβάκλια.
 Ed. L. 41 καὶ διελθὼν ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στενοῦ τῆς χρυσῆς χειρὸς,
 ἀνέρχεται ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ δνόποδος, καὶ δέχονται20
 αὐτὸν πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ προσκνησάντων δὲ τῷ βα-
 σιλεῖ, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύ-
 σεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται „εἰς
 πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” οἱ δὲ σπαθαροκανδιάτοι καὶ

3. τῶν διαβατικῶν om. ed. 8. πατρίκιοι καὶ ed. 10. πρω-
 τοσπαθ. Sic h. l. et v. 17. scribendum ut supra p. 67, 19. pro
 eo, quod ed. exhibet σπαθ., monente Reiskio ad p. 24, 23.

latio, cubicularii omnes per quadraginta sanctorum aedem intrant
 Imperatorem excepturi; patricii vero et strategi cum domesticis in
 hemicyclio triconchii ut ipsis mos est adstant. Stipatus autem a
 cubiculariis Imperator, sago aureo ornatus, per cancellos triconchii
 egreditur, eumque patricii, strategi et domestici ibi excipiunt. Post a
 protospathariis barbatis cubiculi, manclavitis ceterisque domesticis
 stipatus, per Daphnem transit, accensis pro more in oratoriis cereis,
 inque cubiculo augustali tempus statutum exspectat. Quo veniente,
 tunica alba auro splendente a vestitoribus induitur, aq̄ue cubiculo
 praefectis stipatus, per augustale transit, stantibus extra portam,
 ubi cortina suspensa est, protospathariis barbatis, qui mutatorias
 suosque spathobaculos gestant. Digressus Imperator per stenum
 aureae manus, ad aeneam portam onopodii procedit, ubi patricii
 et strategi cum excipiunt, quibus Imperatorem adorantibus, praepo-
 situs cerimoniaro a mandato signum dat, isque dicit: *Iubete*; at

σπαθάριοι ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖθεν βασιτάζοντες τὰ διαστρά-
 λια αὐτῶν. (B.) Καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε θηριγενομένου τοῦ
 βασιλέως, οἱ μὲν σπαθαροκandidάτοι καὶ σπαθάριοι κατέρ-
 χονται τὰ γραδῆλια τοῦ κονισιστωρίου, οἱ μὲν τὴν δεξιὰν
 5 πύλην, οἱ δὲ τὴν ἀριστεράν, οἱ δὲ πατρίκιοι ἐξέρχονται τὴν
 μέσην πύλην, καὶ οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν κατέρχονται τὰ γραδῆλια B
 τῆς δεξιᾶς πύλης, καὶ οἱ ἐξ ἀριστερῶν κατέρχονται τὰ γρα-
 δῆλια τῆς ἀριστεραῦς πύλης. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κου-
 10 βουκλείου κατέρχεται τὸ πούλιτον, καὶ ἴστανται ὑπὸ τὸ π-
 ούλιτικόν ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ δέχονται αὐτὸν πάλιν
 ἐν τῷ κονισιστωρίῳ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλή-
 τη, καὶ προσκυνήσαντες, νεύοντος τοῦ πραιποσίτου τῷ σι- Ms. 46. b
 λευτιωρίῳ ἀπὸ κελεύσεως, λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε θη-
 15 ριγενομένου ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν προειρημένων, λέγοντος C
 τοῦ τῆς καταστάσεως κατὰ βᾶθρον „καπτάτε Δόμνην,” διέρ-
 χεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν καὶ τῆς χαλκῆς,
 καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, τὰ δὲ μέρη δέχονται τὸν
 βασιλέα εἰς τὰς συνήθεις στάσεις σφραγιζόντες, μηδὲν ἕτερον
 20 ποιοῦντες, λέγουσιν δὲ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες τοὺς
 κατὰ τύπον ἰάμβους, ἐν οἷς τόποις εἰδίσται αὐτοῖς. ἅσπας
 δὲ κηρὸς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πατριάρχης ἐξελθὼν ἀπαντᾷ τὸν βασιλέα
 ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, προσκυνήσαντες δὲ καὶ ἀσπασάμενοι ἀλ-
 16. κπλάτε cod.

illi: In multa bonaque tempora etc. Spatharocandidati vero et
 spatharii cum dextralibus suis ab utroque latere adstant. (II.) Impe-
 ratore ab his stipato, spatharocandidati et spatharii per scalam
 consistorii descendunt, et illi quidem per dextram, hi per sinistram,
 patricii per mediam portam, exeunt, ita ut ad dextram stantes, per
 scalas dextrae portae, ad sinistram per gradus sinistrae portae descen-
 dant. Imperator autem cum cubiculo ad pulpitum descendit, subque
 camelaucio in lapide porphyretico stat, eumque rursus in con-
 sistorio patricii et strategi cum senatu excipiunt, dumque adorant,
 praepositus silentiario a mandato signum dat, qui dicit: *Iubete;*
 ipsi vero: *In longa bonaque tempora.* Inde a supra dictis stipatus
 Imperator, dicente ceremoniario, dum per gradus descendit: *Cariate*
Domini, per excubias scholasque et chalcen transit, et ad sanctum
 puteum abit, factiones autem in solennibus stationibus signantes,
 nec quicquam praeterea agentes, eum excipiunt, notarii vero et
 magistri iambus praescriptos iis in locis ubi mos est recitant. Impe-
 rator cum eorum accensis precatus, eos praeposito tradit, patriarcha
 vero egressus, ipsi in sancto puteo occurrit, et postquam se mutuo

λήλους δ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, εἰσέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν; ἀπελθόντων δὲ αὐτῶν ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ θυσιαστήριῳ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἔμπροσθεν ἑστὼς τῶν ἁγίων θυρῶν, εὐχεται κρατῶν κηρούς, καὶ εὐξάμενος ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐξάμενος προσκυνεῖ τὴν ἁγίαν τράπεζαν, καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλέας μέλλων δὲ ἐξέρχεσθαι τὴν σωλέαν, λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου κρηπιτανίκην, καὶ εὐθέως ἄρχονται οἱ ψάλται ἐν τῷ ἄμβωνι τὸ „Χριστὸς ἀνέστη.” (Γ.) Καὶ δηριγεύμενος ὁ βασιλεὺς 10

Ed. L. 45 ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ συνήθειαν, διέρχεται μέσων τοῦ ναοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ διελθὼν τὸν νάρθηκα καὶ τὸν λουτήρα, κατέρχεται τὰ γραδῆλια τοῦ ἀθύρου, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ μιλίου καὶ τὴν μέσην, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν φόρον, καὶ μέχρι τοῦ κίονος ἀπελθὼν, ἐνθα 15 καθίδρυται ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς τὰ ἔμπροσθεν γραδῆλια τοῦ ναοῦ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε, ἐπακουμβίζων τῷ καγκέλλῳ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, καὶ ἡνίκα

Ms. 47. a μέλλει ἀνέρχεσθαι τὰ αὐτὰ γραδῆλια ὁ βασιλεὺς, δίδωσι τὸ κηρίον αὐτοῦ τῷ πραιποσίτῳ. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ πάντες οἱ 20 ἄρχοντες ἴστανται κάτω, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτῶν Βιῶξιν τε καὶ στάσιν ὡς προείρηται, καὶ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, διέρχεται μέσων αὐτῶν, καὶ μέλλοντος τοῦ σταυροῦ ἀνέρχεσθαι τὰ γραδῆλια, ἐνθα ὁ βασιλεὺς ἴσταται, ἄπει κηρούς ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνεῖ τὸν 25

adorarunt osculatique sunt, in ecclesiam ingrediuntur, ubi ad sanctas ianuas progressi, patriarcha sacrarium petit. Imperator ad sanctas ianuas, cereos manu tenens, precatur, precatus eos praeposito reddit, et sacrarium ingressus precatusque, sacram mensam adorat, perque soleam digreditur, unde dum exire vult, cereum processionalem a praeposito accipit, psaltae interea in ambone canunt: *Christus renurrexit.* (III.) Imperator ab omnibus pro more stipatus, per medium templum, portas regias, narthecem et baptisterium transit, per scalas athyris descendit, perque milium mediamque forum petit, et usque ad columnam, ubi templum S. Constantini est, abit, per scalas templi adascendit, ibique subsistit, cancellis dextri lateris accumbens, quod priusquam facit, cereum suum praeposito tradit. Patricii vero et praefecti omnes in inferiori loco, singuli pro suo ordine et dignitate ut supra monuimus, stant, per quos medios patriarcha cum processione adveniens transit, dumque crux per scalas, ubi Imperator stat, ascensura est, ipse cereos accendit, et venerandam crucem adorat, quo facto cercos praeposito, praepositus ceremoniario tradit, qui eos in manualibus processionis figit: crux vero affertur,

τίμιον σταυρὸν, καὶ προσκυνήσας ἐπιδίδωσι τοὺς κηροὺς τῷ
 πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πήγνυσιν αὐ-
 τοὺς ὁ τῆς καταστάσεως. ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανουαλλοῖς ὁ
 δὲ σταυρὸς ἀνέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ βάσει ὀπισθεν τοῦ
 βασιλέως ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ναοῦ. ὁ δὲ πατριάρχης
 ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν
 ἀνερχομένων μετ' αὐτοῦ καθ' ἑκάστην καὶ ὁ κληρὸς ἴστα-
 ται κάτω μετὰ τοῦ κοινού λαοῦ ἐξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως,
 καὶ τῆς ἐκτεροῦς τελομένης, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ C
 10 πραιποσίτου κηρία, καὶ προσεύχεται, καὶ πάλιν δίδωσιν αὐτὰ
 τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, αὐ-
 τοὺς δὲ πήγνυσιν αὐτὰ ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανουαλλοῖς. καὶ
 παραντίκα ὁ τῆς καταστάσεως διευθετεῖ τοὺς τε πατρικίους
 καὶ λοιποὺς ἄρχοντας, τοὺς μέλλοντας δηριγεύειν τὸν βασι-
 15 λεα, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πα-
 τριάρχης, ἄρχονται ψάλλειν τὸ τροπάριον οἱ ψάλλται „Χρι-
 στοὺς ἀνέστη.” (A.) Κάκειθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προει-
 ρημένων, διέρχεται τὴν μέσσην λιτανεύων, τὸ δὲ τροπάριον
 ἐν τῇ τῆς λιτῆς περιόδῳ ἄρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ
 20 ἀνθ' ὧν τὴν μέσσην διέρχεται. διὰ τε τῶν ἀρτοπωλίων καὶ D
 τοῦ ταύρου, καταλαβὼν τὸν ναὸν τῆς παναγίας Θεοτόκου
 τῶν διακονίσης, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τὸ λιτανίκιον, καὶ
 μέχρι τοῦ φιλαδελφίου διελθὼν, ἐκκλίνει τὸ δεξιὸν μέρος,
 καὶ διέρχεται διὰ τε τῶν Ὀλυβρίου καὶ τῶν Κωνσταντιανῶν
 25 ἕως τοῦ ἁγίου Πολυεύκτου, ὑπαλλάξας δὲ κάκειος κηρίον,

2. αὐτοὺς Leich., αὐτὰ cod. 15. προσκ. τοὺς ἀλλήλους ed.
 19. καὶ ἀνθῶν τ. μέσ. διέρχεται διὰ τε τῶν ἀρτοπωλίων cod.
 ἀρτοπολίων ed.

et pone Imperatorem in basi ante portam templi constituitur. Tunc
 patriarcha ecclesiam cum iis, qui pro more singulis festis cum ipso
 procedunt, petit: clerus autem cum populo communi ad sinistram
 Imperatoris stat, finitaque extensa, Imperator a praeposito cereos
 sumit, precatur eosque praeposito, praepositus cerimoniarum reddit,
 qui ipsos in manualibus processionis refigit. Tunc cerimoniarum
 patricios ceterosque proceres Imperatorem stipituros ordinat, Impe-
 rator vero et patriarcha postquam se invicem salutarunt, psaltae tro-
 parium: *Christus resurrexit*, incipiunt. (IV.) Inde a praedictis stēpa-
 tus per mediam procedit, troparium vero in processione cerimoniarum
 incipit, et propterea per mediam transit. Per tabernas vero pistorum
 forumque tauri digressus, sanctae Deiparae diaconissae aedem petit
 Imperator, ubi cereum processionalem reddit, et ad philadelphium
 usque progressus, a dextra deflectens per Olybrii et Constantianae
 thermas usque ad sancti Polyucti vadit, ubi etiam cereum mutat,

CONSTANTINI PORPHYROGENITI

ἔπειτα ἔπειτα κηρὸν παρὰ τοῦ πραιποσίτου, διέρχεται
 ἕως μέρους τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν
 ναὸν, καθίσταται ἐπὶ σελλίου προσημένων τὸν πατριάρχην.
 καὶ τῷ πατριάρχῳ καταλαβόντος μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ μὲν
 κληρικοί καὶ οἱ πολιτικοὶ εἰσερχονται εἰς τὸν ναὸν διὰ τῆς
 οὔσης τῶν βασιλικῶν πυλῶν δεξιᾶς πύλης, τὰ δὲ
 κληρικά εἰσερχονται διὰ τῆς μέσης πύλης ὡσαύτως καὶ οἱ μη-
 τραπεζίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι εἰσερχόμενοι διὰ τῶν βασιλικῶν
 πυλῶν, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, μὴ πίπτοντες κάτω. πλησιάζον-
 τες δὲ τοῦ πατριάρχου, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαν-
 τες ἀμφότεροι ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἀπέρχονται μέγρο
 τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἄρχεται τελεῖν τὴν
 εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς Θείας λειτουργίας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἄσπας
 κηρὸς καὶ εὐξάμενος ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
 βασιλῆος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ τοῦ πατριάρχου τελευτῶντος
 τὴν εὐχὴν, προσκυνεῖ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ
 τὸν τίμων σταυρὸν, καὶ διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ διὰ τῆς
 πλαγίας τοῦ ἄμβωνος, ἔρχεται εἰς τὴν σολεάν, καὶ ὁ μὲν
 πατριάρχης εἰσερχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ὁ δὲ βασιλεὺς
 εὐξάμενος ὡς εἰθισται αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν,
 εἰσεύχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν
 τραπέζαν, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, τί-
 θησιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ. (E.) Εὐξάμενος δὲ εἰς τὸν
 ναὸν τοῦ τε πατρὸς ἡμῶν Χρυσοστόμου καὶ τοῦ θεολόγου

14. κηρὸς, εὐξ. ed. 22. παρ' αὐτοῦ πρ. ed.

alioque a praeposito accepto, per mediam ad S. S. Apostolos abít,
 et ecclesiam ingressus, in sella adsidens, patriarcham expectat. Qui
 postquam cum processione advenit, clerici communes et politici per
 dextram portam, Imperatoriis proximam, orphani per mediam, tem-
 plum ingrediuntur: sic etiam metropolitae et episcopi per portas
 Imperatorias ingressi, Imperatorem, non prono tamen in terram cor-
 ruerunt, adorant. Appropinquante patriarcha, Imperator surgit, post-
 que mutuum adorationem et salutationem, ad portas Imperatorias
 advenit, ubi patriarcha preces introitus divini officii instituire inci-
 pit. Imperator autem cum accensis cereis precatus, eos praeposito,
 hic ceremoniali tradit, et precatione finita, Imperator sacrosanctum
 evangelium ac venerandam crucem adorat, perque medium templum
 et ambonis latus digressus, solem, patriarcha sacrarium, intrat,
 Imperator autem ad sacras ianuas ut ipsi solenne est precatus, moxque
 in sacrarium ingressus, sacram mensam venerat, et acceptum a
 praeposito apocombium in ea reponit. (V.) Imperator deinde preces
 in monumento patris nostri Chrysostomi et theologi sancti Gregorii
 suavit, corolisque accensis uterque, Imperator et patriarcha, per

τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, καὶ ἅπαντες κηρούς, ἐξέρχονται ἀμφο-
 τεροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης διὰ τῆς ἀριστερᾶς πλα- C
 γίας τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῇ σοφῇ τοῦ ἁγίου
 Κωνσταντίνου, κάκεισε εὐξάμενοι, καὶ ἅπαντες κηρούς, ἐξέρ-
 χονται, καὶ ἀπέρχονται ἐν τοῖς τάφοις τῶν ἁγιοτάτων πα-
 τριαρχῶν Νικηφόρου καὶ Μεθοδίου· ἅψας δὲ κάκεισε κηρούς
 ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται ἐν τοῖς τάφοις τῶν βα-
 σιλέων, καὶ ἅψας κάκεισε κηρούς, ἐξέρχονται. καὶ διέρχονται
 ἀμφοτέροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης διὰ τοῦ ἀριστεροῦ Ma. 48. a
 ἰομέρους τοῦ ναοῦ, ἦρουν τοῦ γυναικίτου, ἄντικρυ τοῦ θυσια-
 στηρίου, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ βασιλεὺς
 καὶ ὁ πατριάρχης, ὑποστρέφει πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λει-
 τουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τοῦ γυναικίτου καὶ ἐξέρ- D
 χεται εἰς τὸν νόρθηκα, καὶ ἐκκλίνας πρὸς τὸ ἐξ ἀριστερᾶς μέ-
 ἰθρος τοῦ λουτήρος, οἱ μὲν πατρίκιοι ἴστανται ἐξωθεν τῆς πύ-
 λης τοῦ κοχλίου, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς
 δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, σπαθα-
 ροκαυδιδάτων καὶ ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ μα-
 γλαβίου καὶ λοιπῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀριστεροῦ
 20κοχλίου ἐν τοῖς σεπτοῖς κατηγουμενεῖσι, τὰ δὲ βῆλα τὰ κρε-
 μαμένα ἐν τοῖς κατηγουμενεῖσι σιλεντιάριοι ποιοῦσι, καὶ
 ἀπειθῶν ἴστανται ἐν τοῖς δεξιῶς μέρεσι, ἐνθα εἰθισται αὐτῷ
 καὶ ἐκάστην προέλευσιν ἴστασθαι, καὶ τελεῖ τὴν θείαν λει-
 τουργίαν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔρχονται ὀπισθεν Ed. L. 47

16. κοχλίου ed. 20. βῆλα τὰ κρεμμάμενα cod., βῆλα κατακρε-
 μαμένα ed.

sinistrum sacrarii latus egrediuntur, sanctique Constantini sepulcrum
 petunt, ubi pariter cum cereis accensis precati, discedunt ad sancti-
 ctiſsimorum patriarcharum, Nicephori et Methodii, sepulcra abituri:
 ubi imperator postquam cum cereis ardentibus precatus est, monu-
 menta Imperatorum intrat, et ibi quoque cereis accensis, abeunt.
 Inde uterque, Imperator et patriarcha, per sinistrum latus templi
 seu gynaeceum sacrario obversum transeunt, et postquam se mutua
 adoratione salutarunt, patriarcha ad divinum officium celebrandum
 redit; Imperator autem per gynaeceum narthecem intrat, dumque ad
 sinistrum baptisterii latus declinat, patricii extra portam cochleae
 fausta Imperatori apprecantes adstant. Qui a praefectis cubiculi spa-
 tharocandidatis et domesticis, tum manuclavatis ceterisque ~~Imp~~atus,
 per eandem sinistram cochleam, ad septa catechumena abit, dum
 interim silentiarii in catechumenis vela suspendunt, et postquam eo
 venit, in dextris partibus, ubi in singulis processionibus stare solet,
 subsistit, sacramque liturgiam celebrat, patricii vero et strategii post
 Imperatorem per eandem cochleam veniunt, et e regione sacrarii, ubi

τῶν βασιλέως διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἴστανται ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου, ἔνθα καὶ τὸ βασιλικὸν ἀντιμίσιον πρόκειται, ἐν ᾧ καὶ κοινωνεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς τοιαύταις προελεύσεσιν. (ς.) Καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς θείας κοινωνίας, ἀπέρχονται σιλεντιάριοι δύο ἀπὸ κελύσεως, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ὁ πατριάρχης, παρακρατούμενος ὑπ' αὐτῶν, ἀνέρχεται, καὶ ἀπαντῶσιν αὐτὸν ἐν τῷ τοῦ κοχλιοῦ πληρώματι, ἥνικα μέλλει εἰσέρχασθαι ἐν τοῖς Βασπητοῖς κατηχουμενίοις, οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ εἰσελθὼν ἐν τοῖς κατηχουμενίοις ὁ πατριάρχης, προτίθησιν οὖν τὰ δῶρα ἐν τῷ βασιλικῷ ἀντιμίσῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος ἀπελθὼν μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, προσκαλεῖται τὸν βασιλέα, καὶ ὑπ' αὐτῶν δριγυνοῦμενος ὁ βασιλεὺς, ἀπέρχεται, καὶ κοινωνεῖ ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν, εἶτα εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ δεξιοῦ βήλου, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε ἐπὶ σελ-15 λίου, μέχρις ἂν κοινωνήσωσιν ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν πατρίκιόι τε καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῶν λοιπῶν τῶν δεξιῶν. εἰδ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαν-
 Ms. 48. b τες ἀμφοτέροι ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 C ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν ᾧ τόπω ἔτελει τὴν θείαν λει-20
 τουργίαν, ὡς προέφημεν, ὁ δὲ πατριάρχης κατέρχεται πλη-
 ρῶσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ διασωίζουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ
 κουβουκλείου ἄρχοντες μέχρι τοῦ τόπου, ἐν ᾧ καὶ ἀπήνη-
 σαν αὐτὸν, ἐν τῷ ἀνέρχασθαι αὐτὸν, κάκειθεν διασωίζουσιν

10. προτίθησιν R., προσιθησιν cod. et ed.

etiam antimensium Imperatorium, in quo in eiusmodi processionibus Imperator communicare solet, repositum est, subsistunt. (VI.) Tempore autem sacræ communionis instante, duo silentiarii a mandato abeunt, et patriarcham advocant, qui, ab ipsis stipatus, ascendit, eique praefecti cubiculi in plenitudine cochleae, dum septa catechumenorum ingredi vult, obviam procedunt. Quo cum patriarcha pervenit, Imperatorio antimensio sacra dona imponit: praepositus vero cum praefectis cubiculi abit, et Imperatorem vocat, qui ab ipsis stipatus venit, et ex patriarchae manibus communicat, postea dextrum velum ingressus, ibi in sella adsidet, usque dum patricii et strategî cum ceteris, quibus mos est, sacram communionem e patriarchae manibus accepere. Ita mox Imperator egreditur, et postquam ipse et patriarcha se mutuo salutarunt, ad eum locum, ubi divinam liturgiam, uti diximus, celebrat, abit, patriarcha autem ad complendum sacram officium descendit, comitantibus ipsum cubiculi praefectis, ad eum locum usque, ubi, cum ascenderat, obviam ipsi processerant, inde duo silentiarii eum ad templum comitantur. Peracto divino officio, Imperator per loca, quae ante catechumena sunt, et per

αὐτὸν σιλεντιάριοι δύο μέχρι τοῦ ναοῦ. καὶ τῆς θείας λει-
 τουργίας τελοσθείσης, διέρχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν ἔμπρο-
 σθεν κατηχουμενείων, καὶ διὰ τῶν ἔνδον ἀπέρχεται ἐν τῷ
 θεωφιλάκτῳ παλατίῳ, ἤγουν τῷ ὄντι ἐκεῖσε, καὶ εἰσέρχεται
 5 ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ. καὶ κατέρχονται δύο σιλεντιάριοι ἀπὸ
 κελύσεως καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ τούτου
 ἀκλιθόντος καὶ πλησιάσαντος, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ
 κουβουκλείου, καὶ ἐλθὼν καθέζεται μικρῶν, καὶ εἰσελθὼν ὁ
 πραιπόσιτος δηλαδὲ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει τῷ
 10 πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἐνωθέντες
 ἀμφότεροι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἐν τῷ τρικλίνῳ,
 ἐν ᾧ ἴσταται ἡ τράπεζα, προσκαλεῖται τοὺς ἱερεῖς, καὶ ποι-
 εῖν τὸν στίχον, καὶ εὐλογήσας τὴν τράπεζαν ὁ πατριάρχης,
 ὑπαλλάσσει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες αὐτὸ οἱ ἱερεῖς
 15 εἰσέρχονται, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζονται ἀμφότεροι ἐν τῇ τρα-
 πέζῃ ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης· οἱ δὲ τοῦ κουβου-
 κλείου παρίστανται ἐν τῇ τραπέζῃ ἔνθεν κἀκεῖσε, ὡς εἴρηται. Ed. L. 48
 καὶ πύοντων προσάπαξ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πατριάρχου,
 κύνει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως, καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς
 20 λειτουργίας, ὁ δὲ τῆς τραπέζης εἰσελθὼν ἴσταται ἐν τῇ κάτω
 κύλῃ ἔμπροσθεν τοῦ βήλου, καὶ νύει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος
 ἀπὸ κελύσεως, καὶ νύσσει τὸ βῆλον μετὰ τῆς χειρὸς, καὶ
 αἶρουσιν αὐτὸ ὑπερθεῖν ἐγγιστιάριοι, καὶ εἰσέρχονται οἱ φί-
 λοι, καὶ τελεῖται ἅπανα ἡ τῆς τραπέζης ἀκολουθία. καὶ ἀνί-
 25 στανται ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, καὶ ἐξέρχονται, καὶ ὁ Ms. 49. a

2. τῶν καὶ ἔμπρ. ed. 16. τοῦ om ed. 19. νύει πραικ. ed.

interiora ad palatium a Deo servatum, quod scilicet ibi situm est, abit cubiculumque suum ingreditur. Tunc duo silentiarii a mandato abeunt et patriarcham arcessunt, quem, dum appropinquat, cubiculo praefecti excipiunt, et postquam advenit, paullisper adsidet, dum adventum eius Imperatori praepositus nunciat. Tunc quidem Imperator, patriarcham advocare praepositum iubet, dumque ambo, Imperator scilicet et patriarcha, una in triclinio, ubi mensa stat, adsunt, hic sacerdotes vocat, qui stichum faciunt, patriarcha autem, postquam mensae benedixit, omophorium suum deponit, quod postquam sacerdotes sumserunt, exeunt, Imperator autem cum patriarcha mensae accumbit: cubicularii ab utroque mensae latere, ut diximus, adstant. Postquam Imperator et patriarcha semel omnino biberunt, praepositus a mandato signum dat, omnesque ministri intrant, e quibus mensae praefectus ingressus, ad inferiorem portam ante velum stat, idque, signo a praeposito dato, manu pulsat, engistarii vero attollunt, quo facto amici ingrediuntur, omnisque mensae ordo peragi-

μὲν βασιλεὺς μένει μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου, καὶ τοῦ κου-
 B βουκλείου παρισταμένου, καὶ πιόντες προσάπαξ ἀνίστανται, καὶ
 προσκληθέντες οἱ ἱερεῖς ἀπὸ κελύσεως εἰσέρχονται, καὶ περι-
 βαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ποιῶσι τὸν ἱστί-
 χον, καὶ ἐπιδούς ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, ἐξέρχον-5
 ται οἱ ἱερεῖς. (Z.) Καὶ εἰθ' οὕτως προσκυνήσαντες ἀλλήλους,
 καὶ ἀσπασάμενοι ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται
 μὲν ὁ πατριάρχης καὶ διασώζουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου
 μέχρι τῶν κατηγουμένων, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναπαύεται μικρὸν
 ἐκεῖσε, καὶ καταλαβούσης τῆς ὥρας περιβάλλεται ὁ βασιλεὺς 10
 C σκολόβιον τριβλάτιον χρυσοσωληνοκέντητον, διὰ λίθων καὶ μαρ-
 γάρων ἡμφιεσμένον, ὁ καὶ βότρυς καλεῖται, καὶ σπαθίον ὁμοίως
 χρυσοῦν διὰ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένον, καὶ εἰθ' οὕ-
 τως ἐπιτίθεισιν ὁ πραιπόσιτος τὴν τόγα, ἤγουν τὴν τιάραν, ἐπὶ
 τῆς τοῦ βασιλέως τιμίας κεφαλῆς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς 15
 φηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, φορούν-
 των αὐτῶν σαγία ἀληθινὰ, καὶ διέρχεται διὰ τῶν κατηγου-
 μενείων τοῦ νάρθηκος, τὰ δὲ βῆλα τὰ ὄντα ἐκεῖσε κουβικου-
 λάριοι βαστάζουσι, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ κοχλιοῦ,
 δι' οὗ καὶ ἀνῆλθεν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τε μάγιστροι καὶ 20
 πατρίκιοι ἔξωθεν τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ εἰς τὸν λουτήρα, ἔκθα
 καὶ τὸ πρῶτ' ἀνερχομένου τοῦ βασιλέως ἐμειναν, ὑπερευχόμε-
 νοι τὸν βασιλέα. καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς, ἰππεύει ἐν τῇ πύλῃ,
 D ἣν ἡ εἰθίσται αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέβλευσιν τοῦτο ποιεῖν, ἧ
 δὲ ἵππος ἔστρωται σελλοχάλινον χρυσοῦν διάλιθον, ἡμφιεσμέ-25

tur. Hi fausta Imperatori precati surgunt, et abeunt, Imperator cum pa-
 triarcha et adstante cubiculo solus manet, et postquam adhuc semel po-
 tui sumere, surgunt, accessit autem sacerdotis a mandato intrant, et
 postquam omophorium patriarcha induit, stichum faciunt, deinde pane
 benedicto Imperatori a patriarcha dato, discedunt. (VII.) Postquam Im-
 perator et patriarcha se mutua adoratione venerati osculatiq̄ sunt,
 abit hic a cubiculariis ad catechumena usque stipatus; Imperator
 autem ibi paulisper subsistit, et hora instante, colobium triblat-
 teum, aureis taeniis ornatum lapidibusque et unionibus distinctum,
 quod et botrys vocatur, induit, gladioque aureo et pariter gemmis
 ac margaritis ornato se accingit: tunc patriarcha togam seu tiaram
 venerando Imperatoris capiti imponit. Is postea a cubiculo prae-
 fecilis saga purpurea gestantibus stipatus, per catechumena narthecis
 transit, cubiculariis vela, quae ibi sunt, portantibus, perque sini-
 stram cochleam, per quam venerat, redit, eumque magistri, et
 patricii extra cochleam eandem in baptisterio, ubi et mane adve-
 nientem Imperatorem exspectaverant, faustis precationibus excipiunt.
 Is in porta, ubi id in singulis processionibus facere solet, equum,

τῶν ἀπὸ μαργάρων, ἐν δὲ τῇ οὐρᾷ τοῦ αὐτοῦ ἔπλου καὶ τοῖς
 τέσσαρσι ποσὶν ἀποκρέμανται πέτασοι κρίνδιοι, ἵππεύουσι δὲ
 εὐδύς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε οἱ τε ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μά-
 γιστροί, πατρίκιοι καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἐφ' ἵππων ἐστολι-
 σμένων ὑπὸ καταφράκτων, ἅπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων
 ἀληθινῶν. ἵππεύουσι δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθαροκανδιδάτοι
 ἅμα τοῖς σπαθαρίοις, ἵππεύουσι δὲ ἐφ' ἵππων ἐστολισμένων
 ὡς προεῖρηται, περιβεβλημένοι σπαθία κρατοῦντες σκουτάριά Ms. 49. b
 τε καὶ διστράλια, ἀλλ' οἱ μὲν σπαθαροκανδιδάτοι φοροῦσι Ed. L. 49
 καὶ μανιάκια, διέρχονται δὲ ἀμφότεροι αὐτῶν ἐν τοῖς πλα-
 γίαις τῶν πατρικίων ἔνθεν κἀκεῖσε. οἱ δὲ σπαθαροκουβικου-
 λέριοι ἀπὸ καμισίου φοροῦντες τὰ σπαθία, κατέχουσιν ἐν
 ταῖς χερσὶ διστράλια καὶ διέρχονται καὶ αὐτοὶ ἐπιπποὶ πλη-
 σίον τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε. ὁ δὲ τῆς
 ἰσακαστάσεως ἀπὸ σαγίου ἀληθινοῦ διέρχεται ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως πεζὸς μετὰ καὶ σιλεντιαρίων πεζῶν, ὁμοίως καὶ
 αὐτοὶ ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν, βαστάζοντες καὶ βεργία χρυσᾶ
 διάλιθα, ὁ δὲ πρωτοστράτωρ καὶ ὁ κόμης τοῦ σταβλοῦ ἔν-
 θεν κἀκεῖσε τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ στρατορες πέριξ, ἀμφότεροι
 καὶ αὐτῶν πεζοί. κανδιδάτοι δὲ καὶ σκρίβονες καὶ μανδάτο-
 ρες βασιλικοὶ δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἡλλα-
 γμένοι πεζοὶ κατὰ τὴν αὐτῶν τάξιν, οἱ δὲ κούρσορες καὶ δε-
 κανοὶ δηριγεύουσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως πεζοὶ κατὰ τὰ-
 ξιν. δηριγεύουσι δὲ καὶ στρατορες πεζοὶ μετὰ σκουταρίων,

5. Ὑποκαταφράκτων cod. 9. ἄλλοι μὲν ed. 24. δὲ om. ed.

ephippio aureo gemmisque ac margaritis distincto instratum, in
 cauda vero et quatuor pedibus taeniis ornatum, conscendit, quod
 statim et cubiculo praefecti, magistri, patricii, senatores omnes,
 faciunt, quorum equi cataphractas, ipsi saga sua purpurea, gestant.
 Similiter et spatharocandidati cum spathariis, equis ut diximus in-
 structis vehuntur, gladiis cincti, scutaria et dextralia gestantes:
 spatharocandidati vero torques portant, utrique vero a latere patri-
 ciorum hinc et illinc transeunt. Spatharocubicularii in camisiis,
 spathas ferentes, manibus dextralia gestant atque ipsi in equis
 prope praefectos cubiculi hinc et illinc vehuntur. Cerimoniararius
 purpureo sago ante Imperatorem pedibus una cum silentiariis, qui
 et ipsi saga purpurea aureasque virgas gemmas gestant, abit: pro-
 tostrator et comes stabuli ab utroque Imperatoris latere, stratores
 circa ipsum, utrique pedibus, prodeunt. Candidati, scribae et
 mandatores Imperatorii in mutatoriis suis, cursores porro et decani
 ante Imperatorem, pedibus secundum ordinem suum procedunt.
 Sequuntur stratores cum scutariis, ramos palmarum manibus geren-
 tes, et ipsi Imperatorem praecedentes, a tergo vero protospatharii

Constantinus Porphyg. Vol. I.

6

... χειρὶ ἐν ταῖς χερσὶ κλάδους δαφνῶν, καὶ οὗτοι μὲν
 ἄλλοι ἐμπροσθεν, ὅπισθεν δὲ διέρχονται ἔφιπποι προ-
 ... αὐτοῦ ἐννοῦχοι, περιβεβλημένοι σπέκια ἀληθινὰ χρυ-
 ... καὶ σπαθία, κατέχουσι δὲ καὶ τὰ σπαθοβάκλια
 αὐτῶν, ἐπικείμενα τοῖς αὐτῶν ὄμοις· οἱ δὲ ἔπποι αὐτῶν
 ἐστολισμένοι ἀπὸ καταφράκτων. πλησίον δὲ τῶν αὐτῶν προ-
 τωσπαθάρων εὐνούχων ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, περιβεβλη-
 μένος σαγίον ἀληθινόν, ἐφ' ἔππου ἐστολισμένον, ἀπὸ δὲ αὐ-
 τῶν πρωτοσπαθάρων βαρβάτοι, περιβεβλημένοι σπέκια, κατέ-
 χουτες σπαθοβάκλια ἐπικείμενα τοῖς ὄμοις αὐτῶν, ὁμοίως
 καὶ αὐτοὶ ἐφ' ἔππων ἐστολισμένων· εἰθ' οὕτως κουβικουλά-
 ριοι ἔφιπποι, ὁ δὲ δρογγάριος τῆς βίγλης καὶ οἱ μαγλαβί-
 ται μετὰ τῶν λοιπῶν οἰκειακῶν τῶν μὴ πεζευόντων, τοπο-
 τηριῶν τῶν ταγμάτων καὶ κομήτων, διέρχονται ἀπὸ διαστή-
 ματος, κρατοῦντες τῶν ὀπισθεν προέλευσιν κατὰ τὴν αὐτῶν
 τάξιν, ὅπισθεν δὲ αὐτοῦ ὁ τοποτηρήτης τοῦ ἀριθμοῦ, κρα-
 τῶν τὰ πλήθη τῶν λαῶν πρὸς τὸ μὴ συγχυθῆναι αὐτοὺς ἐν
 τῇ προελεύσει. (H.) Δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων
 Ms. 50. a πάντων ὁ βασιλεὺς, διέρχεται μέχρι τῶν μαρμαρίνων λεόν-
 D τῶν, καὶ δέχεται αὐτὸν ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν
 ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, μετὰ καὶ τοῦ περατικοῦ δήμου
 τῶν Βενέτων, αὐτὸς δὲ ὁ δημοκράτης κρατούμενος ὑπὸ τοῦ
 τῆς καταστάσεως ἀπέρχεται, καὶ προσκυνήσας τοὺς πόδας
 τοῦ βασιλέως ἀσπάζεται αὐτοὺς, ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος
 αὐτὸν ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ κόμητι τοῦ στάβλου, ὁ δὲ δημο-25
 2. ἀσπαθάριοι ed. h. l. et m ox.

eunuchi equis vecti, speciis purpureis clavisque aureis accincti spa-
 thasque suas et spathobaculos humeris impositos portantes: eorum
 porro equi cataphractis instructi sunt. Hos proxime sequitur logo-
 theta dromi sago purpureo indutus, in equo ornato, protospatharii
 barbati speciis accincti, spathobaculos humeris portantes, et ipsi
 in equis ornatis; post cubicularii in equis, drungarius vigiliae et
 manclavitae cum ceteris domesticis, qui non pedibus ire solent,
 legis turmarum et comitibus, ex intervallo processum eorum, qui
 Imperatorem sequuntur, secundum ordinem suum conducentes: pone
 ipsum vero vicarius numeri, multitudinem populi ne processioni
 immisceatur continens, sequitur. (VIII.) Imperator ab his omnibus
 stipatus, ad marmoreos leones venit, ubi ipsum princeps Venetorum
 seu domesticus scholarum cum transitoria Venetorum factione exci-
 pit, et a cerimoniaro adductus abit, humique prostratus, pedes
 Imperatoris osculatur, quem is suscipiens comiti stabuli tradit: is
 vero iterum in sua statione constitutus, Imperatorem, dum factio
 acclamat, signat. Postquam factiones ea quae mos est peregere,

κράτης σιὰς πάλιν ἐν τῇ αὐτῇ στάσει, τοῦ μέρους ἀκτολό-
 γουόντος, κατασφραγίζει τὸν βασιλέα. τελέσαντος δὲ τὰ ἐξ
 ἔθους τοῦ μέρους, ἀποκινεῖ μὲν ὁ βασιλεὺς, αὐτοὶ δὲ οἱ τοῦ
 μέρους προπορεύονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, λέγοντες δρο- Ed. L. 50
 5μικὰ, εἰ δὲ κελεύει ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπελατικά, ἀποσώζοντες
 τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ ἁγίου Χριστοφόρου. χρῆ δὲ εἶδέναι,
 ὅτι οἱ δημοκράται τῶν δύο μερῶν τῶν περατικῶν καὶ οἱ δη-
 μαρχοὶ τῆς πολιτικῆς, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὸ μέρος αὐτῶν,
 ἐν τῇ αὐτῇ δοχῇ ἐπιδιδόασιν λιβελλάριον, ἐν δὲ ταῖς λοιπαῖς
 10δοχαῖς λιβελλάρια οὐκ ἐπιδιδόασιν· πρὸς ἅπαξ γὰρ τοῦτο
 καὶ μόνον. ἡ δὲ πολιτικὴ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μετὰ καὶ
 τοῦ δημάρχου δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ἁγίῳ Χριστοφό-
 ρῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δήμαρχος τῷ βασιλεὶ λιβελλάριον, τε-
 15λέσαντες δὲ τὰ ἄκτα, ἀποκινεῖ ὁ βασιλεὺς, τὸ δὲ μέρος δια-
 σωίζει τὸν βασιλέα, λέγοντες ἔμπροσθεν δρομικὰ, εἰ κελεύει, B
 καὶ ἀπελατικά· τοῦτο δὲ τελεῖ ἐν ἕκαστον μέρος ἐν τῇ αὐ-
 τοῦ δοχῇ. διασώζοντες τὸν βασιλέα, δέχονται ἐκεῖσε τῶν
 περατικῶν μερῶν Πρασίνων ὁ λαὸς τὸν βασιλέα ἐν τοῖς τοῦ
 Ὀλυβρίου, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δημοκράτης τῷ βασιλεὶ λιβελλά-
 20ριον, καὶ διασώζουσιν τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ φιλαδελφίου
 τῶν περατικῶν μερῶν τῶν Βενέτων. καὶ δέχεται ὁ περατι-
 κὸς δῆμος τῶν Βενέτων τὸν βασιλέα ἐν τῷ φιλαδελφίῳ,
 διασώζουσι δὲ ἕως τῶν Πρασίνων τῆς πολιτικῆς τοῦ μοδίου,
 καὶ δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῷ μοδίῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δη-
 25μαρχος λιβελλάριον τῷ βασιλεὶ, καὶ τελέσαντες ἅπαντα, ὡς Ms. 50. b

4. ἔμπροσθεν ed. 17. δοχῇ, διασ. τ. βασιλέα. Δέχονται ed.

Imperator discedit, quem factiones praecedunt, dromica dicentes, et si Imperator iusserit, etiam apelatica, ipsumque ad S. Christophori conducunt. Sciendum est, principes duarum factionum transitoriarum et tribunos politicae, singulos pro suis factionibus, in prima tantum receptione, non autem in ceteris, libellum tradere; hoc enim tantum semel fieri solet. Politici Venetae factionis Imperatorem in S. Christophori excipiunt, ubi tribunus Imperatori libellum dat: actisque finitis, Imperator abit, quem factio conducens, dromica, si iusserit, et apelatica recitat. Hoc singulae factiones Imperatorem comitantes, in eius receptione observant. Populus transitoriae factionis Prasiniae Imperatorem ad S. Olybrii excipit, princeps eius libellum tradit ipsumque ad philadelphium, ubi transitoria Venetorum factio adest, conducit. Haec eum in philadelphio excipit et usque ad Prasinios politicae in modium ducit, a quibus in modio excipitur, ubi tribunus Imperatori libellum tradit, et omni- bus ut supra dictum est peractis, ad taurum, ubi politica Veneto-

Προσιρρηται, διασώζουσι τὸν βασιλέα μέχρι τοῦ ταύρου τῆς
 πολιτικῆς τοῦ μέρους τῶν Βενέτων. καὶ δέχονται τὸν βασι-
 λέα ἐν τῷ ταύρῳ καὶ διασώζουσιν ἕως τῶν ἀρτοποιῶν τῆς
 πολιτικῆς τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ δέχονται τὸν βα-
 σιλέα ἐν τῷ φόρῳ τῶν περατικῶν Πρασίνων, ἐν τῷ πλακοῦ-5
 τῷ τοῦ μιλίου τῆς πολιτικῆς μέρους τῶν Πρασίνων, δέχον-
 ται τὸν βασιλέα ἐν τῷ ζευξίπῳ τῶν περατικῶν μερῶν Βε-
 νέτων, δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ χαλκῇ. καὶ εὐθέως πε-
 ζεύουσιν ἅπαντες, καὶ μένει ἔφιππος μόνος ὁ βασιλεύς κα-
 κῆθεν δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων, ὡς προσιρρηται, διέρχεται 10
 διὰ τῶν κορτίνων μέχρι τῆς ἔνδον μεγάλης πύλης τῶν ἐσκο-
 κουβίτων, ἐν ἣ γίνεται ἡ τῶν σκριβόνων προβολή, καὶ πε-
 Δζεύει ἐκεῖσε καὶ διέρχεται διὰ τῶν ἐσκοκουβίτων ἔμπροσθεν
 τῶν τριῶν πυλῶν τοῦ κομιστωρίου, μένουσι δὲ ἐκεῖ οἱ τῆς
 συγκλήτου ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασι- 15
 λεύς τὴν μέσην πύλην τὴν εἰσάγουσαν πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ
 Κυρίου, μένουσι δὲ ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ὑπερ-
 ευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασι-
 λέως εἰς τὴν χαλκὴν πύλην τοῦ Κυρίου, κλείουσιν εὐθέως
 τὰς θύρας οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασι- 20
 λέα, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὴν τόγα ἀπὸ τῆς κεφα-
 λῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεύς καὶ ἴσταται ἔμπρο-
 Ed. L. 51 σθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἄψας κηρούς, εὐχεται ἐκεῖσε,
 καὶ εὐξάμενος διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου
 καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου, καὶ διελθὼν 25

5. πλέκῳ τῷ ed. 16. πύλην εἰσάγουσαν ed.

rum factio, cum perducit. Haec Imperatorem in tauro excipit et ad
 tabernas pistorum, ubi politica factio Prasinorum adest, deducit,
 quae cum in foro transitoriae factionis Prasiniae, in substructione
 milii politicae factionis Prasiniae excipit. In zeuxippo eum transito-
 ria Venetorum factio, deinde in chalice, excipit. Mox omnes pedi-
 bus incedunt, solus Imperator equo vehitur, et inde ab omnibus
 stipatus ut dictum est, per cortinas usque ad interitrem magnam
 portam excubitorum, ubi scribarum promotio instituitur, transit,
 equo descendit perque excubias ante tres consistorii portas dispo-
 sitas abit, ubi senatores fausta Imperatori precantes subsistunt:
 is vero mediam portam ad templum Domini ducentem ingreditur,
 ubi patricii et strategi, qui et ipsi fausta Imperatori apprecantur,
 adsunt. Quo aeneam portam templi Domini ingresso, cubicularii
 ianuas statim claudunt et Imperatori acclamant, qui postquam
 praepositus togam seu tiam a capite eius demisit, intrat, ad
 sanctas ianuas subsistit et precatur. Quo facto per porticum templi
 Dei hemicyclum triconchii perque porticum quadraginta sanctorum

διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα, εἰσέρχεται ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ σπάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες
 ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολ-
 λῶς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους” καὶ ἐξέρχονται. (Θ.) Ἰστέον δὲ,
 5δοὶ εἰ μὲν τύχη τῇ αὐτῇ προελεύσει, ἤγουν τῇ δευτέρᾳ τῆς
 διακαιησίμου, ἢ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τελεῖται οὕτως.
 ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἠλλαγμένος τὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ στο-
 λήν, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ φόρῳ, τῇ τάξει καὶ προελεύσει τῆς B
 τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἑορτῆς, καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ φόρῳ καὶ τε- Ms. 51. a
 10λίεσας ἅπαντα κατὰ συνήθειαν, ἃ εἶωθεν ἐν τῇ τοῦ εὐαγγε-
 λισμοῦ ἑορτῇ τελεῖν, διέρχεται τὴν μέσην λιτανεύων, ἀρξα-
 μένου τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ τῆς ἑορτῆς τροπάριον „σῆ-
 μερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον”, καὶ ἀπέρχεται
 μέχρι τῆς παναγίας Θεοτόκου τῶν διακονίσσης. καταλαβὼν
 15δὲ ἐκεῖσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ καὶ τελεῖ τὸ προκείμενον,
 τὸν ἀπόστολον καὶ τὸ ἄκρατον εὐαγγέλιον, καὶ μετὰ τὴν
 ἐπιτετῆ ἀπαλλάσσει ὁ βασιλεὺς τὴν στολήν, ἣν φορεῖ τοῦ εὐαγ-
 γελισμοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν τῆς αὐτῆς ἡμέρας στολήν,
 ἣν οὖν δευτέρας τῆς διακαιησίμου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. καὶ C
 20ἀρξαμένου ἐν τῷ ἄμβωνι τῶν ψαλιτῶν „Χριστὸς ἀνέστη,”
 ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἀπέρχεται λιτα-
 νέων, ἀρχομένου τοῦ τῆς καταστάσεως τὸ τροπάριον ἐν τῷ
 ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἐκτελοῦνται τὰ τῆς προελεύ-
 σεως δευτέρας τῆς διακαιησίμου ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. Ἰστέον
 25δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐγένετο

2. καὶ πάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ αὐτῷ ἐδ.

aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes stantes, *In multis
 bonaque tempora*, Imperatori acclamant, mox egrediuntur. (IX.) Sci-
 endum est, hanc processionem, scilicet secundae diei septimanae re-
 novationis, si festum annuntiationis incidit, hoc ritu celebrari.
 Imperator veste, quam festo annuntiationis gestare solet, indutus,
 ad forum in ordine et processione festi annuntiationis procedit, quo
 facto peractaque pro more omnibus, quae eo die peragi solent, per
 mediam solenni ritu procedit, ceremoniario troparium festi: *Hodie
 principium salutis nostrae*, inchoante. Deinde ad S. Deiparam dia-
 conissae-abit, ubi templum ingreditur. Quo postquam accessit, tem-
 plum intrat, repositum ibi apostolicum librum et sanctum evangelium
 recitat et post ~~ostensam~~, veste annuntiationis, quam gestat, exuta,
 habitum diei eius seu secundae septimanae renovationis, sumit ut
 supra dictum est. Psaltis in ambone hymnum *Christus resurrexit*,
 exoris, egreditur et cum solenni pompa abit, ceremoniario tropa-
 rium in sanctorum apostolorum aede inchoante: ceteri ritus proces-
 sionis secundae renovationis ut supra exposuimus observantur.

ἡ τάξις αὐτή. ἱππεύει ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σκαραμαγγίου χρυσοῦφάντου ἐστεμμένως, καὶ οὕτως ἀπέρχεται εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους, καὶ πάλιν ὑποστρέφων ἔφιππος περιβάλλεται κολώβιον τὸν λεγόμενον βότρυν, καὶ στέφεται τὸ ἄσπρον στέμμα καὶ οὕτως ὑποστρέφει, καὶ τελεῖται οὕτως ἕως τῆς 55 Δοήμερον ἡμέρας.

ΚΕΦ. ια΄.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ γ' διακαινησίμου εἰς τὸν ἅγιον Σέργιον.

Προέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἠλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν γλανθιδίων, ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τὴν αὐ- 10 τοῦ στολὴν, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ Ed. L. 52 τρικλίῳ. περὶ δὲ ὧραν τρίτην γίνεται ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσιμον, καὶ περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβητήσιον λευκὸν καὶ τζιτζάκιον, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοῦ τρι- 15 πέτωνος καὶ ἴσταται ἐν τῇ ἐξαγούσῃ πύλῃ τοῦ τριπέτωνος πρὸς τὸν λαυσιακόν, οἱ δὲ πατριῖοι καὶ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὴν αὐτὴν πύλην μέχρι τῆς ἐξαγούσης πύλης εἰς τὸν Ἰου- Ms. 51. b στινιανὸν ἔνθεν ἀκείσει. προσκνησαντων δὲ πάντων τῷ βασιλεῖ, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς καταστά- 20 σεως καὶ λέγει· „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τῷ βασιλεῖ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων αὐτῶν, ἐξέρχεται τῷ τρικλίῳ τοῦ Ἰου-

4. κολωβίῳ τῷ λεγομένῳ βότρυν ed. 23. ἐν τῷ τρικλ. ed.

Sciendum est, sub Leone gloriosae memoriae hunc ordinem institutum esse. Imperator cum scaramangio auro intexto equo ad sanctos apostolos vehitur, et revertens, colobio, quod botrys dicitur, induitur, capiti alba corona imposita, et ita revertitur, id quod ad hunc diem observari solet.

CAP. 11.

Observanda die tertio septimanae renovationis in sancti Sergii.

Proceres omnes tunicis candidis, unusquisque suo ordine vestique, procedunt, et intrat pompa Iustiniani triclinium. Circa horam tertiam metastasimum seu processio instituitur, ubi Imperator dibettesio albo et tiztacio indutus, praefectis cubiculicis cum comitantibus, per aureum triclinium ac tripetonem transit inque porta eius ad lausiacum ducente subsistit, patricii vero et stratego ab utroque latere portae ad eam usque, quae ad Iustiniani triclinium ducit, adsunt. Qui postquam omnes Imperatorem adorarunt, praepositus a mandato cerimoniaro signum dat et dicit: *Iubets*: at illi: *In longa et*

στιανωῦ καὶ ἴστανται ἐν τῷ πρώτῳ ὀμφαλίῳ τοῦ αὐτοῦ τρι-
κλίνου. ἐνωθέντες δὲ οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἐκεῖσε καὶ
ἡ λοιπὴ σύγκλητος καὶ πεσόντες, νεύοντος τοῦ πραιποσίτου
ἀπὸ κελεύσεως σιλεντιαρίῳ τῷ ἑστώτι ἐν μέσῳ τῆς δοχῆς,
Ἐπακείνος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τῷ βα-
σιλεῖ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” οἱ δὲ σπαθαρο-
κωνδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν πατρι-
κίων, καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκείθεν ὡς εἴ-
θισται αὐτοῖς ἐν ἐκάστη προελεύσει τοῦτο τελεῖν. **δηριγενο-**
ιομενος δὲ ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, διέρχεται ἐπὶ τὰ σκῦλα, ἐν
δὲ τῷ ἵπποδρομίῳ ἴστανται κωνδιδάτοι, σκρίβονες καὶ βασι-
λικοὶ μανδάτορες ὡς μέλλοντες δηριγεῦν τὸν βασιλέα, ἤνικα **C**
ἔξελθῆ τῷ ἵπποδρόμῳ. καὶ ἔξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵππο-
δρόμῳ, δηριγεύομενος ὑπ' αὐτῶν πάντων καὶ τῶν προειρη-
15μένων, διέρχεται διὰ τοῦ ἵπποδρόμου, τὰ δὲ πλήθη τῶν
ἄλλων ἴστανται ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ὑπερευχόμενοι τὸν βασι-
λέα. καὶ διελθὼν ὁ βασιλεὺς δηριγεύομενος ὑπὸ πάντων, διὰ
τῶν παλαιῶν ἀσηκρησιῶν ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου
Σεργίου. μέλλοντος δὲ τοῦ βασιλέως εἰσερχεσθαι ἐν τοῖς κα-
20τοχουμνεσίοις, μένουσιν ἔξω τῆς πύλης πατρίκιοι καὶ στρατη-
γοὶ, ὁ δὲ ἡγούμενος τοῦ αὐτοῦ ναοῦ δέχεται ἐκεῖσε τὸν βασι-
λέα ἀπὸ τῆς πύλης, βαστάζων θυμιατὸν καὶ θυμιῶν ἔμπρο-
σθεν τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐν τοῖς κατη- **D**

1. ἴστανται ed. et mox τρικλίνου ἐνωθέντες. 4. ΣΧΟΛ. Ἰστέ-
ον, διε, πραιποσίτου μὴ ὄντος, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ ὁ πριμι-
κῆριος τοῦ κουβουκλείου.

felicia tempora etc. acclamant. Ab his omnibus stipatus, e tricli-
nio Iustiniani egreditur et in primo eius umbilico consistit. Patri-
cii autem et strategii ibi congregati cum reliquo senatu adstantes,
eum adorant, praeposito a mandato signum silentiario dante, eoque
dicente: *Iubete*: ipsi vero Imperatori acclamant: *In multa bonaque*
tempora. Spatharocandidati et spatharii a tergo patriciis, cubiculo
praefecti ab utroque latere ut ipsis in singulis processionibus so-
lenne est adstant. Ab his stipatus Imperator ad scyla transit: in
circo vero candidati, scribes et Imperatorii mandatores Imperatorem
in circum procedentem comitaturi adsunt. Qui ut circum intravit,
ab his omnibus et ante dictis stipatus, per eum transit, dum multi-
tudo interea fausta ei apprecatura in circum convenit. His comi-
tantibus, per antiquum secretum ad S. Sergii abit. Dum catechu-
mena ingressurus est, patricii et strategii foris subsistunt, hegume-
nus vero seu monasterio praefectus thus et unguenta ferens et ante
Imperatorem incensans, eum excipit. Qui catechumena ingressus,
cercis ante sacrarium super Imperatoriis portis accensis, precatur:

χοιμενεύεις, ἅπτε κηρούς ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ὑπερ-
 θεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν καὶ εὐχεται ἐκεῖσε εὐξάμενος δὲ
 ἐν τῷ ὄντι τῶν κατηχοιμενεύων εὐκτηρίῳ τῆς ὑπεραγίας Θεο-
 τόκου, ἅψας δὲ καίκεϊσε κηρούς καὶ εὐξάμενος ἐξέρχεται, καὶ
 Ma. 52. ἴσταται ἐν τῷ παρακνυμπτικῷ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ᾧ εἰδισται⁵
 αὐτῷ καθ' ἐκάστην προέλευσιν ἴστασθαι καὶ ἐκτελεῖν τὴν θείαν
 Ed. L. 53 λειτουργίαν, ἅπτε δὲ καίκεϊσε κηρούς. (B.) Τῷ δὲ καιρῷ τῆς
 θείας κοινωνίας ἀνέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ καὶ λοιπῶν ἱερέων,
 προσφέρων τὸ τίμιον δῶρον, καὶ εἰσελθόντος τοῦ ἱερέως μετὰ
 τοῦ τιμίου δῶρον, κοινωνεῖ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, καὶ
 ἐξελθὼν εἰσέρχεται ἐν τῷ μηταωρίῳ. κοινωνήσαντες δὲ καὶ οἱ
 τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες, ἀπέρχονται οἱ ἱερεῖς καὶ προτιθέασι
 τὸ τίμιον δῶρον ἐν τῷ ἀντιμισίῳ τῷ ὄντι ἀπέναντι τοῦ θυσια-
 στηρίου ὑπερθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ προσκληθέντες οἱ
 πατρίκιοι, στρατηγοὶ τε καὶ ἡ σύγκλητος παρὰ τοῦ τῆς κατα-¹⁵
 στάσεως, κοινωνοῦσι, καὶ εἰδ' οὕτως κατέρχονται οἱ ἱερεῖς πρὸς
 τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν. καὶ τῆς θείας λειτουργίας
 βτελεσθείσης, διέμχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τῶν κατηχοιμενεύων,
 καὶ κατελθὼν ἐν τῷ τρικλίνῳ, καθέζεται ἐπὶ τῆς αὐτοῦ τι-
 μίας τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν ἂν κελυῆ καλέσαι. κρα-²⁰
 ματίσας δὲ καὶ ἀναστάς, περιβάλλεται τὸ τζιτζιάκιον; καὶ
 θρηγιευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, μαγλα-
 βιτῶν τε καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ τῶν κατηχοι-
 μενεύων ὁ δὲ ἡγούμενος θυμιᾷ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέ-

6. καὶ τελεῖν ed.

precatus autem in oratorio sanctissimae Deiparae in catechumenis,
 cereos accendit et ibi quoque precatur, postea egressus, in emi-
 nentiori parte sacrarii, ubi in singulis processionibus stare divi-
 numque officium celebrare solet, subsistit et ibi quoque cereos ac-
 cendit. (II.) Tempore autem sacrae communionis sacerdos cum reli-
 quis clericis accedit, divinum munus afferens, quo allato, Imperator
 communionem in oratorio accipit, et egressus metatorum intrat.
 Postquam vero omnibus cubiculariis sacra communio imperita est,
 sacerdotes abeunt, venerandum donum in antimensio, quod ante
 sacrarium supra Imperatorias ianuas est, reponunt, et accessiti a
 cerimoniaro patricii, strategii et senatus, communicant, sacerdotes
 ad perendam divinam liturgiam abeunt. Quo facto Imperator per
 catechumena digreditur, et postquam se ad triclinium contulit, cum
 amicis, quos vocari iusserit, venerandae mensae suae adsidet. Ut a
 convivio surrexit, tztzaciium induit, et a cubiculo praefectis, man-
 clavitis ac reliquis ministris stipatus, per catechumena transit, he-
 gumeno ante Imperatorem ad portam usque catechumenorum incen-
 sante. Egressum inde Imperatorem patricii et strategii in ea porta,

χοι τῆς ἔξαγούσης πύλης τῶν κατηγουμένων. ἔξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως τὴν αὐτὴν πύλην, δέχονται αὐτὸν πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἐν τῇ αὐτῇ πύλῃ, ἐν ᾗ καὶ ἔμειναν ἐν τῇ εἰσοδῷ τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἑπρωρημένων κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν, διέρχεται διὰ τῶν πα- C
λαιῶν ἀσηκρησιῶν καὶ τοῦ ἵπποδρόμου, οἱ δὲ πατρίκιοι μένουσιν εἰς τὰ σκύλα, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε δηριγεύομενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως, μετὰ τῶν σιλεντια-
10ρίων διέρχεται διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως μένει μετὰ τῶν σιλεντιαρίων ἐν τῇ πύλῃ τοῦ λαυσιακοῦ, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα, καίκεῖθεν δηριγεύομενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, εἰσέρχε- Ms. 52. b
ται διὰ τοῦ τριπέτωνος ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἀπαλλάξας
15τὸ τζιτζιάκιον, καθέζεται ἐπὶ τῆς αὐτοῦ τιμίας καὶ χρυσῆς τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, οὓς ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. χορὴ δὲ εἰδέναι καὶ τοῦτο, ὅτι ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν βλαχέρναις μετὰ λιτῆς, καὶ ἐν τούτῳ οὐχ εὐρίσκεται εἰς τὴν προέλευσιν ταύτην. D

20

ΚΕΦ. ιβʹ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ δ' τῆς διακαινησίμου, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ τελεῖται.

Προέρχονται πάντες ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, ὡς ἀνωτέρω προεῖρηται, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ

1. ἀγούσης ed. κατηγουμένων cod. 10. Verba: διέρχεται — μετὰ τῶν σιλεντιαρίων om. ed. 17. δὲ om. cod.

In qua in Introitu Imperatoris remanserant, excipiunt: qui a praedictis eodem ordine stipatus, per antiquum secretum et circum discedit, patriciis interim ad scyla subsistentibus faustaque ei apprecantibus. Inde cum cubiculo praefectis, cerimoniario et silentiariis transit triclinium Iustiniani. Cerimoniarius autem cum silentiariis manet in porta lausiaci, et fausta apprecantes comitantur; postea a praefectis cubiculi stipatus, per tripetonem aureum triclinium ingreditur et, exuto tizitacio, venerandae et aureae mensae suae cum amicis, quos eo die invitari iussit, adsidet. Et hoc observandum est, patriarcham eo die cum processione ad blachernas abire et propterea huic pompae adesse non posse.

CAP. 12.

Observanda quarta die renovationis, et de ritibus tunc peragendis.

Omnes ut supra dictum est albis tunicis prodeunt; et pompa Iustinianicum triclinium intrat. Imperator autem dibeterio et tuisa-

Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβάλλεται διβητήσιον
καὶ τζιτζάκιον καὶ ἴσταται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ ἐν τῇ ἔξαγού-
Ed. L. 54 ση καμάρῳ ἐν τῷ τριπέτωνι· τὸ δὲ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν βῆλον
αἰρεται ὑπὸ σιλεντιαρίου, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ κελύσεως ὀστιά-
ριος, εἰσάγει τὸν ὄρφανοτρόφον ἡλλαγμένον, καὶ σὺν αὐτῷ⁵
εἰσέρχονται φωτίσματα ἕξ, καὶ ἐκ τῶν ὄρφανῶν ὄρφανα ἕξ, πα-
ρακρατοῦντα φωτίσματα, καὶ ἐκμάσσουσι τὰ τούτων μέτωπα
ᾧ, τε πρεσβύτερος καὶ ὄρφανοτρόφος, καὶ ἀσπάζεται ὁ βασι-
λεὺς τὸ αὐτὸ φῶτισμα ἐν τῷ μετώπῳ. τελεσθέντων δὲ τούτων
καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς πέντε φωτίσμασι καὶ ἀσπασαμένου αὐτὰ 10
τοῦ βασιλέως, εὐθέως φωνοβολουσι τὰ ὄρφανα ὡς εἰδισται αὐ-
τοῖς, καὶ εἰληφῶτα ἀποκόμβια παρὰ τοῦ βασιλέως ἕξέρχονται,
καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι, καὶ καθέξ-
Βται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τιμίᾳ χρυσῇ τραπέζῃ μετὰ καὶ ἀρχόν-
των, οὓς ἂν καλέσῃ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. 15

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ τῆς τοῦ πατριάρχου προσκλήσεως.

Χρῆ τὸν πραιπόσιτον τῇ ἡμέρᾳ τῆς τετράδος ὧρα πρώτη
εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ὑπομῆσαι, εἰ ἄρα κελύσει
προσκληθῆναι τὸν πατριάρχην, ὅπως ἐλθὼν τῇ ἐπαύριον ὁ πα- 20
τριάρχης μετὰ πάντων τῶν εἰωθῶτων αὐτῷ ἱερέων πρὸς τὸ

6. παρακρατοῦντα φωτίσματα conl. Leich., παρακρατῶν φωτί-
σμα cod. et ed. 7. ἐκμάσσωσιν cod. 8. ὁ δὲ πρεσβ. ed.
15. κελύσει ed.

cio indutus, in aurei triclinii camera, quae tripetoni proxima est,
subsistit: argentearum portarum velum a silentiario tollitur, et e-
gressus ostiarius a mandato, orphanotrophum mutata veste adducit,
cum quo sex candelabra totidemque ex orphanis ea portantes intrant,
quorum frontem presbyter et orphanotrophus abstergunt, Imperator
autem candelabra eiusmodi in fronte osculatur. Quod postquam et
in reliquis factum, et singula Imperator osculatus est, statim orphani
ut mos est canunt, et solennibus apocombiis ab Imperatore acceptis,
discedunt, paratoque convivio, cibi afferuntur: Imperator aureae
ac venerandae mensae cum proceribus, quos vocari eo die iussit,
accumbit.

CAP. 13.

De patriarchae invitatione.

Praepositus die quartae feriae hora prima Imperatorem adire et
quaerere debet, an patriarcham invitari iubeat, ut postero die cum
omnibus sacerdotibus, quos secum adducere solct, ad agapen Impe-
ratori dandam adque epulas cum eo in splendida aurea mensa cele-

δοῦναι ἀγάπην τῷ βασιλεὶ καὶ ἀριστῆσαι ἐν τῇ τιμῇ χρυσοῦ
 τραπέζῃ μετὰ τοῦ βασιλέως κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς καὶ ἀνωθεν C
 παραδεδομένην ἀκριβειαν. τοῦτο δὲ τελεῖται ἐν οἴῳ δ' ἂν
 ἡμέρα κελεύσῃ ὁ βασιλεὺς ἀριστῆσαι μετ' αὐτοῦ τὸν πατρι- Ms. 53. a
 5 ἀρχῆν· πρὸ γὰρ μιᾶς ἡμέρας γίνεται ἡ πρόσκλησις ἀπὸ κε-
 λεύσεως, καὶ ἀποστέλλει ὁ πραιπόσιτος κουβικουλάριον καὶ
 σιλεντιάριον, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχῃν μετὰ τῶν
 σὺν αὐτῷ προειρημένων.

ΚΕΦ. ιδ'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ ἐ τῆς διακαινησίμου, τοῦ ἀσπασμοῦ τε-
 λουμένου ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου. D

Προέρχονται πάντες ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων,
 ἔκωστος μετὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ εἰσ-
 15 ἔρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. ἀποστέλ-
 15 λεται δὲ ἀπὸ κελεύσεως διὰ τοῦ πραιποσίτου κουβικουλάριος
 καὶ σιλεντιάριος, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχῃν καταλα-
 βόντος δὲ τοῦ πατριάρχου, εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀψίδος, καὶ
 διελθὼν διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικύγγου, εἰσέρχεται διὰ
 τοῦ μονοθύρου τοῦ εἰδικοῦ καὶ κατέρχεται τὰ βασμῖδια,
 20 καὶ μέλλοντος αὐτοῦ κατέρχεσθαι τὰ σκαλία τοῦ λαυσιακοῦ,
 δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες, καὶ διελθόντες Ed. L. 55
 μέσον διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, εἰσάγουσιν αὐτὸν οἱ τοῦ κουβου-
 κλείου ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ ὥρολο-
 γίου. ἴσταται δὲ σκάμνον ἐκεῖ, καὶ ἤπλωται ἐπ' αὐτὸ σκα-
 21. καὶ δέχονται cod.

brandas antiquo ritu et supra accurate exposito praesto sit. Hoc
 vero singulis diebus, quibus Imperator ad coenam invitari patriar-
 cham iusserit, observatur: pridie enim invitatio a mandato fit, et
 praepositus cubicularium ac silentiarium mittit, qui patriarcham cum
 suis comitibus ad epulas advocant.

CAP. 14.

Observanda die quinta septimanae renovationis, dum saluatio in
 aureo triclinio instituitur.

Procedant omnes albis tunicis induti, singuli ordine suo ut su-
 pra dictum est, et ingreditur Iustiniani triclinium processio. Mitti-
 tur vero a mandato per praepositum cubicularius ac silentiarus, ut
 patriarcham advocent, qui cum advenit, per apsidem intrat perque
 porticum triconchii et ianuam aerarii ad gradus pergit, eumque per
 scalas lausiaci descendens cubicularii omnes excipiunt, perque me-
 dium lausiaci euntes, in tripetonem ducunt, ubi coram horologio
 stat. Ibi scamnum, cui aulacum instratum, repositum est; ei, post-

μνάλιον, καὶ εἰσελθὼν καθέζεται ἐπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ πραιπόσι-
 τος εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ εὐθέως ὁ βασιλεὺς φορῶν
 τὸ διβητήσιον αὐτοῦ, περιβάλλεται τζιτζάκιον, καὶ λαβὼν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχεται καὶ προσ-
 καλεῖται τὸν πατριάρχην, ὁ δὲ πατριάρχης ἐπακουμβίζων τῆς
 τοῦ πραιποσίτου χειρὶ, εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ
 δέχεται αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου,
 καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι,
 ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καθέζονται ὁμοῦ ἐν τῷ αὐ-
 τῷ τρικλίνῳ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας πρὸς τὸ δοῦναι τὴν
 ἀγάπην, εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ κελεύσεως. καὶ
 οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἵστανται ἔνθεν κἀκεῖσε τῆς
 χρυσοῦς τραπέζης πλησίον τῶν χρυσοῦν σκευῶν, οἱ δὲ σπαθα-
 ροκουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι ἵστανται ὀπισθεν τῶν
 ἐσωτάτων ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ σκευῶν ἔνθεν κἀκεῖσε, διὰ τὸ
 χωρηθῆναι τοὺς μέλλοντας εἰσεῖναι ἐν τῇ ἀγάπῃ ἱερεῖς. καὶ
 ὁ μὲν βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ σελλίου χρυσοῦ ἔμπροσθεν
 τοῦ πενταπυργίου, ὁ δὲ πατριάρχης ὁμοίως καὶ αὐτὸς καθέ-
 ζεται ἐπὶ σελλίου ἕξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως, οὐ μέντοι ἐπί-
 σης οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἵστανται ὀπισθεν τοῦ βα-
 σιλέως κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος
 παρὰ τοῦ βασιλέως, νέει τῷ ὀστιαρίῳ, κἀκεῖνος ἐξέρχεται
 κατέχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ βεργίον χρυσοῦν διῶλιθον, καὶ
 ἐτοιμάσας βῆλον ἅ, μητροπολίτας, εἰσέρχεται καὶ ἵσταται ἐν

12. κἀκεῖσε R. ex script. cod. κακεῖσαι, κἀκεῖθεν ed. 20. σπα-
 θάριοι cod. et ed.

quam ingressus est, insidet. Praepositus vero venit et Imperatori
 adventum patriarchae nuntiat, qui statim sumto dibetisio suo, tai-
 tzacium induit: ille, accepto ab Imperatore signo, egreditur et pa-
 triarcham vocat, qui manui praepositi innixus, aureum triclinium
 intrat, in cuius medio Imperator eum excipit, et postquam se invl-
 cem adorarunt ac salutarunt, simul in eodem triclinio consistunt.
 Hora autem, qua agape distribuitur, adveniente, cubicularii a man-
 dato intrant, et cubiculo quidem praefecti ab utroque aureae men-
 sae latere prope aurea vasa, spatharocubicularii et cubicularii post
 reposita in aureo triclinio vasa hic illic adstant, ut ingressuris ad
 agapen sacerdotibus via pateat. Imperator in sella aurea ante pen-
 tapyrgium, pariter et ipse patriarcha in sella ad sinistram Imperato-
 ris, non eiusdem tamen altitudinis, adsidet: eunuchi autem proto-
 spatharii pone Imperatorem secundum ordinem suum adstant. Editto
 ab hoc signo, praepositus ostiario signum dat, qui virgam auream
 gemmisque ornata manu tenens abit velumque primum, metropo-
 litas, ordinat; deinde reverens, in limine argentearum portarum

τῆ οὐδῆ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου. (B.) Καὶ λαβὼν αὐθις τεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ δοσιταρίῳ, καὶ κεῖνος νύσσει τὸ βῆλον μετὰ τῆς χειρὸς, καὶ αἴρουσιν αὐτὸ ὑπερθεῖν σιλεντιάριοι. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ ἑαριστεροῦ μέρους τοῦ χρυσοτρικλίνου βῆλον α', μητροπολίται D καὶ ἐπίσκοποι, καὶ στάντος τοῦ δοσιταρίου ὑπὸ τὸ εἰρημένον βῆλον, πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ, καὶ ἀναστάντες διέρχονται μέχρι τῆς μέσης τοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ δοσιτάριος προπορεύεται αὐτῶν, καὶ ἐστὼς ἀπέναντι τοῦ πολυελαίου τοῦ κρεμαμένου ἐν 10 τῷ μέσῳ τῆς χρυσοῦς τραπέζης, πιπτόντων τὸ δεύτερον ἐκείσε καὶ ἀναστάντων, ἀπέρχονται καὶ ἵστανται ἐπὶ τῆς χρυσοῦς τραπέζης, καὶ στάντος τοῦ πρώτου αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς χρυσοῦς τραπέζης, πίπτουσι πάντες, λαβόντες δὲ ὁ, τε τῆς καταστάσεως καὶ ὁ ἑφερενδάριος τὸν πρώτον αὐτῶν, ἀποφέρου- 15 σιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τὰ γόνατα καὶ Ed. L. 56 τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους ἵσταται ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου. ἀσπασάμενοι δὲ καὶ οἱ εἰσελθόντες μετὰ ταῦτα ἅπαντες τῇ τάξει ταύτῃ, ἀπέρχονται καὶ ἵστανται ἀπ' αὐτοῦ ἐπ' Ms. 54. a 20 τοῦδεῖας ἅπαντες ἐν τῇ δεξιῷ μέρει, ὡς προεῖρηται. καὶ αὐθις ἐξελθὼν ὁ δοσιτάριος ἀπὸ κελεύσεως, εἰσάγει διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους βῆλον β', τὸν κληρον τῆς μεγάλης ἐκκλησίας προσκυνήσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ ὁμοίως τῇ προεῖρημένῃ τάξει καὶ ἀσπασάμενοι τὸν βασιλέα, ἀπέρχονται καὶ ἵστανται ἐν τῷ

1. ἐν τῇ δὲ ed.

aurei triclinii stat. (II.) Rursus praepositus, signo ab Imperatore accepto, ostiarium admonet, qui velum manu pulsat, quod silentiarii sursum attollunt. Et intrat per sinistrum aurei triclinii latus velum primum, metropolitae et episcopi, qui, stante sub dicto velo ostiario, in terram procumbunt et, postquam surrexere, ad medium triclinii procedunt. Ante ipsos ostiarius progreditur et ante lucernam in medio aureae mensae subsistit; hi, postquam ibi iterum in terram prociderunt et surrexere, abeunt et aureae mensae adstant, eorumque principe ad auream mensam constituto, omnes in terram procumbunt, cerimoniarius autem et referendarius principem eorum ad Imperatorem adducunt, quem, genua eius manusque amplexus, salutat, et ad dextrum latus digressus, post cubiculo praefectis adstat. Quod postquam deinde omnes, eodem ritu ingressi, fecere, post eum in dextra parte ut supra dictum est ordine stant. Rursus egressus ostiarius a mandato, per dextram triclinii partem velum secundum, clericos magnae ecclesiae, adducit: qui cum ipsi pariter eodem ritu Imperatorem adorarunt et salutarunt, abeunt et in sinistro eius triclinii latere post cubiculi praefectos adstant. Sic ostia-

Βᾶριστερῶ μέρει τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου. καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ δοσιτάριος ἀπὸ κελεύσεως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου, εἰσάγει διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους βῆλον γ', ἡγουμένους· εἰσελθόντες δὲ καὶ αὐτοὶ καὶ προσκυνήσαντες ἐκ γ', ἀσπάζονται τὸν βασιλέα⁵ ὃν τρόπον καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους, ἴστανται ἀπὸ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων. (Γ.) Καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν ῥεφερενδάριον, ῥίπτει αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως· ἀσπασάμενος δὲ τοὺς τε πόδας καὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ, ἀναστὰς ἀσπά-¹⁰

σζεται τὸν βασιλέα, καὶ ἀπελθὼν, ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει ἴστανται μετὰ τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας ἐν τῷ αὐτοῦ βαθμῶ, καὶ εὐθὺς ὁ τῆς καταστάσεως ἐξέρχεται· νεύων δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, λέγει· „κελεύσατε.“ καὶ ἀπελθόντες πάντες οἱ εἰσελθόντες διὰ τῶν τριῶν βῆλων, ἴστανται ὁμαδὸν ἐν τῷ¹⁵ κατωτέρῳ μέρει τῆς χρυσῆς τραπέζης. ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἀναστάντες, ἴστανται ἐν τῷ ἄνωτέρῳ μέρει τῆς αὐτῆς χρυσῆς τραπέζης, βλέποντες πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ποιεῖ ὁ πατριάρχης εὐχὴν συναπτῆν, καὶ τελεσθεΐσης τῆς εὐχῆς, λέγει ὁ πραιποσίτος· „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται ἅπαντες²⁰ οἱ ἱερεῖς τε καὶ ἡγουμένοι, καὶ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ γάρου, κάκειος τελοῦσι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κληρωρίου, γίνονται

19. συναπτῆν R., συναπτειν cod. et ed. 22. εἰσέρχεται ed.

rins a mandato, signo a praeposito dato, iterum egressus, per sinistrum triclinii latus velum tertium, hegumenos seu monasteriis praefectos adducit. Qui et ipsi ingressi et ter Imperatore venerati, eum salutant more ceterorum, qui ante ipsos advenerant, servato, et ad dextrum latus digressi, post metropolitans et episcopos stant. (III) Sic pariter cerimoniaris referendarius ad pedes Imperatoris prosternit: is genua pedesque osculatur; quo facto surgit et Imperatorem osculatur: mox ut abiit, in sinistro latere in eodem cum clero gradu stat, et statim cerimoniaris exit, Imperator autem praeposito signum dat, qui dicit: *Iubete*. Et postquam omnes in tribus velis ingressi abiere, in inferiori latere aureae mensae una adstant. Imperator vero et patriarcha surgunt et in superiori parte aureae mensae ad orientem versi stant, iubente patriarcha, ut collecta instituantur, quibus finitis, praepositus dicit: *Iubete*. Et egrediuntur sacerdotes et hegumeni omnes Imperatori felicia precaturi. Deinde Imperator et patriarcha ad templum S. Deiparae in pharo divinam liturgiam celebraturi procedunt, et instructo convivio, feracula apponuntur, vaticaque sacerdotes et hegumeni in palatio ma-

μίνσαι, καὶ οἱ μὲν κληθέντες ἱερεῖς τε καὶ ἡγούμενοι μένου-
 σιν ἐν τῇ παλατίῳ, οἱ δὲ λοιποὶ εἰληφότες χρήματα ἀναχω-
 ροῦσι καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. τελεσθείσης δὲ Ms. 54. b
 τῆς θείας λειτουργίας, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλη-
 σίας μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω·
 εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ κατὰ συνήθειαν ἱερεῖς ἀπὸ κελεύσεως καὶ
 ποιουσι τὸν στίχον, καὶ εὐλογήσας τὴν τράπεζαν ὁ πατριάρ-
 χης, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἔνδον τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρα τῇ
 εὐση ἐκ δεξιῶν τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ Ed. L. 57
 10 ἐκβάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες οἱ ἱερεῖς, ἦγουν
 οἱ κουβουκλείσιοι, ἐξέρχονται. (A.) Ἐκβαλόντος δὲ τοῦ βα-
 σιλεως τὸ σαγίον, ὅπερ φορεῖ, καθέζονται ἀμφοτέρω ὁ, τε
 βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης ἐν τῇ ἀποκοπτῇ τραπέζῃ, εἰσε-
 πεγκάντων δὲ τῶν κουβικουλαρίων τὰ κουκουμάρια, πίνουσι
 15 κρῶς ἀπαξ. τῇ γὰρ τάξει ταύτῃ εἰσέρχονται τὰ κουκουμάρια
 διὰ τῶν κουβικουλαρίων, ἥνικα ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατρι-
 ἀρχου ἀριστῆ. καὶ εἶθ' οὕτως, ὡς προεῖρηται, εἰσέρχεται ὁ
 τῆς τραπέζης, καὶ ἴσταται ἐν τῇ οὐδῶ τῶν ἀργυρῶν πυλῶν.
 20 εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκηνος τῷ τῆς τρα-
 20 πέζης. τοῦ δὲ τῆς τραπέζης νύξαντος τὸ βῆλον μετὰ τῆς
 χειρὸς, αἶρουσιν αὐτὸ σιλεντιῶριοι ὑπερθεῖν, καὶ εἰσέρχονται
 οἱ φίλοι· διὰ γὰρ τῆς ἑβδομάδος ἐν ἑκάστη εἰσόδῳ καὶ ἔξο-
 δῳ τοῦ αὐτοῦ βήλου ὑπὸ δύο σιλεντιαρίων βαστάζεται. εἰσ-
 25 ελθόντες δὲ οἱ φίλοι, καθέζονται ἐν τῇ τιμίᾳ χρυσῇ τραπέζῃ
 25 τοῦ βασιλέως, ὡσαύτως καὶ ἐν τοῖς παρατραπέζιοις, ὡσαύ-

10. ἀμύφορον cod. 18. ἐν τῇ δὲ ed.

nant: ceteri vero, postquam munera accepere, et ipsi fausta Impe-
 ratori precati, abeunt. Peracto divino officio, Imperator una cum
 patriarcha ex ecclesia redit aureumque triclinium cum sacerdotibus,
 qui stichum faciunt, intrat: patriarcha postquam mensae benedixit,
 abit et intra velum in camera ad dextrum latus argentearum por-
 tarum aurei triclinii sita omophorium deponit, quod postquam sa-
 cerdotes seu cubicularii accepere, egrediuntur. (IV.) Imperator au-
 tem postquam sagum, quod gestat, exuit, utrique, Imperator et pa-
 triarcha, mensae magnae accumbunt et semel, allatis a cubiculariis
 iis vasis, quae cucumaria vocantur, potum sumunt. Mos enim est,
 ut dum Imperator cum patriarcha convivium celebrat, cubicularii
 cucumaria afferant. Sic uti dictum est mensae praefectus intrat et
 in limine portarum argentearum subsistit. Mox Imperator praepo-
 sito, hic mensae praefecto, signum dat, qui postquam velum manu
 pulsavit, silentiarii illud sursum tollunt, et amici ingrediuntur; per
 haec septimanam enim in unoquoque introitu et exitu eiusdem veli
 a silentiariis portatur. Ingressi autem amici venerandae aureae men-

τοῖς καὶ ἐν τοῖς τοῦν ἀρχιερέων εἰσοδιεξόδοις μίνσων τε καὶ
 ἀλλοῦν χρόνῳ ἐν δὲ τῇ εὐδορίᾳ τοῦ ἐνὸς ἐκάστου μίνσου ἐν
 τῇ ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ ἡ βασιλεὺς τὸν πατριάρχην πρὸς τὸ εὐλο-
 γῆσαι τὴν ἀρχιερατικὴν προεδρίαν κατὰ μίνσων ἐνὶ ἐκά-
 στῇ ἀρχιερατικῇ συνεκτικῇ προκαθεδρίᾳ καὶ εὐλο-
 γῆσαι καὶ προσεγγεῖν τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας τελεσθεΐσης,
 ἀναστάντων καὶ ἐκπροσεγγιέντων τὸν βασιλέα ἐξέρχονται, καὶ
 μετὰ τὴν βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ τραπέζῃ
 καθίστανται καὶ μετὰ πρὸς ἑκάστῳ ἀνίστανται, καὶ εὐθέως ὁ βασι-
 λεὺς ἀναστάντων τε παγίον αὐτοῦ, προσκληθέντες δὲ καὶ οἱ το
 ἄλλοι ἀρχιερεῖς, καὶ περιβαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὄμο-
 σματικὸν αἶμα ἐν τῇ προεχθείσῃ καμάρα διὰ τῶν ἱερέων,
 ἀναστάντων καὶ προσεγγιέντων τὸν στίχον, καὶ μετὰ τὸν στίχον ἐπι-
 κληθέντων ἡ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται
 καὶ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους ὅ,τε βασι-
 λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασύμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς εἰς-
 ἰστένηται ἐν τῷ κατώτῳ αὐτοῦ, τὸν δὲ πατριάρχην λαβόντες
 εἰς τὸν ἄνω τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ κουβικουλάριοι, διασω-
 τήσαντες αὐτὸν μέχρι τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου.

ΚΕΦ. ιε.

Ὅταν εἴη παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου.

Ἐξέρχονται ἅπαντες ἐν τῷ παλατίῳ ἡλλαγμένοι ἀπὸ
 τῆς ἐκκλησίας ἁγίας, ὡς προεῖρηται· ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλα-

ti Imperatoris aequo ac appositis tabulis, dumque missus et reli-
 quos apparatus in coenaculum afferuntur, adsident, dumque singuli
 tabulas imponuntur, Imperator patriarcham ad eorum bene-
 dictionem invitavit. Is igitur unicuique metropolitaram pro sua praecel-
 lencia et dignitate id iniungit ac benedicit, omnique mensae ritu per-
 actis sursum et Imperatori fausta precati abeunt: solus Imperator cum
 patriarcha ad mensam remanet. Postquam vero adhuc semel potum
 bibissent, Imperator sagum suum induit: vocati sacerdotes intrant, et
 patriarcha omophorio suo in dicta camera per sacerdotes indutus,
 alius. Hi stichum faciunt, deinde patriarcha panem benedictum Im-
 peratori tradit, sacerdotes egrediuntur, et postquam Imperator et
 patriarcha se adoraverunt et salutarunt, ille ad suum cubiculum abit,
 patriarcham vero praefecti cubiculo et cubicularii excipiunt ipsam-
 que usque ad spatharicii portam comitantur.

CAP. 15.

Observanda in vigilia septimanas renovationis.

Quibus diebus albis induti ut dictum est in palatium conve-
 niunt, quo aperto, processio novum triclinium, quod Iustiniani vo-

εἶναι εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ νέῳ τρικλίνῳ τῷ καλου-ED. L. 58
 μένῳ Ἰουστινιανῷ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὄρας, στοιχεῖται τὸ
 κλητῶριον, εἰθ' οὕτως γίνονται μίνσαι. καὶ οἱ μὲν κληθέν-
 τες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἀπέρχονται ἐν τοῖς
 50αῖοις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν καθέζεται ἐπὶ τῆς χρυ-
 σῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ μετὰ τῶν φίλων, ὧν ἐκέ-
 λευσε κληθῆναι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας
 τελοθεισῆς, ἀνίστανται καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος ἐν τοῖς οἴ-
 κῳ αὐτῶν. ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ αὐτὴ τάξις παρακο-
 ιουλοθεῖ καὶ ἐπὶ τῇ αὐριον, ἧγουν τὸ σάββατον τῆς αὐτῆς ἑ-
 βδομάδος.

ΚΕΦ. 15.

B

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἀπὸ τῶν τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ ἐγλῆ Σοφίᾳ.

15 Εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἀπὸ ἀλλαξίμων εἰς τὸ Ἰουστι-
 νιανῶν, καὶ περὶ ὄραν τρίτην δίδονται μίνσαι, καὶ γίνεται
 μεταστάσιμον ἐν τῷ κομιστωρίῳ, καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπό-
 ται εἰς τὸν ἀγυουστέα καὶ ἀλλάσσουσι τὰ διβητήσια καὶ τὰς
 20αῖοις αὐτῶν ἐν τῷ ὄναποδίῳ καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 „κελεύσατε“ καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους“ καὶ C
 ἐξέρχονται ἕως τοῦ μεγάλου κομιστωρίου, ἐνθα ἴστανται

2. στείχεται ed. 15. εἰς τὸν cod.

caur, intrat. Hora autem adveniente, coenaculum paratur ferculaque
 apponuntur. Vocati ad convivium amici manent, ceteri omnes domum
 petunt. Imperator egressus, aureae mensae in aureo triclinio cum
 amicis, quos vocari iussit, adsidet, hi toto convivii ordine peracto,
 surgunt et omnes domum abeunt. Sciendum est, eundem morem
 et sequenti die seu sabbato eius septimanae obtineri.

CAP. 16.

Observanda dominica secunda post pascha, Imperatore et S. So-
 phiae abeunte.

Processio in mutatoris triclinium Iustiniani ingreditur, circa horam
 tertiam fercula afferuntur et metastasimum in consistorio fit:
 Domini ad augusteum abeuntes, dibetesia chlamydesque mutant et
 prodeunt. Prima receptio a patriciis in onopodio instituitur, ubi ceri-
 moniarius dicit: *Iubete*, et precantur: *In multa bonaque tempora* etc.
 Inde ad magnum consistorium, ubi comites, consistoriani ceterique
 senatores adsunt, procedunt, dominisque in ciborio super porphyre-

Constantinus Porphyrr. Vol. 1.

7

§ 55. Ἡ ὑπατοῦ, κομιστωάριον καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πορφυρῶν γραδηλίων, πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίοις, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, λαμβάνει ὁ σιλεντιάριος νεῦμα διὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε” οἱ δὲ δὲ „εἰς πολλοὺς χρόνους”, καὶ ἀπέρχονται διὰ τῶν σχολῶν. τὰ δὲ μέρη ἴστανται κατασφραγίζοντα καὶ μόνον, οἱ δὲ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες λέγουσι τοὺς λάμβους. καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ ἀπέρχονται εἰς τὰ κατηχούμενα οἱ δεσπόται καὶ μόνων ἅμα τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ λε-
 D τουργοῦσιν ἐκεῖθι καὶ ἀριστοῦσι μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ὑποστρέφοντες φοροῦσι τὰ διβητήσια οἱ δεσπόται καὶ τζιτζάκια, καὶ ὑποστρέφουσιν ὄψικευόμενοι ὑπὸ τῶν πατρικίων καὶ σιλεντιαρίων φορούντων σαγία ἀληθινὰ, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ Κυρίου τῆς ἐκκλησίας. 15

Ed. L. 59

ΚΕΦ. ιζ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ τετράδι τῆς μεσοπενηκοστῆς καὶ τῆς ἐν τῇ ναφ τοῦ ἀγίου Μωκίου προελεύσεως.

Πρόερχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἐννύχιοι ἠλλαγμένοι ἐν τῇ παλατίῳ, ἔχουν ἐν τῇ ναφ τοῦ Κυρίου, φοροῦντες σα-
 20

1. ὑπατοι, κομιστωάριον R. ex script. cod. κομιστωάριο super-
 scripto ο, ὑπατοι κομιστωάριου ed. 10. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, δεῖ τῆ κυριακῇ τῇ αὐτῇ [ταύτῃ ed.] τοῦ ἀντίπασχα ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπιππος ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους [τοῦ ἀγίου ἀποστόλου ed.] νεωστὶ γὰρ τοῦτο ἐξέθεντο. 11. ἀριστώσι ed.

ticis gradibus stantibus, senatores omnes una cum patriciis se prosternunt, Et postquam surrexere, silentiarius signum per praepositum accipit et dicit: *Iubete*: ipsi vero: *In multa bonaque tempora acclamant* perque scholas abeunt. Factiones quoque adsunt, tantum Imperatorem signantes, notarii vero et magistri iambos dicunt. Domini per concamerationem ad catechumena soli cum cubiculariis et silentiariis abeunt, peractoque ibi divino officio, cum patriarcha convivantur, revertentes dibetesia et tztizacia gestant, a patriciis et silentiariis stipati, qui saga purpurea gestant, perque ecclesiam Domini ingrediuntur.

CAP. 17.

Observanda feria quarta septimanae quartae post pascha et in processione ad templum S. Mocii.

Proceres omnes in mutatorijs noctu ad palatium seu ad templum Domini procedunt, quos inter patricii, strategii, praepositi, ostiarii et

γία ἀληθινά, πατριίκιοί τε καὶ στρατηγοί, πραιπόσιτοί τε καὶ ἐστιαριοὶ καὶ πριμικήριοι· οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι σπέκια ἀληθινά, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι, αἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἀπὸ καμνισίων, βασιάζοντες οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ τὰ δι-Β
στράλια αὐτῶν, οἱ δὲ κανδιδάτοι καὶ μωνδάτορες, ὡσαύτως καὶ οἱ σκριβωνες, τὰς ἑαυτῶν στολὰς, ὡς εἶδισται αὐτοῖς· ἀνδραγαθὸς δὲ τοῦ παλατίου ἐπὶ τοῦ Κυρίου, φορῶν ὁ βασι-
λεὺς σκαραμάγγιον διάσπρον χρυσόκλαβον καὶ στεφθεῖς ὑπὸ
ιοτοῦ πραιποσίτου, ἔξέρχεται ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, καὶ
δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατριίκιοι καὶ στρατηγοί. καὶ δηρι-
γεσόμενος ὑπ' αὐτῶν πάντων, ἔξέρχεται μέχρι τῆς μεγάλης
πύλης τῶν ἐσκουβίτων, ἐν ᾗ καὶ οἱ σκριβωνες προβάλλονται·
ἰσπεύει δὲ ἐκεῖσε ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἵππον ἐστρωμένον ἀπὸ Ms. 56. a
ἰσσελοχαλίνον χρυσοῦ διαλίθου χειμεντοῦ, ἡμφιεσμένου ἀπὸ
μαργάρων· ἐν δὲ τοῖς τέσσαρασι ποσὶ τοῦ αὐτοῦ ἵππου καὶ C
τῇ οὐρᾷ πρᾶνδιοι πέτασοι ἀποκρέμανται, καὶ διέρχεται διὰ
τῶν κορτίνων καὶ τῆς χαλκῆς. οἱ δὲ πατριίκιοι καὶ στρατη-
γοὶ καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ πάσης τῆς συγκλή-
του, φοροῦντες σαγία ἀληθινά, ἵππεύουσιν ἔξω τῶν κορτίνων,
καὶ οὗτοι μὲν ἐφ' ἵππων δηριγεύοντες τὸν βασιλέα μετὰ σι-
λεντιαρίων καὶ ἀπὸ ἐπάρχων καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως διερ-
χομένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἰστώντος τὴν προέλευσιν, οἱ δὲ πε-
ζοὶ αἱ δηριγεύοντες τὸν βασιλέα εἰσὶν οὗτοι· σπαθάριοι βα-
ζοτάζοντες διστράλια, φοροῦντες καὶ τὰ σκουτάρια αὐτῶν,
κανδιδάτοι βασιάζοντες ὁμοίως, σκριβωνες καὶ μωνδάτορες

2. et 3. σπαθάριοι ed.

primicerii saga purpurea, eunuchi protospatharii aequae ac barbati pro-
topatharii, spatharocubicularii et cubicularii a camisiis specia purpu-
rea, spatharocubicularii etiam dextralia sua, candidati vero, mandato-
res et scribones stolas suas pro more gestant. Aperto palatio, quod
templo Dei proximum est, Imperator scaramangio albo aureis clavis
ornato et a praeposito coronatus, e porta eius egreditur, ubi eum pa-
tricii et strategii excipiunt. A quibus omnibus stipatus, ad magnam
portam excubitorum, ubi scribones promoventur, procedit, et equo
ephippico aureo lapidibus et unionibus ornato, in cuius quatuor pe-
dibus et cauda taeniae seu brandea pendent, vectus, per cortinam
et chalcen transit. Patricii, strategii et cubiculo praefecti cum uni-
verso senatu, saga purpurea gestantes, extra cortinas equis conscen-
sis, cum silentiariis, expraefectis et cerimoniario, in medio ipsorum
procedente et pompam ordinante, Imperatorem comitantur: reliqui
pedibus euntes hi sunt: spatharii dextralia scutariaque sua gestan-

Δ βασιτάζοντες τὰ βεργία αὐτῶν, πάντες δὲ οὗτοι ἔνθεν κἀκεῖσε
 θρηγεύουσι τὸν βασιλέα, ἐν δὲ τῷ μέσῳ αὐτῶν σιλεντιάριοι
 τέσσαρες, βασιτάζοντες χρυσᾷ διάλιθα βεργία, φοροῦντες σα-
 γία ἀλθρινά. (B.) *Δθρηγεύομενος δὲ ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ*
βασιλεὺς ὑπὸ τε πεζῶν καὶ ἐφίππων, διέρχεται διὰ τε τοῦ
φόρου καὶ τοῦ ταύρου, τοῦ φιλαδελφίου, τοῦ βοῦς, τοῦ ξηρο-
λόφου καὶ τοῦ ἑξακιονίου. καταλαβὼν δὲ ἐν τῇ τριόδῳ, ἔνθα
ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ὀνησίμου, ἐκνεύει δεξιᾷ καὶ
διέρχεται διὰ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου· ἀπὸ δὲ τῶν
ἐκεῖσε εἰσέρχεται ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μω- 10
 Ed. L. 60 *κίου. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ λουτήρῳ καὶ διελθὼν*
μέχρι τῶν γραδηλίων τῶν ἀνερχομένων ἐν τῷ νάρθηκι, κἀ-
κεῖσε νιψάμενος, διέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, στάντες δὲ οἱ
πατριῖοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου πλησίον τῆς εἰσ-
αγοῦσης πύλης εἰς τὸν κοχλιᾶν, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα, 15
 Ma. 56. b *ἕκαστος αὐτῶν ὡς προείρηται. ὁ δὲ βασιλεὺς θρηγεύομενος*
ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλικῶν οἰκει-
ακῶν, τοῦ τῆς καταστάσεώς τε καὶ σιλεντιαρίων, ἀνέρχεται
διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ μικρὸν ἐκκλίνας ἀριστερὸν, διέρχεται
διὰ τῶν κατηχουμενίων τοῦ νάρθηκος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν 20
 Βοὶ *δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ὑπαλλάσσουσι διβητήσια ἄ-*
σπρα καὶ σαβάνια, βασιτάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν,
φοροῦντες καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, διέρχονται ὀπισθεν τοῦ βα-

22. *σπαθάριοι ed. et sic deinceps ubique.*

tes, candidati simili habitu, scribones ~~et~~ mandatores cum virgis suis,
 omnes Imperatorem utrinque ambientes: in medio eorum silentiarii
 quatuor, virgas aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. (II.) Ab
 his omnibus partim equis, partim pedibus euntibus stipatus Imperator,
 per forum, taurum, philadelphium, forum bovis, xerolophum et
 hexacionium transit. Postquam vero in trivium, ubi templum S. apo-
 stoli Onesimi situm est, pervenit, dextrorsum deflectens, per S. Iaco-
 bi Persae transit, inde templum S. martyris Mocii petit. Baptisterium
 autem ingressus, ubi ad scalas narthecis pervenit ibique manus
 lavit, per narthecem transit, patricii autem et strategi cum se-
 natu prope portam in cochleam ducentem adstantes, fausta Impera-
 tori eo, quo diximus modo apprecantur. Deinde a praefectis cubi-
 culo et Imperatoris ministris, cerimoniaro et silentiariis cinctus,
 per cochleam ascendit, et paulo ad sinistram declinans, per catechu-
 mena narthecis ad suum cubiculum transit, quod ingressus, dibeto-
 sium album mutat, eunuchi protospatharii dibetesia alba et sabana
 mutant, suosque spathobaculos et spathas gestantes, a tergo Impe-

αλλως, ως εἰδισται αὐτοῖς. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσελθὼν
 δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῆς λιτῆς με-
 τὰ τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βα-
 σιλεῖ. τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν
 5 τοῖς κατηγουμενίοις ὑπερθεῖν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, εἰσέρχον-
 ται οἱ βεσπτήτορες καὶ ὑκαλλάσσουσι τὴν χλανίδα τὸν βασι-
 λέα, τὰ δὲ ἐκείσε κρεμαμμένα βῆλα ἐν τοῖς κατηγουμενίοις
 κουβικουλάριοι ποιῶσιν. ἐξελθόντα δὲ τὸν βασιλέα ἐκ τῶν
 βῆλων καὶ θηριγενόμενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- C
 οιαλείου, δέχονται ἐκείσε ἕξω τοῦ βήλου πατρίκιόι τε καὶ στρα-
 τηγοῖ, καὶ πεσόντες προσκυνῶσι, καὶ νεύει ὁ πραιπόσιτος
 ἀπὸ κελύσεως τὸν τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύ-
 σατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
 χρόνους.“ καὶ θηριγενόμενος ὑπὸ πάντων φορεῦντων τὰ
 15 χρυσόταβλα αὐτῶν χλανίδια, κατέρχεται τὸν κοχλιάν, καὶ
 δέχονται αὐτὸν πάλιν ἐκείσε, ἔγουν ἐν τῷ πληρώματι τοῦ κο-
 χλιοῦ, πατρίκιόι τε καὶ στρατηγοῖ σὺν πάσῃ τῇ συγκλήτῃ
 καὶ πάντων πεσόντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ
 σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύ-
 20 χονται ὁμοίως „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Γ.) Δη-
 ριγενόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκείσε, διέρχεται δια
 τοῦ νάρθηκος, καὶ ἐξελθὼν τὴν οἴσαν ἄντικρυ τῶν βασιλικῶν
 πυλῶν τοῦ μεγάλου ναοῦ πύλην, κατέρχεται τὰ γραδῆλια, καὶ
 ἐκλίνας ἐξ ἀριστερῶς, ἐξέρχεται τὴν πύλην, δι' ἧς εἰδισται

9 θηριγενόμενων cod. et 10. δέχονται αὐτὸν ἐκ.

toris, ut ipsis mos est, procedunt. Cerimoniarius ingressus praepo-
 sitam monet, tempus processionis cum patriarcha instare, quod is
 Imperatori indicat. Quo e cubiculo suo in catechumena super Im-
 peratoris portis ingresso, vestitores intrant tunicamque Imperatoriam
 mutant, vela autem in catechumenis cubicularii suspendunt, egres-
 samque e velis Imperatorem et a praefectis cubiculo stipatum patri-
 cii et strategii extra velum excipiunt et prono in terram vultu ado-
 rant: praepositus a mandato ceremoniaro signum dat et dicit: *Iu-
 be: illi: In multa bonaque tempora* acclamant. Sic ab omnibus
 tunicas aureis segmentis gestantibus slipatus, per cochleam descen-
 dit, ubi ipsum rursus in plenitudine eius patricii et strategii cum
 universo senatu excipiunt, et postquam omnes in terram procide-
 runt, praepositus a mandato silentiario signum dat, hic dicit: *Iu-
 be: ipsi pariter: In multa bonaque tempora* ei acclamant. (III.) His
 comitantibus Imperator per narthecem transit, et e porta magui
 templi Imperatoris obversa prodiens, per gradus descendit, et ad si-
 nistram declinans, per portam, per quam egredi in omnibus proces-
 sionibus solet, exit, in media processioni occurrit, et cum ceteris ar-

αὐτῆ καὶ ἐκάστην προσλευσιν διέρχεσθαι, καὶ ἀπαντῆ τὴν
 λιτὴν ἐν τῇ μέσῃ, καὶ ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ
 Ms. 57. α τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον,
 εἶτα προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, δηριγενόμενος ὑπὸς
 τῶν κατὰ συνήθειαν, διὰ τοῦ λουτήρος, καὶ ἀνελθὼν τὰ εἰς-
 Ed. L. 6: ἄνωστα γραδῆλια ἐν τῷ νάρθηκι, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐτὸν
 κάρθηκα καὶ καθίξεται ἐπὶ σελλίου χρυσοῦ ἕξ ἀριστερᾶς
 τῆς εἰσαγωγῆς ὑπὸ τῶν βάθρων μέσης πύλης; ἐπεχόμενος
 μέχρως ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ λιτῆς. καὶ τούτου ἰδ
 γνωμένου καὶ μέλλοντος τοῦ τίμιου σταυροῦ εἰσέρχεσθαι
 τὴν εὐώνυμιον τῶν γραδῆλιων πύλην, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς,
 καὶ ἀνελθόντος τοῦ πατριάρχου τὰ γραδῆλια, ἀπέρχεται ὁ
 βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἴστανται ἀμφοτέροι ἐν
 τῇ οὐδῶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἄψας 15
 κηρούς εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰς-
 ὄδου τῆς θείας λειτουργίας, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπι-
 B θίδωσι τὰ κηρία τῷ πραιποσίτῳ· τελεοθείσης δὲ καὶ τῆς εὐ-
 χῆς, προσκυνεῖ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυ-
 ρόν. καὶ ἐπιλαβόμενος τοῦ βασιλέως τῆς χειρὸς τοῦ πατρι- 20
 ἀρχου, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλα-
 γίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλέα, καὶ ἀπελθόντων
 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ
 θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐξάμενος καὶ ἐπιδοὺς τῷ

13. τὰ γραδῆλια — πατριάρχου, καὶ om. ed.
 cd. 18. δὲ τῆς εὐχῆς ed.

15. τῆ οὐδῶ

dentibus precatus, venerandam et vivificam crucem sanctumque evan-
 gelium adorat. Postquam vero Imperator et patriarcha se invicem
 adorarunt, ille cum solenni comitatu per baptisterium ante processio-
 nem transit, et postquam per scalam narthecis ascendit, ipsum nar-
 thecem intrat ibique ad sinistram mediae portae, quae a scalis
 ducit, in sella aurea sedet, usque dum patriarcha cum processione
 advenerit, expectans. Quo factq, dum veneranda crux per sinistram
 portam scalae ingressura est, surgit Imperator, et ascendente pa-
 triarcha per scalam, Imperator cum patriarcha recedit, et ambo in
 limine Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator quidem
 cum accensis cereis precatur, patriarcha autem preces introitus divini
 officii recitat, et precatus Imperator cercois praeposito tradit: finita
 precatione, sanctum evangelium ac venerandam crucem adorat. Mox
 patriarcham manu prehendit unaque cum eo per medium templum
 et dextrum ambonis latus solem intrat, et ad sacras ianuas progressi,
 patriarcha sacrarium, aequae ac Imperator, postquam precatus est
 et cereois praeposito dedit, ingreditur. Sacrarium ingressuro, metro-

προσποίτω τοὺς κηρούς, εἰσέρχεται. ἤντικα δὲ μέλλει εἰσερ-
 χεσθαι εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐπιθρόνουσιν οἱ μητροπολίταις
 πρὸς τὸ εἶδος τὰ ἅγια θύρια πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυ-
 νήσας ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεποιημένους σταυρούς, εἰσ-
 έρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐχάμενος ὑπαλλάξας τὴν
 ἁγίαν τράπεζαν, ὡς εἰδύται αὐτῷ, κίθισιν ἐκ' αὐτῆ ἀπο-
 πόμφιον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ τῆς πλε-
 γίας τοῦ θυσιαστηρίου ἐκ δεξιῶν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν
 τοῦ βήματος. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μένει ἐν τῷ θυσιαστή-
 ρίῳ πρὸς τὸ ἐπιτέλειαι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου διέρχεται διὰ τῆς πλαγίας
 τοῦ γυναικίτου, εἰ δὲ πατρίκιοι ἴστανται ἔξωθεν τῆς πύλης
 τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὸν κοχλιῶν μετὰ στρατηγῶν, τῆς κατα- Ms. 57. b
 στάσεώς τε καὶ σιλενταρίων, μετὰ τῆς συγκλήτου ὑπερουχό-
 15 μετοι τὸν βασιλέα. (A.) Ὁ δὲ βασιλεὺς, θηριγενόμενος ὑπὸ
 τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν οἰκεια- D
 πῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικῷ κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχεται εἰς
 τὸ παρακωντικῶν, ἔνθα καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν τελεῖ καὶ
 εἰ μὲν καλεῖται ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἐκεῖος τὸν πατριάρχην,
 νομέχρης ἂν καταλάβῃ τοῦ ἀκουμβίσι αὐτὸν ἐν τῇ τραπέζῃ, εἰ
 δὲ μήγε, διέρχεται διὰ τῶν κατηχομενίων, θηριγενόμενος
 ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ.
 ἤντικα δὲ καταλάβῃ ὁ τοῦ κληρωρίου καιρὸς, ἐξέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, θηριγενόμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ
 15 ἀπέρχεται ἐν τοῖς κατηχομενίοις, ἐν οἷς καὶ ἡ τιμία τράπεζα Ed. L. 62
 ἴσταιται αὐτοῦ. καὶ δὴ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου ἀπὸ

politae sanctas ianuas pro more inclinant, et postquam cruces eis
 adhas adoravit, sacrarium intrat, precatumque instratum sacri altaris,
 ut solet, mutat eique apocombium imponit, et cum patriarcha per
 dextrum sacrarii latus ad sanctas ianuas bematis discedit. Interea
 patriarcha ad celebrandum divinum officium in sacrario manet, Im-
 perator autem inde egressus, per latus gynaecei transit, dum inte-
 rium patricii extra portam cochleae cum strategis, cerimoniario, si-
 lentiaris et senatu, fausta Imperatori apprecantibus, adstant. (IV.)
 Hic a praefectis cubiculi et Imperatoris ministris stipatus, per secretam
 cochleam ascendit et capellam, ubi et divinam liturgiam celebrat, in-
 greditur ibique, si ipsi placet, patriarcham, usque dum tempus, quo
 mensae accumbit, appropinquavit, expectat: sin minus, per catechu-
 mena, a dictis stipatus, transit suamque cubiculum petit. Appro-
 pinquante convivii tempore, iisdem comitantibus, e cubiculo ad ca-
 techumena, ubi et veneranda mensa sua stat, procedit. Invitatum
 ad convivium patriarcham praefecti cubiculo cum cubicularis a ma-

προσκήσεως, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ
 κουβικουλαρίων ἀπὸ κελύσεως ἐν τῷ κοχλίῳ, δι' οὗ ἀνήλθεν
 ὁ βασιλεὺς ἐν πρώτοις πρὸ τοῦ καταλαβεῖν τὴν λιτὴν, καὶ
 ἀποφέρουσιν αὐτὸν διὰ τῶν κατηγουμένων, καὶ εἰσελθὼν ἐνοῦ-
 ται τῷ βασιλεῖ. εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ποιοῦσι τὸν
 στίχον, καὶ λαβόντες οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς τοῦ πατριάρχου τὸ ὠμο-
 φόριον, ἐξέρχονται, καὶ καθέζονται ἀμφότεροι, ὁ, τε βασιλεὺς
 καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῇ τραπέζῃ. πίνοντων δὲ ὡς εἰδισται αὐ-
 τοῖς πρὸς ἅπαξ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπε-
 ζίου ἀκολουθίας τελεσθείσης, ἀνίστανται καὶ ἐξέρχονται, καὶ
 μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ κλητωρίῳ, πίνον-
 τες δὲ καὶ ἄλλιν ἀμφότεροι πρὸς ἅπαξ, ἀνίστανται. εἶτα προσκν-
 νήσαντες ἀλλήλους ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν πα-
 τριάρχης ἐξέρχεται, διασφίζουσι δὲ αὐτὸν ἄρχοντες τοῦ κου-
 βουκλείου μέχρι τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δη-
 ριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἄρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλι-
 Ms. 58. α κῶν οἰκειακῶν, ἀπέρχεται ἐν τῷ κοκῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος
 τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς προαιεύσεως, ἐξ-
 ἐρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν τοῖς κατηγουμένοις ὑπερ-
 θεν τῆς τῶν βασιλικῶν πυλῶν καὶ ὑπαλλάσσει τὴν στολήν,
 C βῶν ὁ πραιπόσιτος τὴν τιάραν, ἐπιτίθησιν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κε-
 φαλήν τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ
 κουβουκλείου, κατέρχεται ὑπὸ τοῦ προειρημένου δυτικοῦ κο-
 χλιοῦ, ἅπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν, καὶ δέχονται 25

2. κουβικουλαρίων R. ex compendio cod., κουβικουλαρίου ed.
 12. τε om. ed. 22. σιάρα cod.

dato in cochlea, per quam primum Imperator, antequam processio-
 nis tempus venerat, adscenderat, excipiunt eumque per catechumena
 adducunt: ingressus cum Imperatore versatur. Intran etiam sacer-
 dotes et stichum faciunt, acceptoque patriarchae omophorio, exe-
 unt, Imperator et patriarcha mensae adsident. Qui postquam semel
 ut ipsis mos est potum sumpsere, intrant amici, omnibusque mensae
 ritibus servatis, surgunt et egrediuntur, mox Imperator quoque et
 patriarcha, qui remanserant, a convivio, postquam adhuc semel bi-
 berunt, surgunt. Sic posteaquam se invicem adorarunt, patriarcha
 egreditur, quem ad dictam cochleam praefecti cubiculo conducunt.
 Imperator a cubiculo praefectis et Imperatoriis ministris stipatus, ad
 suum cubiculum abit, tempus processionis expectans. Quo appro-
 pinquante, e cubiculo suo ad catechumena super Imperatorias portas
 abit ibique vestem, quam hoc induere festo solet, sumit: praepo-
 situs tiamam capiti eius imponit, ipse a cubiculo stipatus, dictam oc-
 cidentalem cochleam subit, omnes vero in sagis purpureis in nar-

αὐτὸν ἐν τῇ νάρθηκι ἔξωθεν τῆς πύλης τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ
 ὀσεικίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ λαβὼν νεῦμα
 ὃ πραικίστος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῇ τῆς καταστάσεως,
 καὶ κείνος λέγει „κελεύσατε.“ (E.) Καὶ δηριγεσόμενος ὑπ' αὐτῶν
 56 βασιλεὺς ἔξέρχεται τὴν οὐσαν πρὸς τὰ γραδῆλια μέσην πύ-
 λην τοῦ νάρθηκος καὶ ἱκνεύει ἐκεῖσε ἐφ' ἵππου λευκοῦ ἑστρω-
 μένου ἐπὶ σιλοχαλίνου χρυσοῦ διαλθῶν χειμευτοῦ, ἡμφιεσμέ- D
 νου ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες ἱκνεύουσι ἐξω τῆς
 πύλης. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τοῦ βασιλέως τελεῖται ἡ τῆς προσλεύ-
 100σεως τάξις ὑπὸ τε τῶν ἐφιππων καὶ πεζῶν ὡσαύτως καὶ τῶν
 περῶν, ὃν τρόπον ἑνωτέρω τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου
 τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπὶ λεπτῷ ἔξεθέμεθα. ἔξελθόντος δὲ τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, ἐν ἣ διαίρχεται ἐν ἐκάστη προσλεύσει,
 ἤγων τῇ αὔσῃ πρὸς ἄρκτον, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε ἐν πρώτοις
 156 δομέστικας τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέ-
 των, ἐπιδίδουσι δὲ λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, φορῶν χλανίδιον Ed. L. 63
 Βένετον χρυσοῦφαντον, καὶ διασώζει τὸν βασιλέα τὸ αὐτὸ μέ-
 ρος μέχρι τοῦ ἑξακοντίου. ὃ δὲ δομέστικος τῶν ἑκακουβίτων
 μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίτων δέχονται τὸν βασι-
 200λέα ἐν τῷ ἑξακοντίῳ, καὶ ἐπιδιδόντος τοῦ δημοκράτου λιβελλά-
 ριον, διασώζουσι αὐτὸν μέχρι τῆς μονήτης φορεῖ δὲ καὶ
 ὁ δημοκράτης χλανίδα Πράσινον χρυσοῦφαντον κατὰ τὴν ἀνα- Ma. 58. h
 λογίαν τοῦ μέρους αὐτοῦ. καὶ τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν
 Πρασίτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ μονήτῃ, καὶ ἐπιδίδουσι

16. χλανίδιον B. ex comp. cod., χλανίδα ed. 23. τοῦ μέρους ed.

these extra cochleae portam una cum praefectis cubiculo eum
 excipiant. Praepositus signo ab Imperatore dato, cerimoniaro an-
 nunt, is dicit: *Iubete.* (V.) Stipatus ab ipsis Imperator, per mediam
 narthecis portam, scalis proximam, exit et ibi equum album, au-
 reo, gemmis et margaritis ornato alboque ephippio instructum, con-
 scendit: reliqui praefecti extra portam equis vehuntur. Interea proces-
 sionis ordo tum ab iis, qui equis, tum ab iis, qui pedibus procedunt,
 aequae ac a factionibus, observatur, ut supra de secunda die septimanae
 renovationis sanctorum apostolorum breviter exposuimus. Imperatorem
 scilicet ad portam, per quam in singulis processionibus prodire solet,
 seu septentrionalem, egressum, inprimis scholarum domesticus, tunicam
 Venetam auro intextam gestans, cum transitoria Venetorum turba
 excipit, ei libellum tradit, et factio eadem ad hexacionum Impera-
 torem comitatur. Domesticus excubitorum cum transitoria Prasinorum
 turba Imperatorem in hexacionio excipit, et postquam ei tribu-
 nas libellum tradidit, ipsum ad monetam usque comitatur. Tribunus
 ipse tunicam Prasinam auro intextam, respectu ad suam factionem
 habito, gestat. Politici factionis Prasiniae Imperatorem in moneta

τως καὶ ἐν ταῖς τῶν κλητωρίων εἰσοδιεξόδοις μίνσων τε καὶ
 λοιπῶν χρεῖων ἐν δὲ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἐνὸς ἐκάστου μίνσου ἐν
 τῇ τραπέζῃ ἀξιοὶ ὁ βασιλεὺς τὸν πατριάρχην πρὸς τὸ εὐλο-
 γῆσαι. ὁ δὲ πατριάρχης προτρέπεται κατὰ μίνσον ἐνὶ ἐκά-
 στω μητροπολίτῃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προκαθεδρίαν καὶ εὐλο-
 5 γεῖ, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας τελεσθείσης,
 ἀνίστανται, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται, καὶ
 μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ τραπέζῃ.
 πῖοντες δὲ πάλιν πρὸς ἄπαξ ἀνίστανται, καὶ εὐθέως ὁ βασι-
 Ms. 55. α λεὺς περιβάλλεται τὸ σαγίον αὐτοῦ, προσκληθέντες δὲ καὶ οἱ οἰο-
 ἱερεῖς εἰσέρχονται, καὶ περιβαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμο-
 φόριον αὐτοῦ ἐν τῇ προλεχθείσῃ καμάρα διὰ τῶν ἱερέων,
 ἐξέρχεται. καὶ ποιοῦσι τὸν στίχον, καὶ μετὰ τὸν στίχον ἐπι-
 δίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται
 οἱ ἱερεῖς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους ὅ,τε βασι-
 15 D λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασύμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς εἰσ-
 ἐρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, τὸν δὲ πατριάρχην λαβόντες
 οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ κουβικουλάριοι, διασώ-
 ζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου.

ΚΕΦ. ιε.

20

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου.

Προέρχονται ἅπαντες ἐν τῷ πάλαιτῳ ἡλλαγμένοι ἀπὸ
 Ed. L. 58 λευκῶν χλανιδίων, ὡς προείρηται· ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλα-

saе Imperatoris aequе ac appositis tabulis, dumque missus et reli-
 quus apparatus in coenaculum afferuntur, adsident, dumque singuli
 missus tabulae imponuntur, Imperator patriarcham ad eorum bene-
 dictionem invitat. Is igitur unicuique metropolitatum pro sua praecel-
 lentia et dignitate id iniungit ac benedicit, omnique mensae ritu per-
 acto, surgunt et Imperatori fausta precati abeunt: solus Imperator cum
 patriarcha ad mensam remanet. Postquam vero adhuc semel potum
 sumere, Imperator sagum suum induit: vocati sacerdotes intrant, et
 patriarcha omophorio suo in dicta camera per sacerdotes indutus,
 abit. Hi stichum faciunt, deinde patriarcha panem benedictum Im-
 peratori tradit, sacerdotes egrediuntur, et postquam Imperator et
 patriarcha se adorarunt et salutarunt, ille ad suum cubiculum abit,
 patriarcham vero praefecti cubiculo et cubicularii excipiunt ipsum-
 que usque ad spatharicii portam comitantur.

CAP. 15.

Observanda in vigilia septimanae renovationis.

Omnes tunicis albis induti ut dictum est in palatium conve-
 niunt, quo aperto, processio novum triclinium, quod Iustiniani vo-

τινυ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ νέῳ τρικλίῳ τῷ καλου-ED. I. 56
 μένῳ Ἰουστινιανῷ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὄρας, στοιχεῖται τὸ
 κλητώριον, εἰθ' οὕτως γίνονται μίνσαι. καὶ οἱ μὲν κληθέν-
 τες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἀπέρχονται ἐν τοῖς
 5αῖκοις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν καθίσταται ἐπὶ τῆς χρυ-
 σῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ μετὰ τῶν φίλων, ὧν διέ-
 λευσε κληθῆναι, καὶ πύσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας
 τελεσθείσης, ἀνίστανται καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος ἐν τοῖς οἴ-
 κοις αὐτῶν. ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ αὐτῆ τάξις παρακο-
 ιολοῦθαι καὶ ἐπὶ τῇ αὐρίῳ, ἤγουν τὸ σάββατον τῆς αὐτῆς ἑ-
 βδομάδος.

ΚΕΘ. 15.

B

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπασχα, ἀπρότοτος τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ ὁγίῳ Σοφίῳ.

15 Εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἀπὸ ἀλλαξίμων εἰς τὸ Ἰουστι-
 νιανόν, καὶ περὶ ὄραν τρίτην δίδονται μίνσαι, καὶ γίνεται
 μεταστάσιμον ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, καὶ ἀπέρχονται οἱ δευπό-
 ται εἰς τὸν ἀγρουστέα καὶ ἀλλάσσουσι τὰ διβητήσια καὶ τὰς
 χλαμύδας καὶ ἐξέρχονται. καὶ γίνεται ἡ πρώτη δοχή, τῶν
 20πατρικίων ἐν τῷ ὄνοποδίῳ· καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 „κελεύσατε” καὶ ἐπύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους.” καὶ C
 ἐξέρχονται ἕως τοῦ μεγάλου κονισιστωρίου, ἔνθα ἴστανται

2. στείχεται ed. 15. εἰς τὸν cod.

atur, intrat. Hora autem adveniente, coenaculum paratur ferculaque
 apponuntur. Vocati ad convivium amici manent, ceteri omnes domum
 petunt. Imperator egressus, aureae mensae in aureo triclinio cum
 amicis, quos vocari iussit, adsidet, hi toto convivii ordine peracto,
 surgunt et omnes domum abeunt. Sciendum est, eundem morem
 et sequenti die seu sabbato eius septimanae obtineri.

CAP. 16.

*Observanda dominica secunda post pascha, Imperatore et S. So-
 phiae abeunte.*

Processio in mutatoriis triclinium Iustiniani ingreditur, circa ho-
 ram tertiam fercula afferuntur et metastasimum in consistorio fit:
 Domini ad augusteum abeuntes, dibetesia chlamydesque mutant et
 prodeunt. Prima receptio a patriciis in onopodio instituitur, ubi ceri-
 moniarius dicit: *lubets*, et precantur: *In multa bonaque tempora etc.*
 Inde ad magnum consistorium, ubi comites, consistoriani ceterique
 senatores adsunt, procedunt, dominisque in ciborio super porphyre-

Constantinus Porphyg. Vol. I.

7

τως καὶ ἐν ταῖς τῶν κλητωρίων εἰσοδιεξόδοις μίνσων τε καὶ
 λοιπῶν χρεῶν ἐν δὲ τῇ εἰσόδῳ τοῦ ἐνὸς ἐκάστου μίνσου ἐν
 τῇ τραπέζῃ ἀξιοὶ ὁ βασιλεὺς τὸν πατριάρχην πρὸς τὸ εὐλο-
 γῆσαι. ὁ δὲ πατριάρχης προτρέπεται κατὰ μίνσον ἐνὶ ἐκά-
 C στῳ μητροπολίτῃ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ προκαθεδρίαν καὶ εὐλο-5
 γεῖ, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας τελεσθείσης,
 ἀνίστανται, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται, καὶ
 μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ τραπέζῃ.
 Ms. 55. α λυὸς περιβάλλεται τὸ σαγίον αὐτοῦ, προσκληθέντες δὲ καὶ οἱ ο
 ἱερεῖς εἰσέρχονται, καὶ περιβαλλόμενος ὁ πατριάρχης τὸ ὠμο-
 φόριον αὐτοῦ ἐν τῇ προλεχθείσῃ καμάρα διὰ τῶν ἱερέων,
 ἐξέρχεται. καὶ ποιοῦσι τὸν στίχον, καὶ μετὰ τὸν στίχον ἐπι-
 δίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται
 οἱ ἱερεῖς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους ὅ,τε βασι-15
 D λυὸς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασύμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς εἰσ-
 ἔρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, τὸν δὲ πατριάρχην λαβόντες
 οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ κουβικουλάριοι, διασω-
 ζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου.

ΚΕΦ. ιε.

20

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παρασκευῇ τῆς διακαινησίμου.

Προέρχονται ἅπαντες ἐν τῷ πάλαιτῳ ἡλλαγμένοι ἀπὸ
 Ed. l. 58. λευκῶν χλανιδίων, ὡς προεῖρηται ἀνοίξαντος δὲ τοῦ παλα-

sae Imperatoris aequae ac appositis tabulis, dumque missus et reli-
 quus apparatus in coenaculum afferuntur, adsident, dumque singuli
 missus tabulae imponuntur, Imperator patriarcham ad eorum bene-
 dictionem invitat. Is igitur unicuique metropolitaram pro sua praecel-
 lentia et dignitate id iniungit ac benedicit, omnique mensae ritu per-
 acto, surgunt et Imperatori fausta precati abeunt: solus Imperator cum
 patriarcha ad mensam remanet. Postquam vero adhuc semel potum
 sumere, Imperator sagum suum induit: vocati sacerdotes intrant, et
 patriarcha omophorio suo in dicta camera per sacerdotes indutus,
 abit. Hi stichum faciunt, deinde patriarcha panem benedictum Im-
 peratori tradit, sacerdotes egrediuntur, et postquam Imperator et
 patriarcha se adorant et salutarunt, ille ad suum cubiculum abit,
 patriarcham vero praefecti cubiculo et cubicularii excipiunt ipsum-
 que usque ad spatharicii portam comitantur.

CAP. 15.

Observanda in vigilia septimanas renovationis.

Omnes tunicis albis induti ut dictum est in palatium conve-
 niunt, quo aperto, processio novum triclinium, quod Iustiniani vo-

ἐκεῖ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἐν τῷ νέῳ τρικλίῳ τῷ καλου-ED. I. 56
 μένῳ Ἰουστινιανῷ. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας, στοιχεῖται τὸ
 κλητώριον, εἰθ' οὕτως γίνονται μίνας. καὶ οἱ μὲν κληθέν-
 τες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες ἀπέρχονται ἐν τοῖς
 Σαΐκοις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν καθέζεται ἐπὶ τῆς χρυ-
 σῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ μετὰ τῶν φίλων, ὧν ἐκέ-
 λευσε κληθῆναι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπέζιου ἀκολουθίας
 τελεσθείσης, ἀνίστανται καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος ἐν τοῖς οἴ-
 κῳ αὐτῶν. ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ αὐτὴ τάξις παρακο-
 ιουλοῦται καὶ ἐπὶ τῇ αὐρίῳ, ἧγουν τὸ σάββατον τῆς αὐτῆς ἑ-
 βδομάδος.

ΚΕΦ. 15.

B

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τοῦ ἀντίπαρχα, ἀπώγτος τοῦ
 βασιλέως ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ.

15 Εἰσέρχεται ἡ προέλευσις ἀπὸ ἀλλαξιμῶν εἰς τὸ Ἰουστι-
 νιανόν, καὶ περὶ ὥραν τρίτην δίδονται μίνας, καὶ γίνεται
 μεταστάσιμον ἐν τῷ κοινοσιτωρίῳ, καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπό-
 ται εἰς τὸν αὐγουστέα καὶ ἀλλάσσουσι τὰ διβητήσια καὶ τὰς
 χλαμύδας καὶ ἐξέρχονται. καὶ γίνεται ἡ πρώτη δοχὴ, τῶν
 σοπατρικίων ἐν τῷ ὄνοποδίῳ· καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους.” καὶ C
 ἐξέρχονται ἕως τοῦ μεγάλου κοινοσιτωρίου, ἔνθα ἴστανται

2. στείχεται ed. 15. εἰς τὸν cod.

atur, intrat. Hora autem adveniente, coenaculum paratur ferculaque
 apponuntur. Vocati ad convivium amici manent, ceteri omnes domum
 petunt. Imperator egressus, aureae mensae in aureo triclinio cum
 amicis, quos vocari iussit, adsidet, hi toto convivii ordine peracto,
 surgunt et omnes domum abeunt. Sciendum est, eundem morem
 et sequenti die seu sabbato eius septimanae obtinerē.

CAP. 16.

*Observanda dominica secunda post pascha, Imperatore et S. So-
 phiae abeunte.*

Processio in mutatoriis triclinium Iustiniani ingreditur, circa ho-
 ram tertiam fercula afferuntur et metastasimum in consistorio fit:
 Domini ad augusteum abeuntes, dibetesia chlamydesque mutant et
 prodeunt. Prima receptio a patriciis in onopodio instituitur, ubi ceri-
 moniarum dicit: *lubete*, et precantur: *In multa bonaque tempora* etc.
 Inde ad magnum consistorium, ubi comites, consistoriani ceterique
 senatores adsunt, procedunt, dominisque in ciborio super porphyre-

Constantinus Porphyr. Vol. I.

7

98. 55. Ἦ ὕπατοι, κοιμιστώριον καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ στένων τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πορφυρῶν γραδηλίων, πίπτουσι οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίοις, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, λαμβάνει ὁ σιλεντιάριος νεῦμα διὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε” οἱ δὲ „εἰς πολλοὺς χρόνους”, καὶ ἀπέρχονται διὰ τῶν σχολῶν. τὰ δὲ μέρη ἴστανται κατασφραγίζοντα καὶ μόνον, οἱ δὲ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστορες λέγουσι τοὺς λάμβους. καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ ἀπέρχονται εἰς τὰ κατηχούμενα οἱ δεσπόται καὶ μόνων ἅμα τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ λε- 10
 10. Διουργοῦσιν ἐκεῖθεν καὶ ἀριστοῦσι μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ὑποστρέφοντες φοροῦσι τὰ διβητήσια οἱ δεσπόται καὶ τζιτζάκια, καὶ ὑποστρέφουσιν ὄψικεσύμενοι ὑπὸ τῶν πατρικίων καὶ σιλεντιαρίων φοροῦντων σαγία ἀληθινά, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ Κυρίου τῆς ἐκκλησίας. 15

Ed. L. 59

ΚΕΦ. ιζ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ τετραδὶ τῆς μεσοπενηκοστῆς καὶ τῆς ἐν τῆ νηφ τοῦ ἀγίου Μωκίου προελεύσεως.

Προέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἐννήιοι ἠλλαγμένοι ἐν τῆ παλατίῳ, ἔχουν ἐν τῆ νηφ τοῦ Κυρίου, φοροῦντες σα- 20

1. ὕπατοι, κοιμιστώριον R. ex script. cod. κοιμιστώριο superscripto ο, ὕπατοι κοιμιστωριου ed. 10. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι τῆ κυριακῇ τῇ αὐτῇ [ταύτῃ ed.] τοῦ ἀντίπαρχα ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς Ἐπιππος Ἐμπερτος εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους [τοῦ ἀγίου ἀποστόλου ed.]. νεωστὶ γὰρ τοῦτο ἐξέθετο. 11. ἀριστώσι ed.

ticis gradibus stantibus, senatores omnes una cum patriciis se prosternunt, et postquam surrexere, silentiarius signum per praepositum accipit et dicit: *lubete*: ipsi vero: *In multa bonaque tempora acclamant* perque *scholas* abeunt. Factiones quoque adsunt, tantum Imperatorem signantes, notarii vero et magistri iambos dicunt. Domini per concamerationem ad catechumena soli cum cubiculariis et silentiariis abeunt, peractoque ibi divino officio, cum patriarcha convivantur, revertentes dibetesia et tztizacia gestant, a patriciis et silentiariis stipati, qui saga purpurea gestant, perque ecclesiam Domini ingrediuntur.

CAP. 17.

Observanda feria quarta septimanae quartae post pascha et in processione ad templum S. Moccii.

Proceres omnes in mutatorijs noctu ad palatium seu ad templum Domini procedunt, quos inter patricii, strategi, praepositi, ostiarii et

γία ἀληθινά, πατρίκιοί τε καὶ στρατηγοί, πραιπόσιτοί τε καὶ
δοσιάριοι καὶ πριμικήριοι· οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι
σπέκια ἀληθινά, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι,
οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἀπὸ κα-
5 μισίων, βασιάζοντες οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ τὰ δι- B
στράλια αὐτῶν, οἱ δὲ κανδιδάτοι καὶ μανδάτορες, ὡσαύτως
καὶ οἱ σκριβωνες, τὰς ἑαυτῶν στολάς, ὡς εἶθισται αὐτοῖς·
ἀνδραγαθὸς δὲ τοῦ παλατίου ἐπὶ τοῦ Κυρίου, φορῶν ὁ βασι-
λεὺς σκαραμύγγιον διάσπρον χρυσόκλαβον καὶ στεφθεῖς ὑπὸ
ιστοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, καὶ
δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι καὶ στρατηγοί. καὶ δηρι-
γεσόμενος ὑπ' αὐτῶν πάντων, ἐξέρχεται μέχρι τῆς μεγάλης
πύλης τῶν ἐσκουβίτων, ἐν ἧ καὶ οἱ σκριβωνες προβάλλονται·
ἰππεύει δὲ ἐκεῖσε ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἵππον ἐστρωμένου ἀπὸ Ms. 56. a
15 σελοχαλίνου χρυσοῦ διαλίθου χειμεντοῦ, ἡμφισμένου ἀπὸ
μαργάρων· ἐν δὲ τοῖς τέσσαρσι ποσὶ τοῦ αὐτοῦ ἵππου καὶ C
τῇ οὐρᾷ πρᾶνδιοι πέτασοι ἀποκρέμονται, καὶ διέρχεται διὰ
τῶν κορτίνων καὶ τῆς χαλκῆς. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατη-
γοὶ καὶ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου μετὰ πάσης τῆς συγκλή-
20 του, φοροῦντες σαγία ἀληθινά, ἰππεύουσιν ἔξω τῶν κορτίνων,
καὶ οὗτοι μὲν ἐφ' ἵππων δηριγεύοντες τὸν βασιλέα μετὰ σι-
λεντιαρίων καὶ ἀπὸ ἐπάρχων καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως διερ-
χομένου ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἰστώντος τὴν προέλευσιν, οἱ δὲ πε-
ζοὶ οἱ δηριγεύοντες τὸν βασιλέα εἰσὶν οὗτοι· σπαθάριοι βα-
25 στάζοντες διαστράλια, φοροῦντες καὶ τὰ σκουτάρια αὐτῶν,
κανδιδάτοι βασιάζοντες ὁμοίως, σκριβωνες καὶ μανδάτορες

2. et 3. ἀσπαθάριοι ed.

primicerii saga purpurea, eunuchi protospatharii aequae ac barbati pro-
topatharii, spatharocubicularii et cubicularii a camisiis specia purpu-
rea, spatharocubicularii etiam dextralia sua, candidati vero, mandato-
res et scribones stolas suas pro more gestant. Aperto palatio, quod
templo Dei proximum est, Imperator scaramangio albo aureis clavis
ornato et a praeposito coronatus, e porta eius egreditur, ubi eum pa-
tricii et strategii excipiunt. A quibus omnibus stipatus, ad magnam
portam excubitorum, ubi scribones promoventur, procedit, et equo
ephippico aureo lapidibus et unionibus ornato, in cuius quatuor pe-
dibus et cauda taniae seu brandea pendent, vectus, per cortinam
et chalcem transit. Patricii, strategii et cubiculo praefecti cum uni-
verso senatu, saga purpurea gestantes, extra cortinas equis conscen-
sis, cum silentiariis, expraefectis et cerimoniarario, in medio ipsorum
precedente et pompam ordinante, Imperatorem comitantur: reliqui
pedibus euntes hi sunt: spatharii dextralia scatariaque sua gestan-

Βασταύζοντες τὰ βεργία αὐτῶν, πάντες δὲ οὗτοι ἔνθεν κάκεινα
 δηριγεύουσι τὸν βασιλέα, ἐν δὲ τῷ μέσῳ αὐτῶν σιλεντιάριοι
 τέσσαρες, βασταύζοντες χρυσᾶ διάλιθα βεργία, φοροῦντες σα-
 γία ἀληθινά. (B.) Δηριγευόμενος δὲ ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τε πεζῶν καὶ ἐφίππων, διέρχεται διὰ τε τοῦ⁵
 φόρου καὶ τοῦ ταύρου, τοῦ φιλαδελφίου, τοῦ βοῦς, τοῦ ξηρο-
 λόφου καὶ τοῦ ἑξακιονίου. καταλαβὼν δὲ ἐν τῇ τριόδῳ, ἔνθα
 ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ὀνησίμου, ἐκνεύει δεξιᾶ καὶ
 διέρχεται διὰ τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Πέρσου· ἀπὸ δὲ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχεται ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Μω-10
 Ed. L. 60 κίου. εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ λουτήρῳ καὶ διελθὼν
 μέχρι τῶν γραδηλίων τῶν ἀνερχομένων ἐν τῷ νάρθηκι, κά-
 κεῖσε νιψάμενος, διέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, στάντες δὲ οἱ
 πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου πλησίον τῆς εἰσ-
 αγωγῆς πύλης εἰς τὸν κοχλιᾶν, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα,¹⁵
 ἕκαστος αὐτῶν ὡς προεῖρηται. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος
 Ms. 56. b ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλικῶν οἰκει-
 ακῶν, τοῦ τῆς καταστάσεώς τε καὶ σιλεντιαρίων, ἀνέρχεται
 διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ μικρὸν ἐκκλίνας ἀριστερόν, διέρχεται
 διὰ τῶν κατηχουμενίων τοῦ νάρθηκος καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν²⁰
 κοιτῶνα αὐτοῦ, καὶ εἰσελθὼν ἀπαλλάσσει διβητήσιον ἄσπρον,
 Βοὶ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ὑπαλλάσσουσι διβητήσια ἄ-
 σπρα καὶ σαβάνια, βασταύζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν,
 φοροῦντες καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, διέρχονται ὀπισθεν τοῦ βα-

22. σπαθάριοι ed. et sic deinceps ubique.

tes, candidati simili habitu, scribones et mandatores cum virgis suis,
 omnes Imperatorem utrinque ambientes: in medio eorum silentiarii
 quatuor, virgas aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. (II.) Ab
 his omnibus partim equis, partim pedibus euntibus stipatus Impera-
 tor, per forum, taurum, philadelphium, forum bovis, xerolophum et
 hexacionium transit. Postquam vero in trivium, ubi templum S. apo-
 stoli Onesimi situm est, pervenit, dextrorsum deflectens, per S. Iaco-
 bi Persae transit, inde templum S. martyris Mocii petit. Baptiste-
 rium autem ingressus, ubi ad scalas narthecis pervenit ibique ma-
 nus lavit, per narthecem transit, patricii autem et strategi cum se-
 natu prope portam in cochleam ducentem adstantes, fausta Impera-
 tori eo, quo diximus modo apprecantur. Deinde a praefectis cubi-
 culo et Imperatoris ministris, cerimoniaro et silentiariis cinctus,
 per cochleam ascendit, et paulo ad sinistram declinans, per catechu-
 mena narthecis ad suum cubiculum transit, quod ingressus, dibete-
 sium album mutat, eunuchi protospatharii dibetesia alba et sabana
 mutant, suosque spathobaculos et spathas gestantes, a tergo Impe-

σιλέως, ὡς εἶδισται αὐτοῖς. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῆς λιτῆς μετὰ τοῦ πατριάρχου, ὁ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος ἐκ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν 5 τοῖς κατηχομενίοις ὑπερθεῖν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, εἰσέρχονται οἱ βεστίηορες καὶ ὑπαλλάσσουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, τὰ δὲ ἐκείσε κρεμαμμένα βῆλα ἐν τοῖς κατηχομενίοις κουβικουλάριοι κεισῶσιν. ἐξελθόντα δὲ τὸν βασιλέα ἐκ τῶν βῆλων καὶ δηριγεύομενον ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- C
ισαλείου, δέχονται ἐκείσε ἔξω τοῦ βήλου πατρίκιολ τε καὶ στρατηγοί, καὶ πεισόντες προσκυνῶσι, καὶ νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τὸν τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερφεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγεύομενος ὑπὸ πάντων φορούντων τὰ 15 χρυσόσταβλα αὐτῶν χλανίδια, κατέρχεται τὸν κοχλιᾶν, καὶ δέχονται αὐτὸν πάλιν ἐκείσε, ἔγγουν ἐν τῷ πληρώματι τοῦ κοχλιοῦ, πατρίκιολ τε καὶ στρατηγοί σὺν πάσῃ τῇ συγκλήτῳ καὶ πάντων πεισόντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῆ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερφεύχονται ὁμοίως „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Γ.) Δη- D
ριγεύομενος δὲ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκείσε, διέρχεται διὰ τοῦ γάρθηκος, καὶ ἐξελθὼν τὴν οὐσαν ἄντικρυ τῶν βασιλικῶν πυλῶν τοῦ μεγάλου ναοῦ πύλην, κατέρχεται τὰ γραδῆλια, καὶ ἐκλίνας ἐξ ἀριστερῶς, ἐξέρχεται τὴν πύλην, δι' ἧς εἶδισται

9. δηριγευομένων cod. et 10. δέχονται αὐτὸν ἐκ.

ratoris, ut ipsis mos est, procedunt. Cerimoniarius ingressus praepositum monet, tempus processionis cum patriarcha instare, quod is Imperatori indicat. Quo e cubiculo suo in catechumena super Imperatoris portis ingresso, vestitores intrant tunicamque Imperatoriam mutant, vela autem in catechumenis cubicularii suspendunt, egressamque e velis Imperatorem et a praefectis cubiculo stipatum patricii et strategii extra velum excipiunt et prono in terram vultu adorant: praepositus a mandato cerimoniario signum dat et dicit: *Iubeat illi: In multa bonaque tempora acclamant.* Sic ab omnibus tunicas aureis segmentis gestantibus stipatus, per cochleam descendit, ubi ipsum rursus in plenitudine eius patricii et strategii cum universo senatu excipiunt, et postquam omnes in terram prociderunt, praepositus a mandato silentiario signum dat, hic dicit: *Iubeat: ipsi pariter: In multa bonaque tempora ei acclamant.* (III.) His comitantibus Imperator per narthecem transit, et e porta magni templi Imperatoris obversa prodiens, per gradus descendit, et ad sinistram declinans, per portam, per quam egredi in omnibus processionibus solet, exit, in media processioni occurrit, et cum cœreis ar-

αὐτῶν καὶ ἐκείστην προέλευσιν διέρχεσθαι, καὶ ἀπαντῆ τὴν
 λιτὴν ἐν τῇ μέσῃ, καὶ ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ
 Ms. 57. a τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον,
 εἶτα προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατρι-
 ἀρχης, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, θηριγενόμενος ὑπὸς
 τῶν κατὰ συνήθειαν, διὰ τοῦ λουτήρος, καὶ ἀνελθὼν τὰ εἰς-
 Ed. L. 61 ἄνωκα γραδῆλια ἐν τῷ νάρθηκι, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐτὸν
 κάρθηκα καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίον χρυσοῦ ἕξ ἀριστερῶς
 τῆς εἰσαγωγῆς ὑπὸ τῶν βάθρων μέσης πύλης; δεξιόμενος
 μέχρις ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ λιτῆς. καὶ τούτου ἰδ
 γνωρίσθαι καὶ μέλλοντος τοῦ τιμίου σταυροῦ εἰσέρχεσθαι
 τὴν εὐώνυμιον τῶν γραδῆλιων πύλην, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς,
 καὶ ἀνελθόντος τοῦ πατριάρχου τὰ γραδῆλια, ἀπέρχεται ὁ
 βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἴστανται ἀμφοτέροι ἐν
 τῇ οὐδῶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἄψασι 15
 κηρούς εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εἰς-
 ὄδου τῆς θείας λειτουργίας, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπι-
 B θιδώσει τὰ κηρία τῶν πραιποσίτων· τελεοθεισῆς δὲ καὶ τῆς εὐ-
 χῆς, προσκυνεῖ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυ-
 ρόν. καὶ ἐπιλαβομένου τοῦ βασιλέως τῆς χειρὸς τοῦ πατρι- 20
 ἀρχου, διέρχονται μῆσον τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλα-
 γίας τοῦ ἁμβωνος εἰσέρχονται ἐν τῇ σολᾷ, καὶ ἀπελθόντων
 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ
 θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς εὐξάμενος καὶ ἐπιδούς τῶ

13. τὰ γραδῆλια — πατριάρχου; καὶ om. ed.
 ed. 18. δὲ τῆς εὐχῆς ed.

15. τῆ δῶν

dentibus precatus, venerandam et vivificam crucem sanctumque evan-
 gelium adorat. Postquam vero Imperator et patriarcha se invicem
 adorarunt, ille cum solenni comitatu per baptisterium ante processio-
 nem transit, et postquam per scalam narthecis ascendit, ipsum nar-
 thecem intrat ibique ad sinistram mediae portae, quae a scalis
 ducit, in sella aurea sedet, usque dum patriarcha cum processione
 advenerit, expectans. Quo factq, dum veneranda crux per sinistram
 portam scalae ingressura est, surgit Imperator, et ascendente pa-
 triarcha per scalam, Imperator cum patriarcha recedit, et ambo in
 limine Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator quidem
 cum accensis cereis precatur, patriarcha autem preces introitus divini
 officii recitat, et precatus Imperator cereos praeposito tradit: finita
 precatione, sanctum evangelium ac venerandam crucem adorat. Mox
 patriarcham manu prehendit unaque cum eo per medium templum
 et dextram ambonis latus soleam intrat, et ad sacras ianuas progressi,
 patriarcha sacrarium, aequae ac Imperator, postquam precatus est
 et cereos praeposito dedit, ingreditur. Sacrarium ingressuro, metro-

προποσίτω τοὺς κηρούς, εἰσέρχεται ἥτινα δὲ μέλλει εἰσερ-
 χεσθαι εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἐπαφρέκουσιν οὐ μνηροπολλίται
 μετὰ τὸ εἶδος τὰ ἅγια θύρια πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυ-
 νήσας ὁ βασιλεὺς τοὺς ἐπ' αὐταῖς πεπαρμένους σταυρούς, εἰ-
 σέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ εὐχόμενος ὑπαλλάξας τὴν C
 ἁγίαν τράπεζαν, ὡς εἶδυται αὐτῷ, κίθησιν ἐπ' αὐτῇ ὑπο-
 κόμβιον καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ τῆς πλα-
 γίως τοῦ θυσιαστηρίου ἐκ δεξιῶν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν
 τοῦ βήματος. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μένει ἐν τῷ θυσιαστή-
 ρίῳ πρὸς τὸ ἐπιτέλλουσι τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασι-
 λεὺς ἐξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου διέρχεται διὰ τῆς πλαγίως
 τοῦ γυναικίτου, εἰ δὲ κατρίκιοι ἴστανται ἔξωθεν τῆς πύλης
 τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὸν κοχλιῶν μετὰ στρατηγῶν, τῆς κατα- Ms. 57. b
 στάσεως τε καὶ σιλεντιαρίων, μετὰ τῆς συγκλήτου ὑπερευχό-
 15 μνοι τὸν βασιλέα. (Δ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς, θηριγενόμενος ὑπὸ
 τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν οικια- D
 πῶν, ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικῆς κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχεται εἰς
 τὸ παρακυπτικόν, ἔνθα καὶ τὴν θείαν λειτουργίαν τελεῖ καὶ
 εἰ μὲν κελύει ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἐκείσε τὸν πατριάρχην,
 νομέχρης ἂν καταλάβῃ τοῦ ἀκουμβίσαι αὐτὸν ἐν τῇ τραπέζῃ, εἰ
 δὲ μήγε, διέρχεται διὰ τῶν κατηχουμενίων, θηριγενόμενος
 ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ.
 ἥτινα δὲ καταλάβῃ ὁ τοῦ κλητωρίου καιρὸς, ἔξέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ, θηριγενόμενος ὑπ' αὐτῶν, καὶ
 15 ἀπέρχεται ἐν τοῖς κατηχουμενίοις, ἐν οἷς καὶ ἡ τιμὴ τράπεζα Ed. L. 6a
 ἴστανται αὐτοῦ. καὶ δὴ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου ἀπὸ

politae sanctas ianuas pro more inclinant, et postquam cruces eis
 affixas adoravit, sacrarium intrat, precatusque intratum altaria,
 ut solet, mutat eique apocombium imponit, et cum patriarcha per
 dextrum sacrarii latus ad sanctas ianuas hematis discedit. Interea
 patriarcha ad celebrandum divinum officium in sacrario manet, Im-
 perator autem inde egressus, per latus gynaecei transit, dum inter-
 im patricii extra portam cochleae cum strategis, cerimoniario, si-
 lentiaris et senatu, fausta Imperatori apprecantibus, adstant. (IV.)
 Hic a praefectis cubiculi et Imperatoris ministris stipatus, per secretam
 cochleam ascendit et capellam, ubi et divinam liturgiam celebrat, in-
 greditur ibique, si ipsi placet, patriarcham, usque dum tempus, quo
 mensae accumbit, appropinquavit, expectat: sin minus, per catechu-
 mena, a dictis stipatus, transit suumque cubiculum petit. Appro-
 pinquante convivii tempore, iisdem comitantibus, e cubiculo ad cate-
 chumena, ubi et veneranda mensa sua stat, procedit. Invitatum
 ad convivium patriarcham praefecti cubiculo cum cubicularis a ma-

προσλήσεως, δέχονται αὐτὸν ἄρχοντας τοῦ κουβουκλείου μετὰ
 κουβικουλαρίων ἀπὸ κελύσεως ἐν τῷ κοχλιῷ, δι' οὗ ἀνήλθεν
 ὁ βασιλεὺς ἐν πρώτοις πρὸ τοῦ καταλαβεῖν τὴν λιτὴν, καὶ
 ἀποφέρουσιν αὐτὸν διὰ τῶν κατηχουμένων, καὶ εἰσελθὼν ἐνοῦ-
 ται τῷ βασιλεῖ. εἰσέρχονται δὲ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ποιοῦσι τὸν
 στίχον, καὶ λαβόντες οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς τοῦ πατριάρχου τὸ ὠμο-
 φόριον, ἐξέρχονται, καὶ καθέζονται ἀμφοτέρω, ὃ, τε βασιλεὺς
 καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῇ τραπέζῃ. πύοντων δὲ ὡς εἰδίσται αὐ-
 τοῖς πρὸς ἄπαξ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ πάσης τῆς τοῦ τραπε-
 ζίου ἀκολουθίας τελεσθεΐσης, ἀνίστανται καὶ ἐξέρχονται, καί τε
 Β μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ κλητωρίῳ, πύον-
 τες δὲ πάλιν ἀμφοτέρω πρὸς ἄπαξ, ἀνίστανται. εἶτα προσκν-
 νήσαντες ἀλλήλους ὃ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὃ μὲν πα-
 τριάρχης ἐξέρχεται, διασφίζουσι δὲ αὐτὸν ἄρχοντας τοῦ κου-
 βουκλείου μέχρι τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ. ὃ δὲ βασιλεὺς δη-15
 ριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ βασιλι-
 Ms. 58. α κῶν οἰκειακῶν, ἀπέρχεται ἐν τῷ κοικῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος
 τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ τῆς προσελύσεως, ἐξ-
 έρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ ἐν τοῖς κατηχουμέναις ὑπερ-
 θεν τῆς τῶν βασιλικῶν πυλῶν καὶ ὑπαλλάσσει τὴν στολὴν, 20
 ἣν εἰδίσται αὐτῷ ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ περιβεβληθῆαι. καὶ λα-
 C βῶν ὁ πραιπόσιτος τὴν τιάραν, ἐπιτίθησιν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κε-
 φαλήν τοῦ βασιλέως, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ
 κουβουκλείου, κατέρχεται ὑπὸ τοῦ προειρημένου δυτικῷ κο-
 χλιοῦ, ἄπαντες δὲ αὐτῶν ἀπὸ σαγίων ἀληθινῶν, καὶ δέχονται 25

2. κουβικουλαρίων R. ex compendio cod., κουβικουλαρίου ed.
 12. τε om. ed. 22. σιάρα cod.

dato in cochlea, per quam primum Imperator, antequam processio-
 nis tempus venerat, adscenderat, excipiunt eumque per catechumena
 adducunt: ingressus cum Imperatore versatur. Intran̄t etiam sacer-
 dotes et stichum faciunt, acceptoque patriarchae omophorio, exo-
 unt, Imperator et patriarcha mensae adsident. Qui postquam semel
 ut ipsis mos est potum sumere, intrant amici, omnibusque mensae
 ritibus servatis, surgunt et egrediuntur, mox Imperator quoque et
 patriarcha, qui remanserant, a convivio, postquam adhuc semel bi-
 berunt, surgunt. Sic posteaquam se invicem adorauerunt, patriarcha
 egreditur, quem ad dictam cochleam praefecti cubiculo conducunt.
 Imperator a cubiculo praefectis et Imperatoris ministris stipatus, ad
 suum cubiculum abit, tempus processionis expectans. Quo appro-
 pinquante, e cubiculo suo ad catechumena super Imperatorias portas
 abit ibique vestem, quam hoc induere festo solet, sumit: praepo-
 situs tiaram capiti eius imponit, ipse a cubiculo stipatus, dictam oc-
 cidentalem cochleam subit, omnes vero in sagis purpureis in nar-

αὐτὸν ἐν τῇ νάρθηκι ἔξωθεν τῆς πύλης τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ ἀσκίτως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῇ τῆς καταστάσεως, κάκεθος λέγει „κελεύσατε.” (E.) Καὶ δηριγευόμενος ὑπ’ αὐτῶν 56 βασιλεὺς ἐξέρχεται τὴν οὔσαν πρὸς τὰ γραδῆλια μέσην πύλην τοῦ νάρθηκος καὶ ἐκπεύει ἐκεῖσε ἐφ’ ἵππου λευκοῦ ἐστρωμένου ὑπὸ σελοχαλίνου χρυσοῦ διακίθου χειμιστοῦ, ἡμφισυμέ-D
 νου ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες ἰκπεύουσιν ἔξω τῆς πύλης. ἐν δὲ τῇ περιόδῳ τοῦ βασιλέως τελεῖται ἡ τῆς προσελύ-
 τσεως τάξις ὑπὸ τε τῶν ἐφιππων καὶ παῶν ὡσαύτως. καὶ τῶν μερῶν, ὃν τρόπον ἑνωτέρω τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἐπὶ λεπτῇ ἐξεθέμεθα. ἐξελθόντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, ἐν ἧ διαίχεται ἐν ἐκάστη προσελύσει, ἤγων τῇ αὔση πρὸς ἄρκτον, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε ἐν πρώτοις 156 δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέ-
 των, ἐπιδίδωσι δὲ λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, φορῶν χλανίδιον Ed. L. 63
 Βένετον χρυσοῦφαντον, καὶ διασώζει τὸν βασιλέα τὸ αὐτὸ μέ-
 ρος μέχρι τοῦ ἑξακονίου. ὁ δὲ δομέστικος τῶν ἐσκουβίτων μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασι-
 λέα ἐν τῇ ἑξακονίῳ, καὶ ἐπιδιδόντος τοῦ δημοκράτου λιβελλά-
 ριον, διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τῆς μονήτας φορεῖ δὲ καὶ ὁ δημοκράτης χλανίδα Πράσινον χρυσοῦφαντον κατὰ τὴν ἀνα- Ma. 58. b
 λογίαν τοῦ μέρους αὐτοῦ. καὶ τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ μονήτῃ, καὶ ἐπιδίδωσιν

16. χλανίδιον R. ex comp. cod., χλανίδα ed. 23. τοῦ μέρους ed.

these extra cochleae portam una cum praefectis cubiculo eum excipiant. Praepositus signo ab Imperatore dato, cerimoniario an-
 nait, is dicit: *Iubete.* (V.) Stipatus ab ipsis Imperator, per medianā
 narthecis portam, scalis proximam, exit et ibi equum album, au-
 reo, gemmis et margaritis ornato alboque ephippio instructum, con-
 scendit: reliqui praefecti extra portam equis vehuntur. Interea proces-
 sionis ordo tum ab iis, qui equis, tum ab iis, qui pedibus procedunt,
 aequae ac a factionibus, observatur, ut supra de secunda die septimanae
 renovationis sanctorum apostolorum breviter exposuimus. Imperatorem
 scilicet ad portam, per quam in singulis processionibus prodire solet,
 seu septentrionalem, egressum, imprimis scholarum domesticus, tunicam
 Venetam auro intextam gestans, cum transitoria Venetorum turba
 excipit, ei libellum tradit, et factio eadem ad hexacionium Impera-
 torem comitatur. Domesticus excubitorum cum transitoria Prasi-
 num turba Imperatorem in hexacionio excipit, et postquam ei tribu-
 nus libellum tradidit, ipsum ad monetam usque comitatur. Tribunus
 ipse tunicam Prasinam auro intextam, respectu ad suam factionem
 habito, gestat. Politici factionis Prasiniae Imperatorem in moneta

ὁ δήμαρχος τῆ βασιλεῖ λιβελλάριον καὶ διασώζει τὸν βασιλέα
 τὸ αὐτὸ μέρος μέχρι τῆς πρώτης καμάρας τοῦ ξηρολόφου, φο-
 ροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Πράσινον. καὶ τῆς πολιτικῆς
 Βτὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ
 ξηρολόφου, φοροῦντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Βένετον, ἐπι-β
 δίδωσι δὲ τῆ βασιλεῖ λιβελλάριον, καὶ διασώζουσιν οἱ τοῦ
 μέρους τὸν βασιλέα μέχρι τῆς μέσης τοῦ ξηρολόφου. τῆς
 πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα
 ἐν τῇ μέσῃ τοῦ ξηρολόφου καὶ διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι
 τοῦ βοός. τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται
 τὸν βασιλέα ἐν τῇ βοῖ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ἀμαστρια-
 τοῦ, καὶ δέχεται ἐκεῖσε ὁ ἐκσκούβιτος μετὰ τοῦ περατικῶ
 μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ φι-
 λαδελφίου τῶν περατικῶν μερῶν Βενέτων δέχονται τὸν βα-
 σιλέα ἐν τῇ φιλαδελφίᾳ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ μοδίου. 15
 τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα
 ἐν τῇ μοδίᾳ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ταύρου, καθεῖθεν τὸ
 μέρος τῆς πολιτικῆς τῶν Βενέτων διασώζει μέχρι τῶν ἀρτο-
 πολίων. εἰδ' οὕτως τὸ μέρος τῶν Πρασίνων διασώζει μέχρι
 τοῦ φόρου· εἰδ' οὕτως τὸ μέρος τῶν Βενέτων τῆς πολιτικῆς 20
 μέχρι τοῦ πραιτωρίου καὶ πάλιν μέχρι τοῦ μιλίου μέρος
 Βενέτων τῆς πολιτικῆς μέχρι τῆς καμάρας τοῦ μιλίου τῆς
 πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ
 μιλίᾳ, ἤγουν ἐν τῇ καμάρᾳ, καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ μαρ-
 μαρωτοῦ τῶν περατικῶν μερῶν Πρασίνων δέχονται τὸν βα- 25

4. τὸ μέρος con. R., τοῦ μέρους ed. αὐτοῦ ξηρ. ed.

8. et 10. τοῦ μέρους ed. γ. μέρος τῶν con. R.

excipiunt, ubi demarchus libellum Imperatori offert, eumque factio
 eadem ad primam cameram xerolophi perducit, tribuno tunicam Pra-
 sinam gestante. Politici Venetae factionis, cuius princeps habitus
 Veneto insignis est, Imperatorem in camera xerolophi excipit, ei
 libellum tradit, factionarii autem ad medium xerolophi comitantur.
 Politici Prasinæ in media xerolophi exceptum ad forum bovis de-
 ducunt. Ibi eum politici Venetorum excipiunt et ad amastrianum
 usque ducunt, ubi eum exhibitor cum transitoria Prasinorum turba
 excipit et ad philadelphium usque prosequitur. Transitoria Veneta
 Imperatorem in philadelphio excipit et ad modium ducit, ubi eum
 politici Prasinæ excipiunt et ad taurum ducunt, unde politica Ve-
 netorum factio ad tabernas pistorum comitatur. Sic eum porro Pra-
 sina factio ad forum, politica Veneta ad praetorium et rursus ad
 millium, Veneta politica ad cameram millii, prosequitur. Politici Veneti
 Imperatorem in milio seu in camera excipiunt et usque ad locum,
 marmore incrustatum, ducunt: ubi eum transitoria Prasinorum factio

αἰθέα ἐν τῇ μαρμαρωτῇ καὶ διασώζουσι μέχρι τοῦ ζευξίππου τῆς πολιτικῆς τὸ μέρος τῶν Ἰρασίνων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ ζευξίππῳ καὶ διασώζουσι μέχρι τῆς χαλκῆς, Ms. 59. a τῶν περατικῶν μερῶν Βενέτων δέχονται τὸν βασιλέα ἐν τῇ Ὀχαλκῇ, καὶ εἰθ' οὕτως πεζεύουσι ἅπαντας, καὶ μένει ἐφικπος μένος ὁ βασιλεύς. (ζ.) Ἰστέον δὲ; ὅτι ἐν ἑκαστον μέρος ἐν ἑκάστη αὐτῶν δοχῇ λέγει τὰ κατὰ συνήθειαν ἅκτω, ἐν δὲ τῇ προπομπῇ λέγει ἔμπροσθεν δρομικὰ, εἰ τύχη ἀπὸ κελύσεως, λέγει καὶ ἀπελατικούς. κάκειθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεύς ὑπὸ ἰσκαπάντων, ὡς προσίηται, διέρχεται διὰ τῶν πορτίνων μέχρι Ed. L. 64 τῆς ἔσδον πύλης τῶν ἐποκουβέτων; ἐν ἣ γίνεται ἡ τῶν σκριβόνων προβολή, ἐν δὲ τῇ αὐτῇ πύλῃ πεζεύει ὁ βασιλεύς, διελθὼν μέχρι τῶν τριῶν πυλῶν τοῦ κοινοιστωρίου μένουσι δὲ ἐκεῖσε οἱ τῆς συγκλήτου, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ ἰσβασιλεύς εἰσέρχεται τὴν μέσην πύλην πρὸς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου, καὶ μένουσιν ἐκεῖ πατριῖοι καὶ στρατηγοί, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος τὴν χαλκὴν πύλην τοῦ Κυρίου, εὐθέως κλείουσι τὰς θύρας οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὴν τιάραν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεύς καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ἄψας δὲ κηρὸς καὶ εὐξάμενος, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου. διελθὼν δὲ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', εἰσέρ-

20. σιτάραν cod.

excipit et ad zeuxippum comitatur. Politici Prasini in zeuxippo exceptum ad chalcen ducunt, ubi eum trāsitoria Venetorum excipit, et sic postea omnes pedibus procedunt, solus Imperator equo vehitur. (VI). Sciendum est, unamquamque factionem in quavis receptione acta solennia recitare, in processu vero hymnos dromicos, et si Imperator iusserit, etiam apelaticos, canere. Inde Imperator, ab omnibus, ut supra expositum est, stipatus, per cortinas ad interiorem excubitorum portam, ubi scribonum promotio instituitur, digreditur atque in eadem pedibus usque ad tres consistorii portas, ubi cum senatores faustis acclamationibus excipiunt, procedit. Imperator mediam portam, ad templum Domini ducentem, ingreditur, ubi patricii et strategii, faustis precationibus eum excepturi, adsunt. Imperatore aeneam portam templi Domini ingresso, cubicularii ianuas claudunt et fausta ei apprecantur, qui, postquam tiaram a capite eius praepositus demisit, intrat sacrisque ianuis adstat, cum cercis vero accensis precatus, per Domini porticus transit et hemicyclum triconchii ingreditur. Per sanctorum autem quadraginta porticus transgressus, aureum triclinium intrat, ubi cubicularii o-

χεται ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῃ, καὶ σπάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῃ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους ὁ Θεὸς ἀγάγοι τὴν βασιλείαν ἡμῶν” καὶ ἐξέρχονται. (Ζ.) Δεῖ εἰδέναι καὶ τοῦτο, ἀνὰ πέντων δοχῶν δέχονται τὰ μέρη ἐν ταύτῃ τῇ προελεύσει. ὁ δημο-5
 Cκράτης τῶν Βενέτων, ἦγουν ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου τῶν Βενέτων δέχεται δοχὰς τρεῖς ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίτων, ἦγουν ὁ ἐκακούβιτος, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου δέχεται δοχὰς δύο. ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ λευκοῦ δέχεται δοχὰς ἐπτά. 10
 ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ ῥουαίου δέχεται δοχὰς ἑ. ὁμοῦ δοχῶν 15.

ΚΕΘ. ιη.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἐορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ἁγίας Χριστιῶ
 D τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀναλήψεως. 15

Ms. 59. b Προέρχονται ἄπαντες οἱ ἄρχοντες ἐννόχοι ἐν τῇ παλα-
 τίνῃ ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν
 διὰ τοῦ πλοῦς κατὰ συνήθειαν, εἰσέρχεται τάχιον εἰς τὸ γε-
 λάνδιον μεθ' ὧν ἂν κελεύει, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ βρα- 20
 χιαλίου τῆς χρυσοῦς πόρτης, καθεῖς ἐξεληθὼν ἀπὸ τοῦ γελαν-
 δίου αὐτοῦ, δίδοται σιλέντιον διὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κε-
 λύσεως τοῖς ἐκείσε ἄρχουσι, καὶ ὑπεξεληθόντες μικρὸν ἵσταν-

mnes adstantes Imperatori acclamant: *In multa bonaque tempora maiestatem vestram Deus inducat, et egrediuntur.* (VII). Porro notandum est, quot receptiones in hac processione a factionibus instituantur. Princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria factione Veneta tres receptiones facit. Princeps Prasinorum seu excubitor cum transitoria sua factione duas. Tribunus Venetorum cum populo albo receptiones septem instituit. Tribunus Prasinorum cum populo russo receptiones quinque. Numerus omnium receptionum XVII.

CAP. 18.

Observanda in festo et processione sanctae Christi, Dei nostri, ascensionis.

Prodeunt omnes ministri nocturno tempore in palatium scaramangis induti, et si iubet Imperator, navibus pro more abire, statim cum iis, quos iubet, chelandium intrat et usque ad brachiale aureae portae abit, ubi e chelandio descendit, tunc per praepositum a mandato imperatur proceribus, ut in conspectum Impera-

ται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, φοροῦντες σαγία⁵ ἀλη-
 θινά, κυκλικῶ τῷ σχήματι καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς μέσον E. L. 65
 αὐτῶν καὶ στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου διὰ τὸ ὄλωσ
 ἄς ἀνωτέρω εἶρηται, ἔμπροσθε βαρβάτων μὴ στέφουσθαι
 5 ἕνεκα γὰρ ταύτης τῆς αἰτίας τὴν κυκλικὴν στάσιν ἐκτελοῦ-
 σιν οἱ προῤῥηθέντες ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰδ'
 οὕτως ἰκπεύει ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπὸ σκαραμαγγίου χρυσοκλύ-
 βου καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἐκεῖσε ὄντος λειμῶνος καὶ τοῦ
 παρατειχίου, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς ἐξαγούσης πόρτης
 10 ἀπέναντι τῆς πηγῆς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ἔξω τῆς αὐ-
 τῆς πόρτης ὁ δομέστικος τῶν νομῆρων, φορῶν σαγίον ἀλη-
 θινόν, βαστάζων καὶ θυμιατόν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχε-
 ται μέχρι τῆς παραγίας Θεοτόκου τῆς πηγῆς, καὶ πρὸ τοῦ
 εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα τὴν ἔξω πύλην πεζούουσιν οἱ τε πατρί- B
 15 ποὶ καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα, καὶ δημιουργούμενος ἐκ' αὐτῶν
 ὁ βασιλεὺς, ἔφιππος αὐτὸς μόνος, εἰσέρχεται μέχρι τοῦ λου-
 τῆρος, καὶ κατελθὼν ἐκεῖσε τοῦ ἵππου, εἰσέρχεται διὰ τῆς
 εἰσαγούσης πύλης δεξιᾶς τοῦ λουτῆρος, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε
 πατρίκοι ἔξω τῆς πύλης τοῦ κοχλιοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δημι-
 20 γουόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀνέρχεται
 διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ, καὶ διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλί-
 νου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἄριστον τῆ αὐτῆς ἡμέρας τελεῖται, καὶ διὰ C
 τοῦ μητατωρικίου, εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι. (B.) Ἀπαλλά- Ma. Co. a
 25 ἕως δὲ τὸ στέμμα διὰ τοῦ πραιποσίτου, μένει ἐκεῖσε τὸν και-

2. μέσον conl. R., μέσων cod. et ed. 4. ἔμπροσθεν ed.

toris veniant, et parum egressi principes cubiculi, ferentes saga purpurea, in circulo adstant. Imperator per hos medios ingressus, a praeposito coronatur, propterea quod, ut supra relatam est, nunquam omnino coram barbatis coronatur: hanc enim ob causam dicti praefecti cubiculo in circulo adstant. Sic postea inde, scaramangio clavis aureis indutus, equo procedit perque pratum ibi situm et pomœrium ad portam, quae fonti obversa est, abit, extraque hanc domesticus numerorum eum excipit, sago purpureo indutus et thuribulum gestans. Inde ad sanctissimae Deiparae ad fontem abit, ubi, antequam portam exteriorem intrat, patricii et senatores omnes pedibus procedunt, Imperator ab iis stipatus, solus equo ad baptisterium prodit, et postquam ibi equo descendit, per dextram portam baptisterii intrat, patriciis ibi extra portam cochleae manentibus. Imperator, cubiculi praefectis comitantibus, per cochleam ascendit, perque angustum triclinium, ubi eo die etiam convivium celebratur, perque metatorium digressus, cubiculum intrat. (II). Hic, postquam praepositus coronam a capite demisit, remanet, tempus expectans,

ρὸν προσμένων, ἀλλάσσει δὲ λευκὸν διβητήσιον. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, καὶ δηλωθεὶς ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, αὐτὸς εἰσελθὼν δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ δοθέντος σιλεντίου ἀπὸ κελύσεως διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀνέρχονται οἱ πατρίκιοι διὰ τοῦ αὐτοῦ κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ προειρημένῳ στενῷ τρικλίνῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος χλανίδα, ὡς εἶδισται αὐτῷ, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ κοιτῶνος, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχεται μέχρι τῆς πύλης τοῦ προλεχθέντος στενοῦ τρικλίνου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ τε πατρίκιοι καὶ ἰοστρατηγοὶ ἀπὸ χρυσοτάβλων χλανιδίων, καὶ πρῶτοντες, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ τῆς καταστάσεως καὶ λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγευόμενος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῆς συγκλήτου, κατέρχεται δι' οὗ καὶ ἀνήλθε κοχλιοῦ, καὶ δέχονται πάλιν ἐν τῷ πληρώματι τοῦ κοχλιοῦ οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, καὶ πάλιν λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντηαρίῳ, κακεῖνός λέγει „κελεύσατε“

Ed. L. 66 αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται τὴν πύλην τοῦ λουτήριου, φωνοῦντος κατὰ τὸ σῆμα τῆς καταστάσεως τὸ „καπλάτε Δόμηνι,“ καὶ δέχεται εὐθέως ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἧγον ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν,

i. δὲ om. cod.

albumque diabetes induit. Tempore instante, monitus a ceremoniarario praepositus, ipse ingressus, id Imperatori indicat, datoque silentio a ceremoniarum magistro, per eandem cochleam ascendunt patricii et dictum angustum triclinium ingrediuntur. Imperator tunica, ut ipsi solenne est, indutus, e cubiculo egreditur, stipatusque ab eius praefectis, ad portam dicti angusti triclinii abit, ubi patricii eum et strategum, tunicas aureis clavis gestantes, excipiunt, flexoque genu dum Imperatorem venerantur, praepositus a mandato signum ceremoniarario dat et dicit: *Iubete*; illi: *In multa bonaque tempora*. Inde, cubiculi praefectis et senatu comitantibus, per cochleam, per quam adscenderat, rursus descendit, inque eius inferiori parte patricii et strategum una cum senatu eum excipiunt, et rursus signo ab Imperatore praeposito dato, is silentiarario annuit, qui dicit: *Iubete*; at illi: *In multa bonaque tempora* Imperatori acclamant. Qui, ipsis comitantibus, e porta baptisterii egreditur, dum ceremoniararius pro more ipsi acclamat: *Capite Domini*, statimque eum tribunus Venetorum seu domesticus scholarum cum suis excipit, eique a ceremoniarario adductus, cruce et rosis contextas tradit: paulo post pri-

καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, κρατούμενος ὑπὸ τῆς καταστάσεως, σταυρούς ῥοδοπλόκους, καὶ μετ' ὀλίγον δέχεται ὁ θήμαρχος τῶν Βενέτων, κρατούμενος δὲ καὶ αὐτὸς ὑπὸ τῆς καταστάσεως, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ σταυρούς καὶ ὄσφραδια, ὡς προείρηται, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ νοτάριος τοῦ αὐτοῦ μέρους λέγειν τοὺς ἰάμβους τῆς ἑορτῆς. Ἐν δὲ τῇ ἕξω πύλῃ δέχεται ὁ δημοκράτης τῶν Πρασίνων, ἤγουν ὁ δομέστικος τῶν ἑσκουβίτων, ἐπιδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ, κρατούμενος ὑπὸ τῆς καταστάσεως, σταυρούς ῥοδοπλόκους καὶ ὄσφραδια. εἶτα δέχεται ὁ θήμαρχος τῶν Πρασί- Ma. 60. b
ων, ἐπιδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸς τῷ βασιλεῖ ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ. (Γ.) Καὶ μικρὸν ὑπέξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς δοχῆς τῶν Πρασίνων, θηριγενόμενος ὑπὸ πῶν ἀνωτέρω εἰρημέτων, δέχεται τὴν λιτὴν, καὶ ἄψας κηρούς, εὐχεται ἐν τῷ ἱστίμῳ σταυρῷ καὶ προσκυνεῖ τὸ, τε ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ αὐτὸν τὸν τίμιον σταυρόν. καὶ εἰδ' οὕτως προσκυνούσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους, καὶ ἀσπασάμενοι, ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς, καὶ θηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς συγκλήτου, διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς, καὶ εἰσελθὼν διὰ τῆς μέσης πύλης τοῦ λουτῆρος, εἰσέρχεται ἐν τῷ νάρθηκι καὶ καθέζεται ἐπὶ σελλίου προσμένων, μέχρις ἂν καταλάβῃ ἡ λιτὴ μετὰ τοῦ πατριάρχου. καὶ καταλαβούσης τῆς λιτῆς, ἀπίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι καὶ

1. ἐπιδίδωσι — κρατούμενος con. Leich., ἐπιδιδούσι — κρατούμενοι cod. ὑπὸ τοῦ con. R., ὑπ' αὐτοῦ cod. et ed.

ceps Venetorum et ipse a cerimoniaro adductus, cruces ei et fasciculos florum, ut dictum est, offert, quo facto notarius factionis eius iambos festi orditur. In exteriori porta tribunus Prasinorum seu domesticus excubitorum adest, qui a cerimoniaro adductus, Imperatori cruces e rosīs contextas et flores odoros offert. Postremo tribunus Prasinorum Imperatorem excipit eademque, quae ceteri munuscula ipsi tradit (III). Is paululum a Prasinorum factione digressus, a supra memoratis stipatus, processionem excipit cumque cereis accensis coram veneranda cruce precatur et sanctum evangelium ac ipsam venerandam crucem adorat. Et sic, postquam se invicem adorarunt osculatique sunt, Imperator revertitur, et a praefectis cubiculo, patriciis, strategis et senatu stipatus, processionem praecedit, perque mediam baptisterii portam digressus, narthecem intrat et in sella sedet, usque dum processio cum patriarcha veniat, expectans. Qua veniente, Imperator surgit, et postquam se invicem adorarunt osculatique sunt, abeunt et in via Imperatoriarum portarum subsistunt, ubi Imperator, postquam cereos a praeposito accepit, precatur, patriar-

ἀσπασάμενοι ἀπέρχονται καὶ ἵστανται ἐν τῷ οὐδῷ ἔτων βασιλικῶν πυλῶν, καὶ λαβὼν κηρούς παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς, εὐχεται ἐκεῖσε, ὁ δὲ πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εισόδου τῆς θείας λειτουργίας. εὐξάμενος δὲ ὁ βασιλεὺς, D ἐπιδίδωσι τοὺς κηρούς τῷ πραιποσίτῳ, κακείνος ἔψ τῆς κα-5 ταστάσεως, καὶ τελέσαντος τοῦ πατριάρχου τὴν εὐχὴν, προσκυνεὶ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄκραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τοῦ πατριάρχου καὶ δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων πάντων, διέρχονται ἀμφοτέρωθεν διὰ τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας τοῦ ἁμβωνος, εἰσέρχονται ἀμφοτέρωθεν, ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῇ σωλῆ καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, οἱ δὲ λοιποὶ μένουσιν ἔξω τῆς σωλῆς ἐστῶτες ἐνθεν κακείσε.

Ed. L. 67 ἔλθοντες δὲ μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ, τε βασιλεὺς ἵσταται ἔμπρο-15 σθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἅπας κηρούς εὐχεται καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνήσας τὰς ἁγίας θύρας, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον καὶ προσκυνεὶ τὴν

M. 61. a ἁγίαν τράπεζαν καὶ ἐπιτίθησιν ἐπ' αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ ἔξελθὼν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, δηριγεύμενος ὑπὸ τῶν ἔξω ἔθους, διέρχεται διὰ τοῦ δεξιοῦ μέρους τοῦ ναοῦ καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ ἐν τοῖς κατηχοσμενίοις, καὶ ἀπελθὼν τελεῖ ἐν τῷ εἰθισμένῳ τόπῳ τὴν θείαν λειτουργίαν. (Δ.) Καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας κοινωνίας ἀποστέλλει ὁ πραιποσίτος ἀπὸ κελεύσεως σιλενταρίου, καὶ προσ-25

1. ἐν τῇ ὁδῷ ed.

cha preces introitus divinae liturgiae fundit. Imperator, postquam precatus est, cereos praeposito, hic cerimoniarum magistro, tradit, et postquam patriarcha preces finivit, Imperator sacrosanctum evangelium ac venerandam crucem adorat: manuque patriarchae prehensa, et ab omnibus ante dictis stipati, per medium templum et dextrum ambonis latus digressi, utrique, Imperator et patriarcha, soleam intrant: cubiculo autem praefecti ac reliqui extra soleam utrinque adstantes, manent. Postquam vero ad sacras ianuas pervenere, patriarcha sacrarium intrat, Imperator ad sanctas ianuas subsistit, ubi cum accensis cereis precatur, eisque praeposito redditus, sacras ianuas adorat, postea sacrarium intrat, flexoque genu sanctam tabulam veneratus, ei apocombium imponit, et e sacrario egressus, cum solenni comitatu per dextrum templi latus digreditur perque dictam cochleam ad catechumena abit et solito loco sanctam liturgiam celebrat. (IV.) Tempore sacrae communionis praepositus a mandato silentarios mittit, qui patriarcham advocant; is per eandem cochleam ascendit, perque catechumena digressus, ad locum con-

καλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ αὐτοῦ κο-
 χλιοῦ, καὶ διελθὼν διὰ τῶν κατηχομενίων, ἀνέρχεται ἐν
 τῷ συνήθει τόπῳ, ἐνθα καὶ τὸ ἀντιμίσιον, καὶ κοινωνεῖ ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν, καὶ εἰδ' οὕτως ἀνέρ-
 χεται ὁ πατριάρχης, καὶ ἵστανται ἐν τῇ ἀντιμοσίῳ τῷ ὄντι
 ἀπέναντι τῆς πύλης, ἐν ᾗ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς,
 καὶ κοινωνοῦσιν ἐκεῖσε οἱ συνήθεις ἄρχοντες, καὶ εἰδ' οὕτως
 κατέρχεται ὁ πατριάρχης πρὸς τὸ ἐπιτελεῖσαι τὴν θείαν λει-
 τουργίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾗ
 ἰοῦριστῆ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ. τελεσθείσης δὲ
 τῆς θείας λειτουργίας, ἀποστέλλονται σιλεντιᾶριοι παρὰ τοῦ
 κραικοσίτου ἀπὸ καθεύσεως, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρ-
 χην. ὁ δὲ πατριάρχης ἀνέρχεται, κρατούμενος ὑπὸ τῶν σι-
 λεντιᾶριων, διὰ τοῦ προειρημένου κοχλιοῦ καὶ εἰσέρχεται ἐν
 ἰσοῦς κατηχομενίοις, κάκεισε μικρὸν προσμείναντος, εἰσέρχεται
 ὁ κραικόσιτος καὶ δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ
 βασιλέως, ἐξέρχεται μετὰ τῶν ἐρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ
 προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐνοῦται τῷ βασιλεῖ ἐν
 τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾗ καὶ ὁ κλητώριον ἡτοιμάσται, καὶ εἰπόν-
 των τὸν στίχον, ἐξεέρχεται μικρὸν ὁ πατριάρχης καὶ ἐκβάλλει
 τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκβάλλει
 τὸ σαγῶν αὐτοῦ. καὶ καθέζονται ἀμφοτέρω ἐν τῷ κλητω-
 ρίῳ, καὶ πίνοντων πρὸς ἅπαξ, εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ εἰδ' οὕ-
 τως εἰσέρχονται καὶ οἱ τῶν ἀμφοτέρων μερῶν δημῶται

5. ἵστανται cod. 8. Verba: ὁ πατριάρχης — καὶ εἰσέρχεται
 absunt ab ed.

metum, ubi antimensium repositum est, procedit, ubi e patriarchae
 manibus Imperator communicat, mox patriarcha abit, et utrique in an-
 timensio ante portam, ubi hoc die Imperator convivium agit, subsistunt,
 et pro more praefecti cubiculi communicant, quo facto, patriarcha ad
 divinam liturgiam perficiendam se convertit, Imperator autem per tricl-
 inium, in quo coenatur, egreditur, et suum cubiculum petit. Divina li-
 urgia finita, silentiarios praepositus a mandato mittit, qui patriarcham
 accessant. Is a silentiariis ductus, per dictam cochleam ascendit et
 catechumena intrat, ubi postquam paululum exspectavit, praepositus,
 Imperatori id nuntiaturus, ingreditur, signoque ab Imperatore dato,
 cum cubiculi praefectus egreditur, ut patriarcham advocet, qui ad
 Imperatorem in eo triclino, ubi etiam convivium paratum est, acce-
 dit, ubi sticho dicto, patriarcha paululum discedit, suumque omo-
 phorium seu humerale, aeque ac Imperator sagum suum, deponit.
 Tunc ambo mensae accumbunt, et postquam semel biberunt, amici
 intant, et sic quoque factio utraque in baptisterium descendit, et,

Constantinus Porphy. Vol. I.

8.

κάτω ἐν τῷ λουτήρι, καὶ ἀριστῶντος τοῦ βασιλέως, αὐτοὶ
ἐκτελοῦσι τὰς συνήθεις ἀκτολογίας, καὶ ἤνικα εἰσέλθῃ τὸ
πρῶτον, ἀποστέλλει ὁ βασιλεὺς ἀποκόμβια, καὶ λαβόντες
αὐτὰ, ὑπερεύχονται καὶ ἀνίστανται, καὶ μένει ὁ βασιλεὺς καὶ
ὁ πατριάρχης. καὶ πτόντων πρὸς ἅπασι, ἀνίστανται, καὶ περι-5
Ms. 61. b βύλλεται ὁ βασιλεὺς τὸ σαγίον αὐτοῦ, ὃ δὲ πατριάρχης τὸ
ὠμοφόριον αὐτοῦ, εἶτα λέγουσι τὸν στίχον καὶ προσκυνοῦσιν
Ed. L. 68 ἀλλήλους, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐ-
τοῦ, ὃ δὲ πατριάρχης, ὅπου βούλεται.

ΚΕΦ. ιθ'.

10

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τοῦ ἁγίου Ἡλίου, καὶ τῇ
αὐτῇ ἑορτῇ.

Λείλης περὶ ὧραν ἐβδόμην προέρχεται ἡ σύγκλητος ἀπὸ
σκαραμαγγίων εἰς τὸν ἵππῶδρον, καὶ ἀνοίγοντος τοῦ παπῆ,
εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος διὰ τῶν σπύλων καὶ τοῦ Ἰουστινι-15
νοῦ καὶ τοῦ λαυσιακοῦ εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, καθεῖθεν
διέρχεται, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτό-
B κου τοῦ φάρου. ὃ δὲ παπῆς ἵσταται εἰς τὰς ἀνατολικὰς, εἰς
τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, μετὰ διαιταρίων βασιταζόντων τὰ
βασιλικὰ, καὶ τῆς συγκλήτου διερχομένης ἐκεῖσε, δίδωσιν ὁ πα-20
πῆς ἐνὶ ἑκάστῳ ἀνά βασιλικῷ. καὶ δὴ τῆς συγκλήτου εἰσερ-
χομένης ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἀπάρχεται ἡ

12. ΣΧΟΛ. Ἰστοῦν, ὅτι αὕτη [αὕτη ed.] ἡ ἑορτὴ ἐκαινουρήθη
ἐπὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχριστοῦ.

Imperatore convivium celebrante, ipsi consuetas acclamationes ordi-
untur, cibusque allatis, Imperator apocombia mittit, quibus acce-
ptis, fausta ei apprecantur et surgunt; Imperator et patriarcha soli
remanent. Qui, postquam iterum potum sumere, surgunt, et Im-
perator sagum suum, patriarcha omophorium induit, stichoque dicto,
se invicem adorant, et Imperator ad suum cubiculum, patriarcha
quocunque placet, discedunt.

CAP. 19.

Observanda in vigilia S. Eliae eiusque festo.

Vesperis circa horam septimam senatus in scaramangiis ad hip-
podromum procedit, et postquam papas palatium aperuit, senatus per
scyla, iustinianeam, et lausiacum in aureum triclinium venit,
unde ad templum S. Deiparae in pharo procedit. Papas ad orienta-
les portas et porphyrium marmor cum diaetariis, basilica gestanti-
bus, adstat, et senatu eo digresso, unicuique basilicum distribuit.

ἀπολυθία τοῦ λυχνικοῦ, καὶ ταύτης τελουμένης, περὶ τὴν ἀ-
 πόλυσιν λέγεται ἡ ἀπολυθία πρὸς τὸ „συνταφέντες σοι,¹
 ἕκαστος ἐποίησε Λέων ὁ σοφώτατος καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς. ἀντι-
 φώνως δὲ τούτου ψαλλομένου ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ
 5 τοῦ βασιλικοῦ κλήρου, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς τοιαύτης ψαλ-
 μηδίας ἐπιδίδονται τοῖς τε μαγίστροις, πραιποσίτοις, ἀνθυπά-
 τοις, πατρικίοις τε καὶ ὄφρικιαλίοις παρὰ τοῦ βασιλέως ἀνὰ
 10 ἐνὸς ἀργυροῦ μικροῦ σταυροῦ· μνησεται δὲ ὁ πατριάρχης,
 ἵνα ἐλθὼν ἐπὶ τὴν αὐριον ἐπιτελέσῃ τὴν θείαν λειτουργίαν.
 15 ἰοτῆ δὲ ἐσθὲν ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ λευκῶν χλαν-
 δίων· οἱ δὲ δεσπότες ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια,
 καὶ περὶ ὧραν δευτέραν κέλεύουσιν οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν
 τοὺς πραιποσίτους, καὶ εἰσελθόντων, ἀνίστανται οἱ δεσπότες
 καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ κείσε
 15 περιβάλλοντες τὰς ἑαυτῶν χλανίδας. καὶ ἐξερχόμενοι καθέ-
 ζονται, ὁ μὲν μέγας βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου, οἱ δὲ μικροὶ
 ἔδεν καθεῖθεν ἐν χρυσοῖς σελλίοις, τοῦ δὲ κουβουκλείου εἰσε-
 20 λθόντος κατὰ τὸν τύπον τῆς βαιοφόρου, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν M. 82. a
 αὐτῆς τάξιν στάντος, ἤγουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ὅτε τοῦ σακελ- D
 25 λίου καὶ οἱ ξενόδοχοι καὶ γηροκόμοι, προσάγοντες τῷ βασιλεὺς
 τοὺς κατὰ τύπον χρυσοστοιβύστους σταυρούς. καὶ εἰδ' οὐ-
 30 τως εἰσάγεται στοιχηδὸν πᾶσα ἡ τάξις τῶν τε μαγίστρων, ἀν-
 35 θυπάτων, πατρικίων καὶ ὄφρικιαλίων καὶ ἄλλων, ὧν ἂν κε-
 40 λεύουσιν οἱ δεσπότες, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς ἐνὶ ἐκάστῳ

20. γηροκόμοι R, ex compendio cod., γηροκόμητες ed. 22. τῷ
 δε μαγ. ed.

Senatu templum sacrosanctae Deiparae ingressus, officium lychnici
 incipit, quo finito, circa ipsam missam oratio: Una tecum sepulsi
 etc., quam Leo, optimus et sapientissimus Imperator, composuit, re-
 citatur. Qua a cubiculo et Imperatoris clero alternatim cantata et
 finita, singulis magistris, praepositis, proconsulibus, patriciis et offi-
 cialibus ab Imperatore crux parva argentea distribuitur: patriarcha
 vero admonetur, ut die sequente veniat, sacram liturgiam celebratu-
 rus. Mane igitur senatus omnis albas tunicas, Domini purpurea di-
 betesia induunt, et circa horam secundam Domini praepositos in-
 trare iubent: quo facto, surgunt et ad cameram sancti Theodori, ut
 tunicas suas induant, discedunt. Egressuri autem, magnus Imperator
 in throno, minores utrinque in sellis aureis consistunt; cubiculum
 eo ritu, qui in palmarum festo servari solet, ingreditur suoque or-
 dine, id est ad dextram et sinistram, adstat, sacellarii, hospitalarii
 et seniorum curatores Imperatori cruces auro ornatas offerunt. Et
 sic ordine omnia ministeria magistrorum, proconsulum, patriciorum,
 officialium aliorumque, quos Imperator iusserit, adducuntur; singu-

Ed. L. 69 τούτων ἀνά ἐνός σταυροῦ. (B.) Καὶ γίνεται μεταστάσιμον, καὶ κατέρχονται πάντες ἐν τῷ νάρθηκι τῆς μεγάλης νέας ἐκκλησίας, οἱ δὲ δεσπότες ἀνιστάμενοι ἐκδέχονται τὸν πατριάρχην. οἱ οὖν πραιπόσιτοι μετὰ ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου ἄμα τοῦ παπίου καὶ τοῦ ἐταιριάρχου ἀπέρχονται καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρχην με-5 τὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τάξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικύγχου, ἔρχεται καὶ κἀθῆται ἐν τῇ καμάρα τοῦ χρυσοτρικλίνου τῆ ὄψῃ πρὸς τὸ πάνθειον, οἱ δὲ πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι ἀναγγέλλουσιν τοῖς δεσπόταις τὴν τοῦ πατριάρχου ἄφιξιν, καὶ κελεύ-10 ουσιν οἱ δεσπότες εἰσαχθῆναι τὸν πατριάρχην. οἱ δὲ πραιπό- Βσποκο ἔξερχόμενοι εἰσάγουσιν αὐτὸν, καὶ δὴ τοῦτον οἱ δεσπότες κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, εἰσέρχονται μετ' αὐτοῦ μυστικῶς διὰ τοῦ μακρῶνος τοῦ κοιτῶνος εἰς τὴν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, κἀκεῖθεν ἀπέρχονται ἐν τῷ 15 εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἡλιοῦ, καὶ οἱ μὲν δεσπότες ἵστανται ἐν τῷ νάρθηκι, ὁ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θνασιαστήριον, καὶ τῆς εἰωθυίας εὐχῆς τελουμένης, ἀπέρχονται οἱ ψάλται τὸ τροπάριον. ὁ δὲ πατριάρχης ἔξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θνασιαστηρίου, βασιάζων τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βα-20 σιλικὰς πύλας τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, δηλοῦσι καὶ τοῦ ὑποδιακόνου βασιάζοντος τὸν λιτανικὸν σταυρῶν. οἱ δὲ δεσπότες λαμβάνουσι παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρεὺς, καὶ διὰ τῆς τρισ-

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ πατριάρχου μέλλοντος εἰσελθεῖν εἰς παλάτιον, ὁ ἑφερενδάριος δηλοῖ τῷ παπίῳ, κἀκεῖνος ὑπομνησκει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰδ' οὕτως κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ ἀπελθόντας εἰσαγαγεῖν τὸν πατριάρχην.

lis Imperator crucem distribuit. (II.) Tunc receptio fit et omnes narthecem magnae novae ecclesiae intrant, Domini autem surgunt, patriarcham expectantes, dum interim praepositi cum paucis cubiculariis, papa et hetaeriarcha abeunt, eumque una cum metropolitibus et reliquo eius ministerio adducunt. Patriarcha per triconchii porticum ingressus, in camera aurei triclinii, quae pantheo proxima est, considet, dum praepositi intrantes adventum eius Dominis nuntiant, qui ipsum adduci iubent. Praepositi egressi eum adducunt, at Domini postquam eum osculati sunt, cum eo solo per oblongam cubiculi porticum ad templum sacrosanctae Deiparae phari abeunt, atque ibi ad sancti Ellae oratorium discedunt, ubi ipsi quidem in narthecce subsistunt, patriarcha vero sacrarium intrat, ubi solennibus precibus peractis, psalter troparium ordiuntur. Patriarcha e sacrarium egressus, sanctum evangelium portans, ad Imperatorias eiusdem oratorii ianuas procedit, subdiacono crucem processionalem gestante.

σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ
καὶ ἀσπάζονται τὸ εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι C
ὑπὸ τοῦ διακόνου. (Γ.) Καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς Ms. 62. b
ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ διερ-
5 χόμενου αὐτοῦ μέσον τοῦ ναοῦ τοῦ φάρου, καὶ ἐξιόντος τὴν
κύλην τὴν ἐξάγουσαν ἐπὶ τὸν ἡλιακόν, λαμβάνουσιν οἱ δε-
σπότες παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανίγια καὶ διέρχονται
λιτανεφόντες διὰ μέσον τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ στενωποῦ τοῦ
μονοδύρου, κατέρχονται τὸ καταβύσιον τοῦ βουκολέοντος, καὶ
10 ἰοκνεύοντες δεξιᾷ, κατέρχονται πρὸς τὸν νάρθηκα τῆς νέας
μεγάλης ἐκκλησίας, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται ἅπαντες οἱ τῆς συγ-
κλήτου,) καὶ γίνεται ἡ εἰσὺδα ἐκκλησιαστικὴ ἀκολουθία τῆς D
εἰσόδου. τῶν δὲ δεσποτῶν κατὰ τὸ εἰσὼδὸς εἰσιόντων μετὰ
τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ θυσιαστήριον τοῦ εὐκτήριου τοῦ ἁ-
15 γίου Ἡλιοῦ τῆς αὐτῆς νέας ἐκκλησίας, ὃ μὲν πατριάρχης
προσιέρχεται, οἱ δὲ δεσπότες, ἰστάμενοι ἔξωθεν τῶν ἁγίων
θυρῶν, λαμβάνουσι κηρούς ἀπὸ τῶν πραιποσίτων, καὶ διὰ Ed. L. 70
τῆς τρισσῆς προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ. εἶτα εἰσ-
ερχόμενοι ἐν τῷ θυσιαστήριῳ, ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζονται τὰ
20 ἱερά θύρια, εἶτα τὴν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐνδύτην καὶ τὴν
ἐκεῖσε ἀποκειμένην τοῦ ἁγίου προφήτου μηλωτὴν, καὶ τιθέν-
τες ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, διέρχονται διὰ τῶν
βημάτων, ἄπτοντες κηρούς καθ' ἐν ἑκαστον βῆμα, ἀσπαζόμε-
νοι κατὰ τὸ εἰσὼδὸς τὰς ἐνδύτας. καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ

6. κύλην ἐξάγουσαν ed. τὸ ἡλιακόν ed.

Interea Domini cereos a praeposito accipiunt, ternaque cum cereis
adoratione facta, ad Deum precantur et evangelium, a diacono in-
censati, osculantur. (III.) Deinde sustentatus a patriarcha Imperator
ex ecclesia redit, perque medium templum phari digressus, per
portam ad solarium ducentem exit, ubi Domini a praepositis cereos
processionales accipiunt, et per medium solarium angustamque ia-
nuam procedentes, per descensum bucoleontis descendunt, et ad
dextram inclinantes, ad narthecem novae magnae ecclesiae disce-
dunt, ubi senatores omnes adstant, et consueti ritus ecclesiastici in-
troitus celebrantur. Dominis autem cum patriarcha sacrarium ora-
torii S. Eliae, quod in eadem nova ecclesia est, pro more ingressis,
patriarcha inclinantes, ad Domini vero extra sacras ianuas constitui,
cereos a praeposito accipiunt terque genu flexo ad Deum precantur.
Mox oratorium ingressi ante omnia sacras ianuas, postea sanctum
altaris instratum et repositam ibi S. prophetae vestem osculantur, et
apocumbio sacrae mensae imposito, per bemata transeunt, et cereis
in singulis bematibus accessis, iustrata pro more osculantur. P

αὐτοῦ γυναικίτου, ἄπτουσι κηρούς εἰς τὴν εἰκόνα Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ εὐθέως ἀποχαιρετίζοντες τὸν πατριάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῇ ἐκείσε προσευχαδίῳ, κάκειθεν ἐκβαίνοντες εἰς τὸν πρὸς τὴν θάλασσαν νάρθηκα, ἐν ᾧ καὶ B τὰ σελλία ἴστανται καὶ τὸ βῆλον κρέμεται, ἀπαλλάσσουσι τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἴστανται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, εἰδ' οὕτως λαμβάνοντες κηρούς παρὰ τῶν πραιποσίτων, ἀκούουσι τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου. μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκτενοῦς καθέζονται, καὶ εἰσάγει ὁ τῆς Mi. 63. τραπέζης μετὰ καὶ τῶν ἄρτοκλινῶν τὸ κλητῶριον, καὶ στοι-10 χεὶ αὐτὸ ὁ μῆγας βουσιλεύς, καὶ εἰδ' οὕτως οἱ δεσπῶται διέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ ἐκείσε μυστικοῦ ἀναβασίου, καὶ διὰ τοῦ ἠνωτάτου ἡλιακοῦ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος εἰσέρχονται οἱ δεσπῶται εἰς τὸ παλάτιον. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ μετὰ τῶν ἀλλαξίμων καθέζονται 15 Coi δεσπῶται ἐπὶ τῆς τραπέζης.

ΚΕΦ. 4.

Μηνὶ Μαίῳ ἅ τὰ ἐγκαινία τῆς νέας, ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῶν ἐγκαινίων τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας κελεύουσιν οἱ δεσπῶται τοῖς πραιπο-20 σίτοις, προσελθεῖν ἐπὶ τῇ αὔριον μετὰ ἀλλαξίμων πῦσαν τὴν

19. νέας om. ed. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἑορτὴ ἐκαυουρηθήθη ἐπὶ Βασιλείου δεσπότου.

gynaecium ipsum traeseuntes, cereos ad effigiem Basilii, Imperatoris Christum amantis, accendunt, et vale patriarchae dicto, ad locum elevatiorem, ubi orantes consistunt, abeunt, inde ad narthecem, qui prope mare seu cavum recessum sacrae mensae est, ubi sellae positae velumque suspensum, discedunt, vestes suas mutant, et sancti evangelii lectionem exspectantes, adstant, acceptisque a praepositis cereis, sanctum evangelium audiunt. Finita extensa, consistunt, et mensae praefectus cum triclinariis ad convivium ducit, quod ipse magnus Imperator ordinat. Sic postea Dominus secreto per eundem narthecem et mysticum ascensum, qui ibi est, perque superius solarium eiusdem narthecis ad palatium discedunt. Sciendum est, Imperatores hoc festo in mutatoris mensae adsidere.

CAP. 20.

Mensis Maii primo encaenia novae ecclesiae: et de ritibus in festo encaeniorum novae magnae ecclesiae observandis.

Pridie unius diei Domini praepositis indicant, senatum omnem deputatis vestibus sequenti die processurum esse: quae postquam il-

σὺγκλητον, καὶ τῇ ἑσπέρῳ περὶ ὄραν δευτέραν κλεθούσῳ οὐ
 δεσπότηι εἰσελθεῖν τοὺς προποσίτους, καὶ δὴ τούτων εἰσελ- D
 θόντων μετὰ καὶ ὀλίγων τῶν κουβουκλείου, ἀπέρχονται ἅμα
 τοῦ παπῆ καὶ τοῦ ἐταιρειάρχου, καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρ-
 χην μετὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τά-
 ξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου διὰ τῶν διαβατικῶν
 τοῦ τρικλίνου, ἔρχεται καὶ κάθηται ἐν τῇ καμάρῳ τοῦ ἁγίου
 Θεοδοῦρου, καὶ ἐκεῖσε περιβάλλονται τὰς ἑαυτῶν χλιανίδας, καὶ Ed. L. 71
 ἔξερχόμενοι ἔξωθεν τοῦ βήλου τῆς αὐτῆς καμάρῳ ἴστανται.
 10 οἱ δὲ προποσίτοι ἔξερχόμενοι εἰσάγουσι τὸν πατριάρχην, οἱ
 δὲ δεσπότηι τοῦτον κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, καθίζονται
 μετ' αὐτοῦ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ μικρὸν τι, καὶ εὐθέως γίνε-
 ται μεταστάσιμον, καὶ οἱ μὲν μάλιστα καὶ ἀνθύπατοι καὶ
 πατρίκιοι καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ κατέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι
 15 τῆς νέας μεγάλης ἐκκλησίας, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες
 διέρχονται διὰ τοῦ ὄρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ
 τῆς καμάρῳ τοῦ πανθέου καὶ τοῦ φύλακος, καὶ ἐκβαίνοντες
 τὸ μονήθρον, ἀπίασιν ἐν τῷ ναῶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου
 τοῦ φάρου, καὶ οἱ μὲν δεσπότηι ἀνιστάμενοι εἰσερχονται με-
 20 τὰ τοῦ πατριάρχου μυστικῶς διὰ τοῦ μακρῶνος τοῦ κοιτῶ- B
 νος εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ οἱ
 δεσπότηι ἴστανται ἐν τῷ νάρθηκι, ὁ δὲ πατριάρχης εἰσερχε-
 ται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ τῆς εἰωθυίας εὐχῆς τελουμένης,

5. EXOLA. Ἰστέον, ὅτι ὁ δεφερενδάρης δηλοῖ τῷ παπῆ τὴν τοῦ
 πατριάρχου ἀφιξίν. 7. καμάρῳ. Plura hic excidisse putat R.,
 quae p. 122. leguntur, inde a vers. 8. τοῦ χρυσοτρικλίνου usque
 ad v. 12. ἐν τῇ καμάρῳ. 16. καὶ ante τοῦ χρυσοτρικλίνου de-
 lendum esse putat R.

luxit, circa horam secundam matutinam praepositos intrare iubent,
 quo facto, cum paucis cubiculariis una cum papa et hetaeriareha ab-
 eunt, et patriarcham cum metropolitibus et reliquo eius officio addu-
 cunt. Qui per porticum iconchii ingressus, in camera S. Theodori
 sedet, tunicas suas comites eius ibi induunt, et extra velum eius
 camerae progressi, subsistunt. Praepositi autem egressi, patriarcham
 adducunt, quem Domini pro more osculati, cum eo paululum in
 aureo triclinio consistunt, et statim receptio instituitur, et magistrum
 quidem, proconsules, patricii et ceteri senatores in narthecem novae
 maguae ecclesiae descendunt; cubicularii vero omnes per horolo-
 gium aureumque triclinium, cameram panthei et custodiam trans-
 eunt, eque monothyro egressi, ad templum S. Deiparae phari abeunt.
 Domini surgentes sine pompa una cum patriarcha per longam porti-
 cum cubiculi ad templum sanctissimae Deiparae phari abeunt, et
 ipsi quidem in nartheca subsistunt, patriarcha vero in oratorium ia-

Με. 63. ἡ ἀπόρχονται οἱ ψάλται τὸ τροπάριον· ὁ δὲ πατριάρχης ἔξερ-
 χόμενος ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, βασιλεύων τὸ ἅγιον εὐαγγέ-
 λιον, ἔρχεται εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας, δηλονότι τοῦ ὑποδια-
 κόνου βασιλεύοντος τὸν λιτανικὸν σταυρὸν, οἱ δὲ δεσπότης
 λαμβάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρὸς, καὶ διὰ τῆς τρισ-5
 σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ,
 καὶ ἀσπάζονται τὸ τε εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμώμε-
 νοι ὑπὸ τοῦ διακόνου. (B.) Καὶ παρακρατούμενος ὁ βασι-
 λεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου ἔξέρχεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ
 ἐξιώντων τὴν πύλην τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν ἡλιακὸν, λαμβά-10
 νουσιν οἱ δεσπότηαι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανίαια,
 καὶ διέρχονται λιτανεύοντες διὰ μέσου τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ
 στενωποῦ τοῦ μονοθύρου, καὶ κατέρχονται τὰ καταβάσιον τοῦ
 βυνοκλέοντος, καὶ ἐκκύνοντες δεξιᾶ, κατέρχονται πρὸς τὸν γάρ-
 θηκα τῆς νέας ἐκκλησίας, (ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται οἱ τῆς συγ-15
 κλητου,) καὶ γίνεται ἡ ἀκαλουθία τῆς εἰσόδου τῶν ἐγκαινίων
 τῶν δὲ δεσπαιῶν, κατὰ τὴν εἰωθὸς εἰσιόντων μετὰ τοῦ πατρι-
 ἀρχου εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ μὲν πατριάρχης προσερχεται,
 οἱ δὲ δεσπότηαι, ἰστάμενοι ἔξωθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, λαμβά-
 νουσιν τοὺς κηρὸς παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ διὰ τῆς τρισ-20
 σῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ·
 ἅτα εἰσερχόμενοι ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἐν πρώτοις μὲν ἀσπάζ-
 ζονται τὰ ἅγια θύρια, εἶτα τὴν τῆς ἁγίας τραπέζης ἐνδοτήν,
 καὶ τιθέντες ἀποκόμβιον ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, διέρχονται

10. τὸ ἡλ. ed. 11. λιτανικὰ ed.

trat, solennique precatione peracta, psaltes troparium incipiunt. Deinde patriarcha ex oratorio egressus, sanctum evangelium gestans, portas imperatorias ingreditur, subdiacono cruce processionalis ferente, Domini autem, cereis a patriarcha, acceptis, ter cum ipsis Deum adorant, et evangelium cruceque, a subdiacono incensati, osculantur. (II.) Imperator a patriarcha sustentatus, e templo egreditur, et postquam per portam ad solarium ducentem exierunt, Domini cereos processionales a praepositis accipiunt, et in processione per medium solarium angustiasque monothyri abeunt: postea per descensum bucolcontis progressi et ad dextram se inclinantes, ad narthecem novae ecclesiae se conferunt, ubi seniores adsunt, et officium introitus encaeniorum celebratum; Dominis autem cum patriarcha sacrarium pro more ingressis, patriarcha praecedit, Domini autem extra sacras ianuas constituti, cereos a praepositis accipiunt, terque genu flexo Deum adorant, mox sacrarium ingressi, primo quidem sacras ianuas, deinde sacrum altaris instratum osculantur, et apocombio iuibi reposito, per bemata, cereis in unoquoque bemate

διὰ τῶν βημάτων, ἄπτοντες κηρούς καθ' ἓνα ἕκαστον βῆμα, ἀσπαζόμενοι κατὰ τὸ εἶδος τὰς ἐνδυτὰς, καὶ διερχόμενοι διὰ τοῦ γυναικίου, ἄπτοισι κηρούς εἰς τὴν εἰκόνα Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου, καὶ εὐθὺς ἀποχαιρετίζοντες τὸν ἑπιτάρχην, εἰσέρχονται ἐν τῷ ἐκεῖνος προσευχαδίῳ, κἀκεῖθεν ἐκβαίνοντες εἰς τὸν πρὸς τὴν θάλασσαν νάρθηκα, ἐν ᾧ καὶ τὰ σέλλια ἴστανται καὶ τὸ βῆλον κρέματα, καὶ ἀπαλλάσσουσι τὰς ἑαυτῶν χλιονίδας, καὶ ἴστανται ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν· εἰθ' οὕτως λαμβάνοντες κηρούς ἰακωρὰ τῶν πραιποσίτων, ἀκούουσι τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου. με- Ms. 64. a τὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἑκτενοῦς εὐχῆς καθέζονται, καὶ εἰσάγει ὁ τῆς πραιπέτης μετὰ καὶ τῶν ἀρχιεπισκόπων τὸ κλητάριον, καὶ ἄρχιεπι αὐτὸ ὁ μέγας βυβαλεύς. καὶ εἰθ' οὕτως οἱ δεσπόται διέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ ἑκτενοῦ ἀναβασίου, καὶ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ἡλιακοῦ τοῦ Βασιλεῦς νάρθηκος εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον. χρὴ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τάξιν ταύτης τῆς ἑορτῆς καὶ τὸν τύπον ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἀρχιστρατήγου μηνὶ Νοεμβρίῳ ἢ εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀρχιστρατήγου ἐν τῷ εὐπηγίῳ τοῦ βασιλέως, ἦγον τοῦ ἀρχιστρατήγου, ἐπιτελεῖται ἡ τοιαύτη ἑορτή.

ΚΕΘ. καί.

Προσὸς τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Δημητρίου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας κελύουσιν δι' ἀπόστασι τοῦ πραιποσί-

accensis, discedunt, sacra instrata pro more osculantur, perque gymnaecium digressi, cereos ad effigiem Basilii, Imperatoris Christum adorantis, accendunt, statimque vale patriarchae dicto, locum excelsum, ubi orantes stare solent, petunt, inde ad narthecem prope mare altaris ascendunt, ubi et sellae stant et velum suspensum est, suasque tunicas mutant, et sacri evangelii lectionem expectantes, adveniunt, quam, cereos a praepositis traditos manu tenentes, auscultant. Finito extensa, consistunt, praefectus mensae cum triclinariis convivium parat, quod ipse magnus Imperator ordinat. Sic Domini per eandem narthecem et secretam scalam perque solarium superius soli accendunt, palatium intrant. Sciendum est, secundum huius diei ritum et sancti Michaelis festum octavo mensis Novembris institui solere, ubi observandum, hoc archangeli festum in oratorio templi, scilicet Michaelis, die dicto celebrari.

CAP. 21.

Observanda in festo et processione S. Demetrii.

Pridie unius diei Domini praepositis indicant, die sequente cum proximis senatum universum prodire, mane autem circa horam se-

Cτοις τοῦ προελθεῖν ἐπὶ τὴν αὐριον μετὰ ἀλλαξίμων τὴν σύγ-
 κλητον πῦσαν, καὶ τῇ ἔωθεν περὶ ὦραν δευτέραν κελεύουσιν
 οἱ δεσπότες εἰσελθεῖν τοὺς πραιποσίτους, καὶ δὴ τούτων εἰσ-
 ελθόντων, μετὰ ὀλίγων τοῦ κουβουκλείου ἀπέρχονται, ἅμα
 τοῦ παπῆ καὶ τοῦ ἐταιριάρχου, καὶ εἰσάγουσι τὸν πατριάρ-5
 χην μετὰ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τῆς λοιπῆς αὐτοῦ τά-
 ξεως. καὶ τοῦ πατριάρχου εἰσερχομένου, διὰ τῶν διαβατι-
 κῶν τοῦ τρικύγχου εἰσέρχεται, καὶ κάθηται ἐν τῇ καμάρα τοῦ
 χρυσοτρικλίνου τῇ οὐσῃ πρὸς τὸ πάνθεον. οἱ δὲ πραιποσίτοι
 εἰσερχόμενοι ἀναγγέλλουσι τοῖς δεσπόταις τὴν τοῦ πατριάρχου 10
 ἄφιξιν, καὶ εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπότες καὶ εἰσέρχονται
 ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κάκεισε περιβάλλονται
 τὰς ἑαυτῶν χλανίδας, καὶ ἐξερχόμενοι ἔξωθεν τοῦ βήλου τῆς
 Δυνῆς καμάρας ἵστανται. οἱ δὲ πραιποσίτοι ἐξερχόμενοι εἰσ-
 ἄγουσι τὸν πατριάρχη· οἱ δὲ δεσπότες τοῦτον κατὰ τὸ 15
 εἰωθὸς ἀσπαζόμενοι, καθέζονται μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου μικρὸν τι, καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, εἰσέρ-
 χονται οἱ πραιποσίτοι δηλοῦντες τοῖς δεσπόταις, καὶ εὐθέως
 Ms. 64. b ἀνίστανται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐξερχόμε-
 νοι κατὰ τὸν ἁγιώτα τούτοις τύπον, διέρχονται διὰ τῶν τρι-20
 πέτωνος καὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τῶν
 σκύλων καὶ τῶν ἔξω διαβατικῶν τοῦ Μαρκιανοῦ, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἐν τῇ ἐκείσε εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἀποστόλου Πέτρον.
 Ed. L. 73 (B.) Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν ἐξερχομένων ἀπὸ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου ἵστανται ἀντικρὺ τῶν 25

6. λοιποῖς ed.

eundam praepositos ingredi iubent, quo facto, cum paucis cubicula-
 riis, papa et hetaeriarcha abeunt, et patriarcham cum metropolitibus
 et reliquo eius officio adducunt. Qui per porticum triconchii in-
 gressus, in camera aurei triclinii, quae proxima pantheo est, consi-
 det. Praepositi autem ingressi Imperatoribus eius adventum nun-
 tiant, qui surgunt, et cameram S. Theodori ingressi, tunicas suas
 induunt, et extra velum eius camerae egressi, adstant. Interea praepo-
 siti patriarcham adducunt, quem Domini pro more osculantur et
 paululum in aureo triclinio cum eo consident, rebusque omnibus
 bene ordinatis, praepositi intrant, Dominis id nuntiaturi, qui con-
 festim cum patriarcha surgunt, et ritu ipsis soleanni egressi, per tri-
 petonem, lausiaceum, Iustinianeam, scyla et exteriores Marciani por-
 ticus transeunt, oratorium S. Petri, quod ibi situm est, petunt.
 (II.) Sciendum est, Dominis cum patriarcha ex aureo triclinio pro-
 cedentibus, ante portas eius argenteas eunuchos protospatharios et
 logothetam curus publici cum protoscriuario et primo notariarum,

ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ χρυσοτρικλίνου οἱ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθά-
 ριοι, ὅ, τε λογοθέτης τοῦ δρόμου μετὰ καὶ τοῦ πρωτοασκηρήτης
 καὶ τοῦ πρωτονοταρίου, ἐπὶ δὲ τὸ μέρος τοῦ ὥρολογίου οἱ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι, ἐξιόντων τῶν δεσποτῶν τὰς χαλ-
 5 καῖς πύλας πρὸς τὸν λαυσιακὸν, δέχονται οἱ τοῦ μαγλαβίου
 καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄπαντες, κάκειθεν δηριγεύουσι τοὺς
 δεσπότας. Ἰστέον, ὅτι ἔνδον τῶν σκύλων, ἤγουν εἰς τὴν ἄ-
 κραν τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἴστανται οἱ τε μάλιστα καὶ ἀνθύ-
 10 πατοι καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι, καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, πί-
 πουσιν ἐπ' ἐδάφους, τῶςτους προσκυνούντες. οἱ δὲ δεσπό-
 ται, καθὼς προείρηται, διέρχονται μέχρι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Β
 Πέτρου, ὃ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον,
 καὶ τῆς εἰωθυίας εὐχῆς τελουμένης, ἀπέρχεται οἱ ψάλται τὸ
 τροπάριον. ὃ δὲ πατριάρχης ἐξερχόμενος ἀπὸ τοῦ θυσιαστη-
 15 ρίου, βαστάζων τὸ ἄγιον εὐαγγέλιον, ἔρχεται εἰς τὰς βασιλι-
 κὰς πύλας τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, δηλονότι καὶ τοῦ ὑποδιάκο-
 νος βαστάζοντος τὸν λιταρικὸν σταυρὸν. οἱ δὲ δεσπόται λαμ-
 βάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρούς καὶ διὰ τῆς τρισσῆς
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ ἀσπάζονται τότε
 20 εὐαγγέλιον καὶ τὸν σταυρὸν, θυμιώμενοι ὑπὸ τοῦ διάκονος,
 καὶ παρακρατούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, ἐξέρ-
 χεται ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας. Ἰστέον, ὅτι, ἀπὸ μὲν τοῦ ἁγίου Πέ- C
 τρου ἐξερχομένης τῆς λιτῆς, λέγουσιν οἱ ψάλται τὸ τροπάριον
 τοῦ μάρτυρος πρὸς τὸ „λαθῶν ἐτέχθης,” ὅπερ ἐποίησεν Λέων
 25 σοφώτατος καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς, εἰσερχομένης δὲ τῆς λιτῆς

2. ὁ λογοθ. ed. 3. ἀνοταρίου ed. Cf. R. ad p. 24, 23, et 99, 2.
 5. τὸ λαυσι. ed. οἱ μαγλ. ed. ἡ ὑποδιακόνου et 20. διακόνου ed.

ministros autem triclinii aurei prope horologium adstare. Porro Do-
 minos, ex aeneis portis ad lausiacum egressos, manclavitae et cubi-
 cularii omnes excipiunt et comitantur. Intra scyla seu in extrema
 Instinianeae triclinii parte magistri, proconsules et officiales adsunt,
 et transeunt Dominos, procidentes in terram, adorant. Illi autem,
 ut supra observatum est, ad sancti Petri abeunt, ubi patriarcha sa-
 crarium ingreditur, et post preces solennes peractas psaltae tropa-
 rium incipiunt. Patriarcha deinde ex sacrario, sanctum evangelium
 manu tenens, ad portas Imperatorias eiusdem oratorii procedit, sub-
 diacono crucem processionalem praeferente. Domini cereos a prae-
 positis accipiunt, terque genu flexo, ad Deum precantur, tunc evan-
 gelium et crucem osculantur, et diacono incensante, Imperator, pa-
 triarchae innixus, e templo egreditur. Observandum quoque est,
 pompa a S. Petri procedente, cantores troparium martyris, quod Leo,
 sapientissimus et optimus Imperator, composuit, usque ad verba:

εἰς τὸ χρυσοτρικλίον, ἀκάρχονται τὸ τροπάριον τῶν ἁγαινί-
 Μρ. 65. αων, ἤγουν τὸ „δόξα σοι Χριστὲ ὁ Θεὸς, ἀποστόλων καύ-
 χημα.” καὶ διερχόμενος, ὄθεν κάκεισε ἀπῆει, διέρχεται διὰ
 μέσον τοῦ χρυσοτρικλίου, καὶ ἐξέρχεται μετὰ τῆς λιτῆς τὰς
 ἀνατολικὰς πύλας, καὶ οἱ μὲν μάλιστα καὶ ἀνδύπαιτοι καὶ
 πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι ἴστανται ἀντικρὺ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁ-
 γίου Δημητρίου, ἤγουν τοῦ ἀμιαστεροῦ μέρους, οἱ δὲ τοῦ κου-
 βουκλείου κατὰ ἀνατολικὰς τοῦ ἡλιακοῦ, οἱ δὲ δεσπῆται με-
 Δτὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῇ προκυλαίᾳ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῆς
 εἰσόδου ἀκολουθίας τελεσθείσης, ἤγουν τῶν ἁγαινίων, γέ-10
 νεται ἡ εἰσόδος, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εὐδέρχεται εἰς τὸ θυ-
 σιαστήριον, οἱ δὲ δεσπῆται, διερχόμενοι μέσον τῆς ἐκκλησίας,
 ἐξέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῇ ἐκείσε τετρασέφῃ, ἐκδεχόμενοι
 τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. μετὰ δὲ τὴν τοῦ εὐαγγελίου
 ἀνάγνωσιν ἐξερχόμενοι τὰς ἀργυρᾶς τοῦ μίσηρονος πύλας, 15
 ἀπαλλάσσουσι τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ εὐδέρχονται καθέ-
 ζονται ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίου, καθὼς εἶδονται αὐτοῖς, καὶ
 Ed. L. 74 μετὰ μικρὸν δίδονται μίσηται. τῇ αὐτῇ δὲ ἡμέρᾳ συνρυσσιῶν-
 ται τῷ πατριάρχῃ καὶ τοῖς μητροπολίταις καὶ τῇ συγκλήτῃ,
 οἷς ἂν κελύσωσιν.

20

ΚΕΘ. κβ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς θψείσεως τῶν
 τιμῶν ξύλων.

Προέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, πατρίκιοί τε καὶ δο-

Latens natus es; ingrediente autem processione triclinium aureum, troparium encaeniorum, scilicet: Gratia tibi, Christe Deus, apostolorum gloria, recitare. Imperator inde, quo abierat, digressus, per medium chrysotriclinium pergit et ex orientalibus portis cum processione egreditur, dum interea magistri, proconsules, patricii et officiales e regione templi S. Demetrii seu ad sinistram partem, cubicularii vero ad orientales solarii, Domini cum patriarcha in atrio templi stant, ac solemnibus encaeniorum ritibus peractis, introitus fit. Patriarcha sacrarium intrat, Domini per mediam ecclesiam transeuntes, egrediuntur, et in tetrasero, quod ibi est, lectionem evangelii audituri, adstant. Postea per argenteas macronis seu porticus oblongae ianuas progressi, tunicas suas induunt, aureumque triclinium ingressi, pro more consident, et brevi post missa datur. Convivio autem hoc die patriarcham, metropolitam et quoscunque volunt senatores adhibent.

CAP. 22.

Observanda in festo et processione exaltationis venerandae crucis.

Cubicularii, patricii et domestici ceterique proceres omnes in

μέστικαι καὶ οἱ λοιποὶ ἅπαντες ἄρχοντες ἀπὸ σκαραμαγγίων ἐν τῷ σπαθαρικῷ ὄραν ἐννάτην ἢ καὶ δεκάτην νυκτός· καὶ Β μέλλωντος τοῦ βασιλέως ἐξέρχονται, ἀνοίγεται ἡ πύλη τοῦ σπαθαρικίου, καὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντων καὶ τὰ σαγία αὐτῶν φορούντων, προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα, ὃ δὲ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ἐπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται. οἱ δὲ πατρίσιοι ἅμα τῶν δομαστικῶν ἐκδέχονται τὸν βασιλέα ἔξω τῆς πύλης τοῦ σπαθαρικίου, ὡσαύτως καὶ οἱ βασιλικοὶ προσκνήσαντες διέρχονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὃ δὲ βασιτολὸς δηριγευόμενος ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν βασιλικῶν, διέρχεται διὰ τῆς μανναύρας καὶ τῶν ἀνωτέρων αὐτῆς διαβατικῶν, καὶ διὰ τῆς ξυλίνης ακάλας ἀνελθὼν, εἰσέρχεται ἐν τοῖς πατηχομενίοις τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, εἰθ' οὕτως ἄ- Ma. 65. b
 ψας κηρὸς καὶ εὐξάμενος, παρακύνπει ἐν τοῖς δεξιοῖς μέρε- C
 15αι. ἔπειτα ἀλλάσσουσιν οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες, οἱ δὲ κουβουκλαριοὶ τὰ καμίσια αὐτῶν καὶ μόνον, οἱ δὲ πατρί-
 κιοὶ χλανίδια λευκά, εἴτε κλεῦει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκαλεῖται ὁ πατριάρχης, καὶ ὀλίγον μετὰ τοῦ βασιλέως καθεσθίει ἐξέρχεται, καὶ ἄπεισιν ἐν τῷ μικρῷ σεκρέ-
 25ατῳ, ἔνθα πρόκεινται τὰ τίμια ξύλα, ἐκδεχόμενος τὸν βασιλέα. ἄρχομένης δὲ τῆς ἐκκλησίας τὸ „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,” ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου εἰς προσκνήσιν τῶν τιμίων ξύλων, καὶ προσκνήσας τὰ τί-
 25αὐτῷ ὁ πατριάρχης κηρὸν λιτανίκιον ἄνευ φιαλίου. ἐν δὲ D

25. λιτανίην cod.

scaramangiis ad spatharicium horz nona seu decima noctis abeunt, cuius porta, dum Imp̄ator processurus est, aperitur, et praefecti cubiculo, sua saga gestantes, intrant, Imperatorem adorant, qui, ipais comitantibus, progreditur. Tunc patricii cum domesticis extra spatharicii portam eum excipiunt, ministri, adoratione facta, ipsam praecedunt, et sic a cubiculariis et ministris suis stipatus, per magnauram et superiores eius porticus transit, perque scalam ligneam ad magnae ecclesiae catechumena descendit, ubi, cereis accensis et precatus, in dextro latere adsidet. Deinde cubiculo praefecti et ceteri cubicularii tantum camisia sua, patricii tumque processionalis mutant, patriarcha praeposito, mandato ab Imperatore dato, accessit, et postquam paululum cum Imperatore coesedit, ad parvum secretum, ubi venerandum lignum repositum est, Imperatorem excepturus, discedit. Postquam autem concio populi: *Gloria in excelsis Deo*, incipit, Imperator a cubiculo stipatus, ad venerandorum lignorum adorationem abit, qua peracta, patriarcha cereum processionalis sine phiala ipsi tradit. In eodem secreto patricii cum se-

τῷ αὐτῷ σεκρέτῳ δέχονται τὸν βασιλέα οἱ πατρῷκοι ἅμα τῇ συγκλήτῳ, βαστάζοντες κηρία ἄνευ φιαλίων, οὐ πίπτουσι δὲ εἴτα ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου καὶ πατρικίων καὶ πάσης τῆς συγκλήτου, ὀψικεύων τὰ τίμια ξύλα, κατὰρχεται διὰ τοῦ μεγάλου κοχλιοῦ, καὶ ἐκκλίνας τὸς εὐώνυμον μέρος, διέρχεται διὰ τοῦ διδασκαλείου, ἔνθα ἐπιγέγραπται τὰ πασχάλια, καὶ τὰ βάθρα κατελθὼν, εἰσέρχεται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ νάρθηκος, καὶ τὰς βασιλικὰς πύλας καταλαβὼν, ἵσταται, ἐπιδοὺς τῷ πραιποσίτῳ κηρίον, ὃ Ed. L. 75 περ κατέχει, καὶ ἕτερα παρ' αὐτοῦ λαβὼν καὶ εὐξάμενος, 10 ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως. ἔπειτα λαμβάνει τὸ λιτανίον αὐτοῦ πάλιν παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, διέρχεται μετὰ τοῦ πατριάρχου μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ ἐν τοῖς δεξιόις μέρεσι τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχεται διὰ τῆς σωλέας, 15 τῶν πατρικίων ἐστώτων εἰς τὴν σωλέαν, καὶ βασταζόντων τὰ αὐτῶν κηρία. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυσῶν ἐστώς, ἐπιδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸ ἴδιον κηρίον, καὶ Ms. 66. a ἕτερα παρ' αὐτοῦ λαβὼν καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ αὐτῷ, καὶ εἰς τὸ θυσιαστήριον εἰσελθὼν, καὶ τὰ τίμια ξύλα 20 Β προσκυνήσας, ἐξέρχεται, εἰθ' οὕτως ὑποστρέψας διὰ τῆς σωλέας, ἀνέρχεται τρίτον βάθρον τοῦ ἄμβωνος ἢ καὶ τέταρτον, καὶ ἵσταται ἐκεῖσε, κρατῶν τὸ κηρίον· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἵστανται ἐν τῇ σωλέᾳ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ

natu, cereos sine phialis gestantes, Imperatorem, non prona tamen in terra facie, excipiunt. Is deinde cum praefectis cubiculi, patriciis et universo senatu veneranda ligna sequens, per magnam cochleam descendit, et ad sinistram inclinans, per didascalium, ubi cycli paschales scribuntur, digreditur, et postquam per scalam descendit, magnam narthecis portam ingreditur, cum vero ad Imperatorias portas pervenit, subsistit, cereum, quem tenuerat, praeposito reddens, aliosque ab eo accipit, et precatus eos praeposito, hic cerimoniarario rursus tradit. Deinde iterum processionalem suam a praeposito sumit, et sacro evangelio adorato, cum patriarcha per medium templum, abit dextramque ambonis partem per solem ingreditur, patricii interim in solea stantibus suosque cereos gestantibus. (II.) Imperator autem ad sacras manus constitutus, cereum suum praeposito tradit aliosque ab eo sumit, et post preces ipsi reddit; sacrarium ingressus, veneranda ligna adorat, deinde per solem reversus, gradum tertium aut quartum quoque ambonis adscendit, et ibi, cereum tenens, subsistit; cubiculo praefecti in solea coram Imperatore, eunuchi protospatharii in sinistro ambonis latere

ἐπιτοῦχοι πρωτοσπαθάριοι δὲ εὐωνόμον τοῦ ἄμβωνος εἰς τὸ
 σκάμνον, οἱ δὲ τοῦ μαγλαβίου ὀπίσω τῶν εὐνούχων πρωτο-
 σπαθαρίων, ἴσον τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ ἄμβωνος, διὰ τὸ
 μὴ διοδεύειν τινὰ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. τοῦ δὲ πατριάρ-
 χου ἀνελεθόντος μετὰ τῶν τιμίων ξύλων εἰς τὸν ἄμβωνα, ἐπι-
 δίδωσιν ὁ βασιλεὺς τὸ λιτανίκιον αὐτοῦ κηρίον τῷ πραιποσί-
 τῳ, καὶ λαβῶν ἕτερα τῆς προσευχῆς, ἴσταται μετ' αὐτῶν,
 ἕως ἂν ὑψώσῃ ἐν τοῖς τέσσαρασι μέρεσι τοῦ ἄμβωνος. εἶτα C
 ἐπιδοὺς ὁ βασιλεὺς τοὺς κηροὺς τῷ πραιποσίτῳ, κατέρχονται
 10 ἀμφότεροι διὰ τῆς σωλέας, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ θυσιαστήριον, προτιθεμένων τῶν τι-
 μίων ξύλων, καὶ τοῦ βασιλέως εὐξαμένου καὶ προσκυνήσαν-
 τος τὰ τίμια ξύλα, ἐξέρχεται διὰ τοῦ πλαγίου τοῦ θυσιαστη-
 ρίου, καὶ διασώζει αὐτὸν ὁ πατριάρχης μέχρι τοῦ ἁγίου
 15 φρέατος. καθεῖσε ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς
 μετὰ τῆς προελεύσεως εἰσέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς
 χαλκῆς, ἐν ἣ ἴσταται μέρος τῶν Πρασίνων καὶ κατασφραγι-
 ζεὶ τὸν βασιλέα, ἕως ἂν διέλθῃ, καὶ οὐδὲν ἕτερον ποιεῖ. τοῦ
 δὲ βασιλέως εἰσελεθόντος εἰς τὴν χαλκῆν, δέχεται αὐτὸν μέρος D
 20 τῶν Βενέτων ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ τρικλίνου, καὶ κατασφρα-
 γίζει τὸν βασιλέα, ὃν τρόπον καὶ οἱ Πράσινοι· τὰς δὲ σχο-
 λὰς καὶ τὰ ἐκκουβίτια διελθὼν, ἀπέρχεται διὰ τοῦ κοινο-
 στωρίου, καὶ μένει ἢ σύγκλητος ἐκεῖσε, ὑπερευχομένη τὸν
 βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” διελεθόντα δὲ
 25 τὸν ὀνόποδα, δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σι-

19. δὲ om. ed.

in scamno, manclavitas pone eos in sinistra parte ambonis subsi-
 stant, quoniam nemo coram Imperatore prodire potest. Patriarcha
 cum venerandis lignis ambonem ingresso, Imperator cereum suum
 processionalem praeposito tradit, et aliis supplicationis acceptis, cum
 ipsis subsistit, donec exaltatis crucis in quatuor ambonis lateribus
 facta est. Postea cereis praeposito redditis, ambo, Imperator et
 patriarcha, per soleam digressi, sacrarium intrant, venerandis lignis
 ibi expositis, et postquam precatus Imperator est lignumque vena-
 randum adoravit, per sacrarii obliquitatem egreditur, tumque pa-
 triarcha usque ad sacrum fontem ducit. Ubi postquam se invicem
 osculati sunt, Imperator cum processione per parvam portam chal-
 ces, ubi factio Prasina, Imperatorem usque dum transiit signans, nec
 quicquam praeterea faciens, adest, ingreditur. Ingressum in chalcem
 Venetorum factio in dextro triclinii latere excipit, eodemque, quo
 Prasini modo signat. Per scholas deinde et excubias digressus, per
 consistorium abit, ubi senatus adstat, Imperatori: *In multa bonaque*

λαντιαρίων, καὶ αὐτοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα, οἱ δὲ πα-
 τρῖκιοι εἰς τὸ στενὸν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ποιούσι. καὶ διελθὼν
 διὰ τοῦ αὐγουστέως εἰσέρχεται εἰς τὸ παλάτιον, καὶ εὐθέως
 Ma. 66. b ἀπαλλάσσουνσι οἱ ἄρχοντες πάντες, καὶ μένουσιν ἀπὸ σκαρα-
 Ed. L. 76 μαγγίων. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ πρόβλευσις οὐκ εἰ-
 σέρχεται.

ΚΕΦ. κγ'.

Ἔσα δεῖ παραυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προσεύσει τῆς ἀγίας Χριστοῦ
 τοῦ Θεοῦ ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως.

Προέρχονται ἅπαντες ἠλλαγμένοι ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς αἰ-
 ἀψίδος, φοροῦντες οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ
 οἱ τὰ πρῶτα ὄφρικια κατέχοντες χλανίδια, οἱ μὲν τύρεα καὶ
 Βμηλινοκάθρυπτα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου τύρεα, οἱ
 δὲ ταῶνας κογχευτοὺς, ἕτεροι δὲ μαρζαύλια· καθυπουργοῦσι
 δὲ οἱ αὐτοὶ μετὰ τῶν αὐτῶν χλανιδίων μέχρι τῆς πρὸ μιᾶς
 ἡμερῶν παραμονῆς τῶν φάτων. τοῦ δὲ παλατίου ἀνοξάντος,
 οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου εἰσέρ-
 χονται εἰς τὸ ἡμικύκλιον τῆς ἀψίδος, ὡσαύτως καὶ οἱ ἐξ ἕ-
 θους εἰσερχόμενοι, καὶ πάντων ἐν τῷ παλατίῳ εἰσελθόντων, οἱ
 μὲν πατρίκιοι ἅμα τῶν στρατηγῶν τε καὶ δομεστικῶν δέχονται
 τὸν βασιλέα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, ἦγονν τοῦ τρικύγ-
 χου· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες εἰσερχόμενοι διὰ τῶν

4. πάντες om. ed. 5. δὲ om. cod.

tempora, acclamans: per onopodem transeuntem cerimoniaris cum
 silentiariis, fausta precaturis, excipit, quod idem patricii in steno
 faciunt. Postremo per augusteum palatium ingreditur, ubi omnes
 proceres mutatorias deponunt, et in scaramangiis manent. Processio
 autem nulla eo die ad palatium instituitur.

CAP. 23.

*Observanda in festo die et processione sacrae Christi, Dei nostri,
 nativitatibus secundum carnem.*

Procedunt omnes in mutatoriis ad hemicyclum apsis, patricii,
 cubicularii et supremis muneribus praefecti, tunicas, tyrias illi qui-
 dem et laneas, cubicularii tyrias, hi pavonibus conchisque pictas,
 alii marzaulia gestantes: ministrant vero suis in tunicis ad eundem diem,
 qui vigiliam festi luminum praecedit. Palatio aperto, patricii, stra-
 tegi et cubicularii cum ceteris, qui ingredi solent, hemicyclum apsis
 ingrediuntur, quo facto, patricii cum stratagis et domesticis impe-

διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ'. κάκειθεν δηριγευόμετος ὑπ' αὐτῶν
 ὁ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς δάφνης εἰς τὴν ἁγίαν τριάδα,
 κάκεισε κηρὸς ἄψας, ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ βήμα-
 τος καὶ εἰσέρχεται, ἔνθα τὰ λείψανα τῶν ἁγίων ἀπόκεινται,
 ἑπτῶν ἐκεῖσε κηρὸς, ὡσαύτως ἄπτει κηρὸς καὶ εἰς τὸν βα-
 πτιστήρα ἔξω εἰς τοὺς σταυρούς. διοδεύων δὲ διὰ τοῦ ἀν-
 γουσοτέως, εἰσέρχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, ἄψας δὲ κά-
 κεισε κηρὸς καὶ εὐξάμενος, ἐξέρχεται, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ
 κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκδεχόμενος τὸν καιρὸν. τοῦ δὲ τῆς καταστά-
 10σεως εἰσελθόντος καὶ ἐνέγκαντος ἀπόκρισιν τῷ πραιποσίτῳ,
 ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ λέγει τῷ
 βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ κοιτῶνος αὐτοῦ, καὶ τὴν χλανίδα
 αὐτοῦ περιβαλλόμενος διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ ἐξελθόντων
 αὐτῶν, στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ D
 15ἀνγουσοτέως εἰς τὸ στενὸν, ἐστῶτων πρωτοσπαθαρίων βαρβά-
 των ἔξω τῆς πύλης ἐξ εὐωνύμων εἰς τὸ βῆλον, καὶ τοῦ βασι-
 λέως ἐκεῖσε μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου στάντος, Ms. 67. a
 νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι νεῦμα τῷ ὀστια-
 ρίῳ εἰς τὸ βῆλον κάτω, καὶ εἰσέρχονται οἱ πατριῖοι εἰς τὸ στε-
 20νὸν μετὰ τῶν στρατηγῶν, καὶ προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα, καὶ
 λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύ-
 σατε.” (B). Εἰθ' οὕτως δηριγεύεται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε τοῦ
 κουβουκλείου, πατριῖων τε καὶ στρατηγῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ
 βεστήτορες, βαστάζοντες τὸν σταυρὸν, διέρχονται ἐνώπιον Ed. L. 77
 7. εἰς τὸ ἅγιον ed.

ratorem in hemicyclo apsidis seu triconcho excipiunt. Cubicularii
 omnes per porticus quadraginta Sanctorum intrant, unde ab iis sti-
 patus Imperator per daphnem ad S. Trinitatis abit, ubi cum cereis
 ardentibus per obliquitatem bematis exit, et locum, ubi Sanctorum
 reliquiae repositae sunt, petit et ibi, aequae ac in exteriori parte ba-
 ptiasterii, in crucibus cereis accendit. Digressus deinde per augusteum
 ad S. Stephani abit, ubi cum cereis accensis precatus, cubiculum
 suum, tempus exspectaturus, intrat. Magister cerimoniarum venit,
 et horam imminere praeposito, is Imperatori indicat, qui e suo
 cubiculo egreditur, tunica sua a vestitoribus indutus, iisque egressis,
 a praeposito coronatur, perque augusteum ad stenum abit, proto-
 pathariis barbatis extra portam in latere sinistro intra velum stan-
 tibus, ubi Imperator cum praefectis cubiculo constitutus, praeposi-
 to, praepositus ostiario signum in velo inferiori dat, tunc patricii
 stenum cum strategis intrant, et Imperatorem adorant: praepositus,
 accepto ab eo signo, dicit: *Iubete*. (II). Sic Imperator a cubiculo,
 patriciis et strategis stipatur, vestitores crucem praeferentes, coram
 patriciis et senatu in tota processione transeunt, Imperatorem per pul-

τῶν πατρικίων καὶ τῆς συγκλήτου δι' ὅλης τῆς προσλεύσεως τοῦ δὲ βασιλέως ἐξεληθόντος τὴν τοῦ πουλιπίτου πύλην, ἤγουν εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ σπάντος αὐτοῦ ἐκεῖσε, αὐδὲς πεσόντες οἱ πατρικιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ, ἰσταμένου τοῦ τῆς καταστάσεως ἔμπροσθεν, λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5 νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε“, καὶ κατέρχονται πάντες εἰς τὸ κοινοστῶριον, καὶ σπάντος τοῦ βασιλέως ὑποκάτω τοῦ καμελαυκίου εἰς τὸν πορφυροῦν λίθον, προσκυνοῦσι πάντες οἱ προειρημένοι μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, ἐσιῶτος καὶ σιλεντιαρίου ἔμπροσθεν τῆς πύλης. εἶτα 10 βνεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε“. τὸ δὲ βασιλικὸν ἄρμα βαστάζοντες σπαθάρισι βασιλικοὶ διοδεδούουσιν ὀπισθεν τῶν βαρβύτων πρωτοσπαθάρων ἐν ἐκάστη προσλεύσει οὕτως, καὶ διέρχονται ἅπαντες διὰ τῶν ἐσκουβίτων. ἔμπροσθεν δὲ τῶν 15 τριῶν πυλῶν τοῦ κοινοστῶριου ἀντικρὺ ἴσταται ὁ κληρὸς τοῦ κυρίου, βαστάζων σταυρὸν καὶ θυματὸν, καὶ προσκυνήσας τὸν σταυρὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς εἶθισται αὐτῷ κατὰ προέλευσιν ποιεῖν, διέρχεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων, ὀψικευόμενος ὑπὸ τε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν σκευῶν κατὰ τάξιν ἔμπροσθεν τοῦ 20 μεγάλου σταυροῦ ἔνθεν κἀκεῖσε. τοῦ δὲ βασιλέως μέλλοντος τὴν μεγάλην πύλην τῶν ἐσκουβίτων διελθεῖν, εἰ μὲν εἰσι σκληρὶβωνες μέλλοντες προβληθῆναι τῇ τάξει ταύτῃ, σπάντος τοῦ βασιλέως μέσον τῆς πύλης, εἰσάγει ὁ δομέστικος τῶν ἐσ-

23. προβληθῆναι, τῇ τάξει ταύτῃ σπάντ. ed.

piti portam seu ad onopodium progressum et ibi stantem, rursus patricii ceterique prono in terram vultu adorant, adest quoque ceremoniarum, cui praepositus, accepto ab Imperatore signo, annuit, dicens: *Iubete*, et omnes ad consistorium abeunt, et Imperatorem, sub camelaucio in porphyretico lapide constitutum, una cum senatu universo adorant, silentiario quoque ante portam stante. Deinde rursus Imperator praeposito, praepositus silentiario signum dat, qui dicit: *Iubete*. Imperatoria vero arma gestantes spatharii post barbatos protospatharios sic in unaquaque processione prodeunt, perque excubias omnes procedunt. Ante tres consistorii portas clerus Domini cum cruce et suffimentis stat, Imperator, ut in solennibus pompis ipsi mos est, cruce adorata, a senatu et ministris secundum ordinem ac receptum morem utrinque stipatus, ante magnam crucem transit. Dum vero ad magnam excubitorum portam digressurus est, si quis scribo promovendus est, eum, Imperator in medio portae constituto, domesticus excubitorum et ceremoniarum magister, scribonem comitantes, adducunt. Cui Imperator acceptam a praeposito virgam tradit, is eam tenens abit, et in ordine suo stat. Deinde

κούβιτων καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, κρατοῦντες τὸν σκρίβωνα
 καὶ λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου τὸ βεργίον, ἐπι- Ms. 67. b
 δίδωσι τῷ σκρίβωνι· εἶτα λαβὼν τὸ βεργίον, ἀπέρχεται καὶ
 ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. καὶ κατελθὼν τὸ μέγα πούλι-
 5 τρον ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τὰς σχολὰς εἰσελθὼν ἔνδον τῆς πύλης
 εἰς τὸ στρόγγυλον, ἔνθα ὁ σταυρὸς ἴσταται καὶ οἱ τοῦ λο-
 γοθησίου, ἄπει κάκεισε κηρούς, καὶ στὰς ἐν τῇ καμάρᾳ τοῦ
 στρογγύλου, εἰ μὲν εἰσι κόμητες οἱ μέλλοντες προβληθῆναι,
 προβάλλονται οὕτως. (Γ.) Κρατοῦσιν ὅ, τε δομέστικος τῶν D
 10 σχολῶν καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τὸν μέλλοντα προβληθῆναι
 κόμητα, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βασιλεὺς
 λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀρατίωνα, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ,
 ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ· ἴμοιως δὲ ἐάν
 εἰσι καὶ δομέστικοι ἢ καὶ προϊκτωρες μέλλοντες προβληθῆναι,
 15 κρατούμενοι ὑπὸ τε τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τῆς
 καταστάσεως, ἄγονται πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς λα-
 βὼν παρὰ τοῦ κανικλείου τὰ χαρτία, οἷα τῶν ὑπάτων, ἐπι- Ed. L. 78
 δίδωσι τοῖς προβαλλομένοις, καὶ ἀπελθόντες ἴστανται ἐν τῇ
 τάξει αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, καὶ
 20 ἐν τῇ πέμπτῃ σχολῇ ἐλθὼν, ἄπει ἐκεῖσε εἰς τὸν σταυρὸν κη-
 ροὺς, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ τῆς πέμπτης σχολῆς πύλῃ,
 δέχεται αὐτὸν ὁ περατικός δῆμος τῶν σχολῶν καὶ ἐπιδίδωσι,
 τῷ βασιλεῖ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν λιβελλάριον, ὁ δὲ βασι-

17. τὰ om. ed. 19. ξαυτῶν ed. 22. Post δῆμος R. excidisse pu-
 tat τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δομεστίκου.

Imperator e magno pulpito descendens, scholas ingreditur, in porta
 et strongylo, ubi crux et logothetae stant; ibi quoque cereos ac-
 cendit, stansque in strongyli camera, si qui comites adsunt, qui
 promoveri volunt, eis his cerimoniis novam dignitatem impertire
 solet. (III.) Domesticus scholarum et cerimoniarius comitem promo-
 vendum suscipiunt et ad Imperatorem ducunt: qui acceptam a prae-
 posito orationem ei tradit, tunc abit et locum suum occupat. Si-
 militer si domestici aut protectores promovendi sunt, a domestico
 scholarum et cerimoniario stipati, ad Imperatorem ducuntur, qui
 allatas a caniciei praefecto chartas, iis, quas consules accipiunt,
 similes, candidatis tradit, ipsi abeuntes in suo ordine consistunt.
 Imperator per scholas digressus, postquam quintam intravit, cereos
 ibi in cruce accendit, stantemque in porta scholae quintae transito-
 ria scholarum factio excipit, earumque domesticus libellum Impera-
 tori, is praeposito, praepositus cubiculario tradit, et domestico ac
 cerimoniario in loco suo constituto, et factione Imperatori acclaman-

τῶν πατρικίων καὶ τῆς συγκλήτου δι' ὅλης τῆς προσλεύσεως τοῦ δὲ βασιλέως ἐξελθόντος τὴν τοῦ πουλπίτου πύλην, ἤγουν εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ σπάντος αὐτοῦ ἐκεῖσε, αὐθις πεσόντες οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ, ἰσταμένου τοῦ τῆς καταστάσεως ἔμπροσθεν, λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5 νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε“, καὶ κατέρχονται πάντες εἰς τὸ κοινοστῶριον, καὶ σπάντος τοῦ βασιλέως ὑποκάτω τοῦ καμελαυκίου εἰς τὸν πορφυροῦν λίθον, προσκυνθεῖσι πάντες οἱ προειρημένοι μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, ἑστῶτος καὶ σιλεντιαρίου ἔμπροσθεν τῆς πύλης. εἴταιο 10 Βνεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ κεῖνος λέγει „κελεύσατε“. τὸ δὲ βασιλικὸν ἄρμα βαστάζοντες σπαθάριοι βασιλικοὶ διοδύουσιν ὀπισθεν τῶν βαρβάτων πρωτοσπαθαρίων ἐν ἐκύστη προελεύσει οὕτως, καὶ διέρχονται ἅπαντες διὰ τῶν ἐσκουβίτων. ἔμπροσθεν δὲ τῶν 15 τριῶν πυλῶν τοῦ κοινοστῶριου ἀντικρὺ ἴσταται ὁ κληρὸς τοῦ κυρίου, βαστάζων σταυρὸν καὶ θυμιατὸν, καὶ προσκυνήσας τὸν σταυρὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς εἴθισται αὐτῷ κατὰ προέλευσιν ποιεῖν, διέρχεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων, ὀψικενόμενος ὑπὸ τε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν σκευῶν κατὰ τάξιν ἔμπροσθεν τοῦ 20 μεγάλου σταυροῦ ἔνθεν καὶ κεῖσε. τῷ δὲ βασιλέως μέλλοντος τὴν μεγάλην πύλην τῶν ἐσκουβίτων διελθεῖν, εἰ μὲν εἰσι Κοσθρίβωνες μέλλοντες προβληθῆναι τῇ τάξει ταύτῃ, σπάντος τοῦ βασιλέως μέσον τῆς πύλης, εἰσάγει ὁ δομέστικος τῶν ἐσ-

23. προβληθῆναι, τῇ τάξει ταύτῃ σπάντ. ed.

piti portam seu ad onopodium progressum et ibi stantem, rursus patricii ceterique prono in terram vultu adorant, adest quoque ceremoniarum, cui praepositus, accepto ab Imperatore signo, annuit, dicens: *Iubete*, et omnes ad consistorium abeunt, et Imperatorem, sub camelaucio in porphyretico lapide constitutum, una cum senatu universo adorant, silentiario quoque ante portam stante. Deinde rursus Imperator praeposito, praepositus silentiario signum dat, qui dicit: *Iubete*. Imperatoria vero arma gestantes spatharii post barbato protospatharios sic in unaquaque processione prodeunt, perque excubias omnes procedunt. Ante tres consistorii portas clerus Domini cum cruce et sufficientis stat, Imperator, ut in solennibus pompis ipsi mos est, cruce adorata, a senatu et ministris secundum ordinem ac receptum morem utrinque stipatus, ante magnam crucem transit. Dum vero ad magnam excubitorum portam digressurus est, si quis scribo promovendus est, eum, Imperatore in medio portae constituto et domesticus excubitorum et ceremoniarum magister, scribonem comitantes, adducunt. Cui Imperator acceptam a praeposito virgam tradit, is eam tenens abit, et in ordine suo stat. Deinde

κουβέτων καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, κρατοῦντες τὸν ακρίβωνα καὶ λαβῶν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου τὸ βεργίον, ἐπι- Ms. 67. b
 δίδωσι τῷ ακρίβωνι· εἶτα λαβῶν τὸ βεργίον, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. καὶ κατελθὼν τὸ μέγα πούλιπτον ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τὰς σχολὰς εἰσελθὼν ἔνδον τῆς πύλης εἰς τὸ στρόγγυλον, ἔνθα ὁ σταυρὸς ἴσταται καὶ οἱ τοῦ λογοθηταίου, ἄπται κάκεισε κηρούς, καὶ στὰς ἐν τῇ καμάρα τοῦ στρογγύλου, εἰ μὲν εἰσι κόμητες οἱ μέλλοντες προβληθῆναι, προβάλλονται οὕτως. (Γ.) Κρατοῦσιν ὁ, τε δομέστικος τῶν D
 10σχολῶν καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τὸν μέλλοντα προβληθῆναι κόμητα, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βασιλεὺς λαβῶν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὄρατιώνα, ἐπιδίδωσιν αὐτῇ, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ· ὁμοίως δὲ εἴαν εἰσι καὶ δομέστικοι ἢ καὶ προτίκτωρες μέλλοντες προβληθῆναι,
 15κρατούμενοι ὑπὸ τε τοῦ δομεστικού τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως, ἄγονται πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς λαβῶν παρὰ τοῦ κανικλείου τὰ χαρτία, οἷα τῶν ὑπάτων, ἐπι- Ed. L. 78
 δίδωσι τοῖς προβαλλομένοις, καὶ ἀπελθόντες ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, καὶ
 20ἐν τῇ πέμπτῃ σχολῇ ἔλθων, ἄπται ἐκεῖσε εἰς τὸν σταυρὸν κηρούς, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ τῆς πέμπτης σχολῆς πύλῃ, δέχεται αὐτὸν ὁ περατικός δῆμος τῶν σχολῶν καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν λιβελλάριον, ὁ δὲ βασι-

17. τὰ om. ed. 19. ξαντῶν ed. 22. Post δῆμος R. excidisse putat τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δομεστικού.

Imperator e magno pulpito descendens, scholas ingreditur, in porta et strongylo, ubi crux et logothetae stant; ibi quoque cereos accendit, stansque in strongyli camera, si qui comites adsunt, qui promoveri volunt, eis his cerimoniis novam dignitatem impertire solet. (III.) Domesticus scholarum et cerimoniarum comitem promovendum suscipiunt et ad Imperatorem ducunt: qui acceptam a praeposito orationem ei tradit, tunc abit et locum suum occupat. Similiter si domestici aut protectores promovendi sunt, a domestico scholarum et cerimoniarum stipati, ad Imperatorem ducuntur, qui allatas a caniclei praefecto chartas, iis, quas consules accipiunt, similes, candidatis tradit, ipsi abeuntes in suo ordine consistunt. Imperator per scholas digressus, postquam quintam intravit, cereos ibi in cruce accendit, stantemque in porta scholae quintae transitoria scholarum factio excipit, earumque domesticus libellum Imperatori, is praeposito, praepositus cubiculario tradit, et domestico ac cerimoniarum in loco suo constituto, et factione Imperatori acclamant-

τῶν πατρικίων καὶ τῆς συγκλήτου δι' ἄλλης τῆς προελεύσεως-
 τοῦ δὲ βασιλέως ἐξεληθόντος τὴν τοῦ πουλιπίτου πύλην, ἤγουν
 εἰς τὸν ὄνόποδα, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐκεῖσε, αὐθις πευόντες
 οἱ πατρικιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ, ἵσταμένον τοῦ τῆς καταστάσεως
 ἔμπροσθεν, λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως,⁵
 νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε“, καὶ κα-
 τέρχονται πάντες εἰς τὸ κονιστωρίον, καὶ στάντος τοῦ βασι-
 λέως ὑποκάτω τοῦ καμελαυκίου εἰς τὸν πορφυροῦν λίθον,
 προσκυνῶσι πάντες οἱ προσειρημένοι μετὰ πάσης τῆς συγκλή-
 του, ἑστώτος καὶ σιλεντιαρίου ἔμπροσθεν τῆς πύλης. εἶται¹⁰
 Βνεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ σι-
 λεντιαρίῳ, κάκεινος λέγει „κελεύσατε“. τὸ δὲ βασιλικὸν ἄρ-
 μα βαστάζοντες σπαθῆρισι βασιλικοῖ διοδεύουσιν ὅπισθεν τῶν
 βαρβάτων πρωτοσπαθῆριων ἐν ἐκάστη προελεύσει οὕτως, καὶ
 διέρχονται ἅπαντες διὰ τῶν ἐσκουβίτων. ἔμπροσθεν δὲ τῶν¹⁵
 τριῶν πυλῶν τοῦ κονιστωρίου ἀντικρὺ ἵσταται ὁ κληρὸς τοῦ
 κυρίου, βαστάζων σταυρὸν καὶ θυμιατὸν, καὶ προσκυνήσας
 τὸν σταυρὸν ὁ βασιλεὺς, ὡς εἶδισται ἀντὶ κατὰ προέλευσιν
 ποιεῖν, διέρχεται διὰ τῶν ἐσκουβίτων, ὄψικενόμενος ὑπὸ
 τε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν σκευῶν κατὰ τῆς ἔμπροσθεν τοῦ²⁰
 μεγάλου σταυροῦ ἔνθεν κάκεισε. τῷ δὲ βασιλέως μέλλοντος
 τὴν μεγάλην πύλην τῶν ἐσκουβίτων διαλθεῖν, εἰ μὲν εἰσι
 Ἐσκριβωνες μέλλοντες προβληθῆναι τῇ τάξει ταύτῃ, στάντος
 τοῦ βασιλέως μέσον τῆς πύλης, εἰσάγει ὁ δομέστικος τῶν ἐσ-

23. προβληθῆναι, τῇ τάξει ταύτῃ στάντ. ed.

piti portam seu ad onopodium progressum et ibi stantem, rur-
 sus patricii ceterique prono in terram vultu adorant, adest quoque
 cerimoniaris, cui praepositus, accepto ab Imperatore signo, annuit,
 dicens: *Iubete*, et omnes ad consistorium abeunt, et Imperatorem,
 sub camelaucio in porphyretico lapide constitutum, una cum senatu
 universo adorant, silentiario quoque ante portam stante. Deinde
 rursus Imperator praeposito, praepositus silentiario signum dat, qui
 dicit: *Iubete*. Imperatoria vero arma gestantes spatharii post bar-
 batos protospatharios sic in unaquaque processione prodeunt, perque
 excubias omnes procedunt. Ante tres consistorii portas clerus Do-
 mini cum cruce et sufficientis stat, Imperator, ut in solennibus
 pompis ipsi mos est, cruce adorata, a senatu et ministris secundum
 ordinem ac receptum morem utrinque stipatus, ante magnam crucem
 transit. Dum vero ad magnam excubitorum portam digressurus est,
 si quis scribo promovendus est, eum, Imperatore in medio portae
 constituto, domesticus excubitorum et cerimoniarum magister, scri-
 bonem comitantes, adducunt. Cui Imperator acceptam a praeposi-
 to virgam tradit, is eam tenens abit, et in ordine suo stat. Deinde

κουβέτων καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, κρατοῦντες τὸν σκρίβωνα καὶ λαβῶν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου τὸ βεργίον, ἐπι- Ms. 67. b
 δίδωσι τῷ σκρίβωνι· εἶτα λαβῶν τὸ βεργίον, ἀπέρχεται καὶ
 ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. καὶ κατελθὼν τὸ μέγα πούλι-
 5τον ὁ βασιλεὺς καὶ εἰς τὰς σχολὰς εἰσελθὼν ἔνδον τῆς πύλης
 εἰς τὸ στρόγγυλον, ἔνθα ὁ σταυρὸς ἴσταται καὶ οἱ τοῦ λο-
 γοθεσίου, ἄπτεϊ κάκεισε κηρούς, καὶ στάς ἐν τῇ καμάρα τοῦ
 στρογγύλου, εἰ μὲν εἰσι κόμητες οἱ μέλλοντες προβληθῆναι,
 προβάλλονται οὕτως. (Γ.) Κρατοῦσιν ὅ, τε δομέστικος τῶν D
 10σχολῶν καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τὸν μέλλοντα προβληθῆναι
 κόμητα, καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα· ὁ δὲ βασιλεὺς
 λαβῶν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ὠρατίωνα, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ,
 ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ· ἕμοιως δὲ ἐάν
 εἰσι καὶ δομέστικοι ἢ καὶ προτίκτωρες μέλλοντες προβληθῆναι,
 15κρατούμενοι ὑπὸ τε τοῦ δομεστικού τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τῆς
 καταστάσεως, ἄγονται πρὸς τὸν βασιλέα, ὁ δὲ βασιλεὺς λα-
 βῶν παρὰ τοῦ κανικλείου τὰ χαρτία, οἷα τῶν ὑπάτων, ἐπι- Ed. L. 78
 δίδωσι τοῖς προβαλλομένοις, καὶ ἀπελθόντες ἴστανται ἐν τῇ
 τάξει αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, καὶ
 20ἐν τῇ πέμπτῃ σχολῇ ἐλθὼν, ἄπτεϊ ἐκεῖσε εἰς τὸν σταυρὸν κη-
 ροὺς, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ τῆς πέμπτης σχολῆς πύλῃ,
 δέχεται αὐτὸν ὁ περατικὸς δῆμος τῶν σχολῶν καὶ ἐπιδίδωσι
 τῷ βασιλεῖ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν λιβελλάριον, ὁ δὲ βασι-

17. τὰ om. ed. 19. ταυτῶν ed. 22. Post ὄμιλος R. excidisse pu-
 tat τῶν Βενέτων μετὰ καὶ τοῦ δομεστικού.

Imperator e magno pulpito descendens, scholas ingreditur, in porta et stronglylo, ubi crux et logothetae stant; ibi quoque cereos accendit, stansque in stronglyli camera, si qui comites adsunt, qui promoveri volunt, eis his cerimoniis novam dignitatem impertire solet. (III.) Domesticus scholarum et cerimoniarum comitem promovendum suscipiunt et ad Imperatorem ducunt: qui acceptam a praeposito orationem ei tradit, tunc abit et locum suum occupat. Similiter si domestici aut protectores promovendi sunt, a domestico scholarum et cerimoniarum stipati, ad Imperatorem ducuntur, qui allatas a caniclei praefecto chartas, iis, quas consules accipiunt, similes, candidatis tradit, ipsi abeuntes in suo ordine consistunt. Imperator per scholas digressus, postquam quintam intravit, cereos ibi in cruce accendit, stantemque in porta scholae transitioria scholarum factio excipit, earumque domesticus libellum Imperatori, is praeposito, praepositus cubiculario tradit, et domestico ac cerimoniarum in loco suo constituto, et factione Imperatori acclaman-

λεὺς δίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος κονβικουλα-
 ρίῳ, καὶ τοῦ δομεστίκου καὶ τοῦ τῆς καταστάσεως στάντων
 ἐν τῷ τόπῳ αὐτῶν, εὐφημοῦντος καὶ τοῦ δήμου τὸν βασιλέα,
 ὃ δομέστικος τῶν σχολῶν κατασφραγίζει μετὰ τῆς χροακῆς
 Βαυτοῦ, ἧς φορεῖ χλανίδος. καὶ τοῦ δήμου ἐκτελέσαντος τὰς
 ἕξ ἔθους εὐφημίας, διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν καὶ ἐξέρχεται
 τὴν μεγάλην πύλην τῆς χαλκῆς, εἶτα διοδεύων διὰ τῆς μέσης,
 εἰσέρχεται διὰ τοῦ αὐγουσιάνου. αἱ δὲ λοιπαὶ δοχαὶ τοῦ πε-
 ρατικῆς δήμου τῶν Πρασίνων καὶ δήμου τῶν Βενέτων καὶ
 αὐτοὶ εὐφημοῦσι, καὶ ἐπιδιδόντες τὰ λιβελλάρια, ποιοῦντες
 καὶ σταυρία, ὃ δημοκράτης τῶν Πρασίνων καὶ οἱ δύο δή-
 μαρχοὶ τῶν μερῶν ἐκτελοῦσιν ἅπαντα ἀκολούθως, ὃν τρόπον
 Ms. 68. α καὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν ἐξετέλεσε. (Δ.) Καὶ εἰσελθόν-
 τος τοῦ βασιλέως πρὸ τοῦ νάρθηκος ἔνδον τοῦ βήλου, λαμ-
 βάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασι-
 15
 C λέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ νάρθηκι, καὶ δέχεται αὐ-
 τὸν ὁ πατριάρχης, εἶτα προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπα-
 σάμενοι, κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖρας, διέρχονται μέ-
 χρι τῶν βασιλικῶν πυλῶν, κῆκεῖσε στὰς ὁ βασιλεὺς ἄπει
 κηρῶν, καὶ τοῦ πατριάρχου ἐκτελέσαντος τὴν εὐχὴν τῆς εἰς-
 20
 ὁδου τῆς θείας λειτουργίας, ἐπιδίδωσι ὁ βασιλεὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ τὸν κηρῶν, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως.
 καὶ ἀσπασάμενος ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, εἰσέρ-
 χεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος
 καὶ τῆς σωλαίας διελθὼν, ἵσταται ἐνώπιον τῶν ἁγίων θυρῶν,
 25
 καὶ λαβὼν κηρία ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ εὐξάμενος, ἐπιδί-

te, domesticus scholarum tunica sua variegata, quam gerit, crucis
 signum facit. Postquam factio solennes acclamationes peregit, per
 scholas transit, digressus per scholas, e magna porta chalcas proce-
 dit, perque mediam transiens, augusteum intrat. At reliquae partes
 transitorii Prasinorum ac Venetorum populi et ipsae acclamant, li-
 bellisque traditis, dum signum crucis faciunt, principes Prasinorum
 cum factionum tribunis omnia eo ordine, quem domesticus schola-
 rum servavit, peragit. (IV.) Imperatore ante narthecem intra velum in-
 gressus, praepositus coronam a capite Imperatoris demit, qui narthe-
 cem intrat et a patriarcha excipitur, ubi, postquam se invicem ad-
 orarunt osculatique sunt, manibus iunctis ad Imperatorias portas
 discedunt, ubi Imperator stans, cercos accendit, et precibus introi-
 tus divinae liturgiae peractis, eos praeposito, is cerimoniaro tra-
 dit. At postquam Imperator sanctum evangelium osculatus est, per
 medium templum et obliquitatem ambonis soleamque digressus, ce-
 reos a praeposito sumit, eosque precatu iterum praeposito reddit,

δωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ καὶ εἰσέρχεται ἔνδον εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ ὑφαντοῖ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ δύο εἰλιτὰ, ἀσπαζόμενος δύο ἱερά ποτήρια καὶ δύο ἱεροὺς δίσκους καὶ τὰ σπάργανα τοῦ Κυρίου, εἶτα λαβῶν ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου ὁ ἀποκόμβιον ὁ βασιλεὺς, τίθει αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ βήματος, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ μηταῶριον, ἄπτων κάκεισε κηρούς. τελουμένης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, ἥνικα μέλλουσι τὰ ἅγια διέρχεσθαι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγενόμενος ὑπὸ τε τῶν πατρικίων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων, καὶ κατέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ναοῦ, καὶ ἀπέρχεται, ἔνθα ἴσταται τὸ κηρίον, ὅπερ μέλλει βαστάξαι, καὶ πλησιάσαντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν τόπον, ἐν Ed. L. 79 ὃ ἴσταται τὸ κηρίον αὐτοῦ, ἴσταται ἢ σύγκλητος ἔνθεν καθεῖθεν, καὶ διέρχεται μέσον αὐτῶν. καὶ πλησιάσαντος τῆς λαμπάδι αὐτοῦ, ἤγουν τῷ κηρίῳ, λαμβάνει αὐτὸ ὁ πραιπόσιτος καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ λαβῶν αὐτὸ, αὐθις ὑποστρέφει, ὀψικεύμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων, καὶ διέρχεται ὀπισθεν αὐτῶν, ὀψικεύων τὰ ἅγια, καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας, καὶ τῶν ἁγίων θυρῶν πλησίον γενόμενος, ἐπιδίδωσι τὸ κηρίον τῷ πραιποσίτῳ, ὃ δὲ πραιπόσιτος τίθει αὐτὸ ἐπάνω τῆς σωλαίας, πλησίον τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἑστῶς ὁ βασιλεὺς, ἐκδέχεται ἐκεῖ—Ms. 68. b σε, ἕως ἂν διέλθωσι τὰ ἅγια, καὶ προσκυνούσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης. (E.) Ἀπέρχεται

3. τὰ δύο ἱερά ποτ. καὶ τοὺς δύο coni. R. 12. βαστάσαι ed.
20. τὸ κηρίω cod.

deinde sacrarium intrat, ibique duo instrata sacro altari imponit, duosque sacros calices totidemque discos et fascias Domini osculatus, acceptum a praeposito apocombium in sacra mensa reponit, perque latus bematis metatorium petit, ubi etiam cereos accendit. Finito sancto officio, dum sacra transitura sunt, egreditur, a patriarchis ceterisque praefectis stipatus, perque latus templi eo, ubi cereus, quem gestaturus est, stat, abit, et cum ad eum locum pervenit, senatores utrinque subsistunt, per quos medios transit. Appropinquant Imperatori lampadem seu cereum suum praepositus tradit, quo accepto, iterum revertitur, a praefectis stipatus, post quos, sacra comitans, procedit, perque soleam digressus et prope sacras ianuas constitutus, praeposito cereum tradit, qui eum supra soleam prope sacras ianuas reponit, Imperator vero, prope eum constitutus, exspectat, dum sacra procedent, seque invicem Imperator et patriarcha adorant. (V.) Ille rursus ad metatorium abit, et cum solennia oscula impertienda sunt, rursus abit, et patriarcham, metro-

χεται πάλιν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατόριον, ἤνκα δὲ ἐγγυ-
σει ὁ ἀσπασμὸς, ἐξέρχεται πάλιν, καὶ ἀπελθὼν ἀσπάζεται
τὸν πατριάρχην, μητροπολίτας τε καὶ ἐπισκόπους, ἄρχοντας
τε τῆς ἐκκλησίας καὶ κληρικούς τοὺς ἐξ ἔθους ἀσπάζομένους
τὸν βασιλέα, ὁμοίως καὶ τρία φωτίσματα, καὶ στάγος τοῦ⁵
βασιλέως ἐν τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ εἴθισται αὐτὸν πάντοτε διδόναι
τὴν ἀγάπην τοῖς ἄρχουσιν, εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι, στρα-
τηγοὶ τε καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὄφρῆκια κατέχοντες,
οἱ δῆμαρχοι καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, ἅπαντες δὲ οὗτοι κατὰ
τὰς ἰδίας αὐτῶν τάξεις προσκυνοῦντες, ἀσπάζονται καὶ ἴσταν-¹⁰
ται εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν τάξεις τε καὶ στάσεις ἔνθεν κἀκεῖσε,
καὶ μετὰ τὸ ἀσπάσασθαι τὸν βασιλέα πάντας τοὺς προῤῥη-
θέντας προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὁ τε βασιλεὺς καὶ
ὁ πατριάρχης. πάλιν ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατό-
ριον, καὶ τῆς θείας κοινωνίας καταλαβούσης, ὁ τῆς καταστά-¹⁵
σεως δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὁ πραιποσίτος τῷ βασιλεῖ,
καὶ ἐξέρχεται δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ
πλησίον τοῦ πατριάρχου γενόμενος πρὸς τὸ κοινωνῆσαι τοῦ
ἀχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ, κρατοῦσι δύο ὀστιάριοι δουμνικάλιον ἠπλωμένον, καὶ²⁰
δεξάμενος τὸ τίμιον δῶρον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἀσπάζεται
τὸν πατριάρχην, καὶ τὸ πούλιτον κατελθὼν καὶ σφραγίσας
δέκ τρίτου, κοινωνεῖ τὸ ἅγιον δῶρον. εἰθ' οὕτως ἀνέρχεται
τὸ αὐτὸ πούλιτον, καὶ ὑφαπλοῦσιν οἱ ὀστιάριοι τὸ δουμνι-
κάλιον ὑποκίτω, καὶ λαβὼν τὸ νᾶμα παρὰ τοῦ πατριάρχου,²⁵
21. ἀσπάζεται — κατελθὼν om. ed. 25. τὸ νᾶμα cod., τὸν
ἄμα ed.

politas, episcopus, praefectos ecclesiae et clericos, qui pro more oscu-
lum ab Imperatore accipiunt, aequae ac tria baplisteria, osculatur,
et eo loco, ubi agapen proceribus distribuere solet, constitutus, pa-
triciis, strategi et domestici primisque officiis admoti, tribuni factio-
num et cerimoniarum, omnes ordine suo, adorant, eum osculantur
suoque in loco et statione ab utroque latere adstant, et postquam di-
cti omnes Imperatorem osculati sunt, ipse et patriarcha se invicem
adorant et osculantur. Deinde Imperator rursus ad metatorium abit,
et divina communione appropinquante, cerimoniarum praepositum,
praepositus Imperatorem admonet, qui a dictis stipatus et prope
patriarcham constitutus, ut sacri corporis et sanguinis Domini nostri
Iesu Christi particeps fiat, duo ostiarii dominicale evolutum tenent,
ipse manibus suis venerandum donum accipiens, osculatur patriarcham,
et a pulpito descendens idque ter cruce signans, communicat. Sic ad
idem pulpitum ascendit, ostiarii dominicale revolvunt, et sacro vino
a patriarcha accepto, abit, et postquam precatus est, se invicem ad-

κατέρχεται, καὶ εὐξάμενος προσκυνούσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, εἶτα ὑποστρέφας εἰσέρχεται εἰς τὸ μητατόριον καὶ κραματίζει μετὰ τῶν πατρικίων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων, οὓς ἂν κελεύσῃ. εἶτα περιβάλλεται διὰ τῶν βεσητόρων τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ κελεύει τῷ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατρι- Ms. 69. a ἀρχην, καὶ διέρχεται μετὰ τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ ἁγίου φρέατος, κάκειος στάντος τοῦ βασιλέως, κράζει ὁ ἄργυρος τοὺς εἰωθότας λαμβάνειν τὰ χρυσᾶ βαλαντίδια. ὁ οὖν πραιπόσι- Ed. L. 80 τος, λαμβάνων ἐκ τοῦ ἄργυρου τὰ βαλαντίδια, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς δίδωσιν, οὓς κράζει ὁ ἄργυρος, καὶ εἰσελθὼν ἔνδον τοῦ βήλου μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, ἐπιδίδωσι ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα τῷ πατριάρχῃ, κάκεινος στέφει τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης εὐλογίας τῷ βασιλεῖ, εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς πα- 159a τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀντιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ἀλειπτά. (5.) Καὶ ἀλλήλους ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἵσταται ἔξω τῆς πύλης τοῦ ἁγίου φρέατος τῆς ἐξαγούσης εἰς τὸν ἔμβολον, κάκειος δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Βενέτων, φο- B 20909ντος τοῦ δημάρχου χλανίδα Βένετον, καὶ ἀκτολογοῦσιν, ὡς εἴθισται αὐτοῖς, εὐφημοῦντες τὸν βασιλέα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ περατικῆς δήμου δημοκράται καὶ ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων τοῦτο ἐπελοῦσι κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν. καὶ αὐθις διέρχεται διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐσκουβίτων, κα-

24. τε om. ed.

orant. Deinde reversus, metatorium intrat et ibi cum patriciis et reliquis ministris, quos inssit, convivium celebrat. Postea tunica sua a vestitoribus indutus, praepositum, ut patriarcham advocet, iubet, isque cum patriarcha ad sanctum puteum abit, ubi Imperatore constituto, argentarius eos, qui auro plenas crumenas accipere solent, indicat. Quas ex argentarii manu acceptas, praepositus Imperatori, is quos argentarius recitat, tradit, et cum intra velum cum praefectis cubiculo ingressus est, praepositus coronam patriarchae tradit, qui eam Imperatori imponit, postea ipsi panem benedictum offert, pro quo apocombium, a praeposito sumptum, patriarchae donat, hic ipsi suffimenta dat. (VI.) Post mutua oscula Imperator egressus, extra portam sacri putei, quae ad porticum ducit, subsistit et ibi eum factio Veneta, cuius tribunus chlamydem Venetam gestat, excipit, et pro more acta celebrat et acclamat, quod etiam transitoriae factionis principes et Prasinorum tribunus secundum ordinem suum faciunt. Imperatore rursus per scholas et excubias digrediente, senatus ibi in consistorio adest, dicens: *In multa bonaque tempora, et ibi manet,*

κέεσε ἴστανται ἢ σύγκλητος ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, λέγουσα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους“, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε, εἰς δὲ τὸν ὄνόποδα μένει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίων, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ στενὸν, ὁμοίως ὑπερευχόμενοι, ὡς-5
 Cπερ ἢ σύγκλητος, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε. τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου εἰσελθόντων εἰς τὸν αὐγουστέα καὶ στάντων δίκην τοῦ Π στοιχείου, καὶ τοῦ βασιλέως εἰσελθόντος, εὐθέως αἱ μεγάλαι πύλαι τοῦ αὐγουστέως ἀσφαλιζονται, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, λέγει Ῥωμαϊκῇ διαλέκτῳ „βίτ.“ ἀποκριθεὶς δὲ 10
 τῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς λέγει „καλῶς“, καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀποκριθέντες λέγουσι Ῥωμαϊστί „ἤλθεση μούλους ἄνους φιλληκήσιμε.“ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ δκτάγωνον, καὶ λαβόντος τοῦ πραιποσίτου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες καὶ ἀπαλ-15
 λάσσουσι τὴν χλανίδα αὐτοῦ. εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὸν Ms. 69. b κοιτῶνα αὐτοῦ· εἶτα ἐξελθὼν ἀκουμβίζει, καὶ ἀναστὰς πε-
 Δριβάλλεται τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τοῦ μαγλαβίου καὶ τῶν τοῦ κουβουκλείου, εἰσέρχεται εἰς τὸ παλάτιον· οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου, στάντες ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, 20
 λέγουσι τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ καὶ ἀναχωρεῖ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κδ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἀ' Ἰαννουαρίου μηνός, τοῦ ἁγίου Βασιλείου.

Τῆς συνήθους καὶ καθημερινῆς προελεύσεως γινομένης, 25

10. Διδ. cod.

cerimoniaris vero et silentiaris in onopodio subsistunt, et Imperatori acclamant: patricii vero et strategi in steno stantes aequae ac senatus acclamant et ibi remanent. Cubiculariis vero augusteum ingressis, et ad formam litterae Π stantibus, Imperatore veniente, statim magnae portae augustei clauduntur, et signo accepto, praepositus lingua Romana dicit: *Fit*, unus autem e cubiculariis: *Bene*, ceteri lingua Romana respondent: *Venias in multos annos felicissime*. Sic postquam Imperator octagonum intravit, praepositus coronam e capite eius demit, et vestitores ingressi tunicam eius mutant, mox cubiculum suum petit, unde egressus accumbit, et surgens sago suo induitur et, manclavitis et cubiculariis comitantibus, palatium intrat. Cubicularii in aureo triclinio stantes, dicunt: *In multa bonaque tempora*, et omnes domum abeunt.

CAP. 24.

Observanda primo mensis Ianuarii, in S. Basilii.

Solenni ac diurna processione ad sacrum palatium instituta, et

ἐν τῷ ἱερῷ καλατῆρ, καὶ πάντων μετὰ ἀλλαξίμων προερχο- Ed. L. 81
 μένων διὰ τὰς τῆς δωδεκαήμερου ἑορτασίμων ἡμέρας, περὶ
 ὧραν δευτέραν ζητοῦσιν οἱ δεσπῶται τὸν πραιπόσιτον, καὶ
 εἰσερχόμενος μετὰ καὶ τῶν ἐπὶ τῶν ἀλλαξίμων, ἐνδύουσι τοὺς
 5 δεσπῶτας τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ εἰσέρχονται οἰκειακῶς
 οἱ δεσπῶται διὰ τοῦ μάρκωνος τοῦ κοιτῶνος εἰς τὸν νάρθηκα
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου. οἱ δὲ μάλιστα καὶ πα-
 τρικοί καὶ λοιποὶ συγκλητικοὶ μετὰ καὶ τοῦ κουβουκλείου, εἰ
 μὲν ἔστιν εὐδία, ἴστανται ἐν τῷ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἡλιακῷ,
 10 εἰ δὲ οὐκ ἔστιν εὐδία, ἴστανται ἔνδον τοῦ χρυσοτρικλίνου.
 καὶ εἰθ' οὕτως ἐπαίρουσιν οἱ δεσπῶται τὴν λιτὴν ἀπὸ τοῦ
 ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ ἀπέρχονται λιτανεύοντες εἰς B
 τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βασιλείου, κάκεισε ἀποδιδόντες τὴν λιτὴν,
 ἴστανται μέχρι τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου, καὶ με-
 15 τὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκτενοῦς εἰσέρχονται πάλιν οἰκειακῶς ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίῳ. συνέβη δὲ καὶ τοῦτο γενέσθαι τῇ αὐτῇ ἡ-
 μέρᾳ ἰνδικτιῶνι γ', τῆς λιτῆς τελεσθείσης, καθὼς προεῖρηται,
 μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν ἐγένετο μεταστάσιμον, καὶ
 ἀπῆλθον πάντες οἱ ἄρχοντες ἐν τῇ μαναύρᾳ. οἱ δὲ φιλόχρι-
 20 στοὶ βασιλεῖς ἀπῆλθσαν, ἀπὸ διβητησίων περιβεβλημένοι καὶ
 τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καθίσαντες ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς
 μαναύρας, καὶ δὴ πάσης τῆς καταστάσεως τῆς δοχῆς τελεσθεί- C
 σης, περιβάλλονται τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας καὶ τὰ τούτων
 στέμματα, καὶ ἀνελθόντες ἐκάθισαν ἐν τῷ νεοκατασκευάστῳ

omnibus in mutatorii ob festos dies dodecaemeri progressis, hora
 secunda Domini praepositum arcessunt, qui cum praefectis mutatoria-
 rum ingressus, Dominos suis tunicis induit, ipsique sine pompa per
 porticum oblongam cubiculi ad narthecem sacrosanctae Deiparae phari
 abeunt. Magistri autem, patricii ac ceteri proceres una cum cubiculo,
 si tempus serenum est, in solarium chrysotriclinii; sin minus, intra chry-
 sotriclinium consistunt. Sic postea Domini a templo sanctissimae
 Deiparae processionem incipiunt et cum pompa ad templum S. Basilii
 abeunt, ubi, processione finita, usque ad lectionem sancti evangelii
 adstant, finitaque extensa, rursus sine pompa ad aureum triclinium
 redeunt. Accidit autem hoc die indictione tertia, finita processione,
 sicut relatum est, ut post cerimonias sacras peractas metastasimum
 fieret, et omnes proceres ad magnaeram abirent. Domini autem Chri-
 stum amantes dibetesiis sagisque auro praetextis induti abiire, in-
 que cubiculo magnaerae considerunt, omnique receptionis ritu per-
 acto, tunicas suas et quae ad eas pertinent, coronas sumserunt, et ad-
 scendentes recens paratum thronum, in medio triclinio magnaerae
 collocatum, ibi considerunt. Interea cerimonarius extra vela ma-

σένζω τῷ ἰσταμένῳ ἐν τῷ τοιοῦτῳ τῆς μαγνύρας τρικλίνῃ· ὁ
 Ms. 70. a δὲ τῆς καταστάσεως ἔξωθεν διόσθησι τὰ βῆλα, καθὼς ἡ συν-
 ἡθεια ἔχει, μαγίστρον, πατρικίον καὶ λοιποὺς συγκλη-
 τικοὺς, καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, ὑπομιμήσκε-
 ται ὁ βασιλεὺς, καὶ περιβάλλονται τὰς χλαμύδας καὶ τὰς
 στέμματα, καὶ ἀνιόντες καθέζονται ἐπὶ τῶν ἑαυτῶν θρό-
 νων. (B.) Καὶ εὐθέως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου εἰσ-
 ἔρχεται τὸ κουβούκλειον, καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὸ κου-
 βούκλειον καὶ σταθῆναι δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, καθὼς ἡ
 D συνῆθεια τῶν δοχῶν ἔχει, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ ἵο
 τῷ τὴν χρυσῆν ῥάβδον κατέχοντι, καὶ ἔξερχόμενος ὁ ὀστιάρι-
 ος, εἰσάγει βῆλον α', τοὺς μαγίστρον βῆλον β', τοὺς πατρι-
 κίον γ', τοὺς συγκλητικοὺς, καὶ ἀπλῶς ὅσα ἂν βῆλα
 ἔχει ἡ συνῆθεια καὶ ἡ τάξις τῶν δοχῶν. καὶ μετὰ τὸ στα-
 θῆναι πάντας νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ τῇ τῆνι5
 χρυσῆν βέργαν κατέχοντι, καὶ εἰσελθὼν εἰσάγει βῆλον α', τὸν
 μάγιστρον καὶ ἄρχοντα τοῦ ταρῶ. καὶ δὴ τούτου εἰσελθόν-
 τος, ὑπὸ τοῦ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν κρατουμένου καὶ τοῦ
 Ed. L. 82 λογοθέτου τοῦ δρόμου, καὶ πεσότος καὶ προσκνήσαντος τοὺς
 δεσπότας, φέρουσιν αὐτὸν ὡς ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος τοῦ20
 βασιλικοῦ θρόνου. καὶ ὑπὸ τοῦ λογοθέτου ἐρωτώμενος τὰς
 συνῆθεις ἐρωτήσεις, εἰσάγει ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου
 τὸ τούτου κανίσκιον, καὶ δὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κα-
 νισκίου πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς πεσὼν, προσκνήσας ἔξερχεται.
 καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου κατέρχεται ὁ ὀστι-25
 αριος ὁ τὴν χρυσῆν βέργαν κατέχων, καὶ εἰσάγει βῆλον β',

gistros, patricios ac ceteros senatores pro more ordinat, et omnibus rite peractis, admonentur Imperatores, qui tunicas et coronas suas sumunt et thronum suum adscendunt, ibique consistunt. (II.) Cubicularii, signo a praeposito dato, intrant, et ingressi ad dextram et sinistram, ut mos est in Imperatoris receptione, adstant, quo facto, praepositus ostiario, auream virgam tenenti, signum dat: is egressus, velum primum, magistros, secundum, patricios, tertium, senatores, et uno verbo omnia vela pro more et ordine receptionum adducit. His omnibus ibi constitutis, praepositus ostiario, auream virgam tenenti, signum dat, qui ingressus velum primum, magistrum et praefectum taronis, introducit. Qui a capitaneo Imperatoriorum et logotheta cursus publici sustentatus, ingreditur, procidit et Imperatores adorat, deinde exiguo intervallo a throno Imperatoris ab iis adducitur. Interrogatur autem a logotheta, uti consuetudo est, et protonotarius cursus publici sportulam eius affert, qua accepta, rursus in terram procidit, et Imperatore adorato, discedit. Rursus signo a praeposito accepto, ostiarius, virgam auream tenens, descen-

τοὺς φίλους Βουλγάρους τοὺς κατὰ τύπον ἐρχομένους, συν-
 εορτάσοντας τοῖς φιλοχρίστοις δεσπόταις, καὶ ἐπὶ τούτων τῆς
 προρῶθηθείσης τάξεως ἐπακολουθησάσης, ἐξέρχονται καὶ αὐ-
 τοί. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου κατέρχεται ὁ Β
 5 ἕτερος οστιάριος ὁ τὴν χρυσὴν βέργαν κατέχων, καὶ εἰσάγει
 βῆλον γ', τοὺς προκρίτους ἀνθρώπους τοῦ μαγίστρου καὶ ἄρ-
 χοντος τοῦ ταρῶ, καὶ ἐπ' αὐτῶν τῆς προρῶθηθείσης τάξεως ἐ-
 πακολουθησάσης, ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ τούτων οὕτως Ms. 70. b
 τελεσθέντων, καὶ τοῦ πραιποσίτου εἰπόντος „κελεύσατε”,
 10 πάντων ἐπευξαμένων τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους”,
 ἐξέρχονται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ συγκλητικοὶ καὶ
 οἱ λοιποὶ πάντες, καὶ εἰθ' οὕτως πάλιν τοῦ πραιποσίτου εἰ-
 πόντος τὸ „κελεύσατε”, ἐπέυχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, κα-
 θὼς προεῖρηται, καὶ ἐξέρχονται καὶ αὐτοί. καὶ εὐθὺς κα-
 15 ἵπταισιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ τὰ τούτων ἐκβαί- C
 λοντες στέμματα καὶ χλανίδια, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ χρυ-
 σοπερίκλειστα σαγία, εἰσέρχονται ἐν τῷ θεοφυλάκτῳ αὐτῶν
 παλατίῳ. ὁ δὲ μάγιστρος ὁ ταρωνίτης, καὶ οἱ φίλοι Βούλγα-
 ροὶ ἐν τοῖς ἰδίῳ ἀπέρχονται ἀπλήκτοις, αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μὴ
 κοσμησιώμενοι τοῖς βασιλεῦσι.

ΚΕΦ. κέ.

*Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ παραμονῇ τῶν ἀγίων φώτων.

Εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος ὥραν δευτέραν τῆς αὐτῆς ἡμέ- D

14. κατὰσιν ed.

dit et velum secundum, amicos Bulgaros, qui, pro more festum cum
 Imperatoribus Christum amantibus celebraturi, advenere, adducit, ac
 cerimoniis supra memoratis rursus servatis, et ipsi egrediuntur. Ite-
 rum signo a praeposito dato, alius ostiarius, virgam auream tenens,
 descendit velumque tertium, lectos comites magistri et praefecti taro-
 nis adducit, ac dictis cerimoniis tum quoque observatis, et ipsi ab-
 eunt. His omnibus sic rite peractis, postquam praepositus: *Iubete*,
 dixit, et omnes: *In multa bonaque tempora* precati sunt, magistri,
 patricii, senatores ac ceteri omnes abeunt, et rursus a praeposito
 dicto: *Iubete*, cubicularii, ut commemoravimus, faustis ominibus
 Imperatorem prosecuti, abeunt. Et statim a thronis suis Domini
 descendunt, suisque coronis et tunicis depositis, sagis auro praetextis
 induti, palatium suum a Deo custoditum petunt. Magister autem ta-
 ronius et amici Bulgari, qui eo die Imperatoriae mensae non admoven-
 tur, ad sua diversoria abeunt.

CAP. 25.

Observanda in vigilia sanctorum luminum.

Praepositus hora secunda aut tertia eius diei, vigiliae luminum

ρας ἢ καὶ τρίτην, ἤγουν τῆς παραμονῆς τῶν φώτων, εἰς τὸν βασιλέα, ὑπομιμνήσκων αὐτὸν περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅπως ἐσπέρας εἰς τὸν ἀγιασμὸν ἔλθῃ, καὶ ὁποῖαν ὥραν κελεύει παραγενέσθαι αὐτὸν, ἢ πρῶτον ἀγιάσας εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν μεγάλην, εἰδ' οὕτως εἰσέλθῃ, ἀγιάσων εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου⁵ Στεφάνου, ἢ πρῶτον ἀγιάσει εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ εἰδ' οὕτως ὑποστρέψας ἀγιάσει εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ καθὼς κελεύσει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ἀποστέλλει κουβικουλάριον καὶ σιλεντιάριον, προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην

Ed. L. 83 εἰς τὸν ἀγιασμὸν, ἐν ᾗ ὥρα κελεύει ὁ βασιλεὺς. ἰστέον δὲ¹⁰ καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν καὶ τῇ ἐξῆς προσκαλεῖται εἰς τὸ κλητώριον ὁ πατριάρχης· τὸ δὲ πρῶτ' τῇ παραμονῇ ἀλλάξιμα οὐ γίνεται, ἕως ὥραν θ' ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον μόνον, καὶ ὅτε λέγει ἡ μεγάλη ἐκκλησία ἀνάγνωσμα τέταρτον ἢ καὶ πέμπτον, ἔλθων σιλεντιάριος μὴνύει τῷ τῆς καταστάσεως,¹⁵ κάκεινος τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῶν διβατικῶν τοῦ παλατίου, καὶ διὰ τῆς δάφνης καὶ τοῦ ἀνγουστέως εἰσέρχεται εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς δάφνης, Ms. 71. a πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, κάκεισε λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, λέγει τοῖς ἱερεῦσιν, ὅπως ἄρξωνται τῆς θείας²⁰ Βλειτουργίας εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἐν ᾧ ὁ ἀγιασμός τελεῖται. εἰς δὲ τὸν ἀνγουστέα καὶ εἰς τὸ κονιστωρίον ἀλλάσσουσιν οἱ πατρίκιοι καὶ μόνον· τῇ γὰρ ἐσπέρα ἐκεῖνη ἄλλο ὄφφικιον οὐκ ἀλλάσσει, εἰ μὴ οἱ πατρίκιοι καὶ τὸ κου-

8. κελεύει ed. 15. καὶ om. ed.

scilicet, Imperatorem adit, eum de patriarcha moniturus, quod veni-
speri ad consecrationem venturus sit, et qua hora ipsum advenire iu-
beat, utrum primum in ecclesia magna, posteaque in templo S. Ste-
phani, an primum in S. Stephani, deinde ad magnam ecclesiam re-
versus, ibi consecrare debeat, et simulac Imperator praepositum ius-
serit, mittit cubicularium et silentiarium, ut patriarcham ea hora,
qua id Imperatori visum fuit, ad consecrationem arcessat. Sciendum
est, ab his etiam sequenti die patriarcham ad convivium vocari. Ma-
ne in vigilia mutationes non fiunt, usque ad horam nonam, soli cu-
bicularii mutant, et postquam magna ecclesia lectionem quartam aut
quintam recitavit, silentarius venit, et cerimoniarium, hic praeposi-
tum, praepositus Imperatorem admonet; qui per palatii porticum
perque daphnem et augusteum digressus, cubiculum daphnes prope
templum S. Stephani intrat, ubi, signo accepto, praepositus sacerdo-
tibus divinam liturgiam in templo S. Stephani, ubi consecratio pera-
gitur, inchoare imperat. In augusteo vero et consistorio tantum pa-
triciii mutatorias sumunt; nullum enim officium praeter patricios et

βούκλειον. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς φορῶν τὸ διβητήσιον αὐτοῦ
 καὶ τὸ τζιτζάκιον, ἵσταται εἰς τὸ ὀκτάγωνον, ἐκτελῶν τὴν
 θείαν λειτουργίαν τελεσθείσης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, εἰσ-
 ἔρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ
 5 ὑψωμένου αὐτοῦ ἐκτελεῖν τὴν μεγάλην εὐχὴν τοῦ ἁγιασμοῦ,
 ἐπιδίδωσιν εὐθέως ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ κηρία, καὶ ἵστα-
 ται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τῆς κολυμβήθρας, ἕως ἂν ἐκτελέσῃ ὁ C
 πατριάρχης ἅπασαν τὴν εὐχὴν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐ-
 νοῦχοι ὀπισθεν τοῦ βασιλέως ἵστανται ἡλλαγμένοι, ὡσαντῶς
 10 καὶ οἱ πατριῖοι ἵστανται, κρατοῦντες κηροὺς βασιλικούς.
 τελεσθείσης δὲ τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσιν ὁ βασιλεὺς τῷ πραιπο-
 σίτῳ ἄπερ κατέχει κηρία, ὁ δὲ πραιπόσιτος τοῖς ἱερεῦσι, καὶ
 λαβὼν ὁ πατριάρχης ἁγίασμα, ἐπιχέει ἐν ταῖς χερσὶν τοῦ
 βασιλέως, ὁ δὲ βασιλεὺς νιψάμενος τὰς χεῖρας καὶ τὴν κε-
 15 φαλὴν ἀλείψας καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ εἰ θέλει, πιῶν ἕξ αὐ-
 τοῦ, προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ
 ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται μὲν ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν κοιτῶνα
 αὐτοῦ, κάκεισε ἔνδον τοῦ βήλου ἑστῶς ἐκδέχεται τὸν πατρι- D
 ἀρχην, ἕως ἂν τὴν διακονίαν, ἤγουν τοῦ ἐπιχέειν τὸ ἁγίασμα,
 20 ἐκπληρώσῃ εἰς τε τοὺς πατριῖους καὶ τοῦ κουβουκλείου,
 στρατηγούς τε καὶ δομεστίκους. εἰθ' οὕτως μνηνεῖ ὁ πραιπό-
 σιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ δίδωσι νεῦμα τῷ πραιποσίτῳ, κάκει-
 νος ἕξελθὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ,
 καὶ ἐνοῦνται ἀμφοτέροι, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐν τῷ
 25 ὀκταγώνῳ, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, ὁ

cubicularios ea vespera mutatorias induit. (II.) Imperator dibete-
 sio et tztizacio suo indutus, in octangulo stans, sacram liturgiam
 celebrat, qua finita, patriarcha templum S. Stephani petit, et post-
 quam magnas preces consecrationis exorsus est, praepositus Impera-
 tori cereos tradit, qui post labrum baptisterii, usque dum patriar-
 cha preces universas finivit, subsistit, protospatharii autem eunu-
 chi pone Imperatorem in mutatoriis, aequae ac patricii, cereos Im-
 peratorios tenentes, adstant. Precatione finita, Imperator quos
 tennerat cereos praeposito, hic sacerdotibus, reddit, patriarcha
 aquam benedictam sumit inque manus Imperatoris infundit, qui ma-
 nus lavat, caput faciemque inungit, et inde, si placet, bibit. Post-
 quam vero se mutuo Imperator et patriarcha adorarunt, ille cubicu-
 lum suum petit, et ibi intra velum constitutus exspectat, dum patriar-
 cha officium aquae benedictae, patriciis, cubiculariis, strategis et
 domesticis impertiendae, celebravit. Sic praepositus Imperatorem
 admonet, signumque praeposito dat, qui egressus patriarcham ad
 ecclesiam vocat, et uterque, Imperator et patriarcha, in octangulum

δὲ βασιλεὺς λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἐπιδίδ-
 Ed. L. 84 δωσι τῷ πατριάρχῃ. (Γ.) Εἶτα κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖ-
 ρας ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐξέρχονται μέχρι τοῦ
 αὐγουστέως, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι,
 -Ma. 71. b ὁ μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, διασώ-5
 ζουσι δὲ αὐτὸν δύο ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ ὁ τῆς
 καταστάσεως καὶ σιλεντιάριοι δύο μέχρι τοῦ ὀνόποδος ἢ
 καὶ τοῦ κοινοιστωρίου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ θεο-
 φυλάκτῳ αὐτοῦ παλατίῳ, καὶ ἐκβαλὼν τό,τε τζιτζάκιον καὶ
 τὸ διβητήσιον, περιβάλλεται σκαραμάγγιον διάσπρον χρυσό-10
 κλαβον, καὶ εἰθ' οὕτως καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τρα-
 πέζης. ὡσαύτως ἀπαλλάσσουσι καὶ οἱ πατρίκιοι, καὶ ἐνδυ-
 σάμενοι τὰ σκαραμάγγια αὐτῶν, εἰσέρχονται οἱ κληθέντες
 βεῖς τὸ κλητώριον· ἀπὸ γὰρ τῆς ἐκκλησίας ἀλλάξιμα οὐκ εἰ-15
 σιν, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες παραστάσιμον οὐ ποι-
 οῦσιν. Ἰστέον δὲ, ὅτι τῇ ἑσπέρᾳ ἐκείνῃ, ἤγουν τῇ παραμονῇ
 τῶν φώτων, τὰ ἀλλάξιμα διὰ λευκῶν χλανιδίων τελοῦνται,
 οἱ δὲ πατρίκιοι τῇ ἑσπέρᾳ ἐκείνῃ οὐ φοροῦσι χλανίδια χρυσό-
 ταβλα, ἀλλὰ χλανίδια ἔχοντα ταβλία ἀπὸ ὄξεου· διὰ γὰρ
 τὴν ἑορτὴν τῶν φώτων ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ἡ σύγκλητος λευκά20
 ἀλλάσσουσιν· οἱ δὲ ὀστιάριοι φοροῦσι τὰ παραγάβδια αὐτῶν,
 βασιτάζοντες καὶ τὰ βεργία αὐτῶν. οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι σθ
 εἰνοῦχοι φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰ σπαθία, ὀμφικέου-
 σιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἡνίκα ἐξέρχεται ἐκ τοῦ παλατίου·

19. ὄξεος ed.

22. οἱ ante εἰνοῦχοι om. ed.

conveniunt, ubi hic illi panem benedictum offert, Imperator autem sumtum a praeposito apocombium patriarchae tradit. (III.) Sic iunctis invicem manibus, Imperator et patriarcha ad augusteum usque abeunt, ubi, postquam se adorarunt osculatique sunt, patriarcha ad magnam ecclesiam abit, eumque duo praefecti cubiculi, cerimoniaris duoque silentiarii usque ad onopodem seu consistorium comitantur. Imperator autem ad palatium suum a Deo custoditum discedit, exutoque tztizacio et dibetesio, scaramangium album, aureo clavo ornatum, induit et sic postea pretiosae mensae suae adjidet. Sic etiam patricii mutant, suaeque scaramangia induti, vocati ad convivium veniunt: ab ecclesia enim mutationes nullae sunt, nec cubicularii omnes eo die ad Imperatoris thronum praesto sunt. Observandum vero est, ea vespera seu vigilia luminum mutationem albis tunicis fieri, patricos autem non tunicas aureis tabulis, sed purpureis gestare: ob festum enim luminum Imperator et senatus vestes albas induunt, ostiarii paragaudia sua virgasque, protospatharii eunuchi dibetesia spathasque gestantes, ante Imperatorem, quando e palatio

ὑποστρέφοντος δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ παλατίῳ, ὅπειδὴ ἡλλα-
γμένος ὑποστρέφει, καὶ αὐτοὶ ἡλλαγμένοι ὑποστρέφουσιν.

ΚΕΦ. κς'.

Ἔσα δει παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν φώτων.

5 Προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι οἱ ἐξ ἔθους προερχόμενοι
ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν, καὶ ἀ-
νοΐξαντος τοῦ παλατίου, εἰσέρχονται καὶ δέχονται τὸν βασιλέα
εἰς τὴν τάξιν αὐτῶν, ὡς εἶθισται αὐτοῖς. καὶ θηριγενόμενος
ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, διέρχεται διὰ τῆς δάφνης, καὶ D
10 ἄπει κηρούς εἰς τὰ εὐκτῆρια, ὡς εἶθισται αὐτῷ, καὶ ἀπέρ-
χονται μέχρι τοῦ ἀγουστέως, ἐκδεχόμενος τὸν καιρόν. καὶ
τοῦ καιροῦ ἐγγίσαντος, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιπο-
σίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ Ms. 72. a
15 αὐτοῦ, καὶ στεφθεῖς διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως καὶ τοῦ
στενοῦ καὶ τοῦ ὀνόποδος, τὴν δὲ δοχὴν καὶ προσκύνησιν ἐκ-
τελοῦσιν οἱ ἐξ ἔθους, ὃν τρόπον ἐδηλώσαμεν ἐν τῇ προελεύσει
τῆς Χριστοῦ γεννήσεως ἐν τῇ κάτω πύλῃ τῇ οὐσῇ ἔμπροσθεν Ed. L. 85
τοῦ κοιμιστωρίου. καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι μα-
γογίστρους, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἀπελθὼν πρὸς αὐτὸν ὁ
πραιπόσιτος, λέγει αὐτῷ τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι,

10. ἀπέρχεται ed. 13. τῷ ante βασιλεῖ om. ed.

progređitur, procedunt: quo ad palatium revertente, si mutata veste
redit, et ipsi in mutatoriis revertuntur.

CAP. 26.

Observanda in festo et processione luminum.

Omnes, qui cum solenni pompa procedere solent, pro more no-
cte ad hemicyclium apsidis in mutatoriis albis abeunt, et, aperto pa-
latio, intrant et Imperatorem ordine suo, ut ipsi mos est, excipiunt.
Qui a solenni ministerio stipatus, per daphnem digreditur, cereos in
oratoriis, ut ipsi mos est, accendit, et ad augusteum usque progres-
sus, tempus exspectat. Quod postquam appropinquavit, cerimonia-
rius praeposito, praepositus Imperatori id indicat, qui e suo cubiculo
ad octangulum se recipit, ibique tunicam induit, et coronatus per
augusteum, stenum et onopodem transit, receptio autem et adora-
tio ab iis, quibus mos est, sicut in processione nativitatis Christi
commemoravimus, in ianua inferiori, quae prope consistorium est,
peragitur. Et si Imperatori magistri dignitate aliquem ornare placet,
signum praeposito dat ei que, cum ad se accessit, nomen candidati

ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ κείνος λαμβάνει αὐτὸν ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ μετὰ σιλεντιαρίου, καὶ ἴστησιν αὐτὸν κάτωθεν τοῦ πουλπίτου ἔμπροσθεν τῶν πατρικίων, καὶ εὐθέως ἐπιδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ σιχαρίον καὶ βαλτιδίον, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως, κρατήσας τὸν μέλλοντα προβληθῆναι, ἄγει αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ ἀσπασάμενος αὐτούς, ἀνίσταται. εἶτα λαβὼν τὸ σιχαρίον μετὰ τοῦ βαλτιδίου ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως, φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, λαβὼν δὲ αὐτὸν πάλιν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου, εἰσφέρει αὐτὸν εἰς τὸ ἔνδον κομιστώριον, καὶ ἐνδύσας αὐτὸν τὸ σιχαρίον, περιζώσας αὐτὸν καὶ τὸ βαλτιδίον, ἐξάγει αὐτὸν καὶ ἴστησιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως κάτωθεν τοῦ πουλπίτου· καὶ πάντες εἰσελθόντες προσκυνῶσιν, ὃν τρόπον καὶ ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων, καὶ ἄγει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας καὶ ἀσπασάμενος τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἀνίσταται, ὑπερευξάμενος τὸν βασιλέα, κρατήσας δὲ αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, εἰσάγει αὐτὸν ὀπισθοφανῶς καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐν τῇ ἐφαρμοζούσῃ αὐτῷ τάξει τε καὶ στάσει. (B.) Εἰδ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ τῷ ἔστῳτι ἐν τῇ πύλῃ, καὶ λέγει „κελεύσατε.“ εἰδ' οὕτως διέρχεται διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν μέχρι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ δοχῇ καὶ τάξει, καθ' ὃν τρόπον ἐδη-

4. et 8. σιχαρίον ed. 24. τῆ δοχῇ con. R.

Indicat, quod praepositus cerimoniariorum dicit, isque una cum silentiario a sua statione evocatum, in parte inferiori pulpiti ante patricios constituit, statimque praepositus sticharium seu strictiorem vestem et baltheum Imperatori tradit, cerimoniariorum vero candidatum manu prehensum ad Imperatorem ducit, ad cuius pedes postquam procidit eosque osculatus est, surgit. Deinde stichario et baltheo e manibus Imperatoris acceptis, pedes eius osculatur, quo facto, cerimoniariorum cum silentiario eum ad interiorum consistorium ducit, sticharioque indutum et baltheo cinctum abducit, et ante Imperatorem infra pulpitum collocat. Omnes ingressi adorant, ut in promotione patriciorum notavimus, et ducit cerimoniariorum candidatum ad Imperatorem, cuius pedes ut osculatus est eumque adoravit, surgit et fausta ipsi apprecatur: apprehendit autem eum cerimoniariorum, et sic retrorsum adductum, in suo ordine et statione collocat. (II.) Postea praepositus, signo ab Imperatore accepto, silentiario ad portam stanti annuit, et dicit: *Iubete*, et sic Imperator per excubias scholasque ad magnam ecclesiam, eo ordine eaque pompa, quam in processione natalis Christi

λαβὴν ἡμῖν ἐν τῇ προσελεύσει τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, καὶ εἰς Ms. 72. b
 τῷ νάρθηκα εἰσελθὼν, εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ βήλου. καὶ λα-
 βὼν ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέ-
 ως, εἰσέρχεται διὰ τοῦ νάρθηκος, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ Δ
 5 πατριάρχης, καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, εἰσέρχονται καὶ ἴσταν-
 ται ἔμπροσθεν τῶν μεγάλων πυλῶν. καὶ ἄψας ἐκεῖσε κηρούς,
 δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ τῆς
 καταστάσεως, καὶ προσκυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, εἰσ-
 ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ διελθὼν διὰ τῆς σωλαίας,
 10 ἰοῦσθαι ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου κηρία καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραι-
 ποσίτῳ. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὑφα-
 κλοῖ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ εἰλιτὰ δύο, ἀσπαζόμενος δύο ἱερά
 15 ποτήρια καὶ δύο ἱεροὺς δίσκους καὶ τὰ σπάργανα τοῦ Κυ-Ed. L. 86
 15 ρίου, καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθεισιν
 αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ ἐξελθὼν διὰ τῆς πλαγίας τοῦ
 θυσιαστηρίου, εἰσέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, εἰς δὲ τὰ ἅγια,
 καὶ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνίαν ἐκτελεῖ, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει. καὶ μετὰ τὸ κραματίσαι καὶ ἐξελθεῖν τοῦ ἁγίου φρέα-
 20 τος εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ βήλου μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ
 στέφεται παρ' αὐτοῦ, καὶ εἰδ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ὁ πατριάρ-
 χης εὐλογίας τῷ βασιλεῖ. εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου ἀποκόμβιον, ἀντιδίδωσι τῷ πατριάρχῃ, ὁ δὲ πα-
 25 τριάρχης ἀντιδίδει τῷ βασιλεῖ ἄλειπτά. (Γ.) Καὶ ἀλλήλους
 ἀσπασάμενοι, ὁ μὲν βασιλεὺς, διοδεύων τὴν μέσσην, εἰσέρχε- B

1. ὕμνν οοδ.

exposuimus, procedit, et narthecem ingressus, velum intrat. Tum
 praepositus coronam a capite Imperatoris demit, qui per narthecem
 accedens a patriarcha excipitur, cum quo post mutuam salutationem
 ingreditur et ad magnas portas subsistit. Accensus ibi cereos praepo-
 sito, praepositus cerimoniaro tradit, et adorato sancto evangelio,
 ecclesiam intrat, perque soleam digressus, ad sacras ianuas subsistit
 cereosque a praeposito accipit, quos ipsi, postquam precatus est,
 reddit. Sic sacarium ingressus, duo instrata sacrae mensae imponit
 duobusque sacra pocula duosque sanctos discos et fascias Domini oscu-
 latus, acceptum a praeposito apocombium in sacra mensa reponit,
 perque obliquitatem sacrarii ad metatorium et sacra progreditur et
 agapen ac communionem, ut consuetudo est, celebrat. Post breve
 colloquium e sacro puteo egressus, intra velum cum patriarcha abit,
 a quo coronatur et panem benedictum accipit, pro quo ei adlatum a
 praeposito apocombium Imperator tradit, et suffimenta varia a patri-
 archa recipit. (III.) Post mutua oscula Imperator per forum digres-

Constantinus Porphy. Vol. I.

ται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τῆς χαλκῆς· αἱ δὲ δοχαὶ τῶν πα-
 ρατικῶν μερῶν καὶ τῶν πολιτικῶν τελοῦνται ἐν τῇ τάξει καὶ
 στάσει, ὃν τρόπον ἐτελέσθησαν ἐν τῇ προελεύσει τῆς Χρι-
 στοῦ γεννήσεως. καὶ τὰς σχολὰς καὶ τὰ ἐκκομβίτια διελθῶν
 καὶ τοῦ κοινοιστωρίου καὶ τοῦ στενοῦ, εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐ-5
 γουστέα, καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, τελέσαντες τὴν συνήθειαν,
 εἰσέρχονται εἰς τὸ ὀκτάγωνον, καὶ λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος
 τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, καὶ εἰσελθόντες
 οἱ βεστήτορες ἀπαλλάσσουνσι τὴν χλανίδα αὐτοῦ. εἶτα εἰσελ-
 C θῶν ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ τοῦ βασιλέως 10
 Ms. 73. ἀμέλλοντος ἀκουμβίσαι εἰς τὰ εἰς ἀκούβιτια, νέει τῷ πραιπο-
 σίτῳ, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ τούτου γενομέ-
 νου, προσκυνοῦσιν ἀλλήλους, καὶ εἰσέρχονται οἱ ἱερεῖς, καὶ
 τὸν στίχον ποιήσαντες, εἰσέρχεται πάλιν ὁ πατριάρχης εἰς
 τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ ἐκβάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ. ὁμοί-15
 ως καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκβάλλει τὸ σαγίον αὐτοῦ καὶ ἐνούονται
 πάλιν, καὶ εἰς οὕτως ἐξέρχονται, ὀψικενόμενοι ὑπὸ τοῦ κου-
 βουκλείου, καὶ ἀκουμβίζουσιν οἱ δύο ἐξ ἴσου ἐν τῷ ἀκουβίτῳ
 καὶ πίνουσι πρὸς ἄπαξ. καὶ εἰς οὕτως λαβὼν νέυμα ὁ πραι-
 πόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νέει τὴν ὑπουργίαν καὶ εἰσερ-20
 D χεται, τοῦτο δὲ ποιεῖ καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φίλων. (Δ.) Μέλ-
 λοντος δὲ ἀνίστασθαι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν φίλων ἐξελθόν-
 των, μένουσιν οἱ τοῦ ἄνω ἀκουβίτου φίλοι, οἱ μητροπολιταί
 καὶ ὅσοι εἰσὶν εἰς τοὺς πρώτους ἀκουβίτους, ἤγουν εἰς τὸν

que, magnam portam chalces intrat: excipitur autem a transitoriis
 urbanisque factionibus eo ritu locoque, quem in processione natalis
 Domini supra declaravimus. Per scholas et excubias consistorii ste-
 nique digressus, augustale intrat, cubicularii, ritibus suis servatis, ad
 octangulum se recipiunt, et praepositus coronam a capite Imperatoris
 demit, vestitores eius tunicam mutant. Posthaec in S. Stephani pa-
 triarcha ingreditur, et cum Imperator in novendecim accubitis convi-
 vium acturus est, praeposito signum dat, ut patriarcham advocet, quo
 facto, se invicem adorant, et sacerdotes ingressi stichum faciunt,
 tunc patriarcha rursus S. Stephani intrat suumque omophorium de-
 punit. Imperator pariter sagum suum exuit, et sic rursus conversan-
 tur, atque a cubiculo stipati, egrediuntur, et una in accubito mensae
 adsidentes, semel bibunt. Sic postea praepositus, signo ab Impera-
 tore accepto, ministris signum dat, et intrant, idemque et apud re-
 liquos amicos observatur. (IV.) Cum vero surgere Imperator vult
 et amici egressi sunt, remanent ii, qui in superioribus accubitis locum
 tenent, metropolitae et, qui in primis accubitis ad dextram et sini-
 stram adsident, episcopi. Bibunt vero iterum semel Imperator et

δῆμιόν καὶ εὐάννημον, ἐπίσκοποι· πίνουσι δὲ πάλιν πρὸς ἁ-
 παξ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης καὶ οἱ ἐναπομείναντες
 φίλοι, καὶ εἰθ' οὕτως λαβόντες νεῦμα παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 ἐξέρχονται καὶ αὐτοί, καὶ εἰθ' οὕτως λαβὼν νεῦμα ὁ πρωτο-
 ὄπαρχος, ἐξέρχεται καὶ αὐθις ἢ ὑπουργία. καὶ πάντων
 ἐξελθόντων, μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ μόνου τοῦ πατριάρχου
 καὶ τοῦ κουβουκλείου. καὶ πιόντες πάλιν ἀμφότεροι πρὸς ἁ-Ed. L. 87
 παξ, ἀνίστανται, καὶ ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον
 Στέφανον καὶ βάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὃ δὲ βασιλεὺς τὸ
 ἰσοσάγιον αὐτοῦ καὶ ἐνοῦνται πάλιν εἰς τὸ δικάγιον, καὶ ποι-
 οῦσι τὸν στίχον. εἶτα λαβὼν ὁ βασιλεὺς παρὰ τοῦ πατριάρχου
 εὐλογίας, ἐξέρχεται μέχρι τοῦ αὐγουστέως, καὶ προσκυνήσαν-
 τες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, τὸν μὲν πατριάρχην λαμβά-
 νουσι δύο κουβικουλάριοι, καὶ διασώζουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ
 ἰσοτενοῦ ἢ καὶ τοῦ ὀνόποδος. ὃ δὲ βασιλεὺς, δηριγευόμενος
 ἐπὶ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν, εἰσέρχεται ἐν
 τῷ παλατίῳ· ἐστῶτων δὲ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων ἐν
 τῷ χρυσοτρικλίνῳ, ὑπερέχονται τὸν βασιλέα τὸ „εἰς πολλοὺς
 καὶ ἀγαθούς χρόνους.“ γίνεται δὲ ἡ εὐχὴ αὕτη, ἐπειδὴ πλη-Β
 20ροῦται τὸ δωδεκαήμερον.

ΚΕΦ. κζ.

Ms. 73. b

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῆς ὑπαπάντης.

Ἐὶ κελεύει ἀπελθεῖν ὁ βασιλεὺς καὶ παννυχεῦσαι ἐν βλα-

11. Pro εἶτα ed. καὶ. 22. ὑπαπάντης R., ὑπαπαν superscripto
 τ cod., ὑπαπαντήσεως ed.

patriarcha et qui remanserunt amici, et sic, a praeposito signo acce-
 pto, ipsi egrediuntur, postquam vero signum protospatharius accepit,
 ministerium rursus discedit. Quo facto, Imperator cum solo patri-
 archa et cubiculo manet, et postquam ambo iterum semel biberunt,
 surgunt, et abit patriarcha ad S. Stephani suumque humerale, Impe-
 rator sagum, induit, ac rursus in octangulo conveniunt, et stichum
 faciunt. Tum Imperator, pane benedicto a patriarcha accepto, usque
 ad augustale procedit, et postquam se adorarunt osculatique sunt,
 patriarcham duo cubicularii suscipiunt et ad stenum seu onopodium
 usque perducunt. Imperator vero a cubiculo et manclavitis stipatus,
 palatium intrat, omnesque cubicularii, in aureo triclinio constituti,
 Imperatori: *In multa bonaque tempora* acclamant. Haec autem ac-
 clamatio, finito demum dodecaemero, instituitur.

CAP. 27.

Observanda in festo et processione purificationis B. Mariae Virginis.

Si Imperator abire et vigiliis nocturnas in blachernis agere cupit,

*χέρναις, ἀπέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς τῆς ἑορτῆς ἡμέρᾳ, καὶ ἐπι-
 λεί τὴν πάννυχον. τῇ δὲ ἑξῆς ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς ἀλλάσσου-
 σιν ἅπαντες ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων· οἱ δὲ κουβικουλάριοι
 ἀλλάσσουσι καμίσια καὶ μόνον, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθαροκου-
 βικουλάριοι. οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθῆριοι φοροῦσι τὰ ἀλ-5
 λάξιμα αὐτῶν πλήρεις, βαστάζοντες καὶ σπαθοβάκλια, οἱ δὲ
 βαρβῆριοι πρωτοσπαθῆριοι φοροῦσι τὰ σπέκια αὐτῶν καὶ σπα-
 θία, οὐ βαστάζουσι δὲ σπαθοβάκλια. οἱ δὲ σπαθαροκανδι-
 δάτοι καὶ σπαθῆριοι καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ οἱ λοιποὶ οὐ-
 κειακοὶ σπαθῆριοι περιπατοῦσιν ἔνθεν κἀκεῖθεν, ὅπισθεν τῆς 10
 προελεύσεως, εἰς τὰ πλάγια τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου
 καὶ τῶν πατρικίων, τοῦτο τελοῦντες καθ' ἑκάστην προέλευσιν,
 ἐν δὲ ταῖς μεγάλαις προελεύσεσι φοροῦσι τὰ μανιάκια αὐτῶν,
 Δβαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν. οἱ δὲ σπαθαροκαν-
 διδάτοι τὰ μανιάκια αὐτῶν καὶ σκουτέρια καὶ διστράλια μο- 15
 νοπέλυκα· οἱ δὲ σπαθῆριοι σκουτέρια καὶ διστράλια, ἀπὸ
 σκαραμαγγίων δὲ ἀμφοτέροι. (B.) Τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως
 ἐλθόντος καὶ μνηύσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὥς ὅτι ὁ καιρὸς
 ἤγγικεν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ μνηύει τὸν βασιλέα,
 ὃ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐν τῷ τρικλίῳ τῷ καλουμένῳ Ἄνα- 20
 στασιακῷ, φορῶν τὸ δηβητήσιον αὐτοῦ, ἵσταται ἐκεῖσε, καὶ
 ἵστανται οἱ ἀρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν καὶ ἔνθεν, οἱ δὲ
 σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ὅπισθεν αὐτῶν,
 οἱ δὲ πρωτοσπαθῆριοι οἱ εὐνοῦχοι ἵστανται ὅπισθεν τοῦ βασι-*

1. τῆς πρὸ μιᾶς cod. 2. δὲ om. ed. 6. πλήρης cod., πλήρη
 conl. R. 11. εἶτα πλάγια ed.

pridie festi dici abit et nocturnas vigilias instituit. Sequenti die
 festi omnes tunicas albas, cubicularii aequae ac spatharocubicularii
 camisia induunt. Eunuchi protospatharii plerique mutatorias fe-
 runt et spathobaculos, barbati protospatharii specia sua et spathas,
 nullos autem spathobaculos gestant. Spatharocandidati, spatharii,
 manclavitae et ceteri domestici spatharii utrinque post solennem
 pompam ad latus praefectorum cubiculi et patriciorum procedunt, et
 hoc in omnibus processionibus observant; in magnis autem torques
 et spathobaculos suos gestant. Spatharocandidati torques, scutaria et
 dextralia cum securibus, spatharii scuta et dextralia, utrinque etiam
 scaramangia gerunt. (II.) Cerimoniario autem veniente et, tempus
 appropinquare, praepositum monente, intrat is idque Imperatoris in-
 dicat, qui e triclinio, quod Anastasii vocatur, egressus, dibetesio suo
 indutus, ibi subsistit, ab utroque latere cubiculo praefecti, spatharo-
 cubicularii et cubicularii post ipsos, protospatharii autem eunuchi a ter-
 go Imperatoris. Deinde praepositus vestitores vocat, quorum opera tu-

λέως. προσκαλεῖται δὲ ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεσιτήτορας, καὶ Ed. L. 88
 ἐπιπλάξας ὁ βασιλεὺς τὴν χλανίδα αὐτοῦ δι' αὐτῶν, εἶτα
 κατελθὼν δοσιτῆριος, ἵσταται ἐν τῇ βήλῃ, καὶ νεύει ὁ βασι-
 λεὺς τῇ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῇ κουβικουλαρίῳ τῇ
 5 αἰροῦσι τὸ βῆλον, καὶ εἰσάγονται πατρίκιοι καὶ στρατηγοί, καὶ
 εἰσελθόντες πίπτουσι. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, λαβῶν νεῦμα
 ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.“ ὁ δὲ
 βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου- Ms. 74. a
 κλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῇ τρικλί-
 10 τῳ τῇ καλουμένῳ Δανουβίῳ. ἵστανται δὲ οἱ τε βαρβῆτοι
 πρωτοσπαθῆριοι καὶ ὁ δρουγγῆριος τῆς βίγλης ἔνθεν καὶ ἔνθεν
 πλησίον τῆς θύρας. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοί μετὰ τῆς
 συζλήτου πίπτουσι, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ B
 τοῦ βασιλέως καὶ νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος λέγει
 15 „κελεύσατε“ καὶ αὐτοὶ ὑπερέυχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.“ (Γ.) Καὶ ὑπ' αὐτῶν δηριγευόμενος, διέρχε-
 ται, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἐν τῇ μέσῳ, καὶ κατὰ βῆθρον ἐ-
 πιστρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα, ἐφαπλῶν δὲ καὶ τὰς χεῖρας
 αὐτοῦ ἔνδοθεν τοῦ χλανιδίου αὐτοῦ, λέγει πρὸς τὸν βασιλέα
 20 „καπλάτε Δόμηνι“ τοῦτο ἐκτελῶν, ὅπως ἐν τῇ διόδῳ τοῦ
 βασιλέως μὴ τύχη βῆθρον. καὶ ἔξω τῆς πύλης ἐξελθὼν τῆς C
 ἔξαγούσης πρὸς τὸν ἔμβολον, διέρχεται ἐν τῇ δεξιῇ μέρει
 τοῦ ἐμβόλου, οἱ δὲ πατρίκιοι τῆς αὐτῆς πύλης ἔξω λαμβιά-
 νουσι τὰ κηρία αὐτῶν, λεγόντων τῶν δύο μερῶν λαμβικὰ,

4. ὁ δὲ om. ed. 17. ἐν om. ed. 19. Pro αὐτοῦ ed. τοῦ. 21.
 Pro μὴ τύχη βῆθρον. R. legi vult aut ἀποτύχη βῆθρου, aut
 τύχη παραβαίνων. βῆθρον. 24. λάμβια ed.

nicam suam Imperator mutat, ostiarius descendens in velo stat, Im-
 perator praeposito, praepositus vero cubiculario velum tollenti si-
 gnum dat, et adducuntur patricii et strategae: ingressi procumbunt.
 Qui postquam surrexere, praepositus, accepto ab Imperatore signo,
 dicit: *Iubete*. Imperator, a praefectis cubiculi, patriciis et strategis
 stipatus, ad triclinium, quod Danubius dicitur, abit, barbati protospa-
 tharii et drungarius vigiliae utrinque prope iannam stant. Patricii
 vero et strategae cum senatu procidunt, et postquam praepositus si-
 gnum ab Imperatore accepit, cerimoniario annuit, isque dicit: *Iube-
 te*, ipsi: *In multa bonaque tempora* acclamant. (III.) Ab his stipa-
 tus digreditur, cerimoniarius vero in medio, et in scala conversus
 ad Imperatorem, veste sua manibus involutis, ad eum dicit: *Capla-
 te Domini*, quod propterea facit, ut in transitu Imperator scalam
 non contingat. Ex porta, quae ad porticum ducit, ad dextrum hu-
 ius latus discedit, patricii autem extra eandem cercos suos sumunt,

ἕκαστος αὐτῶν διερχόμενος ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ· πη-
 ροῦντος γὰρ τοῦ ἐνός, ἄρχεται ὁ ἕτερος· διελθὼν δὲ ὁ βα-
 σιλεὺς πλησίον τοῦ κίονος τοῦ κειμένου ἐγκαρσίως ἐν τῷ
 πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, δέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχην με-
 τὰ τῆς λιτῆς, λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ 5
 εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσ-
 κυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ
 πάλιν προσκυνήσαντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ
 ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασόμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίκιον, καὶ ὑποστρέψας, διέρχε-10
 ται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστά-
 σεως· „χαῖρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε παρθένε·” ψάλλοντες
 δὲ τὸ αὐτὸ τροπάριον οἱ τῆς προελεύσεως ἅπαντες, εἰσέρ-
 χονται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς
 καθέζεται ἐπὶ σελλίου ἐν τῷ νάρθηκι, προσμένων μέχρις ἀνι5
 Ed. L. 89 καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ δὲ πατριῖοι καὶ
 ἡ σύγκλητος εἰσέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ ναῷ, ὡς δὲ εἶ-
 Me. 74. b θίσται αὐτοῖς, προσμένοντες τὸν βασιλέα. (A.) Καταλα-
 βόντος δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, ἀνίσταται ὁ βα-
 σιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὅ,τε βασι-20
 λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχονται ἀμφοτέροι καὶ ἴστανται
 ἐν τῇ πύλῃ τοῦ μεγάλου ναοῦ. καὶ ἀρξάμενος ὁ πατριάρχης
 τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας, λαβὼν ὁ βασι-

2. γὰρ om. ed.

dum interea duarum factionum cantores iambos recitant, singuli a
 statione sua digressi, et postquam cantum unus finivit, alter incipit,
 Imperator autem, cum prope columnam, in plenitudine porticus ob-
 liquae positam, transivit, patriarcham cum processione ibi excipit,
 unctisque a praeposito cereis et precatus, eos rursus praeposito tra-
 dit, et sancto evangelio ac veneranda cruce adorata, se iterum flexo
 genu Imperator et patriarcha venerantur et osculantur, quo facto, a
 praeposito cereum processionalem accipit, et reversus per eandem
 porticum digreditur. Tunc vero cerimoniaris incipit: *Salve, gra-
 tiae plena Virgo Deipara*: quod troparium omnes, qui solennem
 pompam instituunt, canunt, deinde narthecem magni templi intrant,
 ubi Imperator in throno in narthece considet, et usque dum patri-
 archa cum solenni processione advenit, exspectat, patricii vero et
 senatores intrant, et in templo, ut ipsis mos est, Imperatorem ex-
 spectantes, subsistunt. (IV.) Patriarcha autem cum processione ap-
 propinquante, Imperator surgit, et post mutuam adorationem ambo
 discedunt inque porta magni templi stant. Tunc, patriarcha preces
 introitus divinae liturgiae exorso, Imperator, cereis precatationis so-

λος παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρία τῆς προσευχῆς, καὶ εὐξά-
 μενος δίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς
 καταστάσεως. καὶ προσκυνήσας ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐ-
 αγγέλιον, διέρχεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ πατριάρ- B
 χου, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχεται ἐν τῇ σω-
 λαίᾳ, καὶ στὰς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν καὶ ἄψας κηρὸς
 καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ἀσπασάμενος δὲ
 τὴν ἁγίαν ἐνδυτὴν, λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 τιθῆσιν αὐτὸ ἐν τῇ ὀγία τραπέζῃ καὶ ἐξέρχεται, καὶ διδούσιν
 10 αὐτῷ εὐλογίας οἱ ἱερεῖς, διὰ μέσης τοῦ ναοῦ. μέλλοντος δὲ
 τοῦ βασιλέως ἐξέρχεσθαι ἐν τῷ νάρθηκι, ἴστανται ὄρφανὰ
 ἐπάνω τῶν σκάμων ἀπ' ἀριστερᾶς τῆς μεγάλης πύλης, καὶ
 φωνοβολουῦντες ὑπερέχονται τὸν βασιλέα, ὡς ἡ συνθήκεια
 ἔχει. ἐλθόντες δὲ ἐξ ἴσου ἐν τῷ στυρακίῳ ὅτε βασιλεὺς καὶ C
 15 ὁ πατριάρχης, προσκυνήσαντες καὶ ἀσπασάμενοι ἄλλήλους, ὁ
 μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἐκτελέσαι
 τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς, διὰ τοῦ στυρακίῳ
 ἀελθὼν ἐν τῷ ἐκπηρίῳ, ἄπει ἐκεῖσε κηρὸς, ὡσαύτως δὲ
 καὶ ἐν τοῖς κατηγουμενεῖσι, εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ εἰσελθὼν
 20 ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἴστανται ἐκεῖσε, ἐκτελῶν τὴν θείαν λειτουρ-
 γίαν, οἱ δὲ πατριῖοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες ἅπαντες ἴστανται
 ἔξω ἐν τοῖς κατηγουμενεῖσι. (E.) Τῆς δὲ θείας κοινωνίας
 ἐγγιζούσης, προστάσσει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ τῆς
 καταστάσεως, καὶ ἀποστέλλει σιλεντιαρίους δύο πρὸς τὸ προσ- D

10. οἱ ἱερεῖς διὰ sine distinctione ed.

lennis a praeposito traditis, precatur, post eos praeposito, hic
 cerimoniaum magistro reddit. Ipse, sacro et intemerato evan-
 gelio adorato, cum patriarcha per medium templum perque ob-
 liquitatem ambonis soleam intrat, et ad sacras ianuas constitu-
 tus cumque cereis accensis precatus, sacrarium ingreditur. San-
 ctam vero instratum osculatus, adlatum a praeposito apocombi-
 um in sacra mensa reponit, et, accepta a sacerdotibus benedi-
 ctione, per medium templum abit. Dum autem ad narthecem
 progreditur, in sinistro magnae portae latere orphani in scamnis
 stant, et modulantes, ut ipsis solenne est, fausta Imperatori ap-
 precantur. Is una cum patriarcha ad styracium pergit, unde patri-
 archa post mutuam salutationem et adorationem ad magnum tem-
 plum, sacram liturgiam celebraturus, abit, Imperator autem per
 styracium in oratorium ascendens, cereos ibi, aequae ac in catechume-
 nis, in cruce accendit, in oratorio vero divinam liturgiam cele-
 brat, dum patricii interea ac ceteri proceres foris in catechume-
 nis subsistunt. (V.) Divinae autem communionis tempore immi-
 nente, praepositus a mandato cerimoniaum magistrum iubet, ut

ἕκαστος αὐτῶν διερχόμενος ἀπὸ τῆς στάσεως αὐτοῦ· πλη-
 ροῦντος γὰρ τοῦ ἐνός, ἄρχεται ὁ ἕτερος· διελθὼν δὲ ὁ βα-
 σιλεὺς πλησίον τοῦ κίονος τοῦ κειμένου ἐγκαρσίως ἐν τῷ
 πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, δέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχην με-
 τὰ τῆς λιτῆς, λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ
 εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσ-
 κυνήσας τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ
 πάλιν προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους, ὅτε βασιλεὺς καὶ
 ὁ πατριάρχης καὶ ἀσπασάμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίικιον, καὶ ὑποστρέψας, διέρχε-
 ται διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστά-
 σεως· „χαῖρε κεχαριτωμένη Θεοτόκε παρθένε” ψάλλοντες
 δὲ τὸ αὐτὸ τροπάριον οἱ τῆς προσελύσεως ἅπαντες, εἰσέρ-
 χονται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ, καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς
 καθέζεται ἐπὶ σελλίου ἐν τῷ νάρθηκι, προσμένων μέχρις ἂν
 Ed. L. 89 καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ
 ἢ σύγκλητος εἰσέρχονται καὶ ἴστανται ἐν τῷ ναῷ, ὡς δὲ εἰ-
 Ms. 74. b θισται αὐτοῖς, προσμένοντες τὸν βασιλέα. (A.) Καταλα-
 βόντος δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, ἀνίσταται ὁ βα-
 σιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους, ὅτε βασι-
 λεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἀπέρχονται ἀμφότεροι καὶ ἴστανται
 ἐν τῇ πύλῃ τοῦ μεγάλου ναοῦ. καὶ ἀρξάμενος ὁ πατριάρχης
 τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου τῆς θείας λειτουργίας, λαβὼν ὁ βασι-

2. γὰρ om. ed.

dum interea duarum factionum cantores iambos recitant, singuli a
 statione sua digressi, et postquam cantum unus finivit, alter incipit.
 Imperator autem, cum prope columnam, in plenitudine porticus ob-
 liquae positam, transivit, patriarcham cum processione ibi excipit,
 sumtisque a praeposito cereis et precatus, eos rursus praeposito tra-
 dit, et sancto evangelio ac veneranda cruce adorata, se iterum flexo
 genu Imperator et patriarcha venerantur et osculantur, quo facto, a
 praeposito cereum processionalem accipit, et reversus per eandem
 porticum digreditur. Tunc vero cerimoniararius incipit: *Salve, gra-
 tiae plena Virgo Deipara*: quod troparium omnes, qui solennem
 pompam instituunt, canunt, deinde narthecem magni templi intrant,
 ubi Imperator in throno in narthecae considet, et usque dum patri-
 archa cum solenni processione advenit, exspectat, patricii vero et
 senatores intrant, et in templo, ut ipsis mos est, Imperatorem ex-
 spectantes, subsistunt. (IV.) Patriarcha autem cum processione ap-
 propinquante, Imperator surgit, et post mutua adorationem ambo
 discedunt inque porta magni templi stant. Tunc, patriarcha preces
 introitus divinae liturgiae exorso, Imperator, cereis precationis so-

λοῦς παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρία τῆς προσευχῆς, καὶ εὐξά-
 μενος δίδωσιν αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς
 καταστάσεως. καὶ προσκυνήσας ὁ βασιλεὺς τὸ ἄχραντον εὐ-
 αγγέλιον, διέρχεται μέσον διὰ τοῦ ναοῦ μετὰ τοῦ πατριάρχ- B
 5χοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἄμβωνος εἰσέρχεται ἐν τῇ σω-
 λαίᾳ, καὶ στὰς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν καὶ ἄψας κηρὸς
 καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον. ἀσπασάμενος δὲ
 τὴν ἁγίαν ἐνδυτὴν, λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου,
 τίθει αὐτὸ ἐν τῇ ὀγία τραπέζῃ καὶ ἐξέρχεται, καὶ διδοῦσιν
 10 αὐτῷ εὐλογίας οἱ ἱερεῖς, διὰ μέσης τοῦ ναοῦ. μύλλοντος δὲ
 τοῦ βασιλέως ἐξέρχεσθαι ἐν τῷ νάρθηκι, ἴστανται ὀρφανὰ
 ἔκτανω τῶν σκάμων ἀπ' ἀριστερᾶς τῆς μεγάλης πύλης, καὶ
 φωνοβολουῦντες ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει. ἐλθόντες δὲ εἰς ἴσον ἐν τῷ στυρακίῳ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ C
 15 ὁ πατριάρχης, προσκυνήσαντες καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους, ὁ
 μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ ναῷ τοῦ ἐκτελέσαι
 τὴν θείαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς, διὰ τοῦ στυρακίου
 ἀνελθὼν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἄπει ἐκεῖνος κηρὸς, ὡσαύτως δὲ
 καὶ ἐν τοῖς κατηγουμενεῖσι, εἰς τὸν σταυρὸν, καὶ εἰσελθὼν
 20 ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἴσταται ἐκεῖσε, ἐκτελῶν τὴν θείαν λειτουρ-
 γίαν, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες ἅπαντες ἴστανται
 ἔξω ἐν τοῖς κατηγουμενεῖσι. (B.) Τῆς δὲ θείας κοινωνίας
 ἡγγιζούσης, προστάσσει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ τῆς
 καταστάσεως, καὶ ἀποστέλλει σιλεντιαρίους δύο πρὸς τὸ προσ- D

10. οἱ ἱερεῖς διὰ sine distinctione ed.

lennis a praeposito traditis, precatur, post eos praeposito, hic
 cerimoniarum magistro reddit. Ipse, sacro et intemerato evan-
 gelio adorato, cum patriarcha per medium templum perque ob-
 liquitatem ambonis soleam intrat, et ad sacras ianuas constitu-
 tus cumque cereis accensis precatus, sacrarium ingreditur. San-
 ctum vero instratum osculatus, adlatum a praeposito apocombi-
 um in sacra mensa reponit, et, accepta a sacerdotibus benedi-
 ctione, per medium templum abit. Dum autem ad narthecem
 progreditur, in sinistro magnae portae latere orphani in scamnis
 stant, et modulantes, ut ipsis solenne est, fausta Imperatori ap-
 precantur. Is una cum patriarcha ad styracium pergit, unde patri-
 archa post mutuam salutationem et adorationem ad magnum tem-
 plum, sacram liturgiam celebraturus, abit, Imperator autem per
 styracium in oratorium ascendens, cereos ibi, aequae ac in catechu-
 menis, in cruce accendit, in oratorio vero divinam liturgiam cele-
 brat, dum patricii interea ac ceteri proceres foris in catechume-
 nis subsistant. (V.) Divinae autem communionis tempore immi-
 nente, praepositus a mandato cerimoniarum magistrum iubet, ut

καλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνάγουσιν αὐτὸν διὰ τοῦ
 στυρακίου ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἐν ᾧ ἴσταται ὁ βασιλεὺς. κοινο-
 Ms. 75. αἰσῆσαντος δὲ τοῦ βασιλέως παρὰ τοῦ πατριάρχου τοῦ ἀχράν-
 του σφύματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, εἰσέρχεται ἐν τῷ κοι-
 τῶνι, καὶ εἰδ' οὕτως εἰσελθόντες πατρίκιοι τε καὶ στρατηγοὶ 5
 καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὄφρικια κατέχοντες, κοινο-
 νοῦσι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ πατριάρχου· καὶ πάντων
 ἐξελθόντων καὶ τοῦ πατριάρχου μέλλοντος κατέρχεσθαι,
 ἑστῶτος τοῦ βασιλέως ἔμπροσθεν τῆς θύρας τοῦ κοιτῶνος
 Ed. L. 90 αὐτοῦ, προσκυνοῦσιν ἀμφοτέρω ἀλλήλους, καὶ ἀπελθὼν ὁ 10
 πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν θείαν λειτουργίαν ἅπασαν. τελεσθεί-
 σης δὲ τῆς θείας λειτουργίας, διέρχεται ὁ βασιλεὺς ἡλλαγμέ-
 νος διὰ τοῦ τρικλίνου τῆς ἁγίας σοροῦ, βασταζόντων τῶν
 κουβικουλαρίων τὰ ἐκεῖσε ὄντα βῆλά τε καὶ κορτίνας, καὶ ἀ-
 νέρχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ βισαλωτοῦ καὶ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ 15
 εἰσέρχεται ἐν τῷ Δανουβίῳ τρικλίνῳ, καὶ ἴσταται ἡ τιμία αὐ-
 τοῦ τράπεζα ἐκεῖσε, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε πρωτοσπαθάριοι
 βαρβάτοι, σπαθαροκανθιδάτοι καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου καὶ
 λοιποὶ ἅπαντες οἰκειακοὶ, καὶ τότε οἱ μὲν κληθέντες ἐξ αὐ-
 τῶν ἐκδέχονται ἐκεῖσε, οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες ἕκαστος ἐν τῷ 20
 Β κοιτῶνι αὐτοῦ. (ζ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἐν τῷ Ἀνα-
 στασιακῷ τρικλίνῳ καὶ ἀπαλλάξας, μένει μετὰ τὸ διβητήσιον
 αὐτοῦ, οἱ δὲ σιλεντιάριοι, προσκαλεσάμενοι τὸν πατριάρχην,
 ἀναφέρουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ κοχλιοῦ, καὶ καθίσας ἐκεῖσε

20. Pro ἀρχοντες — αὐτοῦ R. conl. ἀρχ. ἀπίσιν ἕκαστος ἐν τῷ
 οἴκῳ αὐτοῦ.

duos silentarios patriarcham vocatos mittat, quem per styracium
 in oratorium, ubi Imperator est, adducunt. Postquam Imperator e
 patriarchae manu corpus et sanguinem Domini accepit, cubiculum
 intrat, in quo patricii, strategii, domestici et supremis officiis ad-
 moti sacra communione a patriarcha impertiuntur: quibus omnibus
 egressis, dum patriarcha, Imperatore ad portam cubiculi sui consti-
 tuto, descendere vult, se invicem adorant; patriarcha ad sacram li-
 turgiam celebrandam abit. Qua ad finem perducta, Imperator mu-
 tata veste per triclinium sancti sepulcri transit, cubiculariis vela
 et cortinas, quae ibi sunt, portantibus, et per lateritiam substructionem
 cochleamque triclinium Danubium intrat, ubi veneranda
 mensa eius reposita, et protospatharii barbati, spatharocandidati,
 manclavitate ceterique ministri omnes congregati sunt: ex his, quos
 coenae adhiberi Imperator iusserit, ibi, ceteri proceres, singuli in
 suo cubiculo, manent. (VI.) Imperator in triclinium Anastasii ad-
 scendit, et, vestibus exiis, in suo dibetario manet: silentarii vero

πλησίον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῇ τρικλίνῳ, ἐν ᾗ ἡ τραπέζα ἵσταται, μὴνύει τῷ βασιλεῖ ὁ πραιπόσιτος, ὁ δὲ βασιλεὺς καλεῖται τῷ πραιποσίτῳ προσκαλέσασθαι τὸν πατριάρχην, καὶ ἵσταται ὁ βασιλεὺς, φορῶν τὸ σάγιον αὐτοῦ, ἐν τῇ τραπέζῃ, ἐκδοχόμενος τὸν πατριάρχην, καὶ καταλαβόντος τοῦ πατριάρχου, προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ πατριάρχου οἱ ἱερεῖς καὶ ποιοῦσι τὸν στίχον. καὶ εἶθ' οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἐκβάλλει τὸ σάγιον αὐτοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, καὶ λαβόντες αὐτὸ οἱ ἱερεῖς, ἐξέρχονται. καὶ καθίσαντες ἰὸν τῇ τραπέζῃ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, εἰσφέρουσι τὰ κουκουμάρια κουβικουλίριοι δύο, καὶ πίνουσι πρὸς ἅπαξ, καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ φίλοι, καὶ ἐπιτελεῖται ἡ συνήθεια πᾶσα τοῦ τραπεζίου· καὶ ἀναστάντων τῶν φίλων καὶ ἐξελεύστων, μένει ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ εἰσφέ- Ma. 75. b
 15ρουσι πάλιν οἱ κουβικουλίριοι τὰ κουκουμάρια, καὶ πίνοντες πάλιν πρὸς ἅπαξ ἀνίστανται, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης μικρὸν ἐπεξελεύστων, βιάλλει τὸ ὠμοφόριον αὐτοῦ, ὁ δὲ βασιλεὺς τὸ σάγιον αὐτοῦ, καὶ εἰπόντες τὸν στίχον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ὁ πατριάρχης εὐλογίας, καὶ ἐξέρχονται οἱ ἱερεῖς. καθέζεται D
 20δὲ ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης μικρὸν, ὁμιλοῦντες πρὸς ἀλλήλους, εἶτα προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπυσάμενοι, ἐξέρχονται, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης προπέμπεται ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου μέχρι τοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν

22. τῶν ἀρχόντων R., τοῦ ἀρχοντος ed.

advocatum patriarcham ad cochleam ducunt, ubi, dum prope portam in triclinium, ubi mensa posita est, ducentem, residet, praepositum id Imperatori indicat, qui praepositum iubet, ut patriarcham arcesat; ipse sago suo indutus, ad mensam patriarcham excipit, qui veniens, sacerdos ad stichum seu orationem dicendam vocat. Imperator deinde sagram suam, patriarcha vero omophorium deponit, quod sacerdotes postquam accepere, abeunt. Interea dum mensae Imperator et patriarcha adsident, duo cubicularii cucumaria afferunt, ac semel bibunt, deinde, amicis ingressis, omnis mensae ordo peragitur: postquam vero surrexere amici et egressi sunt, Imperator et patriarcha remanent, cubicularii rursus cucumaria afferunt, et postquam adhuc semel potum sumse, surgunt, et patriarcha paulo ante egressus; omophorium, Imperator sagram suam induit, dictaque oratione, patriarcha Imperatori benedictionem dat, sacerdotes abeunt. Postquam vero adhuc paulisper Imperator et patriarcha conversati sunt, post adorationem et salutationem mutuam egrediuntur, et patriarcham quidem praefecti cubiculi ad cochleam, inde silentiarii ad inferiora conducunt, Imperator vero, quamdiu

ἐκεῖσε ἐπὶ σιλεντιαρίων ἕως κάτω. ὁ δὲ βασιλεὺς διαγί-
 νεται μετὰ ταῦτα, ὡς δ' ἂν κελεύῃ καὶ βούληται. (Ζ.) Ἰστα-
 ὄν, ὅτι εἰ μὲν οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι τὴν προέλευσιν
 ἀπὸ τῶν ἄνω παλατίου, ἤγουν ἀπὸ τὸν Ἀναστασιακὸν τρικλί-
 Ed. L. 91 νον, τελεῖται οὕτως. ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος 5
 τῆς ἁγίας σοροῦ ἠλλαγμένος, ἵσταται ἐν τῷ τῆς ἁγίας σο-
 ροῦ τρικλίῳ, ἔνθα τὰ βῆλα κρέμονται, ἐσώτων καὶ ἀρχόν-
 των τοῦ κουβουκλείου, καὶ ὀπισθεν αὐτοῦ ἵστανται σπαθαρο-
 κουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τοὺς
 τε πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασι- 10
 λέα, ἀνίστανται, λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ
 ἀγαθοὺς.” ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, διέρχε-
 ται διὰ τῶν βαθμίδων τῶν κατερχομένων ἀπὸ τὸ βανιάριον,
 καὶ ἐλθὼν εἰς τὰ βᾶθρα τῆς κάτω προελεύσεως, ἔνθα, προ- 15
 κένσου γινομένου ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἵσταται ἢ προέλευσις, ἵστα-
 ται ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πατρίκιοι ἐνωθέντες τῇ συγκλήτῳ ἀπά-
 ση, πίπτουσι πάλιν μετ' αὐτῶν, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι
 νεῦμα τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” ἀποκρι-
 θέντες δὲ ἅπαντες λέγουσιν „εἰς πολλοὺς χρόνους.” ὁ δὲ τῆς 20
 καταστάσεως κατὰ βᾶθρον λέγει „καπλάτε Δόμηνι.” ἐκτελοῦσι
 δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τὴν ἅπασαν τάξιν τῆς προελεύσεως, ὡς ἀ-
 νοπέρω εἰρήκαμεν.

4. τῶν Ἀναστασιακῶν τρικλίων ed. 14. τὸ βανιάριον ed.,
 τοῦ Φαναρίου conl. Leich. 23. προειρήκαμεν ed.

cupit et lubet, ibi permanet. (VII.) Sciendum est, si Imperator
 processionem e superiori palatio seu triclinio Anastasiano institui
 non iubeat, hos ritus observari. Imperator a cubiculo S. Sepulchri
 in mutatoriiis egressus, in triclinio, quod ibi est, subsistit, ubi vela
 suspensa sunt, et praefecti cubiculo et pone Imperatorem spatharo-
 cubicularii et cubicularii stant: ibi patricios et strategos excipit, qui,
 Imperatore adorato, surgunt, praepositus vero, signo ab Imperatore ac-
 cepto, ait: *Iubete*; ceteri: *In multa bonaque tempora*. Ab his stipatus
 Imperator, per gradus a bannario ducentes descendit, et postquam
 ad gradus inferioris processionis accessit, ubi qui processuri sunt, con-
 veniunt, subsistit, patricii cum senatu coniuncti adsunt, praeposi-
 tus vero, signo ceremoniarum magistro dato, *Iubete* ait; cui reliqui
 omnes: *In longa bonaque tempora* respondent. Postremo ceremoni-
 rius ad gradus constitutus, ait: *Caplate Domini*, et sic ab eo loco
 sollemnem processionem, ut diximus, instituunt.

Ὅσα δαι παραφυλάττειν, εἰ τόχη ἢ ἑορτὴ τῆς θανάτου τῆ β τῆς δ Ma. 76. a
ἑβδομάδος. C

Λίδονται μεταστάσιμον ὥρα ἅ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ
λαυσιακῷ τρικλίνῳ, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σαγίου, ἀ-
φέρχεται ἐν τῇ μανναύρα, καὶ στὰς ἄνωθεν τῶν γραδηλίων ἐν
τῷ Πρασίνῳ λίθῳ, διαλαλεῖ ἐκεῖσε τὸν λαόν, τὸ ἐν ἀγγελία καὶ
φόβῳ Θεοῦ ἐκτελέσαι τὴν πανσέβαστον καὶ ἁγίαν τετταρακο-
στήν. καὶ εἰδ' οὕτως ἐπιτρέπει ἀσηκρήτη καὶ ἐπαναγινώσκει
τὸ ἐπαναγνωστικόν, τελεσθείσης δὲ τῆς ἀναγνώσεως, εὐφημεῖ
10 πᾶς ὁ λαὸς τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τὴν εὐφημίαν τοῦ λαοῦ
ἀποπνεῖ ὁ βασιλεὺς καὶ διέρχεται διὰ τοῦ εὐωνύμου μέρους
τῆς μανναύρας, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ
τῶν λοιπῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ πρωτοσπαθαρίων, καὶ δι- D
ερχόμενος διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, διὰ τῆς μι-
15 χραῦς πύλης τῆς χαλκῆς, εἰσέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι καὶ
ἄπει κηρούς· ὁ δὲ πατριάρχης δέχεται αὐτὸν ἐν τῷ ἁγίῳ
φρέατι, ἐν τῇ πύλῃ τῇ εἰσαγωγῇ ἔνδον τοῦ ναοῦ, καὶ εἰσέρ-
χονται ἀμφοτέρωθεν μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. (B.) Ἄσας δὲ
20 κηρούς ὁ βασιλεὺς καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ
20 πραιποσίτῳ. καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ
ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται ἐν τῷ μηταωρίῳ· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ Ed. L. 9a
ἐκείνῃ ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ
1. θανάτου ed. vid. supra. 2. ἑβδομάδος cod. 7. τεττα-
ρακοστήν R. ex sigla cod., ἑορτήν ed. 11. ἀποκρίνει ed. 13.
καὶ διερχόμενος R., καὶ διέρχεται cod., καὶ om. ed.

*Observanda, quando festum purificationis S. Mariae in feriam
secundam primae septimanae incidit.*

Hora prima eius diei in lausiaco triclinio ritu solenni Imperator excipitur, qui sago indutus, egreditur et ad magnauřam abit, ubi in Prasino lapide supra gradus constitutus, populum ad celebrandam cum reverentia et metu sacram et venerandam quadragesimalem hortatur. Quo facto, secretarius iussu eius lectionem recitat, eaque finita, populus fausta quaevis Imperatori apprecatur: qui post solennem acclamationem populi abit, perque sinistram magnaurae partem, stipatus a praeposito ceterisque cubiculariis et protospathariis, per excubias scholasque transit, perque parvam portam aeneam ad sacrum puteum accedit cereosque accendit. Ibi patriarcha ipsum in ianua ad templum ducente excipit, unde ambo ad sacras portas pergunt. (II.) Cum cercis autem accensis precatus Imperator, eos praeposito tradit, et postquam se invicem Imperator et patriarcha venerati sunt, ille ad metatorium abit: hoc enim die sacrarium non intrat: finito officio tertiae et sextae, a metatorio egreditur. Post

ἐκεῖσε ἐπὶ σιλεντιαρίων ἕως κάτω. ὁ δὲ βασιλεὺς διαγίνε-
ται μετὰ ταῦτα, ὡς δ' ἂν κελεύη καὶ βούληται. (Ζ.) Ἰστέ-
ον, ὅτι εἰ μὲν οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι τὴν προέλευσιν
ἀπὸ τοῦ ἄνω παλατίου, ἤγουν ἀπὸ τὸν Ἀναστασιακὸν τρικλι-
Ed. L. 91 νον, τελεῖται οὕτως. ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος 5
τῆς ἁγίας σοροῦ ἠλλαγμένος, ἵσταται ἐν τῷ τῆς ἁγίας σο-
ροῦ τρικλίῳ, ἔνθα τὰ βῆλα κρέμανται, ἐστῶτων καὶ ἀρχόν-
των τοῦ κουβουκλείου, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ ἵστανται σπαθαρο-
κουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τοὺς
τε πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ προσκυνήσαντες τὸν βασι- 10
λέα, ἀνίστανται, λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
βασιλέως, λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ
ἀγαθοὺς.” ὁ δὲ βασιλεὺς θηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν, διέρχε-
ται διὰ τῶν βαθμίδων τῶν κατερχομένων ἀπὸ τὸ βανιάρην,
καὶ ἔλθων εἰς τὰ βᾶθρα τῆς κάτω προελεύσεως, ἔνθα, προ- 15
κένσου γινομένου ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἵσταται ἡ προέλευσις, ἵστα-
βται ὁ βασιλεὺς, οἱ δὲ πατρικιοὶ ἐνωθέντες τῇ συγκλήτῳ ἀπά-
ση, πίπτουσι πάλιν μετ' αὐτῶν, ὁ δὲ πραιπόσιτος δίδωσι
νεῦμα τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” ἀποκρι-
θῆντες δὲ ἅπαντες λέγουσιν „εἰς πολλοὺς χρόνους” ὁ δὲ τῆς 20
καταστάσεως κατὰ βᾶθρον λέγει „καπλάτε Δόμηνι.” ἐκτελοῦσι
δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τὴν ἅπασαν τάξιν τῆς προελεύσεως, ὡς ἀ-
νωτέρω εἰρήκαμεν.

4. τῶν Ἀναστασιακῶν τρικλίων ed. 14. τὸ βανιάριον ed.,
τοῦ Φαραρίου conl. Leich. 23. προειρήκαμεν ed.

cupit et lubet, ibi permanet. (VII.) Sciendum est, si Imperator
processionem e superiori palatio seu triclinio Anastasiano institui
non iubeat, hos ritus observari. Imperator a cubiculo S. Sepulcri
in mutatis egressus, in triclinio, quod ibi est, subsistit, ubi vela
suspensa sunt, et praefecti cubiculo et pone Imperatorem spatharo-
cubicularii et cubicularii stant: ibi patricios et strategos excipit, qui,
Imperatore adorato, surgunt, praepositus vero, signo ab Imperatore ac-
cepto, ait: *Iubete*; ceteri: *In multa bonaque tempora*. Ab his stipatus
Imperator, per gradus a bannario ducentes descendit, et postquam
ad gradus inferioris processionis accessit, ubi qui processuri sunt, con-
veniunt, subsistit, patricii cum senatu coniuncti adsunt, praeposi-
tus vero, signo ceremoniarum magistro dato, *Iubete* ait; cui reliqui
omnes: *In longa bonaque tempora* respondent. Postremo ceremoni-
arius ad gradus constitutus, ait: *Caplate Domini*, et sic ab eo loco
solemnem processionem, ut diximus, instituunt.

Ὅσα διὰ παραφυλάττειν, εἰ τὴν ἡ ἑορτὴ τῆς θανάτου τῆ β τῆς α Ma. 76. a
ἑβδομάδος. C

Λίδοται μεταστάσιμον ὥρα ἅ τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐν τῷ
λαυσιακῷ τρικλίνω, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σαγίου, ἀ-
νέρχεται ἐν τῇ μανναύρα, καὶ στὰς ἄνωθεν τῶν γραδηλιῶν ἐν
τῷ Πρασίνῳ λίθῳ, διαλαλεῖ ἐκεῖσε τὸν λαόν, τὸ ἐν ἀγγελία καὶ
φόβῳ Θεοῦ ἐκτελέσαι τὴν πανσέβαστον καὶ ἁγίαν τετταρακο-
στήν. καὶ εἰδ' οὕτως ἐπιτρέπει ἀσηκρήτη καὶ ἐπαναγινώσκει
τὸ ἐπαναγνωστικόν, τελεσθείσης δὲ τῆς ἀναγνώσεως, εὐφημεῖ
10 πᾶς ὁ λαὸς τὸν βασιλέα· μετὰ δὲ τὴν εὐφημίαν τοῦ λαοῦ
ἀπόπινει ὁ βασιλεὺς καὶ διέρχεται διὰ τοῦ εὐωνύμου μέρους
τῆς μανναύρας, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ
τῶν λοιπῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ πρωτοσπαθαρῶν, καὶ δι- D
ερχόμενος διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, διὰ τῆς μι-
15 κροῦς πύλης τῆς χαλκῆς, εἰσέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι καὶ
ἄπει κηροῦς· ὁ δὲ πατριάρχης δέχεται αὐτὸν ἐν τῷ ἁγίῳ
φρέατι, ἐν τῇ πύλῃ τῇ εἰσαγωγῇ ἔνδον τοῦ ναοῦ, καὶ εἰσέρ-
χονται ἀμφοτέροι μετὰ τῶν ἁγίων θυρῶν. (B.) Ἄσας δὲ
20 πραιποσίτω. καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους ὅτε βασιλεὺς καὶ
ὁ πατριάρχης, ἀπέρχεται ἐν τῷ μηταωρίῳ· τῇ γὰρ ἡμέρᾳ Ed. L. 9a
ἐκείνῃ ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ
1. θανάτῆσεως ed. vid. supra. 2. ἑβδομάδος cod. 7. τεττα-
ρακοστήν R. ex sigla cod., ἑορτήν ed. 11. ἀποκρίνει ed. 13.
καὶ διερχόμενος R., καὶ διέρχεται cod., καὶ om. ed.

*Observanda, quando festum purificationis S. Mariae in feriam
secundam primae septimanae incidit.*

Hora prima eius diei in lausiaco triclinio ritu solenni Imperator excipitur, qui sago indutus, egreditur et ad magnauram abit, ubi in Prasino lapide supra gradus constitutus, populum ad celebrandam cum reverentia et metu sacram et venerandam quadragesimalem hortatur. Quo facto, secretarius iussu eius lectionem recitat, eaque finita, populus fausta quaevis Imperatori apprecatur: qui post solennem acclamationem populi abit, perque sinistram magnaurae partem, stipatus a praeposito ceterisque cubiculariis et protospathariis, per excubias scholasque transit, perque parvam portam aeneam ad sacrum puteum accedit cereosque accendit. Ibi patriarcha ipsum in ianua ad templum ducente excipit, unde ambo ad sacras portas pergunt. (II.) Cum cercis autem accensis precatus Imperator, eos praeposito tradit, et postquam se invicem Imperator et patriarcha venerati sunt, ille ad metatorium abit: hoc enim die sacrarium non intrat: finito officio tertiae et sextae, a metatorio egreditur. Post

τελέσας τὴν τριτοέκτην, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ μητατωρίου. καὶ προσ-
 κνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, διέρχεται μὲν ὁ βασι-
 λεὺς διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ ναοῦ, τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ
 ὄρολογίου, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῇ πρὸς δύσειν οὔσῃ μεγάλη πύλῃ
 τῇ ἐξαγοῦσῃ ἐπὶ τὸν αἰθῦραν. ἵππεύσας δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, 5
 διέρχεται διὰ τοῦ μιλίου, φόρου τε καὶ τοῦ μακροῦ ἐμβόλου τοῦ
 Μαυριανοῦ καὶ τοῦ Πετρίου, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τῆς πανα-
 γίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις. κακείσε καταλαβὼν, κατέρχε-
 ται ἐπὶ τοῦ ἵππου καὶ ἀνέρχεται ἐν τοῖς κατηγουμενείοις,
 εὐξάμενος δὲ ἄπτε κηρούς ἐν τε τῷ παρακυπτικῷ τῆς ἁγίας 10
 Βσοροῦ, ἐν τῷ εὐκτηρίῳ καὶ ἐν τῷ ἔξω σταυρῷ τῶν κατηγου-
 Ms. 76. b μινειῶν, ἐξελθὼν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, ἀπέρχεται ἐν τῷ Ἀναστα-
 σιακῷ τρικλίῳ, καὶ εἰθ' οὕτως ἐκτελεῖ ἅπαντα, οἷον τὰ τε
 ἀλλάξιμα καὶ αἱ δοχαί. ἢ τε τῆς λιτῆς ὑπάντησις καὶ ἡ τῆς
 θείας λειτουργίας εἰσοδός τε καὶ προσευχή, ὃν τρόπον ἀνω- 15
 τέρω ἐν τῇ πρώτῃ καταστάσει τῆς αὐτῆς ἑορτῆς ἐξεθέμεθα.

ΚΒΘ. κη.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς δοθοδοξίας.

C Ἀπέρχεται ὁ πατριάρχης ὀψὲ τοῦ σαββάτου ἐν τῷ ναῷ
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, συναπέρχονται δὲ 20
 αὐτῷ μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι, ὅσοι δ' ἂν
 τύχωσιν ὄντες τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐν τῇ πόλει, ὁμοίως καὶ οἱ
 κληρικοὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ οἱ τῶν ἔξω ἐκκλησιῶν,

patriarchae salutationem per dextram templi, narthecis et horologii
 partem ad occidentalem magnam portam, quae in athyrem ducit, pro-
 greditur. Inde equo vectus Imperator, per milium, forum longam-
 que porticum Mauriani et Petrii ad S. Deiparae in blachernis abit.
 Quo postquam venit, equo descendit et ad catechumena abit, pre-
 catus vero cereos in throno sancti sepulcri, in oratorio et cruce
 exteriori catechumenorum accendit, indeque egressus, ad triclinium
 Anastasii abit, et ibi quoque omnia peragit, scilicet vestes mutantur
 et solennis exceptio fit. Processionis vero occursum, divinae liturgiae
 introitus, et supplicatio, ut supra de prima eiusdem festi cerimonia
 animadversum fuit, peragitur.

CAP. 28.

Observanda in dominica orthodoxiae.

Patriarcha vesperi die sabbati ad templum sanctissimae Deiparae
 in blachernis, unaque metropolitae, archiepiscopi, episcopi, qui forte
 eo die in urbe versantur, clerici quoque magnae ecclesiae et templo-

καὶ ὅσοι δ' ἂν ἐν πᾶσι τοῖς μοναστηρίοις τὸν μονήρη βίον ἀσχοῦσιν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει, καὶ ἐκτελοῦσιν ἅπαντες παννύχιον ὕμνον ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ. τῇ δὲ ἑξῆς, ἥτις ἐστὶ κυρία τῶν ἡμερῶν, ἐξέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν ἑκπροδῶντων ἀπάντων ἐκ τοῦ ναοῦ μετὰ τῆς λιτῆς, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ δημοσίου ἐμβόλου. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξεληθὼν ἀπὸ τοῦ καλατίου, φορῶν σαγίον, διὰ τῆς πύλης τοῦ σπαθα-**D** ρικίου, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν τοῦ κουβουκλείου φορούντων τὰ σαγία αὐτῶν, διέρχεται διὰ τῆς μανναύρας καὶ **10** αἰῶν διαβατικῶν αὐτῆς τῶν ἀνωτέρων, καὶ διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας εἰσέρχεται ἐν τοῖς κατηχομενεῖσι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς κατηχομενεῖσι καὶ εὐχάμενος, ἄπτων κηρῶν, ὑπαλλάσσει, ὡσαύτως καὶ πάντες κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν, τὰ ἀλλαξίματα αὐτῶν τὰ ἄσπρα. τῆς **15** δὲ λιτῆς ἐγγιζούσης, δίδονται σιλέντιον, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ μηρατωρίου τῶν κατηχομενίων, καὶ δέχονται αὐτὸν **Ed. L. 93** οἱ πατρίκιοι ἐν τῇ μεγάλῃ τρικλίῳ τοῦ σεκρέτου μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου καὶ πίπτουσι. εἶτα λαβὼν νεῦμα ὁ φραιπούσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι τῇ τῆς καταστάσεως καὶ λέγει **20** „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (B) Κάκειθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ πάντων βασιταζόντων κηρία ὑποφάλα, κατέρχεται διὰ τοῦ μεγάλου **Ms. 77. a** κοχλιοῦ καὶ διὰ τοῦ διδασκαλείου, ἔνθα τὰ πασχάλια, καὶ κατελθὼν τὰ γραδῆλια, οὐκ εἰσέρχεται ἐν τῇ μεγάλῃ νάρθηκι, ἀλλ'

8. Ὑπὸ τε τῶν. Aliquid deesse videtur R.

rum suburbanorum, et quicumque vitam solitariam in omnibus monasteriis per hanc a Deo custoditam urbem agunt, abeunt et hymnum nocturnum in templo venerando recitant. Postera die, quae dominica est, patriarcha cum dictis omnibus e templo cum solenni pompa per porticum publicam progreditur; Imperator vero e palatio egressus, sagum ferens, per portam spatharici transit, stipatusque a cubiculariis, sagis suis vestitis, per magnauram et transitus eius superiores perque ligneam scalam magnae ecclesiae catechumena intrat, et ibi cum cereis accensis precatus, tum ipse, tum ceteri omnes secundum ordinem suum mutatoria alba induunt. Processione appropinquante, silentium datur, Imperator ex metatorio catechumenorum procedit, quem patricii una cum universo senatu in magno triclinio secreti excipiunt, et procidunt. Deinde praepositus, signo ab Imperatore dato, magistro cerimoniarum annuit, qui dicit: *Iubete*; ipsi: *In multa bonaque tempora* acclamant. (H.) Sic ab omnibus cereos cum phialis gestantibus, stipatus et per magnam cochleam et didascalium, ubi cycli paschales constituuntur, perque scalam digressus, magnum narthe-

ἐκνεύσας ἀριστερόν ἐπὶ τὸ μητάκον ἀπὸ τοῦ τριγώνου, λέγων
 B ὁ τῆς καταστάσεως κατὰ βᾶθρον „καπλάτε Δόμηνι” καὶ
 κατέρχεται τὰ γραδῆλια τοῦ ἀθύρου, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τὴν
 λιτὴν. ἄψας δὲ κηρὸς καὶ εὐξάμενος, προσκυνεῖ τὸν τίμιον
 σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, ὡσαύτως καὶ ἀσπάζε-5
 ται τὸν πατριάρχην, καὶ διέρχεται ἔμπροσθεν τῆς λιτῆς. ὁ
 δὲ τῆς καταστάσεως ἄρχεται τὸ τροπάριον „τὴν τῶν ἀληθι-
 νῶν δογματίων,” τὸ αὐτὸ ψαλλόντων καὶ πάντων τῆς προε-
 λεύσεως. ὁ δὲ βασιλεὺς, εἰσελθὼν ἐν τῷ νάρθηκι, καθέζε-
 ται, μέχρις ἂν καταλάβῃ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς. καί 10
 τοῦ πατριάρχου καταλαβόντος, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ
 ὕστανται ἀμφοτέρω ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, καὶ ὁ
 μὲν βασιλεὺς ἄψας κηρὸς εὐχεται, ὁ δὲ πατριάρχης τελεῖ
 τὴν εὐχὴν τῆς εἰσόδου, καὶ εὐξάμενος ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσι
 τὰ κηρία τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως. τοῦ 15
 δὲ πατριάρχου τὴν εὐχὴν τελέσαντος καὶ προσκυνήσαντος
 τοῦ βασιλέως τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, κρατήσαντες ἀλλήλων
 τὰς χεῖρας, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας
 τοῦ ἁμβωνος ἐκνεύσαντες, εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλαίᾳ καὶ ὕ-
 στανται ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, κάκεισε λαβῶν κηρὸς 20
 ὁ βασιλεὺς εὐχεται, εἶτα δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ. καὶ
 ἀλλήλους προσκυνήσαντες ὁ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης,
 D εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον πρὸς τὸ τὴν θείαν λειτουργίαν
 ἐκτελέσαι, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπέρχεται εἰς τὸ μητατόριον, ἐκ-
 17. κρατήσαντες δὲ ἀλλήλων ed.

cem non intrat, sed ad laevam supra metatum a trigono divertitur: cerimoniararius vero ad scalas constitutus, ait: *Capite Domini*, perque scalam athyris descendit atque ibi processionem excipit. Accensis autem cereis, precatur et venerandam crucem et sacrum evangelium adorat, patriarcham salutat et ante solennem pompam procedit. Cerimoniararius troparium: *Veri cultus imaginum*, orditur, quod omnes procedentes canunt. Imperator interea narthecem ingressus, sedet et tantisper, dum patriarcha cum processione venit, exspectat. Postquam vero is cum processione advenit, surgit, et uterque ad regias portas subsistunt, ubi Imperator quidem cum cereis ardentibus precatur, patriarcha autem preces introitus instituit, Imperator, finitis precibus, cereos praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit. Patriarcha postquam ritum introitus celebravit, et Imperator sacrum evangelium adoravit, prehensis invicem manibus, per medium templi transeunt, perque obliquitatem ambonis soleam intrant, sacrisque ianuis adstant: ubi cum cereis Imperator precatur, deinde eos praeposito reddit. Et postquam ipse et patriarcha se invicem adorarunt, hic sacrarium sanctae liturgiae celebrandae causa, Im-

τελῶν ἐκεῖσε τὴν θείαν λειτουργίαν· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς οὐκ εἰσέρχεται. (Γ.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐν μὲν τῇ προόδῳ τῶν ἀγίων καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ τῶν θυρῶν οὐκ ἐξέρχεται, ἐν δὲ τῇ κοινωνίᾳ ἐξέρχεται καὶ *σκοινωνεῖ*, καὶ τῆς θείας λειτουργίας τελεσθείσης, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ μητατωρίου καὶ ἐνοῦται τῷ πατριάρχῃ, καὶ Ed. L. 94 διέρχονται ἀμφότεροι μέχρι τοῦ ἀγίου φρέατος, προσκυνήσαν- Ms. 77. b τες δὲ ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς ἰοεισελθῶν, διὰ τε τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐξκουβίτων διερχόμενος, λέγοντος τοῦ τῆς καταστάσεως „καπλάτῃ Δόμνῃ.” καὶ καταλαβόντος ἐν τῷ κοινοιστωρίῳ, μένει μὲν ἐκεῖσε ἡ σύγκλητος, ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως καὶ οὐ σιλεντιάριοι μένουσιν εἰς τὸν δνόποδα, ὑπερευχόμενοι καὶ ἀν- 15 τοὶ ὁμοίως. ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τοῦ ἀγνοστῆως, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ, τοῦ δὲ κλητωρίου στοιχηθέντος, γίνονται μίνσαι, καὶ εὐθέως ἀπαλλάσσουσιν ἅπαντες. ὁ δὲ Β βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ τραπέζης ἀπὸ σκαραμαγγίου, καὶ οὓς ἐκέλευσε κλέσαι, καὶ αὐτοὶ ἀπὸ σκαροραμαγγίων, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παραστάσιμον οὐ ποιοῦσιν. (Δ.) Ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν ὁ τοιοῦτος τύπος ἦν νῦν δὲ ὁ βασιλεὺς τὰ ἄλλα πάντα ἐκτελεῖ μέχρι τῆς εἰσόδου, καθὼς εἴρηται. εἰς δὲ τὴν εἰσόδον εἰσέρχεται εἰς τὸ βῆμα ἔνδον, καὶ προσκυνοῦσι τὴν ἀγίαν τράπε-

23. ΣΧΟΛΑ. Τοῦτο ἔσχατον ἐτυπώθη.

perator, divinos ritus peracturus, metatorium petit: hoc enim die sacrarium intrare non solet. (III.) Porro sciendum, in processu sanctorum et agape Imperatorem ex portis illis non progredi, in communionem autem prodire et communicare solere, finitaque divina liturgia, ex metatorio prodire seque patriarchae adiungere, deinde utrumque ad sacrum puteum procedere, et post mutuum adorationem et salutationem Imperatorem per locum editum parvae ianuae aeneae intrare, deinde per scholas et excubias transire, dicente cerimoniaro: *Caplate Domini*. In consistorio senatus omnis, fausta Imperatori venienti apprecians, magister vero cerimoniarum et silentiarii in onopode, bonis ominibus eum prosequentes, consistunt. Imperator per augustale palatium intrat, ubi convivio instructo, missus afferuntur, statimque omnes vestes mutant. Imperator in scaramangio aequae ac convivae, quos vocari iussit, pretiosae mensae adsident, cubicularii autem hoc die ei non adstare solent. (IV.) Sciendum quoque est, hos ritus olim quidem observatos, nunc vero ad introitum usque, ut dictum est, omnia aliter ab Imperatore institui solere. In introitu vero bema ingreditur, ubi et sacramensam et instratum adorat perque latera sacelli et cochleae, quae

ζαν καὶ τὴν ἐνδυτὴν, καὶ διὰ πλαγίας τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ κοχλιοῦ τοῦ ὀπισθεν τῆς κόγχης ἀνελθὼν εἰς τὰ κατη-
 C χουμένα, εἰσέρχονται εἰς τὸ μηταῳριον, καὶ ἀπαλλάσσουνε τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας καὶ μόνον, καὶ ἀκούουσι τοῦ θείου εὐαγγελίου καὶ τῆς ἐκτενοῦς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται ὁ 5 τῆς τραπέζης μετὰ τῶν ἀρτοκλίνων, καὶ στοιχεῖ τὸ κληῳριον. καὶ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ μηταῳριον τοῦ πατριάρχου, καὶ εὐθὺς δίδονται μίνσαι, ἐκδύμενοι τὰ διβητήσια αὐτῶν, καὶ ἐκδέχονται τοῦ τελειωθῆναι τὴν θεῖαν λειτουργίαν καὶ ἀνελθεῖν τὸν πατριάρχην. 10 οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἀπέρχονται, καὶ καθέζονται εἰς τὴν ἄνοδον, δι' ἧς ὁ πατριάρχης ἀνέρχεται, καὶ τὸ ἀνελθεῖν αὐτὸν κρατοῦσι τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἀσπαζόμενοι αὐτὰς, καὶ ἀπελθόν-
 D τες εἰσάγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς δεσπότες. καὶ ἐκβαλὼν ὁ Ms. 78. a πατριάρχης τὰ ἀλλαξίματα αὐτοῦ, λαβὼν τοὺς δεσπότες, 15 ἐξελθὼν ἀκουμβίλλει μετὰ τῶν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσέρχονται οἱ κληθέντες καὶ ἀριστοῦσι μετ' αὐτῶν, καὶ τὸ ἀναστῆναι αὐτούς, ἀπέρχονται πάλιν οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν εἰς τὸ παλάτιον. Ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ κηρία ἐκ τοῦ οἰκονομίου λαμβάνουσιν οἱ τε μάγιστροι καὶ πραιπόσιτοι καὶ πατρί- 20 κιοι, ἐπὶ δὲ τοῦ κυρίου Θεοφυλάκτου καὶ θυμαίματα εὐσμα, ἀλλ' οὐν καὶ δούλικιον ἐποίει ὁ κύριος Θεοφύλακτος ὁ πατρι-
 Ed. L. 95 ἀρχης ἐπὶ τὸ μέρος τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Θεοφυλάκτου, καὶ οἱ δεσπότες ἀπῆλθον τοῦ δουλκίου μετὰ τῶν μαγίστρων καὶ τῶν πραιποσίτων καὶ λοιπῶν, ὧν ἐκέλευσαν. 25

16. μετὰ τῶν R., μετ' αὐτῶν cod. et ed.
 21. κυροσ cod.

19. οἰκονομείου ed.

pone concham est, in catechumena ascendit, metatorium intrat, tunicam suam tantum mutat ac divinum evangelium et extensam audit: deinde praefectus mensae una cum tricliniariis epulas parat. Egressi autem Domini ad metatorium patriarchae abeunt, statimque missus afferuntur, tunc dibetesia sua exuunt, et usque dum divina liturgia celebrata est et patriarcha ascendit, exspectant. Praepositi in aditu, per quem advenit patriarcha, consident, cuius advenientis manus osculantur, deinde abeunt eumque ad Dominos adducunt. Is, exutis vestibis suis, egreditur et cum Dominis mensae accumbit, vocati ad convivium intrant, et una cum his epulantur, quibus surgentibus, Domini rursus per porticus ad palatium abeunt. Sciendum est, magistris, praepositos et patricos ex oeconomico cereos, sub Domino Theophylacto. autem etiam unguenta odora accipere. Dominus Theophylactus patriarcha in parte oratorii sancti Theophylacti etiam convivium instruxit, cui Domini cum magistris, praepositis ceterisque, quos iusserant, interfuere.

ΚΕΦ. κθ'.

Ὅσα δαὶ παραφυλάττειν τῇ κυριακῇ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν, ἤντικα τὸ τίμιον καὶ ζωποιδὸν ξύλον τοῦ-σταυροῦ προσκυνεῖται.

5 Προέρχονται ἐννύχιοι ἐν τῷ παλατίῳ οἷ τε πατρίκιοι, πρωτοσπαθάριοί τε καὶ δομέστικοι καὶ οἱ τοποτηρηταὶ καὶ οἱ οἰκειακοὶ ἅπαντες, καὶ ἀνοίγει τὸ παλάτιον τάχιον, καὶ εἰσ-
 10 εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι φοροῦντες τὰ σαγία αὐτῶν ἀπὸ σκα-
 ραμαγγίων, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ διέρχονται
 15 ἰοδιὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῖ τῆς
 παραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, καὶ προσκυνήσαντες τὰ τί-
 μα ξύλα, ἐξέρχονται πάλιν καὶ καθίζονται ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ
 καὶ τῆς ὄρας ἐγγιζούσης πρὸς τὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς ἐν τῷ
 παλατίῳ, εἰσέρχονται ὃν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κοινῶν
 15 ἡμερῶν, ἐντῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς προσλεύσεως, καὶ ἤντικα ἐγ-
 γίσῃ ἢ ὥρα καὶ στοιχηθῆ τὸ κλητώριον, γίνονται μίνσαι, καὶ
 ἐξελθῶν ὁ βασιλεὺς ἀκουμβίλζει ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέ-
 ζης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τῆς προσλεύσεως. Ἰστέον, ὅτι ἐν
 τοῖς παλαιοῖς χρόνοις τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἤλλασσον
 20 οἱ ἀξιωματικοὶ εἰς τὸ κοινοστῶριον χλανίδια λευκὰ, καὶ ἤν-
 τικα κατέλαβεν ὁ καιρὸς, ἐξήρχοντο οἱ δεσπόται καὶ ἐδέχοντο
 αὐτοὺς οἱ πατρίκιοι εἰς τὸν ὄνόποδα, οὐχὶ δὲ ἔνδον τοῦ πορ-
 τικοῦ, εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ εἰ μὲν οὐκ ἦν κυριακῇ, ἐπι-
 5. προσέρχονται ed.

CAP. 29.

Observanda in dominica mediae hebdomadis ieiuniorum, quando venerandum et vivificum crucis lignum adoratur.

Patricii, protospatharii, domestici et vicarii ministrique omnes noctu ad palatium procedunt, quo statim aperto, patricii sua saga et scaramangia, ceteri scaramangia gestantes, intrant, perque magnum triclinium digressi, S. Deiparae phari templum petunt, adoratoque ibi venerando crucis ligno, rursus discedunt et in hippodromo consistunt. Hora, qua palatium intrare debent, appropinquante, magnum triclinium processione, ut reliquis communibus diebus, ingrediuntur, ubi suo tempore convivio instructo, missus afferuntur, et egressus Imperator, venerandae mensae suae in eodem processione triclinio accumbit. Sciendum est, priscis temporibus in festo annuntiationis proceres vestes suas albas in consistorio mutasse, et tempore instante, Dominos discessisse, et in onopodio, non tamen intra porticum, in angustali, a patriciis exceptos esse: quod si non in dominicam inci-

Constantinus Porphy. Vol. 1.

11

Ms. 78. b πτον κάτω, προσκυνούντες τούς δεσπότας, καὶ οὕτως κατήρ-
χοντο εἰς τὸ κονισιστώριον. εἰ δὲ ἦν κυριακὴ, οὐκ ἔπιπτον
κάτω προσκυνᾶντες, ἀλλὰ μέχρι τῶν γονάτων ἐποιοῦν τὸ σέ-
βας τῆς προσκυνήσεως.

ΚΕΦ. λ'.

5.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ τύχη ἢ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ
τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆ κυριακῆ τῆς μέσης ἑβδομάδος.

Ἰστέον ἄρ' καὶ τοῦτο, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἢ αὐτὴ ἡμέρα
τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆ κυριακῆ τῆς μέσης ἑβδομάδος τῶν νηστειῶν,
τελεῖται οὕτως. προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι ἐν τῷ παλα-10
τίῳ, καὶ ἀλλάσσουν οἱ μὲν πατρίκιωι χλανίδια λευκὰ, ἔχον-
τα ταβλία ἀπὸ ὀξέων, (ἐν γὰρ ταύτῃ τῇ ἑορτῇ οὐ φοροῦσιν
τὰ ὑποχρυσοκλύβων ταβλίων χλανίδια,) ὡσαύτως καὶ ἡ σύγ-
Ed. L. 96 κλητος ἅπανσα ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἀλ-
λάσσουν μετὰ τοῦ κουβουκλείου, ὡς εἰθισται αὐτοῖς. ἀ-15
νοῖξαντος δὲ τοῦ παλατίου, τάχιον ἀπὸ κελεύσεως εἰσέρχονται
ἅπαντες, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, εἰσέρχονται
εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ προσκυνή-
σαντες τὰ τίμια ξύλα, ἔξέρχονται, καὶ εὐθὺς ἀπὸ κελεύσεως
δίδονται μεταστάσιμον. μεσουσῆς δὲ τῆς δευτέρας ὥρας, ἔξέρχε-20
ται ὁ βασιλεὺς καὶ διέρχεται διὰ τῆς δάφνης, ἄπτων ἐν τοῖς

8. ἢ αὕτη ed. 13. ὑπὸ χρυσοκλ. cod.

debat, in terram proni Imperatores adorarunt, et sic in consistorium
abiere: sin erat dominica, adorantes non in terram procubnere, sed
flexo tantum genu honorem adorationis Imperatori exhibuerunt.

CAP. 30.

*Observanda, ubi incidit festus dies annuntiationis S. Deiparas
in dominicam mediae hebdomadis.*

Sciendum est, ubi festus annuntiationis dies in dominicam mediae
hebdomadis iciuniorum incidit, sic eum celebrari. Omnes noctur-
nam processionem ad palatium instituunt, patricii quidem tunicis
albis cum orbiculis violaceis induti, (hoc enim die tunicas aureis cla-
vis praetextas non gerunt,) senatus quoque omnis albis vestibus, praepositi et cubicularii, ut semper solent. Aperto autem palatio, subito
omnes a mandato intrant, perque aureum triclinium templum S. Dei-
parae phari petunt, ubi venerando crucis ligno adorato, statim pro-
cessus ex mandato datur. Hora secunda media Imperator procedit,
et per daphnem, accensis in eius oratorio cereis, ut solet, venit et

επιτηρείς κηρούς, ὡς εἴθισται αὐτῷ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ποιτῶνι τοῦ ἀγουστέως, καὶ ὑπαλλάξας τὸ διβητήσιον αὐτοῦ, ἐκδέχεται τὸν καιρὸν. καὶ τοῦ καιροῦ καταλαβόντος, δηλωθεὶς ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, εἰσελ-
 59ὼν δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. καὶ περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, ἐξέρχεται καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως, εἰδ' οὕτως δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ στάν-
 101οτος αὐτοῦ ἐν τῇ πύλῃ τῇ χαλκῇ, δέχονται αὐτὸν δεξιῶς πατριῆκιοι καὶ στρατηγοὶ, καὶ ἴστανται μέσον αὐτῶν ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ πάντων προσκνησάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελύσεως τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” *Ms. 79. a*
 καὶ εἰδ' οὕτως κατέρχονται οἱ αὐτοὶ ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, ἐνού-
 15μμενοι τῇ συγκλήτῳ ἀπάσῃ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἴστανται ὑποκάτω τοῦ καμελαυκίου ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ πεσόντων τῶν πατρικίων μετὰ τῆς συγκλήτου, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρῷ ἀπὸ κελύσεως τῷ ἐστῶτι κάτω, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.” (B.) Καὶ δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, 20διέρχεται διὰ τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται τὴν μεγάλην πύλην τῆς χαλκῆς, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν ταῖς στάσεσιν αὐτῶν, σφραγίζοντα τὸν βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι δὲ καὶ οἱ νοτάριοι τοὺς λάμβους. καὶ εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ πύλῃ τοῦ ἁγίου φρέατος, ἄπτει κηρούς καὶ εὐχεται, ὁ δὲ 25κατριάρχης δέχεται τὸν βασιλέα εἰς τὴν πύλην τὴν εἰσάγου-

cubiculum augustalis ingressus, mutato dibetasio suo, tempus praestolatur. Quo veniente, monitus a cerimoniarum magistro praepositus, ad Imperatorem ingreditur ei que, tempus adesse, indicat. Is tunica sua, ut mos est, indutus, progreditur et per augustale transit, unde a cubiculi praefectis stipatus, per stenum aureae manus ad onopodium ascendit: in porta aenea stantem patricii et strategii, inter quos medios cerimoniarum adest, excipiunt, et postquam omnes Imperatorem adorarunt, praepositus a mandato signum cerimoniarum dat, qui dicit: *Iubete*; posthac universo senatui iuncti ad consistorium abeunt. Imperator sub camelaucio in lapide porphyretico stat, dumque patricii cum senatu prociidunt, praepositus silentiario a mandato, in loco inferiori constituto, signum dat, is dicit: *Iubete*. (II.) Ab his stipatus Imperator, per excubias, scholas magnamque portam chalces progreditur, factiones in suis stationibus, Imperatorem cruce signantes et nihil praeterea agentes, adsunt, notarii etiam iambos dicunt. Imperator portam sancti putei ingressus, cereos accendit et precatur, patriarcha vero eum in porta, a sacro puteo ad templum ducente,

Ὅταν ἀπὸ τοῦ ἀγίου φρέατος εἰς τὸν ναὸν, καὶ προσκυνήσαντες
 ἀλλήλους καὶ ἄσπασάμενοι, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναόν. ὁ δὲ
 βασιλεὺς ἄπτων κηρούς, εὐχεται ἔμπροσθεν τῶν ἀγίων θυ-
 ρῶν, καὶ εὐξάμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσ-
 κυνήσας τὴν ἀγίαν τράπεζαν καὶ εὐξάμενος, ἐξέρχεται ἀπὸς
 τοῦ βήματος καὶ διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας. μέλλοντι δὲ ἐξ-
 ἔρχεσθαι τὴν σωλαίαν, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ πραιπόσιτος κη-
 ρίον λιτανίκιον, καὶ εὐθέως ἄρχονται τὸ τροπάριον τῆς ἐορ-
 τῆς· „σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον,” κρατοῦσι
 Ed. L. 97 δὲ κηρία ἅπαντες. καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων ὁ βασι- 10
 λεὺς, διέρχεται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ ἐξέρχεται διὰ τῶν βασι-
 λικῶν πυλῶν, διερχόμενος διὰ τε τοῦ νάρθηκος τοῦ λουτήρος
 καὶ τοῦ ἀθύρα, ἐξέρχεται ἐν τῷ μιλίῳ, κάκειθεν διέρχεται
 τὴν μέσην καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἀπελθὼν μέχρι τοῦ
 κίονος, ἔνθα καθίδρυσται ὁ ναὸς τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, ἀ- 15
 νέρχεται τὰ ἔμπροσθεν γραδῆλια τοῦ ναοῦ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε,
 ἐπακουμβίζων τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ καγκέλλου. ἤνικα δὲ μέλ-
 λει ἀνέρχεσθαι τὰ αὐτὰ βάρβα, δίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸ λι-
 τανίκιον κηρίον. οἱ δὲ πατριῖκοι καὶ ἡ σύγκλητος ἴστανται
 Ms. 79. b κάτω πλησίον τῶν κίωνων, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ταγματῶν 20
 Β ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ τοῦ φόρου ἔνθεν κάκεισε. οἱ δὲ πρωτοσπαθά-
 ριοι καὶ οἱ λοιποὶ βασιλικοὶ ἴστανται ἐκ δεξιῶν τοῦ βασιλέως ἐν
 τῇ μέσῃ τοῦ φόρου, ὡσαύτως καὶ ἐξ ἀριστερῶς. (Γ.) Καταλα-
 βὼν δὲ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς, διέρχεται μέσον αὐτῶν, τὸ
 δὲ πολίτευμα ἴσταται ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς προσελύσεως 25

excipit, unde post mutnam adorationem et salutationem templam
 ingrediuntur. Imperator ad sanctas ianuas cum cereis accensis pre-
 catus, sacrarium intrat, sanctaque mensa adorata, precatur et e be-
 mate abit, perque soleam transit. Unde egressuro praepositus cere-
 um processionalem tradit, statimque troparium processionis: *Hodie*
salutis nostrae caput, omnes cereos tenentes ordiuntur. Imperator,
 omnibus comitantibus, per medium templum transit, et per regias
 portas egreditur perque narthecem baptisterii et athyrem ad milium,
 inde per mediam transiens, ad forum et columnam templo sancti Con-
 stantini proximam pergit; ubi gradus, qui ante templum sunt, ad-
 scendit, et ibi constitutus, dextro cancellorum lateri incumbit. In
 hanc scalam ascensurus, processionalem cereum praeposito reddit.
 Patricii et senatus prope columnam, reliqua officia hinc inde in me-
 dia fori, protospatharii et reliqui Imperatoris ministri ad dextram et si-
 nistram eius in medio foro adstant. (III.) Patriarcha cum solenni
 comitatu per eos medios procedit, patres conscripti in sinistro proces-
 sionis latere prope senatum, (aedificii nomen est,) orphani in media

πρὸς τὸ σινάτον, τὰ δὲ ὄρφανὰ ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ τῶν ἀξιωματικῶν. καὶ τοῦ σταυροῦ μέλλοντος ἀνέρχεται τὰ γραδῆλια, ἔνθα ὁ βασιλεὺς ἴσταιται, ἄπει κηρὸς ὁ βασιλεὺς καὶ προσκυνεῖ τὸν σταυρὸν, καὶ αὐθις ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ αὐτὸς τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγγουσι αὐτὰ ἐν τοῖς μανουαλίοις τῆς λιτῆς. ὁ δὲ σταυρὸς ἴσταιται ἐν τῇ C μέσῃ ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τῆς πύλης τοῦ ναοῦ, ὁ δὲ πατριάρχης ἀνέρχεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν συνερχομένων αὐτῷ. οἱ δὲ λοιποὶ κληρικοὶ ἴστανται 10κάτω εἰς τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ ἐξ ἀριστερᾶς τοῦ βασιλέως, καὶ τελουμένης τῆς ἐκτενοῦς, ἄπει ὁ βασιλεὺς κηρὸς καὶ προσεῦχεται, καὶ πάλιν ἐπιδίδωσιν αὐτὰ τῷ πραιποσίτῳ, κακεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ πῆγγουσι αὐτὰ ἐν τοῖς τῆς λιτῆς μανουαλίοις. ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ τῶν βάθρων, 15καὶ λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρὸν λιτανίκιον καὶ διέρχεται, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων ἀπάντων, διὰ τοῦ ἀντιφῶρου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ἐμβόλῳ πλησίον τοῦ D λαύσου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὑπέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοκρατείων, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ 20πάρθῃ, καθέζεται προσμένων τὸν πατριάρχην. καταλαβόντες δὲ τοῦ πατριάρχου μετὰ τῆς λιτῆς, τὸ μὲν πολίτευμα καὶ τὸ κοινὸν τοῦ κλήρου εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς πύλης τῶν βασιλικῶν πυλῶν, τὰ δὲ ὄρφανὰ καὶ οἱ μητροπολίται καὶ οἱ ἐπίσκοποι διέρχονται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, προσκυνοῦντες 25αὐτὸν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ διὰ τῶν βασιλικῶν πυλῶν. Ms. Bo. a

25. αὐτῶ cod.

procerum stant. Dumque crux per gradus, ubi Imperator stat, ascendens est, cereos accendit, et cruce adorata, eos statim praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit, qui eos in candelabris processionalis reponit. Crux in media pone Imperatorem prope templi portam collocatur, patriarcha vero cum iis, qui una cum ipso pro more advenerunt, in ecclesiam ascendit; ceteri autem clerici infra cum populi turba ad sinistram Imperatoris adstant. Finita extensa, cereos Imperator accendit et precatur, deinde eos rursus praeposito, hic cerimoniarum magistro tradit, qui eos in manualibus processionalis reponit. Imperator per scalam descendens, cereum processionalis a praeposito accipit, et a praedictis omnibus stipatus, per antiformum digressus, porticum prope lausi palatium ingreditur, unde ad templum sanctissimae Deiparae chalcopratiorum procedit et in narthece assidet, patriarcham exspectans. Quo cum processione veniente, senatus urbis et clerici communes per dextram portam regiarum intrant, orphani, metropolitae et episcopi in conspectu Imperatoris transeunt, coque

Ed. L. 68 καταλαβόντος δὲ τοῦ πατριάρχου, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ προσκυνήσαντες ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, ἀπέρχονται καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἐκτελεῖ τὴν εὐχὴν τῆς εισόδου, ὁ δὲ βασιλεὺς, λαβὼν παρὰ τοῦ πραιποσίτου κηρούς, εὐχεται καὶ πάλιν ἐπι-5 δίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως. (A.) Τοῦ δὲ πατριάρχου τὴν εὐχὴν τελέσαντος, προσκυνεὶ ὁ βασιλεὺς τὸν τίμιον σταυρὸν καὶ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον, καὶ κρατήσαντες ἀλλήλων τὰς χεῖρας, διέρχονται μέσον τοῦ ναοῦ καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ σωλαίᾳ, καὶ ἀπέρχονται 10 μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν. ἄπτων δὲ κάκειος κηρούς καὶ εὐβξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθεισιν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ἀριστεροῦ μέ-15 ρους ἐξελθὼν, εἰσέρχεται εἰς τὴν ἁγίαν σορὸν, καὶ στάς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, ἄπτει κηρούς, καὶ εὐξάμενος εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν ἁγίαν τράπεζαν, τίθεισιν ἐπ' αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ θυμιάσας αὐτὴν κυκλόθεν, ἐξέρχεται. ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ ἕξ ἀριστερᾷ ὄντι 20 εὐκτηρίῳ εὐξάμενος, τίθεισιν ἀποκόμβιον ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ, καὶ ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται διὰ τῆς ξυλῆνης σκάλας ἐν τοῖς Cκατηχοιμενίοις, κάκεισε τελεῖ τὴν θείαν λειτουργίαν. καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας κοινωνίας κατέρχονται δύο σιλεντιάρχοι, καὶ προσκαλοῦνται τὸν πατριάρχην, καὶ ἀνελθὼν δίδωσι τῷ 25

25. προσκαλοῦνται R., προσκαλον supercripto τ cod., προσκαλοῦντες ed.

adorato, per regias ianuas templum ingrediuntur. Adveniente patriarcha, Imperator surgit, et post mutuam adorationem et salutationem abeunt et ante regias portas consistunt: ubi patriarcha preces introitus recitat, Imperator, cereis a praeposito traditis, precatur, post eos rursus praeposito, hic cerimoniaro reddit. (IV.) Precibus a patriarcha finitis, venerandam crucem et immaculatum evangelium adorant, et prehensa patriarchae manu, ambo per medium templum in solem intrant et ad sacras ianuas discedunt. Ubi postquam cum cereis ardentibus Imperator precatus est, eos praeposito reddit, et sarcrarium petit, ubi ad aram procumbens, adlatum a praeposito apocombium inibi reponit, perque sinistrae partis obliquitatem ad sanctum Sepulcrum abit, et ad sacras ianuas constitutus et cum cereis accensis precatus, sarcrarium intrat, sanctaque mensa adorata, apocombium in ea reponit, et postquam eam circulatim incensavit, discedit. Eodem ritu in oratorio ad sinistram precatus, apocombio in sacra mensa reposito, abit, perque ligneam scalam ad catechumena,

βασιλεὺς τοῦ ἁγίου σώματος καὶ τοῦ τιμίου αἵματος. καὶ
 κοινωνήσας ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ
 λαβὼν νεῦμα ὁ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, προσ-
 καλεῖται πάντας τοὺς τῆς συγκλήτου, καὶ κοινωνοῦσιν ἐκ
 5 τῶν τοῦ πατριάρχου χειρῶν. καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ
 βασιλεὺς ἐκ τοῦ μητατωρίου, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφοτέροι
 ἀλλήλους, ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ὁ μὲν πατριάρχης
 κατέρχεται ἐκτελέσαι τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ὁ δὲ βασιλεὺς Ms. 80. b
 ἐπαλλάσσει σκαραμύγγιον χρυσόκλαβον καὶ σπαθίον διὰ δι-
 10 θον, ἡμφιεσμένον ἀπὸ μαργάρων, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ ἄρ-
 χοντες τοῦ κουβουκλείου σαγία ἄληθινά. καὶ τῆς θείας λει-
 τουργίας τελεσθεύσης, ἀνέρχεται ὁ πατριάρχης, καὶ προσκυ-
 νήσαντες ἀλλήλους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ ὁ πατριάρχης, ἐπιδί-
 15 δωσι τῷ βασιλεὶ εὐλογίας, ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ
 ἀποκόμβιον, ὁ δὲ πατριάρχης τῷ βασιλεὶ ἀλειπτά. (E.) Καὶ
 στεφθεῖς ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου, κατέρχεται διὰ
 τῆς ξυλίνης σκάλας τοῦ γυναικίτου τοῦ ἀριστεροῦ μέρους,
 καὶ κατελθὼν τὰ γραδῆλια τῆς κόγχης ἐν τῷ διδασκαλείῳ, Ed. L. 99
 καὶ πρὸς τὴν ἐξάγουσαν ἐπὶ τὸν ἔμβολον πύλην ἐξελθὼν, ἰπ-
 20 πεύει ἐκεῖσε, ὡσαύτως καὶ οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ ὀστιάριοι
 καὶ οἱ λοιποὶ πάντες. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως, φορῶν σαγίον
 ἀληθινόν, δηριγεύει ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως πεζός, καὶ ἔμ-
 προσθεν αὐτοῦ σιλεντιάριοι τέτταρες, φοροῦντες σαγία ἄλη-
 θινά, βαστάζοντες βεργία χρυσῶ διάλιθα. καὶ καταλαβόντες

23. τέτταρες R. ex sigla cod. δ., δύο ed.

sacram liturgiam hic quoque celebraturus, abit. Tempore divinae
 communionis duo silentiarii ad patriarcham vocandum abeunt, qui
 ascendit et Imperatori sanctum corpus et pretiosum sanguinem im-
 pertit. Post communionem Imperator metatorio intrat, et cerimo-
 niarius, signo a praeposito accepto, omnes senatores vocat, qui e ma-
 nibus patriarchae communionem accipiunt. Sic e metatorio Impera-
 tor egreditur, et postquam ipse et patriarcha se invicem salutarunt,
 hic ad divinam liturgiam celebrandam descendit, Imperator scaraman-
 gium aureis clavis induit ensemque gemmis et margaritis ornatum
 sumit; patricii vero et cubiculo praefecti saga purpurea gestant. Fi-
 nita divina liturgia, patriarcha ascendit, et post mutuam salutatio-
 nem et adorationem Imperatori benedictum panem, hic ipsi apocom-
 bium, patriarcha Imperatori unguenta tradit. (V.) Imperator, a pa-
 triarcha coronatus, per ligneam scalam gynaecei sinistrae partis per-
 que gradus conchae ad didascalium descendit, et ad portam in em-
 bolum seu porticum ducentem egressus, cum praepositis, ostiariis ac
 reliquis omnibus equum conscendit. Cerimoniarius, sago rubro indu-
 tus, ante Imperatorem, ante cerimoniarium vero quatuor silentiarii,

τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μιλίῳ, δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων, λέγοντες τὰ κατὰ συνήθειαν αὐτοῖς ἄκτα, ὁ δὲ δῆμαρχος, κρατούμενος ὑπὸ τῆς καταστάσεως, ἀπέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπασάμενος τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ λιβελλάριον. καὶ τελέσαντος τοῦ μέρους τὰς 5 κατὰ συνήθειαν, διέρχεται ὁ βασιλεὺς μικρὸν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια τελέσαντες, ἐπιδιδόντος καὶ τοῦ δημοκράτου λιβελλάριον τῷ βασιλεῖ, διέρχεται, καὶ δέχονται αὐτὸν εἰς τὸν ἀγροαστέα οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων, καὶ αὐτῶν τὰ ὅμοια ποιησάν-10 των, διέρχεται ἀπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐν τῇ χαλκῇ ὁ δημοκράτης τῶν Βενέτων, ἤγουν ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν, μετὰ τοῦ περατικοῦ αὐτοῦ δήμου. τελέσαντες δὲ καὶ αὐτοὶ πάντα, ἀυλοῦντος καὶ τοῦ ὄργανου ὡς καὶ ἐπὶ C τῶν λοιπῶν τριῶν δοχῶν, διέρχεται διὰ τῶν κορτίνων. 15 (ς.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, ἤνίκα μέλλει δέξασθαι ὁ δομῆστικός τῶν σχολῶν τὸν βασιλέα, πᾶξέουσιν ἅπαντες, καὶ μένει ἔφιππος μόνος ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀπὸ τῆς χαλκῆς, δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων αὐτῶν, ἀπέρχεται μέχρι τοῦ Κυρίου, καὶ μένει ἐκεῖσε ἢ σύγκλητος ἔμπροσθεν τῶν τριῶν πυλῶν 20 τοῦ κοινοστωριίου, ὑπερευχομένη τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μένουσιν ἔξω τῆς πύλης τοῦ Κυρίου, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος ἔνδον τῆς πύλης, ἀ-

18. μόνον ed.

saga rubra virgasque aureas gemmis ornatas gestantes, procedunt. Imperatorem, in millium venientem, factio Veneta, acta sua pro more recitans, excipit, tribunus eius, a cerimoniaro sustentatus, ad Imperatorem abit, cui, pedes eius osculatus, libellarium offert. Et postquam factionarii omnia pro more peregere, Imperator paululum digreditur, quem transitoria Prasinorum factio excipit, eadem, quae Veneti, peragit, tribunus eius libellum Imperatori tradit, quem digressum postea in augustali Prasina factio excipit, et postquam eosdem ritus servavit, Imperator ab ipsis abit, quem in chalice princeps Venetorum seu domesticus scholarum cum transitoria sua factione suscipit: quae postquam et ipsa omnia perfecit, et organum, uti in reliquis tribus receptionibus, pulsatum fuit, per cortinas discedit. (VI.) Sciendum est, si domesticus scholarum Imperatorem excipere debeat, omnes pedibus procedere, solum Imperatorem equo vehi, et ab his omnibus stipatum, a chalice ad templum Domini procedere, ubi senatus ante tres consistorii portas, Imperatori: *In multa bonaque tempora acclamans*, patricii vero et strategii, fausta quaevis apprecaturi, extra

σφαλιζουσιν οἱ κουβικουλάριοι τὴν πύλην, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ λαβὼν ὁ Δπρακιόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῦ τοῦ Κυρίου, καὶ λαβὼν κηροῦς 5 καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσιν αὐτοὺς τῷ πραιποσίτῳ, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ Κυρίου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ τρικόν-
 10 χῳ. εἰς οὕτως διέρχεται τὰ διαβατικά τῶν ἁγίων μί, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρικλινον, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ οἱ λοι-
 15 καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ ὄντος εἰς τὸ ἰδικὸν μονοθύρον ἐν τῷ
 10 λασιαικῷ. καὶ τοῦ καιροῦ ἔγγισαντος, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ τῶν ἀρ-
 20 χόντων, οὗς ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ μὲν πατρίκιοι καὶ οἱ κληθέντες ἅπαντες ἠλλαγμένοι εἰσέρ-Ed. L. 100
 25 χονται εἰς τὸ κλητώριον ἄνευ χλανιδίων, οἱ δὲ τοῦ κουβου-
 30 κλείου ἄρχοντες, φοροῦντες ἀληθινὰ σιγία, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τελοῦσι διπλοῦν παραστάσιμον. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι, εἰ μὲν
 35 τύχη τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀῆρ, διοδεύουσι διὰ τοῦ ἐμβόλου, καὶ ἀνέρχονται ἐν τῷ τοῦ φόρου σινάτῳ, καὶ ἴστανται ἀντιμίσιον
 40 ἀνὰ μεταξὺ τοῦ σινάτου, καὶ τελεῖ τὰ ἅπαντα, ἐκεῖσε, ὧν ἀ-
 45 ροκολούθως εἰρήκαμεν, καὶ πάλιν διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου κα-
 50 τέρχεται καὶ τοῦ λαύσου, καὶ ἀριστερὸν ἐκκλίνας, ἀπέρχεται εἰς τὰ χαλκοπράτεια. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα τελεῖται, πλην 8
 55 ὁ βασιλεὺς οὐκ ἀνέρχεται νυνὶ ἐν τοῖς κατηχουμηνείοις, ἀλλ’
 60 εἰς τὴν τροπικὴν ἐστὼς τῆς ἁγίας σοροῦ, ἐκεῖσε τελεῖ τὴν

8. τὸ χρυσοτρ. ed. 18. ἴστανται ed. 19. τελεῖται ἀπ. conl. R.

portam templi Domini expectant. Imperatore portam ingresso, eam cubicularii custodiunt, et faustum ac diuturnum imperium ei apprecantur. Praepositus ab Imperatoris capite coronam demit, qui templum Domini ingressus cumque cereis accensis precatus, eos praeposito tradit perque porticum Domini triconchum intrat, deinde per porticus quadraginta sanctorum ad aureum triclinium abit, patricii vero et ceteri per ianuam aerarii lausiacum ingrediuntur. Tempore appropinquante, Imperator procedit cumque proceribus, quos eo die invitari iusserit, pretiosae mensae suae assidet. Observandum vero est, patricos et convivas omnes in mutatorii sine tunicis ad epulas venire, cubiculo vero praefectos sagis rubris indutos, duplicem parastasisim eo die facere, seu bis solenni ritu Imperatori adstare. Praeterea, si aer eo die turbidus est, per porticum ad senatum (hoc aedificii nomen est) in foro abeunt, et antimensium in senatu ponunt, cetera omnia, quae hactenus ordine exposuimus, observantur, et Imperator rursus per eandem porticum perque lausum descendit, et sinistrorsum inclinans, ad chalcoprataia abit. Sciendum, haec omnia observari, praeterquam quod Imperator nunc ad catechumena non

Ms. 81. b *θείαν λειτουργίαν, καὶ πάλιν εἰς τὸ παλάτιον εἰσελθὼν, χω-
ρίς τῶν ἀλλαξιμῶν ἀπὸ ἱματίου καθέζεται ἐπὶ τῆς τραπέζης·
ἀλλ' οὔτε δὲ τὸ κουβούκλιον παραστάσιμον ποιεῖ.*

ΚΕΦ. λά.

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ παραμονῆ τῆς βασιφοβρου. 5

C *Τῷ σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου δειλῆς ἀνοιγομένου τοῦ πα-
λατίου, εἰσέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, μάγιστροι, ἀνθύπατοι,
πατρίκιοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ σκαραμαγγίων καὶ μό-
νον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἵσταται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου
πρὸ τῆς χειμευτῆς εἰκόνης τῆς Θεοτόκου πρὸς τὴν ἐξάγουσαν 10
θύραν εἰς τὸ ἡλιακόν. καὶ τῶν συγκλητικῶν ἐξιόντων τὰς ἀρ-
γυρᾶς ἀνατολικὰς πύλας, σημαίνει ἡ ἐκκλησία, καὶ εἰσέρχον-
ται οἱ τῆς συγκλήτου σιχηδόν, εἷς καθ' εἷς, εἰς τὸν ναὸν τοῦ
ἁγίου Δημητρίου καὶ λαμβάνουσιν ἐκ χειρὸς τοῦ βασιλέως
D ἀνὰ βαίον ἑνός, ἔχοντος φοινικόφυλλα καὶ σάμψυχα καὶ ἑτεραί 15
εὐώδη ἄνθη, ὅλα ὁ τότε παρέχει καιρός. καὶ οἱ μὲν μάγι-
στροι καὶ πραιπόσιτοι ἀνὰ ἑνὸς ἀργυροῦ σταυροῦ μέγαλον, οἱ
δὲ ὀφφικιάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἀνὰ ἑνὸς ἀργυροῦ σταυ-
ροῦ μικροῦ, οἱ δὲ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἀνὰ ἑνὸς ἀργυ-
ροῦ σταυροῦ μέγαλον· εἰ δὲ εἰσι κατὰ περισσείαν σταυρία 20
ἀργυρᾶ μικρὰ, δίδονται καὶ τοῖς πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις.*

2. καὶ ἐπὶ τῆς τρ. ed.

abeat, sed in tropice S. Sepulcri stans, divinam liturgiam celebret' et in palatium ingressus sine mutatoris, veste sua indutus, mensae assideat: neque vero tunc cubiculum solenni ritu latus Imperatoris cingit.

CAP. 31.

Observanda in vigilia palmarum.

In sabbato Lazari palatio vesperi aperto, omnis senatus, magistri, proconsules, patricii et cubicularii tantum in scaramangis intrant, Imperator in templo S. Demetrii coram fusa imagine Deiparae ad portam in solarium ducentem subsistit. Senatu per portas argenteas orientales egresso, ecclesia signum dat, et intrant senatores ordine, unus post alterum, in templum S. Demetrii, et singuli ab Imperatore ramum unum cum palmae foliis, sampsucho aliisque odoris floribus, quos tunc tempus fert, accipiunt. Magistri praeterea et praepositi singuli magnam argenteam crucem, officiales et ceteri omnes parvam argenteam, proconsules et patricii singuli magnam argenteam crucem accipiunt: si vero cruculae argenteae abundant, etiam protospathariis eunuohis distribuuntur. Per alteram portam

καὶ διὰ τῆς ἑτέρας πύλης τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου, καὶ εὐθέως ἄρχεται τὸ λυχνικὸν, καὶ εἰς τὴν ἀπόλυσιν τοῦ λυχνικοῦ ψάλλουσιν· „ὑπὸ ἔρην συνταφέντες σοι“, μίαν τὸ κουβούκλει-Ed. L. 101
5ον καὶ μίαν οἱ βασιλικοὶ κληρικοί. οἱ δὲ πραιπόσιτοι λαμβάνουσι φοίνικας μεγάλας, καὶ ἐξ ἰδίων χειρῶν διανέμουσι τὸ κουβούκλειον, καὶ τῆς ἐκκλησίας τὸ λυχνικὸν τελεσάσης, ἐξέρχονται ἅπαντες διὰ τῆς ἐλεφαντίνης.

ΚΕΦ. λβ.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν βατῶν.

Προέρχονται πάντες ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τοῦ ἵπποδρόμου, καὶ ἀνοίξαντος τοῦ παπίου, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, ἡλ-Β
λαγμένοι ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, ὁμοίως καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ τὸ κουβούκλειον. καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν γίνεται ἡ προ-Μα. 82. α
15έλευσις ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ εἰσελθῶν ὁ ὄρφα-
νοτρόφος ἐν τῇ προελεύσει, ἐπιδίδωσι τὰ σύμβολα τοῖς ἐξ
ἔθους λαμβάνουσι καὶ ἐξέρχεται. εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ
δήμαρχοι καὶ ἐπιδιδούσι τοὺς προῶξήθεντας πάντας, μαγί-
στρους, πραιποσίτους καὶ πατρίκιους καὶ λοιποὺς τοὺς τιμί-
20ους σταυροὺς, ὁποίους ἡ τῆς ἑορτῆς τάξις ἀπαιτεῖ. καταλα-
βούσης δὲ τῆς ὥρας, ὑπαλλάσσει ὁ βασιλεὺς διβητήσιον καὶ
χλανίδα, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σένζου εἰς τὸ χρυσοτρίκλι-

4. ψάλλουσιν ὑπὸ ἔρην. συνταφέντες cod.

sancti Demetrii in templum sanctissimae Deiparae phari omnibus ingressis, statim lucernarium inchoatur, quo finito, hymnum: *Sub terra tecum sepulcra*, unam partem cubiculum, alteram clerici Imperatoris cauant. Praepositi vero palmae ramos maiores sumunt suisque manibus cubiculo distribuunt, et lucernario ab ecclesia finito, omnes per eburneam portam egrediuntur.

CAP. 32.

Observanda in festo et processione palmarum.

Omnes per hippodromum ad palatium eunt, quo a papia aperto, praepositi, patricii et cubicularii, tunicis albis induti, intrant. Inde ad Iustinianum triolinium processio fit, quo orphanotrophus quoque cum solenni pompa venit, et symbolis omnibus iis, quibus haec distribui solent, divisus, rursus discedit. Post eum tribunus factionum seu demarchi intrant, et dictis omnibus, magistris, praepositis, ceteris, tot venerandas cruces, quot ordo festi requirit, distribuunt. Tempore autem veniente, Imperator dibetesio et tunica sua indutus,

Cνον, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε,
 ὡς εἶθιστα αὐτοῖς. καὶ λαβὼν νεῦμα ὀστιάριος ἀπὸ κελεῦ-
 σεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται, κρατῶν βεργίον χρυ-
 σοῦν διάλιθον, καὶ εἰσάγει βῆλον α, τὸν ὄρφανοτρόφον, κο-
 μίζοντα τῷ βασιλεῖ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ εἰσελθὼν 5
 προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ τελέως πίπτων κάτω, ἀνθ' ὧν
 βασιτάζει τὰ σύμβολα. τοῦ δὲ συρτοῦ βήλου συρομένου καὶ
 τοῦ ὄρφανοτρόφου ἐμφανιζομένου τῷ βασιλεῖ, ἀνίσταται ὁ
 βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐκδεχόμενος δεξαομαι τὸ τῆς πί-
 στεως σύμβολον, καὶ τοῦτο δεξάμενος καὶ ἀσπασάμενος, ἐπι-10
 Διδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ τελέσας τὰς ἐξ ἔθους τρεῖς προσ-
 κυνήσεις, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ τὰ σύμβολα, ἀσπαζόμενος
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἀπελθὼν ὀπισθοφανῶς, ἴστανται ἐν τῷ
 μέσῳ, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα, πίπτει κάτω, καὶ ὑπερ-
 ευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται. (B.) Εἶθ' οὕτως λαμβάνει 15
 νεῦμα ὁ ὀστιάριος καὶ εἰσάγει βῆλον β, τὸν σακελλάριον τῆς
 ἀγίας Σοφίας, προσφέροντα τῷ βασιλεῖ σταυροῦς, ἐπικειμέ-
 νους τῷ ἀριστερῷ αὐτοῦ ὤμῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατοῦντα

Ed. L. 102 σταυρὸν ἓνα, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ καὶ αὐτὸς τρίτον, ὡς
 ἡ τὰξις ἔχει, καὶ ἐπιδίδωσιν ἐν πρώτοις τῷ βασιλεῖ τὸν 20
 σταυρὸν, ὃν κατέχει ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἀσπαζόμενος τὴν
 χεῖρα αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος τὸν σταυρὸν, ἀσπά-
 ζεται αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἶθ'
 Ms. 82. οὕτως ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς σταυροῦς, καὶ
 δεξάμενος αὐτοῦς ἀσπάζεται, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτοῦς τῷ 25

in throno chrysotriclinii sedet, a cubiculariis, ut mos est, circumdatus.
 Tunc ostiarius a mandato, signo a praeposito dato, egreditur, et virgam
 auream lapidibus pretiosis ornatam tenens, velum primum, orphanotrophum,
 symbolum fidei Imperatori offerentem, adducit: is Imperatorem,
 non prono tamen in terram corpore, quia symbola gestat, adorat. Reducto
 autem, quod suspensum est, velo, dum orphanotrophus comparet, Impe-
 rator a throno surgit, intemeratae sanctaeque fidei symbolum exceptiu-
 rus, quod postquam accepit et osculatus est, id praeposito tradit: ille
 post ternam adorationem symbola Imperatori reddit, manum eius
 osculatur, et, versa semper ad eum facie, discedens, in medio sub-
 sistit, Imperatorem prono in terram vultu adorat, faustaque omnia
 ipse precatur, discedit. (II.) Rursus signo accepto, ostiarius ve-
 lum secundum, sacellarium S. Sophiae, Imperatori cruces, sinistro
 humero impositas, oblatum, dextra autem crucem aliam gestantem,
 adducit, qui ingressus eum, uti consuetudine receptum est, ter ado-
 rat, quam dextra manu portat, primum Imperatori tradita,
 primum osculatur. Imperator crucem osculatur eamque prae-

πραιποσίτη. καὶ ἀπελθὼν ὁ αὐτὸς σακελλάριος ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ περὶ αὐτὸν προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται· τοῦτο δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ λοιποὶ ἄπαντες, εἰσερχόμενοι μετὰ σταυροῦ καθ' ἓνα ἕκαστον βῆλον. καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ ὀστιαρίος, εἰσάγει ἀπὸ κελεύσεως βῆλον γ', τὸν σκευοφύλακα τῆς ὑπερωγίας Θεοτόκου τῶν βλαχερονῶν Β μετὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς ἁγίας σοροῦ· βῆλον δ', τὸν ξενοδόχον τῶν Θεοφίλου· βῆλον ε', τοὺς δημοκράτας τῶν περατικῶν δήμων βῆλον ε', τὸν ξενοδόχον τῶν σαμψῶν βῆλον ζ', τὸν ξενοδόχον τῶν Εὐβούλου· βῆλον η', τὸν ξενοδόχον τῶν Εἰρήνης· βῆλον θ', τὸν ξενοδόχον τῶν Ναρσοῦ· βῆλον ι', τὸν ξενοδόχον τῶν τῆς ἁγίας Εἰρήνης βῆλον ια', τοὺς δημάρχους τῆς πολιτικῆς. ἄπαντες δὲ οὗτοι εἰσερχόμενοι, βασιλεύοντες σταυροῦς, τελοῦσιν ἅπαντα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. (Γ.) Εἰθ' ἰδοῦτως κελύσει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ἀκείνῳ τῷ τῆς καταστάσεως, ὅπως τοὺς εἰσερχομένους καὶ λαμβάνοντας σταυροῦς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως διευθετήσῃ, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τιμὴν εἰσέλθῃσι. καὶ εἰσερχοῦνται πατρίκιοι, εἰ τύχωσι, καὶ στρατηγοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, δομέστικοί τε καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὀφφίξια κατέχοντες καὶ τοποτηρηταί, οἱ συνήθως εἰσερχόμενοι πάντες ἐν ἐνὶ βῆλῳ σιχηθόν. πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάντων τὸν βασιλέα, ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ ὁ βασιλεὺς ἀνά σταυρὸν ἓνα, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξ-

4. κατ' ἓνα ed. 17. διευθετήσῃ ed.

posito dat, ille tunc et reliquas cruces Imperatori offert, qui eas osculatus, praeposito tradit. Sacellarius discedens in medio subsistit, et procumbens, Imperatorem adorat, eique felicia apprecatus, abit: hoc idem reliqui, cum cruce in unoquoque velo ingressi, faciunt. Ostiarius a mandato rursus egressus, velum tertium, custodem vasorum sacrosanctae Deiparae in blachernis cum chartulario S. Sepulcri, quartum, hospitalarem Theophili, quintum, principes factionum, sextum, hospitalarem Sampsonis, septimum, hospitalarem Eubuli, octavum, hospitalarem Irenes, nonum, hospitalarium Narsetis, decimum, hospitalarem S. Irenes, undecimum velum, senatores urbis, adducit. Hi omnes, cum crucibus ingressi, ea, quae supra observavimus, peragunt. (III.) Quo facto, Imperator praepositum, hic cerimoniarium inbet, ut pro more accedentes crucesque ex Imperatoris manibus sumptos suo ordine collocet, ut singuli secundum ordinem ac dignitatem suam ingrediantur. Sic, si adsunt, patricii, strategii, cubiculo praefecti, domestici, primis officiis admoti et vicarii, singuli pro more, in unoquoque velo ad Imperatorem intrant. Postquam vero

έρχονται, καὶ εἰθ' οὕτως δίδοται ἀπὸ κελεύσεως μεταστασί-
μον ἐν τῷ λαυσιακῷ. καὶ ὑπέρχονται ἅπαντες διὰ τοῦ μο-
D νουθύρου τοῦ οὐτος ἐπὶ τὸν εἰδικὸν ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ
τρικόγχου, βασιτάζοντες ἅπαντες αὐτῶν κηρία τῆς λιτῆς, ὃ
δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, ἐξέρχονται δὲ 5
καὶ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ φάρου, βασιτάζοντες τὸν

Ma. 83. α σταυρὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ παρ' αὐτὰ ἄρχονται τὸ τροπά-
ριον τῆς λιτῆς „τὴν κοινὴν ἀνάστασιν.” καὶ δηριγευόμενος ὁ
βασιλεὺς ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται ὀπι-
σθεν τῆς λιτῆς καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίω φιάλης τοῦ 10
τρικόγχου, καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατριεῖοι καὶ σύγ-
κλητος καὶ πᾶσα ἡ προέλευσις, κάκειθεν ἀπέρχεται λιτα-
νεύων ἐν τῇ δάφνῃ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπερα-

Ed. L. 103 γίας Θεοτόκου, καὶ ἅπας κηρὸς καὶ εὐξάμενος, τελεῖ ἐκεῖσε
τὴν ἐκτενῆ, καὶ ἀπέρχεται εἰς τοὺς σταυροὺς, καὶ εὐξάμενος 15
διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ αὐγουστέως, καὶ εἰσέρχεται
εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, κακεῖ εὐξά-
μενος τελεῖ ἐκεῖσε τὴν ἐκτενῆ, καὶ δηριγευόμενος δι' αὐτῶν,
διέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος τοῦ τρικόγχου,
καὶ μένουσιν οἱ βασιλικοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἀψίδι τοῦ τρικόγχου, 20
ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. (Δ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευό-
μενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατριεῖων τε καὶ
πρωτοσπαθαρίων καὶ τῆς συγκλήτου, σπαθαροκανδιδάτων τε
B καὶ ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου καὶ λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ

3. ἐπὶ τὸ ed.

In terram procumbentes eum adorarunt, singulis crucem donat, hi felicia Imperatori apprecati, abeunt. Sic quoque processus in lausiaco a mandato instituitur, omnesque per monothyrum, quae ad aerarium privatum in phiala secreta triconchi ducit, cereos processionales gestantes, procedunt, Imperator chrysotriclinium petit, sacerdotes, crucem ecclesiae praeferentes, e templo phari prodeunt, et interea troparium processionis: *Communem resurrectionem*, exordiantur. Imperator, cubiculariis comitantibus, processionem sequitur et hemicyclum phialae triconchi petit, ubi patricii, senatus omnisque pompa eum excipit: unde ad daphnem pergens, templum S. Deiparae ingreditur, cumque cereis accensis precatus, extensam ibi canit, ad cruces accedit, precatusque per triclinium augustalis templum S. primi martyris Stephani intrat, et precatus, extensam ibi canit, mox ab iisdem stipatus, per augustale et triconchi apsidem transit, in culus apside triconchi Imperatoris ministri, fausta domino apprecaturi, adsunt. (IV.) Is porro a praefectis cubiculi, patriciis, protospathariis et senatu, spatharocandidatis, manclavitis et ceteris domesticis cinctus, per ianuam ad fiscum privatum ducentem transit

τοῦ μονοθύρου τοῦ ἐπὶ τὸν εἰδικόν, καὶ κατέρχεται τὰ βα-
 θμῖδια τοῦ λαυσιακοῦ. οἱ δὲ τῆς συγκλήτου, σπαθαροκandidά-
 ται καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ λοιποὶ οἰκειακοὶ μένουσιν ἐν
 τῷ λαυσιακῷ ἔνθεν κἀκεῖσε, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα· καὶ
 ὁδηγευόμενος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ
 τριπέτονι, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πρωτοσπαθάριοι ὑπερευχό-
 μετοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται μετὰ τοῦ κου-
 βουκλείου καὶ πατρικίων ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, καὶ ἀπελθὼν
 ὁ βασιλεὺς ἴστανται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου πλη-
 10σίον ὡς πρὸς τὴν καμάραντην εἰσάγουσαν πρὸς τὸν κοιτῶνα, C
 οἱ δὲ πατρικιοὶ ἴστανται ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ
 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ σένζου, βαστά-
 ζοντες τὰ τε λιτανία αὐτῶν κηρία καὶ τοὺς σταυροὺς, οἱ δὲ
 ἱερεῖς ἀνέρχονται μέσον διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἴσταν-
 15ται πλησίον τοῦ σένζου. ὁ δὲ διάκονος τίθησι τὸ εὐαγγέλιον Ms. 83. b
 ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνω, καὶ γίνεται ἡ συνήθης ἔκτενή, καὶ
 ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἱερέων
 εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, οἱ δὲ
 πατρικιοὶ ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται. καὶ εἰδ'
 20οῦτως, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσακαλοῦνται τοὺς πατρικίους,
 καὶ συλλειτουργοῦσι τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας D
 Θεοτόκου, ἢ καὶ οὐχί, λειτουργοῦσιν ἔξω εἰς τὸν ἅγιον Στέ-
 φανον τοῦ ἵπποδρόμου. στοιχηθέντος δὲ τοῦ κληρωρίου, γί-
 νονται μύσαι, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας
 25ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ

1. ἐπὶ τὸ ed.

perque scalas lausiaci descendit. At senatus, spatharocandidati, man-
 clavitae ceterique domestici utrinque in lausiaco subsistunt, Impera-
 tori acclamantes, qui a praesentibus stipatus, tripetonem, ubi pro-
 tospatharii, fausta ei apprecantes, adsunt, ingreditur. Deinde cum
 cubiculariis et patriciis chrysotriclinium petit, et abiens, in dextro
 latere eius prope et quasi ad cameram in cubiculum ducentem sub-
 sistit, patricii autem in sinistro latere eiusdem triclinii throno ad-
 stant, processionales cereas et cruces gestantes, sacerdotes per me-
 dium eorum ad triclinium ascendunt et prope thronum consistunt.
 Diaconus evangelium in throno Imperatoris reponit, qui, solenni
 extensa cantata, cum cubiculo et sacerdotibus ad templum S. Deipa-
 rae phari abit, patricii vero, fausta ei precati, discedunt. Sic pos-
 tea, si iusserit Imperator, arcessuntur patricii, unaque cum eo in
 templo S. Deiparae sacris intersunt; sin minus, extra templum in
 S. Stephani in hippodromo sacros ritus celebrant. Parato vero con-
 vivio, missus afferuntur, et peracta divina liturgia, Imperator disce-

τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ ἀπὸ σκαραμαγγίλου, ὡσαύτως καὶ οἱ κληθέντες· ἀπὸ γὰρ τῆς λιτῆς πάντες ἀλλάσσοσι. (E.) Χορῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἐν ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, *ἄλειται οὐ-*
Ed. I. 104^τως. λιτανεύει ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐκτελῶν⁵ ἅπαντα ἀκολουθῶς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῆς δάφνης, τελέσας δὲ ἅπαντα, ὡς εἴδισται ἀντὶ τῆ τῶν βαίων ἡμέρᾳ τελειν. οἱ μὲν ἱερεῖς μετὰ τὸ ἐκτελέσαι πάντα ἀκολουθῶς ἐν τῷ ἀ-
 γίῳ Στεφάνῳ ἀπέρχονται αὐτοὶ μόνον ἐν τῷ παλατίῳ λιτα-
 νεύοντες, ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκ-**10**
 δεχόμενος τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, μηνύει ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὀκτωγώνῳ, περι-
 βάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεστητόρων, καθὼς εἴ-
 θισται, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόν-**15**
 Βτων, ἐξέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως, καὶ διελθὼν τὸ στενὸν, ἤγουν τὴν χρυσοῦν χεῖρα, ἀνέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ
 στὰς ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ πατρίκοι καὶ στρατηγοί· πεσόντων δὲ καὶ προσκνησάν-
 των, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελυεύσεως,**20**
 καὶ κεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖ διέρχεται, τελῶν ἅπαν ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐν τῇ προελύσει
Ms. 84. α τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτῷ ἐξεθέμεθα. ἰστέον, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τῶν βαίων καὶ ἡ αὐγούστα δέχεται τὰ βῆλα ὁμοίως

19. ol om. ed.

dit, ac venerandae mensae suae in Iustiniani triclinio in scaraman-
 gio, quo etiam convivae induti sunt, assidet: ante processionem
 enim omnes mutatorias sumunt. (V.) Sciendum est, si in eum
 diem annuntiatio sanctissimae Virginis inciderit, eam ita celebrari.
 Imperator, sicut supra demonstratum est, procedit, omnia ordine in
 oratoriis daphnes peragens, observatis iis ritibus, quos solet in die
 palmarum observare. Sacerdotes tantum, sacris in S. Stephani celebra-
 tis, in processione ad palatium abeunt; Imperator autem ad suum cubi-
 culum, tempus exspectaturus, se confert. Quo appropinquante, cerimo-
 niarius praepositus, hic Imperatorem admonet, qui octagonum ingressus,
 tunica sua per vestitores, ut mos est, induitur, et praefectis cubiculo
 ipsum comitantibus, per augustale transit, perque stenum seu auream
 manum digressus, ad onopodem ascendit, in cuius aenea porta consti-
 tutum patricii et strategii excipiunt. Dum autem praecidunt et adorant,
 praepositus ceremoniario a mandato signum dat, is dicit: *Iubete.*
 Inde omnibus rite peractis, quae supra in processione annuntiationis
 breviter explicuimus, discedit. Sciendum, festo palmarum die

τῆ βασιλεῖ, καὶ τοὺς σταυροὺς λαμβάνει ἐκ τῶν κατὰ τύπον εἰσερχομένων ἐπὶ τοῦ βασιλέως οὕτως καὶ ἐπ' αὐτῆς. C

ΚΕΦ. λγ'.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε' καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομείοις.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατιῶν ὥρα πρώτη ἢ καὶ δευτέρα ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ. ἵππεύσας δὲ ἐκεῖσε, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν κατὰ συνήθειαν, ἀπέρχεται ἐν τοῖς γηροκομείοις, ἐκπληρῶν τὴν παρὰ τοῦ προφήτου, μᾶλλον δὲ τοῦ Κυ-
10 ρίου, εἰρημένην φωνήν. „ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἢ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· πλουτοποιῶν ἅπαντας καὶ παραμυθούμενος ἐκ τῶν παρὰ Θεοῦ δε-
15 δωρημένων αὐτῷ ἀνεξαντλήτων θησαυρῶν.” ἐτελέσας δὲ ἅπαντα τὰ κατὰ συνήθειαν ἐν ἐκάστῳ γηροκομίῳ, ὑποστρέφει
15 ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνας, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φίλοι μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἰδίῳ αὐτῶν τόποις. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου πρὸς τὸ ἐκτελέ-
20 σαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκα-
λοῦνται οἱ πατρίκιοι, καὶ συλλειτουργοῦντες αὐτῷ, εἰ δὲ μήγε, Ed. L. 105

21. συλλειτουργοῦντες R., συλλειτουργοῦν superscripto τ cod., συλλειτουργοῦνται ed.

augustam quoque vela, aequae ac Imperatorem, admittere, et dum ad ipsam eo ritu, quo ad Imperatorem ingrediuntur, ab ipsis cruces accipere solere.

CAP. 33.

Observanda in sancta et magna feria quinta, et de Imperatoris circuitu in gerocomiis.

Imperator a palatio hora prima aut secunda ad hippodromum procedit. Equo autem ibi conscenso, comitantibus eum, qui solent, ad gerocomia abit, ut verba a propheta, aut potius a Domino prolata impleat: *Sparsit munera, dedit pauperibus, iustitia eius in saecula saeculorum manet: ditans omnes et sublevans ex inexhaustis thesauris, quos ipsi Deus donavit.* Omnibus, quae solent in singulis gerocomiis peragi, observatis, ad palatium revertitur, instructoque convivio, missus afferuntur, et invitati quidem amici remanent, ceteri vero ad sua domicilia abeunt. Hora autem divinae liturgiae instante, templum sanctissimae Deiparae phari Imperator sacrorum rituum celebrandorum causa ingreditur, et si iubet, patricii vocantur/

Constantinus Porphy. Vol. I.

ἔξερχονται ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, ἐκεῖσε τελοῦντες τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται οἱ πατρίκιοι. τῆς δὲ θείας λειτουργίας τελεσθείσης, καθέζεται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ αὐτοῦ ναοῦ ἐν τῷ σκάμῳ, καὶ εἰσελθόντες οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρικί-5
οι, πραιπόσιτοι καὶ λοιποὶ, λαμβάνουσι διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως ἀνὰ μῆλων δύο καὶ ἐνὸς κινναμώμου. εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς καθεσθῆναι ἐν τοῖς ἐκεῖσε, ἀπέρχεται ἐν τῇ βασιλικῇ καμάρα τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ καθέζεται ἐν τῷ ἐ-
Ms. 84. b κεῖσε ὄντι σκάμῳ, ἐπιτελῶν πᾶσαν τὴν προῤῥηθεῖσαν διανο-10
B μῆν. αὐτοὶ δὲ ἀσπαζόμενοι τὰς τοῦ βασιλέως χεῖρας, ἔξερ-
χονται ὑπερευχόμενοι αὐτὸν, καὶ μετὰ ταῦτα ἔξερχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ φίλων, οὓς ἂν ἐκέλευσε τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καλέσαι. ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀλλάξιμα οὐκ εἰσιν. 15

ΚΕΦ. λδ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ, καὶ ὅσα ἐν αὐτῇ
τελεῖται.

Περὶ ὧραν δευτέραν ἐξεληθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἱππο-
δρομίῳ, ἱππέυει ἐκεῖσε καὶ ἀπέρχεται ἐν βλαχέρναις, καί 20
εἰσελθὼν ἐν τῷ ναῷ, ἀπέρχεται μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ

2. τελοῦντες R. ex eodem cod. compendio, τελοῦνται ed. 7. ἡ δὲ ed. 9. καθέζονται cod. 20. Verba: ἐν βλαχέρναις — ἀ-
πέρχεται om. ed.

et qui una cum ipso sacra celebrant; sin minus, ad templum S. primi martyris Stephani progressi, sacras ibi cerimonias peragunt, et, si ita Imperatori visum fuerit, patricii advocantur. Divina autem liturgia finita, is in narthece eius templi in scamno sedet, et magistri, patricii, praepositi et reliqui ingressi, e manu eius singuli duo poma et cinnamomum accipiunt. Si vero ibi considerare Imperatori non libuerit, abit ad Imperatoriam cameram chrysotriclinii ibique in scamno considet, omnes praedictas cerimonias observans. Illi vero, osculati Imperatoris manus, post faustas acclamationes discedunt, et posthac ipse Imperator abit suaeque pretiosae mensae cum amicis, quos eo die invitari iussit, assidet. Sciendum autem est, mutatorias hoc die non indui solere.

CAP. 34.

Observanda in magna vigilia, et quomodo celebrari soleat.

Circa horam secundam Imperator circum ingressus, equum conscendit et blachernas petit, ibique templum ingressus ad sacras ia-

ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, C
 καὶ λαβὼν θυμιατὸν, θυμιᾷ κυκλόθεν, καὶ ὑπαλλάξας τὴν ἀ-
 γίαν τράπεζαν, τίθησιν ἐν αὐτῇ ἀποκόμβιον, καὶ ἐξελθὼν διὰ
 τῆς πλαγίας, εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ
 5 ἄψας κηρούς εἰς τὸν αὐτὸν ναὸν ἐν τῇ προσευχῇ αὐτοῦ, ὡς
 εἰδισται αὐτῷ, ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εἰσελθὼν
 εἰς τὸ θυσιαστήριον, λαβὼν θυμιατὸν, θυμιᾷ τὴν ἁγίαν τρά-
 10 πεζαν κυκλόθεν, καὶ λαβὼν ἀποκόμβιον, τίθησιν αὐτὸ ἐν τῇ
 ἀγίᾳ τραπέζῃ, καὶ εἰθ' οὕτως ὑποστρέψας εἰσέρχεται ἐν τῷ
 15 παλατίῳ, εἴτε ἔφιππος, εἴτε τοῦ πλοῦς. καὶ περὶ ὧραν τρι- D
 πῶν ἢ καὶ τετάρτην τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἀπέρχονται οἱ πατρι-
 κιοὶ ἀπὸ κελεύσεως ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, ὅπως, τε-
 λούντος τοῦ πατριάρχου τὰς θείας κατηχήσεις ἐν τῷ αὐτῷ
 ναῷ, τύχωσιν ἐκεῖσε. ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ μὲν πρὸ τῆς τρι-
 20 τόκτης ὑποστρέψει ὁ βασιλεὺς ἀπὸ βλαχέρνας, εἰσέρχεται
 πρῶτον ἐν τῷ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὴν τε χρυσοῦν τρά-
 πεζαν μετὰ τῶν λοιπῶν χρυσοῦν σκευῶν τῶν μελλόντων κα-
 25 θυπουργῆσαι τῇ διακαινησίμῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ εἰθ'
 οὕτως τελοῦσι τὴν τριτοέκτην, καὶ προσκυνεῖ τὴν τιμίαν λόγ-
 30 γην. ὁμοίως εἰσέρχονται καὶ οἱ πατρικιοὶ ἀπὸ κελεύσεως με- Ed. L. 106
 τὰ τοῦ κουβουκλείου, πρωτοσπαθάριοί τε καὶ οἱ ἐπὶ τῶν οἰ-
 κιακῶν, προσκυνήσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν τιμίαν λόγγην, καὶ
 ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξέρχονται. εἰ δὲ μετὰ τῆς τρι- Ms. 85. a
 35 τόκτης ὑποστρέψει ἀπὸ βλαχέρνας, ὡς τελέσας ἐκεῖσε πρῶ-
 40 τον τὴν τριτοέκτην, προσκυνεῖ τὴν τιμίαν λόγγην μετὰ τῶν

suas pergit, ubi cum cereis ardentibus precatus, oratoriū ingredi-
 tur, et sumto thuribulo, illud circulatim incensat, et postquam novo
 instrato sacram mensam vestivit, apocombium inibi reponit, perque
 obliquitatem egressus, templum sacri Sepulcri petit, et cereis ibi in
 precatione, ut ipsi mos est, ante sacras ianuas accensis, inque sacra-
 rium ingressus, sumto thuribulo, sacrum altare circulatim incensat
 et apocombium in eo reponit, et sic ad palatium aut equo aut nave
 rursus revertitur. Circa horam tertiam aut quartam eius diei patri-
 cii a mandato ad sanctae Irenes templum procedunt, ut patriarchae
 divinam catechesin in hoc templo peragenti adsint. Sciendum vero
 est, Imperatorem, si ante tertiam et sextam et blachernis non rever-
 tatur, primum in vestiarium ingredi, praeterea mensa et reliquis vas-
 sis, quae in aureo triclinio in renovatione adhiberi debent, inde
 amotis, tertiam et sextam ibi celebrare aureamque lanceam adorare.
 Eodem ritu patricii a mandato cum cubiculariis, protospathariis et
 praefectis domesticorum, sacram lanceam adoraturi, ingrediuntur,
 quo facto, fausta Imperatoris apprecati, discedunt. Si vero post ter-

ἀνωτέρω εἰρημένων ἐν τῷ φάρῳ, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν τῷ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὰ σκεύη, ὡς προεῖρηται. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ πλοὺς ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν βλαχέρναις, ἄλλ' οὐδ' καὶ φιλοκαλεῖ τὸ ἅγιον βῆμα τῆς Β' αἰτίας σοροῦ, καὶ ὑποστρέφας ἀπὸ ἱματίου, εἰσέρχεται εἰς τὰς γηροκομεῖα τῶν κύφης, καὶ ῥογεύει τοὺς γέροντας καὶ λωβούς, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸ παλάτιον.

ΚΕΦ. λε'.

Ἔσα δει παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ.

Περὶ ὧραν τρίτην ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ δίδοται ¹⁰ ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσιμον διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ λαυσιακῷ, καὶ οἱ μὲν βαρβάτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικόν, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῷ ¹⁵ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου. ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ ¹⁵ χρυσοτρικλίνου, καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', φορῶν σαγῶν, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου, εἰθ' οὕτως διέρχεται, δηριγενόμενος ὑπὸ πάντων, διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης, ἀπτῶν ἐν τοῖς ἐκεῖσε οὖσιν εὐκτηρίοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοι- ²⁰ τῶνι τοῦ ἀγροστεῶς. καὶ ἀλλάσσουσιν οἱ τε πατρίκιοι, δο-

13. ἐπὶ τὸ ed.

14. ἡμικύκλῳ ed.

tiam et sextam Imperator a blachernis, ea scilicet ibi iam celebrata, redeat, venerandam lanceam cum dictis in pharo adorat, deinde vestiarium ingressus, vasa, ut supra monuimus, inde removet. Porro sciendum est, Imperatorem etiam nave ad blachernas abire, et sacrum bema sancti Sepulcri ornare, deinde reversum in veste, quam semper gestat, ad geroconia cyphes abire, ac rogis seu donis senibus et infirmis distributis, ad palatium reverti.

CAP. 35.

Observantia in sancto magnoque sabbato.

Circa horam tertiam cubiculum mutatorias sumit, et a mandato metastasimum sive solennis processio per cerimoniarium in lausiaco indicitur, praefecti barbati per ianuam aerarii privati in semicirculum secretae phialae triconchi abeunt. Imperator autem, a cubiculo stipatus, ab aureo triclinio per porticus quadraginta sanctorum, sago indutus, ad semicirculum secretae phialae triconchi abit, deinde, omnibus comitantibus, per apsidem et daphnem digressus, cereos in oratoriis, quae ibi sunt, accendit et cubiculum angustalis intrat. Tunc patricii, domestici et omnis senatus tunicas atrabaticas, prae-

μέστικοί τε καὶ ἡ σύγκλητος ἅπανα ἀτραβατικά χλανίδια, δμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες περιβέβληνται χλανίδια τύρεα, οἱ δὲ πραιπόσιτοι λεοντάρια χρυσόταβλα. καὶ καταλαβόντος τοῦ καιροῦ, περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβη-
 5 τήσιον τὸ παγανὸν καὶ χλανίδα τὸν ὄψιμαρον, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἀγουστέως καὶ τοῦ στε-
 10 νου, ἤγουν τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν ὄνοπο-
 15 δον, καὶ στάντος αὐτοῦ ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὄνοποδος, δέ-
 10 γονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατρίκιοι καὶ στρατηγοί, καὶ προσόντων
 15 νύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (B.) Καὶ δηριγενόμενος ἐπ’ αὐτῶν πάντων, ἐξέρχεται ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, καὶ στάντος
 15 ἐν τῷ καμελαυκίῳ ἐπὶ τοῦ πορφυροῦ λίθου, πίπτουσιν ἀδθις Ed. I. 107
 οἱ πατρίκιοι καὶ ἡ σύγκλητος, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσι-
 20 τος παρὰ τοῦ βασιλέως, νύει τῷ σιλεντιαρίῳ, κάκεινος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολ-
 25 λοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” κάκειθεν δηριγενόμενος ὑπὸ
 30 πάντων αὐτῶν, διέρχεται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχο-
 35 λῶν, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς τοῦ χυ-
 40 τοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος. τὰ δὲ μέρη δέ-
 45 χονται τὸν βασιλέα ἐν ταῖς σιάσεσιν αὐτῶν, σφραγίζοντα τὸν
 50 βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι δὲ καὶ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστο-
 55 ρες, ὡς εἴθισται αὐτοῖς, τοὺς λάμβους. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελ-
 60 B

20. διὰ τῶν ed. 21. πύλης καὶ χαλκ. ed.

fecti cubiculo vestes Tyrias, praepositi leontaria aureis fimbriis induunt. Tempore veniente, Imperator dibetesium paganum et tunicam hibernam gestat, et a praepositis ceterisque cubiculi praefectis stipatus, per augustale et stenum seu auream manum ad onopodem abit, in cuius aenea porta constitutum patricii et strategi excipiunt, et postquam in terram procubuerit, praepositus cerimoniarum a mandato signum dat, is dicit: *Iubete*, ipsi Imperatori apprecantur: *In multa bonaque tempora* etc. (II.) Deinde ab his omnibus stipatus, ad consistorium abit, et dum sub camelaucio in porphyreico lapide stat, rursus patricii et senatores procidunt, et postquam praepositus signum ab Imperatore accepit, silentiario annuit, qui dicit: *Iubete*, ceteri faustum ac diuturnum imperium principi apprecantur. Inde, his omnibus comitantibus, per excubias scholasque transit, perque parvam aeneam portam chyti ad sanotum puteum venit. Factiones Imperatorem in suis stationibus accipiunt, et tantum cruce signant, notarii vero et magistri, ut ipsis mos est, iambos recitant. Imperator sacrum puteum ingressus, cereos accendit, et a patriarcha in

Ἦνον, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἴστανται ἐνθεν κἀκείσε, ὡς εἶδιστα αὐτοῖς. καὶ λαβὼν νεῦμα ὀστιάριος ἀπὸ κελεύσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται, κρατῶν βεργίον χρυσοῦν διάλιθον, καὶ εἰσάγει βῆλον ἁ, τὸν ὄρφανοτρόφον, κομίζοντα τῷ βασιλεῖ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ εἰσελθὼν⁵ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ τελέως πίπτων κάτω, ἀνθ' ὧν βασιτάζει τὰ σύμβολα. τοῦ δὲ συρτοῦ βήλου συρομένου καὶ τοῦ ὄρφανοτρόφου ἐμφανιζομένου τῷ βασιλεῖ, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐκδεχόμενος δεξαοθαί τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ τοῦτο δεξάμενος καὶ ἀσπασάμενος, ἐπι-10

διδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ τελέσας τὰς ἐξ ἔθους τρεῖς προσκυνήσεις, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ τὰ σύμβολα, ἀσπασόμενος τὴν χειρὰ αὐτοῦ, καὶ ἀπελθὼν ὀπισθοφανῶς, ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα, πίπτει κάτω, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται. (B.) Εἶθ' οὕτως λαμβάνει¹⁵ νεῦμα ὁ ὀστιάριος καὶ εἰσάγει βῆλον β, τὸν σακελλάριον τῆς ἀγίας Σοφίας, προσφέροντα τῷ βασιλεῖ σταυροῦς, ἐπικειμένους τῷ ἀριστερῷ αὐτοῦ ὤμῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατοῦντα

Ed. L. 102 σταυρὸν ἕνα, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ καὶ αὐτὸς τρίτον, ὡς ἡ ταῦτις ἔχει, καὶ ἐπιδίδωσιν ἐν πρώτοις τῷ βασιλεῖ τὸν²⁰ σταυρὸν, ὃν κατέχει ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἀσπασόμενος τὴν χειρὰ αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος τὸν σταυρὸν, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἶθ'.

Ms. 82. οὕτως ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς σταυροῦς, καὶ δεξάμενος αὐτοὺς ἀσπάζεται, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτοὺς τῷ²⁵

in throno chrysotriclinii sedet, a cubicularis, ut mos est, circumdatus. Tunc ostiarius a mandato, signo a praeposito dato, egreditur, et virgam auream lapidibus pretiosis ornata tenens, velum primum, orphanotrophum, symbolum fidei Imperatori offerentem, adducit: is Imperatorem, non prono tamen in terram corpore, quia symbola gestat, adorat. Reducto autem, quod suspensum est, velo, dum orphanotrophus comparet, Imperator a throno surgit, intemeratae sanctaeque fidei symbolum excepturus, quod postquam accepit et osculatus est, id praeposito tradit: ille post ternam adorationem symbola Imperatori reddit, manum eius osculatur, et, versa semper ad eum facie, discedens, in medio subsistit, Imperatorem prono in terram vultu adorat, fausta que omnia ipsi apprecatus, discedit. (II.) Rursus signo accepto, ostiarius velum secundum, sacellarium S. Sophiae, Imperatori cruces, sinistro humero impositas, oblaturum, dextra autem crucem aliam gestantem, adducit, qui ingressus eum, uti consuetudine receptum est, ter adorat, et cruce, quam dextra manu portat, primum Imperatori tradita, eius manum osculatur. Imperator crucem osculatur eamque praep-

πραιποσίτῳ. καὶ ἀπελθὼν ὁ αὐτὸς σακελλάριος ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ πεσὼν κάτω προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται· τοῦτο δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ λοιποὶ ἄπαντες, εἰσερχόμενοι μετὰ σταυροῦ καὶ ἓνα ἕκαστον βῆλον. 5 καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ ὀστιάριος, εἰσάγει ἀπὸ καλεύσεως βῆλον γ', τὸν σκευοφύλακα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν βλαχερνῶν Β μετὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς ἁγίας σοροῦ· βῆλον δ', τὸν ξενοδόχον τῶν Θεοφίλου· βῆλον ε', τοὺς δημοκράτας τῶν περατικῶν δῆμων· βῆλον ς', τὸν ξενοδόχον τῶν σαμψῶν βῆλον ζ', 10 τὸν ξενοδόχον τῶν Εὐβούλου· βῆλον η', τὸν ξενοδόχον τῶν Εἰρήνης· βῆλον θ', τὸν ξενοδόχον τῶν Ναρσοῦ· βῆλον ι', τὸν ξενοδόχον τῶν τῆς ἁγίας Εἰρήνης βῆλον ια', τοὺς δημάρχους τῆς πολιτικῆς. ἄπαντες δὲ οὗτοι εἰσερχόμενοι, βαστάζοντες σταυροὺς, τελοῦσιν ἅπαντα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. (Γ.) Εἰδ' 15 οὕτως κελεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως, ὅπως τοὺς ἐξ ἔθους εἰσερχομένους καὶ λαμβάνοντας σταυροὺς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως διευθετήσῃ, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τιμὴν εἰσέλθῃσι. καὶ εἰσέρχονται πατρίκιοι, εἰ τύχῃσι, καὶ στρατηγοὶ 20 καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, δομέστικοί τε καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὀφφίκια κατέχοντες καὶ τοποτηρηταί, οἱ συνήθως εἰσερχόμενοι πάντες ἐν ἐνὶ βήλῳ στιχηθόν. πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάντων τὸν βασιλέα, ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ ὁ βασιλεὺς ἀνὰ σταυρὸν ἓνα, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξ-

4. κατ' ἓνα ed. 17. διευθετήσῃ ed.

posito dat, ille tunc et reliquas cruces Imperatori offert, qui eas osculatus, praeposito tradit. Sacellarius discedens in medio subsistit, et procumbens, Imperatorem adorat, eique felicia apprecatus, abit: hoc idem reliqui, cum cruce in unoquoque velo ingressi, faciunt. Ostiarius a mandato rursus egressus, velum tertium, custodem vasorum sacrosanctae Deiparae in blachernis cum chartulario S. Sepulcri, quartum, hospitalarem Theophili, quintum, principes factionum, sextum, hospitalarem Sampsonis, septimum, hospitalarem Eubuli, octavum, hospitalarem Irenes, nonum, hospitalarium Narsētis, decimum, hospitalarem S. Irenes, undecimum velum, senatores urbis, adducit. Hi omnes, cum crucibus ingressi, ea, quae supra observavimus, peragunt. (III.) Quo facto, Imperator praepositum, hic cerimoniarium iubet, ut pro more accedentes crucesque ex Imperatoris manibus sumpturos suo ordine collocet, ut singuli secundum ordinem ac dignitatem suam ingredientur. Sic, si adsunt, patricii, strategī, cubiculo praefecti, domestici, primis officiis admoti et vicarii, singuli pro more, in unoquoque velo ad Imperatorem intrant. Postquam vero

Ἦνον, οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες ἴστανται ἐνθεν κἀκεῖσα, ὡς εἴθισται αὐτοῖς. καὶ λαβῶν νεῦμα ὀστιάριος ἀπὸ κειλεύσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται, κρατῶν βεργίον χρυσοῦν διάλιθον, καὶ εἰσάγει βῆλον ἅ, τὸν ὄρφανοτρόφον, κομίζοντα τῷ βασιλεῖ τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ εἰσελθὼν⁵ προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ τελέως πίπτων κάτω, ἀνθ' ὧν βασταῖζει τὰ σύμβολα. τοῦ δὲ σφραγιστοῦ βῆλου σφραγισμένον καὶ τοῦ ὄρφανοτρόφου ἐμφανιζομένον τῷ βασιλεῖ, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἐκδεχόμενος δεξαομαι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον, καὶ τοῦτο δεξάμενος καὶ ἀσπασάμενος, ἐπι- 10

διδῶσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ τελέσας τὰς ἐξ ἔθους τρεῖς προσκυνήσεις, ἐπιδιδῶσι τῷ βασιλεῖ τὰ σύμβολα, ἀσπασόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ἀπελθὼν ὀπισθοφανῶς, ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα, πίπτει κάτω, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται. (B.) Εἰθ' οὕτως λαμβάνει¹⁵ νεῦμα ὁ ὀστιάριος καὶ εἰσάγει βῆλον β, τὸν σακελλάριον τῆς ἁγίας Σοφίας, προσφέροντα τῷ βασιλεῖ σταυροῦς, ἐπικειμένους τῷ ἀριστερῷ αὐτοῦ ὤμῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατοῦντα

Ed. L. ἰοσταυρὸν ἓνα, καὶ εἰσελθὼν προσκυνεῖ καὶ αὐτὸς τρίτον, ὡς ἡ τάξις ἔχει, καὶ ἐπιδιδῶσιν ἐν πρώτοις τῷ βασιλεῖ τὸν²⁰ σταυρὸν, ὃν κατέχει ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ, ἀσπασόμενος τὴν χεῖρα αὐτοῦ. ὁ δὲ βασιλεὺς δεξάμενος τὸν σταυρὸν, ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ ἐπιδιδῶσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰθ'

Ms. 82. οὕτως ἐπιδιδῶσι τῷ βασιλεῖ καὶ τοὺς λοιποὺς σταυροῦς, καὶ δεξάμενος αὐτοὺς ἀσπάζεται, καὶ ἐπιδιδῶσι καὶ αὐτοὺς τῷ²⁵

in throno chrysotriclinii sedet, a cubiculariis, ut mos est, circumdatus. Tunc ostiarius a mandato, signo a praeposito dato, egreditur, et virgam auream lapidibus pretiosis ornatam tenens, velum primum, orphanotrophum, symbolum fidei Imperatori offerentem, adducit: is Imperatorem, non prono tamen in terram corpore, quia symbola gestat, adorat. Reducto autem, quod suspensum est, velo, dum orphanotrophus comparet, Imperator a throno surgit, intemeratae sanctaeque fidei symbolum excepturus, quod postquam accepit et osculatus est, id praeposito tradit: ille post ternam adorationem symbola Imperatori reddit, manum eius osculatur, et, versa semper ad eum facie, discedens, in medio subsistit, Imperatorem prono in terram vultu adorat, faustaue omnia ipsi apprecatus, discedit. (II.) Rursus signo accepto, ostiarius velum secundum, sacellarium S. Sophiae, Imperatori cruces, sinistro humero impositas, oblatorum, dextra autem crucem aliam gestantem, adducit, qui ingressus eum, uti consuetudine receptum est, ter adorat, et cruce, quam dextra manu portat, primum Imperatori tradita, eius manum osculatur. Imperator crucem osculatur eamque prae-

πραιποσίτῳ. καὶ ἀπελθὼν ὁ αὐτὸς σακελλάριος ἴσταται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ πεσὼν κάτω προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ ὑπερευξάμενος αὐτὸν, ἐξέρχεται· τοῦτο δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ λοιποὶ ἄπαντες, εἰσερχόμενοι μετὰ σταυροῦ καθ' ἕνα ἕκαστον βῆλον. 5 καὶ ἐξελθὼν πάλιν ὁ δοσιάριος, εἰσάγει ἀπὸ κελύσεως βῆλον γ', τὸν σκευοφύλακα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν βλαχερνῶν B μετὰ τοῦ χαρτουλαρίου τῆς ἁγίας σοροῦ· βῆλον δ', τὸν ξενόδοχον τῶν Θεοφίλου· βῆλον ε', τοὺς δημοκράτας τῶν περατικῶν δήμων βῆλον ς', τὸν ξενόδοχον τῶν σαμψῶν βῆλον ζ', 10 τὸν ξενόδοχον τῶν Εὐβούλου· βῆλον η', τὸν ξενόδοχον τῶν Εἰρήνης· βῆλον θ', τὸν ξενόδοχον τῶν Ναρσοῦ· βῆλον ι', τὸν ξενόδοχον τῶν τῆς ἁγίας Εἰρήνης βῆλον ια', τοὺς δημάρχους τῆς πολιτικῆς. ἄπαντες δὲ οὗτοι εἰσερχόμενοι, βαστάζοντες σταυροὺς, τελοῦσιν ἅπαντα, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. (Γ.) Εἰδ' 15 οὕτως κελύσει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ τῆς καταστάσεως, ὅπως τοὺς ἕξ ἔθους εἰσερχομένους καὶ λαμβάνοντας σταυροὺς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ βασιλέως διευθετήσῃ, ὅπως ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν καὶ τιμὴν εἰσέλθῃσι. καὶ εἰσερχόμενοι πατρίκιοι, εἰ τύχῃσι, καὶ στρατηγοὶ 20 καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, δομέστικοί τε καὶ οἱ τὰ πρῶτα ὄφφικια κατέχοντες καὶ τοποτηρηταί, οἱ συνήθως εἰσερχόμενοι πάντες ἐν ἐνὶ βήλῳ στιχηθόν. πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάντων τὸν βασιλέα, ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ ὁ βασιλεὺς ἀνὰ σταυρὸν ἕνα, καὶ ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα, ἐξ-

4. κατ' ἕνα ed. 17. διευθετήσῃ ed.

posito dat, ille tunc et reliquas cruces Imperatori offert, qui eas osculatus, praeposito tradit. Sacellarius discedens in medio subsistit, et procumbens, Imperatorem adorat, eique felicia apprecatus, abit: hoc idem reliqui, cum cruce in unoquoque velo ingressi, faciunt. Ostiarius a mandato rursus egressus, velum tertium, custodem vasorum sacrosanctae Deiparae in blachernis cum chartulario S. Sepulcri, quartum, hospitalarem Theophili, quintum, principes factionum, sextum, hospitalarem Sampsonis, septimum, hospitalarem Eubuli, octavum, hospitalarem Irenes, nonum, hospitalarium Narsetis, decimum, hospitalarem S. Irenes, undecimum velum, cum chartores urbis, adducit. Hi omnes, cum crucibus ingressi, ea, quae supra observavimus, peragunt. (III.) Quo facto, Imperator praepositum, hic cerimoniarium iubet, ut pro more accedentes crucesque ex Imperatoris manibus sumpturos suo ordine collocet, ut singuli secundum ordinem ad dignitatem suam ingrediantur. Sic, si adsunt, patricii, strategi, cubiculo praefecti, domestici, primis officiis admoti et vicarii, singuli pro more, in unoquoque velo ad Imperatorem intrant. Postquam vero

έρχονται, και εἰθ' οὕτως δίδεται ἀπὸ κελύσεως μεταστάσι-
 μον ἐν τῷ λαυσιακῷ. και ἄπέρχονται ἅπαντες διὰ τοῦ μο-
 Dνοθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικὸν ἐν τῇ μουσικῇ φιάλῃ τοῦ
 τρικόνχου, βασιάζοντες ἅπαντες αὐτῶν κηρία τῆς λιτῆς, ὃ
 δὲ βασιλεὺς ἐξέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, ἐξέρχονται δὲ 5
 και οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τοῦ φάρου, βασιάζοντες τὸν
 Ma. 83. α σταυρὸν τῆς ἐκκλησίας, και παρ' αὐτὰ ἄρχονται τὸ τροπά-
 ριον τῆς λιτῆς „τὴν κοινὴν ἀνάστασιν.“ και δηριγευόμενος ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται ὀπι-
 σθεν τῆς λιτῆς και ἐξέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίω φιάλης τοῦ 10
 τρικόνχου, και δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε πατριῖοι και σύγ-
 κλητος και πᾶσα ἡ προέλευσις, κάκειθεν ἄπέρχεται λιτα-
 νεύων ἐν τῇ δάφνῃ, και εἰσέρχεται εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπερα-
 Ed. L. 103 γίας Θεοτόκου, και ἄψας κηροῦς και εὐξάμενος, τελεῖ ἐκεῖσε
 τὴν ἐκτενῆ, και ἄπέρχεται εἰς τοὺς σταυροὺς, και εὐξάμενος 15
 διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου τοῦ αὐγουστέως, και εἰσέρχεται
 εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου, κάκει εὐξά-
 μενος τελεῖ ἐκεῖσε τὴν ἐκτενῆ, και δηριγευόμενος δι' αὐτῶν,
 διέρχεται διὰ τοῦ αὐγουστέως και τῆς ἀψίδος τοῦ τρικόνχου,
 και μένουσιν οἱ βασιλικὸι ἐν τῇ αὐτῇ ἀψίδι τοῦ τρικόνχου, 20
 ἔπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. (A.) Ὁ δὲ βασιλεὺς δηριγευό-
 μενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε και
 πρωτοσπαθαρίων και τῆς συγκλήτου, σπαθαροκανδιδάτων τε
 B και ἐπὶ τοῦ μαγλαβίου και λοιπῶν οἰκειακῶν, διέρχεται διὰ

3. ἐπὶ τὸ ed.

in terram procumbentes eum adorarunt, singulis crucem donat, hi felicia Imperatori apprecati, abeunt. Sic quoque processus in lausiaco a mandato instituitur, omnesque per monothyrā, quae ad aerarium privatum in phiala secreta triconchi ducit, cereos processionales gestantes, procedunt, Imperator chrysotriclinium petit, sacerdotes, crucem ecclesiae praeferentes, e templo phari prodeunt, et interea troparium processionis: *Communem resurrectionem*, exorduntur. Imperator, cubiculariis comitantibus, processionem sequitur et hemicyclum phialae triconchi petit, ubi patricii, senatus omnisque pompa eum excipit: unde ad daphnem pergens, templum S. Deiparae ingreditur, cumque cereis accensis precatus, extensam ibi canit, ad cruces accedit, precatusque per triclinium augustalis templum S. primi martyris Stephani intrat, et precatus, extensam ibi canit, mox ab iisdem stipatus, per augustale et triconchi apsidem transit, in cuius apside triconchi Imperatoris ministri, fausta domino apprecaturi, adsunt. (IV.) Is porro a praefectis cubiculi, patriciis, protospathariis et senatu, spatharocandidatis, manclavitis et ceteris domesticis cinctus, per ianuam ad fiscum privatum ducentem transit

τοῦ μονοθύρου τοῦ ἐπὶ τὸν εἰδικόν, καὶ κατέρχεται τὰ βα-
 θμῖδια τοῦ λαυσιακοῦ. οἱ δὲ τῆς συγκλήτου, σπαθαροκανδιδά-
 τοι καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ λοιποὶ οἰκειακοὶ μένουσιν ἐν
 τῷ λαυσιακῷ ἔνθεν κάκεισε, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα· καὶ
 5δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τῶν ἐκείσε, εἰσέρχεται ἐν τῷ
 τρικέτωνι, καὶ μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πρωτοσπαθάριοι ὑπερευχό-
 μενοι τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται μετὰ τοῦ κου-
 βουκλείου καὶ πατρικίων ἐν τῷ χρυσοτρικλίνω, καὶ ἀπελθὼν
 ὁ βασιλεὺς ἵσταται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου πλη-
 10σίον ὡς πρὸς τὴν καμάραντην εἰσάγουσαν πρὸς τὸν κοιτῶνα, C
 οἱ δὲ πατρῖοι ἵστανται ἐν τῷ ἄριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ
 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἵστανται ἔμπροσθεν τοῦ σένζου, βαστά-
 ζοντες τὰ τε λιτανῖα αὐτῶν κηρῖα καὶ τοὺς σταυροὺς, οἱ δὲ
 15ἱερεῖς ἀνέρχονται μέσον διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἵσταν-
 15ται πλησίον τοῦ σένζου. ὁ δὲ δίακονος τίθησι τὸ εὐαγγέλιον Ma. 83. b
 ἐν τῷ βασιλικῷ θρόνῳ, καὶ γίνεται ἡ συνήθης ἔκτενή, καὶ
 ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν ἱερέων
 εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φάρῳ, οἱ δὲ
 πατρῖοι ὑπερευξάμενοι τὸν βασιλέα ἐξέρχονται. καὶ εἰδ'
 20οὔτως, εἰ κελύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται τοὺς πατρικίους,
 καὶ συλλειτουργοῦσι τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας D
 Θεοτόκου, ἢ καὶ οὐχί, λειτουργοῦσιν ἔξω εἰς τὸν ἅγιον Στέ-
 φανον τοῦ ἵπποδρόμου. στοιχηθέντος δὲ τοῦ κληρωρίου, γί-
 νονται μύσαι, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας
 25ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ

1. ἐπὶ τὸ ed.

perque scalas lausiacy descendit. At senatus, spatharocandidati, man-
 clavitae ceterique domestici utrinque in lausiaco subsistunt, Impera-
 tori acclamantes, qui a praesentibus stipatus, tripetonem, ubi pro-
 tospatharii, fausta ei apprecantes, adsunt, ingreditur. Deinde cum
 cubiculariis ad patriciis chrysotriclinium petit, et abiens, in dextro
 latere eius prope et quasi ad cameram in cubiculum ducentem sub-
 sistit, patricii autem in sinistro latere eiusdem triclinii throno ad-
 stant, processionales cereos et cruces gestantes, sacerdotes per me-
 diam eorum ad triclinium ascendunt et prope thronum consistunt.
 Diaconus evangelium in throno Imperatoris reponit, qui, solenni
 extensa cantata, cum cubiculo et sacerdotibus ad templum S. Deiparae
 phari abit, patricii vero, fausta ei precanti, discedunt. Sic pos-
 tea, si iusserit Imperator, arcessuntur patricii, unaque cum eo in
 templo S. Deiparae sacris intersunt; sin minus, extra templum in
 S. Stephani in hippodromo sacros ritus celebrant. Parato vero con-
 vivio, missus afferuntur, et peracta divina liturgia, Imperator disce-

τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ ἀπὸ σκαρμαγγίου, ἀσ-
 αύτως καὶ οἱ κληθέντες· ἀπὸ γὰρ τῆς λιτῆς πάντες ἀλλασ-
 σουσι. (E.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἐν ταύτῃ τῇ
 ἑορτῇ ὁ εὐαγγελισμὸς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, τελεῖται οὐ-
 Ed. I. 104 τως. λιτανεύει ὁ βασιλεὺς, ὡς ἀνωτέρω εἰρηται, ἐκτελῶν⁵
 ἅπαντα ἀκολουθῶς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις τῆς δάφνης, τελέσας
 δὲ ἅπαντα, ὡς εἴθισται αὐτῷ τῇ τῶν βαίτων ἡμέρᾳ τελεῖν.
 οἱ μὲν ἱερεῖς μετὰ τὸ ἐκτελέσαι πάντα ἀκολουθῶς ἐν τῷ ἁ-
 γίῳ Στεφάνῳ ἀπέρχονται αὐτοὶ μόνον ἐν τῷ παλατίῳ λιτα-
 νεύοντες, ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, ἐκ-10
 δεχόμενος τὸν καιρὸν. καταλαβόντος δὲ τοῦ καιροῦ, μὴνύει
 ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιποσίτος δηλοῖ
 τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ὀκτωγώνῳ, περι-
 βάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βροτητόρων, καθὼς εἴ-
 θισται, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόν-15
 Βτων, ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως, καὶ διελθὼν τὸ στενὸν,
 ἤγουν τὴν χρυσὴν χεῖρα, ἀνέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ
 στὰς ἐν τῇ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε
 οἱ πατριῖοι καὶ στρατηγοί· πεσόντων δὲ καὶ προσκυνησάν-
 των, νύει ὁ πραιποσίτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, 20
 κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖ διερχεται,
 τελῶν ἅπαν ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ἀνωτέρω ἐν τῇ προελεύσει
 Ms. 84. a τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτῷ ἐξεθέμεθα. ἰστέον, ὅτι τῇ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ τῶν βαίτων καὶ ἡ ἀγούστα δέχεται τὰ βῆλα ὁμοίως

19. oi om. ed.

dit, ac venerandae mensae suae in Iustiniani triclinio in scaraman-
 gio, quo etiam convivae induti sunt, assidet: ante processionem
 enim omnes mutatorias sumunt. (V.) Sciendum est, si in eum
 diem annuntiatio sanctissimae Virginis inciderit, eam ita celebrari.
 Imperator, sicut supra demonstratum est, procedit, omnia ordine in
 oratoriis daphnes peragens, observatis iis ritibus, quos solet in die
 palmarum observare. Sacerdotes tantum, sacris in S. Stephani celebra-
 tis, in processione ad palatium abeunt; Imperator autem ad suum cubi-
 culum, tempus expectaturus, se confert. Quo appropinquante, cerimon-
 iarius praepositum, hic Imperatorem admonet, qui octagonum ingressus,
 tunica sua per vestitores, ut mos est, induitur, et praefectis cubiculo
 ipsum comitantibus, per augustale transit, perque stenum seu auream
 manum digressus, ad onopodem ascendit, in cuius aenea porta consti-
 tutum patricii et strategi excipiunt. Dum autem procedunt et adorant,
 praepositus cerimoniaro a mandato signum dat, is dicit: *Iubete*.
 Inde omnibus rite peractis, quae supra in processione annuntiatio-
 nis breviter explicuimus, discedit. Sciendum, festo palmarum die

τῆ βασιλεῖ, καὶ τοὺς σταυροὺς λαμβάνει ἐκ τῶν κατὰ τύπον εἰσερχομένων ἐπὶ τοῦ βασιλέως οὕτως καὶ ἐπ' αὐτῆς. C

ΚΕΦ. λγ'.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ε' καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ βασιλέως περιόδου ἐν τοῖς γηροκομείοις.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου ὥρα πρώτη ἢ καὶ δευτέρα ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ. ἰππεύσας δὲ ἐκεῖσε, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν κατὰ συνήθειαν, ἀπέρχεται ἐν τοῖς γηροκομείοις, ἐκκληρῶν τὴν παρὰ τοῦ προφήτου, μᾶλλον δὲ τοῦ Κυρίου, εἰρημένην φωνήν· „ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν, ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· πλουτοκοιῶν ἅπαντας καὶ παραμυθούμενος ἐκ τῶν παρὰ Θεοῦ δεδωρημένων αὐτῷ ἀνεξαντλήτων θησαυρῶν.“ ἐκτελέσας δὲ ἅπαντα τὰ κατὰ συνήθειαν ἐν ἐκάστῳ γηροκομίῳ, ὑποστρέφει
15 ἐν τῷ παλατίῳ, καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μῖνσαι, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φλοιο μένουσιν, οἱ δὲ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἰδίῳις αὐτῶν τόποις. καταλαβούσης δὲ τῆς ὥρας τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ φάρου πρὸς τὸ ἐκτελέσαι τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς, προσκαλοῦνται οἱ πατριῖκοι, καὶ συλλειτουργοῦντες αὐτῷ, εἰ δὲ μήγε, Ed. L. 105

21. συλλειτουργοῦντες R., συλλειτουργοῦν superscripto τ cod., συλλειτουργοῦνται ed.

augustam quoque vela, aequae ac Imperatorem, admittere, et dum ad ipsam eo ritu, quo ad Imperatorem ingrediuntur, ab ipsis cruces accipere solere.

CAP. 33.

Observanda in sancta et magna feria quinta, et de Imperatoris circuitu in gerocomiis.

Imperator a palatio hora prima aut secunda ad hippodromum procedit. Equo autem ibi consensu, comitantibus eum, qui solent, ad gerocomia abit, ut verba a propheta, aut potius a Domino prolata impleat: *Sparsit muneribus, dedit pauperibus, iustitia eius in saecula saeculorum manet: ditans omnes et sublevans ex inexhaustis thesauris, quos ipsi Deus donavit.* Omnibus, quae solent in singulis gerocomiis peragi, observatis, ad palatium revertitur, instructoque convivio, missus afferuntur, et invitati quidem amici remanent, ceteri vero ad sua domicilia abeunt. Hora autem divinae liturgiae instante, templum sanctissimae Deiparae phari Imperator sacrarum rituum celebrandorum causa ingreditur, et si iubet, patricii vocantur,

Constantinus Porphyry. Vol. I.

12

ἀνωτέρω εἰρημένων ἐν τῷ φάρῳ, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν τῇ βεστιαρίῳ, καὶ ἐκβάλλει τὰ σκεύη, ὡς προεῖρηται. Ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ πλοῦς ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν βλαχέρναις, ἕλλ' οὖν καὶ φιλοκαλεῖ τὸ ἅγιον βῆμα τῆς Β' ἁγίας σοροῦ, καὶ ὑποστρέφας ἀπὸ ἱματίου, εἰσέρχεται εἰς τὰς γηροκομίαι τῶν κύφης, καὶ ῥογεύει τοὺς γέροντας καὶ λωβούς, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸ παλάτιον.

ΚΕΦ. λδ'.

*Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῷ ἁγίῳ καὶ μεγάλῳ σαββάτῳ.

Περὶ ὧραν τρίτην ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ δίδεται ἀπὸ κελεύσεως μεταστάσιμον διὰ τοῦ τῆς καταστάσεως ἐν τῷ λανσιακῷ, καὶ οἱ μὲν βαρβάτοι ἕρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος ἐπὶ τὸν εἰδικὸν, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῷ Ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικύγχου. ὁ δὲ βασιλεὺς δριγενόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί, φορῶν σαγῶν, καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ Ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικύγχου, εἰθ' οὕτως διέρχεται, δριγενόμενος ὑπὸ πάντων, διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης, ἄπτων ἐν τοῖς ἐκείσε οὖσιν εὐκτρύοις κηρία, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοι-
τωνῶν τοῦ αὐγουστέως. καὶ ἀλλάσσουν οἱ τε πατρίκιοι, δο-

13. ἐπὶ τὸ ed.

14. ἡμικύκλῳ ed.

tiam et sextam Imperator a blachernis, ea scilicet ibi iam celebrata, redeat, venerandam lanceam cum dictis in pharo adorat, deinde vestiarium ingressus, vasa, ut supra monuimus, inde removet. Porro sciendum est, Imperatorem etiam nave ad blachernas abire, et sacrum hema sancti Sepulcri ornare, deinde reversum in veste, quam semper gestat, ad geroconomia cyphes abire, ac rogis seu donis senibus et infirmis distributis, ad palatium reverti.

CAP. 35.

Observantia in sancto magnoque sabbato.

Circa horam tertiam cubiculum mutatorias sumit, et a mandato metastasimum sive solennis processio per cerimoniarium in lausiaco indicitur, praefecti barbati per ianuam aerarii privati in semicirculum secretae phialae triconchi abeunt. Imperator autem, a cubiculo stipatus, ab aureo triclinio per porticus quadraginta sanctorum, sago indutus, ad semicirculum secretae phialae triconchi abit, deinde, omnibus comitantibus, per apsidem et daphnem digressus, cereos in oratoris, quae ibi sunt, accendit et cubiculum augustalis intrat. Tunc patricii, domestici et omnis senatus tunicas atrabaticas, prae-

μέστικοί τε καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα ἀτραβατικὰ χλανίδια, δμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες περιβέβληνται χλανίδια τύρεα, οἱ δὲ πραιπόσιτοι λεοντάρια χρυσόταβλα. καὶ καταλαβόντος τοῦ καιροῦ, περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς διβη-
 5 τήσιον τὸ παγατὸν καὶ χλανίδα τὸν ὄψιμαρον, καὶ δριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τε τοῦ αὐγουστέως καὶ τῶν στε-
 10 τοῦ, ἤγουν τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν ὀνόποδα, καὶ στάντος ἀπὸ τοῦ ἐν ¶ χαλκῇ πύλῃ τοῦ ὀνόποδος, δέ-
 15 οῦσθαι αὐτὸν ἐκεῖσε πατριῖοι καὶ στρατηγοὶ, καὶ πεσόντων πύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” καὶ αὐτοὶ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (B.) Καὶ δριγευόμενος ὑπ’ αὐτῶν πάντων, ἐξέρχεται ἐν τῷ κονισιωτάριῳ, καὶ στάντος
 20 ἐν τῷ καμελανικίῳ ἐπὶ τοῦ πορφυροῦ λίθου, πίπτουσιν ἀδθις Ed. I. 107 οἱ πατριῖοι καὶ ἡ σύγκλητος, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ σιλεντιαρίῳ, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” κἀκεῖθεν δριγευόμενος ὑπὸ
 25 πᾶντων αὐτῶν, διέρχεται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς τοῦ χυτοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος. τὰ δὲ μέρη δέχομαι τὸν βασιλέα ἐν ταῖς σιάσεσιν αὐτῶν, σφραγίζοντα τὸν βασιλέα καὶ μόνον, λέγουσι δὲ καὶ οἱ νοτάριοι καὶ οἱ μαῖστο-
 30 ρες, ὡς εἰθιστοὶ αὐτοῖς, τοὺς λάμβους. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελ- B

20. διὰ τῶν ed. 21. πύλης καὶ χαλκ. ed.

fecti cubiculo vestes Tyrias, praepositi leontaria aureis fimbriis induunt. Tempore veniente, Imperator dibetesium paganum et tunicam hibernam gestat, et a praepositis ceterisque cubiculi praefectis stipatus, per augustale et stenum seu auream manum ad onopodem abit, in cuius aenea porta constitutum patricii et strategi excipiunt, et postquam in terram procubuerit, praepositis cerimoniarario a mandato signum dat, is dicit: *Iubete*, ipsi Imperatori apprecantur: *In multa bonaque tempora* etc. (II.) Deinde ab his omnibus stipatus, ad consistorium abit, et dum sub camelaucio in porphyretico lapide stat, rursus patricii et senatores procidunt, et postquam praepositis signum ab Imperatore accepit, silentiario annuit, qui dicit: *Iubete*, ceteri faustum ac diuturnum imperium principi apprecantur. Inde, his omnibus comitantibus, per excubias scholasque transit, perque parvam aeneam portam chyli ad sanotum puteum venit. Factiones Imperatorem in suis stationibus accipiunt, et tantum cruce signant, notarii vero et magistri, ut ipsis mos est, lambos recitant. Imperator sacrum puteum ingressus, cereos accendit, et a patriarcha in

Θῶν ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι καὶ ἄψας κηρούς, δέχεται παρὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, καὶ προσκυνήσαντες ἀμφότεροι ἀλλήλους καὶ ἀσπασάμενοι, εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν, καὶ ἀπελθόντες μέχρι τῶν ἁγίων θυρῶν, ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὁ δὲ βασιλεὺς, στὰς ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἄψας κηρούς καὶ εὐξάμενος, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ μετὰ τὸ ὑπαλλάξαι τὴν ἁγίαν τράπεζαν τὰς αὐτῆς ἐνδυτὰς, λαμβάνει παρὰ τοῦ πραιποσίτου χρυσοῦ λίτρας ὅ, καὶ τίθεισιν αὐτὰς εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν ἐν τῷ βασμιδίῳ, ἐν ᾧ ὁ βασιλεὺς ἴσταται, καὶ ἡνίκα ὑπαλλά- 10
C ξη τὴν ἁγίαν τράπεζαν, λαβὼν ἀποκόμβιον ἕτερον, ἔχον καὶ αὐτὸ χρήματα πάμπολλα παρὰ τοῦ πραιποσίτου, τίθεισιν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, εἶτα λαβὼν παρὰ τοῦ πατριάρχου θυμιατὸν, θυμιᾷ ἐκ τρίτου τὸ θυσιαστήριον κυκλόθεν, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῆς πλαγίας, καὶ ἀπέρχεται εἰς 15
Ms. 86. a τὸ σκευοφυλάκιον. εἰσελθὼν δὲ καὶ ἄψας κηρούς εὐχεται, καὶ εὐξάμενος θυμιᾷ τὰ σκευῆ ἅπαντα, καὶ καθέζεται μικρὸν μετὰ τοῦ πατριάρχου. εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες οἱ κατὰ συνήθειαν εἰσιόντες, λαμβάνουσι παρὰ τοῦ σκευοφύλακος νάρδον, καὶ εἰθ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βα- 20
D σιλεὺς, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου, δέρεται διὰ τοῦ γυναικίτου νάρθηκος, ἐν ᾧ καὶ τὴν συνήθη στάσιν κέκτηνται αἱ τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνισσαι, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερῆς πύλης τοῦ βήματος καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ πατριάρχης εὐλογίας. (Γ.) Καὶ διελθόντες ἀμφότεροι διὰ τοῦ ὀπισθεν 25

sancto puteo excipitur, ubi, postquam se invicem adorarunt ac salutarunt, templum intrant, et ad sanctas ianuas progressi, patriarcha sacrarium intrat. Imperator ad sacras ianuas constitutus, cereos accendit, et precatus sacrarium intrat, mutatoque sacri altaris instrato, a praeposito centum libras auri sumit, qui eas in gradu ponit, in quo Imperator stat, novoque instrato imposito, aliud apocomyum, quod et ipsum admodum pretiosum est, a praeposito sumit inque sacra mensa offert, deinde sufficientis a patriarcha acceptis, sacrarium in circulo ter incensat, perque sinistram obliquitatis partem ad locum, ubi vasa asservantur, abit. Ingressus vero cum cereis ardentibus, precatur, deinde vasa omnia incensat et paululum cum patriarcha considet. Posthac cubicularii et reliqui praefecti, qui pro more intrare solent, ingressi, a thesaurario nardum accipiunt, Imperator vero surgit, et a sceuophylacio egressus, per gynaeceum narthecis, ubi solitam stationem suam diaconissae magnae ecclesiae habent, transit perque sinistram bema-
 tis portam, accepta a patriarcha benedictione, egreditur. (III.) Post-

τοῦ βήματος στενοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀπέρχον-
 ται μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ αὐθις ἐπιδοὺς ὁ πατριάρχης
 τῷ βασιλεῖ εὐλογίας, καὶ ἀμφοτέροι ἀλλήλους ἀσπασάμενοι,
 ἐξέρχεται μὲν ὁ βασιλεὺς, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων
 5 πιάτων, καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς μικρᾶς πύλης τῆς χαλκῆς, καὶ
 μέχρι τοῦ κοινοστωρίου ἐλθὼν, μένουσιν ἐκεῖσε οἱ τῆς συγκλή-Ed. L. 108
 τῶν, ὑπερευχόμενοι τὸν βασιλέα. καὶ καταλαβόντος αὐτοῦ τὸ
 στεῖνον, μένουσιν ἐκεῖσε οἱ πατρίκιοι, ὑπερευχόμενοι καὶ αὐτοὶ,
 καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ παλάτιον,
 10 καὶ στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι, καὶ ἀπα-
 λάσσουσιν ἅπαντες, καὶ οἱ μὲν κληθέντες φίλοι μένουσιν, οἱ
 δὲ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ περὶ
 ὧραν θ' ἀλλάσσει τὸ κουβούκλειον, καὶ καταλαβούσης τῆς ὧρας
 τῆς θείας λειτουργίας, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ ἐκτελέσαι
 15 τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐν τῷ φάρῳ, καὶ εἰ μὲν κελεύσει, εἰ-
 σέρχονται καὶ πατρίκιοι καὶ συλλειτουργοῦνται αὐτῷ, εἰ δὲ Β
 μήγε, ἐξέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον, καὶ λειτουργοῦσιν ἐκεῖσε
 ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. καὶ μέλλον-
 τος τοῦ ψάλτου ἄρξασθαι τὸ „ἀνάστα ὁ Θεός,” ἴστανται κου-
 20 βικουλάριοι, κρατοῦντες τὰ ἔξωθεν τῶν χρυσοῦν βῆλων κρε-
 μάμενα βῆλα, καὶ ἡνίκα ἄρξηται τὸ „ἀνάστα ὁ Θεός,” πα- Ms. 86. b
 ρεσθὲ ταυνίσαντες ἐξ ἴσου, αἴρουσι τὰ ἔξωθεν βῆλα, καὶ μέ-
 νουσι τὰ χρυσοῦ βῆλα καὶ μόνον. καὶ τῆς θείας λειτουργίας
 τελεθείσης, καὶ ἀνακράζαντες οἱ ἐν τοῖς ἐκεῖσε „στρεώσει

17. εἰσέρχονται ed.

quam ambo per angustam porticum S. Nicolai, quae pone bema
 est, transiere, ad sanctum puteum abeunt, ubi patriarcha Im-
 peratori rursus benedictionem dat: post mutuam vero salutatio-
 nem, omnibus comitantibus, Imperator egreditur, perque par-
 vam portam aeneam ad consistorium usque procedit, ubi senato-
 res, fausta ipsi precantes, adsunt. Cum vero ad stenum venit, pa-
 tricij ibi congregati felicia apprecantur, unde in palatium ingredi-
 tur, ubi, convivio parato, missus offeruntur, omnesque mutatorias
 deponunt, amici vocati manent, ceteri vero ad suas quisque aedes
 discedunt. Cubiculum circa horam nonam vesperes mutat, et tempore
 divini officii appropinquante, Imperator ad sacram missam celebra-
 ndam in pharum abit, et, si iusserit, patricij intrant unaque cum
 ipso sacra celebrant; sin minus, ad circum abeunt et ibi in templo
 S. protomartyris Stephani sacram liturgiam celebrant. Cum vero
 Psaltes: *Deus resurge* inchoaturus est, cubicularii extra aureas cor-
 tinas suspensa vela tenentes, adstant, et dum hymnum: *Deus resurge*
 orditur, aequaliter extendentes, vela exteriora tollunt manentque

ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα ἡμῶν, εὐθὺς αὐλεῖ τὸ ὄργανον, ὃ ἵσταται ἐν τῇ τριπέτῳ, καὶ ἐξελθὼν ὁ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, φορῶν σκαραμύγγιον διάσπρον χρυσοκλαβον, καθέζονται καὶ οἱ κληθέντες φίλοι, οἱ μὲν ἀπὸ σκαραμαγγίων λευκῶν, οἱ δὲ χροακῶν, εὐθέως δὲ οἱ μὲν ἄρ-5 χοντες τοῦ κουβουκλείου ἀπαλλάξαντες ἀναχωροῦσι, οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ κουβικουλάριοι ἀπαλλάξαντες, παρίστανται ἀπὸ σκαραμαγγίων. (A.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, εἰ μὲν τύχη ἢ ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου σαββάτου, ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, 10 καὶ ἐκτελεῖ ἅπαντα τὰ τοῦ μεγάλου σαββάτου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· καὶ ἐν τῇ ὑπαλλαγῇ τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ ἐν τῇ
D θυσιάσει τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐν τῇ εἰσοκομιῇ τοῦ χρυαίου, καὶ ἐξελθὼν, ὡς εἰθισται αὐτῷ, ἀπέρχεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ. καὶ τελέσας ἐκέισε ἅπαντα, ὡς προεῖρηται, ἐξέρχεται 15 διὰ τῆς ἀνωτέρω εἰρημένης πύλης· καὶ λαβῶν ἐκεῖσε παρὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογίας, διὰ τοῦ στενοῦ τοῦ ἁγίου Νικολάου διαβατικῷ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἁγίῳ φρέατι, καὶ λαβῶν παρὰ τοῦ πατριάρχου εὐλογίας, οὐκ ἐξέρχεται ἐν τῇ μέσῃ πρὸς τὸ ἀπελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ 20 εὐαγγελισμοῦ, ἀλλ' ὑποστρέψας εἰσέρχεται ἐν τῇ μικρᾷ πύλῃ
Ed. L. 109 τῇ οὐσῇ ἐν τῷ φρέατι, ἐν ἣ ἵσταται ἐν ταῖς μεγάλαις προ-
λεύσεσιν, ἐπιδοὺς τοῖς ψάλταις καὶ λοιποῖς τὰς πλουσίας αὐτοῦ δωρεάς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ κράζειν τὸν ἄργυρον. καὶ ἐκεῖ-

22. ταῖς om. ed.

tantum aurea. Divino officio peracto, postquam ibi congregati exclamarunt: *Conservet Deus Imperatorem nostrum!* statim organum in tripetone collocatum pulsatur, Imperator egressus, venerandae mensae suae, scaramangio albo clavis aureis indutus, assidet, cum quo amici invitati partim albis, partim variegatis scaramangiis indati assident: praefecti cubiculi, depositis mutatorii, discedunt, spatharocubicularii vero et cubicularii, mutatorii exutis, in scaramangis Imperatori adstant. (V.) Sciendum est, si festum annuntiationis in eandem diem sancti sabbati incidat, Imperatorem ad S. Sophiae abire, et ibi ritus omnes magni sabbati supra recensitos tum in sanctae mensae instrato mutando, tum in sacrarii incensatione auri que oblatione servare, et inde egressum, ut ei mos est, ad custodiam vasorum abire. Ibi enim postquam omnia, quae supra tradidimus, peregit, per supra commemoratam portam egreditur, et benedictione ibi a patriarcha accepta, per angustam S. Nicolai porticum ad sacrum puteum abit, acceptaque rursus benedictione, ad mediam, ob festum annuntiationis in palatium abiturus,

θεν διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ κραματίζει ὁ βασι-
 λεὺς ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσι, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ μη-
 τατωρίῳ, καὶ ἀπαλλάξας τὴν στολὴν, ἣν φορεῖ τοῦ ἁγίου
 σαββάτου, ὑπαλλάσσει τὴν τοῦ εὐαγγελισμοῦ στολὴν. *ἔξελ-Μα. 87. a*
 5 *ῶν* δὲ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἠλλαγμένους, ἀπέρχεται ἔμπροσθεν
 τῶν θυρῶν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ εὐξάμενος, κρατῶν καὶ κη-
 ρύς, εἰσέρχεται εἰς τὸ θυσιαστήριον, καὶ προσκυνήσας τὴν
 ἁγίαν τράπεζαν, ἔξέρχεται καὶ. διέρχεται διὰ τῆς σωλαίας,
 καὶ μέλλοντες αὐτοῦ διέρχεσθαι διὰ τῆς σωλαίας, λαμβάνει
 10 ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίκιον, καὶ παρ' αὐτὰ ἄρ-Β
 γονται τὸ τροπάριον τῆς ἑορτῆς τὸ „σήμερον τῆς σωτηρίας
 ἡμῶν τὸ κεφάλαιον.“ καὶ σπριγευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόν-
 των τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν καὶ τῆς
 συγκλήτου, διέρχεται διὰ τοῦ ναοῦ, καὶ ἔξέρχεται διὰ τε τοῦ
 15 ἀνάρθου καὶ τοῦ λουτήρου. κατελθὼν δὲ τὰ γραδῆλια τοῦ
 ἀθύρα, ἔξέρχεται ἐπὶ τὸ μίλιον, καὶ διοδοῦσαν τὴν μέσην, ἀ-
 νέρχεται ἐν τῷ φόρῳ καὶ τελεῖ ἐκεῖσε ἅπαντα ἀκολούθως, ὃν
 τρόπον ἀνωτέρω ἐδηλώθη. καὶ κατελθὼν εἰς τὸν ναὸν τῆς
 ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς χαλκοπρατείσις, τελεῖ ἐκεῖσε τὴν
 20 θείαν λειτουργίαν μέχρι τοῦ εὐαγγελίου. καὶ ἀπὸ τοῦ εὐ-
 αγγελίου κατέρχεται διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας, καὶ ἔξέρχεται, C
 τελεσθείσης τῆς ἔκτενοῦς· ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ἡ θεία
 λειτουργία οὐ τελεῖται ἅπασα, ἀλλ' ἕως τοῦ εὐαγγελίου καὶ
 τῆς ἔκτενοῦς. καὶ ἔξελθὼν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἐμβόλῳ, ὡς

14. τε om. ed.

non procedit, sed reversus, parvam portam in sancto puteo, ubi in
 magis processionibus psaltis ceterisque copiosa munera sua inter
 solempnes argentarii acclamationes erogat, ingreditur. Inde per tricli-
 nium, ubi in maioribus processionibus convivium celebrat, transit
 et metatorum petrae, mutataque stola, quam sancto sabbato gestat,
 eam, qua in annuntiatione utitur, induit. Unde, mutata veste, ad
 ianuas sacrarii abit, ubi cum ardentibus cereis precatus, sacrarium
 intrat, et sancto altari adorato, discedit perque soleam digreditur,
 digressurus, circum processionalem a praeposito accipit, quo facto,
 statim troparium festi exordiantur: *Hodie caput salutis nostrae.*
 Deinde a praefectis cubiculo, patriciis, strategis et senatu stipatus,
 per templum transit, perque narthecem et baptisterium abit. Per
 gradus autem athyrae descendens, ad milium et per mediam in for-
 rum abit, omnia ibi, ut supra ostendimus, ordine peracturus. Deinde
 ad templum sanctissimae Deiparae chalcoprateorum venit, et divinam
 liturgiam ibi ad evangelium usque celebrat. Quo recitato, per li-
 gneam scalam, descendit, et finita extensa, discedit: hoc enim die sa-
 era liturgia non, tota, sed ad evangelium usque et extensam cele-

εἶρηται, ἰππεύει ἐκεῖσε μετὰ τῶν κατὰ συνήθειαν, καὶ ἀπο τῶν ἐκεῖσε δηριγενόμενος ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ, ἐκτελεῶν ἅπαντα ἐν τῇ διόδῳ, στάσει τε καὶ δοχῇ, ὃν τρόπον ἀνωτέρως ἐν τῇ καθόλου προελύσει τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπὶ λεπτιῷ ἐξ-εθέμεθα. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ παλάτιον, τελεῖ τὰ τοῦ ἁγίουΣ σαββάτου ἅπαντα.

ΚΕΦ. λς'.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προελεύσει ἐνώσεως ἐκκλησίας.

Ἰστέον, ὅτι καὶ ἡ προέλευσις τῆς ἐνώσεως τῆς ἐκκλησίας ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ προελεύσεις ἐπιτελεῖται. καὶ γὰρ ἐμπρὸς-10 τως ὁ βασιλεὺς ἅπεισι, καὶ αἱ δοχαὶ κατὰ τύπον γίνονται, δηλονότι καὶ τῶν δῆμων κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀκτολογούντων ἐν τοῖς τόποις αὐτῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπερχόμενος ἕως τοῦ Ms. 87. βῆγιον φρέατος, ἀποστρέφεται ἐκείσε, εἶτα δεξαμένου αὐτὸν Ed. L. 110 τοῦ πατριάρχου, ἀπέρχονται ἀμφότεροι εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁ-15 γίας Εἰρήνης. καὶ δὴ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως τε-λουμένης, ἐπαίρουσιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Εἰρήνης τὴν λιτὴν, καὶ ὑποστρέφουσιν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας λιτανεύοντες, καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ γυναικίου μέρους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ νάρθηκος, καὶ ἀποδόντες ἐκεῖσε τῆν20 τῆς λιτῆς ἀκολουθίαν, γίνεται ἡ εἴσοδος, καὶ εἰσοδεύει ὁ βι-

11. ἀπείσι cod. et ed.

bratur. Imperator in porticum, ut diximus, egressus, equum cum iis, quibus mos est, conscendit, et ab his stipatus, ad palatium abit, omniaque in transitu, statione et receptione, quae supra in solenni processione annuntiationis breviter exposuimus, observat. Ingressus palatium, ritus sancti sabbati omnes celebrat.

CAP. 36.

Observanda in processione unionis ecclesiae, seu quando tomus unionis ecclesiae praelegitur.

Observandum est, processionem quoque unionis ecclesiae eo ritu, quo ceterae processiones, institui. Imperator enim ad templum cum officiis abit, et receptiones pro more instituuntur, factiones scilicet in suis stationibus ei acclamant. Deinde ad sacrum puteum procedens, coronam deponit, ibique a patriarcha exceptus, cum ipso una ad sanctae Irenes pergit. Peracto ibi divino officio, ab ipso S. Irenes templo pompam ordiantur, et sic in processione ad templum S. Sophiae reversi, per gynaeceum et narthecem eius aedis intrant, datoque ibi processione ordine, introitus fit, Imperatore et patriarcha

σλεύς καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ καὶ πάντων τῶν ἱερέων. τὰ δὲ τῆς ὑποστροφῆς ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελύσεσι.

ΚΕΦ. λζ'.

B

5 Χρῆ εἶδέναι, πῶς ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ προελύσεσι.

Τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα ἔξέρχονται οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου μετὰ ὄξεων σκαραμαγγίων καὶ χρυσοπερικλειστων σαγίων, καὶ ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλοιάσσουσι τὰ θωράκια, περιβάλλονται δὲ καὶ τὰ τζιτζάκια, καὶ γίνεται ὁ ἀσπασμὸς ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ μετὰ τὸν ἀσπασμὸν ἐκβάλλουσι τὰ τζιτζάκια καὶ περιβάλλονται τοὺς λώρους καὶ στέμματα, εἰ κελεύουσι, C λευκὰ εἴτε ῥούσια, καὶ ἐν μὲν τῇ εὐωνύμῳ χειρὶ κρατοῦσι 15 σκηπίονας χρυσοῦς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφισμενούς, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὴν ἀνεξικακίαν· τὰ δὲ τῆς προελύσεως ἐπιτελεῖται, καθὼς εἰρήκαμεν. Ἰστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εἰσοδευσάντων κατὰ τὸ εἰωθὸς καὶ εἰσελθόντων ἐν τῷ μητατωρίῳ, ἐκβάλλουσι τοὺς λώρους, καὶ δὴ ἐκβαίνοντες εἰς τὰ 20 ἄγια καὶ εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν, οὐ περιβάλλονται τοὺς λώρους, ἀλλὰ χλαμύδας· ἐν δὲ τῷ ὑποστρέφειν αὐτοῦς ἐν τῷ παλατίῳ, περιβάλλονται τοὺς λώρους καὶ στέμματα, εἰ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ λευκὰ, ἐν τῇ ὑποστροφῇ ῥούσια, εἰ

cum sacerdotibus omnibus ingrediente. Redeunt autem eo, qui in reliquis processionibus servatur, ordine.

CAP. 37.

Observatio de vestibus, quomodo ab Imperatoribus in festis diebus ac processionibus mutantur.

In sancta et magna dominica paschatis Domini violaceis scaranganiis et sagis auro praetextis e palatio progrediuntur, in cubiculo daphnes loricas et tztzacia mutant, fitque ibi solennis in magno triclinio XIX accubituum salutatio, qua peracta, tztzaciis depositis, lora et coronas, albas illas quidem aut rubras, sumunt, manu sinistra scipiones aureos, gemmis et margaritis ornatos, dextra vero acaciam ferunt: sic processio, ut supra observavimus, instituitur. Sciendum est, Dominicos, templum ac metatorium pro more ingressos, lora deponere, et cum ad loca sacra, communionem sanctamque coenam proindire volunt, non lora sed chlamydes inducere. Reversi autem ad palatium, lora et coronas sumunt, si albam mane, in reditu subram,

Dδ τῷ πρώτῃ ρούσια, ἐν τῇ ὑποστροφῇ λευκά. Ἰστέον, ὅτι, Ms. 88. a τῶν δεσποτῶν τῇ δευτέρῃ τῆς διακαινησίμου ἀπὸ τοῦ παλατιοῦ ἐξερχομένων, περιβάλλονται τὰ λευκὰ χρυσᾶ σκαραμαγγία καὶ τὰ διάλιθα τούτων σπαθία. ἐν δὲ τῇ τοῦ Κυρίου ἐκκλησίᾳ περιβάλλονται στέμματα Πράσινα, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ περιβάλλονται τὰ ἑαυτῶν λευκὰ διβητήσια καὶ τὰ χλανίδια καὶ εἰσοδεύουσι, δελῆς δὲ ἐν τῇ ὑποστροφῇ περιβάλλονται τὰ κολώβια, ἦγον τούς κριούς, καὶ τὰ διάλιθα ζωστικά σπαθία καὶ στέμματα λευκὰ, εἰ δὲ βουληθῶσι βάλλειν τὰς τιάρας, ἦγον τὰς τού- Ed. L. 111 φας, περιβάλλονται αὐτάς. Ἰστέον, ὅτι ταύτῃ τῇ ἑβδομάδι τῆς διακαινησίμου φοροῦσιν οἱ δεσπότες τὰ ἄσπρα διβητήσια, εἰ δὲ βουληθῶσι ποιῆσαι ἢ πρόκενσον ἐν ἐκκλησίᾳ, εἴτε λιτὴν εἴτε δοχὴν ἐν τῷ παλατίῳ, περιβάλλονται τὰ τζιτζάκια. Ἰστέον, ὅτι τῇ καινῇ κυριακῇ, ἦγον τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὁμοίως ἐπιτελεῖται· πολλάκις δὲ, εἰ κελεύουσιν οἱ δεσπότες, ταύτῃ τῇ ἑορτῇ ἀντὶ τῶν λευκῶν χρυσῶν σκαραμαγγίων περιβάλλονται τὰ πορφυρᾶ χρυσᾶ σκαραμαγγία. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς μεσοπεντηκοστῆς ὁμοίως ἀλλάσσουν οἱ δεσπότες. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ἀναλήψεως ἀπὸ μέν- τοῦ παλατιοῦ ἐξέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τριβλατίων σκαραμαγγίων, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν δρόμωνα καὶ ἀέρ- B χονται μέχρι τῆς χρυσῆς πόρτης, ἐκεῖσε δὲ βύλλοντες τὰ αὐτῶν χρυσᾶ διάλιθα σπαθία καὶ καθαικνεύοντες τὰ χιῶματα,

4. τούτων om. ed.

si rubram egressi, albam redeuntes capiti imponunt. Porro Domini die secunda renovationis e palatio egressi, alba auroque intexta scaramangia et gemmis ornatos gladios gestant. In templo autem Domini coronas virides capiti addunt, et ad S. S. Apostolorum aedem abeunt, eamque dibetesiiis albis ac tunicis suis induti, intrant, reduces vesperi colobia et gemmis ornatos gladios et albas coronas sumunt; sin vero tiamam seu tupham capiti imponere malunt, hoc quoque a consuetudine non alienum habetur. Hac septimana renovationis dibetesia alba induunt, si vero processionem ad templum, aut pompam, aut receptionem institui iubent in palatio, tzitzacia induunt. Dominica nova seu clausarum portarum eodem modo celebratur. Saepe etiam, si Dominis libet, hoc festo pro albis auroque intextis scaramangiis purpurea auro ornata induunt. In festo mediae pentecostes similibus mutatoriis utuntur. In festo ascensionis Domini scaramangiis triblatteis e palatio progressi, celocem conscendunt et ad portam auream abeunt, ubi aureis gemmatisque gladiis cincti, equo ornamentis circa collum instructo vehuntur, et ad venerandam sacro-

ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς πηγῆς, κάκεισε ἀλλάσσουσι τὰ ἑαυτῶν λευκὰ διβητήσια, καὶ εἰσοδεύουσιν· ἡ δὲ ὑποτροφή τελεῖται καθὼς καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαινησίμου. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς νέας μεγάλης 5 ἐκκλησίας ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς πεντηκοστῆς ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης λευκὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα ῥούσια, ἐν **Ms. 88. b** δὲ τῇ ὑποτροφῇ στέμματα λευκὰ. (B.) Ἰστέον, ὅτι τῇ C 15 ἑορτῇ τῶν ἁγίων πάντων περιβάλλονται οἱ δεσπότες χρυσαῖ σκαραμάγγια, οἷα κελεύουσι, καὶ στέμματα ὁμοίως. Ἰστέον, ὅτι καὶ ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγίων ἀποστόλων ὁμοίως τελεῖται. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Ἡλίου ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι 15 τῇ ἑορτῇ τῆς μεταμορφώσεως ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες λευκὰ διβητήσια καὶ τὴς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Πράσινα, ἐν δὲ τῇ ὑποτροφῇ στέμματα λευκὰ. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου τὰ 20 ζῆα τούτων σκαραμάγγια, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμωνα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, D ἐν δὲ τῷ ἐκείσε κοιτῶνι ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾷ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ γενεσίου τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς 25 δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾷ καὶ τὰς

14. τὰ διβητ. ed.

16. διβητήσια om. ed.

17. ἐν τὲ τῇ ed.

sanctae Deiparae fontium aedem abeunt, albisque dibetesiis suis induiti, eam ingrediuntur: atque ita, ut in secunda renovationis animadvertimus, redeunt. In festo novae magnae ecclesiae dibetesia purpurea suasque tunicas induunt: in festo pentecostes vero in cubiculo daphnes candida cum tunicis, quae ad ea pertinent, coronas quoque rubras, in reditu vero albas capiti imponunt. (II.) In festo omnium sanctorum Domini aurea scaramangia, quae volunt, et pariter coronas gestant: quod in sanctorum quoque Apostolorum festo obtinet. In die S. Eliae sacro dibetesia purpurea et tunicas eiusdem coloris gestant. Festo transfigurationis in cubiculo daphnes alba dibetesia et chlamydes albas, coronas vero Prasinās, et in reditu albas, sumunt. In memoria obitus S. Deiparae in palatio violacea scaramangia sua induunt, et conscensa nave, ad aedem S. Deiparae in blachernis vehuntur, inque cubiculo, quod ibi conditum est, purpurea dibetesia et similes chlamydes; in nativitate S. Virginis Deiparae vero in cubiculo daphnes dibetesia purpurea ac similes chlamydes induunt: et in pro-

τούτων χλαμύδας, καὶ ἀνέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ φόρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἔκτενοῦς κατέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοπρατειῶν, καὶ κείσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ χρυσᾶ σκαραμάγγια, περιβαλλόμενοι καὶ τὰ τούτων σπαθία καὶ στέμματα, ὅλα κελεύουσι,⁵
Ed. L. 112 καὶ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου ὑποστρέφουσιν ἔφιπποι μετὰ τῶν χιωμάτων. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ὑπόσεως ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ ἀρχιστρατηγοῦ ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῶν χριστουγέννων ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Πράσινα, ἐν δὲ τῇ¹⁵
Ms. 89. a ὑποστροφῇ στέμματα λευκά. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ βότου ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ παγανᾶ, καὶ οἱ ἄρχοντες τὰ ἀτραβατικὰ χλανίδια. Ἰστέον, ὅτι ἐν τοῖς ἱππικοῖς πᾶσιν ἵπποδρομίαις ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα, ὅλα²⁰ κελεύουσιν. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων φώτων ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας καὶ στέμματα Βένετα, ἐν δὲ τῇ ὑποστροφῇ στέμματα λευκά. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τῆς ὑπαπάντης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου²⁵

16. τοῦ ἁγίου Βασιλείου ed. pro τοῦ βότου.

cessione ad forum, extensa finita, usque ad S. Deiparae chalcopra-
 teorum abeunt, ubi purpurea aureaque scaramangia induunt gla-
 diosque et coronas, quas volunt, sumunt, et evangelio recitato, e-
 quis suis ornamentis circa collum instructis vecti redeunt. In fe-
 sto exaltationis sanctae et venerandae crucis purpurea dibetesia et
 eiusdem coloris tunicas induunt, quem morem et in sancti Deme-
 trii et sancti archangeli observant. In natali servatoris purpurea dibe-
 tesia ac similes chlamydes in cubiculo daphnes, coronas quoque Pra-
 sinas, in reditu albas, sumunt. Die voti in circo pagana vestimenta,
 proceres atrabaticas tunicas gestant. In certaminibus equestribus omni-
 bus purpurea dibetesia et chlamydes purpureas, et quas volunt coro-
 nas, in festo sanctorum luminum in cubiculo daphnes praeter dibete-
 sia et tunicas purpureas Venetas coronas, in reditu albas, sumunt.
 In festo occursus seu purificationis B. Mariae violacea sua scaramangia
 mutant, et celoce ad templum tersanctae Deiparae in blachernis ve-
 huntur, inque eius cubiculo purpurea dibetesia et similes chlamydes

τὰ ὄψα αὐτῶν σκαραμάγγια, καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμωνα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις, ἐν δὲ τῷ ἐκεῖσε κοιτῶνι ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας. Ἰστέον, ὅτι τῇ κυριαστῇ τῆς ὀρθοδοξίας ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες ἀπὸ τοῦ παλατίου τὰ ὄψα τούτων σκαραμάγγια καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα σασία, καὶ ἀνέρχονται ἐν τοῖς κατηχουμενεῖσι τῆς ἁγίας Σοφίας, κακεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ διβητήσια καὶ τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ λιτανεύοντες εἰσοδεύουσιν. εἰθ' οὕτως ἀνέρχόμενοι ἐν τοῖς κατηχουμενεῖσι, ἀκούουσι τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ πατριαρχίῳ. Ἰστέον, ὅτι τῇ ἑορτῇ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ κοιτῶνι τῆς δάφνης ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες διβητήσια πορφυρᾶ καὶ τὰς τούτων χλαμύδας, καὶ ἀνέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ φόρου, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκτενοῦς κατέρχονται μετὰ τῆς λιτῆς ἕως τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοκρατειῶν, κακεῖσε ἀλλάσσουσι τὰ πορφυρᾶ χρυσαῦ σκαραμάγγια, περιβαλλόμενοι καὶ τὰ τούτων σπαθία καὶ στέμματα, οἷα κελεύουσι, καὶ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου ὑποστρέφουσιν ἔπιπτοι μετὰ τῶν χιωμάτων.

ΚΕΦ. λη'.

Ed. L. 113

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ βασιλέως.

Προέρχονται πάντες μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἄξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοι-

indunt. Dominica, sanctis imaginibus restitutis sacra, e palatio violaceis scaramangiis suis et sagis auro intextis veniunt, et ad catechumena S. Sophiae progressi, purpurea dibetesia, et quae ad ea pertinent chlamydes induunt, et cum solenni pompa ingrediuntur; deinde sacro evangelio in catechumenis audito, ad aedes patriarchales discedunt. In festo annuntiationis sanctissimae virginis Deiparae in cubiculo daphnes dibetesia purpurea ac similes tunicas induti, cum processione ad forum, inde post extensam ad templum S. Deiparae chalcoprateorum progrediuntur, ubi purpureis aureisque scaramangiis induti, suisque gladiis, et quibus volunt coronis cincti, adsunt, praelecto vero evangelio, equis circa collum pulchre ornatis domum vehuntur.

CAP: 38.

Observanda in coronatione Imperatoris.

Omnes in mutatoriis procedunt, vestesque senatus omnis, proceres scholarum ac ceterorum officiorum mutant, et vasa seu arma,

πῶν ταγμάτων, καὶ προλαμβάνουσι τὰ σκεύη πρὸς τὸ ὀψι-
 Ms. 89. κκεῦσαι τοὺς δεσπότας. καὶ ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ αὐγουστῆως, φερούων τὸ σκαραμάνγγιον αὐτοῦ καὶ σαγίον πορφυροῦν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐξέρχεται μέχρι τοῦ ὀνόποδος, καὶ γίνεται ἡ 5
 Β πρώτη δοχὴ τῶν πατρικίων ἐν τῇ ὀνοποδίῳ, καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ κατέρχονται μέχρι τοῦ μεγάλου κονσιστωρίου, ἔνθα ἴστανται οἱ ὑπατοὶ κονσιστώριον καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ ἴστανται οἱ δεσπῶται εἰς τὸ κιβώριον, 10 καὶ πίπτουσι οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίοις. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσιν οἱ δεσπῶται τῇ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει ὁ σιλεντιάριος „κελεύσατε” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ ἀποκινουσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ τῶν σχολῶν, τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τοῖς τό- 15
 C ποῖς αὐτῶν ἡλλαγμένα, σφραγίζοντες καὶ μόνον. (B.) Καὶ ὅτε εἰσέλθῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ὠρολόγιον, σηκοῦται τὸ βῆλον, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ μητατωρίῳ καὶ ἀλλάσσει τὸ διβητησίον καὶ τὸ τζιτζάκιον, καὶ βάλλει ἑπάνω τὸ σαγίον καὶ εἰσοδεύει μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἄπει κηροὺς εἰς τὰς ἀργυρᾶς πύ- 20
 λας καὶ εἰσοδεύει ἐν τῇ ναῖῃ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλαίαν καὶ εὐχεται εἰς τὰ ἅγια θυρία, ἄψας κηροὺς, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν ἄμβωνα ἅμα τοῦ πατριάρχου. καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ ὅταν πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ ἐνδύουσι τῷ δεσπό- 25

16. σφραγίζοντα ed.

Dominos comitaturi, depromunt. Paratis omnibus, Imperator scarangio suo et sago purpureo indutus, ex augustali procedit, et cubiculariis eum comitantibus, ad onopodium progreditur, ubi prima receptio solennis a patriciis fit, cerimoniaro dicente: *Iubete*, reliquis acclamantibus: *In multa bonaque tempora*. Inde ad magnum consistorium pergunt, ubi consules et ceteri senatores congregati sunt: ibi Domini in ciborio consistunt, senatores cum patriciis in terram prociidunt. Qui postquam surrexere, Domini praeposito signum dant, quo facto, silentiarius dicit: *Iubete*, ceteri acclamant: *In multa bonaque tempora*. Domini per scholas ad templum procedunt, factiones vero mutata veste in suis stationibus praesto sunt, cruce tantum illos signantes. (II.) Ingressus autem horologium Imperator, velum suspenditur, tunc metatorium, dibetesium et tztizacium induturus ac sagum his superimpositurus, cum patriarcha ingreditur, cereis in portis argenteis accensus, templum petit, inde ad soleam abit, cumque cereis ardentibus ad sacras ianuas precatus, cum patriarcha in ambonem ascendit. Ibi patriarcha preces super chlamyde dicit, quibus fi-

τη. καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμματος αὐτοῦ, καὶ D
 πληρωσας λαμβάνει αὐτὸς ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα, καὶ τί-
 θησιν αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ δεσπότου, καὶ εὐθέως ἀνα-
 κράζει ὁ λαός· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
 5 καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,” τρίτον· εἶτα· „ὁ δεῖνα μεγάλου βασι-
 λέως καὶ αὐτοκράτορος πολλὰ τὰ εἶτη” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ
 φορῶν τὸ στέμμα, κατέρχεται καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ μητατωρίῳ, Ma. 90. a
 καὶ καθέζεται εἰς τὸ σελλίον καὶ εἰσέρχονται τὰ ἀξιώματα,
 πίπτοντες καὶ φιλοῦντες τὰ δύο γόνατα αὐτοῦ. βῆλον α,
 10 οὐ μάλιστα βῆλον β, οἱ πατρίκιοι καὶ στρατηγοί· τρίτον Ed. L. 114
 βῆλον, πρωτοσπαθάριοι· τέταρτον, ὁ τοῦ στρατιωτικοῦ, ὁ
 τῶν ἐξκουβίτων τῶν ἱκανάτων καὶ τῶν νουμέρων, σπαθάριοι,
 συγκλητικοὶ καὶ ὑπατοὶ· πέμπτον, σπαθάριοι· ἕκτον, στρα-
 15 τορες* ἑβδομον, κόμητες τῶν σχολῶν· ἧ, κاندιδάτοι καβαλ-
 15 λαρικῶν· θ, σκρίβωνες καὶ δομέστικοι· ι, ἀσηκῆται, βε-
 στήτορες καὶ σιλεντιάριοι· ιά, μανδάτορες βασιλικοὶ καὶ
 κاندιδάτοι πεζοί· ιβ, κόμητες τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱκανάτων,
 τριβοῦνοι κόμητες τοῦ πλοῦμου. καὶ λέγει ὁ πραιπόσιτος „κε-
 λεύσατε” καὶ ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρό-
 20 νους,” καὶ ἐξέρχονται. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινωνίαν,
 ὡς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν ἑορτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα πλη-
 ροῦνται, καθὼς ἐστιν ἡ συνήθεια. B

4. Tertium ἅγιος deest in ed. 12. Ita corr. Leich., τοῦ ἐξκου-
 βίτου cod. 18. τριβοῦνοι, κόμ. ed. 20. ἐξέρχονται εἰς δὲ
 sine distinctione ed.

nitis, cubicularii eam tollunt Dominumque induunt. Rursus patriar-
 cha preces super corona fundit, quibus peractis, eam sumit et capiti
 Imperatoris imponit, populo statim ter acclamante: *Sanctus, sanctus,*
sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra! Postea: *N. magno*
Imperatori et Augusto multos annos etc. Imperator coronam ge-
 stans, descendit et in mutatorium abit, inque throno sedet, quem
 proceres ingressi adorant eiusque genua osculantur. Sunt autem: ve-
 lum primum, magistri; secundum, patricii et strategi; tertium,
 protospatharii; quartum, scribae castrenses, excubiis et numeris i-
 canatis praefectus, spatharii, senatores et consules; quintum velum,
 spatharii; sextum, stratores; septimum, comites scholarum; octavum,
 candidati equestres; nonum, scribones et domestici; decimum, a se-
 cretis, substitores, silentiarii; undecimum, mandatores imperatorii
 et candidati pedestres; duodecimum, comites numerorum icanato-
 rum, tribuni comites classis constituunt. Tunc praepositus dicit: *Iu-*
bete; ipsi longum faustumque imperium Dominis precati abeunt.
 Omnia autem, quae ad agapen et communionem, ut consuetudo fe-
 storum est, et reliqua pertinent, etiam pro more peraguntur.

Constantinus Porphyg. Vol. I.

13

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεφίμῳ βασιλέως.

Συνήθους ἐορτῆς τελουμένης, καὶ τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ ἀγίᾳ ἐκκλησίᾳ προελεύσειν ποιουμένων καὶ πάντα τὰ συνήθη ταῖς προελεύσειν ἐπιτελουμένων, τῶν δεσποτῶν δὲ ἀνιόντων μετὰ τοῦ πατριάρχου εἰς τὸν ἄμβωνα, (ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται ἂντιμίση, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ τε χλαμύς καὶ τὰ στέμματα,) εἶτα ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος, καὶ μετὰ τῆς εὐχῆς ἐπιδίδωσι ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ. καὶ ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πραιποσίτων ἐνδύουσι τὴν χλανίδα τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐ-¹⁰χὴν ἐπὶ τῶν στεμμάτων, καὶ πρῶτον μὲν ἰδίαις χερσὶ στέφει ὁ πατριάρχης τὸν μέγαν βασιλέα, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ τὸ στέμμα, καὶ στέφει ὁ βασιλεὺς τὸν νεοχειροτόνητον βασιλέα, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ δύο μέρη καὶ λέγουσιν „ἄξιος.” καὶ προσκνυοῦσι τὰ σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ¹⁵ σκεύη μετὰ τῶν βύνδων, ἐστῶτα δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἔνθεν καθεῖθεν, οἱ δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ τὰ μέρη ἴστανται

Δ ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ ἄμβωνος. (B.)

Ms. 90. b Καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώ-²⁰ποις Χριστιανῶν εὐδοκία.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κρά-

7. εἴτε ed. 8. ὁ πατρ. ἐπιδίδ. ed. 10. βασιλέαν cod. Cf. Reisk. annot. ad h. l.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE IMPERATORIS.

Festo pro more celebrato, Dominis cum pompa ad sanctam ecclesiam progressis et omnibus, quae in solenni processu observari debent, observatis, Domini una cum patriarcha ad ambonem veniunt, ubi mensa seu ara, in qua tunica et corona iacent, posita est, preces super veste patriarcha facit, quibus finitis, tunicam magno Imperatori tradit. Is cum praepositis recens creatum Caesarem ea induit, tunc precibus super coronis recitatis, patriarcha suis manibus primum magno Imperatori coronam imponit, is deinde recens appellatum Imperatorem coronat, quo facto, elata voce duae factiones acclamant: *Dignus*. Et adorant sceptrum et reliqua vasa cum bandis, hinc illinc ad dextram et sinistram constituta, dum interea senatores omnes et factiones orientem versus in dextra ambonis parte subsistunt. (II.) Et dicunt cantores: *Gloria in excelsis Deo et pax in terra*; populus eadem ter. Cantores: *Apud homines Christianos beneplacitum*; populus eadem ter. Cantores: *Quod misertus est Deus populi sui*; eadem populus ter. Cantores: *Haec magna Domini dies*;

και· „ὅτι ἤλεθεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ” ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράτται· „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη·” ὁ
 λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς ζωῆς
 τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „αὕτη ἡ
 ἡμέρα καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται·
 „ἐν ἧ τὸ στέφος τῆς βασιλείας·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· Ed. L. 115
 „τῆς κορυφῆς σου ἀξίως περιετέθη·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ
 κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότη πάντων·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ
 κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι τὴν κορυφὴν σου·” ὁ λαὸς
 ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδείξαντί σε βασιλέα·”
 ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντί σε οὐ-
 τως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι
 οὕτως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἀλλ' ὁ στέψας σε, ὁ
 δεῖνα βασιλέα, αὐτοχείρως·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „φυ-
 λλάξει σε εἰς πληθὴ χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ·” ὁ λαὸς ὁμοίως.
 οἱ κράτται· „σὺν ταῖς ἀνγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις·” B
 ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν
 Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰσακούσῃ ὁ Θεὸς
 τοῦ λαοῦ ἡμῶν·” ὁ λαὸς ὁμοίως. (Γ.) Οἱ κράτται· „πολλὰ,
 πολλὰ, πολλὰ·” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά·” οἱ κράτται·
 „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτακράτορες Ῥω-
 μαίων·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῶν χρόνοι·” οἱ κράτται· „πολλοὶ
 ἡμῶν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῶν

7. περιέθετο ed. 8. τῷ θεῷ δεσπ. ed. 9. 10. 11. τῷ θεῷ ed.
 15. πληθὸς ed.

populus eadem ter. Cantores: *Haec dies vitae Romanorum*; populus
 eadem ter. Cantores: *Hoc gaudium et gloria orbis est*; populus ead-
 em ter. Cantores: *In qua corona regni*; populus similiter. Can-
 tores: *Vertici tuo ex merito imposita est*; populus eadem ter. Can-
 tores: *Gloria Deo omnium domino*; populus eadem. Cantores: *Glo-
 ria Deo, qui caput tuum coronavit*; populus similiter. Cantores:
Gloria Deo, qui te Imperatorem ostendit; populus eadem. Can-
 tores: *Gloria Deo, qui te sic ornavit*; populus eadem. Cantores:
Gloria Deo, qui te sic honoravit; populus eadem. Cantores: *Sed
 qui te N. sua manu coronavit*; populus eadem. Cantores: *Custodiet
 te multa tempora in purpura*; populus eadem. Cantores: *Cum Augu-
 stis coniugibus et porphyrogenitis*; populus eadem. Cantores: *Ita
 gloriam et resurrectionem Romanorum*; populus eadem. Cantores:
Exaudiet Deus populum vestrum; similiter populus. (III.) Cantores:
Multos, multos, multos; populus: *Multos annos in multos*. Can-
 tores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum*; populus:
Longa vobis tempora. Cantores: *Longa vobis tempora, famuli Do-*

C χρόνοι." οἱ κράταται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράταται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐτυχία" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράταται „πολλοὶ σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεῦ τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράταται „πολλοὶ σου χρόνοι, θεόστεπτε ὃ δεῖνα" ὃ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράταται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς ἀγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὃ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράταται „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράταται 10 D „ὃ στέψας ὑμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράταται „τούς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὃ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράταται „εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ β μέρη καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων" καὶ τὰ 15 ἔξῃς τῆς εὐφημίας, καὶ ἐπεύχονται καὶ ἐξίσαισι.

Ed. L. 116:

ΚΡΘ. 29.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεφανώματι βασιλέως.

Ms. 91. a

Τῆς συνήθους ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τελουμένης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου προκομάρτυρος Στεφάνου τοῦ ἐν τῷ παλατίῳ 20

16. ἐξισαίνεοδ.

mini; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. Imperator Romanorum*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, N. a Deo coronate*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus et porphyrogenitis*; populus: *Longa vobis tempora*. Cantores: *Spes omnium creator et dominus*; similiter populus. Cantores: *Qui vestra vos manu coronavit*; populus pariter. Cantores: *Tempora vestra augebit cum Augustabus et porphyrogenitis*; populus similiter. Cantores: *In perfectam Romanorum salutem*. His dictis, duae factiones fausta precantur, dicentes: *Multos annos Imperatoribus, et reliquas preces et felicia omnia dicunt, et abeunt*.

CAP. 39.

Observanda in coronatione nuptiali Imperatoris.

Consueto ritu ecclesiastico in S. Stephani primi martyris aede, quae in palatio daphnes est, peracto, coronatisque sponsis, hi per ostagonum et augustale aureamque manum egrediuntur, et magistri

τῆς δάφνης, καὶ τῶν νεονύμφων στεφανουμένων, ἐξέρχονται διὰ τοῦ ὀκταγώνου καὶ τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς χρυσοῦς χειρὸς, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ τε μαγίστροι καὶ πατρικιοὶ ἐν τῷ ἑσοποδίῳ, καὶ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους, γίνεται ἡ συνήθης 5 ἀκολουθία. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὀψικευομένων τῶν νεονύμφων ὑπὸ τε μαγίστρων καὶ πατρικίων καὶ τῆς λοιπῆς πάσηςβ τάξεως, ἔρχονται μέχρι τοῦ σικρέτου τῶν ὑπάτων, καὶ δέχονται ἐκεῖσε πάντες οἱ συγκλητικοὶ ἅμα μαγίστρων καὶ πατρικίων, καὶ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους, γίνεται ἡ συνήθης 10 ἀκολουθία. τὰ δὲ μέρη ἴστανται ἐν τῷ τρικλίνῳ τῶν κανδιδάτων ἔνθεν κἀκεῖθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μανναύρας, καὶ δὴ τῶν νεονύμφων ἐξιόντων τὰς πύλας τοῦ κοινοστωρίου, ἀνδροῦσι τῶν δύο μερῶν τὰ ὄργανα, δηλονότι ἴστανμένων ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τῆς ἀναβάσεως τῶν αὐτῶν γρα- 15 δηλίων. (B.) Καὶ εὐθέως λέγουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι ἄμφω „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ C ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται „ὁ σωτὴρ ἡμῶν, τοὺς δεσπότας φύλαξον πνεῦμα τὸ πανάγιον, πᾶς ἀγούστας σκέπασσον Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν βασιλεῦ νεόνυμφε, Θεοῦ διαφυλάξει σε. ἔντιμε, ἐνάρετε, τριάς κατακοσμήσει σε, καὶ χαρὰν παρεῖξει σοι Θεὸς ὁ ἐπουράνιος, εὐλογῶν τὸν γάμον σου, ὡς μόνος ὑπεραγαθός· ὃς ἐν Κανᾷ τὸ πρότερον τῷ γάμῳ παρεγένετο καὶ ἐν αὐτῷ εὐλόγησε τὸ ὕδωρ ὡς φιλάνθρωπος, καὶ οἶνον ἀπέτέλεσεν ἀνθρώποις εἰς ἀπόλαυσιν, οὗτος

1. ΣΧΟΛ. Χρὴ εἶδέναι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἑστεμμένος στεφανοῦται. (Schol. hoc om. ed.) 16. ἐνώμενοι ed. h. l. et infra, ἐνωμένοι cod. 20. ἐνάριστε ed.

et patricii Imperatorem in onopodio excipiunt, et stantibus ibi sponsis, officium solenne celebratur. Inde in obsequio magistrorum, patriciorum ac reliquorum ministrorum ad secretum usque consulum veniunt, ubi omnes senatores cum magistris et patriciis ipsos excipiunt: ritusque omnes, commorantibus ibi sponsis, pro more celebrantur. Factiones in triclinio candidatorum ab utraque parte prope scalas magnaerae stant, et sponsis per consistorii portas euntibus, organa duarum factionum, quae in sinistra parte loci, ubi ascenditur per scalas, constitutae sunt, pulsantur. (II.) Extemplo cantores duarum factionum exclamant: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos.* Praecentores: *Salvator noster, serva Dominos! Sacrosancte Spiritus, serva Augustas! Domine, vitam eorum ex nostra augm! Imperator ac sponse, Deus te servet! Auguste virtutibus instruce, trinitas te tueatur, Deusque coelestis nuptiis tuis laetitiam addat, ut omnium benignissimus, qui Cananaeis olim nuptiis adfuit, inque ipsis aquas, ut amans hominum, benedixit, et π-*

ἐδλόγησει σε μετὰ τῆς συζύγου σου, καὶ τέκνα σοι δωρήσονται Θεὸς πορφυρογέννητα. αὕτη ἡ ἡμέρα τῆς χαρᾶς τῶν Δ' Ῥωμαίων, ἐν ἣ ἔνυμφεύθη ὁ δεῖνα ἄναξ ὁ δεῖνα τῇ εὐτυχεστάτῃ ἀγούστῃ." (Γ.) Καὶ ἀποκινούντων τῶν νεονύμφων, εἰσέρχονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἰσταμένων τῶν νε-5 ονύμφων ἐν τῷ παστῷ ἐστεφανωμένων, ἀκτολογοῦσι τῶν δύο μερῶν οἱ κράτται, ἡνωμένοι ἄμφω, ,πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς ,πολλὰ ἔτη εἰς πολλά." οἱ κράτται ,καλῶς ἤλθες, ὁ δεσπότης τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς ,καλῶς ἤλθες." οἱ κρά-10 κται ,καλῶς ἤλθες, ὁ δεσπότης, σὺν τῇ ἀγούστῃ" ὁ λαὸς 10 Ed. L. 117, ,καλῶς ἤλθες." οἱ κράτται ,καλῶς ἤλθες, θεοεπίλεχτε ἀγού- Ms. 91. b στα" ὁ λαὸς ,καλῶς ἤλθες." οἱ κράτται ,καλῶς ἤλθες, θεοσκέπτιστε ἀγούστα" ὁ λαὸς ,καλῶς ἤλθες." οἱ κράτται ,κα-15 λῶς ἤλθες, ὁ δεῖνα χαρὰ Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ,καλῶς ἤλθες." οἱ κράτται ,καλῶς ἤλθες, ἡ εὐγένεια τῆς πορφύρας" ὁ λαὸς 15 ,καλῶς ἤλθες." οἱ κράτται ,καλῶς ἤλθες, ἡ ποθουμένη παρὰ πάντας" ὁ λαὸς ,καλῶς ἤλθες." οἱ κράτται ,σὺ ἐκ θείας ψήφου προεχειρίσθη εἰς σύστασιν καὶ ἀνέγερσιν τοῦ κόσμου, σὺ ἐνυμφεύθη ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρᾳ, σὲ εὐλόγησεν ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, στεφανώσας σε τῇ αὐτοῦ παλάμῃ· ἀλλ' ὁ εἰς 20 Βταύτην καλέσας σε τὴν ἀξίαν καὶ συζεύξας σε ὁ δεῖνα τῷ δεσπότη τούς χρόνους σου πληθύνει ἐν τῇ πορφύρᾳ· εἰσα-15 κοῦσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν." (Δ.) Χορὴ γυνώσκειν, ὅτε

15. εὐγενεστάτη ed.

num auxit hominibus ad recreationem, hic tibi adsit et coniugi tuae, detque tibi Deus porphyrogenitos! Haec est dies laetitiae Romanorum, qua nuptias N. Imperator cum N. felicissima Augusta celebravit. (III.) *Abeuntibus sponsis, factiones coenaculum ingredituntur, stantibusque ibi sponsis coronatis, cantores duarum factionum simul exclamant: Multos, multos, multos! populus: Multos annos in multos! Cantores: Pulchre venisti, Domine Romanorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, Domine, cum Augusta! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, a Deo electa Augusta! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, Dei cura, Augusta! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, N. gaudium Romanorum! populus: Pulchre venisti. Cantores: Pulchre venisti, nobilitas purpurae; populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti omnium votis expetita! populus: Pulchre venisti! Cantores: Tu divina sorte ad conservationem salutemque orbis electa fuisti, tu divinitus purpurae coniuncta es! benedixit tibi Deus omnipotens, qui manu sua te coronavit: at is, qui ad hanc te dignitatem vocavit iunxitque cum N. Domino, augeat tempora tua in purpura! Exaudiat Deus populum vestrum! (IV.) Sciendum est,*

μετὰ τὴν ἀκτολογία τῷ δήμῳ, τῶν δεσποτῶν ἀνιόντων πρὸς τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ πρὸς τὸ ἀποθέσθαι τὰ στέμματα καὶ τοὺς στεφάνους, λέγουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν, ἡνωμένοι ἄμφω ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον”

5 ὁ λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. οἱ κράται „ὁ ἐν Κανᾷ Χριστὸς ἐλόγησας τὸν γάμον” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται C „ἐλόγησε τὸ στεφάνωμά σου, ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον.” οἱ κράται „μετὰ συζύγου σου τῆς ὁ δεῖνα” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς ἡμέρας καὶ καιροὺς καὶ χρόνους” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „ἕως ἄκρου γῆρας ὑμῶν ἐν βίῳ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰς δόξαν αὐτοῦ καὶ εἰς σύστασιν τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἔσ 15 „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν” ὁ λαὸς ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” οἱ D κράται ἔσ „Κύριε ὁ τούτους συζεύξας, σὺ αὐτοὺς περίσφιξε.” ὁ λαὸς ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ „ὁ Ms. 92. a 20 Θεὸς ἅγιος, δὸς αὐτοῖς ὁμόνοιαν” ὁ λαὸς ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ „τοῦτο τὸ βασίλειον Κύριε στερέωσον” ὁ λαὸς ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον.” οἱ κράται ἔσ „πνεῦμα τὸ πανάγιον τὸν γάμον ἐπευλόγησον” ὁ λαὸς „πολυχρόνιον,” καὶ ἐξέρχονται. καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέρχονται οἱ

post acclamationes populi, abeuntibus Dominis ad concham thalami, ut sarta et coronas ibi deponant, duarum factionum cantores una voce dicere: *Spiritus sanctissimus nuptiis annuat!* populus eadem ter repetit. Cantores: *Christus, qui nuptiis Cananaeis benedixit;* populus eadem ter. Cantores: *Benedicat connubio tuo, Imperator N.!* populus ter: *Spiritus sanctissime, nuptias prospera!* Cantores: *Cum coniuge tua N.;* populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *In dies, tempora, saecula!* populus ter: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *Usque ad extremam senectutem vestram in hac vita!* populus ter: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Ad gloriam tuam et salutem Romanorum!* populus ter: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum;* populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Domine, qui hos iunxisti, tu ipso serva!* populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Deus sancto, da ipsis concordiam!* populus: *Spiritus sanctissime!* Cantores: *Regnum hoc custodi, Domine!* populus: *Spiritus sanctissime.* Cantores: *Spiritus sanctissime, his nuptiis benedicas!* populus: *In longum tempus etc., et egrediuntur.* Deinde sponsi ad concham thalami coronati abeunt, ubi imperatorius auresus grabatus

νεόνυμφοι ἐστεφανωμένοι εἰς τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἐνθα
Ed. L. 118 ἴστανται ὁ βασιλικὸς χρυσοῦς κράβαττος, καὶ ἀποτιθεῖσιν τὰ
μὲν στέμματα ἐν τῷ αὐτῷ κράβαττῳ, τὰ δὲ στεφάνια κρε-
μῶσιν οἱ τῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου ἐν τῷ πενταπυργίῳ,
ἐν ᾧ ἴστανται ὁ βασιλικὸς κράβαττος· καὶ εὐθέως ἀπέρχον-5
ται οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα, εἰς
τὰ εἰς ἀκούβητα, καὶ ἀκουμβίζουσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Ἀπολογία εἰς τὴν αὐγούσταν.

(E.) „Εὐφημήσωμεν κατὰ χρέως τὴν χαρὰν ἡμῶν τὴν
αὐγούσταν.” οἱ κράκται „πολλοὶ σου χρόνοι, θεοπρόβληται
αὐγούστα” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κρά-
κται· „πολλοὶ σου χρόνοι, εὐτυχιστατὴ αὐγούστα” ὁ λαὸς
B ἐκ τρίτου „πολλοὶ σου χρόνοι.” οἱ κράκται· „πολλοὶ σου
χρόνοι, ἡ σύζυγος τοῦ δεσπότη” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ
σου χρόνοι.” οἱ κράκται· „σὺ ἐκ θείας ψήφου προεχειρί-15
σθης” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράκται „εὐλόγησεν
ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράκται·
„σὺ ἐνυμφεύθης ἐκ Θεοῦ τῇ πορφύρῃ” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου
ὁμοίως. οἱ κράκται· „στεφανώσας σε τῇ ἰδίᾳ παλάμῃ” ὁ
λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράκται· „ἀλλ’ ὁ εἰς ταύτην κα-20
λέσας σε τὴν αἴλιαν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράκται·
„καὶ συζεύξας σε ὁ δεῖνα τῷ δεσπότη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’.
οἱ κράκται· „τοὺς χρόνους σου πληθύνει σὺν τῷ δεσπότη”

2. ἀποτιθεῖσι ed. 18. νυμφεύθης ed.

stat, in quo coronas reponunt: corollas vero officiales cubiculi in penta-
pyrgio, ubi imperatorius grabatus positus est, suspendunt, et statim
Domini per porticum ad XIX accubitus quasi ad amores transeunt, et
mensae ibi accumbunt.

ACCLAMATIONES AD AUGUSTAM.

(V.) Bene precemur, ut decet, gaudio nostro, Augustae! Cantores: Longa tibi tempora, a Deo promota Augusta! populus ter: Longa tibi tempora! Cantores: Longa tibi tempora, felicissima Augusta; populus ter: Longa tibi tempora. Cantores: Longa tibi tempora, coniux Domini! populus ter: Longa tibi tempora. Cantores: Tu divino suffragio electa es; populus eadem ter. Cantores: Benedixit Deus omnipotens; populus eadem ter. Cantores: Tu Dei gratia cum purpura coniuncta es; populus eadem ter. Cantores: Qui te manu sua coronavit; populus eadem ter. Cantores: At qui te ad hanc dignitatem vocavit; populus haec ter repetit. Cantores: Teque cum Domino N. coniunxit; populus eadem ter. Cantores: Tempora tua

ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „εἰσακούσιν ὁ Θεὸς C
 τοῦ λαοῦ ὑμῶν” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται·
 „ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβεστάτης αὐγουστής πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λα-
 ὸς „πολυχρόνιον.” (ς.) Εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι λέγεται καὶ
 5 τοῦτο γεγονέναι ποτὲ, ὅτι μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰ μέρη τῆν
 προῤῥηθεῖσαν ἀπτολογίαν πρὸ τῶν γραδηλίων τῆς ἀναβάσεως
 τῆς μαναύρας προανέρχονται τὰ δύο μέρη, καὶ οἱ μὲν Βένε-
 τοι ἀνέρχονται εἰς τὰ σκάμνα τὰ ἱσταμένα ἐν τῷ τῆς μαναύ-
 ρας ἀναδενδραδίῳ ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἀπόκρισιν μὴ δεχόμε- Ms. 92. b
 10 σοι, λέγουσιν οἱ κράται κατάλεγμα „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βα- D
 σιλέων” καὶ ὁ λαὸς ἀποκρίνεται τὰ ὀφειλόμενα τοῦ καταλέ-
 γματος. καὶ μετὰ τὸ στήναι τοὺς νεονύμφους γίνεται δοχή·
 α, καὶ λέγουσιν οἱ κράται καὶ ὁ λαὸς τὰς προῤῥηθείσας ἀ-
 πτολογίας. καὶ πάλιν μετὰ μικρὸν τῆς τοιαύτης δοχῆς, γί-
 15 νεται δοχή β, καὶ δέχονται οἱ Πράσινοι ἀπὸ μικροῦ διαστήμα-
 τος ἐν τῷ αὐτῷ ἀναδενδραδίῳ, καὶ τῶν νεονύμφων ἱσταμένων,
 λέγουσιν οἱ κράται καὶ ὁ λαὸς τὰς προῤῥηθείσας ἀπτολογίας,
 καὶ μετὰ ταῦτα ἐπακολουθεῖ ἡ τάξις, καθὼς προείρηται. χρῆ
 δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἐκαινουργήθη τοῦ γί- Ed. L. 119
 20 νεσθαι τὸ στεφάνωμα τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ναῷ τοῦ παλατιοῦ
 τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρον· καὶ δὴ τῶν νεονύμφων
 ἐξιόντων διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, δηλονότι ὀψικευομένων ὑπὸ
 τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγίστρων καὶ πατρικίων, μελ-

4. ὅτι λέγεται om. ed. 5. γεγονέναι conl. B., γέγονε cod. et ed.
 10. τῷ βασιλεῖ ed. 19. τοῖς om. ed. τὸ γίνεσθαι ed.

*Dominique augeat; populus eadem ter. Cantores: Exaudiat Deus
 populum vestrum; eadem populus ter. Cantores: N. pietissimae
 Augustae multos annos; populus: In multos annos etc. (VI.) Ob-
 servandum vero est, et illud olim contigisse tradi, ut, postquam fac-
 tionem dictam actorum formulam ante scalam, qua ad magnaurem
 ascenditur, finierunt, duae factiones praecederent, et Veneti qui-
 dem ad scamna, in loco magnaure arboribus consito hinc inde posi-
 ta, abirent, nec responsum ad cantum suum acciperent, cantores
 vero has deinde acclamationes recitarent: *Multos annos Imperatori-
 bus; quibus populus, quae responderi solent, responderet. Postquam
 sponsi constitere, prima receptio fit, et cantores populusque dictas ac-
 clamations recitant. Post hanc receptionem secunda a Prasinis parvo
 intervallo in eodem arboreto instituitur, sponsisque consistentibus,
 cantores populusque, uti diximus, acclamant, quo facto, ritus, de
 quibus supra, celebrantur. Ceterum recentiori aetate id novum in-
 stitutum est, ut nuptialis Imperatoris coronatio in templo palatii sa-
 crosanctae Virginis Deiparae Phari perageretur: et sponsi per aureum**

λάντων αθῶν ἐξιέναι τὰς ἀργυρᾶς τοῦ χρυσοτρικλίνου πύλας, ἀλλεῖ τὸ χρυσοῦν ὄργανον, καὶ τὰ μέρη ἀκτολογοῦσι, καθὼς προείρηται.

ΚΕΦ. μ΄.

Ἵσα δει παραφυλάττειν ἐπὶ σταψίμῳ ἀυγούστης.

5

B Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἀυγουστέα, φορῶν τὴν γλαμύδα ἐστεμμένον, καὶ ποιεῖ προαγωγὰς, καὶ περὶ ὄραν τρίτην καθέζεται μέσον τοῦ τρικλίνου. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ βεργίων, καὶ προσκαλεῖται βῆλον ἁ, τοὺς μαγίστρους β, πατρικίους γ τρίτον, τοὺς συγκλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κανδιδάτους, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ στρατηλάτας, βῆλα βῆλα. ὁ δὲ πατριάρχης ἔρχεται διὰ τῆς δάφνης, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ ἐκδέχεται τοὺς δεσπότες, καὶ ὅτε εἰσέλ-

15

C θῶσι τὰ βῆλα πάντα καὶ πληρωθῶσι, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἀπέρχεται καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν ἀυγουστέα. καὶ ἐξέρχεται ἡ βουλομένη στεφθῆναι, ὀψικεομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐγείρονται οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται ἔνθα ἴστανται τὸ

20

Ms. 93. a ἀντιμίσιον ἅμα τοῦ πατριάρχου, καὶ τῆς ἀυγούστης φοροῦ-

5. τῆς ἀυγ. ed.
στρατηλάτων ed.

7. προσαγορᾶς ed.

9. ἡ om. ed.

13.

triclinium cum obsequio cubicull, magistrorum et patriciorum egressi, dum e portis aurei triclinii argenteis procedere volunt, organum aureum pulsatur, et factiones, quas diximus, acclamationes recitant.

CAP. 40.

Observanda in coronatione Augustae.

Egreditur Imperator ad augusteum, corona et chlamyde ornatus, promotiones facit et circa horam tertiam in medio triclinio residet. Cerimoniarum vela, uti mos est, ordinat, praepositus vero, signo a Domini dato, cum ostiariis virgisque prodit, ac velum primum, magistros; secundum, patricios; tertium, senatores, deinde consules, comites, candidatos, expraefectos ac belli duces, singulos in velis suis, accessit. Patriarcha per daphnem ad S. Stephani, Dominus excepturus, venit, ac velis omnibus ingressis nulloque deficiente, Domini praeposito signum dant, qui abit, patriarcham vocat et augusteum ingreditur. Tunc Domina corona ornanda, a cubicularius stipeta, procedit; Domini surgunt et ad locum, ubi ara reposita

σης μαφόριον, ποιεῖ ὁ πατριάρχης τὰς συνήθεις εὐχάς. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, ἐκδύουσι τὴν αὐγούστην τὸ μαφόριον, καὶ ἐνδύουσι αὐτὴν οἱ δεσπότες τὴν χλαμύδα, καὶ αὐτοὶ ποιεῖ εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τοῦ στέμματος, καὶ μετὰ τὴν πληρωσὴν τῆς εὐχῆς λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὸ στέμμα καὶ ἐκιδέδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ κείνος τίθει αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς αὐγούστης, καὶ συντάσσεται ὁ πατριάρχης μετὰ τοὺς δεσπότες, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ ὀκταγώνου κοιτῶνος, καὶ καθίζονται οἱ δεσπότες καὶ ἡ αὐγούστη ἐπὶ σελλίων εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, ἡ δὲ αὐγούστη ἐπὶ τὸ εὐάννημον μέρος τοῦ ἁγίου Στεφάνου. (B.) Καὶ εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, κρατούμενοι ὑπὸ σιλενταρίων, πίπτοντες καὶ φιλοῦντες πρὸς δύο γόνατα αὐτῶν, καὶ ἀπευχαριστοῦντες, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐχαριστία, νεύουσι οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ κείνος λέγει „κελεύσατε“ καὶ ἐπεύχονται πάντες „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ ἐξέρχονται. καὶ εὐθὺς εἰσέρχεται τὸ σέκρετον τῶν γυναικῶν, βῆλον α', αἱ ζωστιαί· βῆλον β', αἱ πατρίκιαί· βῆλον γ', αἱ πρωτοσπαθάριαί Ed. l. 120 καὶ σπαθάριαί· βῆλον δ', ὑπάτισαι· βῆλον ε', στρατώρισαι· βῆλον ε', κομήτισαι, κανδιδάτισαι· βῆλον ζ', σκριβώνισσαι, δομειστικίσαι· βῆλον η', σιλενταρίσαι· βῆλον θ', μανδατόρισαι βασιλικαί, κομήτισαι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκανάτων· βῆλον ι', τριβούνισσαι κομήτισαι πλοῦμων· βῆλον ια', πρωτικτόρισαι, κεντάρχισσαι. εἰσέρχονται κατὰ τὰ

10. εὐάννημον deest in cod. 14. ἐπληρώθη ed. 20. κανδιδάτισαι om. ed. et mox pro σκριβώνισσαι — βῆλον η' habet βεστητόρισαι, η'. 23. τριβούνισσαι, κομήτισαι ed.

est, cum patriarcha abeunt, et Augusta maforium gestante, preces solennes patriarcha recitat. His finitis, Augustae maforium exuunt, eamque chlamyde Domini vestiunt, statimque patriarcha super coronam precatur: quo facto, coronam Imperatori tradit, qui eam Augustae imponit: ille Domini se adiungit, et sic per cubiculum octangulum Domini et Augusta digressi, in thronis, illi in dextro, haec in sinistro latere S. Stephani, consident. (II.) Tunc patricii ac ceteri omnes, a silentiariis sustentati, procidunt eorumque genua osculantur et gratulantur, finitaque gratulatione, Domini praesposito signum dant, is dicit: *Iubets*; precantur omnes: *In longa bonaque tempora*, et sic egrediuntur. Et statim secretum feminarum intrat, velum primum, zostae; velum secundum, patriciae; tertium, protospathariae ac spathariae; quartum, consulares; quintum, stratorissae; sextum, comitissae, candidatissae; septimum, scribonissae, domesticissae; octavum, silentiariissae; nonum, mandatorissae imperatoriae, comitissae numerum; decimum, tribunissae comitissae rei navalis;

ξιν, προσκυνῶσαι τὰ δύο γόνατα τῶν δεσποτῶν ὁμοίως καὶ τῆς αὐγούστης, καὶ ἴστανται κονισσιῶριον, καὶ νεύουσι οἱ δεσπῶται τῷ προκποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ τῶν ταγματῶν Β καὶ τῶν νομῆρων καὶ τὰ σκευῆ πάντα ἐτοιμῶνται εἰς τὸς τριβουνάλιον τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, οἱ δὲ συγκλητικοὶ εἰς τὸν πόρτικα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. καὶ ἐξέρχεται ἡ αὐγούστα, ὄψικευομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ συνεξέρχονται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ δεσπῶται μὲ-

Ms. 93. b χρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς, καὶ ὑποστρέφουσι. καὶ ἐξελεύσασθαι αὐτῆς εἰς τὸ ὄνοπόδιον, πίπτουσι οἱ πατρίκιοι μετὰ τῶν λοιπῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσι τῷ τῆς κατωστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ὄψικεύουσι αὐτὴν μέχρι τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ τριβουναλίου. καὶ κατέρχονται οἱ ὑπάτοι καὶ 15

C οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὰ βάρθρα ἐνθεν κάκειθεν, καὶ δεικνουῦσης αὐτῆς τὴν ὄψιν, ἀνακράζουσι τὰ μέρη „ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.” καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεφίμαρ ἀρμόζοντα, καὶ λαμβάνει ἡ αὐγούστα κηρὸς, καὶ ἄπεισθαι 20

πρὸς τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ εὐφημεῖ ὁ λαὸς τοὺς δεσπῶτας, εὐφημεῖ καὶ τὴν αὐγούσταν, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία, προσκυνεῖ ἡ αὐγούστα ἐνθεν κάκειθεν, καὶ ὑποστρέφει διὰ

2. ἴστανται ed. 17. αὐτῆς τὴν ὄψιν R., αὐτὴν ὄψιν cod., αὐτὴν ὄψικευομένην ed. 22. ἢ om. ed.

undecimum, protectorissae, centurionum uxores. Hae omnes ordine ingressae, Dominorum aequae ac Augustae genua venerantur, et consistorio adstante, signum praeposito Domini dant, qui dicit: *Iubete*, deinde egrediuntur. Reliqui ex urbis incolis ordinibus et numeris, aequae ac vasa omnia, in tribunali XIX accubituum ordinantur: patricii in onopodio, senatores in porticu XIX accubituum stant. Augusta a cubiculo stipata egreditur, unaque cum ipsa Domini ad auream manum procedunt ac revertuntur. - Ipsa vero onopodium ingressa, patricii cum ceteris senatoribus procumbunt, et postquam surrexere, signum cerimoniariorum dant, qui dicit: *Iubete*, reliqui faustum ac diuturnum imperium apprecati, ipsam ad solarium tribunalis comitantur. Tunc consules ac reliqui senatores descendant, patricii vero hinc illinc in scala stant, dumque ipsa vultum suum ostendit, factiones exclamant: *Sanctus! Sanctus! Sanctus! Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* Deinde factiones ea, quae coronationi con-

acta recitant, Augusta cereos ad venerandam crucem accendit, cuius vero et Domini et Augustae fausta apprecatur, quo

τοῦ ἀγνουστέως ὀψικενομένη· οἱ δὲ ὕπατοι ἴστανται εἰς τὸν πόρτικα, οἱ δὲ πατρίκιοι μέχρι τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ δίδονται μίνας.

D

Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεψίμῳ ἀγνούστης.

5 Τῆς συνήθους πάσης τάξεως τελομένης τοῦ στεψίμου ἐν τῷ τρικλίτῳ τοῦ ἀγνουστέως, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον ὀψικενομένης τῆς ἀγνούστης ὑπὸ πάσης τῆς συγκλήτου, οἱ μὲν τῆς συγκλήτου δέξρονται διὰ τοῦ μεγάλου πυλῶνος τοῦ τριβουναλλίου, οἱ δὲ τῶν ταγμάτων ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς, τὰ τε σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκεῦη μετὰ καὶ τῶν λαβούρων, τὰ δὲ δύο μέρη ἅμα ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκήπτρων καὶ σκευῶν καὶ βάνδων. καὶ δὴ τῆς ἀγνούστης ὀψικενομένης ὑπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τῆς λοιπῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου, καὶ τὸ ἐξελθεῖν αὐτὴν καὶ στηῆναι ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ, κράζουσι τὰ δύο μέρη „ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος.” καὶ εὐθέως προσκυνοῦσι τὰ τε σκήπτρα καὶ σκεῦη μετὰ τῶν βάνδων. καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράται· „ὅτι ἠλέησεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ” Ms. 94. a ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἢ μεγάλη” ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται· „αὕτη ἡ ἡ-B

facto, in utroque latere Augustæ adorat, perque augusteum una cum obsequio revertitur. Consules in porticu, patricii ad auream usque manum stant, et missa datur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE AUGUSTÆ.

Universo coronationis ordine in triclinio augustei pro more peracto, dum Augusta ab universo senatu, ut solet, stipata, inde procedit, senatus quidem per magnam portam tribunalis procedit, tagmatum autem seu numerorum praecepti in eodem tribunali, ubi crux, sceptrum ac reliqua vasa cum labaris stant, et ante sceptrum, vasa ac banda duae factiones. Porro Augusta, a praepositis et reliquis cubiculo adscriptis cincta, dum procedit et in solarium subsistit, factiones acclamant: Sanctus, sanctus, sanctus! statimque sceptrum et vasa cum bandis prociidunt. Cantores dicunt: Gloria in excelsis Deo et pax in terra! eadem populus ter. Cantores: In hominibus Christianis beneplicitum! eadem populus ter. Cantores: Quoniam Deus populi sui misertus est; populus similiter. Cantores: Haec est magna dies Domini; populus eadem ter. Cantores: Haec est dies vitae Ro-

μέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων· ὁ λαὸς ἐν τρίτῳ ὁμοίως. οἱ κράτται· „αὐτὴ ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου·” ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἐν ἧ τὸ στέφος τῆς βασιλείας τῆ κορυφῆ σου ἀξίως περιετέθη·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων·” ὁ λαὸς ὁμοίως 5 ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδελφάντι σε βασιλισσαν·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ στέφανι τὴν κορυφὴν σου·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκῆσαντι οὕτως·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „ἀλλ' ὁ στέφας σε δὲ 10 δεῖνα αὐτοχείρως·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· C „φυλάξει σε εἰς πλήθῃ χρόνων ἐν τῇ πορφύρῃ·” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ἡμῶν·” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. 15

Ἀκτολογία εἰς τοὺς βασιλέας.

Οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ·” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά·” οἱ κράτται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι·” οἱ κράτται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ αὐτοκράτορος Κυρίου·” ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι·” οἱ κράτται· πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐτυχία·” ὁ λαὸς „πολλοὶ

16. εἰς τοὺς βασιλέας R. em. ex sigl. cod., εἰς τὴν βασιλισσαν ed.

manorum; populus eadem ter. Cantores: *Hasc est gaudium et decus orbis*; populus eadem ter. Cantores: *In qua corona regni tuo vertici ex merito imposita est*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo, omnium Domino!* sic populus ter. Cantores: *Gloria Deo, qui te Imperatricem ostendit*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo, qui verticem tuum coronavit*; populus eadem ter. Cantores: *Gloria Deo, cui hoc ita visum fuit*; populus eadem ter. Cantores: *Sed qui sua manu te N. coronavit*; populus eadem ter. Cantores: *Servet te longum tempus in purpura*; populus eadem ter. Cantores: *In gloriam et salutem Romanorum*; populus eadem ter. Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum*; populus eadem ter.

ACCLAMATIO AD IMPERATORES.

Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos.* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* populus: *Longa vobis tempora.* Cantores: *Longa vobis tempora, servi Domini!* populus: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum!* populus: *Longa vobis tempora!* Can-

ἡμῖν χρόνοι." οἱ κράτεις· „πολλοὶ σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεύς τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράτεις· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, δεσπότηι, σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." 5οὶ κράτεις· „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου. οἱ κράτεις· „ὃ στέψας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτεις· „τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτεις· „εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." Ed. L. 122
 10 καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ δύο μέρη, καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων" καὶ τὰ ἐξῆς τοῦ καταλέγματος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεύχονται καὶ ἐξιοῦσιν.

ΚΕΦ. μα'.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ ἀγούσῃς καὶ στεφανώματος.

Πρὸ μιᾶς δίδεται ἀπόκρισις ἀλλαξίμων, καὶ τῇ ἐξῆς τάχιον προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοί, καὶ ἀλλάσσουν ἐν Β τῷ κοινοιστωρίῳ, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότηι, ἀνέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ σεκρέτου εἰς τὴν χρυσῆν Ms. 94. b
 20 χεῖρα, καὶ τιθέασι σελλία εἰς τὸν ἀγούστέα, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότηι ἐστεμμένοι, καὶ δέχονται τὸ σέκρετον βῆλα, βῆλα, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸ σέ-

12. ἐξίσιν ed. 22. βῆλα om. ed.

tores: *Longa tibi tempora, N. Imperator Romanorum! populus: Longa tibi tempora! Cantores: Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus et porphyrogenitis! populus: Longa vobis tempora! Cantores: Sed omnium creator et dominus; populus eadem ter Cantores: Qui sua vos manu coronavit; populus eadem. Cantores: Tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat! populus similiter. Cantores: In perfectam salutem Romanorum. Postea duae factiones accinunt: Multos annos Imperatoribus! et reliqua acclamationis. Quibus peractis, fausta apprecati abeunt.*

CAP. 41.

Observanda in Augustae coronatione et nuptiis.

Pridie unius diei mandatum de mutatoriis datur, sequenti omnes senatores statim procedunt vestesque in consistorio mutant, patricii quoque et ceteri secretarii, si ita Dominis videtur, ad auream manum ascendunt, thronosque in augusteo reponunt, in quibus Domini coronati consistunt et secreti vela pro more excipiunt. Univer-

κρετον ὄλον, συνεισέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἄλλων πέντε σιλεντιαρίων ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κἀκείθεν, καὶ νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸν ἀγούστέα, καὶ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τὸν πατριάρχη⁵ γην ἐγείρονται οἱ δεσπότες καὶ δέχονται αὐτόν. καὶ ὀπισθεν C τῶν βασιλικῶν σελλίων ἴσταται ἀντιμίσιον, ἔνθα κεῖται ἡ βασιλικὴ χλαμύς, καὶ στάντος τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ ἀντιμίσιον, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὁ κληρὸς τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου, καὶ ἰο¹⁰ ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ σεκρέτου ἐπὶ τὸ τῆς ἀψίδος μέρος. καὶ εὐθέως νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὴν ἀγούσταν ἀπὸ μαφορίου, φοροῦσαν καὶ στιχάριον βασιλικόν, διὰ τοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἀγίου Στεφάνου εἰς τὸν ἀγούστέα, οὔσης αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα ἔνδον τοῦ ὀκταγώνου,¹⁵ πρὸς τοὺς δεσπότες, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ πατριάρχης τὴν D εὐχὴν εἰς τὴν χλαμύδα. (B.) Καὶ ὅτε ἡ εὐχὴ παρὰ τοῦ πατριάρχου τελεῖται, λαμβάνει ἡ ἀγούστα κηρούς, καὶ πληρωθείσης τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσι τοὺς κηρούς τῷ πριμικηρίῳ εἴτε τῷ ὀστιαρίῳ, καὶ ἀποσκεπάζουσιν οἱ δεσπότες τὸ μαφό²⁰ ριον τῆς ἀγούστης, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸ οἱ κουβικουλάριοι ἀπλοῦντες αὐτὸ γύροθεν αὐτῆς. καὶ λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπότης, καὶ εὐθέως περιτιθέασιν οἱ δεσπότες τὴν χλαμύδα τῇ ἀγούστῃ, καὶ φιβλά-

13. στιχάριον βασιλικόν ed.

so secreto adstante, cerimoniarius et quinque alii silentiaril post secretum ab utroque latere intrant, signoque ab Imperatore praeposito dato, S. Stephani templum ingrediuntur: tunc patriarcha accersitur, ut ad augusteum veniat: quo facto, Domini surgunt eumque suscipiunt. Post thronos Imperatorios antimensium stat, in quo chlamys Imperatoria iacet, ad quod cum patriarcha accessit, Imperator praeposito signum dat, et intrant episcopi et clerus secreti patriarchalis, et a tergo Imperatorii secreti ad apsidis partem consistunt. Tunc mandato Imperatoris praepositus Augustam, praeter maforium vestem adstrictam, quam sticharium Imperatorium vocant, gestantem, per S. Stephani porticum ad augusteum, cum antea in cubiculo interiori octanguli fuisset, ad Dominos ducit, et statim patriarcha preces in chlamydem recitat. (II.) Interea, dum patriarcha precatur, Augusta cereos sumit, et precibus finitis, eos primicerio seu ostiario tradit: Domini maforium Augustae exuunt, quod cubicularii sumunt et circa ipsam complicant. Patriarcha vero chlamydem Dominis tradit, qua statim Augustam induunt, ipsique fibulis eam connectunt; hic

ποισιν αὐτὴν οἱ αὐτοὶ, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμμα-
 τος καὶ τῶν πρεπενδουλίων, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πα-Ed. L. 123
 τριάρχης, ἐπιδίδωσι τὸ στέμμα τοῖς δεσπόταις, καὶ οἱ δεσπότες
 ἐπιτιθέασιν αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγούστης. ὁμοίως ἐπι-
 δίδωσιν ὁ πατριάρχης καὶ τὰ πρεπενδούλια τοῖς δεσπόταις, καὶ
 κρημῶσιν αὐτὰ οἱ δεσπότες ἐν τῷ στέμματι τῆς ἀγούστης, Ms. 95. a
 καὶ εὐθέως εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον
 καὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὸ σέκρετον τοῦ πατριάρχου, καὶ τίθεται
 σελλίον ἄλλο λόγῳ τῆς ἀγούστης, καὶ εὐθέως καθέζονται αἱ
 10 δεσπότες καὶ ἡ ἀγούστα. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσάγονται παρὰ
 τοῦ τῆς καταστάσεως πάντες, προσκυνοῦντες τὰ γόνατα τῶν
 δεσποτῶν καὶ τῆς ἀγούστης, καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι πάν-
 τας τοῦ σεκρέτου, ἴστανται καὶ οἱ σιλεντιᾶριοι, καὶ εἰσάγει B
 αὐτούς ὁ τοποτηρητὴς τῷ κόμητι τῶν ἀδμησιόνων, καὶ προσ-
 15 κυνοῦσι καὶ ἴστανται ὀπισθεν, καὶ προσκυνεῖ καὶ ὁ τῆς κα-
 ταστάσεως, καὶ εὐθέως λαμβάνει νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν
 ὁ πραιπόσιτος καὶ λέγει „κελεύσατε,“ καὶ ἐξέρχονται ἐπευ-
 χόμενοι, καὶ ἀπέρχονται οἱ πατρίκιοι εἰς τὸ ὄνοπόδιον, καὶ
 οἱ ὕπατοι εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἐθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται
 20 κοκονοιστώριον εἰς τὸ σχιστὸν βῆλον, οἱ δὲ κόμητες καὶ οἱ καν-
 διδάτοι καὶ οἱ δομέστικοι καὶ οἱ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ
 τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν. καὶ ἐξελ-
 θόντος τοῦ σεκρέτου ἀπὸ τοῦ πόρτηκος τοῦ ἀγουστέως, εὐ-
 θέως εἰσάγει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἑτέρου σιλεντια-

24. καὶ τοῦ σιλεντ. ed.

rursus super corona vittisque precatur, finitisque precibus, coronam
 Dominis tradit, qui ipsam capiti Augustae imponunt. Eodem modo
 patriarcha ipsis vittas dat, quas coronae Augustae appendunt, mox
 patriarcha S. Stephani aedem una cum episcopis et secreto suo in-
 trat, alius thronus Augustae ponitur, statimque Domini cum Augusta
 consistit. Deinde omnes, Imperatores et Augustam adoraturi, a ce-
 rimoniario adducuntur, et postquam secretum adoravit, silentiarii
 adsunt, et per vicarium ad comitem admissionum adducti, adorant,
 deinde a tergo astant, magister cerimoniarum adorat, praepositus
 vero, signo a Domino accepto, dicit: *Iubete*. Et sic fausta precantes
 egrediuntur, abeuntque patricii ad onopodium, consules ad triclini-
 um XIX accubituum et ante fissum velum, comites vero, candidati,
 domestici ac reliqui in tribunali et ante vasa consistunt. Egresso
 autem secreto e porticu augustei, cerimoniarius et alius silentiarius
 statim vela adducunt, primam senatoriam manu ducentes, quam re-
 liquae sequuntur, coram quibus ostiarius cum virgis procedit, et
 postquam his signum dedit, ter procidunt. Omnes vero a silentia-

Constantinus Porphy. Vol. I.

14

Ἐπισημοῦ, κρατοῦντες τὴν πρώτην τῶν συγκλητικῶν, καὶ ὄπισθεν αἱ λοιπαὶ ἀκολουθοῦσαι, ἔμπροσθεν δὲ ὀστιάριος μετὰ βεργίου, καὶ ἔνθα νεύσει, προσκυνοῦσι τρίτον. καὶ εἰσάγονται αἱ προῤῥηθεῖσαι ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμεναι, καὶ προσκυνοῦσι τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, ὁμοίως καὶ τῆς ἀγούστης,⁵ καὶ ὅτε πληρώσουσιν αἱ συγκλητικαὶ τὴν προσκύνησιν, ἐξέρχονται αὐταὶ εἰς τὴν χρυσὴν χεῖρα καὶ ἴστανται ἔνδοθεν τῆς κορτίνας. καὶ τῆς ἀγούστης ἐξελεύσεως εἰς τὴν χρυσὴν χεῖρα, εἰσέρχονται ὄπισθεν αὐτῆς αἱ πατρίκιαι καὶ αἱ λοιπαὶ συγκλητικαί, καὶ ἐξέρχεται ἡ ἀγούστα ἐν τῷ ὄνοπόδιῳ, ὀψι-¹⁰κευομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κομισιτώριον εἰς τὸ αὐτὸ ὄνοπόδιον, καὶ στάσης αὐτῆς, πίπτουσιν οἱ πατρίκιοι. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπέυχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (Γ.) Καὶ¹⁵ Ms. 95. b ἀποκινουῦσιν ὀψικεύοντες, καὶ αἱρεται ἡ κορτίνα ὑπὸ δύο σιλεντιαρίων, καὶ ἴστανται πάλιν ἡ ἀγούστα εἰς τὸ δικιόνιον, καὶ πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ ἅμα τοῖς πατρίκιοις, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπέυχονται. καὶ ἀποκινεῖ ἡ σύγκλητος,²⁰ Ed. L. 124 καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν καθεῖθεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν βάθρων, καθὼς ὀψικεύουσιν. οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων κατέρχονται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς καὶ τὰ σκήπτρα, λάβουρά τε ἅμα καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν, τὰ δὲ δύο μέρη ἐν²⁵

2. ὁ ὀστιάριος. ed. 17. δικιόνιον cod. 20. συγκλητικὴ ed.

riis stipulae accedunt, et Imperatorum aequae ac Augustae genua venerantur, peracta vero adoratione, senatorum feminae ad auream manuum abeunt et intra cortinam subsistunt. Augusta ad eundem locum digressa, patriciorum ac reliquorum senatorum uxores post ipsam intrant: inde, cubiculo comitante, ad onopodium pergit, ubi patricii consistorium constituunt et adstantem augustam adorant. Ipsa surgentibus, praepositus ceremoniarum signum dat, et dicit: *Iubete*, ceteri faustum ac diuturnum imperium apprecantur. (III.) Dum hi ex onopodio in obsequio abeunt, cortina a duobus silentiariis tollitur, Augusta rursus in dicionio subsistit, senatores vero una cum patriciis adorant, ipsisque surgentibus, praepositus silentiario signum dat, et dicit: *Iubete*, ceteri pro more acclamant. Inde senatus discedit, et per mediam tribunalis portam progressus, in superiori scalae parte ab utroque latere, ut in obsequio, adstat, ceterorum vero officiorum principes ad idem tribunal, ubi crux, sceptrum, labara cum ceteris vasis, duabus factionibus ac omni reliqua turba

τῆ ἄμα, καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ταγματίων ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ σύγκλητος ἄμα τοῖς πατρικίοις καὶ σταῶσιν, ἀναφαίνει ἢ ἀγούστα, ὀδηγουμένη ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ πριμικηρίου, καὶ στάσης αὐτῆς εἰς τὴν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ ἅπαν τοῦ λαοῦ. „ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,” καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῆ στεψίμῳ ἄρμόζοντα. καὶ ἀποκινεῖ ἢ ἀγούστα ἀπὸ τῆν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, καὶ ὅτε ἀπέλθῃ εἰς τὸ μέσον κάγκελον, ἴσταται, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁδοιῶριος ζυγῆν κηρὸς, καὶ λαβοῦσα τοὺς κηρὸς ποιεῖ προσκύνησιν ἐπὶ τὸν σταυρον, καὶ εὐθέως πίπτουσιν οἱ ἄρχοντες καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὴν καὶ τὰ σκευὴ πάντα, σκῆπτρα, λάβουρα καὶ τὰ λοιπά. καὶ ὅτε πληρώσουσιν τὰ μέρη τὰ ἅκτα ἰστίης ἀναγορεύσεως, καὶ εἴπωσι. „τοῦτο τὸ βασίλειον, Κύριε, στερέωσον.” (Α.) Εὐθέως εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται κονισσιτώριον μέσσοι τοῦ δικιονίου καὶ ὄνοποδίου, αἱ δὲ συγκλητικαὶ γυναῖκες ἀκολουθοῦσαι, ὅτε ἀποκινήσει ἡ σύγκλητος τὴν ἑσῶ, μεθίστανται αἱ γυναῖκες καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ τοὺς ἐλεφαντίνους πυλῶνας τοῦ καστρησιάκου, καὶ ἐκδέχονται ἐκεῖσε, μέχρις ἂν εἰσέλθῃ ἡ ἀγούστα εἰς τὸν ἀγουστέα. ἡ δὲ σύγκλητος ἴστανται, μέχρις ἂν πληρώσῃ τὰ μέρη „πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ ἕξῃς, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐφημίαν τὰ μέρη, προσκυνεῖ Ms. 98. a

9. ἀπὸ τὴν conl. R., ἐπὶ τὴν cod. et ed.
ed. εἴπωσι. 23. πολλὰ ἔτη ed.

15. Pro καὶ εἴπωσι

adsunt, descendunt, praefecti turmarum suas stationes ante vasa occupant. Dumque senatus et patricii egressi adstant, Augusta a praeposito et primicerio adducta, comparet, eique, in medio solario adstanti, factiones et omnis populus acclamant: *Sanctus, sanctus, sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra!* recitant deinde factiones laudes coronationi aptas. Postquam Augusta e medio solario excessit, ad medios cancellos subsistit, ubi ostiarius duos ipsi cereos tradit, quos manu tenens, ad crucem adorat, quo facto, proceres, vasa omnia, sceptrum, labara et reliqua in genua procumbunt, et ipsam venerantur. Postremo, actis inaugurationis completis, postquam factiones precatae sunt: *Regnum hoc, Deus, firma et custodi!* (IV.) Tunc triclinium XIX accubituum senatores petunt, et consistorium usque ad dicionium et onopodium constituunt, dumque senatus interiorem portam ingressus est, feminae senatorum una adstant, et ad portas eburneas castrensium abeunt, ibi, dum Augusta ingrediatur augusteum, exspectaturae. Senatus, usque dum duae fa-

ἡ αὐγούστα ἔνθεν κάκειος πρὸς τὰ δύο μέρη, καὶ ἀποκιεῖ τὴν ἔσω, καὶ λέγουσι τὰ δύο μέρη· „περισώσει ὁ Θεὸς τὴν αὐγούσταν” αἱ δὲ πατρίκιαι ἴστανται ἔνδον τῆς πύλης τοῦ Δτριβουναλίου, καὶ ὅτε εἰσέλθῃ ἡ αὐγούστα ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ, ἀποκινουῖσιν οἱ πατρίκιοι μέχρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς ὀψικεύ-5 οντες· τὸ δὲ σέκρετον τῶν ὑπάτων ἴστανται μέχρι τοῦ δικιονίου, καὶ ὅτε μεσάσῃ ἡ αὐγούστα εἰς τὴν μέσσην τῶν ὑπάτων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ὁμοίως καὶ οἱ πατρίκιοι εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ διέρχεται ἡ αὐγούστα, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ ἴστανται 10 τὸ πᾶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν αὐγουστέα, καὶ Ῥωμαῖζουσι· „βαῖνε, βαῖνε, ἡ αὐγούστα· καλῶς ἦλθες, ἡ αὐγούστα.” καὶ εἰσέρχεται ἡ αὐγούστα εἰς τὸ ὀκτάγωνον τὸ ἔσω τοῦ ἀ- Ed. L. 125 γίου Στεφάνου, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ αὐγούστα εἰς τὸν ἄγιον Στέφανον, καὶ γίνεται τὸ μνηστρον, καὶ ἐξέρ-15 χονται τῆς ἐκκλησίας. καὶ λειτουργεῖ ὁ πατριάρχης, καὶ ὅτε ἀπολύσει ἡ λειτουργία, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες καὶ ἡ αὐγούστα, καὶ γίνεται τὸ στεφάνωμα. (E.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστεμμένος στεφانوῦται, καὶ ἐξέρχονται ἐστεφανομένοι ἐπὶ τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι 20 ἐν τῷ ὀνοποδίῳ, καὶ σπάντων τῶν δεσποτῶν, πίπτουσι οἱ αὐτοί. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νενεὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολ-

21. τῶν om. ed.

ctiones acclamarunt: *Multos annos* etc., ibi manet, peracta vero acclamatione, Augusta hinc illinc ad duas factiones adorat, mox introgreditur, factionibus dicentibus: *Deus Augustam servet!* Interea patriciae intra portam tribunalis stant et Augustam, a solario huc venientem, ad auream manum patricii comitantur: secretum vero consulum usque ad dicionium stat, quo postquam Augusta accessit, acclamant: *In multa bonaque tempora!* Sic etiam patricii in aurea manu adsunt, dumque Augusta transit, augusteum, ubi totum cubiculum congregatum est, ingressura, dicunt lingua Romana: *Bene, bene, bene, Augusta! pulchre venisti, Augusta!* Postea in octagonum extra S. Stephani aedem venit, quod dum Imperator cum Augusta ingreditur, officium celebratur, et sic e templo descendunt, liturgiā vero secum patriarcha celebrat, qua finita, Domini cum Augusta intrant, et coronatio nuptialis peragitur. (V.) Neque praesentibus hoc loco Imperatorem serto redimitum coronari, et a patriciis in onopodio excipi, qui terram prociidunt. Postquam vero surremonario dat, qui dicit: *Iubete*, reliqui

λοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους," καὶ ἀποκινουῖσιν, ὄψικεύοντες B
μέχρι τοῦ σεκρέτου τῶν ὑπάτων, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν,
πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίαις, καὶ ἀ-
ναστάντων αὐτῶν, γένει ὁ πραιπόσιτος τῇ σιλεντιαρίῳ, καὶ
5 λέγει „κελεύσατε," καὶ ἀποκινουῖσιν ὄψικεύοντες μέχρι τοῦ
παστοῦ. τὰ δὲ μέρη δέχονται εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανδι-
δάτων ἔνθεν κἄκειθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μαναύρας,
οἱ δὲ κράτται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι λέγουσιν οἱ ἀμφοτέ-
ροι ὁμοῦ τὰς ἀναφωνήσεις, τὰ δὲ ὄργανα αὐλοῦσιν ἐπὶ τὸ
10 μέρος τῶν Πρασίνων. καὶ ὅτε διέλθῃ τὸ στεφάνωμα, εἰσέρ- C
χονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἔ- Ms. 96. b.
στεμμένοι εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ κατὰ
συνήθειαν. καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἐστεφανωμένοι εἰς
τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἔνθα ἴστανται ὁ βασιλικὸς κράβαττος,
15 καὶ τιθέασιν τὰ στέμματα ἐπὶ τὸν κράβαττον, καὶ εὐθέως ἀ-
πέρχονται οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν, ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα,
εἰς τὰ 19' ἀκούβιτα, καὶ ἀκουμβίζουσι, καὶ ὅτε ἀνασιῶσιν,
ὀρίζει, οὗς κελεύει φίλους, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν παστὸν,
ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. (5.) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι οὐ καθέζονται
20 οἱ δεσπότες μετὰ χλανίδια εἰς τὸν παστὸν μετὰ τῶν φίλων, D
ἀλλ' ὁ μέγας βασιλεὺς φορῶν σαγίον χρυσοῦν, ὁ δὲ μικρὸς
βασιλεὺς φορῶν τζιτζάκιον, οἱ δὲ φίλοι, καθὼς ἀκουμβίζουσιν.
χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι, εἰάν ἐξέλθῃ ἡ ἀυγούστα ἐστεμμένη ἐν τῷ

6. τὸ τρίκλ. ed. 21. ἀλλ' deest in cod.

faustum ac diuturnum imperium apprecantur, et in obsequio ad se-
cretum consulum abeunt, et Dominis ibi constitutis, senatores om-
nes cum patriciis procumbunt, qui postquam surrexere, praepositus
signum silentiario dat, qui dicit: *Iubete*, et sic in obsequio ad tha-
lamum pergunt. Factiones in triclinio candidatorum ab utroque
latere prope gradus magnaerae consistunt, ambarum vero factio-
num cautores, invicem iuncti, cantiones simul recitant, dum organa
in parte Prasinorum pulsantur. Coronatione peracta, factiones ad
thalamum, ubi coronis ornati Imperatores stant, abeunt et solennes
acclamationes peragunt. Illi vero coronati, ad concham thalami,
ubi grabatus imperatorius repositus est, discedunt, ac depositis ibi
coronis, per porticus, quasi ad amores, ad XIX accubitus abeunt, ac
ibi mensae accumbunt, et postquam surrexere, amicos, quos invitari
vult, Imperator nominat, qui, ut mos est, thalamum intrant. (VI.)
Porro animadversione dignum est, quod Domini non in chlamydis
cum amicis in thalamo consideant, sed magnus Imperator aureum
sagum, minor tztzacium, amici vestes, in quibus accumbunt, gestent.
Sciendum quoque est, Augustam in triclinium cum corona egressam,

Ξιν, προσκωνοῦσαι τὰ δύο γόνατα τῶν δεσποτῶν ὁμοίως καὶ τῆς αὐγούστης, καὶ ἴστανται κονισιτῶριον, καὶ νεύουσι οἱ δεσπότες τῷ προκροστίῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται. τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως καὶ τῶν ταγμάτων B καὶ τῶν νουμέρων καὶ τὰ σκευὴ πάντα ἐτοιμίζονται εἰς τὸς τριβουναλίον τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, οἱ δὲ συγκλητικοὶ εἰς τὸν πόρτικα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων. καὶ ἐξέρχεται ἡ αὐγούστα, ὀψικενομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ συνεξέρχονται δὲ αὐτῇ καὶ οἱ δεσπότες μέ- Ms. 93. b χρι τῆς χρυσῆς χειρὸς, καὶ ὑποστρέφουσι. καὶ ἐξελεύσασθαι αὐτῆς εἰς τὸ ὄνοπόδιον, πίπτουσι οἱ πατρίκιοι μετὰ τῶν λοιπῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσι τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ὀψικεύουσι αὐτὴν μέχρι τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ τριβουναλίου. καὶ κατέρχονται οἱ ὑπάτοι καὶ 15 C οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὰ βᾶθρα ἐνθεν κἀκεῖθεν, καὶ δεικνύουσι αὐτῆς τὴν ὄψιν, ἀνακράζουσι τὰ μέρη· „ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη.” καὶ ἀπολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεφάνῳ ἀρμόζοντα, καὶ λαμβάνει ἡ αὐγούστα κηρὸν, καὶ ἄπειρα 20 πρὸς τὸν τίμιον σταυρὸν, καὶ εὐφημεῖ ὁ λαὸς τοὺς δεσπότες, εὐφημεῖ καὶ τὴν αὐγούσταν, καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία, προσκυνεῖ ἡ αὐγούστα ἐνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ὑποστρέφει διὰ

2. ἴστανται ed. 17. αὐτῆς τὴν ὄψιν R, αὐτὴν ὄψιν cod., αὐτὴν ὀψικενομένην ed. 22. ἡ om. ed.

undecimum, protectorissae, centurionum uxores. Hae omnes ordine ingressae, Dominorum aequae ac Augustae genua venerantur, et consistorio adstante, signum praeposito Domini dant, qui dicit: *Iubete*, deinde egrediuntur. Reliqui ex urbis incolis ordinibus et numeris, aequae ac vasa omnia, in tribunali XIX accubitu ordinantur: patricii in onopodio, senatores in porticu XIX accubitu stant. Augusta a cubiculo stipata egreditur, unaque cum ipsa Domini ad auream manum procedunt ac revertuntur. - Ipsa vero onopodium ingressa, patricii cum ceteris senatoribus procumbunt, et postquam surrexere, signum cerimoniario dant, qui dicit: *Iubete*, reliqui faustum ac diuturnum imperium apprecati, ipsam ad solarium tribunalis comitantur. Tunc consules ac reliqui senatores descendunt, patricii vero hinc illinc in scala stant, dumque ipsa vultum suum ostendit, factiones acclamant: *Sanctus! Sanctus! Sanctus! Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* Deinde factiones ea, quae coronationi conveniunt, acta recitant, Augusta cereos ad venerandam crucem accendit, populus vero et Dominia et Augustae fausta apprecatur, quo

τοῦ ἀγούστέως ὀψικευομένη· οἱ δὲ ὕπατοι ἴστανται εἰς τὸν κόρτικα, οἱ δὲ πατρίκιοι μέχρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς, καὶ δίδονται μίσσαι.

D

Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ στεψίμῳ ἀγούστης.

5 Τῆς συνήθους πάσης τάξεως τελουμένης τοῦ στεψίμου ἐν τῷ τρικλίνῳ τοῦ ἀγούστέως, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον ὀψικευομένης τῆς ἀγούστης ὑπὸ πάσης τῆς συγκαλήτου, οἱ μὲν τῆς συγκαλήτου ἐξέρχονται διὰ τοῦ μεγάλου πυλῶνος τοῦ τριβουναλλίου, οἱ δὲ τῶν ταγματικῶν ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς, τὰ τε σκήπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκευὴ μετὰ καὶ τῶν λαβούρων, τὰ δὲ δύο μέρη ἅμα ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκήπτρων καὶ σκευῶν καὶ βάνδων. καὶ δὴ τῆς ἀγούστης ὀψικευομένης ὑπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τῆς λοιπῆς τάξεως τοῦ κουβουκλείου, καὶ τὸ ἐξελθεῖν αὐτὴν καὶ στήναι ἐπὶ τοῦ ἡλιακοῦ, κράζουσι τὰ δύο μέρη „ἄγιος, ἄγιος, ἄγιος.“ καὶ εὐθέως προσκυνοῦσι τὰ τε σκήπτρα καὶ σκευὴ μετὰ τῶν βάνδων. καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη“ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία.“ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράται· „ὅτι ἤλεσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ“ Ms. 94. a ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „αὕτη ἡ ἡμέρα Κυρίου ἡ μεγάλη“ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται· „αὕτη ἡ ἡ-B

facto, in utroque latere Augustā adorat, perque augusteum una cum obsequio revertitur. Consules in porticu, patricii ad auream usque manum stant, et missa datur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN CORONATIONE AUGUSTAE.

Universo coronationis ordine in triclinio augustei pro more peracto, dum Augusta ab universo senatu, ut solet, stipata, inde procedit, senatus quidem per magnam portam tribunalis procedit, tagmatum autem seu numerorum praefecti in eodem tribunali, ubi crux, sceptrā ac reliqua vasa cum labaris stant, et ante sceptrā, vasa ac banda duae factiones. Porro Augusta, a praepositis et reliquis cubiculo adscriptis cincta, dum procedit et in solario subsistit, factiones acclament: *Sanctus, sanctus, sanctus!* statimque sceptrā et vasa cum bandis procidunt. Cantores dicunt: *Gloria in excelsis Deo et pax in terra!* eadem populus ter. Cantores: *In hominibus Christianis beneplacitum!* eadem populus ter. Cantores: *Quoniam Deus populi sui miseratus est;* populus similiter. Cantores: *Haec est magna dies Domini;* populus eadem ter. Cantores: *Haec est dies vitae Ro-*

μέρα τῆς ζωῆς τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „αὕτη ἡ χαρὰ καὶ ἡ δόξα τοῦ κόσμου" ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἐν ἧ τὸ στέφος τῆς βασιλείας τῆ κορυφῆ σου ἀξίως περιετέθη" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ δεσπότη πάντων" ὁ λαὸς ὁμοίως⁵ ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ ἀναδελφικῶν σε βασιλισσαν" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ στέψαντι τὴν κορυφὴν σου" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι οὕτως" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οἱ κράτται· „ἀλλ' ὁ στέψας σε ὁιοδεῖνα αὐτοχείρως" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· C „φυλάξει σε εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρῃ" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „εἰς δόξαν καὶ ἀνέγερσιν τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράτται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. 15

Ἀκτολογία εἰς τοὺς βασιλέας.

Οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων" ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ²⁰ Κυρίου" ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται· πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τῶν σκήπτρων ἢ εὐτυχία" ὁ λαὸς „πολλοὶ

16. εἰς τοὺς βασιλέας R. em. ex sigl. cod., εἰς τὴν βασιλισσαν ed.

manorum; *populus eadem ter.* Cantores: *Hasc est gaudium et decus orbis*; *populus eadem ter.* Cantores: *In qua corona regni tuo vertici ex merito imposita est*; *populus eadem ter.* Cantores: *Gloria Deo, omnium Domino!* sic *populus ter.* Cantores: *Gloria Deo, qui te Imperatricem ostendit*; *populus eadem ter.* Cantores: *Gloria Deo, qui verticem tuum coronavit*; *populus eadem ter.* Cantores: *Gloria Deo, cui hoc ita visum fuit*; *populus eadem ter.* Cantores: *Sed qui sua manu te N. coronavit*; *populus eadem ter.* Cantores: *Servet te longum tempus in purpura*; *populus eadem ter.* Cantores: *In gloriam et salutem Romanorum*; *populus eadem ter.* Cantores: *Exaudiet Deus populum vestrum*; *populus eadem ter.*

ACCLAMATIO AD IMPERATORES.

Cantores: *Multos, multos, multos!* *populus: Multos annos in multos.* Cantores: *Longa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum!* *populus: Longa vobis tempora.* Cantores: *Longa vobis tempora, servi Domini!* *populus: Longa vobis tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, felicitas sceptrorum!* *populus: Longa vobis tempora!* Can-

ἡμῖν χρόνοι." οἱ κράτεις· „πολλοὶ σου χρόνοι, ὃ δεῖνα βασιλεὺς τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς „πολλοὶ σου χρόνοι." οἱ κράτεις· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, δεσπότηι, σὺν ταῖς ἀγνούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." ὁ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." 5οὶ κράτεις· „ἀλλ' ὃ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου. οἱ κράτεις· „ὃ στέψας ἡμᾶς τῇ αὐτοῦ παλάμῃ" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτεις· „τοὺς χρόνους ἡμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγνούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτεις· „εἰς τελείαν σύστασιν τῶν Ῥωμαίων." Ed. L. 122
10 καὶ ἀπὸ τούτων εὐφημοῦσι τὰ δύο μέρη, καὶ λέγουσι „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων" καὶ τὰ ἔξῃς τοῦ καταλέγματος. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεύχονται καὶ ἔξιουσιν.

ΚΕΦ. μα'.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ στεψίμῳ ἀγούσης καὶ στεφανώματος.

Πρὸ μιᾶς δίδεται ἀπόκρισις ἀλλαξίμων, καὶ τῇ ἔξῃς τάχιον προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοὶ, καὶ ἀλλάσσουσιν ἐν Β τῷ κονισιωρίῳ, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότηι, ἀνέρχονται οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ σεκρέτου εἰς τὴν χρυσῆν Μs. 94. b
20 χεῖρα, καὶ τιθέασι σελλία εἰς τὸν ἀγουστέα, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότηι ἐστεμμένοι, καὶ δέχονται τὸ σέκρετον βῆλα, βῆλα, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸ σέ-

12. ἔξιουσιν ed. 22. βῆλα om. ed.

tores: *Longa tibi tempora, N. Imperator Romanorum!* populus: *Longa tibi tempora!* Cantores: *Longa vobis tempora, Domini, cum Augustabus et porphyrogenitis!* populus: *Longa vobis tempora!* Cantores: *Sed omnium creator et dominus;* populus eadem ter Cantores: *Qui sua vos manu coronavit;* populus eadem. Cantores: *Tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat!* populus similiter. Cantores: *In perfectam salutem Romanorum.* Postea duae factiones accinunt: *Multos annos Imperatoribus!* et reliqua acclamationis. Quibus peractis, fausta apprecati abeunt.

CAP. 41.

Observanda in Augustae coronatione et nuptiis.

Pridie unius diei mandatum de mutatoriis datur, sequenti omnes senatores statim procedunt vestesque in consistorio mutant, patricii quoque et ceteri secretarii, si ita Dominis videtur, ad auream manum ascendunt, thronosque in augusteo reponunt, in quibus Domini coronati consistunt et secreti vela pro more excipiunt. Univer-

κρετον ὄλον, συνεισέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἄλλων πέντε σιλεντιαρίων ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ νέυει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸν ἀυγουστέα, καὶ μετὰ τὸ ἐξελθεῖν τὸν πατριάρχη-5
 C τῶν βασιλικῶν σελλίων ἴσταται ἀντιμίσιον, ἔνθα κεῖται ἡ βασιλικὴ χλαμὺς, καὶ στάντος τοῦ πατριάρχου εἰς τὸ ἀντιμίσιον, νέυει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ; καὶ εἰσέρχονται οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὁ κλῆρος τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου, καὶ ἰο
 ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ σεκρέτου ἐπὶ τὸ τῆς ἀψίδος μέρος. καὶ εὐθέως νέυει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὴν ἀυγούσταν ἀπὸ μαφορίου, φοροῦσαν καὶ στιχάρην βασιλικίον, διὰ τοῦ διαβατικοῦ τοῦ ἁγίου Στεφάνου εἰς τὸν ἀυγουστέα, οὗσης αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα ἔνδον τοῦ ὀκταγώνου, 15
 πρὸς τοὺς δεσπότας, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ πατριάρχης τὴν Δεὺχὴν εἰς τὴν χλαμύδα. (B.) Καὶ ὅτε ἡ εὐχὴ παρὰ τοῦ πατριάρχου τελεῖται, λαμβάνει ἡ ἀυγούστα κηρούς, καὶ πληρωθείσης τῆς εὐχῆς, ἐπιδίδωσι τοὺς κηρούς τῷ πριμικηρίῳ εἴτε τῷ δοτιαρίῳ, καὶ ἀποσχεπάζουσιν οἱ δεσπόται τὸ μαφό-20
 ριον τῆς ἀυγούστης, καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸ οἱ κουβικουλάριοι ἀπλοῦντες αὐτὸ γύροθεν αὐτῆς. καὶ λαμβάνει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπόταις, καὶ εὐθέως περιτιθέασιν οἱ δεσπόται τὴν χλαμύδα τῇ ἀυγούστῃ, καὶ φιβλά-

13. στιχάριον βασιλικὸν ed.

so secreto adstante, cerimoniaris et quinque alii silentiaris post secretum ab utroque latere intrant, signoque ab Imperatore praeposito dato, S. Stephani templum ingrediuntur: tunc patriarcha accersitur, ut ad augusteum veniat: quo facto, Domini surgunt eumque suscipiunt. Post thronos Imperatorios antimensium stat, in quo chlamys Imperatoria iacet, ad quod cum patriarcha accessit, Imperator praeposito signum dat, et intrant episcopi et clerus secreti patriarchalis, et a tergo Imperatorii secreti ad apsidis partem consistunt. Tunc mandato Imperatoris praepositus Augustam, praeter maforium vestem adstrictam, quam sticharium Imperatorium vocant, gestantem, per S. Stephani porticum ad augusteum, cum antea in cubiculo interiori octanguli fuisset, ad Dominos ducit, et statim patriarcha preces in chlamydem recitat. (H.) Interea, dum patriarcha precatur, Augusta cereos sumit, et precibus finitis, eos primicerio seu ostiario tradit: Domini maforium Augustae exuunt, quod cubicularii sumunt et circa ipsam complicant. Patriarcha vero chlamydem Dominis tradit, qua statim Augustam induunt, ipsique fibulis eam connectunt; hic

ρουσιν αὐτὴν οἱ αὐτοὶ, καὶ πάλιν ποιεῖ εὐχὴν ἐπὶ τοῦ στέμμα-
 τος καὶ τῶν πρεπενδουλίων, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πα-Ed. L. 123
 τριάρχης, ἐπιδίδωσι τὸ στέμμα τοῖς δεσπόταις, καὶ οἱ δεσπότηαι
 ἐπιτιθέασιν αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἀγούστης. ὁμοίως ἐπι-
 5 δίδωσιν ὁ πατριάρχης καὶ τὰ πρεπενδούλια τοῖς δεσπόταις, καὶ
 κρεμῶσιν αὐτὰ οἱ δεσπότηαι ἐν τῷ στέμματι τῆς ἀγούστης, Ms. 95. a
 καὶ εὐθὺς εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον
 καὶ οἱ ἐπίσκοποι καὶ τὸ σέκρετον τοῦ πατριάρχου, καὶ τίθεται
 σελλίον ἄλλο λόγῳ τῆς ἀγούστης, καὶ εὐθὺς καθέζονται οἱ
 10 δεσπότηαι καὶ ἡ ἀγούστα. καὶ μετὰ τοῦτο εἰσάγονται παρὰ
 τοῦ τῆς καταστάσεως πάντες, προσκυνοῦντες τὰ γόνατα τῶν
 δεσποτῶν καὶ τῆς ἀγούστης, καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι πάν-
 τας τοῦ σεκρέτου, ἴστανται καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσάγει B
 αὐτούς ὁ τοποτηρητῆς τῷ κόμητι τῶν ἀδμησιόνων, καὶ προσ-
 15 κυνοῦσι καὶ ἴστανται ὀπισθεν, καὶ προσκυνεῖ καὶ ὁ τῆς κα-
 ταστάσεως, καὶ εὐθὺς λαμβάνει νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν
 ὁ πραιπόσιτος καὶ λέγει „κελεύσατε,“ καὶ ἐξέρχονται ἐπευ-
 χόμενοι, καὶ ἀπέρχονται οἱ πατρίκιοι εἰς τὸ ὄνοπύδιον, καὶ
 οἱ ὑπατοὶ εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται
 20 κοκονιστώριον εἰς τὸ σχιστὸν βῆλον, οἱ δὲ κόμητες καὶ οἱ καν-
 διδάτοι καὶ οἱ δομέστικοι καὶ οἱ λοιποὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ
 τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν. καὶ ἐξελ-
 θόντος τοῦ σεκρέτου ἀπὸ τοῦ πόρτηκος τοῦ ἀγουστέως, εὐ-
 θὺς εἰσάγει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ καὶ ἑτέρου σιλεντια-

24. καὶ τοῦ σιλεντ. ed.

rursus super corona vittisque precatur, fuitisque precibus, coronam
 Dominis tradit, qui ipsam capiti Augustae imponunt. Eodem modo
 patriarcha ipsis vittas dat, quas coronae Augustae appendunt, mox
 patriarcha S. Stephani aedem una cum episcopis et secreto suo in-
 trat, alius thronus Augustae ponitur, statimque Domini cum Augusta
 consistit. Deinde omnes, Imperatores et Augustam adoraturi, a ce-
 rimoniario adducuntur, et postquam secretum adoravit, silentiarii
 adsunt, et per vicarium ad comitem admissionum adducti, adstant,
 deinde a tergo adstant, magister cerimoniarum adorat, praepositus
 vero, signo a Domino accepto, dicit: *Iubete*. Et sic fausta precantes
 egrediuntur, abeuntque patricii ad onopodium, consules ad triclini-
 um XIX accubitorium et ante fissum velum, comites vero, candidati,
 domestici ac reliqui in tribunali et ante vasa consistunt. Egresso
 autem secreto e porticu augustei, cerimoniarius et alius silentiarius
 statim vela adducunt, primam senatoriam manu ducentes, quam re-
 liquae sequuntur, coram quibus ostiarius cum virgis procedit, et
 postquam his signum dedit, ter procidunt. Omnes vero a silentia-

Constantinus Porphyr. Vol. I.

14

Ἐπισημοῦ, κρατοῦντες τὴν πρώτην τῶν συγκλητικῶν, καὶ ὄπισθεν αἱ λοιπαὶ ἀκολουθοῦσαι, ἔμπροσθεν δὲ ὀστιάριος μετὰ βεργίου, καὶ ἔνθα νεύσει, προσκυνοῦσι τρίτον. καὶ εἰσάγονται αἱ προῤῥηθεῖσαι ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμεναι, καὶ προσκυνοῦσι τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, ὁμοίως καὶ τῆς ἀγούστης,⁵ καὶ ὅτε πληρώσουσιν αἱ συγκλητικαὶ τὴν προσκύνησιν, ἐξέρχονται αὐταὶ εἰς τὴν χρυσῆν χεῖρα καὶ ἴστανται ἔνδοθεν τῆς κορτίνας. καὶ τῆς ἀγούστης ἐξελεύσεως εἰς τὴν χρυσῆν χεῖρα, εἰσέρχονται ὄπισθεν αὐτῆς αἱ πατρίκιαι καὶ αἱ λοιπαὶ συγκλητικαὶ, καὶ ἐξέρχεται ἡ ἀγούστα ἐν τῷ ὄνοπόδιῳ, ὀψι-
 κευομένη ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κονισσιῶριον εἰς τὸ αὐτὸ ὄνοπόδιον, καὶ στάσης αὐτῆς, πί-
 πτουσιν οἱ πατρίκιοι. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραι-
 πόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,“ καὶ ἐ-
 πεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Γ.) Καὶ ¹⁵
 Ms. 93. b ἀποκινῶσιν ὀψικεύοντες, καὶ αἴρεται ἡ κορτίνα ὑπὸ δύο σι-
 λεντιαρίων, καὶ ἴστανται πάλιν ἡ ἀγούστα εἰς τὸ δικιόνιον, καὶ πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ ἅμα τοῖς πατρίκιοις, καὶ ἀνα-
 στάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ λέ-
 γει „κελεύσατε,“ καὶ ἐπέυχονται. καὶ ἀποκινεῖ ἡ σύγκλητος,²⁰
 Ed. L. 124 καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν
 καθεῖθεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν βάθρων, καθὼς ὀψικεύουσιν·
 οἱ δὲ λοιποὶ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων κατέρχονται ἐν τῷ αὐ-
 τῷ τριβουναλίῳ, ἔνθα ἴστανται ὁ σταυρὸς καὶ τὰ σκῆπτρα,
 λάβουρά τε ἅμα καὶ τῶν λοιπῶν σκευῶν, τὰ δὲ δύο μέρη ἐν²⁵

2. ὁ ὀστιάριος ed. 17. δικιόνιον cod. 20. συγκλητικὴ ed.

riis stipatae accedunt, et Imperatorum aeque ac Augustae genua ve-
 nerantur, peracta vero adoratione, senatorum feminae ad auream
 manum abeunt et intra cortinam subsistunt. Augusta ad eundem
 locum digressa, patriciorum ac reliquorum senatorum uxores post
 ipsam intrant: inde, cubiculo comitante, ad onopodium pergit, ubi
 patricii consistorium constituunt et adstantem augustam adorant.
 Ipsae surgentibus, praepositus cerimoniarum signum dat, et dicit:
Iubete, ceteri faustum ac diuturnum imperium apprecantur. (III.)
 Dum hi ex onopodio in obsequio abeunt, cortina a duobus silentia-
 riis tollitur, Augusta rursus in dicionio subsistit, senatores vero una
 cum patriciis adorant, ipsisque surgentibus, praepositus silentiario
 signum dat, et dicit: *Iubete*, ceteri pro more acclamant. Inde se-
 natus discedit, et per mediam tribunalis portam progressus, in su-
 periori scalae parte ab utroque latere, ut in obsequio, adstat, cete-
 rorum vero officiorum principes ad idem tribunal, ubi crux, sceptrum,
 labara cum ceteris vasis, duabus factionibus ac omni reliqua turba

τῷ ἄμα, καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν τοῦ λαοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν ταγματίων ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν σκευῶν εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ σύγκλητος ἄμα τοῖς πατρικίοις καὶ στῶσιν, ἀναφαίνει ἡ ἀγούστα, ὀδηγομένη ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ πριμικηρίου, καὶ στάσης αὐτῆς εἰς τὴν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ ἅπαν τοῦ λαοῦ· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος· δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,” καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη τὰ τῷ στεψίμῳ ἄρμύζοντα. καὶ ἂ-
 10 ποκινεῖ ἡ ἀγούστα ἀπὸ τὴν μέσσην τοῦ ἡλιακοῦ, καὶ ὅτε ἀ-
 15 ποκέλθῃ εἰς τὸ μέσον κάγκελον, ἴστανται, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ ὀστιάριος ζυγὴν κηρῶν, καὶ λαβοῦσα τοὺς κηρῶν ποιεῖ προσκύνησιν ἐπὶ τὸν σταυρον, καὶ εὐθέως πίπτουσιν οἱ ἄρχοντες καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὴν καὶ τὰ σκεύη πάντα, σκῆπτρα, λάβουρα καὶ τὰ λοιπά. καὶ ὅτε πληρώσουσιν τὰ μέρη τὰ ἅκτα
 20 15τῆς ἀναγορευσεως, καὶ εἰπωσι· „τοῦτο τὸ βασιλεῖον, Κύριε, στερέωσον.” (Δ.) Εὐθέως εἰσέρχεται ἡ σύγκλητος εἰς τὸν πόρτηκα τῶν 19' ἀκουβίτων, καὶ ἴστανται κονισσιτώριον μέ-
 25 20στανται αἱ γυναῖκες καὶ ἀπέρχονται ἐπὶ τοὺς ἐλεφαντίνους πυλῶνας τοῦ καστρησιάκου, καὶ ἐκδέχονται ἐκεῖσε, μέχρις ἂν εἰσέλθῃ ἡ ἀγούστα εἰς τὸν ἀγουστέα. ἡ δὲ σύγκλητος ἴστανται, μέχρις ἂν πληρώσῃ τὰ μέρη „πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ
 25 25ἔτη, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐφημίαν τὰ μέρη, προσκυνεῖ Ms. 98. a

9. ἀπὸ τὴν conl. R., ἐπὶ τὴν cod. et ed. 15. Pro καὶ εἰπωσι ed. εἰπουσι. 23. πολλά ἔτη ed.

adsunt, descendunt, praefecti turmarum suas stationes ante vasa occupant. Dumque senatus et patricii egressi adstant, Augusta a praeposito et primicerio adducta, comparet, eique, in medio solario adstanti, factiones et omnis populus acclamant: Sanctus, sanctus, sanctus! Gloria in excelsis Deo, pax in terra! recitant deinde factiones laudēs coronationi aptas. Postquam Augusta e medio solario excessit, ad medios cancellos subsistit, ubi ostiarius duos ipsi cereos tradit, quos manu tenens, ad crucem adorat, quo facto, proceres, vasa omnia, scepra, labara et reliqua in genua procumbunt, et ipsam venerantur. Postremo, actis inaugurationis completis, postquam factiones precatæ sunt: Regnum hoc, Deus, firma et custodi! (IV.) Tunc triclinium XIX accubituum senatores petunt, et consistorium usque ad dicionium et onopodium constituunt, dumque senatus interiorem portam ingressus est, feminae senatorum una adstant, et ad portas eburneas castrensiū abeunt, ibi, dum Augusta ingrediatur augusteum, exspectaturæ. Senatus, usque dum duæ fa-

ἡ αὐγούστα ἐνθεν κἀκεῖσος πρὸς τὰ δύο μέρη, καὶ ἀποκινεῖ τὴν ἔσω, καὶ λέγουσι τὰ δύο μέρη· „περισώσει ὁ Θεὸς τὴν αὐγούσταν” αἱ δὲ πατρίκιαι ἴστανται ἐνδον τῆς πύλης τοῦ **Δ**τριβουναλίου, καὶ ὅτε εἰσέλθῃ ἡ αὐγούστα ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ, ἀποκινουῦσιν οἱ πατρίκιοι μέχρι τῆς χρυσοῦς χειρὸς ὀψικεύ-15 οντες· τὸ δὲ σέκρετον τῶν ὑπάτων ἴστανται μέχρι τοῦ δικιονίου, καὶ ὅτε μεσάσῃ ἡ αὐγούστα εἰς τὴν μέσσην τῶν ὑπάτων, ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” ὁμοίως καὶ οἱ πατρίκιοι εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ διέρχεται ἡ αὐγούστα, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν αὐγουστοέα, καὶ ἴστανται **10** τὸ πᾶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν αὐγουστοέα, καὶ Ῥωμαῖζουσι· „βαῖνε, βαῖνε, ἡ αὐγούστα· καλῶς ἦλθες, ἡ αὐγούστα.” καὶ εἰσέρχεται ἡ αὐγούστα εἰς τὸ ὀκτάγωνον τὸ ἔξω τοῦ **Ed. L.** 125 **γ**ίου Στεφάνου, καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ αὐγούστα εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ γίνεται τὸ μνηστρον, καὶ ἐξέρ-15 χονται τῆς ἐκκλησίας. καὶ λειτουργεῖ ὁ πατριάρχης, καὶ ὅτε ἀπολύσει ἡ λειτουργία, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες καὶ ἡ αὐγούστα, καὶ γίνεται τὸ στεφάνωμα. (**Ε**) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐστεμμένος στεφανοῦται, καὶ ἐξέρχονται ἐστεφαναμένοι ἐπὶ τὴν χρυσοῦν χεῖρα, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι **20** ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ σπάντων τῶν δεσποτῶν, πίπτουσι οἱ αὐτοί. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολ-

21. τῶν om. ed.

ctiones acclamarunt: *Multos annos* etc., ibi manet, peracta vero acclamatione, Augusta hinc illinc ad duas factiones adorata, mox introgreditur, factionibus dicentibus: *Deus Augustam servet!* Interea patriciae intra portam tribunalis stant et Augustam, a solario huc venientem, ad auream manum patricii comitantur: secretum vero consulum usque ad dicionium stat, quo postquam Augusta accessit, acclamant: *In multa bonaque tempora!* Sic etiam patricii in aurea manu adsunt, dumque Augusta transit, augusteum, ubi totum cubiculum congregatum est, ingressura, dicunt lingua Romana: *Bene, bene, bene, Augusta! pulchre venisti, Augusta!* Postea in octagonum extra S. Stephani aedem venit, quod dum Imperator cum Augusta ingreditur, officium celebratur, et sic e templo discedunt. Liturgiam vero sacram patriarcha celebrat, qua finita, Domini cum Augusta intrant, et coronatio nuptialis peragitur. (**V**.) Neque praetermitti hoc loco debet, Imperatorem sermo redimitum coronari, et ad auream manum egressum a patriciis in onopodio excipi, qui, dum subsistunt Domini, in terram procidunt. Postquam vero surrexere, praepositus signum ceremoniarum dat, qui dicit: *Iubete*, reliqui

λούς καὶ ἀγαθούς χρόνους," καὶ ἀποκινουῖσιν, ὄψικεύοντες B
 μέχρι τοῦ σεκρέτου τῶν ὑπάτων, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν,
 κίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες ἅμα τοῖς πατρικίοις, καὶ ἀ-
 ναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ, καὶ
 5 λέγει „κελεύσατε," καὶ ἀποκινουῖσιν ὄψικεύοντες μέχρι τοῦ
 παστοῦ. τὰ δὲ μέρη δέχονται εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κανδι-
 δάτων ἔνθεν κἀκείθεν πλησίον τῶν γραδηλίων τῆς μαναύρας,
 αἱ δὲ κράται τῶν δύο μερῶν ἠνωμένοι λέγουσιν οἱ ἀμφοτε-
 ροὶ ὁμοῦ τὰς ἀναφωνήσεις, τὰ δὲ ὄργανα ἀλλοῦσιν ἐπὶ τὸ
 10 μέρος τῶν Πρασιόνων. καὶ ὅτε διέλθῃ τὸ στεφάνωμα, εἰσέρ- C
 χονται τὰ μέρη εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἐ- Ms. 96. b.
 στεμμένοι εἰς τὸν παστὸν, καὶ ἀπολογουῖσι τὰ μέρη τὰ κατὰ
 συνήθειαν. καὶ ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἐστεφανωμένοι εἰς
 τὴν κόγχην τοῦ παστοῦ, ἔνθα ἴστανται ὁ βασιλικὸς κράβαττος,
 15 καὶ τιθέασιν τὰ στέμματα ἐπὶ τὸν κράβαττον, καὶ εὐθέως ἀ-
 πέρχονται οἱ δεσπότες διὰ τῶν διαβατικῶν, ὡς ἐπὶ τὸν ἔρωτα,
 εἰς τὰ 19' ἀκούβιτα, καὶ ἀκουμβίζουσι, καὶ ὅτε ἀναστῶσιν,
 ὀρίζει, οὗς κελεύει φίλους, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν παστὸν,
 ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. (5.) Χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι οὐ καθέζονται
 20 αἱ δεσπότες μετὰ χλανίδια εἰς τὸν παστὸν μετὰ τῶν φίλων, D
 ἀλλ' ὁ μέγας βασιλεὺς φορῶν σαγίον χρυσοῦν, ὁ δὲ μικρὸς
 βασιλεὺς φορῶν τζιτζάκιον, οἱ δὲ φίλοι, καθὼς ἀκουμβίζουσιν.
 χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι, εἰάν ἐξέλθῃ ἡ ἀγούστα ἐστεμμένη ἐν τῷ

6. τὸ τρίκλι. ed. 21. ἀλλ' deest in cod.

faustum ac diuturnum imperium apprecantur, et in obsequio ad se-
 cretum consulum abeunt, et Dominis ibi constitutis, senatores o-
 mnes cum patriciis procumbunt, qui postquam surrexere, praepositus
 signum silentiario dat, qui dicit: *Iubete*, et sic in obsequio ad tha-
 lamum pergunt. Factiones in triclinio candidatorum ab utroque
 latere prope gradus magnaerae consistunt, ambarum vero factio-
 num cantores, invicem iuncti, cantiones simul recitant, dum organa
 in parte Prasinorum pulsantur. Coronatione peracta, factiones ad
 thalamum, ubi coronis ornati Imperatores stant, abeunt et solennes
 acclamationes peragunt. Illi vero coronati, ad concham thalami,
 ubi grabatus imperatorius repositus est, discedunt, ac depositis ibi
 coronis, per porticus, quasi ad amores, ad XIX accubitus abeunt, ac
 ibi mensae accumbunt, et postquam surrexere, amicos, quos invitari
 vult, Imperator nominat, qui, ut mos est, thalamum intrant. (VI.)
 Porro animadversione dignum est, quod Domini non in chlamydidibus
 cum amicis in thalamo coeant, sed magnus Imperator aureum
 sagum, minor tiztazium, amici vestes, in quibus accumbunt, gestent.
 Sciendum quoque est, Augustam in triclinium cum corona egressam,

τρικλίνο, οἱ σπαθάριοι μετὰ διστράλια ὀψικεύουσιν, τὸ δὲ ἄρ-
μα οὐκ ἀκολουθεῖ· εἰ δὲ ἐπὶ τῶν ιθ' ἀκουβίτων, οὐκ ὀψι-
κεύουσιν οἱ σπαθάριοι τὸ σύνολον. αἱ δὲ συγκλητικαί, ἀφ'
οὗ εἰσέλθη ἡ ἀγούστα ἀπὸ τοῦ τριβουναλίου εἰς τὸν ἀγου-
στέα, εἰσέχονται καὶ αἱ γυναῖκες διὰ τοῦ τρικλίνου τῶν ιθ' 5

Ed. L. 126 ἀκουβίτων διὰ τῆς εἰσόδου τοῦ βασιλικοῦ ἀκουβίτου, καὶ ἀ-
πέρχονται εἰς τὸν πόρτηκα τοῦ ἀγουστέως, ἐνθα κρέματα ἡ
κορτίνα. καὶ ὅτε διέλθη τὸ στεφάνωμα εἰς τὴν χρυσὴν χεῖ-
ρα, εἰσέρχονται αἱ πατρικίαι καὶ αἱ λοιπαὶ ὀπισθεν τῆς ἀγ-
γούστης μέχρι τῆς γεφύρας, καὶ αἱ κλητωρευθεῖσαι ἀπέρχον- 10
ται ἐπὶ τὸν κοχλιὰν τῆς ἀγίας Χριστινῆς, καὶ αἱ λοιπαὶ ἀνα-
χωροῦσιν. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι οὐ φοροῦσιν αἱ πατρικίαι εἰς
τὸ στεφάνωμα τῆς ἀγούστης προπόλωμα. χρὴ δὲ γινώ-
σκειν, ὅτι ὀρίζει ὁ βασιλεὺς ἐκ τὰς πατρικίας, οἷας θέλει, ἵνα
εἰσέλθωσιν εἰς τὸν ἀγουστέα διὰ τοῦ ὀκτωγώνου, καὶ ἰδῶσι 15
τὸ στέψιμον τῆς ἀγούστης. ὁμοίως καὶ εἰς τὸ στεφάνωμα
B ὀρίζει ὁ βασιλεὺς, ἵνα εἰσέλθη ὁ παρὰ νυμφος, καὶ πατρικί-
ους, οὓς κελεύει, καὶ ὅτε πληρωθῇ τὸ στεφάνωμα, ἐξέρχονται
οἱ αὐτοὶ πατρικιοὶ καὶ ἴστανται εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ
καὶ τοὺς λοιποὺς πατρικίους. (Z.) Χρὴ δὲ γινώσκειν, ὅτι 20
τῇ τρίτῃ τοῦ λουτροῦ, ὅπως ὀφείλει γενέσθαι ἡ ἀκολουθία,
Ms. 97. a ἴστανται τὸ μέρος τῶν Βενέτων εἰς τὸν δεξιὸν ἔμβολον τῆς μα-
καύρας, ὅς ἐστιν ἡ πύλη τοῦ ἀγουστέως, τὰ ἴσα τοῦ πίνσου,

2. τῶν θ' ed.

14. Pro *ὅτε*, quod R. inseruit, cod. et ed. ex
praecedentibus perperam repetunt: *εἰς τὸ φοροῦσιν αἱ πατρικίαι*.

23. Pro *ὅς* cod. *ὡς*, unde R. conii. *ὡς ἐς τὴν πύλην*.

spatharios dextralia manibus ferentes comitari, arma vero non sequi
solere: si vero ad XIX accubitus abeat, spatharios eam plane non
comitari. Quae postquam a tribunali in augusteum ingressa est, se-
natorum uxores per triclinium XIX accubitum per introitum im-
peratorii accubitus intrant, et ad porticum augustei, ubi cortina
suspensa est, abeunt. Cum coronatio in aurea manu acta est, pa-
triciae ac ceterae post ipsam usque ad pontem, ad convivium voca-
tae usque ad cochleam S. Christinae abeunt, reliquae discedunt.
Notandum quoque est, patricias in coronatione Augustae propoloma,
(quod capitis tegumentum est,) non gestare. Porro Imperator ordi-
narias patricias, quas vult, deligit, ut, in augusteum per octangu-
lum ingressae, Augustae coronationem videant. Sic etiam ad nuptias
ordinat, ut paranymphus et patricii, quoscunque vult, accedant,
qui, peractis nuptiis, rursus egrediuntur et cum reliquis in suis sta-
tionibus consistunt. (VII.) Die tertia lavacri, quando cerimonia per-
agi debet, factio Veneta in dextra porticu magnaaurae, quae porta
augustei est, in modum pilae maioris, Prasinii in opposito latere

ὁμοίως καὶ οἱ Πράσινοι εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος πλησίον τοῦ
στάβλου, τὸ δὲ ὄργανον εἰς τὸ ἀναδενδράδιον, καὶ τὸ ἕτερον
εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ στάβλου, ὀλίγον ἀπὸ διαστήματος, καὶ
ἄλλο ὄργανον ἐκεῖθεν τοῦ πουλπίτου τοῦ καταβασίου τοῦ λου-
5τροῦ. καὶ ὅτε ἐξέλθωσιν τὰ σάβανα, ἢ μυροθήκη, τὰ σκρι- C
νία καὶ τὰ σικλότρουλλα, ὀψικεύουσιν αὐτὰ ὕπατοι μέχρι τοῦ
καταβασίου τοῦ λουτροῦ, τὰ θυμελικά πάντα ὀψικεύουσιν,
ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ἀποσωθέντων τῶν σαβάνων, ἔρχονται
οἱ ὕπατοι, καὶ ἴστανται εἰς τὴν πρόωσιν τῆς γεφύρας κοι-
10σιτώριον· οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὴν τρύπεζαν τῆς γε-
φύρας. καὶ ὅτε ἐξέλθῃ ἡ αὐγούστα ἀπὸ τοῦ παστοῦ, ἀποκι-
τοῦσιν οἱ πατρίκιοι ὀψικεύοντες ἐπὶ τὸ καταβάσιον τῆς γεφύ-
ρας τὸ μέρος τοῦ ὕδατος, καὶ ἀποκινῶσιν οἱ ὕπατοι ὀψικεύ-
οντες μέχρι τοῦ καταβασίου τῆς ἁγίας Χριστίνης. καὶ δέ-
15χεται πρῶτον τὸ μέρος τῶν Βενέτων, ὅτε ἀναφανῆ ἢ αὐ- D
γούστα, καὶ ἀκτολογοῦσιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. αὐλοῦσιν καὶ
τὰ ὄργανα, καὶ ὅτε μεσάσει ἡ αὐγούστα εἰς τὸ ἀναδενδρά-
διον, ἄρχονται ἀκτολογεῖν καὶ οἱ Πράσινοι ὁμοίως. καὶ εἰσέρ-
χεται ἡ αὐγούστα εἰς τὸ λουτρόν, καὶ ὅτε ἐξέλθῃ, ὁμοίως γί-
20νεται ἡ ἀκολουθία τοῦ ὀψικίου τῆς συγκλήτου, καὶ εἰσέρχον-
ται ὀψικεύοντες μέχρι τοῦ παστοῦ, καὶ ἴστανται κοιμιστώριον,
ἕως οὗ εἰσέλθῃ ἡ αὐγούστα εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς κόγχης.
τὰ δὲ μέρη ἔρχονται καὶ αὐτὰ ὀπισθεν ἀκτολογοῦντα ἕως
τοῦ παστοῦ, αἱ δὲ κληθεῖσαι γυναῖκες ἀπέρχονται ὀπισθεν

3. στάβλου ὀλίγον, ἀπὸ ed. 7. θυμελικά ed. 8. ἀπὸ σωθέν-
των ed. 16. συνήθεια, αὐλοῦσι ed. 17. μεσάση ed. τὸ om. ed.

prope stabulum adstant. Organum in arboreto, aliudque in stabuli
aditu intervallo quodam; aliud organum in pulpito, unde ad bal-
neum descenditur, positum est. Quando vero sabana, myrotheca,
scrinia et siclotrulla procedunt, consules ea usque ad descensum
balnei una cum thymelicis omnibus pro more comitantur, et post-
quam sabana deduxerunt, redeunt, et in substructione pontis, pa-
tricii vero ad mensam eiusdem pontis consistorium constituunt. Et
quando Augusta e thalamo egressura est, patricii, eam comitantes,
ad descensum pontis partemque ovati, consules ad descensum S.
Christinae divertunt. Hanc, dum comparet, prima Veneretorum fa-
ctio excipit, et, ut mos est, acclamat, organa quoque sonant: in
medio arboreto constitutae Prasini similiter acclamant. Intrat vero
Augusta balneum, ex quo dum redit, officium obsequii senatores ce-
lebrant, intrant cum obsequio ad thalamum, et usque dum Augusta
dextrum conchae latus ingressura est, consistorium constituunt. Fa-
ctiones vero et ipsae a tergo, acta celebrantes, usque ad thalamum,

Ed. L. 127 τοῦ ὠάτου. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι περιπατοῦσι τρεῖς ἑοδιῶ-
νες διάλιθοι πορφυροῖ, τὸ μὲν ἐν βασιτάζει ἢ παρακαθίστρια
ἔπισθεν τῆς ἀγούστης, καὶ ἄλλοι δύο ἐνθεν κῆκεῖθεν.

ΚΕΦ. μβ.

Ἄκτολογία τῶν δῆμων, διὰ τεχθῆ παιδίων πορφυρογέννητον. 5

Ἄνιόντων τῶν δύο μερῶν ἐν τῇ φιάλῃ τοῦ σίγματος, λέ-
γουσιν οἱ κράκται „τοῖς δεσπόταις” ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ
ἡμέρα.” οἱ κράκται „καὶ τί πρὸς αὐτούς;” ὁ λαὸς „καὶ
Β ἐνίσχυσον αὐτούς, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτούς σῶσον, ναὶ Κύριε,
νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράκται „ταῖς ἀγούσταις” ὁ λαὸς 10
„νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράκται „καὶ τί πρὸς αὐτάς;” ὁ
Ms. 97. b λαὸς „καὶ ἐνίσχυσον αὐτάς, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτάς σῶσον,
ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράκται „τῇ συγκλήτῃ”
ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράκται „καὶ τί πρὸς αὐ-
τήν;” ὁ λαὸς „καὶ ἐνίσχυσον αὐτήν, ναὶ Κύριε, σὺ αὐτήν 15
σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράκται „τῆ
στρατοπέδῳ” ὁ λαὸς „νίκαις καλῇ ἡμέρα.” οἱ κράκται
„καὶ τί πρὸς αὐτούς;” ὁ λαὸς „καὶ ἐνίσχυσον αὐτούς, ναὶ
C Κύριε, σὺ αὐτούς σῶσον, ναὶ Κύριε, νίκαις καλῇ ἡμέρα.”
(B.) Οἱ κράκται δὲ λέγουσιν ἀπὸ τούτων ἕτερα ἄκτα. „κα-20

7. τοὺς δεσπότας cod. 16. τῶν στρατοπέδων cod. et ed.

mulieres vero vocatae pone ovatum veniunt. Ceterum observandum
est, tria punica mala gemmis pretiosis ornata purpureaque in pro-
cessionem circumferri, quorum unum praeses honoraria tenens, Augu-
stam sequitur, reliqua ad latus eius gestantur.

CAP. 42.

Acta factionum, quando puer porphyrogenitus natus est.

Duae factiones posteaquam ad phialam sigmatis ascenderunt,
cantores dicunt: *Domini*; populus: *Dies victoriis insignis*. Can-
tores: *Et quid contingat Domini*? populus: *Corrobora eos, imo, Domine, tu ipsos serva! imo, Domine, dies haec victoriis insignis est*. Cantores: *Augustabus*; populus: *Victoriis insignis dies*. Can-
tores: *Et quid contingat ipsis*? populus: *Tu ipsas corrobora! Imo, Domine, tu ipsas conserva! imo, Domine, insignis victoriis est haec dies*. Cantores: *Senatui*; populus: *Dies haec victoriis insignis est*. Cantores: *Quid huic contingat*? populus: *Tu ipsum corrobora, imo, Domine, pulchra victoriis est haec dies*. Cantores: *Exercitibus*; populus: *Victoriis insignis est haec dies*. Cantores: *Et quid ipsis contingat*? populus: *Tu ipsos corrobora, imo, Domine, tu eos serva, imo, Domine, insignis victoriis est haec dies*. (II.) His finitis,

λάς ἡμέρας καὶ ἀγαθὰς ὁ Θεὸς παράσχη τοῖς ὀρθοδόξοις δεσπότηαις” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέραις πλεονάσει τὴν βασιλείαν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καταπέμψει τοῖς δεσπότηαις”
 5 ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καταπέμψει ταῖς ἀγνούσαις σὺν τοῖς πορφυρογεννήτοις.” δ D
 λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „τελείας νίκας ὁ Θεὸς χορηγήσει ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „ὁ Θεὸς καλὰς ἡμέρας καὶ καλὰ γενέθλια παράσχη τῶ
 10 τευχθέντι ὑμῖν ὁ δεῖνα τῶ πορφυρογεννήτῳ” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγνούστας σκέπασον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορφυρογέννητα” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς δεσπότηας φύ
 15 λαττε” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται „Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ ζωὴν ἡμῶν” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. καὶ λέγουσι Ed. L. 128 πάντες „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεός.”

ΚΕΦ. μγ’.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

20 Αἴτησις γίνεται τῆς συγκλήτου καὶ πάντων τῶν στρατευμάτων, καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότηαι, τῆς ὑποσχέσεως γενο-

4. τοὺς δεσπότηας cod. 14. θεὸς ἅγιος ed.

cantores alia deinde acta recitant: *Pulchras ac felices dies Dominis, veram religionem servantibus, Deus tribuat! populus eadem ter.* Cantores: *Felicibus diebus Deus regnum impleat! populus eodem modo ter.* Cantores: *Deus felices dies Dominis concedat! populus similiter tribus vicibus.* Cantores: *Deus felices dies Augustae et porphyrogenitis concedat; populus eadem ter.* Cantores: *Perfectas victorias Deus N. et N. tribuat; sic populus ter.* Cantores: *Deus felices dies ac natales porphyrogenito, quem suscepistis, concedat! populus eodem modo ter.* Cantores: *Spiritus sanctissime, Augustas tue re; populus eodem modo.* Cantores: *Mater Dei nostri, serva porphyrogenitos; populus similiter.* Cantores: *Deus sancte, Dominos serva! populus eodem modo.* Cantores: *Domine, vitam eorum ex nostra vita; populus eodem modo.* Postremo omnes: *Deus imperium vestrum diuturnum esse iubeat!*

CAP. 43.

Observanda in Caesaris electione.

Senatus et omnis exercitus de promovendo Caesare sententia postulatúr, quo factó, et, si Domini iubeat, quando electio in sen-

μένης τῆ ἁγία κυριακῆ τῆς ἁγίας ἀναστάσεως, γίνεται οὕτως. τῆ αὐτῆ ἡμέρα προέρχονται τάχιον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ στρατεύματα εἰς τὸ τριβουνάλιον τῆς ἀρραίας ἐξωθεν τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εὐφημοῦσι τοὺς βασιλεῖς κατὰ τὸν ὅμοιον Βτρόπον. καὶ αἰτοῦνται διὰ τὸν καίσαρα, καὶ συντόμως λαμ-5 βάνουσιν ἀπόκρισιν, εἴτε αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἐξερχομένου, εἴτε δηλοποιούντος αὐτοῖς, καὶ σιωπῶσιν. καθέζονται δὲ οἱ δεσπότες ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς- Ms. 98. a ἔρχεται ὁ πατριάρχης τάχιον, καὶ ἐκδέχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, δέχονται τὸ σέ-10 κρετον, βῆλον ἅ, τοὺς μαγίστρους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει συνήθεια, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα καὶ πληρωθῶσι, κελεύουσιν οἱ δεσπότες λαλῆσαι αὐτοῖς τὰ περὶ τοῦ καίσαρος, φοροῦντες καὶ τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ C τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ πάντων συναινούντων ἐπὶ τῆ χει-15 ροτονίᾳ τοῦ καίσαρος, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπέυχονται. καὶ ἐξέρχεται τὸ σέκρετον, καὶ ἴστανται οἱ πατριῆιοι κονισιστῶριον εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἐξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραυδήλια τῆς ἀρραίας ἐνθεν κακείθεν τοῦ20 ἡλιακοῦ, τὰ δὲ σκῆπτρα καὶ τὰ λάβουρα καὶ πάντα τὰ σκεύη καὶ ὁ σταυρὸς ἴστανται ἐν τῷ τριβουναλίῳ καὶ πῦς ὁ λαὸς, καὶ τιθέουσιν ἀντιμίσιον ἐν τῷ τριβουναλίῳ, ἐν ᾧ κεῖνται αἱ χλαμύδες μετὰ τῶν φιβλῶν καὶ τῶν περικεφαλαί-

4. βασιλεῖς. κατὰ ed. 15. συναιρούτων ed.

cta dominica sanctae resurrectionis celebratur, ita instituitur. Procedunt dicto die statim omnes proceres et copiae militares ad tribunal arcae, quod extra XIX accubitus est, et Imperatoribus acclamant eodem modo. Tum ob Caesarem precantur et brevi responsum accipiunt, dum aut Imperator ipse progreditur, aut id per alium edit, et silent. Domini in magno triclinio novendecim accubituum consistunt, patriarcha vero celeriter ingressus, in S. Stephani exspectat, et postquam consederunt Domini, secreti velum primum, magistros, deinde reliqua vela pro more excipiunt, quibus omnibus, nullo deficiente, ingressis, iubent Domini, dibetesia, chlamydes et coronas suas prestantes, ut de Caesare sermo institutur, et quando omnes in electione Caesaris consentiunt, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Tubete*. Tunc post faustas acclamaciones secretum discedit, patricii consistorium in porticu XIX accubituum constituunt, reliqui senatorum aliant et in gradibus arcae ab utroque solarii lateris, accepti, et vasa omnia cum cruce et populo, ubi etiam antimonsium collocatur,

ων, ἦτοι τὰ λεγόμενα καισαρῖκια. (B.) Καὶ ἐξέρχονται οἱ δ δεσπότες ἅμα τοῦ πατριάρχου, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ πόρτηκι, καὶ ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες ἐξέρχονται ἐν τῷ τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι εἰς τὰ γραδῆλια ἔνθεν κάκειθεν, οἱ δὲ δεσπότες ἀνέρχονται ἐν τῷ ἡλιακῷ μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εὐθέως ὁ βασιλεὺς προσομιλεῖ τῷ λαῷ, εἴ τι βούλεται, καὶ εἴ τι ἔχουσιν ἀποκριθῆναι ὁ λαὸς, ἀποκρίνονται. καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ καὶ τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τοὺς ὀφείλοντας 10 χειροτονηθῆναι ἀπὸ διβητησίων καὶ καμποτούβων. τὰ γὰρ Ed. L 129 χλανίδια καὶ τὰ φιβλία ἐπάνω τῶν χλανιδίων καὶ τὰ καισαρῖκια εἰς πλάγια τῶν χλανιδίων, καὶ ἐπίκεινται εἰς τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ ἀντιμίσιου, οἱ δὲ δεσπότες ἔνθε κάκειθεν αὐτοῦ, καὶ ὀπισθεν τοῦ 15 πατριάρχου ὁ διάκονος, καὶ οἱ ὀφείλοντες χειροτονηθῆναι καισαρες ἴστανται ὀπισθεν τοῦ διακονοῦ. καὶ λαμβάνουσιν οἱ δεσπότες καὶ οἱ καισαρες κηροὺς καὶ ἄπτουσι, καὶ λέγει ὁ διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν“ στρέφεται οὖν ὁ βασιλεὺς κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἀποκρίνεται· „Κύριε ἐ- 20 λήσσον.“ καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον τὴν λιτανείαν Mt. 98. b καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „σὺ Κύριε,“ ἀπάρχεται ὁ πατρι- ἀρχης τῆς εὐχῆς τὸ „δέσποτα Κύριε.“ καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν μέχρι τοῦ „νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων,“ καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „ἀμήν,“ ἐπαίρει ὁ πα-

12. καὶ om. ed. 14. ἔνθεν ed. Cf. Reisk. ad h. l. 16 τοῖς δὲ κόνου ed.

eni chlamydes cum fibulis et capitis ornamentis, quae et caesaricia dicuntur, imposita sunt. (II.) Dominos cum patriarcha praepositi patrii in porticu excipiunt, eosque stipantes, ad tribunal ascendunt, in cuius gradibus ab utroque latere subsistunt; Dominus cum patriarcha ad solarium ascendunt, ubi Dominus, si latet, cum populo conversatur, qui si quid habet, id ad Imperatorem praepositi et magister Imperatoris iussu abeunt, et a latere dignitatem provehendos in dibetesiis et campotubis subsistunt; nicae enim et fibulae super tunicis, et caesaricia in latere solarium in antimensio iacent, ad quod patriarcha, Dominus a latere latius eius, et a tergo patriarchae diaconus, post latere a latere ris dignitate orrandi sunt, subsistunt. Tunc Dominus cereos sumunt, eosque accendunt: diaconus dicit a se precemur; huic Imperator, facie ad orientem conversus, Domine, miserere. Litaniam a diacono completam respondit: Tu, Domine, patriarcha praepositi.

τριάρχης τὸ χλανίδιον ἐπικείμενον εἰς αὐτὸ τὸ φιβλίον καὶ ἐπιδίδωσι τοὺς βεστήτορας, εὐθέως ἄπλοῦσιν αὐτὸ οἱ βεστήτορες, κρατοῦντες αὐτὸ ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν. (Γ.) Καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τοὺς προβληθέντας, καὶ παριστῶσιν αὐτοὺς τοῖς δεσπόταις, καὶ ἐφαπλοῦσιν οἱ δε-5 σπότεαι τὰς χεῖρας, καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιβάλλουσι τοὺς καίσαρας καὶ φιλοῦσιν αὐτοὺς, καὶ ἀποκρίνεται
 C ὁ λαὸς, ἦτοι οἱ κράκται, λέγοντες „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. καὶ εὐθέως ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον τὰ κατὰ συνήθειαν τρία σταν-10 ρία καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματί σου.” καὶ λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.” καὶ ὁ λαὸς „σὺ Κύριε.” καὶ κύπτοντος τοῦ λαοῦ μικρὸν μέρος, καὶ ὁ πατριάρχης κύψας καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ καίσαρες, λέγει ὁ πατριάρχης τὴν 15 δευτέραν εὐχὴν. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, καὶ ἀποκριθῆ ὁ λαὸς τὸ „ἀμήν,” ἐπαίρει ὁ πατριάρχης τὰ καισαρῖκια, φιλῶν αὐτὰ, καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπόταις, καὶ λαμβάνοντες οἱ
 D δεσπότεαι, φιλοῦσιν αὐτὰ καὶ ποιοῦσι φιλησαι καὶ τοὺς καίσαρας. καὶ εὐθέως κατασφραγίζουσιν οἱ δεσπότεαι μετ’ αὐ-20 τῶν ἑπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, κατονομάζοντες τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας τριάδος, βάλλουσιν αὐτὰ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτονομένου καίσαρος, καὶ εὐθέως ἀνακραῖζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς

1. καὶ ante ἐπικείμενον excidisse pntat R. 6. καὶ κρατοῦσι-καίσαρας om. ed. 16. ἀποκρίνεται ed. 21. καὶ ὄνομ. pro κατονομ. ed. 22. αὐτὰ R., αὐτὸ cod. et ed. εἰς κεφ. ed.

orditur, iisque ad verba: *Nunc et semper et in saecula saeculorum, recitatis*, postquam populus respondit: *Amen*, patriarcha tunicam fibulae impositam tollit et vestitoribus tradit, quam statim evolutam coram Dominis tenent. (III.) Quo facto, praepositus et magister promotos in conspectum Dominorum adducit, qui manus pandunt, et chlamyde sublata Caesares induunt eosque osculantur: factionarii seu cantores dicunt: *Feliciter, feliciter*, idemque populus ter repetit. Tunc patriarcha ter cruce populum, ut ipsi mos est, signans, dicit: *Pax omnibus*; populus respondet: *Et spiritui tuo*. Diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*; populus: *Tu Domine*. Tunc populus caput paulisper inclinat, quod et patriarcha et Imperatores et Caesares faciunt; preces vero secundas patriarcha instituit. Quibus finitis, populus: *Amen* dicit, ipse vero caesaricia sublata osculatur et Dominis tradit, qui ea quoque osculantur ac Caesaribus osculanda tradunt. Cum his deinde supra caput sublati signum crucis faciunt, invocato S. Trinitatis nomine, post electi Caesaris capiti imponunt, dum factiones interea et populus omnis acclamant:

ὁ λαὸς, οἱ κράτται· „φιλικήσιμε, φιλικήσιμε, φιλικήσιμε”
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „φιλικήσιμε.” οἱ κράτται· „πολλὰ τὰ
 ἔτη τῶν βασιλέων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων
 πολλὰ τὰ ἔτη, θεοπροβλήτων βασιλέων” καὶ τὰ ἐξῆς. (Δ.)

5 Καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία καὶ ἀναγόρευσις τῶν καισάρων, Ed. L. 130
 εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν και-
 σάρων εἰς τὸν τρίκλινον τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ καθίζονται Ms. 99. a
 ἐν σελλίοις, καὶ οἱ καισαρεὶς ἐνθεν κάκειθεν. καὶ εὐθέως τὰ
 σκευὴ καὶ τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπέρχονται καὶ ἵστανται
 10 εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, εἰσ-
 ἔρχονται οἱ διδόντες τὴν ἀγάπην ἀπὸ πλαγίου, καὶ προσκνυ-
 νοῦσι τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ
 μικροῦ, καὶ προσκνυνοῦσιν ἐν γόνατον τοῦ καισαρος τοῦ ἐκ
 δεξιῶν καὶ ἐν τοῦ ἐξ ἐκωνύμων, καὶ προσκνυνοῦντες δίδωσι
 15 καὶ τὴν ἀγάπην. καὶ ὅτε πληρώσουσι τὰ ἀπὸ πλαγίου, εἰσ-
 ἔρχεται τὸ σέκρετον ὄλον, βῆλον ἅ, οἱ μάγιστροι, καὶ τὰ
 λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκνυνοῦ-
 σα τῇ σύγκλητος δίδωσι τὴν ἀγάπην, καὶ πληρωσάσης, λέγει
 ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τὸ „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχον-
 20 ται καὶ ἀλλάσσουν οἱ δεσπότες τοὺς λώρους καὶ τὰ στέμ-
 ματα, ὁμοίως καὶ οἱ καισαρεὶς τοὺς λώρους καὶ τὰ καισαρί-
 κια, καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροῦται πῦσα ἡ ἀκολουθία τῆς
 ἑορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινω-

4. θεοπροβλήτω βασιλεὶ ed. 7. εἰς τὸ ed. 13. γόνυ ed.

cantores quidem: *Felicissime, felicissime, felicissime*; populus ter:
Felicissime. Cantores: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Impe-*
ratoribus multos annos! a Deo promotis Imperatoribus, et quae se-
 quuntur. (IV.) Hac acclamatione et Caesarum inauguratione peracta,
 Domini cum patriarcha et Caesaribus triclinium XIX accubitum ingre-
 si, in thronis, et ad utrumque latus eorum Caesares consistunt. Tunc
 statim vasa, factiones et omnis populus abeunt, in locis suis substi-
 stunt, et considentibus Dominis, a latere agapen distribuentes in-
 trant, genua magni et minoris Imperatoris osculantur, ita ut unum
 genu Caesaris ad dextram, unum ad sinistram assidentis venerentur,
 ad haec etiam agapen distribuunt. Quibus omnibus peractis, secre-
 tum totum intrat, velum primum, magistri, et cetera suo ordine, ut
 more receptum est; senatus, adoratione facta, agapen dat, qua dis-
 tributa, praepositus a mandato dicit: *Iubete*. Tunc egressi Domini
 lora et coronas, Caesares lora et caesaricia mutant et abeunt, et
 omne officium festi, ut in typico praescriptum est, celebratur. Ad
 agapen et communionem primum Domini cumque ipsis Caesares ab-

νίαν πρῶτον οἱ δεσπόται, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ καίσαρες, καὶ εἰσέρχονται ἑμοῦ ἐν τῷ μητατωρίῳ, καὶ πληροῦνται πάντα C κατὰ τάξιν τῆς ἐφορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν.

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

Τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου⁵ διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἰς ἀκουβίτων, μήπω φθασάντων ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ τριβουναλίου, ἐν ᾧ προαποτίθεται ἀντιμῖσιον, εἰς ὃ πρόκεινται ἢ τε χλαμὺς καὶ ὁ στέφανος, ἡ- γουν τὰ καισαρῖκία, λέγουσιν οἱ κράται· „ἀνάτειλον ἢ ἐν- θεος βασιλεία” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀ- 10
Dνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ θερά- ποντες τοῦ Κυρίου.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ 15
Ed. L. 131λιακοῦ τοῦ αὐτοῦ τριβουναλίου, τοῦ πατριάρχου ἱσταμένου ἐν τῷ ἀντιμίσῳ καὶ τοῦ διακόνου ὄπισθεν αὐτοῦ, κατασφρα- Ms. 99. b γίζουσιν οἱ δεσπόται τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ εἰθ' οὕτως λέ. 20

1. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed. 9. Pro λέγουσιν ed. καὶ ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ἐν οἷς τόποις ἵστανται οἱ τῆς συγκλήτου καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ β' μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὃ, τε σταυρὸς καὶ τὰ σκῆπτρα καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῷ στεψίμῳ τῆς ἀγούστῆς, ἵστανται καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ καίσαρος.

eunt, simulque metatorium intrant, omniaque secundum ordinem festi, ut in typico seu ordinario est, aguntur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE CAESARIS.

Domini cum patriarcha per magnum triclinium XIX accubituum procedunt, ac nondum ipsis solarium tribunalis, in quo ara cum chlamyde et corona seu caesariciis ante reposita fuit, ingressis, cantores accinunt: *Appareat divina maiestas!* populus ter: *Appareat.* Cantores: *Appareant N. N. Imperatores Romanorum;* populus ter: *Appareant!* Cantores: *Appareant famuli Domini;* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant N. et N. Augustae Romanorum!* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant Domini cum Augustabus;* populus ter: *Appareant.* Egressi autem Domini et in solario tribunalis constituti, dum patriarcha in antimensio, post hunc diaconus stat, populum ter signant, duae factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus*, etc., et precantur voce modulata hunc in modum:

γοῦσι τὰ δύο μέρη „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,” καὶ αἰτοῦνται ἀ-
 πὸ φθογγῆς, λέγοντες· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε
 τοὺς δούλους ὑμῶν παρακαλοῦντας, ὡς δοῦλοι τολμῶμεν
 παρακαλέσαι, μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης, καὶ
 ὡς ἐξικακῶς παρακλήθητε, ὃ εὐεργέται, εἰς τὴν δέησιν τοῦ
 λαοῦ ὑμῶν, δεσπότης, χαροποιήσατε τοὺς δοῦλους ὑμῶν,
 δεσπότης, ὑπὲρ εὐφροσύνης τῆς πόλεως ὑμῶν δυσωποῦ-
 μεν· ἐπιφανείσθω τοῖς δούλοις ὑμῶν ὁ καῖσαρ, παρακαλοῦ-
 μεν οἱ δοῦλοι ὑμῶν, δεσπότης, εἰς δόξαν μεγίστην τῆς συγ-
 ιοκλήτου, εἰς εὐτυχίαν μεγίστην τῶν στρατοπέδων, εἰς χαρμο- B
 σύνην τῶν ὑμῶν, εὐεργέται.” (B.) Καὶ ὅτε γένηται τὸ νεῦ-
 μα παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ συγῆσαι τὰ μέρη εἰς τὸ λαλῆ-
 σαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸ τέλος δῶσαι εὐχὴν,
 ἀνακραίουσιν οἱ κράται καὶ λέγουσι· „τῆς δεήσεως ἡμῶν
 ἵδελθήκουσαν οἱ στεφοδοταί, εὐφράναντες τὸν λαὸν αὐτῶν με-
 γάλως, χαροποιήσαντες τὴν πολιτείαν οἱ δεσπότης, εἰς πλά-
 τος καὶ αὐξῆσιν τῶν Ῥωμαίων, εὐδοκίᾳ τοῦ στέφαντος ὑμᾶς,
 εὐεργέται. ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρό-
 νους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ σὺν τῇ κεί- C
 20σαρι, τὸ κράτος ὑμῶν φυλάξει εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ
 πορφύρᾳ, εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν, ὁ δεῖνα καὶ ὁ
 δεῖνα φιλόχριστοι ἐν Θεῷ, νικᾶτε.” καὶ δὴ τοῦ μέλλοντος
 γενέσθαι καίσαρος ἱσταμένου ὀπισθεν τοῦ διακόνου, λαμβά-

4. παρακαλέσαι μετὰ φόβου, ed. 8. ἐπιφανείσθω cod., leg. ἐπιφανή-
 τω. 11. τῶν δούλων ὑμῶν coni. R. 13. δῶσει cod. 17. εὐδοκίᾳ cod.

*Domini orbis terrarum, excipite servos vestros obtestantes: ut ser-
 vi audemus precari: cum timore veneramus Dominos: benevole, o
 Domini munifici, ad preces populi vestri attendite: gaudio servos
 vestros, o Domini, perfundite: ob salutem urbis vestrae vultu ad
 terram demisso precamur. Appareat servis vestris Caesar, rogamus
 nos servi vestri, o Domini, ad gloriam maximam senatus, felicitatem
 perfectam castrorum ac laetitiam vestram, Domini benigni.*
 (II.) Postquam vero a praeposito signum factionibus, ut sileant, da-
 tum est, et Imperator ad populum verba fecit ac tandem preces re-
 citavit, cantores voce elata dicunt: *Preces nostras coronarum dato-
 res, qui populum vestrum summae laetitiae participem fecerunt,
 audivere: audiverunt Domini, qui rempublicam ad florem et in-
 crementum Romanorum exhilararunt, beneplacito eius, qui vos, be-
 nefactores, corona ornavit. At creator rerum omnium ac dominus
 tempora vobis, Augustabus et Caesari diuturna concedat, ac robur
 vestrum diutissime in purpura custodiat! exaudiat Deus populum
 vestrum, N. et N. Christi amantes, in Deo vincite. Dum vero
 futurus Caesar pone diacoum stat, cereos a praeposito Domini et*

νοῦσι τοὺς κηροὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου οἱ τε δεσπότες καὶ αὐτὸς ὁ μέλλων γενέσθαι καίσαρ, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ στρέφεται ἅπας ὁ λαὸς κατὰ ἀνατολὰς, εἰσαγομένου τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι καίσαρος παρὰ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ πρώτου μαγίστρου,⁵ καὶ λέγει ὁ διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.”

Ἐκαὶ ὁ λαὸς „Κύριε ἐλέησον.” καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον ἀπάρχεται ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν, καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου τὴν εἰωθυῖαν πληροῦντος εὐχὴν, καὶ τοῦ λαοῦ ἀποκρινομένου τὸ „ἀμήν,” αἶρει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα 10
 Ms. 100. a καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεστήτορι, οἱ δὲ βεστήτορες ἀπλοῦσιν αὐτὴν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ πρῶτος μάγιστρος τὸν χειροτονούμενον καίσαρα, καὶ εὐθὺς ἀπλοῦσιν οἱ δεσπότες τὰς χεῖρας καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιτιθέασι τῷ καίσαρι, καὶ φιλοῦσιν αὐτὸν,¹⁵
 Ed. L. 132 καὶ λέγουσιν οἱ κράκται „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' τὸ αὐτό. (Γ.) Καὶ εὐθὺς ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον, καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν.” ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματί σου.” εἶτα λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.” καὶ τῆς²⁰
 σσηφούς τῆς κεφαλοκλισίας τελουμένης, δηλονότι κεφαλοκλινόντων καὶ τῶν βασιλέων καὶ τοῦ καίσαρος, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς εὐχῆς αἶρει ὁ πατριάρχης τὸν στέφανον, ἦτοι τὸ καισαρίκιον, φιλῶν αὐτὸ, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσπάζεται αὐτὸ, καὶ ποιεῖ φιλή²⁵

6. καὶ om. ed.

candidatus caesareae dignitatis sumunt, ac ter repetita adoratione gratias Deo agunt, omnis vero populus ad orientem faciem convertit. Interea dum futurus Caesar a praeposito et primo magistro adducitur, diaconus dicit: *In pace Domini precemur*; populus: *Domine miserere!* quo facto, preces solennes patriarcha orditur, quibus finitis, postquam populus: *Amen*, respondit, patriarcha chlamydem tollit eamque vestitoribus tradit, vestitores coram Dominis explicant, praepositus et primus magister designatum Caesarem adducunt, statimque Domini manus expandunt, chlamydem tenent eaque Caesarem vestiunt, vestitum osculantur, et cantores dicunt: *Feliciter, feliciter!* populus idem ter repetit. (III.) Tunc patriarcha ter populum cruce signat et dicit: *Pax vobis*; populus: *Et spiritui tuo*. Porro diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*. Peracto autem solenni ritu inclinationis capitis, scilicet postquam Imperatores aequae ac Caesar caput inclinarunt, precesque finitae sunt, patriarcha coronam seu caesaricum sumit, idque osculatus Imperatori

σαι αὐτὸ καὶ τὸν καίσαρα, καὶ εὐθὺς κατασφραγίζει ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων· „εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου.” καὶ εἰδ’ οὕτως περιτίθει τὸν στέφανον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ χειροτονουμένου **5**καίσαρος, καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „φιλικήσιμε, φιλικήσιμε, φιλικήσιμε,” καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „φιλικήσιμε,” καὶ εἰδ’ οὕτως γίνεται ἡ εὐφημία „πολλὰ τὰ ἔτη” καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν δὲ τῷ τελευτᾷ· „πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ εὐτυχεστάτου καίσαρος.” εἶτα· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων, ἡμεῖς δοῦλοι **10**τοῦ καίσαρος, υἱὸ Θεοῦ, ζοῆν αὐτοῖς, υἱὸ Θεοῦ, νίκην αὐτοῖς.” καὶ ὅτε πληρωθῆ ἡ εὐφημία, εἰσέρχονται οἱ δεσπῆται μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ καίσαρος εἰς τὸν τρικλίνιον τῶν ἰδ’ ἀκουβίτων, καὶ καθέζονται, καὶ ἐπιτελεῖται ἡ προσκύνησις.

ΚΕΦ. μδ’.

C

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ νοβελησίμου.

Πρὸ μιᾶς δίδονται ἀπόκρισις εἰς ἑορτὴν τοῖς δημάρχους καὶ τῷ ἑφερενδαρίῳ, καὶ μνηστέται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα **20**πρωτὶ ἔλθωσι μετὰ ἀλλάξιμων, καὶ τὸ πρωτὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοιπῶν ταροματίων, καὶ παραλαμβάνουσι τὰ σκευὴ πρὸς τὸ ὄψικεῦσαι τοὺς **Ms. 100. b** δεσπῆτας. καὶ πάντων εὐτρεπισθέντων, ἔρχεται ὁ πατριάρχης καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς δάφνης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον,

5. φιλ. φιλ. καὶ — φιλ. om. ed. 7. πολλὰ ἔτη ed.

tradit, qui id etiam osculatur osculandumque Caesari tradit, statimque super capite eius signum facit ac dicit: *In nomine patris et filii et spiritus sancti*. Sic quoque coronam capituli designati Caesaris imponit, cantores dicunt: *Felicissime, felicissime, felicissime*; tum populus ter: *Felicissime*, deinde acclamant: *Multos annos et rel.*; postremo: *Multos annos felicissimo Caesari*; deinde: *Nos servi Imperatorum, nos servi Caesaris, filii Dei, da ipsis vitam, filii Dei, da ipsis victoriam!* Peracta vero acclamatione, Domini cum patriarcha et Caesare triclinium novendecim accubituum intrant, consident, et adoratio peragitur.

CAP. 44.

Observanda in promotione Nobilissimi.

Pridie unius diei demarchis et referendario mandatōm de festo datur, omnique senatui indicatur, ut sequenti mane cum mutatoris veniant, quare eo die omnis senatus aequae ac praefecti scholarum ac reliquorum ordinum vestes mutant, vasaque ad deducendos in obsequio Dominos adducunt. Paratis omnibus, patriarcha venit per-

Δ καὶ ἐκδέχεται τοὺς δεσπότας, καὶ ἐξέρχονται τὰ σκευῆ πάντα καὶ ὁ σταυρὸς ἐν τῷ τριβουναλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὁμοίως καὶ τὰ μέρη καὶ οἱ τῆς πόλεως καὶ τὰ στρατεύματα· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότης εἰς τὸν αὐτὸν τρίκλινον ἐν σελλίοις, φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ εἰς καῖσαρ καθέζεται ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ ἐκωνύμων, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότης τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων καὶ προσκαλεῖται

Ed. L. 133 βῆλον ἅ, τὸν κουροπαλάτην· δεύτερον, μαγίστρον· γ', τοὺς 10 πατρικίους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ ὅτε πληρωθῆ πάντα τὰ βῆλα καὶ σταθῆ τὸ σέκρετον ὄλον, κελεύουσιν οἱ δεσπότης λαλῆσαι αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ νοβελησίμου, καὶ εἴ τι βούλονται, ἀνταποκρίνονται. (B.) Καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότης τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύ- 15 σατε” καὶ ἀπευχόμενοι ἐξέρχονται, καὶ ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἴσταται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἐνθεν κἀκεῖθεν τοῦ ἡλιακοῦ. οἱ δὲ πατρικίους ἴστανται εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων κονιστώριον, καὶ εὐθὺς ἐξέρχονται οἱ δεσπότης ἅμα τῶν καισάρων καὶ τοῦ πατριάρχου, καὶ 20 B δέχονται αὐτὸν οἱ πατρικίους ἐν τῷ πορτήκῳ, καὶ εὐθὺς πίπτουσι, καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἐνθεν κἀκεῖθεν· οἱ δὲ δεσπότης ἐξέρχονται διὰ τῶν μέσων,

10. κουροπαλάτην cod., κουροπαλάτιον ed. 13. αὐτοὺς. καὶ τὰ cod.

que daphnem ad S. Stephani pergit, Dominos excipit, vasa omnia una cum cruce ad tribunal XIX accubituum procedunt, factiones, civcs, exercitus sequuntur. Cerimoniaris vela in porticu XIX accubituum pro more ordinat, sedentque Domini in eodem triclinio in sellis, dibetesia et chlamydes et coronas ferentes: unus Caesar ad dextram, alter ad sinistram sedet, Domini praeposito annuunt, qui cum ostiariis egressus, velum primum, curpalatene; secundum, magistris; tertium, patricios, ac reliqua vela ordine, ut mos est, arcessit. Completis autem velis omnibus ac secreto universo adstante, iubent eos Domini, ut, quae Nobilissimo accini solent, recitent, sique volunt, respondent. (II.) Tunc signum Domini praeposito dant, isque dicit: *Iubete*, precati egrediuntur unaque senatus, et in gradibus tribunalis in utroque latere solaris subsistunt. Patricii vero in porticu XIX accubituum consistorium constituunt, unaque Domini cum Caesaribus et patriarcha egrediuntur, quem postquam in porticu patricii exoepere, se prosterunt, cerimoniaris dicente: *Iubete*. Egressi omnes in gradibus tribunalis ab utroque latere stant; Domini vero per medias portas ad so-

πυλῶν ἐν τῷ ἡλιακῷ, καὶ εὐθέως κελεύουσι λαλῆσαι τοῖς λα-
 οῖς τὰ περὶ τοῦ νοβελησίμου, καὶ εἴ τι ἂν θέλωσιν, ἀποκρι-
 νονται, καὶ τίθεται ἀντιμίσιον, ἔνθα κείται ἢ τε χλαμὺς καὶ
 ἢ φίβλα. ἢ μὲν χλαμὺς ἐστὶν Πράσινος, ἔχουσα ῥόδα χρυ-
 50ᾶ καὶ ταβλά χρυσαῖ. καὶ νέουσι οἱ δεσπότες τῷ πραιπο-
 σίτῳ καὶ τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τὸν ὀφεί-
 λοντα προχειρίζεσθαι νοβελήσιμον, φοροῦντα διβητήσιον ῥού-
 101. a
 σιον καὶ καμπότουβα καὶ καμπάγια· καὶ ἴσταται ὁ πατρι-
 ἀρχης ἔμπροσθεν τοῦ ἀντιμίσσιον, οἱ δὲ δεσπότες εἰς τὸ πλά-
 10γιόν τοῦ πατριάρχου ἔνθεν κἀκείθεν, καὶ ὀπισθεν τῶν δε-
 σποτῶν οἱ καίσαρες, καὶ οὕτως ὁ νοβελήσιμος. καὶ λαμβά-
 νουσι οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νοβελήσιμος κηρούς,
 καὶ ἄπτουσι, καὶ ὅτε λέγει ὁ διάκονος τὴν λιτανίαν, κύπτει ὁ
 πατριάρχης καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐ-
 15χὴν, λαμβάνει τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεστήτορσι,
 καὶ οἱ βεστήτορες ἐφαπλοῦσιν αὐτήν, καὶ εὐθέως προσφέρει
 ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τὸν ὀφείλοντα προχειρίζεσθαι
 νοβελήσιμον ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσι οἱ
 δεσπότες τὴν χλαμύδα καὶ περιβάλλουσιν αὐτῷ, καὶ φιλοῦσιν D
 10αὐτὸν, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαός·
 „πρὸς τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· ὁ δεῖνα καὶ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβε-
 σιάτης ἀγνούστης πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα εὐτυχεστάτου καίσαρος
 πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα ἐπιφανεστάτου νοβελησίμου πολλὰ τὰ

3. καμβότουβα ed.

larium abeunt, statimque populum iubent, ut Nobilissimo acclamet,
 cui, si lubet, respondent, mox antimensium, in quo chlamys et fi-
 bulae reponuntur, collocatur. Chlamys illa Prasina est, rosis aureis
 ac fimbria aurea ornata. Mox Domini praeposito ac magistro signum
 dant abeuntque, eum, qui Nobilissimus creari debet, russumque
 dibetesium, campotuba et campagia gestat, adducturi: patriarcha
 coram antimensio, ad utrumque eius latus Domini, post hos Caesares,
 deinde Nobilissimus, stant. Tunc Domini, Caesares et Nobilissimus
 cereos accendunt, et quando diaconus litaniam recitat, patriarcha in-
 clinato capite preces dicit, quo facto, tunicam sumit et vestitoribus
 tradit, quam complicant, statimque praepositus et magister Nobilissi-
 mi dignitate orandum in conspectum Dominorum producent, qui
 accepta tunica eum induunt, osculantur, factionibus et omni populo
 exclamantibus: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Imperato-
 ribus ac Dominis multos annos! N. pias Augustae multos annos! N.
 felicissimo Caesari multos annos! N. illustrissimo Nobilissimo mul-
 tos annos!* (III.) Finita acclamatione, Domini, Caesares et Nobilissi-

μένης τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ τῆς ἁγίας ἀναστάσεως, γίνεται οὕτως. τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προέρχονται τάχιον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ στρατεύματα εἰς τὸ τριβουνάλιον τῆς ἀραιίας ἔξωθεν τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εὐφημοῦσι τοὺς βασιλεῖς κατὰ τὸν ὅμοιον Β τρόπον. καὶ αἰτοῦνται διὰ τὸν καίσαρα, καὶ συντόμως λαμ-5 βάνουσιν ἀπόκρισιν, εἴτε αὐτοῦ τοῦ βασιλέως ἔξερχομένου, εἴτε δηλοποιούντος αὐτοῖς, καὶ σιωπῶσιν. καθέζονται δὲ οἱ δεσπότες ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς- Ms. 98. ἔρχεται ὁ πατριάρχης τάχιον, καὶ ἐκδέχεται εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, δέχονται τὸ σέ-10 κρετον, βῆλον ἅ, τοὺς μαγίστρος, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει συνθήεια, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα καὶ πληρωθῶσι, κελεύουσιν οἱ δεσπότες λαλήσαι αὐτοῖς τὰ περὶ τοῦ καίσαρος, φοροῦντες καὶ τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ C τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ πάντων συναινούστων ἐπὶ τῇ χει-15 ροτονίᾳ τοῦ καίσαρος, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται. καὶ ἔξέρχεται τὸ σέκρετον, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι κομισιστώριον εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ ἔξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραυδήλια τῆς ἀραιίας ἔνθεν κακεῖθεν τοῦ20 ἡλιακοῦ, τὰ δὲ σκήπτρα καὶ τὰ λάβουρα καὶ πάντα τὰ σκευῆ καὶ ὁ σταυρὸς ἴστανται ἐν τῷ τριβουναλίῳ καὶ πῦς ὁ λαὸς, καὶ τιθέουσιν ἀντιμίσιον ἐν τῷ τριβουναλίῳ, ἐν ᾧ κεῖνται αἱ χλαμύδες μετὰ τῶν φιβλῶν καὶ τῶν περικεφαλαί-

4. βασιλεῖς. κατὰ ed.

15. συναιρούτων ed.

cta dominica sanctae resurrectionis celebratur, ita instituitur. Procedunt dicto die statim omnes procures et copiae militares ad tribunal arcae, quod extra XIX accubitus est, et Imperatoribus acclamant eodem modo. Tum ob Caesarem precantur et brevi responsum accipiunt, dum aut Imperator ipse progreditur, aut id per alium edit, et silent. Domini in magno triclinio novendecim accubituum consistunt, patriarcha vero celeriter ingressus, in S. Stephani exspectat, et postquam consederunt Domini, secreti velum primum, magistros, deinde reliqua vela pro more excipiunt, quibus omnibus, nulla deficiente, ingressis, iubent Domini, dibetesia, chlamydes et coronas suas gestantes, ut de Caesare sermo instituat, et quando omnes in electione Caesaris consentiunt, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Iubete*. Tuuc post faustas acclamationes secretum discedit, patricii consistorium in porticu XIX accubituum constituunt, reliqui senatores abeunt et in gradibus arcae ab utroque solarium lateris, scepra vero et labara et vasa omnia cum cruce et populo univcrso in tribunali consistunt, ubi etiam antimonsium collocatur,

ων, ἥτοι τὰ λεγόμενα καισαρῖκια. (B.) Καὶ ἐξέρχονται οἱ δ
 δεσπότες ἅμα τοῦ πατριάρχου, καὶ δέχονται οἱ πατρίκιοι ἐν
 τῷ πρόρτηκι, καὶ ὀφικεύοντες τοὺς δεσπότες ἐξέρχονται ἐν
 τῷ τριβουναλίῳ, καὶ ἴστανται οἱ πατρίκιοι εἰς τὰ γραδῆλια
 5 ἔνθεν κἀκεῖθεν, οἱ δὲ δεσπότες ἀνέρχονται ἐν τῷ ἡλιακῷ
 μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ εὐθέως ὁ βασιλεὺς προσομιλεῖ τῷ
 λαῷ, εἴ τι βούλεται, καὶ εἴ τι ἔχουσιν ἀποκριθῆναι ὁ λαὸς,
 ἀποκρίνονται. καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ καὶ
 τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τοὺς ὀφείλοντας
 10 χειροτονηθῆναι ἀπὸ διβητησίων καὶ καμποτούβων. τὰ γὰρ Ed. L 129
 χλανίδια καὶ τὰ φιβλία ἐπάνω τῶν χλανιδίων καὶ τὰ καισα-
 ρῖκια εἰς πλάγια τῶν χλανιδίων, καὶ ἐπίκεινται εἰς τὸ ἀντι-
 μίσιον, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ ἀντι-
 μισίου, οἱ δὲ δεσπότες ἔνθε κἀκεῖθεν αὐτοῦ, καὶ ὀπισθεν τοῦ
 15 πατριάρχου ὁ διάκονος, καὶ οἱ ὀφείλοντες χειροτονηθῆναι
 καίσαρες ἴστανται ὀπισθεν τοῦ διακονοῦ. καὶ λαμβάνουσιν
 οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες κηροὺς καὶ ἄπτουσι, καὶ λέγει ὁ
 διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.” στρέφεται
 20 ὁ βασιλεὺς κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἀποκρίνεται· „Κύριε ἐ-
 20 λώησον.” καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον τὴν λιτανεῖαν Ms. 98. b
 καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „σὺ Κύριε,” ἀπάρχεται ὁ πατρι- B
 ἀρχης τῆς εὐχῆς τὸ „δέσποτα Κύριε.” καὶ ὅτε πληρώσῃ
 τὴν εὐχὴν μέχρι τοῦ „νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
 αἰῶνων,” καὶ ἀποκριθῆναι τὸν λαὸν „ἀμήν,” ἐπαίρει ὁ πα-

12. καὶ om. ed. 14. ἔνθεν ed. Cf. Reisk. ad h. l. 16 τοῦ δια-
 κόνου ed.

cul chlamydes cum fibulis et capitis ornamentis, quae et caesaricia dicuntur, imposita sunt. (II.) Dominos cum patriarcha progressos patricii in porticu excipiunt, eosque stipantes, ad tribunal procedunt, in cuius gradibus ab utroque latere subsistunt; Domini vero cum patriarcha ad solarium ascendunt, ubi Dominus, si lubet, cum populo conversatur, qui si quid habet, id ad Imperatorem defert. Praepositus et magister Imperatoris iussu abeunt, et ad Caesaris dignitatem provehentos in dibetesiis et campotubis adducunt. Tunicae enim et fibulae super tunicis, et caesaricia in latere tunicarum in antimensio iacent, ad quod patriarcha, Domini ad utrumque latus eius, et a tergo patriarchae diaconus, post hunc ii, qui Caesaris dignitate ornandi sunt, subsistunt. Tunc Domini et Caesares cereos sumunt, eosque accendunt: diaconus dicit: *In pace Domini precemur*; huic Imperator, facie ad orientem conversa, respondet: *Domine, miserere*. Litania a diacono completa, postquam populus respondit: *Tu, Domine, patriarcha preces: Deus ac Domine noster*

τριάρχης τὸ χλανίδιον ἐπικείμενον εἰς αὐτὸ τὸ φιβλίον καὶ ἐπιδίδωσι τοὺς βεστήτορας, εὐθέως ἄπλοῦσιν αὐτὸ οἱ βεστήτορες, κρατοῦντες αὐτὸ ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν. (Γ.) Καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τοὺς προβληθέντας, καὶ παριστώσιν αὐτοὺς τοὺς δεσπόταις, καὶ ἐφαπλοῦσιν οἱ δε-5 σπύται τὰς χεῖρας, καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμίδα, καὶ περιβάλλουσι τοὺς καίσαρας καὶ φιλοῦσιν αὐτοὺς, καὶ ἀποκρίνεται C ὁ λαὸς, ἦτοι οἱ κράκται, λέγοντες „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου τὸ αὐτό. καὶ εὐθέως ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον τὰ κατὰ συνήθειαν τρία σταυ-10 ρία καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματί σου.” καὶ λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν” καὶ ὁ λαὸς „σὺ Κύριε.” καὶ κύπτοντος τοῦ λαοῦ μικρὸν μέρος, καὶ ὁ πατριάρχης κύψας καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ καίσαρες, λέγει ὁ πατριάρχης τῆνι 5 δευτέραν εὐχὴν. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐχὴν, καὶ ἀποκριθῆ ὁ λαὸς τὸ „ἀμήν,” ἐπαίρει ὁ πατριάρχης τὰ καισαρῖκια, φιλῶν αὐτὰ, καὶ ἐπιδίδωσι τοὺς δεσπόταις, καὶ λαμβάνοντες οἱ D δεσπύται, φιλοῦσιν αὐτὰ καὶ ποιοῦσι φιλησαι καὶ τοὺς καίσαρας. καὶ εὐθέως κατασφραγίζουσιν οἱ δεσπύται μετ’ αὐ-20 τῶν ἑπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτῶν, κατονομάζοντες τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας τριάδος, βάλλουσιν αὐτὰ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ χειροτονομένου καίσαρος, καὶ εὐθέως ἀνακράζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς

1. καὶ ante ἐπικείμενον excidisse putat R. 6. καὶ κρατοῦσι-
καίσαρας om. ed. 16. ἀποκρίνεται ed. 21. καὶ ὄνομ. pro
κατονομ. ed. 22. αὐτὰ R., αὐτὸ cod. et ed. εἰς κεφ. ed.

orditur, iisque ad verba: *Nunc et semper et in saecula saeculorum*, recitatis, postquam populus respondit: *Amen*, patriarcha tunicam fibulae impositam tollit et vestitoribus tradit, quam statim evolutam coram Dominis tenent. (III.) Quo facto, praepositus et magister promotus in conspectum Dominorum adducit, qui manus pandunt, et chlamyde sublata Caesares induunt eosque osculantur: factionarii seu cantores dicunt: *Feliciter, feliciter*, idemque populus ter repetit. Tunc patriarcha ter cruce populum, ut ipsi mos est, signans, dicit: *Pax omnibus*; populus respondet: *Et spiritui tuo*. Diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*; populus: *Tu Domine*. Tunc populus caput paulisper inclinatur, quod et patriarcha et Imperatores et Caesares faciunt; preces vero secundas patriarcha instituit. Quibus finitis, populus: *Amen* dicit, ipse vero caesaricia sublata osculatur et Dominis tradit, qui ea quoque osculantur ac Caesaribus osculanda tradunt. Cum his deinde supra caput sublati signum crucis faciunt; invocato S. Trinitatis nomine, post electi Caesaris capiti imponunt, dum factiones interea et populus omnes acclamant:

ὁ λαὸς, οἱ κράτται· „φιλικήσιμε, φιλικήσιμε, φιλικήσιμε”
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „φιλικήσιμε.” οἱ κράτται· „πολλὰ τὰ
 ἔτη τῶν βασιλέων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων
 πολλὰ τὰ ἔτη, θεοπροβλήτων βασιλέων” καὶ τὰ ἐξῆς. (Δ.)
 5 Καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία καὶ ἀναγόρευσις τῶν καισάρων, Ed. L. 130
 εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν και-
 σάρων εἰς τὸν τρίκλινον τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ καθέζονται Ms. 99. a
 ἐν σελλίοις, καὶ οἱ καισαρεὶς ἐνθεν ἀκείθεν. καὶ εὐθέως τὰ
 σκεύη καὶ τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπέρχονται καὶ ἴστανται
 10 εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν, καὶ καθεσθέντων τῶν δεσποτῶν, εἰσ-
 ἔρχονται οἱ διδόντες τὴν ἀγάπην ἀπὸ πλαγίου, καὶ προσκυ-
 νοῦσι τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ
 μικροῦ, καὶ προσκυνοῦσιν ἐν γόνατον τοῦ καισαροῦ τοῦ ἐκ
 δεξιῶν καὶ ἐν τοῦ ἐξ εὐωνύμων, καὶ προσκυνοῦντες δίδωσι
 15 καὶ τὴν ἀγάπην. καὶ ὅτε πληρώσουσι τὰ ἀπὸ πλαγίου, εἰσ- B
 ἔρχεται τὸ σέκρετον ὄλον, βῆλον ἄ, οἱ μάγιστροι, καὶ τὰ
 λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκυνοῦ-
 σα ἡ σύγκλητος δίδωσι τὴν ἀγάπην, καὶ πληρωσάσης, λέγει
 ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τὸ „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχον-
 20 ται καὶ ἀλλάσσουν οἱ δεσπότες τοὺς λώρους καὶ τὰ στέμ-
 ματα, ὁμοίως καὶ οἱ καισαρεὶς τοὺς λώρους καὶ τὰ καισαρί-
 κια, καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροῦται πῦσα ἡ ἀκολουθία τῆς
 ἑορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν. εἰς δὲ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν κοινω-

4. θεοπροβλήτω βασιλεὶ ed. 7. εἰς τὸ ed. 13. γόνου ed.

cantores quidem: *Felicissime, felicissime, felicissime*; populus ter: *Felicissime*. Cantores: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Imperatoribus multos annos! a Deo promotis Imperatoribus*, et quae sequuntur. (IV.) Hac acclamatione et Caesarum inauguratione peracta, Domini cum patriarcha et Caesaribus triclinium XIX accubituum ingressi, in thronis, et ad utrumque latus eorum Caesares consistunt. Tunc statim vasa, factiones et omnis populus abeunt, in locis suis subsistunt, et considentibus Dominis, a latere agapen distribuentes intrant, genua magni et minoris Imperatoris osculantur, ita ut unum genu Caesaris ad dextram, unum ad sinistram assidentis venerentur, ad haec etiam agapen distribuunt. Quibus omnibus peractis, secretum totum intrat, velum primum, magistri, et cetera suo ordine, ut more receptum est; senatus, adoratione facta, agapen dat, qua distributa, praepositus a mandato dicit: *Iubete*. Tunc egressi Domini lora et coronas, Caesares lora et caesaricia mutant et abeunt, et omne officium festi, ut in typico praescriptum est, celebratur. Ad agapen et communionem primum Domini cumque ipsis Caesares ab-

νίαν πρῶτον οἱ δεσπότες, καὶ μετ' αὐτῶν οἱ καίσαρες, καὶ εἰσέρχονται ὁμοῦ ἐν τῷ μητατωρίῳ, καὶ πληροῦνται πάντα C κατὰ τάξιν τῆς ἐορτῆς, ὡς ἦν τυπικόν.

Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ καίσαρος.

Τῶν δεσποτῶν διερχομένων μετὰ καὶ τοῦ πατριάρχου⁵ διὰ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν εἴθ' ἀκουβίτων, μήπω φθασάντων ἐν τῷ ἡλιακῷ τοῦ τριβουναλίου, ἐν ᾧ προαποτίθεται ἀντιμίσθιον, εἰς ὃ πρόκεινται ἢ τε χλαμὺς καὶ ὁ στέφανος, ἢ γουν τὰ καίσαρῖκια, λέγουσιν οἱ κράτται· „ἀνάτειλον ἢ ἐν-θεος βασιλεία” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀ-10 D νάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγούσται τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἀνάτειλον.” οἱ κράτται· „ἀνάτειλον οἱ 15 δεσπότες σὺν ταῖς ἀγούσταις.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον.” καὶ δὴ ἐξερχομένων τῶν δεσποτῶν καὶ ἰσταμένων ἐπὶ τοῦ ἡ-Ed. L. 131λιακοῦ τοῦ αὐτοῦ τριβουναλίου, τοῦ πατριάρχου ἰσταμένου ἐν τῷ ἀντιμίσθῳ καὶ τοῦ διακόνου ὀπισθεν αὐτοῦ, κατασφρα- Ms. 99. b γίζουσιν οἱ δεσπότες τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ εἰθ' οὕτως λέ. 20

1. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed. 9. Pro λέγουσιν ed. καὶ. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, ὅτι ἐν οἷς τόποις ἴστανται οἱ τῆς συγκλήτου καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ τὰ β' μέρη καὶ πᾶς ὁ λαὸς, ὁ, τε σταυρὸς καὶ τὰ σκῆπτρα καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῷ στεψίμῳ τῆς ἀγούστης, ἴστανται καὶ ἐν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ καίσαρος.

eunt, simulque metatorium intrant, omniaque secundum ordinem festi, ut in typico seu ordinario est, aguntur.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE CAESARIS.

Domini cum patriarcha per magnum triclinium XIX accubituum procedunt, ac nondum ipsis solarium tribunalis, in quo ara cum chlamyde et corona seu caesariciis ante reposita fuit, ingressis, cantores accinunt: *Appareat divina maiestas!* populus ter: *Appareat.* Cantores: *Appareant N. N. Imperatores Romanorum;* populus ter: *Appareant!* Cantores: *Appareant famuli Domini;* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant N. et N. Augustae Romanorum!* populus ter: *Appareant.* Cantores: *Appareant Domini cum Augustabus;* populus ter: *Appareant.* Egressi autem Domini et in solarium tribunalis constituti, dum patriarcha in antimensio, post hunc diaconus stat, populum ter signant, duae factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus* etc., et precantur voce modulata hunc in modum:

γούσι τὰ δύο μέρη „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος,” καὶ αἰτοῦνται ἀπὸ φθογγῆς, λέγοντες· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε τοὺς δούλους ὑμῶν παρακαλοῦντας, ὡς δούλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι, μετὰ φόβου δυσσωποῦμεν τοὺς δεσπότης, καὶ δυνεξικάκως παρακλήθητε, ἃ εὐεργέται, εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ ὑμῶν, δεσπότης, χαροποιήσατε τοὺς δοῦλους ὑμῶν, δεσπότης, ὑπὲρ εὐφροσύνης τῆς πόλεως ὑμῶν δυσσωποῦμεν· ἐπιφανείσθω τοῖς δούλοις ὑμῶν ὁ καῖσαρ, παρακαλοῦμεν οἱ δούλοι ὑμῶν, δεσπότης, εἰς δόξαν μεγίστην τῆς συγκλήτου, εἰς εὐτυχίαν μεγίστην τῶν στρατοπέδων, εἰς χαρμοσύνην τῶν ὑμῶν, εὐεργέται.” (B.) Καὶ ὅτε γένηται τὸ νεῦμα παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ συγῆσαι τὰ μέρη εἰς τὸ λαλῆσαι τὸν βασιλέα πρὸς τὸν λαὸν καὶ εἰς τὸ τέλος δῶσαι εὐχὴν, ἀνακράζουσιν οἱ κράκται καὶ λέγουσι· „τῆς δεήσεως ἡμῶν ἰδεῖσθουσιν οἱ στεφοδοταί, εὐφράναντες τὸν λαὸν αὐτῶν μεγάλως, χαροποιήσαντες τὴν πολιτείαν οἱ δεσπότης, εἰς πλάτος καὶ αὐξήσιν τῶν Ῥωμαίων, εὐδοκίᾳ τοῦ στέφαντος ὑμᾶς, εὐεργέται. ἀλλ’ ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς αὐγούσαις καὶ σὺν τῇ καίσαρι, τὸ κράτος ὑμῶν φυλάξει εἰς πλήθη χρόνων ἐν τῇ πορφύρᾳ, εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φιλόχριστοι ἐν Θεῷ, νικᾶτε.” καὶ δὴ τοῦ μέλλοντος γενέσθαι καίσαρος ἰσταμένου ὄπισθεν τοῦ διακόνου, λαμβά-

4. παρακαλέσαι μετὰ φόβου, ed. 8. ἐπιφανέτω cod., leg. ἐπιφανήτω. 11. τῶν δούλων ὑμῶν conl. R. 13. δώσει cod. 17. εὐδοκία cod.

Domini orbis terrarum, excipite servos vestros obtestantes: ut servi audemus precari: cum timore veneramur Dominos: benevolens, o Domini munifici, ad preces populi vestri attendite: gaudio servos vestros, o Domini, perfundite: ob salutem urbis vestrae vultu ad terram demisso precamur. Appareat servis vestris Caesar, rogamus nos servi vestri, o Domini, ad gloriam maximam senatus, felicitatem perfectam castrorum ac laetitiam vestram, Domini benigni. (II.) Postquam vero a praeposito signum factionibus, ut sileant, datum est, et Imperator ad populum verba fecit ac tandem preces recitavit, cantores voce elata dicunt: *Preces nostras coronarum dantes, qui populum vestrum summae laetitiae participem fecerunt, audire: audiverunt Domini, qui rempublicam ad florem et incrementum Romanorum exhilararunt, benefacito eius, qui vos, benefactores, corona ornavit. At creator rerum omnium ac dominus tempora vobis, Augustabus et Caesari diuturna concedat, ac robur vestrum diutissime in purpura custodiat! exaudiat Deus populum vestrum, N. et N. Christi amantes, in Deo vincite. Dum vero futurus Caesar pone diaconum stat, cereos a praeposito Domini et*

νοῦσι τοὺς κηροὺς παρὰ τοῦ πραιποσίτου οἱ τε δεσπόται καὶ αὐτὸς ὁ μέλλων γενέσθαι καίσαρ, καὶ διὰ τῆς τρισσῆς προσκυνήσεως ἀπεχαριστοῦσι τῷ Θεῷ, καὶ στρέφεται ἅπας ὁ λαὸς κατὰ ἀνατολὰς, εἰσαγομένου τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι καίσαρος παρὰ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ πρώτου μαγίστρου,⁵ καὶ λέγει ὁ διάκονος· „ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν”

¶ καὶ ὁ λαὸς „Κύριε ἐλέησον” καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν διάκονον ἀπάρχεται ὁ πατριάρχης τὴν εὐχὴν, καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου τὴν εἰωθῆσαν πληροῦντος εὐχὴν, καὶ τοῦ λαοῦ ἀποκρινομένου τὸ „ἀμήν,” αἶρει ὁ πατριάρχης τὴν χλαμύδα 10

Ms. 100. a καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεστήτορσι, οἱ δὲ βεστήτορες ἀπλοῦσιν αὐτὴν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ φέρει ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ πρῶτος μάγιστρος τὸν χειροτονοῦμενον καίσαρα, καὶ εὐθέως ἀπλοῦσιν οἱ δεσπόται τὰς χεῖρας καὶ κρατοῦσι τὴν χλαμύδα, καὶ περιτιθέασι τῷ καίσαρι, καὶ φιλοῦσιν αὐτόν,¹⁵

Ed. L. 132 καὶ λέγουσιν οἱ κράται „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' τὸ αὐτό. (Γ.) Καὶ εὐθέως ὁ πατριάρχης κατασφραγίζει πρὸς τὸν λαὸν τρίτον, καὶ λέγει „εἰρήνη πᾶσιν” ὁ λαὸς „καὶ τῷ πνεύματι σου.” εἶτα λέγει ὁ διάκονος· „τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.” καὶ τῆς 20

συνήθους τάξεως τῆς κεφαλοκλισίας τελουμένης, δηλονότι κεφαλοκλινοῦντων καὶ τῶν βασιλέων καὶ τοῦ καίσαρος, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς εὐχῆς αἶρει ὁ πατριάρχης τὸν στέφανον, ἧτοι τὸ καισαρικόιον, φιλῶν αὐτὸ, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσπάζεται αὐτὸ, καὶ ποιεῖ φιλή- 25

6. καὶ om. ed.

candidatus caesareae dignitatis sumunt, ac ter repetita adoratione gratias Deo agunt, omnino vero populus ad orientem faciem convertit. Interea dum futurus Caesar a praeposito et primo magistro adducitur, diaconus dicit: *In pace Domini precemur*; populus: *Domine miserere!* quo facto, preces solennes patriarcha orditur, quibus finitis, postquam populus: *Amen*, respondit, patriarcha chlamydem tollit eamque vestitoribus tradit, vestitores coram Dominis explicant, praepositus et primus magister designatum Caesarem adducunt, statimque Domini manus expandunt, chlamydem tenent eaque Caesarem vestiunt, vestitum osculantur, et cantores dicunt: *Feliciter, feliciter!* populus idem ter repetit. (III.) Tunc patriarcha ter populum cruce signat et dicit: *Pax vobis*; populus: *Et spiritui tuo*. Porro diaconus: *Capita nostra Domino inclinemus*. Peracto autem solenni ritu inclinationis capitis, scilicet postquam Imperatores aequae ac Caesar caput inclinarunt, precesque finitae sunt, patriarcha coronam seu caesaricum sumit, idque osculatus Imperatori

σαι αὐτὸ καὶ τὸν καίσαρα, καὶ εὐθέως κατασφραγίζει ἐπάνω β τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγων· „εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος ἁγίου.“ καὶ εἶθ' οὕτως περιτίθῃσι τὸν στέφανον εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ χειροτονουμένου 5 καίσαρος, καὶ λέγουσιν οἱ κράται· „φιλλικήσιμε, φιλλικήσιμε, φιλλικήσιμε,“ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτον „φιλλικήσιμε,“ καὶ εἶθ' οὕτως γίνεται ἡ εὐφημία „πολλὰ τὰ ἔτη“ καὶ τὰ ἐξῆς, ἐν δὲ τῷ τελευτᾷ· „πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ εὐτυχεστάτου καίσαρος.“ εἶτα· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων, ἡμεῖς δοῦλοι 10 τοῦ καίσαρος, υἱὸς Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς, υἱὸς Θεοῦ, νίκην αὐτοῖς.“ καὶ ὅτε πληρωθῇ ἡ εὐφημία, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ καίσαρος εἰς τὸν τρικλίνιον τῶν εἰς ἀκουσίτων, καὶ καθέζονται, καὶ ἐπιτελεῖται ἡ προσκύνησις.

ΚΕΦ. μδ'.

C

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ νωβελησίμου.

Πρὸ μιᾶς δίδεται ἀπόκρισις εἰς ἑορτὴν τοῖς δημάρχοις καὶ τῷ ἑφερενδαρίῳ, καὶ μηνύεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα πρῶτ' ἔλθωσι μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν σχολῶν καὶ τῶν λοιπῶν τα- 20 ραχομάτων, καὶ παραλαμβάνουσι τὰ σκεύη πρὸς τὸ ἐψικεῦσαι τοὺς δεσπότες. καὶ πάντων εὐτρεπισθέντων, ἔρχεται ὁ πατριάρχης καὶ εἰσέρχεται διὰ τῆς δάφνης εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, Ms. 100. b

5. φιλλ. φιλλ. καὶ — φιλλ. om. ed. 5. πολλὰ ἔτη ed.

tradit, qui id etiam osculatur osculandumque Caesari tradit, statimque super capite eius signum facit ac dicit: *In nomine patris et filii et spiritus sancti*. Sic quoque coronam capiti designati Caesaris imponit, cantores dicunt: *Felicissime, felicissime, felicissime*; tum populus ter: *Felicissime*, deinde acclamant: *Multos annos et rel*; postremo: *Multos annos felicissimo Caesari*; deinde: *Nos servi Imperatorum, nos servi Caesaris, filii Dei, da ipsis vitam, filii Dei, da ipsis victoriam!* Peracta vero acclamatione, Domini cum patriarcha et Caesare triclinium novendecim accubituum intrant, consistunt, et adoratio peragitur.

CAP. 44.

Observanda in promotione Nobilissimi.

Pridie unius diei demarchis et referendario mandatū de festo datur, omnique senatui indicatur, ut sequenti mane cum mutatoris veniant, quare eo die omnis senatus aequae ac praefecti scholarum ac reliquorum ordinum vestes mutant, vasaque ad deducendos in obsequio Dominos adducunt. Paratis omnibus, patriarcha venit per-

Constantinus Porphyg. Vol. I.

15

Ἐκδέχεται τοὺς δεσπότας, καὶ ἐξέρχονται τὰ σκευὴ πάντα καὶ ὁ σταυρὸς ἐν τῇ τριβουναλίῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὁμοίως καὶ τὰ μέρη καὶ οἱ τῆς πόλεως καὶ τὰ στρατεύματα· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ καθέζονται οἱ δεσπότες εἰς τὸν αὐτὸν τρίκλινον ἐν σελλίοις, φοροῦντες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ εἰς καῖσαρ καθέζεται ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ ἐνὸνύμων, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιάριον καὶ προσκαλεῖται

Ed. L. 133 βῆλον ἁ, τὸν κουροπαλάτην· δεύτερον, μαγίστρον· γ', τοὺς πατρικίους, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα κατὰ τάξιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια. καὶ ὅτε πληρωθῇ πάντα τὰ βῆλα καὶ σταθῇ τὸ σέκρετον ὄλον, κελεύουσιν οἱ δεσπότες λαλῆσαι αὐτοὺς τὰ περὶ τοῦ νοβελησίμου, καὶ εἴ τι βούλονται, ἀνταποκρίνονται. (B.) Καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε.“ καὶ ἀπευχόμενοι ἐξέρχονται, καὶ ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν κἀκεῖθεν τοῦ ἡλιακοῦ. οἱ δὲ πατρίκιοι ἴστανται εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων κονιστωρίον, καὶ εὐθέως ἐξέρχονται οἱ δεσπότες ἅμα τῶν καισάρων καὶ τοῦ πατριάρχου, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ πατρίκιοι ἐν τῷ πορτήκῳ, καὶ εὐθέως πίπτουσι, καὶ λέγει ὁ τῆς καταστάσεως „κελεύσατε.“ καὶ ἐξέρχονται καὶ ἴστανται εἰς τὰ γραδῆλια τοῦ τριβουναλίου ἔνθεν κἀκεῖθεν· οἱ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται διὰ τῶν μέσων,

10. κουροπαλάτην cod., κουροπαλάτιον ed. 13. αὐτοὺς. καὶ τὰ cod.

que daphnem ad S. Stephani pergit, Dominos excipit, vasa omnia una cum cruce ad tribunal XIX accubituum procedunt, factiones, cives, exercitus sequuntur. Cerimoniarius vela in porticu XIX accubituum pro more ordinat, sedentque Domini in eodem triclinio in sellis, dibetesia et chlamydes et coronas ferentes: unus Caesar ad dextram, alter ad sinistram sedet, Domini praeposito annunt, qui cum ostiariis egressus, velum primum, curopalatem; secundum, magistris; tertium, patricios, ac reliqua vela ordine, ut mos est, arcessit. Completis autem velis omnibus ac secreto universo adstante, iubent eos Domini, ut, quae Nobilissimo accini solent, recitent, sique volunt, respondent. (II.) Tunc signum Domini praeposito dant, isque dicit: *Iubete*, precati egrediuntur unaque senatus, et in gradibus tribunalis in utroque latere solarii subsistunt. Patricii vero in porticu XIX accubituum consistorium constituunt, unaque Domini cum Caesaribus et patriarcha egrediuntur, quem postquam in porticu patricii excepere, se prosternunt, ceremoniaro dicente: *Iubete*. Egressi omnes in gradibus tribunalis ab utroque latere stant; Domini vero per medias portas ad so-

κυλῶν ἐν τῷ ἡλιακῷ, καὶ εὐθέως κελεύουσι λαλῆσαι τοῖς λα-
 οῖς τὰ περὶ τοῦ νωβελήσιμου, καὶ εἴ τι ἂν θέλωσιν, ἀποκρί-
 νονται, καὶ τίθεται ἀντιμίσιον, ἔνθα κέεται ἢ τε χλαμύς καὶ
 ἢ φίβλα. ἡ μὲν χλαμύς ἐστὶν Πράσινος, ἔχουσα ῥόδα χρυ-
 50ᾶ καὶ ταβλία χρυσαῖα. καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιπο-
 σίτῳ καὶ τῷ μαγίστρῳ, καὶ ἀπέρχονται καὶ φέρουσι τὸν ὀφεί-
 λοντα προχειρίζεσθαι νωβελήσιμον, φοροῦντα διβητήσιον ῥού-Ms. 101. a
 σιον καὶ καμπότουβα καὶ καμπάγια· καὶ ἴσταται ὁ πατρι- C
 ἀρχῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἀντιμίσιου, οἱ δὲ δεσπότες εἰς τὸ πλά-
 10ογιόν τοῦ πατριάρχου ἔνθεν κἀκείθεν, καὶ ὀπισθεν τῶν δε-
 σποτῶν οἱ καίσαρες, καὶ οὕτως ὁ νωβελήσιμος. καὶ λαμβά-
 νουσιν οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νωβελήσιμος κηρούς,
 καὶ ἄπτουσι, καὶ ὅτε λέγει ὁ διάκονος τὴν λιτανίαν, κύπτει ὁ
 πατριάρχης καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ ὅτε πληρώσῃ τὴν εὐ-
 15χὴν, λαμβάνει τὴν χλαμύδα καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς βεστήτορσι,
 καὶ οἱ βεστήτορες ἐφαπλοῦσιν αὐτήν, καὶ εὐθέως προσφέρει
 ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ μάγιστρος τὸν ὀφείλοντα προχειρίζεσθαι
 νωβελήσιμον ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἱ
 δεσπότες τὴν χλαμύδα καὶ περιβάλλουσιν αὐτῷ, καὶ φιλοῦσιν D
 20αὐτὸν, καὶ εὐθέως ἀνακραῖζουσι τὰ μέρη καὶ πᾶς ὁ λαός·
 „πρὸς τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· ὁ δεῖνα καὶ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τῆς εὐσεβε-
 σιάτης ἀγούστης πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα εὐτυχεστάτου καίσαρος
 πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα ἐπιφανεστάτου νωβελήσιμου πολλὰ τὰ

8. καμπότουβα ed.

larium abeunt, statimque populum iubent, ut Nobilissimo acclamet,
 cui, si lubet, respondent, mox antimensium, in quo chlamys et fi-
 bulae reponuntur, collocatur. Chlamys illa Prasina est, rosis aureis
 ac fimbria aurea ornata. Mox Domini praeposito ac magistro signum
 dant abeuntque, eum, qui Nobilissimus creari debet, russumque
 dibetesium, campotuba et campagia gestat, adducturi: patriarcha
 coram antimensio, ad utrumque eius latus Domini, post hos Caesares,
 deinde Nobilissimus, stant. Tunc Domini, Caesares et Nobilissimus
 cereos accendunt, et quando diaconus litaniam recitat, patriarcha in-
 clinato capite preces dicit, quo facto, tunicam sumit et vestitoribus
 tradit, quam replicant, statimque praepositus et magister Nobilissi-
 mi dignitate ornandum in conspectum Dominorum producant, qui
 accepta tunica eum induunt, osculantur, factionibus et omni populo
 exclamantibus: *Multos annos Imperatoribus! N. N. magnis Imperato-
 ribus ac Dominis multos annos! N. piae Augustae multos annos! N.
 felicissimo Caesari multos annos! N. illustrissimo Nobilissimo mul-
 tos annos!* (III.) Finita acclamatione, Domini, Caesares et Nobilissi-

ἔτη." (Γ.) Καὶ ἐν τῇ συμπληρώσει τῆς εὐφημίας εἰσέρχονται οἱ δεσπότες καὶ οἱ καίσαρες καὶ ὁ νοβελήσιμος, καὶ καθέζονται ἐν τῷ τρικλίνῳ τῶν ἰθ' ἀκουβίτων, καὶ εἰς καίσαρ καθέζεται ἐν τῷ δεξιῷ μέρει καὶ εἰς ἕξ ἀριστερᾶς, καὶ ἴστανται ὁ νοβελήσιμος εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, καὶ εἰσέρχεται τὸ σέ-
 Ed. L. 134 κρητον, βῆλα βῆλα, ὡς ἐστὶν ἡ συνήθεια. εἰ μὲν ἔστιν ἡ ἀ-
 γία καὶ μεγάλη κυριακὴ, προσκυνοῦσα ἡ σύγκλητος δίδωσι τὴν ἀγάπην, εἰ δὲ ἄλλη ἑορτὴ, τὴν προσκύνῃσιν καὶ μόνον, καὶ προσκυνοῦσι τοὺς πόδας καὶ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότου, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ προσκυνοῦσιν ἐν γό-
 10 νατον τοῦ ἐκ δεξιῶν καίσαρος, καὶ ἐν τοῦ ἕξ εὐδυνάμου, τοῦ δὲ ἐστώτος νοβελήσιμου φιλοῦσι τὴν χεῖρα, καὶ προσκυνοῦν-
 B λέγει „κελεύσατε," καὶ ἐπεύχονται, καὶ ἐξέρχεται τὸ σέκρε-
 15 τον, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία τῆς ἑορτῆς, ὡς ἦν τυ-
 Ms. 101. b πικόν. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι εἰς τὴν ἀγάπην καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν οἱ καίσαρες καὶ ὁ νοβελήσιμος μετὰ τῶν δεσποτῶν κοινωνοῦσιν ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἀγάπην.

Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ χειροτονίᾳ νοβελήσιμου.

20

Χρῆ γινώσκειν, ὅτι, δὴν βασιλεὺς θελήσῃ ποιῆσαι νοβελήσιμον, ἢ πᾶσα τάξις καὶ ἀκολουθία τελεῖται, ὡς ἐπὶ τοῦ

11. ἐκ δεξιῶν cod., ἐκ δεξιῶν R. 17. εἰς τὴν ἀγάπην delendum putat R.

mus ingressi, in triclinio novendecim accubituum considant, ubi unus Caesar in dextro, alter in sinistro latere sedent, Nobilissimus vero ad dextram stat, et intrant secreti vela singula, ut mos est. Sique sancta et magna dominica incidit, senatus flexis genibus agapen dat, si aliud festum, tantum adorat: veneratur autem pedes et genua magni aequae ac minoris Domini, unumque genu eius, qui ad dextram sedet Caesaris, et unum eius, qui ad sinistram est, Nobilissimi autem adstantis manum osculatur, et post adorationem consistorium constituit. Gratiarum actione a senatu completa, Domini praeposito annuunt, is dicit: *Iubete*, et precantur, secretum abit, omneque officium festi, ut institutum praescriptumque est, peragitur. Ceterum observari meretur, in agape et communione Caesares ac Nobilissimum cum Dominis communicare unaque agapen accipere.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN PROMOTIONE NOBILISSIMI.

Observandum est, si Imperator Nobilissimum creare voluerit, omnem ritum ac officium idem, quod in Caesaris promotione, obti-

καίσαρος, ὁμοίως καὶ αἱ ἀκτολογίαι τῶν δήμων, ἣ δὲ χλαμύς ἢ τούτῳ περιτιθεμένη οὐκ ἔστι πορφυρεῶ, οἷα τοῦ καίσαρος, ἀλλὰ κόκκινος· στέφανον δὲ οὐ περιτίθεται, οὔτε μὴν προσκυνεῖται, ὡς ὁ καίσαρ, ὑπὸ τῶν ἀρχόντων.

5 ΚΕΦ. με'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κουροπαλάτου.

Ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς τούτωνD
χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ καθέζονται εἰς τὸ
σένζον· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἕξω ἐστὼς εὐτρεπίζει τὰ βῆ-
10λα, ὡς ἔχει ἢ συνήθεια, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραι-
ποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιάριων καὶ βεργίων, καὶ προσ-
καλεῖται βῆλα α', τῶν μαγίστρων· β', τοὺς πατρικίους συν-
εισέρχεται δὲ καὶ ὁ βουλόμενος γενέσθαι κουροπαλάτης· βῆ-
15λὸν γ', τοὺς συγκλητικοὺς, ὑπάτους, κόμητας, κωνιδάτους,
ἀπὸ ἐπαρχῶν καὶ στρατηλάτας, βῆλα βῆλα· συνεισέρχονται
καὶ σιλεντιάριοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν βῆλων, καὶ ἴσταν-
ται, καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα πάντα καὶ πληρωθῶσι,
νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐπαίρει τὸν ὄφει-Ed. L, 135
20καὶ πίπτει, καὶ πάλιν προσφέρει αὐτὸν, καὶ πίπτει καὶ φι-
λεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁ-
μοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἀναστὰς ἀπλοῖ τὰς χεῖρας, καὶ

12. συνέρχεται ed.

nere, acclamationes quoque factionum similes, tantum tunicam, qua induitur, non purpuream, ut Caesaris, sed coccineam esse. Corona vero ipsi non imponitur, neque, sicut Caesar, a proceribus adoratur.

CAP. 45.

Observanda in promotione Curopalatae.

Domini dibetesia, tunicas coronasque suas mutant inque throno consistunt. Cerimoniarius foris vela ordinat, ut mos est, Domini praeposito signum dant, isque cum ostiariis et virgis progressus, vela advocat, primum, magistros; secundum, patricios, cum quibus is, qui Curopalates fieri cupit, ingreditur; velum tertium, senatores; dein vela consulum, comitum, candidatorum, exprefectorum et ducum bellicorum. Silentarii, una cum his ad vela complenda ingressi, adstant, quo facto et velis omnibus completis, Domini praeposito signum dant, qui promovendum adducit, in medio secreto constituit et procumbit, deinde eum rursus producit, ac pronus in terram pedes et genua magni ac minoris Imperatoris osculatur, et postquam surrexit,

λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν διβητήσιον ἀληθινόν, καὶ φι-
 λεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν. καὶ ἐπαίρει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος,
 καὶ ἐξέρχεται εἰς ἐπισκοπὴν τῶν πατρικίων, καὶ ἐκβάλλει το
 ἴδιον αὐτοῦ χλανίδιον καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ διβητήσιον, καὶ
 προσφέρει αὐτῷ πάλιν ὁ πραιπόσιτος, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν
 αὐτῶν δεσποτῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἱ πριμικήριοι καὶ οἱ ὀστιά-
 ριοι τὴν χλαμύδα, καὶ βάλλουσιν αὐτὴν αὐτῷ οἱ δεσπότες
 καὶ ἴστανται αὐτοὶ ὄρθοι, καὶ φιβλοῦσιν αὐτὴν ἰδίαις χερσὶ,
 καὶ ὀπισθοποδεῖ αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, καὶ ἴστανται εἰς τὸ
 μέσον, καὶ εἰσέρχονται πάντες, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντια-
 ρίων, πίπτοντες καὶ ἀπευχαριστοῦντες. (B.) Καὶ ὅτε πλη-
 ρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, νεύουσιν οἱ δεσπότες
 τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσφέρει αὐτὸν καὶ λέγει „κελεύσατε”
 καὶ ἐπεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ
 ἐξέρχεται τὸ σέκρετον, ἀννεξέρχεται καὶ ὁ προβληθεὶς, καὶ
 ἴστανται πατρικιοὶ, ὑπάτοι, σιλεντιάριοι, κονισσιτώριον καὶ
 δύο σιλεντιάριοι βαστάζοντες βεργία. οἱ πατρικιοὶ ὀψικεύ-
 ουσιν αὐτὸν ὀλίγον τόπον, οἱ δὲ ὑπάτοι καὶ σιλεντιάριοι συν-
 εἰσέρχονται μετ’ αὐτοῦ μέχρι τῆς ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου,
 καὶ ἄπτε κηροῦς καὶ ἐξέρχεται ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν ὑπάτων
 καὶ σιλεντιαρίων μέχρι τῆς ἡγίας, καὶ ἀναχωροῦσιν οἱ δὲ
 ἀξιωματικοὶ καὶ κόμητες τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ
 ἀριθμοῦ καὶ κούρσορες καὶ οἱ διαιτάριοι τῶν ὄλων διαιτῶν
 καὶ οἱ δεκανοὶ διὰ τῶν σχολῶν. δέχονται τὰ μέρη εἰς τοὺς
 τόπους αὐτῶν, λαμβάνει καὶ λιβελλάρια παρὰ τῶν δημάρχων,

5. προσφέρει αὐτὸν malit R. 8. φιβλοῦσιν cod. ex emendatione
 vetustae manus, φιλοῦσιν ed. 24. Cod. distinxit post μέρη et
 αὐτῶν. Decesse aliquid videtur R.

manus pandit, a Dominis dibetesium purpureum accipit et manus
 eorum osculatur. Tunc a praeposito stipatus, ad custodiam patrici-
 orum egreditur, et propria tunica deposita, eum dibetesio induit
 ac rursus reducit, ubi postquam Dominos flexo genu veneratus est,
 primicerii et ostiarii tunicam sumunt, quam Domini ipsi imponunt,
 recti stantes, eamque suis manibus fibula adstringunt: praepositus
 vero eum a tergo sequitur inque medio consistit, et intrant omnes,
 a silentiariis stipati, procumbunt in genua et gratias agunt. (II). Qua
 gratiarum actione a senatu peracta, Domini praeposito signum dant,
 qui eum adducens, dicit: *Iubese*; omnes: *In multa bonaque tempora*,
 acclamant. Et egreditur una cum secreto promotus; patricii, consu-
 les, silentiarii, duo silentiarii virgas gestantes, consistorium consti-
 tuunt: patricii exigue spatio sequuntur, consules vero et silen-
 tiarii una cum ipso ad ecclesiam Domini pergunt, ubi cereos ac-
 cedunt, aequae consulibus et silentiariis stipatus, ad regiam progred-

καὶ ἀκτολογοῦσιν, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια καὶ ἐπὶ τῶν πατρικίων. καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἄπτει κηρούς, καὶ ἐξέρχεται ὁ πατριάρχης καὶ ποιεῖ εὐ-
D
χὴν, καὶ κοινωνεῖ, καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν αὐτῶν, καὶ δύο σιλεντιάριοι βαστάζοντες τὰ βεργία αὐτῶν μέχρι τριῶν ἡμερῶν, φοροῦντος αὐτοῦ σαγίον ἀληθινόν· οὕτως προέρχεται ὀψικευόμενος ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ.

Περὶ προαγωγῆς κουροπαλάτου.

10 Χρὴ εἰδέναι, ὅτι, γινομένου κουροπαλάτου, οὐ γίνεται σιλέντιον, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς λαμβάνων ἐν τῷ ἰδίῳ τὸν μέλλοντα γενέσθαι κουροπαλάτην, ἐπαίρει βεργίον εἰς ἑνὸς τῶν βα-Ed. L. 136
σιλικῶν ὀστιαρίων, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ, καὶ γίνεται ἡ προ-
αγωγή αὐτοῦ.

15 ΚΕΘ. μς'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ μαγίστρου, εἰ κελεύει αὐτὸν ποιῆσαι ἐν προκένσῳ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὁ βασιλεὺς.

Ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ ἀνγουστέως ἐστεμμένους, Ma. 102. h
20 φορῶν τὴν χλαμύδα, καὶ ἴσταται εἰς τὴν χρυσοῦν χεῖρα ε-B

8. αὐτοῦ om. ed.

ditur, proceres, deinde comites, scutarii numeri, cursores, diaetarii omnium diaetarum et decani per scholas abeunt. Factiones in locis suis praesto sunt, libellaria ipse a demarchis accipit, hi acclamant, ut patriciis quoque solent. Deinde per chytum chalces ad sanctum puteum descendit, et cereos accendit, patriarcha procedit, sacras precēs recitat et communionem impertit, ipse domum abit, ab his ac duobus silentiariis, qui per tres dies virgas ipsi praeferunt, stipatus sagumque purpureum gestans. His etiam comitibus, dum recedit, utitur.

DE PROMOTIONE CUROPALATAE.

Notandum est, in promotione Curopalatae silentium non fieri, sed Imperator in privato cubiculo candidatum dignitatis Curopalatae excipit, virgamque ab uno imperatoriorum ostiariorum sumtam ei tradit. Atque ita ipsius promotio peragitur.

CAP. 46.

Observanda in promotione Magistri, si Imperator iubet, ut in processu magnae ecclesiae instituitur.

Imperator coronatus ac chlamyde indutus, ex augusteo procedit, et in aurea manu ad velum picturis avium ornatum subsistit:

πέναντι τοῦ βῆλου τοῦ ταγηναρίου, καὶ νεύει ὁ πραιποσίτος τῷ ὀστιαρίῳ τῷ κρατοῦντι τὸ βῆλον τοῦ μαρμαρινοῦ πουλπίτου τοῦ ἐξερχομένου εἰς τὸ ὄνοπόδιον. καὶ ὅταν λάβῃ τὸ νεῦμα, εἰσάγουσι τοὺς πατρικίους, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν ἑορτῶν· συνεισέρχεται δὲ καὶ ὁ βουλούμενος γενεσθαι⁵ μάγιστρος, καὶ πίπτουσιν εἰς τὸ στενάκιον τῆς χρυσοῦς χειρὸς, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες. καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες μέχρι τοῦ ὄνοποδος, ἔνθα ἴστανται ὁ τῆς καταστάσεως καὶ τὰ ἄρματα καὶ οἱ ¹⁰ C σπαθάριοι βασιτάζοντες τὰ ὄπλα αὐτῶν, καὶ πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ πατρικιοὶ κατὰ συνήθειαν, καὶ νεύει ὁ πραιποσίτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται οἱ πατρικιοὶ, ὀψικεύοντες τοὺς δεσπότες μέχρι τοῦ μεγάλου κονιστωρίου, ἔνθα ἴστανται οἱ ὕπατοι κονιστωρίων καὶ οἱ ¹⁵ λοιποὶ συγκλητικοὶ, καὶ στάντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὸ κιβώριον ἐπάνω τῶν πορφυρῶν γραδηλίων, πίπτουσιν οἱ συγκλητικοὶ πάντες. (B.) Καὶ εἰθ' οὕτως νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι μάγιστρον εἰς τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει εἰς τὸ ²⁰ D πρῶτον γραδῆλιον ὁ προβαλλόμενος, καὶ ἀναφέρει αὐτὸν εἰς τὸ τρίτον γραδῆλιον, καὶ προσκυνῶν φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, ἐστῶτων αὐτῶν καὶ οὐ καθεζομένων, διότι εἰς ἑορτὴν προβάλλεται ἐν προκένσῳ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἀσπασά-

10. τὰ om. ed. 21. γραδῆλιον προβαλλ. ed.

praepositus ostiario, velum marmorei pulpiti, quod in onopodium protenditur, tenenti, annuit. Hi signo dato, patricos, ut festis diebus consuetudo est, adducunt, cum quibus is, qui Magistri dignitate ornandus est, una ingreditur, et in angiportu aureae manus, ubi Domini stant, omnes procidunt. Postquam vero surrexere, Domini praeposito annuunt, is: *Iubete* dicit, et sic in obsequio Dominorum ad onopodium, ubi cerimoniaris et arma et spatharii sua arma gestantes adsunt, procedunt, patricii pro more se prosternunt, praepositus vero cerimoniaris annuens, dicit: *Iubete*. Patricii Dominos ad magnum usque consistorium, ubi consules ac reliqui senatores adsunt, laetis omnibus prosequuntur, ac Dominis in ciborio super porphyretica scala constitutis, senatores omnes procumbunt. (II.) Tunc, accepto a Dominis signo, praepositus Magistri dignitate ornandum ad pedes eorum adducit; is in primo gradu se prosternit, deinde ad tertium ascendens, adorat ac pedes Dominorum, qui stant, non sedent, quoniam festo die in processione ecclesiae creatur, osculatur. Osculo pedibus infixo, promotus surgit, aliusque

μενος τούς πόδας ὁ προβληθεὶς, ἀνίσταται, καὶ ὁ πτερος πραιπόσιτος παρέχει τοῖς δεσπόταις τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτιδίον, καὶ οἱ δεσπότες ἐπιδιδούσι τῷ προβαλλομένῳ μαγίστρῳ, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν ὁ προβληθεὶς, ἑλαμβάνων τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτιδίον, καὶ λαμβάνει αὐτὰ ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος, εἰσάγων αὐτὸν ἐν τῷ χειμερινῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ στιχάριον καὶ ζώννυσιν αὐτὸν Ed. L. 137 τὸ βαλτιδίον, καὶ φορεῖ τὸ χλανίδιον αὐτοῦ τὸ ἴδιον ἐπάνω Ms. 103. a τοῦ στιχαρίου. καὶ ἐπαίρει αὐτὸν ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος, καὶ 10 εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸ κιβώριον, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες, καὶ πίπτει εἰς τὸ πρῶτον γραδῆλιον καὶ φιλεῖ τούς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀναστάς ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἴστησιν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος εἰς κεφαλὴν τοῦ σεκρέτου ἐπάνω πάντων τῶν πατρικίων, καὶ εὐθέως οἱ σιλεντιάριοι ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου 15 ἐνθεν μᾶκείθεν εἰσάγουσι κατὰ τιμὴν ἕκαστον, καὶ πίπτουσιν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν ἀπευχαριστοῦντες, ὡς λαβόντες κεφαλὴν σεκρέτου, ὁμοίως καὶ ὑπάτους μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν συγκλητικῶν. εἰθ' οὕτως νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, κακεῖνος νεύει διὰ τῆς χλανίδος αὐτοῦ τὸν σιλεντιά- 20 ριον τὸν ἐστῶτα μέσον τοῦ σεκρέτου, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἀποκινεῖ ἐν τῷ προκένσῳ τῆς ἐκκλησίας ἅμα τοὺς δεσπότες.

ο αὐτὸς om. ed.
Leich.

22. καὶ ante ἀποκινεῖ om. cod., add.

praepositus sticharium et balteum Dominis, hi Magistro promoti dant, is manus Dominorum osculatus, sticharium ac balteum sumit, rursus eadem idem praepositus accipit, ipsum, in hibernum consistorium deductum, stichario induit balteoque cingit, et gestat propriam tunicam super stichario. Tunc idem praepositus eum ad oiborium, ubi Domini stant, adducit, ibi in primo gradu procumbens, pedes eorum osculatur, et postquam surrexit, gratias agit: dein praepositus ad caput secreti super omnes patricios eum constituit, ac statim silentiarii post secretum singulos pro sua dignitate adducunt, qui proni in terram, quasi in capite secreti constituti, Dominis gratias agunt: sic et consules ceterosque usque ad postremum senatorem adducunt. Ultimo Domini praeposito, is tunica sua silentiario in medio secreto constituto signum dat, et dicit: *Iubete*; senatus vero multa bonaque tempora Dominis apprecatus, in processu ecclesiae una cum Dominis discedit.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ μαγίστρων, εἰ κελεύει αὐτὸν ποιῆσαι εἰς κυριακὴν παγανῆν.

Πρὸ μιᾶς τῆ αὐτῆ ἐσπέρας ἀσφαλιζονται οἱ τρεῖς πυλῶνες οἱ ἐλεφάντινοι τοῦ κονσιστωρίου, καὶ οἱ ἐξερχόμενοι εἰς τὸν μάρωνα τῶν κاندιδάτων καὶ κρεμῶσιν βῆλα εἰς τοὺς 5 τρεῖς πυλῶνας, ἀσφαλιζεται καὶ τὸ τρίθυρον τοῦ ὀνοποδίου, ὁμοίως καὶ αἱ θύραι τοῦ δέλφακος, καὶ ἴστανται τὸ σένζον εἰς τὸ κιβώριον τοῦ κονσιστωρίου, καὶ τῆ ἐσπέρας φυλάττεται ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ χουσβαϊτῶν, καὶ οὐδεὶς διέρχεται τῆ ἐσπέρας ἐκεῖνη ἐν τῷ κονσιστωρίῳ, ἴσταμένου τοῦ σένζου. καί 10 μηνύεται ἀφ' ἐσπέρας πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα προέλθωσιν ἐπὶ προελεύσει, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει ἡ σύγκλητος ἐν τῷ μάρωνι τῶν κاندιδάτων, καὶ οἱ πατρίκιοι ἀλλάσσουσιν εἰς τοὺς Ἰνδούς, μὴ ἔχοντες ἄδειαν εἰσεῖναι ἐν τῷ κονσιστωρίῳ, ἴσταμένου τοῦ σένζου. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπῶται καθίσει 15 εἰς τὸ σένζον, ἐξέρχονται ἐκ τοῦ ἀνγουστέως ἐστεμμένοι, φοροῦντες καὶ τὰς χλαμύδας, καὶ μυστικῶς ὀψικνεύμενοι ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καθίζονται εἰς τὸ σένζον, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως ἔξωθεν τῶν ἐλεφαντίνων πυλῶν εἰς τὸν μάρωνα Ms. 103. b τῶν κاندιδάτων, ἐνθα καὶ ἡ προέλευσις, εὐτρεπίζει τὰ βῆλα 20 ἀπὸ τε μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. (B.) Λαμβάνει νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν ὁ πραιπόσιτος καὶ ἐξέρχεται ἔξω διὰ τοῦ μέσου πυλῶνος τοῦ κονσιστωρίου, ὀψι-

12. τῷ πρῶτ' ed.

OBSERVANDA IN PROMOTIONE MAGISTRI, SI IUBET IMPERATOR, UT DIE FESTO PAGAKO CELEBRATUR.

Pridie eius diei vesperi tres eburneae portae consistorii, tum quae ad macronem seu porticum candidatorum exeunt, clauduntur, vela in tribus portis suspenduntur, triplex ianua onopodii aequae ac portae delphacis clauduntur, thronus in ciborio consistorii collocatur et vespere a silentiariis et chosbaitis custoditur, nec licet ulli hac vespera, posito throno, consistorium ingredi. Porro vesperi senatus omnis, ut in processione prodeat, monitus in macrone candidatorum, patricii in eo loco, qui ad Indos vocatur, quoniam ipsis, throno constituto, consistorium intrare interdictum est, vestes mutant. Si vero Domini in throno consistere volunt, coronas ac chlamydes gestantes, ex augusteo prodeunt, et cubiculo eos secreto comitante, in throno consistunt, cerimoniararius vero extra portas eburneas in longa porticu candidatorum, unde processio fit, vela magistrorum, patriciorum ac reliquorum senatorum ordinat. (II). Praepositus signo a Dominis accepto, foras per mediam consistorii

κενόμενος ὑπὸ δύο ὀστιαρίων, καὶ εἰσάγει βῆλον α', μαγι-
 ὄτρους· βῆλον β', πατρικίους· βῆλον γ', τοὺς ὑπάτους· βῆ-Ed. L. 138
 λον δ', τοὺς κόμητας σεκόρων· βῆλον ε', τοὺς ἀπὸ ἐπάρχων
 καὶ στρατηλάτας. καὶ ἂφ' οὗ πληρωθῶσιν τὰ βῆλα καὶ εἰσ-
 5 ἐέλθωσιν ἔνδον τοῦ κονισιστωρίου, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι μάγι-
 στρον ἐκ τῆς τάξεως τῶν πατρικίων, καὶ φέρει αὐτὸν μέσον
 τῶν πορφυρῶν γραδηλίων ἔμπροσθεν τοῦ κιβωρίου, καὶ ἀνα-
 φέρει αὐτὸν εἰς τὸ τρίτον γραδήλιον, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν
 10 τοῦ ὑποποδίου τοῦ σένζου, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγά-
 λου δεσπότη καὶ τὰ δύο γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ,
 καὶ ἀναστὰς ἀπλοῦ τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δε-
 σποτῶν τὸ στιχάριον καὶ τὸ βαλτίδιον. καὶ εἰσάγει αὐτὸν δε-
 15 τὸ στιχάριον καὶ ζώννυσιν αὐτὸν τὸ βαλτίδιον, καὶ εἶθ' οὐ-
 τως προσφέρει αὐτὸν πρὸς τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ
 φιλεῖ τοὺς πόδας, ὡς τὸ πρότερον, ἀνευχαριστῶν τοὺς δε-
 σπότης. καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ πραιποσίτος ἵστησιν αὐτὸν εἰς
 κεφαλὴν τοῦ σεκρέτου τῶν πατρικίων, καὶ εἰσάγονται ἀπὸ τοῦ
 20 πατρικίων μέχρι τῶν ἐσχάτων, κρατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων,
 καὶ ἀνευχαριστοῦσιν, ὡς λαβόντες κεφαλὴν σεκρέτου. ὁ δὲ
 σιλεντιάριος, ἐστὼς μέσον τοῦ σεκρέτου, λαμβάνει νεῦμα πα-

1. βῆλα, α'. μαγίστρος, καὶ β' ed. 3. σεκόρων, vocabulum
 incertae significationis, cod. h. l. praebet et infra p. 237, 11 et
 12. Leichius ex coniectura ter σακρῶν, semel autem σεκρέτων
 rescripsit, utrumque iure improbante Reiskio. 4. πληρωθῆ ed.
 εἰσέλθωσιν R., εἰσελθῶν cod., εἰσηλθον ed.

portam, a duobus ostiariis stipatus, procedit, et vela adducit: primum,
 magistros; secundum, patricios; tertium, consules; quartum, comites*;
 quintum, extraefectos et duces copiarum. Vela sic completa post-
 quam consistorium ingressa sunt, Domini praeposito signum dant,
 qui Magistri dignitate ornandum ex patriciorum ordine adducit, et
 in medio graduum porphyreticorum coram ciborio, deinde in tertio
 gradu constituit: is ad scabellum throni procumbit, pedesque et
 ambo genua magni Imperatoris aequae ac minoris osculatus, surgit et
 expansis manibus sticharium et balteum a Dominis accipit. Tunc
 eum praepositus, in hibernum consistorium deductum, stichario in-
 ducit et balteo cingit, sicque ad pedes Dominorum constituitur, quos,
 ut primum, osculatus, ipsis gratias agit. Tunc eum praepositus in
 capite secreti patriciorum constituit, et adducuntur patricii omnes,
 silentiariis stipati, et gratias agunt, caput secreti quasi tenentes.
 Silentarius autem, in medio secreto constitutus, nutum a praeposito
 accipit, et dicit: *Iubete*, senatus multa ac felicia tempora appreca-

ρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται ἐν τῷ μάκρῳ τῶν κανδιδάτων, καὶ δίδονται μίνσαι παρὰ τοῦ σιλεντιαρίου. ὁ δὲ προβληθεὶς μάλιστα ἐξέρχεται εἰς τοὺς Ἴνδους, καὶ ἀλλάσσει σαγίον ἀληθινὸν ἐπάνω τοῦ στιχαρίου αὐτοῦ, καὶ ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ εἰ μὲν ἐστὶ πλησιάζων τῷ παλατίῳ ὁ οἶκος αὐτοῦ, ὀψιμεύεται ὑπὸ ἀξιωματικῶν καὶ δομεστικῶν πεδίτου καὶ σχολαρίων πε-
Ms. 104. δίτου καὶ σκουταρίων τοῦ ἀριθμοῦ καὶ διαταρίων καὶ δεκανῶν· εἰ δὲ ἐστὶ μακρόθεν, οἱ αὐτοὶ ἄνευ τῶν ἀξιωματικῶν.
10 χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι καὶ ἐν ἐορτῇ, ἐὰν προβληθῇ, οὕτως ἀναχωρεῖ.

ΚΕΦ. μζ.

D Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου συγκλητικοῦ καὶ στρατηγούτου.

15

Πρὸ μᾶς δέδοται ἀπόκρισις, καὶ μνηύεται πᾶσα ἡ σύγκλητος, ἵνα προέλθῃ μετὰ ἀλλαξίμων, καὶ τὸ πρῶτ' ἀλλάσσει ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ εἰσέρχεται ἡ προέλευσις εἰς τὸ τρίκλινον τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ πᾶς ὁ λαὸς, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῆς κυριακῆς. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπόται
20 δεῖξασθαι τὸ σέκρετον, λέγουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
Ed. L. 139d πραιπόσιτος καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκαλε-

tar, et sic in macronem candidatorum se conferunt, silentiarius missam dat. Promotus ad magistri dignitatem ad Indos discedit sagumque purpureum supra sticharium suum induit, et domum abit: quae si proxima palatio est, proceres, domestici et scholarii pedites, scutarii numeri, diaetarii et decani eum sequuntur, sin remotior, iidem, exceptis proceribus, comitantur. Observandum vero est, eum festa quoque die, si promotus est, his comitantibus, domum reverti.

CAP. 47.

Observanda in promotione Patricii senatoris et militum praefecti.

Pridie unius diei responsum datur, omnisque senatus monetur, ut in mutatorii procedat: is mane mutatorias in circo induit, et processio omnisque populus, ut dici dominicae solennitas postulat, triclinium Iustiniani ingreditur. Et si Dominis secretum excipere placet, id praeposito dicunt, qui egressus, cerimoniarium admonet, ut patricos senatumque advocet. His tripetonem ingressis, ipse vela ibi ordinat, Domini dibetesia, chlamydes coronasque suas mutant, inque throno consistunt. Tunc

ταὺς δὲ τῆς καταστάσεως τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγκλητον. καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν τριπέτωνον, καὶ εὐτρεπίζει τὰ βῆλα εἰς τὸν αὐτὸν τριπέτωνον, καὶ ἀλλείσσουσιν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα αὐτῶν, καὶ ἑκαθέζονται ἐν τῷ σένζω. καὶ εὐθέως εἰσέρχονται οἱ κουβικουλάριοι μυστικῶς ἀπὸ πλαγίου ἔνθεν κἀκεῖθεν, καὶ ἴστανται κονισιστώριον, καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιαρίων, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', τῶν μαγίστρων· βῆλον β', τοὺς πατρικίους· βῆλον γ', τοὺς ὑπάτους· βῆλον δ', τοὺς κόμητας τῶν σεκόρων· βῆλον ε', τοὺς κανδιδάτους σεκόρων· βῆλον ς', τοὺς δομεστικὸς σεκόρων· βῆλον ζ', ἀπὸ ἐπάρχων, τοὺς στρατηλάτας. (B.) Ὁ δὲ ῥεφερενδάριος εἰσέρχεται ἀπὸ πλαγίου, ὅτε εἰσῆλθεν τὸ βῆλον τῶν πατρικίων, καὶ ἴσταται ἰσοπίσθεν αὐτῶν· οἱ δὲ ἀσηκρῆται οἱ μὴ ὄντες ὑπάτοι εἰσέρχονται ἀμηνυτῆ, ὅτε εἰσέλθη τὸ βῆλον τῶν ὑπάτων, καὶ ἴστανται ὀπίσθεν τῶν ὑπάτων· ὁμοίως εἰσέρχονται οἱ σιλεντιάριοι εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ζ' βῆλων, καὶ ἴστανται ὀπίσθεν ἔνθεν κἀκεῖθεν. τῷ δὲ τῆς καταστάσεως κελεύουσιν 20οὶ δεσπότες λαλῆσαι πρὸ τοῦ εἰσεῖν τὰ βῆλα τῷ ὀφείλοντι προβληθῆναι, καὶ ὅτε θέλει εἰσαῆσαι τὰ βῆλα, λέγει πρὸς τὰ Me. 104. b μέρη τὸ ὄνομα μυστικῶς, καὶ ἀπέρχονται τὰ μέρη, καὶ ποιοῦσι τὰ ποιήματα τοῦ προβαλλομένου κατὰ τὸ ὄνομα. καὶ C ἀφ' οὗ σταθῆ τὸ σέκρετον κονισιστώριον, καὶ σταθῶσιν οἱ 25 σιλεντιάριοι ἔνθεν κἀκεῖθεν, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραι-

11. Pro priore σεκόρων ed. σεκρέτων, pro altero σακρῶν, idemque versu proximo.

statim cubicularii secreto ab utroque latere veniunt et consistorium constituunt, Domini signum praeposito dant, qui cum ostiariis pro more egressus, advocat velum primum, magistros; secundum, patri- cios; tertium, consules; quartum, comites*; quintum, candidatos**; sextum, domesticos**; septimum, extraesfectos et militum ductores. (II.) Referendarius ex obliquo post velum patriciorum ingreditur, ac pone illud subsistit, a secretis vero, qui consules non sunt, in- gresso velo consulum, non vocati intrant ac a tergo consulum consi- stunt: eodem modo silentiarii ad septem vela complenda intrant, ac post ea in utroque latere subsistunt. Domini cerimoniarium iubent, ut, antequam vela ingrediantur, cum candidato loquatur, is igitur, vela adducturus, factionibus nomen candidatī clam dicit, haec abe- unt et carmina, quae promotō accini solent, secundum nomen eius conficiunt. Ex quo vero secretum consistorium constituit, ac silen- tiarii ab utroque latere adsunt, Domini praeposito, is cerimoniarium

ποσίτω, καὶ ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ἐπαίρει ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ σεκουνηκηρίου τὸν προβαλλόμενον πατρίκιον, καὶ ἴσταται μέσον τοῦ σεκρέτου, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ἑτέρου σιλεντιαρίου· κἄν τε εἷς ἐστίν, κἄν τε δύο, κἄν τε τρεῖς, καὶ αὐτοὶ συνεισ-5 ἔρχονται ὑπὸ σιλεντιαρίου κρατούμενοι, καὶ πίπτουσιν οἱ προβαλλόμενοι καὶ μόνον, καὶ εἰσάγουσι τὸν πρῶτον αὐτῶν ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φι-
 D λει τούς πόδας καὶ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἐγερθεὶς ἄπλοξ τὰς χεῖρας, καὶ το
 λαμβάνει τὰ κωδικέλλια παρὰ τῶν δεσποτῶν καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν. (Γ.) Καὶ ἴστησιν αὐτὸν, ὅπου ἴστανται οἱ λοιποὶ, καὶ εἰσάγει τὸν δεύτερον, καὶ προσφέρει κάκεινον ἐν τῷ ὑποποδίῳ, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τούς πόδας ὁμοίως καὶ τὰ γόνατα τῶν δύο δεσποτῶν, καὶ λαβὼν τὰ κωδικέλλια φι-15 λει τὰς χεῖρας, καὶ ὀπισθοποδεὶ κάκεινος, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ, ὅσοι ἂν εἴσι, ποιῶσιν οὕτως, κἄν τε τρεῖς, κἄν τε τέσ-
 Ed. L. 1400 αραρς· καὶ ὅτε λάβωσιν οἱ ἁμφότεροι τὰ κωδικέλλια καὶ σταθῶσιν, εἰσάγονται ἀπὸ τε τοῦ μαγίστρου μέχρι τῶν ἐσχάτων συγκλητικῶν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, κρατούμενοι ὕ-20 πὸ σιλεντιαρίου, ἀπενχαριστοῦντες. καὶ ὅτε πληρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαριστίαν, προσφέρει πάλιν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν προβληθέντα πρῶτον, καὶ πίπτει ἐν τῷ ὑποπο-

1. ὁ δὲ τῷ τῆς ed. 9. καὶ δύο ed.

signum dant, cerimoniarus cum secundicerio promotum patricium in medium secretum perducit, a magistro cerimoniarum alioque silentiario stipatus: sique unus est, aut duo tresve, omnes, silentiariis stipati, una intrant, candidati semel se prosternunt, et primus eorum ad scabellum Dominorum perducitur, is pedes et ambo genua magni ac minoris Imperatoris osculatus, surgit, et expansis manibus codicillos a Dominis accipit, eorumque manus osculatur. (III). Tunc ipsum cerimoniarus eo in loco, ubi reliqui stant, constituit et secundum adductum in scabello collocat, is procumbit, ac pedes et genua Dominorum osculatur, codicillis vero acceptis, manus osculatur et abit: sic etiam reliqui, quotquot eorum sunt, tres quatuorve, faciunt. Ambo vero postquam, acceptis codicillis, constiterunt, a magistro senatores omnes, a primo ad ultimum, in conspectum Dominorum, stipati silentiariis, ducuntur et gratias agunt. Qua gratiarum actione a senatu peracta, cerimoniarus primum e promotis iterum adducit, is in scabello se prosternit, pedes ac genua magni acque ac minoris Imperatoris osculatur, ac Dominis, nova dignitate ornatus, fausta precatur. Tunc cerimoniarus ipsam in loco, quem

δίφ και φιλεῖ τοὺς πόδας και τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότου, ὁμοίως και τοῦ μικροῦ, και εὐχεται τοὺς δεσπότας, ὡς τιμηθεῖς. και ἰστησιν αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως ἔνθα ἐστὶν ἡ τιμὴ αὐτοῦ, κἂν στρατηγὸς ἔμπρατος, κἂν τε ἄπρατος, ὁμοίως και τοῖς λοιποῖς ποιεῖ οὕτως, πίπτουσι κἂκεῖνοι και φιλοῦσι τοὺς πόδας και τὰ γόνατα, και ἰστησιν αὐτούς, εκα-Μs. 105. a
 στον κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, και ὅτε συμπληρώσουσιν ἀμφό- B
 τεροι οἱ προβληθέντες, νεύουσιν οἱ δεσπόται τῷ πραιποσίτῳ, και λέγει „κελεύσατε,” και εὐχονται τὸ „εἰς πολλοὺς χρό-
 ιογους.” και ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος μετὰ τῶν προῤῥηθέντων, και λαμβάνουσιν οἱ σιλεντιᾶριοι τὰ κωδικέλλια αὐτῶν, και ἑ-
 καστος σιλεντιᾶριος ὀψικεῦει τὸν ἴδιον αὐτοῦ, βαστάζοντες τὰ κωδικέλλια αὐτῶν. (A.) Και ἐξέρχονται διὰ τῆς προε-
 λεύσεως, και ἀπέρχονται εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἵπποδρόμου,
 15 και ἄπτουσι κηροὺς, ὀψικευόμενοι ὑπὸ ἀξιωματοικῶν, και ἀ- C
 πέρχονται ἐν τῷ κονιστωρίῳ, και ἄπτουσι κἂκεῖσε κηροὺς, ὁμοίως και εἰς τοῦ Κυρίου. και ἴστανται οἱ ἀξιωματοικοὶ και τὰ σκουτάρια τοῦ ἀριθμοῦ και οἱ διαιτᾶριοι τῶν ὄλων διαι-
 τῶν και οἱ δεκανοὶ εἰς τὸν μάκρωνα τῶν κανδιδάτων, και ἀ-
 20 πέρχονται οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι ὀψικευόμενοι μέχρι τῶν χαλ-
 κῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν, και λέγει ὁ ἀδμηνσουνάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος, και λέγει „στήτω” και κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον, και πάλιν λέγει ὁ ἀδμηνσουνάλιος, ἄ-
 περ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος, „λεβὰ πατρίκιε στρατηγῆ

21. νομμεράρης cod. hic et deinceps.

eius dignitas postulat, sive dux militum ordinarius, seu honorarius sit, constituit, sic et reliquis facit, qui se itidem prosternunt pedesque ac genua osculantur, deinde singulis pro suo munere locum adsignat, et postquam utrique promoti cerimonias ritusque omnes peregere, Domini praeposito signum dant, is dicit: *Iubete*, et multos annos apprecantur. Tunc senatus cum supra dictis discedit, silentiarii codicillos eorum sumunt ac singuli singulos candidatos comitantur, ipsorum codicillos portantes. (IV). Egreduuntur vero in processione ad ecclesiam hippodromi, cereos, proceribus circumdati, accendunt, ad consistorium abeunt, et ibi aequae ac in templo Domini cereos accendunt. Proceres, scutarii numeri, diaetarii omnium diaetarum et decani in longa porticu candidatorum stant, ipsi quoque patricii in obsequio ad aeneas cortinarum portas discedunt, admissionalis, quibus numerarius praeiverat, verba repetit, ac dicit: *Sta*. Tunc numerarius velum tenet, et admissionalis verba numerarii: *Leva te, patricie stratege*, loco, repetit, et egreditur primus patricius: rursus dicit ad secundum: *Sta*, et dicit secundum

λώκ," καὶ ἔξέρχεται ὁ πρῶτος πατρικίος, καὶ πάλιν λέγει
 „στήτω” εἰς τὸν δεύτερον, καὶ λέγει, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νο-
 D μεραρίος, εἰ μὲν ἔστιν ἐπαρχος, εἴτε λογοθέτης, εἴτε κυαί-
 στωρ, λέγει· „λεβὰ πατρίκιε ἐπαρχε λώκ” εἰ δέ ἐστι πα-
 τρικός, μόνον· „λεβὰ πατρίκιε.” καὶ ἔξέρχεται ἀκείνοσ5
 εἰς τὴν πύλην, καὶ ἀπέρχονται οἱ αὐτοὶ πατρίκιοι ὀψικενόμε-
 νοι διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη ἕκαστος εἰς τοὺς
 ἰδίους τόπους, καὶ ἀκτολογοῦσιν ἕνα ἕνα πατρίκιον, ἕκαστον
 κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, καὶ ἐπιδίδωσι τὸ λιβελλάριον ὁ δῆ-
 μαρχος τῷ πρώτῳ ὡς πρώτῳ, τῷ δευτέρῳ ὡς δευτέρῳ, ὁμοί-10
 ὡς καὶ τοῖς λοιποῖς, λέγων καὶ τὰ ποιήματα αὐτῶν. ὅτε δὲ
 λέγει τὸ ὄνομα καὶ τὴν ἀξίαν, προσκυνεῖ πρὸς τὸν δῆμαρχον
 Ed. L. 141 καὶ τὸν δῆμον, καὶ ὁ δῆμαρχος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας,
 ὁμοίως ἀκτολογοῦσι καὶ τοὺς λοιποὺς, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος
 τοῦ Βενέτου. καὶ ἀπέρχονται οἱ προβληθέντες διὰ τοῦ χυ-15
 τοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἄπτουσι κηροὺς καὶ
 εἰσέρχονται ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἴστανται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πα-
 Ms. 105. τρικίων, καὶ ὅτε ἔστιν ὁ καιρὸς γενέσθαι τὴν εὐχὴν τῶν πα-
 τρικίων παρὰ τοῦ πατριάρχου, ἔρχεται ὁ ῥεφερενδάριος καὶ
 προσκαλεῖται αὐτοὺς, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν εἰς τὴν20
 σκολαίαν, ἔνθα ἴστανται τὸ ἀντιμίσιον. καὶ ἔξέρχεται ὁ πα-
 τριάρχης ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰ κωδικέλλια
 ἕξ αὐτῶν, καὶ τίθησιν αὐτὰ ἐν τῷ ἀντιμίσίῳ, καὶ ποιεῖ τὴν
 B εὐχὴν, καὶ εἰθ' οὕτως ἐπιδίδωσιν ἐνὶ ἑκάστῳ πατρικίῳ τὰ

numerarium, seu praefectus sit, seu logotheta, seu quaestor: *Leva te, patricie praefecte, luso*; si vero patricius tantum est: *Leva, patricie*. Ipse ad portam dum procedit, iidem patricii per scholas abeunt, factionarii singuli in locis suis adsunt, et unicuique patricio pro sua dignitate acclamant, demarchus primo libellum ut primo, secundo ut secundo, sic etiam ceteris, tradit simulque carmina in eos recitat. Dum vero nomen ac dignitatem singulorum dicit, demarchum ac populum adorat, demarchus vero cultum solennem ipsi exhibet: eodem modo etiam reliquis una cum populo Veneto acclamant. Et abeunt promoti per chytum chalces ad sacrum puteum, cumque cereis accensis templum ingressi, in scamno patriciorum consistunt, et cum tempore precationis a patriarcha super patricios recitandae appropinquat, venit referendarius eosque advocat, et sic templum et soleam, ubi antimensium positum est, intrant. Patriarcha ab altari procedens, codicillos ab ipsis sumptos in antimensio reponit, preces recitat, et his finitis, unicuique patricio suos codicillos tradit; quo facto, singuli patricii dona sua seu apocombia in antimensio offerunt, strategus nummos LXXII; ordinarius L, honorarius XXXVI. Patriar-

κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ἕκαστος πατρικίος τίθησι τὸ ἀποκρί-
βιον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀντιμισίῳ, ὃ στρατηγὸς νομίσματα 48, ὃ
ἐμπραττὸς νομίσματα 49, ὃ ἀκρατὸς νομίσματα 45. καὶ ἀπέ-
ρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῇ ἀντιμισίῳ, ἔνθα μεταδίδει, καὶ
5 εἰσέρχονται οἱ πατρικιοὶ καὶ κοινωνοῦσιν, εἰθ' οὕτως ἀπέ-
ρχονται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ φοροῦσι σαγία
ἀληθινὰ ἀμφοτέρω, καὶ διαμερίζεται τὸ ὄψικιον εἰς τοὺς
προβληθέντας, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν ὀψι-
κευόμενοι. καὶ οἱ σιλεντιάριοι φοροῦντες σαγία ῥόθς καβαλ-
10 λάριοι, βασιάζοντες τὰ κωδικέλλια αὐτῶν, καὶ ἀπέρχονται
μέχρι τῶν οἴκων αὐτῶν ὀψικευόμενοι. εἰ μὲν ἔχει γυναῖκα ὁ
προβληθεὶς πατρικίος, ἐπιδίδωσιν ὁ σιλεντιάριος τὰ κωδι-
κέλλια τῇ πατρικίᾳ, καὶ λαμβάνει ἐξ αὐτῆς νομίσματα 15
εἰ δὲ οὐκ ἔχει γυναῖκα, τίθησιν αὐτὰ εἰς τὸν κράβαττον
15 αὐτοῦ, καὶ λαμβάνει τὰ 15 νομίσματα ἐξ αὐτοῦ, καὶ ἀρι-
στῆ μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.
(E) Χρῆ δὲ γνωσκέιν, ὅτι ἐν ἑορτῇ προβολῇ πατρικίου οὐ
γίνεται, τὴν δωδεκαήμερον τῶν ἑορτῶν γίνεται καὶ τὴν ἑξαῆ-
μερον τῆς διακαινησίμου, καὶ τὴν ἡμέραν τῶν βαθῶν καὶ ἐν
20 παγαγῇ κυριακῇ, καὶ τὸ ἅγιον σάββατον μηνύεται ἢ σύγκλη-
τος, ἵνα βασιάζωσι τὰ ἄσπρα χλανίδια μετὰ τῶν ἀτραβατι-
κῶν, καὶ πρὸ τοῦ ἀπελθεῖν τοὺς δεσπότας εἰς τὴν ἐκκλησίαν D
δέχεται σέκρετον μετὰ λευκῶν χλανιδίων εἰς τὸ χρυσοτρικλι-
νον, καὶ γίνεται ἡ προβολὴ τῆς πατρικιοῦτος, καὶ δίδεται

4. μεταδίδωσι ed. 18. τὴν δωδεκαήμερον. Aliquid deesse
videtur R., e. c. ἀλλὰ, vel εἰ μὴ μόνον, vel δταν δὲ κατά. 20.
κυριακῇ. καὶ ed.

cha ad antimensium, in quo dona reposuerunt, progresso, patricii
intran, et communiōne ipsis impertita, ad scamnum patriciorum
discedunt, omnes saga purpurea gestant, et obsequio promotis dis-
tributo, ad domos suas cum comitibus discedunt. Silentiarium sagis
russis induit, consensens equis, ipsorum codicillos portant et usque
ad domos suas eos sequuntur. Si promotus patricius uxorem habet,
silentiarius codicillos patriciae tradit, et ab ea nummos XII accipit:
si caelebs est, silentiarius codicillos in grabato eius reponit, ab ipso
nummos XII accipit, et convivio insuper exceptus, domum discedit.
(V.) Observandum est, quod die festo promotio patricii non institu-
atur, instituatur vero in dodecaemero festorum, in hexaemero sep-
timanæ renovationis, in die palmarum et dominica pagana. Sancto
sabbato senatus admonetur, ut albis tunicis et atrebatiscis incedat,
et priusquam Domini in ecclesiam veniunt, secretum candidas tuni-
cas gestans in chrysotriclinio praesto est, promotio ad patriciatus
dignitatem celebratur, et in consistorio solennis Imperatoris in throno

μεταστάσιμον ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἀλλάσσει πᾶσα ἡ
 Ms. 106. a σύγκλητος ἀτραβατικά χλανίδια κατὰ τὴν συνήθειαν τῆς ἡμέ-
 ρας τοῦ ἁγίου σαββάτου, ὁμοίως καὶ οἱ προβληθέντες πα-
 τρῖκιοι τὰ ἀτραβατικά, εἰ μὲν ἔστιν στρατηγός, φορεῖ σαγίον
 ἀληθινόν, βασιτάζων καὶ τὰ κωδικέλλια αὐτοῦ ἔμπροσθεν
 Ed. L. 142 τῶν δεσποτῶν. καὶ ἀπέρχονται μέχρι τῆς ἐκκλησίας, καὶ
 στρέφουσιν ἐν τῷ παλατίῳ καὶ ἀλλάσσουν οἱ προβληθέντες
 πατρῖκιοι τὰ ἄσπρα χλανίδια, καὶ ἐπαίρουσιν οἱ σιλεντιάριοι
 τὰ κωδικέλλια αὐτῶν. οἱ μὲν στρατηγοὶ μετὰ σαγίων ἀλη- 10
 θινῶν ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καθὼς τὰ προῤῥηθέντα,
 διὰ τῶν σχολῶν καὶ τὰς δοχὰς τῶν μερῶν, καὶ ἐξέρχεται ὁ
 πατριάρχης ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, ὡς
 ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ἀναχωροῦσιν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν,
 καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. ἐν ἡμέρᾳ παρακνυπτικοῦ φιάλης 15
 γίνεσθαι, καὶ παρακνύπει μετὰ τὸ κωδικέλλιον, καὶ ἐν τῇ
 συμπληρώσει τοῦ παρακνυπτικοῦ τῆς φιάλης τῶν Βενέτων
 B ἀπέρχονται τὰ μέρη εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν εἰς τὰς σχολὰς,
 ὁμοίως καὶ οἱ προβληθέντες πατρῖκιοι ὀψικευόμενοι ἀπέρχον-
 ται εἰς τὰς σχολὰς, καὶ δέχονται αὐτοὺς τὰ μέρη, καὶ ἀπέρ- 20
 χονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ πληροῦται πᾶσα ἡ ἀκολουθία,
 ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. εἰ δὲ οὐκ
 ἔσθι συγκλητικὸς ὁ προβληθεὶς πατρῖκιος, ἀλλ' ἔστιν ἀπὸ
 σπαθίου, οὐκ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσωτρικλίνω, ἀλλ' ἐνδύει

16. τῶν κωδικελλίων ed.

consensus fit, senatus omnis atrebatias tunicas, ut die sancti sabbati
 mos est, patricii recens creati atrebatia mutant, sique in his stra-
 tegus est, sagum purpureum suosque codicillos coram Dominis gestat.
 Et abeunt ad ecclesiam, dumque Domini instrata ecclesiae muta-
 runt, ad palatium revertuntur, promoti patricii albas tunicas indu-
 unt, silentiarii eorum codicillos gestant. Strategus sagis purpureis,
 ut diximus supra, ad ecclesiam per scholas et factionum stationes
 abeunt, patriarcha ab ara progressus, ut mos est, precatur, sique
 domum uniusquisque, ut diximus, discedit. Porro si promotio eo
 die, quo in phiala thronus imperatorius ponitur, instituitur, is quo-
 que cum codicillo prospicit, et postquam Veneti eo die solennes ce-
 rimoniae phialae peregere, factiones ad loca sua in scholas se con-
 ferunt: abeunt quoque promoti patricii cum obsequio in scholas,
 ubi a factionibus excipiuntur, deinde in ecclesiam, omnisque ritus
 ibi pro more, quem nos supra exposuimus, peragitur. Si promotus
 patricius non senatorii ordinis, sed unus de spathariis est, non in-
 greditur chrysotriclinium, sed ceremoniarius ipsum sago russo induit.
 Velis omnibus chrysotriclinium pro more ingressis et in consistorio

αὐτὸν δὲ τῆς καταστάσεως σαγίον ἕοης. καὶ ὅτε εἰσέλθωσι τὰ βῆλα ὄλα κατὰ τὴν συνήθειαν ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ καὶ σταθῶσι κονιστωρίῳ, κρατεῖ δὲ τῆς καταστάσεως τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι εἰς τὸ πούλιτον τῶν ἀργυρῶν πυλῶν ὕμετὰ ἄλλου σιλεντιαρίου, καὶ ἔρχεται ὁ ὀστιάριος μόνος, καὶ ἴσταται εἰς τὸ βῆλον ἔσωθεν, καὶ ὅτε λάβῃ τὸ νεῦμα Ἐπαρὰ τοῦ πραιποσίτου, κρούει τὸ βῆλον, καὶ ἐπαίρει ἐντὸς ὁ σιλεντιάριος, καὶ εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς πατρικίος ἀπὸ σαγίον ἕοης, κρατούμενος ὑπὸ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ ἰοτέρου σιλεντιαρίου, καὶ πίπτει μετὰ τῶν σιλεντιαρίων ὁ προβληθεὶς τὸ πρῶτον, τὸ δεύτερον πίπτει εἰς τὴν μέσην τοῦ τρικλίνου, τὸ τρίτον πίπτει ἀπὸ διαστήματος τοῦ σένζου. Ms. 106. b καὶ φέρουσιν αὐτὸν, καὶ πίπτει ἔμπροσθεν τοῦ ἑποποδίου, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου βασιλέως καὶ τὰ δύο ἱδαντοῦ γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἀπλοῦ τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὰ κωδικέλλια, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν, καὶ ὀπισθοποδεῖ αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, ἔνθα τὸ τρίτον προσεκύνησε, καὶ εἰσέρχονται οἱ πατρικιοὶ ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων, 20 κροκατούμενοι ὑπὸ σιλεντιαρίων, ἀπευχαριστοῦντες τοῖς δεσποταῖς πατρικιοὶ καὶ μόνον· οἱ δὲ λοιποὶ συγκλητικοὶ οὐ πίπτουσιν, ὡς μὴ γενομένου συγκλητικοῦ. καὶ ἀπέρχεται ὀψικενόμενος ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ οὕτως ἀπέρχονται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα πληροῦται, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων, καὶ ὅτε ἀναχωρεῖ ἀπὸ

5. δ om. ed.

constitutis, cerimonarius candidatum in pulpito portarum argentearum cum alio silentiario tenet, tunc solus ostiarius venit, eum in velo interiori constituit, et signo a praeposito dato, velum pulsat, quod silentiarius tollit, et sic promotus patricius in sagō russo, a cerimonario alioque silentiario sustentatus, ingreditur et una cum silentiariis primam adorationem exhibet, secundam in medio triclinio, tertiam quodam a throno intervallo. Mox ab his deductus, pedes ac genua magni et minoris Imperatoris osculatur, et expansis manibus, postquam codicillos a Dominis accepit, dextras eorum osculatur, cerimonarius eum ad locum, ubi tertium procubuit, reducit, et patricii a magistris, ceteris patriciis ac silentiariis circumdati, intrant, e quibus tantum patricii gratias Dominis agunt, reliqui vero senatores, quoniam non unus sui ordinis promotus est, haud procidunt. Postremo in solenni obsequio ad consistorium, inde ad ecclesiam abit, ubi reliqua omnia pro more etiam a ceteris pa-

τῆς ἐκκλησίας, φορεῖ καὶ αὐτὸς σαγίον ἀληθινόν, καὶ οὕτως ἀναχωρεῖ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Ed. L. 143

ΚΕΦ. μῆ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ πατρικίων.

Εἰσελθὼν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν καμάραν τὴν οὖσαν πρὸς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἔνδον τοῦ βήλου, προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεσιτήτορας, καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, καὶ τούτων ἐξελθόντων, στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, ἔπειτα ἐξέρχεται ἐκ τῆς καμάρας, ἐν ἣ ἔστρωθη, καὶ ἀνελθὼν καθέζεται ἐπὶ τοῦ σένζου αὐτοῦ τοῦ ἰσταμένου εἰς τὸ χρυσοτρικλίον. στάντων δὲ τῶν ἀρχόντων Β τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κάκειθεν, οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ σπαθοκουβικουλάριοι ἴστανται ὀπίσω κύκλῳ τοῦ σένζου, καθὼς ἐστὶ τὸ ἡμικύκλιον, διὰ τὸ χωρηθῆναι τοὺς μέλλοντας εἰσελθεῖν διὰ τῶν ὀκτώ βήλων· οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι εὐνοῦχοι ἴστανται πλησίον τοῦ σένζου. εἶτα λαβὼν τὸν θυμιατὸν ὁ μινσουράτωρ ἢ καὶ ὁ παπίας τοῦ παλατίου τοῦ μεγάλου, θυμιᾷ ἀπὸ τοῦ αἰρομένου βήλου τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀνέρχεται θυμιῶν τὸν βασιλέα, καὶ τοῦτο ποιῶν ἐκ τρίτου
 Ms. 107. a ὑποχωρεῖ. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-
 λέως, ἀπέρχεται καὶ ἴσταται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέσον τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἐφαπλώσας τὰς χεῖρας

11. Ἰστάντων ed.

triciis peraguntur, ex ecclesia vero discedens, sagum purpureum gestans, domum abit.

CAP. 48.

Observanda in promotione Patriciorum.

Imperatore cameram prope templum S. Theodori intra velum ingresso, praepositus vestitores vocat, qui ipsum tunica induunt, hisque egressis, a praeposito coronatur, deinde e camera, ubi coronatus est, prodit atque in throno suo in chrysotriclinio constituto sedet. Interea praefecti cubiculo ab utroque latere, cubicularii et spathocubicularii a tergo throni in circulo adstant, ut est semicirculus, quo per octo vela ingressuri venire debent: protospatharii vero eunuchi prope thronum consistunt. Deinde mensurator aut etiam papias palatii magni thuribulum sumit, et a velo sublato chrysotriclinii cum thure veniens, Imperatorem incensat, quo ter facto, discedit. Tunc praepositus, signo a Domino accepto, abit et coram Imperatore in medio praefectorum cubiculi stat, manibusque una cum tunica sua expansis, Imperatorem veneratur, non inclinatis ta-

αὐτοῦ μετὰ τοῦ χλανιδίου αὐτοῦ, προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, μὴ κλίνας τὰ γόνατα, εἰ μὴ μόνον τὸ σχῆμα τῆς προσκυνήσεως, C ὃν τρόπον ἢ τῆς ἡμέρας τάξις ἀπαιτεῖ. καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται μετὰ δύο ὄστιαρίων, ἔμπροσθεν αὐτοῦ βασταζόντων 5 καὶ τὰ βεργία αὐτῶν ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εὗρισκεῖ τοὺς μάγιστρος ἡτοιμασθέντας παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ προσκαλεῖται αὐτούς ὁ πραιπόσιτος· καὶ ἴστανται ἔξω τοῦ βήλου τῆς πύλης τοῦ χρυσοτρικλίνου δύο σιλεντιάριοι, καὶ ἤνικα προσκληθῶσιν οἱ μάγιστροι παρὰ τοῦ πραιποσίτου, 10 αἰρεται ὑπερθεῖν τὸ βῆλον ὑπὸ σιλεντιαρίων, καὶ εἰσέρχονται, οἱ μάγιστροι μετὰ τοῦ πραιποσίτου, τὸ πρῶτον βῆλον, καὶ στὰς ὁ πραιπόσιτος πλησίον τοῦ αὐτοῦ βήλου, οἱ δὲ μάγιστροι ὀπίσω αὐτοῦ, νεύει ὁ πραιπόσιτος τοὺς ὄστιαρίους, καὶ ἴστανται ἔνδον τοῦ βήλου. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ ἔνδον πραιπό- D 15 σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα τῷ μινσουράτωρι ἢ τῷ κουβικουλαρίῳ τῷ αἶροντι τὸ βῆλον, καὶ εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ἀνέρχεται ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ· οἱ δὲ μάγιστροι εἰσελθόντες ἔνδον τοῦ βήλου, πίπτουσι, καὶ ἀναστάντες ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κου- 20 βουκλείου ἔνθεν κἀκεῖθεν. (B.) Καὶ αὖθις λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον, καὶ προσκυνήσας, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐξέρχεται μετὰ δύο Ed.L. 144 ὄστιαρίων ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ προσκαλεσόμενος τοὺς ἀνθυπάτους, εἰσάγει αὐτούς, βῆλον β' προσκυνήσαντες δὲ καὶ

16. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, δτι, εἰ ἴστιν εὐνοῦχος ὁ μινσουράτωρ, αἶρει τὸ βῆλον, εἰ δὲ μὴ, κουβικουλάριος.

men genibus; est enim tantum species adorationis, qualem ordo diei requirit. Sic cum duobus ostiariis, qui ante ipsum virgas suas in tripetone gestant, progreditur, magistros a cerimoniario ordinatos reperit, eosque praepositus advocat: extra velum portae chrysotriclinii duo silentiarii stant, et accessit a praeposito magistris, velum a silentiariis sursum tollitur, et ingreditur primum velum magistrorum cum praeposito, qui prope illud constitutus, dum post se magistros habet, ostiariis signum dat intra velum stantibus. Porro praepositus in velo, signo ab Imperatore accepto, mensuratori aut cubiculario velum tollenti capite annuit, et ingreditur praepositus, suamque locum occupat. Magistri vero intra velum ingressi, se prosternunt, et postquam surrexere, in ordine suo post praefectos cubiculo ab utroque latere adstant. (II.) Rursus praepositus secundum Imperatoris nutum in medium venit, et adoratione, de qua supra diximus, facta, cum duobus ostiariis tripetonem petit, et postquam proconsules vocavit, eos in secundo velo adducit, ipsique post adorationem ad utrumque magistrorum latus se conferunt, praeposi-

αὐτοὶ, ἴστανται ἀπὸ τῶν μαγίστρων ἔνθεν κάκειθεν, ὃ δὲ
 πραιπόσιτος ἀνέρχεται ἐν τῇ στάσει αὐτοῦ, τοῦτο δὲ ποιεῖ
 κατὰ εἴσοδον ἐκάστου βήλου. καὶ αὐθις λαβὼν νεῦμα, ἐξέρ-
 χεται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ προσκα-
 λεῖται πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσάγει αὐτούς, βήλων⁵
 γ' ἐκτελούντων καὶ αὐτῶν προσκύνησιν καὶ στάσειν, ὡς καὶ
 οἱ πρόων. Ἰστέον δὲ, ὅτι, εἰ μὲν οὐκ ἔστιν ὁ ὄπαρχος πα-
 τρικός, ἐν τῷ τρίτῳ βήλῳ τῶν πατρικίων εἰσέρχεται ἐν τῇ
 Βδοχῇ, ἐὰν δὲ κναιστωρ ἢ λογοθέτης ἢ γενικὸς ἢ ἐκ τῶν τα
 Μι. 107. β πρῶτα ὄφφικια κατεχόντων, οὐκ εἰσι πατρικοίοι, οὐδεὶς εἰσ-10
 ἔρχεται μετὰ τῶν πατρικίων, ἀλλ' εἰσέρχονται μετὰ τῆς
 συγκλήτου. καὶ λαβὼν πάλιν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον, καὶ προσκνήσας καὶ
 ἐκτελέσας πάντα, ἃ ἐν τῷ πρώτῳ βήλῳ ἐξετέλεσεν, ἐξέρχε-
 ται μετὰ δύο ὄστιαριῶν ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εἰσάγει τήν¹⁵
 σύγκλητον, δ' βήλον. ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. συν-
 εἰσέρχονται αὐτοῖς διὰ τῆς πλαγίας αὐτῶν ἐν μὲν τῷ δεξιῷ
 μέρει οἱ βεστήτορες, ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ ὁ λογοθέτης μετὰ
 τῶν ἀσηκρητῶν καὶ ὁ ἑφερενδάριος μετ' αὐτῶν φορῶν φε-
 C λῶν ἄσπρον. Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ μὲν ἀσηκρῶται καὶ οἱ βε-20
 στήτορες καὶ ὁ λογοθέτης καὶ ὁ δεκανὸς εἰσιόντες οὐ πύ-
 πτουσιν, ἀλλ' ἴστανται ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου ἔνθεν κάκειθεν,
 ἢ δὲ σύγκλητος, ὡς προεἴρηται, ἐπελθούσα ἐκτελεῖ ἅπαντα,
 ὡς καὶ οἱ πρότερον. εἶτα ἀνελθὼν πάλιν ὁ πραιπόσιτος,

16. δ' βήλα cod. 20. ἄσπρον ed. 24. ἀνέλθη ed.

tus vero suam stationem repetit, et sic vela singula ordine intro-
 ducit. Rursus signo dato, ad tripetonem, ut supra diximus, pro-
 gressus, patricios et strategos vocat et in velo tertio adducit: ipsi, ut
 priores, adorant suasque stationes repetunt. Observandum est, prae-
 fectum, si patricius non sit, tertium velum patriciorum in recep-
 tione intrare; si vero quaestor aut logotheta aut acriario praefectus
 aut e proceribus, qui primis officiis admoti sunt, patricii non sint,
 nullum eorum cum patriciis, sed cum senatu intrare. Rursus signo
 ab Imperatore dato, praepositus, in medio constitutus, postquam
 adorationem ac reliqua omnia peregit, quae in primo velo acta sint,
 cum duobus ostiariis tripetonem adit, ac senatorum quartum velum
 adducit, qui eosdem ritus observant: cum his ab eorum latere, a
 dextra parte vestitores, a sinistra logotheta cum a secretis et refe-
 rendarius, albam penulam gestans, accedunt. Ex his a secretis, ve-
 stitores, logothetes et decanus dum intrant, se non prosternunt,
 sed post secretum ab utroque latere subsistunt, senatus vero, ut
 diximus, accedit eaque omnia, quae priores, peragit. Posthac prae-

ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως
 νεῦμα, εἰσέρχεται μέσον, καὶ προσκυνήσας ἐξέρχεται μετὰ
 ὀστιαρίων καὶ βεργίων ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ εἰσάγει τοὺς
 κόμητας τῶν σχολῶν εἰς τὸ ε' βῆλον· ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ
 5δομοίως. ὁ δὲ πραιπόσιτος ἀνέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῇ τάξει
 αὐτοῦ, καὶ αὐδὺς λαβὼν νεῦμα εἰσέρχεται εἰς τὸ μέσον καὶ D
 προσκυνεῖ, καὶ ἐξελθὼν εἰσάγει κاندιδάτους, βῆλον ε', καὶ
 αὐτοὶ, ὡς προεῖρηται, τὰ συνήθη ἐκτελέσαντες, ἴστανται ἐν
 τῇ τάξει αὐτῶν. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελθὼν πάλιν καὶ
 10προσκυνήσας, εἰσάγει δομεστικούς, βῆλον ζ'· καὶ αὐτοὶ ἐκτε-
 λοῦσιν ὁμοίως. εἶτα εἰσάγει τοὺς ἀπὸ ἐπάρχων, βῆλον η'.
 (Γ.) Καὶ τελεσθέντων τῶν ἡ βῆλων, συνεισέρχονται μετὰ
 τοῦ ὀγδόου βήλου ὁ τῆς καταστάσεως καὶ οἱ σιλεντιάριοι Ed.L. 145
 ἔνθεν κἀκεῖθεν ὀπισθεν τοῦ σεκρέτου, καὶ εἰ μὲν εἰσῆλθεν
 15ὁ μέλλων γίνεσθαι πατρίκιος ἐν ἐνὶ τῶν βῆλων, καὶ ἴσταται
 ἐν τῇ δοχῇ τοῦ σεκρέτου, προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς τὸν πραι-
 πόσιτον, καὶ ὃν ἂν κελεύη προβαλέσθαι πατρίκιον, λέγει τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος λέγει τῷ τῆς καταστά-
 σεως, κἀκεῖνος λαβὼν μετ' αὐτοῦ σιλεντιάριον καὶ τὸν μέλ-
 20λοντα προβληθῆναι, ἐξαίφνης ἄγουσιν καὶ ἰστῶσι μέσον ἐμ- Ms. 108. a
 προσθεν τοῦ βασιλέως. εἰ δὲ ἔξω ἔμεινεν, ὡς μὴ ἀξίως οὔσης
 τῆς τάξεως αὐτοῦ εἰσελθεῖν μετὰ τῶν ἡ βῆλων, μένει μετ'
 αὐτοῦ ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου ἐνός, ὁ δὲ βα- B
 σιλεὺς προσκαλεῖται τὸν πραιπόσιτον καὶ γνωρίζει τὸ ὄνομα
 17. κελεύει cod. προβάλλεσθαι ed. 20. ἴσταται ed.

positus, rursus ingressus, in suo ordine stat, et signo ab Impera-
 tore dato, in medium pergit, factaque adoratione, cum ostiariis et
 virgis tripetonem petit, ac comites scholarum ad quintum velum per-
 ducit, qui eosdem, ac priores, ritus observant. Praepositus vero ac-
 cedens, in suo loco subsistit, ac rursus signo dato, in medium ve-
 nit, adorat, et egressus, candidatos ad velum sextum ducit, qui et
 ipsi, postquam solennia, ut diximus, celebrarunt, in suo ordine con-
 sistunt. Iterum praepositus ingressus, post adorationem domesti-
 cos, velum septimum, adducit, qui easdem cerimonias observant:
 deinde octavum, expraefectos. (III.) Octo autem velis ita completis,
 cum octavo cerimoniaris et silentiarius ab utroque latere post se-
 cretum intrant, et si candidatus patriciae dignitatis in uno ex his
 velis ingressus est, inque loco secreti stat, Imperator praepositum,
 et quem ad patricii dignitatem evehere vult, vocat, nomen eius
 praeposito, is cerimoniaris et silentiarius indicat, qui secum sumto silentiario et
 candidato, statim eos in medium in conspectum Imperatoris pro-
 ducit. Si vero foris mansit, cum scilicet eius dignitas ipsi cum octo
 velis intrare non permittit, cerimoniaris ac unus e silentiariis cum

τοῦ μέλλοντος προβληθῆναι, ὃ δὲ πραιπόσιτος ἴσταται μέσον τοῦ σεκρέτου, καὶ προσκυνήσας, ἐξελθὼν μετὰ δύο ὄστια-
 ρίων, προσκαλεῖται αὐτὸν, καὶ εἰσάγει, φοροῦντα σαγίον
 ῥοῆς. κρατοῦσι δὲ αὐτὸν ὅ,τε τῆς καταστάσεως καὶ σιλεντιά-
 ριος, καὶ ἰστώσιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου ἔμπροσθεν τοῦ
 βασιλέως, ὃ δὲ πραιπόσιτος εἰσελθὼν ἐν τῇ καμάρα καὶ τὰς
 πλάκας παρὰ τοῦ δευτέρου λαβὼν, ἐπιδίδωσιν αὐτὰς τῷ βα-
 σιλεῖ. ἄγρουσι δὲ τὸν μέλλοντα προβληθῆναι ὃ τῆς καταστά-
 σεως καὶ ὁ σιλεντιάριος, καὶ εἴπτουσεν αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας
 C τοῦ βασιλέως, καὶ προσκυνήσας ἀσπάζεται αὐτοῦς, εἶτα τὰ γό-10
 νατα αὐτοῦ, εἶτα λαβὼν τὰς πλάκας ἀπὸ τοῦ βασιλέως, φι-
 λεῖ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ λαβόντες αὐτὸν ἀποφέρουσιν
 ὀπισθοφανῶς, καὶ ἰστώσιν αὐτὸν μέσον τοῦ σεκρέτου ἀνα-
 μεταξὺ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων, διαμεριζονται δὲ οἱ
 σιλεντιάριοι, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ εὐωνύμων, καὶ λα-15
 βὼν ὁ δεξιὸς τὸν πρῶτον μάγιστρον, ἄγει αὐτὸν καὶ ἴσθησιν
 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ προβληθέντος πατρικίου, κάκεινος
 προσκυνήσας, ὑπερεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως
 ἀπέρχεται ἐν τῇ αὐτοῦ στάσει τε καὶ τάξει. καὶ ἥνικα τελέσῃ
 τὴν εὐχὴν καὶ εὐχαριστίαν ὁ πρῶτος μάγιστρος, εὐθέως κα-20
 ,ταλαμβάνει ὁ εὐώνυμος σιλεντιάριος, εἰσάγων μάγιστρον ἐκ
 τοῦ ἑτέρου μέρους, καὶ ἴσθησιν αὐτὸν ἐξ εὐωνύμων τοῦ προ-
 βληθέντος πατρικίου, καὶ αὐτὸς ὑπερεύχεται τὸν βασιλέα
 ἀπευχαριστῶν, ἥνικα δὲ μέλλει ἐξελθεῖν ὁ αὐτὸς μάγιστρος,

5. et 13. ἴστασιν ed. 10. τὰ om. cod. et ed. 18. ὑπερεύχεται
 conl. R. 24. ἐξελθεῖν, ὃ αὐτὸς μάγιστρος καταλ. ed.

eo remanet, Imperator vero praepositum vocat ac nomen promo-
 vendi ipsi indicat, praepositus in medio secreto adorat., deinde cum
 duobus ostiariis egressus, eum accessit sagumque rubrum gestantem
 adducit. Cerimoniarius et silentiarius eum comitantur, et in medio
 secreto coram Imperatore constituunt, praepositus cameram ingressus,
 tabulas a secundicerio sumit easque Imperatori tradit. Adducunt vero
 candidatum cerimoniarius ac silentiarius, eumque ante pedes Imperatoris
 prosternunt, quos, adoratione facta, aequae ac genua, deinde et manus,
 tabulis acceptis, osculatur. Tunc ipsum retro abductum in medio secre-
 to inter cubicali praefectos constituunt, ipsi silentiarii partim ad dex-
 tram, partim ad sinistram discedunt, quorum is, qui ad dextram stat,
 primus magistrum ducit, et ad dextram promoti patricii statuit, qui,
 adoratione facta, Imperatori prospera apprecatur, deinde ad stationem
 suam ordinemque abit. Precibus autem et solenni gratiarum actione a
 primo magistro peractis, statim silentiarius ad sinistram constitutus
 magistrum ab alio latere adducit, eumque ad sinistram promoti pa-
 tricium sistit, ipse solennes Imperatori gratias agit, faustaue precatur,

καταλαμβάνει ὁ ἐκ δεξιῶν τὰ αὐτὰ ποιῶν. Ἰστέον δὲ, ὅτι πάντες οἱ εἰσελθόντες διὰ τῶν ὀκτὼ βήλων χωρὶς τῶν ἀσηκρητῶν καὶ τῶν βεσητητόρων καὶ τοῦ ῥεφερενδάρτου, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν ἰδίαν τάξιν, εἰσέρχεται, κρατούμενος ὑπὸ σιλεντιαρίου, πλησίον τοῦ προβληθέντος πατρικίου, οἱ μὲν ἐκ δεξιῶν, οἱ δὲ ἐξ ἀριστερῶν, ἐκτελοῦσι δὲ καὶ αὐτοὶ πάντα ἀκολουθῶς, ὃν τρόπον ὁ ἐκ δεξιῶν μάγιστρος καὶ ὁ ἐξ ἀριστερῶν ἐξετέλεσεν καὶ πάντων προσκυνησάντων καὶ ἀπεσ-
 15 λέγει „καλύσατε.” (Δ.) Καὶ πάντες ὑπερευξάμενοι ἐξέρχονται, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ σέβου αὐτοῦ, εἰσέρχεται ἐν τῇ καμάρῃ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ λαβὼν ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, προσκα-
 20 λήσκει τοὺς βεσητήτορας, καὶ ἀπαλλάσσουσιν αὐτοὶ τὴν χλαυρονίδα αὐτοῦ. ὁ δὲ προβληθεὶς πατρικίος ἐξέρχεται διὰ τῶν σκύλων ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ περιπατεῖ ἔμπροσθεν αὐτοῦ σιλεντιάριος βαστάζων τὰς πλάκας, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἄπτει κηροῦς, καὶ εὐξάμενος ἐξέρχεται

11. τὸν om. ed.

egressurum vero magistrum silentiarius, qui ad dextram constitutus est, eodem ritus observans, excipit. Ceterum omnes ac singuli praeter secretarios, vestitores et referendarium per octo vela, pro sua dignitate ac ordine, a silentiariis atipati, prope patricium promotum, partim a dextra, partim a sinistra, ingrediuntur, et omnia ordine, quae magister ad dextram sinistramque peregerunt, peragunt. Postquam vero omnes adorationem et gratiarum actionem Imperatori exhibere, cerimoniaris et silentiarius promotum patricium excipient, a quibus ad Imperatorem perductus, pronus in terram pedes ac genua eius osculatur, precatus vero et gratias Imperatori actis, ad suum ordinem abit: praepositus, signo ab Imperatore dato, dicit: *Iubete.* (IV.) Sic omnes fausta precati discedunt, Imperator vero a throno surgens, cameram S. Theodori ingreditur, praepositus, corona a capite eius demta, vestitores vocat, qui tunicam imperatoriam mutant. Promotus autem patricius per scyla ad hippodromum abit, coram quo silentiarius, tabellas gestans, procedit, ipse, templum S. Stephani ingressus, cereos accendit, precatusque egreditur, et ab honoratis, a scenophoris, a militibus tagmatum, decanis ac diaeta-

· ἐκεῖθεν, καὶ θηριγενόμενος ὑπὸ τε ἀξιωματικῶν, σκευοφόρων, στρατιωτῶν ταγμάτων, δεκανῶν καὶ διαιταρίων, διέρχεται διὰ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῆς θερμάστρας, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ κονισιωτείῳ, καὶ ἄψας κηρὸς ἐξέρχεται, καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν θηριγενόμενος, ἐξέρχεται διὰ τε τῶν ἔξκουβίτων καὶ 5
 Ἰτων σχολῶν. δέχονται αὐτὸν οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων, ἐν ᾧ ἄπται κηρὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ τρίτῃ τάξει, ὅτε προέρχεται ἔξωθεν τῶν μεγάλων πυλῶν, ἀπτολογοῦσι δὲ αὐτὸν, καθὼς τελοῦσιν ἐν ταῖς προβολαῖς τῶν πατρικίων, λέγοντες καὶ τὸ „ὁ δεῖνα“, καὶ „εἰσε πατρικίος,“ καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ 10
 ὁ δῆμαρχος λιβελλάριον. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῇ πύλῃ πλησίον τῆς χαλκῆς, δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Πρασίνων, καὶ ἐπιδίδωσιν ὁ δῆμαρχος τὸ λιβελλάριον, καὶ ἴσταται μέσον, ὡς εἰδισται αὐτῷ πάντοτε ἐν ταῖς δοχαῖς γίνεσθαι. εἶτα τελεσάντων τῶν δύο μερῶν, ἐξέρχεται διὰ τῆς χαλκῆς, καὶ διελ- 15
 θὼν μέχρι τοῦ ἁγίου φρέατος, ἄπται ἐκεῖσε κηρὸς, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν, καὶ ἔμπροσθεν
 Ma. 109. α τῶν ἁγίων θυρῶν ἑστὼς, εὐχεται, καὶ προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ πατριάρχης, κλίνει τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν, λέγων εὐχὴν, εἰθ' οὕτως κοινωνεῖ τοῦ ἀχράντου σώματος καὶ αἵματος τοῦ 20
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ἀσπασάμενος αὐτὸν ὁ πατριάρχης, ἀποπέμπει αὐτόν. ὁ δὲ πατρικίος τὴν ἐξ ἔθους τῇ ἐκκλησίᾳ διδομένην συνήθειαν δεδωκώς, ἐξέρχεται διὰ μέσου τοῦ ναοῦ εἰς τὸν νάρθηκα,

1. ἀξιωματικῶν σκευοφόρων, στρατιωτῶν, ταγμάτων ed. 8.
 τῶν om. ed. δὲ om. ed. 20. καὶ εἰθ' ed.

rils stipatus, per circum balneumque in consistorium abit, et cereis accensis, fisdem comitantibus, per excubias scholasque discedit. Factionarii Veneti eum, ubi Imperator cereos accendit, in tertio ordine excipiunt, et dum per magnas portas procedit, ipsi, ut in promotionibus patriciorum solent, acclamant, dicentes: *N. N. et: es patricius*, demarchus vero ipsi libellum tradit. Ad portam prope chalcem ascendentem factio Prasina excipit, demarchus libellum ipsi tradit, in medio, ut semper in his receptionibus solet, constitutus. His a factionibus peractis, per chalcem egreditur, et ad sanctum puteum digressus, cereos accendit, postea magnam ecclesiam ingreditur, ubi ad sacras ianuas subsistens, precatur: patriarcha, postquam eum advocavit, inclinato capite precatur, a quo postea sacrum corpus et sanguinem Domini nostri Iesu Christi accipit, datoque osculo, dimittitur. Patricius, solenni munere ecclesiae oblato, per medium templum ad narthecem abit, ubi, mutata veste, scaramangium suum saugumque purpureum induit, et consensu equo, una

κἀκεῖσε ἀπαλλάξας βύλλει τὸ σκαραμάγγιον αὐτοῦ καὶ σα-
γίον ἀληθινόν, καὶ εἶθ' οὕτως ἐξελθὼν ἀπέρχεται ἔφιππος
αὐτὸς, καὶ ὁ σιλεντιάριος ἔμπροσθεν αὐτοῦ, βασιτάζων τὰς
πλάκας, φροῶν σαγίον ἀληθινόν, οἱ δὲ λοιποὶ, οὗς ἀνωτέρω Ed.L. 147
5 εἰρήκαμεν, δηριγεύουσιν αὐτὸν μέχρι τοῦ οἴκου αὐτοῦ.
Ἰστέον δὲ, ὅτι οὗς ἀνωτέρω εἶπομεν, πεζοὶ δηριγεύουσι,
καταλαβὼν δὲ ὁ πατρίκιος τὸν οἶκον αὐτοῦ, ὑποδέχεται πάν-
τας, ἣ δὲ ἐν τῇ τραπέζῃ κἀθεδρα τοῦ σιλεντιαρίου πλησίον
τοῦ πατρικίου εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος ἰστέμως καθέζεται·
10 ἡ γὰρ τάξις οὕτως παρέχει· λαμβάνουσι δὲ καὶ αὐτοὶ παρὰ
τοῦ πατρικίου οἱ τε σιλεντιαριοὶ καὶ οἱ στρατιῶται τὰς εἰς
ἔθους διδομένας ἀντέξ, σνηθείας, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος
εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, εὐχαριστοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ὑπερ-
εσχόμενοι τὸν πλουτοποιὸν ἡμῶν βασιλέα. B

15 Ἀκτολογία τῶν δῆμων ἐπὶ προαγωγῇ πατρικίου.

Τῆς σνηθείους τάξεως τελουμένης ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τῇ
τοῦ πατρικίου προαγωγῇ, ἐξέρχεται διὰ τῆς προσελύσεως, ὀ-
ψικευόμενος ὑπὸ σιλεντιαρίου, δηλονότι τοῦ σιλεντιαρίου βα-
σιτάζοντος τὸν τοῦτου κωδίκελλον, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν ἐκ-
20 κλησίαν τοῦ ἵπποδρόμου εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἄπτει
ἐκεῖσε κηρούς, καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ ἀξιωματικῶν, ἀπέρχε-
ται ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ ἄπτει ἐκεῖσε κηρούς, ὁμοίως καὶ
εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἴστανται οἱ τε ἀξιωματι-

cum silentiario, tabellas ante ipsum ferente sagumque purpureum
gestante, discedit; reliqui usque ad aedes suas eum comitantur. Hic
vero observandum est, eos, quos supra commemoravimus, pedibus
comitari, quos quidem patricius domi omnes excipit, ubi sella si-
lentiario ad mensam prope patricium ad sinistram latus, aequo ho-
nore, quod eius dignitas postulat, ponitur: accipiunt vero et ipsi
silentiarii ac copiis praefecti a patricio solennia munera, omnesque
domos suas, gratias Deo agentes et clementissimum Imperatorem
nostrum laudantes, repetunt.

ACTA ET ACCLAMATIONES FACTIONUM IN PROMOTIONE PATRICII.

Solito promotionis patricii ritu in palatio peracto, in pompa
egreditur, comitante silentiario, eo scilicet, qui codicillos patricii
portat, et ad S. Stephani ecclesiam in hippodromo abit, ac cereos
ibi accendit. Deinde ab officiis aulae stipatus, ad consistorium per-
gens, cereos ibi accendit: ita et in ecclesia Domini, ubi proceres
et scutarii numeri et diaetarii omnium diaetarum et decani in por-
tū candidatorum adsunt. A quibus stipatus patricius ad aeneas

Κοὶ καὶ τὰ σκουτάρια τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ διαιτάριοι τῶν δ-
λων διαιτῶν καὶ οἱ δεκανοὶ εἰς τὸν μάκρωνα τῶν κωνιδιάτων.
καὶ ἀπέρχεται ὁ αὐτὸς πατρίκιος, ὄψικευόμενος ὑπ' αὐτῶν,
ἕως τῶν χαλκῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν, καὶ λέγει ὁ ἀδμην-
Ms. 109. b σουνάλιος „στήτω,” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον καὶ 5
λέγει· „λεβὰ πατρίκια ἐλάκ.” καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηνσου-
νάλιος, ἄπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος, καὶ ἐξέρχεται ὁ πα-
τρίκιος, καὶ διέρχεται διὰ τῶν σχολῶν, ὄψικευόμενος δηλονότι
ὑπὸ τῶν προσηρημένων. τὸ δὲ μέρος τῶν Πρασίμων ἴσταται
εἰς τοὺς ἀγίους ἀποστόλους εἰς τὰς σχολὰς, ἐκδεχόμενον τὸν 10
πατρίκιον, καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸν πατρίκιον εἰς τὸν εἰωθότα
Dτόπον, λέγει ὁ δῆμος· „πρὸ πάντων εὐφημησώμεν τοὺς δε-
σπότης τῆς οἴκουμένης.” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα
μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς
ἐκ τρίτου ὁμοίως. οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα εὐσε- 15
βεστάτων ἀγνοστών πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρί-
του. οἱ κράτται· „τῶν πορφυρογεννήτων πολλὰ τὰ ἔτη.”
ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. οὕτως οἱ κράτται· καὶ εἶτα λέγουσιν
ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς· „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλεῖον δοξάσαι τὸν
μόνον ἀθάνατον βασιλέα,” ἐκ γ', „καὶ προβιβάζοντα ἀξίαν 20
Ed.L. 148 τοὺς ἀξίους,” ἐκ γ', „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως,”
ἐκ γ', „τὴν τοῦ πατρικίου περίδοξον ἀξίαν,” ἐκ γ', „ἀλλ' ὁ
πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει

10. ΣΧΟΛΑ. Ἰστίον, ὅτι, προελεύσεως οὐσης ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ,
ἐὰν συμβῆ γενέσθαι πατρίκιον, πρῶτως δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος
τῶν Βενέτων εἰς τοὺς λύχνους μετὰ καὶ [καὶ om. ed.] τοῦ δη-
μάρχου· τὸ δὲ μέρος τῶν Πρασίμων εἰς τὰς σχολὰς μετὰ καὶ
τοῦ δημάρχου. ἐκδεχόμενος cod. 14. μεγάλῳ βασιλεὶ
καὶ αὐτοκράτορι. ed. 15. εὐσεβεστάτῳ ed. 18. οὕτως om.
cod. 21. τιμήσαντα legendum aut aliquid deesse vide-
tur R.

portas cortinarum abit, dicitque admissionalis: *Sta; numerarius au-*
tem, velum tenens, inquit: Leva te patricie loco. Rursus admissio-
nalis, quae acclamaverat numerarius, repetit, et egressus patricius
per scholas transit, scilicet a dictis stipatus. Factio Prasinorum in
S. S. Apostolorum aede in scholis excipiens patricium, praesto est,
quo loco solenni constituto, populus ait: *Ante omnia fausta Domi-*
nis universi precemur. Cantores: *N. N. magnis Imperatoribus et*
Caesaribus multos annos! eadem populus ter. Cantores: *N. N. pi-*
issimis Augustis multos annos; eadem populus ter. Cantores: *Por-*
phyrogenitis multos annos; eadem populus ter; et sic postea canto-
res acta recitant: Quis non maxime laudaret solum immortalem re-
gem, ter; et dignitatem dignis eribuentem, ter; et te gloriose hono-

σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις." καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι τὸ λιβελλάριον ὁ δῆμαρχος τῷ πατρικίῳ, καὶ λέγουσιν οἱ κράτται· „εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα." καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ'· „εἶσε πατρικίος, εἶσε." οἱ κράτται· 5, „καλῶς ἦλθες, προβολὴ τῶν εὐεργετῶν" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, ποθητὴ τῶν ἀνάκτων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· καλῶν ἦλθεν ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεν." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πατρικίε τῶν Ῥωμαίων." ὁ λαὸς B 10, „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „ἀξίως σε ἠγάπησαν οἱ δεσπότες, ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράτται· „ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεν." οἱ κράτται· 15, „φυλάξει σε, πατρικίε, εἰς πλήθη χρόνων." (B.) Καὶ ἀποκινουῦντος τοῦ πατρικίου, ὄψικεν εἰς ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, Ms. 110. a λέγων ἀπελατικὸν ἤχ. δ'· „οἱ ἐκ τῆς ἄνω προνοίας ὀψιμμένον ἀξιοδότως πάνσοφοι εὐεργέται σε, ὡς προσφιλέστατον δοῦλον, ὁ δεῖνα, ἐτίμησαν ἐν ὑπερτέραις ἀξίαις, πρωτοσπαθάρ- C 1 20ριον ἐτιμον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέριμον δόξαν, τὴν πατρικίου ἀνύψωσαν ἀξίαν." καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν

2. τὸ om. ed. 5. ἦλθε ed. 6. ἦλθεν ed. 9. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δημάρχου λέγοντος· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πατρικίε", προσκυνεῖ ὁ πατρικίος πρὸς τὸν δῆμαρχον καὶ τὸν δῆμον· καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ὁμοίως, ποιῶν τὸ σέβας.
10. εἰς φιλοῦντας δῆμον ed. 15. χρόνον ed. 18. ἀξιοδό-
ται ed.

rarunt N. N., ter; splendida Patricii dignitatis, ter; sed omnium creator et dominus, tempora vestra cum Augustabus et porphyrogenitis augeat! Postea demarchus libellum patricio tradit, et dicunt cantores: *Tu es N.N., imo es N.N., ter; populus: Tu es patricius, es!* Cantores: *Pulchre venisti, a benefactoribus promotus!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti, desiderium principum!* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venit nobilis a maioribus!* populus: *Pulchre venit!* Cantores: *Pulchre venisti, N. N. patricie Romanorum;* populus: *Pulchre venisti.* Cantores: *Pulchre venisti ad populum tui amantem;* populus: *Pulchre venisti!* Cantores: *Merito te amarunt Domini, ut egregium dignumque virum!* populus: *Pulchre venit.* Cantores: *Sed omnium creator et dominus;* populus: *Pulchre venit!* Cantores: *Te, o patricie, quam diutissime conservet!* (II.) Inde gradum dimittente patricio, comitatur eum a fronte populus, et apelicum dicit ex quarto tono: *A suprema providentia coronati pro merito suo et sapientissimi benefactores te, ut carissimum servum, N. N., summis honoribus*

ὄψικεύοντες ἕως τῆς δοχῆς τῶν Βενέτων, (μέχρι γὰρ ἐκεῖσε πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ μετὰ τὸ πληρωθῆναι λέγουσιν οὕτως κραταί ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν πατρίκιον·” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ἔσ· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος·” καὶ δέχεται αὐτὸν τὸ μέρος τῶν Βενέτων εἰς τὴν χαλκῆν, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία⁵ καὶ ἡ τάξις τῆς δοχῆς, καθὼς καὶ πρώην ἐπὶ τῆς δοχῆς τῶν Πρασίτων· πλὴν λέγει ἀπελατικὸν ἤχ. δ'· „οἱ ἐκ Θεοῦ κρατούμενοι·” προεγράφη. καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χύτου τῆς χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ καὶ ἀπτεὶ κηρούς, καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὴν σωλέαν, ἐνθα ἴσταται τὸ ἰο ἀντιμισίον. ὁ δὲ πατριάρχης ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὸν κωδίκελλον αὐτοῦ, καὶ τίθεισιν αὐτὸν ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, εἶτα ποιεῖ τὴν εὐχὴν, καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ἐπιδίδωσι τὸν κωδίκελλον τῷ πατρικίῳ, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὸν κωδίκελλον, τιθεὶ ὁ πατρίκιος τὸ ἀποκόμβιον ἐν τῷ ἀντιμ-¹⁵

Ed.L. 149 σίῳ. ὁ δὲ πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἀντιμισίῳ, ἐνθα καὶ τοῖς δεσπόταις ταῖς ἐσορταῖς μεταδίδωσι, καὶ μεταδίδωσι τῷ πατρικίῳ. μετὰ δὲ τὴν μετάληψιν ἀπέρχεται ὁ πατρίκιος εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ περιβύλλεται ἀληθινὸν σαγίον, καὶ ἐξέρχεται ἀ-²⁰ πὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ καθβαλικεύει, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὄψικεύόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων καὶ ὑπὸ τῶν δύο δῆμων, καὶ λέγει ἕκαστος αὐτῶν τὸ ἴδιον ἀπελατικόν· ὁ δὲ σιλεντιάριος φορῶν σαγίον φοῆς, καὶ αὐτὸς καθβαλλά-

3. et 4. ἔσ om. ed. 7. λέγουσιν aut λέγεται R. ex compend. cod. 13. μετὰ εὐχὴν ed. 14. λαμβάνειν ed.

bus ornarunt, protospatharium illustrem et nobilem a maioribus, adque splendidam patricii dignitatem provexerunt. Sic abducunt eum in obsequio ad Venetam factionem; illuc enim delatis desinit carmen; quo facto, cantores dicunt: Deus sancte, serva patricium; populus ter: Deus sancte. Factio Venetorum in chalice patricium excipit, peragiturque officium et ordo factionis, ut ante a Prasina: praeterea dicit apelaticum toni IV: A Deo custoditi, ut supra relatum est. Deinde per chytum chalces sanctumque puteum, ubi cereos accendit, transit ac soleam, ubi antimensium stat, ingreditur. At patriarcha exit a sacrario eiusque codicillos sumit, quos in antimensio reponit, deinde preces facit, et his finitis, patricio codicillos tradit, quibus acceptis, apocombium ibi reponit. Deinde patriarcha sacrarium intrat, et ad altare, ubi festis diebus etiam Imperatores communicant, abit et sacram coenam patricio impertit. Quo peracto, patricius ad scamnum patriciorum discedit, sagumque purpureum induit, et inde exiens, equo domum vehitur, a dictis omnibus et duabus factionibus stipatus, quarum unaquaeque suum apelaticum dicit: silentarius autem, sa-

ριος, ὀψικεύει τὸν πατρίκιον, βασιάζων τὸν τούτου κωδικέλλων. καὶ μετὰ τὸ σωθῆναι τὸν πατρίκιον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὑποστρέφουσιν οἱ ὀψικεύοντες πάντες καὶ οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμοι, συνεσιτῶνται δὲ τῷ πατρικίῳ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τῇ Β 5αυτῇ ἡμέρᾳ οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἕτεροι πατρίκιοι καὶ ὄφφι- Ms. 110. b
κιάλιοι καὶ οἱ δύο δῆμαρχοι καὶ ὁ σιλεντιάριος, οἱ δὲ πραι-
πόσιτοι λαμβάνουσιν ἀνὰ ἱματίων ἐρῆαμμένων ἀπὸ τρι-
βλαττίων ὀρνεμένων β', καὶ οἱ δῆμαρχοι ἀβδία.

ΚΕΦ. μθ'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προβολῇ ἀνθυπάτων.

Καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ σένζου Ἰστεμμένος, φα-
ρῶν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ ἴστανται οἱ τοῦ κουβουκλείου
ἄρχοντες ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι
καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως κύκλο-
15θεν τοῦ ἡμικυκλίου, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι οἱ εὐνοῦχοι ἴσταν-
ται πλησίον τοῦ σένζου, φοροῦντες τὰ σαβάνια αὐτῶν, βα-
στάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν. καὶ λαβῶν θυμια-
τὸν ὁ παπίας, θυμιᾶ ὁμοίως, ὡς ἐπὶ προβολῇ πατρικίων, καὶ
ὑποχωρεῖ. εἶτα λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασι-
20λέως, εἰσέρχεται καὶ ἴστανται μέσον ἀναμεταξὺ τῶν ἀρχόντων

7. τριβλατίων ὀρνεμένων ed. 14. κυκλῶν cod. 15. εἰς σχῆ-
μα ἡμικυκλίου con. R.

gum ruscum ferens, equo conscenso, patricium, cuius codicillos por-
tat, comitatur. Cumque domum suam sic deductus est, comites
omnes cum duarum factionum hominibus revertuntur, convivium ve-
ro cum patricio in aedibus eius praepositi aliique patricii et officia-
les, duo demarchi et silentarius eo die celebrant: praepositi quo-
que singuli vestes consutas, limbo purpureo ornatas, tribuni seu
demarchi abdia accipiunt.

CAP. 49.

Observanda in promotione Proconsulum.

Imperator in throno coronatus suaque tunica indutus sedet,
cubiculo praefecti secundum ordinem suum, spatharocubicularii et
cubicularii a tergo Imperatoris, in semicirculo protospatharii eunu-
chi prope thronum, sabania sua et spathobaculos ferentes, adstant.
Papias, thuribulo sumto, similiter, ut in processione patriciorum,
incensat et discedit. Deinde signo ab Imperatore accepto, intrat
praepositus et inter cubiculi praefectos medius stat, peracta adora-
tione, in tripetonem cum duobus ostiariis procedit, omnemque ri-
tum, quem in promotione patriciorum supra exposuimus, observat.

τοῦ κουβουκλείου, καὶ προσκυνήσας, ἐξέρχεται ἐν τῷ τριπέ-
 τωνι μετὰ δύο ὀστιάριων, καὶ ἐκτελεεῖ πάντα, ὃν τρόπον ἀνω-
 τέρω εἰρήκαμεν ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων. καὶ εἰσάγει
 D βῆλον α, μαγίστρους, καὶ ἐκτελοῦσι πάντα, ὡς ἡ συνήθεια
 ἔχει, ὁμοίως πάλιν ἐξελθὼν εἰσάγει βῆλον β, πατρικίους καὶ 5
 στρατηγούς, καὶ ἀπλῶς τὰ λοιπὰ βῆλα, τοὺς τε δημάρχους
 καὶ τὸν τοποτηρητὴν τῶν σχολῶν. καὶ εἰ μὴ εἰσῆλθεν ἐν τῇ
 δοχῇ ὁ μέλλων γενέσθαι ἀνθύπατος, προσακαλεσάμενος ὁ βασι-
 λεὺς τὸν πραιπόσιτον, λέγει τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος προβλη-
 θῆναι, κακεῖνος λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κακεῖνος λαβὼν 10
 αὐτὸν, ὡς ἐπὶ πατρικίῳ, ἴστησιν αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν ἀρ-
 χόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαβὼν ὁ πραιπόσιτος πορφυ-
 Ed.L. 15 ροῦν τετράδιον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως
 μετὰ σιλεντιαρίου, ἐνέγκαντες αὐτὸν πλησίον τοῦ βασιλέως,
 ποιοῦσι προσκυνῆσαι καὶ φιλῆσαι τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, 15
 εἰθ' οὕτως τὰ γόνατα αὐτοῦ. εἶτα λαβὼν τὸ πορφυροῦν τε-
 τράδιον παρὰ τοῦ βασιλέως, ἤγουν τὸ ἀνθυπατίκιον, φιλεῖ
 καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἀπαγαγόντες αὐτὸν ὀ-
 πισθοφανῶς, ἰστᾶσιν αὐτὸν μέσον. ἅπαντες δὲ οἱ ἐν τῇ δο-
 Ms. 111. a χῇ εἰσελθόντες ἐκτελοῦσι τὴν προσκύνησιν, ὃν τρόπον ἀνωτέ- 20
 ρω εἴρηται ἐν τῇ προβολῇ τῶν πατρικίων. (B.) Εἰ δὲ οὐκ
 B εἰσῆλθεν ἐν τῇ δοχῇ ὁ μέλλων προβληθῆναι, ἀλλ' ἐναπέμει-
 νεν ἔξω, ὡς μὴ ἐνδέχεσθαι τὴν ἀξίαν αὐτοῦ εἰσερχεσθαι ἐν
 ταῖς δοχαῖς, ἢ κατὰ ὑστέρησιν ἐναπέμεινεν ἔξω, ἐξέρχεται ὁ
 πραιπόσιτος καὶ εἰσάγει αὐτὸν, τελεῖται δὲ μέχρις ἂν κατα- 25

17. ἀνθυπατίκιον R., ἀνθυπατικόν cod. et ed. 18. ἀπάγοντες ed.

Deinde velum I sive magistros, qui omnia, ut mos est, perficiunt:
 iterum egressus, velum II, patricios et strategos, ceteraque vela,
 demarchos quoque et scholarum vicarium adducit. Si vero futurus
 proconsul in processione non ingressus est, praeposito accito Imperator
 nomen promovendi dicit, hic ceremoniariorum, qui ipsum excipiens,
 ut supra de praeposito observatum est, coram praefectis cubi-
 culi statuit, et purpureum quaternionem Imperatori tradit: ceremoniarius
 vero cum silentiario eum in conspectum Imperatoris ductum
 adorare pedesque et genua eius osculari iubent. Postea ab Imperatore
 purpureum quaternionem seu proconsulares codicillos, manus
 eius osculans, recipit, et ita retrorsum abductum in medio collo-
 cant. Omnes vero in processione ingressi solennem adorationem,
 ut supra de promotione patriciorum dictum est, exhibent. (II.) Si
 vero promovendus in pompa ingressus non est, sed foris remansit,
 quod in pompa intrare malus est quam pro eius dignitate, aut si,
 quia posterior ordine est, foris substitit, egressus patricius eum ad-

λάβη τὸ ἀνθυπατίκιον παρὰ τοῦ βασιλέως, ὡς ἀνωτέρω ἐν τῇ καταστάσει τῶν πατρικίων ἐδηλώσαμεν. τελέσαντες δὲ πάντες ἐν τῇ δοχῇ τὴν συνήθη προσκύνησιν καὶ εὐχαριστήσαντες, λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα ἀνθύπατον ὃ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου, καὶ ἀπάγουσιν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ προσκυνήσας τὸν βασιλέα ὑποστρέφει, καὶ ἵσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ, καὶ λαβὼν νεῦμα ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε.” C

ΚΕΦ. ν'.

10 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ζωτικῆς πατρικίας.

Ἀλλάσσουσιν οἱ δεσπόται τὰ διβητήσια καὶ τὰς χλαμύδας, καὶ ἵστανται εἰς τὰς πύλας τοῦ φάρου, βλέποντες ἐπὶ τὸν μέσον πυλῶνα, τὰ νῶτα ἔχοντες πρὸς ἀνατολήν, στέμματα δὲ οὐ φοροῦσιν οἱ δεσπόται. καὶ ὅτε λάβῃ ὁ πραιπόσιτος τὸ νεῦμα παρὰ τῶν δεσποτῶν, εἰσάγει τοὺς πατρικίους καὶ μέρος τῶν ὑπάτων καὶ μέρος τῶν σιλεντιαρίων πρὸς τὴν D
χώρησιν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἵστανται κονισσιτώριον εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ εἰσελθόντες ἔνθεν κἀκεῖθεν. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸν παρανάροθθα, καὶ ἐπαίρει τὴν βουλομένην ἀπὸ τοῦ φύλακος, ἔνθα εἰσὶν οἱ γανωτοὶ πυλῶνες οἱ ἀντίπεπτοι, καὶ εἰσάγει αὐτὴν ὁ

20. Post βουλομένην deesse censet Leich. προβάλλεσθαι aut aliquid simile. 21. ἀντιπεπτοὶ cod.

ducit, et peraguntur omnia, usque dum ab Imperatore proconsulares codicillos accepit, ut supra in cerimonia patriciorum declaravimus. Omnes vero, qui eum excipiunt, postquam consuetam adorationem et faustam appreciationem peregere, promotum proconsulem ceremoniarius cum silentiario ad Imperatorem ducit, quem postquam adoravit, revertitur et in suo loco stat, acceptoque signo ab Imperatore, praepositus dicit: *Iubete.*

CAP. 50.

Observanda in promotione Patriciae Zostes.

Domini dibetesiis et chlamydibus mutatis, ad portas phari, medium atrium prospicientes, tergo ad orientem converso, subsistunt, coronas vero non gestant. Signo ab ipsis dato, praepositus patricos et partem consulum ac silentiariorum ad processionem ecclesiasticam ducit, qui in templo consistorium hinc et inde ingressi faciunt. Signo a Dominis accepto, praepositus in paranarthecem egreditur, et promovendam a custodia, ubi cancellis instructa vestibula sunt, ad mediam portam adducit, ubi semel in genua procidit. Postquam

πραιπόσιτος ἔνδον τῶν μέσων πυλῶν, καὶ πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτῆ καὶ μόνον, καὶ ἀναστάσης αὐτῆς, ἀποφέρει αὐτὴν πρὸς τοὺς δεσπότας, καὶ πίπτει πρὸς τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἀναστᾶσα ἀπλοῖ τὰς χεῖρας καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸ δελματικίον καὶ τὸ θωράκιον καὶ μαφόριον ἄσπρον, 5

- Ed.L. 151 καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσποτῶν. καὶ ἀποφέρει αὐτὴν εἰς τὸν φύλακα, ὃθεν ἐξῆλθε, καὶ ἐνδύει αὐτὴν τὸ δελματικίον, καὶ φορεῖ τὸ μαφόριον τὸ ἄσπρον, καὶ πάλιν εἰσάγει αὐτὴν εἰς τὸν φάρον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔνθα ἴστανται οἱ δεσπότες
- Ms. 111. b καὶ οἱ συγκλητικοί. εἰδ' οὕτως φιλεῖ τοὺς πόδας τῶν δεσποτῶν, καὶ ἐξέρχεται ἀπενχαριστοῦσα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ πάνθεον, καὶ μετὰ μικρὸν λαμβάνει νεῦμα ὃ πραιπόσιτος, καὶ λέγει „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχεται ἡ σύγκλητος ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ τριπέτωνι, καὶ ὃ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα ἀπὸ τε τῶν πατρικίων καὶ τῶν 15 λοιπῶν συγκλητικῶν εἰς τὸν αὐτὸν τριπέτωνα, καὶ ὅτε ἀπέλ-
 B 3η ἡ ζωστή πατρικία εἰς τὸ πάνθεον, ἐνδύεται τὸ θωράκιον ἐπάνω τοῦ δελματικῶ, καὶ φορεῖ καὶ λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα. (B.) Καὶ εἰδ' οὕτως φοροῦσιν οἱ δεσπότες τὰ στέμματα, καὶ καθέζονται ἐν τῷ σέντζῳ, καὶ νεύουσι τῷ πραιπο-
 σίτῳ καὶ ἐξέρχεται μετὰ ὀστιάριων καὶ βεργίων, καὶ προσκαλεῖται βῆλον α', μαγίστρους· βῆλον β', πατρικίους· βῆλον γ', συγκλητικούς, ὑπάτους, κόμητας, κاندιδάτους, δομεστίκους, ἀπὸ ἐπάρχων καὶ στρατηλάτας· συνεισέρχονται δὲ καὶ οἱ σι-

vero surrexit, coram Dominis eam constituit, ad quorum pedes procumbit, et postquam surrexit, manus explicat, aequè Dominis dalmaticam, thoracem et maforium album accipit, et manus eorum osculatur. Tunc eam praepositus ad custodiam, unde egressa est, reducit ipsique dalmaticam induit, maforium album gestanti; iterum eam in ecclesiam phari, ubi Domini et senatores stant, perducit. Deinde pedes Dominorum osculata et gratias actis, exit ad pantheum, brevique interiecto tempore, praepositus, accepto signo ab Imperatore, dicit: *Iubete*. Senatus ex ecclesia ad tripetonem abit, et ceremoniarum magister vela e patriciis et ceteris senatoribus ad eundem tripetonem ordinat. Ad pantheum vero cum accessit zoste patricia, thoracem super dalmaticam induit, lorum quoque et propoloma gestat. (II.) Porro Domini, coronis ornati, in throno sedent et signum praeposito dant, qui cum ostiariis virgas gestantibus egressus, velum primum, magistrorum, velum secundum, patricios, tertium, syncreticos, consules, comites, candidatos, domesticos, expraefectos, ductores exercitus advocat, unaque silentiarum post senatum hinc et inde ingrediuntur. Quando vela completa totumque secretum con-

λεντιάριοι ὀπισθεν τῆς συγκλήτου ἔνθεν κἀκεῖθεν. καὶ ὅτε πληρωθῆ τὰ βῆλα καὶ σταθῆ τὸ σέκρετον ὄλον, νεύουσιν οἱ C δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πληρώσεως τῆς τάξεως τῶν πατρικίων τὸ μέρος τοῦ πανθέου, καὶ ἀπέρ- 5 χεται εἰς τὸ πάνθεον, ἔνθα ἐστὶν ἡ προβληθεῖσα ζωστή πατρι- κία, καὶ εἰσάγει αὐτήν, κρατῶν αὐτήν ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ δι- ἔρχεται εἰς τὴν πληρώσειν τῆς τάξεως τῶν πατρικίων, καὶ ἵστη- σιν αὐτήν μέσον τοῦ σεκρέτου τῶν πατρικίων, φοροῦσαν τὸν λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα. καὶ προσκυνεῖ μικρὸν, ὡς μὴ δυνα- 10 μένης αὐτῆς πεσεῖν διὰ τὸν λῶρον καὶ τὸ προπόλωμα, καὶ πάλιν ἀποφέρει αὐτήν ὀλίγα βήματα, καὶ προσκυνεῖ ὁμοίως, καὶ εἰς τὸ τρίτον. προσφέρει αὐτήν εἰς τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, D καὶ φιλεῖ τὰ δύο γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότη, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, πόδας δὲ οὐ φιλεῖ, ὡς μὴ δυναμένης αὐτῆς πε- 15 σεῖν. εἰθ' οὕτως ἀπλοῖ τὰς χεῖρας, καὶ λαμβάνει τὰς πλά- κας μετὰ τῶν κωδικέλλων, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας τῶν δεσπο- τῶν, καὶ ὑποχωρεῖ ὀλίγον κρατουμένη παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ εἰσάγονται ὑπὸ σιλεντιαρίων κρατούμενοι ἀπὸ τε μαγί- Ms. 112. a στρον μέχρι τῶν στρατηλατῶν ἀπευχαριστοῦντες διὰ τὴν τι- 20 μομηθεῖσαν. καὶ ὅταν συμπληρώσῃ ἡ σύγκλητος τὴν εὐχαρι- στίαν, εἰσάγει αὐτήν πάλιν ὁ πραιποσίτος εἰς τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀπευχαριστεῖ τοῖς δεσπότησι. καὶ νεύει ὁ βα- σιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ τῷ ἑστῶτι εἰς τὸ πλαγίον τοῦ σέντζου, Ed. L. 152 κἄν τε πριμικήριος τύχη, ἄνευ τοῦ κρατοῦντος τὴν ζωστήν,

8. τὸ λῶρον ed.

12. τὸ τρίτον προσφ. ed.

stitutum est, Domini praeposito signum dant, perque coetum ordinis patriciorum factio ad pantheum abit, ubi promota zoste patricia stat, quam humeris sustinens adducit, digressamque per patriciorum coetum, lorum et propoloma ferentem, in medio secreti patriciorum sistit. Haec paululum se inclinatur, quod loro impedita procidere nequit, deinde iterum per paucos gradus adducta, similiter se inclinatur, et tertio. Tum genibus Dominorum admota, ambo magni aequae ac minoris Domini genera, non autem pedes, cum procidere nequeat, osculatur. Postea manibus expansis tabulas cum codicillis sumit, Dominorum manus osculans, paululumque a praeposito sustentata recedit: tunc omnes a silentiariis sustentati, a magistro ad ducem exercitus inducuntur, pro dignitate ipsi collata gratias acturi. Quibus a senatu peractis, ipsam praepositus ad genua Dominorum iterum adducit, ipsaque gratias agit. Imperator vero, ut signum praeposito ad latus throni constituto dedit, etiamsi primicerius sit, praeter eum, qui zosten sustentat, dicit: *Iubete.* (III.) Fausta apprecatus, senatus unaque zoste egreditur, cuius tabulas silentiariorum accipit, et ad lausiacum in obsequio silentiariorum et cubiculariorum, tuni-

καὶ λέγει „κελεύσατε.“ (Γ.) Καὶ ἐπεύχεται ἡ σύγκλητος καὶ ἐξέρχεται, συνεξέρχεται δὲ καὶ ἡ ζωσθεῖσα, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς σιλεντιάριος, καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακὸν, ὀψικευομένη ὑπὸ σιλεντιαρίων καὶ κουβικουλαρίων φορούντων χλανίδια λευκὰ, καὶ ἀπέρχεται ἐπὶ τὴν τροπικὴν τοῦ λαυσιακοῦ, καὶ οὐκ ἐξέρχεται, ἔνθα ἔστιν ἡ προέλευσις, ἀλλ' ἐπὶ τὸν ἔρωτα, καὶ ἐκβαίνει ἐπὶ τὸ πλαγίον τῆς μαναύρας, καὶ ἐπὶ τὸν μάρωνα τῶν κاندιδάτων εἰς τὰ ἐξκούβητα Β καὶ διὰ τῶν σχολῶν, καὶ δέχονται τὰ μέρη, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων, λαμβάνει καὶ λιβελλάριον παρὰ τῶν δημάρχων, καὶ ἰο ἀκτολογοῦσι τὰ μέρη, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀπέρχεται διὰ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς εἰς τὸ ἄγιον φρέαρ, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ ναῷ εἰς τὰ ἄγια θυρία, ἔνθα πρόκειται τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ἐκβαίνει ὁ πατριάρχης ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ λαμβάνει τὰς πλάκας αὐτῆς, καὶ τίθησιν αὐτὰς εἰς τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ποιεῖ εὐχὴν, ὡς ἐπὶ τῶν πατρικίων. συνοψικεύουσι δὲ αὐτὴν μέχρι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀξιωματῶν, καὶ ὅταν συμπληρώσῃ τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης, ἐπαίρουσιν αὐτὴν οἱ κουβικουλάριοι καὶ Κοὶ σιλεντιάριοι, καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὴν εἰς τὸ μητατώριον ἐπὶ τὸν Θωμαῖτην, καὶ τὰ διαβατικὰ ἀναχωροῦντες ἔσωθεν ἰστάσι. οἱ δὲ ἀξιωματικοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἀναχωροῦσιν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, αἱ δὲ πατρίκιαὶ καὶ αἱ στρατήγησαι ἴστανται κονισιστώριον εἰς τὸν τρίκλινον τῆς μανναύρας, ἐκδεχόμεναι

21. τὸ Θωμαῖτιον ed.

ἔσωθεν ἰστάσι Leich., ἔσωθεν ἔσω

coni. R., ἔσωθεν ἔσω cod. 24. τὸ τρίκλ. ed.

cas albas gestantium, ad tropicam lausiacy abit, nec eo, ubi processio est, sed ad erotem pergens, ad latus magnaure atque ad porticum candidatorum, ad excubias perque scholas venit, ubi a factionibus, ut patricii, excipitur, libellum quoque a tribunis accipit, et, ut mos est, ipsi factiones acclamant. Abit postea per chytum chalces ad sanctum puteum, ingreditur templum sacrasque ianuas, ubi antimensium positum est: patriarcha ab oratorio egreditur, sumens eius tabulas, quas in antimensio reponit, precesque, ut super patriciis, recitat. Ad ecclesiam proceres et reliquae dignitates una ipsam comitantur, peractisque a patriarcha precibus, cubicularii et silentiarii ad metatorium in triclinium Thomaites dictum deducunt, perque porticus transeuntes, intus stant. Proceres vero ac ceteri ab ecclesia discedunt, patriciae et strategissae consistorium in triclinio magnaure, zosten excipientes, constituunt. Quae cum eo pervenit, a capite inter patricias media constituitur, unaque et item altera proidentes in genua, sportulam ab illa accipiunt, singulae scilicet

τὴν ζωοθεύσαν. καὶ ὅτε φθάσῃ, ἴσταται κατὰ κεφαλῆς ἀνά μέσον τῶν πατρικίων, καὶ ἀπέρχεται μία μία προσκυνούσα καὶ λαμβάνουσα σπόρτυλον παρ' αὐτῆς, ἔχοντα ἀνά νομίματα 5. ὁμοίως καὶ αἱ στρατηγίσσαι προσκυνοῦσιν αὐτήν, Ms. 112. b
 5 καὶ ἐπεύχονται τοῖς δεσπόταις, καὶ τὴν προβληθεύσαν. καὶ ἀναχωροῦσιν αἱ πατρίκιαι, καὶ ἐπαίρουσιν αὐτήν οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ σιλεντιάριοι, καὶ εἰσφέρουσιν αὐτήν ἐν τῷ παλατίῳ διὰ τοῦ ἔρωτος καὶ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', D
 10 εἰς τὸν φάρον, εὐχόμενῃ τοῖς δεσπόταις, καὶ τιθεῖ σπόρτυλον νομίματα 1β' εἰς τὸ ἀντιμίσιον, καὶ ἄπει κηρούς καὶ ἐξέρχεται εἰς τὸ κελλίον αὐτῆς. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἐν ἑορτῇ οὐ γίνεται, εἰ μὴ ἐν κυριακῇ παγαγῆ.

ΚΕΦ. να'.

Ed.L. 153

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ προηποσίτου.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων, ὅτε κελεύουσιν οἱ δεσπότες δέξασθαι σέκρετον ἐπὶ προελεύσει, ἀλλάσσουν οἱ δεσπότες τὰ διβητήσια αὐτῶν καὶ τὰς χλαμύδας καὶ τὰ στέμματα, καὶ καθέζονται ἐν τῷ σέντζῳ εἰς τὸν χρυσοτρικλινον, καὶ εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου ἀπὸ πλαγίου, ὡς ἔστιν ἡ συνήθεια, καὶ ἴστανται κονισιστώριον. καὶ νεύουσιν οἱ δεσπότες, κἄν τε προηπόσιτος ἕτερός ἐστι, κἄν προμικῆριος, καὶ ἐπαίρει

1. φθάσει cod. 19. εἰς τὸ ed.

nummos VI, et sic abeunt. Similiter strategissae eam adorant, Dominisque et promotae felicia apprecantur. Deinde discedunt patriciae, at cubicularii cum silentiariis eam excipiunt, perque erotem et porticum sanctorum XL in palatium ducunt, unde per solarium chrysotriclinii transiens, pharum intrat, et felicia Dominis precata, in antimensio nummos XII reponit, et cereis accensis, ad aedes suas redit. Ceterum observandum est, festis diebus, dominica pagana excepta, promotionem nullam institui.

CAP. 51.

Observanda in promotione Praepositi.

In die mutationis vestium, quando Domini secretum in processione excipere iubent, mutant ipsi dibetesia, chlamydes et coronas, sedentque in throno in chrysotriclinio, at cubicularii a latere, ut mos est, ad consistorium constituendum intrant. Signo a Domino dato, seu alius praepositus, seu primicerius adsit, sumit is promovendum praepositum, eumque per medium secreti consistorii cubi-

Β τὸν ὀφειλόντα προβληθῆναι πραιπόσιτον, καὶ εἰσάγει αὐτὸν κατὰ παντὸς μέσον τοῦ σεκρέτου τοῦ κομιστωρίου τοῦ κουβουκλείου. καὶ πίπτει, καὶ εἰσάγει αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ ὑποποδίου τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου δεσπότη, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, οἷς δὲ τοῦ κουβουκλείου ἴστανται ὡσπερ Π. καὶ ἀναστὰς ἐφαπλοῦ τὰς χεῖρας, καὶ λαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν πλάκας ἄνευ κωδικελλίων, καὶ φιλεῖ τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ὀπισθοποδεῖ μικρὸν ἀπὸ τοῦ σέντζου, καὶ εὐθέως ἀπευχαριστοῦσι πάντες οἱ τοῦ κουβουκλείου. καὶ πάλιν προσφέρει αὐτὸν ἔμπροσθεν τῶν δεσποτῶν, καὶ πίπτει καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ ἀπευχαριστεῖ, καὶ ἐπαίρουσιν αὐτὸν

Γ οἱ κουβικουλάριοι καὶ οἱ ὄστιάριοι, καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες αὐτὸν μέχρι τοῦ τριπέτωνος, ἔνθα ἴστανται οἱ πατρικιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητικοί, καὶ προσκυνεῖ τοὺς πατρικίους καὶ τοὺς βούλεται, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας αὐτοῦ, καὶ πάλιν

Ms. 113. a εἰσέρχεται ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος μετὰ τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἴστανται εἰς τὴν καθέδραν τῶν δεσποτῶν, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας. (B.) Ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εὐτρεπίζει τὰ βῆλα

Δ εἰς τὸν τριπέτωνα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια, καὶ ὅτε κελεύσωσιν οἱ δεσπότης εἰσελθεῖν τὰ βῆλα τοῦ σεκρέτου, νέουσι τῷ προβληθέντι πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ δύο ὄστιαρίων καὶ βεργίων, βασιτάζων καὶ τὰς πλάκας. καὶ εἰσάγει βῆλον ἅ, τοὺς μαγίστρος, καὶ τὰ λοιπὰ βῆλα, ὡς ἔχει ἡ συνήθεια.

2. τοῦ σεκρέτου, τοῦ κομιστωρίου, τοῦ κουβουκλείου ed. 5. τὰ om. ed.

culi inducit. Deinde postquam genu flexit, eum ad Dominorum subsellia constituit, procidensque in terram, pedes et genua magni et minoris Domini osculatur: cubicularii vero ea forma, quam littera Π habet, adstant. Surgens, manibus expansis, tabulas sine codicillis a Dominis accipit, eorumque manus osculatus, paululum a throno retrocedit, statimque omnes cubicularii bene precantur. Deinde iterum ad Dominos adductus, procumbit, eorumque pedes ac genua osculatus, fausta insuper apprecatur: quo peracto, cum cubicularii et ostiarii sumunt, et ad tripetonem usque, ubi patricii ac ceteri senatores stant, eum comitati, abeunt. Ipse inclinato corpore patricios et quoscunque vult salutatur, tabulas suas portans, iterumque praepositus idem cum cubiculo intrat, et ad thronum Dominorum, tabulas gestans, accedit. (II.) Cerimoniarium vela in tripetone, ut mos est, ordinat, ac Dominis, ut ingrediantur vela secreti, iubentibus, signum promotum praeposito dant, qui cum duobus ostiariis et virgas gerentibus, tabulasque portans, abit. Mox velum primum, magistros, ac cetera vela, ut mos est, adducit. Quibus omnibus in-

καὶ ὅταν ἔλθωσιν ὅλα τὰ βῆλα, νεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ προβληθέντι πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἐπεύχονται „εἰς πολλοὺς χρόνους καὶ ἀγαθοὺς,” καὶ ἐξέρχονται, καὶ πληροὶ πάντα τὰ νόμιμα ὁ προβληθεὶς πραιπόσιτος. χρῆ δὲ ζυγνῶσκειν, ὅτι καὶ πατρίκιον εἰ κελεύουσιν αὐτὸν ποιῆσαι, ἄλλας πλάκας λαμβάνει μετὰ τῶν κωδικέλλων, καὶ πληροῦται Ed.L. 154 τότε ἢ ἀκολούθια, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πατρικίων.

ΚΕΦ. νβ.

Ἅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ὑπάρχον.

- 10 Προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς, ὃν ἂν βούλῃται προβαλέσθαι ὑπάρχον, προσκαλεῖται καὶ τὸν πραιπόσιτον, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν. „ἄπελθε καὶ παράδος αὐτὸν ὑπάρχον πόλεως.” παραλαβὼν δὲ αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, περιβάλλει αὐτὸν σαγίον ἑοῆς, καὶ εὐθὺς ἀποστέλλει σιλεντιάριον, προσκαλέσασθαι 15 τὴν πολιτικὴν κατάστασιν ἅπασαν ἐν τῷ κονιστιωρίῳ, καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος μετὰ τοῦ ὑπάρχον διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν σκαλίων, καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸ εἰδικόν, καὶ ἐκεῖθεν δηριγευόμενος, διοδοῦν δια τῶν διαβατικῶν καὶ τῆς ἀψίδος, καὶ εἰσέρχεται μέχρι τοῦ 20 αὐγυνοστέως, καὶ καθέζονται ἀμφοτέροι ἐκεῖσε, ἐκδεχόμενοι μέχρις ἂν καταλάβῃ τὸ πολίτευμα. τῶν δὲ σιλεντιαρίων ἐλθόντων καὶ ἀπαγγειλάντων, ὡς ὅτι πάρῃσι τὸ πολίτευμα ἐν

5. κελεύσωσιν ed.

10. προσκαλέσασθαι pro προβαλέσθαι ed

17. σκαλίων ed.

19. καὶ ante εἰσέρχ. om. ed.

gressis, Domini praeposito signum dant, qui dicit: *Iubete*, longaque et bona tempora precati, egrediuntur, omnesque numeros promotus praepositus congregat. Sciendum vero est, eum, si ipsum patricium quoque esse velint, alias tabulas cum codicillis accipere, officium vero ritusque omnes, ut in ceterorum patriciorum promotione, celebrari.

CAP. 52.

Observanda in promotione Praefecti.

Imperator praefectum, quem creare vult, aequae ac praepositum vocat, et dicit ad hunc: *Abi, et ipsum urbi praefectum impone*. Quem sumens praepositus, sago rubro induit, statimque silentiarium ad convocandum omnem civitatis magistratum in consistorium mittit, praepositus cum praefecto per lausiacum et scalas perque iannam, quae ad fiscum privatum ducit, egreditur, indeque cum processione per porticum et apsidem usque ad augusteum transit, ubi uterque

τῷ κονιστωρίῳ, λαμβάνουσι πάλιν οἱ αὐτοὶ σιλεντιάριοι πρόσ-
 ταξιν παρὰ τοῦ πραιποσίτου πρὸς τὸ ἀπαγαγεῖν τὸ πολίτευ-
 μα εἰς τὸν ὄνόποδα. τότε λαβὼν ὁ πραιπόσιτος τὸν ὑπαρχον,
 C καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ αὐγουστέως, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ
 Ms. 113. b καὶ μένει ὁ ὑπαρχος ἔνδον τῆς πύλης τῆς ἐξαγούσης πρὸς 5
 τὸν ὄνόποδα, ἐξέρχεται μόνος, ἔνθα ἴστυται τὸ πολίτευμα,
 καὶ λέγει αὐτοῖς, ἃ ἐδιδάχθη παρὰ τοῦ βασιλέως λέγειν νο-
 θεσίας ἕνεκα καὶ νομίμων διακρύψην. (B.) Μετὰ δὲ τὴν
 διαλαλίαν κελεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀνοι-
 γῆναι τὸ βῆλον, καὶ προσκαλεῖται τὸν ὑπαρχον, κάκεινον ἐξ-10
 ελθόντος, παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος τῇ πολιτεία ὑ-
 παρχον καὶ πατέρα πόλεως, καὶ εἶθ' οὕτως ἀπὸ τοῦ ὄνόποδος
 ὑποστρέφει ὁ πραιπόσιτος ἐν τῷ παλατίῳ, ὃ δὲ τῆς καταστά-
 σεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων λαμβάνει τὸν ὑπαρχον, καὶ εἰσ-
 D ἄγει αὐτὸν ἐν τῷ κονιστωρίῳ, καὶ ὑπαλλάσσει αὐτὸν τὴν 15
 τοῦ ὑπάρχου στολήν, ἦγονν τὸ καμήσιον καὶ τὸ πελώνιον
 καὶ τὸν λῶρον, καὶ ὑποδύει αὐτὸν καὶ τὸ καλίγιον. καὶ εἶθ'
 οὕτως ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ πολιτεύματος καὶ τῶν
 δημοτῶν τῶν δύο μερῶν, ὀλίγον ὀψικεύοντες αὐτὸν, διέρχον-
 ται διὰ τε τῶν ἐξκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν, ἀκτολογουμένου 20
 ὑπ' αὐτῶν, λεγόντων αὐτῶν „ὁ δεῖνα εἶσε ὑπαρχος” ἐὰν δὲ
 ἔστιν πατρίκιος, ἀκτολογεῖ οὕτως· „ὁ δεῖνα εἶσε ὑπαρχος, εἶ-
 σε καὶ πατρίκιος” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐν

6. ὁ δὲ πραιπόσιτος ante ἐξέρχεται excidisse putat R.

7. λέγειν om. ed. 17. τὸ λῶρον ed. et sic princeps. 20. ἀ-
 κτολογοῦμενοι ed. 21. εἶσε ed.

expectans, dum magistratus praesto sit, adsidet. Silentiarum vero ad-
 venientes et nuntiantes, magistratum in consistorio adesce, rursus a
 praeposito mandatum de magistratu in onopodem deducendo ac-
 cipiunt. Tunc praepositus praefectum sumit, et egressus ex augu-
 steo, per stenum transit, praefectus intra portam ad onopodem du-
 centem manet, ac solus exit, ubi magistratus stat, cui ab Impera-
 tore de aequitate servandisque legibus praecepta tradit. (II.) Post
 hoc colloquium praepositus cerimoniarum iubet, velum aperiat prae-
 fectumque advocet: quem egressum praepositus civitati praefectum
 patremque urbis tradit. Postea praepositus ab onopodio ad palatium
 revertitur, cerimonarius autem cum silentiariis praefectum adsumit,
 eumque in consistorium ducit, ubi eum praefecti veste, camisio
 scilicet, pelonio et loro, pedes vero caligis induit. Deinde cerimoni-
 arius cum civitate populoque duarum factionum, qui eum omnes
 paululum praecedunt, per excubias scholasque, inter acclamationes
 dicentium: *N. N. praefectus es*, transeunt; si patricius est, accla-
 mant ita: *N. N. praefectus es et patricius* etc. Atque sic ad ma-

τῆ μεγάλης ἐκκλησίᾳ διὰ τοῦ ἀγίου φρέατος, καὶ ἄσπας κηρούς καὶ εὐξάμενος, ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

ΚΕΦ. γγ'.

Ed.L. 155

Ἀπολογία τῶν δῆμων ἐπὶ τῆς ὑπάρχου προαγωγῆς.

5 Τῆς συνήθους τάξεως τελουμένης ἐν τῷ παλατίῳ ἐπὶ τῆ τοῦ ὑπάρχου προαγωγῆ, καὶ τοῦ πραιποσίτου τοῦτον ἐξάγοντος διὰ τοῦ τρικώγχου καὶ τῆς ἀψίδος εἰς τὸν ἀγνουστέα, ἀπέρχονται ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ δὴ πάσης τῆς τάξεως τοῦ πραιποσίτου ἐν τῷ ὄνοποδίῳ ἀνερχομένης, παραδίδωσιν ὁ 10 πραιπόσιτος πατέρα πόλεως τὸν προβληθέντα ὑπαρχόν. εἶτα ἐπαίρει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ εἰσφέρει αὐτὸν ἐν τῷ κονισιωρίῳ τῷ χειμερινῷ, καὶ ἐνδύει αὐτὸν τὸ καμήσιον B καὶ τὸν λῶρον, καὶ ὑποδύεται καλήγιον, καὶ ἔρχεται ἐπὶ τὸν μάκρωνα τῶν κανδιδάτων, ὀψικευόμενος ὑπὸ πάσης τῆς τά- Ms. 114. a
15 ξεως τοῦ πραιτωρίου ἕως τῶν χαλκῶν πυλῶν τῶν κορτινῶν. καὶ λέγει ὁ ἀδμηνσουνάλιος „στήτω” καὶ κρατεῖ ὁ νομμεράριος τὸ βῆλον, καὶ λέγει „Λεβὰ ὑπαρχε προφέκτωρ λῶκ,” καὶ πάλιν λέγει ὁ ἀδμηνσουνάλιος, ἕπερ φωνοβολεῖ ὁ νομμεράριος. καὶ ἐξέρχεται ὁ ὑπαρχος, καὶ διέρχεται διὰ τῶν 20 σχολῶν, ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων. (B.) Τὸ δὲ μέρος τῶν Βενέτων ἴσταται εἰς τοὺς λύχνους, ἐκδεχόμενος τὸν ὑπαρχον, καὶ πρὸ τοῦ φθᾶσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοῦ Βενέ-

21. ἐκδεχόμενον ed.

quam ecclesiam per sanctum puteum abit, cereisque accensis, et precatu, domum revertitur.

CAP. 53.

Acta et acclamationes factionum in promotione Praefecti.

Consueto promotionis praefecti ritu in palatio peracto, cum eum praepositus per triconchum et apsidem ad augusteum eduxit, in onopodium abeunt, quo postquam omnis ordo praepositi pervenit, praepositus patrem urbis promotum praefectum constituit. Deinde ceremoniarum eum sumit inque consistorium hibernum ducit, ubi camisio, loro caligisque indutus, ad porticum candidatorum venit, ab omni praetorii ordine ad aeneas usque cortinarum portas stipatus, admissionali dicente: *Sta*, tenetque numerarius velum, et: *Leva te hyparche praefecta loco*, inquit, statimque admissionalis dicta a numerario repetit. Praefectus abit, perque scholas, a dictis circumdatus, transit. (II.) Factio Veneta stat ad lychnos, praefectum excipiens, qui priusquam ad eam pervenit, dicit populus cursorium

Cτου δῆμον λέγει ὁ δῆμος ποίημα δρομικὸν ἤχ. δ' οἱ ἐκ
 Θεοῦ κραταιοῦμενοι ταῖς νίκαις, κοσμοπόθητοι δεσπότες τῶν
 Ῥωμαίων, σὲ, ὡς γνησιοπόθητον καὶ πιστότατον δοῦλον, προσ-
 βίβασαν ἀξίως ἐν ὑπερτέραις ἀξίαις, πρωτοσπαθάριον ἐντι-
 μον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέριμον δόξαν τῆς
 τοῦ ὑπάρχου ἀνύψωσαν ἀξίᾳ." καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸν ὑ-
 παρχον εἰς τὸν εἰωθότατον τόπον τῆς αὐτοῦ στάσεως λέγει ὁ
 δῆμος· „πρὸ πάντων εὐφημήσωμεν τοὺς δεσπότες τῆς οὐ-
 κουμένης" οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη" ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων
 ἀνυουστῶν πολλὰ τὰ ἔτη" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ εἰδ'
 Οὕτως λέγει ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς· „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλεον
 δοξάσαι," ἐκ γ', „τὸν μόνον ἀθάνατον βασιλέα," ἐκ γ', „τὸν
 τοιούτους δεδωκότα ὑμῖν δεσπότες," ἐκ γ', „προνοοῦμενος ἐ-
 κάστῳ τὴν σωτηρίαν," ἐκ γ', „καὶ προβιβάζων ἀξίαν τοῖς ἀ-
 ξίοις," ἐκ γ', „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως," ἐκ γ',
 „τῆ τοῦ ὑπάρχου περιδόξῳ ἀξίᾳ," ἐκ γ', „ἀλλ' ὁ πάντων
 ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει σὺν ταῖς
 ἀνυούσαις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις." (Γ.) Εἶτα λέγου-
 σιν οἱ κράτται· „εὐφημήσωμεν κατὰ χρέως τὸν ὑπαρχόν
 Ῥωμαίων. εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ
 Ed.L. 156 παρχος, εἶσε." καὶ εἰδ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· „κα-
 λῶς ἤλθες, θεοστέπτων ὁ δοῦλος" ὁ λαὸς „καλῶς ἤλθες."

12. καὶ om. ed. 15. et 16. προνοοῦμενους et προβιβάζοντας
 conl. R. 22. Tertium εἶσε ὁ δεῖνα om. ed. 24. θεοστέπτος ed.

carmen toni IV: *Per Deum victoriis insignes, desiderium orbis, Do-*
mini Romanorum, te, ut ab omnibus expetitur, fidelissimum servum,
merito in summa dignitate collocarunt, illustrem et nobilem genere
maiorum protospatharium, teque ad excelsum honorem officii prae-
fecti provexerunt. In solito autem loco stationis suae praefecto
collocato, populus dicit: Ante omnia concelebremus universi Do-
minos; cantores: N. N. magnis Imperatoribus et Augustabus piissimis
multos annos; populus eadem ter; postea magna voce acclamant:
Quis nollet vehementer collaudare, ter; solum immortalem regem,
ter; qui tales nobis Dominos dedit, ter; omnium prospiciens saluti,
ter; et dignitatem dignis tribuens, ter; et te N. splendide honora-
runt, ter; excelsa praefecti dignitate, ter; at omnium creator et
dominus tempora eorum cum Augustabus et porphyrogenitis auget.
 (III). Postea cantores dicunt: *Laudemus ex debito praefectum Roma-*
norum; tu es N., tu es N., tu es N., praefectus es. Deinde cantores:
Bene venisti, famule a Deo coronatorum; populus: Bene venisti.
 Cantores: *Bene venisti, a beneficis Dominis promote; populus: Bene*

οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθεσ, προβολὴ εὐεργετῶν” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθεσ, ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει „καλῶς ἦλθεσ, ὁ δεῖνα ὑπαρχε τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς, „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.” καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι λιβελλάριον ὁ δῆμαρχος τῷ ὑπάρχει, καὶ λέγουσιν οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθεσ, ποδητὲ τῶν ἀνάκτων.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθεσ, ὁ δεῖνα ὑπαρχε ἰοτῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθεσ εἰς φιλοῦντά σε δῆμον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” Β οὐ κράττει· „ἄξιός σε ἠγάπησαν οὐ δεσπότηται” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει· „ὡς ὄντα καθαρόν καὶ ἐπάξιον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθεσ.” οὐ κράττει· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.” (Δ.) Καὶ ἀποκινουῦντος τοῦ ὑπάρχον, ὄψικεῦε ἐμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, λέγων τὸ δρομικὸν ποίημα ἤχ. δ· „οὐ ἐκ Θεοῦ κραταιούμενοι ταῖς νίκαις.” προσεγράφη. καὶ ἀπαγοῦσιν αὐτὸν ἕως τῆς δοχῆς τῶν Πρασίνων, (μέχρι γὰρ τῶν 20 ἐκεῖσε πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ πληρωθέντος λέγουσιν οὐ Κ κράττει· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν ὑπαρχον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ· καὶ δέχεται τοῦτον τὸ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὰς σχολὰς, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία καὶ ἡ τάξις τῆς δοχῆς, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν Βενέτων, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χυ-

5. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δήμου λέγοντος· „καλῶς ἦλθεσ ὁ δεῖνα ὑπαρχε,” προσκυρεὶ ὁ ὑπαρχος πρὸς τὸν δῆμον καὶ τὸν δῆμαρχον, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας.

venisti. Cantores: Bene venisti, nobili genere illustris; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: At omnium auctor et dominus te, praefecte, multa tempora conservet. Postea tribunus praefecto libellum tradit, et cantores dicunt: Bene venisti, desiderium principum; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti ad factionem tui amantem; populus: Bene venisti. Cantores: Digne te amantur Domini; populus: Bene venisti. Cantores: Ut praeclarum et dignum; populus: Bene venisti. Cantores: Omnium auctor et dominus te, praefecte, diu conservet! (IV.) Abeuntem praefectum praecedit populus, cursorium carmen toni IV canens: Per Deum victoriis insignes. Supra id retulimus. Et eum ad Prasinam factionem abducunt; ibi enim carmen completur: quo facto, cantores: Unus Deus sanctus servet praefectum! populus eadem ter, Prasinorum factio eum in scholis excipit, cuius factionis ritus et ordo

C του δῆμον λέγει ὁ δῆμος ποίημα δρομικὸν ἤχ. δ· „οἱ ἐκ
 Θεοῦ κραταιούμενοι ταῖς νίκαις, κοσμοπόδητοι δεσπόται τῶν
 Ῥωμαίων, σὲ, ὡς γνησιοπόδητον καὶ πιστότατον δοῦλον, προ-
 βίβασαν ἀξίως ἐν ὑπερτέραις ἀξίαις, πρωτοσπαθάριον ἐντι-
 μον καὶ εὐγενῆ ἐκ προγόνων, καὶ εἰς ὑπέριμον δόξαν τῆς
 τοῦ θπάρχου ἀνύψωσαν ἀξία.” καὶ μετὰ τὸ στήναι τὸν ὑ-
 παρχον εἰς τὸν εἰωθότατον τόπον τῆς αὐτοῦ στύσεως λέγει ὁ
 δῆμος· „πρὸ πάντων εὐφημήσωμεν τοὺς δεσπότας τῆς οἰ-
 κουμένης.” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ ἀντοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως 10
 ἐκ γ· οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων
 ἀγουστῶν πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ· καὶ εἰθ’
 D οὕτως λέγει ἄκτα ἀπὸ φθογγῆς· „τίς οὐκ ἔχει ἐπὶ πλείον
 δοξάσαι,” ἐκ γ· „τὸν μόνον ἀθάνατον βασιλέα,” ἐκ γ· „τὸν
 τοιούτους δεδωκότα ὑμῖν δεσπότης,” ἐκ γ· „προνοούμενος ἐ- 15
 κάστω τὴν σωτηρίαν,” ἐκ γ· „καὶ προβιβάζων ἀξίαν τοῖς ἀ-
 ξίοις,” ἐκ γ· „καὶ σὲ ὁ δεῖνα ἐτίμησαν παραδόξως,” ἐκ γ·
 „τῆ τοῦ ὑπάρχου περιδόξῳ ἀξία,” ἐκ γ· „ἀλλ’ ὁ πάντων
 ποιητῆς καὶ δεσπότης τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνει σὺν ταῖς
 ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις.” (Γ.) Εἶτα λέγου- 20
 σιν οἱ κράτται· „εὐφημήσωμεν κατὰ χρέως τὸν ὑπαρχόν
 Ῥωμαίων. εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὁ δεῖνα, εἶσε ὑ-
 Ed.L. 156 παρχος, εἶσε.” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· „κα-
 λῶς ἤλθε, θεοστέπτων ὁ δοῦλος” ὁ λαὸς „καλῶς ἤλθε.”

12. καὶ om. ed. 15. et 16. προνοούμενους et προβιβάζοντας
 conl. R. 22. Tertium εἶσε ὁ δεῖνα om. ed. 24. θεοστέπτος ed.

carmen toni IV: *Per Deum victoriis insignes, desiderium orbis, Do-*
mini Romanorum, te, ut ab omnibus expetitur, fidelissimum servum,
merito in summa dignitate collocarunt, illustrem et nobilem genere
maiorum protospatharium, teque ad excelsum honorem officii prae-
fecti provexerunt. In solito autem loco stationis suae praefecto
collocato, populus dicit: Ante omnia concelebremus universi Do-
minos; cantores: N. N. magnis Imperatoribus et Augustabus piissimis
multos annos; populus eadem ter; postea magna voce acclamat:
Quis nollet vehementer collaudare, ter; solium immortalem regem,
ter; qui tales nobis Dominos dedit, ter; omnium prospiciens salutem,
ter; et dignitatem dignis tribuens, ter; et te N. splendide honora-
runt, ter; excelsa praefecti dignitate, ter; at omnium creator et
dominus tempora eorum cum Augustabus et porphyrogenitis augeat.
 (III). Postea cantores dicunt: *Laudemus ex debito praefectum Roma-*
norum; tu es N., tu es N., tu es N., praefectus es. Deinde cantores:
Bene venisti, famule a Deo coronatorum; populus: Bene venisti.
 Cantores: *Bene venisti, a beneficiis Domini promote; populus: Bene*

οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κράττει „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα ὑπαρχε τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς, „καλῶς ἦλ- Ms. 114. b
 59ες.” οὐ κράττει· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.” καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιδίδωσι λιβελλάριον ὁ δῆμαρχος τῷ ὑπάρχῳ, καὶ λέγουσιν οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθες, ποθητὲ τῶν ἀνάκτων.” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα ὑπαρχε
 10 τῶν Ῥωμαίων” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κράττει· „καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” B
 οὐ κράττει· „ἄξιός σε ἠγάπησαν οὐ δεσπότην” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κράττει· „ὡς ὄντι καθαρὸν καὶ ἐπάξιον” ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες.” οὐ κράττει· „ἀλλ’ ὁ πάντων ποιη-
 15 τῆς καὶ δεσπότης φυλάξει σε, ὑπαρχε, εἰς πλήθη χρόνων.”
 (A.) Καὶ ἀποκιοῦντος τοῦ ὑπάρχου, ὀψικεύει ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ δῆμος, λέγων τὸ δρομικὸν ποίημα ἤχ. δ’ „οὐ ἐκ Θεοῦ κραταιοῦμενοι ταῖς νίκαις.” προεγράφη. καὶ ἀπά-
 20 γουσι αὐτὸν ἕως τῆς δοχῆς τῶν Πρασίνων, (μέχρι γὰρ τῶν
 20 ἐκεῖσε πληροῦται τὸ ποίημα,) καὶ πληρωθέντος λέγουσιν οὐ C
 κράττει· „ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, σῶσον τὸν ὑπαρχαν.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. καὶ δέχεται τοῦτον τὸ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὰς σχολὰς, καὶ γίνεται ἡ ἀκολουθία καὶ ἡ τάξις τῆς δο-
 χῆς, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν Βενέτων, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ χυ-

5. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δήμου λέγοντος· „καλῶς ἦλθες ὁ δεῖνα ὑπαρχε,” προσκυνεῖ ὁ ὑπαρχος πρὸς τὸν δῆμον καὶ τὸν δῆμαρχον, ὁμοίως καὶ ὁ δῆμος πρὸς αὐτὸν ποιῶν τὸ σέβας.

venisti. Cantores: Bene venisti, nobili genere illustris; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: At omnium auctor et dominus te, praefecte, multa tempora conservet. Postea tribunus praefecto libellum tradit, et cantores dicunt: Bene venisti, desiderium principum; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti, N. Romanorum praefecte; populus: Bene venisti. Cantores: Bene venisti ad factionem tui amantem; populus: Bene venisti. Cantores: Digne te amarunt Domini; populus: Bene venisti. Cantores: Ut praeclarum et dignum; populus: Bene venisti. Cantores: Omnium auctor et dominus te, praefecte, diu conservet! (IV.) Absentem praefectum praecedit populus, cursorium carmen toni IV canens: Per Deum victoriis insignes. Supra id retulimus. Et eum ad Prasinam factionem abducunt; ibi enim carmen completur: quo facto, cantores: Unus Deus sanctus servet praefectum! populus eadem ter, Prasinorum factio eum in scholis excipit, cuius factionis ritus et ordo

τοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἅγιον φρέαρ, καὶ ἀπτεῖ κηρούς. Ἰστέον, ὅτι ὁ πατριάρχης εὐχὴν τοῦ ὑπάρχον ποιεῖ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τῶν πατρικίων. - καὶ μετὰ τοῦτο εἰσέρχεται εἰς τὸ σκάμνον τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ ἐνδύει αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως τὸν τε λῶρον καὶ τὸ πελώνιον, καὶ ἐξέρχεται διὰ τῆς πλαγίας τοῦ ναοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ τοῦ Δημητρωρίου μέρος, εἰς τὸ ὠρολόγιον, ἔνθα ἴσταται ὁ λευκὸς ἔππος μετὰ τοῦ χιῶματος καὶ τὸ καλαμάριον καὶ οἱ ταξιαῖοι μετὰ τῶν πελωνίων αὐτῶν, καὶ καθαικινεῖται ὁ ὑπαρχος καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ πραιτωρίῳ, καὶ αὐτοῦ ἀνεληθόντος καὶ ἰοκαθεσθέντος ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ θρόνου, λέγουσιν οἱ τῆς τάξεως καὶ τῆς πόλεως· „ἄξιος, ἄξιος, ἄξιος, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” καὶ τὰ ἑξῆς τῆς εὐφημίας· ἐν δὲ τῇ τελευταίᾳ εὐφηνίᾳ λέγουσι „καὶ τοῦ προβληθέντος.” καὶ εἰθ' οὕτως Ms. 115. a πάλιν καθαικινεῖται τὸ χιῶμα, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν οἰκονίῳ αὐτοῦ, ὀψικνεύμενος ὑπὸ τῶν προδῆθέντων.

ΚΕΦ. νδ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κοιαιστωρος.

Καλεῖουσιν οἱ δεσπότες ζητῆσαι τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι κοιαιστωρα, καὶ ἐὰν εὐρεθῆ, ζητοῦσι τὸν πραιπόσιτον μετὰ τοῦ προβαλλομένου, καὶ παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ἵνα ἀπελθὼν προβάλληται αὐ-

8. χιῶματος ed. 15. χιῶμα ed.

idem ac Venetae est, transitque per chytum chalces, et sanctum puteum intrans, cereos accendit. Sciendum vero, patriarcham preces pro praefecto eodem, ac pro patriciis, modo dicere. Praefectus scamnum patriciorum intrat, ubi cerimoniariorum lorum ipsi et pelonium induit; egreditur per latus templi ad partem metatorii in horologium, ubi equus albus collari ornatus, calamarium et officiales cum suis pelonis adsunt: deinde, equo conscenso, praefectus in praetorium abit, quo cum pervenit, inque sella sua consedit, officiales aequae ac cives exclamant: *Dignus, dignus, dignus, multi anni Imperatoribus!* et cetera acclamationis, cui adiciunt in fine: *et promotus*. Sic rursus, conscenso equo, stipatus a dictis, domum abit.

CAP. 54.

Observanda in promotione Quaestoris.

Mandato Dominorum quaestor promovendus quaeritur, eoque invento, praepositum cum promotus quaerunt, quem praepositus a Dominis, ut abiens quaestorem cum constituat, secum abducit.

τὸν κοιαίστωρα. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, ὀψικενόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, ἧ ἔν τῷ ἡμικυκλίῳ, B ἧ ἔν τῇ θερμάστρῳ, καὶ ζητεῖ τοὺς ἀντιγραφείας καὶ καγκελ-
 λάρους, καὶ παραδίδωσιν αὐτοῖς τὸν κοιαίστωρα, καὶ ἐπεύ-
 5 χονται τοὺς δεσπότας καὶ ἀναχωροῦσι. καὶ εὐθέως ὁ προ-
 βληθεὶς ἀποστέλλει ἄνθρωπον αὐτοῦ μετὰ τε τοῦ χωσβαῖτου
 τοῦ βεστιαρίου, καὶ ἔπαιρει τὴν στολὴν τοῦ κοιαίστωρος τοῦ
 διαδεχθέντος, καὶ ὅτε εἰσὶν ἀλλάξιμα ἐν τῇ προελεύσει, ἀλ-
 λάσσει κάκεινος.

10

ΚΕΦ. νε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῆς δημάρχου.

Πρὸ μιᾶς ἡμέρας λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραιπόσιτος C
 παρὰ τῶν δεσποτῶν περὶ τοῦ βουλομένου προβληθῆναι δη-
 μάρχου, καὶ λέγει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος ἀποστέλλει
 15 ἀδμησουνάλιον, ἵνα μὴνύσῃ τοῖς τοῦ μέρους, τουτέστι τῷ
 δευτερεύοντι, τῷ γειτονιάρχῃ καὶ τοῖς λοιποῖς ἄρχουσι τοῦ
 μέρους, καὶ τὰ πρωτεῖα αὐτῶν, ὅπως τῇ ἐξῆς ἔλθωσιν ἐν
 τῷ κονισιωτρίῳ μετὰ σαγίων. καὶ τὸ πρῶτ', ὅτε συμφθά-
 σσῃ καὶ ἔλθωσιν οἱ τῶν μερῶν ἐν τῷ κονισιωτρίῳ μετὰ
 20 σαγία αὐτῶν, μὴνύεται ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ τῆς κατα-
 στάσεως, καὶ ἀναγίγει τοῖς δεσπόταις, καὶ παραλαμβάνει

4. αὐτὸν κοιαίστωρα cod. et ed.
 pendio cod., ἀντίαριον ed.
 σαγίων ed. 21. ἀνάγει ed.

6. ἄνθρωπον R. ex com-
 8. διαδεχθέντος ed. 20.

Ipsa a cubiculariis ac silentariis stipatus, aut in hemicyclium, aut ad caminum abiens, scriniorum magistros et cancellarios quaerit, qui, quaestore sibi tradito, fausta Dominis precati, abeunt. Statim promotus primum famulum suum cum chosbaïta vestiarii mittit, et sumit vestem decedentis quaestoris, cumque mutationes in processione fiunt, ipse quoque vestes mutat.

CAP. 55.

Observanda in promotione Demarchi.

Pridie unius diei praepositus a Dominis responsum de eo, qui tribunus fieri cupit, accipit, idque cerimoniarum refert, qui per ad-
 missionalem factioni, hoc est secundicerio, gitoniarchae ac reliquis
 factionis praefectis indicat, ut principes sequenti die in consisto-
 rium cum sagis veniant. Mane igitur, quando factionarii cum sagis
 suis in consistorium convenerunt congregatique sunt, praepositus a
 cerimoniarum magistro admonitus, Dominos de eo certiores facit,

ὁ πραιπόσιτος παρὰ τῶν δεσποτῶν, ὃν βούλεται προβάλλ-
D λεσθαι δῆμαρχον. καὶ εὐθέως ἐξέρχεται ὀψικευόμενος ὑπὸ
 κουβικουλαρίου, καὶ αὐτὸς ὁ προβληθεὶς μετ' αὐτοῦ, καὶ
 ἀνέρχεται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς δά-
 φνης εἰς τὸν ἀύγουστέα, καὶ καθέζεται ἐκεῖσε. καὶ ἀπέρχεται
 σιλεντιάριος, καὶ προσκαλεῖται τὸ μέρος, καὶ ἀπέρχονται
 πάντες ἐν τῷ ὄνοποδίῳ, φοροῦντες τὰ σαγία, καὶ ἵστανται
 ἐκεῖσε. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὁ τῆς καταστάσεως
Ms. 115. b μετὰ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων ἑβδομαρίων, φεροῦντες ἀμφό-
 τεροι σαγία ἕως, ὁμοίως καὶ κουβικουλάριος, ὀψικευώνιο
 τὸν πραιπόσιτον, ὁμοίως καὶ ὁ προβληθεὶς, φορῶν σαγίον
Ed.L. 158 ἕως, ἀκολουθεῖ ὀπίσω τοῦ πραιποσίτου, τὸ δὲ σαγίον φορεῖ
 εἰς τὸν ἀύγουστέα. (B.) Καὶ ἀνέρχεται ὁ πραιπόσιτος ἐν
 τῷ ὄνοποδίῳ, καὶ καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια, παραδίδωσι τὸν
 προβληθέντα δῆμαρχον, λέγων τῷ μέρει „κελεύουσιν οἱ
 δεσπόται, παραλάβετε αὐτὸν δῆμαρχον,“ καὶ ἐπέχονται οἱ
 τῶν μερῶν τοὺς δεσπότας, καὶ λαμβάνουσι τὸν προβληθέντα
 δῆμαρχον, ὀψικεύοντες αὐτὸν μέχρι τοῦ κονιστοαρίου. καὶ
 εἰσέρχεται ὁ προβληθεὶς, καὶ ἄπει κηρὸς ἐν τῷ σταυρῷ,
 καὶ ἀπέρχεται εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ ἄπει
 κἀκεῖσε κηρὸς, καὶ ἀπέρχεται ὀψικευόμενος διὰ τῶν κορτι-
B νῶν, καὶ εὐφημοῦσιν αὐτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀπὸ τῆς
 χαλκῆς μέχρι τοῦ μηλίου. καὶ καθαλικεύει ὁ προβληθεὶς ἀπὸ
 σαγίου, καὶ ὀψικεύεται ὑπὸ τοῦ μέρους, φοροῦντων κἀκεῖ-

qui praeposito, quem tribunum creare velint, indicant. Is statim à cubiculario stipatus, una cum promotò exit, per lausiacum, erotem et daphnem in augusteum adscendit ibique sedet. At silentiarius, factionem advocaturus, abit, et omnes in onopodium saga ferentes conveniunt et ibi subsistunt. Praepositus et cerimoniarius cum silentiariis, qui per eam septimanam officio funguntur, saga rubra gestantes, progrediuntur: cubicularius vero praepositum comitatus, unaque promotus, sago rubro indutus, praepositum a tergo sequitur, sagram autem in augusteum usque gestat. (II.) Deinde praepositus in onopodium adscendit, et, ut mos est, tribunum promotum factioni tradit, dicens: *Iubent Domini, hunc tribunum accipiat*: factio Domini fausta precatur, sumentesque promotum tribunum, eum ad consistorium usque comitantur. Intrat ille, cereisque in cruce accensis, ecclesiam Domini petit, ibique cereos accendit, ac in obsequio per cortinas abit, eique in loco suo a porta chales ad milium omnes felicia apprecantur. Promotus, sago indutus, equo vehitur, praecedente eum factione, quae etiam saga rubra et scaramangia fert. Sic ad stabulum factionis procedit, eiusque equos

νων σαγία ῥοῆς καὶ σκαραμάγγια. καὶ ἀπέρχεται οὕτως μέ-
 χρι τοῦ στάβλου τοῦ μέρους, καὶ θεωρεῖ τοὺς ἵππους αὐτοῦ,
 καὶ καβαλικεύει, καὶ ἀπέρχεται ὀψικενόμενος μέχρι τοῦ οἴ-
 κου αὐτοῦ, ἀκολουθούντων καβαλλαρῶν τοῦ δευτερεύοντος
 5 καὶ τοῦ γειτονιάρχου καὶ τοῦ νοταρίου, φορούντων σκαρα-
 μάγγια. χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι προλαμβάνουσιν εἰς τὸν οἴ-
 κον τοῦ προβληθέντος ὁ αὐτὸς γειτονιάρχης καὶ ὁ νοτάριος
 καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἴστανται μετὰ τοῦ μέρους, εὐφημοῦντες
 τὸν προβληθέντα, εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ, καθὼς ἔχει ἡ συν-
 10 ἡθεια, καὶ καλεῖ τὸν δευτερεύοντα καὶ τὸν γειτονιάρχην καὶ
 τὸν νοτάριον καὶ τοὺς λοιποὺς ἄρχοντας καὶ τὰ πρωτεία.
 χρῆ δὲ γινώσκειν, ὅτι ἡ αὐτὴ ἀκολουθία γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ
 ἑτέρου μέρους.

15 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, εἰ κελύει ὁ βασιλεὺς προβαλέσθαι δύο δημάρχους ἐν τῷ ἔμα. Ms. 116. b

Μηνύονται καὶ ἀνέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῷ ὄνοπο-
 δίῳ, καὶ παραδίδωσιν ὁ πραιπόσιτος τὸν πρῶτον δήμαρχον
 εἰς τὸ μέρος αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ τὸν ἕτερον εἰς τὸ μέρος αὐ-
 20 τοῦ· τὰ δὲ λοιπὰ πάντα τελεῖται, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται.
 τὰ μὲν χλανίδια ἐπαίρουσιν οἱ δήμαρχοι ἀπὸ τῶν διαδεδε-
 γμένων δημάρχων, ὁ Βένετος Βένετον καὶ Τύρεον, καὶ ὁ Πρά-
 σινος ὁμοίως, ἐπειδὴ βασιλικά εἰσιν.

14. προβάλλεσθαι ed. 20. διαδεδειγμένων ed.

conspicatus, domum in solenni pompa equo vehitur, caballarii sec-
 undicerii seu vicarii, gitoniarcha et notarii, scaramangiis induti,
 ipsum sequuntur. Ceterum observandum est, in acdibus promoti
 gitoniarcham, notarium ac reliquos exspectare, et cum factione pro-
 moto gratulantes in atrio eius, ut mos est, adesse, ubi secundice-
 rium, gitoniarcham, notarium ac ceteros praefectos et principes ad
 convivium vocat. Atque idem ritus ab altera etiam factione obser-
 vatur.

OBSERVANDA, SI IMPERATORI DUOS DEMARCHOS UNA CONSTITUERE
 PLACUERIT.

Duae factiones admonitae in onopodium ascendunt, et praepo-
 situs primum tribunal factioni suae, pariter et alterum suae, tradit.
 Cetera omnia, ut supra dictum est, peraguntur. Tunicas vero ac-
 ciipiunt ab exauctoratis tribunis, Venetus Venetam et Tyriam, ita et
 Prasinus, quoniam haec Imperatoris sunt.

ΚΕΦ. νε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ δευτερεύοντος.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ περὶ προβολῆς
 Ed.L. 159 δευτερεύοντος, καὶ ἀποπέμπει ὁ πραιπόσιτος σιλεντιάριον,
 καὶ ζητεῖ τὸν δήμαρχον, καὶ ἐὰν εὐρεθῇ, δίδωσιν ἀποκρίσιν⁵
 τοῖς δεσπόταις, καὶ οἱ δεσπότες παραδιδούσι τῷ πραιποσίτῳ
 ὃν βούλονται προβαλέσθαι δευτερεύοντα. καὶ ἐξέρχεται ὁψι-
 κενόμενος ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων τῶν ὄντων
 ἑβδομαρίων, καὶ παραδίδωσι τὸν δευτερεύοντα τῷ δημάρχῳ,
 καὶ ἐπέυχονται τοῖς δεσπόταις. προβάλλεται δὲ ἢ ἐν τῷ ἡμι-¹⁰
 κυκλίῳ, ἢ ἐν τῇ θερμάστρῳ, εἰ δὲ ἀσθενεῖ ὁ δήμαρχος, ἐ-
 παίρει αὐτὸν ὁ ἑβδομάριος σιλεντιάριος παρὰ τοῦ πραιποσί-
 του, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ δημάρχου, καὶ παραδί-
 δωσι τῷ δημάρχῳ τὸν δευτερεύοντα. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι,
 ὅτε ὁ πραιπόσιτος παραδίδωσι τῷ σιλεντιαρίῳ τὸν δευτερεύ-¹⁵
 ὄντα, εὐρίσκονται καὶ οἱ τοῦ μέρους, ὁ γειτονιάρχης, ὁ νο-
 Ms. 117. ατάριος, ἢ τοῦ χαρτουλάριος, ὁ ποιητῆς, ὁ μελιστῆς καὶ
 ὁ μαῖστωρ, ἵνα καὶ αὐτοὶ παραλάβωσιν αὐτὸν παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι οἱ δύο δευτερεύοντες τὴν
 αὐτὴν ἀκολουθίαν ἔχουσι, τοῦ Βενέτου καὶ Πρασίνου. 20

7. προβάλλεσθαι ed.

CAP. 56.

Observanda in promotione Secundicerii.

Domini praeposito de promotione secundicerii mandatum dant,
 et mittit praepositus silentiarium, ut tribunum quaerat: quo reperto,
 responsum ad Dominos perfert, hi praeposito, quem secundicerium
 constituere volunt, tradunt. Ipse egrèditur, a cubiculariis et silenti-
 ariis, qui ea septimana illo munere funguntur, stipatus, hi secundi-
 cerium tribuno tradunt, Dominisque fausta apprecantur. Promove-
 tur autem vel in hemicyclo vel in camino, si autem tribunus morbo
 laborat, silentiarium, qui per illam septimanam officio fungitur, eum
 a praeposito suscipit, et abiens ad tribuni aedes, ipsi secundicerium
 tradit. Observandum vero est, quod dum praepositus secundicerium
 silentiario traditurus est, factionis gitoniarcha, notarius seu chartu-
 larius, poeta, musicus et magister, ut ipsi quoque eum a praeposito
 accipiant, adsint. Ceterum utriusque factionis, Venetae et Prasiniae,
 secundicerius eodem ritu creatur.

ΚΕΦ. νζ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συμπόνων καὶ λογοθετῶν. C

Κελεύουσιν οἱ δεσπόται προβάλλεσθαι αὐτοὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος οὐκ ἐξέρχεται, ἀλλ' ἀποστέλλει
 5 σιλεντιάριον τὸν ἔχοντα ἑβδομάδα ἐν τῇ προελεύσει τοῦ
 ἵπποδρόμου, Ἰναῖδῳ, εἴαν ἔστιν ὁ ὕπαρχος ἐκεῖσε. καὶ εἰ μὲν
 ἔστιν, εἰσέρχεται ὁ σιλεντιάριος, καὶ δίδωσιν ἀπόκρισιν τῷ
 πραιποσίτῳ, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἀναγᾶγει τοὺς δεσπόταις, καὶ
 παραλαμβάνει παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν ὀφείλοντα προβλη-
 10 θῆναι σύμπονον. καὶ ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος ὀψικευόμενος
 ὑπὸ κουβικουλαρίων καὶ σιλεντιαρίων, καὶ ζητοῦσι τὸν ὕ-
 παρχον ἐν τῷ ἡμίκυκλῳ τῶν σκύλων, καὶ παραδιδούσιν αὐτῷ D
 σύμπονον, καὶ ἐπεύχονται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἐξέρχονται.
 εἴαν δὲ οὐκ εὐρεθῇ ὁ ὕπαρχος ἐν τῇ προελεύσει, ζητεῖται πα-
 15 ρὰ τοῦ διατρέχοντος, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμβίσαι
 τοὺς δεσπότας, ἀναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοῖς δεσπόταις, καὶ
 γίνεται ἡ ἀκολουθία, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, παραδιδούς
 αὐτὸν ἐν τῇ θερμάστρῳ. εἰ δὲ συμβῇ ἀσθενεῖν τὸν ὕπαρχον,
 παραδιδούσιν οἱ δεσπόται τὸν σύμπονον τῷ πραιποσίτῳ, καὶ
 20 ἐξελεθῶν ὁ πραιπόσιτος ζητεῖ, εἴαν ἔστι λογοθέτης ἢ καὶ
 ἕτερος σύμπονος, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ἐνώπιον αὐτῶν τῷ

2. λογοθέτων cod. 8. ἀνάγει ed. 12. παραδίδουσιν cod. h.
 l. et mox.

CAP. 57.

Observanda in promotione assessorum iudicii et logothetarum.

Domini praeposito mandant, ut eos renuntiet, at is non exit,
 sed silentiarium, qui per eam septimanam officio illo fungitur, ad
 processionem hippodromi mittit, ut, an praefectus ibi sit, videat.
 Si adest, silentiarius intrat, et praeposito responsum dat, is vero ad-
 monet Dominus, et ab iis assessoris munere ornandum accipit. Dein
 praepositus in cubiculariorum et silentiariorum obsequio procedit, ut
 praefectum in hemicyclo scylorum quaerant, et ipsi assessorem tradant,
 faustaue Dominis precati egrediuntur. Praefecto autem in proces-
 sione non reperto, a cursore publico quaeritur, et si, antequam men-
 sae Domini accubuerunt, venit, praepositus id Dominis annuntiat,
 servatoque ritu supra memorato, ipsum in camino tradit. Si vero
 accidit, ut aegrotus sit praefectus, Domini assessorem praeposito
 tradunt, qui egressus, quaerit, ntrum logotheta sit, an alius assessor,
 eumque, ipsis praesentibus, silentiario eius septimanae committunt,

Constantinus Porphyr. Vol. I.

18

σιλεντιαρίῳ τῷ ὄντι ἑβδομαρίῳ, ὅπως ἀπελθὼν ἐν τῇ οἰκῇ
 Ed.L. 160 τοῦ ὑπάρχου, παραδῶ αὐτῷ σύμπονον· ὁμοίως καὶ ὁ λογο-
 θέτης τοῦ πραιτωρίου οὕτως προβάλλεται, μὴ ἔχων ἀκολου-
 θίαν ἢ τάξιν πλείω ἢ ἐλάσσω.

ΚΕΘ. γη'.

5

Ἐπὶ προαγωγῇ ἀντιγραφῆως.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
 καὶ ζητεῖ σιλεντιάριον, καὶ ἀποστέλλει, ἵνα ἴδῃ, εἴαν προηλ-
 θεν ὁ κοιαιστῶρ, καὶ εἴαν εὐρεθῇ, λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραι-
 πόσιτος, καὶ ἀναγγέλλει τοῖς δεσπότης, καὶ παραλαμβάνει
 B παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν ὀφείλοντα προβληθῆναι ἀντιγραφέα,
 καὶ ἐξέρχεται ὀψικευόμενος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ
 M. 117. b ζητεῖ τὸν κοιαιστῶρα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ, καὶ παραδίδωσι τὸν
 ἀντιγραφέα, εἴαν τε εἷς ἔστι, εἴαν τε δύο, καὶ ἐπεύχονται
 τοῖς δεσπότης, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῇ προελεύσει. εἰ δὲ συμ-
 15 βῆ μὴ εὐρεθῆναι τὸν κοιαιστῶρα ἐν ταύτῃ τῇ προελεύσει,
 ζητεῖται παρὰ τοῦ διατρέχοντος, πεμπομένου αὐτοῦ παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμβίαι, ἀ-
 ναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοῖς δεσπότης, καὶ λαμβάνει τὸν
 ὀφείλοντα προβληθῆναι, καὶ ζητεῖ τὸν κοιαιστῶρα ἐν τῇ θεο-
 20 C μίστρᾳ, καὶ παραδίδωσιν αὐτῷ τὸν ἀντιγραφέα, καὶ ἐπεύ-
 χονται τοῖς δεσπότης καὶ ἀναχωροῦσιν. εἰ δὲ συμβῆ ἐν

ut, abiens ad praefecti domum, assessorem ipsi tradat. Eodem modo
 et praetorii logotheta constituitur, quippe qui aequalem plane, nec
 maiorem minoremve dignitatem habet.

CAP. 58.

In creatione magistri scriniorum.

Ad mandatum Dominorum egressus praepositus silentiarium quaerit, eumque mittit, ut videat, an processerit quaestor, quo reperto, responsum accipit praepositus, id Dominis nuntiat, sumitque ab his scriniorum magistrum promovendum, et in obsequio egressus, ut dictum est, quaestorem in hemicyclib quaerit, cui scribam tradit, unus duove sint, et felicia Dominis apprecati, in processione egrediuntur. Si vero accidit, ut quaestor in illa processione non reperiat, per cursorem a praeposito missum quaeritur, et si adest, antequam mensae accubuerunt Domini, hoc praepositus ipsis nuntiat, sumitque promovendum, et quaestori in camino quaesito scriniorum magistrum tradit, faustaque apprecati Dominis, discedunt. Sin contin-

ἀσθενεία εἶναι τὸν κοιαιίστωρα, καὶ θελήσουσιν οἱ δεσπότες προβαλέσθαι ἀντιγραφέα, γίνεται πῦσα ἢ ἀκολουθία, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται ἐπὶ συμπόνῳ.

ΚΕΦ. ῃᄂ.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, σπαθαροκανδιδάτου μέλλοντος γίνεσθαι πρωτοσπαθαρίου.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ εἰσέρχεται ὁ μέλλον γίνεσθαι πρωτοσπαθάριος ἀπὸ σκαρμαγγίου καὶ σπαθίου, εἰσαγόμενος ὑπὸ ὀστιαρίου, κρατούμενος ὑπὸ πρωτοσπαθαρίου ἐνούχου. καὶ πίπτων φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ βάλλουσιν οἱ δεσπότες τὸ ματιάκιον εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐξέρχεται.

ΚΕΦ. ζ.

Ἐπιτάριος βασιλέων.

15 Ἐξέρχεται τὸ λείψανον διὰ τοῦ καβαλλαρίου, καὶ τίθεται εἰς τὰ ἰᄂ ἀκούβιτα ἢ χρυσοῦ κλίνη ἢ ἐπονομαζομένη λύπης, καὶ πρόκειται ἐκεῖσε τὸ αὐτὸ λείψανον, ἔστεμμένον μετὰ δι-Ed.L. 161 βητησίου καὶ χρυσοῦς χλαμύδος καὶ καμπαγίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας γήλωνες καὶ ὁ κληρὸς, ὡσαύτως

11. μαριάκιον cod. 16. χρυσοῦ τρικλίνη ed.

gat, ut quaestor aegrotet, ac Domini scribam creare velint, id eodem modo, ac supra de assessoris promotione dictum est, peragitur.

CAP. 59.

Observanda, quando spatharocandidatus ad protospatharii dignitatem provehendus est.

Mandato a Dominis praeposito dato, futurus protospatharius cum scaramangio et gladio intrat, ab ostiario adductus, a protospathario eunucho sustentatus. Procumbens humi, pedes et genua Dominorum osculatur, et, postquam torquem collo eius imposuerunt, egreditur.

CAP. 60.

Deductio funeris Imperatoris.

Corpus exanime per caballarium effertur, repositoque in XIX accubitibus aureo lecto, dicto doloris, ibi collocatur, corona, dibetesiis, aurea tunica et campagis ornatum, et sanctae Sophiae gelones et clerus, aequae ac senatus omnis, in scaramangis intrant,

σιλεντιαρίῳ τῷ ὄντι ἑβδομαρίῳ, ὅπως ἀπελθὼν ἐν τῇ οἴκῳ
 Ed.L. 160 τοῦ ὑπάρχον, παραδῶ αὐτῷ σύμπονον· ὁμοίως καὶ ὁ λογο-
 θέτης τοῦ πραιτωρίου οὕτως προβάλλεται, μὴ ἔχων ἀκολου-
 θίαν ἢ τάξιν πλείω ἢ ἐλάσσω.

ΚΕΦ. νη'.

5

Ἐπὶ προαγωγῇ ἀντιγραφῆως.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ἐξέρχεται
 καὶ ζητεῖ σιλεντιάριον, καὶ ἀποστέλλει, ἵνα ἴδῃ, ἐὰν προῆ-
 θεν ὁ κοιαιίστωρ, καὶ ἐὰν εὐρεθῇ, λαμβάνει ἀπόκρισιν ὁ πραι-
 πόσιτος, καὶ ἀναγγέλλει τοῖς δεσπότης, καὶ παραλαμβάνει
 B παρὰ τῶν δεσποτῶν τὸν ὀφειλόντα προβληθῆναι ἀντιγραφέα,
 καὶ ἐξέρχεται ὀψικενόμενος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται, καὶ
 Ms. 117. b ζητεῖ τὸν κοιαιίστωρα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ, καὶ παραδίδωσι τὸν
 ἀντιγραφέα, κἄν τε εἷς ἔστι, κἄν τε δύο, καὶ ἐπέχονται
 τοῖς δεσπότης, καὶ ἐξέρχονται ἐν τῇ προελεύσει. εἰ δὲ συμ-15
 βῆ μὴ εὐρεθῆναι τὸν κοιαιίστωρα ἐν ταύτῃ τῇ προελεύσει,
 ζητεῖται παρὰ τοῦ διατρέχοντος, πεμπομένου αὐτοῦ παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου, καὶ εἰ μὲν ἔλθῃ πρὸ τοῦ ἀκουμβίαι, ἀ-
 ναγγέλλει ὁ πραιπόσιτος τοῖς δεσπότης, καὶ λαμβάνει τὸν
 ὀφειλόντα προβληθῆναι, καὶ ζητεῖ τὸν κοιαιίστωρα ἐν τῇ θερ-20
 C μάστρα, καὶ παραδίδωσιν αὐτῷ τὸν ἀντιγραφέα, καὶ ἐπέ-
 χονται τοῖς δεσπότης καὶ ἀναχωροῦσιν. εἰ δὲ συμβῆ ἐν

ut, abiens ad praefecti domum, assessorem ipsi tradat. Eodem modo
 et praetorii logotheta constituitur, quippe qui aequalem plane, nec
 maiorem minoremve dignitatem habet.

CAP. 58.

In creatione magistri scriniorum.

Ad mandatum Dominorum egressus praepositus silentiarium quaerit, eumque mittit, ut videat, an processerit quaestor, quo reperto, responsum accipit praepositus, id Dominis nuntiat, sumitque ab his scriniorum magistrum promovendum, et in obsequio egressus, ut dictum est, quaestorem in hemicyclib quaerit, cui scribam tradit, unus duove sint, et felicia Dominis apprecati, in processione egrediuntur. Si vero accidit, ut quaestor in illa processione non reperiatur, per cursorem a praeposito missum quaeritur, et si adest, antequam mensae accubuerunt Domini, hoc praepositus ipsis nuntiat, sumitque promovendum, et quaestori in camino quaesito scriniorum magistrum tradit, fausta que apprecati Dominis, discedunt. Sin contin-

ἀσθενεῖα εἶναι τὸν κοιαιστῶρα, καὶ θελήσουσιν οἱ δεσπότες προβαλέσθαι ἀντιγραφέα, γίνεται πᾶσα ἡ ἀκολουθία, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται ἐπὶ συμπόνῃ.

ΚΕΦ. νθ'.

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, σπαθαροκαρδιδάτου μέλλοντος γίνεσθαι πρωτοσπαθαρίου.

Κελεύουσιν οἱ δεσπότες τῷ πραιποσίτῃ, καὶ εἰσέρχεται ὁ μέλλων γίνεσθαι πρωτοσπαθάριος ἀπὸ σκαρραμαγγίου καὶ σπαθίου, εἰσαγόμενος ὑπὸ ὀστιαρίου, κρατούμενος ὑπὸ πρωτοσπαθαρίου ἐυνούχου. καὶ πίπτων φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ τὰ γόνατα τῶν δεσποτῶν, καὶ βιάλλουσιν οἱ δεσπότες τὸ μαριάκιον εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ἐξέρχεται.

ΚΕΦ. ζ'.

Ἐπιτάφιος βασιλέων.

15 Ἐξέρχεται τὸ λείψανον διὰ τοῦ καβαλλαρίου, καὶ τίθεται εἰς τὰ ἰθ' ἀκούβητα ἢ χρυσῆ κλίνη ἢ ἐπονομαζομένη λύπης, καὶ πρόκειται ἐκεῖσε τὸ αὐτὸ λείψανον, ἔστεμμένον μετὰ δι-Ed.L. 161 βητησίου καὶ χρυσῆς χλαμύδος καὶ καμπαγίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς ἀγίας Σοφίας γήλωνες καὶ ὁ κληρὸς, ὡσαύτως

11. μαριάκιν cod. 16. χρυσῆ τρικλίνη cd.

gat, ut quaestor aegrotet, ac Domini scribam creare velint, id eodem modo, ac supra de assessoris promotione dictum est, peragitur.

CAP. 59.

Observanda, quando spatharocandidatus ad protospatharii dignitatem provehendus est.

Mandato a Dominis praeposito dato, futurus protospatharius cum scaramangio et gladio intrat, ab ostiario adductus, a protospathario eunucho sustentatus. Procumbens humi, pedes et genua Dominorum osculatur, et, postquam torquem collo eius imposuerunt, egreditur.

CAP. 60.

Deductio funeris Imperatoris.

Corpus exanime per caballarium effertur, repositoque in XIX accubitis aureo lecto, dicto doloris, ibi collocatur, corona, dibetesiis, aurea tunica et campagiis ornatum, et sanctae Sophiae gelones et clerus, aequae ac senatus omnis, in scaramangiis intrant,

καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ ψάλλουσι κατὰ ἀκολουθίαν. εἶθ' οὕτως νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει ἐκεῖσε· „ἔξελθε, βασιλεῦ, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων.” τοῦτο λέγει τρίτον, καὶ παραυτίκα αἰρέται τὸ λείψανον παρὰ τῶν 5
Ms. 118. a βασιλικῶν, καὶ πάλιν εἰσφέρουσιν αὐτὸ ἔνδον τῆς χαλκῆς, καὶ τιθέασιν αὐτὸ ἐκεῖσε, καὶ ποιουσι τὰ ἐξ ἔθους. καὶ ὅτε **B** ὀφείλει ἀρθῆναι τὸ λείψανον, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ἄρχεται λέγειν ἐκ τρίτου τὸ „ἔξελθε, βασιλεῦ” καὶ τὰ ἐξῆς, καὶ εἶθ' οὕτως ἐξέρχεται τὸ λείψανον **10** ἀπο τῆς χαλκῆς, βασταζόμενον ὑπὸ βασιλικῶν πρωτοσπαθαρίων, καὶ διέρχεται διὰ τῆς μέσης, καὶ τὸν τόπον καταλαμβάνοντων, ἐν ᾧ μέλλει κηδευθῆναι, γίνεται ἡ ἀκολουθία τῆς ψαλμωδίας καὶ τὰ συνήθη. εἶτα νεύει πάλιν ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ ποιεῖται τὴν ἀναφώνησιν οὕτως· **15** „εἰσελθε, βασιλεῦ, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων,” ἐκ τρίτου. εἶθ' οὕτως· „ἀπόθου τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου” καὶ εὐθέως αἰρέται παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ τίθεται σημεντέϊνον μετὰ πορ- **C** φηραῶς λιτῆς, καὶ τίθεται ἐν τῷ μνημείῳ. ἰστέον, ὅτι ὁ ἀν- **20** τὸς τύπος καὶ ἡ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία γίνεται καὶ εἰς τὴν τῆς ἀυγούστης κηδείαν. χρῆ δὲ τὸν τῆς καταστάσεως ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ τῆς ἀυγούστης λέγειν· „ἔξελθε, βασιλίσσα, καλεῖ σε ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ κύριος τῶν κυριευόντων.

3. δ om. ed.

12. καταλαβὸν ed.

19. σημεντέϊνον ed.

canuntque ea, quae canere mos est. Postea praepositus cerimoniarum magistro signum dat, qui dicit: *Egredere, Imperator, rex te regum et dominus dominantium vocat*; quo ter repetito, statim a ministris Imperatoris tollitur corpus, et in chalcen deportatum, ibi reponitur, omniaque more solenni peraguntur. Cum corpus efferrī debet, cerimoniarum praepositus signum dat, qui ter dicere incipit: *Egredere, Imperator*, et quae sequuntur, atque ita corpus ab imperatoriis protospathariis e chalce exportatum, per mediam transit, cumque ad locum, ubi componi debet, pervenit, officium cantus et cetera, quae institui solent, ibi peraguntur. Postea cerimoniarum, signo a praeposito dato, ter exclamat: *Intra, Imperator, vocat te rex regum et dominus dominantium*; deinde sic: *Depone coronam a capite tuo*, et statim haec a praeposito tollitur, et imponitur fascia purpurea simplex; at illa in monumento reponitur. Sciendum est, eundem morem, eundem ritum eandemque consuetudinem etiam in Augustae funere observari. Debet autem cerimoniarum in funere Augustae dicere: *Egredere, Imperatrix, vocat te rex regnantium et dominus dominantium*.

ΚΕΦ. ζα΄.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τῆς αἰτήσεως τελουμένης γενεθλίων D
ἡμέρῃ τοῦ βασιλέως.

Προσέρχονται ἅπαντες οἱ ἄρχοντες ἡλλαγμένοι, καὶ ἕ-
5σταται ἢ προέλευσις ἐν τῇ Ἰουστινιανῷ, καὶ τρίτης ὥρας
καταλαβούσης, στοιχεῖται τὸ κλητώριον, ἢ δὲ τραπέζα ἵστα-
ται ἐν τῇ Ἰουστινιανῷ τρικλίνω. καὶ δξέρχεται ὁ βασιλεὺς
περιβεβλημένος διβητήσιον πορφυροῦν, καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς
τιμίας αὐτοῦ τραπέζης, καὶ εἰσέρχονται οἱ κληθέντες ἀπὸ τῶ
10μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. ἅπαντες δὲ
αὐτῶν εἰσέρχονται ἡλλαγμένοι, καθὼς εἰθισται, οἱ μὲν πα-
τρικιοὶ τὰ χρυσόταβλα αὐτῶν χλανίδια, οἱ δὲ στρατηγοὶ τὰ
σαγία αὐτῶν, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες, Ed.L. 10a
15καθέζονται ἐν τῇ κλητωρίῳ ἡλλαγμένοι. (B.) Καὶ πάντων
καθεσθέντων τῶν προειρημένων ἀρχόντων ἐν τῇ κλητωρίῳ,
δηλοποιεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς πατρικίοις διὰ τοῦ τῆς τραπέζης, Ms. 118. B
ὡς ὅτι „ἐκβάλλετε τὰ χλανίδια ὑμῶν,” καὶ ἀναστάντες οἱ
πατρικιοὶ καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπερέυχονται τὸν βασιλέα, καὶ
20ἀπαλλάσσουν οἱ μὲν πατρικιοὶ τὰ χλανίδια αὐτῶν, οἱ δὲ
στρατηγοὶ τὰ σαγία αὐτῶν, ἀπολαμβάνουσι δὲ τὰς αὐτῶν
στολὰς ἐγγιστιάριοι βασιλικοὶ οἱ παριστάμενοι ἐν τῇ κάτω
τραπέζῃ, καὶ ἐπιδιδούσι αὐτὰ τοῖς ὑπουργοῖς αὐτῶν εἰς τὰ B

CAP. 61.

Observanda post finitas preces et vota in natali die Imperatoris.

Praefecti omnes postquam vestibus mutatis progressi sunt, pro-
cessio in Iustiniani triclinio subsistit, horaque appropinquante, con-
vivium paratur, mensa in Iustiniani triclinio reposita. Deinde egredi-
tur Imperator, dibetesio purpureo amictus, venerandae mensae suae
assidet, et ad convivium vocati magistri patricii ac reliqui senatores
intran. Omnes vero mutatoria, ut mos est, veste incedunt, patricii
tunicis auro praetextis, strategī sagis suis, protospatharii ac ceteri
ministri, pro sua quisque dignitate, vestes gestant et in convivio in
mutatoriis consistunt. (II.) Omnibus autem dictis proceribus assi-
dentibus, per mensae praefectum Imperator patriciis edicit, vestes suas
deponant, surgentesque patricii et strategī fausta Imperatori precantur,
mutantque patricii tunicas, strategī saga, quorum vestes Imperatoris
apparitores, in inferiori mensae adstantes, sumunt, et eorum famu-
lia in scydis stantibus tradunt. At cubiculo praefecti, mutata veste,

σπύλα. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἠλλαγμένοι ὄντες ἐκτελοῦσι διπλοῦν παραστάσιμον, εἰ τύχη ἐν κυριακῆς· οὐ γὰρ ἐνδέχεται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ γενέσθαι δέξιμον, καὶ διὰ τοῦτο ἀλλύσσει πᾶσα ἡ σύγκλητος.

ΚΕΦ. ξβʹ.

5

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παραμονῇ δεξίμου.

Ἐπιέρχονται τὰ δύο μέρη εἰς τὸ σίγμα, καὶ αἰτοῦνται, **Κλέγοντες** οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, διὰ 5 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγγοῦσται τῶν Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι.” οἱ κράται· „ὡς δοῦλοι πολυῶμεν παρακαλέσαι” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ ὁμοίως. οἱ κράται· „μετὰ φόβου δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότες” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γʹ ὁμοίως. οἱ κράται· „ἀνεξικάκως πα- 20 ρακληθῆτε, ὃ εὐεργέται.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γʹ. οἱ κράται·

2. κυριακῆ ed. Cf. R. ad h. l. 10. φθογγῆ ed. ubique praebet, ut supra. 21. ὡς εὐεργ. ed.

duplicem faciunt consessum, si dominica die contingit: non enim eo die susceptio solennis Imperatoris fit, et propterea omnis senatus mutatur.

CAP. 62.

Observanda pridie eius diei, quo Imperator in urbe excipiendus est.

Duae factiones sigma intrant, et precantur; dicunt cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multis*. Cantores: *Multa vobis tempora, trinitatis propugnaculum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum*; clamat et populus ter: *Multa vobis tempora*. Cantores: *Ut servi precari audemus*; clamat et populus eadem ter. Cantores: *Cum timore suspicimus Dominos*; clamat et populus

„εἰς τὴν δέησιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράτται· „τὴν αὐτοκρατορίαν σου αἰτούμεθα ἐ-
 ορτάσαι” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως. οἱ κράτται·
 „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης τῶν Ῥωμαίων” φθογγεῖ καὶ ὁ
 5 λαὸς ἐκ τρίτου „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶ-
 σον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρο-
 γεννήτοις.” (B.) Καὶ δειλῆς εἰσέρχονται τὰ μέρη τὰ δύο
 εἰς τὸ σίγμα μετὰ φατλία, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη φακλαρέυ,
 καὶ λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν χορεύοντες, ἤχ. βαρῆς· „χαίρετε Ed.L. 163
 10 δεσπότης τῶν Ῥωμαίων, χαίρετε, ὁ πόθος τῆς ὄλης οἴκουμέ-
 νης, χαίρετε, ἀνικτες ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, οὐς ἡ τριάς ἀνη-
 γόρευσε νικητὰς καὶ κόσμος εὐεργέτας.” καὶ μετὰ ταῦτα
 ἀνέρχονται εἰς τὰ βάρη, καὶ λέγουσιν ἀπελατικὸν ἤχ. πλ. Ms. 119. a
 δ· „χαίρει ὁ κόσμος ὑρῶν σε αὐτοκράτορα δεσπότην, καὶ
 15 ἡ πόλις σου τέρπεται, θεύστεπτε ὁ δεῖνα· ὠραῖζεται ἡ τά-
 ξις σε βλέπουσα ταξιάρχην, καὶ εὐτυχεῦσι τὰ σκῆπτρα σκη-
 πτουχόν σε κεκτημένα. κατακοσμεῖς γὰρ τὸν θρόνον τῆς πα-
 τρώας βασιλείας, σὺν τῇ ἀγούστῃ προπέμπων μαρμαρυγὰς
 εὐταξίας, ὄθεν εὐήμεροῦσα σου ἡ πολιτεία, τῆς σῆς αὐ- B
 20 τοκρατορίας ἐορτάζει τὴν ἡμέραν.” καὶ λέγουσιν οἱ κράτται
 τὰ ἄκτα· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων” καὶ ὁ
 λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον
 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύ-

similiter. Cantores: *Non iniuria invocamini benefici*; clamat et populus
 similiter tribus vicibus. Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Ve-*
netorum; clamat et populus ter. Cantores: *Maiestatem tuam festum*
hunc diem ut nobis celebrare permittat, precamur; clamat et populus
 similiter. Cantores: *Dominos Romanorum serva, Domine*; clamat
 et populus ter: *Domine serva*. Cantores: *Domine, serva Dominos*
cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis. (II.) *Vesperī duae fa-*
ctiones, sigma cum facibus intrantes iaculariam, (ita enim dicitur,)
celebrant, et saltantes, apelaticum toni gravis cantant: Salvete Do-
mini Romanorum, salvete deliciae universi orbis, salvete reges N.
N., quos trinitas victores et benefactores constituit. Posthac ascen-
dunt in gradus, et dicunt apelaticum toni gravis IV: Gaudet orbis,
te Imperatorem Dominumque conspiciens, tuaque urbs laetatur. A
Deo coronate N., laetatur ordo, principem te ordinis conspiciens,
et beata sunt sceptrā, te sceptrigerum nacta. Ornas enim solium
paternae maiestatis, una cum Augusta pulchri ordinis radios emit-
tens, quare fortunata per te civitas imperii tui diem ut festum agit.
 Cantores acclamant: *Domine, serva Dominos Romanorum*; populus
 ter: *Domine, serva*. Cantores: *Domine, serva a te coronator*; clamat

ριε, σῶσον." οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης ἀνὰ ταῖς ἀνγούσταις καὶ τοὺς πορφυρογεννήτους."

ΚΕΦ. ξγ'.

С "Ὅσα δεῖ φυλάττειν τῇ ἐπαύριον εἰς τὸ δεξιμόν.

Πρὸ τοῦ ἀνέναι τοὺς δεσπότης ἐπὶ τοῦ σέντζου λέ-5
γουσιν οἱ κράται· „ἀνάτειλον ἡ ἔνθεος βασιλεία" φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἀνάτειλον" καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων.
καὶ ὅτε ἀνέλθωσιν οἱ δεσπότης ἐπὶ τοῦ σέντζου, κατασφρα-
γίζουσι πρῶτον, καὶ λέγει ὁ λαὸς „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος" οἱ
κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολ-10
λά." καὶ εἰθ' οὕτως λέγουσι τὰ ἄκτα οἱ κράται· „δόξα ἐν
ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου ὁμοί-
ως. οἱ κράται· „ἐν ἀνθρώποις Χριστιανῶν εὐδοκία." φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται· „ὅτι ἠλέη-
σεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ" φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως¹⁵
D ἐκ γ'. οἱ κράται· „δόξα Θεῷ τῇ δεσπότῃ πάντων" φθογ-
γεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολ-
λά." τριλέξιον α', ἡχ. δ'· „ὁ Θεὸς ὁ δεσπότης ἀοράτων καὶ
δρωμένων ἀξιώσει ὑμᾶς, δεσπότης, ἐκατὸν ἐν εἰρήνῃ χρόνους
βασιλεύειν Ῥωμαίων, καὶ τὴν παροῦσαν ἡμέραν τῆς αὐτο-20
κρατορίας ἐορτάζειν." (B.) Ἄκτον α'· λέγουσιν οἱ κράται·
„πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔνθεος βασιλεία" φθογγεῖ καὶ ὁ λα-
4. δεῖ deest in cod. 18. τριλέξιν cod.

et populus ter: *Domine, serva*. Cantores: *Domine, serva Imperatores cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis!*

CAP. 63.

Observanda mane eius diei, quo in urbe excipiendus est Imperator.

Antequam Domini in thronum ascenderunt, cantores dicunt: *Oriatur divina maiestas*; clamat et populus ter: *Oriatur*, et cetera acclamationis. Postquam consederunt in solio, primum cruce signant, dicente populo: *Sanctus, sanctus, sanctus*. Porro cantores: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax*; populus similiter. Cantores: *Inter homines Christianos beneplacitum*; clamat et populus eadem ter. Cantores: *Quod populi sui Deus misertus est*; similiter clamat et populus ter. Cantores: *Gloria Deo omnium domino*; populus eadem ter. Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Trilexium I. toni IV: *Deus, dominus invisibilium et visibilium, vos centum annos in pace Romanis imperare sinat, praesentemque diem vestri imperii ut festum celebrare!* (II.) Acclamatio I; dicunt caq-

ὅς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” καὶ τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων. τρι-
 λέξιον β' „ἀσύγκριτοι στρατιῶται, οἰκουμένης οἱ πρόμαχοι,
 στεφηφόροι, οἱ ἐκ Θεοῦ ὑψωθέντες ἐπὶ θρόνου τῆς βασιλεί- Ed.L. 164
 ας, διεσκορπίσατε ἔθνη ὑπλοῖς ἐνθέοις τῆς εὐσεβείας· ἀλλ'
 5ὁ Θεὸς ὁ στέφας ὑμᾶς καὶ πάντων κτίστης ἐπὶ πλεον
 νάσει ὑμῶν τὰς ἡμέρας.” ἄκτον β' λέγουσιν οἱ κράτται „ὁ
 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ
 τὰ ἔτη ὡς τὰ αἰσία ἅπαντα εἰς τὰ πέριτα ἐκφωνεῖσθαι. εὐ- Ms. 119. b
 φημήσωμεν Βένετοι κατὰ χρέως· εὐσεβεῖς, πολλοὶ ὑμῖν χρό-
 10νοι· νικηταί, πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι· ἐκλογή τῆς τριάδος, πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι.” τριλέξιον γ' „παρὰ Θεοῦ φιλανθρωποῦ ὑμεῖς
 ἐστέφθητε, ἀγούσται, νοητῶ δὲ ἐλαίῳ ἐπευλογήθητε οὐρανό-
 θεν εἰς χαρμοσύνην τοῦ λαοῦ ὑμῶν, θεοπρόβλητοι ἀγούσται,
 καὶ εἰς κατάπτωσιν πάντων ἐναντίων.” ἄκτον γ' λέγουσιν
 15οὶ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα· αὐ- B
 γούσται τῶν Ῥωμαίων· φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ
 ὑμῖν χρόνοι.” οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ·” ὁ λαὸς
 „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ·” καὶ αὐλεῖ τὸ ὄργανον· καὶ λέγου-
 σιν „ἄγιαχας·” καὶ ὅτε πληρώσῃ, λέγουσιν οἱ κράτται φω-
 20νήν ἤχ. π. δ' „τὸ ἰχάδιον ἄγια·” καὶ ὁ λαὸς· „ἀνδρίζεται
 ἡ πόλις ἡ τῶν Ῥωμαίων, δεξαμένη ἐκ τοῦ ἰδίου θρήμματος
 τὴν σωτηρίαν· καὶ δοξάζεται τὸ σκηπτρον τῆς ἐξουσίας· ἅ
 πανάγια, ὅτι ἐπεσεκέματο αὐτῶ ἀνατολὴ ἐξ ὕψους διὰ σου, ὁ
 δεῖνα ἄναξ, τοῦ ἀγαπήσαντος δικαιοσύνην καὶ χρισθέντος ἐν

3. στεφηφόροι ἐκ Θεοῦ, ὑψ. ed. 22. ἀναγία cod. pro ἀ παν.

tores: *Longa vobis tempora maiestas divina; populus ter: Longa vobis tempora et cetera acclamationis. Trilexium II: Incomparabiles milites, defensores ac tutores universi, coronati a Deo, exaltati in throno maiestatis, subigite gentes divinis armis pietatis. Sed Deus, qui vos coronavit, creator omnium, dies vestros magis magisque augeat. Acclamatio II; dicunt cantores: N. N. magnis Imperatoribus et Augustis multos annos, ut felicia omnia in terminis imperii nuntientur. Acclamenus Veneti ex debito. Longa vobis, o pii, tempora! victores, longa vobis tempora! electi a trinitate, longa vobis tempora!* Trilexium III: *A Deo, hominum amico, coronatae estis, Augustae, et sapientiae oleo ad laetitiam populi vestri coelitus perunctae, a Deo promotae Augustae, et in exitium omnium inimicorum. Acclamatio III; cantores: Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum; clamat et populus ter: Longa vobis tempora. Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos; et sonante organo, dicunt: Sancte; quo finito, cantores tono obliquo IV una cum populo cantant: Sancta. Confirmatur urbs Romanorum a proprio alumno asludem nacta, et exaltatur sceptum*

ἐλαίῳ ἀγίῳ παρὰ Κυρίου, ἐβραβεύθη εἰρήνη τῇ πολιτείᾳ τῆ
 C ῥυσαμένῳ ἐξ ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους. (Γ.) Ἀπελατικὸν
 ἀπὸ φωνῆς ἤχ. π. δ'. „χαίρει ὁ κόσμος ὄρων σε αὐτοκρά-
 τορα δεσπότην, καὶ ἡ πόλις σου τέρπεται, θεόστεπτε ὁ δεῖ-
 να· ὠρᾷζεται ἡ τάξις, σε βλέπουσα ταξιάρχην, καὶ ἐντυ-
 χουσι τὰ σκῆπτρα, σκηπτοῦχόν σε κεκτημένα. κατακοσμεῖς
 γὰρ τὸν θρόνον τῆς πατρῴας βασιλείας σὺν τῇ ἀυγούστῃ,
 προπέμπων μαρμαρυγὰς εὐταξίας, ὄθεν εὐήμερουσα διὰ σου
 ἡ πολιτεία τῆς σῆς αὐτοκρατορίας ἐορτάζει τὴν ἡμέραν.” καὶ
 D ἀπὸ τούτου λέγουσιν οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δε-10
 σπότης Ῥωμαίων”. ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κρά-
 κται· „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” ὁ λαὸς ἐκ
 γ' „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δε-
 σπότης σὺν ταῖς ἀυγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον.” (Δ.) Καὶ ἀπὸ τούτων δέχον-15
 ται οἱ Πράσινοι, καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τοὺς Πρασίνους λέ-
 γουσιν οἱ κράται τῶν δύο μερῶν ἔσ' „τοῦτο τὸ βασιλεῖον,
 Κύριε, στερέωσον” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράται· „πνεῦ-
 Ed. L. 165 μα τὸ πανάγιον, τὰς ἀυγούστας σκέπασον.” ὁ λαὸς ὁμοίως
 Ms. 120. a ἐκ γ'. οἱ κράται· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, φύλαττε τὰ πορ-20
 φυρογέννητα” ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράται· „Κύριε, ζώην
 αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ ἀ-
 νισταμένων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ σέντζου, λέγει ὁ κράκτης

1. διὰ τοῦ ῥυσαμένου ed. 20. Θεοῦ, ἡμῶν⁸ ed.

potentiae: o sanctissima! quod ipsam oriens ex alto invisit per te, N. Imperator, qui amavisti iustitiam et unctus es oleo sancto a Domino! civitati pax per eum, qui captivos ab inimicis liberavit, donata est. (III.) Apelaticum toni obl. IV: Gaudet orbis, intuens te Imperatorem Dominumque, laetatur urbs tua, a Deo coronate N., exsultat ordo, te ordinis institutorem videns, felicia sceptra sunt, te sceptrigerum nacta. Ornas enim thronum paternae maiestatis cum Augusta, emittens splendorem boni ordinis, quare per te exhilarata res publica imperii tui diem celebrat. Postea cantores dicunt: Domine, serva Dominos Romanorum; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva a te coronatos; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva Dominos cum Augustis coniugibus et porphyrogenitis; populus ter. Cantores: Domine, serva. (IV.) Deinde Prasini excipiunt, qui postquam finierunt, cantores duarum factionum simul dicunt: Hoc imperium, Domine, confirma; eadem populus ter. Cantores: Spiritus sanctissime, Augustas tuere; populus similiter. Cantores: Mater Dei nostri, serva porphyrogenitos; populus similiter. Cantores: Domine, vitam eorum per nostram vitam; eadem populus ter. Surgentibus Dominis a solio, dicit cantor: Nana; et incipiunt duae factiones:

φθογγῇ· „νανά.” και ἄρχονται λέγειν τὰ δύο μέρη· „πε-
 ρισώσει ὁ Θεὸς τοὺς δέσποτας” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου.
 οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς
 5 πολλὰ,” και σιωπῶσι τὰ δύο μέρη, και προκύπτει διὰ τῶν
 5 χαλκῶν καγκέλλων ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου ὁ τοῦ κουβουκλείου
 φωνοβόλος, κατέχων τὸν τόμον, και λέγει τὰ ἐκεῖ ἐγγεγραμ-
 μένα, ἄπερ εἰσὶ ταῦτα „ὁ παντοδύναμος και πολυέλεος ἡμῶν Β
 Θεὸς ὁ στέψας τὴν ὑμετέραν γαλήνην διὰ πρεσβειῶν τῆς
 10 παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς ἀξιώσει ἡμᾶς ἅμα τοῖς φιλοχρί-
 10 σοιτοῖς ὑμῖν, ἐπὶ πολλοὺς χρόνους εἰρηνικῶς τὰς αἰσίας ταύ-
 τας ἡμέρας ἐπιτελεῖν.” (B.) Και εἰθ' οὕτως ἐκτείνει ὁ αὐ-
 τὸς φωνοβόλος τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, τοῖς ἑαυτοῦ δακτύ-
 λους ἀκτινοειδῶς διαστελλων, και πάλιν βότρυδὸν ἐπισυστέλ-
 λων. και λέγουσι τὰ δύο μέρη ἔσ· οἱ κράτται· „νανά.”
 15 και ὁ λαὸς· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τῆς φωνῆς ἡμῶν.” οἱ κρά-
 τται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.”
 οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος” C
 και ὁ λαὸς „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” και τὰ ἐξῆς τῶν ἄκτων. εἰ-
 δέναι δὲ δεῖ, ὅτι κατὰ τὸν τύπον και τὴν τάξιν τῆς ἐπίτελου-
 20 μένης ἀκολουθίας τῆ παραμονῆ τοῦ δεξίμου, ὁμοίως και δει-
 λης ἐν τῇ φακλαρέα, και πάλιν ἐπὶ τῇ αὐριον εἰς αὐτὸ τὸ
 δεξίμον ἐπιτελοῦνται πάντα τὰ δεξιμα, πλὴν οἱ ἀπελατικοὶ
 και τὰ τριλέξια και τὰ τετράλεκτα ὀφείλωσι λέγεσθαι, περι

1. Pro *νανά*, de qua voce cf. Reisk. ad h. l., ed. *παναγια*. 6.
 νόμον ed. 8. *διαπρεσβειῶν* ed. 14. *πανα* ed.

Conseruet Deus Dominos; eadem populus ter. Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*; silentque duae factiones, et prospicit per aencos cancellos ante thronum cubiculi praecentor, schedamque tenens, ibi inscripta legit in hunc modum: *Omnipotens et misericors Deus, qui serenitatem vestram coronavit, per intercessionem beatae Virginis sinat nos simul cum vobis Christi amantibus has dies tranquille et feliciter transigere.* (V.) Postea praecentor ille dextram manum extendit, digitis instar radiorum porrectis ac rursus in uvae formam compositis, et dicunt una duae factiones: cantores: *Nana*; populus: *Exaudiet Deus vocem nostram*. Cantores: *Multos, multos, multos*; populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Multa vobis tempora, trinitatis propugnaculum*; populus: *Multa vobis tempora* et reliqua acclamationis. Sciendum vero est, secundum formam et ordinem peracti in vigilia susceptionis officii, ut et vesperi in facularia, ac denuo sequenti die in ipsa susceptione omnia, quae ad illum ritum spectant, peragi, praeter quod qua ratione et argumento apelatici, trilexia et tetralcxia fiant, dici debeat:

οἷας ἐποθέσεως ἐστὶ τὸ δέξιμον, ἐν μὲν τῇ αὐτοκρατορίᾳ τὰ τῆς αὐτοκρατορίας, ἐν δὲ τῷ χρυσῷ ἵπποδρομίῳ τὰ τοῦ πάσχα, ἐν δὲ τῇ λαχανικῷ τὰ τοῦ γενεθλίου, ἐν δὲ τῇ πεντηκοστῇ τὰ τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἀπλῶς περὶ οἷας ὑποθέσεως ἐστὶ τὸ δέξιμον, ὀφείλουσι λέγεσθαι οἱ τε ἀπελατικοὶ καὶ τὰς Δτριλέξια καὶ τὰ τετραλέκτα.

ΚΕΦ. ξδ'.

Ἵσα δεὶ παραφυλάττειν εἰς τὸ δέξιμον τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίου δευτέρῃ ἡμέρῃ μετὰ τὸ ἀντίπασχα.

Ms. 120. b Ed.L. 166 *Λίδεται τὸ πέρατον ἀπὸ κελύσεως διὰ τοῦ πραιποσίτου 10 τῇ κυριακῇ ἑσπέρας, ἥνικα ὑποστρέψει ὁ βασιλεὺς τῆς τοῦ ἁγίου Μωκίου προελεύσεως, καὶ ἐκτελοῦσι τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ τὰ δύο μέρη, ἕκαστον ἐν τῇ ἰδίᾳ φιάλῃ, τὴν αὐτοῦ φακλαρέαν, ὡς εἴδισται αὐτοῖς ἐν ἐκάστη τοῦτο τελείν. τῇ δὲ ἐπιούσῃ, ἦγουν τῇ δευτέρῃ, προέρχονται ἅπαντες ἠλλαγμένοι 15 πὸ λευκῶν χλανιδίων, οἱ μὲν πατρίκιοι διὰ χρυσοτάβλων χλανιδίων, οἱ δὲ λοιποὶ, ἕκαστος κατὰ τὴν αὐτοῦ τάξιν. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθὼν δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι οἱ δῆμαρχοὶ ἤνεγκαν τὰ λιβελλάρια αὐτῶν καὶ ἴστανται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ ἅπαντες αὐτῶν, οἱ δὲ πραιποσίτοι 20 εἰσελθόντες ἐν τῷ τριπέτωνι, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, μετὰ τῶν*

1. ἐπὶ τὸ δέξ. ed. 10. περάτον R., πέρατον cod. 20. ἅπαντες αὐτῶν. R. aliquid deesse, aut αἰτούντες legend. censet.

scilicet in imperii suscepti memoria, quae ad eam pertinent eique conveniunt; in aureo hippodromo, quae paschati; in lachanico, quae natali; in pentecoste, quae pentecoste, uno verbo, cuius rei causa susceptio Imperatoris instituitur, quae ipsi congruunt, apeltici, trilexia, tetrallexia debent recitari.

CAP. 64.

Observanda, si Imperator in aureo hippodromo postridie anti-paschae excipiendus est.

Paratum a mandato per praepositum die dominica vesperi, quando Imperator a processione S. Mocii revertitur, datur, eoque die duae factiones, unaquaeque in propria phiala, faculariam suam, quam singulae agere solent, celebrant. Sequenti vero seu secunda die omnes albis tunicis induti, patricii quidem tunicis auro praetextis, ceteri vero pro sua quisque dignitate procedunt. Cerimoniarum autem venit, praeposito, quod tribuni suos libellos attulerint, nuntiaturus, omnesque in Iustiniani triclinio adsunt, praepositi etiam tripetonem, ut supra dictum est, cum omnibus cubiculariis.

κουβουκλείου ἀπάντων, βασταζόντων τῶν ὀστιαρίων τὰ αὐ-
 τῶν βεργία. καὶ δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν πάντων ἐξέρχον- B
 ται ἐκ τοῦ τριπέτωνος, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ λαυσιακοῦ,
 εἰσέρχονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. καὶ οἱ μὲν τοῦ
 5κουβουκλείου ἅπαντες καὶ ὁ τῆς καταστάσεως καὶ σιλεντιά-
 ριοι ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἔνθεν κἀκεῖσε κατὰ τὰς
 αὐτῶν τάξεις· οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἴστανται ἐν τῇ μέσῃ αὐ-
 τῶν πρὸς τῇ κεφαλῇ. (B.) Καὶ ἐλθόντες οἱ δῆμαρχοι πλη-
 σίον τῶν σιλεντιαρίων, προσκυνοῦσι τοῖς πραιποσίτοις, εἶτα
 10διελθόντες μέσον τῶν τοῦ κουβουκλείου, ἐπιδιδουσι τὰ λι-
 βελλάρια τοῖς πραιποσίτοις, αὐτοὶ δὲ δεξάμενοι αὐτὰ ἀντιδι-
 δουσι ἀπὸ κελύσεως τὸ πέρατον, καὶ εἰδ' οὕτως ὑποστρέ- C
 ψαντες ἀπὸ τῶν ἀκείσε οἱ πραιπόσιτοι, δηριγευόμενοι ὑπὸ
 τῶν προειρημένων, εἰσέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ ἐν τῷ
 15τριπέτωνι· ὁμοίως καὶ οἱ δῆμαρχοι κατέρχονται, ἕκαστος
 αὐτῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ φιάλῃ, προεντρεπίζοντες τὰ τοῦ δεξιμον·
 ἡνίκα δὲ εὐτρεπισθῶσι τὰ μέρη, ἐξέλθωσι δὲ καὶ τὰ σκενὴ,
 καὶ ἀπλῶς ἅπαντες οἱ καθυπουργοῦντες ἐν τῷ δεξιμῳ, εἰ τυ-
 χωσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, καὶ ἴστανται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ,
 20καὶ τότε εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δηλοῖ τῷ πραι-
 ποσίτῳ, ὡς ὅτι ἅπαντα ἔτοιμά ἐστιν. (Γ.) Ὁ δὲ βασιλεὺς
 εἰσελθὼν ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καμάρα καὶ στεφθεῖς, D
 διέρχεται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ὕπισθεν δὲ τοῦ βασιλέως εὐνοῦ-

2. δηριγευόμενοι eoni. Leich.
 3. ἀτάω cod., τῷ περάτῳ ed.

12. τὸ πέρατον R., τὸ πε-
 19. καὶ ante ἴστανται om. ed.

riis ac ostiariis virgas suas portantibus ingrediuntur. Ab his omni-
 bus stipati ex tripetone procedunt, perque lausiaticum transeunt,
 Iustiniani triclinium intrant. In hoc cubicularii omnes, cerimonia-
 rius et silentiarii ab utraque parte secundum suam dignitatem, prae-
 positi in capite medii inter ipsos stant. (II.) Tribuni silentiariis
 appropinquant, inclinato capite praepositos salutant, postea me-
 dium cubiculum transeunt, libellos ipsis tradunt, qui eos sumunt,
 paratoque a mandato reddunt, postea inde reversi praepositi, dictis
 comitantibus, per lausiaticum tripetonem intrant: sic et tribuni ab-
 eunt, in sua quisque phiala omnia deximo seu exceptioni Imper-
 ratoris necessaria parant. Quando factiones ordinatae, vasa pro-
 gressa sunt, et verbo omnes, quorum ministerio in deximo opus
 est, processerunt, apocrisiarii autem, si qui adsint, infra stant in
 phiala, tunc intrat cerimoniarius, praeposito, parata esse omnia,
 nuntiaturus. (III.) Imperator autem S. Theodori cameram ingressus
 et corona redimitus, per chrysotriclinium, a praefectis cubiculo sti-
 patus, post eum eunuchi protospatharii tunicas, sabana et spatho-

Ms. 121. **α**χοι πρωτοσπαθάριοι, φοροῦντες τὰ τε στιχάρια αὐτῶν καὶ σαβάνια, βαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, καὶ ἐξεληθόντες ἐν τῷ τριπέτωνι, ἴστανται ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἐξαγωγῆς πύλης ἀπὸ τοῦ τριπέτωνος ἐν τῷ λαυσιακῷ, οἱ δὲ πατρικιοὶ καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἔνθεν κάκεισε ἐν τῷ λαυσιακῷ μέχρις τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. ἔμπροσθεν δὲ τῆς αὐτῆς πύλης τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἴστανται ὁ τῆς καταστάσεως,

Ed.L. 167 καὶ πεσόντων τῶν προειρημένων πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ τῆς καταστάσεως ἀπὸ κελεύσεως, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρι-10 κίων τε καὶ στρατηγῶν, ἐξέρχεται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίην τῆς προελεύσεως. καὶ σπάντων ἀπάντων ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίην ἔνθεν κάκεισε τῶν προειρημένων πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου, ἴστανται ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρώτῳ ὀμφαλίῳ. ἐλθόντες δὲ ἅπαντες οἱ προελεγμένοι προσκυνουσί, 15 καὶ ἀναστάντες, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ σιλεντιαρίῳ τῷ ἐστῶτι ἐν τῷ κατωτέρῳ μέρει τῆς αὐτῆς δοχῆς ἀπὸ κελεύσεως, κάκεινος λέγει „κελεύσατε“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸν Β βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ (Δ.) Καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν πάντων ἅμα σπαθαροκαν-20 διδάτων, φοροῦντων μανιάνια καὶ σπαθία, βασταζόντων καὶ σκοντάρια καὶ διστράλια, διέρχεται, καὶ μελλόντων αὐτῶν ἐξέρχεσθαι τὴν ἐξάγουσαν ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ πρὸς τὸ ἡλιακὸν πύλην, εὐθέως ἐφαπλοῖ τὸ παρακμπτικὸν ἔμπροσθεν

2. σαβάνια βαστάζοντες, καὶ ed. 12. ἡ προέλευσις ed.

baculos ferentes, prodeunt, egressique in tripetonem, prope portam a tripetone ad lausiacum ducentem, patricii vero et pro-inciarum praefecti ab utroque latere in lausiacum usque ad portam in triclinium Iustiniani ducentem consistunt. Ad portam hanc etiam cerimoniarus adest, et dictis patriciis et strategis procidentibus, praepositus cerimoniaro a mandato signum dat, inque comitatu praefectorum cubiculi, patriciorum et ducum ex processione in Iustiniani triclinium ingreditur. In utroque huius triclinii latere dictis patriciis et praefectis omnibus cum toto senatu congregatis, Imperator stat in primo umbilico. Venientes autem dicti omnes adorant, et postquam surrexere, signum praepositus silentiario in inferiore parte eorum stanti a mandato dat, isque dicit: *Iubete*; ipsi Imperatori acclamant: *In multa bonaque tempora*. (IV.) His omnibus comitantibus, una cum spatharocandidatis, torques et gladios, scutaria et dextralia gestantibus, abit, et dum ipsi ex porta Iustinianici triclinii, quae ad solarium fert, egressuri sunt, statim velum ante solium super pectorali cancellorum cubicularum praecentor tollit: cerimoniarus autem, apprehensa extrema Imperatoris tunica, rho-

τοῦ σέντζου ἐπάνω τοῦ στηθίου τοῦ καγκέλλου παρὰ τὸν
 ριος ὁ φωνοβόλος· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως λαβὼν τὴν
 τῆς τοῦ βασιλέως χλανίδος, ποιεῖ τὸ ῥωσθέλιον, καὶ καλεῖται
 σι τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνεβθὼν ἵσταται ἐμπροσθεν
 5 τοῦ σέντζου, καὶ σφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ πᾶσι
 τοῦ λαοῦ ἀναφωνήσαντος „ἅγιος,” καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου
 αὐτοῦ. οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἵστανται ἔνθεν κά-
 κεισε, εἰθ' οὕτως ἵστανται πατρίκιιοι ὁμοίως ἔνθεν κάκεισε
 ἅμα τοῖς δομεστίκοις καὶ τῆς συγκλήτου πλησίον τῶν παρα-
 10 κυπτικῶν τοῦ καγκέλλου, μὴ ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐτοῖς, ἀλλ'
 ἵστανται ὄρθιοι, καὶ μετὰ τὸ ἀνακράξαι τὸν δῆμον τὸ „ἅγι- Ms. 121. b
 ος”, ἀνλούντος καὶ τοῦ ὄργανου ἐν τῇ φιάλῃ, λαμβάνει νεῦμα
 ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει διὰ τῆς χειρὸς
 ἐκ τρίτου, καὶ λῆγει τὸ ὄργανον. καὶ εἰθ' οὕτως ἄρχονται
 15 οἱ τοῦ μέρους ἐκτελεῖν τὰ συνήθη ἅπαντα, εὐφημήσαντος δὲ
 τοῦ δῆμον καὶ ἐκφωνήσαντος, ἀνλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύ-
 σαντος αὐτοῦ, ἄρχεται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν. καὶ ἤνικα
 ἄρξῃται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κε- D
 λεύσεως τῷ τῆς καταστάσεως, ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἀπελ-
 20 ῶν νεύει τοῖς μεγάλοις δομεστίκοις τῶν ταγματῶν κατὰ συν-
 ῆθειαν, καὶ κατέρχονται κάτω ἐν τῇ φιάλῃ, καὶ ἵστανται ἐν
 τῇ αὐτῶν τάξει. καὶ πληρουμένου τοῦ ἀπελατικοῦ, ἀνλεῖ τὸ
 ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους, ὡς
 εἰδισται αὐτοῖς, τὰ τετράλεκτα, καὶ ἀπολογουσι· λέγουσι δὲ
 25 καὶ ἀγουστιακά, καὶ τελεσθέντων τούτων, ἄρχονται τῷ φω-

stheliūm facit, idque Imperatori tradit, qui ascendens ante thro-
 num stat, terque populum signat, quo acclamante: Sanctus, in
 throno suo residet. Cubiculo vero praefecti ab utroque latere, pa-
 tricii similiter eum domesticis et senatu prope cancellorum fenestras
 stant, non autem ipsis innituntur, sed recti stant, et postquam po-
 pulus, organo in phiala sonante, exclamavit: Sanctus etc., nutum
 praepositi ab Imperatore accipit, et ter manu signum dat, silente
 organo. Postea factio consueta omnia peragere incipit, interque
 fastas preclationes et acclamationes populi organum sonat, quo si-
 lentius orditur. Tunc praepositus a mandato
 us, magnis domesticis cohortium pro
 phialam, in suo ordine adstant. Ape-
 que cessante, factionarij, ut eorum
 acclamant: posterea augustalia di-
 incipiunt. Quo facto, signum certi-
 o accipit, datque consularibus: ipsi
 iam latentes, hinc et illinc in su-

2
 m
 si-
 tus

νήν. ἤνικα δὲ ἄρξονται τὴν φωνήν, λαμβάνει νεῦμα ὁ τῆς καταστάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νεύει Ed.L. 168 τοῖς ὑπατικοῖς, οἱ δὲ ἀπέρχονται καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ, καὶ ἴστανται ἐν τῇ αὐτῶν τάξει ἔνθεν κάκεῖθεν, καὶ τῆς φωνῆς τελεσθείσης, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, 5 καὶ εὐθέως πάλιν ἀνλεῖ τὸ ὄργανον. καὶ ἴσταται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἴστανται εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἠλλαγμένοι· οἱ δὲ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, πατρικιοὶ τε καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἔνθεν κάκεῖθεν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ 10 πλαγίας ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. (E.) Καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει κουβικουλαρίῳ τῷ φωνοβόλῳ, κάκεῖνος παρακύψας νεύει ἐκ τρίτου τῷ λαῷ, καὶ παύει τὸ ὄργανον καὶ σὺν αὐτῷ οἱ τοῦ μέρους, καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ φωνοβόλος λέγειν· „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” 15 καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ τελέσαντος αὐτοῦ, ἄρχονται τὰς συνήθεις αἰτήσεις αἰτεῖσθαι, καὶ ἐκύστης αἰτήσεως τελεσθείσης, νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ φωνοβόλῳ, κάκεῖνος συντίθεται πρὸς τῆς χειρὸς ἐκ γ' καθ' ἑκάστην, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. καὶ πάντων τελεσθέντων, διέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν 20 Ms. 122. a ἄρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, ἡ δὲ σύγκλητος ἅμα σπαθαροκανδιδάτων καὶ σπαθαρίων ἴστανται ἔνθεν κάκεῖτος, ὡσαύτως καὶ τὸ ἄρμα ἴστανται ἐξ ἄριστερᾶς τῆς ἑξαγωγῆς πύλης ἀπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐν τῷ λουσιακῷ, ἐν ᾗ καὶ τὸ σκάμνον ἴστα- 25

7. Verba: ὀπίσω — πρωτοσπαθάριοι R. add. Vid. p. 170. B.

ordine stant, peractoque cantu, surgit Imperator, et statim organum sonat. Imperator prope thronum, eius ministri, qui mutasse vestes solent, praefecti cubiculo, patricii et strategi coram Imperatore usque ad portam, quae a latere in Iustiniani triclinium ducit, utrinque adstant. (V.) Admonitus ab Imperatore praepositus, cubiculario praecentori signum dat, is prospiciens ter signum populo dat: organo, cumque ipso duabus factionibus silentibus, statim praecentor incipit: *Omnipotens et misericors Deus*, et postquam desiit, consuetae petitiones dicere incipiunt, quibus singulis finitis, praeposito signum praecentori dante, is ter post singulas preces manu signo dato, ipsis annuit, ut supra dictum est. Peractis omnibus, Imperator a praefectis cubiculo, patriciis et ducibus stipatus, per Iustinianum triclinium discedit, senatus autem cum spatharocandidatis, spathariisque hinc et illinc adstant, milites quoque ad sinistram portae et Iustiniani triclinio in lausiacum ducentis stant, ubi scamnum europalatae est. Imperatori, per medium senatum, ut diximus, digredienti, omnes longa ac felicia tempora apprecantur, quo facto, a

ται τοῦ κουροκαλάτου. διερχόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς προ-
 εἴρηται, μέσον τῆς συγκλήτου, οὗτοι ἅπαντες ὑπέρευχονται
 „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ δηριγενόμενος ὁ
 βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ
 5 τοῦ τριπέτωνος, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ εἰσ-
 ελθὼν ἐνδὸν τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρα τοῦ ἀγίου Θεοδώρου,
 λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ βα-
 σιλέως, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσελθόντες οἱ βεστῆτῆρες ἀπὸ κελυ-
 10 σσεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα τοῦ βασιλέως καὶ ἐξέρχονται.
 ὁ δὲ βασιλεὺς καθίεται, μέχρις ἂν ἡ παρασκευὴ ἅπασα τοῦ
 δεξίμου ὁμοιοτρόπως τῆς φιᾶλης τῶν Πρασινῶν μετέλθῃ ἐν
 τῇ φιᾶλῃ τῶν Βενέτων, τουτέστι τὰ τε σκεύη καὶ τὸ πολί-
 15 τευμα, εἰ τύχωσιν, ὡς προεἴρηται, καὶ πρέσβεις ἐθνῶν. καὶ
 εἰθ' οὕτως μετὰ τὸ πάντα εὐτρεπισθῆναι πούς μέλλοντας
 1 κεραινοποιεῖν ἐν τῷ δεξιμῷ φιᾶλης τῶν Βενέτων, εἰσέρχεται
 ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὅς ὅτι ἐτοίμα
 ἔστι πάντα, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ, ἃ παρὰ τοῦ
 τῆς καταστάσεως ἐδιδάχθη, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ τῆς κατα-
 20 στάσεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελυσεως, δίδωσι μετα-
 20 στάσιμον ἐν τῷ λαυσιακῷ. (ς.) Καὶ διέρχονται οἱ τε πα- Ed. L. 189
 τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῶν συγκλητικῶν καὶ ὑπατικῶν
 τῆς Θερμάστρας, καὶ ἀνελθόντες τὰ γραδῆλια, εἰσέρχονται
 διὰ τῆς διαιταρικήου πύλης, ἐλθόντες δὲ διὰ τῆς καμάρας
 ἔμπροσθεν τοῦ πανθέου, ἐξέρχονται διὰ τοῦ μονοθύρου ἐν
 25 τῷ ἡλιακῷ, καὶ πάντες οἱ προειρημένοι ἐν τῷ ἡλιακῷ ἴσταν-

9. διὰ τοῦ βασιλ. ed. 12. καὶ τῆς θερμ. cod.

tubiculo praefectis stipatus, per tripetonem ad aureum triclinium
 transiit, velumque in camera S. Theodori ingreditur, ubi praepositus
 coronam ab eius capite tollit, vestitores quoque a mandato ingressi
 tunicam eius amittunt, et abeunt. Imperator sedet, usque dum omnis
 apparatus deximi eodem modo, quo in phialam Prasinorum, in phia-
 lam Venetorum translatus est, vasa nempe, senatus et legati gentium
 exterrant, si qui, ut diximus, adsint. Sic omnibus, quorum mini-
 stero in deximo phialae Venetorum opus est, ordinatis, ceremoni-
 arius intrat, parataque omnia esse, praeposito, praepositus Impera-
 tori, a cerimoniaro accepit, nuntiat, et postquam huic praeposi-
 tus a mandato signum dedit, solennem Imperatoris in lausiaco con-
 sessum ordinat. (VI.) Patricii et strategi cum senatoribus et consu-
 lantibus per caminum digressi, per scalam adscendunt, ac portam coe-
 naculi, inde per cameram coram pantheo perque ianuam solarium
 ingrediuntur, et in utroque eius latere a porta aurei triclinii ad dic-
 tum solatium ducente usque ad camelancium, ubi thronus positus

ται ἔνθεν ἀκεῖσε ἀπὸ τῆς ἐξαγούσης πύλης τοῦ χρυσοτρι-
κλίνου, ἐν τῷ προειρημένῳ ἡλιακῷ μέχρι τοῦ καμελαυκίου,
ἐν ᾧ καὶ τὸ σέντζον ἴσταται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἔμ-
προσθεν τοῦ εἰρημένου βήλου, περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐ-
τοῦ διὰ τῶν βεστητόρων, καὶ τῶν βεστητόρων ἐξελεύσωνται,⁵
Ms. 122. b στέφει ὁ πραιπόσιτος τὸν βασιλέα, καὶ δριγευόμενος ὁ βα-
B σιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἀπέρχεται μέ-
χρι τῆς καμάρας τῆς οὔσης πρὸς ἀνατολὰς τοῦ χρυσοτρικλί-
νου, ἐστῶτων ἔνθεν ἀκεῖσε ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου· αἱ
δὲ λοιπαὶ πύλαι τοῦ χρυσοτρικλίνου αἱ ἐξάγουσαι πρὸς τὸ ἰο
ἡλιακὸν εἰσι κεκλεισμέναι. καὶ ἴστανται δύο κουβικουλάριοι,
εἷς ἐκ δεξιῶν, ὁ δὲ ἕτερος ἐξ ἀριστερῶς, κατέχοντες ἀνὰ μίαν
πύλην, λαβόντες δὲ νεῦμα οἱ αὐτοὶ κουβικουλάριοι ἐξανοί-
γουσιν αὐτὰς ἄφνω. καὶ δριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν
προῤῥηθέντων ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, ἐξερχεται ἐν τῷ¹⁵
ἡλιακῷ, καὶ ἴσταται ἐν τῷ πορφυρῷ λίθῳ, καὶ παραντίκα οἱ
τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ καὶ ἡ σύγκλητος πᾶσα πίπτουσι,
C καὶ ὀπισθεν αὐτῶν ἴστανται πρωτοσπαθάριοι, σπαθαροκανδι-
δάτοι καὶ σπαθάριοι, οἱ μὲν πρωτοσπαθάριοι φοροῦντες τὰ
μανιάκια αὐτῶν, βαστάζοντες καὶ τὰ σπαθοβάκλια αὐτῶν, οἷο
δὲ σπαθαροκανδιδάτοι τὰ μανιάκια αὐτῶν, βαστάζουσι δὲ
καὶ σκουτάρια, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθάριοι σκουτάρια καὶ δι-
στράλια. ἴσταται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως εἰς τὴν μέσην τῆς
δοχῆς, καὶ δὴ, ὡς προείρηται, προσκνησάντων πάντων καὶ
ἀναστάντων, νεύει ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως τῷ τῆς κα-²⁵
ταστάσεως, ἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ (Z.) Καὶ οἱ μὲν

est, adstant. Imperator ad dictum velum ingressus, tunica sua a vestitoribus induitur, quibus egressis, praepositis ei coronam imponit. Deinde, praefectis cubiculo comitantibus, ad cameram, quae versus orientem aurei triclinii est, abiit, praefectis cubiculi utroque in latere constitutis: reliquae aurei triclinii portae ad solarium ducentes clausae sunt. E duobus cubiculariis unus ad dextram, alter ad sinistram stant, unamque portam singuli tenent, quas, signo dato, statim aperiunt. Ab his cubiculariis stipatus Imperator, solarium petit, et ibi in porphyretico lapide stat: ocyus patricii et strategum cum omni senatu in terram procidunt: post ipsos protospatharii, spatharocandidati et spatharii stant, quorum isti torques et spathobaculos suos, hi torques et scutaria, spatharii pariter scutaria et dextralia gestant. Magister cerimoniarum in medio eorum, qui Imperatorem excipiunt, stat, et postquam omnes adorarunt ac rursus consurrexere, praepositus a mandato cerimoniarum signum dat, hic dicit: *Iubete*. (VII.) Patricii

πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ὑπατι-
 κῶν ἀπέρχονται, καὶ ἴστανται, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐν τῇ^D
 αὐτῶν στάσει· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ῥωσθέλι-
 ον, ὡς εἴθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ παραντικά
 5 ὁ φωνοβόλος κουβικουλάριος ἐραπλοῖ τὸ παρακυπτικὸν ὑπερ-
 θεν τοῦ ὄντος ὑπὸ τοῦ καμελαυκίου στηθέου ἔμπροσθεν τοῦ
 σέντζου, καὶ κατασφραγίζει ὁ βασιλεὺς τὸν λαὸν ἐκ τρίτου,
 ὡς εἴθισται αὐτῷ, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ εὐθέ-
 10 ως ὁ δῆμαρχος, ἀυλοῦντος καὶ τοῦ ὄργάνου, ἀνακράζει μεγά-
 λως τὸ „ἄγιος.“ λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως καὶ παρακύψας, νεύει διὰ τῆς χειρὸς ἐκ τρίτου,
 καὶ παύει τὸ ὄργανον. παύσαντος δὲ τοῦ ὄργάνου, ἄρχονται Ed.L. 170
 οἱ τοῦ μέρους ἐκτελεῖν τὰ συνήθη ἅπαντα. εὐφημήσαντος
 δὲ τοῦ μέρους καὶ ἐκφωνήσαντος, αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύ-
 15 σαντος αὐτοῦ, ἄρχεται ὁ δῆμος τὸν ἀπελατικόν. καὶ εὐθέως Ms. 123. a
 λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει
 τῷ τῆς καταστάσεως, κακείνος τοῖς τέσσαρσι δομειστικοῖς τῶν
 ταγματίων, ὡς κατὰ συνήθειαν, καὶ κατελθόντες ἴστανται κά-
 20 πτω ἐν τῇ φιάλῃ ἐν τῇ τάξει αὐτῶν. τελεσθέντων δὲ τῶν ἀ-
 ποελατικῶν, αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ παύσαντος αὐτοῦ, λέγουσιν
 οἱ τοῦ μέρους τὰ τετραλέκτα ἀκτολογοῦντες, λέγουσι δὲ καὶ
 ἀνγουστιακά, καὶ τούτων τελεσθέντων, ἄρχονται οἱ αὐτοὶ τὴν B
 φωνήν. ἡνίκα δὲ ἄρξῃται, λαμβάνει νεῦμα ὁ τῆς καταστά-
 σεως παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ νεύει τοῖς ὑπατικοῖς, αὐτοὶ
 25 δὲ ἀπελθόντες εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ ἴσταν-

et strategi cum senatu et consularibus abeunt, et, ut diximus, in
 sua statione consistunt, cerimoniarius vero rhosthellium pro more fa-
 cit, et Imperatori tradit, statimque eubicularius praecentor fene-
 stram, quae super pectorali prope thronum sub camelaucio est,
 aperit, unde Imperator populum ter, uti solet, signat, et in throno
 considet: demarchus, dum pulsatur organum, magna voce exclamat:
Sanctus. Praepositus, signo ab Imperatore accepto, prospicit, ter-
 que manu annuit, quo facto, organum silet, et principes factionis
 solennia quaeque peragunt. Post fausta omnia et laetas acclamatio-
 nes organum pulsatur, tacente eo, populus apelicum orditur. Porro
 praepositus, signo ab Imperatore dato, cerimoniario, hic quatuor
 domesticis numerorum, ut mos est, annuit, qui in phialam descen-
 dunt, inque suo ordine consistunt. Finitis apelicis, organum so-
 nat, eoque cessante, factionarii tetralecta et augustalia recitant,
 posthaec iidem voce canunt. Quorum cum fieri initium debet, ce-
 rimoniarius a praeposito signum accipit et consulares admonet, ipsi
 vero abeunt ad aureum triclinium, ubi ordine suo consistunt. Post

ται ἐκέλευε ἐν ταῖς αὐτῶν τάξεσι· τελεσθείσης δὲ τῆς φωνῆς, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέλκει τὸ ὄργανον, καὶ ἵσταται ὁ βασιλεὺς ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἵστανται εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἠλλαγμένοι, καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἵστανται ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κἀκεῖσε μετὰ πα-5
 τρικίων τε καὶ στρατηγῶν μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῃ. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα κουβικουλαρίῳ τῇ φωνοβόλῃ, κἀκεῖνος C παρακύψας, νεύει ἐκ τρίτου τῷ λαῷ διὰ τῆς χειρὸς, καὶ πᾶναι τὸ ὄργανον, σὺν αὐτῇ καὶ οἱ τοῦ μέρους, καὶ ὁ φωνοβόλος λέ-10
 γει „ὁ παντοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ τε-
 λέσαντος αὐτοῦ, ἄρχονται οἱ τοῦ μέρους αἰτεῖσθαι τὰς συνή-
 θεις τέσσαρας αἰτήσεις, καὶ τούτων πέρας εἰληφότων, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ φωνοβόλῳ, κἀκεῖνος συν-
 τίθεται διὰ τῆς χειρὸς, ἐκ τρίτου τοῦτο τελῶν καθ’ ἐκάστην 15
 αἴτησιν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. (H.) Εἰθ’ οὕτως διέρχεται ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡλιακοῦ, δηριγενόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, καὶ D εἰσέρχεται ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῃ, καὶ ἵσταται ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, οἱ δὲ προειρημένοι πάντες ἵστανται ἔνθεν κἀκεῖσε. 20
 καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, λέγει „κελεύσατε” οἱ δὲ ὑπερέχονται τὸν βασιλεῦς „εἰς πολλοὺς χρόνους,” καὶ ἐξέρχονται. τοῦ δὲ βασιλέως εἰσελθόντος, λαμ-
 Ms. 123. b βάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντες οἱ βεστίητορες λαμβάνουσι καὶ αὐτοὶ τὴν χλαμύ-25

cantum Imperator surgit, organum pulsatur, Imperator pone thronum, a tergo eius eunuchi protospatharii in mutatorii, ante ipsum praefecti cubiculo ab utroque latere cum patriciis et strategis ad portam usque in aureum triclinium ducentem stant. Praepositus, signo ab Imperatore accepto, cubicularium praecentorem monet, is prospiciens ter manu populo annuit, organoque et factionariis silentibus, precari incipit: *Omnipotens et dives misericordia Deus* etc. Quo finito, factionarii quatuor solennes petitiones instituunt, quarum ut data copia est, Imperator praeposito, hic praecentori annuit, is manu ter annuit, idque ad singulas preces, ut supra diximus, repetit. (VIII.) Sic Imperator per idem solarium digressus, praefectis cubiculi, patriciis, strategis comitantibus, aureum triclinium ingreditur, et ante thronum subsistit, in utroque eius latere, quos diximus, proceres. Praepositus ut ab Imperatore signum accepit, dicit: *Iubete*; hi Imperatori tempora multa apprecati, discedunt. Imperatore ingresso, praepositus coronam ab eius capite demit, vestitores tunicam sumunt et egrediuntur: ille, si placet, pro-

δα, καὶ ἐξέρχονται, ὃ δὲ βασιλεὺς, εἰ κελεύει, προβάλλεται προβολὰς ἀξιωμαίων, ἀπὸ τε ἀπὸ ἐπάρχων προαναβιβάζων μέχρι πατρικίων, καὶ εἰθ' οὕτως, στοιχηθέντος τοῦ κλητωρίου, γίνονται μίνσαι. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ σάξιμα Ed. L. 171 Ἐν τῷ κλητωρίῳ οὐκ εἰσέρχονται, ἀριστῶσι δὲ οἱ δῆμαρχοι κατὰ τὸ σύνθηδες ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ φι- αίλῃ μετὰ καὶ τοὺς τῶν μερῶν προύχοντας.

ΚΕΦ. ξε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὸ σάξιμον, ἦγουν εἰς τὸ κλητώριον.

10 Μετὰ τὴν τοῦ δεξιμοῦ ἀπόλυσιν δίδονται μίνσαι, καὶ γίνεται κλητώριον ἀποκοπτὸν ἐν τῷ εὐπρεπεστάτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ τῶν δεσποτῶν ἀκουμβιζόντων ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἐπιτελεῖται ἡ συνήθης τάξις τοῦ κλητωρίου, καὶ β ἀπὸ τοῦ ὀπτομίνσου ἐξέρχονται οἱ ἀρτοκλίνας, καὶ εἰσάγουσι 15 τοὺς ὀφείλοντας χορεῦσαι ἐν τῷ σάξιμῳ, ἦγουν τὸν δομέστι- κον τῶν σχολῶν καὶ τὸν νομέρον καὶ τὸν δῆμαρχον τῶν Βε- νέτων μετὰ καὶ τοῦ ἰδίου μέρους, τοὺς τε τριβούρους καὶ βικαρίους. καὶ δὴ τούτων εἰσερχομένων ἐνδοθεν τοῦ βήλου, ἐπεύχονται τοὺς δεσπότας πολυχρόνισιν, καὶ εὐθέως κρατεῖ 20 τοὺς λιβελλάριον τῇ δεξιᾷ χειρὶ ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν. εἶτα κατέρχεται ὁ τῆς τραπέζης, καὶ αἶρει αὐτὸ, καὶ ἀναφέρει, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ νημιστιαρίῳ, καὶ λέγουσιν οἱ τοῦ μέρους

2. ἀπὸ τε ἐπάρχων ed. 9. εἰς σαξ. ed. εἰς κλητ. ed.

motiones procerum ab expraefectis inde usque ad patricios instituit, paratoque convivio, missae dantur. Ceterum observandum est, eo die saxima ad convivium non accedere, sed demarchos pro more, singulos in propria phiala, una cum principibus factionum epulas solennes celebrare.

CAP. 65.

Observanda in saximo seu in convivio.

Finito deximo, missa datur, mensaque magna in splendidissimo Iustiniani triclinio reponitur, cui postquam Domini accubuerit, solennis ritus convivii peragitur, tricliniarum ab optomense discedunt, eosque, qui saltare in saximo debent, domesticum scilicet scholarum et numerorum, demarchum Venetorum cum sua factione, tribunum et vicariis adducunt. Hi intra velum ingressi, Dominis vitam longaequam apprecantur, statimque domesticus scholarum libellum dextra manu tenet: id praefectus mensae accedens, tollit, subla-

ἀπελατικὸν ἦχ. α' „ἐν ταῖς χερσὶ σου σήμερον παραθέμενος
 τὸ κράτος, Θεὸς σε ἐπεκύρωσεν αὐτοκράτορα δεσπότην, καὶ
 προελθὼν οὐρανόθεν ἀρχιστρατηγὸς ὁ μέγας, πρὸ προσώπου
 σου ἤνοιξε τὰς πύλας τῆς βασιλείας· ὅθεν ὁ κόσμος προσ-
 πίπτει τῷ σκήπτρῳ τῆς δεξιᾶς σου, εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ⁵
 τῷ εὐδακῆσαντι οὕτως. σὲ γὰρ ἔχειν ἐπεπόθει τὸν εὐσεβῆ
 βασιλέα, δεσπότην τε καὶ ποιμένα, ὁ δεῖνα αὐτοκράταρ.”
 καὶ εἰθ' οὕτως στρέφεται ὁ τῆς τραπέζης, καὶ ἐκτείνει τὴν
 δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, καὶ τοὺς δακτύλους ἀκτινοειδῶς διαστέλ-
 λων καὶ πάλιν βοτρυδὸν ἐπισυστέλλων, ἄρχεται χορεύειν ὁ, ¹⁰
 δομέστικος τῶν σχολῶν μετὰ καὶ τοῦ νομῆρου καὶ τοῦ δη-
 μάρχου καὶ τῶν τριβούνων καὶ βικαρίων καὶ τῶν δημοτῶν,
 περιερχόμενοι γυρόθεν τῆς τραπέζης τρίτον. ¹⁵
 χρῆ δὲ γινώ-
 σκειν, ὅτι οἱ τριβούνοι καὶ οἱ βικάριοι περιβέβληνται τὰ χρυ-
 σοσῆμεντα διακοπτὰ κοντομάνικα Βένετὰ τε καὶ λευκὰ, καὶ
 ἔν τοῖς ποσὶ τὰ ποδῶψελλα, βαστάζοντες ἐν ταῖς χερσὶ τὰ
 λεγόμενα φεγγία. (B.) Καὶ μετὰ τὸ χορευῆσαι τρίτον κατέρ-
 χονται πάντες, καὶ ἴστανται κάτωθεν τῆς τραπέζης ἀντικρὺ
 τῶν δεσποτῶν. καὶ λέγουσιν οἱ κράκται ἕσ· „τοῦτο τὸ βα-
 σίλειον, Κύριε, στερέωσον” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' οἱ ἕσ· „τοῦτο
 τὸ βασίλειον, Κύριε, στερέωσον.” οἱ κράκται· „Κύριε, ζωὴν
 αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν” καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. καὶ

13. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, τῶν χορευόντων διερχομένων [cod. διέρχε-
 σθαι] ἐμπροσθεν τῆς ἀπακοπῆς τραπέζας, ἐφ' ἧς οἱ δεσπότης
 καθέζονται, ἐπεύχονται τοὺς δεσπότης ταῖς [τοῖς ed.] χερσὶ
 μόνον. ατ. Κύριε ante ζωὴν R., καὶ ed.

tumque ministro a lotionibus tradit, dum factiones interea apelati-
 cum toni I recitant: *Hodie, reposita in manibus tuis potestate, Deus te Imperatorem Dominumque constituit, magnus dux exerci-
 tium, coelo progressus, coram facie tua portas imperii aperuit. Hinc orbis ad sceptrum dextrae tuae procumbens, gratias Domino, cui sic visum fuit, persolvit. Te enim Imperatorem pium, Domi-
 numque et pastorem desideravit, N. Auguste.* Sic deinde mensae praefectus revertitur, extensaque dextra digitos instar radorum demittit, rursusque ut nvas componit, domesticus scholarum ac nume-
 rorum cum demarcho, tribunis, vicariis, factionariis saltare terque circa mensam discurrere incipit. Hoc loco observandum est, tribu-
 nos et vicarios aurea segmenta, artificiose excisa, cum curtis mani-
 cis Venetis et albis, in pedibus ocreas, manibus lunulas, quae phe-
 gia vocantur, gestare. (II.) Postquam ter chorcas duxere, descen-
 dunt omnes, inque parte mensae inferiori e regione Dominorum consistunt. Tunc cantores: *Hoc regnum, Domine, confirma!* populus ter: *Hoc regnum, Domine, confirma!* Cantores: *Domine,*

εἶθ' οὕτως κατέρχεται ὁ τῆς τραπέζης μετὰ τοῦ ἀποκομβίου, δηλονότι ὑπὸ ἀρτοκλίνου βασταζόμενον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ δομestikῷ, καὶ τούτων προσκυνούντων, λέγουσιν οἱ κράκται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” καὶ 5 λέγουσι τὸν χορευτικόν· „λάμπουσιν οἱ δεσπότες, χαίρεται ὁ κόσμος, λάμπουσιν αἱ ἀνγούσται, χαίρεται ὁ κόσμος, καὶ τὰ πορφυρογέννητα, χαίρεται ὁ κόσμος, ἀγάλλεται ἡ σύγ- κλητος καὶ ὄλον τὸ παλάτιον, χαίρεται ὁ κόσμος, ἀγάλλεται B ἡ πόλις καὶ ὄλη ἡ Ῥωμανία, χαίρεται ὁ κόσμος ἀνγούσται, 10 χαρὰ καὶ ὁ πλοῦτος ἡμῶν, ναὶ Κύριε, πολλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράκται „τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράκται „καλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων.” ὁ λαὸς· „ναὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράκται „καὶ τῶν ἀνγου- στῶν” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράκται „καλὰ τῶν τὰ 15 ἔτη.” ὁ λαὸς· „ναὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” οἱ κράκται „τῶν πορφυρογεννήτων” ὁ λαὸς „πολλὰ τὰ ἔτη.” οἱ κράκται „καλὰ τῶν τὰ ἔτη” ὁ λαὸς· „ναὶ Κύριε, πολλὰ καὶ καλὰ τῶν τὰ ἔτη.” καὶ εἶθ' οὕτως ἐπεύχονται πάντες πο- C λυχρόνιον. σάξιμον β· εἰσέρχεται τὸ μέρος τῶν Πρασίνων 20 κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον μετὰ καὶ τοῦ δομestikοῦ τῶν ἔχουβίτων καὶ τοῦ τειχεώτου καὶ τοῦ δημάρχου καὶ τῶν τριβούνων καὶ βικαρίων καὶ τῶν δημοτῶν τοῦ μέρους. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι κατὰ τὸν προειρημένον τύπον ἐπιτελεῖται καὶ 2. βασταζόμενου ed.

vitam eorum per nostram vitam! sic populus ter. Tunc mensae praefectus cum apocombio, quod triclinarius gestat, descendit, idque domestico tradit, hisque procidentibus, cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos. Porro hymnum salutationi aptum canunt: Splendent Domini, laetatur orbis! Splendent Augustae, laetatur orbis! et porphyrogeniti, laetatur orbis. Exsultat senatus totumque palatium, laetatur orbis. Exsultat urbs et Romania universa, laetatur orbis. Augustae, divitiae et gaudium nostrum! ita, Domine, multos ipsis annos concede. Cantores: Imperatoribus; populus: Multos annos! Cantores: Felices annos Imperatoribus! populus: Imo, Domine, multos ipsis et felices annos! Cantores: Et Augustabus; populus: Multos annos! Cantores: Felices annos! populus: Imo, Domine, multos ipsis et felices annos tribus! Cantores: Porphyrogenitis; populus: Multos annos! Cantores: Felices ipsis annos! populus: Imo, Domine, multos ipsis adde et felices annos! Postremo omnes vitam longaevam apprecantur. Saximum II. Factio Prasina, ritu supra exposito cum domestico excubitorum, praefecto murorum, demarcho item, tribunis, vicariis et factionis eius populo ingreditur. De reliquo notandum est, secundum cerimonias adductas hoc etiam saximum sine ulla

τοῦτο τὸ σάξιμον ἀπαράλλάκτως, πλὴν οἱ τριβούνοι καὶ οἱ
 βικάριοι περιβέβληται τὰ χρυσοσήμεντα διαποπτά κογτομά-
 Ms. 124. b νικα Πράσινά τε καὶ ρούσια, ἄστειον, ὅτι αὐτῆ ἡ τάξις
 ἅπανσα ἐπιτελεῖται καὶ ἀπὸ τοῦ αὐγουστιακοῦ κλητωρίου.

D

ΚΕΘ. 55.

5

Ὅσα θεῖ παραφυλάττειν, δεξιμου γενομένου ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ
 τοῦ τρικύγχου, χειμῶνος ὄντος καὶ βιαίων ἀνέμων, καὶ μὴ
 συγχωρούτων γενέσθαι ἐν ταῖς ἐξ ἔθους φιάλαις.

Πρόερχονται τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐννύχιοι πατρίκιοι καὶ στρα-
 Ed. L. 173 τηγοὶ καὶ πῦσα ἢ σύγκλητος, καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἀλλάσσει 15
 τὴν ἰδίαν στολὴν, ὃ δὲ τῆς καταστάσεως λέγει τῷ πραιποσί-
 τῳ, ὡς ὅτι τὰ μέρη ἔτοιμά εἰσιν, οἱ δῆμαρχοι ἤνεγκαν τὰ
 λιβελλάρια αὐτῶν, καὶ ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ εἰς τὰ
 τῶν ὑπάτων σκάμνα ἐκδέχονται. καὶ ὁ πραιπόσιτος εἰσελ-
 θὼν ἐν τῇ τριπέτῳ μετὰ πάντων τοῦ κουβουρκλείου, προσ-15
 τάσσει τοὺς ὀστιαρίους λαβεῖν τὰ βεργία αὐτῶν, καὶ δηρι-
 γευόμενος ὑπ' αὐτῶν, ἐξέρχεται εἰς τὸ λαυσιακόν, κάκειος
 δέχεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ τῶν σιλεντιαρίων,
 εἶτα ἐκεῖθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν τοῦ κουβουρκλείου καὶ
 τοῦ τῆς καταστάσεως, ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ 20
 τῶν ὀστιαρίων βασταζόντων τὰ βεργία αὐτῶν, ἐξέρχεται ἐν
 B τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, τοῦ πραιπο-
 σίτου δηριγευομένου διὰ τοῦ λαυσιακοῦ, ἀνίστανται πάντες·

immutacione celebrari, praeterea quod tribuni et vicarii aurea se-
 gmenta exaesa, curtis manicis, Prasina russaque induant. Idem ritus
 in Augustae etiam convivio servatur.

CAP. 66.

*Observanda, si dextimum in secreta phiala triconchii institui
 debet hiberno tempore et ventis acriter commotis, qui non
 permittunt, ut solitis in phialis celebretur.*

Nocte eius diei patricii, strategj et senatus omnis, singuli vesti-
 bus mutatis procedunt, cerimoniaris praeposito, factiones paratas
 esse, demarchos libellos attulisse, inque Iustiniani triclinio in con-
 sulum scamnis adesse, nuntiat. Tunc praepositus tripetonem cum
 omnibus cubiculariis ingressus, ostiarios virgas suas sumere iubet,
 et ab his stipatus, ad lausiacum, ubi cum cerimoniaris cum silen-
 tiariis exspectat, inde cubulariis, cerimoniaris, silentiariis et ostia-
 riis cum virgis suis comitantibus ad Iustiniani triclinium progredi-
 tur. Observandum est, praeposito per lausiacum cum comitibus pro-

τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη ὡς ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως διέρχεται, καὶ διὰ τοῦτο φυλάττεται ἡ τάξις καὶ ἡ τιμὴ οὕτως. οἱ δὲ τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντες ἴστανται ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν, καὶ ὁ πραιπόσιτος μέσον αὐτῶν. εἶτα ἔρχονται οἱ δῆμαρχοι βασιτάζοντες λιβελλάρια, καὶ διερχόμενοι μέσον τοῦ κουβουκλείου, πλησιάζουσι τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς μικρόν τι προσκυνήσας αὐτοῖς, δέχεται τὰ λιβελλάρια αὐτῶν, κρατοῦσι δὲ οἱ δύο δῆμαρχοι ἀνὰ δύο λιβελλαρίων, ἐν μὲν λόγῳ τοῦ βασιλέως, ἰσὶ δὲ ἕτερον λόγῳ τοῦ πραιποσίτου. καὶ ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ αὐτὸς πραιπόσιτος καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ τριπέτῳ, κάκεισε μικρόν ἑστῶς ἔξέρχεται, καὶ καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν ἄπαντες. τῶν δὲ μερῶν ἐτοιμασθέντων καὶ τῶν σκευῶν ἐξελεθῶντων, καὶ ἁπλῶς πάντων τῶν καθυπουργεῖν βουλομένων ἐν τῷ δεξιῳ, εἰ τύχῃσι δὲ καὶ ἀποκρισιάριοι, ἴστανται καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν φιάλην. εἶτα εἰσέρχεται ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ, ὅτι πάντα ἡτοιμασται, καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐξελεθῶν μηνύει τῷ βασιλεῖ, καὶ εἰθ' οὕτως δίδεται μεροταστάσιμον. οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ πάντες οἱ βαρβάτοι ἄρχοντες διέρχονται διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τῶν ἐκεῖσε βαθμίδων, καὶ διὰ τοῦ μονοθύρου τοῦ ὄντος εἰς τὸν εἰδικὸν εἰσέρχονται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς μυστικῆς φιάλης τοῦ τρικόγχου. (B.) Κάκεισε πάντων τῶν προειρημένων στάντων ἐνώπιον τοῦ

7. μικρόν τε ed.

cedenti, omnes adurgere: hoc enim die personam Imperatoris sustinet, quare et ritus idem ac honos ipsi, ut principi, habetur. Cubiculo praefecti in utroque eiusdem triclinii latere stant, in medio ipsorum praepositus. Tunc demarchi cum libellis veniunt, perque medium cubiculum transeuntes ad praepositum accedunt, eumque adorant: ipse, inclinato paulum corpore, libellos, quos singulos duo demarchi tenent, unum Imperatoris, alterum praepositi nomine, recipit. Inde vero reversus, cum solenni comitatu dictorum tripetonem petit, ubi parumper moratus, abit, omnesque ad suos ordines se conferunt. Paratis factionibus, vasis, et, ut verbo dicam, omnibus, qui in dextero ministrare volunt, progressis, legati quoque, si qui adsint, in phiala consistunt. Tunc cerimoniarius intrat, parataque esse omnia, praeposito nuntiat: is ingressus Imperatorem de eo certiore facit, et tunc solennis processio instituitur. Patricii et proceres omnes barbati per lausiacum et scalas eius perque ianuam aearii privati in hemicyclum secretae phialae triconchi conveniunt. (II.) Dictis omnibus e regione templi S. Ioannis stantibus

ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ ἐκδεχομένων τὸν βασιλέα, ὁ βασιλεὺς δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μ', καὶ ἐξέρχεται διὰ τοῦ γανωτοῦ μονοθύρου τοῦ ἡμικυκλίου, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογχον. εἰθ' οὕτως προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ

Ed.L. 174 περιβάλλουσιν αὐτὸν τὴν χλανίδα αὐτοῦ, καὶ παραντικά ἐξέρχονται πάντες· ὁ δὲ βασιλεὺς στέφεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου τοῦ κουβουκλείου ἐκεῖσε παρισταμένου. χρη εἰδέναι, ὅτι ἐνώπιον βαρβάτων ὁ βασιλεὺς οὐδέποτε στέφεται, ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς ταύτης τῆς παραδόσεως φυλαττομένης. ἐστῶτωνιο δὲ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν κάκεισε, οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, οἱ μὲν ἐν τῇ κόγχῃ ἄνωθεν εἰς τὸ βαθμίδιον, οἱ δὲ ἐξ εὐνόμων, καὶ αὐτοὶ ὁμοίως εἰς τὸ βαθμίδιον. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νέει τῷ ὀστιάριῳ τῷ ἐστῶτι εἰς τὸ βῆλον, καὶ εἰς Β ἄγει πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ τρικλίνῳ καὶ στάντων, προσκυνεῖται ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος εἰπεῖν μειζόνως τὸ „κελεύσατε.“ οἱ δὲ ὑπερέχονται τοῦ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.“ τοῦτο γίνεται καθ' ἐκάστην δοχὴν τοῦ βασιλέως. (Γ.) Εἶτα ἐξέρχονται ἐξω Ms. 125. b τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, ἔνθα ἴστανται τὸ σέντζον, κάκεισε ἴστανται, καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν ἀργυρῶν πύλην, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτὸν πάντες οἱ προειρημένοι. εἶτα λαβὼν νεῦ-25

ac Imperatorem expectantibus, venit ille, comitante cubiculo, sequē per porticus quadraginta Sanctorum et ianuam cancellatam hemicycli ad triconchum confert. Deinde praepositus vestitores vocat, qui postquam Imperatorem chlamyde induerunt, omnes discedunt: coronam ipsi praepositus cubiculi, qui ibi adstat, imponit. Hic notandum est, Imperatorem in conspectu barbatorum nunquam coronari, quae consuetudo ab initio servata est. Ab utraque parte cubiculo praefecti, post hos spatharocubicularii et cubicularii, illi in conchae superiori parte in scala, hi ad sinistram in eadem scala adstant. Praepositus, signo ab Imperatore dato, ostiario in velo stanti annuit, statimque is patricos et strategos adducit, quibus triclinium ingressis et adstantibus, Imperator a praefectis cubiculo adoratur, signumque praeposito dat, ut magna voce exclamet: *Iubete*, reliqui apprecantur: *In multa bonaque tempora*, idque, quoties novum velum intromittitur, fieri solet. (III.) Posthac e portis argenteis, ubi thronus repositus est, egressi, consistunt, et Imperatorem portam argenteam ingressurum dicti omnes adorant. Tunc praepositus si-

μα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κἀκεῖνος λέγει „κελεύσατε,” καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει τε καὶ στάσει. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ποιήσας τὸ ῥωσθέλιον, ὡς εἰθισται αὐτῷ, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, κατασφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καὶ καθέζεται. καὶ ὁ πραιπόσιτος λαβὼν νεῦμα παρὰ τοῦ βασιλέως, παρακύψας νεύει τῷ λαῷ ἐκ γ' διὰ τῆς χειρὸς, καὶ ἤσυχάζουσι τὰ ὄργανα, τὰ δὲ δύο μέρη τὰς συνήθεις φωνάς καὶ εὐφημίας ἐκτελοῦσι, καὶ τούτων ἰσπανσαμένων, ἀλλεῖ τὸ ὄργανον μέρους Βενέτων, καὶ τούτου ἀλλήσαντος καὶ παυσαμένου, ἄρχεται ὁ δῆμος τῶν Βενέτων τὸν ἀπελατικὸν, καὶ τούτου τελεσθέντος, ἄρχεται τὴν φωνήν. εἰθ' οὕτως λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, κἀκεῖνος ἀνελθὼν, λαμβάνει τοὺς δομεστικούς τοὺς μετὰ τοὺς ἰσγάλους, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ κατελθόντες, ἴστανται εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν· τὸ αὐτὸ δὲ ποιοῦσι καὶ οἱ Πρώσινοι, λέγοντες τὰ ἄκτα αὐτῶν, καὶ τοῦ ὄργανου ἀλλήσαντος, λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν, εἰθ' οὕτως τὴν φωνήν. καὶ ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου αὐτοῦ, καὶ ἀλλοῦσι τὰ ὄργανα, ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται εἰς τὸ σέντζον, οἱ δὲ πατριῖκοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἴστανται εἰς τὸ τρίκογχον ἔνθεν κἀκεῖσε. εἶτα λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ κουβικουλαρίῳ τῷ λέγοντι „ὁ πακτοδύναμος καὶ πολυέλεος Θεὸς” καὶ τὰ ἐξῆς, ὁ δὲ κουβικουλάριος νεύει ἀπὸ τοῦ παρακουπτικοῦ, καὶ παύουσι τὰ ὄργανα, καὶ ἄρχονται τὰ

Ed.L. 175

18. ἀνίστανται ed.

gnum ab eo accipit, datque cerimoniario, is dicit: *Iubete*, omnesque ad suam stationem et ordinem discedunt. Cerimoniarius, facto, ut mos est, rhosthelio, id Imperatori tradit, qui, throno conscenso terque populo signato, in eo adsidet. Praepositus ab Imperatore monitus, prospiciens, ter populo signum manu dat, et, silente organo, duae factiones solennes acclamationes et laudes recitant, quibus finitis, organum Venetae pulsatur, quo facto et silente eo, Veneti apelaticum ordiuntur, eoque finito, voce canunt. Tum praepositus, signo ab Imperatore accepto, discedit, magnosque domesticos, ut mos est, assumit, qui descendunt inque locis suis adstant: idem Præsini faciunt, acta sua recitant, et postquam organum sonuit, apelaticum, dein cantiones incipiunt. Imperatore a throno surgente, organum pulsatur, eoque in throno slante, patricii et strategi utrinque in triconcho consistunt. Porro praepositus, signo ab Imperatore accepto, praecentorem cubicularium monet, dicitque: *Deus omnipotens et multae misericordiae* etc. Cubicularius etiam e fenestra

μέρη αἰτεῖσθαι τὰς τέσσαρας αἰτήσεις, καὶ ἑκάστης πέρας εἰληφνείας, λαμβάνει νεῖμα ὁ πραιπόσιτος, καὶ νεύει τῷ φωνοβόλῳ, κάκεινος συντίθεται τῷ λαῷ ἐκ τρίτου διὰ τῆς χειρὸς κατὰ τὰς αἰτήσεις αὐτῶν. καὶ συνταξάμενος αὐτοῖς ὁ βασι-
Μα. 126. a λεύς, εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκογχον, εἶτα στὰς ἔμπροσθεν τῆς βαθμίδος τῆς κόγχης τοῦ τρικλίνου ὁ βασιλεὺς, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος λέγει „κελεύσατε.“ (Δ.) Καὶ πάντων τῶν ἀρχόντων ἐξελθόντων, μένει ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ κουβουκλείου μόνου, ὁ δὲ πραιπόσιτος, λαβὼν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὸ στέμμα, προσκαλεῖται τοὺς βεστήτορας, καὶ ὁ ἀπαλλάσσει τὴν χλαμίδα τοῦ βασιλέως. εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ τρίκογχου, καὶ διέρχεται πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν διαβατικῶν, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸν χρυσο-τρικόκλιον, καὶ ὁ πραιπόσιτος, λαβὼν ἀποκόμβιον τῶν δύο μερῶν, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, δι-
 15 ἐρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ φιάλης τοῦ τρικόγχου, καὶ παρακύνπει κύτωθεν, οἱ δὲ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων κρατοῦσιν ἠπλωμένην τὴν χλαμίδα τοῦ δημάρχου αὐτῶν, εἰς ἣν δέχονται τὸ ἀποκόμβιον τὸ διὰ τοῦ
 C πραιποσίτου παρὰ τοῦ βασιλέως πεμφθὲν αὐτοῖς. ὁμοίως δὲ 20 καὶ οἱ Πράσινοι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. εἶτα ὑποστρέφει ὁ πραιπόσιτος μετὰ τοῦ κουβουκλείου, καὶ τοῦ βασιλέως καθεσθέντος ἐπὶ τοῦ σέντζου, φοροῦντος καὶ τὸ σαγίον αὐτοῦ, καὶ τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν χρυσο-τρικόκλιον ἐστῶτος, κελεύει εἰσαχθῆ-

13. εἰς τὸ ed.

prospicit, silentque organa, factiones vero quatuor postulationes instituant, singulisque ipsis concessis, praepositus, signo accepto, praecentorem monet, qui ter manum populo secundum preces eius componit. Imperator, omnibus ordinatis, triconchum ingreditur, et e regione scalae conchae triclinii constitutus, praeposito annuit, qui dicit: *Iubate*. (III.) Praefectis omnibus egressis, Imperator cum solo cubiculo remanet, praepositus vero, demta ab eius capite corona, vestitores vocat, ut ipsi tunicam exuant. Sic e triconcho per eandem porticum digressus, ad aureum cubiculum abit, praepositus vero, duarum factionum apocombio sumto, cubiculi praefectis comitantibus, per porticum ad hemicyclum phialae triconchi abit, et in loca inferiora prospicit, Veneti autem tunicam demarchi sui expansam tenentes, apocombium ab Imperatore per praepositum ipsis missum recipiunt: idemque et Prasiini faciunt. Sic praepositus cum cubiculo redit, at Imperator sagum suum gestans inque throno adsidens, promotiones multorum procerum institui iubet, a mandatoribus per omnes ordines usque ad protospatharios progressus; si pla-

γαι τὰς προβολὰς ἀξιωματῶν πολλῶν, ἀπό τε μανδατῶρων
 προαναβιβάζων καθ' ἑκάστην τάξιν ἕως πρωτοσπαθαρίων, εἰ
 κελεύει δὲ, προβάλλεται καὶ πατρικίους. καὶ τούτων τελε-
 σθέντων, καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης εἰς τὸν
 5 Ἰουστινιανοῦ τρίκλινον, καὶ κελεύει εἰσελθεῖν σάξιμα· καὶ
 εἰσάγεται πρῶτον σάξιμον, τὸ κουβούκλειον· καὶ τῇ δευτέρῃ
 τάξει εἰσέρχονται οἱ πατρίκιοι ἅμα τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ
 λοιπῶν βασιλικῶν· τῇ τρίτῃ δὲ καταστάσει εἰσέρχεται ὁ δο-
 μέστικος τῶν σχολῶν μετὰ τοῦ περατικοῦ δήμου τῶν Βενέ-
 10 των· τῇ δὲ τετάρτῃ καταστάσει εἰσέρχεται ὁ ἐξκούβιτος μετὰ
 τοῦ περατικοῦ τῶν Πρασίνων δήμου· τῇ δὲ πέμπτῃ κατα-
 στάσει εἰσέρχονται οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων· τῇ δὲ ἕκτῃ
 καταστάσει οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων. καὶ ἑκάστη αὐτῶν
 τάξις λαβοῦσα ἀποκόμβιον, ἔχον χρήματα ἱκανά, ἐξέρχεται,
 15 εὐχαριστοῦσα τὸν Θεὸν καὶ εὐφημοῦσα, καὶ ὑπερευχομένη
 αὐτῷ.

ΚΕΦ. ἕξ'.

Ed.L. 176

*Περὶ τῆς τῶν ἀπάντων ἀρχόντων τάξεώς τε καὶ παραστάσεως ἐν ἐκά-
 στῳ δεξιμῷ ἐπιτελουμένων ἐν ταῖς μεγάλαις φιάλαις.*

20 Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ καθεσθῆναι τὸν βασιλέα ἐν τῷ σέν- Ms. 126. b
 τζῷ τῇ τάξει, ἢ ἀνωτέρῳ εἰρήκαμεν, ἴστανται εὐνοῦχοι προ-

4. εἰς τὸ ed. 10. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι, εἰ [οὐ ed.] ἀδυνα-
 τως [δύναμιν ed.] ἔχει ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν, εἴτε ὁ δομέ-
 στικος τῶν ἐξκουβίτων, ἐκπροσωποῦσιν αὐτοὺς [sic R. ex
 comprehend. cod., αὐτῶ ed.] πατρίκιοι. 15. τὸν θεῖον βασιλέα
 pro τὸν Θεὸν conl. R. 19. ἐπιτελουμένων R., ἐπιτελουμένων
 cod. et ed. ταῖς om. ed.

cet, etiam patricios creat. His peractis, venerandae mensae suae in
 Iustiniani triclinio adsidet, et saxima intrare iubet. Horum pri-
 mum cubiculum est; in secundo ordine patricii cum protospathariis
 ac ceteris imperatoris veniunt; in tertio domesticus scholarum cum
 factionis Venetae transitorio populo; in quarto excubitor cum Pra-
 sinae factionis; in quinto Veneti; in sexto Prasini factionarii. Sin-
 guli horum ordinum, accepto apocombio haud mediocris pretii, ab-
 eunt Deoque gratias agunt, et laudant ipsum et concelebrant.

CAP. 67.

*De loco et ordine, qua proceres omnes in singulis dezimis,
 in maioribus phialis institutis, adstare solent.*

Notandum est, post Imperatorem, eo ritu, quo exposuimus,
 in solio assidentem, eunuchos protospatharios, adstrictiori veste in-

τοσπαθάριοι ὄπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τοῦ σέντζον, ἡλ-
 λαγμένοι τὰ τε στιγάρια αὐτῶν καὶ τὰ σαβάνια, φοροῦσι δὲ
 καὶ τὰ μανιάκια, καὶ ἐπὶ ὤμων βαστάζουσι τὰ σπαθοβάκλια
 αὐτῶν, ὄπισθεν δὲ τῶν αὐτῶν πρωτοσπαθάριων ἴστανται μέ-
 8 σον τοῦ ἡλιακοῦ πρωτοσπαθάριοι βαρβᾶτοι ἡλλαγμένοι τὰ τε 5
 σπέκια αὐτῶν καὶ τὰ μανιάκια. τὸ δὲ ἄρμα, ἦγθον τὸ σκου-
 τᾶριον, βυστάζουσι σπαθάριοι δύο καθ' ἕνα ἕκαστος αὐτῶν,
 καὶ ἴστανται μετὰ τῶν αὐτῶν βαρβᾶτων πρωτοσπαθάριων·
 οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ οἱ κουβικουλάριοι ἴστανται
 ἐπ' εὐθείας ἄπαντες ἔνθεν κάκεισε τῶν αὐτῶν βαρβᾶτων 10
 πρωτοσπαθάριων. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἴσταται ἔμπρο-
 σθεν τῶν κουβικουλαρίων μικρὸν πρὸς τὸ λαμβάνειν αὐτὸν ἀ-
 πὸ κελύσεως ἐκ τοῦ πραιποσίτου τὰ νεύματα. οἱ δὲ σπα-
 15 θαροκαυδιδάτοι ἴστανται ὄπισθεν τῶν προειρημένων βαρβᾶ-
 των πρωτοσπαθάριων, σπαθαροκουβικουλαρίων τε καὶ κουβι-
 C κουλαρίων βαστάζοντες τὰ σκουτᾶρια αὐτῶν, φοροῦντές καὶ
 τὰ μανιάκια καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡσαύτως καὶ οἱ σπαθά-
 ριοι φοροῦντες τὰ τε σπαθία αὐτῶν καὶ σκουτᾶρια, βαστά-
 ζοντες τὰ διστράλια αὐτῶν, ἴστανται ἔνθεν κάκεισε τῶν σπα-
 θαροκαυδιδάτων, ὁμοίως εἰ τύχῃσι καὶ σπαθάριοι διὰ πόλε- 20
 ως. οἱ δὲ σιλεντιᾶριοι ἴστανται ἐν τῇ κρεμαμένῃ βήλῃ πύ-
 λης τοῦ ἡλιακοῦ ἐν τῇ μαρμαρίνῃ πουλιτίῳ· ἄρχοντες δὲ
 τοῦ κουβουκλείου καὶ πατρίκιοι ἴστανται ἔνθεν κάκεισε ἐν
 τοῖς παρακνυπτικοῖς καγκέλλοις ὄρθιοι, ἐπερειδόμενοι ἐπ' αὐ-
 τοῖς. (B.) Ἴστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι, εἰ τύχῃ γενέσθαι τὸ 25

8. βαρβᾶτοι σπαθάριοι ed.

15. σπαθαροκουβικουλάριοι τε

καὶ κουβικουλάριοι ed.

dutos suaque sabania, torques item et in humeris spathobaculos
 suos gestantes, prope thronum adstare: post hos in medio solaris
 protospatharios barbatos in mutatoris cumque speciis et torquibus
 Arma seu scutarium spatharii duo, unus post alterum, gestant, cum-
 que his barbati protospatharii consistunt: spatharocubicularii et cu-
 bicularii omnes ad horum sinistram locum utrinque habent. Ceri-
 moniarius paulo ante cubicularios stat, ut a mandato accipere signa
 a praeposito possit. Post dictos protospatharios barbatos spatharo-
 candidati, spatharocubicularii vero et cubicularii scutaria sua, tor-
 ques et gladios, spatharii idem gladios suos et sua dextralia gestan-
 tes ad utramque spatharocandidatorum manum adstant: sic etiam
 spatharii, si qui in urbe adsunt, Silentarii in velo suspenso portae
 solaris in pulpito marmoreo, praefecti cubiculo et patricii utrinque
 in cancellis, unde prospicere solent, recti ipsisque innixi adstant.
 (II.) Quodai in secreta phiala triconchi dextrimum instituitur, omnes

δέξιμον ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόγχου, τελεῖται ἢ τῆς παραστάσεως τάξις οὕτως. καθέζεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ D σέντζου, ὡς εἰθισται αὐτῷ, καὶ ἴστανται ἐνώπιον αὐτοῦ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἴστανται ἅπαντες ἐνθεν κἀκεῖσε ἀπὸ τοῦ πουλπίτου ἐν ταῖς θυρίσι· οἱ δὲ συγκλητικοὶ ὑπατικοὶ ἴστανται ἀπ' αὐτῶν ὁμοίως. Ms. 127. a
καὶ αὐτοὶ ἐν ταῖς θυρίσιν. ὡσαύτως καὶ οἱ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως πλησίον τοῦ σέντζου ἡλλαγμένοι· οἱ δὲ βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ τὸ 10 ἄρμα κατέχοντες, ὡς προείρηται, ἴστανται ἔμπροσθεν τῶν πυλῶν τοῦ τρικόγχου. ὀπισθεν τῶν προῤῥήθέντων εὐνούχων πρωτοσπαθάρων σπαθαροκουβικουλάριοί τε καὶ κουβικουλάριοι ἴστανται ἐν τῇ τρίτῃ πύλῃ τοῦ τρικόγχου, οἱ δὲ σπα- Ed. L. 177
θαροκανδιδάτοι καὶ οἱ σπαθάριοι ἴστανται ἐνθεν κἀκεῖσε τοῦ 15 βασιλέως ἐν τοῖς μαρμαρίνοις πουλπίτοις· ὁ δὲ τῆς καταστάσεως ἴσταται ἔμπροσθεν τῶν προειρημένων σπαθαροκανδιδάτων τε καὶ σπαθάρων, ὀπισθεν δὲ τοῦ τῆς καταστάσεως ἴστανται σιλεντιάριοι.

ΚΕΦ. ξη'.

20 Περὶ τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίου καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τελουμένων.

Προέρχονται ἅπαντες ἐννόχοι, ἡλλαγμένοι ἀπὸ λευκῶν B χλανιδίων, οἱ μὲν ἐν τῇ θερμάστρα, οἱ δὲ ἐν τῇ ἀψίδι· καὶ

11. Post τρικόγχου distinctionem om. ed. 12. σπαθαρίων. οἱ σπαθαρ. ed.

hoc ordine adstare solent. Imperator, ut ipsius mos est, in solio sedet, ante ipsum praefecti cubiculi, patricii et strategi utrinque a pulpito in ianuis, post eos senatores et consulares pariter in ianuis consistunt. Sic et eunuchi protospatharii pone Imperatorem prope thronum in mutatoriis, barbati protospatharii et qui arma tenent, ut dictum est, coram portis triconchi. A tergo eunuchorum protospathariorum, quorum supra meminimus, spatharocubicularii et cubicularii in tertia parte triconchi, spatharocandidati et spatharii ad utrumque Imperatoris latus in marmoreis pulpitis, cerimoniaris ante dictos spatharocandidatos et spatharios, et a tergo eius silentiarii adstant.

CAP. 68.

De aureo hippodromo, et quae in illo peraguntur.

Omnes albis vestibus induti nocte partim ad caminum, partim ad apsidem procedunt: praepositus, accepta a silentiario combina,

λαβῶν κομβίαν ὁ πραιπόσιτος παρὰ σιλεντιαρίου, εἰσέρχεται καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει τῷ πραιποσίτῳ δοθῆναι τὸ πέρατον, καὶ ἐξελθὼν μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀπάντων, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα. εἶτα ἐλθόντα ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόνου-5 χου δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ τῆς καταστάσεως μετὰ σιλεντιαρίου ἀπάντων, καὶ διέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ πραιπόσιτος διὰ τε τῆς ἀψίδος καὶ τῆς δάφνης. ἀπελθὼν δὲ μέχρι τοῦ ἀγουστέως, ἔξέρχεται εἰς τὸ στενὸν ἐν τῇ χρυσοῦ χειρὶ, καὶ εὗρίσκει ἐκεῖσε ἐσιῶτας τοὺς κούρσωρας μετὰ τῶν δεκανῶνιο C ἔνθεν κάκεισε. διελθόντες δὲ μέσον αὐτῶν οἱ τε δῆμαρχοι καὶ ὁ ἀκουάριος καὶ πλησιάσαντες τῷ πραιποσίτῳ, προσκυνῶσιν αὐτῷ, καὶ εἰθ' οὕτως δίδωσιν αὐτοῖς ὁ πραιπόσιτος τὸ πέρατον, εἶτα ὑποστρέψας ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, δηριγευόμενος ἐπὶ τῶν προειρημένων, εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. (B.) 'Οἱ 15 δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερίκλειστον αὐτοῦ σάγιον καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικόνου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, ἅπτων κηροῦς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις, ὡς εἰθίσται αὐτῷ. καὶ διελθὼν διὰ τοῦ ἀγουστέως, εἰσέρχεται εἰς 20 Δτόν ἅγιον Στέφανον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ καθίσματος, καὶ ἐκεῖσε παρακύνπει, μέχρις ἂν ἅπαντα εὐτρεπισθῶσι. τοῦ δὲ τῆς καταστάσεως ἐλθόντος καὶ δηλώσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς

8. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ ἐμποδόμενα, τὰ τε πρῶτ' καὶ δεύτ' [ἡλῆς cod. et ed.] γινόμενα, τοῦτον τὸν τύπον καὶ ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. 11. οἱ δὲ δῆμ. ed.

intrat eamque Imperatori tradit, qui praepositum paratum dare iubet, isque cum omnibus cubiculariis abiens, per porticus sanctorum quadraginta progreditur. In hemicyclum triconchi venientem cerimoniaris cum omnibus silentiariis excipit, his comitantibus, per apsidem et daphnem transit. Postquam vero ad augusteum pervenit, ad triclinium in aurea manu pergit, ibique cursores cum decanis suis utrinque constitutos invenit. Per medium horum tribunal et actuaris ingressi, ad praepositum accedunt, et prono in terram corpore eum salutant, quo facto, eis paratum dat, et ab his reversus, in dictorum comitatu palatium intrat. (II.) Imperator sagum suum auro praetextum gestans et a cubiculo praefectis stipatus, per porticum triconchi, apsidis et daphnes transit, accensis pro more in oratoriis cereis. Digressus vero per augusteum, ad S. Stephani procedit, inde per secretam cochleam ad cubiculum throni adscendit, unde, usque dum omnia parata sunt, prospicit. Cerimoniaris abit, et praeposito nuntiat, vasa omnia prompta esse, aurigas egressos ad

ὅτι πάντα ἔτοιμά ἐστι τὰ σκεύη, ἔξελεθόντες οἱ ἡνίοχοι ἐποί- Ms. 127.b
 ησαν τὰ ἀποδιαλύσιμα αὐτῶν, καὶ ἴστανται ἐν τοῖς ἰδίοις τό-
 ποις μετὰ τῶν ἀρμάτων αὐτῶν, οἱ δὲ δημοκράται καὶ οἱ δῆ-
 μαρχοὶ ἀνῆλθον ἐν ταῖς ἐξ ἔθους καθέδραις ὀπισθεν τῶν δῆ-
 5 μων, ἐκδεχόμενοι τὴν ἀνατολὴν τοῦ δεσπότου, ὅπως ἀνέλθω—Ed.L. 178
 σιν ἕκαστος ἐν τῷ αὐτοῦ δῆμῳ, ἅπαντες οἱ ἔπποι τῶν ἀρμά-
 των ἀνῆλθον, ὁ στρατὸς μετὰ τῶν φλαμούλων ἴστανται ἐν
 ταῖς τάξεσιν αὐτῶν, ὁ κοινὸς λαὸς ἀνῆλθον καὶ ἐπληρώθησαν
 τὰ βάρη. τότε εἰσελθὼν ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ,
 10 ὡς ὅτι ἅπαντα ἔτοιμά ἐστιν· ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ
 τῆς λιθίνης σκάλας, κατερχόμενος δὲ λέγει τῷ πραιποσίτῳ
 „ὄς μεταστάσιμον“ καὶ κεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσι-
 μον.“ εἰσέρχεται δὲ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ
 προσκαλεσάμενος ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, εἰσέρχονται
 15 καὶ περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τῷ βασιλεῖ, εἰπόντος δὲ τοῦ
 πραιποσίτου „κελεύσατε,“ ἔξέρχονται οἱ βεστήτορες ἀπὸ τοῦ B
 κοιτῶνος, καὶ στεφθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου ὁ βασιλεὺς ἔξέρ-
 χεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, στὰς δὲ εἰς τὸ στενὸν, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, ὁ
 20 δὲ πραιπόσιτος τῷ ὀστιαρίῳ, καὶ ὁ ὀστιαρίος εἰσάγει τοὺς πα-
 τρικίους, τὸ δὲ βῆλον τῆς πύλης ἐκείνης σιλεντιάριος ποιεῖ.
 (Γ.) Εἰσελθόντες δὲ ἔσω οἱ πατρίκιοι μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν,
 πίπτουσι, καὶ ἀναστάντων αὐτῶν, νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ λέγει μεγάλως „κελεύσατε.“ ἀπὸ δὲ τῶν δ-

decursionem se accinxisse, inque locis suis cum curribus consistere:
 principes vero et tribunos factionis ad solitas sedes pone factiones
 ascendisse, et mandata a Dominis, ut singuli in sua factione acce-
 dant, exspectare, equos omnes curribus iungendos adductos esse,
 exercitum cum flammulis in suis ordinibus adstare, communem po-
 pulum ascendisse scalasque omnes complevisse. Tunc praepositus
 ad Imperatorem accedens, parata omnia esse nuntiat: is per sca-
 lam lapideam descendens, praeposito edicit: *Da processum*, is elata
 voce: *Processus*. Imperator se ad cubiculum confert, ad quem ve-
 stitores a praeposito accessiti intrant, et Imperatorem tunica in-
 duunt, praeposito dicente: *Iubete*; vestitores ex cubiculo abeunt,
 et ipse Imperator, a praeposito coronatus, praefectis cubicali co-
 mitantibus, discedit, inque angusta porticu constitutus; signum
 praeposito, hic ostiario dat, qui patricios adducit, eius portae ve-
 lum silentiario curante. (III.) Patricii intro cum strategis ingressi
 prociidunt, quibus surgentibus, Imperator rursus praeposito signum
 dat, qui magna voce exclamat: *Iubete*. Ab his Imperator stipatus,
 in triclinium prodit, ubi eo die coronatur, simulque tres quatuorve
 silentiarii intrant, quorum tres ad dextram factionis partem a tergo

κεῖσε θρηγιευόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐλθὼν ἴσταται ἐν τῷ τρι-
κλίνω, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ εἰσελθόντες σιλε-
ντιάριοι τρεῖς ἢ καὶ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ἐν τῷ
δεξιῷ μέρει τῆς δοχῆς ὀπισθεν, ὁ δὲ ἕτερος ἴσταται ἐν τῷ
Με. 128. α μέσῳ. λαβὼν δὲ νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, 5
δίδωσι νεῦμα τῷ σιλεντιαρίῳ, ὁ δὲ σιλεντιάριος ἀπέρχεται
ἐν τῷ βῆλῳ, καὶ λέγει μεγάλως „λεβᾶ” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς
καταστάσεως, καὶ ἴσταται μέσον τῆς δοχῆς, λαβὼν δὲ πάλιν
νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ μαγίστρῳ,
μὴ ὄντος δὲ μαγίστρου, νεύει τῷ κοιαιστῳρι. ἰστέον δὲ, ὅτι, 10
εἰ μὲν ὁ ὑπαρχος τοῦ πραιτωρίου καὶ ὁ κοιαιστῳρ οὐκ εἰσι
πατριῖοι, πρὸ τῆς συγκλήτου ἴδιον βῆλον εἰσέρχονται· λα-
βὼν γὰρ νεῦμα ὁ μάγιστρος, νεύει λέγων τῷ τῆς καταστάσεως
„κόμητες,” κάκεινος ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ.” καὶ εἰσέρχονται
D οἱ τῆς συγκλήτου, προσκυνήσαντες δὲ ἴστανται ἕκαστος ἀν- 15
τῶν ἐν τῇ τάξει αὐτῶν· εἶτα νεύει πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ
πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μαγίστρῳ, ὁ δὲ μάγιστρος
νεύει τὸ δεύτερον τῷ τῆς καταστάσεως, λέγων „προφέκτωρ”
κάκεινος εἰς τὸ βῆλον ἀπελθὼν λέγει „λεβᾶ,” καὶ εἰσέρχεται
ὁ ἀπὸ ἐπαρχῶν· προσκυνήσας δὲ καὶ αὐτός, ἴσταται ἐν τῇ 20
τάξει αὐτοῦ. εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος
τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερ-
Ed.L. 179 εὔχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” (Δ.) Καὶ
εὐθέως κατασχὼν ὁ τῆς καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς χλανίδος
τοῦ βασιλέως καὶ ποιήσας ῥωσθῆλιον, ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, 25

2. εἰσελθονται ed. 18. τὸν τῆς κατ. cod.

transeunt, unus in medio consistit. Signum ab Imperatore postquam praepositus accepit, silentiario annuit, qui ad velum digressus, magna voce clamat: *Leva*, et cerimoniarium adducit, inque medio factionis collocat, iterumque signo ab Imperatore dato, praepositus magistro annuit, aut, si is praesens non est, quaestori. Quodsi vero praefectus praetorio et quaestor patricii non sint, ante senatum proprium velum ingrediuntur: magister quoque, signo accepto, cerimoniario annuens, dicit: *Comites*, isque discessurus, ait: *Leva*. Senatores ingressi, adorant, suoque singuli ordine adstant. Rursus Imperator praeposito, is magistro, magister iterum cerimoniario signum dat, et dicit: *Praefecit*. At is in velum procedens, dicit: *Leva*, quo facto, expraefectus intrat, et, postquam adoravit, in ordine suo adstat. Posthac praeposito Imperator, praepositus cerimoniario annuit, qui dicit: *Iubete*, illi: *In multa bonaque tempora etc* acclamant. (IV.) Statim cerimoniarius, comprehensa Imperatoris tunica, rhosthelium facit, idque huic tradit, ut, throno con-

ὅπως ἀνελθὼν ἐν τῷ σέντζῳ, σφραγίσῃ μετ' αὐτοῦ τὸν λαὸν κατὰ συνήθειαν. δηριγευόμενος δὲ, ὡς προείρηται, ὑπ' αὐτῶν πάντων ὁ βασιλεὺς, ἐξέρχεται καὶ ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι, καὶ στὰς ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, σφραγίζει τὸν λαὸν ἐκ γ', πρῶτον μὲν μέσον, δεύτερον τὸν τοῦ Βενέτου δῆμον, τρίτον τοῦ Πρασίνου, καὶ καθέζεται ἐπὶ τοῦ σέντζου. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ δήμου καὶ τῶν στρατευμάτων νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιπόσιτῳ· ὁ δὲ πραιπόσιτος ἐξελθὼν ἔξω τοῦ καθίσματος, ἵσταται ἐπάνω τῶν 10 βῆθρων, καὶ προσκαλεῖται τοὺς τε πατρικίους τοὺς κατὰ συν-
 ήθειαν ἐκτελοῦντας προσκύνησιν, καὶ εἰσελθόντες κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν ἐν τῷ καθίσματι, προσκυνοῦσι τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐξέρχονται ὑπερευχόμενοι, καὶ ἵστανται ὑποκάτω τῶν βῆθρων ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πύλης. καὶ μετὰ τὴν συμπλή-
 15 ρωσιν πάντων λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξελθὼν ἵσταται πάλιν ἐπάνω τῶν βῆθρων, καὶ νεύει Ms.128.b
 τοῖς τὴν προσκύνησιν τελέσασιν, ὅπως ἀπέλθωσι ἐν ταῖς αὐτῶν τύξεσιν ἐν τοῖς σκαμνίοις. τελεσθέντων δὲ τῶν δ' βαθ-
 20 καὶ οἱ στρατηγοὶ ἵστανται ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς, ἔνθεν ἀκέισε, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ C
 τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται, αὐτοὶ δὲ ὑπερευ-
 χονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος

17. ἀπέλθωσι R., ἀπελθόντες cod., ἀπέλθονται ed.

scenso, populum eo more solenni signet. Stipatus ergo ab his omnibus, ut supra dixi, Imperator abit inque sedem suam revertitur, et ante thronum constitutus, ter populum signat, primo quidem medium, secundo Venetam, tertio Prasinam factionem, rursusque in throno residet. Peracta vero factionis et militum acclamatione, Imperator praeposito signum dat: is a throno progressus, supra in gradibus stat, et patricios pro more adorantes advocat, qui suo ordine ad thronum ingressi, Imperatorem adorant, faustaque apprecati, discedunt, et ante magnam portam infra ad gradus adstant. Peractis omnibus, praepositus signum ab Imperatore accipit, et iterum egressus, supra in gradibus ante magnam portam constitutus, eos, qui adorarunt, ut ad ordines suos in scamna discedant, admonet. Actis vero quatuor palmis, Imperator e throno surgit, patricii et strategi in triclinio, ubi Imperator eo die convivium instituit, utrinque adstant: ipse a cubiculi praefectis, longa ac felicia tempora apprecantibus, stipatus, procedit. Ingresso autem cubiculum suum coronam praepositus a capite demit, ingressi a mandato vestitores,

τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσελθόντες οἱ βασιήτορες ἀπὸ κελεύσεως, λαμβάνουσι τὴν χλανίδα, καὶ ἐξέρχονται· εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς, καὶ καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ καὶ φίλων, ὧν κελεύει, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ κλητωρίου ὁ βασιλεὺς καὶ μικρὸν ἀναπαύσας, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα ἐτοιμασθῶσιν ἐν τῷ ἵππικῳ.

D

Περὶ τοῦ δειλινοῦ ἱπποδρομίου.

Ἔτα εἰσελθὼν ὁ τῆς καταστάσεως δηλοῖ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἅπαντα ἐτοιμὰ ἔστι, καὶ ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ·¹⁰ ὁ δὲ βασιλεὺς διέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκύλας, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ καὶ τὸ στέμμα κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου. καὶ ἐξέρχεται ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ,¹⁵ καὶ στὰς ἐκεῖσε ἄμα τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, νεύει τῷ πραιποσίτῳ, κἀκεῖνος τῷ ὄστιαρίῳ, καὶ εἰσάγει πατρικίους Ed.L. 180 καὶ στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τὸν βασιλέα, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύσατε,” καὶ εὐθὺς ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε πατρίκιοι²⁰ καὶ στρατηγοὶ μετὰ τῆς συγκλήτου, ἴστανται ἔνθεν κἀκεῖσε. καὶ τοῦ βασιλέως ἐστῶτος ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσι οἱ προειρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀναστάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπό-

tunicam sumunt et abeunt. Sic deinde Imperator egreditur, et una cum amicis, quos invitari iussit, venerandae mensae suae adsidet, postquam a convivio surrexit et paululum quievit, dum omnia ad equorum decursionem parata sint, exspectat.

DE VESPERTINA EQUESTRI DECURSIONE.

Post haec ingressus cerimoniarum praeposito, omnia parata esse, nuntiat, praepositus Imperatori: qui per lapideas scalas digressus, cubiculum suum intrat, tunica indutus, coronam pro more sumit, aequae praefectis cubiculo stipatus, per angustum triclinium transit. Inde ad magnum triclinium, ubi epulae instituuntur, una cum omnibus cubiculi praefectis se confert, et praeposito, is ostiario, signum dat, et patricios ac strategos adducit, qui postquam Imperatorem adorarunt, praepositus, signo ab eo dato, dicit: *Iubete*, statimque patricii et strategi, extra portam egressi, utrinque adstant. In porta autem Imperatore adstante, dicti omnes in terram procidunt, qui postquam surrexere, praepositus signum ab Imperatore accipit, ac

σιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κα-
 κεῖνος λέγει „κελεύσατε.“ αὐτοὶ δὲ ὑπερεύχονται τὸν βασι-
 λέα. (B.) Ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δηριγεύμενος ὁ βασιλεὺς ὑ-
 πό τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ
 5 στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ κου-
 βουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν, σπαθαρίων βαστα-
 ζόντων τὰ διαστάλια, φορούντων καὶ τὰ σπαθία αὐτῶν, ὡς
 ἐν ἐκάστῳ ἵπποδρομίῳ εἰῶθασι ποιεῖν. καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ
 σέντζῳ ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καθέζε-
 10 ται, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας τοῦ λαοῦ ἐξ-
 ἔρχεται ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νεύει τοῖς πατρι-
 κίοις καὶ στρατηγοῖς, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ τά-
 ξει τε καὶ καθέδρᾳ· δείλης γὰρ ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει ἐξέρχε-
 ται ὁ βασιλεὺς, καὶ οὐχὶ ὡς τὸ πρῶτ'. τελεσθέντων δὲ τῶν
 15 κτεσσάρων βαιῶν, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, τῶν C
 πατρικίων καὶ στρατηγῶν ἐστῶτων ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀ-
 ριστᾶ, ἔνθεν κἀκεῖσε, καὶ δηριγεύμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τε
 τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσον αὐτῶν αὐ-
 τοὶ ὑπερεύχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,“ καὶ
 20 διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῇ κοιτῶνι
 αὐτοῦ, καὶ ἀπαλλάξας τὴν τε χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ
 τὸ σύνηθες, περιβύλλεται σαγίον, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυ-
 στικοῦ κοχλιοῦ, καὶ διέρχεται διὰ τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς
 ἀψίδος καὶ τοῦ τρικόγχου. δηριγεύεται δὲ ὑπὸ πάντων τοῦ
 25 κουβουκλείου, ἐστῶτων τῶν τε πρωτοσπαθάρων καὶ τῶν μα-
 γλαβιτῶν ἐν τῷ ἡμικυκλίῳ τοῦ τρικόγχου ἔμπροσθεν τοῦ ἀ-

6. μαγλαβιτῶν σπαθαρίων, βασταζόντων ed.

cerimoniario annuit, qui dicit: *Iubete*, ipsi felicia quaevis Imperatori apprecantur. (II.) Imperator a cubiculo praefectis, patriciis et strategis stipatus, thronum cum cubiculariis et duobus manclavitis, spathariis dextralia sua spathasque gestantibus, ut facere in omnibus decursionibus solent, conscendit. Quo facto, et populo ter signato, sedet, et populi acclamatione finita, praepositus a mandato egreditur, patriciis et strategis signum daturus, qui omnes ad ordinem ac sedem suam discedunt. Vesperi enim hoc ritu, et non ut mane, Imperator procedit. Peractis quatuor palmis, a throno surgit, patriciis et strategis in triclinii, ubi convivium celebrat, utroque latere adstantibus, et in obsequio praefectorum cubiculo per medios, multa et felicia tempora ipsi apprecantes, transit, perque angustum triclinium digressus, cubiculum suum petit, ubi tunica et corona deposita, sagum pro more induit, perque secretam cochleam, angustum, apsidem et triconchum procedit. Cu-

γίου Ἰωάννου. καὶ διέρχεται ὁ βασιλεὺς, δηριγενόμενος ὑ-
 D πὸ τῶν προσιρημένων, διὰ τοῦ αὐτοῦ ἡμικυκλίου, αὐτοὶ δὲ
 ὑπερέχονται τὸν βασιλέα, καὶ διελθὼν διὰ τῆς γανωτῆς πύ-
 λης τοῦ μονοθύρου καὶ διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἁγίων μί,
 εἰσέρχεται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ὑπερευξάμενοι μεγάλως⁵
 οἱ τοῦ κουβουκλείου ἅπαντες τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς
 χρόνους,” ἐξέρχονται, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ
 ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ.

Ed.L. 181

ΚΕΘ. ξθ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ἱππικοῦ ἀγομένου τοῦ καταλόγου. 10

Προσκαλοῦνται οἱ δεσπότες τοῖς πραιποσίτοις, κελεύοντες
 Ms. 129. b δοθῆναι τὸ βηλᾶριον, ἧτοι κρεμάσαι τὸ πάνιον. ὁ δὲ πραι-
 πόσιτος ἐξελθὼν, λέγει τῷ Θεσσαρίῳ· „ἄπελθε, βάλε ἄνω.”
 ὁ δὲ ἐξερχόμενος ἔρχεται εἰς τὸ στάμα, ἦγουν εἰς τὸ Π, καὶ
 κατασφραγίζων, ποιεῖ τρεῖς σταυροὺς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσε¹⁵
 ἀπέρχεται εἰς τὸ δεύτερον κριτᾶριον, κἀκεῖσε ὁμοίως κατα-
 σφραγίζει τρίτον ἐπὶ τὰς θύρας, καὶ λέγει τρίτον μεγάλη φω-
 B νῆ· „ἄπελθε, βάλε ἄνω,” καὶ εὐθέως ὁ κουστοδιάριος κρε-
 μαῖ τὸ βῆλον ἄνω, καὶ ὁ μαγγανᾶριος ἰστᾶ τὰ κάγκελλα. ὁ
 δὲ Θεσσαῖος ἀπὸ τῶν ἐκείσε κατερχόμενος, ἀπέρχεται εἰς τὸν²⁰
 σταῦλον, καὶ ἴσταται εἰς τὴν φλιάν τοῦ μεγάλου πυλῶνος,

2. αὐτοῦ om. ed. 13. Θεσσαριῳ conl. Leich. 20. εἰς τὸ
 στάβλον ed.

bicularii omnes eum comitantur, protospatharii vero et manclav-
 vitae in hemicyclo triconchi ante S. Ioannis aedem adstant. A
 dictis stipatus Imperator, per idem hemicyclum transit, ipsis fau-
 sta ei apprecantibus, perque cancellatam portam et porticum qua-
 draginta Sanctorum aureum triclinium intrat, ubi cubicularii omnes
 alta voce ei acclamant: *In longa et felicia tempora!* et sic ab-
 eunt, et singuli ad aedes suas discédunt,

CAP. 69.

Observanda, quando equitatus fit designatio.

Domini praepositos vocant, utque velarium dent seu pannum
 suspendendum curent, praecipiant. Praepositus vero discedit, et
 tesserario dicit: *Abi, sursum proiice*, atque sic tesserarius ad statio-
 nem circi, quae formam litterae II refert, accedit, et ter populum cru-
 ce signat, inde ad secundam stationem, ubi pariter ad ianuas crucem
 facit, terque magna voce exclamat: *Abi, sursum proiice*; tunc cu-
 stodiarium velum statim in superiori loco suspendit, et machinarius
 cancellos constituit. Tesserarius ab eo loco descendit, stabulumque

καὶ λέγει μικρᾷ τῇ φωνῇ· „θεῦτε ἔμπροσθεν, παιδία, χαί-
 ρετε, ἄγετε” καὶ ἀνταποκρίνονται λέγοντες μεγάλη φωνῇ
 πάντες οἱ σταβλησιανοὶ „χαίρετε.” εἶτα λέγει ὁ θεωρητής·
 „θεοῦ τὴν νίκην ἔχει” εἶτα οἱ σταβλησιανοί· „τὸ πρόσω-
 5 πόν σου, οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „ὀλύμπιε.” ὁμοίως εὐφη-
 μοῦσι τὸν τοῦ λευκοῦ, οἱ δὲ Πράσινοι τὸν τοῦ ῥουσίου. καὶ
 πάλιν λέγει ὁ θεωρητής φωνῇ μεγάλη „ἄγιε, τρισάγιε” καὶ
 ἀποκρίνονται πάντες καὶ λέγουσι· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ C
 Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητής „δέσποινα Θεοτό-
 10 κε.” ὁ λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον.” ὁ θεωρητής· „τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις.” ὁ
 λαός· „νίκη εἰς τὸ Βένετον,” οἱ Πράσινοι „εἰς τὸ Πράσι-
 15 νον.” ὁ θεωρητής· „Θεοῦ τὴν νίκην ἔχει τὸ πρόσωπόν σου,
 οὐράνιε,” οἱ Πράσινοι „ὀλύμπιε.” ὁμοίως τοῦ φακτιονα-
 20 ρίου εὐφημοῦσι καὶ τὸν μικροπανίτην. (B.) Μετὰ δὲ τὸ
 πληρωθῆναι τὰς εὐφημίας εἰσερχόμενος ὁ θεσσαρίος λαμβά-
 νει λόγῳ συνηθείας αὐτοῦ κριθῆς ταγάρια γ' κουμουλάτα καὶ
 χορταρίου δέματα γ', καὶ εὐθὺς ἀναχωρεῖ, καὶ ἀπέρχεται D
 εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου στάβλον, καὶ εἰς τὰ ὅμοια ἐκτελῶν,
 20 εὐθὺς δὲ λέγουσιν οἱ ἡνίοχοι· „νικήσατε τὰς θύρας,” τον-
 τέστιν „ἀσφαλίσατε.” καὶ τούτου γενομένου, ἴστανται οἱ δύο
 ἡνίοχοι καὶ οἱ δύο μαῖστορες καὶ οἱ δύο θεωρηταί, καὶ ἐπι-
 τρέπουσι τοὺς σταβλησιανούς, καὶ ἐκβάλλουσιν ἕνα ἕκαστον

2. ἄγεται cod. Cf. R. ad pag. 185. C. 6. 17. συνηθείας R., συν-
 η superscripto in fine & cod., συνήθει ed. κριθῆς Reisk.
 ex cod. compendio, κριθάρη ed. 19. εἰς τὸ ed. 20. νι-
 κήσατε ed.

ingressus et ad limen magnae portae subsistens, voce submissa dicit:
Euge, huc, filii mei, salvete, agite; stabularii omnes elata voce
 respondent: *Salvete*. Postea inspector: *Dei victoriam habet*; sta-
 bularii: *Faciem tuam, coelestis*, Prasini: *Olympie*, eodemque mo-
 do albae, Prasini russae factionis principi acclamant. Rursus ille
 voce elata: *Sancte, ter sancte*; cui omnes respondent, et dicunt:
Victoria Venetis, Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Domina Deipara*;
 populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Crucis*
potentia; populus: *Victoria Venetis*; Prasini: *Prasinis*. Inspector: *Dei*
victoriam facies tua, o coelestis, habet, Prasini: *Olympie!* Ut
 vero factionario, ita et micropannitae acclamant. (II.) Acclamatione
 finita, tesserarius accedit, et pro consuetudine tria hordei cribra
 accumulata totidemque foeni fasciculos sumit, et statim ad Prasino-
 rum stabulum abiens, idem facit: tunc aurigae dicunt: *Vincite ia-*
nuas, id est: *custodite*. Quo facto, duo aurigae, totidem magistri
 et circenses stant, et stabulariis praecipiant, ut in medium stabulum

Ἴππον εἰς τὸ μέσον τοῦ στάβλου ἀπὸ τοῦ πρώτου ἕως τοῦ ἑξατάτου, καὶ θεωροῦσιν ἀμφοτέροι τὸ σάικπον. δειλῆς δὲ προέρχονται οἱ θεωρηταὶ μετὰ τῶν βηγαρίων εἰς τοὺς οἴκους τῶν κρατούντων ἡνιόχων, καὶ ἀμφοτέροι, οἳ τε ἡνιόχοι καὶ οἱ βηγάριοι καὶ οἱ θεωρηταὶ, ἔρχονται εἰς τὸ δροατόριον. μετὰ δὲ τὸ προσελθεῖν τοὺς ἡνιόχους ἀνέρχεται ὁ δῆμαρχος μετὰ ὀλίγων δημοτῶν καὶ τῶν λοιπῶν φυλητῶν, καὶ συναθροϊζόμενοι πάντες ἀντιβάλλουσι πρὸς ἀλλήλους τὰ κάγκελλα καὶ τοὺς Ἴππους. οἱ δὲ ὄφρικιαῖλοι κράζουσι τοὺς θεωρητὰς, ἵνα πειράσασιν τὰ κάγκελλα καὶ τοὺς Ἴππους, μετὰ δὲ τὸ πειράσαι τούτους τὰ κάγκελλα ὁ μαγγανάριος ἀνοίγει πάντα, ἐπείγοντος δὲ τοῦ τριβούνου, κατέρχονται οἳ τε ἡνιόχοι καὶ οἱ βηγάριοι καὶ οἱ θεωρηταὶ καὶ ὁ ἐπιστάτης, καὶ εἰσέρχονται ἀμφοτέροι εἰς τὸ τριβοννάλιον.

B

Περὶ τῆς ὄρας, πῶς δεῖ κυλεῖν.

15

Ἰστέον, ὅτι ἡ ὄρα ἴσεται ἐν τῇ μέσῃ τοῦ τριβοννάλιου, καὶ ὁ φακτιονάριος τιθεῖ εἰς τὸ φατνίον τῆς ὄρας τὰ δύο σφαιρία τοῦ μέρους αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον τὸν ἴδιον, ἐνθα καὶ κάθηται, ὁμοίως τοῦτο ποιεῖ καὶ ὁ τοῦ ἑτέρου μέρους φακτιονάριος· εἰς δὲ τὸ μέσον καθέζεται ἐκ προσώπου τοῦ πρώτου σιλεντιάριος, δεύτερος μετ' ἐκείνον ὁ τριβούνος, τρίτος ὁ κούρσορ, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ ἀκτουαρίου, τέταρτος

7. φιλητῶν ed.
τόπον ἴδιον ed.

10. τούτους τὰ κάγκελλα, δ μ. ed.

18.

singulos equos a primo ad ultimum deducant, quos num sani sint, omnes inspiciunt. Vesperi autem circenses cum bigariis ad victorum aurigarum aedes se conferunt, et utriusque, tum aurigae, tum bigarii et inspectores ad urnatorium discedunt. Quo postquam aurigae accesserunt, demarchus cum factionariis nonnullis et ceteris sodalibus ascendit, et omnes ibi congregati cancellos et equos invicem conferunt et inspiciunt. Officiales vero inspectores hortantur, ut cancellos et equos examinent ac tentent, quo facto machinarius cancellos omnes aperit, et, urgente tribuno, aurigae et bigarii cum inspectoribus et praeside descendunt ac tribunal ingrediuntur.

DE URNA, QUOMODO AGITARI DEBEAT.

Urna in medio tribunali constituta, factionarius duos globulos factionis suae in stabulo eius loco proprio, ubi et sedem suam habet, reponit, quod idem factionarius alterius partis facit: in medio silentiarius, personam praepositi sustinens, secundus post hunc tribunus, tertius cursor, quasi actuarii loco, quartus combinatorigraphus impe-

ὁ βασιλικὸς κομβηνογράφος, καὶ ὀπισθεν τῆς ὄρναις δύο κόμ-
 βηνογράφοι, εἰς Βενέτου καὶ εἰς Πρασίονου, ὀπισθεν δὲ τῶν
 τοιούτων κομβηνογράφων παρίστανται οἱ ὀφφικιάλιοι. οἱ δὲ C
 ἠνιόχοι ἐκ πλαγίων καθέζονται, δύο ἔνθεν καὶ δύο ἐκεῖθεν,
 5 καὶ μετ' αὐτῶν οἱ ἐπιστάται. εἶτα φέρουσιν ἀμφοτέροι Θε-
 ωρητὴν ἕνα, οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, ἕνα κυλίση, τοῦ δὲ
 ἑσταμένου ἐν τῷ μέσῳ, λαμβάνει γνώμην τῶν δ', καὶ λέγει·
 „πῶς κελεύετε, ἰπάρρια τὰ προζεύξαντα καὶ γνωριζόμενα ἕως
 10 οὔτου ἔχετε, καὶ ἔχομεν.“ καὶ συνταξάμενος ὁ θεωρητῆς, λέ-
 γοι πρὸς τοὺς ἠνιόχους· „πῶς κελεύετε,“ καὶ εὐθέως αἶρει
 τὰ σφαιρία ἀπὸ τοῦ φατνίου, καὶ βάλλει αὐτὰ εἰς τὴν ὄρ-
 ναν, καὶ κυλίει τρίτον, καὶ οἷον ἂν χαλάση σφαιρίον, ἐξέρ-
 χεται, καὶ εὐθέως ὀρίζουσι, καὶ ὀνομάζουσιν ἀμφοτέροι τοὺς D
 ἀριστεροὺς τῶν δ' βαΐων, καὶ στοιχοῦντες ἐκβαίνουσι, καὶ ἂ- Ms. 130. b
 15 νέρχονται εἰς τὸ ἀρματοῦριον, καὶ ἀντιβάλλοντες πρὸς ἀλλήλους
 στοιχοῦσι τὰς τρίγας, τῶν θεωρητῶν ἀμφοτέρων ἀπερχομένων
 καὶ ἐρχομένων, μετὰ τοῦ βασιλικοῦ κομβηνογράφου ἀποστοιχοῦ-
 σι τὰ βαΐα ὄλα. (B.) Καὶ τῇ ἑσθῆν ἀνέρχονται οἱ δῆμαρχοι
 20 ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τοῦ κναιστωρίου, καὶ δίδονται ἐκεῖσε
 τοῦ πέραιτον, καὶ εἰ ἔχουσί τι πρὸς ἀλλήλους οἱ δῆμαρχοι,
 λαμβάνουσιν ἐκεῖσε δίκην κατενώπιον τῶν πραιποσίτων, καὶ
 ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται οἱ δύο δῆμαρχοι, ἕκαστος εἰς Ed. L. 183
 τὴν ἰδίαν διασφαγὴν, καὶ σφραγίζει ἕκαστος τὸν ἴδιον δῆμον

15. πρὸς ἀλλήλους, στοιχοῦσι τὰς στρίγας τῶν θεωρ. ed.

ratorius, et pone urnam duo combinographi, unus Venetae, alter
 Prasiniae, adsident, a tergo horum combinographorum officiales ad-
 stant. Aurigae in lateribus, duo in uno, totidem in altero, cumque
 ipsis praefecti, considunt. Tunc omnes inspectorem unum, cuius
 nempe factio praecipuam dignitatem habet, adducunt, ut urnam mo-
 veat: is in medio constitutus, sententiam hos quatuor rogat et
 dicit: *Quomodo iubetis, equos instructos probatosque uti vos habe-
 tis, et nos habemus.* Quae postquam inspector ordinavit, ad auri-
 gas dicit: *Quomodo iubetis;* et statim globos a stabulo tollit, eosque
 in urnam proicit, qua ter agitata, quicumque globulus remansit,
 exit, et subito definiunt, ac vocant omnes sinistros quatuor palmarum,
 et ordine discedunt, inque urnatorium se recipiunt, ubi trigas suas
 inter se comparant et ordinant, dum inspectores abeunt et veniunt,
 cumque imperatorio combinographo palmas omnes ordine disponunt.
 (II.) Mane demarchi ad magnum triclinium quaestoris veniunt, ubi
 paratum datur, et si forte demarchi litem aliquam inter se habent,
 causa ibi coram praepositis dirimitur, unde duo demarchi, unusquis-
 que ad locum, ubi populum signare solet, discedunt, suamque fa-
 ctionem tribus crucibus signant. Quo peracto, populus factionia di-

ἀνὰ τριῶν σταυρῶν. καὶ λέγει ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ δήμου ἔσ-
 ᾶ· οἱ εὐ κυρι· „χαῖρε ὅλη ἡμέρα σήμερον, καλὴ σου ἡμέρα
 γίνεται.” καὶ εὐθὺς λέγουσιν οἱ κράται ἐκάστου δήμου
 ἀπὸ φθογγῆς· „καλῶς ἦλθε θεοστέπων ὁ δοῦλος· καλῶς
 ἦλθε προβολὴ εὐεργετῶν· καλῶς ἦλθεν ὁ πρωτοσπαθάριος⁵
 τῶν δεσποτῶν ὁ ὑπήκοος.” τῶν δὲ δημάρχων ἀνερχομένων
 πρὸς τοὺς ἰδίους δήμους, ἀπάρχεται ὁ λαὸς ἐκάστου δήμου
 ἀπελατικὸν ἤχ. π. δ· „οἱ τὴν ἀξίαν θεόθεν ἀξιοδότης λα-
 βόντες, θεοστεφεῖς εὐεργέται, ὡς προσφιλέστατον καὶ οἰκειο-
 πόθητον δοῦλόν σε ἐδόξασαν σήμερον ἐν ὑπερτέραις ἀξίαις¹⁰
 πρωτοσπαθάριον ἔντιμον καὶ δημάρχον ἐπαξίως, ὅπως σὺ
 εὐτυχῆσης νικητικῶς, ὁ δεῖνα ἡγαπημένε, τὸν χρυσιοβένετον
 δήμον,” οἱ Πράσινοι „χρυσιοπράσινον.” καὶ ὅτε ἀνέλθῃ
 ἕκαστος τῶν δημάρχων εἰς τὸν ἴδιον δῆμον, λέγουσιν οἱ κρά-
 ται ἐκάστου δήμου· „καλὴν ἡμέραν ποιήσωμεν οἱ Βένετοι¹⁵
 μετὰ τοῦ δημάρχου” οἱ Πράσινοι ὁμοίως· καὶ εὐθὺς λέ-
 γουσιν τριαδικόν· „τριάδα ὑμνήσωμεν οἱ Βένετοι, (οἱ Πρά-
 σινοι,) τὸν δεσπότην τοῦ παντός καὶ Θεὸν ἡμῶν, μίαν ἀδι-
 Καίρετον θεότητα, τὴν τρισυπόστατον ἑξουσίαν, καὶ δύναμιν
 πρὸ πάντων τῶν αἰῶνων ὑπάρχουσαν, καὶ εἰς πάντας τοὺς²⁰
 αἰῶνας διαμένουσαν, φῶς ὑπάρχει τρισήλιον, δι’ οὗ καὶ ὁ
 κόσμος φωτίζεται, Θεὸν ἐπουράνιον δοξάζωμεν τὸν ἐκ τῆς
 παρθένου ἡμῶν ἀνατειλαντα· φύσει γὰρ ὑπάρχων φιλιάνθρω-

6. ὁ om. ed.
 23. φύσιν ed.

9. θεοστεφεῖς ed.

12. ἡγαπημένοι cod.

cit: *Salve, tota dies hodierna! Pulchra tibi lux oritur. Cantores singularum factionum modulata voce: Feliciter advenit servus principum, a Deo coronatorum! Feliciter venit a beneficis principibus promotus! Feliciter venit protospatharius Dominis obsequens. Demarchis vero ad factiones suas accedentibus, populus uniuscuiusque factionis apelaticum toni obl. IV orditur: Qui ex merito dignitatem divinitus acceperunt, a Deo coronati benefactores, ut amicissimum et desideratum servum, te hodie in excelsiori fastigio, protospatharium illustrem et demarchum, pro merito constituerunt, ut victoriis tuis, o dilecte N., felicem reddas populum Venetum; Prasini: Prasinum. Et quando singuli demarchi ad suam factionem accessere, cantores factionum dicunt: Faustam hodie laetamque diem Veneti cum tribuno transigamus; Prasini similiter. Ac statim hymnum in honorem trinitatis recitant: Trinitatem nos Veneti (Prasini) canamus, Dominum universi Deumque nostrum, unam indivisam divinitatem, ter-substantialem maiestatem et potestatem, ante omnia saecula existentem, inque omnia saecula permanentem! Lumen hoc quasi triplicis solis est, quo orbis illuminatur! Deum coelestem, ex virgine nobis natum, celebremus, qui, cum*

πος, ἄνθρωπος γενέσθαι κατηξίωσε, τὸν προπάτορα θυσάμενος
 τοῦ ἀρχαίου παραπτώματος, καὶ κόσμον ὅλον ἤλεθε. δόξα τῇ
 αὐτοῦ ἀγαθότητι." (Γ.) Καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „Κύριε, Ms. 131. a
 σῶσον ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα τοὺς βασιλεῖς τῶν Ῥωμαίων." D
 5δ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράκται· „τὰς ἀυγούστας
 βοήθησον, ὃ ἐν τριάδι ὑμνούμενος." ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε,
 σῶσον." οἱ κράκται· „τοὺς πορφυρογεννήτους φύλαξον, ὃ
 ἐν οὐρανοῖς δοξαζόμενος." ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ
 κράκται· „αὔξει τὸ βασίλειον, αὔξει καὶ τὸ Βένετον." ὃ
 10λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." καὶ τρισαγιάζοντος τοῦ ὄργάνου,
 λέγουσιν οἱ κράκται· „τρισάγισ, βοήθησον τρὺς δεσπότας." ὃ
 λαὸς ἐκ γ' „τρισάγισ." οἱ κράκται· „καὶ σὺ αὐτοὺς θε-
 ράπενυσον ἐπὶ πᾶσι." καὶ ὃ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου. „πλο-Ed.L. 184
 νάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνους." ὃ λαὸς ὁμοίως ἐκ τρίτου.
 15οἱ κράκται· „σὺν ἀυγούσταις εὐσεβέσι φιλοθέοις." ὃ λαὸς
 ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται· „καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ὑμῶν
 τῶν δούλων." καὶ ὃ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ κράκται ἔσ·
 „ἄγισ, τρισάγισ, τοὺς δεσπότας φύλαξον." ὃ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ γ'. οἱ κράκται· „πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀυγούστας
 20σκέπασον." ὃ λαὸς οἱ ἔσ· „πνεῦμα τὸ πανάγιον." οἱ κράκται
 „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοὺς πορφυρογεννήτους φύλαξον." ὃ
 λαὸς οἱ ἔσ· „μήτηρ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν." οἱ κράκται· „Κύριε,
 ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν." ὃ λαὸς οἱ ἔσ· „Κύριε,
 ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν. (Δ.) Τῶν δὲ δεσποτῶν B

*natura sua hominum amantissimus sit, homo fieri voluit primoque
 parente nostro ab antiquo peccato liberato, totum mundum misera-
 tus est. Gloria ipsius bonitati. (III.) Cantores dicunt: Domine,
 N. N. Romanorum Imperatores conserva; populus ter: Domine, ser-
 va. Cantores: Qui in trinitate celebraris, Augustas adiuva! popu-
 lus ter: Domine, serva. Cantores: Porphyrogenitos custodi, tu,
 qui in coelis laudaris! populus ter: Domine serva! Cantores: Auge
 imperii, auge Venetorum felicitatem! populus ter: Domine, serva!
 Tunc organo trisagium modulante, cantores dicunt: Ter sancte, Do-
 minos adiuva! populus ter: Ter sancte. Cantores: Tu in omnibus
 curam eorum gere! populus eadem ter. Adaugens tempora vitae
 ipsorum; sic populus ter. Cantores: Cum Imperatricibus piis Dei-
 que amantibus; populus eadem ter. Cantores: Cum Venetis humil-
 limis servis vestris; populus similiter. Cantores: Sancte, ter san-
 cte, Dominos tuere; eadem populus ter repetit. Cantores: Spiritus
 sanctissime, Augustas protege! populus: Spiritus sanctissime. Can-
 tores: Mater Dei nostri, Porphyrogenitos custodi; populus: Mater
 Dei nostri. Cantores: Domine, vitam eorum per nostram vitam
 auge! populus: Imo, Domine, vitam eorum per nostram! (IV.) Sic*

τὰ εἰωθότα τῆς τάξεως πρακτόντων καὶ μελλόντων ἀνιένται ἐπὶ τοῦ καθίσματος, ποιεῖ ὁ ἀκτουάριος τὸ αἶσιον, καὶ εἰ μὲν ἔχει ὁ Βένετος προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτων κράται· „ἀνάτειλον ἢ ἔνθεος βασιλεία·” εἰ δὲ οἱ Πράσινοι, λέγουσιν· „ἀνάτειλον ἢ ἐκλογὴ τῆς τριάδος·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνά-5 γάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀν- γούσται τῶν Ῥωμαίων·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κρά- κται· „ἀνάτειλον οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον οἱ θεόστεπτοι δε- σπότηι σὺν ταῖς ἀνγούσαις·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” καὶ 10 εἰθ’ οὕτως λέγουσιν ἀπελατικὸν δρομικὸν ἤχ. π. α’ „τὸ θεο- πρόβλητον κράτος τῆς ὑμετέρας δυνάδος, ὁ δεῖνα αὐτοκράτωρ καὶ ὁ δεῖνα ἢ δόξα τῆς πορφύρας, ἐκλάμπαστε ἐπὶ δούλους γνησίους, εὐφραίνοντες, δεσπότηι, τὸν λαὸν ὑμῶν.” καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράται· „ἀνάτειλον τὸ θρηόδοξον κράτος·” 15 λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον τῶν Ῥω- μαίων ὁ πόθος·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” οἱ κράται· „ἀνάτειλον ἢ χαρὰ ἡμῶν καὶ δόξα·” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.”

Doi κράται· „ἀνάτειλον ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥω- 20 μαίων·” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἀνάτειλον.” (E.) Τῶν δὲ δε- 20 σποτῶν ἀνιόντων ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἵσταμένων ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, κατασφραγίζουσι μετὰ τὸ ἄχρον τῶν χλανιδίων αὐτῶν, πρῶτον μὲν μέσον, ἦγον τὸ μεσοδίμην, ἔπειτα τὸν τοῦ Βενέτου δῆμον· εἰθ’ οὕτως τὰν τοῦ Πρασίνου, καὶ δὴ τῶν

22. μετὰ cod.

23. μεσοδήμιον ed.

Domini ritus solennes celebrant, dumque thronum conscensuri sunt, actuarius preces instituit, et si Veneti praecipuum dignitatem habent, cantores eorum dicunt: *Exorere, divina maiestas! Prasini: Exorere trinitatis electio! populus ter: Exorere! Cantores: Exoriantur N. N. Augustae Romanorum! populus ter: Exoriantur! Cantores: Exoriantur famuli Domini! populus ter: Exoriantur! Cantores: Exoriantur a Deo coronati Domini cum Imperatricibus! populus ter: Exoriantur! Tunc aprelaticum cursorium hymnum toni obl. IV: A Deo firmatum robur utriusque vestrum, N. Imperator et N. gloria purpurae, illustrate radiis vestris vobis servos addictos! exhilarate, Domini, populum vestrum! Cantores iterum: Exorere, robur rectae fidei! populus ter: Exorere! Cantores: Exorere, desiderium Romanorum! populus ter: Exorere! Cantores: Exorere gaudium et gloria nostra! populus ter: Exorere! Cantores: Exorere N. N. Imperator Romanorum! populus clamant ter: Exorere! (V.) Postquam vero Domini in suggestum ascenderunt et ante thronum stant, extrema tunica sua primo populum medium seu in medio constitutum, deinde Venetum, po-*

δεσποτῶν σφραγιζόντων, λέγουσιν οἱ δῆμοι· „ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος.” οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φι- Ed. L. 185
 λόχριστοι, ἐν Θεῷ νικᾶτε” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. καὶ
 50 ἴσον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγουσιν „οὐράνιε.” καὶ ὁ ἀν-
 τὶς „στέφανον νίκαις τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν.” καὶ ὁ ἀντὶς „του-
 τούς συμβασιλευσον.” καὶ ὁ ἀντὶς „ἡ ἐξουσία ἡ ἄνω.” καὶ
 ὁ ἀντὶς „κοσμοπόδητοι” καὶ ὁ ἀντὶς „μιμήσασθε Θεοῦ φι-
 λανθρωπίαν.” οἱ Πράσινοι „τὴν ἄνωθεν ἐξουσίαν.” καὶ ὁ
 10 ἀντὶς· „ἡμεῖς δὲ, ὡ στρατόπεδα, πῶς τροπώσωμεν πολεμί-
 οους” οἱ Πράσινοι· „τοῦ στέφαντος τοὺς δεσπότας Ῥωμαί-
 ων Θεοῦ φυλάττοντας τὴν πίστιν, καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην
 δεσποτῶν.” καὶ λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.”
 ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην
 15 χρόνοι, τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος.” οἱ Πράσινοι· „ἡ ἐκλο- B
 γῆ τῆς τριάδος.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἔμην χρόνοι.” οἱ
 Πράσινοι· „ἅγιε.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, ὁ
 δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „πολλοὶ ἔμην χρόνοι.” οἱ κράται· „πολλοὶ ἔμην χρόνοι, οἱ
 20 θεράποντες τοῦ Κυρίου.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ἔμην χρό-
 νοι.” καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράται· „πόσην χαρὰν ἔχει ἡ
 πολιτεία, ὅτι βλέπει τοὺς ἰδίους δεσπότας.” φθογγεῖ καὶ ὁ
 λαὸς ἐκ γ'· „πολλὴν ἔχει χαρὰν ἡ πολιτεία.” οἱ κράται·
 „ἡμεῖς ὑπάρχετε ἡ χαρὰ τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἅ-

5. Pro ἀντὶς, h. e. ἀντίος, ed. ubique ἐν τις. 12. φυλάττον-
 τες ed.

stremo Prasinum signant, quod dum agunt, factiones acclamant: Sanctus, sanctus, sanctus! Cantores: Multos, multos, multos; populus: Multos annos in multos! Cantores: N. N. Christi amantes, in Deo vincite! populus eadem ter: posta ea factio, quae reliquis antefertur, dicit: Coelestis! respondet altera: Victoriis Imperatores nostros coronat! Factio prior: Cum his regnum gere! altera: Potestas suprema. Respondet superior: Orbis desiderium! altera: Divinam clementiam imitami! Prasina: Supremam maiestatem! altera factio: Nos vero, o exercitus, quomodo hostes superabimus? Prasini: Dei, qui Dominos Romanorum coronavit, fidem, ei aequitatem dominorum servantes. Porro cantores: Multos, multos, multos! populus: Multos annos in multos! Cantores Multa vobis tempora, propugnaculum trinitatis! Prasini: Electio trinitatis! populus ter: Multa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus ter: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Multa vobis tem-

γιε." οἱ κράτται· „ὕμεις ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." καὶ οἷον μέρος ἔχει προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτου κράτται· „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα φιλό-
 CΧριστοί, ἐν Θεῷ νικάτε" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ', τὸ αὐτὸ δὲ λέ-
 γει καὶ ὁ ἀντίς δῆμος, ὁμοίως καὶ ὁ τοῦ λευκοῦ καὶ ὁ τοῦ ὄ-
 φουσίου, καὶ ἀποκρίνονται ἀμφοτέρω οἱ δῆμοι καὶ λέγουσιν·
 „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγνοστοὶ τούμβηκας." καὶ εἰ μὲν ἔχει
 ὁ Βένετος προτίμησιν, λέγουσιν οἱ τούτου κράτται· „οἱ τῆς
 συγκλήτου, ἐγείρεσθε τοὺς δεσπότης εὐξώμεθα" καὶ ὁ λα-
 ὸς ὁμοίως ἐκ γ'· εἰ δὲ ἔχει ὁ Πράσινος τὴν προτίμησιν, λέ-
 γουσιν οἱ τούτου κράτται· „οἱ τῶν πεδατουρῶν, ἐγείρεσθε·
 Ms.132. a τοὺς δεσπότης εὐξώμεθα." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. οἱ
 κράτται ἔσ' „τῶν φιλοῦντων ἡμᾶς πολλὰ τὰ ἔτη" καὶ πά-
 λιν „τῶν δὲ μισούντων ἡμᾶς κακὰ τὰ ἔτη" καὶ ὁ λαὸς ὁμοί-
 Dως ἐκ γ'. (ς.) Ταῦτα δὲ λέγουσιν καὶ οἱ λοιποὶ δῆμοι, καὶ ἵ5
 ἀποκρίνονται πάντες, καὶ λέγουσιν· „ἀπάγξεται ὡς ὁ Ἰου-
 δᾶς ὁ μὴ φιλῶν τοὺς ἰδίους δεσπότης." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως
 ἐκ τρίτου, καὶ εὐθὺς αὐλεῖ τὸ ὄργανον, καὶ οἷον μέρος ἔ-
 χει προτίμησιν, λέγει φωνὴν ἀπὸ κρακτῶν ἤχ. πλ. α'. εὐχα-
 ριστοῦμέν σοι, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ διασκεδάζοντι βουλὰς 20
 Ed.L. 186 ἔθνων καὶ συντριβοντι πολεμίους, ὅτι ἐμεγάλυνας τὰ θαν-
 μύσιά σου ἐπὶ τὸν λαόν σου, δυνατέ. τοὺς γὰρ ἐχθρούς ἡ-
 μῶν ὑποτάξας ἐν τῇ δυνάμει σου, ὑψώσας τὸ κέρας τῶν πι-

1. Verba: οἱ κράτται· „ὕμεις ὑπάρχετε ὁ πόθος τῶν Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." om. ed. 3. τούτων ed. 9. ἐγείρεσθε τοὺς δεσπ. εὐξ. R., ἐγείρεσθαι τοὺς δεσπ. εὐξ. cod. et ed. 19. λέγουσι φωνῆς ἀπὸ κράτται ed.

pora. Rursus cantores: Quanto non gaudio civitas exultat, dum Dominos suos intuetur! clamat et populus ter: Insigni laetitia civitas exultat. Cantores: Vos gaudium Romanorum estis; populus ter: Sancte. Cantores: Vos estis desiderium Romanorum; populus ter: Sancte; et quaecunque factio reliquis antecellit, eius cantores dicunt: N. N. Christi amantes, in Deo vincite; hoc item populus et opposita factio, alba quoque et russa, repetunt, quibus uterque populus respondet et dicunt: N. N. Augusti, tu vincas! et si Veneti praecipuam laudem habent, cantores eorum dicunt: Senatores surgite, Dominis bene precemur; sic et populus ter. Si vero Prasini maiori dignitate sunt, cantores eorum dicunt: Pedaturae murorum, resuscitemini, Dominos precemur; sic etiam populus ter. Cantores: Multos annos amicis nostris! et rursus: Mala tempora inimicis nostris! sic populus ter. (IV.) Haec etiam reliquae factiones dicunt, quibus omnes hunc in modum respondent: Ut Iudas olim, suffocetur, qui Dominos suos non amat; hoc idem populus ter repetit, ac statim orga-

στῶν βασιλέων ἡμῶν πρεσβείαις τῆς τεκούσης σε, ὡς μόνος πολυέλεος." καὶ εἰθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράται τὸ ἱχάδιον „ναναΐα" ὁ λαὸς· δοξάζομεν σε, Χριστέ." οἱ κράται „νανά" ὁ λαὸς „βασιλεῦ τῶν αἰώνων." οἱ κράται „νανά" 5δ λαὸς „μονογενῆ λόγε τοῦ πατρός." οἱ κράται „ἀναναΐα" ὁ λαὸς „ὅτι ἐπεσκέψω καὶ ἐφώτισάς." οἱ κράται „νανά" ὁ λαὸς „τὸν λαόν σου." οἱ κράται „ἄγια" ὁ λαὸς „καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου ἀπῆλλαξας ἡμᾶς." οἱ κράται „ναναΐα" ὁ λαὸς „καὶ προσήγαγες ἡμᾶς." οἱ κράται „ναναΐα" ὁ λα- 10οὺς „τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ." οἱ κράται „ἀναναΐα" ὁ λαὸς „με-Β σιτεῖα." οἱ κράται „ἀναναΐα" ὁ λαὸς „ὡς μόνος παντοδύναμος." καὶ εἰθ' οὕτως λέγει ὁ λαὸς ἄπας· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν." Ἰστέον, ὅτι τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ ἀντίς δῆμος. καὶ πάλιν ὁ ἔχων προτίμησιν λέ- 15γει „νιέ" καὶ ὁ ἀντίς „Θεοῦ." καὶ ὁ ἀντίς „νίκη" γ'· καὶ εἰθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράται· „ἄγιε, τρισάγιε, ζωὴν καὶ δόξαν δὸς αὐτοῖς." καὶ πάλιν ὁ ἔχων προτίμησιν λέγει· „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότας" καὶ ὁ ἀντίς „εἰς ὁ Θεός." καὶ ὁ ἀντίς „σὺ αὐτῶν σῶσον" καὶ ἄλλος „ναὶ Κύριε." ὁμοίως 20καὶ οἱ μικροὶ δῆμοι τὰ αὐτὰ λέγουσι, καὶ ἀποκρίνονται οἱ τῶν μεγάλων δῆμων, καὶ λέγουσιν ἐκ γ'· „τοὺς χρόνους αὐ- C

3. *νανα* ed. passim. 10. *μεσιτεῖα* conl. R.

num pulsatur, et quaecunque factio praecipue diligitur et probatur, ea phonam dicit cantorum ore; voce toni obl. I. dicunt: *Gratias tibi, Christe Deus noster, persolvimus, quod consilia gentium dissipas, hostes conteris, et miracula tua in populo tuo, o potentissime, amplificas. Inimicos enim nostros tua potentia subiecisti, cornu fidelium Imperatorum nostrorum munere genitricis tuas, ut solus plenus misericordia, exaltasti.* Postea cantores modulantur: *Nanaia*; populus: *Laudamus te, Christe.* Cantores: *Nana*; populus: *Imperator saeculorum!* Cantores: *Nana*; populus: *Unigenitum Patris verbum!* Cantores: *Ananaia*; populus: *Quod respexisti et illustrasti.* Cantores: *Nana*; populus: *Populum tuum.* Cantores: *Sancta!* populus: *Et potestate tua nos liberasti.* Cantores: *Nanaia*; populus: *Et adduxisti nos.* Cantores: *Nanaia*; populus: *Deo et Patri.* Cantores: *Ananaia*; populus: *Mediatrix.* Cantores: *Ananaia*; populus: *Ut solus omnipotens.* Sic et omnis populus postea dicit: *Aeternam Deus sacram maiestatem esse iubeat!* Eadem quoque altera factio recitat, et quae superior est, dicit: *Fili*, altera: *Dei*; prior: *Victoria* ter. Postea cantores: *Sanctus, ter sanctus, vitam ipsis et gloriam tribue!* Rursus, quae superior habetur: *Tu, qui Dominos adiuvas!* altera: *Unus Deus!* prior: *Tu ipsos conserva!* altera: *Imo Domine.* Sic et minores populi dicunt, quibus maiores respon-

τῶν πλήθυνον." εἰθ' οὕτως λέγονται τὰ τριλέξια καὶ τὰ τε-
τραλέκτα τὰ τῆ ἑορτῆ ἀρμόζοντα, δι' ἣν καὶ τὸ ἵπποδρόμιον
ἐγεγόνει.

Ἄκτα ἐπὶ νίκῃ τῶν ἡνίοχων.

Λέγουσιν οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς⁵
„πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράται „καλῶς ἦλθετε, θεοστέ-
πτων οἱ δοῦλοι." καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κρά-
D κται. „καλῶς ἦλθετε, προβολὴ εὐεργετῶν." καὶ ὁ λαὸς γ'
Ma. 132. b „καλῶς ἦλθετε." οἱ κράται. „καλῶς ἦλθετε, οὐράνιε, μετὰ
νίκης," οἱ Πράσινοι „ὀλύμπιε." καὶ ὁ λαὸς γ' „καλῶς¹⁰
ἦλθετε." οἱ κράται. „καλῶς ἦλθετε, ἰκάσιε νικήσας." οἱ
Πράσινοι „ἀνατέλλων." ὁ λαὸς γ' „καλῶς ἦλθετε." οἱ κρά-
κται. „τὰ ἴσα αἰτούμεθα τῆς ἐκ Θεοῦ νίκης ὑμῶν." οἱ
Πράσινοι. „τοῦτό ἐστιν ἐκ Θεοῦ νικῆσαι." ὁ λαὸς γ' „κα-
λωσ ἦλθετε." οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ." ὁ λαὸς¹⁵
„πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." καὶ ὅτε λαμβάνουσιν οἱ ἡνίοχοι τὰ
Ed. L. 187 ἑκαθλα, λέγουσιν οἱ κράται. „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔν-
θεος βασιλεία." οἱ Πράσινοι. „ἡ ἐκλογὴ τῆς τριάδος." ὁ
λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε." οἱ κράται. „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ
θεράποντες τοῦ Κυρίου." ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ Πράσινοι²⁰
„ἄγιε." οἱ κράται. „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ
δεῖνα ἀνυοῦσται τῶν Ῥωμαίων." καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ
ὑμῖν χρόνοι." οἱ Πράσινοι. „ἄγιε." οἱ κράται. „πολ-
16. τὸ ἑκαθλα ed.

dent, et ter dicunt: *Tempora eorum adauge*. Postremo trilexia et
tetralecta festo diei, ob quem decursio equestris instituta est, con-
grua, recitantur.

ACTA IN VICTORIA AURIGARUM.

Dicunt cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos*. Cantores: *Feliciter venistis, servi a Deo coronatorum!* populus ter: *Feliciter venistis!* Cantores: *Feliciter venistis, a beneficis principibus promoti!* populus ter: *Feliciter venistis!* Cantores: *Feliciter venisti, o coelestis, cum victoria!* Prasini: *Olympie!* populus ter: *Feliciter venisti!* Cantores: *Feliciter venisti, victor strenue*, Prasini: *Exoriens*; populus ter: *Feliciter venisti*. Cantores: *Precamur, ut similia vestrae ex Deo victoriae nobis eveniant!* Prasini: *Hoc est per Deum vincere*; populus ter: *Feliciter venisti*. Cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Dum vero aurigae praemia victoriae accipiunt, cantores dicunt: *Longa vobis tempora, divina maiestas!* Prasini: *Electio trinitatis!* populus ter: *Sancte!* Cantores: *Longa*

λοι ἑμῖν χρόνοι, οἱ δεσπόται, σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ ταῖς πορφυρογεννητοῖς” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „πολλοὶ ἑμῖν χρόνοι.” οἱ Πράσινοι· „ἄγιε.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ἑμῖν χρόνοι. τὰ τρία τῷ Οὐρανίῳ.” (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ.”) καὶ ὁ 5
 5λαὸς ἐκ γ’ „πολλοὶ ἑμῖν χρόνοι.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶ-
 σον τοὺς δεσπότας Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶ-
 σον.” οἱ κράτται· „τὰ ἴσα, δεσπόται, τῆς νίκης ἡμῶν.” ὁ
 λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον
 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.”
 10οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τὸ πλοῦτος τῶν ὑπηκόων.” ὁ
 λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „τὰ ἴσα, δεσπόται,
 τὰ τῆς συγκλήτου.” ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ’. οἱ κράτται· „τὰς
 νίκας ἡμῶν πληθύνει ὁ Θεὸς λόγος.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως.
 οἱ κράτται· „ἡ σύγκλητος φιλεῖ ἡμᾶς ἐν ὁμοιοῖα.” ὁ λαὸς
 15ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται· „τὰ ἴσα, δεσπόται, τῆς νίκης ἡμῶν
 κατὰ βαρβάρων.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ ὁμοίως „ἄγιε.” οἱ Πράσι-
 νοι „ἄγιε.” οἱ κράτται· „οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀπολοῦνται Θεο-
 κρίτως.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ Πράσινοι „ἄγιε.” οἱ
 κράτται· „τὰ ἴσα, δεσπόται, τῶν στρατοπέδων.” ὁ λαὸς ἐκ
 20γ’ „ἄγιε.” ὁ Πράσινοι „ἄγιε.” οἱ κράτται· „καὶ σὺν αὐ-
 τοῖς Θεὸς ἡμᾶς συνεργήσει.” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.” οἱ
 Πράσινοι „ἄγιε.” οἱ κράτται· „τὰ ἴσα, δεσπόται, τοῦ λα-

10. τὸ πλοῦτος cod., τὸν πλοῦτον ed.

vobis tempora, famuli Domini! populus ter: Sancte! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum! populus ter: Longa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora, Domini, cum Imperatricibus et porphyrogenitis! populus ter: Longa vobis tempora! Prasini: Sancte! Cantores: Longa vobis tempora! Flagitamus Uranio tria numismata! (Prasini: Olympio:) populus ter: Longa vobis tempora! Cantores: Domine, serva Dominos Romanorum! populus ter: Domine, serva! Cantores: Aequalia, Domini, victoriae vestrae! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter: Domine, serva! Cantores: Domine, serva divitias obsequentium! populus ter: Domine, serva! Cantores: Aequalia, Domini, senatui! populus ter eadem. Cantores: Victorias vestras verbum divinum augeat! populus ter eadem. Cantores: Senatus vos unanimiter amat; populus ter: Sancte. Cantores: Aequalia victoriae vestrae contra barbaros, Domini! populus ter eodem modo; Prasini: Sancte. Cantores: Adversarii vestri divino iudicio pereunt; populus ter: Sancte; Prasini: Sancte! Cantores: Aequalia exercitibus, Domini, eveniant! populus ter: Sancte! Prasini: Sancte! Cantores: Similia, Domini, populo vestro! populus ter:

Constantinus Porphyg. Vol. I.

21

Ms. 133. b „δοῦλοι” ὁ λαὸς „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ἐκ γ'. οἱ κρᾶ-
 κται „ἡμεῖς” ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων.” (Δ.) Ἰστέον, ὅτι οἱ
 σταυροφόροι ἀπὸ τῶν δ' δῆμων κατέρχονται, καὶ οἱ μὲν τοῦ
 Βενέτου καὶ τοῦ λευκοῦ διὰ τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου κάμπτον-
 τες, εἰσέρχονται εἰς τὸ στάμα, οἱ δὲ τοῦ Πρασίνου καὶ τοῦ
 ῥουσιού διὰ τοῦ καμπτοῦ τοῦ Πρασίνου κάμπτοντες, εἰσέρχον-
 ται εἰς τὸ στάμα. χρῆ εἰδέναι, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τῶν βοτῶν ἀπὸ
 Ed.L. 189 τοῦ δευτέρου βαΐου κατέρχονται ἀπὸ τῶν δ' δῆμων οἱ σταυρο-
 φόροι, βαστάζοντες τοὺς ἐξ ἀνθέων πεπλεγμένους σταυροὺς,
 καὶ ἴστανται εἰς τὸ στάμα. οἱ δὲ κούρωρες αἶροντες τοὺς 10
 σταυροὺς, ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς δεσπότας, καὶ εὐθέως λέ-
 γουσι τὰ ἄκτα. οἱ κρᾶκται· „ὁ ζωποιοὺς σταυρὸς, βοήθη-
 σον τοὺς δεσπότας.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ
 κρᾶκται· „ἐν τούτῳ ἐστέφθητε, εὐεργέται” ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „ἄγιε.” οἱ κρᾶκται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικᾶτε” ὁ 15
 λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κρᾶκται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε τὰ
 ἔθνη πάντα” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” τοῦ δὲ ὄργάνου τρισα-
 γιᾶζοντος, λέγουσιν οἱ κρᾶκται· „τριᾶγιε, βοήθησον τοὺς δε-
 σπώτας” καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. Ἰστέον, ὅτι, εἰ μὲν οὐκ ἔστι
 Β δειλῆς, δίδονται τὸ πρῶτ', εἰ δὲ ἔστι δειλῆς, δίδονται δειλῆς. 20

“Οσα δεῖ τελεῖν εἰς τὸ δειλινὸν ἠποδορόμιον.

Ἀγιόντων τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸν τύπον καὶ τὴν ἀκο-
 19. οὐκέτι ed.

amant; eadem populus ter. Cantores: *Servi*; populus ter: *Nos
 Imperatorum servi*. Cantores: *Nos*; populus: *Imperatorum*. (IV.)
 Sciendum est, crucigeros a quatuor factionibus descendere, et Ve-
 netae quidem albacque per curvaturam Venetae ad stationem venire,
 Prasinæ autem et russæ per curvaturam Prasinæ declinantes, ad
 stationem se recipere. Die vero votorum crucigeri quatuor factio-
 num post secundam palmam a quatuor factionibus descendunt, e
 floribus contextas cruces gestantes, inque statione consistunt. Cur-
 sores vero cruces sublatas ad Dominos ferunt, statimque cantores
 dicunt: *Cruz vivifica, Dominis opem fer!* clamant et populus ter:
*Sancte! Cantores: In hac, benefici, coronati estis; populus ter:
 Sancte. Cantores: In hac imperatis et vincitis!* populus ter: *San-
 cte! Cantores: In hac omnibus populis dominabimini!* populus ter:
*Sancte! Organo vero trisagium modulante, cantores dicunt: Ter
 sancte, Dominis auxilium fer; sic etiam populus ter. Sciendum
 est, si vespere nulli sunt ludii, præmia mane dari, si vero vespere
 sunt, etiam vesperi distribui.*

OBSERVANDA IN VESPERTINA EQUORUM DECURSIONE.

Postquam Domini eo ritu ac more, qui in matutina decursione

λουθίαν τὴν πρωϊνὴν ἐπὶ τοῦ καθίσματος καὶ ἱσταμένον
 ἔμπροσθεν τοῦ σέντζου, κατασφραγίζουσι μετὰ τὸ ἄκρον τῶν
 χλανιδίων αὐτῶν τρίτον, καθὼς ἐν τῷ πρωῷ προειρήκαμεν,
 καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν σφραγίζοντων, λέγουσιν οἱ δῆμοι „ἅγι- C
 5ος, ἅγιος, ἅγιος.“ φθογγεὶ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἅγιος.“ οἱ
 κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ.“ ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς
 πολλὰ“ καὶ τὰ λοιπὰ, καθὼς καὶ ἐν τῷ πρωῷ εἴρηται. καὶ
 εἰ μὲν ἔχουσιν οἱ Βένετοι προτίμῃσιν, λέγουσιν οἱ κράτται
 φωνὴν ἤχ. δ’ ἰχάδιον „ἀνανά.“ ὁ λαὸς „δοξάζομέν σε,
 10 Χριστέ.“ οἱ κράτται „νανά.“ ὁ λαὸς „βασιλεῦ τῶν αἰῶνων.“
 οἱ κράτται „νανά.“ ὁ λαὸς „μονογενῆ λόγε τοῦ πατρός.“ οἱ
 κράτται „ἀνανάγια.“ ὁ λαὸς „ὄτι ἐπεσκέψω καὶ ἐφώτισας.“
 οἱ κράτται „νανά.“ ὁ λαὸς „τὸν λαόν σου.“ οἱ κράτται
 „ἅγια“ καὶ ὁ λαὸς „καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου ἀπήλλαξας ἡ- D
 15 μᾶς.“ οἱ κράτται „ἀνάνια“ ὁ λαὸς „καὶ προσήγαγες ἡμᾶς.“ Ms. 134. a
 οἱ κράτται „ἀνανάια“ ὁ λαὸς „τῷ Θεῷ καὶ πατρί.“ οἱ κρά-
 τται „ἀνανάια“ ὁ λαὸς „μεσιτεῖα.“ οἱ κράτται „ἀνανάια“
 ὁ λαὸς „τῶν πιστῶν βασιλέων ἡμῶν.“ οἱ κράτται „ἀνανάια“
 ὁ λαὸς „ὡς μόνος παντοδύναμος.“ καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ
 20 κράτται ἰχάδιον ἤχ. π. δ’ „νανά.“ ὁ λαὸς „ὄλος ὁ πόθος
 τῶν Ῥωμαίων.“ οἱ κράτται „ἅγια“ ὁ λαὸς „εἰς ὑμᾶς
 ὁρᾶται, τοὺς εὐσεβεῖτας.“ οἱ κράτται „νανά“ ὁ λαὸς „τοῦ
 κόσμου γὰρ εὐσεβεῖα δεσπόζετε ὅλως, εἰς φιλόγαθον κράτος

9. φωνὴν R. ex sigla cod., φθογγῆ ed. 22. ὁρᾶτε cod. et
 ed. 23. εὐσεβεία δεσπόζεται cod. et ed. Vid. supra p. 323, 17.

observatur, ad suggestum ascenderunt et ante thronum constitere,
 extrema tunica sua, ut in matutina, ter populum signant. Quod
 dum faciunt, factiones dicunt: *Sanctus, sanctus, sanctus*; clamat
 et populus ter: *Sanctus!* Cantores: *Multos, multos, multos!* po-
 pulus: *Multos annos in multos* cet., ut de matutina decursione su-
 pra diximus. Sique Veneti maiori loco habentur, cantores voce
 toni IV modulantur: *Anana*; populus: *Laudamus te, Christe*. Can-
 tores: *Nana*; populus: *Rex saeculorum*. Cantores: *Nana*; populus:
Unigenitum Patris verbum! Cantores: *Ananaia*; populus: *Quod*
resexisti et illustrasti. Cantores: *Nana*; populus: *Populum tuum*.
 Cantores: *Sancta*; populus: *Et in potestate tua nos liberasti*. Can-
 tores: *Ananaia*; populus: *Et nos adduxisti*. Cantores: *Ananaia*;
 populus: *Deo et patri*. Cantores: *Ananaia*; populus: *Mediatric!*
 Cantores: *Ananaia*; populus: *Fidelium Imperatorum nostrorum*.
 Cantores: *Ananaia*; populus: *Ut solus omnipotens*. Rursus cantores
 voce toni obliqui quarti modulantur: *Nana*; populus: *Unicum desi-*
derium Romanorum! Cantores: *Sancta!* populus: *In vos, o be-*
nefici, intuetur! Cantores: *Nana*; populus: *Pietate enim univer-*

Ed.L. 190 ὑμῶν, δεσπότηι." ἄλλος ἤχ. δ'· „κἄν θέλω συγῆσαι τῶν τρόπων σου, ἢ χριστότης, οὐκ εἶμ' ἐγώ" καὶ τὰ ἐξῆς. εἰ δὲ ἔχει ὁ Πράσινος προτίμησιν, λέγει φωνὴν ἤχ. π. δ'· „εὐχαριστοῦμέν σοι, Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, τῷ διασκεδάζοντι βουλας ἐθνῶν" καὶ τὰ ἐξῆς. καὶ πάλιν λέγουσι τροπάριον, ἤχ. δ5 αὐτός· „πληροφορῶ τὸ θεῖον ἐν πᾶσιν ὄντως καὶ τὸ εὐσεβὲς ὑμῶν, εὐεργέται· οὐκ ἔχει ἄλλην ἢ ψυχὴν ἡμῶν θεραπειάν, εἰ μὴ τὸ βλέπειν ὑμᾶς, τοὺς δεσπότης τῆς οἰκουμένης." ἄλλος ἤχ. δ'· „τὸ ὑμέτερον κράτος, φιλόχριστοι, θεοκρόβλητοι εὐεργέται, ἐκ Θεοῦ καταλάμπεται ἀληθῶς καὶ οὐκ ἐξ ἰδίων ἀνθρώπων, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀγαλλίαμα τῶν Βενέτων." B εἰθ' οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἰδὲ δοῦλοι εὐσεβῶν βασιλέων" ὁ λαὸς ὁμοίως. οἱ κράτται „δοῦλοι" ὁ λαὸς „τῶν βασιλέων." οἱ κράτται „δοῦλοι" ὁ λαὸς „τῶν βασι-15 λέων. (B.) Ἰστέον, ὅτι ἀπὸ νίκης λέγονται τὰ προῤῥηθέντα ἄκτα τῆς νίκης τῶν ἡνιόχων πρῶτ. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἀπὸ τοῦ δευτέρου βαίτου κατέρχονται ἀπὸ τῶν δ' δήμων οἱ C σταυροφόροι, βασιτάζοντες τοὺς ἐξ ἀνθέων πεπλεγμένους σταυροὺς, καὶ ἴστανται εἰς τὸ στάμα οἱ κούρσωρες, αἶροντες τοὺς20 τοιούτους σταυροὺς ἀναφέρουσι πρὸς τοὺς δεσπότης, καὶ εὐθέως λέγουσι τὰ ἄκτα. οἱ κράτται· „ὁ θεὸς τύπος, βοή-

2. ἔσμαι cod. et ed. Vld. p. 323, 10. 3. φωνῆ ed.

so orbi dominamini, in robur vestrum boni studiosum, Domini. Alius tono IV: Etiam si virtutes tuas tacere vellem, coetus Christianus, id non licet et reliqua. Si vero Prasini praecipuum laudem retulere, voce toni obliqui IV dicunt: Gratias tibi, Christe Deus noster, agimus, qui consilia gentium dissipasti et cetera. Rursus troparium eodem tono canunt: Divinitati in omnibus conspicuae vestraeque pietati, Domini, confirmitas: anima nostra haud aliam medelam habet, quam si vos, Dominos universi, intuetur. Alius tono IV: Potestas vestra, Christi amantes aequo Deo promoti et benefici principes, a Deo certe, non per homines, resplendet, N. N. voluptas et gaudium Venetorum. Postea cantores dicunt: Nos servi Imperatorum; populus eadem. Cantores: Ecce servi piorum Imperatorum! populus similiter. Cantores: Servi; populus: Imperatorum. Cantores: Servi; populus: Imperatorum. (II.) Post victoriam acta victoriae aurigarum matutinae recitantur. Post secundam vero palmam crucigeri a quatuor populis descendunt, cruces o floribus contextas portantes, in statione vero cursores adsunt, hasque cruces sumunt, iisque ad Dominos allatis, statim acta recitant. Cantores: Divina imago, Dominis auxiliare! eadem populus ter. Cantores: In hac, munifici principes, coronati estis! sic populus ter. Cantores: In hac imperatis et vincitis; sic populus ter. Cantores:

ἤρσον τοὺς δεσπότας" ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται·
 „ἐν τούτῳ ἐστέφθητε, οἱ εὐεργέται" ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'.
 οἱ κράτται· „ἐν τούτῳ βασιλεύετε καὶ νικάτε" καὶ ὁ λα-
 ὸς ἐκ γ' ὁμοίως. οἱ κράτται· „ἐν τούτῳ ὀλέστε τὰ ἔθνη
 ὅπαντα" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. τοῦ δὲ ὄργανου τρισα-
 γιάζοντος, λέγουσιν οἱ κράτται· „τριάγισ, βοήθησον τοὺς
 δεσπότας" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' ὁμοίως. ἰστέον, ὅτι πάντα τὰ
 ἵπποδρόμια, τὰ τε πρῶτ' καὶ δεξιῆς, τοῦτον τὸν τύπον καὶ
 ταύτην ἔχουσι τὴν τάξιν. τὰ γὰρ αὐτὰ ἄκτα καὶ αὐταὶ αἰθῶ-
 ροὶ εὐφημία καὶ αἱ ἄλλαι ἅπασαι ἀκολουθίαι αἱ προῤῥηθεῖσαι
 φυλάττονται.

Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι, μικροπαντίου μέλλοντος γίνεσθαι φακτιο- Ms. 134. b
 γαρβου.

Ἰππικῶν ἀγομένον, καὶ ἀνδραγαθοῦντος τὸ πρῶτον βαῖαν
 15μικροπαντίου ἠγιάχου, δηλοῦ ὁ βασιλεὺς τῷ δήμῳ, ὡς ὅτι
 „αἰτήσασθε τὸν ὁ δεῖνα εἰς φακτιονάριον," καὶ εὐθέως λέ-
 γουσι οἱ κράτται· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέ-
 20λατους παρακαλαῦντας" φθγγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „ἄγισ." Ed.L. 191
 οἱ κράτται· „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι" καὶ ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „ἄγισ." οἱ κράτται· „μετὰ φόβου δυσωποῦ-
 25μεν τοὺς δεσπότας" καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγισ." οἱ κρά-
 τται· „ἀνεξικακῶς παρακλήθητε οἱ εὐεργέται" φθγγεῖ
 καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγισ." οἱ κράτται· „εἰς τὴν δέησιν τῶν

9. αἰ om. ed. 16. αἰτήσασθαι ed.

In hac omnes populos pessum dabit; sic et populus ter, Organo vero trisagium modulante, cantores dicant: Ter sancte, Dominos adiuvā; sic et populus ter. Ceterum omnia spectacula equestria, tum matutina, tum vespertina, hoc ritu hisque ceremoniis celebrantur: eadem enim aeta, caedem acclamationes et ceterae cerimoniae omnes supra expositae observantur.

OBSERVANDA, CUM MICROPANITA FACTIONARIUS INSTITUI DEBEAT.

Actis circensibus, et auriga micropanite prima palma potito, Imperator populo edicit, ut N. factionarium expetant, quo facto, cantores: *Domini orbis, exaudite Vocatos precantes!* populus ter: *Sanctis*. Cantores: *Ut servi rogare audeamus*; populus ter: *Sanctis*. Cantores: *Cum timore Dominos intusmur*; populus ter: *Sanctis*. Cantores: *Non iniuria benefici principes invocamini*; clamat et populus ter: *Sanctis*. Cantores: *Ad preces servorum vestrorum Venetorum*; populus ter: *Sanctis*. Cantores: *Secundarium factionarium*

δούλων ὑμῶν Βενέτων” ὁ λαὸς ἕκ γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται·
 „τὸν δεύτερον αἰτούμεθα εἰς φακτιονάριον” καὶ ὁ λαὸς ἕκ
 γ’ „ἄγιε.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥω-
 μαίων” ὁ λαὸς ἕκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους” ὁ λαὸς ἕκ γ’ „Κύριε⁵
 σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς
 ἀνυγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” καὶ ὁ λαὸς ἕκ γ’
 Β „Κύριε, σῶσον.” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγουσιν οἱ κράτται· ἄλ-
 λῆν μίαν αἴτησιν ἔχομεν οἱ δούλοι ὑμῶν” ὁ λαὸς ἕκ γ’
 „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „φακτίονα, δεσπότηι, τῷ ὁ δεῖ-¹⁰
 να” ὁ λαὸς ἕκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” (Β.) Τοῦ δὲ βασιλέως
 παρασχόντος τὴν χρυσὴν βούλλαν, ἤγουν τὸν φακτίονα, νεύει
 ὁ ἀκτουάριος μετὰ τῆς χειρὸς τῷ δήμῳ· οἱ δὲ νοοῦσιν, ὅτι
 παρέσχε τὸν φακτίονα ὁ βασιλεύς. ὁ δὲ ἀκτουάριος ὄψικεν-
 ὀμενος ὑπὸ τῶν κουρσώρων, δηλονότι ἐνὸς κούρσωρος ἔμι-¹⁵
 προσθεν τοῦ ἀκτουαρίου περιπατοῦντος καὶ ἐπηρομέτη χειρὶ
 τὴν βούλλαν βασιτάζοντος. ὁ δὲ ἀκτουάριος ταύτην αἶρων
 εἰπὸ τοῦ κούρσωρος, ἐπιδίδει αὐτὴν τῷ μέλλοντι γίνεσθαι
 φακτιοναρίῳ. ὁ δὲ ταύτην ἀσπαζόμενος καὶ τοῖς ὄμμασιν ἐ-
 πιθεῖς, ἐπιδίδει πάλιν τῷ ἀκτουαρίῳ. ὁ δὲ ἀκτουάριος ταν-²⁰
 τὴν ἐπὶ τὸ ψῆας αὐτοῦ ἐπιδένει, καὶ εὐθέως ἀπὸ τοῦ δήμου
 λέγουσιν οἱ κράτται· „τὰ τρία, δεσπότηι, τοῦ φακτίονος” ὁ
 λαὸς ἕκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον. τὴν
 Μ. 135. α ἀντίληψιν τῶν Βενέτων” καὶ ὁ λαὸς ἕκ γ’ „Κύριε, σῶσον.”
 οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον. τὴν ἀνακαίνησιν τῶν αἰτησιῶν”²⁵

18. ἐπιδίδει ed. h. l. et mox. 21. ἐπὶ τὴν ψ. ed. ἐπιτεί-
 νει ed. 23. σῶσον τὴν ἀνι. et mox σῶσον τὴν ἀνακτ. ed.

petimus; *populus* ter: *Sancte. Cantores: Domine, serva principes Romanorum!* *populus* ter: *Domine, serva. Cantores: Domine, serva Imperatores cum coniugibus et porphyrogenitis*; *populus* ter: *Domine, serva. Postea cantores: Unum adhuc servi vestri precamur*; *populus* ter: *Domine, serva. Cantores: Factionem, Domini, N.*; *populus* ter: *Domine, serva. (II.) Imperatore autem auream bullam seu factionem tradente, actuarius manu populo signum dat, unde cognoscit, factionem Imperatorem dedisse. Actuarius vero, a cursoribus stipatus, uno scilicet ante ipsum procedente elataque manu bullam portante, hanc a cursore sumtam factionario futuro tradit, qui eam, postquam osculatus est oculisque admovit, actuarius reddit. Is eam lumbis suis imponit, ac statim cantores factionis dicunt: Tria, Domini, factionis!* *populus* ter: *Domine, serva. Cantores: Domine, serva. Munus Venetorum!* *populus* ter: *Domine, serva!* *Cantores: Domine,*

ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „Κύριε, σῶσον.” οἱ κράτται. καὶ ὅτε λάβῃ ὁ βουλλωθεὶς φακτιονάριος τὰ ἔπαθλα, λέγει ὁ δῆμος „ἀπέλθατε καὶ εὐχασθε τοὺς ἰδίους δεσπότας,” καὶ εὐθέως ἀνέρχεται εἰς τὸ ἴδιον ἄρμα, καὶ αἰσσει κατὰ τὸν τύπον, ἧ-
 ζται χορευεῖ, καθὼς εἰθίζεται ἀπὸ νίκης.

D

Ἄκτα, μέλλοντος γίνεσθαι δευτέρου ἡνιόχου.

Λέγουσιν οἱ κράτται· „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξα-
 σθε Βενέτους παρακαλοῦντας.” φθογγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’
 „ἄγιε” καὶ τὰ ἐξῆς, καθὼς καὶ ἐν τῷ φακτιοναρίῳ προεῖρη-
 101ται· πλὴν ἀντὶ τοῦ „τὰ τρία, δεσπότης, τοῦ φακτιόνος,” λέ-
 γουσι· „τὰ τρία, δεσπότης, τὰ τοῦ δευτέρου.” χρῆ δὲ εἰ-
 δέναι, ὅτι, ἐὰν μὴ ἔστιν ὁ ἡνιόχος βουλλωμένος, εἰς σκευῆς
 οὐκ ἀνέρχεται, ἵνα σάξῃ ἀπὸ τοῦ βαΐου.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βηγαρίου ζωννυμένου.

Ed.L. 192

15 Ἀγομένον τοῦ ἵππικου καὶ ἐπιτυγχάνοντος τοῦ ἡνιόχου
 οἰουδήποτε μέρους τῷ πρώτῳ βαΐῳ, ὡς εἰσέρχεται λαβεῖν τὰ
 ἔπαθλα, μνηεῖ διὰ τοῦ κούρσωρος τὸν ἀκτουάριον, λέγων·
 „ἡνιόχον θέλω ζῶσαι.” ὁ δὲ ἀκτουάριος ἀναφέρει τῷ βασι-
 λεῖ, καὶ κελεύοντος τοῦ δεσπότητος ζωσθῆναι τὸν βηγάριον, εἰσ-
 20έρχεται ὁ μέλλων γίνεσθαι βηγάριος, καὶ πίπτων ἐπὶ τῆς

3. ἀπέλθετε ed. 11. τὰ ante τοῦ om. ed. 12. βουλλώμε-
 νος ed. 16. βαῖ cod.

serva. Renovationem precum! populus ter: *Domine, serva.* Dum-
 que factionarius bulla institutus, praemia victoriae accipit, populus
 dicit: *Abite et fausta Domini vestris apprecamini.* Tunc ad cur-
 rum suum abit et tripudiat seu saltat, ut post victoriam mos est.

ACTA, QUANDO SECUNDARIUS AURIGA CONSTITUENDUS EST.

Cantores dicunt: *Domini orbis, exaudite Venetos precantes!*
 clamat et populus ter: *Sancte!* et reliqua, uti supra de factionario
 notatum: praeterquam quod pro: *Tria, Domini, factionis!* dicant:
Tria, Domini, secundarii! Quodsi vero auriga bulla institutus non
 est, currum non ascendit, ut post palmam saltet.

OBSERVANDA, CUM BIGARIUS ZONA DONATUR.

In decursione equestri cum prima palma auriga, cuiuscunque
 factionis sit, particeps factus est et, praemia certaminis accepturus,
 intrat, per cursorem actuarium admonet, ac dicit: *Aurigam cingere*
volo. Hoc actuarium ad Imperatorem refert, qui postquam bigarium
 cingi iussit, futurus bigarius intrat, et se in terram prosternens,

γῆς, κρατεῖ τοὺς πόδας τοῦ πρώτου ἡνιόχου· οἱ δὲ ἡνιόχοι λαμβάνοντας τὰ ἔπαθλα, ἐξέρχονται καὶ ἴστανται κατέναντι Β τοῦ δήμου, κατασφραγίζοντες τοὺς δεσπότες. κρᾶζοντος δὲ τοῦ δήμου πρὸς τὸν βασιλέα τὰ ἄκτα τῶν ἐπάθλων τῆς νίκης, ἀποστέλλουσιν οἱ δεσπότες τὰ ἔπαθλα τοῖς ἡνιόχοις, δη-5 λονότι ἐξῶθεν αὐτῶν ἰσταμένων ἀντικρὺ τῶν δήμων. καὶ εἶθ' οὕτως λέγει ὁ δῆμος πρὸς τοὺς ἡνιόχους „ἀπέλθατε καὶ εὐξασθε τοὺς δεσπότες.” καὶ ἀπερχομένων αὐτῶν πάλιν εἰς τὸ στάμα, εἰσέρχεται μετ' αὐτῶν ὁ βηγάριος, καὶ πιπτόντων τῶν ἡνιόχων, πίπτει καὶ ὁ βηγάριος, καὶ κρατῶν τὸν πόδα 10 τοῦ φακτιοναρίου μετὰ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα, μετὰ τῆς δεξιᾶς κατασφραγίζει, ὃ δὲ ἐπιστάτης ἴστανται εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Ms. 135. b φακτιοναρίου. ἀπολύει δὲ ὁ βασιλεὺς τοὺς ἡνιόχους, καὶ ἀναβαίνουσιν εἰς τὸ ἄρμα, καὶ σάσσοντες ἦτοι χορεύοντες κάμ- C πτουσιν, καὶ ἀπερχόμενοι πρὸς τὸν ἴδιον δῆμον, κατασφραγί- 15 ζουσι καὶ ἀναχωροῦσιν, ἀπιόντες πρὸς τὰ κάγκελλα. μένει δὲ ὁ ἐπιστάτης μετὰ τοῦ βηγαρίου εἰς τὸ στάμα, ἰστάμενοι δροῖοὶ καὶ κατασφραγίζοντες. (B.) Ὁ δὲ βασιλεὺς κελεύει δοθῆναι αὐριγάριον τὸ λεγόμενον δημόσιον καὶ κασσίδιον ἀργυροῦν σεμνὸν καὶ τὸ ζωστόν. κατερχομένου δὲ τοῦ ἀκτουα- 20 ρίου καὶ ὀψικευομένου ὑπὸ πάντων τῶν κουρσῶρων, δηλονότι τριῶν κουρσῶρων, βασταζόντων, τοῦ μὲν τὸ αὐριγάριον, ὅπερ D ἐστὶ τὸ δημόσιον, τοῦ δὲ τὸ κασσίδιον, τοῦ δὲ τὸ ζωστόν. εἶτα ἐπιδίδει ὁ ἀκτουάριος τὸ μὲν αὐριγάριον εἰς τὰς χεῖρας

7. ἀπέλθετε ed. 11. χεῖραν cod. 12. σφραγίζει ed. 24. ἐπιδίδοι ed.

primi aurigae pedes amplectitur, aurigae vero, acceptis praemiis, discedunt et ante factionem, cruce Dominos signantes, subsistunt. Populo autem, quae in praemiorum distributione recitari solent, acta recitante, Domini aurigis, foris scilicet ante factionem stantibus, praemia mittunt. Tunc populus ad aurigas: *Discedite et Dominis laeta apprecamini*; quibus ad stationem rursus abeuntibus, bigarius cum ipsis iurat, et procidentibus aurigis, ipse quoque procumbit, ac sinistra manu factionarii pedem tenens, dextra signat, praefecto ad dextram factionarii constituto. Aurigae, ab Imperatore dimissi, cursus conscendunt, ac saltantes seu tripudiantes deflectunt, ad suam factionem reversi, eam signant, et ad cancellos in discessu se recipiunt. Praefectus et bigarius in statione recti stantes ac signum facientes, remanent. (II.) Imperator aurigarium, quod et δημόσιον seu publicum appellatur, cassidem argenteam pretiosam ac cingulum afferri iubet: acturarius vero abit, ab omnibus cursoribus, tribus scilicet, quorum unus aurigarium seu δημόσιον, secundus cassidem, tertius cingulum gestat, stipatus. Aurigarium bigario in manum tradit, cassidem capiti im-

αὐτοῦ· τὸ δὲ κασιδίον ἐπιτίθεισιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
καὶ τὸ ζωστὸν ζωννύει εἰς τὰ μέσα αὐτοῦ, καὶ εἰθ' οὕτως
λέγει ὁ δῆμος τὰ ἄκτα „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ” ὁ λαὸς „πολ-
λὰ ἔτη εἰς πολλὰ.” οἱ κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἐκ-
55λογὴ τῆς τριάδος” φθονγεῖ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ
κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυρίου”
ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε” οἱ Βένετοι· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ
κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκρά-
τορες Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι.” οἱ Ed.L. 193
10κράτται· „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότης, σὺν ταῖς ἀγνού-
σταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς ἐκ γ' „πολλοὶ ὑ-
μῖν χρόνοι.” οἱ κράτται· „ὁ δεῖνα σὺ εὐτυχεῖς εἰς τὸν δῆ-
μον τοῦτον” ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε.” οἱ κράτται· „στεφάνι-
15ον, δεσπότης, τῷ βηγαρίῳ.” καὶ εἰθ' οὕτως ἀποστέλλουσιν
αὐτῷ στεφάνιον καὶ ἱμάτιον, καὶ πάλιν λέγουσιν οἱ κράτται·
„Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων” ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύ-
ριε, σῶσον.” οἱ κράτται· „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης
σὺν ταῖς ἀγνόουσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννήτοις” ὁ λαὸς ἐκ
γ' „Κύριε, σῶσον.” εἶτα λέγουσι πάντες ὁμοῦ πολυχρόνιον.
20 ὁ δὲ βηγάριος κατασφραγίζει τρίτον τοὺς δεσπότης, καὶ προσ-
κυνῶν ἀπενχαριστεῖ, καὶ ἐξέρχεται μετὰ τοῦ ἐπιστάτου ὡς B
τῆς δάφνης, εἶτα ὁ βηγάριος ἀπέρχεται ἐπὶ τὸν δῆμον, καὶ
κατασφραγίζων τρίτον εἰς τὸν δῆμον, ἀνέρχεται εἰς τὰ κάγ-
κελλα, καὶ προσκυνεῖ τὸν φακτιονάριον καὶ ὄλους τοὺς ἡνιό-
25 χους τῶν δύο μερῶν καὶ τὸν τριβοῦνον.

ponit, cingulo eum in medio accingit, factione inter haec acclamante:
Multos, multos, multos; populus: *Multos annos in multis*. Cantores:
Multa vobis tempora, a trinitate electi! Clamat et populus ter:
Sanctis! Cantores: *Multa vobis tempora, famuli Domini!* populus
ter: *Sanctis!* Veneti: *Multa vobis tempora!* Cantores: *Multa vobis*
tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus ter: *Multa*
vobis tempora! Cantores: *Multa vobis tempora, Domini, cum*
Imperatricibus et porphyrogenitis! populus ter: *Multa vobis tem-*
pora! Cantores: *Tu feliciter in hac populo rem agas;* populus
ter: *Sanctis.* Cantores: *Corollam, Domini, bigario!* et statim co-
rollam ac vestem ipsi mittunt. Rursus cantores: *Domine, ser-*
va Dominos Romanorum! populus ter: *Domine, serva!* Cantores:
Domine, serva principes cum Augustis coniugibus et porphyrogeni-
tis! populus ter: *Domine, serva!* Postremo omnes simul dicunt: *In*
multos annos etc. Bigarius vero ter Dominos signat, flexoque genu
ipsis gratias agit, deinde cum praefecto ad daphnen, inde ad factio-
nem abit, qua ter signata, ad cancellos ascendit, factionarium omne-
que duarum factionum aurigas et tribunum adorans.

Ms. 136. a

Ἄκτια, ἐπινηκίων θριαμβευομένων ἐπὶ τοῦ ἵπποδρόμου.

„Δόξα Θεῷ τῷ δεσπότῃ πάντων, δόξα τῷ κτίστῃ καὶ
 Ὀδημιουργῷ τῶν ὄλων. δόξα Θεῷ τῷ θριαμβεύσαντι τοὺς τῆς
 Ἄγαρ. δόξα Θεῷ τῷ παμβασιλεῖ τῶν αἰώνων. δόξα Θεῷ
 τῷ ἐνισχύσαντι βασιλεῖς τοὺς ὀρθοδόξους. δόξα Θεῷ τῷ ἐ-5
 πιβλέψαντι ἐφ’ ἡμῖν φιλανθρωπῶς. δόξα Θεῷ τῷ πατάξαν-
 τι Ἰσμαηλίτας τοὺς χριστομάχους. δόξα Θεῷ τῷ ἕρσαμένῳ
 ἐξ ἐχθρῶν τοὺς αἰχμαλώτους. δόξα Θεῷ τῷ πορθήσαντι τὰς
 πόλεις τῶν Ἀράβων. δόξα Θεῷ τῷ καταβάλλοντι τοὺς ἀρνη-
 τὰς τῆς τριάδος. δόξα Θεῷ τῷ ἀπολέσαντι τοὺς ἀρνητάς
 τῆς Θεοτόκου. δόξα Θεῷ τῷ καταισχύναντι τὸ φρόαγμα ὃ
 δεῖνα τοῦ ἁριστομάχου. δόξα Θεῷ τῷ εὐδοκήσαντι οὕτως.
 Κύριε, τίς οὐ δοξάσει τὴν βουλὴν σου; Κύριε, τίς οὐχ ὑ-
 Ὀμνήσει τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου; Κύριε, εὐχαριστοῦμέν σοι
 περὶ πάντων, ὅτι ἠλέησας τὸν λαόν σου μεγάλως ἐκ τοιοῦ-15
 του βασιλεύεσθαι κράτους.” καὶ ὅτε πέσωσιν οἱ δέσμοι
 πρηνεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, νεύει ὁ ἀκτουάριος, καὶ λέγουσιν οἱ
 κράτται· „ἔπεσον οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θεοκρίτως.” καὶ ὁ λα-
 ὸς ὁμοίως γ’.

Ed.L. 194

Ἄκτια ἐπὶ μεγιστάνῳ ἀμειρῷ ἐν πολέμῳ ἠττηθέντι καὶ ἀναιρεθέντι. 20

„Δόξα Θεῷ τῷ συντριβόντι πολεμίους. δόξα Θεῷ τῷ κα-
 θελόντι τοὺς ἀθέους. δόξα Θεῷ τῷ αἰτίῳ τῆς νίκης. δόξα
 2. Θεῷ δεσπ. ed. 15. σου, μεγάλως ed.

ACTA, QUANDO VICTORIALES TRIUMPHI IN HIPPODROMO CELEBRANTUR.

*Gloria Deo, omnium Domino, gloria creatori et conditori
 universi! Gloria Deo, triumphos de Agarenis agenti! Gloria
 Deo regi saeculorum! Gloria Deo, qui Imperatores recte creden-
 tes corroboravit! Gloria Deo, qui, ut amantissimus hominum,
 nos respexit! Gloria Deo, qui Ismaelitas, Christianorum inimicos,
 percussit! Gloria Deo, qui captivos ab hostibus liberavit! Gloria
 Deo, qui urbes Arabum destruxit! Gloria Deo, qui trinitatem ne-
 gantes prostravit! Gloria Deo, qui Deiparam negantes perdidit!
 Gloria Deo, qui ferocientem N. Christo inimicum opprobrio implevit!
 Gloria Deo, cui ita visum fuit! Domine, quis consilium tuum non
 celebraret? Domine, quis non laudaret opera manuum tuarum? Do-
 mine, gratias tibi prae omnibus agimus, quod misertus es populi tui,
 eique huic potenti imperio subesse permisisti! Cum vero captivi proni
 in terram prociderunt, actuario signum dante, cantores dicunt: Iusto
 Dei iudicio inimici nostri ceciderunt! quod populus ter repetit.*

ACTA, UBI EMIRUS BARBARORUM PRINCEPS BELLO VICTUS ET INTERENTUS
 FUIT.*Gloria Deo hostes conterenti! Gloria Deo, qui atheos sustulit!*

Θεῶ τῷ στέφαντί σε, γεοῦχε· χαίροις ἄναξ, Ῥωμαίων ἢ εὐτοχία· χαίροις ἄναξ, τοῦ στρατοῦ σου ἢ ἀνδρία· χαίροις ἄναξ, δι' οὗ ὁ δεῖνα κατεπτάθη· χαίροις ἄναξ ὁ δεῖνα καθαιρέτα. ὁ Θεός σε φυλάξει ἐν τῇ πορφύρα εἰς τιμὴν καὶ δανέγερον τῶν Ῥωμαίων σὺν ταῖς τιμίαις ἀγούσαις ἐν τῇ πορφύρα· εἰσακούσει ὁ Θεός τοῦ λαοῦ ὑμῶν.” B

Περὶ ἵππου παραγωνιζομένου τοῦ ἀ βαῖτου, καὶ πῶς δεῖ αὐτὸν ὑπαλλάσσεσθαι.

Ἰστέον, ὅτι, ἐὰν συμβῇ διὰ τῆς νυκτὸς ἐκ τοῦ 10πρώτου βαῖτου ἵππου παραγωνίσασθαι, ἔστιν ὁ τύπος τοῦτον ὑπαλλάσσεσθαι οὕτως. εὐρίσκονται οἱ δύο μαῖστωρες τοῦ μέρους τοῦ ἀντὶς καὶ οἱ δύο θεωρηταὶ καὶ ὁ ἐπιστάτης, καὶ ἀπέρχονται ὑποῦ ἵσταται ὁ ἵππος, καὶ ἐκβάλλ- Ms.136. b
λουσιν αὐτὸν εἰς τὸ μέσον, καὶ τοῦτον θεωροῦσι μετὰ ἀκρι- C
15βείας, καὶ εἰ ἔστιν ἐν ἀληθείᾳ ἄβλητος, ἐπαίρουσιν ἐκ τοῦ τρίτου βαῖτου ἀντίσηκον ἵππον, καὶ τρέχει εἰς τὸν τόπον τοῦ κακωθέντος, εἰς οἶον ἂν χαλιναριον λάξη. καὶ πάλιν τὸν αὐτὸν ἵππον δεῖ ἀγωνίεσθαι εἰς τὸ ἴδιον βαῖτον, ἤγουν εἰς τὸ τρίτον, εἰ δὲ λάξη, καὶ εἰς δεῦτερον καὶ εἰς τέταρτον, ὁμοί-
20ως γίνονται, καθὼς προεῖρηται. ὁμοίως καὶ δεῖλης ἢ ἀκολουθία πᾶσα ὁμοία τῆς πρωϊνῆς γίνεται δίχα τοῦ σφαιρίου τοῦ παραβάτου καὶ τῆς συμφορᾶς τοῦ ἵππου τοῦ κακῶς ἔχοντος. οἱ δὲ ἡνίοχοι στιχήσαντες πάντα, τὰς τε κομβήνας καὶ

3. χαίροις ὁ ἀν. ed. 11. οὗτος ed. 15. οὐκ ἄβλητος ed.
22. παραβατοῦ cod.

Gloria Deo, victoriae auctori! Gloria Deo, qui te, terrarum domine, coronavit! Salve, Imperator, felicitas Romanorum! Salve, Imperator, robur exercitus tui! Salve, Imperator, per quem N. prostratus est! Salve, Imp. N. victor! Deus te in purpura servet in gloriam et salutem Romanorum cum veneranda Augusta in purpura! Deus exaudiat preces nostras.

DE EQUO, QUI IN PRIMA PALMA INFELICITER CERTAVIT, ET QUO PACTO IPSI ALII EQUI SUBSTITUENDI SINT.

Si contigerit, ut equus in prima palma noctu male certamen agat, mos alium ei substituendi hic est. Magister uterque factionis contrariae cum duobus inspectoribus et praefecto adsunt, abeunt ad locum, ubi equus stat, eumque in medium deductum accurate contemplantur, et si certo produci non potest, similem equum ex tertia palma seligunt, qui in locum laesi currat, quodcumque frenum sortitus sit. Is autem equus in propria palma, scilicet tertia, certamen instituere debet, et si ad secundam quartamve pertineat, idem ob-

τὰ κάγκελλα, μένουσιν ἐν τῷ ἄρματουρίῳ. τοῦ δὲ ξύλου ση-
μαίνοντος τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, ἐγείρονται καὶ ἀπέρχονται εἰς
τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἀπτοῦσι τὰ κηρία αὐτῶν, καὶ μεταλαμβά-
νοντες ὑποστρέφουσι, καὶ ἐμβαίοντες εἰς τὸ ἵππικόν, ἀπέρ-
χονται καὶ εὐχονται εἰς τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας Θεοτόκου τὸ 5
ὄν ἐν τῷ πρωτοθύρῳ, καὶ οὕτως ἀνέρχονται εἰς τὸ ἄρματού-
ριον, καὶ βιάλλουσι χειραφορεῖν.

Περὶ τοποτηρητοῦ.

Ἰστέον εἶδέναι, ὅτι, ἐὰν λάχῃ ἀσθενῆσαι φακτιονάριον
Ed.L. 195 ἢ μικροπανίτην, ἐὰν ἔχει ὁ τοποτηρούμενος ἐκ τοῦ ἰδίου μὲ-10
ρους ἡνίοχον εἰς τὸ τοποτηρῆσαι αὐτὸν, καὶ εἰ ἔστι τὸ ἵππι-
κὸν παγανόν, καὶ εἰ δι' ὅλου ἵππικῶ τοποτηρήσει αὐτὸν, καθ'
ἕκαστον στεφάνιον παρέχει αὐτῷ νόμισμα δωδέκατον· εἰ δὲ
ἐν μέρει νικήσῃ, ἢ διάκρισις ἐνέγκῃ τοῦ τοποτηρουμένου, εἰ
δὲ καὶ ἀστοχήσῃ, μηδὲν κερδαίνων κοπιᾷ· καὶ ἐὰν, μηδὲν 15
ποιῶντος τοῦ τοποτηρουμένου, ἕτερος εἰσέλθῃ καὶ ἐπιτύχῃ
τῶν ἐκ τοῦ δειλῆς διδομένων ἐπάθλων, ὡς προείρηται, λαμβά-
νει· ἐὰν δὲ δεῖξῃ ὁ τοποτηρῶν ἀθλόν τι ποτε, καὶ κελύ-
σῃ ὁ βασιλεὺς φιλοτιμησασθαι αὐτὸν τῇ τύχῃ τοῦ τοποτη-
ροῦντος, οὐκ ἔχει ἄδειαν ὁ τοποτηρούμενος λαμβάνειν τί πο-20
τε· εἰς ἀπολύσιμον δὲ ἵππικῶ ἐὰν τοποτηρήσῃ, καὶ τὰ κα-
Β τατρέχοντα τοῦ ἀπολύσιμον ἐπαθλα κατέλθωσι, καὶ ἐπιτύχῃ

1. τὰ om. ed. 7. χεῖρα φορεῖν cod. 11. τὸ ante τοποτ.
om. ed. 19. τοποτηρουμένου conl. R.

servatur, ut diximus. In vespertina quoque decursione ritus omnes
matutinae similes sunt praeter globum ex urna prodeuntem et cas-
sum equi, male se habentia. Aurigae postquam omnia, combinas
scilicet et cancellos, disposuerunt, in armatorio manent. Cum autem
lignum sanctae ecclesiae signum dedit, surgunt, ad ecclesiam abeunt
ac cereos incendunt, eosque tenentes redeunt, inque circum se con-
ferentes abeunt, in oratorio sanctae Deiparae, quod ad primam por-
tam est, precaturi, quo facto, ad armatorium redeunt seque certa-
mini parant.

DE VICARIO.

Quodsi contigerit, factionarium aut micropanitem aegrotare,
et is ex propria factione aurigam, qui locum eius tenere potest, habet,
pagana decursione instituta, si per omne illud tempus eius vicarius
fuit, pro singulis coronis nummum duodecimum ipsi solvit: si in fac-
tione vicerit, iudicium eius erit, cuius vices gessit: si a scopo ab-
errat, absque lucro laborat, et si, dum is nihil agit, alius ingreditur
ac praemiorum certaminis nocturni particeps fit, quam diximus, sum-
mam accipit. Si vero victoriam aliquam vicarius reportaverit, et Im-

ὁ τοποτηρῶν, λαμβάνει τρία δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. εἰ δὲ, ὡς προεῖρηται, ἄθλον δεῖξῃ, τὸ κατερχόμενον πρῶτον ἐπαθλον τοῦ τοποτηροῦντος τυγχάνει. (B.) Καὶ ἐπὶ ἰχρόνον, ἐὰν Ms. 137. a συμβῇ τοποτηρεῖσθαι ὁ ἔχων τὴν βούλλαν ἡνίοχος, οὕτως ἢ Ms. 137. a συνήθειά κρατεῖ, καὶ τὰ ἐπαθλα καὶ τὰ παύστα τῷ τοποτηρουμένῳ ἀρμόζουσιν. εἰ δὲ ἴδιον σκεῦος ἔχει ὁ τοποτηρῶν καὶ οὐ κατεῖ τὸ τοῦ τοποτηρουμένου, κομίζεται ὑπὲρ τοῦ σκεύους αὐτοῦ δι' ὅλης τῆς ἡμέρας νομίσματα ἰς ἕκ τῶν C παύστων, καὶ τὰ κατατρέχοντα αὐτῷ ἕκ τῶν συμβηγαρίων Ms. 137. a αὐτοῦ πρὸς συνήθειαν, ἕξ οἴου μέρους ἐστί. τοῦ δὲ Θεοῦ παρέχοντος τὴν νίκην, ὁ τοποτηρῶν εἰς τὸ σκεῦος οὐκ ἀναβαίνει χορεῦσαι, εἰ μὴ ὁ ἔχων τὴν βούλλαν καὶ φακτιονάριός ἐστι καὶ μικροπανίτης· καὶ ἐὰν τοποτηρῇ φακτιονάριον, εἰς τόπον αὐτοῦ περιπατεῖ ἕκ δεξιῶν τοῦ μικροπανίτου, ὁμοίως Ms. 137. a καὶ ἐὰν τοποτηρῇ τὸν μικροπανίτην, εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ φακτιοναρίου. εἰ δὲ συμβῇ ἀστοχῆσαι ἕκ τῶν ἐχόντων τὴν βούλλαν ἡνίοχων, ἢ ἀπολείπει παντελῶς διὰ οἰασθήποτε προφάσεως, ἐπαίρεται ὁ πέμπτος ἡνίοχος ἢ καὶ ἕκ τῶν λοιπῶν βηγαρίων οἷος χρησιμώτερός ἐστιν· ἐὰν δὲ καὶ ἕξ ἑτέρου Ms. 137. a 20 μέρους ἐστὶν ὁ ἐπιλεχθεὶς βηγάριος, καὶ θέλουσιν αὐτὸν οἱ D ἴδιοι αὐτοῦ κρατῆσαι εἰς τὸ μέρος αὐτῶν, ἀποδώσουσι τὸν μικροπανίτην, καὶ προβιβάζουσι τὸν βηγάριον εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀναχωροῦντος. ὁ δὲ τοποτηρῶν ἐὰν ἐστὶν ἕκ τοῦ ἐναν-

12. Pro καὶ cod. νικῆν, B. conl. καν.

peratori placuerit, enim fortuna vicarii honorare, is, cuius locum tenet, nullam libertatem aliquid sumendi habet. Finito certamine equestri, in quo locum alterius gessit, dum praemia solennia certaminis proferuntur et vicarius adest, per totum diem tres nummos accipit. Si vero victoriam, ut diximus, reportavit, quod superest, vicarii praemium ipsi datur. (II.) Si per tempus vicarium munus exercere aurigae bullam habenti contingit, consuetudo est, ut ei, cuius vices gessit, praemia et munera tradantur. Si proprium currum vicarius habet, nec alterius currum conscendit, pro curru suo singulis diebus nummos XVI ex muneribus et ipsi debita a combigariis suis, ex quacunque factione sit, pro more accipit. Deo autem victoriam concedente, vicarius currum saltationis causa non conscendit, nisi bullam habens, seu factionarius, seu micropanites sit: si factionarii partes gerit, loco eius ad dextram micropanitae ambulat, ad sinistram factionarii autem, si micropanitae vicarium egit. Si forte aurigarum bulla creatorum aliquis aberraverit, aut ob qualemcunque praetextum certamen omnino deseruerit, quintus auriga eligitur, aut ex reliquis bigariis, qui aptissimus est: etiam si ex alia factione electus bigarius sit, eumque ceteri in suam factionem suscipere volunt, micropanitem

τίον μέρους, ὡς φορεῖ, οὕτως ἐπαίρεται καὶ ἡνιοχῆ, καὶ βάλλει πανίον σημεῖον τὸ λεγόμενον ἀλλιπανίσιον πρὸς ἓνα ἱππιόν. ἐὰν δὲ μετασταθῇ εἰς τὸ μέρος, ἔνθα τοποτηρεῖ, φορεῖ καὶ γυμναστικίον κατὰ τὸ μέρος.

Ed.L. 196

Περὶ διβερσίου.

5

Δειλῆς κελεύοντος τοῦ βασιλέως γενέσθαι τὸ διβέρσιον, κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ φέρει τοὺς ὄντιονόχους καὶ τῶν δύο μερῶν τοὺς ἐπιστάτας καὶ τοὺς θεωρητὰς εἰς τὸ πρῶτον σημεῖον, καὶ ἐπιτρέπει αὐτοῖς ποιῆσαι τὸ διβέρσιον καὶ ἀν-
 Ms.137. βταλλάξαι τοὺς ἵππους. καὶ φέρουσι οἱ ἡνιοχοὶ τοὺς ἀφέτας, 10
 τὰ ἱππάρια, τοὺς θυρανοίκτας καὶ τοὺς θεωρητὰς, καὶ παρα-
 διδοῦσι ἀλλήλοις τὰ ἄρματα, μὴ ἀναλύοντες τὴν κομβίαν
 τῆς πρωίνῃς τοῦ ἀβαιῶν μηδὲ τὰ κάγκελλα, ἀλλ' ὡς εἴρη-
 ται, ἀντιπαραδιδούσι τοὺς ἵππους καὶ τοὺς ὑπουργοῦντας, ὡς
 B γγνωρίζοντας τὰς τε ἔξεις καὶ τὰ κατάθηκα αὐτῶν. τὰ δὲ 15
 σκεῦη οὐκ ἀντικαταλλάσσονται, ἀλλ' ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον σκεῦ-
 ος πατεῖ, καὶ πληροφοροῦσιν ἀλλήλους, μὴ προδοῦναι ἄρμα
 ἀτάκτως προφάσει δόλου, φοροῦσι δὲ πανία σημεῖα, μηνύον-
 τα ὁ τοῦ Βενέτου Πράσινον, ὁ τοῦ Πρασίνου Βένετον, ὁ τοῦ
 λευκοῦ ῥούσιον, ὁ τοῦ ῥουσιῶν λευκόν. καὶ οἱ νικῶντες ἀ-20

4. γυμναστικὴν ed. 11. παραδίδουσι ἀλλήλους cod. 15.
 τὰς τε ἔξεις R., τὰς τε ἔξης cod., τὰ τε ἔξης ed.

reddunt, inque locum secedentis bigarium promovent. Vicarius si ex contraria factione, ut solet nonnunquam, sumtus est, sic eligitur, et currum agit, signumque panno, quod *allipanisium* vocatur, singulis spectaculis equestribus dat. Si vero in factionem, in qua vicarius agit, translatus est, etiam pro factionis ratione vestem gymasticam induit.

DE DIVERSARUM FACTIONUM CERTAMINE.

Postquam Imperator vesperi certamen equestre diversarum factionum institui iussit, actuarius descendit, et quatuor aurigas, duarum factionum praefectos et inspectores ad primum signum ducit, iisque diversium instituere et equos invicem mutare imperat. Aurigae emissores, equos et inspectores adducunt, currus sibi mutuo tradunt; combinam matutinae decursionis primae palmae et cancellos tamen non solvunt, sed, ut diximus, equos et ministros sibi concedunt, ut qui norunt qualitatem equorum et rationem eos tractandi. Vasa vero non mutantur, sed unusquisque proprio insistit, fide insuper ab omnibus data, nolle se currum sine ordine producere specie doli, ferunt quoque pannos seu signa, e quibus a Venetis gestata Prasinam notant, a Prasinis Venetam, ab albis russam, a russis albam,

πέρχονται εἰς τὸν δῆμον, ὅθεν εἰσὶν οἱ ἵπποι, καὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἔπαθλα, στεφομένῳ αὐτῶν ἐκ τοῦ βασιλείως, ἀπέρχονται εἰς τὸν αὐτῶν δῆμον. λέγουσιν αὐτοὶ ἄκτα. εἰς δὲ ἀντιπαραδιδόντες οἱ τέσσαρες ἡνίοχοι τὰ ἄρματα, μὴ ἀντιπαραδώσουσι τοῖς ἀφετοδυναοίκτας, μηδὲ τοὺς θεωρητὰς εἰς τὰ κάθηκα, καὶ οἱ νικῶντες ἡνίοχοι εἰς τὸν ἴδιον δῆμον ἀπέρχονται μετὰ τῶν ἀντικαταλλαγέντων ἵππων, καὶ ἐκεῖ κράζοντος τοῦ δῆμον τὰ ἴδια ἄκτα, λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα, ἐπειδὴ οἱ θεωρηταὶ πρὸς συνήθειαν κατὰ ἵπποδρομίαν παριστάονται, καὶ τὰ κάθηκα ἀλλήλων τηροῦσι διὰ καιρὸν διβερσίου. εἰς δὲ νικῆσωσιν οἱ λειπόμενοι ἵπποι δι' ἐπιμελείας καὶ μόχθου τῶν μετελθόντων ἡνίοχων, εἰς τὸν δῆμον τὸν ἴδιον ἔρχονται, ἤγουν ὧν τὰ ἵπάρια ὑπάρχουσι, καὶ ἐκεῖ λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα.

15

Περὶ μερίδων.

D

Κατέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον τοῦ ἀγίου Σεργίου οἱ δύο δῆμαρχοι καὶ οἱ δύο φακτιονάριοι καὶ οἱ δύο μικροπανίται καὶ οἱ ἐπιστάται καὶ οἱ θεωρηταὶ καὶ οἱ βηγάριοι καὶ τὰ πρωτεῖα. αὐτῶν δὲ τῶν πρωτείων μὴ τολμώντων λαλῆσαι ἀρχὴν ἔν, ὀρίζουσιν ἓνα ἐκ τῶν ὀ ἡνίοχων, καὶ ὁμνυεῖ ἐπὶ πάντων, ὅτι οὐχ ἕτερομερήσει. καὶ ἕξ οἴου μέρους ὀρισθῆ ὁ ἡνίοχος, ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους ὁ θεωρητὴς καὶ οἱ δύο ἐπιστάται ἐκβάλλουσι τοὺς ἵππους ἐκ τοῦ στάβλου, καὶ ὡς δο-

3. καὶ λέγουσιν ed. 11. νικῶσιν ed.

Victores ad factionem, cuius equi sunt, discedunt, et postquam praemia accipere, et ab Imperatore coronati sunt, ad proprium populum se conferunt et acta recitant. Si vero aurigae, qui currus sibi suppeditarunt, non concesserunt sibi ianitores, neque inspectores ad officia praestanda, victores aurigae cum equis mutatis ad suam factionem abeunt, et, ab hac propriis acclamationibus instituta, praemia accipiunt, quia inspectores pro more excursioni equestri adsunt, et tempore diversii officia sua observant. Si vero equi reliqui cura et labore venientium aurigarum vicerunt, ad suum populum seu quorum equi sunt, veniunt, et ibi praemia certaminis accipiunt.

DE PRAEMIORUM DISTRIBUTIONE.

Duo demarchi, duo factionarii totidemque micropanitae, praefecti, inspectores, bigarii et principes factionis ad hippodromum sancti Sergii descendunt. Cum vero principes factionis ipsi verbum nullum proferre audent, unum e quatuor aurigis deligunt, qui iure iurando omnium nomine affirmat, nolle se inique praemia distribuere. Ex quacunque vero factione delectus auriga est, ex alia inspector ac

Constantinus Porphyg. Vol. I.

22

Ed.L. 197 καὶ τῶ ἄρματι, στοιβάζει ἀπὸ Βενέτω ἔππον ἕνα, ἀπὸ Πρα-
 σίγνου ἔππον ἕνα, ἀπὸ λευκοῦ ἔππον ἄ, ἀπὸ ῥουσοῦ ἔππον ἕνα,
 Ms. 138. a καὶ ἀποτελοῦσιν ἄρμα πρωτοβαίτας δ', δευτεροβαίτας δ', τριτο-
 βαίτας δ', εἰς τὸ τετράδρομον δ'. καὶ ὅτε κατασταθῶσι τὰ ἐξ
 ἄρματα, λαγχάνουσιν οἱ τρεῖς οἱ μὴ ἄρματες, καὶ κατὰ τὸν
 ὄρδινον τοῦ λαχμοῦ ἐπαίρει ὁ πρῶτος οἶον θέλει, καὶ τὴν πε-
 ρισσεῖαν ἐπαίρει ὁ μερίσας. εἰ δὲ καὶ οὐ θέλουσι τὰ ἐξ ἄρ-
 ματα μερίσαι, εἰ μὴ μόνον τὰ δ' μερίζει λόγῳ πρώτου βαῖου,
 καὶ μερίζονται, ὡς γέγραπται, καὶ τὰ λοιπὰ ἐκβαίνουσιν εἰς
 Β τὸν ἰδίους τόπους. 10

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἡνίοχον, ἀγομένου τοῦ βαῖου.

Ἡνίοχος φακτιονάριος ἢ μικροπανίτης, τοῦ βαῖου ἀγο-
 μένου, ἐὰν ἐμπέσῃ εἰς τὰς τάβλας, οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ἐκβά-
 λαι τὸ κασσιδίον αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τοῦ κασσιδίου πεζεύει,
 καὶ κατέρχεται ἕως τῶν θυρῶν. ἐὰν δὲ λάχῃ ἐπὶ τὴν βασι-
 λικὴν τάβλαν πεσεῖν αὐτὸν, οὐκ ἔχει ἐξουσίαν εἰς τὸ Π, ὅ-
 που οἱ παλαιστρίται παλαίουσιν, ἔμπροσθεν τοῦ χάθισματος
 ἐπικόψαι, ἀλλὰ ἢ ἔσωθεν ἐπὶ τὸν τοῖχον, ἢ ἔξωθεν ἐπὶ τὸν
 εὐριπον μετὰ τοῦ αὐτοῦ κασσιδίου καταβαίνει εἰς τὰς θυράς,
 ἐὰν δὲ πέσῃ βηγάριος, καὶ λάχῃ αὐτὸν πεζεῦσαι, τὸ κασσί-
 20

1. στοιβάζειν ed. 3. καὶ om. ed. ἄρματα ed. 4. δι-
 δρομον ed. 13. τάβλας con. Leich., σιὰβλας ed., σταύλας
 cod.

duo praefecti equos e stabulo producant, et si ei, qui iuravit, placet,
 a Venetis equum unum, a Prasinis unum, ab albis russisque unum
 sumere, curribus quatuor primae palmae, quatuor secundae, totidem
 tertiae, adque didromum totidem equos iungunt. Hi sedecim currus
 postquam sic dispositi sunt, tres, qui non iurarunt, sortiuntur, et
 ordine sortitionis, primus quantum vult, reliquum is, qui distribuit,
 sumit. Si vero sedecim currus dividere nolunt, sed tantum quatuor
 ratione primae palmae, hi, ut a nobis scriptum est, dividuntur, re-
 liqui ad loca sua discedunt.

QUAERAM AURIGAE OBSERVANDA SINT, QUANDO PRAEMIORUM SEU
 PALMARUM DIES CELEBRATUR.

Auriga factionarius aut micropanites, si, dum palma profertur, in
 tabulas inciderit, potestatem non habet cassidem suam abiiciendi,
 sed cum ea pedes procedit, et usque ad ianuas abit. Si vero in im-
 peratoria tabula forte ceciderit, haud licet ipsi ad II, ubi luctatores
 exercentur, ante concessum divertit, sed aut intro ad murum, aut
 foras ad Euripum cum casside sua ad portas descendit: si vero biga-
 rius exciderit, et pedibus forte processerit, cassidem deponit, et sic

διον ἐκβάλλει, καὶ οὕτως ἀκασσιδότης καταβαίνει ἕως τῶν θυρῶν. ἡνίοχος ἐὰν λάβῃ ῥάξιν εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Βενέτου, καὶ ἀπέλθῃ ἕως τοῦ σχοινίου, ἤγουν τῆς δευτέρας λευκῆς, καὶ πατήσῃ ὁ ἀριστερός αὐτοῦ τὴν αὐτὴν δευτέραν λευκὴν, ἔπαυσε. ἡνίοχος, ἀγομένου τοῦ βαίου, ἐὰν ζυγώσῃ μετὰ τοῦ ἐναντίου αὐτοῦ, καὶ δυνηθῇ ἀπλώσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἀποκασσιδῶσαι αὐτὸν, κἂν ὀπιθότερός ἐστιν, ἐνίκησε, καὶ ὁ ἀποκασσιδωθείς ἐλείφθη. ἡνίοχος, ἀγομένου τοῦ βαίου, ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ κασσιδίον αὐτοῦ, ἐὰν ἐμπροσθέν ἐστι, καὶ τρέχουσιν οἱ ἰοῦνται αὐτοῦ πλείω τῶν ἀρμάτων ὄλων, ποιήσῃ περισσὴν καὶ Δ παύσει.

Περὶ τοῦ κρεμάσαι καὶ ἀποκρεμάσαι.

Εἰδέναι δεῖ, ὅτι, ἐὰν κραμάσῃ, καὶ τὴν ἡμέραν τοῦ ἱππικοῦ συμβῆ γενέσθαι ἀέρα, καὶ οὐκ ἀχθῇ τὸ ἱππικόν, κἂν Ms. 138. b 15 τὰ ὄργανα κατέλθωσιν ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτῶν στάσεως, τὸ δὲ βηλάριον κρέμαται, ἢ κομβίνα τῶν ἱππαρίων καὶ τὰ κύγκελλα αἴρωνται κατὰ τὴν κυλίστραν, ὅσασδήποτε ἡμέρας μῆνει τὸ βηλάριον κρεμάμενον, εἰ δὲ ἐπαρθῇ τὸ βηλάριον, Ed. L. 198 κἂν τάχα τὰ ὄργανα ἴστανται, ἢ κομβίνα καὶ τὰ κύγκελλα 20 ἀναλύονται.

Περὶ ἵππου ἀπολύοντος.

Ἴππος ἐὰν ἀπολύσῃ, χρὴ ἀπελθεῖν τῶν δύο μερῶν τῆς μαῖστωρας, καὶ ἐὰν ἔχει σωτηρίαν, κατέχευται ἐπὶ τὸ δῖπ-

16. ἢ κομβίνα ed. 17. εβρονται con. R.

usque ad portas sine casside abit. Auriga si in curvatura Venctorum curru suo alliserit, et ad funem usque seu lineam albam secundam pervenerit, et ad sinistram constitutus auriga eandem contigerit, cessat. Auriga, prolata palma, si cum opposito sibi una procurrit, isque manum suam expandere et cassidem huic auferre potest, etiamsi ei a tergo sit, vicit tamen, et is, cui cassis detracta, superatus est. Auriga, palma producta, si cassis eius prociderit, si coram est et equi eius procurrant, magis, quam currus toti, abundabit et cessabit.

DE VELIS SUSPENDENDIS AQ. TOLLENDIS.

Si, velis suspensis, die decursionis ser turbidus oritur, et equestre certamen propterea non instituitur, etiamsi organa a sua statione prolata, velum suspensum, combina equorum et cancelli ad urnam sublatis sint, velum per dies aliquot suspensum manet: si vero tollitur, etiam organa constituta, combina et cancelli amoventur.

DE EQUO DAMNUM PASSO.

Equus si damnum patitur, magistri duarum factionum abeunt, et

πιον εἰς τὸν στάβλον, δεδεμένης τῆς οὐράς αὐτοῦ. εἰ δὲ καὶ πληροφορηθῶσιν, ὅτι τελείαν ἀπέλυσε, λύοντες τὴν οὐρὰν αὐτοῦ καὶ τὰ καλῶς κηκτικὰ ἐκ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ἐκβάλλουσιν αὐτὸν τὴν μικράν.

B

Περὶ Πρόβας.

5

Ἡνίοχος φακτιονάριος ἢ μικροπανίτης εἰς τὴν πρόβαν αὐτοῦ ἐὰν ἐκβάλλει τὸ κασσίδιον αὐτοῦ, οὐκ ἔτι ἔχει ἔξουσίαν ἄλλο ζεῦξαι, ἐὰν δὲ ἐστί βηγάριος, αὐτῶς κατέλθῃ ἐκ τοῦ σκεύους, τὸ κασσίδιον ἐκβάλλει, καὶ ὅσα ἐπιτραπέε παρα τοῖς πρώτοις ἡνίοχοις, ζευγνύει. 10

ΚΕΦ. σ'.

C

Μηνὶ Μαίῳ ια' τελεῖται τὸ ἵππικόν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως οὕτως.

Εἰσέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς τοῦ αὐτοῦ ἵππικῶν ὁ πραιπόσιτος πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ δηλοῖ αὐτὸν, καὶ κελεύει ἀχθῆναι τὸ ἵππικόν. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως εἰσάγει τὸν θεσσαρίον, καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἔνδον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης ἀπὸ τῆς θερμάστρας εἰς τὸ λαυσιακόν. ὁ δὲ πραιπόσιτος, λαβὼν τὴν συγκατάθεσιν παρὰ τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ ἄγεσθαι τὸ ἵππι-

1. εἰς τὸ ed.

si incolumis est, ad diippium in stabulum abit, cauda colligata. Si vero hi certo cognoverint, eum omnino malum esse passum, caudam eius dissolvunt, et, detractis de pedibus fasciis, paulisper abducunt.

DE PROBIS.

Auriga factionarius aut micropanites, si in primo artis equestris specimine seu proba cassidem suam perdit, non potest aliam sumere, si vero bigarius est, quando de curra descendit, cassidem deponit, eaque, quae primis aurigis permittuntur, sibi adiungit.

CAP. 70.

Mensis Maii die XI certamen equestre in die natali huius a Deo cypripidae et imperatoriae urbis hunc in modum instituitur.

Pridie huius certaminis praepositus ad Imperatorem ingreditur, cui, an certamen institui iubeat, declarat: cerimoniarum tessarium adducit, eumque in porta a camino ad lausiacum ducentem constituit. Praepositus, mandato de edendis spectaculis accepto, ad tessarium abit, paratum ipsi traditurus, quo facto, is extemplo discedit, et quae

κόν, ἐξέρχεται καὶ ἀπέρχεται πρὸς τὸν Θεσσαρίον, καὶ δίδω-
 σιν αὐτῷ τὸ πέρατον, καὶ παραντικά ἐξελθὼν ὁ Θεσσαρίος
 τελεῖ ἅπαντα, ὡς εἴδισται αὐτῷ ἐν ἐκάστῳ ἵπικῷ τελεῖν. D
 δελῆς δὲ ἀνοήγουσι τοὺς ἵππους οἱ τῶν δύο μερῶν, φοροῦν-
 5τας χρυσοσημεντα σαγίσματα, μαυιάκιά τε καὶ καπιστρακία,
 ὁμοίως ἕκαστον μέρος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ φιάλῃ, καὶ δημεύου-
 σιν αὐτοὺς, εὐφημήσαντες τὸν βασιλέα. ἀποφέρουσι δὲ τοὺς Ms. 139. a
 ἵππους ἀμφότερα τὰ μέρη ἐν τῷ ἵπικῷ, καὶ εἰσάγουσιν αὐ-
 τοὺς διὰ τε τοῦ διῦππίου καὶ τοῦ πρωτοθύρου, καὶ δημεύ-
 10ουσι αὐτοὺς, λέγοντες τὰς συνήθεις φωνὰς, μέχρι τῆς σφεν-
 δόνης, καὶ ἐν τῇ στάσει αὐτῶν ἐλθόντες, εὐφημοῦσι τὸν βα-
 σιλέα ἐκεῖσε, πρῶτον μὲν οἱ τῶν Πρασίνων, καὶ εἰθ' οὕτως
 οἱ τῶν Βενέτων. ὁ δὲ ὑπαρχος καθέζεται ἐπὶ σελλίου
 ἐν τῷ καθίσματι, ἔνθα ὁ ἀκτουάριος ἵσταται. μετὰ δὲ τῆς Ed. L. 199
 15εὐφημίας τῶν δύο μερῶν εὐφημοῦσιν οἱ πῦ λογίου, καὶ
 ἀπαραχωροῦσιν οἱ ἵπποι, εἶτα κατέρχεται ὁ ὑπαρχος, καὶ
 ἵσταται ἢ τέντα αὐτοῦ εἰς τὰ κριτάρια ἀπέναντι τοῦ τεταρ-
 τοθύρου, καὶ προσκαλεσάμενος ἐκεῖσε τὰ ἀμφότερα μέρη,
 εἰσφέρει ἀναμεταξὺ αὐτῶν τὴν ὄρναν, καὶ βλέπονται παρὰ
 20τῶν ἀμφοτέρων μερῶν τὰ ἐν αὐτῇ βόλια ἀκριβῶς, καὶ ἀσφα-
 λισάμενος αὐτὰ ἐπὶ πάντων ὁ ὑπαρχος, παραδίδωσι σιλεν-
 τιαρίῳ τῷ μέλλοντι τῇ ἐξῆς κυλίσει. (B.) Τῇ δὲ ἑκαύριον,
 ἡγθουν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἵπικῷ, ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ
 Θεοφυλάκτου κοιτῶνος, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, B

in singulis decurionibus parare solet, parat. Vesperi utraque factio
 equos, instrata aureis segmentis, collaria et capistra gestantes, ad-
 ducit, quos unaquaeque in sua phiala factionariis aequaliter distri-
 buit, et Imperatori fausta precatur. Utraque factio ad certamen
 equos in circo, per diippium primamque portam, inde usque ad fun-
 dam, recitatis verbis solennibus, producit, et postquam ad suam
 stationem venerit, ibi Prasini primum, post etiam Veneti Imperatori
 felicia precantur. Praefectus in consessu, ubi actuaus stat, sellae
 insidet. Post ambarum factionum acclamationes rationales fausta
 precantur, equi producuntur, praefectus descendit, eiusque tento-
 rium in critariis ante quartam portam ponitur; quo postquam utram-
 que factionem vocavit, in medio earum urnam reponit, cui immis-
 sos globos ambae factiones accurnate contemplantur: hos praefectus
 quam diligentissime servat, ac silentario sequente die urnam cir-
 cumacturo tradit. (II.) Die sequenti, quo certamen equestre insti-
 tuti debet, Imperator e cubiculo a Deo custodito procedit, et a
 solitis comitibus stipatus, per triconchi porticus, apsidem ac da-
 phnem transit, perque mysticam cochleam ad fenestras throni adscen-

διέρχεται διὰ τῶν διαβατικῶν τοῦ τρικλόνου, ἀψίδος τε καὶ τῆς δάφνης, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ ἄνω ἐν τοῖς παρακυπτικοῖς τοῦ καθίσματος. ἤνικα δὲ γένηται ἡ ἅπασα παρετοιμασία ἐν τῷ ἵππικῷ, δηλοῖ ὁ τῆς καταστάσεως τῷ πραιποσίτῳ, καὶ κεῖνος τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς κατέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ „ὁδὸς μεταστάσιμον” καὶ κεῖνος λέγει μεγάλως „μεταστάσιμον.” καὶ εἰσελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, προσκαλεῖται ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ εἰσελθόντες περιβάλλουσι τὴν χλανίδα τὸν βασιλέα, εἰδ' οὕτως στέφεται ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, καὶ ἐξέρχεται ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος, δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, καὶ ἔστως ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στενοῦ, νέυει τῷ πραιποσίτῳ, καὶ κεῖνος τῷ ὄστιαθίῳ, καὶ κεῖνος εἰσάγει τοὺς πατρικίους· τὸ δὲ βῆλον τῆς πύλης, δι' ἧς εἰσέρχονται, σιλεντιάριος αἶρει. εἰσελθόντες δὲ 15 οἱ πατρίκιοι μετὰ τῶν στρατηγῶν πῆπτοισι, καὶ ἀναστάντων, νέυει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, καὶ λέγει „κελεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ ἐκεῖθεν δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων τε καὶ στρατηγῶν, διέρχεται μέχρι τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ ἴσταται ἐκεῖσε· εἰσελθόντες δὲ σιλεντιάριοι τρεῖς 20 ἢ τέσσαρες, οἱ μὲν τρεῖς διέρχονται ὀπισθεν τῆς δοχῆς ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ὁ δὲ ἕτερος ἴσταται μέσον, καὶ λαβῶν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νέυει τῷ ἔστῳτι μέ- 25

dit. Omnibus autem ad equestre certamen paratis, cerimoniaris id praeposito, hic Imperatori indicat. Imperator per scalam lapideam descendit, ac praeposito dicit: *Solennem consessum institue*; quod is elata voce repetit. Cubiculum vero suum ut ingressus est, praepositus vestitores arcessit, et ingressi tunica Imperatorem induunt, post a praeposito coronatur, per cubiculum, a praefectis eius stipatus, egreditur inque medio angustae porticus constitutus, praeposito, is ostiario signum dat, qui patricios deinde adducit; velum portae, qua ingrediuntur, silentiarius tollit. Dumque intrant patricii cum strategis, procumbunt, et his surgentibus, Imperator praeposito signum dat, is dicit: *Iubete*; ipsi bona ac diuturna tempora appetantur. Inde praefectis cubiculo, patriciis et strategis comitantibus, ad triclinium, in quo eo die convivium celebrat, transit ac ibi subsistit; silentiarii tres aut quatuor intrant, e quibus tres, pone excipientes Imperatorem, ad dextram digrediuntur, unus in medio, consistunt, et postquam praepositus signum ab Imperatore accepit, silentiario in medio comitatus imperatorii constituto signum dat, qui velum ingressus, voce elata dicit: *Leva*, et cerimoniarium ad-

σον τῆς δοχῆς σιλεντιαρίῳ, κάκεινος ἀπελθὼν ἐν τῷ βῆλῳ, λέγει μεγάλως „λεβὰ,” καὶ εἰσάγει τὸν τῆς καταστάσεως, καὶ ἴσταται μέσον τῆς δοχῆς. καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, νεύει τῷ μαγίστρῳ, μὴ παρόντος 5δὲ μαγίστρου, νεύει τῷ κοιαιστώρι, καὶ νεύει μάγιστρος τῷ τῆς καταστάσεως, λέγων „κόμητες.” κάκεινος λέγει εἰς τὸ βῆλον „λεβὰ.” καὶ εἰσέρχονται οἱ τῆς συγκλήτου, καὶ προσκυνήσαντες, ἴστανται ἐν τῇ τάξει αὐτῶν. εἶτα νεύει πάλιν ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, ὁ δὲ πραιπόσιτος τῷ μα-Ed.L. 200
 1ογίστρῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως λέγων „προεμφέκτωρ” ἀπελθὼν δὲ ὁ τῆς καταστάσεως εἰς τὸ βῆλον, λέγει „λεβὰ.” καὶ εἰσέρχεται ὁ ἀπὸ ἐπάρχων, καὶ προσκυνήσας καὶ αὐτὸς, ἴσταται ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ. (Γ.) Εἶτα νεύει ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ, κάκεινος τῷ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κε-15λένσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπεφρεύονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ εἰδ’ οὕτως κατασχὼν τὸ ἄκρον τῆς χλαυίδος τοῦ βασιλέως ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ποιήσας ῥωσθέλιον, ἐπιειδοῖ τῷ βασιλεῖ, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέρχεται ἐν τῷ B
 καθίσματι ἀνέρχεται δὲ καὶ ὁ προῤῥήθεις σιλεντιάριος ἐν 20τῷ τοῦ Πρασίνου καμπτῷ, συναναφέρων θαντῷ καὶ τὴν ὄργαν, συνανέρχονται δὲ αὐτῷ καὶ οἱ κατὰ σωήθειαν ἀνερχόμενοι σὺν αὐτῷ τῶν μερῶν ὑποδείξας δὲ τοῖς συναγελθούσι αὐτῷ ἄπασιν τὴν τοῦ ἐπάρχου βύλλαν, κυλίει, καὶ εἰδ’ οὕτως κατέρχονται ἅμα τῷ σιλεντιαρίῳ οἱ συναγελθόντες αὐ- Ms. 140. a
 25τῷ πάντες, καὶ στροβιάζουσιν ἐν τῷ αὐτῷ καμπτῷ λύχανα,

ducit, inque medio adstantium collocat. Praepositus, signo ab Imperatore dato, magistro signum dat, si is forte absens est, quaestori, magister cerimoniario, dicens: *Comites*; is ad velum dicit: *Leua*, et senatores ingressi; adorant suoque in loco consistunt. Deinde Imperator iterum praeposito, praepositus magistro signum dat, is cerimoniario, dicens: *Praefecte*; cerimoniarius vero velum ingreusus, dicit: *Leua*; expraefectus accedit, et, adoratione peracta, in loco suo consistit. (III.) Quo facto, Imperator praeposito, is cerimoniario signum dat, ac dicit: *Iubete*; ipsi longam ac felicem aetatem apprecantur. Tunc extremam Imperatoris tunicam cerimoniarius apprehendit, et, facto prosthelio, Imperatori tradit, qui thronum suum petit. Dictus silentiarius ad curvaturam Prasinorum, urnem secum auferens, cumque ipso factionarii ascendunt, et postquam omnibus, qui pro more una advennerunt, bullam praefecti ostendit, urnam movet, et sic postea omnes, qui cum eo ascenderunt, cum silentiario descendunt, et in eadem curvatura seu meta olera, et super his placentas reponunt: in altera vero meta ac diversis Euripi locis pariter olera ac placen-

καὶ ὑπερθεῖν αὐτῶν πλακοῦντας. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ καμπῆ καὶ ἐν διαφόροις τόποις τοῦ εὐρίπου προστιβύζουσιν ὁμοίως λάχανά τε καὶ πλακοῦντας, ἤγουν τῇ πρὸ μιᾶς τοῦ ἱππικοῦ οὗτος δὲ ὁ καμπὸς τῶν Πρασίνων ἐνεκα τοῦ κυλίσαι παραφθαίττεται. ἴστανται δὲ καὶ αἱ βῆγαι ἐν τοῖς κριταρίοις, 5 μετὰ δὲ τὸ ἐξελεῖν τὸν βασιλέα ἐν τῷ καθίσματι καὶ σφραγίσαι τὸν λαὸν καὶ καθίσει αὐτὸν ἐν τῷ σέντζῳ, τελεσθείσης τῆς προσκυνήσεως τῶν πατρικίων, εἰ τύχῃσι καὶ στρατηγοί, ἔρχονται τὰ πρωτεῖα τῶν μερῶν μετὰ καὶ σταυρῶν ῥοδοπέλων, καὶ ἴστανται ἐν ταῖς διασφαγαῖς, καὶ εἰδ' οὕτως δίδωσι νεῦμα ὁ ἀκτουάριος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἀπολύονται αἱ βῆγες. ἤνθα δὲ καταλάβωσιν ἐν τῇ βασιλικῇ τάβλῃ ἐν τῷ καθίσματι, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα· εἰδ' οὕτως νεβεί ὁ ἀκτουάριος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ εὐλεῖ τὸ βασιλικὸν ὄργανον, αὐτοὶ δὲ κατέρχονται τῶν βῆγῶν αὐτῶν ἐπὶ τὰ μέρη, καὶ 15 Δεισέρχονται ἐν τῷ στάματι, καὶ λαβόντες τοὺς στεφάνους ἀμφοτέροι αὐτῶν, ἀπνοαχωροῦσι. καὶ εἰδ' οὕτως ἐξέρχονται οἱ προειρημέναι τῶν μερῶν, καὶ ἐπιδιδόσιν τοὺς σταυροὺς, ἐπευξάμενοι δὲ τῷ βασιλεῖ, καὶ αὐτοὶ ἀπνοαχωροῦσι. (A) Καὶ εἰδ' οὕτως τελεῖται τὸ πρῶτον βαιῶν, καὶ λαμβάνουσιν οἷον νικῆται ἡνίοχοι τὰ ἐπαθλα αὐτῶν διπλασίως, καὶ ἐξ αἰτήσεως τοῦ μέγους θίδοται τὰ δημόσια, καὶ λαβόντες αὐτὰ χοσβαῖται, ἀναγοῦσιν αὐτὰ μισθῶν τοῦ ἱππικοῦ ἐν τῷ ἄρματούριον Ed.L. 201 τῶν νικητῶν ἡνιόχων, καὶ τελεσθέντων τῶν δ' βαιῶν, πρῶτ-

19. καὶ ante εἰδ' om. ed.

tas pridie decursionis equestris accumulans: Prasinorum meta ob urnam circumagendam custoditur. Bigae in eritariis stant, et postquam Imperator ad sedem suam processit, populoque signato, in throno consedit, peracta patriciorum et strategorum, si qui adsunt, adoratione, principes factionum cum crucibus e rosis textis veniunt, et ad lineas subsistant: actuarius a mandato signum dat, et bigae solvuntur. Postquam vero ad Imperatoriam tabulam in throno venire, felicia Imperatori precantur: deinde actuarius a mandato signum dat, et organum Imperatorum pulsatur, ipsi vero e bigis suis ad factiones descendunt, et stationem ingressi, coronis acceptis, abeunt. Sic postea dicti factionarii egrediuntur, cruceaque tradunt, et fausta Imperatori precati, discedunt. (IV.) Mox prima palma celebratur, ubi aurigae duplicia praemia accipiunt, et secundum factionis preces munera publica distribuuntur, quae chosbaitae per medium circum ad armatorium victorum aurigarum perferunt. Quatuor palmis celebratis, rationales omnia pro more agunt, aurigae, praemiis victoriae induti, e lanuis in curru descendunt, factionarii partis victricis laureas ex rationario deponunt, aurigas in curribus

τούτων οἱ τοῦ λογίου τὰ κατὰ συνήθειαν ἅπαντα, ἀλλάξαντες
 δὲ οἱ ἡνίοχοι τῆς νίκης τὰ δημόσια, κατέρχονται ἐπ' ὄχημα-
 σὲν ἐκ τῶν θυρῶν, καὶ κατελθόντες οἱ τοῦ νικησαντος μέ-
 ρους δημόται, αἰρουσι δάφνας ἐκ τοῦ λογιου, καὶ δέχονται
 5 τὰς ἡνιόχους ἐπιδιδόρους ἐμπροσθεν τοῦ αὐτοῦ δήμου, καὶ Ma. 140. b
 σάξαντες μέχρι τοῦ ἀντικάμπτου, ἀνέρχονται ἐν τῷ στόμα-
 τι ἀνερχομένων δὲ αὐτῶν, δίδεται ψῆμα τοῖς ἄρχουσι
 τῶν ταγμάτων, καὶ κατελθόντες ἴστανται ἐν τοῖς καμπτήροι
 καὶ ἐν τοῖς προειρημένοις λαοῖς τόποις τοῦ ἁγίου, ἔνθα
 10 αἰ στοιβὰι τῶν λαχύνων καὶ τῶν πλικοῦντων εἰσίν. ἐλθόν-
 τες δὲ οἱ ἡνίοχοι μετὰ τῶν δημοτικῶν τοῦ μέρους ἐν τῷ στό-
 ματι, ἴστανται ἐκεῖσε ἐπιδιδόριοι, καὶ ἀκτολογῶσι μετ' ἐν-
 φημιὰς οἱ τοῦ μέρους τῷ βασιλεῖ, καὶ μετὰ τὴν συμπλήρω-
 σιν τῆς εὐφημίας ἀποστέλλει αὐτοῖς τοῖς νικηταῖς ἡνιόχοις ὁ
 15 βασιλεὺς σφραγίστους διὰ τοῦ ἀκτουαρίου καὶ τοῦ δευτέρου,
 καὶ κατελθόντες δίδουσι τοὺς ἡνιόχους, καὶ ἀνέρχονται
 πάλιν ἐν τῷ καθίσματι. καὶ εὐθέως ἄρχεται τὸ μέρος αἰ-
 τελεῖσθαι τοῦ ἐξελεῖν καὶ χορεῦσαι εἰς τὴν πλατείαν, καὶ λα-
 βόντες τὴν αἴτησιν παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχονται ἐν τῇ
 20 πορείᾳ. καὶ εἰδ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ μετὰ τὸ
 ἀναστῆναι τὸν βασιλέα κατέρχεται τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ,
 καὶ αἰρῶσθαι ἐκ τῶν στοιβῶν τὰ τε λάχανα καὶ τὰς πλικοῦν-
 τας, ἐν δὲ τῷ αὐτῷ εἰσφέρουσι χίλινδον φερόμενον ἐπὶ ἀμιά-
 ξης πλῆθος ἰχθύων, καὶ ῥίπτουσιν αὐτὰ ἐπὶ ἐδάφους ἐν τῷ C
 25 ἁγίῳ· αἰρουσι δὲ καὶ ταῦτα τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ. (E.) O

24 τούτ. pl. ed. 24. αὐτοῦτ. ed.

constitutos ante ipsam factionem excipiunt, et saltantes ad metam
 usque, stationem petunt. Quo postquam pervenere, praefectis nu-
 merorum signum datur, hi descendunt et ad metas, inque ceteris
 locis Euripi supra commemoratis, ubi acervi olerum ac placentarum
 laeent, subsistunt. Aurigae postquam cum grege factionis ad sta-
 tionem venerunt, ibi in curribus subsistunt, factionarii fausta Impe-
 ratori apprecantur, quo facto, aurigis victoribus Imperator coronas
 per aetuarium et vicarium mittit: hi digressi eos coronant, et rursus
 ad consessum revertuntur. Tunc factio statim veniam abundi in-
 que platea saltandi petit, qua ab Imperatore accepta, in plateam,
 quae media appellatur, progreditur. Sic platea Imperator surgit,
 turba vero populi descendit, et ex acervis olera placentasque sumit,
 dum interea pisces plurimos in navicula plastro imposita advehunt,
 et in solum circa proficiunt: quos illidem turba commixta populi
 diripit. (V.) Imperator, ut diximus, a throno surgit, et praefectis
 cubiculo constantibus, per medios patricos et strategos in triclinio,

δὲ βασιλεὺς, ὡς προειρηται, ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ σπέντζου καὶ
 δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται
 μέσον τῶν τε πατρικίων καὶ στρατηγῶν, ἐστῶτων αὐτῶν
 ἐν τῷ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, αὐτοὶ δὲ ὑ-
 περεύχονται τὸ „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ
 εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶνι, λαβόντος δὲ τοῦ πραιποσίτου τὸ
 στέμμα ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, εἰσέρχονται οἱ βεστήτορες,
 καὶ ἀπαλλάξαντες τὴν χλανίδα, ἐξέρχονται καὶ ἐξελθὼν ὁ
 βασιλεὺς, καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ τραπέζης μετὰ
 καὶ φίλων, ὧν ἂν κελούει, καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τοῦ κλητωρίου,
 καὶ μικρὸν ἀναπαυσάμενος, ἐκδέχεται, μέχρις ἂν τὰ πάντα
 ἐτοιμασθῶσι ἐν τῷ ἵππικῳ. ἐλθόντος δὲ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως καὶ γνωρίσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἐτοιμὰ ἐστὶ
 πάντα, ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ βασιλεὺς κα-
 τέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶ-
 νι, καὶ περιβάλλεται τὴν χλανίδα καὶ τὸ στέμμα κατὰ συνή-
 θειαν. καὶ δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβου-
 κλείου διέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίου, καὶ ἐξέρχεται
 ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ, ἐν ᾧ ἀριστῆ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καὶ κεί-
 σε ἐστῶς ἅμα τοῖς ἀρχοῦσι τοῦ κουβουκλείου, νέει τῷ πραι-
 ποσίτῳ, καὶ κείνος τῷ ὀστιαρῆ, καὶ εἰσάγει πατρικίους καὶ
 στρατηγούς, καὶ προσκνησάντων τῷ βασιλεῖ, λέγει ὁ πραι-
 πόσιτος „καθεύσατε.” καὶ ἐξελθόντες ἔξω τῆς πύλης οἱ τε
 πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῳ, ἴστανται ἐνθεν
 καθεύουσιν· σπάντος δὲ καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ πύλῃ, πίπτουσι
 οἱ προειρημένοι ἅπαντες, καὶ ἀναστάντων, νέει ὁ πραιπό-

in quo eo die convivium celebrat, constitutos transit: ipsi longa ac felicia tempora ei apprecantur. Inde cubiculum petit, dumque praepositus a capite eius coronam demit, vestitores intrant, et, tunica ipsi exuta, discedunt. Imperator egressus, pretiosae mensae suae cum amicis, quos ad convivium vocavit, assidet: postquam vero surrexit et paulisper quievit, donec omnia ad certamen parata sint, expectat. Veniente cerimoniaro et praeposito indicante, omnia iam parata esse, praepositus Imperatorem de eo certiore dicit, qui per lapideam scalam ad cubiculum abit, tunicaque et corona pro more indultur. Stipatus a cubiculi praefectis, per angustum triclinium ad magnum, in quo eo die epulae instituuntur, se confert, et ibi cum praefectis cubiculi stans, praeposito, is ostiario, signum dat, patricii et strategi adducuntur, et postquam Imperatorem adoraverunt, praepositus dicit: *Iubete*. Patricii et strategi cum senatu foras progressi, ab utraque parte adstant: Imperatore vero in porta constituto, dicit

σιτος ἀπὸ κελεύσεως τῆς τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κα-
 λεύσατε” αὐτοὶ δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγα-
 θοὺς χρόνους.” (ς.) Καὶ εἶθ’ οὕτως κατασχὼν τὸ ἄκρον
 τῆς χλανίδος τοῦ βασιλέως ὁ τῆς καταστάσεως καὶ ποιήσας Β
 5 ῥωσθέλιον, ἐπιδιδοῖ τῷ βασιλεῖ. εἶτα ἐκεῖθεν δηριγευόμενος
 ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων
 τε καὶ στρατηγῶν, ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι μετὰ μόνων
 τῶν τοῦ κουβουκλείου ἀρχόντων καὶ δύο μαγλαβιτῶν καὶ
 σπαθαρίων βασταζόντων διστράλια, φορούντων καὶ τὰ σπα-
 10 θία αὐτῶν, ὡς ἐν ἐκάστῳ ἵππικῷ. ἀνελθὼν δὲ ἐν τῷ σέντζῳ
 ὁ βασιλεὺς καὶ σφραγίσας τὸν λαὸν ἐκ τρίτου, καθέζεται,
 καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς εὐφημίας ἐξέρχεται ὁ πραι-
 πόσιτος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ νεύει τοῖς τε πατρικίοις καὶ
 στρατηγοῖς, ἀπελθεῖν ἕκαστον ἐν τῇ τάξει αὐτοῦ καὶ καθέ-
 15 δρα· τελεσθέντων δὲ τῶν δ’ βαίτων, ἀνίσταται ὁ βασιλεὺς
 ἀπὸ τοῦ καθίσματος, καὶ ἵσταμένων τῶν πατρικίων ἐν τῷ C
 αἰριστῇ ὁ βασιλεὺς τρικλίνῳ, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν
 ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται μέσον αὐτῶν, αὐτοὶ
 δὲ ὑπερέχονται „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους.” καὶ
 20 διελθὼν διὰ τοῦ στενοῦ τρικλίνου, εἰσέρχεται ἐν τῷ κοιτῶ-
 νι, καὶ ἀπαλλάξας τότε στέμμα καὶ τὴν χλανίδα αὐτοῦ,
 περιβάλλεται σαγῶν, καὶ κατέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιῶ,
 καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων τοῦ κουβουκλείου, διέρχεται διὰ Ms. 141. b
 τῷ ἀγούστῳ, ἀψίδος τε καὶ τοῦ τρικόγχου, διὰ τοῦ μο-

17. καὶ ante δηριγ. om. ed.

omnes se prosternunt, et postquam surrexere, praepositus a mandato
 cerimoniario signum dat, et dicit: *Iubete*; ipsi multa bonaque tem-
 pora apprecantur. (VI.) Mox ~~cerimoniarius~~ cerimoniarius, collecta extrema tunica
 Imperatoris, rhosthelium facit, idque Imperatori tradit. Qui a prae-
 fectis cubiculo, patriciis ac stratagis stipatus, cum solis cubiculo prae-
 fectis, duobus manclavitis et spathariis dextralia spathasque suas,
 ut in omnibus certaminibus equestribus solent, gestantibus, ad con-
 sessum suum ascendit. Consensu vero throno, terque populo si-
 gnato, sedet, et, acclamatione finita, praepositus a mandato egreditur,
 patriciis et stratagis signum dat, ut ad ordinem locumque suum sin-
 guli se recipiant. Quatuor palmis celebratis, Imperator a throno-
 surgit, et patriciis in triclinio, ubi convivium celebrat, constitutis, a
 praefectis cubiculo stipatus, per medium illorum transit, dum felicia
 ipsi ac diuturna tempora apprecantur. Inde per angustum triclinium
 ad cubiculum abit, ubi corona sua et tunica deposita, sagum induit,
 perque secretam cochleam, cubiculariis omnibus comitantibus, per
 augusteum, apsidem, triconchum, perque monothyrum et porticus

νοθύρον καὶ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ χρυσοτρικλίνῳ· στάντες δὲ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ Δύπερευξάμενοι τὸν βασιλέα „εἰς πολλοὺς καὶ ἀγαθοὺς χρόνους,” ἐξέρχονται καὶ ἀπέρχονται οἴκαδε.

“Ὅσα δεῖ τελεῖσθαι τῇ παραμονῇ τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου, 5 ἤγουν τοῦ γενεθλίου ταύτης τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως.

Τοτέον εἰδέναι, ὅτι οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμαρχοι μετὰ τε τῶν δευτερευόντων καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῶν μερῶν καὶ τῶν δημοτῶν ἀπίασι τὸ δειλινόν, ἕκαστος εἰς τὸ ἴδιον¹⁰ Ed. L. 203 σταβλόν, καὶ εὐθέως ὁ θεωρητῆς ἑκάστου μέρους ταβρίζει τὸ τρίπλοκον, καὶ λέγει ὁ λαὸς ἐκ γ' „νίκα, Βένετε.” ὁμοίως καὶ οἱ Πράσινοι „Πράσινε.” καὶ δέχεται ὁ φωνοβόλος λέγων μεγάλη τῇ φωνῇ· „ἔχεται ὁ βοηθῶν ἡμῖν Ἰησοῦς” ὁ λαὸς „ἀεὶ νίκα.” οἱ κράτται „εἰς ὁ Θεός, σὺ¹⁵ αὐτοὺς σῶσον.” ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε.” καὶ ὅτε ἐξέλθωσιν ἐπὶ τὸ ἐξάερον, κρούει ὁ θεωρητῆς τὴν ταβραϊάν γ', καὶ λέγει ὁ λαός· „νικᾷ ἡ πίστις τῶν βασιλέων, νικᾷ ἡ πίστις τῶν ἀνυγουστῶν, νικᾷ ἡ πίστις τῆς πόλεως καὶ τῶν Βενέτων,” (οἱ Πράσινοι „Πρασίνοι”). καὶ λέγουσιν οἱ κράτται²⁰ „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων, ναὶ εἰπὲ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων.” καὶ ὁ λαὸς „Κύριε, βοηθεῖ.” οἱ κράτται· „εἰς Θεός, σὺ αὐτοὺς σῶσον.” ὁ λαός

14. ἔχετε τὸν ὁ βοηθοῦντα ἡμῖν Ἰησοῦν ed. 15. εἰς ed. ubique in seqq.

sanctorum XL aureum triclinium ingreditur: cubicularii vero adstant, et Imperatori multos ac felices annos apprecati, discedunt domumque abeunt.

OBSERVANDA IN VIGILIA HIPPODROMI LACHABICI SEU DIE NATALI
HUIUS A DEO CUSTODITAE ET IMPERATORIAE URBS.

Duarum factionum principes, vicarii, reliqui factionum praefecti et populus vesperi ad stabula sua abeunt, ubi inspector uniuscuiusque factionis triplicem scuticam sumit, populo ter acclamante: *Vince Venete!* similiter Prasini: *Prasine!* Praeceptor voce elata canit: *Habemus Iesum, adiutorem nostrum;* populus: *Semper vinco.* Cantores: *Deus es, tu ipsos serva;* populus: *Ita Domine!* Quando in atrium processere, inspector scutica ter insonat, populo dicente: *Vincit Augustorum Augustarumque fides, vincit urbis ac Venetorum fides!* (Prasini: *Prasinorum.*) Cantores: *N. et N. magnorum Impera-*

„καὶ Κύριε.” καὶ εἶθ' οὕτως λέγεται τὸ δρομικὸν ποίημα B
 ἔμπροσθεν τοῦ ἵπποδρομίου· „οἱ τῶν ἀγῶνων σὲ δυσωποῦ-
 μεν τὸν Θεὸν ἡμῶν καὶ σωτῆρα· νίκας τοῖς Βενέτοις βοή-
 θει,” (οἱ Πράσινοι „Πρασίνους,”) „καὶ χαρῆγησον τῷ Οὐ-
 5ρανίῳ, (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,”) „ἵνα καὶ πάλιν χο-
 ρεύσωμεν μετὰ νίκης.” Ἄλλος εἰς τὸ λευκόν· „ὡς κραταία
 σκέπη ἢ Θεοτόκος, καὶ ἀντίληψις βεβαία τῶν εἰς σὲ προσ-
 10 τρεχόντων, ἔξαιτούμεν οἱ Βένετοι,” (οἱ Πράσινοι „Πράσι-
 νοι,”) „δωρηθῆναι ἡμῖν τοῦτο, τῷ Ἐκασίῳ, διαπρέπον
 15 ισταῖς νίκαις σὺν αὐτῷ εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ἡμᾶς εὐφραν-
 θῆναι.” C

ΚΕΘ. σα'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῆς φακλαρέας τελουμένης.

Δεῖλῃς εἰσέρχονται τὰ δύο μέρη ἐν τῇ μυστικῇ φιάλῃ Ms. 142. a
 15 τοῦ τρικόγχου μετὰ φατλίων, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη φα-
 κλαρέα, καὶ λέγουσι τὸν ἀπελατικὸν χορεύοντες ἤχ. π. δ'.
 „κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου, ὑψωθήτω ἡ δεξιὰ σου, ὃ δεῖνα
 αὐτοκράτωρ. ἰδοὺ γὰρ, ἡ πόλις σου φιλόπολιν βλέπει σε βα-
 20 σιλέα, καὶ ταῖς σαῖς ἐγκαινίζεται κατ' ἐχθρῶν ἀνδραγαθίαις, D
 καὶ πολιτεύεται χάρις ἐν μέσῳ τῆς βασιλείας, ὅτι ᾤφθη τὸ
 πολίτευμά σου, πόλις τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὅθεν καθοπλί-

5. χορεύσωμεν ed.

9. διαπρέπον R., διαπρέπειν ed.

torum! dic omnino, magnorum Imperatorum; populus: Domine, ad-
 iuvā. Cantores: Tu Deus es, ipso serva; populus: Ita Domine!
 Sic postea dromicum carmen ante circum recitatur: Nos factionarii
 te Deum ac servatorem nostrum veneramur! Victorias Venetis con-
 cede! (Prasini: Prasinis!) Adsis bonianus Uranio! (Prasini: Olympio.)
 ut iterum post victoriam tripudiemus. Aliud carmen albae: Deipa-
 ra, quae firmum quasi tegmen tutumque auxilium eorum es, qui
 ad te accurrunt, rogamus Veneti, (Prasini: Prasinis,) detur hoc no-
 bis et Icasio, ut victoriis in certamine excellamus, et nos exhilar-
 emus.

CAP. 71.

Ritus in faculariae celebratione solennes.

Vesperī duae factiones cum facibus secretam phialam triconchi
 intrant, et facularia, ut vocant, instituitur, aque saltantibus apela-
 cum toni obl. IV canitur: Corroboretur manus tua, exaltetur dex-
 tra tua, N. Imperator! Ecce enim urbs tua te ipsius amantem in-
 tuetur, praeclaris facinoribus tuis contra hostes renovatur, inque
 medio imperio gratia regnat, quoniam administratio tua, urbs ma-

ζονται τὰ ὄπλα σου δυναστεία, καὶ περιβάλλονται ἔχθροὶ τὴν ἔχθραν τοῦ στέφαντός σε τῇ γενεθλίῳ δόξῃ τῆς πόλεως σου." καὶ μετὰ ταῦτα ἀνέρονται εἰς τὰ βᾶθρα, καὶ ἰσταμένου ἐκάστου εἰς τὸ ἴδιον μέρος, λέγουσιν οἱ κράται τὴν ἀνευφημίαν· „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότης." ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτοὺς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν ταῖς ἀγνούσαις." ὁ λαὸς Ed.L. 204 „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὰς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τοῖς πορφυρογεννήτοις." ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτοὺς σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῇ πόλει." ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὴν σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῷ ἐπάρχῳ." ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὸν σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῷ Οὐρανίῳ." ὁ λαὸς Ed.L. 205 „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὸν σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε," (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ"). οἱ κράται· „ὁ βοηθῶν τῷ Εἰκασίῳ" (οἱ Πράσινοι „τῷ Ἀνατέλλοντι") ὁ Βλαδὸς „εἰς ὁ Θεός." οἱ κράται· „σὺ αὐτὸν σῶσον." ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε." (B.) Εἶτα εἰσέρχεται ἕτερος κράκτης καὶ αὐτὸς λέγει τὴν συνάφειαν „ὁ βοηθῶν τοὺς δεσπότης, ταῖς ἀγνούσαις, τοῖς πορφυρογεννήτοις, τῇ πόλει, τῷ ἐπάρχῳ, τῷ Οὐρανίῳ," (οἱ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,") „τῷ Εἰκασίῳ" (οἱ Πράσινοι „τῷ Ἀνατέλλοντι") ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός."

14. αὐτῷ σῶσον cod. h. l. et sic paulo post.

gni Imperatoris, conspecta est, quando arma robore tuo armanitur, hostesque odio eius, qui te natali honore urbis tuae coronavit, cinguntur. Deinde ad subsellia se recipiunt, ac singulis in loco suo constitutis, cantores verba solennia recitant: Auxilium Dominorum! populus: Tu es Deus! Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine Cantores: Auxilium Augustarum! populus: Deus es. Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine! Cantores: Tu, qui porphyrogenitos adiuvas; populus: Deus es. Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine! Cantores: Qui urbem iuvas; populus: Deus es! Cantores: Tu ipsam serva; populus: Ita Domine! Cantores: Qui praefectum iuvas; populus: Deus es! Cantores: Tu ipsum serva! populus: Ita Domine! Cantores: Qui Uranium adiuvas; populus: Deus es! Cantores: Tu ipsum serva; populus: Ita Domine! (Prasini: Qui Olympium.) Cantores: Qui Prasinum adiuvas; (Prasini: Qui Anatellontem;) populus: Deus es. Cantores: Tu ipsum serva! populus: Ita Domine! (II.) Deinde alius cantor ingressus verba cum antecedentibus coniungenda recitat: Qui Dominos, Au-

οὐ κράτται „σὺ αὐτοὺς σῶσον“ ὁ λαὸς „ναὶ Κύριε.“ οὐ
 κράτται „ὅ δεινα καὶ ὁ δεινα μεγάλων βασιλέων καὶ αὐτο-
 κρατόρων“ ὁ λαὸς „Κύριε, βοήθει.“ εἶτα εἰσέρχεται ἕτερος C
 κράκτης, καὶ λέγει „Ἰοὺς ἀπέ, ἀε!“ οὐ κράτται „προτό-
 5 νου καὶ νικᾶς“ ὁ λαὸς „εἰς ἀεὶ, εὐδόκιμε.“ οὐ κράτται
 „ἄγιε, τρισάγιε, νίκη εἰς τὸ Βένετον,” (οὐ Πράσινοι „εἰς
 τὸ Πράσινον”). οὐ κράτται „δέσποινα Θεοτόκε“ ὁ λαὸς
 „ναὶ δέσποινα Θεοτόκε, νίκη εἰς τὸ Βένετον,” (οὐ Πράσινοι
 „εἰς τὸ Πράσινον”). οὐ κράτται „τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις“ Ms. 142. b
 10 ὁ λαὸς „ναὶ τοῦ σταυροῦ ἡ δύναμις, νίκη ἔχει τὸ Βένε-
 τον,” (οὐ Πράσινοι „ἔχει τὸ Πράσινον”). οὐ κράτται „Θεοῦ
 τὴν νίκην ἔχεις τὸ πρόσωπόν σου, Οὐράνιε,” (οὐ Πρά-
 σινοι „Ὀλύμπιε”). οὐ κράτται „ὅλη δειλῆς σήμερον“ ὁ
 λαὸς ἔσ „ὅλη δειλῆς σήμερον καλῆ σου δειλῆς γίνεται.”
 15 οὐ κράτται „κύριοι, πολλοὶ ἤμῃν χρόνοι“ ὁ λαὸς „πολ- D
 λοὶ ἤμῃν χρόνοι,” (οὐ Πράσινοι „ἄγιε”). καὶ εἰσέρχεται ἕτε-
 ρος κράκτης καὶ λέγει „ὅ δεινα καὶ ὁ δεινα μεγάλων βα-
 σιλέων καὶ αὐτοκρατόρων“ ὁ λαὸς „Θεοτόκε, βοήθει,” οὐ
 κράτται „εἰς ὁ Θεός, σὺ αὐτοὺς σῶσον“ ὁ λαὸς „ναὶ
 20 Κύριε.” εἶτα λέγει ὁ κράκτης „ναὶ εἶπέ καὶ ποιεὶ τὸ ἀγω-
 γεῖν τῷ Οὐρανίῳ,” (οὐ Πράσινοι „τῷ Ὀλυμπίῳ,”) „ναὶ
 εἶπέ καὶ ποιεὶ τὸ ἀγωγεῖν τῷ Εἰκασίῳ” (οὐ Πράσινοι „τῷ
 Ἀνατέλλοντι”) ὁ λαὸς „καλὸν ἀγῶνα.” οὐ κράτται „εἰς

4. ἀε, δὲs cod. 5. εἰσατα cod. 10. νίκην ἔχεις ed. 11. ἔχεις
 ed. 12. ἔχει con. R. 20. ἀγωγῆν cod. h. l. et mox.

*gustus, porphyrogenitos, urbem, praefectum, Uranium, (Prasini:
 Olympium,) Icasium, (Prasini: Anatellontem,) adiuvans; populus:
 Deus es. Cantores: Tu ipsos serva; populus: Ita Domine. Cantores:
 N. N. magnorum principum et Imperatorum! populus: Domine,
 eos adiuva. Deinde alius cantor intrat, dicens: Semper, semper.
 Cantores: Superior sis et victor! populus: Perpetuo, o clarissime!
 Cantores: Sancte, ter sancte, victoria Venetae! (Prasini: Prasinæ.)
 Cantores: Domina Deipara; populus: Imo, domina Deipara, victo-
 ria Venetis! (Prasini: Prasinis!) Cantores: Crucis potentia; populus:
 Imo crucis potentia! victoria Venetam factionem habet; (Prasini:
 Prasinam habet.) Cantores: Dei victoriam habet persona tua, o
 Uranie! (Prasini: Olympie!) Cantores: Tota victoria hac vespertibi
 contingit; populus: Omnis tibi hodie ac pulchra victoria contingit.
 Cantores: Multa vobis tempora, Domini! populus: Multa vobis
 tempora! Prasini: Sancte! Alius deinde cantor intrat, et dicit: N.
 et N. magnorum principum et Imperatorum; populus: Deipara, hos
 adiuva. Cantores: Deus es, tu ipsos serva; populus: Imo Domine.
 Postremo praecantor: Ita dic et fac, Uranius agat! (Prasini: Olym-*

ὁ Θεός, σὺ αὐτοὺς σῶσον” ὁ λαὸς „καὶ Κύριε.” Ἰστέον, Ed. L. 205 ὅτι τὰ αὐτὰ ἄκτα καὶ ἡ αὐτὴ εὐφημία λέγονται καὶ ἐπὶ τοῦ ἱπποδρομίου εἰς τὸ στάμα, ἤγοντ' εἰς τὸ Π, δηλοῦντι τοῦ ὑπάρχου καθεζομένου εἰς τὸ κάδισμα, ἐνθα ὁ καὶ ἀκτουάριος ἴσταται. 5

Περὶ τοῦ αὐτοῦ ἱπποδρομίου, πῶς δὲ κyllειν.

Πρὸ τοῦ ἱππικοῦ γίνεται ἡ πομπὴ τῶν ἵππων, καὶ πρῶτ' τίθεται ἡ ὄρνα εἰς τὸν καμπτὸν τοῦ Βενέτου, καὶ κατέρχονται οἱ τῶν δύο μερῶν ἡνίοχοι ἅμα τῶν κομβινογράφων, Βφορούντων αὐτῶν τῶν κομβινογράφων ἀρμελαύσια Βενετονίῳ καὶ λευκὸν καὶ τὰ μασσία, ὄντων αὐτῶν καὶ ἄνυποδῆτων, βαστάζοντες καὶ χαρτοκαλαμάρια, καὶ κυλιούσης τῆς ὄρνας, οἷον ἐκβάλλει σφαιρίον, ὀνομάζει τὸν μεσαριστερόν. καὶ ὅτε πληρώσῃ τὰ δ' βαῖτα, ἀπέρχονται εἰς τὰ ὄρνατόρια, καὶ ποιοῦσι τὸ πέρας τῆς κομβίνας, καὶ ἀνερχομένου τοῦ βασιλέως, ἀπολύσῃ τὰ διῖππια, καὶ ἴσταται ὁ μαξιλλάριος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οἱ δύο θεωροῦνται, εἷς ἐκ δεξῶν αὐτοῦ, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων, βαστάζοντες τὰ καλαμάρια, ἕως οὗ πετάσῃ. καὶ τοῦ Θεοῦ παρασχόντος τὴν νίκην, C μετὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἔπαθλα ἀπέρχονται εἰς τὰς θύρας, 20 καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δ' βαίτων ἐκβαίνοσιν τὰ ἄρματα τῶν νικησάντων, φορούντων τῶν ἡνίοχων τὰ δημόσια, M. 143. a καὶ κάμπτουσι καμπτὸν Πρασίνον καὶ Βενέτον, καὶ ἔρχον-

3. εἰς II ed. 4. καὶ om. cod.

pius!) imo agat Icasius! (Prasini: Anatellon agat!) populus Egregium certamen. Cantores: Deus es, tu ipsos serva! populus: Imo Domine! Sciendum est, eadem acta eademque acclamationes etiam in decursione in statione seu Π recitari, praefecto in consessu, ubi actuarius quoque stat, sedente.

DE EADEM DECURSIONE, QUOMODO SORTES MISERI DEBEANT.

Ante decursionem processio equorum instituitur, urnaque in meta Venetae factionis mane posita, aurigae utriusque gregis cum combinographis, armelausia Venetum albumque et massia gestantibus, discalceatis praeterea et chartocalamaria ferentibus, descendunt, et, urna agitata, quicumque globulus exierit, is mesaristerum (quasi medium sinistrum) constituit. Quatuor palmis completis, ad urnatoria abeunt, terminum combinatae faciunt, et, Imperatore accedente, diippia solvunt: maxillarius in loco suo, e duobus inspectoribus unus ad dextram, alter ad sinistram stant, et calamaria, usque dum velum extenderint, gestant. Postquam vero Deus victoriam concessit, et aurigae praemia victoriae acceperere, ad ianuas ab-

ται εἰς τὸν ἴδιον δῆμον, καὶ ἐπαίρουσι τοὺς δημότας, καὶ σάσσοντες κάμπτουσιν, ὡς προεῖρηται, καμπτὸν Πρασίνου. καὶ ἔρχονται εἰς τὸ στάμα, καὶ κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ ἀπολύει αὐτούς, καὶ ἀπέρχονται χορεύοντες εἰς τὸ δημόσιον.

5 Περὶ τῶν βηγῶν, πῶς δεῖ αὐτὰς τελεῖσθαι.

Ἰππικοῦ ἀγομῆθου προσκνησίμου, αἱ βῆγες ἴστανται εἰς D τὸ πρῶτον κριτάριον, καὶ οἱ βηγάριοι ἐπάνω τῶν ἀρμάτων, καὶ ἀνερχομένοι τοῦ βασιλέως, ἔμβαίνουσιν οἱ δ' ἡ/οχοὶ καὶ λαμβάνουσι τὰ χρυσᾶ πισσία, καὶ στρέφονται, καὶ ἴστανται εἰς τὰς ἰδίας διασφαγὰς. καὶ εἰθ' οὕτως νεύει ὁ ἀκτουάριος, καὶ πάλιν εἰσέρχονται καὶ λαμβάνουσιν ἀπὸ ψελλίου χρυσοῦ, καὶ ὑποστρέφοντες ἐκφωτίζουσιν ἐπὶ τοὺς δῆμους, καὶ ἐκβαίνουσιν αἱ βῆγες. φοροῦσι δὲ οἱ βηγάριοι ἱμάτια, ὁ μὲν εἷς Βένετον, ὁ δὲ ἕτερος Πράσινον, ἔχοντα ὡσπερ 15 ἵπτερα, ἀπὸ κεντούκλων ἐβῆραμμένα, ὅπισθεν εἰς τὰς ψύας Ed.L. 206 αὐτῶν, ἀγὶ δὲ κασιδιῶν φοροῦσι καμελαύκια κεντουκλίνα.

Ἄκτα ἀπὸ νίκης εἰς τὸ αὐτὸ Ἱπποδρόμιον.

Ἄπὸ τοῦ δευτέρου βαῖτου λέγουσιν οἱ κράκται „πολλὰ,

11. ἀνὰ ψελλίου con. R. 15. κεντούκλου cod. 16. κεντουκλίνα ed. 17. εἰς αὐτὸ ed.

eunt, completis vero quatuor palmis, currus victorum progrediuntur, aurigae praemia publica ferunt, ad metam Prasinæ Venetacque factionis deflectunt, deinde ad proprium gregem redeunt, factionarios sumunt, ac saltantes ad metam Prasinæ, ut supra diximus, divertunt. Postremo ad stationem se conferunt, descendit actuarius, eos dimittit, et sic in publicum saltantes procedunt.

DE BIGIS, QUOMODO ORDINARI DEBEANT.

Si certamen equestre, ubi Imperator adoratur, instituitur, bigae in primo critario, bigarii in curribus, stant, et Imperatore veniente, quatuor aurigae accedunt, aureas pilas occupant, et inde revertuntur, ad suas lineas redeunt. Postea, signo ab actuario dato, rursus intrant, armillam aurcam sumunt, ac redeunt cum facibus ad factiones accedunt, bigae vero abeunt. Bigarii vestes, Venetam unus, alter Prasinam, alis quasi instructas, e centunculis confectas, a tergo ad lumbos usque, pro galeis vero camelaucia e centunculis gestant.

ACTA POST VICTORIAM IN EODEM CERTAMINE REPORTATA.

Post palmam secundam cantores: *Multos, multos, multos!* populus: *Multos annos in multos!* Cantores: *Multa vobis tempora,* Constantinus Porphy. Vol. I.

πολλά, πολλά” ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλά.” οἱ κρᾶ-
 κται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἢ ἔνθεος βασιλεία” (οἱ Πράσι-
 νοι „τὸ πρόβλημα τῆς τριάδος”). καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „πολ-
 λοι ὑμῖν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι „ἄγιε”). οἱ κρᾶκται „πολ-
 λοι ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αὐτοκράτορες ‘Ρωμαί-5
 Βων’ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι
 „ἄγιε”). οἱ κρᾶκται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες
 τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” (οἱ Πρά-
 σινοὶ „ἄγιε”). οἱ κρᾶκται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα
 καὶ ὁ δεῖνα ἀγνοῦνται τῶν ‘Ρωμαίων’ καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ 10
 „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι” (οἱ Πράσινοι „ἄγιε”). οἱ κρᾶκται
 „δεσπότης τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους παρακαλοῦντας”
 (οἱ Πράσινοι „Πρασίνοὺς”). καὶ ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε.”
 οἱ κρᾶκται „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι” ὁ λαὸς ἐκ
 γ’ „ἄγιε” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „μετὰ φόβον 15
 δυσωποῦμεν τοὺς δεσπότης” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε” οἱ Πρά-
 σινοὶ ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „ἀνεξικᾶκως παρακληθῆτε εὐε-
 γέται” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶ-
 κται „εἰς τὴν δέξιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων” ὁ λαὸς
 ἐκ γ’ „ἄγιε” οἱ Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „δημόσια 20
 Μκ. 143. b τοῖς δούλοις ὑμῶν, εἰ κελεύετε” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „ἄγιε” οἱ
 Πράσινοι ὁμοίως. οἱ κρᾶκται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπό-
 τας τῶν ‘Ρωμαίων’” ὁ λαὸς ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ
 κρᾶκται „Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἔστεμμένους.” ὁ λαὸς
 ἐκ γ’ „Κύριε, σῶσον.” οἱ κρᾶκται „Κύριε, σῶσον τοὺς 25

divina maiestas! (Prasini: *Propugnaculum trinitatis!*) *populus ter:*
Multa vobis tempora! (Prasini: *Sancte!*) *Cantores: Multa vobis tem-*
pora, N. N. Romanorum Imperatores! *populus ter: Multa vobis*
tempora! (Prasini: *Sancte!*) *Cantores: Multa vobis tempora, famuli*
Domini! *populus ter: Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) *Can-*
tores: Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum! *populus*
ter: Multa vobis tempora! (Prasini: *Sancte!*) *Cantores: Domini or-*
bis terrarum, suscipite Venetos precantes! (Prasini: *Prasinos!*) *po-*
populus ter: Sancte! *Cantores: Ut servi rogare audemus!* *populus*
ter: Sancte! *Prasini similiter. Cantores: Cum timore Dominos in-*
tueri audemus! *populus ter: Sancte!* *Prasini similiter. Cantores:*
Merito invocamini benefici principes! *populus ter: Sancte!* *Prasini*
similiter. Cantores: Ad preces servorum vestrorum Venetorum.
Cantores: Praemia servis vestris, si iubetis! *populus ter: Sancte!*
Prasini similiter! *populus ter: Sancte!* *Prasini similiter. Cantores:*
Domine, serva Dominos Romanorum! *populus ter: Domine, serva.*
Cantores: Domine, serva a te coronatos! *populus ter: Domine, serva!*

δεσπότας τῆς οἰκουμένης" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἡμᾶς συνεργήσει" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας σὺν ταῖς αὐγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογεννή- D 5τοις" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." (B.) Καὶ ἀπὸ τοῦ τετάρτου βαΐου κατέρχεται ὁ μαῖστωρ μετὰ τοῦ λαοῦ, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ δῆμον. ὁ δὲ δῆμαρχος ἀπομένει μετὰ τῶν πρωτίων ἄνω εἰς τὸν δῆμον. εἶτα λέγουσιν οἱ κύ- τω ἰστάμενοι κράτται „εἴ τι ὁ Θεὸς ὠνόμασε" καὶ ἀπο- 10κρίνονται ἄνω εἰς τὸν δῆμον „τίμιον τὸ Βένετον" (οἱ Πρά- σινοι „τὸ Πράσινον"). οἱ κράτται „ὁ βοηθῶν τοὺς δε- σπότας" „εἰς ὁ Θεός," ὁ λαὸς, καὶ τὰ λοιπά. εἶτα ἀνέρ- χονται οἱ ἡνίοχοι ἐν τοῖς ἄρμασι, φοροῦντες τὰ δημόσια, καὶ Ed.L. 207 σάσσουσι, καὶ ὁ δῆμος ἔμπροσθεν αὐτῶν λεγόντων τὸ δρο- 15μικόν „ἀγάλλου, Βένετε, οἱ δεσπότες ἐνίκησαν" (οἱ Πρά- σινοι „Πράσινε"). καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸ II, ἔμπροσθεν τῶν βασιλέων ἴστανται καὶ λέγουσιν οἱ κράτται „πολλὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κρά- 20τται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ἡ ἔνθεος βασιλεία" (οἱ Πρά- 20σινοι „ἡ ἐκλογὴ τῆς τριάδος"). ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα ἀντοκράτορες ‘Ρωμαίων’" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράτται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ Κυ- B 25βίου" ὁ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι." οἱ κράτται

11. δεσπότες εἰς ὁ θεός. ὁ λαὸς καὶ τ. λ. ed.

Cantores: *Domine, serva principes orbis terrarum!* populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Et cum ipsis Deus in nobis operetur!* populus ter: *Domine, serva!* Cantores: *Domine, serva Imperatores, Augustas et porphyrogenitos!* populus ter: *Domine, serva!* (II.) Post quartam palmam magister cum populo descendit, et ante factionem subsistit: demarchus in loco superiori cum principibus in factione remanet. Deinde cantores infra constituti dicunt: *Si Deus vocavit;* respondent supra in factione constituti: *Venetum gregem venerandum!* (Prasini: *Prasinum*). Cantores: *Qui Dominos adiuvat!* populus: *Deus es cetera.* Deinde aurigae, publica praemia ferentes, currus conscendunt, factione ante ipsos dromicum carmen recitante: *Exulta, Venete, Domini vicerunt!* (Prasini: *Prasine*). Et quando ad II pervenere, coram Imperatoribus stant, cantores dicunt: *Multos, multos, multos;* populus: *Multos annos in multos.* Cantores: *Multa vobis tempora, divina maiestas!* (Prasini: *Electio trinitatis!*) populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*)

„πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα αἰγούσται τῶν
 Ῥωμαίων" ὁ λαὸς γ' „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι
 „ἄγιε"). οἱ κράται „πολλοὶ ὑμῖν χρόνοι, δεσπότηι, σὺν
 ταῖς αἰγούσταις καὶ τοῖς πορφυρογενήτοις" ὁ λαὸς γ' „πολ-
 λοι ὑμῖν χρόνοι" (οἱ Πράσινοι „ἄγιε"). οἱ κράται „πολ-
 λὰ, πολλὰ, πολλὰ" ὁ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ
 κράται „δεσπότηι τῆς οἰκουμένης, δέξασθε Βενέτους πα-
 ρακαλοῦντας" (οἱ Πράσινοι „Πρασίνους"). ὁ λαὸς ἐκ γ'
 „ἄγιε." οἱ κράται „ὡς δοῦλοι τολμῶμεν παρακαλέσαι"
 ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ κράται „μετὰ φόβον δυσωποῦμενιο
 C τούς δεσπότης" ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ κράται „ἀνεξικά-
 κως παρακλήθητε εὐεργέται" ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ κρᾶ-
 κται „εἰς τὴν δέησιν τῶν δούλων ὑμῶν Βενέτων" (Πρά-
 M. 144. a σινοι „Πρασίνων"). ὁ λαὸς γ' „ἄγιε." οἱ κράται „στε-
 φανώσατε τούς δούλους ὑμῶν, εἰ κελεύετε" ὁ λαὸς ἐκ τρι-
 15 του „ἄγιε" οἱ Πράσινοι ὁμοίως. (Γ.) Οἱ κράται „Κύριε,
 σῶσον τούς δεσπότης Ῥωμαίων" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε,
 σῶσον." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον τούς ἐκ σοῦ ἔστεμμέ-
 νους" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „Κύ-
 ριε, σῶσον τούς δεσπότης σὺν ταῖς αἰγούσταις καὶ τοῖς
 D πορφυρογενήτοις" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κρᾶ-
 κται „ἔτι μίαν αἴτησιν ἔχομεν οἱ δοῦλοι ὑμῶν" ὁ λαὸς ἐκ

13. Πράσινοι „Πρασίνων" om. ed. 18. τούς om. ed.

Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum;*
 populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Mul-*
ta vobis tempora, famuli Domini! populus ter: *Multa vobis tem-*
pora! Cantores: *Multa vobis tempora, N. N. Augustae Romanorum;*
 populus ter: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores: *Mul-*
ta vobis tempora, Domini, cum Augustis coniugibus et porphyro-
genitis! populus: *Multa vobis tempora!* (Prasini: *Sancte!*) Cantores:
Multos, multos, multos! populus: *Multos annos in multos!* Cantores:
Domini orbis terrae, suscipite Venetos precantes! (Prasini:
Prasinos!) populus ter: *Sancte!* Cantores: *Ut servi precari aude-*
mus; populus ter: *Sancte!* Cantores: *Verecunde intuemur et cum*
timore Dominos; populus ter: *Sancte.* Cantores: *Haud male be-*
nefici principes invocamini! populus ter: *Sancte.* Cantores: *In*
preces servorum vestrorum, Venetorum! (Prasini: *Prasinorum;*) popu-
 lus ter: *Sancte!* Cantores: *Coronate servos vestros, si placet;* popu-
 lus ter: *Sancte!* Prasini similiter. (III.) Cantores: *Domine, ser-*
va Dominos Romanorum! populus ter: *Domine serva.* Cantores:
Domine, serva a te coronatos! populus ter: *Domine, serva.* Can-
 tores: *Domine, serva Imperatores, Augustas, et porphyrogenitos!*
 populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Unum adhuc servi vestri*

γ' „ἄγιε·“ οἱ Πράσινοι ὁμοίως· οἱ κράτται „ἀπέλθω-
 μεν χορευῶσαι, δεσπόται, εἰ κελεύετε·“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „ἄγιε·“
 οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας Ῥωμαίων·“ ὁ
 λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον·“ οἱ κράτται „Κύριε, σῶσον
 5 τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους·“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον·“
 εἶτα κατέρχεται ὁ ἀκτουάριος, καὶ στέφει τοὺς ἡνιόχους,
 καὶ λέγει αὐτοῖς „εὐτάκτως χορεύσατε·“ οἱ κράτται „εὐ-
 τάκτως χορεύσομεν ἐν τῇ ζωῇ ὑμῶν, δεσπόται·“ καὶ μετὰ
 τὸ γενέσθαι μεταστάσιμον καὶ ἀναστῆναι τοὺς δεσπότας ἀπὸ
 10 τοῦ σέντζου, ὁ ψικεύει ἅπας ὁ δῆμος τοὺς ἡνιόχους, λεγόν- Ed.L. 208
 των τὸ ποίημα „ἀγάλλον, Βένετε, οἱ δεσπόται ἐνίκησαν·“
 (οἱ Πράσινοι „Πράσινε·“). καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὰ κάγκελ-
 λα, λέγουσιν οἱ κράτται ἔσ· „αὔξει τὸ βασίλειον, αὔξει
 15 ἔως τῆς ἐκκλησίας, ἤγουν οἱ μὲν Βένετοι εἰς τὸν ταγιαστία,
 οἱ δὲ Πράσινοι εἰς τὰ διακονίσσης, λέγοντες τὸ δρομικὸν
 ποίημα „ἀγάλλον, Βένετε,“ (οἱ Πράσινοι „Πράσινε,“)
 „οἱ δεσπόται ἐνίκησαν·“

Ἄττα, ὅτε τρέχουσιν οἱ δρομῆες τοῦ ἐνὸς μέρους ἀπὸ δρόμου
 20 ἀπὸ κεῖ.

B

Λέγει ὁ φωνοβόλος „ἔχετε βοηθοῦντα ὑμῖν Ἰησοῦν·“
 ὁ λαὸς ἐκ γ' „αἰὶ νικᾷ·“ ὁ φωνοβόλος „γίκαυς δεῖξει·“ ὁ

13. ἔσ αὔξει ed.

a vobis petimus; populus ter: Sancte; Prasini similiter. Cantores:
Abeamus saltaturi, si vobis, Domini, plueet; populus ter: Sancte!
 Cantores: *Domine, serva Romanorum dominos!* populus ter: *Domine, serva.* Cantores: *Domine, serva a te coronatos!* populus ter:
Domine, serva! Deinde actuarius descendit, aurigas coronat, et ad
 eos dicit: *Ordine ac decenter saltate.* Cantores: *Decenter saltabi-*
mus in vita vestra, Domini. Et solenni consessu instituto, post-
 quam a throno Domini surrexere, populus omnis aurigas sequitur,
 carmen recitantes: *Exsulta, Venets, Domini vicerunt;* (Prasini:
Prasine). Et quando cancellos intrarunt, cantores dicunt: *Crescat*
imperium, crescant Veneti. Sic postea aurigas ad ecclesiam usque
 comitantur, Veneti ad tagistenum, Prasini ad diaconissae, carmen
 dromicum recitantes: *Exsulta, Venete!* (Prasini: *Prasine!*) *Domini*
vicerunt.

ACCLAMATIO, QUANDO UNUS FACTIONIS CURSORES CERTATIM DECURRUNT.

Præcentor dicit: *Habetis auxiliatorem vestrum, Iesum!* popu-
 lus ter: *Semper vincit!* Præcentor: *Victorias ostendat!* populus:

λαὸς „ἑσαίουντα.” ὁ φωνοβόλος „αὔξει νίκην” ὁ λαὸς „τῶν βαΐων.” ὁ φωνοβόλος „σωτήρ τοῦ κόσμου.” ὁ λαὸς „βοήθησον ἡμᾶς.”

Ἄκτα εἰς τὸν ἀπολακτισμὸν τῶν δρομέων.

Ἀπολακτίζουσιν οἱ δρομεῖς, καὶ ἔρχονται ἔμπροσθεν τοῦ
 C ἰδίου δήμου, καὶ λέγουσιν οἱ κράκται· „ὄλους τούτους, Κύ-
 ριε, βοήθησον, τοὺς πρώτους βοήθησον, ὁ ἐν τριάδι, νική-
 σουσι πρεσβείαις σου, Θεοτόκε, νικήσουσι χαροποιούντες τὴν
 βασιλείαν, τὴν πολιτείαν, νικήσουσι χαροποιούντες τοὺς
 Ma. 144. b Βενέτους· ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, νίκην αὐτοῖς παράσχου.” Ἰωτέ-10
 ον, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη τοῦ Βαμβα-
 λούδης ὁ τῶν Πρασίνων δρομεὺς εἰς τὰ ζυγισιμὰ καὶ εἰς
 τὰς πρόβας οὐκ ἦν ἐκρατεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρικίου Πε-
 τρωνᾶ, τῇ δὲ τοῦ βοτοῦ ἡμέρᾳ, τελεσθείσης τῆς κυλίστρας
 καὶ παραβάντων Βενέτων, μετὰ ταῦτα ἤλθεν ὁ Βαμβαλού-15
 δης, καὶ ἔξ αἰτήσεως τοῦ δήμου τῶν Πρασίνων ἔδραμεν
 D ἀπὸ κελεύσεως εἰς τὸ τέταρτον βαῖον, καὶ ἐνίκησεν.

Ἄκτα εἰς τὴν κυλίστραν τῶν πεζῶν.

„Εἰς ἐκείνας τὰς θύρας ἀπέλθωμεν, Θεὲ καὶ κύριε
 τῶν ἀπάντων, ὅπου ἔσται ἐκ Θεοῦ νικῆσαι τοῦτό ἐστιν ἐκ 20
 Θεοῦ νικῆσαι. καὶ δυσωποῦμέν σε, Θεοτόκε· νίκας λάβη ὁ
 δῆμος οὗτος.”

Heus, adiuvā! Praeceptor: Augeat victoriam; populus: Palmarum!
Praeceptor: Servator orbis! populus: Nobis auxilium affer!

ACCLAMATIO, QUANDO CURSORES CITO PROCURRUNT.

Citato gressu cursores procurrunt, et ad proprium gregem ve-
 niunt: cantores dicunt: *Hos omnes, Domine, adiuvā! principes,*
Deus trinune, adiuvā! Tuo munere vincant, o Deipara! Vincant,
laetitia regnum ac rempublicam implentes! Vincant, Venetos ex-
hilarantes! Deus sancte, victoriam ipsis concede! Sub Michaelē,
 Imperatore Christi amante, Bambaludes, Prasinorum cursor, cum
 currus iungerentur, ac proba seu specimen ederetur, non aderat,
 quoniam a Petrona patricio tenebatur, die vero votorum, urna iam
 agitata, cum Veneti transiissent, advenit, et secundum Prasinac fa-
 ctionis preces mandato Imperatoris in tertia palma cucurrit, et vi-
 ctoriam reportavit.

ACCLAMATIONES, DUM URNA PEDITUM CIRCUMAGITUR.

Ad has ianuās, Deus ac Domine omnium, abeamus: ubi erit
per Deum vincere. Hoc est per Deum vincere. Te veneramur, o
Deipara, ut haec factio victoriam obtineat.

Ἄκτα κἀμνοντος τοῦ μαπαρίου εἰς τὸ πεζόν.

Ed.L. 209

„Νανά. ἀ. ἀναναία.“ ὁ λαὸς „ἐπέστη ἡ ἡμέρα.“ οἱ κράτται „νανά“ ὁ λαὸς „ἅγια Θεοτόκε.“ οἱ κράτται „νανά“ ὁ λαὸς „ἡ νίκη τῶν Βενέτων“ (οἱ Πράσινοι „τῶν Πρασίνων“). οἱ κράτται „νανά“ ὁ λαὸς „χαρεῖ ἡ πολιτεία.“ οἱ κράτται „νανά“ ὁ λαὸς „ἅγια Θεοτόκε.“ καὶ ὅταν ὑψώσει τὰς χεῖρας ὁ μαπαρίου, λέγουσιν· „ἄρτι καὶ ἄρτι, Κύριε, βοήθησον.“

10 Ἄκτα, μέλλοντος λαμβάνειν τὰ ἐπαθλα τοῦ συμπερέστου καὶ τοῦ δευτέρου.

B

„Στεφάνιον, δεσπότηι, τῆ συμπερέστη· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης Ῥωμαίων Κύριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἐστεμμένους· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν τοῖς Βενέτοις“ (οἱ Πράσινοι „σὺν τοῖς Πρασίνοις“). „τὰ δύο, δεσπότηι, τῷ 15 συμπερέστη· τὸ ἐν, δεσπότηι, τῷ δευτέρῳ. Κύριε, σῶσον τὸ ὀρθόδοξον κράτος· Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότης σὺν ταῖς ἀγούσαις Ῥωμαίων.“

ΚΕΘ. οβʹ.

Περὶ τοῦ βοτοῦ, ὅπως δεῖ τελεῖσθαι.

C

20 Ἰστέον, ὅτι τὸ πέρατον οὐ δίδεται τὸ πρῶτ, ὥσπερ τὸ

ACTA, DUM MAPPARIUS IN PEDESTRI PUGNA LABORAT.

Nana! Ananaia! populus: *Dies advenit.* Cantores: *Nana;* populus: *Sancta Deipara!* Cantores: *Nana!* populus: *Victoria Venetorum* (Prasini: *Prasinorum*). Cantores: *Nana;* populus: *Gaudebit respublica.* Cantores: *Nana;* populus: *Sancta Deipara!* Et postquam mapparius manus sustulit, dicunt: *Nunc et nunc, Domine, adiuva.*

ACTA, QUANDO PRAEMIA SYMPERESTAE, SEU QUI PRIMUS ATTIGIT METAM, ET QUI AB EO SECUNDUS EST, ACCIPERE DEBENT.

Corollam, Domini, symperestae! Domine, serva Romanorum Dominos! Domine, serva a te coronatos! Domine, serva Imperatores cum Venetis (Prasini: *cum Prasinis*). *Duas corollas, Domini, symperestae, unam, Domini, secundo. Domine, serva maiestatem rectae fidei observantem! Domine, serva Romanorum Imperatores et Augustas.*

CAP. 72.

De voto, quomodo celebrari debeat.

Paratum mane, ut in decursione equestri, non datur, sed pri-

ἰππικόν, ἀλλὰ λαμβάνει τῇ πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ βοτοῦ ὁ
 πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως ἀπόκρισιν, καὶ δίδωσι δια-
 τάξιν τῷ τῆς καταστάσεως, ὥστε τῇ ἐξῆς ἄγεσθαι. καὶ ἐσπέ-
 ρας ὄραν· ὅ ἢ ἰ τὰ μέρη Βενέτων καὶ Πρασίνων ἀνέρ-
 χονται εἰς τοὺς δῆμους· αὐτῶν· οἱ δὲ δῆμαρχοὶ ἵστανται⁵
 κάτω, λέγοντες σκωπτικὰ πρὸς ἀλλήλους, καὶ ὅσα δεῖ ἐκτε-
 λεῖν τῇ ἐσπέρᾳ ἐκείνῃ, ἀπολακτίζουσι δὲ οἱ δρομεῖς, καὶ κα-
 Ms. 145. a θέζεται ὁ ὑπαρχος εἰς τὰ σημεῖα, ἐκτελῶν πάντα, ἃ δεῖ ἀν-
 D τὸν ἐκτελεῖν. τῇ δὲ ἐξῆς προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι ἐν
 τῷ ἡμικυκλίῳ τῆς ἀψίδος, φοροῦντες οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβου-10
 κλείου χλανίδια τύρεα, οἱ δὲ πατρίκιοι καὶ ὁ τῆς καταστά-
 σεως καὶ ἡ σύγκλητος φοροῦσι χλανίδια ἀτραβατικά, καὶ ἀ-
 νοίξαντος τοῦ παλατίου, εἰσέρχονται, καὶ ἵστανται ἕκαστος εἰς
 τὴν ἰδίαν τάξιν, ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἰππικοῦ, καθὼς προείρηται. καὶ
 διοργανούμενος ὁ βασιλεὺς ὑπ' αὐτῶν, διέρχεται διὰ τῆς ἀψί-15
 δος καὶ τοῦ ἀνυγυστέως καὶ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἀ-
 νέρχεται ἐν τῷ καθίσματι εἰς τὸ κλούβιον, καὶ ὁ σιλεντιάριος
 Ed.L. 210 κατέρχεται μετὰ τῆς κυλίστρας εἰς τὸ στύμα, καὶ τῶν δύο
 μερῶν ἐκεῖσε ἐστῶτων, κυλίει ὁ σιλεντιάριος ἐκ γ', καὶ οἶον
 ἂν μέρος παραβῆ, εἶθ' οὕτως ἕκαστος αὐτῶν τὸ ἴδιον μέρος²⁰
 εὐτρεπίζει, οἱ μὲν πρωτόθυρον, οἱ δὲ τὸ δέκατον. ὁ δὲ βασι-
 λεὺς προσκαλεῖται εἰς τὸ κλούβιον πατρικίους καὶ στρατηγούς
 καὶ τοὺς τοῦ κουβουκλείου ἄρχοντας καὶ τοὺς τὰ πρῶτα ὀφ-
 φικία κατέχοντας, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς σφραγίδας διανεῖμαι

die dici votorum praepositus responsum ab Imperatore accipit, et
 magistro cerimoniarum praecipit, sequenti die votum celebrari de-
 bere. Vesperi hora IX aut X Venetorum ac Prasinorum greges ad
 suas factiones discedunt: demarchi vero infra stant, se invicem ca-
 villantes, deque ritibus ea vespera observandis colloquentes: curso-
 res procurrunt, et praefectus ad signa sedet, omnia, quae partium
 ipsius sunt, peracturus. Sequenti die omnes noctu ad hemicyclum
 apsidis procedunt, praefecti cubiculo tunicis Tyriis, patricii, ceri-
 moniarius et senatus atrebatibus; apertoque palatio intrant et in
 suo ordine, ut in die decursionis equestris, quem supra descripsi-
 mus, singuli adstant. Ab his stipatus Imperator per apsidem, au-
 gusteum et cochleam secretam digressus, ad thronum in clathris
 constitutum procedit, silentiarius cum urna ad stationem abit, et
 in conspectu duarum factionum ibi adstantium eam ter movet, et,
 quaecumque factio exierit, statim singuli gregem suum ordinant, hi
 primam, illi decimam ianuam. Imperator patricios, strategos, cu-
 biculo praefectos et principes officialium ad clathra vocat, ipsisque
 tesseris, pauperibus, ut more antiquo in triclinio novendecim ac-

τοὺς πτωχοὺς, ὅπως ἀνακληθῶσι μετ' αὐτοῦ εἰς τὰ ἱεῖρα ἀπο-
βίτα κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. (B.) Τοῦ δὲ τῆς κατα-
στάσεως δηλοποιήσαντος τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι ἤτοιμάσθη-
σαν ἅπαντα, ὁ πραιπόσιτος δηλοῖ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς B
ἑκατέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας, καὶ λέγει τῷ πραιποσίτῳ
„ὁὸς μεταστάσιμον,” κάκεινος λέγει μεγάλως „μεταστάσι-
μον.” καὶ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν κοιτῶνα, καὶ περι-
βάλλεται τὴν χλανίδα αὐτοῦ διὰ τῶν βεσητόρων, καὶ στε-
φθεῖς ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου, ἐξέρχεται διὰ τοῦ στενοῦ, καὶ λα-
10 βόντος κουβικουλαρίου τὸ βῆλον, εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν
τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾷ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, κάκειος
ἴστανται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου. ὁ δὲ ὄστιάριος ἴστα-
ται εἰς τὸ βῆλον κάτω, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος πα-
ρὰ τοῦ βασιλέως, δίδωσι νεῦμα τῷ ὄστιάρῳ τῷ κρατοῦντι
15 τὸ βῆλον, καὶ εἰσάγει τοὺς πατρικίους, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ C
ἰππικοῦ, καὶ πίπτουσιν οἱ πατρικιοὶ, καὶ στάντων αὐτῶν εἰς
τοὺς τόπους αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος, καὶ λέγει Ms. 145. b
κατ' ἰδίαν „κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες, καὶ
πάλιν ἔξω τοῦ βῆλου πίπτουσιν οἱ πατρικιοὶ, καὶ λαβὼν νεῦ-
20 μα ὁ πραιπόσιτος, νεύει τῷ τῆς καταστάσεως, κάκεινος λέγει
„κελεύσατε.” καὶ ἐξέρχονται ὀψικεύοντες τὸν βασιλέα μέχρι
τῆς πύλης εἰς τὰ βάθρα, καὶ ἀνέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ
σέντζου αὐτοῦ, τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου ἐστῶτων καὶ
δύο σπαθαρίων ἔνθεν κάκεισε, βασταζόντων τὰ διαγράλια αὐ-

1. ἀνακληθῶσι μετὰ τοῦ ed. 3. ὡς om. ed.

cubitum cum eo accumbant, distribuendas, tradit. (II.) Quo
facto magister cerimoniarum praeposito edicit, omnia parata esse,
praepositus Imperatori. Is per lapideam scalam descendens, ad
praepositum dicit: *Solennem consessum ede*; is elata voce: *Con-*
sessum. Tunc Imperator ad cubiculum discedit, ubi a vestito-
ribus tunica sua indutus et a praeposito coronatus, per angu-
stum triclinium egreditur, et cubiculario velum sumente, ma-
gnum triclinium, ubi ea die convivium celebrat, et praefecti cu-
biculo adsunt, petit. Ostiarius infra ad velum stat, praepositus,
signo ab Imperatore accepto, ostiarium velum custodientem admo-
net, patriciosque, ut in equestri decursione, adducit. Patricii
in terram procidunt ipsisque in locis suis constitutis, praeposi-
tus, signo accepto, dicit: *Iubete*. Postea in obsequio abeunt, et
rursus extra velum in terram procidunt, praepositus admonitus, si-
gnum cerimoniarum dat, qui dicit: *Iubete*. Sic abeunt, Imperato-
rem ad portam usque et subsellia comitaturi, qui thronum suum
conscendit, praefectis cubiculo ac duobus spathariis, cum suis dex-

τῶν· οἱ δὲ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθῆριοι ἴστανται ἐπάνω τοῦ
 Δοκάμου ὀπισθεν τοῦ σέντζου, καὶ τὸν λαὸν ἐκ τρίτου κατα-
 σφραγίσας καθέζεται. καὶ πληρωθείσης τῆς εὐφημίας, λαβὼν
 νεῦμα ὁ πραιπόσιτος καὶ ἐξεληθὼν, εὐρίσκει ἐν τῇ μεγάλῃ
 πύλῃ ἐστῶτας τοὺς πατρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ δίδωσιν⁵
 αὐτοῖς νεῦμα, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰς τάξεις αὐτῶν.
 (Γ.) Χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐν ἡμέρᾳ τοῦ βοτοῦ οὐκ εἰσέρχον-
 ται ἐν τῷ καθίσματι εἰς προσκύνησιν τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ
 τελεῖται, ὡς προεῖρηται· καὶ τῶν δ' βασιῶν τελεσθέντων, ἀ-
 ναστὰς ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ σέντζου, διέρχεται διὰ τοῦ τρικλί-
 10 Ed.L. 211 νου, οὗ εἰδισται ἀριστῶν, τῶν πατρικίων ἐστῶτων ἐνθῶν κά-
 κεισε, καὶ δηριγευόμενος ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 κουβουκλείου, εἰσέρχεται διὰ τοῦ μέσου αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ ὑ-
 περέχονται τὸν βασιλέα. καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸν
 κοιτῶνα, λαμβάνει ὁ πραιπόσιτος τὸ στέμμα ἀπὸ τῆς κεφα-
 15 λῆς αὐτοῦ, καὶ εἰσέρχονται οἱ βεσιτήτορες, καὶ ἀπαλλάσσουνσι
 τὴν γλανίδα αὐτοῦ, καὶ περιβαλλόμενος τὸ σαγίον αὐτοῦ, κα-
 τέρχεται διὰ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸν
 κοιτῶνα τοῦ ὀκταγώνου πλησίον τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἐξ-
 20 εληθὼν εἰς τὰ ἰθ' ἀκουβίτα, ἀκουμβίζει ἐπὶ τῆς τιμίας αὐτοῦ²⁰
 τραπέζης μετὰ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, τὸν τοῦ σα-
 Βκελλίου, τὸν τῆς καταστάσεως καὶ τὸν ἀκουαρίον, εἰς δὲ τοὺς
 κάτω ἀκουβίτους καθέζονται οἱ διὰ Χριστὸν ἡμῶν ἀδελφοί.
 καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξεληθὼν ἔμπροσθεν τοῦ κοιτῶνος
 Ms. 146. a τῆς δάφνης, περιβάλλεται τὸ τούτου σαγίον, καὶ δηριγευό-²⁵

tralibus, ab utroque latere constitutis: eunuchi protospatharii super
 scamno pone thronum stant, in quo Imperator, ter populo signato,
 assidet. Acclamatione finita, praepositus signum accipit, egressus-
 que patricios et strategos ad magnam portam constitutos reperit,
 qui signo ipsis dato, ad suos ordines singuli abeunt. (III.) Die vo-
 ti ad thronum Imperatoris, ut eum adorent, non accedunt, sed,
 ut diximus, diem illum celebrant, et palmis quatuor finitis, Impe-
 rator a throno surgit, perque triclinium, in quo solenne convivium
 instituitur, patriciis utrinque adstantibus, transit, et a praefectis
 cubiculo stipatus, per medium eorum, dum felicia omnia ipsi ap-
 precantur, procedit. Ut cubiculum intravit, praepositus coronam
 a capite eius demit, vestitores quoque accedunt, tunicam mutaturi:
 ipse, sago iniecto, per cochleam secretam cubiculum octagoni
 prope S. Stephani petit, ac triclinium XIX accubituum ingressus,
 venerandae mensae suae cum praefectis cubiculo, sacellario, ceri-
 moniarum magistro et actuario accumbit, in inferioribus locis fra-
 tres nostri per Christum adsident. Imperator surgit, et ad cubiculum

μενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου καὶ λοιπῶν τῶν ἐξ ἔθους δι-
 κευόντων αὐτὸν, ἔρχεται ἐν τῷ θροφυλάκῳ αὐτοῦ παλατίῳ.
 (Δ.) Χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον παραγγελίαν καὶ ἀσφάλειαν
 ποιῆσαι πρὸς πάντας τοὺς τὰς συνήθεις ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ
 5 ἔκτελοῦντας δουλείας, τοὺς μὲν μαγγαναρίους μὴ τολμῆσαι
 ἐξ ἑκατέρου μέρους δῶρα λαβεῖν καὶ ποιῆσαι δόλον, τοὺς δὲ
 κούρσωρας τοὺς μέλλοντας ἐστάναι καὶ κρατῆσαι τοὺς συμ-
 περέστας πρὸς τὸ κατέχειν αὐτοὺς ἐν ἀσφαλείᾳ, ὅπως μὴ C
 γένηται τι σφάλμα δι' αὐτῶν ὁμοίως καὶ τοὺς λοιποὺς κούρ-
 10 σωρας τοὺς τὸν εὐρίπον κατέχοντας πρὸς τὸ μὴ ἑᾶσαι τινὰ
 κατελθεῖν καὶ ποιῆσαι ἄτακτόν τι· ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς δε-
 κανοὺς τοῦ ἔχειν πᾶσαν ἀσφάλειαν εἰς τε τὰς διασφαγὰς
 καὶ τὰς θύρας τὰς ἐξαγούσας ἀπὸ τῆς κύφης, ὅπως μὴ, ἀγο-
 μένου τοῦ πράγματος, ἐξελθῶν τις παρεμποδίσει τινὰ τῶν
 15 δρομέων· τοὺς δὲ τὰ ὄργανα φουσῶντας Σκλάβους μὴ εἶναι
 ἴστασθαι ἐκεῖσε, ἀλλ' ἀνάγειν αὐτοὺς εἰς τὰ σκαλία, εἰς δὲ
 τὰς παρασκευὰς, ἵνα ἴστανται κούρσωρες δύο, ὅπως μὴ ἐξελ-
 θῶν τις ποιῆσῃ ἐμπόδιόν τι· τοὺς δὲ δημότας καὶ τοὺς βα- D
 στάζοντας τὰ ἱμάτια τῶν δρομέων, μὴ εἶναι αὐτοὺς κατέρ-
 20 χεσθαι εἰς τὰς παρασκευὰς, ἀλλὰ μένειν αὐτοὺς ἄνω τῶν
 τεσσάρων ταγμάτων τοὺς ἄρχοντας τοὺς κατεροχομένους εἰς
 τὰς διασφαγὰς τοῦ εὐρίπου πρὸς τὸ μὴ ποιῆσαι ἄτακτόν τι
 εἰς τοὺς δρομεῖς ἕνεκα προσπαθείας, ἀλλὰ μᾶλλον μετὰ πολ-
 λοῦ φόβου ἴστασθαι καὶ ἐκτελεῖν τὰ αὐτοῖς προστεταγμένα.

10. εὐρίππον cod. et ed. idemque v. 22. 20. ἄνω τῶν ed.

daphnes progressus, sagum suum induit, aque cubiculariis et reli-
 quo solenni obsequio cinctus, palatium suum a Deo custoditum pe-
 tit. (IV.) Praepositum mandata dare, omnesque consueta ministe-
 ria in decursione equestri peracturos commonere oportet: manga-
 narios quidem, ne ab altera parte dona sumere doloque commit-
 tere audeant: cursores, qui stare et symperestas tenere debent, ut
 hos in ordine contineant, ne per eos error committatur; pariter ce-
 teros cursores Euripum occupantes, ne cui descendere et aliquid
 contra ordinem agere permittant; similiter decanos moneat, ut omni
 cura lineas ianuasque a cyphe educentes custodiant, ne, dum
 spectaculum editur, egrediatur aliquis, et cursores impediatur: Scla-
 vos quoque organa inflaturos ibi stare non sinat, sed in scalas ac
 tabulata, ubi duo cursores praesto sunt, deducat, ne quis egressus
 impedimentum ullum iniiciat; factionariis, et qui vestes cursorum
 portant, ad tabulata ascendere non permittat, sed supra stare eos
 iubeat; quatuor ordinibus praefectis, qui ad lineas Euripi descendunt,
 ne quid ab ordine alienum in cursores committant affectus causa,
 sed potius summa cum verecundia adstent, quae ipsis mandata sunt,

χρῆ εἰδέναι, ὅτι ἡ αἴτησις τοῦ δήμου πρὸς τὸ κρεμασθῆναι τὸ βῆλον ἀπὸ τοῦ τρίτου βαιῶν γίνεται. χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον πρὸ τριῶν καὶ τεσσάρων ἡμερῶν προστώξαι τὸν σιληντιάριον τὸν μέλλοντα κυλίειν, ἄραι τὴν κυλίστραν ἀπὸ τὸ Ed.L.212 βεστιάριον καὶ προμελετῆσαι αὐτήν, ὅπως μὴ ἐν αὐτῇ τῇ ἡ-5 μέρᾳ γένηται δι' ἀπειρίαν σφάλμα τι.

ΚΕΦ. ογ'.

Περὶ τοῦ μακελλαρίου ἵπποδρομίου τοῦ λεγομένου λουπέркаλ.

Ms.146. b Εἰσέρχεται πρὸ μιᾶς ἡμέρας τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίου ὁ πραιπόσιτος πρὸς τὸν βασιλέα, ὑπομιμνήσκων αὐτὸν, εἰ κε-10 λεύει ἀχθῆναι τὸ αὐτὸ ἵπποδρόμιον, καὶ λαβὼν παρὰ τοῦ βασιλέως συγκατάθεσιν πρὸς τὸ ἄγεσθαι αὐτὸ, ἐξέρχεται, καὶ προσκαλεσάμενος τὸν τῆς καταστάσεως, ἀποστέλλει αὐτὸν B πρὸς τοὺς δημάρχους καὶ τὸ πολίτευμα, εἰπεῖν πρὸς αὐτούς, ὡς ὅτι ἄγεται ἵπποδρόμιον. εἰσέρχεται δὲ καὶ ὁ θεσσαύριος,15 καὶ προστάσσεται παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἀπὸ κελεύσεως, ὅπως κρεμάσῃ. καὶ τῇ ἐξῆς ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου, δηριγενόμενος ὑπὸ τῶν ἐξ ἔθους, καὶ διέρχεται διὰ τε τοῦ αὐγουστέως καὶ τοῦ μυστικοῦ κοχλιοῦ, καὶ ἀνέρχεται ἐν τῇ παλατίῳ τοῦ καθίσματος, ἦγον ἐἰς τὰ παρακυπτικὰ,20 ἐκδεχόμενος, μέχρις ἂν συμφθῶσιν ἅπαντες. ὁ δὲ τῆς κα-

peracturi. Notandum, preces populi ad vela suspendenda a tertia palma institui. Ceterum praepositus tribus quatuorve diebus ante silentiarium urnam circumacturum monere debet, ut e vestiario urnam depromat, eiusque curam habeat, ne ex imperitia eo die error oriatur.

CAP. 73.

De hippodromo macellario, Lupercal appellato:

Pridie eius decursionis praepositus ad Imperatorem venit, quaerens, an hoc equestre certamen institui iubeat; et postquam decretum de eius celebratione accepit, ab Imperatore discedit, advocatumque cerimoniarium ad demarchos et civilem magistratum ablegat, ut de certamine instituendo eos certiores faciat. Ingressitur etiam tessarius, quem praepositus a mandato velum suspendere iubet. Sequenti die Imperator ab omnibus pro more stipatus, progreditur, perque augusteum et secretam cochleam ad palatium throni fenestris instructi procedit, et dum omnes congregati sint, exspectat. Cerimoniarium praeposito nuntiat, omnia parata esse, is ad Imperatorem accedit, statimque per lapideam scalam ad vestem mutandam in cubiculum abit, indeque egressus, ad praepositum dicit: *Solennem*

ταστάσεως δηλοῦ τῷ πραιποσίτῳ, ὡς ὅτι πάντα ἑτοιμά ἐστι, κἀκεῖνος εἰσέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ εὐθὺς κατέρχεται διὰ τῆς λιθίνης σκάλας πρὸς τὸ ὑπαλλάξαι ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ, εἰθ' οὕτως ἐξερχόμενος λέγει τῷ πραιποσίτῳ „ὁδὸς C 5μμεταστάσιμον.“ κἀκεῖνος λέγει „μεταστάσιμον.“ ὁ δὲ βασιλεὺς εἰσελθὼν ἐν τῷ ἐκεῖσε μεταωρίῳ καὶ περιβαλλόμενος τὴν χλανίδα αὐτοῦ καὶ στεφθεῖς, ὡς ἡ συνήθεια ἔχει, ἐξέρχεται, καὶ δηριγευόμενος ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλίου, ἐξέρχεται καὶ ἴσταται ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐν ᾧ ἀριστᾶ τῇ 10ῃμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκεῖσε οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ, καὶ τούτων προσκνησάντων, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ λέγει „κελεύσατε.“ καὶ ἐξελθόντες πάντες οἱ τε πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ, ἔξω τῆς πύλης ἴστανται μετὰ τῆς συγκλήτου· ὁ δὲ βασιλεὺς ἴσταται ἐν 15τῇ οὐδῶ τῆς πύλης, καὶ πάντων προσκνησάντων, δίδωσιν ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ κελεύσεως νεῦμα τῷ τῆς καταστάσεως καὶ D λέγει „κελεύσατε.“ (B.) Κἀκεῖθεν δηριγευόμενος ὑπ' αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἀνέρχεται ἐν τῷ καθίσματι μετὰ τῶν τοῦ κουβουκλίου ἀρχόντων, καὶ ἡνίκα ὑποκινήσει, λαβὼν ὁ τῆς 20καταστάσεως τὸ ἄκρον τῆς χλανίδος αὐτοῦ, ποιεῖ ῥωσθέλιον, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ πρὸς τὸ σφρα- Ms. 147. a γίσαι τὸν λαόν. καὶ ἀνελθόντος τοῦ βασιλέως ἐν τῷ καθίσματι, φωνοῦσιν οἱ δῆμοι, ὡς εἰθισται αὐτοῖς, καὶ λαβὼν νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐξέρχεται, καὶ νεύ-

consessum ede; hic: *Solennem consessum*. Imperator vero, quod ibi est metatorium ingressus, suaque tunica indutus et pro more coronatus, abit, et a praefectis cubiculi cinctus, triclinium, in quo convivium eo die institui solet, petit. Hic patricii eum et strategii excipiunt, quibus adorantibus, praepositus mandatum ab Imperatore accipit, et dicit: *Iubete*. Patricii et strategii omnes egressi, cum senatu extra portam stant, Imperator in limine eius; ubi postquam omnes in terram prociderunt, praepositus a mandato cerimoniarum signum dat, et dicit: *Iubete*. (II.) Inde his comitantibus, Imperator thronum cum praefectis cubiculi conscendit, quo postquam venit, cerimoniarum extremam eius tunicam sumit, factoque rhosthelio, Imperatori in manum tradit, ut populum signet. Dum in thronum adscendit, factionarii pro more acclamant, praepositus vero, signo ab Imperatore accepto, abit, ac patriciis signum dat, qui ad sedem suam singuli discedunt. Ceterum patricii eo die ad consessum Imperatoris adorationis ergo non accedunt, quoniam equestre certamen paganum est; reliqua omnia pro more aguntur, tribusque palmis celebratis, actarius post tertiam, mandato accepto, tenens manuciolum, cum eo nutum dat

Κ.δ.Λ.α19 σε τούς πατρικίους, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος ἐν τῇ αὐτοῦ κω-
 θύρῃ. Ἰστέον δὲ, ὅτι τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ οὐκ εἰσιν οἱ πατρικίαι
 ἐν τῇ καθίσματι εἰς προσκύνησιν διὰ τὸ εἶναι τὸ ἱππικὸν κω-
 γανόν, καὶ τελεῖται πάντα τὰ κατὰ συνήθειαν, καὶ ἀχθέντων
 τῶν τριῶν βαιῶν, ἀπὸ τοῦ τρίτου βαιῶν νεύει ὁ ἀκτουαριος⁵
 ἀπὸ κελεύσεως μετὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, κρατῶν ἐγχείριον, τὸ
 πολίτευμα, καὶ ἀποκινεῖ ἐκ τοῦ δίκπιου διὰ δύο. ἔλθοντας
 δὲ εὖς τὰ κρημάσια, ἄρχονται λέγειν ἀντιφωνητικῶς, τὸ μὲν ἐν
 μέρῳ· καὶ τὸ ὅμοιον τὸ καλὸν πάλιν ἐπανατέλλει· τὸ δὲ
 Β ἕτερον μέρῳ· „μόνον ἐγχείριον καὶ χαρὰν καὶ τὴν εὐημερί-10
 α“ καὶ τὰ λυσιπύ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ κατελθόντες
 πάλιν εὖς τὰ κρημάσια καμπτῶ, ἐνοῦνται ἀμφοτέρω, καὶ λέ-
 γουσι ἀντιφωνητικῶς τρεῖς μέχρι τοῦ καθίσματος· κατέρχεται
 δὲ εὖς τὸ ὄμοιον πόλιος ἀπὸ κελεύσεως, καὶ ἐνοῦται τῇ κω-
 θύρῃ εἰς τὸν χαλκόν, συνεισερχόμενος αὐτοῖς μέχρι τοῦ 15
 καὶ ποιῶσι προσκύνησιν ἅπατες ἐν τῇ στάματι.
 καὶ εὖς οὕτως ἴσταται ὁ νεανίσκος ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ
 εὐρημῶν, εὐρημῶν καὶ λέγων οὕτως, „ὁ βοθητῶν τούς δε-
 φημῶν“ ὁ λαὸς „εἰς ὁ Θεός“ καὶ τὰ ἐξῆς, καθὼς ἡ συνή-
 θεια ἔχει. καὶ ἀνέρχονται ἐπὶ τὰς θύρας εὐημεροῦντες τὸν 20
 καὶ λέγουσιν, λέγοντες καὶ τοῦτο· „ναὶ Κύριε, πολλὰ αὐτῶν τὰ
 εἶναι“, καὶ ἐξέρχονται. ὁ δὲ ὑπαρχος λαβὼν νεῦμα ἀπὸ κε-
 λεύσεως παρὰ τοῦ ἀκτουαρίου, εὐθέως ἀπὸ τοῦ στάματος
 κινεῖται, ὅθεν κατῆλθε, καὶ μετὰ ταῦτα τελεῖται τὸ τέταρ-

4. τὰ συνήθη ed. 13. τρεῖς om. ed.

unitati civicae, quae ex dihippio per paria procedit. Qui
 missam ad critaria pervenit, factiones alternatim canere incipiunt,
 una: *Ecce vos pulchrum rursus exoritur*; altera: *Salutem, gaudium,*
tranquillitatem afferens, et cetera, ut mos est. Deinde ad metam
 Prasinorum digressae, omnes iunguntur, et ad consessum usque tres
 hymnos apclaticos canunt: descendit quoque praefectus urbis a man-
 dato, et in chalice cum civibus se iungit, unaque cum iis ad stationem
 procedit, ubi omnes adorant. Iuvenis porro in dextra parte
 praefecti constitutus, acclamat, et ita dicit: *Qui Dominis auxilium*
praestat; populus: *Unus Deus*, et reliqua pro more: mox ad ianuas
 ascendentes, Imperatori acclament et dicunt: *Ita, Domine, multos*
ipso annos! et discedunt. Praefectus signum a mandato ab actuario
 accipit, statimque a statione, quo descendit, revertitur, et sic postea
 quarta palma celebratur. Imperator surgens venerandae mensae suae
 ascendit, deinde rursus ad thronum, ut consuetudo est, progreditur.
 Tertius palmis actis, in quarta aurigae quatuor e quinta tabula ad
 unitatem Prasinorum descendunt et currunt, pedibus tenentes unus

τον βαίον. καὶ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς καθέζεται ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ τραπέζης, καὶ πάλιν ἐξέρχεται ἐν τῷ καθίσματι, ὃς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἀχθέντων τῶν τριῶν βαίων, ἐν τῇ τετάρτῃ βαίῳ ἀπὸ πέμπτης τάβλας κατέρχονται οἱ δ' ἠνίοχοι 5 ἐν τῷ τοῦ Πρασίνου καμπῷ, καὶ τρέχουσιν ἠνιοχοῦντες ἀλ-
Ms. 147. b
λήλους μέχρι τοῦ στάματος, καὶ λαμβάνουσι τὰ ἔπαθλα, ὡς ἐπὶ πρώτον βαίον τῆς δειλινῆς. τοῦτο δὲ τὸ αἰτήσιον γίνεται, ἦγον τοῦ τρέχειν αὐτοὺς πεζοὺς, διὰ τὸ συγκλεῖσαι τὰ ἱπποδρόμια τοῦ χρόνου. ἰστέον δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι διὰ τὸ εἰ-
D
10 ναὶ τὸ ἱπποδρόμιον παγανὸν οὐκ ἀνέρχονται οἱ μεγάλοι δομέστικοι εἰς τοὺς δῆμους, ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τὸ δοῦναι τὰ ἔπαθλα ἀνίσταται, καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ παλάτιον.

Ἀπολογία τῶν δῆμων εἰς τὸ μακελλαρικὸν ἱπποδρόμιον.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου βαίου κατέρχονται οἱ τῶν δύο μερῶν 15 δημῶται ἀπὸ τῶν οἰκείων δῆμων, καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ συμπόνου, καὶ τῆς πολιτικῆς ἰσταμένης εἰς τὰ σημεῖα, Ed. L. 214 ὀψικεύοντες οἱ δημῶται τὴν πολιτικὴν, λέγουσι τὸν χορευτικὸν ἦχ. α'. λέγουσιν οἱ κράται, καὶ ἀποκρίνεται ὁ λαός. „Ἰδε τὸ ἔαρ τὸ γλυκὺ πάλιν ἐπανατέλλει, χαρὰν, ὑγίειαν καὶ 20 ζῶν καὶ τὴν εὐημερίαν, ἀνδραγαθίαν ἐκ Θεοῦ τοῖς βασιλεῦσι Ῥωμαίων, καὶ νίκην Θεοδωρητὸν κατὰ τῶν πολεμίων.” καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸν καμπὸν τοῦ Πρασίνου καὶ κάμψουσι, λέγουσι τὸν ἀπῆλατικὸν ἦχ. βαρὺς. „ἀναθάλλουσα ἡ

alterum atque regentes e loris, quibus se capistrant, ad stationem et praemia certaminis, ut in prima palma decursionis nocturnae, accipiunt. Precantur quoque tunc, ut liceat sibi pedibus decurrere, quoniam ludi equestres anni praesentis clauduntur. Notandum est, quia certamen paganum instituitur, magnos domesticos ad factiones non descendere, Imperatorem vero, distributis praemiis, surgere et ad palatium discedere.

ACCLAMATIO FACTIONUM IN HIPPODROMO MACELLARIO.

Factionarii utriusque gregis a suis factionibus post quartam palmam descendunt, et ante collaboratorem et cives urbis, in signis constitutos, subsistunt: mox cives more solenni sequentes, saltatorium hymnum toni primi canunt; cantores incipiunt, populus respondet: *Ecce ver amoenum rursus exoritur, gaudium, salutem, vitam et tranquillitatem, virtutem divinam et victoriam, divinitus adversus hostes concessam, afferens!* Quando ad metam Prasini gregis perveniunt, et huc deflectunt, apalaticum hymnum tono gravi recitant: *Urbs tua efflorescens, Imperator N., tibi merito felicia precatur: tuam*

πάλι σου, ὃ δεῖνα ἀντοκράτωρ, ἐπεύχεται καταγρέως, τὴν
 γὰρ πρῶτητά σου δοῦσα, ἄλλον Δαβίδ σε ὀνομάζει. τὸν
 Βτῆς πίστεως κήρυκα σοφώτατον, Παῦλον ἀπόστολον τὸν ἐν-
 θωρακισάμενον Χριστὸν, βλέπει ἀποστρέφοντα τῶν ἀλλοφύ-
 λων τὰ βέλη, διὰ τοῦτο ἰσχύεις καὶ βασιλεύεις, ὡς χρισθεῖς⁵
 παρὰ Κυρίου." καὶ ὅτε ἔλθωσιν εἰς τὸ Π ἔμπροσθεν τῶν
 βασιλέων, ἴστανται, καὶ λέγουσι οἱ κράται „πολλὰ, πολλὰ,
 πολλὰ" ὃ λαὸς „πολλὰ ἔτη εἰς πολλὰ." οἱ κράται „πολ-
 λοι ἡμῖν χρόνοι, ἢ ἔνθεος βασιλεία." ὃ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν
 χρόνοι." οἱ κράται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ἄι¹⁰
 δεῖνα ἀντοκράτορες Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρό-
 νοι." οἱ κράται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, οἱ θεράποντες τοῦ
 Κυρίου" ὃ λαὸς ἐκ τρίτου „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." οἱ κρά-
 ται „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι, ὃ δεῖνα καὶ ὃ δεῖνα ἀνυγούσται
 τῶν Ῥωμαίων" ὃ λαὸς „πολλοὶ ἡμῖν χρόνοι." οἱ κράται¹⁵
 „πολλοὶ σου χρόνοι. τὰ τρία τῷ ὑπάρχῃ" ὃ λαὸς „πολλοὶ
 σου χρόνοι." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον τοὺς δεσπότας
 Ῥωμαίων" ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „Κύ-
 ριε, σῶσον τοὺς ἐκ σοῦ ἔστεμμένους" ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε,
 σῶσον." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον ὀρθόδοξον κράτος" ὃ λα-²⁰
 ὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „Κύριε, σῶσον τὴν ἀ-
 νακαίνησιν τῶν αἰτησίων" ὃ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον" οἱ
 κράται „Κύριε, σῶσον τὸν πλοῦτον τῶν ὑπηκόων" ὃ λαὸς ἐκ
 Δγ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράται „ἀλλ' ἔ πάντων ποιητῆς καὶ

2. Δαβίδ om. ed.
 ἀποστρέφοντας cod.

4. βλέπει R., βλέπειν cod., βλέπουσα ed.

*enim mansuetudinem intuens, alterum Davidem te vocat. Fidei prae-
 conem sapientissimum, alium Paulum apostolum Christo munitum,
 cernit te avertentem tela inimicorum: propterea potens es et impe-
 ras, ut unctus a Domino. Quando in Π inque conspectum Imperato-
 rum venire, subsistunt, et dicunt cantores: Multa vobis tempora,
 divina maiestas! populus: Multa vobis tempora! Cantores: Multa
 vobis tempora, N. N. Imperatores Romanorum! populus: Multa vobis
 tempora! Cantores: Multa vobis tempora, famuli Domini! populus
 ter: Multa vobis tempora! Cantores: Multa vobis tempora, N. N.
 Augustae Romanorum! populus: Multa vobis tempora! Cantores:
 Multa tibi, praefecte, tempora! populus: Multa tibi tempora! Can-
 tores: Domine, serva Dominos Romanorum! populus ter: Domine,
 serva! Cantores: Domine, serva a te coronatos! populus ter: Do-
 mine, serva! Cantores: Domine, serva maiestatem rectae doctrinae
 studiosam; populus ter: Domine, serva. Cantores: Domine, serva.
 Renovationem precum! populus ter: Domine, serva! Cantores: Do-
 mine, serva divitias subiectorum! populus ter: Domine, serva!*

θεσπότης τοὺς χρόνους ὑμῶν πληθύνει σὺν ταῖς ἀγούσαις καὶ τοῖς πορφυρογεννήταις·" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." οἱ κράκται· „εἰσακούσει ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ ὑμῶν·" ὁ λαὸς ἐκ γ' „Κύριε, σῶσον." καὶ ἐπεύχονται πάντες, καὶ λέγουσι 5 πολυχρόνιον ποίημα.

ΚΕΦ. οδ'.

Ed. L. 215

Τὰ ὑπὸ τῶν καγκελλαρίων τοῦ κοιαιστωρος ἐν ταῖς προελευσεσι τῶν δεσποτῶν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ῥωμαῖστί ἡδόμενα.

Εἰς τὰ Χριστοῦ γέννα· „*Δε. Μαρία. Βέργηγε. Νάτωε.* 10 ετ. *Μάγια. δωριεντεκούμ. μούναφα. ἀδοράντες.*" ἐρμηνεύεται „ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου ἐγεννήθη, καὶ Μάγοι ἐξ ἀνατολῶν μετὰ δώρων προσκυνοῦσιν." ἀπόκριμα· „*Κρίστους. Δέους. Νόστερ. κούμ. σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ. πέρ. μουλκουσάννος. ἐτ. βόνος.*" ἐρμηνεύεται· „Χριστὸς ὁ Θεὸς 15 ἡμῶν φυλάξει τὴν βασιλείαν ὑμῶν ἐπὶ πολλοῖς ἔτεσι καὶ καλοῖς." εἰς τὰ φῶτα· „*Ἰωάννης. ἐν Ἰορδάνε. βαπτίζατ. δόμη- νουμ. σεκούνδουμ. ἴλλουμ. βόκατ δὲ τὸ βόλο.*" ἐρμηνεύεται· „*Ἰωάννης ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζει τὸν Κύριον ἀκολουθῶεσ ἀν- Β τὸν φωνεῖ· ὑπὸ σου θέλω βαπτισθῆναι.*" ἄλλως· „*Ἰωάν- 20 ης ἐν Ἰορδάνῃ βαπτίζει τὸν Κύριον· ἐκ δευτέρου αὐτὸν ἐφώνησε· ὑπὸ σου θέλω βαπτισθῆναι.*" ἀπόκριμα· „*Κρί- στους. Δέους. Νόστερ. κούμ. Σέρβετ. ἡμπέριουμ. βέστρουμ. πέρ. μούλτος. ἄννος. ἐτ. βόνος.*" τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυρια-

9. εἰς τοῦ Χριστοῦ γέννησιν ed. Ceterum Latina omnia Graecis litteris scripta om. ed.

Cantores: *At omnium creator et dominus tempora vestra, Augustarum et porphyrogenitorum conservet! populus ter: Domine, serva!* Cantores: *Exaudiat Deus populum vestrum! populus ter: Domine, serva! et sic fausta omnes ac vitam diuturnam Imperatori carmine apprecantur.*

◆ CAP. 74.

Quae a cancellariis quaestoris in processibus Dominorum ad magnam ecclesiam Latine canuntur, haec sunt.

In nativitate Christi: *De Maria virgine natus est, et Magi ab oriente cum muneribus adorant. Responsio: Christus Deus noster conservet imperium vestrum per multos annos et bonos! Die luminum: Ioannes in Iordane baptizat Dominum: is rureus (aut:*

Constantinus Porphyr. Vol. I.

24

κῆ τῆς ἀναστάσεως· „κούμ κρουκηρίζους ἐστ ἐτ. σεπούλτους ἐτ τέρξια δίερρε. σουρρεξίτ.“ ἐρμηνεύεται „ἐν τῷ σταυρωθῆναι καὶ ταφῆναι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνάστη.“ ἄλλως· „ὁ σταυρωθεὶς καὶ ταφεὶς καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστᾶς.“ ἀπόκριμα· „Κριστούς. Δέους. Νόστερ. κούμ.“ καὶ τὰ ἐξῆς. εἰς 5
 Ms. 148.b σουπέρ τούος ἀπόστολος.“ ἐρμηνεύεται „ὁ κατάπεμψας τὸ ἄγιον πνεῦμα ἐπὶ τοὺς σοὺς ἀποστόλους.“ ἀπόκριμα· „Κριστούς. Δέους. Νόστερ. κούμ. σέρβετ. ἡμπέρουμ. βέστρουμ. πέρ. μούλτος. ἄννος. ἐτ. βόνος.“ εἰς τὴν μεταμόρφωσιν· 10
 „κὸν τρανεφιγγουράτους ἐστ ἰν μώντεμ.“ ἐρμηνεύεται „ὁ μεταμορφωθείς ἐν τῷ ὄρει.“ ἀπόκριμα· „Κριστούς. Δέους. Νόστερ. κούμ. σέρβετ.“ καὶ τὰ ἐξῆς.

ΚΕΦ. οε'.

C Ἐκθεσις τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν βουκαλίων ἐπὶ τῆς τραπέζης 15
 τῶν ιθ' ἀκουβίων.

Τοῦ βασιλέως ἀκουμβίζοντος ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τῆς συνήθους τάξεως πάσης τελουμένης, ἐπειδὴν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ὀφείλωσι καθεσθῆναι οἱ κεκλημένοι φίλοι, λέγουσιν οἱ πέντε βουκάλιοι· „κονσέρβετ Δέους ἡμπέρουμμο βέστρουμ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον· „φυλάξει ὁ Θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν.“ εἶτα δέχεται ὁ ε' καὶ λέγει· „βόνα τοῦα σέμπερ,“ ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον· „τὰ ἀγαθὰ σου διηνεκῶς.“ καὶ πάλιν λέγει ὁ τέταρτος· „βίκτωρ σῆς σέμπερ,“

6. N. pro πεντηκοστήν ed. 20. κῶνσερβετ ed.

postea) illi acclamant: *A te volo baptizari. Sancta et magna dominica resurrectionis: Cum crucifixus et sepultus esset, tertia die resurrexit. In sancta Pentecoste: Qui Spiritum sanctum super Apostolos misit. In transfiguratione: Qui transfiguratus est in monte. (Responsio semper eadem: Christus Deus noster etc.)*

CAP. 75.

Expositio eorum, quae a vocalibus ad mensam XIX accubitorium Latine dicuntur.

Imperatore mensae accumbente, et solenni ritu omni peracto, quando ad nutum praepositi advocati ad convivium amici considerare debent, quinque vocales seu cantores Latino sermone dicunt: *Conservet Deus imperium vestrum!* postea quintus accedit et dicit: *Bona tua semper;* rursus quartus dicit: *Victor sis semper!* porro tertius ita: *Multos annos victorem te faciat*

ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „τροπαιοῦχος ἔση αἰεῖ.” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγει ὁ γ’· „μούλτους ἄνους φικίδια θ’ Δέους,” ὁ δ’ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „νικοποιόν σε ποιήσει πάντοτε.” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγει ὁ β’· „βίκτωρ φατζία σέμπερ,” ὁ ἐστὶ 5 μεθερμηνεύμενον· „νικοποιὸς ἦς πάντοτε.” καὶ τελευτᾶον λέγει ὁ α’· „Δέους πρένοτεθ,” ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „ὁ Θεὸς παρεξοί.” (B.) Κατὰ δὲ κερασίαν πιόντος τοῦ βασιλέως, λέγουσιν οἱ βουκάλιοι· „βήβητε, Δόμνην ἡμπεράτορες, ἦν μούλτος ἄννος· Δέους ὀμνήποτενς πρεστεθ,” ὁ ἐστὶ με- 10 θερμηνεύμενον· „πίετε, Κύριοι βασιλεῖς, ἐν πολλοῖς ἔτσειν, ὁ Θεὸς παντοδύναμος παράσχοι” εἶτα δέχεται ὁ β’, καὶ λέγει· „ζήσατε καλὴν ζωὴν, δεσπότηι.” καὶ μετὰ τοῦτο λέγει ὁ Ed.L. 216 α’· „Δέους πρένοτεθ,” ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „ὁ Θεὸς παράσχοι.” εἰς τὸ κράμμα λέγει ὁ α’· „ἦν γαυδίῳ πρᾶν- 15 δεῖτε, Δόμνην,” ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „ἐν χαρμοσύνη ἀριστήσατε, Κύριοι.” καὶ εἰθ’ οὕτως λέγει ὁ β’· „ἐν χαρᾷ ἀριστήσατε, δεσπότηι.” εἰς τὸ ὀπτόμισον λέγει ὁ α’· „εὐχα- Ms. i48. a ριστοῦντες τῷ Θεῷ ἀπολαύετε, δεσπότηι.” κατὰ μίσσον δὲ λέγει ὁ α’· „τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ ἀπολαύετε.” τοῦ δὲ 20 βασιλέως ἀποτιθεμένου τὸ μανδήλιον αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ τῶν φίλων ἀνισταμένων, λέγουσιν οἱ ε’· „βόνω Δόμνω σέμπερ,” ὁ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον· „τῷ καλῷ Κυρίῳ ἡ τιμὴ πάντοτε.”

2. φικίδιαθ cod. 8. βήβητε cod. 9. πρεστεθ cod. 14.
 ΗΤΓ ΑΝΔΙΟ ΠΡΑΝΔΕΙΤΑΙ cod. 18. μίσσον cod.

Deus; secundus deinde: Victor semper eris! postremo primus: Deus praestet! (II.) Aquam vero vino mixtam cum Imperator bibit, vocales acclamant: *Bibite, Domini Imperatores, in multos annos! Deus omnipotens praestet!* Postea secundus sequitur, et dicit: *Vivite vitam praeclaram, Domini!* mox primus dicit: *Deus praestet.* Dum vinum diluit, primus: *In gaudio prandete, Domini;* secundus Graeco sermone: *Hilariter, Domini, convivium celebrate.* Dum cibi afferuntur, primus dicit: *Gratias Deo agentes fruiimini, Domini!* post missus primus dicit: *Donis Dei fruiimini.* Imperator vero postquam mantile suum in mensa deposuit, et amici surrexere, quinquae vocales dicunt: *Bono Domino sit semper gloria!*

λοιποὶ συγκλητικοὶ ἀντικρὺ τοῦ τοιούτου φριζάτου καὶ τῆς ἀμπέλου, καὶ μετὰ τούτους οἱ τῶν δύο μερῶν δῆμοι μετὰ καὶ τῶν δημάρχων. ὁ δὲ βασιλεὺς κάτεισι μετὰ τοῦ πατριάρχου D ἀπὸ κολοβίου, φορῶν καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σαγίον, ὁ δὲ πατριάρχης ἀπὸ φελωνίου καὶ ἰσοφορίου, καὶ δὴ τούτων εἰς-5 ερχομένων ἐν τῷ πρὸ τῆς ἀμπέλου ἀναδενδραδίῳ, (ἐκεῖσε γὰρ ἴσταται τράπεζα μαρμάρινος, ἐν ἣ ἀπόκεινται αἱ σταφυλαὶ μετὰ κανισκίων,) καὶ εἶθ' οὕτως πλησιάζουσιν οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ συγκλητικοὶ καὶ οἱ τῶν δύο μερῶν δήμαρ-χοι μετὰ καὶ τῶν δημοτῶν καὶ δὴ τοῦ κουράτωρος προσφέ-10 ροῖτος τὴν βούτην μετὰ τῶν σταφυλῶν, ποιεῖ ἐκεῖσε εὐ-χὴν ὁ πατριάρχης κατὰ τὴν τῆς ἐκκλησίας ἀκολουθίαν. καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν λαμβάνει ἐν βοτρυδίῳ ὁ πατριάρχης, καὶ δίδωσι τῷ βασιλεῖ· ὁμοίως καὶ ὁ βασιλεὺς πάλιν δίδωσι τῷ πατριάρχῃ, καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχονται κατὰ τάξιν οἱ τῆς 15 Ed.L. 218 συγκλήτου ἄρχοντες, οἱ τε μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄφφικιάλιοι καὶ οἱ δήμαρχοι καὶ ὁ τῆς καταστάσεως, καὶ δίδωσιν ἐνὶ ἐκάστῳ αὐτῶν ὁ βασιλεὺς ἀνὰ μιᾶς σταφυλῆς. ὅτε δὲ τῷ πρώτῳ μαγίστρῳ ἐπιδοθῆ παρὰ τοῦ βα- Ms. 150. a σιλέως ἢ σταφυλῆ, λέγουσιν τὰ δύο μέρη ἡνωμένοι ἀπελατι-20 κόν, ἧχος α' „ἐκ τοῦ λειμῶνος τῆς γνώσεως τοῦ δεσπότου τῆς σοφίας τρυγήσαντες ἄνθη, ἱερὰ τάξεις τῶν ἐπιτίμων πατρίκίων, ἐν τῷ προσφέρειν τῶν ἁσμάτων τὰ πλήθη, κεφαλὴν καταστέψωμεν, ὡς οἶκον τῆς εὐδοκίας τῶν νοημάτων, ἀντιλαμβάνοντες τῶν ἐκείνου τερπνῶν χαρίτων. ἀλλὰ, ἀθάνατος 25 B βασιλεῦ τῶν ἀπάντων, σὺ δίδου ἐπὶ πολὺ ταύτην τὴν ἑορτὴν 12. κατὰ τὴν R., καὶ τὴν cod. et ed.

demarchis adstant. Imperator, colobio et sago auro circumtexto indutus, cum patriarcha penulam seu casulam gestante procedit, et postquam ad primum vineae arboretum, ubi mensa marmorea, in qua canistra cum uvis iacent, pervenere, magistri quoque, patricii et senatores cum demarchis et factionariis utriusque factionis accedunt, et curatore dolium uvis plenum proferente, patriarcha preces et officium ecclesiasticum recitat; quo facto uvam unam sumit et Imperatori dat, Imperator rursus patriarchae tradit, atque ita ordine principes senatus, magistri, proconsules, patricii, officiales, demarchi et cerimoniaris accedunt, quorum singulis uvas singulas Imperator distribuit. Postquam primo magistro uva ab Imperatore tradita est, duae factiones apellaticum toni primi recitant: *E' prato cognitionis Domini sapientiae floribus sacris collectis, ordo illustrium patriciorum, multis cantionibus prolatis, caput coronemus, ut domum boni odoris cogitationum, suscipientes iucundissimas eius gratias. Sed rex immortalis omnium,*

τῷ κόσμῳ τῆς αὐτοκράτορος ἑξουσίας ὁ δεῖνα τοῦ Θεοστέπου
 χρυσόθετος βασιλέως." ἄλλος, ἦχος π. δ'. „ἡ ἀρετὴ σου, ὡς
 ἀμπελος εὐκληματοῦσα, βότρυας εὐφροσύνης βλαστάνει, ἐξ
 ἧς τρυγῶσα ἡ ὑφήλιος ἅπανα καὶ τὸ ποτήριον πλήρες κε-
 5 φράσματος πιούσα, ἐν εὐφροσύνῃ ἄδουσα, σὺν τῇ μυστικῇ σου
 καὶ δουλικῇ τάξει τῶν πατρικίων ἐορτάζει τὴν σὴν ἀνέσπε-
 ρον ἀνάληψιν τῆς αὐτοκρατορικῆς ἑξουσίας, ὁ δεῖνα, τὸ ἀκέ-
 νωτον φρέαρ τῆς οἰκουμένης." ἦχος γ'. „εὐκληματοῦσα ἄμι-
 10 πελος οἱ κραταῖοι ἀνεδείχθησαν δεσπότες, εὐφρασίας βότρυ-
 οὺς διανέμοντες πᾶσι. διὸ καὶ κατεσφραγίζονται αἱ σχολαὶ καὶ
 ἡ σύγκλητος, τρυγητικὴν ἀπόλαυσιν ἐκτελοῦντες ἐν τοῖς ἐρεί-
 ας δώμασιν. διὸ πάντες κραυγάζομεν· χαρὰ ἀνεκλάλητος C
 ἐπεδήμησεν τῷ κόσμῳ." καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τοὺς δεσπό-
 15 τας τὴν διανομὴν τῶν βοτρυῶν ἐν τοῖς ἄρχουσι, καὶ λαμβά-
 νουσι τὰ δύο μέρη ἀνὰ νομισμάτων ἐξ εὐαργεσίαν διὰ ἀπο-
 κομβίων καὶ ἐπέχονται τοὺς δεσπότες, καὶ ἐξιοῦσιν. οἱ δὲ
 δεσπότες ἀνέρχονται μετὰ τοῦ πατριάρχου ἐν τῷ παλατίῳ,
 καὶ συνεστιῶμενοι εὐφραίνονται ἅμα καὶ ἡ σύγκλητος.

ΚΕΘ. οθ'.

20 Ἄχτια ἡδόμενα τῷ ὑπάρχει τῇ κυριακῇ τῆς βκιοφόρου ἀπίοτι D
 ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Ῥωμανοῦ.

Λέγονται οἱ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων ἐν τῇ καμάρα τοῦ

*da orbi saepissime festum hunc diem maiestatis Imperatoriae, N. a
 Deo coronati unctique Imperatoris. Aliud carmen toni obl. quarti:
 Virtus tua, ut vitis foecunda uvas laetitiae profert, e qua terra
 omnis soli subiecta fructus colligit, et poculum vino plenum exhau-
 riens laetaque canens, cum secreto subiectoque tibi patriciorum or-
 dine fastigium imperatoriae maiestatis nunquam obscuratum cele-
 brat, N. fons orbis terrarum semper abundans. Ut vitis potentis-
 simi Domini, uvas laetitiae omnibus impertientes, ostensi sunt.
 Propterea scholae et senatus laetantur, vindemialem laetitiam in
 Hieriae aedibus elebrantes. Propterea clamamus omnes: Gaudium
 ineffabile orbem inuisit. Postquam vero uvarum distributio proceri-
 bus ab Imperatore facta est, unaquaeque factio sex numismatum a-
 pocombium Imperatoria liberalitate accipit, et Dominis felicia ap-
 precata discedit. Domini vero palatium cum patriarcha ingressi,
 una cum senatu laeti convivium celebrant.*

CAP. 79.

*Acta, dum praefectus dominica palmarum ad templum S. martyris
 Romani abit, recitanda.*

Factionarii Veneti in camera Milii praesto sunt, et praefecto

μιλλον, και τοῦ ὑπάρχου διερχομένου, ἀκτολογοῦσι ταῦτα, δηλονότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ προπορευόμενοι· „ὑπαρχε πρωτοσπαθάριε, καλή σου ἡμέρα, και καλή σου ἡμέρα, και καλή ἑορτή σου. ὁ ἐγείρας Λάζαρον ἐκ τάφου τετραήμερον σώσει

Ed.L. 219 και κατευοδώσει και ἐνδυναμώσει σε, και εἰς τοὺς δεσπότας5

Ms. 150. b πλείονά σοι παράθεται τὴν αὐτῶν εὐμένειαν. Θεὸς ἐπισφραγίσει σοι, τοῦ δεσπότου γνήσιε. τὸ θεῖον περισώσει σε, ὅτε παντοφίλητος ὑπάρχεις και ἐνάρετος, και εὐχὰς κομίζεσαι ἐκ τῶν ἀγαπῶντων σε. μείνεις ἀδιάδοχος ἐν ζωῇ τῶν δεσποτῶν ἡμῶν· Βένετοι ἀξίως σοι εὐχόμεθα, ὅτι τὸν Θεὸν ἡμῶν ε-10 χεις ἐν καρδίᾳ σου· και ὡς ἀγαπῶντα σοι πάντοτε τὸ δίκαιον· ὅπου γὰρ τὸ δίκαιον ὁ ὑπαρχος φυλάττει, ἐκεῖ και ὁ Θεὸς ἡμῶν ὑμνεῖται και δοξάζεται. εἰ· ὁ Θεὸς ὁ ἐγείρας Λάζαρον, φύλαττε τὸν ὑπαρχον.” και εἶθ' οὕτως δέχ-

Βται τὸ μέρος τῶν Πρασίνων εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν θεο-15 λόγον, και ἀκτολογοῦσι τὰ ὅμοια, δηλονότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ και αὐτοὶ προπορευόμενοι. και πάλιν δέχεται τὸ μέρος τῶν Βενέτων ἐν τῷ πραιτωρίῳ, και ἀκτολογοῦσι τὰ ὅμοια, δηλονότι και αὐτοὶ προπορευόμενοι ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ἕως ἂν πληρωθῇ ἡ αὐτῆ ἀκτολογία, και εἶθ' οὕτως ὑποστρέφουσιν. 20

8. κομίζαισε cod. et ed. Cf. Reisk. ad h. l.

digrediente, ante ipsum procedentes acclamant: *Praefecte protospatharis, pulchra dies tua, pulchra dies tua, pulchrum hoc festum tuum! Qui post quatuor dies Lazarum e sepulcro excitavit, servet te, in via recta ducat, et apud Dominos plura concedat. Benevolentiam eorum Deus tibi obsignet, Domini amice, divinum numen te servet, quoniam carus omnibus ac virtutibus ornatus es, preces ab amicis tuis tibi afferat! maneat sine successore in vita Dominorum nostrorum! Nos Veneti iure te precamur, quod Deum nostrum habes in corde tuo, et iustitiam semper et ubique amas. Ubi enim praefectus iustitiam servat, ibi et Deus noster celebratur ac laudatur. Deus, qui Lazarum resuscitasti, serva praefectum!* Sic quoque grex Prasinus in S. Ioannis Theologi constitutus acclamat, coram praefecto et ipse procedens. Rursus factio Veneta in praetorio praesto est, dumque ipsa coram praefecto procedit, acclamat, usque dum sollemnis ille ritus peractus est, et sic domum revertuntur.

ΚΕΘ. π'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς τὴν τοῦ δημάρχου καλημέριν τῆ
τρίτη τῆς Γαλιλαίας.

Ἀπιόντος τοῦ δήμου μετὰ καὶ τοῦ ὄργάνου εἰς τὴν ἀδ-
5 λὴν τοῦ δημάρχου, καὶ αὐτοῦ κατιόντος ἐμπράτως, ἦτοι με- C
τὰ τοῦ χλανιδίου, καὶ καθαλικεύοντος καὶ ἰσταμένου, ἄρχον-
ται οἱ τοῦ μέρους ἀκτολογεῖν αὐτῷ ταῦτα. „τὴν καλὴν ἡμέ-
ραν ποιήσωμεν μετὰ τοῦ δημάρχου τῶν Βενέτων. τρισάγιε,
βοήθησον τοὺς δεσπότας, καὶ σὺ αὐτοὺς θεράπευσον ἐπὶ πᾶ-
10 σιν, πλεονάζων τῆς ζωῆς αὐτῶν χρόνους, σὺν ταῖς τιμίαις
αὐγουσταῖς ἐν τῇ πορφύρᾳ εἰς τελείαν χαρμονὴν τῶν Ῥω-
μαίων καὶ Βενέτων τῶν γνησίων ὑμῶν δούλων. ἔσ· ἄγιε,
τρिसάγιε, τοὺς δεσπότας φύλαττε, πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς
αὐγουστας σκέπασον. Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡ-
15 μῶν. ἔσ· ἄ· ὁ ἔσ· Κύριε, χεῖρε, καλὴ σου ἡμέρα· ὅλη D
ἡμέρα σήμερον καλὴ σου ἡμέρα γίνεται· ὁ δεῖνα πρωτοспа-
θάριε καὶ δήμαρχε, πολλοί σου χρόνοι· ὁ ἀναστάς Θεὸς
ἡμῶν ζωὴν, ὑγίαν δώσει σοι. τοῦ δεσπότητος γνησιε, τὸ θεῖ-
ον περισώσει σε, καὶ πλείονα δωρήσεται Θεὸς ὁ ἐπουράνιος,
20 ἵνα εὐτυχοῦντός σου ὀρῶμεν καὶ χαιρώμεθα. τοῦτο πάντως M. 151. a
γίνεται προνοία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ἄξιως σοι εὐχόμεθα Βέ-
νετοι, παγκόσμιε, ὅτι ὑπερβάλλουσαν ἔχεις καλοθέλειαν, καὶ
εὐχὰς κομίζεσαι ἐκ τῶν ἀγαπώντων σε· ὡς γὰρ ἀγαπῶμεν

γ. ΣΧΟΔ. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ δήμου ἀκτολογοῦντος, αὐλεῖ τὸ ὄρ-
γανον.

CAP. 80.

Observanda in die honoris demarchi die tertia Galilaeae.

Postquam factio cum organo in aulam tribuni abiit, ipseque actu seu in tunica descendit, et equo vectus substitit, factionarii haec ipsi acclamare incipiunt: *Laeti hunc diem cum tribuno Venetorum celebremus! ter sancte, Dominis auxilium offer, curam eorum in omnibus suscipe, vitam eorum augens cum venerandis Imperatricibus in purpura, ad perfectam laetitiam Romanorum ac Venetorum, verorum servorum tuorum. Sancte, ter sancte, Dominos custodi, spiritus sanctissime, Augustas tuere! Domine, vitam ipsorum per nosram vitam! Salve, Domine, pulchra est haec dies tua! hodierna dies tota pulchra tibi dies fit! N. protospatharie et demarche, multa tibi tempora! Deus, qui e mortuis resurrexit, salvam vobis vitam concedat! Genuine Dominorum famule, divinitas te conservet, pluraque Deus coelestis tibi concedat, ut te felicem videamus et gaudemus! hoc omne providentia Dei nostri accidit.*

Ed.L. 220 σοι, ἀξίως σε εὐχόμεθα, ἵνα ἀδιάδοχος μείνης διοικῶν ἡμᾶς. ἔσ· ὁ ἀναστάς Θεὸς ἡμῶν, φύλαττε τὸν δῆμαρχον." ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων τὴν ὁμοίαν τάξιν καὶ ἀκολουθίαν ποιῶσιν τῷ ἰδίῳ δημάρχῳ, καὶ τὰ αὐτὰ ἄκτα ἀκτολογοῦσιν αὐτῷ. χρῆ γινώσκειν, ὅτι, τῆς προρῆθεις τῆς τάξεως καὶ ἀκολουθίας τελεσθείσης ἐν τῷ τοῦ δημάρχου οἴκῳ, ὀψικεύει ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε αὐτὸν ὁ δῆμος ἕως τοῦ ἵπποδρομίου, δηλονότι αὐτοῦ ἰσταμένου ἐν τῷ δεκάτῳ καρχέλλῳ. B καὶ τούτου ἐκεῖσε ἰσταμένου, πάλιν ἰσταται ὁ δῆμος ἀκτολογῶν αὐτῷ ταῦτα. οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες, θεοστέπτανιο ὁ δοῦλος·" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετῶν·" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ προγόνων·" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καλῶς ἦλθες, ὁ δεῖνα πρωτοσπαθάρης καὶ δῆμαρχε τῶν Βενέτων·" ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." 15 οἱ κράκται· „ἀλλ' ὁ πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „ὁ ἀναστάς παραδόξως ἐκ τάφου." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „καὶ τὸ χαῖρε δεδωκὸς μυροφόροις." ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „τοὺς χρόνους σου πληθύνει εἰς μήκη χρόνων." 20 C ὁ λαὸς „καλῶς ἦλθες." οἱ κράκται· „ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, φύλαττε τὸν δῆμαρχον." καὶ ὁ λαὸς ὁμοίως ἐκ γ'. ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ τοῦ μέρους τῶν Πρασίνων τὴν ὁμοίαν τάξιν καὶ

Mérito tibi nos Veneti, ornatissime, apprecamur, quod superabundantem benevolentiam habes, et preces a cultoribus tuis accipis: ut enim te amamus, ita et fausta tibi iure apprecamur: ut sine successore diu inter nos commoreris. Deus noster, qui resurrexit, demarchum custodiat. Grex Prasinorum eundem ordinem ritumque erga suum tribunum observat eademque acta ipsi accinit. Quo ritu et officio in aedibus eius peracto, factio tribunum suum iade ad circum comitatur, ipso scilicet in decimo cancello constituto, quo facto, rursus populus consistit hunc in modum ipsi acclamans. Pulchre venisti, famule principum a Deo coronatorium! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, a principibus benevolis promote! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, illustribus maioribus orte! populus: Pulchre venisti! Cantores: Pulchre venisti, N. protospatharie et tribune Venetorum! populus: Pulchre venisti! Cantores: At omnium creator et dominus; populus: Pulchre venisti! cantores: Qui admirandum in modum e sepulcro resurrexit; populus: Pulchre venisti! Cantores: Et unguenta afferentes salutavit; populus: Pulchre venisti! Cantores: Annos vestros multum augeat! populus: Pulchre venisti! Cantores: Deus aancie, tribunalum conserva; populus eadem ter. Ceterum factio Pra-

ἀκολουθίαν ποιῶσιν τῷ ἰδίῳ δημάρχῳ, καὶ τὰ αὐτὰ ἄκτα ἀκτολογοῦσιν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ.

ΚΕΘ. πα'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ νυμφαγωγίῃ.

5 Τῇ ἑσπέρᾳ ἀπέρχονται τὰ δύο μέρη μετὰ καὶ τῶν ἰδίων ὀργάνων, καὶ τῆς νύμφης κατιούσης καὶ ὀψικευομένης ὑπὸ D πληθίων καὶ χειροκυμβάλων, μετὰ τὸ καβαλικεῦσαι αὐτὴν ἴσταται, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ δύο μέρη ταῦτα. „καλῶς ἦλθες, Θεοστέπτων ἡ δούλη.“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθες.“ οἱ κρά- Ms. 151.b
10 κται. „καλῶς ἦλθες, προβολὴ εὐεργετιῶν.“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθες.“ οἱ κράκται. „καλῶς ἦλθες, ἡ εὐγενὴς ἐκ προγόνων.“ ὁ λαὸς ἐκ γ' „καλῶς ἦλθες.“ οἱ κράκται „ἔσ· Ed.L. 221
15 ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, τοὺς νεονύμφους φύλαξον· πνεῦμα τὸ παν- ἅγιον, τοὺς συμπενθεροὺς φύλαξον· ἅγιε, τρισάγιε, τοὺς
20 15 παρανούμφους φύλαξον.“ καὶ λέγουσι τὴν φωνὴν ἤχ. α' „ἄν- ῃ ἑσώρευσε τῷ ἄγρῳ, καὶ εἰς τὴν παστάδα εἰσῆκα σπου- ῃ· ζευγόνυμφον ἥλιον εἶδον εἰς χρυσέντιμον κλίνην ἀλλή- λα ἠγκαλιζόντο ποθητὴν ἐπιθυμίαν· χαρὰ εἰς τὰ κάλλη αὐ- τῶν τὰ ἐγγλυκοθέατα, καὶ ῥόδα τὰ ῥοδοσύνμορφα· χαρὰ εἰς
20 τὸ ζεῦγος τὸ χρυσόν.”

8. ΣΧΟ.Α. Ἰστέον, δεῖ ἐν τῷ κατεῖναι αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἀκτο- λογεῖν τὰ μέρη αὐλοῦσι τὰ ὄργανα.

sina eundem ritum idemque officium erga demarchum suum obser- vat, eadem ipsi acta eodemque in loco accinit.

CAP. 81.

Observanda in sponsae deductione.

Vesperae duae factiones cum suis organis et sponsa procedente, aequae multitudine et musicis cymbala manu pulsantibus stipata, abeunt, cumque equo vecta substitit, factiones acclamant: *Feliciter venis, serva principum a Deo coronatorum!* populus ter: *Feliciter venis.* Cantores: *Feliciter venis, a beneficiis principibus promoti!* populus: *Feliciter venis.* Cantores: *Feliciter venis, nobilissimis maioribus orta!* populus ter: *Feliciter venis!* Cantores: *Deus sanctus, nuptiis recens coniunctos serva!* spiritus sanctissime, *soceros utrosque serva!* sancte, *ter sancte, comites sponsae custodi!* Postremo voce toni I dicunt: *Flores agri collegi et in thalamum diligenter contuli. Solem novo connubio coniunctum vidi, in venerando cubiculo invicem desideratam voluptatem amplectuntur et fovent. Laetitia pulchritudini ipsorum dulcissimae, rosaeque pulchra specie nitentes sint! Laetitia aures amanti pari.*

B

ΚΕΦ. πβ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν εἰς στεφάνωμα.

Τῶν νεονύμφων ἐξιόντων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μετὰ καὶ τῶν παρανύμφων, δέχονται τούτους τὰ τε πληθία καὶ τὰ χειροκύμβια, καὶ ἀκτολογοῦσι τὰ δύο μέρη ταῦτα· „ὁ ὁσωτήρ Θεὸς ἡμῶν, τοὺς δεσπότας φύλαττε. ἄγιε, τρισάγιε, ζωὴν, ὑγείαν δὸς αὐτοῖς· πνεῦμα τὸ πανάγιον, τὰς ἀγούστας σκέπασον. Κύριε, ζωὴν αὐτῶν διὰ τὴν ζωὴν ἡμῶν. ἔστω τοῦτο τὸ βασιλεῖον, Κύριε, στερέωσον.” καὶ ὅτε πλησιάσωσιν τῇ παστάδι, λέγουσιν ἀπὸ κρακτῶν ἀπελατικὸν ἤχ. α΄· „δι’ 10 ἡμᾶς ἐμετρίασας ἐν Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας τὴν ἔννομον συνάφειαν, ὡς Θεὸς ἐπισφραγίσων· ἐκ μητρικῆς γὰρ παστάδος ὡς ἄνθρωπος προεκλήθης, καὶ ὡς ἠυλόγησας τοὺς ἐκεῖ νυμφευομένους, οὕτως καὶ νῦν εὐλόγησον δυάδα στεφανουμένην, καταχοσμῶν εὐτεκνία καὶ εἰρηναία βιώσει.” καὶ λέγουσιν 15 ἀπὸ κρακτῶν· „εὐγενεῖς νέονυμφοι, Θεὸς διαφυλάξει σας· ἔντιμοι, ἐνάρετοι, τριάς κατενοδώσει ἄσας, εὐλογῶν τὸν γάμον σας. ὡς μόνος ὑπεράγαθος, ὃς ἐν Κανᾷ τὸ πρότερον τῷ γάμῳ παρεγένετο, καὶ ἐν αὐτῇ ἠυλόγησεν τὸ ὕδωρ, ὡς φιλόανθρωπος, καὶ οἶνον μετεσκεύασεν ἀνθρώπων εἰς ἀπόλαυσιν, 20 οὕτως εὐλογήσει σε μετὰ καὶ τῆς συζύγου σου. ἔσ· ὁ Θεὸς ὁ ἄγιος, τοὺς νεονύμφους φύλαττε.”

CAP. 82.

Observanda in coronatione nuptiali.

Sponsum sponsamque ab ecclesia cum suis comitibus egressam multitudo populi et musici cymbala pulsantes excipiunt, quibus utraque factio acclamat: *Deus, servator noster, Dominos custodi, sancte, ter sancte, vitam salvam ipsis concede, spiritus sanctissime, Augustos tuere, Domine, vitam eorum per nostram vitam! Maiestatem huius Imperii, Domine, confirma!* Quando ad thalamum accessere, cantores tono primo accinunt: *Nostrī causa Canas in Galilaea humilis fuisti, legitimum amorem, ut Deus, obaignans. Ex materno anim thalamo, ut homo, te inclinasti, et sicut tum recens nuptos beneficiis affecisti, ita et nunc par hoc sertis nuptialibus redimitum felici prole orna, ut pacatam vitam transigat!* Porro cantores: *Nobiles sponsi, Deus vos conservet; illustres, virtutibus decori, trinitas vos in recta semita ducat, Deus coniugio vestro annuat, ut solus benignissimus, qui primum Cananaeis nuptiis interfuit, inque ipsis pro suo in homines amore aquae benedixit vinumque ad laetitiam hominum paravit. Is tibi tuaeque coniugi felicia praestet! Deus sancte, recens nuptos custodi!*

ΚΕΦ. πγ'.

Ed.I. 222

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῷ δείπνῳ τῶν 15' ἀκουβίτων
εἰς τὸ λεγόμενον Γότθικόν.

Τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ τῆς δωδεκαήμερου, τῶν δεσποτῶν ἐπὶ Ms.152. a
5 τοῦ δείπνου καθεζομένων, ὃ καὶ τρυγητικὸν προσαγορεύεται,
ἐν ταῖς δυσὶν εἰσόδοις τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῶν 15' ἀκου-
βίτων ἴστανται οἱ μέλλοντες παῖξαι τὸ Γότθικόν οὕτως. ἐν
μὲν τῷ ἀριστερῷ μέρει, ἐν ᾧ καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῦ- B
μου παρίσταται, ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων μαῖστωρ
10 μετὰ καὶ ὀλίγων δημοτῶν καὶ τῶν πανδουριστῶν μετὰ τῶν
πανδούρων, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ οἱ δύο Γότθοι φοροῦντες γού-
νας ἔξ ἀντιστρόφου καὶ πρόσωπα διαφόρων εἰδέων, βασιτά-
ζοντες ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ σκουτάρια, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ
βεργία. ὁμοίως καὶ ἐν τῷ δεξιῷ μέρει, ἐν ᾧ καὶ ὁ δρουγγ-
15 γάριος τῆς βίγλης παρίσταται, ἴσταται ὁ τοῦ μέρους τῶν
Πρασίνων μαῖστωρ μετὰ καὶ ὀλίγων δημοτῶν μετὰ καὶ τῶν
πανδουριστῶν μετὰ τῶν πανδούρων, καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ οἱ
δύο Γότθοι φοροῦντες γούνας ἔξ ἀντιστρόφου καὶ πρόσωπα C
διαφόρων εἰδέων, βασιτάζοντες ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ σκου-
20 τάρια, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βεργία. καὶ δὴ μετὰ τὴν τοῦ σφαι-
ροδρομίου ἔξοδον, τοῦ δεσπότου κελεύοντος τὸν τῆς τραπέζης

γ. πέξαι cod. et ed. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι οἱ τὸ Γότθικόν
παίξοντες ἀπὸ τῶν δύο μερῶν τῶν δῆμων εἰσίν. 13. ΣΧΟΛ.
Ἰστέον, ὅτι τὰ σκουτάρια ἀπὸ τῶν σχολῶν αἰρῶσιν.

CAP. 83.

*Observanda in convivio novendecim accubituum, seu mensarum,
quo tempore sic dictum Gothicum celebratur.*

Nono die dodecahemeri seu duodecim illorum dierum, qui a festo natiuitatis Christi inde proximi festive hilariterque transiguntur, Dominis ad coenam, quae vindemialis appellari solet, assessuris, stant in utroque introitu magni triclinii novendecim accubituum illi, qui, Gothicum ut ludicrum edant, parati adsunt. Stant autem hoc modo. Coram sinistro triclinii ingressu, ubi etiam drungarius ploimii adstat, stat magister Venetorum cum paucis quibusdam suae factionis plebeiis et panduristis panduras gestantibus; pone illum duo Gothi ferentes gunas, id est rhenones aut pallia pellicea ita, ut pilosum et villosum extrouersum esset, et vultus seu masqueras diversarum specierum, et in sinistra quidem manu scuta, in dextra vero virgas. Eadem omnia paene dicenda et intelligenda sunt de magistro et plebeiis quibusdam factionis Prasinac, qui ad dextrum ingressum stant, adstante drungario vigiliae. Hos itaque tales Im-

τούτους εισάγεσθαι, εὐθύς ὁρίζει ὁ τῆς τραπέζης τῷ ἄρχοντι τῆς θυμέλης, καὶ αὐτὸς ἔξερχόμενος προτρέπεται τούτους εἰσελθεῖν. οἱ δὲ τρέχοντες καὶ τὰ σκουτάρια ὑπὸ τῶν ὑπ' αὐτῶν βυσταζομένων βεργίων τύπτοντες καὶ κτύπον ἀποτελοῦντες, λέγουσιν „τούλ τούλ” καὶ τοῦτο συνεχῶς λέγοντες

D ἀνέρχονται πλησίον τῆς βασιλικῆς τραπέζης, ὡς ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος, κάκεισε μινγνύμενοι ἀμφοτέροι ποιῶσι κυκλοφερῆ παραταγήν, οἱ μὲν ἔσω τοῦ κύκλου ἀποκλειόμενοι, οἱ δὲ ἔξωθεν περικυκλοῦντες. καὶ τοῦτο τρισσῶς ποιοῦντες διαχωρίζονται, καὶ ἴστανται εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, οἱ μὲν τῶν **10** Βενέτων εἰς τὰ ἀριστερὰ, οἱ δὲ τῶν Πρασίγων εἰς τὰ δεξιὰ μετὰ καὶ τῶν ἐτέρων δημοτῶν, καὶ λέγουσιν ἄμφω τὰ Γοιθι-

Ed.L. 223 κα, ἄτινά εἰσι ταῦτα, δηλονότι καὶ τῶν πανδούρων τὸ οἰκεῖον μέλος ἀποπληροῦντων. „γαύζας· βόνας· βηκηδίας· ἄγια· γαυδέντες· ἔλκηθβόνιδες· ἐνκέρτυς· ἄγια· βόνα· ὄρα· τού- **15**

M. 152. b τον· βάντες· βόνα ἀμόρε· ἐπισκύαντες· ἰδεσαλβάτους· νανά· δέους· δέους· σεβακιβα· νανά· δευμονογγγύβελς· γυβίλους· γυβέλαρες· νανά· γυβίλους· γυβέλαρες· νανά· τοῦ γεγδεμα· δὰ τούλβελς· νικάτω τουλδο· νανά· ὁ Ἐζεκίας ἐν τοῖς πολέμοις καθοπλισάμενος Ἀσσυριοῖς· ἀνανά· τὴν ἐλπίδα καὶ μό- **20**

νην ἔχων Θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου· νανά· πάντα ὑπέταξεν ἔθνη καὶ ἀθέων τὴν τυραννίδα· ἄγια· ὁ σωτῆρ, ἀγαθοῖ δε-

perator, statim atque e sphaerodromio seu equestre cum pila ludo excesserit, introduci mandat praefecto mensae aut dapifero; et hic rursus idem archonti thymelae suo praefecto scenae ludorumque theatralium mandat. Hic itaque posterior egressus e magno triclinio iubet illos ingredi. Accurrentes ergo prope simulque scuta virgis, quas gestant, pulsantes, magnumque eo strepitum excitantes, clamant identidem: *Tul Tul*, et sic pergunt usque proxime ad sacram mensam; a qua quando parum absunt, concurrentes ibi ambae hinc et illinc factiones formant aciem seu stationem armatam orbicularem, hi intra circulum inclusi, illi externo circulo istos interiores concludentes. Hoc ordine ut ter circa sacram mensam decurrerunt, secedit factio quaeque suum in locum, et consistunt quieti, Veneti quidem ad sinistram, Prasini autem ad dextram, et recitant, qui ex ambabus partibus Gothos referunt, carmina sic dicta Gothica, panduris interim modulo suo accinentibus. Sunt autem illa Gothica haec: *γαύζας· βόνας* [et reliqua quae Graecis e verbis repeti poterunt.] — *Ezechias, bellum adversus Assyrios gerens, Anana, unicam habens in Deo spem hominum amante, Nana, subegit gentiles, et rebellionem ignorantium Deum. Hagia. Salvator, o boni Domini, Nana, ponat, ut mancipium, coram pedibus vestris omnem vobis inimicum.* Iber etc. Post haec a Gothis amborum partium dicta recitant magistri ambo una cum plebeiis utriusque

σπόται· νανά· πάντα ἐχθρόν σας δουλώσει πρὸ τῶν ποδῶν
 αῖς· ἴβερ· ἰβερίεμ· τοῦ ἰγγερούα· γεργεφθρῶ· νανά· σικα- B
 διάσας περέτουρες.” καὶ εἶθ’ οὕτως λέγουσιν οἱ μαῖστωρες με-
 τὰ καὶ τῶν δημοτῶν τὸ ἀλφαβητάριον· „ἀνανά· Ἀητήτηρ
 5 Θεοῦ καλάμη ἐστέφθητε, δεσπότε, οὐρανώθεν. Βραβεῖον νίκης C
 ὤφθητε, κοσμοπόδητοι εὐεργέται. Γενναῖοι ὤφθητε τοῖς ἐναν-
 τίοις, Ἀπορούμενοι τοῖς Ῥωμαίοις ζωηφόρους εὐεργεσίας.” καὶ
 εἶθ’ οὕτως πάλιν λέγουσιν οἱ μαῖστωρες· „ἀγίας τα· ἀνα τε
 ἀπετανε. Ἐντολαί σας ὑπὲρ τὰ ὄπλα ἰσχύουσι κατ’ ἐχθρῶν
 10 ἀπάντων, Ζωή Ῥωμαίων καὶ πλοῦτος, ἀλλοφύλων κατὰ- D
 πτωσις ὄντως. Ἡυρέθητε τείχος τῆς πολιτείας. Θεός σοι ἔ-
 δωκεν κλάδους συνομόθρονας, εὐεργέτα.” καὶ μετὰ ταῦτα λέ-
 γοντες οἱ μαῖστωρες πρὸς τοὺς Γότθους „ἀμπαατῶ,” διὰ νεύ-
 ματος τῶν αὐτῶν μαῖστῶρων κυκλεύουσιν οἱ Γότθοι, καὶ ταῖς
 15 βέργαις τὰ σκουτάρια τύπτοντες καὶ λέγοντες „τούλ τούλ,”
 περικλείουσιν ἔνδοθεν τοὺς τῶν δύο μερῶν μαῖστῶρας, καὶ
 πάλιν ἀποχωριζόμενοι ἴστανται εἰς τοὺς οἰκείους τόπους, καὶ
 ἄρχονται πάλιν λέγειν οἱ μαῖστωρες· „I***. K***. A***. Ed.L. 224
 M***.” καὶ πάλιν τελεῖται, καθὼς προεῖρηται, καὶ χωριζο-
 20 μένων τῶν Γότθων καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ἴσταμένων,
 λέγουσιν οἱ μαῖστωρες· „N***. Ξ***. O***. Π***.” Ms. 153. a
 καὶ πάλιν τελεῖται, καθὼς προεῖρηται, καὶ χωριζομένων τῶν

18. Hic et in seqq. erant versus vacui in cod.

factionis carmen hoc tot constans versibus, quot sunt alphabeti Graeci litterae, unoquoque versu ab ea Graeca littera, quae sibi quoad numeri ordinem respondet, ordiente. Est autem hoc: *Anana. Ab invicta Dei manu coronati estis Domini coelitus Brabeo victoriae. Monstrastis vos toti orbi terrarum desiderabiles benefactores, Generosos et fortes hostibus, Donantes Romanis beneficia, quae vitam secum important.* Post dictum hunc quaternionem versusum repetunt magistri formulam: *Hagias ta. Anate. Anetane*; et tum continuantur versus: *Edicta vestra plus in hostes omnes valent, quam arma, Vita qui estis et divitiarum Romanorum, praecipitium et ruina alienigenarum. Habet in vobis res publica munitum castrum. Throni tui collegas, o benefactor, dedit tibi Deus, ramos florentes, teneros, a te satos, (id est filios).* Post haec dicta pronuntiant magistri ad Gothos hanc vocem: *Ampaato*, simul ipsis nutu manuque signum dantes; et Gothi orbem agunt, et pulsantes virgis scuta sua dicentesque: *Tul Tul*, includunt ambe magistros; quo facto rursus separati ad suam quisque stationem redeunt; magistri autem versus suos recitare pergunt. *I*** K*** A*** M***.* Post hunc quoque quaternionem ver- sum dictum, fiunt eadem, quae modo diximus; et Gothi rursus separatis et restitutis in loca sua, redit orbis versiculorum decantandum ad magistros. *N*** Ξ*** O*** Π***.* Post hos quatuor dictos

Γότθων καὶ εἰς τοὺς ἰδίους τόπους ἰσταμένων, λέγουσιν οἱ Βμαῖστωρες· „P***. Σ***. T***. Y***.” καὶ πάλιν τῆ-
λειται, καθὼς προσέφηται, καὶ χωριζομένων τῶν Γότθων
καὶ ἰσταμένων εἰς τοὺς ἰδίους τόπους, λέγουσιν οἱ μαῖστω-
ρες· „Ὡς ἀνέτειλεν ἐν τῇ κράτει ἡλίου δίκην αἱ ἀρεταὶ σας.5
Χριστὸς συνέστω ἐκάστω περιέπων τὰς κορυφὰς σας, Ψη-
C φρίσματι αὐτῶν κυριεύοντες, Ὡς κύριοι καὶ δεσπότηαι τῶν
περὶ αὐτῶν τῆς ἐξουσίας.” καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀλ-
φαβηταρίου λέγουσιν· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀ-
γίαν βασιλείαν σας.” οἱ δὲ Γότθοι τύπτοντες μετὰ τῶν βερ-10
γίων τὰ σκουτάρια καὶ λέγοντες συνεχῶς „τουλ τουλ,” τρέ-
χοντες ἐξέρχονται, οἱ μὲν τῶν Βενέτων ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ
μέρους, οἱ δὲ τῶν Πρασίνων ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ.

Λεξικὸν τῶν ἐν τῇ Γοτθικῇ ἄδομένων.

Γαύζας.	χαίρεσθε.	15
βόνας.	καλαί.	
βικηδας.	γειτονεῖται.	
γαυδέντες.	χαίρεσθε.	
ἐλκηβόνιδες.	προσκαλούμενοι.	
ἐνκέρτυς.	ἀγωνιζόμενοι.	20
βόνα ὄρα.	καλὴ ὄρα.	
	νανα.	
γυβίλους.	κραυγὴ καὶ κράκτης.	
γυβέλαρες.	κραυγάζοντες.	
γυβίλους.	κράκτης.	25
γυβέλαρες.	φωνοβολοῦντες.	
νανα.	Θεὲ Θεὲ ἢ Θεοῦ Θεοῦ.	
τοῦ γεγδεμα.	ἐξ ἀνατολῆς ἢ ἀρχῆθεν.	
δε τουλβελε.	ἀγαθὸς ὁ Θεός.	

versus revolvitur idem actorum ordo; et deinceps dicant rursus magi-
stri factionum versiculos ab his litteris incipientes: P*** Σ*** T***
Y*** Repetitis pro ultima vice iisdem, tandem dicunt magistrī
haec: *Foris edunt validam lucem, et id quidem in summa vestra
potestate, virtutes vestrae, velut sol. Christus adsit unicuique ve-
strum, curans atque fovens capita vestra; Qui ipsius decreto et vo-
luntate dominamini, O Domini et arbitri finium imperii. Post finit-
um carmen alphabeticum dicunt magistrī polychronium seu: Multoties
faciat Deus sanctum imperium vestrum.* Gothi autem pulsantes virgis
sua scuta et ingeminantes identidem: *Tul tul, et currentes exorunt,
Veneti quidem a sinistra parte, Prasini autem a dextra.*

νικάτω τούλθο.
 τουτόβαντες.
 βόνα αμορε.
 ἄγια ἐπισκύναντες.
 5ιδεσαλβάτους.
 δέους, δέους.
 σεβακίβα.
 δεμονογγυβελε.
 ὁ Θεός, ὁ Θεός.
 10νανα.
 ἴβερ.
 τοῦ ἴγγερ.
 ουα.
 γεργερεθρῶ.
 15νανα.
 σικαδιασε.
 περετούρες,

νικάτω ὁ Θεός.
 σαλπίζοντες.
 καλήν ἀγάπην.
 ἐπιγνῶντες.
 σωζόμενοι.
 Θεός, Θεός· νανα.
 ἑαυτοὺς εὐσκολοῦντες.
 ἀποσυνεκτικῆς κραυγῆς.
 πανευκλεῆς κραυγῆ.
 Θεός, Θεός.
 νανα. Θεέ, Θεέ.

Ms. 153. b

Ἐτέρα ἐρμηνία τῶν προειρημένων λέξεων.

Ed.L. 225

Γαύζας.	ὁ εὐπρεπής.	Ῥωμ.
20βίκη.	τεχνίτης.	Ἑβραιοί.
ἄγια.	φύλαττε.	Ῥωμ.
Ἐλ.	Θεέ.	Ἑβραιοί.
δέσ.	γνώθι.	Ἑβραιοί.
ἄγια.	φύλαττε.	Ῥωμ.
25ῶρα	φῶς.	Ἑβραιοί.
βάντες.	ἐλθέ.	Ῥωμ.
ἐπισκύν.	ἐάνπερ ἀνέλθ.	Ἑβραιοί.
ιδέ.	θεωρουμένην.	Ῥωμ.
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.
30σεβιά.	κάθισον.	Ἑβραιοί.
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.
δγύν.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.
βελέ.	σατανά.	Ἑβραιοί.
βήλους.	τοῦ διαβόλου.	Ἑβραιοί.
35αιλάρεις.	τῶν πνευμάτων.	Ῥωμ.
τοῦ.	σύ.	Ῥωμ.
δετούλ.	ἄξάλειψον.	Ἑβραιοί.

Constantinus Porphy. Vol. I.

25

νικάτω.	νικάτω.	Ἑλλην.	
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.	
βόνας.	καὶ καλός.	Ῥωμ.	
διάς.	τὰς ἡμέρας.	Ῥωμ.	
γαυζεντες.	τὰ εὐπρεπῆ.	Ῥωμ.	5
νικονί.	κτίστα μου.	Ἑβραιοί.	
ἐν κέρκυς.	καὶ ἀσφαλέως.	Ῥωμ.	
βόνα.	τὸ καλόν.	Ῥωμ.	
τοῦ τοῦ.	σὺ σύ.	Ῥωμ.	
ἀμόρε.	σὲ ἀγαπῶ.	Ῥωμ.	10
ἄντες.	εἰς τὴν πρώτην.	Ἑβραιοί.	
σαλβατους.	εὐπάθειαν.	Ἑβραιοί.	
δέους, δέους.	Θεὸ, Θεέ.	Ῥωμ.	
κιβά.	ὡς παρεγένου.	Ἑβραιοί.	
δαιμόν.	σιώπα.	Ἑβραιοί.	15
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
γύ.	εἰς τὸ βάραθρον.	Ἑβραιοί.	
νανά.	σῶσον δὴ σῶσον.	Ἑβραιοί.	
γέγδεμα.	ὁ μαργαρίτης.	Ῥωμ.	20
βελέ.	τὸν σατανᾶν.	Ἑβραιοί.	
Α τουλδο.	ἡ τροφὴ τῶν στρατευμάτων.	Ῥωμ.	

Ms. 154. b

ΚΕΦ. πδ'.

Ἐκ τῶν τοῦ Μαγίστρου Πέτρου. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ
προαγωγῇ κόμητος ἀδμηνσιόνων καὶ κόμητος σχολῆς καὶ 25
κυροπαλάτου.

Ὁ κόμητος τῶν ἀδμηνσιόνων ἐπὶ σιλεντίου γίνεται, καὶ κα-
θήμενος τοῦ βασιλέως ἐν κοιτιστωρίῳ· πολλάκις δὲ καὶ εἰς
Β ἱππικὸν ἀνῶν, ποιεῖ αὐτὸν ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ, ἐν ᾧ τό-

CAP. 84.

*Ex commentariis Magistri Petri. Observanda in promotione
Comitis admissionum, et Comitum scholae, et Cyropalatas.*

Comes admissionum fit in silentio, sedente Imperatore in con-
sistorio. Saepè quoque creat eum Imperator adscendens in circum
in magno triclinio, ibi ubi proceres exsistit. Creatur autem sic.

πῶ δέχεται τοὺς ἄρχοντας. γίνεται δὲ οὕτως· μετὰ τὸ κί-
 τεῦσαι τὸν μάγιστρον καὶ εἰσελθεῖν τὸν μάγιστρον καὶ πάν-
 τας τοὺς ἄρχοντας ἐπιτρέπει τῷ κόμητι τῶν ἀδμηνησιόνων τῷ
 μέλλοντι παύεσθαι ἐνεγκεῖν τὸν πρῶτον δικουρίωνα, λέγων
 5 αὐτῷ, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχόντων, τὸ ὄνομα αὐτοῦ. ὁ δὲ
 ἀπέλθων φέρει αὐτὸν, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τὰ
 κωδικέλλια τοῦ κόμητος τῶν ἀδμηνησιόνων [ἐπιτρέπει ἐνεγ- C
 κεῖν], καὶ λαβὼν φιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἴσταται ἔμ-
 προσθεν αὐτοῦ. αὐτῷ οὖν τῷ δεξιμένῳ τὰ κωδικέλλια τοῦ
 10 κόμητος τῶν ἀδμηνησιόνων ἐπιτρέπει ἐνεγκεῖν τὸν πανόμενον,
 τουτέστιν τὸν ἀπὸ κομήτων ἀδμηνησιόνων, καὶ λαβὼν αὐτὸν
 ὁ γενόμενος κόμης προσάγει αὐτῷ, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ ὁ
 βασιλεὺς κωδικέλλιον Ἰλουστρίου, καὶ δεξιόμενος αὐτὸς φιλεῖ Ed.L. 228
 τοὺς πόδας αὐτοῦ κάτω. καὶ λαβὼν αὐτὸν ὁ κόμης τῶν ἀδ-
 15 μνησιόνων ἀπάγει καὶ ἴστησιν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ μετὰ
 τοὺς ἀγέντες πρὸ πάντων τῶν ὀνοραρίων Ἰλουστρίων. τοῦτο
 γὰρ τὸ προνόμιον δίδωσιν αὐτοῖς, ὡς εἴρηται, ἡ διάταξις.
 τοὺς δὲ κόμητας σχολῶν ἢ κουροπαλάτας ἐὰν βουληθῆ ἐν
 κοινοσιωρίῳ προαγαγεῖν, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων προαγωγῶν καὶ
 20 οὐτόντους ποιεῖ. ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ κατέσχευεν ἔθος ἰδίῳ ἐν τῷ
 κουβουκλείῳ γίνεσθαι αὐτοῦ καὶ πρὸ ἀρίστου καὶ δειλῆς,
 ὡς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ.

16. ΣΧΟΛ. τοὺς πρέττονας.

Postquam citatus nomine magister intraverit, omnesque eum eo pro-
 cures, imperat Imperator comiti admissionum de provincia sua iam-
 iam decessuro, primum decurionem ut arcessat; simul ipsum no-
 mine appellans, quemadmodum etiam alios procures novis dignita-
 tibus ornandos nomine appellari mos est. Vetus itaque comes ab-
 iens arcessit et coram adducit decurionem, cui Imperator codicillos
 comitis admissionum porrigit. Quos nactus novus comes osculatur
 pedes Imperatoris, et consistit coram ipso; dein iussus amotum
 arcessere, excomitem admissionum puta, adducit eum. Huic Impe-
 rator tradit codicillos illustrii; quos ille nactus osculatur pedes Im-
 peratoris extremos. Tum arripiens eum novus comes admissionum
 abducit et collocat in loco ipsi congruo post agentes, ante omnes
 honorarios illustrios seu illustres. Hanc enim praerogativam dat
 ipsi ordo suus et dignitatum constitutio, ut dictum est. Comites
 autem scholarum et curopalatas si creare decrevit Imperator in
 consistorio, fiunt cum ipsis eadem cerimoniae, quae in aliis pro-
 motionibus obtinent. Ut plurimum tamen creantur (ille mos inva-
 luit) in cubiculo privatim et ante prandium et vespere, prout vi-
 sum fuerit Imperatori.

B

ΚΕΦ. πέ.

Τοῦ αὐτοῦ Πέτρου. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅτε γένηται
αὐγουσιάλιος ἢ ἀνθύπατος.

Τὰ μανδάτα δίδεται τῇ πρὸ μιᾶς σιλεντίου, καὶ τὸν αὐ-
γουσιάλιον Ἀλεξανδρείας ἔπαυσεν. καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι5
πάντα τὰ ἐξ ἔθους δίδωσιν αὐτῷ κωδικέλλια. οὐκ εὐχαρι-
στεῖται δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀρχόντων. κόμης
Μα. 155. α γὰρ κομιστωριανὸς γίνεται, εἰ μὴ ἔχει ἄλλο ἄξίωμα, καὶ
C εἰς τὰς μίνσας μετὰ τῶν κομήτων ἴσταται. συνεχέρεται δὲ
τοῖς ἐπάρχοις, καὶ οὐ κραζουσιν αὐτῷ τὰ σκρινία. ἐπὶ δὲ 10
συνεξέλεθη μέχρι τῆς ριγίας, φορῶν τὸ ἀτραβατικόν, οὕτως,
ὡς ἔχει, συγκάθηται τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτορίων εἰς τὸ ὄχη-
μα αὐτοῦ, καὶ ἀπέρχεται μέχρι τοῦ πραιτορίου, καὶ ἐκεῖ
κατέρχεται, καὶ συνεισέρχεται εἰς τὸ σέκρετον αὐτοῦ, καὶ
συντάττεται αὐτῷ καὶ ἀναχωρεῖ. τὸ αὐτὸ δὲ σχῆμα γίνεται 15
καὶ ἐν τῷ Ἡλυρικῷ, καὶ συγκάθηται ὁ ἀνθύπατος τοῖς ἐ-
πάρχοις.

11. ΣΧΟΛ. τῆς βασιλικῆς.

CAP. 85.

*Ex eodem Petro. Observanda, quando creatur Augustalis
aut Proconsul.*

Pridie antequam cerimonia fiat, significatur crastinum silentium per mandatores. Ipso deinde die et actu primum quidem exiit sua dignitate, qui hactenus fuit, augustalis Alexandriae; dein creatur novus ritibus consuetis. Ut omnia peracta sunt, quae decet, tradit Imperator novo augustali suos codicillos. Non tamen ideo laudes et gratiarum actiones accipit a proceribus, ut solet post alios creatos magistratus. Novus enim augustalis, si aliam dignitatem non habeat, fit tantum comes consistorianus, et, quando missae dantur pro isto conventu, aggregat se comitibus consistorianis reliquis; e palatio autem excedentibus omnibus, exit ipse cum praefectis, scriniis fausta ipsi sigillatim non acclamantibus. Quando itaque cum praefectis simul excesserit et pervenerit usque ad regiam [portam] in atrabatica veste, quam gerit, talis, qualis est, inscendit una cum praefecto praetiorum in eius currum, in quo pergit usque ad praetorium; ibi descendit e curru, et simul ingreditur cum praefecto in eius secretum, et ibi vale ipsi dicit, ac sic tandem solus domum abit. In Illyrico idem observatur tenor circa proconsulem. Nam et Illyrici proconsul assidet praefectis.

ΚΕΦ. πς'.

D

Περὶ διαφορᾶς στρατειῶν, καὶ πόθεν αὐταὶ δίδονται, καὶ
 τί ἀρμόζει ἐκάστῳ σκρινίῳ, ὅσα εὔρειν ἠδυνήθημεν.

Ὁ γινόμενος σιλεντιάριος εἰσάγεται διὰ τοῦ πραιποσίτου
 5 πρὸς τὸν δεσπότην, φορῶν ἀτραβατικὸν χλανίδιον, καὶ ἐπιδί-
 δωσιν ὁ δεσπότης τῷ δεσπότη τὸ χρυσεόν βεργῆν. καὶ ὁ
 βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτὸ τῷ γινομένῳ σιλεντιαρίῳ, καὶ τοῦ—Ed.L. 227
 τό ἐστιν ἡ στρατεία αὐτοῦ· λαμβάνει δὲ τὸ καλούμενον νι-
 10 ρεγιάτον, ἧγον Ῥωμαῖοσι νηβενσιατὸν, τουτέστιν καθ' ἡμᾶς
 15 οτύπον γινόμενον ἐν τῷ σκρινίῳ τοῦ βενεφικίου τοῦ λατερκού-
 λην. ἔξωθεν δὲ ποιουσιν προσσυμβόλαια πρὸς ἀλλήλους με-
 τὰ τοῦ πιπράσκοντος ὁ ἀγροῦζων. εἰ δὲ εἰς τόπον ἐστὶ στρα-
 τευμένου γίνεται, χρῆ πραγματικὸν τύπον καταπεμφθῆναι τῷ
 μαγίστρῳ τὸν παρέχοντα τῷ στρατευομένῳ ταύτην τὴν ἄδει-
 15 αν ὥστε ἐξεῖναι αὐτῷ τίροντα βαλεῖν εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ τό-
 πον, καὶ ἐστὶ στρατεύεσθαι. ὁ δὲ βαλόμενος σοῦπερ νοῦμερος
 οὐ λαμβάνει ἐκ τοῦ δημοσίου ἀνάνας, μέχρι οὐ φθῶση εἰς
 βαθμόν. χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι τῷ μέρει τῆς δεσποίνης ἐκ τοῦ B
 κοινοῦ καταλόγου ἀπονεμεμῆμενοι εἰσὶν ὁ σιλεντιάριοι ἐξ ὁ-
 20 πολήμψεως χρηστῆς καὶ βίου μεμαρτυρημένοι σεμνοῦ. καὶ
 7. αὐτῷ cod. 8. ΣΧΟΛ. γρεγιάτον. πυμαντικόν. 16. ΣΧΟΛ.
 ὑπεραρίθμιος.

CAP. 86.

*De diversis militiis seu officiis, modis ea conferendi, ubi unum
 quodque conferatur, et quid unicuique scrinio competat. Quan-
 tum hoc de argumento reperire potuimus.*

Creandus silentarius introducitur a praeposito ad Dominum
 in tunica atrabatica, et ostiarius, tradit Domino virgam auream,
 quam vicissim Dominus ei, quem creat, silentiario tradit. Et haec
 est eius militia seu investitura in officio suo; et accipit sic dictum
 gregiatum, quod Romano seu Latino sermone nibensiatum dicitur,
 hoc est secundum nos typum seu decretum dominicale, vel assi-
 gnationem expeditam in scrinio istius laterculi. Extra autem [pa-
 latium puta] faciunt stipulationes mutuas inter se emens talem ty-
 pum et vendens. Si quis autem in locum sufficitur adhuc militan-
 tis seu officio fungentis et stipendium merentis, debet typus pra-
 gmaticus seu decretum formale magistro insinuari, quo militanti
 facultas datur, tironem in locum suum vicemque suam praestandi,
 et ipse porro militandi atque stipendium ferendi. Praestitus autem
 supernumerus seu supernumerarius non accipit e publico seu aera-
 rio annonas, donec, illo decedente, cuius vicem gerit, ipse in eius

οὓς ἂν ἐπιλέξῃται ἡ δέσποινα, εἰσάγονται παρ' αὐτῆς. αὐτὴ δὲ λαμβάνουσα τὸ βεργίον τὸ χρυσοῦν παρὰ τοῦ ὀστιαρίου, ἐπιδίδωσιν τῷ σιλενταρίῳ, καίτοι ἔχοντι ἤδη τὴν στρατείαν, καὶ προσεδρεύουσιν οἱ δ' οὗτοι εἰς μέρος αὐτῆς. ῥεφερενδάριος δὲ γίνεται ἀπὸ ψιλῶν μανδάτων διδομένων αὐτῷ παρὰ
 Ms. 155. b τοῦ πραιποσίτου. δεῖ δὲ αὐτὸν εἶναι τριβοῦνον νοταρίων. C δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι καὶ ἡ δέσποινα ἔχει ἓνα ῥεφερενδάριον, καὶ αὐτὸς ὁμοίως τοῖς ἄλλοις γίνεται. καὶ ὅτε, τελευτησάσης τῆς θείας τὴν λῆξιν Θεοδώρας, ὁ εὐσεβῆς δεσπότης ἐκέλευσεν τὸν ῥεφερενδάριον αὐτῆς αὐτῷ ὑπηρετεῖν διὰ τὸ σχολάζειν αὐτὸν, ὅλα μὴ οὕσης ἀγούστης. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι δύο μόνου τοῦ δεσπότης ἀγγωνεύονται καὶ ὁ τῆς ἀγούστης. οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες δίχα ἀνναναρίων εἰσὶν, ἀλλ' ὡς τριβοῦνοι νοτάριοι πραιτωριανοὶ πουνκτάριοι τὰς ῥόγας λαμβάνουσιν. βεστήτορες δὲ γίνονται ἀπὸ πετιτωρίου, γραφομένου μὲν παρὰ τοῦ χαρτευλαρίου τῆς κατ' αὐτὸν σχολῆς, ὑπογραφομένου παρὰ τοῦ δεσπότητος. δομέστικοι δὲ καὶ προτίκτορες ὄντας. πάλαι μὲν ἀπὸ προσκυνήσεως μόνης ἦν ἡ στρατεία αὐτῶν· νῦν δὲ προβατωρείαν ποιεῖ ὁ δεσπότης, καὶ προσάγει αὐτὸν ὁ δηκουρίων ἀτραβατικὸν φοροῦντα χλαῖδιν, ἣ ἐν 20

4. ΣΧΟΛ. ἀναφορεύς. 14. ΣΧΟΛ. πνευματισταί. 15. ΣΧΟΛ. αἰτητικῶν. 19. ΣΧΟΛ. δοκιμασίαν ἥτοι καλούμενον ἔδιτον.

gradum perveniat atque succedat. Parti, hoc est aulicae familiae, Augustae attributi sunt de toto silentiariorum corpore quatuor silentiariorum, quibus proba adest opinio vitaeque honeste actae publicum testimonium. Quem in gradum quos adsciverit Augusta, illi ad eam introducuntur. Tum illa traditam ab ostiario virgam auream sumens porrigit silentiario, quamvis iam habenti eam dignitatem, utpote ab Imperatore collatam nacto. Sic consistit illi quatuor in Augustae parte seu comitatu. Referendarius seu anaphoreus, relator, fit a nudis mandatis seu significatione, quae ipsi perhibetur a praeposito. Debet autem talis creandus esse tribunus notariorum. Habet quoque Dominam unum referendarium, qui eodem modo, atque ceteri, creatur. Exemplo patet. Defuncta enim Diva Theodora, iubebat pius Dominus [Iustinianus], ut eius referendarius, ob herae excessum munere vacans, sibi serviret. De omnibus autem referendariis soli tres accipiunt annonas, nempe duo de parte Augusti, et unus de parte Augustae; ceteri omnes referendarii, quales, carent annonis; quas autem accipiunt, eas accipiunt ut tribuni notariorum praetoriani punctarii. Vestitores sunt tales per petitionum, quod scripsit chartularius illius scholae, ad quam petena quisque pertinet, et quod Imperator subscripsit. Domestici autem et protectores fiunt sic. Olim nempe mos erat, ut per solam adorationem investirentur; nunc autem expedit Imperator probatoriam,

κοινηστωρίῳ μετὰ τὸ πάνταπραχθῆναι, ἣ ἀνιόντος αὐτοῦ εἰς τὸ ἵππικὸν ἴστανται ἔμπρὸς τοῦ δέλφακος, καὶ λέγει ἐπὶ μὲν τῶν προτικτόρων „ἀδοράτορ προτέκτορ” ἐπὶ δὲ τῶν δομεστικῶν „ἀδοράτορ προτέκτορ δομεστικούς.” καὶ λαμ- Ed.L. 228
 ββάνει τὴν προβατωρίαν παρὰ τοῦ δεσπότου, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἐξέρχεται. πάντων δὲ τῶν ἀγοραζόντων τόπους καὶ συμβόλαια ἐξωθεν παρὰ τῶν πιπρασκόντων γίνεται πρὸς τούτοις καὶ σύμβολα γίνεται. νῦν δὲ καὶ ἐν φερύλαις πολλάκις ὁ εὐσεβῆς δεσπότης ἡμῶν ποιεῖ. οἱ δὲ κاندιδάτοι γίνονται οὕτως. ἀνιόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἵππικόν, ἣ προϊόντος εἰς οἰονδήποτε πρόκενον, χρῆ τὸν μάλισταρον προεντρειπῆσαι τὸν κόμητα τῆς ἑκτῆς ἢ ἑβδόμης σχολῆς καὶ τοὺς πριμικηρίους τῶν κاندιδάτων καὶ μανιάειν. καὶ αὐτὸν τὸν β
 μέλλοντα γίνεσθαι κاندιδάτον, φοροῦντα φούσεον πεκτοράριον καὶ λευκὸν χλανίδιον, ἀνιόντος τοῦ βασιλέως εἰς τὸ ἵππικόν, δεῖ στήναι ἔμπρὸς τῆς θύρας τῆς μετὰ τὰ πουλκικά ποτε· νῦν δὲ εἰληματικῆς γενομένης σκάλης παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότου Ἰουστινιανοῦ, τὸν μέλλοντα προάγεσθαι ἔνθα Ma. 156. α
 ἴστανται οἱ βάμβραροι καὶ προσκυνοῦσιν. καὶ ἅμα εἰσέλθῃ ὁ

3. ΣΧΟΛ. προσευκτός υπερασπιστής.

νητός υπερασπιστής οικειαχός.

4. ΣΧΟΛ. προσκυ-

νητός σιγητόν.

et decurio producit honorandum in tunica atrabatica, sive in consistorio post negotia omnia expedita; sive etiam Imperator in circum ascendens subsistit paulum coram delphace, et inquit ad protectorem quidem: *Adorator protector*; ad domesticum autem: *Adorator protector domesticus*. Quibus cum verbis tradit ipsi probatoriam [seu codicillos eum approbantes velut idoneum muneri], et honoratus osculatur pedes Domini, atque abit. Fit quoque interdum hoc aevo nostro, ut Imperator tales in feriis creet [seu talibus diebus, quibus senatus in consistorium non convenit, nihilque rerum gravium peragitur]. Omnium autem foris eminentium a vendentibus loca [inter militantes et stipendiarios] et contractus, illis symbola quoque, hoc est dignitatibus suis debita insignia, dantur. Candidati fiunt sic. Ascendente Imperatore in circum, aut procedente in qualicumque tandem processione [id est, secedente e palatio in villam qualemcunque regiam], debet magister in paratis habere comitem sextae scholae septimaevae et primicerios candidatorum, et torquem, et ipsum illum creandum candidatum, indutum russo pectorario et candida tunica. In hoc apparatus stabat olim quidem talis, si Imperator in circum ascenderet, coram foribus, quae aliquando pone pulsata erant. Nunc autem, ex quo ibi loci gradus cochleares struxit pius noster Imp. Iustinianus, stat candidatus creandus ibi loci, ubi stare et collocari Dominumque adorare solent

βασιλεύς, ὁ κόμης τῆς σχολῆς, ἐὰν παρῆ, εἰ δὲ μὴ πάρεστιν, ὁ πριμικήριος, ἐπιδίδωσιν τῷ μαγίστρῳ τὸ μανιάκιν· καὶ ὁ μάγιστρος, ἑστῶς ἐκ τῶν δεξιῶν τοῦ βασιλέως, κρατεῖ ταῖς ἄνω χερσίν, καὶ προσφέρει τῷ βασιλεῖ, καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τῷ κανδιδάτῳ, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἄνίσταται. δεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὁ λαμβάνων τὸ μανιάκιν τοῦ κανδιδάτου πάντως καὶ πραιοσεντάλιος γίνεται. ἐὰν δὲ ἐναρξίθμῳς ἔστιν εἰς τοὺς μ', προτάττεται καὶ τῶν σουπερνονμέρων πάντων σχολαρίων, καὶ ἐνάωννος τάττεται. καὶ ὅταν μέλλοι πληροῦν ὁ πριμικήριος τῶν κανδιδάτων πρὸ μιᾶς ἢ δευτέρας ἡμέρας τῶν καλάνδων Μαΐων, εἰσφέρει αὐτοὺς ὁ μάγιστρος λευχημονοῦντας παρὰ τῷ δεσπότη, καὶ προσκυνοῦσιν οἱ πληρώσαντες καὶ ὁ μέλλοντες ἐπιβαίνειν τῷ πριμικήρατῳ. καὶ οἱ ἄλλοι εὐχαριστοῦσιν. προσφέρεται δὲ κανδιδάτος καὶ ἐν τῷ ἄρματι, ἐνθα ἴστανται οἱ κανδιδάτοι, καὶ ἴσθον μόνον ἐν τῷ ἐνταῦθα παλατίῳ, καὶ ἐν τοῖς προκένοσις, καὶ ἐνθα ἄν ἔστιν ὁ βασιλεὺς. πάντως δὲ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον δεῖ προσενεχθῆναι τὸν κανδιδάτον, ἐνθα οἱ κανδιδάτοι καὶ ἔξκουβέουσιν καὶ ἴστανται. καὶ ταῦτα μὲν ἡ συνήθεια. ὁ μέντοι εὐσεβῆς ἡμῶν δεσπότης πολλακίς καὶ ἐν φερύαις καίῳ

20. ΣΧΟΛ. αἰσίσις.

in triumpho producti barbari. Quam primum ergo Imperator [in cathisma] ingreditur, tradit comes scholae, si adfuerit, aut, eo absente, primicerius, magistro torquem, et magister eum tenens ambabus manibus offert Imperatori, cuius ad dextram adstat: Imperator tandem candidato torquem tradit; qui procidit humi, osculatur Augusti pedes et resurgit. Quisquis autem torquem candidat acciperit, is eo ipso quoque fit praesentalis. In censu quadraginta candidatorum si sit, praehabetur scholarium supernumerariis omnibus, et scribitur atque refertur inter eos, qui annonas accipiunt. Pridie biduove ante Calendas Maias, quum in eo est primicerius scholarum, ut absolvat [primiceriatum nempe suum, eoque munere decedat], introducit eos [nempe candidatos omnes] magister ad Imperatorem, candidis vestibus indutos, eumque adorant tam defuncti [primiceriatu], quam successuri in primiceriatum; reliqui voce tantum gratum animum atque benevolum testantur. Producitur sed praesentatur Domino, et ab eo promovetur candidatus etiam in armate, loco scilicet, ubi stare solent candidati, et non tantum in hoc [magno, quo haec scribuntur,] palatio, sed etiam in processionibus, et in universum locis omnibus, in quibus Imperator agit, talibus tamen absque exceptione, in quibus etiam candidati excubare et stare solent. Quem hactenus persecuti sumus modum ritumque variis officiis investiendi, eum flagitat quidem et importat vctus consuetudo. Saepe tamen etiam in feriis et absque silentio

ἔσω καθήμενος ἐκέλευσεν γενέσθαι πάσας ταύτας τὰς στρα-
τίας καὶ δίχα σιλεντίου.

ΚΕΦ. πζ.

Ed.L. 229

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, ἐὰν ὁ ἀναγορευθεὶς ἐν τοῖς ἄνω μέ-
5 ρεσιν βασιλεὺς ἀποστείλῃ πρέσβεις καὶ λαυρεάτα, μηδέπω δε-
χθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα βασιλέως εἰς τὴν βασιλείαν, καὶ πῶς
βεβαιοὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τοὺς πρέσβεις ἀπολύει.

Χρῆ, πρεσβευτῶν ἐρχομένων, προμαθεῖν τὸν μάλιστα Β
καὶ ἐτοιμάσαι τὰ μητάτα αὐτῶν, καὶ πέμψαι καὶ εἰς ἀπάν-
10 τισιν αὐτῶν, καὶ εἰσαγαγεῖν ἕκαστον εἰς τὸ ἴδιον μητάτον,
προευτρεπίζονται δὲ καὶ στρώματα καὶ ἀναλώματα αὐτοῖς. Ms. 156. b
καὶ καταλύουσιν ἐν τοῖς μητάτοις αὐτῶν, καὶ μετὰ μίαν ἢ δύο
ἡμέρας ὀρῶσι τὸν μάλιστα. ὁ δὲ δεχόμενος παρασκευάζει
ἕκαστον αὐτῶν καθίσει πρὸς τὰ ἀξιώματα αὐτῶν, καὶ δια-
15 λέγεται αὐτοῖς, ὅσα χρῆ, καὶ ἀπολύει αὐτούς. αἰτοῦσιν δὲ
αὐτὸν ἐφ' ᾧ μνησθῆναι τῷ βασιλεῖ, καὶ ὑπισχνεῖται ὁ μά-
γιστρος τοῦτο ποιεῖν καὶ μνηύειν αὐτούς. καὶ ὅτε κελεύσω-
σιν προελθεῖν, ἀπὸ ὧν δίδεται μανδάτα σιλέντιον, καὶ τοὺς

confert pius noster Imperator has omnes militias seu functiones In-
tra sedens, in cubiculo nempe et procul proceribus.

CAP. 87.

*Observanda, quando renuntiatus in partibus superioribus seu
occidentalibus Imperator huc mittat legatos suos laureatasque
suas imagines, nondum ab Imperatore, qui hic, Constanti-
nopolis, agit, ad imperialem dignitatem admissus; et quo-
modo Imperator ei dignitatem et auctoritatem imperialem ad-
struat atque confirmet, et eius legatos absolvat seu
remittat.*

Quando legati [illinc ex Italia vel occidente] veniunt, debet
magister eius rei certior fieri, cognitoque praeparare ipsorum metata
seu diversoria, ipsis immittere aliquem, qui appellentibus occurrat
et introducat unumquemque in suum sibi destinatum metatum, stra-
gulis ceteraque suppellectile necessaria instructum, et praeterea de
victu prospicere, et impensas in eos facere. Postquam ergo in me-
tatis suis illi consederint, adeunt altero inde tertiove die magi-
strum; qui recipiens eos sessionem cuique ex dignitatis, quam quis-
que tenet, gradu debitam assignat, locutusque cum ipsis ea, quae
praesens rerum ratio flagitat, rursus dimittit. Interea legati rogant
sum, velit de suo adventu eiusque causa ad Imperatorem referre.

Ἐπρέσβεις τοὺς ἀπὸ Ἰταλίας δέχεται· καὶ ἐὰν ἑπαρχὸς ἢ ἑπαρχοὶ εἶεν οἱ πρέσβεις, ὁ πρῶξιμος τῶν ἀδμηρσιόνων ἀπέρχεται πρὸς αὐτούς, καὶ μεταστέλλεται αὐτούς. ἐὰν δὲ μάγιστρος εἴη, ὁ βοηθὸς τοῦ μαγίστρου ἀπέρχεται, καὶ φέρει αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιν. ἐὰν δὲ κόμης λαργιτιόνων, ἢ ἄλλη⁵ ἔχων Ἰλλουστρίαν ἀρχήν, ἀδμισσιονάλιος ἀπέρχεται καὶ φέρει αὐτόν. οὔτε δὲ σιλεντιάριος ἀπαντᾷ τῷ ἐπάρχῳ τῶν πραιτωρίων ἢ τῷ τῆς πόλεως, οὔτε ἄλλο τίποτε τῶν εἰσθύτων ἐπὶ ταῖς ἐνταῦθα ἀρχαῖς γίνεται, ἀλλ' εἰσέρχονται

Ἄ πάντες οἱ πρεσβευταὶ εἰς τὴν σχολὴν τοῦ μαγίστρου, καὶ ἐκεῖ¹⁰ περιμένουσιν. καὶ ὅτε καιρὸς, ἀπέρχεται ἀδμισσιονάλιος καὶ ἀναφέρει αὐτούς, καὶ εἰσερχόμενοι προσαγορεύουσιν τοὺς κανδιδίτους κατὰ μίμησιν τῶν ἄλλων ἀρχόντων, καὶ δέχονται ἀπὸ τοῦ πραιποσίτου ὑσπαζόμενοι αὐτὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει, καὶ εἰσέρχονται καὶ ἀλλάσσουν τὰ ἀτραβητικά. ἀρμάτοι δὲ ἐπὶ¹⁵ τοῦ βασιλέως οὐκ εἰσέρχονται διὰ τὸ μὴ εἶναι βαρβάρους τοὺς πρεσβευτάς. καὶ ἐπὶ καθίσῃ ὁ βασιλεὺς μεθ' δεχθῶσιν οἱ ἀρχοντες, ὁ κόμης τῶν ἀδμισσιόνων λέγει „λεβᾶ,” κητιάτινος μὴ γινομένης ὡς ἐπὶ ἄλλων πρεσβεύων, καὶ εἰσέρ-

Ed. L. 230

2. ΣΧΟΛ. πλησίον. 3. ΣΧΟΛ. ἀπολύει. 5. ΣΧΟΛ. δαφιλίων. 6. ΣΧΟΛ. λαμπρότητα. 18. ΣΧΟΛ. ἄρον. 19. πρεσβέων aut πρεσβευτῶν legend. videtur R.

Quod ille pollicetur et praestat. Domino itaque volente iubente, ut coram illi ad se veniant, dantur silentio mandata pridie vespere, antequam id fiat, altero die legatum legatosve ex Italia exceptum a Domino iri. Qui si praefectus [urbis aut praetorii] fuerit, aut si plures iidemque praefecti fuerint, arcessit eos proximus admissio-num. Si autem, qui legatus fuerit, dignitate tantum magister sit, abit ad eum adiutor magistri CPTani, et deducit eum in palatium. Si vero tandem comes largitionum fuerit legatus, aliave ornatus illustri dignitate, arcessit eum admissionalis. Neque silentiarius occurrit praefecto praetiorum [tali occidentali] aut praefecto urbis [Romae] neque aliud quid eorum contingit, quae circa nostrates proceres eorumque receptiones fieri solent; sed legati, quotquot tandem fuerint, conveniunt in scholam magistri, ubi tempus oportunum praestolantur; quo adveniente, venit admissionalis, et sursum eos in superiora palatii adducit. Ingressi ergo in atrium salutant stantes ibi candidatos, quod et alii nostrates proceres faciunt; et excipiuntur a praeposito, quem osculo et manus prensatione unus post alterum in suo quisque dignitatis ordine cohonestant. Introducti induunt atrabatica. Non autem adstant Imperatori ea in receptione armati scutis et hastis milites, quemadmodum in aliorum legatorum receptionibus solent; quia hi legati barbari non sunt. Ut consedit Imperator post exceptos ab ipso congregatosque coram ipso aulae suae proceres, abit comes admissionum et clamat: *Leva*,

χονται καὶ φιλοῦσιν τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ λέγουσιν τὴν πρεσβείαν, καὶ ἐξέρχονται. ἔστιν δὲ ὅτε δοκεῖ τῷ βασιλεῖ καὶ παρασκευάζει καὶ λιβελλησίους παραστῆναι καὶ ἐκλαβεῖν τὴν πρεσβείαν, καὶ διαλαλεῖ ἃ βούλεται. 5δὲν δὲ βεβαιώσει τὴν βασιλείαν, καὶ ὁ ἑπαρχὸς τῶν πρακτωρίων καὶ ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως, λοιπὸν οὕτως δέχονται ὡς ἐνταῦθα ὄντες ἑπαρχοί, καὶ τὸ περσικὴν αὐτοῖς ἀπαντᾷ, καὶ ὁ Β μάγιστρος μετὰ τὸν μάγιστρον τὸν ἐνταῦθα παρατεθεὶς, καὶ ἀπλῶς ἢ τᾶξις ἐπὶ τῶν ἀξιωματίων φυλάττεται. δεῖ δὲ εἰδέναι, Ms. 157. a 10 ὅτι ἐπὶ τοῦ τῆς Θείας λήξεως Λέοντος ἐπέμφθη Ἑλιοκράτης παρὰ Ῥωμαίων, τὰ λαυρεάτα Ἀνθεμίου τοῦ βασιλέως ἔχων καὶ γράμματα αὐτοῦ, καὶ ἐδέχθησαν οἱ πρέσβεις ἐν τῷ κοινοσιτωρίῳ, Ἑλιοκράτης καὶ ἡ εἰκὼν Ἀνθεμίου εἰσενέχθη, καὶ ἐδέξατο αὐτὴν οἱ σιλεντιάριοι, καὶ Διαφερέντιος, ἑπαρχὸς C 15 ὁν Κωνσταντινουπόλεως, εἶπεν ἐγκώμια εἰς ἀμφοτέρους τοὺς βασιλεῖς καὶ Διοσκόριος, ἀπὸ ἐπάρχων πόλεως, καὶ διελάλησεν ὁ βασιλεὺς, ὥστε πεμφθῆναι τὰ λαυρεάτα εἰς πᾶσαν τὴν πολιτείαν, καὶ τὰς εἰκόνας κοινῇ ἀνατίθεσθαι ἀμφοτέροις τοῖς βασιλεῦσιν. ἔστιν δὲ ἡ διαλαλία οὕτως. „αὐτοκράτωρ 20 Καῖσαρ εὐτυχῆς Λέων νικητῆς ἀεισέβαστος εἶπεν· τοῦ προ-

i. e. surge. Non enim hi legati nominatim et cum cerimoniis citantur, ut alii exteri citari solent. Ingressi ergo pedes osculantur Imperatoris, in medioque triclinio stantes enuntiant commissam sibi legationem, et protinus excedunt. Si visum fuerit Imperatori, iubet etiam libellenses adstare, legationis argumentum excepturos, et dixerit atque mandat, quae voluerit. Postquam vero Romano imperatoriam dignitatem confirmaverit noster Imperator, [quod in alia posteriore sit exceptione, de qua proxime sequens caput exponit], tunc demum recipitur et respectatur deinceps ille legatus, sive praetiorum, sive urbis fuerit praefectus, non aliter ac si nostras esset et eadem munera hic loci gereret; persicium vel marsupium tali tunc obviam fertur; magister talis Romanus, si legatus is fuerit, immediate post magistrum nostratem procedit; verbo, servatur ordo dignitatum et quem quisque Romae habet honoris gradum et prae alio passum, eundem hic quoque habet, sed secundum a nostratibus. Iuvat exemplo rem illustrare. Sub Leone Magno, divinae sortis Imp., legabatur a Romanis Heliocrates, habens secum laureas imagines Anthemii Imperatoris eiusdemque litteras. Recipiebatur totus legationis comitatus in consistorio, Heliocrates et imago Anthemii ad Dominum introducebantur, silentiarii recipiebant penes se imaginem, Diaferentius, qui tum praefectus urbis CPTanae erat, pronuntiabat panegyricum in laudes utriusque Imperatoris, uti et Dioscorius, expraefectus urbis. Mandabat deinceps Imperator, laureatas per totum differri imperium, amborumque Imperatorum coniun-

στάτου ἄρχοντος Ἀνθεμίου τὸν χαρακτηῖρα ἐπὶ πολὺ ἐκδε-
ξάμενοι νῦν ἀποδοθέντα, μεγάλην ἡμῖν εὐφροσύνην ἐνεποίη-
σεν. διὰ τοῦτο θεία νεύσει τὸν αὐτὸν χαρακτηῖρα τιμίως πρὸς
χαρμονὴν πάντων τῶν λαῶν ταῖς ἡμετέραις εἰκόσιν κοινω-
Dνεῖν προστάσσομεν, ὡς ἂν πᾶσαι αἱ πόλεις ἐν εὐφροσύνῃ⁵
διαγνώσονται κοινωνούσας ἑκατέρων μερῶν τὰς ἐξουσίας, τῇ
τε αὐτοῦ ἡμερότῃ ἡμᾶς συνηνώσθαι." χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι
καὶ Λίβερ, ὁ πατρίκιος καὶ ἑπαρχος Γαλλιῶν, ἐπέμφθη ἐν-
ταῦθα παρὰ Θευδᾶ τοῦ ἡγήρος Γότθων καὶ τῆς συγκλήτου
Ῥωμαίων, καὶ δεξάμενος αὐτὸν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς ἡμῶν¹⁰
Ἰουστινιανὸς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ὡς ἑπαρχὸν πραιτωρίου καὶ
προϊέναι καὶ ἀναχωρεῖν, καὶ πάντα οὕτως ἐπὶ αὐτοῦ ἐπράτ-
τετο, ὡς ἐπὶ τῶν ἐπάρχων ἀνατολῆς.

Ed.L. 231

ΚΕΦ. πη'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττεσθαι, διε μέλλει δέχεσθαι τοὺς αὐτοὺς ¹⁵
πρέσβεις, καὶ βεβαίῳ τὴν βασιλείαν καὶ ἀπολύειν αὐτοὺς.

Πρὸ μῦθς δίδοται μανδάτα σιλέντιον, καὶ τοὺς ἀπὸ Ἰτα-
λίας πρέσβεις δέχεται. καὶ μετὰ τὸ καθίσει αὐτὸν ἐν τῷ

16. βεβαίουν coni. R.

ctas imagines simul proponi. Habebat autem dialalia vel manda-
tum ore sacro prolatum sic. Ex actis: *Imperator Caesar felix
Leo victor semper Augustus dixit: Clementissimi principis Anthemii
imago diu a nobis exspectata, nunc tandem exhibita, magnum
nobis gaudium tulit. Quapropter divina annuntiatione [seu sacro
edicto] praecipimus et sancimus, ut illa imago eosdem honores
participet, quos nostra, quo populi omnes gaudeant, omnesque ur-
bes laetae intelligant, ambarum partium, orientis et occidentis,
potestates communionem rerum iunctas, nos autem eius [Anthemii]
Mansuetudini coadunatos esse. Etiam Liber, patricius et praefe-
ctus Galliarum, mittebatur aliquando hanc in urbem a Thenda, re-
ge Gothorum, et a senatu Romano; quem pius Imperator Iustinia-
nus coram admissum iubebat tam in accessu, quam in habitu, locum
praefecti praetoriorum obtinere, et in omnibus omnino rebus tra-
ctari atque excipi modis iisdem, quibus praefecti Orientis so-
lent excipi.*

CAP. 88.

*Observanda, quando Imperator eosdem excipere vult legatos,
eo fine ut occidentali Imperatori dignitatem imperialem con-
firmet, et legatos dimittat.*

Pridie antequam legati ex Italia venientes [pro secunda vice]
ad Dominum admittantur, circumcursitant mandatores, significantes
cras fore illis recipiendis silentium. Postquam igitur in consistorio

κοιμιστωρίῳ καὶ εἰσελθεῖν κατὰ τὸ ἔθος πάντα γίνεται αὐ-
 τοῖς ἴδιον βῆλον, καὶ εἰσέρχονται, καὶ αἰτοῦσιν πάλιν περὶ β
 πῶν αὐτῶν, καὶ βεβαιοῖ ὁ βασιλεὺς ἢ ἐγγράφως ἢ ἀγράφως,
 ὑπισχνούμενος ἐπιστολὰς πέμπειν περὶ τούτου πρὸς αὐτόν.
 5 καὶ λοιπὸν, ὡς εἴρηται, ἐν τοῖς σιλεντίοις προέρχονται ὡς Ms. 157. b
 ἄρχοντες τοῦ βασιλέως, καὶ ἐὰν ὣσιν ἑπαρχοὶ ἢ ἑπαρχος,
 προσκυνοῦνται παρὰ τῶν δομestικῶν καὶ προτηκτόρων, καὶ τὸ
 Περσικήν αὐτοῖς ἀπαντᾷ, καὶ πάντα κατὰ τὸ εἰωθὸς γίνεται.
 ἐπὶ δὲ θέλη ἀπολύσαι αὐτούς, δεῖ τὸν μάλιστα ποιῆσαι C
 ἰογνώσιν κατὰ γνώμην τοῦ βασιλέως, τί ἕκαστος ὀφείλη λαβεῖν,
 καὶ πάντων τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τί ἕκαστος λαμβάνει, καὶ
 δοῦναι τῆ κόμητι τῶν λαργιτιῶνων. καὶ ἐπὶ κακέινος εὐ-
 τρεπισθῆ, δίδωσι σιλέντιον ὁ βασιλεὺς. καὶ τῆ ἐξῆς πάντα
 γίνεται ὡς ἐν σιλεντίῳ, καὶ ἔρχονται οἱ πρόεβεις, οὐκέτι
 15 πάντες ὁμοῦ, ἀλλ' εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν μετὰ τῶν Κων-
 σταντινουπόλεως ἀρχόντων ἀναμειγμένοι, καὶ κελεύοντος τοῦ
 βασιλέως, εἰσάγει ὁ δικουρίων τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν κατὰ
 τάγμα τάγμα, καὶ μηνύει ὁ δικουρίων „κόμητες φυλῶν, δι-
 δασκαλικοὶ, λευκοφόροι, δρομεῖς, δεκανοὶ” καὶ ἀπλῶς πάντας D

considerit Imperator, et ingressi, qui solent, fuerint omnes, sit
 ipsis, legatis, velum proprium, id est seorsim soli post nostrates
 proceres introvocantur et introducuntur, et iterant supplicationem
 suam prima proditam exceptione; quam Imperator confirmat indul-
 gens, aut scriptis litteris, quae protinus exhibentur et adduntur ab-
 euntibus, aut absque scripto sola sua promissione, se litteras de re
 quaesita ad ipsum legationis auctorem missurum esse. Ab eo tem-
 porē conveniunt, ut dictum est, in silentia velut Imperatoris nostri
 proceres; et quisquis eorum praefectus fuerit, ille a domesticis et
 protectoribus adoratur, et persicium seu marsupium occurrit seu ob-
 viam fertur ipsi; et fiunt reliqua omnia modo consueto. Quando
 autem Imperator illis vult audientiam valedictoriam dare, debet ma-
 gister antea notitiam seu indiculum ex Imperatoris iudicio atque di-
 rectione facere, quo perscriptum sit, quid legatorum quisque, quid
 hominum vel famulorum eos comitantium unusquisque in munus
 et velut viaticum accipere debeat. Hanc schedulam dat comiti largi-
 tionum. Qui si et ipse paratus sit, ad promenda nempe et tradenda
 omnia sibi praescripta, habens omnia in promptu, tunc tandem edit
 Imperator silentium, seu iubet illud per mandatores iudici. Altero
 itaque die fiunt omnia ut in silentio, veniuntque legati, non iam
 ut antea, seorsim, simul omnes in uno corpore, sed separati, suo
 quisque in loco, inter illos magistratus, ad quos, velut collega,
 pertinet, adeoque Constantinopolitanis proceribus immixti. Iussu
 tum Imperatoris introducit decurio legatorum homines seu comita-
 tum, unum ordinem post alterum, sic eos clara voce excitans: [Ad-
 estote vos] comites tribuum; vos didascalici [seu magistriani]; vos

τοὺς μετ' αὐτῶν ἐλθόντας, καὶ δίδωσιν ἕκαστον τὴν ῥόγαν ὃ βασιλεὺς. καὶ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς ἀνθρώπους αὐτῶν τότε καὶ αὐτοὶ τοὺς πρεσβευταῖς δίδωσιν ὅσα ἐπέλευσεν εὐτρεπισθῆναι εἰς λόγον αὐτῶν, καὶ δέχονται αὐτὸν οἱ σιλεντιάριοι, καὶ ἐγείρεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐὰν μὴ ᾧσιν πατρίκιοι,⁵ προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ συντάττονται, εἰ μὲν ἐν τῷ μικρῷ κάθεται κοιμιστωρίῳ, ἐμπρὸς τῶν πορφυρῶν βάθρων ἐν τῷ

Ed.L. 232 θερικῷ κοιμιστωρίῳ· εἰ δὲ ἐν τῷ μεγάλῳ κοιμιστωρίῳ κάθεται, ἄνω πρὸ τῆς θύρας τῶν δευτέρων, καὶ κατέρχονται, καὶ μίσας ποιοῦσι. τὰ δὲ γράμματα τοῦ βασιλέως λαμβάνοι ὁ μάγιστρος, καὶ ἔρχονται καὶ συντάττονται αὐτῷ, καὶ δίδωσιν αὐτά.

ΚΕΦ. πθ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, πρεσβυτοῦ μεγάλου ἐρχομένου Περσῶν.

Λεῖ, μνηνομένον μεγάλου πρεσβευτοῦ, τὸν μάγιστρον¹⁵ πέμψαι εἰς τὰ μεθόρια ἕνα ἄρχοντα Ἰλλούστριον ἢ σιλεντιάριοι¹ ἢ τριβοῦνον ἢ καὶ ἕνα τῶν ἐπισήμων, ἢ μαγιστριανῶν, ἢ ὃν ἂν συνίδῃ πρὸς τιμὴν τοῦ ἐρχομένου προσώπου πέμψῃ,

Ms. 158. a ἕνα δέξεται καὶ διασώσει αὐτόν. ὁ δὲ πεμπόμενος εἰσέρχε-

leucophori [seu *candidati*]; vos *cursores*; vos *decani*; et in univ-
ersum omnes, qui cum legatis advenerunt, excitat; quibus Imper-
ator singulis rogam aut stipem largitur. Illis digressis, tandem
ipsis quoque legatis donat ea, quae ipsis praeparari iussit. Quo
facto silentiarii se iam componunt ad expectandum Imperatoris ab-
itum, et Imperator de throno exsurgit, et legati, si patricii non
sint, adorant ipsum, valeque ipsi dicunt; quod fit, si praesederit
et audientiam dederit Imperator in parvo aetivio consistorio apud
gradus porphyreticos; quod si autem cerimonia contigerit in magno
consistorio, fit valedictio apud fores deuterorum, et abeunt, missae-
que fiunt. Litteras autem Imperatoris ad alterum occidentalem ad
se sumit magister, venientibusque ad se legatis et sibi domi suae
valedicentibus eas tradit.

CAP. 89.

Observanda sub adventum magni Persarum legati, eoque in urbe praesente.

Postquam de adventu magni legati ad aulam renuntiatum est, oportet a magistro magistratum aliquem, illustrem [seu protospa-
tharium] aut silentiarium aut tribunum aut etiam unum aliquem
de ordine episcoporum aut insignium aut magistriariorum, aut quem-

ται εἰς τὸ Νησίβιος, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ ἂν ἔχει γράμματα τοῦ βασιλέως, ἀποδίδωσιν· (εἰ δὲ μὴ, τοῦ μαγίστρου) προτρέποντα αὐτόν. ἴσως δὲ οὐδὲ ὁ μάγιστρος γράφει, ἀλλ' ἐκ μανδάτων μόνον ἢ προτροπῇ γίνεται, ἐφ' ᾗ ζυτὸν ἐλθεῖν μετὰ εὐθυμίας καὶ θεραπείας· καὶ ἐξέρχεται σὺν αὐτῷ. δεῖ δὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Δάρας ἀπαντῆσαι αὐτῷ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐν τοῖς μεθορίοις καὶ δεξασθαι τὸν πρεσβευτὴν καὶ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ. καὶ εἰ μὲν ἐστὶν τι ὀφείλον λαληθῆναι ἐν τοῖς μεθορίοις, λαλεῖται, 15 τοῦ ἄρχοντος τοῦ Νησίβιος μέχρι τῶν μεθωρίων μετὰ πλήθους Περσῶν συνερχομένου αὐτοῦ. εἰ δὲ μὴ λαλεῖται τίποτε, καὶ οὕτως δεῖ πάντως συνελθεῖν αὐτὸν μετὰ πλήθους, καὶ τῶν Ῥωμαίων αὐτὸν παραλαμβάνοντων καὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ, δεῖ τοὺς λοιποὺς ἀπομείναι τῶν Περσῶν ἐν τοῖς 20 Περσικοῖς τόποις, καὶ αὐτὸν μόνον μετὰ τῶν συνόντων εἰσελθεῖν εἰς τὸ Δάρας καὶ θεραπευθῆναι. προσήκει δὲ τοὺς ἄρχοντας τοῦ Δάρας πολλὴν ἀγρυπνίαν καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι, ὥστε μὴ προφάσει τοῦ πρεσβευτοῦ πλήθους Περσῶν συνεισελθεῖν, κατὰ μέρος ἐπακολουθῆσαι, καὶ δόλω κρατῆσαι 20 τὴν πόλιν. ἀλλὰ τούτου τοῦ μέρους πολλὴν πρόνοιαν οἱ ἄρ-

cunque ille voluerit et delegerit, in honorem viri advenientis in confinia mitti, qui eum ibi excipiat, in protectionem suam recipiat et ad Urbem augustam sospitem perducatur. Hic itaque in eum finem missus proficiscitur Nisibinam, ubi legatum invisit et salutatur, litterasque Imperatoris ad eum, si quas sibi additas habet, ipsi tradit; aut, si non Imperatoris, magistri saltim; quibus accessit. Interdum ne ipse quidem magister litteras legato mittit, sed nudis mandatis et significationibus oralibus invitatur, ut cum fiducia, hilaritate et per otium in Urbem veniat. Missus itaque noster eum legatum Persico Nisibina egressus iter et deductionem eius instituit. Legato illi occurrere in confiniis debent praefecti Darae cum militibus suis praesidiariis, ipsumque famulitiumque eius excipere. Et, si quid opus est in confiniis moneri atque condici ab una alterave parte, id transigitur, praefecto Nisibinae cum numero Persarum ad confinia usque legatum comitante. Si vero nihil tale monendum suppetat, oportet nihilominus tamen praefectum Nisibinae cum cohorte suorum eum comitari, Romanisque legatum et eius comites excipientibus, retro in locis ditionis Persicae cum globo suo manere, solumque legatum cum comitatu suo in urbem Daras ingredi et a nostris ibi dignum cultum accipere. Darae praefecti inter haec vigili cura circumspiciant caveantque, ne sub praetextu legati multitudo Persarum simul in urbem intret, aut per partes subsequatur, et sic urbe potiantur. Hunc itaque locum diligenter solliciteque meminerint praefecti, observentque Persas attento oculo, sed dissi-

χοντες ὄφελον ποιῆσθαι, καὶ ἐκ τοῦ ἄσυμφαντοῦς ἐργηγορέ-
 ναι, καὶ φυλάττειν τὸ σχῆμα τοῦτο. οἱ δουκινοὶ δὲ κατὰ
 τὸ εἰωθὸς τὸ δαπάνημα τῆς ὁδοῦ μέχρι τῶν ἐκταῦθα ἡμε-
 ρῶν ῥγ' ἐπιδιδόασιν. τοσαῦται γὰρ ἔξ ἀρχῆς ὀρίσθησαν ἀρ-
 κεῖν τῷ πρεσβευτῇ ἀνίοντι, καὶ τοσαῦται ἀπιόντι. ἔστιν δ' ἔς
 ὅτε βραδύνη ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ κελύει ὁ βασιλεὺς, καὶ προσ-
 Ed.L. 233 θήκη αὐτῷ γίνεται. ἡ δὲ γνώσις τῶν ἐπιδομένων αὐτῷ
 σώζεται ἐν τῷ σκρινίῳ τῶν βαρβάρων. καὶ βέρεδα δὲ κατὰ
 τὰ πάντα ἐπὶ Κωνσταντίνου ἐπάρχου πραιτωρίων γενομένου
 ἀπενεμήθη αὐτῷ πέντε, καὶ ζῶα λ'. ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐάντιο
 θέλῃ θεραπεῦσαι αὐτὸν, πολὺ πλεον αὐτῷ ἐπιδοθῆναι κε-
 λει. εἰ δὲ θέλει καὶ τιμῆσαι αὐτὸν, χρῆ πέμψαι καὶ δέ-
 Ms. 158. b ξασθαι αὐτὸν διὰ τινος τῶν εὐπολήμπτων ἐπὶ Γαλατίαν
 καὶ Καππαδοκίαν καὶ Θρέψαι. ὁμοίως δὲ πέμψαι καὶ εἰς
 Νίκαιαν καὶ Θρέψαι καὶ θεραπεῦσαι. δεῖ δὲ καὶ ὄν μαγι-15
 στον, ἐρχομένου αὐτοῦ περὶ Ἀντιόχειαν, πέμψαι μαγι-
 B στριανὸν ὀφειλόντα ἀπαντῆσαι καὶ ἑσπιάσασθαι αὐτὸν, καὶ
 μαθεῖν, πῶς διασώζεται. εἰ δὲ θέλει ὁ βασιλεὺς, καὶ ἄπαξ
 καὶ δευτέρον τοῦτο ποιῆ, καὶ γράφει καὶ ἀσπάζεται, καὶ
 ἐρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διασώζεται. χρῆ δὲ αὐτῷ καὶ ζῶα εὐ-20
 τρεπισθῆναι ἐν Ἐλενοπόλει καὶ δρόμονας, ἵνα, εἴτε βούλεται,

mulanter, ut id agere ab ipsis non deprehendantur. Ducici [hoc
 est homines ad officium ducum illorum thematum, per quae traie-
 ctus fit, pertinentes] impensas itineris ad hanc usque Urbem au-
 gustam in centum et tres dies praestant. Tot enim ab initio sta-
 tim et iam a longo tempore statuti fuerunt et imputati diebus legato
 tam illinc huc, quam hinc illuc tendenti. Interdum tamen moras
 in via trahit et plus temporis impendit; adeoque indultu Imperatoris
 additur, quod excurrit impensarum. Notitia vero vel indiculus in
 eum impensarum deponitur asservandus in scrinio barbarorum.
 Attribuuntur legato secundum pacta sub Constantino praefecto prae-
 toriorum condita vereda quinque et muli triginta. Verum Imperator
 quando ipsum demereri vult beneficiis, iubet ipsi plura subministrari.
 Si vero insignite ipsum honorare vult, debet ipsi aliquem virum magnae
 auctoritatis et probae existimationis in Galatiam et Cappadociam ob-
 viam mittere, qui ei victum cultumque omnem necessarium et refe-
 ctiones praestet. Alium simili modo debet Nicaeam mittere, qui
 splendide ipsum ibi nutriat colatque. Magister autem debet legato
 prope ad Antiochiam accedenti magistrianum aliquem obviam mittere
 salutandi causa et sciscitandi, quibus modis, et satin ex animi sen-
 tentia per viam excipiat. Idem Imperator, si vult, facit, et litte-
 ris pariter verbisque mandatis legatum semel iterumque salutatur, et
 sciscitatur, quomodo conducatur. Debent porro ipsi in Hellenopoli muli
 parati teneri et dromones seu liburnicae, ut, siue per continentem profi-

παρῆ ἀπέλθῃ ἐπὶ Νικομήδιαν, εἴτε βούλεται, δρόμωσιν ἀν-
 τιπεράσῃ, καὶ ἐνθακιδίλῃ δὲ πάντως χρῆ ἐντρεπισθῆναι καὶ
 ἵππους καὶ ζῶα, ἵνα δέξωνται αὐτὸν καὶ ἀγάγωσιν μέχρι
 Καλχηδόνος· ἐν δὲ Καλχηδόνι τὸν μάγιστρον ἐτοιμάσαι
 5μητὰτα καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀνθρώποις αὐτοῦ, καὶ πέμψαι C
 τὸν ὀπίθονα τῶν βαρβάρων καὶ ἀποθέσθαι αὐτῷ ἀναλώμα-
 τα εἰσιμα τῆς ἡμέρας, ἣ καὶ τῶν ἡμερῶν, ὧν ἔχει ποιῆσαι
 ἐν Χαλχηδόνι. καὶ ξένια δὲ πέμπει αὐτῷ. προσῆκει δὲ τὸν
 μάγιστρον πέμψαι εὐθύς εἰς ἀσπασμὸν αὐτοῦ, καὶ ἐρωτῆσαι
 10αὐτὸν, πῶς ἦλθε, καὶ μὴ ἐσιάνθῃ τί ποτε, καὶ ἀπλῶς κατὰ
 τὸ ἐγγυροῦν θεραπεῦσαι αὐτόν. χρῆ δὲ ἐν τῇ πόλει προε-
 τοιμασθῆναι τὸ μητὰτον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀξίαν τοῦ ἀνθρώ-
 που καὶ τὸ πλῆθος, ὅπερ ἐπιφέρεται, καὶ εὐτρεπίσαι ἐν αὐ-
 τῷ κραββάτια καὶ στρώμματα καὶ κλιβάνια καὶ ἀρουλλὰς D
 15καὶ τραπέζας καὶ ὀπέρας, ὥστε ὑδροφορεῖν καὶ τὰς ἄλλας
 ἄνταρας ὑπηρεσίας ὑπουργεῖν. ἀλλὰ τὰ μὲν στρώμματα ὁ
 κόμης τῶν πριβάτων κατὰ πιττάκιον τοῦ μάγιστρον ἀπολύει,
 ἦτοι ὁ σακελλάριος τοῦ βασιλέως· (νῦν γὰρ εἰς αὐτὸν με-
 τηρέχθῃ ἡ χρεία·) τὰ δὲ κραββάτια καὶ σκύφια καὶ τρα-

2. ἔνθα καὶ δίδηται δὲ conl. R. 17. ΣΧΟΛ. τῶν ἰδικῶν.

cisci ad Nicomediam velit, sive illuc fretum interiectum traicere malit,
 arbitrio suo ipsi uti liceat. Quocunq̄ue tandem modo ire cupiat, oportet
 ibi equos et mulos ipsi excipiendo et Calchedonem deducendo praesto
 esse. In Calchedone vero debet magister parata habere metata seu man-
 siones et ipsius et famulorum eius usui, et optionem barbarorum mitte-
 re, ipsique expensas enumerare legato per illum diem diesve, quos Cal-
 chedone transigendos habuerit, faciendas, et simul per ipsum xenia
 seu munuscula pro felice adventu peregrini amici mittere; sed et mit-
 tere, qui suo, magistri, nomine legatum, quamprimum appulerit,
 saluent et interrogent, quomodo advenerit, et num aegrimoniam in-
 iuriamve et incommodum passus fuerit. Verbo decet magistrum pro
 virili sua legato grata omnia et amica officia praestare. Ipsa in Urbe
 oportet metatum seu mansionem eius dignam ipsius persona et multi-
 tudini, quam secum trahit, accommodatam praeparari, in qua praesto
 sint grabbati seu lecti, et stromata seu stragulae, et clibani seu
 furni, et arulae seu foculi, et mensae et operae ad aquam aggeren-
 dam et alia praestanda sordida ministeria. Stragulas quidem olim
 extradebat et praestabat comes privatorum ad magistri mandatum
 pittacio vel schedula sibi exhibenda perscriptum: nunc translata est
 haec cura in saccellarium Imperatoris. Lectos autem et scyphos et
 mensas et furnos et ollas praefectus Urbis praestat, et ipse quoque
 ad pittacium magistri. Focos autem praestant praefecti fabricarum
 [armorum publicarum nempe et operarum fabrilium]. Praefectus

πέζια καὶ κλιβάνια καὶ χύτρας ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως ἀπολύει, πάλιν κατὰ πιττάκιον τοῦ μαγίστρου. τὰς δὲ ἀρούλλας Ed.L. 234 οἱ τῶν φαβρίκων παρέχουσιν. ἀπονέμονται δὲ αὐτῷ παρὰ τοῦ ἐπαρχοῦ καὶ ὅπερες ἐκ τῶν καπηλείων. καὶ δεῖ τὸ βαλανεῖον τοῦ οἴκου ἐκείνου, ἐν ᾧ μέλλει οἰκεῖν, ἐτοιμασθῆναι, Ms. 159. a ἢ τὸ πλησίον αὐτοῦ, ἵνα, ὅτε βούλεται, καὶ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ λούονται, καὶ αὐτοῖς μόνοις σχολάζει τὸ βαλανεῖον. καὶ ἐπὶ καταπλεύσῃ, δεῖ τὸν μάγιστρον πέμψαι βασιλικοὺς ἵππους· (δίδωσι δὲ αὐτοῦς ὁ σπαθάριος τοῦ βασιλέως·) καὶ δέχονται αὐτὸν ἐκ τῶν δρομόνων, καὶ ἀποπέ-10 ρουσιν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. καὶ εὐθύς πέμπει ὁ μάγιστρος καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ πάλιν ἐρωτᾷ αὐτὸν, πῶς διεσώθη. B πέμπει δὲ αὐτῷ καὶ ξένια διὰ τοῦ ὀπτιόνος, ἃ βούλεται· ὡς ἐπὶ πολὺ δὲ καὶ ὁ πρέσβεις πέμπει, καὶ ἀντασπάζεται τὸν μάγιστρον. καὶ χρῆ τὸν μάγιστρον δέξασθαι ἡγίως τὸν ἐρ-15 χόμενον καὶ δοῦναι ἀνταπόκρισιν ἀρμοδίαν τῇ ἀσπασμῷ. δηλοῖ δὲ αὐτῷ διὰ τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου ὁ μάγιστρος ὅτι „ἀνάκτησαι σαυτὸν, καὶ ὅτε συνορᾷς, ἀσπάζομαί σε.” κάκεινος τῇ ἐξῆς ἢ μετὰ μίαν προμηνύει, καὶ ἔρχεται καὶ ἀσπάζεται τὸν μάγιστρον, καὶ δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος, καὶ 20

3. ΣΧΟΛ. τεχνῶν.

Urbis ipsi quoque, legato puta, operas e tabernis vel cauponis sufficit. Etiam balneum illius domus, quam inhabitabit legatus, aut saltem vicinae, paratum esse debet, quo et ipse, quando-
cunque liberit, et eius famuli lavari queant, et balneum habeant sibi solis privum et vacans. Appulso ad litus Urbis obviam mittere debet magister imperiales equos, quos spatharius Imperatoris praestat. Hi eum comitesque e dromonibus escendentes excipiunt, et domum suam deferunt. Quo facto magister protinus eum per legatum salutatur, et denuo percontatur, qua ratione et satim ex voto conductus per viam et huc delatus fuerit. Munuscula simul benevolentationis ipsi per optionem mittit, qualia placuerit. Ut plurimum vero ipse quoque legatus per suorum quendam reddit magistro salutationis vices; quem hospitem advenientem magistri est commode benigneque excipere, responsumque salutationi congruum reddere. Quae autem magister legato per ministrum suum familiarum nuntiat, haec ferme sunt. Inbet ipsum animumque et corpus otio et quiete ab itineris taediis et fatigiliis recreare; se ipsum coram salutaturum esse, quando permiserit et commodum ipsi fuerit. Tunc legatus aut proximo aut tertio diem significat magistro per praemissum nuntium, se ad ipsum venturum, et sic accedit ad magistrum eumque salutatur. Quem magister vicissim praesentem iam praesens benigne colloquio excipit. Cuius id primum et praecipuum argumentum est, ut magister apud legatum percontetur, quomodo

ἔρωτᾷ αὐτὸν ὁ μάλιστα πρὸ πάντων περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, ἔπειτα καὶ περὶ τῶν τέκνων τοῦ βασιλέως αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν ἀρχόντων καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ὑγείας, καὶ πῶς ἤλθε, μὴ τίποτε ἐν τῇ ὁδῷ ἑσειάνθη, μὴ τίποτε παρελείφθη, καὶ λέγει ὅτι „ἐκελεύσθημεν παρὰ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δεσπότου πάντα εἰς θεραπείαν σου ποιῆσαι· εἰ δὲν τίποτε παρελείφθη, τοῦτο ἡμέτερόν ἐστιν πταῖσμα. καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς μήτε λυπηθῆναι μηδὲ σιωπῆσαι, ἀλλὰ εἰπεῖν ἡμῖν, ἵνα διόρθωσις γένηται.”

10 Προσκυνοῦσιν δὲ τὸν μάλιστα καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες πάντες, ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. καὶ ὅτε δόξη τῷ βασιλεῖ δέξασθαι αὐτὸν, πέμπει ὁ μάλιστα καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ δεσπότης εἰσελθεῖν.”

15 Χρῆ δὲ καὶ τὸν δεσπότην ἐν Χαλκηδόνι, καὶ ἐνταῦθα ἐρχομένου αὐτοῦ, πέμψαι δηκουρίωνα καὶ ἀπαύσασθαι αὐτὸν καὶ ἐρωτῆσαι περὶ τῆς ὑγείας τοῦ βασιλέως αὐτοῦ, καὶ πῶς αὐτὸς διεσώθη. ἐπὶ δὲ δέχεται αὐτὸν, πέμπει ἀπὸ ὧν ὁ μάλιστα σουβαδίουβαν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „ἐκέλευσέν σε ὁ βασιλεὺς Ed.L. 235 προελθεῖν, καὶ πρόελθε.” καὶ ὁ βασιλεὺς ὁμοίως πέμπει δι-
20 κοουρίωνα, καὶ ἀπαύζεται αὐτὸν, καὶ δηλοῖ αὐτῷ ὅτι „τῇ Ms. 159 b

17. ΣΧΟΛ. ὑποβόηθον.

eius princeps valeat, dein quid agant liberi principes, tum quid et quales eius proceres; porro in quibus rerum ipse legatus versetur, et quomodo valeat familia eius; quomodo iter confecerit; num incommodum damnumve acceperit; num quid officiorum ipsi debitorum a nostratibus, itineris comitibus, praetermissum. Nos quidem (ita debet magister eos errores excusare) in mandatis a pio nostro Domino habuimus, omnia in cultum commodumque tuum facere. Si quid igitur eorum praetermissum fuit, socordia culpaque ea nostra est; rogamusque te comitesque tuos, nolitis illud aegre ferre aut silentio celare; sed cloquere libere, ut imposterum providere et emendare commissa queamus. Legatus ad haec magistro gratias agit et venerationem commonstrat. Eius comites pariter magistrum humillimo cultu adorant in terram provoluti. Quum dein Imperatori visum fuerit legatum coram se admittere, significat ea de re magister legato per familiarem quendam his verbis: *Vult Imperator te in conspectum suum venire.* Ipse autem Imperator debet legato, tam adhuc Chalcedone agenti, quam in Urbem delato, decurionem immittere interrogatum; quomodo valeat herus ipsius, et quomodo ipse conductus hactenus fuerit. Quando autem in eo iam est, ut legatum coram admittat, tunc monet magister ea de re legatum proxime procedente vespera per subadiuvam seu adiutorem secundarium his verbis: *Edixit Imperator, ut coram venias. Tuum ergo nunc est com-*

ἕξης δεχόμεθα σε, καὶ πρόελθε.” δίδεται οὖν μανδύατα ἀπὸ ὄψε σιλέντιον, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τῶν Περσῶν δέχεται. καὶ χρῆ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἐλθεῖν καὶ ἐρωτῆσαι τὸν μάγιστρον περὶ τῶν λαβαρησίων, καὶ δίδεται μανδύατα, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀπαντήσωσιν, καὶ δεῖ στήναι αὐτοὺς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν⁵ μετὰ τοῦ ἄρματος. προέρχονται δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ ὀλοσηρικών, καὶ εἰσέρχεται ὁ πρέσβεις διὰ τῆς ῥιγίας, καὶ δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐρωτᾷ

Β αὐτὸν, εἰ ξένια ἔχει τοῦ βασιλέως, καὶ χρῆ αὐτὸν ἰδεῖν πάν-
 τα, πρὶν εἰσελθῶσιν, καὶ λαβεῖν τὴν γνῶσιν αὐτῶν. καὶ εἰσ-¹⁰
 ἔρχεται πρὸς τὸν βασιλέα ὁ μάγιστρος, καὶ ἀναφέρει αὐτῇ
 τὰ περὶ τῶν ξενίων, ἐπιδίδωσι δὲ αὐτῇ καὶ τὴν γνῶσιν. ὁ
 δὲ πρέσβης ἀναμένει ἐν τῇ σχολῇ τοῦ μαγίστρον. καὶ μεθὲ
 δεχθῶσιν οἱ ἄρχοντες καὶ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ κοινοστῶριον,
 δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον καὶ τοὺς χαρτουλαρίους τῶν βαρβά-¹⁵
 ρων καὶ τοὺς ἐρμηνευτὰς ἀναγαγεῖν τὸν πρέσβην, καὶ κα-
 θίσαι αὐτὸν ἐν τῇ ἀντικονιστωρίῳ, δοῦναι δὲ τοὺς χαρτου-
 λαρίους καὶ ἐρμηνευτὰς κιτατῶριν τοῦ μαγίστρον τοῖς ἀδμισ-
 σιοναλίοις, καὶ τὰ ἄλλα γίνονται ὡς ἐν σιλεντίῳ. χρῆ δὲ τὸν

parere. Pariter Imperator ipse legato salutem per decurionem nuntiat et hanc suam voluntatem: *Cras te excipiemus; veni ergo.* Mandata igitur capere vespera dantur et senatoribus circumnuntiantur, cras fore silentium, legatumque Persarum a Domino excipiendum. Admissionalis debet tunc ad magistrum accedere eumque interrogare de labarensibus, [num et quot numero illos adesse velit,] danturque mandata, etiam illos debere adesse et suis in locis cum armatis stare. Procedunt et conveniunt in aulam proceres omnes eo die in holose-ricis. Legatus per regiam [portam] intrat; quem magister sua in schola excipit interrogatque, num secum habeat munera heri sui nomine Imperatori offerenda, addens, se omnia illa prius, quam in conspectum Domini veniant, lustrare debere eorumque cognitionem sumere seu indiculum conficere. Confecto illo negotio, intrat magister ad Augustum, ad eumque de munerum ratione, numero atque pretio refert, et simul cognitionem seu indiculum porrigit. Interim praestolatur legatus in schola magistri. Deinceps ut admissi a Domino proceres ingressique fuerunt consistorium, debent admissionalis et chartularii barbarorum et interpretes legatum sursum [e schola per aulam in palatium] ducere et in anticonistorio [vel atrio, per quod in consistorium introitus patet,] deponere; ipsi autem chartularii et interpretes citatorum vel commonitorium magistri admissionalibus exhibere; reliquaue fiunt ut in silentio. Inter haec magister paratos esse iubet candidatos armatos et pueros speciosos, istorum pedissequos; et egreditur Imperator e cubiculo, stipatus a patricio, residetque in magno consistorio, et intrant proceres, in atrabaticis

μάγιτρον ἐτοιμάσαι κανδιδάτους ἈΡΜΑΤΟΥΣ καὶ πούερας εὐ-
 σχήμονος τοὺς ἀκουλουθοῦντας αὐτοῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τοῦ κουβουκλείου, δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ πατρι-
 κίου, καὶ κάθηται εἰς τὸ μέγα κονισιστώριον, καὶ οἱ ἄρχον-
 5τες εἰσέρχονται, δηλονότι μετὰ ἀτραβατικῶν κατὰ τὸ ἔθος.
 ἐν τοσοῦτῳ δὲ δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἀγαγεῖν τὸν πρέσβην
 καὶ παραστῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοῖχον ἀγτίς τοῦ βήλου τοῦ
 μεγάλου θερινοῦ κονισιστωρίου. ἀνοίγονται δὲ αἱ τρεῖς θύ-
 ραι τοῦ κονισιστωρίου, ἐὰν ἔχη ἵππους εἰς τὰ ξένια· καὶ
 10 τριὰ βῆλα πάντως κρέμανται ὀλοσήρικα. καὶ μεθὲ δεχθῶ- Ms. 160. a
 σιν πάντες οἱ ἄρχοντες, κτενεῖ (ὡς ἐν ὑποθέσει) ὁ μάγι-
 στρος οὕτως· „κλήθητω Ἰέσδεκος ὁ πρέσβης Χοσροῦ τοῦ
 βασιλέως Περσῶν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐλθόντες, καὶ ἐπάγει ἀρ-
 μάτους.” ταύτην δὲ τὴν κιτατίονα χρῆ τοὺς τῶν βαρβάρων,
 15 ὡς εἴρηται, δοῦναι τοῖς ἀδμισσιοναλίσις, καὶ οἱ ἀδμισσιο-
 νάλιοι ποιοῦσι δύο χαρτία, ἐν μὲν μεγάλοις γράμμασις γε-
 γραμμένον, καὶ διδῶσιν τῷ σιλεντιαρίῳ, κάκενος τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ προαναγινώσκειται διὰ τοῦ χαρτουλαρίου ἐν τῷ κου-
 βουκλείῳ τῷ βασιλεῖ, ἕτερον δὲ πιττάκιον ἐπιδίδωσιν τῷ μα- Ed. L. 236
 20 γίστρω πρὸς ἀνάμνησιν αὐτοῦ. λαμβάνει δὲ καὶ ὁ τερτιοκῆ-
 ριος τὸ ἴσον τῆς κιτατίονος, καὶ στήκει ὀπίσω τοῦ μαγι-
 στρον, καὶ ὑπομνήσκει αὐτὸν. μετὰ οὖν τὴν κιτατίονα τοῦ

1. ΣΧΟΛ. ὀπλίτας. ΣΧΟΛ. παιδας. 3. πραιποσίτου conī.
 R. 14. τοὺς τῶν βαρβάρων. Hoc loco aliquid excidisse cen-
 set R.

nempe, ut mos est. Dum haec fiunt, debet admissionalis legatum ad-
 ducere et ad parietem, qui est e regione veli magui aestivi consisto-
 rii, collocare. Si legatus in muneribus etiam equos habeat, aperiuntur
 tres portae consistorii. Utcunque vero sit, semper tria vela holo-
 serica curatur ut e tribus portis dependeant. Tandem, quum pro-
 ceteros omnes a Domino accepti et admissi fuerint, citat, ut exemplum
 singam, sic verbi gratia: *Vocetur Iesdecus, legatus Chosrois, regis
 Persarum, et qui cum eo venerunt; et arcessat [decurio] armatos.*
 Hanc citationem debent interpretes et chartularii barbarorum, ut
 iam dictum est, admissionalibus exhibere: et hi, admissionales, tum
 conficiunt duas chartas, unam quidem magnis litteris conscriptam,
 quam silentiario tradunt, et hic porro tradit ostiario; quo facto illa
 citatio ex eodem exemplari recitatur a chartulario in cubiculo coram
 Imperatore, priusquam is in consistorium egrediatur; alterum autem
 exemplar exarant tantum ut pittacium aut schedulam, quam magistro
 tradunt memoriae gratia. Sed et tertiocerius exemplum citationis
 sumit, et stans retro magistrum commonefacit ipsum de pronuntianda
 citatione; quando tempus instat. Post citationem itaque magistri
 intrat decurio in parvum consistorium, sumtosque secum armatos

ἔξης δεχόμεθά σε, καὶ πρόελθε.” δίδοται οὖν μανδάτα ἀπὸ ὀψὲ σιλέντιον, καὶ τὸν πρεσβευτὴν τῶν Περσῶν δέχεται. καὶ χρῆ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἐλθεῖν καὶ ἐρωτῆσαι τὸν μάγιστρον περὶ τῶν λαβαρησιῶν, καὶ δίδοται μανδάτα, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἀπαντήσωσιν, καὶ δεῖ στήναι αὐτοὺς εἰς τοὺς τόπους αὐτῶν⁵ μετὰ τοῦ ἄρματος. προέρχονται δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀπὸ ὀλοσηρῶν, καὶ εἰσέρχεται ὁ πρέσβεις διὰ τῆς ῥίγλης, καὶ δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος ἐν τῇ σχολῇ αὐτοῦ, καὶ ἐρωτᾷ αὐτὸν, εἰ ξένια ἔχει τοῦ βασιλέως, καὶ χρῆ αὐτὸν ἰδεῖν πάν-
B τα, πρὶν εἰσελθῶσιν, καὶ λαβεῖν τὴν γνώσιν αὐτῶν. καὶ εἰσ-
 10 ἔρχεται πρὸς τὸν βασιλέα ὁ μάγιστρος, καὶ ἀναφέρει αὐτῷ τὰ περὶ τῶν ξενίων, ἐπιδίδωσι δὲ αὐτῷ καὶ τὴν γνώσιν. ὁ δὲ πρέσβης ἀναμένει ἐν τῇ σχολῇ τοῦ μαγίστρου. καὶ μεθὸ δεχθῶσιν οἱ ἄρχοντες καὶ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ κονιστώριον, δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον καὶ τοὺς χαρτουλαρίους τῶν βαρβά-
 15 ρων καὶ τοὺς ἐρμηνευτὰς ἀναγαγεῖν τὸν πρέσβην, καὶ καθίσει αὐτὸν ἐν τῷ ἀντικονιστωρίῳ, δοῦναι δὲ τοὺς χαρτου-
 20 λαρίους καὶ ἐρμηνευτὰς κιτατῶριν τοῦ μαγίστρου τοῖς ἀδμισ-
C σιοναλίσις, καὶ τὰ ἄλλα γίνονται ὡς ἐν σιλεντίῳ. χρῆ δὲ τὸν

parere. Pariter Imperator ipse legato salutem per decurionem nuntiat et hanc suam voluntatem: *Cras te excipiemus; veni ergo.* Mandata igitur capse vespera dantur et senatoribus circumnuntiantur, cras fore silentium, legatumque Persarum a Domino excipiendum. Admissionalis debet tunc ad magistrum accedere eumque interrogare de labarensibus, [num et quot numero illos adesse velit,] danturque mandata, etiam illos debere adesse et suis in locis cum armatis stare. Procedunt et conveniunt in aulam proceres omnes eo die in holose-ricis. Legatus per regiam [portam] intrat; quem magister sua in schola excipit interrogatque, num secum habeat munera heri sui nomine Imperatori offerenda, addens, se omnia illa prius, quam in conspectum Domini veniant, lustrare debere eorumque cognitionem sumere seu indiculum conficere. Confecto illo negotio, intrat magister ad Augustum, ad eumque de munerum ratione, numero atque pretio refert, et simul cognitionem seu indiculum porrigit. Interim praestolatur legatus in schola magistri. Deinceps ut admissi a Domino proceres ingressique fuerunt consistorium, debent admissionalis et chartularii barbarorum et interpretes legatum sursum [e schola per aulam in palatium] ducere et in anticonistorio [vel atrio, per quod in consistorium introitus patet,] deponere; ipsi autem chartularii et interpretes citatorum vel commonitorium magistri admissionalibus exhibere; reliquaue fiunt ut in silentio. Inter haec magister paratos esse iubet candidatos armatos et pueros speciosos, istorum pedissequos; et egreditur Imperator e cubiculo, stipatus a patricio, residetque in magno consistorio, et intrant proceres, in atrabaticis

μάγιστρον ἐτοιμάσαι κανδιδάτους ἈΡΜΑΤΥΣ καὶ πύερας εὐ-
 σχήμους τοὺς ἀκουλουθούοντας αὐτοῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βα-
 σιλεὺς ἐκ τοῦ κουβουκλείου, δηριγενόμενος ὑπὸ τοῦ πατρι-
 κίου, καὶ κάθηται εἰς τὸ μέγα κοιμιστώριον, καὶ οἱ ἄρχον-
 5τες εἰσέρχονται, δηλονότι μετὰ ἀτραβατικῶν κατὰ τὸ ἔθος.
 ἐν τοσοῦτῳ δὲ δεῖ τὸν ἀδμισσιονάλιον ἀγαγεῖν τὸν πρέσβην
 καὶ παραστῆσαι αὐτὸν εἰς τὸν τοίχον ἀντὶς τοῦ βήλου τοῦ
 μεγάλου θερινοῦ κοιμιστωρίου. ἀνοίγονται δὲ αἱ τρεῖς θύ-
 ραι τοῦ κοιμιστωρίου, ἐὰν ἔχη ἵππους εἰς τὰ ξένια· καὶ
 10τρία βῆλα πάντως κρέμανται ὀλοσήρικα. καὶ μεθ' δεχθῶ- D
 σιν πάντες οἱ ἄρχοντες, κτεύει (ὡς ἐν ὑποθέσει) ὁ μάγι- Ms. 160. a
 στρος οὕτως· „κληθῆτω Ἰεσδεκος ὁ πρέσβης Χοσροῦ τοῦ
 βασιλέως Περσῶν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἐλθόντες, καὶ ἐπάγει ἀρ-
 μάτους.” ταύτην δὲ τὴν κιτατίονα χρῆ τοὺς τῶν βαρβάρων,
 15ὡς εἶρηται, δοῦναι τοῖς ἀδμισσιοναλίσις, καὶ οἱ ἀδμισσιο-
 νάλιοι ποιοῦσι δύο χαρτία, ἐν μὲν μεγάλοις γράμμασιν γε-
 γραμμένον, καὶ διδῶσιν τῷ σιλεντιαρίῳ, κακείνος τῷ ὀστια-
 ρίῳ, καὶ προαναγινώσκεται διὰ τοῦ χαρτουλαρίου ἐν τῷ κου-
 βουκλείῳ τῷ βασιλεῖ, ἕτερον δὲ πιττάκιον ἐπιδίδωσιν τῷ μα- Ed. L. 236
 20γίστρῳ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτοῦ. λαμβάνει δὲ καὶ ὁ τερτιοκή-
 ριος τὸ ἴσον τῆς κιτατίονος, καὶ στήκει ὑπίσω τοῦ μαγί-
 στρον, καὶ ὑπομνήσκει αὐτόν. μετὰ οὖν τὴν κιτατίονα τοῦ

1. ΣΧΟΛ. ὀπλίτας. ΣΧΟΛ. παιδας. 3. πραιποσίτου conī.
 R. 14. τοὺς τῶν βαρβάρων. Hoc loco aliquid excidisse cen-
 set R.

nempe, ut mos est. Dum haec fiunt, debet admissionalis legatum ad-
 ducere et ad parietem, qui est e regione veli magni aestivi consisto-
 rii, collocare. Si legatus in muneribus etiam equos habeat, aperiun-
 tur tres portae consistorii. Utcunque vero sit, semper tria vela hō-
 loserica curatur ut e tribus portis dependant. Tandem, quum pro-
 ceteros omnes a Domino accepti et admissi fuerint, citat, ut exemplum
 fingam, sic verbi gratia: *Vocetur Iesdecus, legatus Chosrois, regis
 Persarum, et qui cum eo venerunt; et arcessat [decurio] armatos.*
 Hanc citationem debent interpretes et chartularii barbarorum, ut
 iam dictum est, admissionalibus exhibere: et hi, admissionales, tum
 faciunt duas chartas, unam quidem magnis litteris conscriptam,
 quam silentiario tradunt, et hic porro tradit ostiario; quo facto illa
 citatio ex eodem exemplari recitatur a chartularii in cubiculo coram
 Imperatore, priusquam is in consistorium egrediatur; alterum autem
 exemplar exarant tantum ut pittacium aut schedulam, quam magistro
 tradunt memoriae gratia. Sed et tertiocerius exemplum citationis
 sumit, et statim retro magistrum commonefacit ipsum de pronuntianda
 citatione; quando tempus instat. Post citationem itaque magistri
 intrat decurio in parvum consistorium, sumtosque secum armatos

μαγίστρον εισέρχεται ὁ δῆκουρίων εἰς τὸ μικρὸν κονισιστώριον, καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κανδιδάτους, καὶ ἐκβάλλει αὐτοὺς, καὶ ἴσθησιν αὐτοὺς δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ ἔμπρὸς τῶν ἀρχόντων μετὰ τοὺς ὑπατικούς, καὶ τῆρικαῦτα ἐξέρχεται ἔξω, καὶ ἐὰν ἴδῃ, ὅτι ἔτοιμός ἐστιν ὁ πρεσβευτῆς, κρά-5 ζει ὁ δικουρίων „LEVA”. καὶ ἐπαιρομένου τοῦ βήλου, ῥί-
 Βπτει ἑαυτὸν ἔξω ὁ πρέσβης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἔνθα τὸ πορφυροῦν μάρμαρον, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀνίσταται. καὶ μεθ’ εἰσέλθῃ τὸν πυλῶνα, πάλιν ῥίπτει ἑαυτὸν, καὶ προσκυνεῖ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀνίσταται. καὶ πάλιν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κονισιστωρίου ὁμοίως προσκυνεῖ, καὶ τότε ἔρχεται καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας, καὶ ἴσταιται ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἐπιδίδωσθε τὰ γράμματα, καὶ λέγει τὸν ἀσπασμὸν τοῦ βασιλέως αὐτοῦ.
 C χρῆ οὖν ἐρωτῆσαι τὸν βασιλέα· „πῶς ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν σὺν Θεῷ ὑγιαίνει; χαίρομεν ἐπὶ τῇ ὑγείᾳ αὐτοῦ;” καὶ ὅσα θέλει
 ἐνδιάθετα ῥήματα, λέγει πρὸς τὸν πρεσβευτήν. μετὰ ταῦτα λέγει ὁ πρέσβης ὅτι „ὁ ἀδελφός σου ἔπεμψέν σοι δῶρα, καὶ παρακαλῶ δεχθῆναι αὐτά.” καὶ ἐπιτρέπει τοῦτο ὁ βασιλεύς. καὶ ἐξέρχεται ὁ πρεσβευτῆς, καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ βαστάζει τὰ δῶρα, καὶ εισέρχεται βαστάζων,
 20 αὐτὸς μὲν ἢ πάλιν ἢ κοσμίδιον ἢ ὀτιδήποτε, ἐὰν ἔστιν τίμιον, τῶν δὲ ἄλλων ἕκαστος ἐν εἶδος βαστάζει. χρῆ δὲ

6. ΣΧΟΛ. Ἐπαρον.

candidatos illinc educens Introducebat [in magnam] et collocat dextraque sinistraque coram proceribus proxime a consularibus. Quo facto exit rursus, vidensque paratum esse legatum, clamat: *Leva*, id est *tolle* [scilicet te]. Velo ad haec sursum levato, prosternit se legatus extra consistorium, in terram ibi, ubi rotundus porphyreticus lapis in pavimento conspicuus iacet; Dominumque adorat, eoque facto, resurgit. Ingressus deinde per fores, protinus se rursus prosternit, adoratque Dominum humi iacens, et resurgit. Iterat hanc venerationem tertia vice in medio consistorio: qua peracta, propius accedens osculatur pedes Augusti, et adstat coram, traditque litteras sui principis, et salutem Imperatori eius nomine nuntiat. Tunc interrogat Imperator: *Frater noster quomodo valet per gratiam Dei? Laetamur sospes si fuerit*; et alia verba, quae animo suo secum volvit et agit. Tum dicit legatus: *Frater tuus misit tibi dona, quae rogo velis acceptare*. Annuente Imperatore, exit legatus [in anticonsistorium], et affert ipse una cum familiaribus suis illa dona intus ad conspectum Domini. Et ipse quidem aut pallam aut pretiosam aliam mundi muliebris suppellectilem aut aliud quodcunque, dummodo magni et excellentis valoris sit; ceterorum barbarorum singuli singulas species baiulant. Debent autem prius in anticonsistorio per

προετοιμασθῆναι αὐτοὺς διὰ τῶν ἑρμηνευτῶν ἐν τῷ ἀντικου-
 σιστωρίῳ, καὶ βασιτάζοντας πάντας ἐλθεῖν. καὶ αὐτοὶ δὲ Ms. 160. b
 πάντες εἰς τὸν ἀντικρὺ τῆς σέλλης τοῖχον ἔξω τοῦ βήλου D
 ἵστανται, καὶ ἐπαιρομένον τοῦ βήλου, ῥίπτουσι αὐτοὺς
 5 ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ πάλιν εἰσέρχονται τὴν θύραν, καὶ
 ῥίπτουσι αὐτοὺς, καὶ τρίτον τοῦτο ποιοῦσιν. καὶ τότε δέ-
 χονται οἱ σιλεντιάριοι πάντα τὰ δῶρα, καὶ κίνδυνόν ἔχου-
 σιν καταγαγεῖν αὐτὰ κατὰ τὴν γνῶσιν τοῦ μαγίστρου εἰς τὴν
 βεστοσάκραν καὶ παραδοῦναι, καὶ γίνεται αὐτῶν διατίμη-
 10 σις, καὶ δεῖ τοὺς βεστοσακράνους τὴν διατίμησιν τῶν δῶρων
 εὐθέως ἀγαγεῖν τῷ μαγίστρῳ, ὥστε εἰδέναι αὐτὸν, τί ἐστιν
 τὸ προσερχθῆν, καὶ ἐν καιρῷ ἀντιδώρων ὑπομνήσαι τὸν βα-
 σιλέα, τί χρῆ αὐτὸν ἀντιπέμψαι διὰ ἰδίων πρεσβευτῶν. τῶν
 δῶρων οὖν προσερχθέντων, λέγει ὁ βασιλεὺς τῷ πρέσβη Ed. L. 237
 15 „ἀνάκτησαι σαυτὸν ὀλίγας ἡμέρας, καὶ εἴ τι ἔχομεν λαλῆσαι,
 λαλοῦμεν, καὶ μετὰ καλοῦ ἀπολύομέν σε πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 ἡμῶν.” καὶ εὐχαριστεῖ ὁ πρέσβης καὶ προσκυνεῖ, καὶ πάλιν
 προσκυνεῖ εἰς τοὺς αὐτοὺς τόπους, καὶ ἀναχωρεῖ. καὶ ἐπὶ
 χαλασθῆ τὸ βήλον, ἵστανται ὁ δικουρίων, καὶ κίττευει ὁ μά-
 20 γιστρος „STRANFER,” καὶ λαμβάνει τοὺς ἀρμάτους κανδιδάτους
 ὁ δικουρίων, καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸ μικρὸν κονιστωρίον. καὶ

9. ΣΧΟΛ. τιμὴν ἐσθῆτα. 20. ΣΧΟΛ. μετὰφρα.

interpretes ordinati fuisse atque praeparati, suaque quisque sarcina
 instructi, et absque mora cum suis oneribus in magnum consistorium
 intrare. Stantes ad parietem, qui est e regione solii extra velum,
 prosternunt sese, simulac illud sublevatur, humi, tum surgunt; et
 ingressi per portam, prosternunt sese iterum, et tandem tertium
 quoque. Silentarii tum excipiunt ab illis dona, curamque et offi-
 cium illud habent, ut illa secundum cognitionem seu indiculum a ma-
 gistro sibi traditum in vestosacram seu sacrum vestiarium deportentur,
 et in manus vestosacranorum tradantur. Ubi acstimantur, de-
 bentque vestosacrani vel officium sacri vestiarii protinus eam donorum
 aestimationem in scripto magistro exhibere, quo sciat ille, quid mu-
 nerum et quanti pretii legatus attulerit, possitque Imperatori eius rei
 memoriam renovare quo tempore alia dona in istorum compensatio-
 nem comparanda et cum nostratibus legatis illuc remittenda sunt.
 Donis in hunc modum exhibitis, hortatur Imperator legatum his
 verbis: *In praesentia quidem abi, post interiectos paucos dies rursus
 ad colloquium de rebus necessariis vocandus; honestisque omnibus
 modis ad fratrem nostrum remittendus. Interea quiete te reorea,
 tempusque hilariter transige.* Ad haec gratias agit legatus, et ado-
 rat semel atque iterum iisdem in locis, in quibus id antea fecerat
 accedens, et sic abit. Laxato tum demissoque velo, procedit decoris

τότε ἀνάσταται ὁ βασιλεὺς, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα γίνεται κατὰ τὸ ἔθος. χρῆ δὲ τὸν πρεσβευτὴν κάτω ἀναμεῖναι εἰς τὴν σχολὴν τοῦ μαγίστρου, καὶ τὸν μάγιστρον καταλθεῖν καὶ συνβτάξασθαι αὐτῷ καὶ ἀπολύσαι.

ΚΕΦ. 5.

5

Ὅσα δεῖ ἐν ταῖς ἄλλαις ἡμέραις ἐπὶ τοῦ πρεσβευτοῦ παραφυλάττεσθαι.

Ἐντυχὼν τοῖς γράμμασιν ὁ βασιλεὺς, ὅτε βούλεται, ἐπιτρέπει τῷ μαγίστρῳ δηλωῶσαι τῷ πρεσβευτῇ, ἵνα τῇ ἐξῆς προέλθῃ εἰς τὸ παλάτιον· δηλοῖ δὲ καὶ αὐτὸς, ἐὰν βούληται, ¹⁰ διὰ σιλεντιαρίου αὐτῷ, ἵνα προέλθῃ, καὶ γίνεται σιλέντιον, καὶ τὸ ἄρμα κρατεῖται, καὶ οἱ λαβαρήσιοι ἴστανται, καὶ ἐπὶ πρὸς προέλθῃ, δέχεται αὐτὸν ὁ μάγιστρος εἰς τὴν σχολὴν τὴν ἑαυτοῦ, καὶ ἐὰν καθήμενον αὐτὸν καὶ ἀνέρχεται, καὶ μὴ νύει τῷ βασιλεῖ, καὶ δέχεται αὐτὸν ἔσω, εἴτε ἐν τῷ πορτί-¹⁵ κῳ, εἴτε ἐν τῷ αὐτῷ ἀνυγονσταίῳ. εἰ δὲ ἔχει δῶρα ἴδια ὁ πρέσβης, πρὸ μιᾶς παρακαλεῖ διὰ τοῦ μαγίστρου, ἵνα δεχθῶσι, καὶ ἐὰν ἐπιτρέψῃ ὁ δεσπότης, δείκνυσιν αὐτὰ τῷ μαγίστρῳ ἐν τῇ σχολῇ, καὶ γίνεται αὐτῷ γνώσις. καὶ χρῆ

Ms. 161. a

in medium consistorium, citatque seu clamat magister: *Transfer*. Quo audito decurio armatos candidatos secum in parvum consistorium transfert. Surgit tum Imperator, ceteraque fiunt pro consueto more. Legatus interea debet infra [id est apud introitum palatii] in schola magistri magistrum expectare, donec hic [e palatio] descendat ipsique vale dicat, et sic domum eum dimittat.

CAP. 90.

De iis, quas oportet per ceteros dies, quos legatus in Urbe transigit, circa eum observari.

Postquam sic nactus est Imperator perlegitque Persae litteras, imperat, quando ipsi libuerit, magistro, ut significet ad legatum, proximo die in palatium ut veniat. Ipse quoque Imperator, si placeat, id idem legato per silentiarium significat, et fit silentium, et arma seu scuta et hastae tenentur a candidatis, et labarenses adstant [cum suis labaris per aulam palatii protenti]. Legatum itaque advenientem excipit magister in schola sua; ibique relinquens sedentem ascendit ad Imperatorem, eique significat, legatum adesse. Quem Imperator intus sive in porticu [augustei], sive etiam in ipso augusteo excipit. Si vero legatus propria sibi sua dona secum habet, quae oblata suo nomine Imperatori vellet, debet pridie eius diei,

τὸν μάγιστρον προαναγαγεῖν τῷ βασιλεῖ, ἐπιδειξάει δὲ αὐτῷ καὶ τὴν γνώσιν τῶν δώρων. καὶ ὁ πρέσβης, ἐὰν θέλῃ δέξα- D σθαι, εἰσερχόμενος παρακαλεῖ τὸν δεσπότην, ἵνα δεχθῇ τὰ δῶρα αὐτοῦ· καὶ ἐὰν ἐπιτρέψῃ ὁ δεσπότης, εἰσέρχονται οἱ 5 ἄνθρωποι αὐτοῦ βαστάζοντες τὰ δῶρα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸ ὁμοιον σχῆμα γίνεται ὡς ἐπὶ τῶν βασιλικῶν δώρων, καὶ γίνεται συντυχία. χρῆ δὲ τὸν βασιλέα πάλιν καὶ συνεχῶς καὶ καλῶς μεμνησθαι τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ τῆς διαθέσεως αὐτοῦ, καὶ ἐὰν ἔστιν εἰρήνη, καὶ τοιαῦτά τινα λαλοῦσιν, Ed.L. 238
 10 καὶ ἀπολύει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀναμένει τὸν μάγιστρον ἔξω, καὶ ἐξέρχεται ὁ μάγιστρος καὶ συντάττεται αὐτῷ ἄνω, καὶ ἀπολύει αὐτὸν καὶ αὐτός. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις μεταστέλλεται αὐτὸν, καὶ λαλεῖ τὰ περὶ τοῦ πράγματος. καὶ ἐὰν συνίδῃ, ἐπιτρέπει τῷ μαγίστρῳ ἢ καὶ ἄλλοις ἄρχουσι 15 σὺν αὐτῷ ἔξω λαλῆσαι μετὰ τοῦ πρεσβευτοῦ. ἐὰν δὲ εἴη τελεία φιλία μεταξὺ τῶν πολιτειῶν, δεῖ τὸν βασιλέα πέμπειν B καὶ συνεχῶς αὐτὸν ἐπισκέπτεσθαι καὶ μανθάνειν, πῶς ἔμει-

quo secunda vice ad Augustum admittitur, per magistrum supplicari, dignetur Dominus ea acceptare: Dominoque annuente, monstrat ea tunc ipso audientiae die magistro in eius schola; et conficitur eorum notitia seu indiculus; quem monstrare prius magister Imperatori debet ad eum ascendens. Legatus dein, quum iam in eo et oportunum tempus est, ut excipiat et admittatur ad Dominum, ingreditur, et iam praesens supplicatur Domino, velit munera sua benigne acceptare. Et tum, data ab Imperatore venia, introeunt legati domestici, baiulantes eius dona, fiuntque omnia eadem, quae fieri modo dicebamus, quum ipsius Persarum regis munera Imperator acceptat. Et tum demum fit colloquium. Meminerit tum Imperator non minus, quam superiore admissione, diligenter solliciteque atque frequenter Persae nomen honorifico cum elogio citare et interrogare, quem ille animum erga se prodat, et spesne sit impertrandae ab illo pacis. Post reciprocatos eiusmodi sermones licentiam dat Imperator legato abeundi: qui magistrum extra locum admissionis sursum in ipso palatio [non, ut antea, in eius schola,] praestolatur. Magister paulo post digressus a Domino exit foras ad legatum, valeque ipsi dicit, et licentiam ipse quoque dat. Post primas has binas admissiones arcessit Imperator, quoties ipsi placuerit, legatum, et cum eo de negotio ambobus imperiis communi huiusque legationis argumento sermones miscet. Si visum fuerit, etiam magistro soli permittit, aliisve proceribus praeter eum, foris extra palatium cum legato res agitare. Si denique amicitia perfecta intercedat ambo imperia, est Imperatoris nostri, ut visitatores identidem legato immittat, suo nomine percontaturos, quid agat, qui valeat, quomodo sua ipsi mansio arrideat. Item ut ipsi de ferulis mensae suae portiones, et tam in nostris diebus festis, quam

γεν, καὶ πέμπειν αὐτῷ καὶ μέρη, καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ταῖς ἡμετέραις καὶ ταῖς αὐτοῦ ταῖς ἐπισημοῖς ξένια, καὶ πολυτρόπως αὐτὸν θεραπεύειν.

ΚΕΦ. 5α΄.

Ἀναγόρευσις Λέοντος βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως.

5

Ε Τελευτήσαντος Μαρκιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως, καὶ τοῦ ψηφίσματος εἰς Λέοντα τὸν τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γινόμενον παρὰ τῆς συγκλήτου, συνῆλθον πάντες ἐν τῷ κάμπῳ, τοῦτο μὲν οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ σχολαὶ καὶ οἱ στρατιῶται, τοῦτο δὲ καὶ Ἀνατόλιος ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, 10 Μαρτιαλίον ὄντος μαγίστρου· καὶ τῶν λαβάρων καὶ τῶν σίγγων ἐπ' ἐδάφους κειμένων, ἤρξαντο πάντες κράζειν οὕτως· „εἰσάκουσον, ὁ Θεός, σὲ παρακαλοῦμεν. ἐπάκουσον, ὁ Θεός· Λέοντι ζωή. εἰσάκουσον, ὁ Θεός· Λέων βασιλεύσει. Θεὲ φιλάνθρωπε, Λέοντα βασιλέα τὸ πρῶγμα τὸ δη- 15 Μόσιον αἰτεῖ· ὁ στρατὸς Λέοντα βασιλέα αἰτεῖ· Λέοντα οἱ Ms. 161. b νόμοι ἐκδέχονται· Λέοντα τὸ παλάτιον ἐκδέχεται· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ παλατίου· αὐταὶ ἐντεῦξεις τοῦ στρατοπέδου· αὐταὶ εὐχαὶ τῆς συγκλήτου· αὐταὶ εὐχαὶ τοῦ λαοῦ· Λέοντα

2. ἡμέραις cod. pro ἡμετέραις.

in illis, quos Persae suo more et ex religione sua hilariter celebrare solent, munuscula hospitalia mittat, multisque et exquisitis modis eum colat atque demereatur.

CAP. 91.

Renuntiatio Leonis Imp. divinae sortis; seu, quibus ceremoniis Leo dictus Imperator fuerit.

Marciano divinae sortis vita defuncto, suffragioque senatus Leonem piae sortis Imperatorem flagitante, conveniebant omnes in campo, tam archontes [seu rectores vel honorati] et scholae [seu vexillationes comitatenses] et denique milites, quam etiam Anatolius, tum archiepiscopus Constantinopolitanus, et Martialis magister; labarisque et signis humi iacentibus, incipiebant omnes clamare: *Audi, o Deus, te rogamus. Exaudi, o Deus; Leonis vitam indulge. Audi o Deus; Leo imperet. O Deus hominibus benigne; Leonem Imperatorem res publica flagitat; exercitus Leonem Imperatorem flagitat; Leonem respiciunt leges; Leonem exspectat palatium. Haec sunt vota palatii; haec sunt supplicationes castrorum; haec sunt desideria senatus; haec sunt vota populi. Leonem orbis terrarum exspectat; Leonem exercitus exspectat. Commune decus, Leo, veniat. Commune bonum, Leo, regnet. Exaudi, o Deus, te rogamus.* Et protinus adducebatur Leo, qui tunc comes et tribunus Mattiariorum erat, eique in tribunal cuius impo-

ὁ κόσμος ἀναμένει· Λέοντα δὲ στρατὸς ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν καλὸν, Λέων, ἐλθέτω· τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, Λέων, βασιλεύσει· εἰσάκουσον, ὁ Θεὸς, σὲ παρακαλοῦμεν." καὶ παραχρῆμα Λέων, κόμης ὢν καὶ τριβουῆνος τῶν ματτιαρίων, ἤνθε-5χθη, καὶ ἀνελθόντος αὐτοῦ εἰς τὸ τριβουναλίον, Βούσαλγος καμπίδουκτωρ ἐπέθηκεν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ τὸν μανιάκιν, καὶ Ed. L. 239 ἄλλος μανιάκις ἀπὸ Ὀλυμπίου, ὁμοίως καμπίδουκτορος, ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῷ ἐπέδθη· καὶ τὰ λάβαρα εὐθέως ἀνορθώθη, καὶ ἐκράγη παρὰ πάντων· „Λέων αὐγουστε, σὺ νικᾷς, σὺ 10εὐσεβῆς, σὺ σεβαστός· ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν, ὁ Θεὸς σε φυλάξει· τὸν Χριστὸν σεβόμενος αἰεὶ νικᾷς· πολλοὺς χρόνους Λέων βασιλεύσει· χριστιανὸν βασιλείην ὁ Θεὸς περιφρο-ρήσει." καὶ παραχρῆμα σκεπαστός ἀπὸ χελῶνος ἐν τῷ τρι-15βουναλίῳ παρὰ τῶν κاندιδάτων καὶ τὴν βασιλικὴν ἐνδυσά-μμενος ἐσθῆτα καὶ τὸ διάδημα φορέσας καὶ οὕτω φανείς τῷ δήμῳ, παρὰ πάντων τῶν ἀρχόντων κατὰ τάξιν προσεκνηθήη, καὶ τὸ σκουτάριον καὶ τὴν λαγκίαν ἐκράτησεν, καὶ ὁμοίως εὐ-20φημήθη παρὰ πάντων οὕτως· „καὶ δυνατὸς καὶ νικητὴς καὶ σεβαστός, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς· πολλοὺς χρόνους, Λέων αὐ-20γουστε, βασιλεύσεις· τοῦτο τὸ βασίλειον ὁ Θεὸς φυλάξει· χριστιανὸν βασιλείην ὁ Θεὸς φυλάξει," καὶ ἄλλα τοιαῦτα καὶ διελάλησεν διὰ τοῦ λιβελλαρίου οὕτως· „αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Λέων νικητὴς αἰεὶ σεβαστός· ὁ Θεὸς ὁ παντοδύναμος καὶ ἡ κρίσις ἡ ὑμετέρα, ἰσχυρώτατοι σνοστρατιῶται, αὐτο-25κράτορά με τῶν τῶν Ῥωμαίων δημοσίων πραγμάτων εὐτυ-

6. ΣΧΟΛ. παιδαγωγικῆς.

nebat Busaligus campiductor torquem super caput; imponebat etiam alium torquem Olympius, et is quoque campiductor, eius dextrae. Quo facto labara rursus erigebantur, et proclamabatur ab omnibus: *Leo Auguste, tu vincis, tu pius, tu Augustus; Deus te dedit; Deus te custodiet; Christum colens semper vincis; Leo multos annos regnet; Christianum imperium Deus custodiat.* Et protinus a candidatis in tribunali testudine militari cinctus indutusque sub eius praetentis veste imperiali et diademate, sese monstrabat populo. Omnes tum proceres eum ordine quisque suo adorabant scutum et lanceam tenentem; et omnes clamabant pariter sic: *Et potens, et victor, et Augustus, feliciter, feliciter; multos annos, Leo Auguste, imperes. Imperium hoc Deus custodiat. Christianum imperium Deus custodiat,* et alia talia. Leo post haec voce libellarii coronam sic alloquebatur. *Imperator Caesar Leo victor semper Augustus: Deus omnipotens et iudicium vestrum, fortissimi commilitones, Imperatorem rei Romanorum publicae me feliciter elegit. Clamabant omnes:*

χῶς ἐξελέξατο." παρὰ πάντων ἐκράγη· „Λέων αὐγουστε, σὺ νικᾷς· ὁ σὲ ἐκλεξάμενος σὲ διαφυλάξει· τὴν ἐκλογὴν **C**εῖαντοῦ ὁ Θεὸς περιφρουρήσει. εὐσεβὲς βασιλεῖον ὁ Θεὸς **Ms. 162. a** φυλάξει. καὶ εὐσεβῆς καὶ δυνατός." ἀπόκρισις. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ἔξεταί με ἐξουσιαστὴν ἄρχοντα τῶν κόπων συστρατιωτῶν, ὧν μεθ' ἑμῶν ἔτι στρατευόμενος ἔμαθον ὑπομένειν." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „εὐτυχῶς ὁ στρατός σε βασιλεύοντα, νικητά· ὁ στρατός σε βασιλεύοντα, εὐτυχῆ· σὲ ποθοῦμεν πάντες." ὁ αὐγουστος· „καὶ ἔγνων, ὅποια ὀφείλω δώματα παρασχεῖν ταῖς δυνάμεσιν." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „καὶ εὐσεβῆς καὶ δυνατός καὶ λογιώτατος." ὁ αὐγουστος· „ὑπερ ἐντεύξεως τῆς ἁγίας καὶ εὐτυχοῦς βασι- **D**λείας μου ἀνὰ τὰ νομισμάτων καὶ λίθων ἀργύρου καταβουκοῦλον δώσω." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „καὶ εὐσεβῆς καὶ **δ**αψιλῆς. διὰ σοῦ τιμαί, διὰ σοῦ οὐσίαι. χρυσοῦς αἰῶνας βασιλεύουσα εὐτυχῆς εἴη ἡμῖν ἢ βασιλεία σου." αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ὁ Θεὸς μεθ' ἑμῶν." καὶ εἰσηλθεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὰ λοιπὰ ἐγένετο κατὰ τάξιν. **¶** μετὰ οὗν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ λιβελλαρίου εἰσέρχεται εἰς τὸ μονατώριον, καὶ οἱ πατρίκιοι ἐγγὺς αὐτοῦ καὶ οἱ δύο ἑπαρχοὶ **Ed. L. 240** καὶ ὁ μάγιστρος, καὶ εἰσέρχονται τρεῖς κατὰ σχολὴν, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς λιγατούρας, καὶ μετὰ ταῦτα λογάρια γίνεται, καὶ ἀναπληροῦνται. ταῦτα δὲ πράξας, ἐξελθὼν ἀπῆλθε πε-

6. συστρατιῶται conl. R.

22. ΣΧΟΛ. πρῆσβευτικᾶ.

Leo Auguste, tu vincis. Qui te elegit, custodiet te. Suam electionem custodiet atque tuebitur Deus. Pium imperium custodiet Deus. Et pius et potens. Continuabat Imperator Caesar Augustus: Habebitis me Dominum rectorem, qui vobis exemplo suo praeibit et magistrabit, ut commilito, labores, quos tolerare tum didici, quum vobiscum militiam facerem. Clamabant omnes: Feliciter. Exercitius te Imperatorem, o victor; exercitus te Imperatorem, o felix; te desideramus et flagitamus omnes. Augustus: Novi, qualia dona dare debeam copis. Clamabant omnes: Et pius et potens et sapientissimus. Augustus: Pro eo, quod sanctum et felix imperium meum adii, dabo singulis quinque nummos seu solidos aureos et litram argenti catabuculum [id est pro singulis buccis seu viritim]. Exclamabant omnes: Et pius, et liberalis atque magnificus. A te veniunt honores, a te facultates. Aurea saecula moderetur nobis felix faustumque imperium tuum. Imperator Caesar Augustus: Deus sit vobiscum. Et his dictis intrabat in Urbem, siebantque cetera ut mos est. Scilicet post dictam recitationem libellarii (ille mos est) intrat Imperator in mutatorium in comitatu patriciorum et amborum praefectorum [Urbis scilicet atque praetorii] et magi-

ζεύων εἰς τὸν παπιλεῶνα, τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ὄντος δεξιῆ τοῦ ἐπισκόπου· ὁ γὰρ ἐπίσκοπος καὶ ὁ κληρὸς αὐτοῦ προέλαβεν εἰς τὴν μεγάλην ἐκκλησίαν· πρεσβύτεροι δὲ εὐρίσκονται ἐν τῷ παπιλιῶνι· (ἡ δὲ τοῦ παπιλιῶνος προσηγορία Ῥωμαϊκὴ ἔστι Papili. ὃ γὰρ λέγεται, ὃ καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες ψυχάριον τὸ πετάμενον περὶ τὰς κρύμβας καὶ τὰ λοιπὰ λάχανα· ἐπειδὴ οὖν τὰ παραπετάσματα τοῦ παπιλεῶνος ἔοικεν τοῖς πτεροῖς τοῦ ζωυφίου τούτου, διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι παπιλιῶνα Β αὐτὸν καλοῦσιν.) καὶ ἀποθέμενος ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μοντα-
 10τωρίῳ τὸν στέφανον, εἰσέρχεται καὶ εὐχεται, καὶ πάλιν ἐξερχόμενος φορεῖ, καὶ κἀδηται λευκῷ ἵππῳ, καὶ ἐπιτρέπει τοῖς ἄρχουσιν καθίσαι, καὶ ὀψικενόμενος ἔρχεται εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν, καὶ ἐν τῷ μοντατωρίῳ τῷ εὐ-
 15τρεπισθέντι ἐπαίρει τὸν στέφανον, καὶ δίδωσιν αὐτὸν τῷ
 15πραιποσίτῳ· ὃ δὲ πραιπόσιτος ὑποκάτω βαστάζει αὐτὸν, καὶ Ms. 16a. b
 ὅτε εἰσέλθῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὸν στέφανον, καὶ ἐπιτίθεισιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἅγιαν τράπεζαν, καὶ ἐπαίρει πάλιν καὶ δίδωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ, καὶ προσφέρει C
 20κειμήλια, ὅσα βούλεται, ὑπουργοῦντος τοῦ κόμητος τῶν πρι-
 20βάτων. καὶ εἰσερχόμενος εἰς τὸ μοντατώριον φορεῖ τὸν στέ-

stri. Tunc accedunt terni e quavis schola, quibus dat legaturas; tum fiunt computi [praesentis in aerario publico privatoque pecuniae] et consummantur vel clauduntur. Post ea peracta abit Imperator pedes in papilionem seu tentorium, illud nempe quod ecclesiam castrensem exhibet, quo tempore non adest episcopus [seu patriarcha CPtanus]. Praeit enim ille cum suo clero in magnam ecclesiam: sed adsunt presbyteri in papilione. (Est autem papilio dictio Romana vel Latina, significans illud animalculum vel insectum, quod circa cramben et alia olera obvolitat. Ratio appellationis haec est. Vela papilionis vel tentorii, variis coloribus distincta, referunt similitudine alas illius animalculi, quod Romani papilionem appellant. Ex eo factum, ut insecti nomen tentorio quoque adhaerit.) In hunc itaque papilionem intrat Imperator, et post depositam in mutatorio coronam ibi preces ad Deum facit; sed illinc egressus imponit sibi deinceps coronam rursus, et inscendit in equum album; dataque magistratibus venia pariter in equos suos inscendendi, procedit in obsequio ad aedem S. Iohannis Baptistae. Cuius in mutatorio, quod ante eius adventum praeparatum fuit, deponit coronam et praeposito tradit, qui eam manibus demissis gestat; accedentique ad mensam vel altare Domino rursus porrigit. Ibi Dominus eam in sacra mensa deponit; eoque facto, tollit rursus et reddit praeposito, et cimelia seu monumenta donaria offert ecclesiae, qualia vult, comite privatarum ea ipsi ministrante. Dein reversus in mutatorium induit coronam, et inscendit in equum; quo

φανον, καὶ κάθηται τῇ ἵππῳ ἄχρι Ἑλενιαῶν, καὶ κατέρχεται ἐκεῖ, καὶ ἀπαντᾷ αὐτῷ ὁ φύλαξ τοῦ παλατίου, καὶ προσκυνεῖ, ἐὰν μὴ εἴη κυριακὴ, μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν τὴν θύραν τοῦ παλατίου. καὶ ἐὰν εἴη ἀξιωματικὸς, δέχεται αὐτὸν ἀπὸ στόματος· ἐκεῖ δὲ αὐτῷ ἀπαντᾷ καὶ ὁ σταυρὸς ἐκ δέξιων αὐτοῦ ἰστάμενος ἐπ' ἐδάφους καὶ κρατούμενος ὑπὸ τῶν βεστητόρων. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀλλάσσει εἰς τὸ μοντατώριον, καὶ βιάλλει καμπαῖα καὶ λευκὸν αὐρόκλαβον διβητήσιον καὶ τὴν πορφυρᾶν χλαμύδα, καὶ ἐκεῖθεν ὡς ἐν Μαρτίῳ· πᾶσα ἡ διρεκτιῶν γίνεται, καὶ κάθηται εἰς τὴν καρούγαν, προηγουμένου τοῦ σταυροῦ καὶ τῶν περσικίων. συγκάθηται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ πρῶτος πατρικίος, ἢ ὃν ἂν ἐπιτρέψη, φιλῶν αὐτοῦ τὰς χεῖρας· οἱ γὰρ ἄλλοι ἄρχοντες προλαμβάνουσι· καὶ ἔλθων εἰς τὸν φόρον Κωνσταντίνου, κατέρχεται ἐκ τῆς καρούγας, καὶ δέχεται τὸν ὑπαρχον τῆς πόλεως καὶ τὴν σύγκλητον. προσφέρει δὲ αὐτῷ ὁ πρῶτος τῶν συγκλητικῶν μετὰ τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως μοδίολον χρυσοῦν. καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι πάντας ἀπὸ στόματος, ἀνέρχεται εἰς τὴν καρούγαν, καὶ μόνος κάθηται. δηριγεύεται δὲ ὑπὸ τῶν συγκλητικῶν καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ ἔρχεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν παρι-

8. καμπάγια conī. R. 10. ΣΧΟΛ. δψικνευσις.

vehitur, donec ad Helenianas venerit. Ibi autem descendit, et occurrit ipsi castos palatii, [quod ab Helena nomen habet,] ingressumque per portam palatii, genu flexo, nisi dies dominica sit, adorat. Si custos palatii simul sit axiomaticus seu honoratus, salutatur eum Imperator benigno alloquio. Ibidem ipsi quoque occurrit crux, humi fixa ad eius dextram stans, quam vestitores tenent. Imperator tum mutat vestes in mutatorio, et induit campagia et candidum auroclavum dibetesium et purpuream chlamydem; et inde fit tota directio seu comitatus processionalis eodem modo, ut paulo ante facta fuerat in Campo Martio; et inscendit Imperator in carrucham, praecunte cruce et persiciis. Assessorem habet in curru suo primum patricium, aut quemcumque deligat alium; qui quum inscendit, Imperatoris manus osculatur. Ceteri proceres currum praecedunt. Ubi venerit in forum Constantini, descendit e carrucha, et salutatur praefectum Urbis et senatum. In his offert ipsi princeps senatorum unaque praefectus Urbis modiolum [seu repandam coronam] auream. Post salutatos verbis senatores omnes rursus ascendit Imperator in carrucham, sed solus in ea considet: illinc sub conductione senatorum et archontum pergit ad magnam ecclesiam, transitu per augustaeum facto e regione horologii, magnumque per pylonem seu portalem intrat in mesaulum seu atrium. In narthece fit mutatorium seu vestium mutatio, et deponit Imperator coronam, praeposito eam tradens. Hic eam deinceps Domino reddit, qui eam

ὡν διὰ τοῦ αὐγουσταίου ἀντικρὺ τοῦ ὄρολογίου, καὶ εἰσέρχεται διὰ τοῦ μεγάλου πυλῶνος ἐπὶ τὸ μέσαιλον. ἐν δὲ τῷ νάρθηκι γίνεται μοντατώριον, καὶ ἀποτίθεται τὸν στέφανον, καὶ πάλιν λαμβάνει αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος, καὶ ἐπιδίδωσιν. 5 καὶ ἀποτίθεται αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπεζῇ, καὶ προσφέρει κειμήλια, ἅπερ βουληθεῖη, καὶ χρυσίον δωρεῖται, (ἄιαφόροις γὰρ οἱ βασιλεῖς δωρεαῖς φαίνονται πρὸς τοῦτο χρησόμενοι,) καὶ ἐξέρχεται καὶ ἴσταται ὀλίγον ἐμπρὸς τοῦ Β καγκέλλον, καὶ μετὰ ταῦτα εἰσέρχεται εἰς τὸ παρατίκιον, καὶ Ms. 163. a
 10 ἀκούει τοῦ εὐαγγελίου. ἐὰν δὲ θέλει, καὶ συνάγεται, καὶ ἀναχωρεῖ, ἐπιτιθέντος αὐτῷ τὸν στέφανον τοῦ ἐπισκόπου, κατὰ τὸ ἔθος τῶν προκείμενων τῆς ἐκκλησίας ῥογεῦει τοὺς κληρικοὺς, καὶ ἔρχεται ἐπὶ τὸ παλάτιον, καὶ ἀπαντῶσιν αὐτῷ πάντες οἱ συγκλητικοὶ ἕσω τῆς ῥηγίας. ἀπαντῶσι δὲ αὐτῷ 15 καὶ οἱ κόμητες τῶν σχολῶν οἱ φυλάξαντες τὴν πόλιν καὶ τὸ παλάτιον, (δεῖ γὰρ τινὰς αὐτῶν ἀπομεῖναι καὶ φυλάξαι τὸ παλάτιον μέχρι οὗ ὑποστρέψῃ ὁ γενόμενος βασιλεὺς,) προσκυνοῦσιν αὐτὸν, ἐὰν μὴ εἴη κυριακῇ, καὶ φιλοῦσιν τοὺς C πόδας, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος. καὶ μετὰ ταῦτα 20 προσφέρουσιν αὐτῷ οἱ συγκλητικοὶ ἅμα τῷ ἐπάρχῃ τῆς πόλεως πιττάκιον τρισχιλίων λιτρῶν ἀργύρου, καὶ μεθ' οὗ δέξεται, ἀντιχαρίζεται αὐτοῖς τὸ πιττάκιον, καὶ οὕτως εἰσέρχεται δηριγευόμενος ὑπὸ πάντων, καὶ συντάσσονται οἱ ἑπαρχοί

6. ἡ καὶ χρυσ. conl. R.

in sacra mensa deponit, et cimelia, quae voluerit, offert, aut et signatum quoque aurum donat [ecclesiae]. Deprehendunt enim Imperatores nostri in hoc auro donario non eundem omnes modum tenuisse. Dein exit Imp. [e bimate] paullulumque stat ante cancellos; tum intrat in paraticium, et audit lectionem evangelii. Si cupiat, etiam communionem sacram accipit et abit, episcopo ipsi coronam imponente, secundum consuetudinem processionum ecclesiae rogam seu stipem dat clericis, et intrat in palatium, ubi omnes senatores ei intra regiam portam occurrunt. Sed et comites scholarum occurrunt, qui urbem et palatium hactenus custodiverant. Debent enim aliqui, ceteris in campum exeuntibus, intus remanere et palatium custodire, donec recens electus Imperator redierit. Hi in genibus eum adorant, modo non sit ea dies dominica, pedesque ipsius osculantur; quos vicissim Imperator benigno alloquio excipit. Deinceps offerunt ipsi senatores per praefectum Urbis pittacium vel schedulam, in qua ipsi termille argenti litrae dono assignantur. Imperator accipit quidem, sed protinus reddit offerentibus neque retinet. Sic itaque ingreditur stipatus ab omnibus ordinibus in interio-

καὶ ὁ ἑπαρχὸς ἐν τῷ κοινοστωρίῳ κατὰ τὸ ἔθος. οἱ δὲ συγκλητικοὶ καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες ἴστανται, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὸ κοινοστωρικεῖον μετὰ τῶν πατρικίων, καὶ ἐκεῖ συντάττονται. οἱ πατρικιοὶ καὶ ἐξέρχονται, καὶ δίδονται μίσσαι. θεῖ δὲ εἰδέναι, ὅτι ὄρκον οἱ ἄρχοντες τοῦ παλατίου παρέχουσιν, ὡς⁵ οὐκ ἐπιβουλεύουσιν αὐτῷ ἢ τῇ πολιτείᾳ, καὶ τὸ περὶ τούτου ὀρκωκοπικὸν φυλάττεται παρὰ τῷ βασιλεῖ. ἐὰν δὲ εἴη ἀγούστα ἐν τῷ παλατίῳ, ἀπαντᾷ τῷ βασιλεῖ ἐν τῷ παλατίῳ, ἦτοι ἐν τῇ ἀγούσταίῳ ἔσω, καὶ ὁ βασιλεὺς φιλεῖ τὴν κεφαλήν αὐτῆς· καὶ τρέφει ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλί-¹⁰ νῳ, ἐν μὲν τῇ ἰδίῳ αὐτοῦ ἀκουβίτῃ τοὺς πραιποσίτους καὶ πατρικίους, οὓς βούλεται, καὶ τοὺς ἐπάρχους καὶ τὸν μά-
 Ed. L. 242 αἰστρον, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀκουβίτοις τοὺς στρατιώτας, οὓς ἂν κελεύσει, ἢ ἄρχοντας στρατιωτικούς. εἰσέρχονται δὲ καὶ παίγνια ἐν τῷ ἀρίστῳ, ἐὰν συνίδη ὁ βασιλεὺς. χρὴ εἰδέναι,¹⁵ ὅτι ἀπὸ Ἑλενιαῶν ἕως τῆς πόρτης δύο κόμητες σχολῶν κρατοῦσι τὰ μῆλα τῆς καρούχας, ἀπὸ δὲ τῆς πόρτης ἕως τοῦ φόρου δύο κόμητες δομεστικῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ φόρου ἕως τοῦ παλατίου δύο ἀπὸ ὑπάτων στρατιωτικοὶ κατὰ τὸ σχῆμα τὸ λεχθισόμενον ἐν τοῖς περὶ τοῦ Μαρτίου γεγραμμένοις. εἰ²⁰
 Ms. 163. b δὲ βούλεται ἡ βασιλεὺς, ἀναχωρῶν ἐκ τῆς ἐκκλησίας ποιεῖ κοινοστωρικεῖον, καὶ δέχεται πάντας ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων

1. μάγιστρος pro ἑπαρχος conī. R. 15. συνίδη cod. et ed.

ra palatii. Praefecti tunc et magister in consistorio licentiam abeundi sumunt. At senatores et ceteri magistratus permanent adhuc ibidem stantes, donec ingressus Imperator in cubiculum in comitatu patriciorum his abeundi veniam dederit; his autem egressis tandem missae dantur. Non praetereundum, proceres palatinos fidem suam iureiurando obligare, se nunquam aut ipsi Imperatori aut imperio insidias structuros esse. Litteris consignatam eius sacramenti formulam asservat Imperator penes se. Si Augusta sit in palatio, obviam it Imperatori novo, sed in palatio, id est intra augusteum; eiusque caput Imperator osculatur. Ad convivium penes se tum retinet Imperator in magno triclinio, ad suam quidem, cui ipse accumbit, tabulam praepositos et patricios, quos voluerit, et praefectos et magistrum, ad reliquos autem accubitus seu mensas milites, quos ipse designaverit, aut et magistratus militares. Intrannt quoque ludī et ludiones in prandium; sed non nisi conscio et indulgente Imperatore. Tenendum quoque hoc est, ab Helenianis inde usque ad portam poma carruchae teneri a duobus comitibus scholarum; a porta vero inde usque ad forum [Constantini] a duobus comitibus domesticorum; a foro tandem usque ad palatium a duobus excoisilibus militaribus, secundum ceremoniale, de quo latius exponetur

καὶ τζαγγίων διὰ τὸ ὡς ἀπὸ προκέκνου ἐλθεῖν, καίτοι τοῦ βασιλέως καμπάγια φοροῦντος, καὶ κιτεῦνται οἱ ἄρχοντες, B καὶ ποιεῖ προαγωγὰς, ὡς βούλεται. δεῖ δὲ ἐν τῷ ἀρίστῳ πάντας καμπάγια φορέσαι καὶ λευκὰ χλανίδια, καὶ οὕτως 5 συναριστῆσαι αὐτῷ. τῇ δὲ ἐξῆς ἵππικὸν ἐπιτελεῖται, ἐὰν ἡ ἡμέρα μὴ κωλύει, πάντων ὁμοίως λευκὰ χλανίδια καὶ καμπάγια φορούντων, καὶ ἄλλιν τρέφει, ἐὰν ἀρέσκει αὐτῷ. καὶ ταῦτα μὲν ἡ ἀρχαιότης. νῦν δὲ ἐπενοήθη καὶ ἐν τῷ ἵππικῷ τὰς ἀναγορεύσεις γίνεσθαι ἀναγκαῖον δὲ ἐνομίσαμεν καὶ 10 ἰστέρων βασιλέων ἀναγορεύσεις ἐν ἐπιτόμῳ γράψαι, ἵνα ἕκα- C στος τὸ εὐτακτότερον καὶ ἀρέσκον αὐτῷ, καιροῦ γινομένου, (ὅπερ βραδέως ὁ Θεὸς ποιήσει,) ἐπιλέξῃται.

ΚΕΦ. 5β.

Ἀναγόρευσις Ἀναστασίου βασιλέως τοῦ τῆς θείας λήξεως.

15 Ὁ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως Ἀναστάσιος ἐν τῷ ἵππικῷ ἀνηγορεύθη οὕτως. ἀποθανόντος Ζήνωνος τοῦ τῆς θείας λήξεως, ἐν τῇ νυκτὶ τῇ ἐξῆς συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συγκλη- D

in tractatione de Campo Martio. Si lubet Imperatori, fact, postquam ex ecclesia in palatium venerit, consistorium, et excipit omnes candidis tunicis et tziangis seu calceis indutos; quia tanquam a processione veniunt, quamvis ipse Imperator adhuc campagia gestet; citantur proceres nomine tenus, et facit Imperator promotiones pro lubitu. In prandio convivale autem debent omnes campagia gestare et candidas tunicas, et sic epulis interesse dominicis. Sequenti die, nisi eius religio prohibeat, peragitur hippicum seu certamen equestre, omnibus omnino candidas tunicas et campagia gerentibus; rursusque editur convivium, si Domino placuerit. Et haec quidem olim in usu erant. Nunc autem ex inventione recentiore solent in hippico [seu circo] novorum principum electiones et proclamationes fieri. Necessè vero nobis visum fuit etiam aliorum praeter istum Leonem Imperatorum renuntiationes breviter enarrare, ut Imperatorum actate nostra posteriorum unusquisque, tempore veniente, (quod tarde tamen venire iubeat et quam diutissime arceat Deus,) id quod sibi videatur bono ordini decorique maxime congruum et praecipue arri-deat, deligat.

CAP. 91.

Inauguratio Anastasii Imp. divinae sortis.

Piac sortis vel memoriae Anastasii proclamatus et inauguratus fuit Imperator in hippico [seu hippodromo] hoc modo. Zenone divinae sortis vita defuncto, coibant nocte ab eius obitu proxima proceres palatini et senatorii ordinis viri et episcopus [seu patriarcha] in porticu, quae

Constantinus Porphy. Vol. I.

τικοὶ καὶ ὁ ἐπίσκοπος ἐν τῷ πορτίκῳ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου
 τρικλίνου, ὃ δὲ δῆμος ἐν τῷ ἵππικῷ ἐν τοῖς ἰδίῳις μέρεσιν,
 οἱ δὲ στρατιῶται καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ ἵππικῷ ἐν τῷ στάματι
 καὶ πάντες συναχθέντες ἐξεβόων, τοῦ λειψάνου ἔτι ἔσω κει-
 μένου. συνειδὼν οὖν οἱ ἄρχοντες Ἀριάδην τὴν τῆς θείας
 λήξεως αὐγούσταν ἀνελθεῖν εἰς τὸ ἵππικὸν καὶ προσφωνῆ-
 σαι τῷ δῆμῳ. καὶ δὴ ἀνῆλθεν φορέσασα τὴν χλαμύδα, καὶ
 Ed.L. 243 συνεισηλθὼν αὐτῇ οἱ δύο πραιπόσιτοι καὶ ὁ μάγιστρος καὶ ὁ
 καστρήσιος καὶ ὁ κυαιστωρ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, ὅσοι ἔθος ἔ-
 χουσιν συνθεωρεῖν τῷ βασιλεῖ ἐν ταῖς ἵπποδρομίαις. συνεισ-10
 ῆλθον δὲ ἐν τῷ ἵππικῷ καὶ κουβουκλάριοι ὀλίγοι τοῦ μέρους
 αὐτῆς, οὐ μὴν ἄλλὰ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπό-
 λεως, Εὐφῆμιος. οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες ἐμπρὸς ἔστησαν, ἔν-
 θα οἱ κούρσωρες ἐν τῷ καγκέλλῳ, καὶ ἐν τοῖς βάθροις κατὰ
 Ms. 164. a τὰξιν, οἱ μὲν χαρτουλαρικοὶ ἐκ τῶν δεξιῶν, οἱ δὲ στρατιωτι-15
 κοὶ ἐκ τῶν ἀριστερῶν. καὶ ὡς ἔστη ἡ αὐγούστα καὶ ἐφάνη /
 τῷ δῆμῳ, πάντες ἔκραξαν· „Ἀριάδην αὐγούστα, σὺ νικᾷς·
 B εὐσεβῆ Κύριε, ζῶν ἄντῃ·” καὶ πολλάκις τὸ „Κύριε, ἐλέη-
 σον” εἶπον, „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς αὐγούστης· ὀρθόδοξον βα-
 σιλέα τῇ οἰκουμένῃ.” ἡ δὲ αὐγούστα προσεφώνησεν αὐτοῖς 20
 διὰ λιβελληαίων ἐξ αὐτῶν τῶν βάθρων. ὁ γὰρ λιβελλῆσιος
 ἐν αὐτοῖς τοῖς βάθροις ἰστάμενος ἐν τῷ καγκέλλῳ ἐμπρὸς τῆς

magno triclinio praetensa est. Populus autem [proximo mane] in
 hippicum conveniebat, suamque quisque stationem occupabat. Milli-
 tes pariter in hippico in stamate adstabant. Hi congregati magna
 cum vociferatione et tumultu novum Imperatorem flagitabant, mortui
 supremis nondum humatis. Unanimi consensu igitur suadebant pro-
 ceteres Ariadnae, divinae sortis Augustae, ut ascenderet in hippicum,
 ibique populum alloqueretur. Ascendebat ergo illa, imperatoria
 chlamyde induta, in comitatu amborum praepositorum et magistri,
 item castrensis et quaestoris omniumque reliquorum, quos una cum
 Imperatore spectare certamina equestria mos est. Comitabantur eo-
 dem quoque pauci quidam cubicularii de parte seu comitativa eius;
 item Archiepiscopus, qui tum erat, Constantinopoleos Euphemius.
 Ceteri autem proceres coram in conspectu Dominae adstabant ibi,
 ubi cursores stare solent, ad cancellos et in gradibus secundum
 dignitatum ordines; chartularici quidem [seu scriniarii vel togati] ad
 dextram, militares autem ad sinistram. Ut itaque stans Augusta sese
 populo monstrabat, exclamabant omnes: *Ariadne Augusta, tu vincas.*
Pie Domine, vitam ipsi longam indulge. Saepius etiam: *Kyrie eleison*
 iterabant, et: *Multos annos Augustas! Orthodoxum Imperatorem orbi*
serrarum [flagitamus]. Tunc Augusta per os libellensis in ipsis gradibus
 intra cancellum coram sella vel throno imperiali, ibi ubi cursores

σέλλης, ἔνθα ἴστανται οἱ κούρσωρες, ἀλέγγω οὕτως „ἡ ὑ-
 μετέρα γενναιότης τὰ πρέποντα καὶ νῦν τῇ καθοσιώσει συν-
 ἤθως ἐπεδείξατο καὶ τὴν εὐταξίαν ἐβεβαίωσεν, τὰ σφειλόμε-
 να τῇ βασιλείᾳ φυλάξασα.” παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἡμεῖς
 5δοῦλοι τῆς ἀγούστῃς· εὐσεβῆ Κύριε, ζωὴν αὐτῇ· πολλὰ
 τὰ ἔτη τῆς ἀγούστῃς Ἀριάδνη ἀγούστα, σὺ νικᾷς Ῥω-
 μαίων βασιλέα τῇ οἰκουμένῃ.” ἀπόκρισις· „ὅτι καὶ πρὸ τῶν
 ὑμετέρων αἰτήσεων ἐκελεύσαμεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι
 καὶ τῇ ἱερᾷ συγκλήτῳ μετὰ κοινῆς τῶν γενναιοτάτων δοκιμα-
 10σίᾳς ἄνδρα ἐπιλέξασθαι Χριστιανὸν Ῥωμαῖον καὶ πίσσης γέ-
 μοινα βασιλικῆς ἀρετῆς, ὥστε μῆτε χρημάτων, μῆτε ἄλλω
 τινί, ὅσον τό γε ἐν ἀνθρώποις, ἀνθρωπίνῳ πάθει ὑποκεῖσθαι.”
 ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγούστῃς· Ἀρι-
 15άδνη ἀγούστα, σὺ νικᾷς· τῆς φιλοχρίστου βασιλίδος πολλὰ
 ἔτη Κύριε, ἐλέησον· βασιλεῦ οὐράνιε, δὸς ἡμῖν ἐπιγίειον
 ἀφιλάργυρον βασιλέα τῇ οἰκουμένῃ.” ἀπόκρισις· „ὥστε δὲ D
 καθαράν καὶ τῷ δεσπότῃ Θεῷ ἀρέσκουσαν τὴν κρίσιν γενέ-
 σθαι, ἐκελεύσαμεν τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας καὶ τὴν ἱεράν
 σύγκλητον, συντρεχούσης καὶ τῆς τῶν γενναιοτάτων ἔξερκί-
 20στων ψήφου, προκειμένων καὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων, παρόν-
 τος τοῦ δσιωτάτου καὶ ἁγιωτάτου τῆς βασιλίδος ταύτης πό-

16. ἀπόκρισις add. R. h. l. et in seqq. aliquoties.

stare solent, stantis et de charta scripta recitantis eos ita alloque-
 batur: *Strenuitas vestra decorum etiam nunc pro more suae de-
 votioni consueto commonstravit, et confirmavit bonum ordinem
 in eo, quod imperiali maiestati debitos honores habuit atque custo-
 didit. Ad haec clamabant omnes: Nos sumus servi Augustae. Pie
 Domine, vitam illi! Multos annos Augustae! Ariadne Augusta, tu
 vincas. Romanum Imperatorem orbi terrarum!* Responsio: *Pro-
 venientes nos vestras preces imperavimus gloriosissimis aulae pro-
 ceribus sacroque senatui, ut, communicato cum fortissimis exerciti-
 bus consilio atque examine virum eligerent Christianum, gente Ro-
 manum, omnisque imperatoriae virtutis plenum talemque, ut neque
 avaritiae, neque alii humano vitio deditus sit, quantum eius da-
 tum est humanas fragilitati. Ad haec exclamabant omnes: Multos
 annos Augustae! Ariadna Augusta, tu vincas! Christum amantis
 Imperatricis multi sint anni! Kyrie eleison. Imperator coelestis,
 da nobis terrestrem Imperatorem, pecuniae non cupidum, qui or-
 bem terrarum regat. Resp.: Quod autem pura Dominoque Deo pla-
 cens fieret electio, imperavimus illustrissimis proceribus et sacro
 senatui, quibuscum concurrere debet fortissimorum exercituum suf-
 fragium, ut coram sanctis evangelii in publico expositis, praesen-
 te quoque sanctissimo atque maxime venerabili regiae huius urbis*

νος καὶ τῆς ὑμετέρας εὐζωΐας προνοούντος, φθάσαντες καὶ προλαβόντες τὰς ὑμετέρας αἰτήσεις, τὸν ἐνδοξότατον Ἰουλιανὸν εἰς τὴν ὑπαρχὸν ἀρχὴν, τοῦ δεσπότητος Θεοῦ ἐπινεύσαντος, προβαλλόμεθα.” ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „ταύτη καλὴ ἀρχή. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀγούστας, πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων.” ἀποκρίσας· „τῆς οὖν ὑμετέρας ἐστὶν ἁαδοσιώσεως, ὡσπερ αἰεὶ ἐφυλάξατε, οὕτω καὶ νῦν φυλάξαι τὴν εὐταξίαν. τῆς γὰρ ὑμετέρας εὐζωΐας καὶ πάντων τῶν συμφερόντων ὑμῖν πρῶτον μὲν ὁ δεσπότης Θεός, ἔπειτα δὲ καὶ ἡμεῖς ἰκαονῶς προενοήσαμεν, καὶ εὐθέως βουλευόμενοι μετὰ τῶν ἐνδόξων ἀρχόντων καὶ τῆς ἱεραῆς συγκλήτου, συντρέχούσης καὶ τῆς τῶν γενναιοτάτων ἐξερχίτων συναιρέσεως, προβαλούμεθα ἀνδρα εἰς τὴν βασιλείαν καὶ ὀρθόδοξον καὶ ἀγνόν. ἀπέστω δὲ φθόνος τῆς καλλίστης ταύτης συμβουλίας καὶ πολιτείας.”

15ταύτης οὖν τῆς προσφωνήσεως παρ’ αὐτῆς γενομένης, κατήλθεν ἡ ἀγούστα καὶ οἱ ἀρχοντες ὀψικεύοντες αὐτήν. καὶ ἡ μὲν ἀγούστα εἰσηλθὲν εἰς τὸν ἀγούσταλον· οἱ δὲ ἀρχοντες, τεθέντων σκαμνίων πρὸ τοῦ δέλφακος, ἐκάθισαν, καὶ ἤρξαντο Ms. 165. a βουλευέσθαι περὶ τοῦ ὀφειλοντος γενέσθαι, καὶ πολλὴ φιλο- 20νοικεῖα μετὰξὺ αὐτῶν ἐκινήθη. ὁ δὲ πραιπόσιτος Οὐρβίκιος εὐφυστέρων ἐδήλωσεν αὐτοῖς, ὅτι „καλῶς ποιεῖτε τῇ ἀγούστη παρέχοντες τὴν ἀνθεντεῖαν, ἵνα αὐτὴ ἐπιλέξῃται, ὃν ἀν Ed. L. 245

nunc facimus, in nomine Dei eiusque benigno sub favore illustrissimum Iulianum ad praefecturam Urbis promovere. Acclamabant omnes: Hic [Iulianus] est egregius magistratus. Multi sunt anni Augustae, multi sunt anni magistratuum. Resp.: Vestrae maiestatis igitur nunc est, modestiam, tranquillitatem et bonum ordinem, ut semper alias servastis, ita nunc etiam servare. Commodi enim vestri, et ut bonis omnibus afflueritis, primus quidem Deus, deinde vero etiam nos curam sufficientem habuimus; statimque deliberaturi cum illustribus proceribus et sacro senatu, concurrente quoque fortissimorum exercituum suffragio, eligemus Imperatorem orthodoxum et a vitiis purum. Absit autem invidia, neque interturbet pervertatque pulcherrimae huius deliberationis et impari nostri instituta. Post hanc Augustae allocationem finitam descendebat ipsa, et proceres eam sequebantur; ipsaque in augustaenm ingressa, considerant proceres in scamnis ante delphacem positis, et ordiebantur deliberationem de candidato imperii. Verum diu rixabantur inter se, neque in consensum venire aut decernere quidquam poterant. Urbicius ergo praepositus oportunum hoc suppeditabat consilium: Bene facietis, aiebat, Augustae permittentes auctoritatem optandi, quem ipsa voluerit. Rogabat igitur senatus episcopum [seu patriarcham], ut ingressus ad Augustam, arbitrium electionis atque denominationis

βουληθείη. ἤτησεν οὖν ἡ σύγκλητος τὸν ἐπίσκοπον εἰσελθεῖν καὶ παρακαλέσαι αὐτήν, ἵνα αὐτῇ, ὃν βούλεται, ἐπιλέξῃται· αὐτῇ οὖν ἐπελέξατο Ἀναστάσιον τὸν σιλεντιάριον, καὶ μαθόντες οἱ ἄρχοντες πάντες ἠράσθησαν, καὶ παραχορῆμα ἐπέμφθησαν εἰς τὸν οἶκον Ἀναστασίου παρὰ τοῦ μαγίστρου⁵ κόμητες προτηκτόρων καὶ δομεστίκων, καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ἐν τῷ κονισιστωρίῳ ἐφυλάττετο, καὶ οὕτως ἐγένετο ἡ κηδεῖα Ζήνωνος τοῦ τῆς θείας λήξεως. ἐν αὐτῇ οὖν τῇ ἡμέρᾳ οἱ βετοσοακράνοι καὶ οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ μὀβνητάριοι τὰ συνήθη ἐπραξαν, καθὰ εἴρηται, καὶ ὁμὰ ἐδόθη¹⁰ τὰ μανδάτα σιλέντιον καὶ κομέντον, καὶ τῇ ἐξῆς προῆλθον πάντες ἀπὸ λευκῶν χλανιδίων, καὶ ἐδέχθησαν ἐν τῷ κονισιστωρίῳ, καὶ ἐκεῖ προσηγορεύθησαν, οὐ μὴν ἐν τῷ ἄρματι. προῆλθεν δὲ καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος κατὰ τὸ σῆνηδες εἰσελθὼν διὰ τῆς βαλνιαρίας, καὶ μετὰ τὸ δεχθῆναι πάντας κατὰ τὸ¹⁵ ἔθος, ἀνῆλθεν Ἀναστάσιος ἐν τῷ πορτίκῳ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, καὶ ἔσθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πορτίκου, καὶ εἰσῆλθον πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ συγκλητικοὶ πρὸς αὐτὸν, καὶ ἀπήτησαν αὐτὸν ὄρκον δοῦναι πᾶσιν, ὡς οὐδενί, πρὸς ὃν C ἔσχεν πρᾶγμα, φυλάττει λύπην, καὶ ὅτι μετὰ ὄρθου συνέι-²⁰ δότος τῇ πολιτείᾳ χρήσεται. καὶ ὑποτελεσθέντος τοῦ ὄρκου τούτου, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἵππικόν, καὶ εἰσελθὼν ἐν τῷ τρικλί-

9. ΣΧΟΛ. ἱεροαμφιδάσαι. 11. ΣΧΟΛ. σιωπὴ καὶ συνέλευσις.

ipsi offerret. Augusta, eo facto, eligebat Anastasium silentiarium. Quod intelligentes proceres omnes approbabant; protinusque mittebantur in aedes Anastasii a magistro comites protectorum et domesticorum: hi eum ad palatium deducebant, et in consistorio tantisper deponebant, donec solenne ritu inauguraretur. Interea fiebant exsequiae Zenonis divinae sortis. Eo itaque die faciebant vestosacrani et pictores atque monetarii consueta, de quibus alibi diximus, officia [circa decorandum principis funus] vesperaeque edebantur mandata pro crastino silentio et conventu. Altero autem die procedebant omnes in candidis tunicis, et excipiebantur et alloquia cohonestabantur a novo Imper. in consistorio, non autem in armate. Procedebat quoque [seu veniebat in senatum] archiepiscopus, ingrediens, ut mos est, per balneariam. Omnibus congregatis et exceptis pro more consueto, ascendebat Anastasius in porticum magno triclinio praetensam, mediaque in illa consistebat. Ingredientea illuc proceres omnes et senatorius ordo sacramentum ab eo postulabant, quo promitteret, se erga neminem, quicum hactenus similitatem aluerit, conservaturum aut exerciturum malevolentiam; item se recta cum conscientia imperium administraturum esse. Dicto illo iureiurando, ascendebat Anastasius in hippicum seu circum, et in-

νη, ἔνθα καθ' ἱππικὸν ἔθος ἐστὶν προσκυνεῖν τοὺς συγκλητικ-
 οὺς, ἐφόρεσεν στιχάρην διβητήσιν ἀνρόκλαβον καὶ ζωνάριον
 καὶ τουβρία καὶ καμπάγια βασιλικά, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κά-
 θισμα γυμνός· τὰ δὲ στρατεύματα κάτω ἴσταντο ἐν τῷ
 5στύματι, καὶ τὰς ἄστας καὶ τὰ σίγνα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους εἶχον
 κεκλιμένα. ὁ δὲ δῆμος ἴστατο ἐν τοῖς βάθροις καὶ εὐφῆμει.
 ἐσηκώθη οὖν ἐπάνω τοῦ σκουταριῶν ἰστάμενος, καὶ ἀνελθὼν Ms. 165. b
 τῶν λαγκταριῶν καμπιδούκτωρ τὸ ἴδιον μανιάκιν ἐπέθηκεν D
 εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. καὶ εὐθέως τὰ σίγνα ὀρθώθη, καὶ
 10εὐφημήθη παρὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν δημοτῶν. καὶ με-
 τὰ τοῦτο κατῆλθεν ἐκ τοῦ σκουταριῶν, καὶ εἰσῆλθεν πάλιν ἐν
 τῷ τρικλίνῳ, ἔνθα ἐφόρεσεν τὰ βασιλικά καὶ ἐκεῖ ὁ ἐπίσκο-
 πος ἐποίησεν εὐχὴν, καὶ τὸ „Κύριε, ἐλέησον” ἐλέχθη, καὶ
 περιέθηκεν αὐτῷ τὴν χλαμύδα τὴν βασιλικὴν, καὶ τὸν στέ-
 15φανον τὸν διάλιθον, καὶ ὑποστρέφας αὐθις ἀνῆλθεν ἐν τῷ
 καθίσματι, καὶ ἠοπάσατο τὸν δῆμον, καὶ ἔκραξαν πάντες Ed. L. 246
 „ΑΥCΤΥCΤΕ, σεβαστέ.” καὶ προσεφώνησε τοῖς στρατιώταις καὶ
 τῷ δῆμῳ. ἐπεδόθη γὰρ αὐτῷ λιβελλάριον, καὶ αὐτὸς ἐπιδέ-
 δωκεν τῷ λιβελλησίῳ, καὶ ἐκεῖνος ἐστὼς ἐν τῷ τριβουναλίῳ
 20προσεφώνησεν αὐτοῖς, καὶ ὑπέσχετο διδόναι αὐγουστιάτικα ἀνά
 νομισμάτων ε' καὶ λίτραν ἀργύρου. ἔχει δὲ καὶ ἡ προσφώ-
 νησις οὕτως. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „δῆλόν ἐστιν

1. κατ' ἱππικὸν cod.

gressus in illud triclinium, in quo senatores, quando certamen e-
 questre peragitur, Imperatorem adorare solent, induebat sticharium
 dibetesium auroclavum et zonarium et tubia seu braccas vel tibialia
 et campagia imperialia, et ingrediebatur in cathisma nudus [capite
 corona nondum decorato]. Interea stabant milites infra in stamate;
 hastae signaque inclinata humi iacebant. Populus in bathris vel
 gradibus stans, bona verba acclamabat. Dein sublevabatur Anastasi-
 us in scuto stans, et ascendens eodem campiductor lanceariorum
 imponebat eius capiti torquem suum sibi abstractum. Quo facto
 protinus erigebantur iacentia signa, et fausta vota tam milites, quam
 populares acclamabant. Descendebat tum e scuto, et ingrediebatur
 rursus in triclinium, ubi basilica seu insignia imperii recitabatur, ab
 episcopo preces fiebant, Kyrie eleison recitabatur, idem patriarcha
 ipsi chlamydem imperialem et coronam gemmatam circumponebat;
 In hoc ornatu repetebat Anastasius rursus cathisma, et salutabat po-
 pulum. Exclamabant tum omnes: *Auguste*, ipse vero alloquebatur
 milites et populum ore libellensis. Nempe libellus, in quo perscri-
 pta erat alloquii formula, ipsi ab aliquo tradebatur, quem ipse vi-
 cissim libellensi tradebat; hic denique e tribunali recitabat, promittens
 danda ipsis augustiatica seu munera a novis augustis populo et mi-

τὸ ἀνθρώπινον κράτος τῆς ἀνωτάτω δόξης τῷ νεύματι ἀπαρ-
 τίζειν." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄφθονα τῇ οἰκουμένῃ· ὡς
 Βῆζηςας, οὕτως βασιλευσον· ἄγνους ἄρχοντας τῇ οἰκουμένῃ",
 καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ἐπειδὴ
 τοίνυν ἐμὲ, εἰ καὶ ἄρχοντα καὶ ἀναβαλλόμενον, ἡ γαλινοτάτης
 αὐγούστα Ἀριάδην τῇ διακρίσει τῶν ὑπερφυστάτων πρω-
 τευόντων καὶ τῆς ἐνδοξοτάτης συγκλήτου ἡ ἐκλογῇ καὶ τῶν
 δυνατῶν στρατοπέδων, τοῦ τε καθυσιωμένου λαοῦ ἡ συναίνε-
 σις πρὸς τὸ ἀναδέξασθαι τῆς βασιλείας τῶν Ῥωμαίων τὴν
 φροντίδα, προηγουμένως τῆς ἐπεικειάς τῆς θείας τριάδος, 10
 προεχώρησεν." ὑπὸ πάντων ἐκράγη· „Κύριε, ἐλέησον· σὺ
 Θεοῦ, σὺ αὐτὸν ἐλέησον. Ἀναστάσιε αὐγουστε, τοῦ μβηκας·
 Σεῦσεβῆ βασιλέα ὁ Θεὸς φυλάξει· ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν, ὁ Θε-
 ὸς σε φυλάξει" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ αὐ-
 γουστος· „ὅποσον μοι βάρος ὑπὲρ τῆς κοινῆς πάντων σωτη- 15
 ρίας ἐπετέθη, οὐκ ἄγνοῶ." παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄξις
 Ms. 166. a τῆς βασιλείας, ἄξις τῆς τριάδος, ἄξις τῆς πόλεως. τοὺς δη-
 λάτορας ἔξω βάλει" καὶ ἄλλα τοιαῦτα. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ
 αὐγουστος· „ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν παντοκράτορα δυσωπῶ, δ-
 πως, οἶόν με ἐν ταύτῃ τῇ κοινῇ ἐκλογῇ γενέσθαι ἡλίπισατε, 20
 τοιοῦτον τῇ τῶν πραγμάτων ἐργασίᾳ κατανοήσητε." παρὰ
 πάντων ἐκράγη· „εἰς ὃν πιστεύεις, αὐτὸς σε σώσει. ὡς εἴησας,

litibus dari solita; et quidem viritim nummos aureos quinos et lit-
 tras singulares argenti. Habet autem alloquium sic. Imperator Cae-
 sar Augustus: *Notum est humanam potestatem a nutu supremas
 gloriae dependere.* Exclamabant omnes: *Abunde bonorum orbi ter-
 rarum [nunc contingit, te ad imperium evecto]. Ut hactenus vixisti,
 ita porro impera. Puros magistratus orbi terrarum [flagitamus],
 et alia talia.* Imperator Caesar Augustus: *Quam itaque me, quam-
 vis invitum et cessitantem, Serenissima Augusta Ariadne iudi-
 cio suo, illustrissimorum procerum et gloriosissimi senatus electio,
 potentiumque exercituum ut et sacrosancti populi consensus, eo ad-
 egerit, ut, sequens ductum clementiae divinae trinitatis, curam
 imperii Romanorum in me susciperem.* Ad haec exclamabant omnes:
*Kyrie eleëson. Fili Dei, miserere eius. Anastasie Auguste, tu vin-
 cas. Pium Imperatorem Deus conservet. Deus te dedit. Deus te
 conservet,* et alia talia. Imperator Caesar Augustus: *Intelligo, quan-
 tum onus mihi cum cura communis salutis impositum fue-
 rit.* Acclamabant omnes: *Digne imperio, digne trinitatis favore
 atque calculo, digne urbe. Arce delatores, et similia plura.* Im-
 perator Caesar Augustus: *Verum supplicor omnipotenti Deo, velit
 efficere, ut qualem me fore sperastis eligatis unanimi consensu,
 talem esse ipso ex operum meorum documento deprehendatis.* Ac-

οὕτω βασιλευσον. εὐσεβῶς ἔζησας, εὐσεβῶς βασιλευσον. Ἀρι-
 ἀδνη, σὺ νικᾷς πολλά τὰ ἔτη τῆς ἀυγούστης. τὸ ἐξέριτόν σου
 ἔγειρον, τὰς στρατείας σου ἔγειρον, τοὺς δούλους σου ἐλέησον. ὡς
 Μαρκιανὸς, οὕτως βασιλευσον" καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά. ἀν-
 5τοκράτωρ Καῖσαρ αὐγουστος, „ὑπὲρ τῆς ἑορτῆς τῆς εὐτυχοῦς
 ἡμῶν βασιλείας ἀνὰ ἐ νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου ὑ-
 μῖν καταβούκολον δώσω." παρὰ πάντων ἐβοήθη. „χριστι-
 ἀνὸν βασιλέα ὁ Θεὸς διαφυλάξει. αὐταὶ κοιναὶ εὐχαί·
 αὐταὶ αἱ εὐχαὶ τῆς οἰκουμένης· τὸν εὐσεβῆ, Κύριε, φύλα-
 10ξον· ἅγιε Κύριε, ἔγειρον τὸν κόσμον σου. νικᾷ ἡ τύχη τῶν Ed.L. 247
 Ῥωμαίων Ἀναστάσιε αὐγουστικε, σὺ νικᾷς Ἀριάδνη ἀυγού-
 στα, σὺ νικᾷς ὁ Θεὸς ὑμᾶς δέδωκεν, ὁ Θεὸς ὑμᾶς φυλά-
 ξει." ἀντοκράτωρ αὐγουστος. „ὁ Θεὸς μεθ' ὑμῶν." καὶ
 15ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ εἰσῆλθεν διὰ τοῦ νάρθηκος,
 τὸν στέφανον πρότερον ἀποθέμενος ἐν τῷ μουτατώριῳ, καὶ
 λαβὼν αὐτὸν ὁ πραιπόσιτος ἐπέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀπέθετο αὐ-
 τὸν ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ προσήνεγκεν ὁ βασιλεὺς τὰ δῶ-
 20ρα, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ μουτατώριον ἐφόρεσεν τὸν στέφανον, B
 καὶ ὑπέστρεψεν, καὶ εἰσελθὼν ἐποίησεν τὴν προαγωγὴν τοῦ
 ὑπάρχον, καὶ ἔδωκεν μίσσας, καὶ ἔθρεψεν τοὺς ἄρχοντας.

clamabant omnes: *Ille, cui confidis, te salvabit; ut vixisti, ita im-
 pera; pie vixisti, pie impera. Ariadne, tu vincas; multi sint anni
 Augustae. Erige tu [Anastasio] exercitum. Miserere servorum tuo-
 rum; ut Marcianus, ita tu quoque impera, et alia talia multa.*
 Imperator Caesar Augustus: *Pro festo die, felicitis nostri imperii na-
 tale, dabo vobis in buccam [seu viritim] quinos nummos et singu-
 las litras argenti.* Acclamabant omnes: *Christianum Imperatorem
 conservet Deus. Haec sunt communia omnium vota. Haec sunt vo-
 ta orbis terrarum. Pium Dominum, Domine, conserva. Sancte Do-
 mine, releva mundum tuum. Vincat fortuna Romanorum. Aria-
 dne Augusta, tu vincas. Deus vos dedit, Deus vos conservet.* Im-
 perator Caesar Augustus: *Deus vobiscum.* Finito hoc alloquio, de-
 scendebat et procedebat in conductu ad ecclesiam, ingressusque per
 narthecem deponbat coronam in mutatorio, praeposito eam arripente;
 deinde rursus ab hoc sibi redditam deponbat in thysiasterio
 seu sacrificatorio, offerebat dona, redibat ad mutatorium, inducibat
 ibi coronam, revertebatur in palatium, faciebat ibi promotionem
 praefecti Urbi [paulo ante ab Ariande denominati], dabat missas, et
 tandem convivio, quos volcbat, proceres adhibebat.

ΚΕΦ. 57.

Ἀναγόρευσις βασιλέως Ἰουστίνου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

Ἐν τῇ ἀναγορεύσει Ἰουστίνου τοῦ τῆς εὐσεβοῦς θείας λήξεως ἀταξία τις ἐγένετο, οἷα μηδὲ ἀγούσης οὐσης μηδὲ βασιλέως τοῦ χειροτονοῦντος, ἀλλὰ ἀπρονοήτων σχεδὸν ὄντων τῶν πραγμάτων. ἀποθανόντος γὰρ Ἀνυστασιῶν τοῦ τῆς θείας λήξεως ἐν τῇ νυκτί, ἐδηλώθη παρὰ τῶν σιλεντιαρίων τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ κόμητι τῶν ἐξκουβιτόρων ἀπαντῆσαι εἰς **Ms. 166. b** τὸ παλάτιον. παρεγένετο οὖν Κέλερ μάγιστρος, καὶ Ἰουστίνος ὁ τῆς θείας λήξεως, κόμης ὧν ἐξκουβιτόρων τηλικαῦτα. **10** καὶ παραχρῆμα ὁ μάγιστρος ἐδήλωσεν εἰς τὰς σχολὰς, ἵνα καὶ οἱ κاندιδάτοι καὶ οἱ ἄλλοι σχολάριοι ἀπαντήσωσιν. ἐδήλωσεν δὲ καὶ ὁ τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνος τοῖς στρατιώταις καὶ τριβούνοις καὶ βικαρίοις ἀπαντῆσαι καὶ τοὺς πρώτους τῶν ἐξκουβιτόρων, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι „ὁ δεσπότης **15** ἡμῶν, ὡς ἄνθρωπος, ἐτελεύτησεν δεῖ οὖν ἡμᾶς πάντας κοινῇ βουλευέσασθαι, καὶ τὸν τῷ Θεῷ ἀρέσκοντα καὶ τῇ πολιτείᾳ συμφέροντα ἐπιλέξασθαι.” τὸν αὐτὸν τρόπον διελέχθη καὶ ὁ μάγιστρος τοῖς κاندιδάτοις καὶ τοῖς πρώτοις τῶν σχολαρίων. ὄρθρου οὖν προῆλθον οἱ ἄρχοντες, τινὲς μὲν μύϊνα φοροῦντες, τινὲς δὲ καὶ διάφορα. συνήχθη δὲ καὶ ὁ δῆμος ἐν

7. Sic conl. R., τῷ σιλεντιαρίῳ cod. et ed.

CAP. 93.

Inauguratio Imp. Iustini [primi] divinae sortis.

In electione Iustini piae et divinae sortis contingebat aliquid turbarum, utpote quum neque Augusta adesset, neque Imperator aliquem sibi seu collegam seu successorem denominasset; sed in universum rebus provisum nihil esset. Res ita contigit. Anastasio per noctem vivis exento, significabatur ea de re a silentiario ad magistrum et comitem excubitorum, quo in palatium convenirent. Adveniebant protinus Celer quidem, tum magister, Iustinus autem, divinae sortis princeps, tum comes excubitorum; et magister quidem in scholas edebat mandata, quibus candidatos ceterosque scholarios arcessebat, Iustinus autem militibus [gregariis] et tribunis vicariisque et excubitorum primiceriis conventum imperabat, et ad congregatos ita perorabat: *Dominus noster, ut homo, et quatenus homo fuit, seu corpore tenus, mortuus est. Oportet igitur nos omnes communia consilia eo conferre, ut principem, qui Deo simul acceptus amicusque, et imperio commodus utilisque sit, eligamus.* Eodem modo magister quoque ad candidatos et scholariorum primicerios disserebat. Mane facto, coibant proceres, partim myina [seu

τῇ ἵπποδρομίᾳ, καὶ εὐφρήμον τὴν σύγκλητον κράζοντες·
 „πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου. σύγκλητε Ῥωμαίων, σὺ νι-
 κᾶς. τὸν ἐκ Θεοῦ βασιλέα τῷ ἔξερκίτῳ. τὸν ἐκ Θεοῦ βασι-
 λέα τῇ οἰκουμένῃ” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. καὶ τεθέντων σκα-Ed. L. 248
 5 μνίων ἐν τῷ πορτικῷ τῷ πρὸ τοῦ μεγάλου τρικλίνου, ἐκάθι-
 σαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος, καὶ ἤρξαντο
 πρὸς ἀλλήλους φιλονεικεῖν περὶ τῆς πρόβολῆς τοῦ βασιλέως·
 ἄλλος γὰρ ἄλλῳ ἐπονούδαζεν· ὡς δὲ χρόνος διετρίβετο, λέγει
 αὐτοῖς Κέλερ ὁ μάγιστρος, ὅτι „ἐν ὅσῳ ἔξεσται ἡμεῖν, βουλευ-
 10 σόμεθα καὶ πράξομεν. εἰ γὰρ ταχέως ὀνομάσωμεν τὸν ὀ-
 φείλοντα γενέσθαι, πάντες ἡμεῖν ἀκολουθήσωσιν καὶ ἡσυχά-
 ζουσιν. ἐπεὶ μετ’ ὀλίγον οὐ γινόμεθα κύριοι τῆς βουλῆς,
 ἀλλ’ ἡμεῖς ἑτέροις ἔχομεν ἀκολουθεῖν.” ὡς δὲ καὶ μετὰ ταῦ-
 τα ἡ φιλονεικία ἐπέμεινε, οἱ ἔξκουβίτορες ἄνω ἐν τῷ ἵππικῷ B
 15 ἀναγορεύουσιν βασιλέα Ἰωάννην τινὰ τριβοῦνον, οἰκιστὴν
 τῷ τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνῳ, ὃς μετὰ ταῦτα ἐπίσκοπος Ἡ-
 ρακλείας ἐγένετο, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σκουτάριον. ἀ-
 πηρέσθησαν δὲ οἱ Βένετοι, καὶ ἐλίθασαν, καὶ τινες καὶ ἐτο-
 20 ξεύθησαν ὑπὸ τῶν ἔξκουβιτόρων. πάλιν δὲ σχολάριοι ὀρμή- Ma. 167. a
 25 σαντες κατέσχον πατρίκιον, ὄντα στρατηλάτην, καὶ ἀνήγαγον
 εἰς τὸν μέσον ἀκκουβίτον, καὶ ἔστησαν, ὀφείλοντες αὐτὸν

17. ἀπηρέστησαν αὐτ ἀπηρέσθησαν conl. R.

vestes cum intextis murium parvis figuris, aut colorem murium ci-
 neritium imitantes], partim diaphora [seu lumine colorum vario
 fulgentes] induti, Congregabatur quoque populus in circo, et ce-
 lebrabant senatum laudibus, clamantes: *Multi sint anni senatus.
 Senatus Romanorum, tu vincas. A Deo datum Imperatorem exerci-
 qui [flagitamus]. A Deo datum Imperatorem orbi terrarum, et plura
 talia. Positis interim scamnis in porticu magno triclinio praetensa,
 considebant proceres omnes et archiepiscopus, et incipiebant inter
 sese de creando futuroque Imperatore acriter contendere, alio alii
 studente. Tempore autem inutiliter labente, adhortabatur Celer ma-
 gister suos ita: *Agite, aiebat, amici, decernamus tandem aliquan-
 do et perficiamus decreta, donec licet. Si absque mora nos e sen-
 tentia nostra nuncupaverimus futurum Imperatorem, sequentur o-
 mnes partes nostras, et tranquillos se continebunt. Quod si vero
 tantillum adhuc cessemus, non erit amplius penes nos deliberandi
 et decernendi arbitrium, sed coacti erimus aliis obsecundare. Quum
 vero nihilominus iurgium et contentio pertinerent, nuncupabant ex-
 cubitores supra in circo Imperatorem aliquem Ioannem tribunum,
 illum, qui tum temporis familiaris Divo Iustino erat, et deinceps
 ad episcopatum Heracliae pervenit. Hunc attollebant in scutum.
 Verum Veneti, eam electionem non approbantes, dissipabant sparsis
 saxis illam factionem; ipsorum autem vicissim aliquot peribant sa-**

στέψαι· ἀπηρέσθησαν δὲ οἱ ἔξκουβίτορες, καὶ ἐπελθόντες κατέσπασαν αὐτὸν, καὶ ἔμελλον μὲν καὶ ἀναίρειν, εὐρεθεῖς C δὲ ὁ εὐσεβέστατος δεσπότης Ἰουστινιανὸς, τηλικαῦτα κανδι-
δάτος ὢν, ἐρῶύσατο αὐτὸν, καὶ παρεσεύασεν αὐτὸν πεμ-
φθῆναι εἰς τὸ ἔξκουβίτον καὶ φυλαχθῆναι. ἡνάγκαζον δὲ 5
πάντες οἱ ἔξκουβίτορες αὐτὸν Ἰουστινιανὸν τὸν εὐσεβῆ γε-
νέσθαι βασιλέα. ὁ δὲ παρητήσατο· καθ' ἕκαστον δὲ τῶν
ὀνομαζομένων ἔκρουον εἰς τὰς θύρας τὰς ἐλεφαντίνους, ζη-
τούντες παρὰ τῶν κουβικουλαρίων τὸ σχῆμα τοῦ βασιλέως·
οἱ δὲ ἀκούοντες τὰ ὀνόματα τῶν προβαλλομένων οὐκ ἐπέδο- 10
Dσαν. τελευταῖον οὖν οἱ συγκλητικοὶ πάντες αἰροῦνται τὸν τῆς
θρακίας λήξεως Ἰουστίνον, καὶ τρόπον τινὰ ἡνάγκασαν αὐτὸν
ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ σχῆμα. σχολάριοι δὲ τινες ἀπαρεσθῆντες ἐ-
πῆλθον αὐτῷ, ὥστε καὶ ἕνα δοῦναι αὐτῷ γρόνθον καὶ σχί-
σαι τὸ χεῖλος αὐτοῦ. πλὴν ἐκράτησεν ἡ γνώμη πάντων, καὶ 15
συγκλητικῶν καὶ στρατιωτῶν καὶ δημοτῶν, καὶ ἀνηνέχθη εἰς
τὸ ἵππικόν, καὶ συγγήνεσαν ἐπ' αὐτῷ καὶ Βένετοι καὶ Πράσι-
νοι, καὶ οἱ κουβικουλάριοι εὐθέως τὸ σχῆμα ἐπεμψαν. εἰσ-
ῆλθεν οὖν εἰς τὸ κάδισμα, συνόντος αὐτῷ τοῦ ἀρχιεπισκό-

glttis excubitorum confixi. Ex altera parte ruentes scholarii, rap-
tabant aliquem, quem ipsi tenebant, patricium, stratelatae munere
fungentem, mediumque super accubitum [seu mensam magni triclinii]
collocatum in eo erant ut coronarent. At excubitores irati colerite-
ter advolabant, hominemque [de accubitu] detractum iam trucidare
parabant. Sed forte tum praesens piissimus Dominus noster Iustini-
anus, [Petri Magistri verba sunt] tunc candidatus, liberabat eum a
necesse efficiebatque, ut ad excubitum [seu stationem et diactam excu-
bitorum] in custodiam mitteretur. Ad haec afferebant excubitores,
ad unum omnes Iustiniano ipsi vim, quam poterant, omnem, ut
pateretur Imperator nuncupari. At ille vero deprecabatur. Itaque
alii atque alii in censum venientibus Imperii candidatis, pulsabant
partes, quoties aliquem Imperatorem nuncuparent, portam eburneam,
flagitantes scilicet a cubiculariis schema seu ornatum imperialem.
Hi vero negabant, edita eorum audientes nomina, pro quibus partes
identidem sacram vestem flagitabant; donec tandem aliquando seu-
atus omnis Divum Iustinum eligeret, eumque quodammodo ad acce-
ptandum schema adigeret. Quamvis autem et huic negotium faces-
serent atque obstreperent scholarii quidam tanta cum importunitate
et impudentia, ut etiam unus eorum aliquis acutis compliciti pugni
condylis in os eius ingestis labium ipsi funderet: obtinebat tamen
omnium tam senatorem, quam militum et popularium factionum sen-
tentia; ascendeat Iustinus conductus in hippicum, ubi ei se acquie-
scere publica voce testabantur Veneti aequae atque Præsini; et cubi-
cularii mittebant protinus schema seu ornatum imperialem. Intra-

που Ἰωάννου καὶ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων τῶν εἰωθῶτων εἰσέρ- Ed. L. 249
 χεσθαι εἰς τὸ κάθισμα, καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες κάτω ἴσαν-
 το, καὶ ἐν τῷ σκουταρίῳ ἐφόρεσεν τὸν μανιάκιν ἐπιτεθέντα
 αὐτῷ παρὰ Γωδίλα τοῦ καμπιδούκτορος τῶν λαγκιαρίων, καὶ
 5 ὀρθῶθῃ παραχρῆμα τὰ σίγνα κείμενα ἐπ' ἐδάφους κάτω, ἐπὶ
 τῶν τοιούτων ἀναγορεύσεων εἰθισμένον. οὐκ εἰσῆλθεν δὲ εἰς
 τὸν τρίκλινον, καὶ ἥλλαξεν, ἀλλὰ ἐποίησαν χελώνην οἱ στρα-
 τιῶται, καὶ ἐκεῖ ἐνεδύσατο, καὶ τὸν στέφανον ἐπέθηκεν αὐτῷ
 ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ἐκράτησεν λαγκίδιον καὶ σκουτάρην, καὶ ἀνῆλ-
 10 θεν, καὶ ἔκραξαν πάντες· „Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς.”
 καὶ προσεφώνησεν τῷ δήμῳ, ἐπιδοθέντος αὐτῷ τοῦ λιβελλα-
 ρίου, ἔνθα καὶ ὑπέσχετο αὐτοῖς κατασκουτάρην πέντε νομί- Ms. 167. b
 σματα καὶ λίτραν ἀργύρου. τὸ δὲ λιβελλάριον ἀνεγνώσθη πα- B
 ρὰ λιβελλησίων, ἐπειδὴ οὔτε κναίστωρ εὐρέθη καὶ ὁ μάγι-
 15 στρος Κέλερ διὰ τὴν γενομένην ταραχὴν διὰ τοὺς πόδας αὐ-
 τοῦ οὐκ ἠδυνήθη εὐρεθῆναι, ἀλλὰ πρὸς τὴν ὄραν ἀπελείφθη.
 ἔχει δὲ ἡ προσφώνησις οὕτως. αὐτοκράτωρ Καῖσαρ Ἰουστίν-
 νος νικητὴς αἰεὶ σεβαστός· „τῆ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ
 20 κρίσει, τῆ τε ὑμετέρῃ κοινῇ ἐκλογῇ πρὸς τὴν βασιλείαν χω-
 ρήσαντες, τὴν οὐράνιον πρόνοιαν ἐπικαλούμεθα.” παρὰ πάν-
 των ἔβοηθη· „ἄφθονα τῆ οἰκουμένη· ὡς ἔζησας, οὕτω βα-

4. ΣΧΟΛ. τῶν λογαρίων.

bat itaque Instinus in cathisma, secum habens archiepiscopum Ioan-
 nem reliquosque proceres, quibus ingredi cathisma fas et mos est;
 reliqui autem proceres infra restitabant; dein recipiebat stans in scu-
 to torquem a Godila, campiductore lanceariorum sibi impositum.
 Quo facto protinus erigebantur signa, quae hactenus humi iacuerant,
 quemadmodum in talibus inaugurationibus fieri solet. Non autem
 intrabat (quod alii facere consueverunt), in triclinium mutandi vesti-
 tus gratia; sed milites testudinem circa ipsum scutis suis facientes
 cingebant eum, et sub hoc tegmine induebat Instinus schema; dein
 imponebat ipsi episcopus [vel patriarcha] coronam; ipsi manu acci-
 piebat lanceam et scutum, et ascendebat [in cathisma hoc habitu],
 et tum clamabant omnes: *Iustine Auguste, tu vincas*. Tradebatur
 ipsi porro libellus, in quo perscripta erat eius ad milites et popu-
 lum allocutio, et qua illorum singulis scutis [id est viris scutatis]
 quinos aureos nummos et singulas litras argenti promittebat. Hanc
 allocationem e scripto recitabant libellenses, quandoquidem neque
 quaeator aderat, neque Celer magister ob articulem morbum, qui
 pedibus eius interea supervenerat, adesse poterat, sed pro illo qui-
 dem temporis articulo desiderabatur. Habet autem allocutio sic.
 Imperator Caesar Iustinus victor semper Augustus: *Omnipotentis
 Dei decreto delectuque et vestra communi electione atque suffragio*

σίλευσον ἄφθονα τῆ πολιτεία· βασιλεῦ οὐράνιε, σῶσον τὸν
 C ἐπίγειον. Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς τοῦ νέου Κωνσταν-
 τίνου πολλὰ τὰ ἔτη. ἡμεῖς δοῦλοι τοῦ βασιλέως.” αὐτοκρά-
 τωρ Καῖσαρ αὐγουστος· „ὡς ἂν διὰ τὴν οἰκείαν φιλανθρω-
 πίαν ἐνισχύσει ἡμᾶς, ἅπαντα τὰ ὑμῖν τε καὶ τῷ δημοσίῳ 8-5
 πορελῆ ὄντα τελέσαι.” παρὰ πάντων ἐκράγη· „ὦ Θεοῦ,
 σὺ αὐτὸν ἐλέησον· σὺ αὐτὸν ἐπελέξω· σὺ αὐτὸν ἐλέησον·
 Ἰουστίνε αὐγουστε, σὺ νικᾷς” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὁ αὐτοκρά-
 τωρ Καῖσαρ αὐγουστος „ἡμετέρα καὶ γὰρ φροντίς ἐστὶν ἐν
 πάσῃ εὐδοῶσει ὑμᾶς θεία προνοία καθιστᾶν, καὶ μετὰ πάσης 10
 Δευφροσύνης καὶ περιθάλψεως καὶ ἀμεριμνίας ἕνα ἕκαστον ὑ-
 μῶν διαφυλάττειν.” παρὰ πάντων ἐβοήθη· „ἄξιε τῆς βα-
 σιλείας, ἄξιε τῆς τριᾶδος, ἄξιε τῆς πόλεως· πολλὰ τὰ ἔτη
 τοῦ βασιλέως. ἀγνοῦς ἄρχοντας τῆ οἰκουμένη” καὶ πολλὰ
 τοιαῦτα. ὁ αὐτοκράτωρ· „ὑπὲρ τῆς ἐορτῆς τῆς ἡμετέρας 15
 εὐτυχοῦς βασιλείας ἀνὰ εἴ νομισμάτων καὶ λίτραν ἀργύρου
 ὑμῖν καταχάσμα δωρηθῶμαι.” παρὰ πάντων ἐκράγη „Χρι-
 στιανὸν βασιλέα ὁ Θεὸς φυλάξει· αὐταὶ κοινὰ εὐχαὶ τῆς
 Ed.L. 250 οἰκουμένης” καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὁ αὐτοκράτωρ· „ὁ Θεὸς
 μεθ’ ὑμῶν.” καὶ τὰ λοιπὰ ἀκολούθως γέγονεν κατὰ τὸ σχῆ-20
 μα Ἀναστασίου τοῦ τῆς θείας λήξεως.

*capessentes imperium, invocamus coelestem providentiam. Accla-
 mabant omnes: Abunde bonorum orbi terrarum. Ut vixisti, ita
 impera. Abunde bonorum civili moderamini. Rex coelestis, serva
 terrestrem. Iustine Auguste, tu vincas. Iunioris Constantini multi
 sint anni. Nos sumus servi Imperatoris. Imperator Caesar Augu-
 stus: Ut gratia sua nobis vires indulgeat ad ea omnia, quae vo-
 bis et communi rei conducent, perficiendum. Exclamabant omnes:
 Fili Dei, miserere eius, Tu eum elegisti, ergo miserere eius. Iu-
 stine Auguste, tu vincas, et plura talia. Imperator Caesar Augu-
 stus: Etenim curae nobis cordique erit, auxiliante divina provi-
 dentia, ut vos in omni prosperitate collocemus, et ut unumquem-
 que vestrum omni benevolentia et sollicito teneroque amoris affectu
 foventes in tranquillitate curarumque otio semper conservemus. Ac-
 clamabant omnes: Digne regno, digne trinitate, digne Urbe.
 Multi sint Imperatoris anni. Puros moderatores orbi terrarum [sta-
 gitamus, aut praesta], et talia plura. Imperator: Pro festo natale
 felicitis nostri imperii die donabimus vobis in buccam [seu in singu-
 las buccas] quinos nummos et singulas litras argenti. Acclamabant
 omnes: Christianum Imperatorem Deus conservet. Haec sunt com-
 munita vota orbi terrarum, et multa id genus alia. Imperator:
 Deus vobiscum. Cetera deinceps fiebant eodem ritu, qui supra in
 Anastasii inauguratione expositus fuit.*

ΚΕΦ. 58.

Ἀναγόμεναις Λέοντος τοῦ μικροῦ.

Ἀναγκαῖον ἐνομίσαμεν εἰπεῖν, ὅπως καὶ βασιλεὺς ὑπὸ βασιλέως γίνεται. ἐπὶ τοῦ τῆς Θείας τοίνυν λήξεως Λέοντος Ms. 168. a
 5 Λέων ὁ μικρὸς καῖσαρ ὧν ἐγένετο βασιλεὺς. συνέβη γὰρ νοσῆσαι Λέοντα τὸν τῆς Θείας λήξεως, τὸν αὐτοῦ Θεῖον, τὴν ἐπιθάνατον νόσον, καὶ παρεκλήθη ὥστε ποιῆσαι τὸν καῖσαρα Β
 βασιλέα. τῇ οὖν πρὸ δεκαπέντε Καλανδῶν Σεπτεμβρίου ἐν ὑπατία Λέοντος τοῦ μικροῦ, μαγίστρου ὄντος Ἐδσεβίου, συν-
 10 ἦλθον ἐν τῷ ἵππικῷ ὁ δῆμος καὶ οἱ πρεσβευταί· (πολλοὶ γὰρ ἔτυχον ὄντες ἐνταῦθα, καὶ ἐκ διαφόρων ἐθνῶν) καὶ οἱ στρα-
 τιῶται πάντες μετὰ τῶν σίγων ἐν τῷ στάματι, καὶ ἔκραζον, ὁ μὲν δῆμος Ἑλληνιστί, προτρέποντες τὸν βασιλέα ἀνελθεῖν, οἱ δὲ στρατιῶται Ῥωμαϊστί· καὶ ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς, δη-
 15 ριγεύμενος ὑπὸ τῆς συγκλήτου. ὁ δὲ καῖσαρ ἔσω ἦν ἐν τῷ τρικλίνῳ, ἐνθα τοὺς συγκλητικοὺς δέχεται, καὶ ὁ ἀρχιεπίσκοπος C
 τῆς πόλεως Ἀκάκιος σὺν αὐτῷ, καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐμπρὸς τῆς σέλλης, καὶ οὕτως ἤρξατο προσφωνεῖν τοῖς στρατιώταις καὶ τῷ δήμῳ, καὶ ἔκραζον πάντες· „παρακαλοῦμεν, ἵνα κα-
 20 θεοθῆς” καὶ ἠσπίαστο τὸν δῆμον, καὶ ἐκάθισα· καὶ ἔκραξεν ὁ δῆμος τὸ „αὔγουστε” καὶ πάλιν πολλαὶ φωναὶ ἐγίνοντο κα-

CAP. 94.

Inauguratio Leonis Iunioris.

Iam videamus, quomodo Imperator ab Imperatore creetur. Nam et hoc necessarium dictu putamus. Leo magnus ergo (hic exemplo sit) morbo decumbens eo, qui ultimus ipsi contigit, nepotem e filia suum Leonem iuniorem, tum Caesarem, hortatu procerum in Imperatorem provehebat. Quod sic peractum. Die XV. Cal. Decembres, Cos. Leone Iuniore, Magistro Eusebio, conveniebant in circo populus et legati, qui tum haud pauci variarum gentium aderant; et milites omnes omniumque ordinum cum signis in stamate, et clamabant, populus quidem Graece, rogantes Imperatorem, velit ad se in circum ascendere, milites autem Latine. Ascendebat igitur Imperator deductus a senatu. Caesar autem intus manebat in illo triclinio, in quo Imperator senatores excipere solet, unaque ipsi aderat Acacius, archiepiscopus Urbis. Imperator, ut in hippicum venerat, consistebat coram sella seu throno, et sic stans incipiebat ad milites et populum perorare; sed exclamabant omnes: *Auguste, rogamus velis considerare.* Gratias propterea populo agebat benigna salutatione, et desidebat, et populus clamabat: *Auguste*, vocibusque frequentibus ipsi tendebat persuadere, ut Imperatorem coronaret. Multis vi-

ρακαλούντων αὐτῷ στέψαι τὸν βασιλέα, καὶ διαλαλιαὶ πολλαὶ περὶ τούτου, ὑποσχομένου αὐτοῦ τοῦτο ποιεῖν. εἶτα ἔκραζον ὥστε τὸν μάγιστρον πέμψαι καὶ πατρικίους καὶ ἀγαγεῖν τὸν καίσαρα. καὶ ἐπέτρυσεν τῷ μαγίστρῳ καὶ τισιν D πατρικίοις ἀπελθεῖν καὶ ἀγαγεῖν αὐτόν. καὶ ἐξελθόντες ἤγα-5 γον τὸν καίσαρα, καὶ ἔστησαν εἰς τὰ ἀριστερὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τὸν ἐπίσκοπον σὺν αὐτῷ, καὶ ἔστη εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βασιλέως ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εὐχὴν ἐποίησεν, καὶ ὑπήχθησαν πάντες τὸ „ἀμήν.” καὶ ὁ πραιπόσιτος ἐπέδωκεν τῷ βασιλεῖ στέφανον, καὶ ἐπιτέθηκεν εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ καίσαρος I „εὐτυχῶς, εὐτυχῶς, εὐτυχῶς,” καὶ ἀνεχώρησεν ὁ ἐπίσκοπος, καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς Λέων. καὶ ὁ μικρὸς Λέων ἠσπάσατο τὸν δῆμον, καὶ ἔκραζαν πάντες „αὐγουστε.” καὶ τότε ἦλθεν ὁ ἑπαρχὸς τῆς πόλεως ἐξ ἀριστερῶν καὶ ἡ σύγκλητος, Ms. 168. b καὶ προσήγαγον αὐτῷ μοδιόλον (ἦτοι στέφανον) χρυσοῦν κα-15 Ed. L. 251 τὰ τὸ ἔθος, καὶ διελάλησεν ὁ βασιλεὺς ἀποδεχόμενος τοὺς στρατιώτας, καὶ ὑπέσχετο ἐκάστῳ δίδουαι κατὰ τὸ ἔθος πρὸς πέντε νομισμάκα καὶ λίτραν ἀργύρου ὑπὲρ αὐγουστιακῶν.

ΚΕΦ. 5ε'.

Ἀναγόρευσις τοῦ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Ἰουστινιανοῦ. 20

Ὁ τῆς θείας λήξεως Ἰουστίνος τὸν εὐσεβεστάτον ἡμῶν

8. ὑπήχθησαν coni. R., ὑλήκουσαν cod. 11. Ante εὐτυχῶς lacunam esse statuit R.

cissim intercedentibus, sacris sermonibus promittebat tandem Imperator, id se facturum. Clamabant igitur, velit missis magistro aliisque aliquot patriciis Caesarem arcessere. Quo imperato, magister et delecti patricii abibant, et adducebant Caesarem, eumque ad sinistram Imperatoris collocabant. Sed episcopus, quem una cum Caesare adducebant, consistebat ad Imperatoris dextram, et faciebat preces et pia vota: quibus finitis, omnes: *Amen* succinebant. Quo facto praepositus Imperatori coronam porrigebat, quam hic stans Caesaris in caput imponebat, acclamans ter: *Feliciter*. Abibat tum episcopus, et consistebat Imperator Leo magnus; minor autem Leo salutabat gestu populum; ad quod omnes exclamabant: *Auguste*. Tunc veniebant praefectus Urbis et senatus a sinistra parte, et offerebant ipsi modiolum seu coronam auream, ut mos est, et alloquebatur Imperator milites, licentias ipsis et abeundi veniam dans, simul promittens viritim pro more consueto quinos nummos et litras argenti singulas nomine augustiacorum.

CAP. 95.

Inauguratio piissimi Domini nostri Iustiniani.

Pari modo Divus Iustinus, et ipse quoque gravi morbo decum-

δεσπότην Ἰουστινιανὸν ἐποίησεν ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ. καὶ αὐτὸς γὰρ ἐν νόσῳ μεγάλῃ κατέκειτο, καὶ παρεκαλεῖτο ἀπὸ τῆς συγκλήτου εἰς τὸ ποιῆσαι αὐτὸν βασιλέα. τῇ οὖν τετάρτῃ B τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς ἰνδ. ε', μαγίστρου ὄντος Τατιανοῦ, βέβηλευσεν σιλέντιον καὶ κομέντον καὶ τὰς σχολὰς καὶ τὰ στρατεύματα πάντα παραγενέσθαι ἐν τῷ δέλφακι. καὶ παρεγένετο ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εὐχὴν ἐποίησεν, καὶ ἔστειπεν αὐτὸν, καὶ πάντα κατὰ τὸ ὅμοιον σχῆμα ἐγένετο, οὐ μέντοι ἐν τῷ ἰπικῷ ἄνω, ἀλλὰ ἐν τῷ δέλφακι.

10

ΚΚΘ. 75'.

Ἀναγόρευσις Νικηφόρου βασιλέως τοῦ γεγονότος δομεστίκου τῶν C σχολῶν τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ φιλοχρίστου καὶ ἀνδριωτάτου.

Τελευτήσαντος Ῥωμανοῦ βασιλέως τοῦ νέου, υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου καὶ πορφυρογεννήτου βασιλέως Ῥω- 15μαίων τοῦ Μακεδόνα, εἰς μῆνα Μάρτιον ἰε', ἰνδ. ζ', ἔτους 5904, τῇ τεσσαρακοστῇ τῶν νηστειῶν, κατέλειπεν τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν Βασιλείῳ καὶ Κωνσταντίνῳ, τῶς νηπίους υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὴν ἰδίαν γαμετὴν καὶ ἀγούσταν Θεοφανῶ βασιλεύειν τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς. κατέλειπεν δὲ καὶ τὸν παρορακοιμώμενον Ἰωσήφ οἰκονομοῦντα τὰ τοῦ κοινῶν πράγματα.

bens, hortatu senatorum Imperatorem faciebat in magno triclinio plissimum nostrum Dominum Iustinianum; quod quomodo peractum sit breviter dicetur. Quarto Aprilis die, indictione quinta, magistro Tatiano, imperabat Dominus silentium et comentum seu conventum, et ut scholae palatinae ordinesque militares omnes in delphacem coirent. Aderat episcopus et preces faciebat, et coronabat ipsum [Iustinus], et fiebant omnia eodem modo, quo paulo ante diximus, ea sola cum differentia, quod ibi res in circo sursum, hic in delphace peracta fuit.

CAP. 96.

Inauguratio Nicephori Phocae, Christum amantis et fortissimi Imperatoris, antea domestici scholarum Orientis.

Imperator Romanus Iunior, filius Constantini Magni et Porphyrogenneti, Imperatoris Romanorum Macedonis vel e Macedonibus oriundi, vita defunctus mensis Martii die 15, ind. 6, anno mundi 6471, quadragesima magni ieiunii, relinquebat regni sui heredes parvulorum par filiorum, Basilium et Constantinum, suamque uxorem et Augustam, Theophanonem, tutricem imperii Romani, apposito rerum publicarum administratore paracoemomemo Iosepho.

Constantinus Porphyr. Vol. I.

28

Διέφρασησεν δὲ ἡ τῶν ἐξηθέσιων προσώπων ἔξουσία ἀπὸ πεντε-
 καιδεκάτης μηνός· Μαρτίου ἰνδ. 5· μέχρι Ἀγούστου πεντε-
 καιδεκάτης, ἰνδ. τῆς αἰτῆς· Ἰουλίου δὲ μηνός· δευτέρῃ, ἰνδ.
 ὁμοίως, ἀντηροειθή ἐν τοῖς τῆς ἀνατολῆς μέρεσιν ὁ εὐσεβῆς
 καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς ἡμῶν Νικηφόρος παρὰ τοῦ ἰδίου⁵
 στρατοπέδου βασιλεὺς Ῥωμαίων· ἐν Καισαρίᾳ γὰρ τῇ τῶν
 τῆς Καππαδοκῶν ἐπαρχίας· ἐν τῷ κάμπῳ, μαγίστρου αὐτοῦ
 ὄντος καὶ δομειστίκου τῶν σχολῶν, συναχθέντες πάντες οἱ
 Ελ. L. 251 στρατηγοὶ καὶ τὰ τμήματα, ἀντηρόευσαν αὐτὸν βασιλεῖα· τοῦ
 Μα. 169· αὐτὸ μὴ βουλομένου, ἀλλὰ πρὸς τὸν πόλεμον τῶν Ἰσλαμικῶν¹⁰
 ἐπισπεύδοντος καὶ τὸν λαὸν εἰς τοῦτο προτροπομένου, αὐτοὶ
 μᾶλλον σπεύσαντες βία καὶ μὴ βουλομένου ἐκ τῆς τέττης ἑ-
 ψώσαντες ἀντηρόευσαν αὐτὸν βασιλεῖα· σὺ μὴν δὲ ἐφόρεσεν
 στέμμα ἢ ἄλλην τινὰ βασιλείον ἐσθῆτα, εἰ μὴ μόνον τὰ ἑ-
 ποδήματα ἐναλλάξας ζούσια, ἦτοι κόκκινα· ἀνοστον δὲ γε-¹⁵
 γονός τοῦτο ἐν τῇ πόλει, ἐταράχθη ὁ παραχοιμώμενος Ἰω-
 σήφ, καὶ ἀνταίρων ἐμίλωνείκει, καὶ παρεσκευάετο ἀντιπα-
 Βρατεύσασθαι τῷ ἄνακτι· ὁ δὲ γε βασιλεὺς Νικηφόρος γράμ-
 μισιν ἡμέροις χρώμενος πρὸς αὐτὸν, ἐξέπεμπεν, τὴν αὐτῆν
 δόξαν αὐτῷ ἔχειν ὑπισχνούμενος καὶ τιμὰς πλείους· καὶ τῆ²⁰
 σύγκλητον τῷ ὁμοίῳ τρόπῳ ἐδηλοποιεῖ· ὁ δὲ πολλάκις τοῖς

Horum potestas valuit a dicta die decima quinta Martii indictionis
 sextae usque ad diem decimam quintam Augusti eiusdem indictionis.
 Secunda vero Iulii die indictionis eiusdem nuncupabatur in
 partibus Orientis Imperator Romanorum ab exercitu suo pius et
 Christi amans Dominus noster Nicephorus. Apud Caesaream nempe,
 quae nunc Cappadocum praefecturae accensetur, congregati in [ur-
 bis] campo duces ordinesque militares omnes nuncupabant ipsum
 Imperatorem, tum temporis magistri et domestici scholarum dignita-
 te conspicuum. Repudiabat quidem oblatos honores, ut cui bellum
 cum Ismaëlitis curae magis et cordi esset; in quod ipse pronus in-
 cumbens suos etiam acriter instigabat. Illi autem eo magis instab-
 ant, raptumque vi et invitum e tentorio, levatum scuto, Impera-
 torem proclamabant. Neque tamen tum quidem aut coronam aut
 alium imperiale ornatum assumebat, contentus coccineorum calce-
 orum usu. Eius rei fama ut in Urbem pervenit, vehementer Iose-
 phum accubitorem terruit et ad magnos edendos tumultus impulit.
 Opponebat enim se Domino [Nicephoro] ex contentione et ambitio-
 ne, eique profligando et arcendo se comparabat. Neque proficiebat
 Nicephorus Imp., blandans ad ipsum exarans et mittens, quibus
 pollicebatur, velle ipsi dignitatem suam conservare sartam et
 tectam et pluribus quoque honoribus ipsum cumulare. (Senatui in
 eandem sententiam perscribebat, de nova sua fortuna significans.)
 Iosephus autem quamvis saepius iisdem insinuationibus admonitus,

τοιούτους ἐνημανθεῖς, οὐκ ἠνέσχετο, καὶ δὴ εὐρών τινας τῶν ἀπὸ τῆς συγκλήτου συναγωνιζομένους αὐτῷ, ἀνταίρειν ἐφιλονεῖκει πρὸς τὸν αὐγουστον. τὴν τε πόλιν κατασφαισάμενος καὶ τὰς πόρτας ἀνακτίσας καὶ πρὸς τὸ πολίτευμα σκληρῶς ὀφερόμενος, ἀναθέματι καθυπέβαλε τὸν ἄνακτα. οὐ τοῦτο δὲ μόνον, ἀλλὰ γε καὶ μυστικῶς (ἤτοι κρυφίως) τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀνακτος Νικηφόρου, τὸν τε πατέρα καὶ τὸν ἀδελφόν, ἀποματωῶσαι ἐβούλετο. ὅπερ γνόντες φυγάδες ὄχοντο, ὁ μὲν πατὴρ Βάρδας καὶ μάγιστρος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ὁ δὲ ἰογε μάγιστρος Λέων καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἀνακτος εἰς τὸ ἐξπεδίτον, τοῦ στρατοῦ ἡδη φθάσοντος ἐν τῇ Χρυσόπολει. τὸ δὲ πλῆθος τοῦ λαοῦ ζήλῳ θεῖῳ τρωθὲν προσεῖρῆύει τῇ ἐκκλησίᾳ φυλάξαι τὸν μάγιστρον ἀλώβητον τῆς τῶν ἐναντίων ἐπιβουλῆς. πολλὰκις γὰρ ἐπεχείρησαν ὅ,τε πατρίκιος Μαρριανὸς ὁ Ἀπαμβας καὶ ὁ Τορ-
 ιβνίκης Νικόλαος καὶ ὁ ἀπὸ στρατηγῶν Πασχάλιος ἐξεῶσαι αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας τῇ βίᾳ. ὁ δὲ λαὸς μετὰ ὠθισμῶν καὶ ὕβριων τοῦτους κακοὺς κακῶς ἐξέβαλον. κυριακῆς δὲ οὔσης ƒ τοῦ Αὐγουστοῦ μηνὸς τῇ ἑωθινῇ ὥρᾳ, λεγομένου τοῦ θείου εὐαγγελίου τῆς ἀγίας ἀναστάσεως εἰσέδῳ ὁ παρακοιμώμενος Ἰωσήφ ἐν τῇ
 20 ἐκκλησίᾳ, καὶ ἀνελθὼν ἐν τῷ πατριαρχεῖῳ, προσεπιπὼν τινα τῷ πατριαρχῇ καὶ τῷ κλήρῳ, κατελθὼν αὐθις προσηπειλήσῃ

non tamen auscultabat; sed repertis aliquot viris senatoriis, parti suae faventibus operamque strenuam navantibus, adversarium Nicephori palam se declarabat studebatque conatus eius evertere. Urbem communiebat et claudebat, portas complures structuris opplebatur, saevum acta et impotentem se erga magistratum urbanum gerebat, et Dominum Nicephorum anathemati subiiciebat. Neque sufficiebat hoc ipsi, sed et clam studebat Domini necessarios, patrem et fratrem, exoculare [seu excoecare vel tollere]. Quo illi comperto aufugiebant; et pater quidem Domini, idemque magister, Bardas, in magnam ecclesiam, frater autem Domini, et is quoque magister, Leo, in expeditum seu castra; quippe copiae, ex Oriente ad Urbem accedentes, iam ad Chrysopolin pervenerant. Verum populi multitudo, divino acta et stimulata zelo, torrentis instar affluebat ad ecclesiam, magistrum a noxa et insidiis adversariorum indemnem conservare studens; et quoties patricius Marianus, Apambas cognominatus, et Nicolaus Tornicius et exstrategus Paschalius eum vi e templo extrahere niterentur, (tentabant autem saepius,) magno impetu ingesta extrudebat eos, onustosque conviciis atque contumeliis et malos pro merito male mulcatis depellebat. Die vero dominica, nona mensis Augusti, hora matutina, quum praelegeretur divinum sanctae resurrectionis evangelium, penetrabat se accubitor Ioseph in ecclesiam, ascendebat in patriarcheum seu palatium patriarchae,

Ms. 169. b πολλά τῷ ὄχλῳ καὶ τὸν διὰ λιμοῦ θάνατον, καὶ ἱππεύσας καὶ
 Ed. L. 253 διελευθῶν διὰ τοῦ μιλίου τοῖς ἄρτοποιοῖς παρήγγειλεν, ἄρτους
 μήτε ποιεῖν, μήτε εἰς ἀγορὰν προτίθεσθαι. ἀνελευθῶν δὲ ἐν τῷ
 παλατίῳ καὶ τοὺς παῖδας Ῥωμανοῦ τοῦ βασιλέως μεθ' ἑαυτοῦ
 λαβῶν, διὰ τῶν ἄνω διαβατικῶν κατήλθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὄρα5
 ἀρίστου, μὴ ὄντος τοῦ λαοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ παρακαλέσας
 τὸν μάγιστρον ἤρεν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἀπέστειλεν ἐν τῷ οἴ-
 κῳ αὐτοῦ. τοῦ δὲ λαοῦ τὸ δειλινὸν ἐλθόντος ἐν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ καὶ τὸν μάγιστρον μὴ εὐρόντων, ταραχθέντες, μᾶλλον δὲ
 μανέντες, ἀτίμοις φωναῖς πρὸς τὸν πατριάρχην καὶ τὸ ἱερα-10
 τεῖον ἐχρῶντο, ὡς ὅτι παρ' αὐτῶν προεδόθη, καὶ λιθάσαι ἐ-
 Βπεχειρῶν τοὺς τοῦ κλήρου. ὁ δὲ πατριάρχης ἐδηλοποίησεν
 τὸν μάγιστρον, ἐλθεῖν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ εἰρηνεῦσαι τὸν λα-
 ὄν. ὁ δὲ ἐδηλοποίησεν τοῦτο τὸν παρακοιμώμενον· ὁ δὲ
 οὐκ ἐπέτρεψεν τοῦτο. γνούς δὲ τοῦτο ὁ λαὸς, ζήλῳ, ὡς εἶ-15
 πωμεν, θεῖῳ φερόμενοι, οἱ μὲν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ πανευφή-
 μου μαγίστρου ἀπίεσαν φυλάξαι τοῦτον ἀνεπιβούλευτον· οἱ
 δὲ πλείους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐναπομείναντες, πάντα τὰ ἐν τῇ
 ἐκκλησίᾳ ἐκ ζύλων σκευὴ ὅπλα χρησάμενοι, ἐξῆλθον τῆς ἐκ-
 κλησίας, καὶ τοῖς ἀνταίρουσι προσβάλλοντες, παρατεταγμέ-20
 νοις οὖσιν ἐν ὄπλοις Μακεδόσιν καὶ αἰχμαλώτοις τῶν Ἀγά-

colloquebatur ibi cum ipso et clericis, descendebat rursus, multa-
 que dira interminabatur populo [apud ecclesiam stanti, si pergeret
 Bardam tueri,] et inter alia annonae interceptionem exitialemque
 famem. Extra templi ambitum incenso equo, abibat, miliumque
 seu milliarium traiciens, ubi forum erat pistorium, interdicebat
 pistoribus omni panificio et expositione vendendi panis. Dein re-
 gressus in palatium, assumptisque secum filiis Romani Imper., de-
 scendebat per superiora diabatica seu porticus in ecclesiam circa
 meridiem, tempore, quo prandetur, adeoque nemo intus erat; hor-
 tationibusque et promissis plectum extrahebat ex ecclesia magi-
 strum, atque in suam [magistri] domum remittebat. Populus ita-
 que vespere ad ecclesiam rediens et magistrum non inveniens, ex-
 sternati aut potius perciti furore, probrosis verbis lacescebant pa-
 triarcham et ordinem omnem sacerdotalem, ut qui supplicem suum
 prodiderint, et iam instituebant clericorum aliquos saxis impetere.
 Patriarcha igitur significabat magistro, veniendum ipsi esse in eccle-
 siam populumque sua praesentia placandum. Magister eius rei no-
 titiam accubitori dabat veniam rogans. Ille vero non sinebat eum
 abire. Quo cognito, populus divino, ut modo dicebamus, zelo ab-
 latus, pars ad aedes laudatissimi magistri abibant, a noxia et insi-
 diis eum tuituri; plurimi autem, correptis, quotquot in ecclesia re-
 periebant, lignamentis et in armorum usum conversis, invadebant
 adversam partem, quae armata in acie adstabat, Macedones capti-

ρων καὶ τοὺς ῥηθῆσαι προσώποις, *Μαριανῶ* καὶ λοιποῖς, τρέψαντες φυγάδας ἐποίησαν, καὶ τὴν νίκην ἀράμενοι πολλοὺς τοῦ κοινοῦ λαοῦ καὶ στρατοῦ ἀπέκτειναν. κατέστρεψαν δὲ τοὺς οἴκους τῶν παραταττομένων τῷ ἄνακτι μέχρις ἐδά-
 5 φους, τὰ αὐτῶν πάντα διαρπάσαντες καὶ τὰς πόρτας ἀνοί-
 ξαντες, τῷ φουσατίῳ ἐνωθέντες, τῷ βασιλεῖ κατεμήνυσαν
 σπεῦσαι ἐν τῇ πόλει. τῇ αὐτῇ δὲ νυκτὶ, δεκάτῃ τοῦ *Αὐ-*
γούστου μηνός, φοβηθεὶς ὁ παρακοιμώμενος *Ἰωσήφ* τὸν
 λαὸν, ὡς πρὸς αὐτὸν ἀπερχόμενον εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ,
 10 *φυγῶν τὴν βίαν, εἰς τὴν ἐκκλησίαν εἰσηλθεν.* καὶ ὁ λαὸς *D*
 τὰ αὐτοῦ πάντα ἀρπάσαντες, τὸν οἶκον αὐτοῦ κατηδάφι-
 σαν, πολλοὺς τε ἄλλους τῶν τῆς συγκλήτου ἀναιτίους ἀι-
 χμαλωτεύσαντες, ἀρπάσαντες τὰ αὐτῶν πάντα καὶ τοὺς
 οἴκους αὐτῶν κατασκάψαντες. τρισὶν γὰρ ἡμέραις τοῦ-
 15 *του* ἐποίουν ὁ λαὸς μανέντες. οἱ οὖν εὐνούστατοι τῶν ἀρ-
 χόντων τὸν μάγιστρον καὶ πατέρα τοῦ ἄνακτος *Νικηφόρον*
 ἐν τῷ παλατίῳ ἀνήγαγον, καὶ μένειν ἐκεῖσε ἐποίησαν μέχρι
 τῆς ἐλευσεως τοῦ βασιλέως· τῇ δὲ δευτέρῃ ἡμέρῃ τῆς τοῦ
 πράγματος τελετῆς εἰσηλθεν καὶ ὁ μάγιστρος *Λέων* ἐκ τοῦ
 20 *φορσαίου* ἐν τῇ πόλει. τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ τοῦ *Αὐγού-* *Ed. L. 254*
του μηνός ἐδηλοποίησεν ὁ βασιλεὺς τὸν παρακοιμώμενον *Βα-*
σίλειον καὶ τὸν πραιπόσιτον *Ἰωάννην*, ὥστε ἐξελεῖν μεθ' ὧν

vosque Agarenos et eorum duces, paulo ante dictos, Marianum et reliquos, hisque victis et fugatis, multos tam de plebe, quam militum quoque, trucidabant; domos eorum, qui Domino adversabantur, ex ipsis fundamentis revellebant; suppellectilem eorum et opes omnes discerpebant atque differebant, effractisque Urbis portis, irruerunt in fossatum et significabant Imperatori, opus esse celeri in Urbem adventu. Proxime secuta nocte, quae decimum Augusti diem praecedebat, timore plenus paracoemomenus Iosephus, ut vidit populum in se quoque aedesque suas irruere, declinans vim et iniuriam, recipiebat se in ecclesiam. Populus interea post direptas eius facultates omnes domum solo aequabat; multos ordinis senatorii innocentes in vincula rapiebat, differebat eorum facultates omnes, aedesque deiciebat. Per triduum continuabat in his rabiosa plebs. Optime igitur erga rem publicam animati proceres magistrum eundemque patrem Domini Nicephori ducebant in palatium, ibique manere iubebant usque ad Imperatoris filii adventum. Altero autem die a finitis et sopitis hisce tumultibus [id est die decimo quarto Augusti], intrabat magister Leo e fossato in Urbem. Die decimo quinto tandem Augusti mensis imperabat per litteras Imperator accubitori Basilio et praeposito Ioanni, ut cum illis proceribus, quos ipse nominatim in litteris designabat, in palatium Hieriae egrederentur, ibique sibi occurrerent. Id quod iussi etiam fecerunt. Die nempe decimo sexto

αὐτοῖς ἔγραψεν ἀρχόντων ἐν τοῖς Ἱερείας παλατίοις καὶ δ-
 παντῆσαι αὐτῷ· ὕπερ καὶ ἐποίησαν. καὶ τῇ ἐπαύριον, ἐξ-
 καιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἰνδ. ε', ἡμέρα κυ-
 ριακῇ πρωτὶ ἔμβυσ εἰς τὸ βασιλικὸν δρομόνιον προσέβαλεν ἐν
 τῇ χρυσῇ πόρτῃ. κάκει προσυπήντησεν αὐτῷ πᾶσα ἡ πό-5
 λεις, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι, μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων.
 κατελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ δρόμονος καὶ ἵππεύσας διῆλθεν διὰ
 τοῦ ἔξω παρατειχίου, καὶ διὰ τῆς πλακωτῆς στραφεῖς εἰσῆλ-
 Bθεν εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἀβραμιτῶν τὴν λεγομένην ἀχειρο-
 ποιήτον τῆς Θεοτόκου, καὶ ὦραν τρίτην βαλὼν σκαραμάγγιον¹⁰
 καστῶριον καὶ καρβαλικεύσας, ἦλθεν εἰς τὴν μεγάλην χρυ-
 σῆν πόρταν, καὶ στὰς ἔφιππος ἐν τῇ αὐτῇ πόρτῃ, ἔνδον τῶν
 δύο μερῶν τοῦ δήμου ἰσταμένων, εὐφημίσθη οὕτως· „καλῶς
 ἦλθες, Νικηφόρε, αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων· καλῶς ἦλθες, Νι-
 κηφόρε, ἀναξ μέγιστε Ῥωμαίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε, δ¹⁵
 τροποσάμενος φάλαγγας πολεμίων· καλῶς ἦλθες, Νικηφόρε,
 ὁ πορθήσας πόλεις ἐναντίων· καλῶς ἦλθες, ἀνδριώτατε νι-
 κητὰ, ἀεισέβαστε· καλῶς ἦλθες, δι' οὗ ὑπετάγησαν ἔθνη.
 διὰ σοῦ Ἰσμαὴλ ἤττηθεις κατεπτῶθη· διὰ σοῦ τὰ σκῆπτρα
 C Ῥωμαίων κρατύνονται· ἔντεινε οὖν καὶ κατευσδοῦ καὶ βα-20
 Ms. 170. b σίλευε. ἦλῆσεν ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἀναδείξας σὲ, Νι-
 κηφόρε, βασιλέα αὐτοκράτορα Ῥωμαίων. εὐφραίνου τοῖνον,

Augusti, indictione sexta, die, quae tum erat dominica, inscensu mane facto in imperialem dromonem vel liburnicam, applicabat Imperator ad portam auream; ubi ipsi tota urbs, senesque iuvenesque, cum lampadibus et suffimentis occurrerant. Relicto dromone et equo conscenso, transibat per externum vel suburbanum parateichium seu pomœrium; indeque conversus, per placoten seu viam magnis tabulis saxeis stratam intrabat in monasterium Abramitarum, quod vulgo Acheiropoëtos [seu imago manibus non facta] Deiparae appellatur. Hora tertia indutus scaramangium castoreum ibat in equo ad magnam portam auream, ibique subsistens in equo nonnihil, excipiebatur ab ambabus factionibus intra portam stantibus faustis his acclamationibus: *Bene veneris, Nicephore, Imperator Romanorum. Bene veneris, Nicephore, Domine maxime Romanorum. Bene veneris, Nicephore, multarum hostilium cohortium victor et fugator. Bene veneris, Nicephore, eversor urbium inimicarum. Bene veneris, fortissime victor, semper Auguste. Bene veneris, per quem subacti sunt alienigenae. Per te superatus Ismael [id est nomen omne Saracenicum] humi procubuit. Per te sceptrum Romanorum robur et firmamentum accipiunt. Alacriter itaque et strenue prospereque perage res et administra imperium. Misertus fuit Deus populi sui in eo, quod te, Nicephore, Romanorum summa cum potestate Imperatorem constituit. Laetare itaque tu, urbs Romanorum. Suscipe Nicephorum*

πόλις ἢ τῶν Ῥωμαίων. ὑπόδεξαι τὸν θεόστεπτον Νικηφόρον. ἦλθεν γὰρ ὄντως λάμπων τὴν ὑψηλίον πᾶσαν." εἶθ' οὕτως εἰσῆλθε τὴν πόρταν, περιπατῶν ἔφιππος τὴν μέσην μέγχι τοῦ φόρου, κάκε' κατελθὼν ἐκ τοῦ ἵππου εἰσῆλθεν ἐν τῇ 5 ἐκκλησίᾳ τῆς παναγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, καὶ λαβὼν φαρτλία ἐπόησεν προσκύνησιν, καὶ ἄφ' ὧρας τὸ διβητήσιον καὶ καμπάγια καὶ καμπότουβα. καὶ ἀπὸ τοῦ φόρου πεζοπορῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν μετὰ λιτῆς καὶ τοῦ τιμίου σταυροῦ, καὶ στάς εἰς τὸ ὠρολόγιον εὐφημίσθη παρὰ τῶν 10 ὄδου μερῶν οὕτως. „Νικηφόρον βασιλέα τὸ πρᾶγμα τὸ δημόσιον αἰτεῖ. Νικηφόρον οἱ νόμοι ἐκδέχονται. Νικηφόρον τὸ παλάτιον ἐκδέχεται· αὗται εὐχαὶ τοῦ παλατίου· αὗται ἐντεῦξεις τοῦ στρατοπέδου· αὗται εὐχαὶ τῆς συγκλήτου· αὗται εὐχαὶ τοῦ λαοῦ· Νικηφόρον ὁ κόσμος ἀναμένει· Νικηφόρον ὁ στρατὸς ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν καλὸν Νικηφόρον ἐκδέχεται· τὸ κοινὸν ἀγαθὸν, Νικηφόρος, βασιλεύσει· εἰσάκουσον, ὁ Θεὸς, σὲ παρακαλοῦμεν· ἐπάκουσον ὁ Θεός, Νικηφόρον ζωή. Νικηφόρος αὔγουστε, σὺ εὐσεβής, σὺ σεβαστός· ὁ Θεὸς σε ἔδωκεν, ὁ Θεὸς σε φυλάξει· τὸν Χριστὸν σεβό-Ed.L. 255 20 μινος αἰεὶ νικᾷς· πολλοὺς χρόνους Νικηφόρος βασιλεύσει· Χριστιανὸν βυσιλείον ὁ Θεὸς περιφρουρήσει." μετὰ ταῦτα

3. ΣΧΟΛ. Χρῆ γινώσκειν, ὅτι τὴν μέσην μεγάλην πόρταν εἰσῆλθεν.

a Deo coronatum. Advenit enim, ut revera collustrans suo splendore totum soli suppositum terrarum orbem. His recitatis, intrabat in Urbem per portam, decurrebat eques mediam, plateam sic dictam, usque ad forum, ubi delapsus equo ingrediebatur in ecclesiam sanctissimae Deigenitricis in foro, sumptisque cereis, perficiebat adorationem, induebat dibesium, campagia et campotuba seu tibialia campestria. E foro procedebat pedes ad sanctae Sophiae aedes in processione solenne cum sancta cruce, et subsistens in horologio audiebat faustas hasce ambarum factionum acclamationes: Nicephorum Imperatorem res publica flagitat. Nicephorum leges exspectant. Nicephorum palatium exspectat [id est comitatus palatinus]. Haec sunt vota palatii. Haec sunt preces et obtestationes exercitus. Haec sunt vota senatus. Haec sunt vota populi. Nicephorum orbis terrarum exspectat. Nicephorum exercitus exspectat. Commune decus Nicephorum exspectat. Nicephorus, commune bonum, imperet. Exaudi, o Deus, te rogamus; exaudi, o Deus. Contingat vita Nicephoro. Nicephore Auguste, tu es pius, tu es Augustus et venerabilis. Deus te dedit, Deus te custodiet. Christum colens semper vinces. Multos annos Nicephorus imperet. Christianum imperium tueatur Deus. Post haec peracta ingressus per horaeam pylen seu portam speciosam [S. Sophiae puta] in metatorium, as-

εἰσελθὼν ἔνδον τῆς ὡραίας πύλης εἰς τὸ μητατώριον ἤλλαξεν τὸ τζιτζάκιον, καὶ εἰσῆλθεν ἐν τῷ νάρθηκι καὶ εἰς τὰς βασιλικὰς μεγάλας πύλας λαβὼν φατλία παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ ἀποσκαπασθεὶς εἰσόδευσεν μετὰ τοῦ πατριάρχου διὰ μέσου τοῦ ναοῦ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἄμβωνος καὶ τῆς σωλαίας ἔλθων εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ λαβὼν φατλία παρὰ τοῦ πραιποσίτου, ἐποίησεν προσκύνησιν, καὶ στραφεὶς ἅμα τοῦ πατριάρχου ἀνῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν τοῦ βήματος εἰς τὸν ἄμβωνα, καὶ ποιήσας τὴν εὐχὴν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς χλαμύδος καὶ ἐπιδούς τοῦ κοῦ-10
B βουκλείου, ἐπέδυσαν αὐτὴν τῷ βασιλεῖ· ὁμοίως***

ΚΕΦ. 57.

Ἐπὶ προαγωγῇ προέδρου τῆς ἀπάσης συγκλήτου.

Ms. 172. a Ἡ τοῦ προέδρου τῆς συγκλήτου ἀξία τότε βραβεῖον ἔχει· διρόδιον χιτῶνα καὶ χρυσόθρονον καὶ ζώνην διάλιθον ἀλουρ-15 γῆ, χλαμύδα διάλευκον περιορνευμένην ἐκ διαχρυσοθέτων καὶ ταβλίων δύο χρυσοπάστων καὶ κισσοφύλλων μικρῶν. παρὰ τοῦ βασιλέως δίδονται ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ τῷ τιμωμένῳ, ἃ καὶ λαβὼν πίπτει καὶ κατασπάζεται τούς βασιλικούς πό-
C δας καὶ τὰ γόνατα, καὶ ἀνιστάμενος ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῶν-
20 τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν αὐτῷ τῷ χρυσοτρικλίῳ, καὶ ἐνδύ-
11. Deest h. l. codici unum folium.

sumtoque ibi tiztacio, Ingrediebatur narthecem; et in magna regia porta sumtis taedis aut cereis a praeposito porrectis, adorationem perficiebat, depositaque infula, introibat in naum [seu navim ecclesiae], comitante patriarcha, pergensque per eum medium dextramque ambonis et soleae partem, ut venit ad sacras fores [cancellorum et bematis] faciebat cum cereis a praeposito traditis adorationem; inde retro conversus ab aditu bematis ascendebat una cum patriarcha in ambonem; ubi quum patriarcha benedictionem super chlamyde seu paludamento imperiali dixisset, tradebat eam cubiculariis; qui porro eam Imperatori induebant. Similiter * * *

CAP. 97.

De promotione prohedri seu praesidis universi senatus.

Prohedri seu praesidis dignitas hoc habet brabeum seu virtutis praemium' et honoris insigne: tunicam roseam aureis taeniis septam, et zonam gemmatam purpuream, et chlamydem albam circa oras taenia aurea et tablis duobus auro obsitis ornatam et figuris minutis hederac folia imitantibus respersam. Ab Imperatore haec dantur in auro triclinio recens honorato; qui ea nactus humi procidit, et Domini pedes genuaque deosculatur; inde resurgit, et

ται ταῦτα παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, παρόντος καὶ τοῦ πραιποσίτου, (τῶν καὶ προσαγόντων αὐτὸν πρότερον πρὸς τὸν βασιλέα ἀπὸ σκαραμαγγίου καὶ πένικος καὶ κατακοιλίου διὰ τοῦ βήλου τῶν ἀργυρῶν πυλῶν, πῆς συγκλήτου Ἰσταμέ-5νης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίῳ μετὰ ἀλλαξιμάτων, ἐστεμμένου ὄν-τος τοῦ βασιλέως.) καὶ μετὰ τὸ ἐνδυθῆναι ἐξέρχεται παρ' αὐτῶν, καὶ πάλιν κατασπάζεται τοὺς πόδας τοῦ δεσπότου καὶ τὰ γόνατα, καὶ εὐχαριστῶν ἴσταται ἐν τῇ μέσῳ. καὶ προσ-έρχεται καὶ ἡ σύγκλητος, εὐχαριστοῦσα τῷ δεσπότη, καὶ ἀ-10πέρχεται ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει. καὶ εἰθ' οὕτως ἀναβιβάζεται ὁ τιμηθεὶς διὰ τοῦ πραιποσίτου ἄνωθεν τῶν μαγίστρων καὶ δίδεται τὸ νεῦμα, καὶ ἐξέρχεται σὺν τῇ συγκλήτῳ, καὶ κατασπάζεται ὑπ' αὐτῆς, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ ἁγίᾳ Σοφίᾳ φορῶν ταῦτα. καὶ ὀψικευόμενος παρὰ τε τοῦ τῆς καταστά-15σεως καὶ τοῦ πριμικηρίου τοῦ κουβουκλίου καὶ τῶν σιλεν-τιαρίων, διερχόμενος διὰ τῆς χαλκῆς καὶ ἀκτολογούμενος παρὰ τῶν δύο μερῶν, ὥσπερ οἱ πατρίκιοι, καὶ δεχόμενος εὐ-χὴν παρὰ τοῦ πατριάρχου, ἀπέρχεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, εὐφη-μούμενος παρὰ τῶν δήμων. ἐφέπονται δὲ τούτῳ μάγιστρος 20καὶ πατρίκιοι ὅσοι βούλονται, καὶ συνασπιώμενοι ἀναχαροῦσι. καὶ ἐκ τότε ἐν μὲν ταῖς κοιναῖς ἡμέραις προσερχόμενος ἐνδύεται Ed. L. 256

3. Sic R. h. l. et mox, κατακυλλίου cod. et ed.

ad aediculam S. Theodori, quae in ipso chrysotriclinio est, abit, ibique a praesente cerimoniaro et praeposito dictis modo vestibus honoris induitur. (Illi ipsi, cerimoniarus et praepositus, eum ante ad Imperatorem adduxerant, scaramangio indutum et torque et catacoilio seu ventrali, per velum argenteae portae, senatu in eodem triclinio in mutatoriis stante, Imperatore autem stemma seu infulam gerente.) Ab illis ipsis, iam brabeo suo indutus, e S. Theodoro educitur honoratus, et praesentatur Domino, cuius pedes et genua iterum osculatur, dictaque gratiarum actione, medio in conclavi adstat. Tum accedit senatus et gratias Domino [agit pro imposto sibi capite], illisque peractis, rursus ad suam stationem redit. Tum producit honoratus a praeposito et in capite magistrorum collocatur, datoque Imperatoris nutu, et ipse et simul senatus exeunt. Senatores iam extra conspectum Domini agentes novum suum praesidem consulunt; ille vero porro ad aedes S. Sophiae in novo suo ornatu abit, comitantibus cerimoniaro et primicerio, cubiculi et silentiarii. Illuc pergens dum transit per chalcem, excipitur faustis acclamationibus ambarum factionum iisdem, quibus patricii solent excipi; tandem in ipsa magna ecclesia accipit a patriarcha benedictionem, et abit denique in domum suam sub laetis vocibus et elogiis factionum. Sequuntur eum magistri et patricii, quibus libet, et convivio ab eo excepti rursus abeunt. Ex eo tem-

εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον τοῦ ἵπποδρόμου σκαραμάχιον δξὸν
 πριμισοτριβλαττον καὶ κατακοίλιον καὶ ῥοήσιον ἔχον ἑξαβούλιον
 χρυσᾷ περιορνευμένη διὰ χρυσῶν θητῶν καὶ κισσοφύλλων μι-
 κρῶν. καὶ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὸν, ὀψικευόμενος παρὰ τοῦ
 ἀκολούθου, πρῶτον μὲν προσπαντιᾶ αὐτῷ ὁ δρουγγάριος τῆς
 βίβλης καὶ οἱ μάγιστροι καὶ οἱ κριταὶ οἱ ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ
 καθεζόμενοι, καὶ χαιρετίζουσι αὐτὸν, καὶ ἀντιχαιρετίζονται
 παρ' αὐτοῦ. εἶτα εἰσέρχεται διὰ τῶν σκύλων, προσπαντιᾶ-
 ται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου παρὰ τῶν σι-
 λεντιαρίων καὶ τοῦ ἀδμινιστουαλίου, καλεῖσθαι παρὰ τῶν τοῦ
 κωνστανταίου, εἶτα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου παρὰ
 τῶν πρωτοσπαθαρίων καὶ σπαθαροκανδιδάτων καὶ λοιπῶν,
 καὶ χαιρετίζεται παρ' αὐτῶν, καὶ ἀντιχαιρετίζει αὐτούς. εἶτα
 εἰσέρχεται εἰς τὸν λαυσιακόν, προσπαντιᾶται παρὰ τοῦ
 πραιποσίτου καὶ τοῦ ἐταιρειάρχου καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν. 15.
 (τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὅτε προσπαντιᾶται παρὰ τοῦ πραιποσί-
 του τοῦ πατριαρχου. ὁμοίως τὸ αὐτὸ ποιεῖ καὶ ὁ πριμική-
 ρος τοῦ κωνστανταίου μετὰ τῶν πριμικηρίων δοτιαρίων.)
 καὶ προκίθεται τῶν μαγίστρων καὶ πραιποσίτων, καὶ πρὸς
 τὸν βασιλέα εἰσέρχόμενος, ὡσπερ τὸ παλαιὸν ὁ πραιπόσιτος, 20
 ἀμύσως εἰσέρχεται, τιμώμενος ὑπὸ πάντων. ἐν δὲ ταῖς ἐορ-
 μαῖς βιαιῶς φορῶν ἄπερ ἔλαβεν ἀλλὰζιμα σὺν καμπαγίοις καὶ ἄ-
 ρ. προσπαντιοῦσι cod.

primo procedens diebus communibus et operariis, induit in aede S.
 Stephani, quae est in circo, scaramangium oxyprasinotriblattum seu
 vituli serico textum, ter tinctum, vividi luminis, et catacoillum
 [seu ventrale] et rhoesium, habens exabulum aureum circum oras
 vel limbis ornatum tacniis aureis et parvis foliis hederæ similibus
 resperisum. Illic ingresso primi occurrunt drungarius vigiliae, ab
 avulutha [seu baraugorum securiferorum duce] stipatus, et magistri
 et iudices in hippodromo sedentes; iubentque ipsum salvere, et vi-
 sulum ab eo iubentur. Dein per scyla transiens beneventatur initio
 triclinii Iustiniiani a silentariis et admissionali, paulo ulterius a
 cubiculariis; medio in triclinio a protospathariis et spatharocandi-
 datis et reliquis; quibus omnibus datam salutem reddit. Intran-
 tum in lausiacum excipitur praepositus et hetaeriarcha et reliqui se-
 niores idemque facti erga hos, quod erga superiores; idem quoque
 erga excipientes patriarchae praepositum, primicerium cubiculi et
 plurimorum ostiariorum. Tum primus considet ante magistros et
 praepositos, et intrat ad Imperatorem immediate, non nuntiatum
 quomadmudum olim praepositus intrabat; verbo, magno in honore
 habetur ab omnibus. In diebus autem festis gestat, quae accepit
 ab Imperatore, mutatoria et campagia et campotuba purpurea, co-
 que in unatu praecit Imperatorem. In processionibus equestribus

λουργεῖσι καμποκούβοις προπορεύεται ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. C
 ἐν δὲ ταῖς ἵππικαῖς προελεύεσσι τὰ δίροδα διάχρυσσα στιχά-
 ριον καὶ σαγίον, συμπορεύεται τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὀπηνίκα
 μέλλει στέφεσθαι ὁ βασιλεὺς ἢ ἀποστέφεσθαι, σύνεσσι τού-
 5τη. αἱ ἀκτολογίαι τῶν μερῶν. „πολλὰ ἔτη τοῦ βασιλέως·
 ὁ δεῖνα βασιλέως αὐτοκράτορος πολλὰ τὰ ἔτη· ὁ δεῖνα τοῦ εὐτυ-
 χεστάτου καίσαρος πολλὰ τὰ ἔτη καλῶς ἦλθες, λαμπρότατε πρό-
 10εδρε τῆς συγκλήτου. καλῶς ἦλθες, ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φίλος τοῦ
 βασιλέως ἀναφανείς· καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῷ θεοστέπτῳ
 βασιλεῖ· καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῷ εὐτυχεστάτῳ καίσαρι·
 καλῶς ἦλθες, ἡγαπημένε τῇ συγκλήτῳ· καλῶς ἦλθες, ἡγα- D
 πημένε τῷ δήμῳ παντί. δόξα Θεῷ τῷ δοξάσαντι τὸν δε-
 σπότην· δόξα Θεῷ τῷ μεγαλύναντι τὸν εὐτυχεστάτον καίσα-
 15ρα· δόξα Θεῷ τῷ τιμήσαντι σε πρόεδρον τῆς συγκλήτου·
 δόξα Θεῷ τῷ μόνῳ βασιλεῖ τῷ προβιβάζοντι ἀξίως τοὺς ἀξίους
 καὶ σὲ, ὁ δεῖνα, τιμήσαντι τῇ τοῦ προέδρου λαμπροτάτῃ ἀξίᾳ.
 καλῶς ἦλθες, προβολῇ εὐεργέτου· καλῶς ἦλθες, ὁ εὐγενὴς ἐκ
 προγόνων· καλῶς ἦλθες εἰς φιλοῦντά σε δῆμον· ἀξίως σὲ ἡ-
 20γάπησεν ὁ δεσπότης, ὡς ὄντα καθαρὸν καὶ ἐπάξιον. ἀλλ’
 πάντων ποιητῆς καὶ δεσπότης φυλάξῃ σὲ, λαμπρότατε πρό-
 20εδρε τῆς συγκλήτου, εἰς πλήθη χρόνων. πολυχρόνιον ποιήσει
 ὁ Θεὸς τὸν αὐθέντην, τοὺς ἀπελτ. . . ., ὁμοίως τοῖς πατρικίοις.

vero gerit vestes roseas auro pertextas, sticharium nempe et sagum,
 eodemque passu tum cum praeposito ambulat; et Imperatori volenti
 coronam aut ponere, aut deponere, adest. Actologiae seu acclama-
 tiones factionum hae sunt: *Multi sint anni Imperatoris; illius vel*
illius cum plena potestate Imp. multi sint anni; illius vel il-
lius felicissimi Caesaris multi sint anni; beneveneris, illustrissi-
me praeses senatus; beneveneris tu, qui fidum servum et amicum
Imperatoris te monstrasti; beneveneris, dilecte Imperatori, quem
Deus coronavit; beneveneris, dilecte felicissimo Caesari; beneve-
neris, dilecte senatui; beneveneris, dilecte universo populo. Glo-
ria sit Deo, qui Domino gloriam addidit; gloria sit Deo, qui
magnificavit felicissimum Caesarem; gloria sit Deo, qui te prae-
sidem senatus constituit; gloria sit Deo soli regnanti et dignos
dignis praemiis mactanti, et in te praecipue [hic addebant et ex-
primebant viri nomen] illustrissimam dignitatem praesidis confe-
renti. Beneveneris, a benefactore nostro dilecte atque promote;
beneveneris, nobili sanguine procreate; beneveneris ad populum tui
amantem. Merito te amavit Dominus, ut purum vitis et eo gradu
suoque amore dignum. Omnium autem conditor et dominus conservet
te, illustrissime praeses senatus, multos in annos. Diu vivens
sinat Deus Imperatorem, principes in eius familiaritate, et patricios.

APPENDIX AD LIBRUM PRIMUM.

Ed. L. 257

CONSTANTINI,

Romanorum Imp. Porphyrogeniti, praecepta Imperatori Romano bellum cogitanti, ad castra pergenti, in castris agenti, in hosticum intranti et inde cum victoria in Urbem redeunti, observanda. Item de ipsius comitatu, sellariis, sagmariis, cibo, potu, supellectile vestiaria et culinare, vigiliis castrensibus, congiariis, aliis, expositio,
ad Romanum, Imp. Porphyrogenitum, filium.

Ms. 1. 2 Ἐπίθεσις τῶν βασιλικῶν ταξειδίων καὶ ἐπόμνησις τῶν ἀπλήκτων.

Α *Ἐ*πί τὰ ἀπλήκτα· πρῶτον ἀπλήκτον εἰς τὰ Μαλάγαινα, δεύτερον τὸ Δορύλειον, τρίτον εἰς τὸ Καβόρκιν, τέταρτον εἰς Κολώνιαν, πέμπτον εἰς Καισάρειαν, ἕκτον εἰς Ἀρμενιανούς εἰς τὸν Δαζιμῶνα. ὅτε ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων

EXPOSITIO DE RATIONE BELLICARUM, QUAS FACIUNT IMPERATORES, EXPEDITIONUM, ET COMMEMORATIO STATIONUM, IN QUIBUS METARI SOLENT.

Aplicta vel applicata, id est stationes et mansiones castrorum, sunt haec. Primum applictum seu prima mansio [post exitum ex Urbe augusta traiectumque Bosphorum] est in Malaginis; secunda ad Doryleum; tertia ad Caborcium; quarta in Colonia; quinta in Caesarea; sexta in themate Armeniacorum apud Dasimonem. Et quidem

καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν ὀφείλουσιν ὑπαντᾶν τῷ βασιλεῖ εἰς τὰ Μαλάγινα. ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν καὶ ὁ στρατηγὸς Σελευκείας ὀφείλουσιν ὑπαντᾶν τῷ βασιλεῖ εἰς τὸ Καβόρκιν. ὅτε εἰ μὲν ἔστι τὸ 5 ταξειδίδιον εἰς Ταρσὸν, τὰ λοιπὰ θέματα ὀφείλουσιν ἀποσωρευέσθαι εἰς Κολώνιαν, εἰ δὲ πρὸς τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ὀφείλουσιν ὑπαντᾶν τῷ βασιλεῖ ὁ μὲν Καππάδοξ καὶ ὁ Χαρσιανίτης καὶ ὁ Βουκελλάρις εἰς Κολώνιαν, ὁ δὲ Ἀρμενι- 10 κὸς καὶ ὁ Παφλαγῶν καὶ ὁ Σεβαστείας εἰς Καισάρειαν. ὅτε 20 τὰ Ἀρμενιὰ θέματα ὀφείλουσιν ἀποσωρευέσθαι εἰς Τεφρικὴν εἰς τὸν βαθῦν Ῥύακα.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βασιλέως μέλλοντος ταξειδεύειν.

Κωνσταντῖνος ὁ μέγας, μέλλον ταξειδεύειν, ἐβουλευέτο 15 τοῖς ἔχουσι τὴν πείραν τῶν ἐρωτωμένων, ποῦ δεῖ ταξειδεύ- 20 σαι καὶ πότε. ἐκ δὲ τῆς βουλῆς ταύτης εὐρών τὸν τόπον καὶ τὸν καιρὸν, ἤρθενα καὶ, τίνες ἄλλοι γινώσκουσι ταῦτα, καὶ μάλιστα πρὸ ὀλίγου χρόνου, καὶ μαθὼν καὶ εἰ τινες ἄλλοι ἔμπειροι τούτων εἰσὶ, συνῆγε καὶ αὐτούς, καὶ ἠρώτα 25 ἰδίως καὶ ἰδίως ἕκαστον, πόση ἔστιν ἡ ὁδὸς ἢ ἀπάγουσα ἀπὸ 30 τὰ οἰκούμενα εἰς τήνδε τὴν χώραν καὶ ποδαπῆ, καὶ εἰ μία ὁδὸς ἔστιν ἢ πολλαὶ αἰ εἰσάγουσαι εἰς αὐτήν καὶ εἰ ἀνυ-

ad Malagina debent Imperatori occurrere strategus Thraceseorum et strategus Anaticorum; ad Caborcium autem debent ipsi occurrere domesticus scholarum et strategus Bucellariorum et strategus Seleucie. Si expeditio instituitur adversus Tarsum, debent omnia themata [seu legiones provinciales] congregari in thema Coloniae. Quod si vero ad tractus interioris versus Interamnam Orientis instituitur, debent Cappadox quidem et Charsianites et Bucellarius in Coloniam convenire; Armeniacus autem et Paphlago et Sebastenus in Caesaream. Quando autem adversus Tephricen contentio est, congregantur Armeniaca themata apud Bathyn Rhyaca seu torrentem profundum, oppidum sic dictum.

OBSERVANDA, QUANDO IMPERATOR EXPEDITIONEM PARAT.

Constantinus Magnus, si quando expeditionem bellicam animo agitaret, consulabat eos, quos norat usu doctos ad proponendas has quaestiones respondere sibi que satisfacere posse: ubi scilicet et quando bellum oporteat instruere. Invenio per eam consultationem et loco et tempore gerendi belli, inquirebat porro, num etiam alii essent, qui ea, quae scire cuperet, perspecta, et maxime per recentissimam experientiam, haberent. Repertos post factam diligentem inquisitionem tales cogebat et ipsos quoque; seorsimque eorum unumquemque

δρά εἰσι τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν χωρία ἢ ἔνδρα, εἶτα ποῖα δ-
 Ed. L.258 ὁς ἔστι, στενόχωρος καὶ κρημνώδης καὶ ἐπικίνδυνος καὶ ποῖα
 Ms. 1. b πλατεῖα καὶ εὐδιάβατος, καὶ εἰ τίς ἔστι κατὰ τὴν ὁδὸν πο-
 ταμὸς μέγας καὶ μὴ δεχόμενος πόρον. εἶτα ἤρῳτα περὶ αὐ-
 τῆς τῆς χώρας, πόσα κάστρα ἔχει, καὶ ποῖα τούτων εἰσὶν⁵
 ὄχυνά καὶ ποῖα ἀνόχυνα, καὶ ποῖα πολυάνθρωπα καὶ ποῖα
 ὀλιγάνθρωπα, καὶ ἀπὸ πόσου διαστήματος ἀλλήλων εἰσι, καὶ
 ποδαπὰ εἰσι τὰ χωρία τὰ παρακείμενα αὐτοῖς, μεγάλα ἢ
 μικρὰ, καὶ οἱ τόποι ὄμαλοι ἢ ἀνώμαλοι, βοτανηφόροι ἢ ξη-
 ροί. ταῦτα δὲ ἤρῳτα διὰ τὴν χρεῖαν τῶν ἵππων. εἶτα ἡ-¹⁰
 ρῳτα, ποῖος λαὸς παράκειται ὁ δυνάμενος βοηθεῖν τοῖς κά-
 Βστροῖς ἐκείνοις ἐν καιρῷ πολέμου, καὶ ἀπὸ πόσου διαστήμα-
 τός εἰσιν αὐτῶν, καὶ πότε εἰσὶν ἑτοιμοὶ εἰς ταξειδίον, καὶ
 πότε διεσπαρμένοι καὶ ἐπαναπαυόμενοι εἰς τὰ ἴδια καὶ πρὸς
 πόλεμον ἀσύμφαστοι, καὶ εἰς ποῖους τόπους ταξειδεύουσι¹⁵
 καὶ πότε, ἢ οὐδέποτε ταξειδεύουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἰδίας
 χώρας εἰσὶ πάνποτε. τὰ δὲ αὐτὰ ἤρῳτα καὶ περὶ ἄλλων
 χωρῶν, ἵνα ὀρισμένως μηδεὶς οἴδεν, εἰς ποῖαν χώραν βούλε-
 ται ταξειδεύειν. πολλάκις γὰρ ὑπὸ τῶν τοιούτων μηνυθέν-
 τες οἱ ἐναντίοι ἠσφαλίσαντο τὰ ἴδια, ἢ καὶ πρὸς παράταξις²⁰

interrogando percontabatur, quantum esset viae spatium ad certum, quem edebat, locum; quae via ex orbe Romano illuc ducatur, et qualis; et unicane, an plures; aquis abundant, an careant regiones illuc tendentibus traiciendae; angustane via et praecipitiis aliisque periculis horrens, an ampla commodeque permeabilis; magnusne fluvius per viam occurrat, qui vadum nullum praestet. Porro de ipsa illa regione sciscitabatur, quot haberet castra et quaenam eorum munita sint, quae secus; quae frequentia hominum abundant, quae contra raros numerent incolae; quantum singula a sese distent; quomodo adiacentes ipsis habeant regiones; sintne vastae, an parvae et contractae; solum acquabile, an inaequale; ferax graminis, an sterile et aridum. (Id autem sciscitabatur, animo ad equos eorumque pabulum intento.) Porro interrogabat, quale hominum genus in istorum castrorum vicinia degeret, et potensne castris tempore belli succurrere, et o quanta distantia; quandonam parati ad expeditionem, et quando e contrario palantes et disiecti, suisque potius sedibus incubantes et ad bellum coire segnes; ubinam locorum confluere bellaturi et quo tempore soleant; aut numquamne parent expeditionem, ciurato bello, semper inhaerentes territorio suo. Haec ipsa eodem tempore quoque de aliis regionibus sciscitabatur, ne quis intelligeret, in quam praeciso regionem arma decrevisset inferre. Saepè enim contigit, ut a talibus hominibus in consilium adhibitis admoniti hostes suae securitati prospexerint loca sua comunicando, aut et acie instructa ad conflictum sese comparaverint. Haec omnia sci-

εὐτρεπίσθησαν. ταῦτα δὲ πάντα θρωτήσας καὶ μάθων, ἐπέ- C
 τρεπεν αὐτοῖς ἐγγράφως δοῦναι αὐτῶ τὰ ἄπληκτα καὶ τὰ
 διαστήματα αὐτῶν, καὶ πόσου λαοῦ ἔστιν ἡ χώρησις αὐτῶν.
 ἐκ δὲ τούτων ἀπασῶν τῶν ἀποκρίσεων μαθῶν, ὅτι ἀκίνδυ-
 5νός ἔστιν ἡ ὁδός, καὶ ὅτι δυνατὴ ἔστιν ἡ ἔκβυσις τοῦ τα-
 ξειδίου, καὶ ὅτι ἔνδοξόν ἐστι τὸ ταξείδιον καὶ βασιλέως
 παρουσίας ἄξιον, καὶ ὅτι συμμαχίαν ὁ τόπος οὐ δέχεται, ἢ
 δέχεται μὲν, κατὰ δὲ τὸν καιρὸν τοῦτον οὐ δέχεται, καθ'
 ὃν μέλλουσι ταξιδεύειν, αὐτοὺς μὲν τοὺς ταῦτα διδάσκοντας
 10εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ἐπαναμιμνήσκοντας καὶ διδάσκοντας τὰ λεί-
 ποντα· ἐπελαμβάνετο δὲ τῆς φροντίδος τοῦ ταξιδίου, καὶ D
 πρῶτα μὲν ἐπέτρεπε τοῖς στρατηγοῖς κεφάλαια ταῦτα· πρῶ- M. 2. a
 τον μὲν, ἀμφιῶσαι καὶ ἀσφαλίσασθαι τὰ κάστρα· δεῦτερον
 δὲ, ἐπιστῆσαι ἄνδρας ἐπιτηδείους εἰς τὴν χώραν, ἵνα, εἰ
 15συμβῆ ἔλθειν κατὰ τὴν χώραν ἐχθρούς, αὐτοὶ ἐκπηλεύσωσι
 τὸν λαὸν καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὰ ὄχυρα· τρίτον, ἀμ-
 φιῶσαι τὸν στρατὸν τὰ δέοντα καὶ δυνατὰ περὶ τε ὄπλα καὶ
 ἵππους· τέταρτον, ἀσφαλίσασθαι τὰς βίβλας τοῦ σκουδά-
 20ζειν ματῶν τὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἀναφέρειν αὐτά· πέμ- Ed. L. 259
 20πιον, εὐτρεπίσθησαι καὶ πρὸς γεφύρας, ἐνθα ὁ στρατὸς μέλ-

scitatus ut cognorat, mandabat his, ut scripto consignata sibi exhiberent nomina mansionum castrensiū, et quanto intervallo una distet ab altera, et quantam hominum capiat multitudinem. Ex his omnibus responsionibus si intellexisset, periculo carere viam propositam, et educi commodè posse militiam, et gloriosum fore finem eius expeditionis, ipsamque dignam esse, cui ipse Imperator intersit, locumque, quem invadere armis constituisset, non admittere auxilia sociorum, aut, si admittat habeatque spem sibi successum iri, eo tamen tempore, quo invaderetur, auxilia et defensionem accipere non posse: retinebat secum illos homines, a quibus ea omnia didicerat, singula dictorum oportuno tempore in memoriam ipsi revocatos, et alia nova præterea nondum tradita identidem demonstratos. Et sic suscipiebat curam expeditionis; mandabatque militum magistris hæc præcipua ipsis futuræ rerum studiorumque capita: primum, ut castra firmis moenibus amicrent et ad securitatem sufficienter communirent; secundum, ut viros idoneos imponerent provinciae, qui, hostibus, si forte, irruptentibus, omnem populum incolam expilent, hoc est e sedibus suis cum totis familiis extractum in munita loca compellant et transferant; tertium, ut militibus de necessario vestitu atque apparatu armorum equorumque prospicerent; quartum, ut vigiliarum seu excubiarum diligentem haberent curam studerentque actiones et consilia hostium explorare et de exploratis ad se referre; quintum, ut paratos haberent pontes ibi locorum, ubi exercitui traiciendus occurrat

ἄλλοι μὲν καὶ οὐκ ἔχοντες, καὶ ἔσθαι πόρον ὁ ποταμὸς οὐκ ἔχει· ἔ-
 σθαι, ἀμφοτέρωθεν τοῖς πολιτικῶν ἀρχαῖσι, ἵνα τοὺς ἀπο-
 στασιαστικῶν ἐπιχειρημάτων καταλύσῃ, ἕως τινὸς μὲν χρό-
 νου ἀνέστῃεν τὸ τῶν ἐπιπέδων, μετὰ δὲ τὸ ἀποβαλεῖν τὸν
 λαόν, ἵνα ἀφαιρῶσιν αὐτοῖς ἀρχαῖς, αὐτοῖς δὲ ὁ βασιλεὺς 5
 εἰς ἑαυτὸν τὴν ἐπιπέδον καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ πρὸς τὸν
 λαόν ἐπιπέδον τὸ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἄλλην βασιλικὴν
 ἐπιπέδον, ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ τῆς πρωτοβεστιάριος
 καὶ τῆς ἀποστασιαστικῆς καὶ τῆς ἀρχαῖς τῆς ἑπιπέδου, ἔ-
 σθαι τὸν λαόν ἐπιπέδον καὶ τὸν ἀποστασιαστικὸν χρό- 10
 νον ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς, καὶ
 ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς, καὶ τὸν ἀριθμὸν
 καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ ἄλλῃ προσηλῆν διὰ
 τῆς τῶν ἀρχαῖς καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς αὐτῶν, ἐπέτρεπε τῆ
 καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς τῶν ἀρχαῖς συστήσαι 15
 τὸν λαόν τῶν ἀρχαῖς, καὶ δὲ καὶ τῶν βασιλικῶν ἐπι-
 πέδου καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς, ὅσα ἂν ἐβουλήθη εἰς τὸ
 ποταμὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς, ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ κατὰ τὴν ἔ-
 σθαι τὸν λαόν ἐπιπέδου, ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς καὶ τῶν ἀρχαῖς
 καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς ἀπὸ τῶν ἀρχαῖς, ὅτις τὸν ἐκ προσώπου 20

ἄλλοι μὲν καὶ οὐκ ἔχοντες, ut significarent mandarentque civili-
 bus imperatoribus, qui absque venia retroumansuri et
 uoluntate sua uenturi essent, sinerent tantisper libere vagari, quoad
 uenturi a hostibus diuisione dimissioe fuerint; post illud temporis au-
 thentice in ea uoluntate in vincula et custodiam abderent. De-
 uenit uero Constantinus Magnus] tempus expeditionis
 cuiusdam aduersus barbaros inire, quanta
 uero uoluntate et apparatu ad expeditionem tam et tam
 uoluntate uoluntate uoluntate; mandabatque proinde sacellario et pro-
 ceptis et domestico hypurgiae seu famulitii cu-
 lantibus, ut quoslibet quoslibetque in ea parte sollicitudinis, quae ad
 uoluntate, uoluntate uoluntate, supplicaret; scriptoque consignatum il-
 lum uoluntate sibi monstraret. Nactus numeri sagmariorum indi-
 catione, ut quoslibet uoluntate; mandabat comiti stabuli et ra-
 tionibus uoluntate, ut curarent in promptu atque mundo esse numerum
 uoluntate uoluntate uoluntate, et equos praetera, tam regios re-
 pugnare uoluntate uoluntate, quam alios, quos Imperator aut ad
 uoluntate uoluntate uoluntate, quibus ipse uoluntate, aut in ipsa ex-
 pugnare uoluntate uoluntate, itaque suorum
 uoluntate uoluntate uoluntate et auctoritas adesset, similibusque
 alia uoluntate uoluntate in praemium largiretur. His ita

αὐτοῦ ἐν τῇ πόλει, καὶ ἐδίδου αὐτῷ διατάξεις ταύτας· ἀ-
 παριθμῆσαι τὸν λαόν, ὅσοι τε ὑπὸ τὰ τάγματα εἰσι τῆς πόλε-
 ως καὶ ὅσοι ὑπὸ τὸν ὑπαρχον, καὶ τούτους προορίζειν καθ’
 ἑαυτὸν, ἐν ποίῳ μέρει ἕκαστον τούτων τῶν συστημάτων φυ- Ms. a.b
 5 λιάξει τὴν πόλιν ἐν καιρῷ ἐπιδημίας ἐχθρῶν· ἀνορθοῦν δὲ D
 καὶ τὰ τῶν τειχῶν κλάσματα καὶ τὰ μὲν ἐκ δύσεως ἐρχόμε-
 να μανδύατα καταμηνύειν, ἕως ἂν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τὰ οἰ-
 κούμενα παρέλθῃ· μετὰ δὲ ταῦτα τὰ μὲν σπουδαῖα καὶ
 κίνδυνον σύντομον ἀπειλοῦντα διοικεῖν αὐτὸν, καθὼς ἂν νο-
 10 μίση συμφέρον εἶναι, βουλευόμενον μετὰ τῶν χρησιμωτέρων
 τῆς πόλεως· τὰ δὲ μηδεμίαν σπουδὴν ἔχοντα, ἀλλ’ εὐτελεῖ
 ὄντα καὶ φανερά, διοικεῖν, τὰ δὲ μεγάλης φροντίδος δεόμενα
 ὑποκρατεῖν μέχρι τῆς ὑποστροφῆς τοῦ βασιλέως· προσέχειν Ed.L. 260
 δὲ μάλιστα περὶ αἰφνιδίου ἐπιδημίας ἐχθρῶν, καὶ διὰ τοῦτο
 15 μάλιστα γράφειν τε συνεχῶς καὶ δέχεσθαι ἐκ τῶν ἄκρων
 θεμάτων, καὶ κατασκοπεῖν τὰ τῶν γειτόνων ἐχθρῶν, καὶ
 μανθάνειν καὶ ἀναδιδύσκειν· ἔτι γε μὴν καθ’ ἑαυτὸν φρον-
 τίζειν περὶ ὄπλων, ὅθεν ἔξει αὐτὰ ἐν καιρῷ χρείας· ταῦτα
 δὲ λογίζεσθαι καθ’ ἑαυτὸν καὶ ἐτοιμάζεσθαι χωρὶς ταραχῆς,
 20 ἵνα μὴ φόβον ἐμβάλλῃ τῇ πόλει, καὶ πολυτιμότερον κατα-

constitutis, nuncupabat, quem per absentiam suam suas in Urbe vi-
 ces gerere vellet, eique in praeceptis dabat haec, ut recenseret mil-
 litiam, tam eam, quae ad cohortes praesidiarias Urbis pertineret,
 quam quae iurisdictioni praefecti Urbis subesset [id est factiones];
 ambarumque partium singulis peculiarem porro locum assignaret, e
 quo arcere hostes, si forte, incursantes, mitterentur; porro ut restau-
 raret moenium rupturas et ruinas; ut ex Occidente venientes nun-
 tios ad Imperatorem per cursum publicum referret, donec ille ad-
 hoc Romanum solum calcaret; evecto autem in hostilem agrum, se
 hunc in modum gereret: ut nempe magni momenti res et praiceps
 discrimen minantes ipse protinus ita, ut sibi aliisque Urbis optima-
 tibus in consilium adscitis e re communi esse visum fuerit, ex-
 pediret; res non valde momentosas neque urgentes, sed leves, cui-
 vis perspectu faciles et dubitationi atque deliberationi exemptas
 pro iudicio suo exsequeretur; quae contra, quævis magnam curam
 atque circumspectionem requirerent, moram tamen paterentur, eas
 ad suum, Imperatoris, reditum usque reservaret integras; praecipue,
 ut subitaneae hostium incursioni provideret, et propterea indesinen-
 ter litteras legatosque in extimas imperii provincias mitteret, et il-
 linc nuntios resiperet, vigili oculo vicinorum illis populorum orbi
 Romano inimicorum actiones et instituta lustraret, exploraret, ad
 se, Imperatorem, significaret; praeterea secum provideret, ut arma
 ne desint tempori, quo illis opus et usus esset. Haec autem versa-
 ret secum et moliretur absque magna et tumultus plena commo-

σπῆσθι τὸν οἶτον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν εἰδῶν· κατασιγαῖν δὲ τὰς ἀλόγους φήμας καὶ τὰς ταραχὰς, ποτὲ μὲν σωφρονίζοντα Βτούς τὰς φήμας γεννῶντας, ποτὲ δὲ ἐπιλαλεῖν τοῖς πολίταις τὴν τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ λαοῦ σωτηρίαν· ἐστὶν ὅτε καὶ πλάττειν ἀγαθὰς φήμας, ὡς κελεύσεως ἐλθούσης πλὴν ἀορί-5 στως, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ τινος τοῦ λαοῦ ἐλθόντων, τῶν μὲν τὴν ῥαθυμίαν, τῶν δὲ τὰς ταραχὰς παύοντα. οὕτω δὲ καὶ περὶ τούτων τῷ ἐκ προσώπου διαταξάμενος ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ, ὀλίγους τῆς τάξεως ὑποκρατήσας λόγῳ τῆς ἰδίας ἐξόδου, τοὺς 10 Σλοίπους ἀπέστειλεν ἔνθα τὰ τάγματα τὸν βασιλέα ἐξεδέχοντο, ἵστι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὰ πλεῖστα τῶν βασιλικῶν ἀλόγων καὶ φορημάτων καὶ τὰς μεγίστας σκηναί. αὐτὸς δὲ τοὺς γνωστοὺς τῶν ἀγίων συναγαγὼν περὶ καθάρσεως ἤτειτο ψυχικῆς, εἶτα ἐλεημύσυνας ἐποίηε κατὰ τε τὴν πόλιν καὶ τὰ 15 Ms. 3. a πλησιάζοντα αὐτῇ· καὶ τελευταῖον ἀπερχόμενος πρὸς τοὺς ναοὺς χάριν εὐχῆς, ἐν οἷς ἐποιεῖτο μάλιστα τὰς προελεύσεις, καὶ ὑποστρέφων ἐπὶ τὸ παλαιόν, ἐκεῖθεν τῆς πόλεως ἐξήρχετο, καὶ πολλοῦ λαοῦ, τῶν τε ὑπὸ τὸν ὕπαρχον καὶ τοῦ τῆς πόλεως στρατοῦ παρόντων ἐκεῖ καὶ εὐχομένων τὸν

tione, ne Urbi terrorem iniiciat, frumentique cum reliquis annona-riis speciebus caritatem inducat. Rumores quoque improbables et aestum cientes supprimeret, partim auctores eorum castigando, partim asseverando erga cives commodis et animum addentibus sermo-nibus, Imperatorem et castra in salvo esse; ipse quoque interdum gratos rumores confingeret atque in vulgum spargeret: venisse sa-cras litteras, in genere laetæ, sed nondum definita, nuntiantes; aut et venisse litteras laetas a privato quodam in castris agente. Et his modis levitatem quorundam, aliorum aestuantes et seditiosos ani-mos componeret. His instructionibus vicario suo datis, amandabat sanctus Imperator ceteram turbam omnem in eum locum, quo con-gregatae cohortes eum exspectabant, reservans sibi paucos quosdam ad taxin vel cohortem praetorianam pertinentes, ut cum iis Urbe excessurus. Praeterea quoque praemittebat equorum imperialium sarcinarumque et sagmariorum plurimam partem tentoriaque maxi-ma. Interim coactis, quos inter sanctos et religiosos viros habe-bat, familiaribus, petebat animam suam per ipsos purificari absolu-tione et communione s. sacramenti, dabatque eleemosynas, tam in Urbe, quam in vicinis, circuibat sacras aedes precum ibi peragen-darum causa, et praecipue visitabat eas, in quas plerumque sole-bat procedere. Ab illis pietatis officiis revertebatur in palatium, e quo exibat ex Urbe versus navim, populo multo militiæque, tam ea, quae sub praefecti Urbis attentionem cadebat, quam quae ad praesi-dia militaria urbana pertinebat, praesente faustisque votis Imperato-rem cumulante et prosequente. Ingresso tandem in navem, proci-de-

βασιλέα τελευτάον δὲ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῦθον
 οἱ μὲν παριστάμενοι πάντες ἔπιπτον, αὐτὸς δὲ, τρίτον σφρα- D
 γίσας τὴν πόλιν, ἐκίνει. ἤριστα δὲ, ἄχρι τοῦ συνοψιοθῆναι
 τὸν λαόν, διὰ τριῶν, ἑδείπνει δὲ διὰ δύο πλὴν τῆς κυρια-
 5 κῆς. ἀκίνητος δὲ ἔμμενεν ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ. φθάνοντα δὲ
 αὐτὸν πρὸς τὸν λαόν, ὑπήντων αὐτῷ οἱ προλαβόντες τῆς τά-
 ξεως καὶ τὰ τάγματα ἐπὶ τῷ ἄκρῳ τοῦ ἀπλήκτου, καὶ με-
 τὰ τοῦ βασιλέως οὕτω συνείποντο ἄχρι τῆς κορτίνος. ἐν
 αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκάλει τοὺς ἄρχοντας, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς Ed.L. 281
 10 ἀποκόμβιον, καὶ μαϊουμῶν τοῖς στρατιώταις. ἐκεῖθεν δὲ μετὰ
 τοῦ λαοῦ κινουῖντα τὸν βασιλέα κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ταξιδίου,
 ἕκαστον θέμα ὑπήντα αὐτῷ κατὰ τὸ πλησιαζόν μέρος τῆς
 ὁδοῦ, ἵνα μὴ κοπιᾷ ὁ λαός. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, καθ' ἣν
 ἐδέχετο αὐτὸν τὸ θέμα, ἐκάλει τοὺς ἄρχοντας τοῦ αὐτοῦ
 15 θέματος. τὴν δὲ χρεῖαν τῆς βασιλικῆς ὑπηρεσίας, τοντέστι
 σφακτά τε καὶ ἀρνία καὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὸ ψωμίον τῆς
 φιλοτιμίας καὶ τὸν λοιπὸν μαϊουμῶν ἐχορήγει ἕκαστος προ- B
 τοντάριος ἐν τῷ ἰδίῳ θεματι διερχόμενον τὸν βασιλέα ἐκ
 τοῦ ἀερίου λόγου καὶ τῶν συνονῶν. ἢ καὶ μὴ ἔχων, λαμ-
 20 βάνων ἐκ τοῦ εἰδικοῦ, αὐτὸς διφκει ταῦτα, μάλιστα δὲ

bant omnes in litore adstantes in genua, ipse autem, Urbe ter signo
 crucis signata, movebat et abibat. In itinere, donec appelleret in
 castra suoque exercitui veniret in conspectum, trinis prandebat fer-
 culis, coenabat binis, praeterquam die dominico, quo prorsus non
 movebat, sed considabat quietas. Advenienti in exercitum occurre-
 bant ipsi in extremo applicati, quos ante suum ex Urbe excessum
 coram se in castra praemiserat, tam praetoriani sacri corporis custo-
 des, quam reliquae cohortes, et prosequabantur eum usque ad cor-
 tin seu praetorium vel tentorium augustum. Eo die, quo ad castra
 applicabat, inebat duces militares secum epulari, et distribuabat
 ipsis apocombia, militibus autem dabat maiumam seu refectionem.
 Illinc moventi cum exercitu Imperatori ea via, quam ducebat ex-
 peditionis destinatio, occurrebat unumquodque thema seu unaquae-
 que legio provincialis in loco ad viam, qua transibatur, proximo,
 ne scilicet milites ab imposita necessitate e longinquo occurrendi
 fagitarentur. Eo autem die, quo unum aliquod thema ipsum exci-
 piebat et ad ipsum appellebat, invitabat Imperator eius thematis
 rectores ad epulas; quibus necessaria, ut caprillam, agninam et si-
 milia, item bucellam largitionalem reliquumque maiumam seu re-
 creationem suppeditabat; identidem protonotarius cuiusque thematis
 transeunti Imperatori ex redditibus aërii [seu tributii extraordinarii],
 quod pro communi vitali aura, quam haurimus, solvitur,] vel et ex
 synonis seu praestationibus et convectionibus specierum annoniarum;
 aut si non haberet, unde sumeret nummos impensis faciendis neces-

τοὺς μαϊοθυμάδας ἐδίδου τοῖς ἐκ μακροτέρων τόπων ἐρχομέ-
νοις θέμασιν. ἡ δὲ προέλευσις τοῦ βασιλέως καὶ ἡ τάξις
τῶν ταγμάτων καὶ τῶν θεμάτων ἦν οὕτως. περιεπάτουσαν ἐμ-
προσθεν τοῦ βασιλέως ὡς ἀπὸ μιλίου ἵπποι μετὰ ἀληθινῶν
βορκαδίων διὰ στίχων δύο, δεξιὰ καὶ ἄριστερά· μετ' ἐκεῖ-5
C νους δὲ οἱ βασιλικοὶ ἄρχοντες· εἶτα οἱ στρατῶρες μετὰ σελ-
λαρίων καὶ ἡ λοιπὴ μυστικωτέρα τάξις· ἔπειτα ὁ βασιλεὺς·
ὅπισθεν δὲ τούτου ὡς ἀπὸ σαγιμποβόλων τριῶν ὡσπερ κατὰ

Ms. 3.b μίαν εὐθείαν τὰ στρατεύματα. καὶ μέσον μὲν τὰ τάγματα,
καὶ τούτων τὰ τιμιώτερα ἐπὶ τὸν μέσον τόπον, παρ' ἐκάτερα οἰ
δὲ τῶν ταγμάτων τὰ θέματα, καὶ τούτων πλησιέστερα τοῖς
τάγμασι τὰ ἐνδοξότερα τῶν θεμάτων. οἱ δὲ τὰ ἄπληκτα καὶ
τὰς ὁδοὺς τῆς ἡμετέρας γῆς κατέχοντες καὶ γινώσκοντες οἱ
D μὲν προελάμβανον μετὰ τῆς κόρτης καὶ τῆς ὑπουργίας, οἱ
δὲ ἐμπροσθεν τῶν θεμάτων προέτρεχον ὑποδεικνύοντες τοὺς 15
τῶν ποταμῶν πόρους καὶ τὰς εὐθείας ὁδοὺς. τοὺς δὲ ὁδη-
γούς καθ' ἕκαστον θέμα κατεῖχεν ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης·
ὑπῆρχον δὲ ὑπ' αὐτῷ καὶ αἱ παραμοναὶ τῶν στρατηγῶν
πρὸς τὸ δι' αὐτοῦ μηνύειν τοῖς στρατηγοῖς τὰ κλευόμενα αὐ-
τοῖς. ἡ δὲ πρώτη δοχὴ ἐκάστου θέματος ἦν οὕτως· ἀπόστο

sarius, ipse Imperator erogabat ex idico seu privato suo peculio;
praecipue maiumadas militum praestabat illis, qui e remotioribus
thematibus aut provinciis venirent. Processio Imperatoris et ordo
tagmatum seu cohortium custodiae sacri corporis et comitatus deputa-
tarum et thematum seu legionum provincialium erat in hunc mo-
dum. Primi coram Imperatore procedebant ad miliaris distantiam
equi, stragulis veris seu purpureis tecti, per paria. Post eos venie-
bant proceres comitatenses; tum stratores cum sellariis seu equis
sellatis et reliquis Domino familiarior ordo. Tandem ipse Impera-
tor. Post eum ad sagittae tres iactus quasi in unam rectam lineam
dispositae ibant militares copiae. In medio ibant tagmata; et in
ipso mediae aciei meditullio honestiora tagmata; cingebant autem
eos themata, tanto quaeque a tagmatibus propiora, quanto essent
honestiora. Eorum, qui mansiones castrenses et vias per terras no-
strae ditionis occupabant et callebant, pars praebat cum corte seu
tentorio Augusto et cum famulatio culinae dominicae; pars autem
praecurrebat coram thematibus, demonstrans ipsis vada fluviorum
viasque rectas et consecandas. Viae ductores in unoquoque themate
seu districtu tenebant secundum drungarius vigiliae; sub cuius disposi-
tione etiam deputati identidem obeundis in praetorio excubiarum
vicibus magistri militum erant, idque ideo, quia Imperator ipsis per
drungarius vigiliae imperia sua significare solet. Si quod Imperato-
rem thema seu legio provincialis pro prima vice saluaret, fiebant
haec. Ad duo tresque sagittae iactus distabat illud thema, in aciem

δύο καὶ τριῶν σαγιτοβόλων τῆς ὁδοῦ τοῦ βασιλέως ἵστατο
 παρατεταγμένον τὸ θέμα· ἐπειδὴν δὲ εἶδον τὸν βασιλέα πλη-
 σιάζοντα, ὁ μὲν στρατὸς ἐκάθητο ἐπὶ τῶν ἵππων, οἱ δὲ ἄρ-
 χοντες, καταβάντες πάντες, ἐπὶ γῆς ἴσως ἐπιπτον, εἶτα ἀνα- Ed.L. 262
 ἑστάντες μετὰ παντός τοῦ στρατοῦ εὐφῆμονον τὸν βασιλέα. ὁ
 δὲ πρὸς αὐτοὺς ἐξένευε, καὶ ὅπως ἔχουσιν, ἠρώτα, καὶ οὐ-
 κως πάλιν ὑπέστρεφεν ἐπὶ τὴν ὁδόν· αὕτη δὲ ἡ κατάστασις
 ἦν αὐτῷ ἄχρι τῶν οἰκουμένων. μέλλων δὲ καὶ πρὸς τὰ ἀ-
 οἴκητα εἰσέρχεσθαι, ἀπεβάλλετο τό,τε περισσώτερον χρῆμα
 10 καὶ τὰ φορτώματα καὶ τοὺς τοῦ λαοῦ ἀσθενεστέρους καὶ τὰ
 τῶν ἀλόγων χωλὰ καὶ τετραυματισμένα. ἐδίδον δὲ αὐτοῖς
 κεφαλὴν καὶ μέρος ὀλίγον στρατοῦ εἰς φυλακὴν, ἐκέλευε τε
 πλησάξειν καθ' ἐν τῶν ἀσφαλεστέρων κάστρων, ὅπερ πλη- B
 σιέστερόν ἐστι πρὸς τὴν μέλλουσαν ἔξοδον τοῦ λαοῦ γίνε-
 15 θαι. καὶ μετὰ ταῦτα ὄριζεν ἀπὸ τῶν θεμάτων μοίρας τι-
 νὰς, τοὺς μὲν προπορεύεσθαι ἔμπροσθεν τοῦ φοσσάτου πρὸς
 φυλακὴν αὐτοῦ, τοὺς δὲ ὀπισθεν ἐπακολουθεῖν, οὓς καλοῦσι
 νοτοφύλακας· οἱ δὲ αὐτοὶ ὑπῆρχον καὶ θηρευταὶ τῶν διὰ Ms. 4. a
 δειλίαν ἢ ῥαθυμίαν στρεφομένων· οἱ δὲ παρ' ἐκάτερα πε-
 χοριεπίτου, οὓς ἐκύλουν πλαγιοφύλακας· οἱ δὲ αὐτοὶ μάλι-

instructum, a via, qua transeundum erat Imperatori. Ut autem vi-
 debant Imperatorem appropinquantem, manebat quidem in equis
 reliqua turba, duces autem militares omnes descendebant, et simul
 omnes procidebant humo; surgentes dein concelebrabat et beneven-
 tabat Imperatorem faustis acclamationibus una velut voce tota le-
 gio. Deflectebat ad eos Imperator de via interrogabatque, quomo-
 do valerent. Eo facto, redibat in viam. Ita fiebat, donec in amico
 solo ambularetur. At quum in eo iam esset Imperator, ut horticium
 intraret, seponebat et retro mancre iubebat superfluum suppellecti-
 lem sarcinasque et multitudinem invalidam iumentorumque quidquid
 ad claudicationem deductum aut vulneribus confectum esset. His
 imponebat caput vel capitaneum aut ducem, exiguamque addebat
 militarem manum, iubebatque eos in viciniam sese recipere castrī
 alicuius munitioris et ad illum propioris tractum, e quo descensu-
 rus in horticium erat exercitus. Deinde deputabat selectos e themat-
 tibus manipulos, partim praecessuros fossatum seu exercitum hos-
 tiumque subitum insultum aversuros, partim subsecuturos alios;
 quos postremos notophylacas seu custodes tergoris appellare mos est.
 Horum terגיעustodem erat eos venari, qui aut imbelles aut segnes
 castra non assectarentur et aciem desererent. Alii ab utroque latere
 comitabantur moventem exercitum, quos plagiophylacas seu laterum
 custodes appellabant. Horum erat observare atque coërcere, si qui
 ad hostem transfugere molirentur. Omnes autem hi, tam praecur-
 sores, quam subsequentes et a lateribus comitantes, tantum dista-

στα σκοπόουν τοὺς μέλλοντας προσφεύγειν εἰς τοὺς ἐχθρούς. περιεπάτου δὲ πάντες τοσοῦτον ἀπέχοντες τοῦ φοσσάτου, C ὥστε μὴ ἀποκρύπτεσθαι ἐξ αὐτῶν διὰ τὰς ἐπιβουλάς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὅσον δυνατόν ἐστι προεντρεπισθῆναι τὸ φοσσά-
 5 τόν εἰς ἀπάντησιν τῶν ἐχθρῶν ὑπὸ τούτων μηνυθέντας. οἱ δὲ τοῦ βασιλέως προέχοντες ἐκείνου μᾶλλον ὑπῆρχον τοῦ θέ-
 ματος, οἱ ἐπλησίαζον τῇ τῶν ἐχθρῶν γῆ διὰ τὸ καὶ πείραν
 εἶναι αὐτοῦ τῶν τε ὁδῶν καὶ τῶν λοιπῶν τόπων τῶν ἐ-
 χθρῶν, καὶ ἔτι τὴν πείραν τῶν ἐνεδρευμάτων καὶ τῶν πολέ-
 10 μων αὐτῶν. αὐτοὺς δὲ καὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐνήλλαττον
 D διὰ τὸν πλεῖστον κόπον. οὐ γὰρ τὴν εὐθείαν περιεπάτου
 αὐτοί, ἀλλὰ τὴν τραχυτέραν καὶ δυσεπίβατον· οὕτω δὲ κ-
 νούμενοι, τὰς νύκτας περιχαρᾶ καὶ τὴν ἄλλην ἀσφά-
 λειαν ποιήσαντες διὰ τοὺς νυκτοπολέμους, ἀνεπαύοντο.

bant a fossato, ut nunquam suis extra conspectum essent; idque duplici ratione, ne scilicet ipsi hostium paterent insidiis, fossatum vero, ab illis de hoste imminente admonitum, sese mature possit illi excipiendo comparare. Qui tandem coram Imperatore proxime ambularent, erant ex illo potissimum themate vel districtu, qui hostico proximus esset. Periti enim erant et viarum, per quas hostes et invadere et rursus se subducere possent, et locorum, in quibus agere amarent, et modorum, quibus aut insidias, aut acies bellaque instruere solerent. In his et in postremis custodibus permutabantur et renovabantur identidem sollicitudinum vices; quandoquidem haec duo genera plurimum laborem tolerarent. Non enim rectam et expeditam viam, sed asperiores et minus commodam ibant. In hunc modum promoventes interdum, coibant per noctem intra vallum, rebusque necessariis contra nocturnos hostium impetus praevia, capiebant quietem.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ Ed.L. 263

ΒΑΣΙΛΕΙ ΛΙΩΝΩ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΡΩΜΑΙΩΝ, ΤΟΥ ΑΕΟΝΤΟΣ Ms. 4. b
 ΤΟΥ ΔΟΙΛΙΜΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΑΠΟΓΟΝΟΥ
 ΔΕ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΚΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΓΕΝΝΑΙΟΥΤΑΤΟΥ
 ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΝΟΝ ΤΟΝ ΘΕΟΣΤΕΦΗ ΒΑΣΙ-
 ΛΕΑ ΚΑΙ ΤΙΟΝ ΑΤΤΟΥ,

Ἵσα δεῖ γίνεσθαι, τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως τῶν
 Ῥωμαίων μέλλοντος ἱροσστατεῦσαι.

CONSTANTINI, IN CHRISTO

AETERNO REGE REGIS ROMANORUM, FILII LEONIS, CELEBERRIMI ET
 SAPIENTISSIMI IMPERATORIS, QUI FILIUS ERAT BASILII, FORTIS-
 SIMI ET GENEROSISSIMI IMPERATORIS, AD ROMANUM, A DEO
 CORONATUM IMPERATOREM ET FILIUM SUUM,

OBSERVANDA ET AGENDA, QUANDO IMPERATOR ROMANORUM FOSSATUM
 AGERE SEU IN CASTRA IRE ET IN IIS VERSARI DECREVIT.

Ἴκουε, υἱὲ, λόγους πατρὸς σου, Σολομῶν σοὶ παρακε- A
 λεύεται· παρὰ πολλῶν γὰρ ἀκούσεις τὰ δέοντα, ἀλλ' οὐ φύ-
 σει τῆς ἀρετῆς εἰσοίσεις διδάγματα, εἰ μὴ παρὰ πατρὸς ἀ-
 κούσῃς τὰ ἄριστα. γνησίους γὰρ παρ' αὐτοῦ καὶ ἀληθεῖς τῆ
 ζῶντι τοὺς λόγους ὑποδεξάμενος, ὥσπερ τινὰ κληρὸν ἔξεις πα-
 τρῶν, τὴν σωτηρίαν ἀεὶ προξενούντά σοι· οἱ μὲν γὰρ ἐξ
 ἄλλων κατὰ χάριν λεγόμενοι τῆς ἀληθείας πολλάκις ἐναποδέ-

Audi, fili, sermones patris tui, ait Salomo tibi praecipiens. Quam-
 vis enim a multis accipere possis ea, quae decet et oportet, a nullo
 tamen, praeterquam a patre accepta et velut ingenta, recondas in
 animum tuum optima virtutis documenta. A patre quas acceperis
 genuinas et omnino veras institutiones, habes et habebis per om-
 nem vitam ut hereditatem patrimoniam, quae omni tempore tibi
 salutem praestet. Saepe enim aliorum ad captandum favorem com-
 posita dicta vacant veritate. At quae ex animo paterno profiscun-

ονται· οἱ δὲ ἐκ πατρικῆς ψυχῆς μετὰ τῆς ἀληθείας ἀφικνούμενοι πολλὴν χαρίζονται τοῖς υἱοῖς διαπαντός τὴν ὠφέλειαν. ἄκουε τοίνυν, υἱὲ, παρὰ πατρὸς, ἃ μὴ καλὸν ἔστιν Βάγνοεῖν· εἰ γὰρ ἄγνοια κακὸν, ἢ τῶν πραγμάτων γνῶσις δῆλον ὅτι καλὸν, καὶ μάλιστα τῶν ἀναγκαίων καὶ ὧν πολλῆς καθέστηκεν ἡ φροντίς. ἀναγκαιότερον δὲ τί ἄλλο γένοιτο πολεμικῆς εὐτολμίας καὶ τῆς τῶν προγόνων παλαιᾶς εὐταξίας, ἣν ἐν πολέμοις εἶχον τὸ πρότερον βασιλικοῖς ταξειδίοις κατὰστασιν. ταύτην γὰρ πάλαι φημιζομένην καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ πολλοῖς θρυλλουμένην μὴ καὶ ἐγγράφως ἔχειν, οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ καλὸν ἡγησάμεθα. λυσιτελῆς γὰρ σοι, θεόστεπτε Ῥωμανέ, μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ἡ τούτων γενήσεται συγγραφῆ, Ῥωμαϊκὴν δηλοῦσα μεγαλειότητα. ὅθεν πολλὰ περὶ τούτων ἀνερευνήσαντες καὶ μηδεμίαν ὑπόμνησιν ἐναποκειμένην τῇ παλατίῳ εὐρίσκοντες, ὅψα καὶ μόλις ποτὲ περὶ τούτων ὑπόμνημα ἐν τῇ μονῇ τῇ καλουμένῃ Σιγριανῆς εὐρεῖν Ms. 5. a ἡδυνήθημεν, ἐν ἣ Ἀέων ὁ μάγιστρος, ᾧ Κατάκυλας ἦν ἐπὶ Ed. L. 264 νυμον, τὸν μονήρη βίον ἡσπάσατο. οὗτος γὰρ ὁ μάγιστρος περὶ τούτων ἐγγράφως διέθετο ἐκ προστάξεως Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ σοφωτάτου βασιλέως Ῥωμαίων, τοῦ καὶ πα-20

tur instructiones, ut verae sunt, ita quoque filiis per omnem aetatem et per omnes rerum casus sunt utiles. Audi ergo, fili, et accipe a patre, quae ignorare non decet. Ignorantia si turpis est, liquet rerum peritiam pulchram et praeclaram esse, et praecipue rerum necessariorum multasque et diligentes curas exigentium. Quid autem aliud, quaeso, magis usu veniat et sit magis necessarium, quam strenuus et acer in bellis animus et vetustus ille bonus et decorus ordo, quem nostri maiores in bellis et in regiis, si quae contingerent, expeditionibus observabant? Hunc autem crebra olim fama celebratum et vel his ipsis adhuc temporibus a multis sermone iactatum si scripto consignatum non haberemus, iniquum et turpe iudicavimus [ideoque hoc volumine comprehendere volumus]. Et prodierit tibi, Romane a Deo coronate, ut aliae, ita haec quoque tractatio, e qua Romanam poteris magnificentiam intelligere. Scribendi occasionem nobis hoc dedit. Multa diligenterque, sed irrita, in palatio facta inquisitione, si forte depositos alicubi de his rebus commentarios reperiremus, vix tandem aliquando eius, quod desiderabamus, argumenti libellum aliquem invenimus in monasterio, quod Sigriane appellatur, in quo Leo magister, cui cognomen erat Catacylas, vitam solitariam amplexus est. Hic ipse magister nempe, iussus a Leone, Christi amante et sapientissimo Imperatore Romanorum, patre nostro et avo tuo, de illo argumento, quod nos quoque tractandum hic suscepimus, scripto exposuerat. Verum quia Graeca musica seu docta elegantia imbutus non fuerat ille magister, multa inferisit in suam scriptionem

τρός ἡμῶν καὶ σοῦ πάππου· ἀλλ' ἐπεὶ μουσικῆς Ἑλληνικῆς ἀμέτοχος ὁ μάγιστρος ἦν, πολλὰ βάρβαρά τε καὶ σόλοικα καὶ ἄσυνταξίας ἢ τούτου συγγραφὴ περιεῖχεν, εἰ καὶ ὁ ἄνθρωπος θεοσεβῆς καὶ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν ἦν τῶν τοῦ πνεύματος, ὡς εἵσδειξεν ὁ αὐτοῦ βίος. ἀλλ' ἐν τῷ ἀμοιρεῖν αὐτὸν, ὡς ἔραμεν, παιδείας Ἑλληνικῆς, καὶ ἡ τούτου συγγραφὴ μᾶλλον ὑπῆρχεν ἐπισφαλῆς καὶ ἐπιλήψιμος, ὅμως ἐπαινετὴ καὶ ἀληθῆς τῷ θεοσεβῆ εἶναι τὸν ἄνδρα καὶ ἐνάρετον. ταύτην ἡμεῖς εὐρόν-
 10 πως τὰ πράγματα διαγγέλλουσαν, καὶ μὴδὲ τὸ τοῦ τρίτου μέρους τῶν, ὥσπερ ἡμεῖς πρὸς τὸ σαφέστερόν τε καὶ πλατι-
 κώτερον μετῆγάγομεν, ἔχουσαν, συνεγραψάμεθά σοι τοῦ κα-
 ταλιπεῖν εἰς ὑπόμνησιν. ἡ τοίνυν τοιαύτη τῶν βασιλικῶν τα-
 ξειδίων τάξις τε καὶ ἀκολουθία ἐφυλάττετο καὶ ἐνηργεῖτο ἕως
 15 Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη, καὶ Βάρδα τοῦ εὐτυχε-
 σιάτου καίσαρος καὶ θείου αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν παλαιότερων βα-
 σιλέων ἡ τοιαύτη δηλονότι παραδόσις πρὸς αὐτοὺς καταχθεῖ-
 σα, Θεοφίλου τε καὶ Μιχαὴλ τοῦ πατρὸς καὶ πάππου τοῦ C
 αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη· ὡσαύτως δὲ κά-
 20 κείνοις ἐκ τῶν προτέρων βασιλέων φημί τὴν τοιαύτην παρά-
 δοσιν κατελθεῖν. παλαιότερους δὲ φημι τοὺς Ἰσαύρους ἐκεί-

barbara atque soloeca, omnemque commiscuit ordinem, quem per-
 spicua futura et grammatica verborum constructio flagitat. Erat pro-
 fecto vir, ut vita eius monstravit, Dei reverens et cupiditatum non
 carnis, sed spiritus assectator. Verum ex eo, quod Graecam, ut dixi-
 mus, litteraturam non delibasset, contigit, ut scriptionem ederet
 reprehensioni obnoxiam, et quae possit lectores in errores conlice-
 re. Est nihilominus laude digna traditque vera; quale quid a viro
 Dei reverente et virtutis studioso exspectes. Has itaque magistri
 schedas stilo rudiore et negligentiae pleno exaratas quum praeterea
 et paucas esse videremus, (nam ne tertiam quidem partem eorum ae-
 quabant, quae nos in his chartis perspicuo magis et ampliore ser-
 mone exposuimus,) et rerum tantum obscura velut vestigia extre-
 masque lineas et umbras exhibere intelligeremus: consilium cepimus
 hos commentarios conficiendi et tibi tuaeque memoriae relin-
 quendi. Talis itaque, qualem mox exponam, regiarum expeditio-
 num ordo atque formula observabatur sollicito et in usu erat us-
 que ad Michaelem, amantem Christi Dominum, et eius patrum,
 Bardam, Caesarem felicissimum, propagata ad ipsos ab Impera-
 toribus, eorum decessoribus, Theophilo puta et Michaelle, modo no-
 minati iunioris illius hoc quidem avo, illo autem patre. Simili
 modo hi ipsi eam a suis maioribus acceperant, vetustis illis Impe-
 ratoribus, quos vetustos quando nomino, non designo magnum
 illum et celeberrimum sanctumque Constantinum, non Constan-

ρους καὶ περὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν τὰ μέγιστα πλημμελη-
σαντας· οὐ γὰρ, παλαιότερους εἰπὼν, τὸν μέγαν ἐκείνον λέ-
γω καὶ ἀοίδιμον καὶ ἅγιον Κωνσταντῖνον, οὔτε Κωνσταντίον
τὸν υἱὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν δυσσεβέστατον Ἰουλιανόν, οὔτε μὴν
Θεοδόσιον τὸν μέγαν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνον. ἦν δὲ καὶ πᾶ-5

D λιν ἐπὶ Βασιλείου τοῦ ἀνδρικοτάτου καὶ εὐσεβεστάτου βασι-
λέως, τοῦ καὶ πάππου, ἡ τοιαύτη τάξις ἐνεργουμένη καὶ τὰ
Ms.5.b μάλιστα τηρουμένη, καθὼς ἐγγράφως ἡμεῖς ἐκθέσθαι ὡς οἶόν
τε πειρασόμεθα. ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς αὐτοκράτωρ μέλλων
φυσσατεύειν καὶ κατ' ἐχθρῶν ὄπλα κινεῖν καὶ στρατεύματα, 10
εὐθύς προστάσσει τοῦ κρημασθῆναι ἐν τῇ χαλκῇ ἔξωθεν
τῶν πυλῶν λωρίκιον καὶ σπαθίον καὶ σκουτάριον. ἐκ τούτων
οὐν τοῖς πᾶσι γίνεται δῆλη ἡ τοῦ βασιλικοῦ φοροσάτου εὐτρε-

Ed.L. 265 πιασις, καὶ ἐκ τότε ἕκαστος ἄρχων καὶ ἀρχόμενος τὰ ἑαυτῶν
ὄπλα καὶ ὅσα ἐπιτηδεῖα καὶ ἀρμόζοντα στρατιώτῃ, παρα-15
σκευάζειν ἀπάρχεται· εἶτα μετὰ ταῦτα καὶ τῷ τῶν ἀγγελῶν
λογοθέτῃ προστάσσει τοῦ δικαίαν διανομὴν τε καὶ ἔκθεσιν με-
τὰ φόβου Θεοῦ ποιῆσθαι καὶ πάσης εὐσεβείας καὶ ἀληθείας
τοῖς τῆς Ἀσίας καὶ Φρυγίας μηπάτοις κατὰ τὴν ἰσχὺν τε καὶ
δύναμιν ἐνὸς ἐκάστου μηπάτου, ὡς ἡ τάξις τῶν προκειμένων 20
ἐκάστου τὸν ὀφειλόμενον ἀριθμὸν ὠρισμένως ἔχουσα πᾶσι
καθίστάται πρόδηλος. διὰ τῆς Ἀσίας καὶ Φρυγίας μολάρια

tium, eius filium, non impium illum Iulianum, non Theodosium
Magnum, non eius proximos successores: sed Isauros illos designo, qui
verae rectaeque statuenti fidei gravissimos errores et foedam haeresin
affixerunt. Sed et sub Basilio, fortissimo et piissimo Imperatore et avo
nostro, diligenter observabatur et in usu erat, quam his litteris ex-
ponere pro virili nostra studebimus. Magnus et excelsus Imperator,
quando decrevit in fossatum ire armaque hosti et viros obmovere,
imperat coram porta chalces loricam et spatham et scutum suspendi.
Quo signo statim omnes intelligunt, imperialis fossati seu campe-
stris expeditionis apparationem imperari; protinusque tam illi, qui-
bus iubendi auctoritas adest, quam qui parendi necessitate conti-
nentur, arma ceteraque militi seu utilia seu decora comparare
instituunt. Porro imperat Dominus rationali gregum, ut, adhibitis
in consilium reverentia Dei, religiosa conscientia atque veritate,
concipiat aequam et congruam privati cuiusque viribus et iustam
repartitionem atque notitiam publice promulgandam eorum, quae
metata Asiae et Phrygiae secundum notum omnibus et in propatulo
positum ordinem cuique metato praescriptum certo et definito nu-
mero praestare debent. Debent autem dicta Asiae et Phrygiae meta-
ta ex definita formula praestare mulos ducentos, singulos numisma-
tibus vel solidis aureis denis quinis aestimatos, et ducentos equos,
itaque singulos denis binis numismatibus aestimatos; unde summa

ϛ. ἀνά νομισμάτων ιε', ἱππάρια δ' ἀνά νομισμάτων ιβ', ὁμοῦ νομίσματα ευκδ', γινόμενα χρυσοῦ λίτραι ος'. B

Διὰ τῶν συνηθειῶν τῶν ἀρχόντων τῶν βασιλικῶν στάβλων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ τῶν ἔξω ἐν τοῖς στάβλοις.

5 Διὰ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου μωλάρια δ' καὶ ἱππάρια δ'. διὰ τοῦ χαρτουλαρίου καὶ τοῦ ἐπεικτου μωλάρια δ' καὶ ἱππάρια δ'. διὰ τοῦ ἔξω χαρτουλαρίου μωλάρια β' καὶ ἱππάρια β'. διὰ τῶν σαφραμέντων μωλάρια α' καὶ ἱππάρια α'. διὰ τῶν τεσσάρων κομήτων μωλάρια α' ὁμοῦ 10 διὰ τῶν ἀρχόντων νομίσματα κτδ', γινόμενα λίτραι δ', νομίσματα κς'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν λίτραι π' : κς'. καὶ τὰ μὲν μωλάρια τὰ δ', ὡσαύτως καὶ τὰ ἱππάρια τὰ δ', καταβιβάζει ταῦτα ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν εἰς τὰ Μαλάγινα, καὶ παραλαμβάνει αὐτὰ ὁ κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ ἔσω χαρτουλάρι- 15 ος τοῦ στάβλου πενταετία, ἑξαετία καὶ ἑπταετία, μὴ ἔχοντα D σπηλώματα εἰς τὴν ψῦαν. καὶ σφραγίζονται τὰ τετρακόσια εἰς τὰ δύο μέρη τῆς καπούλας βασιλικῆν βοῦλλαν. ἔτι δὲ καὶ εἰς τὸν ἐπερχόμενον χρόνον γίνεται ἡ αὐτὴ ἔκθεσις καὶ βούλλωσις. λαβιδοῦνται πάντα τὰ ἱππάρια καὶ γίνονται εὐ-

numismatum quinques mille quadringentorum et viginti quatuor emergit, aut, si eandem summam ad rationem litrarum auri referas, emerguat litrae septuaginta sex.

DE CONSUETUDINIBUS ARCHONTUM, SEU DE IIS IUMENTIS, QUAE EX PRAESCRIPTA FORMULA ET RECEPTA CONSUETUDINE PRAESTARE DEBENT MAGISTRATUS IMPERIALIUM STABULORUM, TAM QUAE IN URBE AUGUSTA, QUAM QUAE FORIS IN PROVINCIIS SUNT.

Praestat comes stabuli mulos quatuor et equos totidem; chartularius et epiectes praestant mulos 4 et equos totidem; chartularius extraneus vel provincialis mulos 2 et equos totidem; saframenta mulum 1 et equum 1; quatuor comites mulum 1 et equum 1. Praestet, hos magistratus in universum. 12 mulos et totidem equos praestare; quorum quum multi singuli denis quin nummis, et equi denis binis aestimentur, conficitur summa, 324 numismatum, quae si ad rationem litrarum reduces, habebis litras 4, num. 26. Adde huic summae superiorem (nempe 76 litras), habebis litras 80 et num. 26. Et illos quidem superiores dictos ex Asia Phrygiaeque ducentos mulos et equos pariter ducentos deducit rationalis gregum ad Malagina usque, ubi eos ab ipso traditos transsumunt comes stabuli et esochartularius [seu chartularius urbanus] stabuli. Debent autem bestiae quinquennes aut sexennes aut septennes esse, neque cauteria in femoribus habere. Ibi regium signum accipiant illae quadringentae bestiae ambas in scapulas inustum. Etiam in sequentem annum

Ms. 6. a νοῦχα, καὶ διὰ τοῦ φοσσάτου γίνεται προσθήκη. καὶ φέρεται ὁ λογοθέτης σεσαγματωμένα τὰ σ' σαγμαρία ἔχοντα ἐνδύματα ἐν ταῖς στρατούραις κέντουκλα μετὰ σωμαρίων φορτωμάτων, κεκαλιγωμένα, ἐπιφερόμενα καὶ σελιναῖα, ἅμα καὶ τῶν Ed.L. 266 καπιστριῶν αὐτῶν. καὶ οὐδὲ ὡσούτως ἐπαρκοῦσιν εἰς τὴν βασιλικὴν ὑπηρεσίαν· ἐν γὰρ τῷ καιρῷ τοῦ φοσσάτου προσάπαξ δίδουσιν οἱ στρατηγοὶ μολάρια τῇ βασιλεῖ οὕτως· ὁ Ἀνατολικὸς μολάρια γ', ὁ Ἀρμενιακὸς μολάρια γ', ὁ Θρακῆσις μολάρια γ', ὁ Ὀψικιανὸς μολάρια γ', ὁ βουκελλάριος μολάρια γ', καὶ οἱ λοιποὶ στρατηγοὶ ἀνὰ μολαρίων β' τῆς τειοῦ Ἀνατολῆς καὶ Ἀύσεως· ὁ Σελευκείας μολάριον α', ὁ δομέστικος τῶν σχολῶν μολάρια γ', ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου μολάρια γ', ὁ ἐξκούβιτος μολάριον α', ὁ ἱκανάτος μολάριον α', ὁ νοῦμερος καὶ ὁ τειχειώτης καὶ ὁ δομέστικος τῶν ὀπιμμάτων ἀνὰ μολαρίου α'· ἑμοῦ μολάρια νη. 15

B Διὰ τῶν δροφικιαλίων καὶ τῶν λοιπῶν.

Ὁ ὑπαρχος μολάριον α', ὁ σακελλάριος δύο, ὁ γενικὸς μολάρια β', ὁ κναιότωρ μολάριον α', ὁ τοῦ σακελλίου μω-

fit eadem expositio seu exactio et bullatio seu candente ferro signatio bestiarum, et equi omnes fibulantur atque castrantur, et fiunt accessio atque supplementum regionum stabulorum propter instantem bellicam expeditionem. Adducit autem rationalis gregum ducenta illa iumenta sagmaria vel oneraria, mulos puta, suis onerata sagmatibus vel sarcinis aut bisacciis, et in straturis vel tergoribus suis habentia stragulas centones, oneribus ope funium adstrictis, caligata quoad crura, et pedes calceata soleis ferreis, et os capistrata. Verum haec quidem sagmaria famulatio et necessitatibus regis neutiquam sufficiunt; sed debent strategi quoque tempore fossati semel Imperatori mulos nomine xenalii seu manusculi gratuiti praestare in hunc modum: strategus Anatoliae debet praestare mulos 3; Armeniacus totidem; Thracensis, Opsicianus et Bucellarius pariter, quique pro se, totidem; reliquorum strategorum tam in Oriente, quam in Occidente unusquisque binos mulos, praeter Selenciae strategum, qui tantum unum praestat; domesticus scholarum mulos tres; drungarius ploimi etiam tres; excubitus unum; hicanatus unum; numerus et teicheiotes et domesticus optimatum pariter, id est singuli singulos. Itaque confiunt muli 58.

OFFICIALES ET RELIQUI AD EORUM ORDINEM PERTINENTES PRAESTANT
MULOS ONERARIOS, UT SEQUITUR.

Hyparchus seu praefectus Urbis unum; sacellarius duo; genicus 2; quaestor 1; praefectus sacelli 1; praefectus vestiarii 1; ambo

λάριον α', ὁ τοῦ βεστιαρίου μωλάριον α', οἱ δύο κουράτωρες καὶ ὁ κτημάτινος ἀνὰ μωλαρίου ἑνός, οἱ δύο πρωτονοτάριοι τῶν δύο κουρατωρικίων μωλάριον α', ὁ ζυγοστάτης μωλάριον α', ὁ εἰδικὸς μωλάριον α', ὁ παραθαλασσίτης καὶ ὁ βάρβαρος ἑξ ἀνὰ μωλαρίου α', ὁ σύμπονος καὶ ὁ λογοθέτης τοῦ πραιτωρίου μωλάριον α', τὸ σέκρετον τοῦ γενικοῦ μωλάρια γ', τὸ σέκρετον τοῦ σακελλίου μωλάρια β', τὸ σέκρετον τοῦ βεστιαρίου μωλάρια β'. ὁμοῦ μωλάρια κέ· ὁμοῦ διὰ τῶν ἀμφοτέρων μωλαρίων ξανάλια πγ'. διὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων μωλάρια σεσαγματωμένα τῶν μητροπδλετῶν νβ· μωλάρια νβ τῶν πεντηκονταδύο ἀρχιεπισκόπων· τὰ ρδ' σεσαγματωμένα μετὰ καὶ τῶν φορτωμάτων αὐτῶν καὶ κεκαλιγωμένα· παραλαμβάνει δὲ αὐτὰ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα τῷ τοῦ ἔσω στάβλου χαρτουλαρίῳ, καὶ βουλλοὶ αὐτὰ μετὰ καὶ τῆς ἱ5λοιπῆς προμοσέλλας. ὁμοῦ μωλάρια ρδ'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν ἀμφοτέρων, τῶν τε μητᾶτων τοῦ λογοθέτου τῶν ἁ-D γελῶν καὶ τῶν ξαναλίων, μωλάρια φπε'. διὰ τῶν εὐαγγῶν Ms.6. b μοναστηρίων ἱπάρια ρ' τὰ παρασυρόμενα ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως δεξιά καὶ εὐώνυμα. ὀφείλουσι δὲ λαβιδουῶσθαι καὶ 20εὐνυχίζεσθαι. οὐ σφραγίζονται δὲ, διότι, ὅτε κελεύει ὁ βασιλεὺς τοῦ ποιῆσαι ἔξοδον, ἐξ αὐτῶν ἐξοδιάζονται ὅπου κε-

curatores [scilicet magnus unus, et alter palatii manganorum], et cetera
 matinus [seu praediorum imperialium inspector] singuli singulos;
 ambo protonotarii ambarum curatoriarum unum; zygostates seu li-
 bripens 1; idicus 1; parathalassites seu magister tractus maritimi in
 Urbe unum; barbarus seu magister militum barbarorum unum; sym-
 ponus seu adiutor [praefecti praetorio] et rationalis praetorii ambo
 simul 1; secretum genici 3; secretum sacellii 2; secretum vestiarii
 2; faciunt simul omnes mulos 25, quibus si addas superiores 58,
 habebis mulos, xenalii seu muneris nomine Imperatori oblatos, in
 universum 83. Metropolitae praestant mulos oneratos caligatosque 52,
 et quinquaginta duo archiepiscopi praestant alios totidem; in uni-
 versum ergo 104. Hos in fidem accipiunt comes stabuli et stabuli inter-
 ni seu urbani chartularius, curantque bullari seu bullam regiam ipsis
 inuri, qualem regia promosella seu aequitatus sellarius gerit. Hos
 centum et quatuor mulos si superioribus octoginta tribus, muneris
 nomine datis, et illis ducentis mulis equisque ducentis, a ratio-
 nale gregum curandis, addas, habebis bestiarum universum nume-
 rum 585. Accedunt equi centum, quos sancta monasteria praestant,
 et qui coram Imperatore iter faciente per geminam seriem, dextra sini-
 straque, praeducuntur. Hi fibulari atque exsecari debent; at signum regium non accipiunt ideo, quo possit Imperator ex iis, quando velit,
 largitiffones facere. Ex his enim, uti et ex illis, qui nomine muneris
 Imperatori in bellum eunti et in ipsa expeditione offeruntur, fiunt

λευει. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῶν ξυναλλίων τῶν προσφερομένων τῷ βασιλεῖ ἐν καιρῷ τοῦ φροσάτου. λαμβάνει ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα τῷ χαρτουλαρίῳ τοῦ στάβλου ἐκ τοῦ εἰδικοῦ Ed.L. 267 εἰς ἔξοδον λίτρας γ'. καὶ θεωρεῖ ὁ κόμης τοῦ στάβλου ἅμα τῷ χαρτουλαρίῳ εἰς τὸ κελλάριον τὸ βασιλικόν, ὁπόσας στρα-5 τούρας ἔχει βασιλικὰς καὶ καβαλλοκίλικια ἀπὸ Λυδίας ἐκ τῆς κουρατωρείας τῶν Τρυχίνων. καὶ λαμβάνει τὰ ὀ σαγματο-πασμαγάδια προσάπαξ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ φροσάτου τὰ μη-τατινά. ὁμοίως καὶ τὰ ρδ' σαγματοπασμαγάδια προσάπαξ ὁμοῦ σαγματοπασμαγάδια τδ'. καὶ πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν 10 φπέ σαγματοπασμαγάδιων ἀγοράζει, ἤγουν τὰ θφειλόμενα ἀγορασθῆναι καὶ συσταθῆναι στρατοῦραι καὶ σάγματα σπά. δέον δὲ ἀγοράζειν ῥασικὰ ἀμάλια καὶ βάπτειν ἀληθινὰ, καὶ ποιεῖν σαγίσματα καὶ βορκάδια ρν'. καὶ τὰ μὲν ρ' λόγῳ τῶν Βπαρասυρομένων ἱππαρίων ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως· τὰ δὲ 15 λ' λόγῳ τῶν βασιλικῶν σελλάριων, καὶ τὰ κ' λόγῳ τῶν διὰ ξυναλλίων διδομένων ἱππαρίων. καὶ τάγιστρα ἐκ τοῦ κελλά-ριου τοῦ βασιλικοῦ ἀποθέτω τοῦ στάβλου ρν'. ὁμοίως καὶ βυρσάρια διὰ τὸ γενέσθαι καπίστρια ρπ'. καὶ ἔξακάνθηλα λόγῳ κεδραίας, καὶ ἀσκία εἰς οἶνον καὶ ὄξος λόγῳ τῶν πε-20

largitiones. Comes stabuli et chartularius stabuli accipiunt ab idico litras tres ad sumtus faciendos [in ea nempe comparanda, quae statim dicentur]. Deinde lastrant cellarium imperiale et inquirunt, quot in eo adsint straturae regiae et cilicia vel filtra pro caballis, e Lydia ex curatoria Trychinorum petita. Sumit inde comes ducenta sagmatopasmagadia metatina seu tempore fossati imperari et dari consueta simul; et dein sumit quoque alia [doni nomine oblata] centum et quatuor sagmatopasmagadia simul. Conficiunt haec 304. Reliqua, quae desunt ad complendum numerum 585 sagmatopasmagadiorum, id est 281 straturas vel stragulas, et sagmata seu sarcinas vel bisaccia, emi et comparari debita, emit [pro illis tribus auri litris, quas modo dicebamus ab idico praeberi]. Debet autem emere rasica amalia, id est rasos seu grossiores fili laneos deflocatos pannos, eosque curare colore purpureo imbuti et inde fieri sagmata seu straturas equinas et borcadia 150; quo de numero centum quidem destinata sunt illis centum equis, qui coram Imperatore iter faciente praeducuntur et praecambulant, triginta vero cedunt sellariis equis imperialibus, et viginti tandem equis illis, qui munerantur. Etiam a cellario regiae apothecae stabuli sumit 150 tagistra [seu saccos pabulatorios, quales equorum capitibus alligantur,] et coria pro conficiendis inde capistris 180, et hexacanthela [seu repositoria cortecae, singula senas amphoras cortecae intus habentia.] pro cedrea vel godronio ibi condendo; et utres pro vino et aceto ad curationem aegrotantium iumentorum adhibendo. Aximorygia quoque comparari debent seu securae caedendis

ροιδίων τῶν ἀλόγων, ἄξινορύγια καὶ πλατυλίσκια καὶ πτυά-
ρια στιβαρὰ διὰ τοὺς πότζους. ἐκ δὲ τοῦ βασιλικοῦ βεστια-
ρίου ὀφείλει λαμβάνειν σίδηρον ἢ λίθρας λόγῳ σελιναίων,
καὶ ἐξ αὐτῶν ποιῆσαι καὶ μασσήματα ἑλαφρὰ ῥν'. καὶ ὀ-
φείλει λαβεῖν ῥέτινα καὶ κοπιτζάλια ἀπλὰ ἀπὸ τῶν βυρσα-
ρίων. ἀπὸ δὲ τῆς κανάβεως, ἣν λαμβάνει ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ
βασιλικοῦ βεστιαρίου, ὀφείλει καμεῖν σωκάρια.

Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας.

D

Ἐπι τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ Ms. 7. a
106 οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλάριος σαγμαρία π' τὰ μέλλοντα
βαστάζειν τὴν βασιλικὴν ὑπουργίαν καὶ τὸ ἀσήμιον τῆς βα-
σιλικῆς τραπέζης. λαμβάνουσι δὲ ὁ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δο-
μέστικος τῆς ὑπουργίας λογάριον ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ εἰς ἔξοδον
λόγῳ ἀρτυσίας. οἰνάρην δεσποτικὸν, μαγίστρων καὶ πατρι-
15 κίων χορηγεῖ ὁ ἀποθηκάριος· τὸ μὲν βασιλικὸν μὴ μέτρα,
ζυγοφλάσκια τριμετραῖα ζυγὰς ἡ' καὶ ὑπὲρ τῶν μαγίστρων Ed. L. 268
καὶ πατρικίων ἄσκια πενταμετραῖα ζυγὰς ι'. σκορτζέδια λθ'
γῶ τοῦ δεσποτικοῦ ἐλαίου, φασούλιν, ὀρύζην, πιστάκην, ἀμύ-
γδαλον, φακὴν παρεῖχον πάλαι τὰ δύο κουρατωρικά, ὁμο-

pariter lignis et fodiendae terrae aptae; item platylistia seu palae
planae latae ad averrendam egestam terram; et scaphas vel bottas
robustas ad efforandum in iis coenum e puteis egestum. Debet quo-
que e regio vestiario quinquaginta libras ferri sumere pro parandis
inde solcis equinis, item lupatis levioribus centum quinquaginta.
Debet quoque lora, quae maxillas equorum substringant, et capititalia
[seu lora frontes eorum ambientia] simplicia [id est, in quibus fer-
rum non sit,] e coriis confieri curare. E cannabi autem, quam ac-
cipit e vestiario regio, debet curare, ut restes fiant.

REGIAE HYPERGIAE, ID EST MINISTERIO, QUOD AD MENSAM MINISTERAT,
IMPUTANTUR HANC.

Praefectus mensae et domesticus ministerii et peculiaris regius
cellarius praestat sagmaria iumenta [seu mulos] octoginta, portaturas
ministerium culinare regium et argenteam regiae mensae supellectilem.
Accipiunt autem praefectus mensae et domesticus ministerii certam quan-
dam pecuniae summam ab idico ad expensas faciendas, et quidem nomi-
ne expensarum in condituram ciborum. Vinum dominicum, magistro-
rum et patriciorum praestat apothecarius, et dominici quidem praestat
quadraginta octo mensuras; scilicet octo paria lagenarum, quarum singu-
lae ternas mensuras continent. Magistris autem et patriciis praestat pa-
ria decem utrium, quorum singuli quinas mensuras continent. Scortzi-
dia aut scortecos utriculos pro oleo dominico condendo ipsumque

ως και τὸ ἔλαιον· τὰ δὲ λοιπὰ βρώσιμα, ἄρτον λαρδὴν, ἀπόκτιν, τυρὴν, ὀψάρια παστὺ, σφακτὰ, πρόβατα ὑπαρνα, ἀγλάδια ὑπόμοσχα καὶ οἶνον ἐγχώριον χορηγοῦσιν οἱ πρωτονοτάριοι. βερτζίτικον δὲ καὶ νεῦρον ὀφείλει ἀγοράζειν ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας. ἀριθμια δὲς καὶ κυπρίνους ὀφείλει ἔχειν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κουρατωρευῶν. καὶ ἐν ᾧ δαπανᾶται ἡ βασιλικὴ ὑπουργία, ὅπου εὖρη καλὸν οἶνον καὶ ἔλαιον καὶ ὄσπρια, ἵνα ἐπιβάλλει ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτοῦ, καὶ ὅσα ξενάλια φέροσσι τινες τῷ βασιλεῖ, τὰ μὲν βρώσιμα λαμβάνει ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς καὶ βασιλικὸς καλλήριος, καὶ ὅπου προστάζει ὁ βασιλεὺς, διανέμουσιν αὐτά. χρῆ δὲ γινώσκειν τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ ἔχειν φούρνους δ' πρὸς τὴν ἀποβολὴν τῆς Συρίας, καὶ δίκτυα πρὸς τὸ ἀποκλείειν τὰ ὄρνεα, καὶ κανκοπινάκια, ἵνα πίνωσι. καὶ ὅτε κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀποβαλεῖν ἐν Συρίᾳ, ὀφείλουσιν φορτίζειν τὰ π' σαγμάρια τῆς κομπίνας αὐτῶν, καὶ ὅσα σαγμάρια στρέψει ὁ Ἐμψουράτωρ, ἵνα κάκεινα φορτώσῃ ὁ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστικος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς καλλήριος, ἵνα καθ' οἰονδήποτε τρόπον μὴ λείψῃ τι εἰς τὴν βασιλικὴν ὑπουργίαν.

oleum et phaselos aut fabas, et oryzam et pistachia et amygdala et lentas praestabant olim ambae curatoriae. Reliqua vero edulia, ut lardum, adipem, caseum, salsamenta seu pisces muria conditos, capellas, oves, quae agnos, et vaccas, quae vitulos lactant, et vinum indigenum praestant protonotarii. Bertziticum autem sive salsamentum piscis Oxiani et neurum [quod etiam salsamentum piscarium videtur esse,] debent praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii emere. Arithmia tandem [forte piscis genus] et pisces Cyprinos debet mensae praefectus a regiis curatoris petere. Interea dum regium servitium seu apparatus culinaris consumitur, debet, ubicunque locorum praestans vinum et oleum et legumina inveniunt, comparare bonam eorum copiam et vasa iis sua implere. Eisdem praefectus mensae et domesticus ministerii et peculiaris regius cellarius accipiunt, si quis Imperatori edulia pro munusculo offerat, eaque iussi a Domino distribuunt. Debet quoque praefectus mensae quatuor furnorum non oblivisci, quos secum feret, ubi in Syriam descenditur; habebit item retia, quibus involvat et coëreat gallinas, quas secum vehet, et cavas patinas ligneas, e quibus illae bibant. Debent quoque dicti viri, quando Imperator iam in eo est, ut in Syriam intret, octoginta sagmaria suae combinare, vel ea, quae sua coniugatio et tessera data ipsis assignat, onerare; item illa omnia sagmaria, quae mensurator hactenus a se curata in ipsorum porro fidem atque sollicitudinem traditurus et restitutus est; ne scilicet ullo modo circa regium culinare servitium aliquando deficiat.

Διὰ τοῦ μινσουράτωρος, ἤγουν τῆς βασιλικῆς κίρτης, σα-
γμάρια γ'.

Χρὴ ἐπιφέρεισθαι τὸν μινσουράτωρα δύο κόρτας καὶ ἁ-Ms. γ. b
νάδιπλα τὰς βασιλικὰς τέντας· ἐπειδὴ, ἕως μὲν ἔστιν ὁ βα-D
σιλεὺς εἰς Ῥωμανίαν, ἢ μία ζυγὴ ἀπέρχεται ἔμπροσθεν με-
τὰ τῆς ἡμισείας ὑπουργίας, καὶ προεντρεπίζεται τὸ βασιλι-
κὸν ἄπληκτον, καὶ εὐρίσκει ὁ βασιλεὺς πάντα εὐτρεπισμένα
καὶ ἔτοιμα. δέον δὲ, τὸν μινσουράτωρα ἔχειν σκαμνία συ-
στελτὰ, ἵνα καθέξονται εἰς ἕν ἕκαστον σκαμνίον ἄνδρες γ'.
10 ὁμοίως τοῦ μήκους αὐτῶν καὶ τραπέζια συστελτὰ, μεσάλια
καὶ μανδύλια τὰ ἀρχαῖντα τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ· ἐπεύχια
φούντατα τὰ εἰς χαμόκουμβα ἐνεργοῦντα· ταῦτα δὲ οὐκ
ἐπιφέρεται ὁ μινσουράτωρ, ἀλλὰ χορηγεῖ αὐτὰ ὁ πρωτοβεστιά-
ριος τοῦ βασιλέως ἀπὸ τῆς φορτώσεως τοῦ οἰκειακοῦ βασι-
15 λικοῦ βεστιάριου. πλωτὰ διβλάττια παχέα καὶ πτενὰ διὰ Ed. L κθγ
τὰ χαμόκουμβα· δίδονται δὲ καὶ αὐτὰ ὁμοίως ἀπὸ τῆς
φορτώσεως τοῦ οἰκειακοῦ βεστιάριου· ἕτερα πλωτὰ λινοβέ-
νετα ἔχοντα μαλὸν κτενιστὸν ἀνὰ λιτρῶν λ' διὰ τοὺς κλητω-
ρενομένους φίλους· κιλίκια διὰ τὰ χαμόκουμβα πρὸς τὸ πο-
20 σὸν τῶν κλητωρενομένων φίλων. ἀφ' οὗ γὰρ ἀποβάλλῃ ὁ βα-

PRO MENSURATORE AUT IMPERIALE CORTE VEL TENTORIO SACMARIA
QUINQUAGINTA.

Debet mensurator secum ducere duas cortes, unam earum quam-
que constantem binis tentis. Nam, donec Imperator est in Roma-
nia seu ditione Romana et solo amico, praeit unum par tentarum
cum dimidia servitio culinari eo fine, ut adveniens Imperator inveni-
at per omnia praeparatum applicatum vel stationem. Debet quo-
que mensurator habere scamna complicatilia eius longitudinis, ut
in unoquoque tres homines considerare queant. Eiusdem longitudinis
mensas quoque debet habere complicatiles, et missalia, id est lan-
ces et discos, mantiliaque sufficiente numero pro regia mensa,
item tapetes funitatos, in quibus humi decubetur. Haec autem po-
strema secum non fert mensurator, sed quotiescunque illis opus, prae-
stat ea protovestiarium Regis ex sarcinis privati regii vestiarii.
Praestat idem quoque pilota seu coactilia diblattia seu serica,
bis purpura tineta, id est tali involucro serico bis tincto induta; et
ptena [forte stragulas plumis refertas], quibus incubetur. Item
alia coactilia, lincis venetis indumentis induta, habentia floccos
pexos, singula ad triginta librarum pondo, quae subternantur ami-
cis ad regium convivium invitatis; et quae illis superioribus sub-
iiciant, solo proxima cilicia, proportionato numero convivia. Nam
ex quo in Syriam invadit Imperator, relinquit scamna et men-
sas et tentoria superflua et unam cortem apud protonotarium il-

σιλεὺς ἐπὶ Συρίαν, τὰ σκαμνία καὶ τὰ τραπέζια καὶ τὰς περιττὰς τέντας καὶ τὴν μίαν κόρτην παραλαμβάνει ὁ κατὰ τὸν τόπον πρωτονοτάριος, καὶ ὅπου προστάξει ὁ βασιλεὺς, ἀποτίθῃσιν αὐτὰ. λουτρὸν Τούρκικον, ἤγουν Σκυθικὸν τζεργά, βμετὰ κινστέρνης δερματίνης ἀπὸ ἀδημίου· κονκούμια τρι-5
μετραῖα ιβ'· πυρομάχια λόγῳ τοῦ λουτροῦ ιβ'· βίσαλα εἰς τὸ καμίνιον, κραββάτια συστελτά· ἐκκλησίαν βασιλικὴν μετὰ τὰ ἱερῶν. Ἰστίον δὲ, ὅτι τὰ ἱερὰ ὀφείλει βαστάζειν ὁ πριμκήριος τοῦ βεστιαρίου.

Διὰ τοῦ οικειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 10
κοιτῶνος διδομένων εἰς φόρτωσιν τοῦ αὐτοῦ βασιλικοῦ
βεστιαρίου σαγμαρία λ'.

Ἡ βασιλικὴ πᾶσα ἀμφιάσις καὶ ἡ λοιπὴ ἐξόπλισις ἐν
σκεναρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαρίων καὶ σιδήρων
γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν διὰ τὸ εἰς 15
Ms. 8. a τὰ σαγμαρία βαστάζεσθαι. ψυχριστάρια ἀργυρᾷ μετὰ ἐνδυ-
μάτων εἰς οἰνάνθην καὶ εἰς ῥοδόσταγμα καὶ εἰς νερὸν ἧ· ἐξ
αὐτῶν εἰς οἰνάνθην ἄσπρον μικρὸν α', εἰς ῥοδόσταγμα μεγά-
λα δύο, εἰς νερὸν μεγάλα δ'. βεδούρια ἀργυρᾷ εἰς νερὸν

Huius loci, e quo identidem immediate in hosticum excedit; et iste protonotarius ea deponit ibi locorum, ubi iussus ab Imperatore fuerit deponere. Debet porro mensurator quoque secum ferre balneum Turcicum aut Scythicum tzerga cum cisterna scortea ex ademio [seu corio parthico vel corduano rubro]; cucumas seu lebetes aeneos duodecim, singulos ternas mensuras capientes, pyromachia [forte batillos gestatiles ansatos pro prunis ardentibus condendis] duodecim in usum balnei; lateres pro camino; grabbatia complicatilia, ecclesiam imperialem seu oratorium portatile cum imaginibus ceteroque sacro eius apparatu. Sacra istaec secum ferre debet primicerius vestiarii.

PRO PRIVATO REGIO VESTIARIO, EDITISQUE E COETONE AD ILLUD IN-
STRUENDUM ONERIBUS BAULANDIS, DESTINATA SUNT SAGMARIA
TRIGINTA.

Regia omnis vestiaria supellex et reliquis eo pertinens apparatus portatur in vasis, quae induta sunt coriis purpurei coloris fermentisque politis et chartalamiis [seu manubriis e charta pergamaena] pariter politis, quo possint in sagmaria iumenta attolli. Pertinent eodem psychristaria vel cellulae frigidariae argenteae octo in coriaceis suis involucris, quibus oenanthae [genus aliquod odoratae suavis et fortis unguenti], nec non rhodostagma [seu aqua rosarum]

β. ἀσκοδάβλαι διάφοροι μικραὶ καὶ μεγάλαι. ἕτερα ψυχριστάρια δίκην μαγαρικῶν χαλκᾶ γανωτὰ εἰς νερὸν μεγάλα δ. D βεδούρια χαλκᾶ γανωτὰ β. ἱερὰ τῆς ἐκκλησίας, ἣν ἐπιφέρεται ὁ μινσουράτωρ. βιβλία· ἡ ἀκολουθία τῆς ἐκκλησίας, βιβλία στρατηγικὰ, βιβλία μηχανικὰ, ἐλεπόλεις ἔχοντα, καὶ βελοποιικὰ καὶ ἕτερα ἀρμόδια τῇ ὑποθέσει, ἧγουν πρὸς πολέμους καὶ καστορομαχίας· βιβλία ἱστορικὰ, ἐξαιρέτως δὲ τὸν Πολύαινον καὶ τὸν Συριανόν· βιβλίον τὸν ὄνειροκρίτην· βιβλίον συναντηματικόν· βιβλίον τὸ περιέχον περὶ εὐθείας καὶ 10 χροειμῶνος καὶ ζάλης, ὑπερῶ τε καὶ ἀστραπῶν καὶ βροντῶν Ed.L. 270 καὶ ἀνέμων ἐπιφορᾶς· πρὸς τούτοις βροντολόγιον καὶ σεισμολόγιον, καὶ ἕτερα; ὅσα παρατηροῦνται οἱ πλευστικοί. Ἰστέον δὲ, ὅτι τοιοῦτον βιβλίον ἐφιλοπονήθη καὶ ἐκ πολλῶν βιβλίων ἠρρανίσθη παρ' ἑμοῦ Κωνσταντίνου ἐν Χριστῷ βασι- 15 λέῃ αἰωνίῳ βασιλέως Ῥωμαίων. ἐπεύχια φουνδάτα εἰς τὰ χαμόκουμβα, ἵνα ἀναπαύονται οἱ φίλοι, ἅπερ καὶ προεἴρηγται εἰς τὴν ἐκθεσιν τοῦ μινσουράτωρος, ὅτι δίδονται ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου· θηριάκην, ἠνίτζιν, ἕτερα ἀντι- B φάρμακα σκευαστὰ καὶ μονοειδῆ διὰ τοὺς φαρμακευομένους.

stillaticia] et aqua asservantur: quorum unum parvum vasculum albam oenantham, duo magna rhodostagma et quinque magna aquam continent. Item beduria argentea pro aqua condenda duo, Ascodablae sen utres varii, magni parvique; alia psychristaria seu frigidaria, ad formam amphorarum facta, aenea stannata magna quatuor pro aqua condenda: beduria aenea stannata duo. Sacra vasa ecclesiae illius, quam mensurator secum fert; item codices hi: rituale ecclesiasticum; libri artem regendi exercitus bellique gerendi docentes; item libri mechanici, quibus artes et instrumenta capiendarum urbium et telorum confectio atque eiacularandi modus describuntur, aliaque proposito praesenti, id est expeditioni militari, congrua et utilia, ut de bellis agentes et de ratione castra oppugnandi; historici quoque, praecipue Polyaeus et Syrianus. Liber [Artemidori] Oneirocrites dictus, seu de somniorum interpretatione; alius synantematicus seu de ominibus, quae capiuntur e rebus vivis mutisve foras prodeunt aut aliquid instituenti primum occurrentibus; alius, qui de tempestatibus agit signisque, quibus instans aut serenitas aut tempestas, seu terrestris, seu marina, cognoscitur, de pluvia, fulminibus, tonitru, ventis, terrae motibus aliisque, quae nautae solent observare. Talem librum ego, Constantinus, in Christo aeterno Rege Romanorum, magno studio multis et libris compilavi. Debet porro vestiarius regium tapetes quoque ferre fundatos, quibus convivae regii incubent; de quibus mentionem superiore capite iam fecimus, quum ea percenseremus, quae ad mensuratoris curam spectant, dicentes, ea ipsi e regio vestiario suppeditari. Fert quo-

πανδέκται μετὰ παντοίων ἐλαίων καὶ βοηθημάτων καὶ παντοίων ἐμπλάστρων καὶ ἀλοιφῶν καὶ ἀλημμάτων καὶ λοιπῶν ἱατρικῶν εἰδῶν, βοτανῶν καὶ λοιπῶν τῶν εἰς θεραπείαν ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν τυγχανόντων. σιτλολέκανα ἀργυρᾶ καὶ Ms.8. b ἐπιχυτάρια μετὰ ἐνδυμάτων λόγῳ τοῦ βασιλέως, καὶ ἕτερα5 ἀσπρόχαλκα καὶ γανωτὰ λόγῳ ἀρχόντων καὶ εὐγενῶν προσφύγων. πιλωτὰ διβλάττια παχέα καὶ πτενὰ λόγῳ τοῦ βασιλέως διὰ τὰ χαμόκουμβα· σελλία δύο τῆς προελεύσεως, σελλία τοῦ κουκουμιλίου ὀλόκανα διάχρυσα κοπτὰ, ἐπιστρώματα ἔχοντα, καὶ ἕτερα ἐπιστρώματα ἀνωθεν συγκαλύπτονται 10 τὴν κοπὴν τῆς χρείας· καὶ λόγῳ τῶν εὐγενῶν προσφύγων ἕτερα τοιαῦτα ἀργυροκατάκλειστα δύο· κανκία βασιλικὰ χαλίνζια λόγῳ τῶν φίλων τῶν μετὰ τοῦ βασιλέως κληρωρομένων· σπαθία βασιλικὰ δύο, ἐν τῆς προελεύσεως, καὶ ἐν τῆς ὁδοῦ. παραμήριον ἐν. ἀλειπτὰ, καπνίσματα διάφορα, 15 θυμαίωμα, μαστίχην, λίβανον, σάχαρ, κρόκον, μόσχον, ἄμπαρ, ξυλαλοὴν ὑγρὰν καὶ ξηρὰν, κιννάμωμον ἀληθινὸν πρῶτον καὶ δεύτερον, καὶ ξυλοκιννάμωμον, μυρίσματα λοιπά. σεν-

que vestiarium theriacam, emtizin aliaque antipharmaca composita et simplicia pro iis, qui forte venenum hauscerint; pandectas porro seu apothecas universales, refertas omnis generis oleis et remediis et emplastris et illitibus et unguentis aliisque speciebus medicis, ut herbis et aliis, quae sanandis hominibus bestiisque conducunt; item sitlolecana seu gutturnium cum supposita pelvi, ambo argentea, in coriaceis suis involucris, pro usu Imperatoris proprio; alia talia vasa aenea, externe argento, interne stanno obducta in usu ducum militarium et transfugarum nobiliorum. Coactilia porro diblatta densa et ptena [forte culcitrans plumis refertas] pro Imperatore, in quibus humi recubet; sellas [equinas] duas processionis [seu quibus in processionibus usus est.], item sellas cucumilii holocanas auro pertexta striata instrata habentes; et his superinducta instrata alia, abscondentia ista et demi tum solita, quum Imperator in ea insesum it; et pro nobilioribus transfugis alia talia argentea ora ornata duo. Caucia seu cava patinas imperiales, chalcintzia dictas, pro convivis ad regias epulas invitatis. Spathas imperiales duas; unam pro processione seu qua tunc utitur Imperator, quando in regio splendore ipsi comparendum est; et alteram viae seu qua utitur in itineribus; item paramerion unum seu sicam breviorum e femoribus dependentem. Item suffimenta, quae carbonibus vivis iniiciuntur et deliquescunt, alia, quae accensa grati odoris fumum sinuntur exhalare et in carbonem atque favillam abire; quae varia sunt, ut thus, mastix, olibanum, sacharum, crocus, moschus, ambara, xylaloë sicca et liquida, cinnamomum verum primum et secundum, xylocinnamomum, unguenta reliqua; [et genera telarum] sendes, linomalotaria

δὲς, λινωμαλωτάρια, σάβανα, σινδόνια, βραναταὶ κατωτικαί, μανδύλια κατωτικά.

Διὰ τῶν ἀραφίων τῶν εἰς ἐθνικοὺς ἀποστελλομένων λόγῳ ξενίων. Ed.L. 271

Σκαραμάγγια διαφόρων χροιοῦν καὶ ἐξεμπλίων, σκαρα-
 5μάγγια διάσπρα, δικίτρινα, διβένετα, κολόβια μεγαλόζηλα ἐκ
 τῶν κατ' οἴκους, ἐσοφόρια μεσόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἐ-
 σωφόρια λεπτόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἐσοφόρια λεπτόζηλα
 διαφόρων χροιοῦν καὶ ἐξεμπλίων ἐκ τῶν κατ' οἴκους, ἀσπρο-
 μύνια, διγυαντάρια ἄσπρα καὶ ἰαστὰ, λωρωτὰ τρίμιτα καὶ
 10όλόβηρα ἰαστὰ καὶ ἀναλεκτὰ διαφόρων χροιοῦν. Ἰστέον δὲ, B.
 ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκεναρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν το-
 μαριῶν καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ χαρταλαμίων ὁμοίως γα-
 νωτῶν βραστάζονται.

Διὰ τῶν ἐρῆαμμένων.

15 Ἰμάτια ἐρῆαμμένα δίσχιστα μανιακάτα ἀπὸ σκαραμαγ-
 γίων διαφόρων χροιοῦν καὶ ἐξεμπλίων ἀμφιεσμένα ἀπὸ δι-
 βλαττίων. Πρὸς τούτοις καὶ μεσόζηλα δίσχιστα μανιακάτα
 ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων· ἕτερα κολόβια ἐκ τῶν κατ' οἴ-

seu lintea floccosa, sabana, sindonia, brandeae viliores et manti-
 lia villiora.

DE PANNIS NONDUM CONSUTIS, CRUDIS FORMANQUE VESTIUM GESTA-
 BILIUM NONDUM ADEPTIS, QUAE EXTERIS HOMINE MUNERUM MITTUNTUR.

Scaramangia porro secum fert regium vestiarium diversorum co-
 lorum et diversorum quoque exemplorum seu picturarum pannis in-
 textarum, ut alba, citrina, veneta; colobia megalozela seu pro pro-
 ceris ex iis, quae domi gestantur; esoforia mesozela seu pro medio-
 cribus staturis, qualia domi gestantur; esoforia leptozela seu pro
 minutis staturis, qualia domi gestantur; et haec quidem postrema
 variorum colorum et exemplorum; aspromynaea, dihygantaria candi-
 da et iasta, lorota trilicia et holovera iasta et analecta variorum co-
 lorum. Haec omnia deferuntur in vasis, quae involuta sunt coriis
 rubris et tecta ferramentis politis et chartalamiis pariter politis.

DE CONSUTIS.

Deferuntur porro in expeditionem militarem a vestiario regio
 vestimenta consuta, his fissa, [in pectore scilicet et dorso.] mania-
 cata [id est torquata seu assutis aureis torquibus instructa], consi-
 stentia in scaramangiis diversorum colorum et exemplorum cum
 praetexta diblattea. Praeter ea mediocris longitudinis vestimenta

κους μεσόζηλα δίσχιστα μανιακάτα λιτά. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις μετ' ἀληθινῶν τομαρίων C καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανω-
 τῶν βασιάζονται. τουβία ἐκ τούτων πάντων, τὰ μὲν προ-
 M.9. a κριτώτερα ἀπὸ διβλαττίων ἀετῶν καὶ βασιλικίων ἀμφιεσμένα, 5
 τὰ δὲ δεύτερα τούτων ἀπὸ βδελλίων· σφιγκτούρια, θάλασ-
 σαι καὶ ἀβδία πλατύλωρα καὶ ἀβδία μασουρωτὰ, τὰ μὲν
 ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαττίων, τὰ δὲ καὶ λιτά. ὑποκαμισο-
 βράκια διαφόρων ποιότητων. ἐπιρῆπτάρια ὄξεα πρῶτα καὶ
 δεύτερα καὶ τρίτα, ζωστρία ὄξεα διάφορα καὶ ψευδοῦσα ἀνά 10
 νομίσματος ἑνὸς καὶ μιλιαρησίων δ'. καὶ ἕτερα ψευδοῦσα ἀνά
 D νομίσματος α', καὶ ἕτερα ἀνὰ μιλιαρησίων ἧ'. ὑποδήματα
 ἀδήμινα ζυγαὶ διάφορα. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν βουλ-
 γιδίοις ἢ καὶ ἐν δισακκίοις ὀφείλουσι βασιάζεσθαι. ταῦτα
 δὲ διὰ τοὺς εὐγενεῖς πρόσφυγας τυγχάνουσι καὶ διὰ τὸ εἰς 15
 εὐγενεῖς καὶ μεγάλους ἐθνικοὺς ἀποστέλλεσθαι. ἱμάτια λε-
 πτόζηλα ἐκ τῶν κατ' οἴκους πρόκριτα καὶ καθαρὰ ἀμφιεσμένα
 ἀπὸ τριβλαττίων καὶ διβλαττίων ὄξεων καὶ διβλαττίων ἀετῶν
 καὶ βασιλικίων καὶ βδελλίων, ἀμφοτέρω δίσχιστα μετὰ περ-
 σικίων διὰ τοὺς στρατηγούς καὶ κλεισουράρχας. ἕτερα ἱμά- 20
 Ed.L. 272 τια ἐκ τῶν κατ' οἴκους λεπτόζηλα δεύτερα λιτά δίσχιστα μα-

bis fissa, maniacata, cum praetextis diblatteis; alia, sed colobia, qualia domi gestantur, mediocris longitudinis, bis fissa, torquata, sed absque praetextis diblatteis. Haec omnia deferuntur in vasis, quae coriis purpureis involuta sunt et firmata ferramentis politis et chartalamiis pariter politis. Porro tibialia ad superiora vestimenta pertinentia, et tot, quot illa, numero; quorum praestantiora quidem assutas habent aquilas diblatteas et basilicia seu arma aut insignia imperialia; ab his autem secunda et quoad pretium inferiora habent pro exemplo intexta bdellia seu parvas muscas. Sphincturia seu strictoria, thalassas seu maria [vestis genus ita dictum], et abdia cum latis loris, et abdia cum intextis lagenulis, partim praetextata praetextis diblatteis, partim etiam absque iis seu pura. Porro hypocamisobraccia seu braccas diversarum qualitatum, tam quoad capacitatem, quam quoad pretium. Epirrhptaria seu infectoria scapularia, scapulas et caput tegentia, veri luminis, primi ordinis et secundi et tertii. Zostria seu cingula veri luminis varia, et pseudoxea seu pallidioris coloris, singula pretio unius nummi et quatuor miliariorum, alia pallidioris luminis pretio nummorum singulorum, alia pretio miliariorum octonorum. Calceorum ex adimio seu corduano paria diversa. Haec omnia in bulgis aut et bisacciis debent deferri, et destinata sunt nobilibus transfugis, quibus dantur, et aliis nobilibus magnisque alienigenis, quibus mittuntur. Porro fert secum imperiale vestiarium vestes pro minutis, qua-

νιακάτα διὰ τοὺς θεματικούς τουρμάρχας καὶ λοιποὺς πρόσφυγῆς τε καὶ ἄρχοντας. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν σκευαρίοις ἐνδεδυμένοις δι' ἀληθινῶν τομαρίων καὶ σιδήρων γανωτῶν μετὰ καὶ χαρταλαμίων ὁμοίως γανωτῶν βασταύζονται. 5σφιγκτούρια, θάλισσαι καὶ ἄβδία πλατύλωρα καὶ μασουρωτά, τὰ μὲν ἀμφιεσμένα ἀπὸ διβλαπτίων, τὰ δὲ λιτά. ἐπιῤῥόπτύρια ὄξέα διάφορα, ὑποκαμισοβράκια διαφόρων ποιότητων. ἰστέον, ὅτι ταῦτα πάντα ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ ἐν δισακκίοις ὀφείλουσι βασταύεσθαι. 10οεῖς φιλοφρόνησιν τῶν ἀγωνιζομένων ἐν πολέμοις καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς λοιπὰς ἐξόδους, κεντινάρια, μιλιαρῆσια, σακκία εἰς τὸ δίδόναι τοῖς φυλάσσουσι σχολαρίοις εἰς τὴν βασιλικὴν φάναν, τοῖς τε βασιλικοῖς ἀγούροις καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς βασιλικῆς ἑταιρείας καὶ ἄλλοις, οἷς ἂν κελεύει ὁ βασιλεὺς εὐσέβειαν δίδόναι, εἶτε καθ' ἑβδομίδα ἕπαξ, εἶτε κατὰ δύο, καὶ εἰς λοιπὰς 15ἐξόδους. παραλαμβάνει δὲ ταῦτα ὁ, τε σακελλάριος καὶ ὁ εἰδικός, C καὶ βασταύζουσιν εἰς τὰς φορτώσεις αὐτῶν πυρέκβολον μετὰ Ἰσκάς καὶ κανδήλας ἀργυρᾶς γ', καὶ χαλκᾶς γ', μία μὲν εἰς τὸν Ms. g. b κοιτῶνα, μία δὲ εἰς τὸ κουκουμίλιον, ἕτερα δὲ εἰς τὸ παρα-

les domi gestantur, praestantiores et nitidas, praetextatas trilatteis et diblatteis veri luminis et diblatteis aquilis et basilicis et bdelliis. Omnia ista sunt bis fissa et persicis seu marsupis instructa et stratigis atque cleisurarchis destinata. Alia vestimenta ex genere domesticorum minuta secundi ordinis absque praetextis, bis fissa, torquata, pro turmarchis provincialibus et reliquis transfugis atque tribunis. Haec in vasis deferuntur, quae coriis purpureis induta sunt et instructa ferramentis politis et chartalamiis [seu manubriis pergamenis] pariter politis. Porro strictoria, thalassae et abdia cum latis loris, et masurota, quaedam diblatteis praetextata, quaedam pura. Epirrhiptaria vel scapularia varia; braccas diversorum generum. Haec debent in bulgis aut et in bisacciis deferri. Fert porro quoque vestiarius imperiale secum ad expensas fossati faciendas logarium seu certam quandam numeratae pecuniae copiam tam in centenariis, quam in miliaris, iisque in sacculis inditis, ut habeat Imperator, unde largitionibus eius, qui sese strenuus in bellicis periculis monstrant, et tribunos honorare ceterisque necessariis expensis satisfacere possit; ut et scholaris, qui regiam finam vel custodiam castrensem obeunt, et regiis agris seu ephebis, et illis, qui ad regiam hetaeriam pertinent, aliisque, quibus Imperator vult pietatem seu donum caritatis dare, sive semel per septimanam id fiat, sive singulis quatuordecim diebus semel. Mitto ceteras expensas. Ista, quae diximus, accipiunt iisque onerari sua sagmaria portant sacellarius et idicus, uti etiam haec: pyrebolium seu somitem ignis ligneum, et iscam seu terebram ligneam igniarium, et candelabra argentea tria et aenea totidem; quorum unum

κοιτωνάριον. ὀφείλει δὲ γίνεσθαι λάκκος ἔχων βάθος σπιθαμῶν δύο, καὶ ἵνα σκεπάζονται ἐπάνω τῆς γῆς ὑπὸ πετάλων χαλκῶν κοσκινωτῶν, καὶ συμπαράκεινται αὐταῖς πρὸς ἓν τρία κηρούλια, φανάρια χαλκῶ κοσκινωτὰ, καὶ ὠρολόγιον μικρὸν Δάργυροῦν διὰ τὰ νυκτερεύματα, ὅπερ ὀφείλει ἵστασθαι εἰς 5 τὸν κοιτῶνα, καὶ ἕτερον χαλκοῦν, ὅπερ ὀφείλει ἵστασθαι ἔνθα οἱ κοιτωνῆται μένουσιν. πρὸς τούτοις σκουτέλλια ὀλόχρυσσα δ', μινσουράκια ὀλόχρυσσα β', ὄρθομίλια ὀλόχρυσσα δύο. Ἰστέον, ὅτι ταῦτα ἔν τῷ συνεστιῶσθαι ἐθνικὸς τῷ βασιλεῖ ὀφείλουσιν ἐνεργεῖν. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἔν ταῖς φορτώσεσι τοῦ βασιλικῷ βεστιαρίου τυγχάνουσιν, ὡς μὴ καθ' ἑκάστην ἐνεργοῦντα εἰς τὸ βασιλικὸν τραπέζιον. τὸ δὲ ἀσήμεν τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας ὀφείλει βαστάζειν ἢ ὑπουργία εἰς τὴν Ed.L. 273 φέρωσιν τῶν π' σαγμαρίων τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας· ἀφ' οὗ δὲ ἀποκινήσει ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, δύο φλ-15 ναι ὀφείλουσι γίνεσθαι, καὶ καθ' ἑβδομάδα ὀφείλουσι λαμβάνειν μιλιαρῆσια. ὁμοίως καὶ οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι μαϊοῦμῶν καὶ μιλιαρῆσια. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ οἱ πατριῆκοι καὶ οἱ ὀφφικιάλιοι συνεστιῶνται τῷ βασιλεῖ εἰς τοὺς ἀκλήτους σὺν τοῖς πραιποσίτοις. 20

quidem in coetone seu cubiculo dormitorio Imperatoris, alterum in cucumilio, tertium in paracoetonario seu cubiculo, quod ad latus coetonis est, ponitur. Inferius habere debent singula singulos lacus ad duarum spithamarum profunditatem; in summo tectos bracteis aeneis ad instar cribri perforatis; et adiacere singulis terna cerulia, [id est cerci, ut videtur, non recti, sed conglomerati], et laternae aeneae, in summo pertusae foraminibus, velut cribra; et hōrologium parvum argenteum propter vigiliis nocturnas, quod collocari debet in coetone; et aliud aeneum, quod ibi debet collocari, ubi coetonitae diversantur. Praeterea scutellas quatuor solidas aureas, et minsuracia seu missoria vel lances solidas aureas duas, orthomilia [seu pyramides, quales lancibus ad occultandas dapes superimponuntur,] duae totae aureae. Haec vasa pretiosiora servire et in usum vocari debent tum, quum exteri cum Imperatore convivantur; quem in finem quoque sarcinis vestiarii regii [non autem ministerii culinaris,] induntur, utpote quotidie non servientia in mensa regia. Reliquam vero suppellectilem argenteam culinarem debet ministerium culinare in ceteris sarcinis attributorum sibi octoginta mulorum sagmariorum ferre. Ex quo movet Imperator in deserta, duae debent sinae vel vigiliae fieri, iisque septimanatim miliarisia dari. Pariter quoque debent imperiales aguri vel ephebj matumam et miliarisia accipere. Magistri autem et patricii et officiales, uti et praepositi convivantur Imperatori, etiamsi non nomine tenus evocati et invitati.

Διὰ τοῦ εἰδικοῦ σαγμάρια μζ.

Λαμβάνει ὁ εἰδικὸς ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος σακκία χάραγμα
κεντινάρια καὶ μιλιάρησια σακκία λόγῳ τῆς βασιλικῆς ἐται-
ρείας καὶ τῶν βασιλικῶν ἀγούρων καὶ τῶν σχολαρίων καὶ
5 τῶν παραμενονόντων τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν φῖναν· ἱμάτια ἕξ ἁ-
γορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρου δεκάλια, ἐννάλια, ὀκτάλια, ἐπτάλια,
ἑξάλια, λωρωτὰ μεταξωτὰ αἰγύπτια· ἀληθινὰ ἐνθάδια·
ταῦτα πάντα διὰ τὸ ἀποστέλλεσθαι εἰς ἔθνικοὺς λόγῳ ξενί-
ων· ἱμάτια ἕξ ἀγορᾶς ἀπὸ τοῦ φόρου, ἐρῆραμμένα δίσχιστα **Μα. 10. α**
1 ἰομανιακάτα, δεκάλια, ἐννάλια, ὀκτάλια, ἐπτάλια καὶ ἑξάλια,
λωρωτὰ μεταξωτὰ αἰγύπτια, ἀληθινὰ ἐνθάδια, βαμβακερὰ
ἀληθινὰ ἐνθάδια καὶ πράσινα· ζωστρία διαφόρων τιμῶν καὶ
ποιότητων· σφικτούρια ἐκάστου ἱματίου πρὸς ἀναλογίαν
ὑποκαμισοβράκια διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων· ἐπιρῆ- **Γ**
1 ἱπτάρια διαφόρων τιμῶν καὶ ποιότητων· τουβρία ἐκάστου ἱμα-
τίου πρὸς ἀναλογίαν· ὑποδήματα διαφόρων τιμῶν καὶ ποι-
ότητων· σάβανα μετὰ τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν πρῶτα, δεύ-
τερα καὶ τρίτα. Ἰστέον, ὅτι τὰ μὲν βλαττία τὰ τε ἀράφια
καὶ τὰ ἐρῆραμμένα ἐν σκευαρίοις ὀφείλουσι βαστάζεσθαι, τὰ
2 ὀδὲ λοιπὰ πάντα, οἷον λωρωτὰ ἀληθινὰ ἐνθάδια ἐρῆραμμένα

PRO IDICO DESTINATA SUNT SACM. 46.

Sumit idicus e costone sacco pecuniae signatae, tam in cen-
tenariis, quam in miliariis, pro imperiale hetaeria et imperialibus
aguris et scholaris circa Imperatorem eius custodiendi causa agen-
tibus; item pannos e foro a mercatoribus emtos decem, alios no-
vem, alios octo, alios septem, alios sex ulnarum, loris distinctos,
metaxotos [seu sericatos, id est, ut videtur, filis sericis intertex-
tos,] Aegyptios, purpureos indigenas [vel' hic, Constantinopoli, pa-
ratos]. Destinantur ea exteris, quibus nomine munerum mittuntur.
Item pannos e foro a mercatoribus emtos, iam consutos in formam
vestimentorum gestabilium, bis fissos, torquatos, decem, novem,
octo, septem et sex ulnarum, lorotos metaxotos Aegyptios et pur-
pureos indigenas. Bambacera [seu vestimenta e bombace aut xyllo
facta,] purpurea, hic terrarum confecta, et prasina. Cingula di-
versi pretii et qualitatis. Sphincturia vel strictoria pro unoquoque
vestimento talia, qualia unumquodque decent; bracciae diversi pretii
et qualitatis. Scapularia quoque diversa ratione pretii et materiae,
tibialia pro singulis vestimentis, unicuique paria et apta; calceos diversi
pretii et qualitatis; sabana cum adiunctis illuc pertinentibus, primi,
secundi et tertii ordinis. Quidquid est blatteum, sive sit non consu-
tum, sive consutum, debet in vasis vel cistis deferri. Reliqua omnia,
ut lorota purpurea hic parata, tam consuata, quam non consuata, debent

τε καὶ ἀρύφια ἐν βουλγιδίοις ἢ καὶ δισακίοις· πυρέκβολα
 μετὰ ἰσκάς, φανάρια χαλκᾶ κοσκινωτὰ β', κανδήλαι χαλκαῖ
 Δεῖς τὰ βασιλικὰ πεντζιμέντα δύο· πέταλα χαλκᾶ κοσκινωτὰ
 διὰ τὸ ἐπισκεπάζεσθαι τοὺς λάκκους, ἔνθα αἱ κανδήλαι ἄ-
 πτουςιν. ὀφείλει δὲ γίνεσθαι λάκκος ἔχων σπιθαμὰς δύο⁵
 καὶ σκεπάζεσθαι μετὰ πετάλων χαλκῶν κοσκινωτῶν διὰ τὸν
 ἄνεμον καὶ τὸν καπνὸν, καὶ ἵνα συμπιράκωνται καὶ ταῖς καν-
 δήλαις φατλία δύο καὶ κηρούλια δύο καὶ φανάριον χαλκοῦν
 διὰ τὰς ἀνακνυπούσας χρείας τῇ νυκτί. κηρούλια διόγκια
 τ', φατλία λίτραι τ', ἐπειδὴ ὁ δρουγγάριός καθ' ἑσπέραν εἰσι¹⁰
 τὸ κέρκετον λαμβάνει ἔν, καὶ ἀφ' οὗ ἐνωθῆ τοῖς θέμασι, καὶ
 Ed.L. 274 δύο καὶ τρία, ἐὰν ἢ βία τοῦ ἀνέμου· χαρτία τομάρια τ'.
 ἰστέον, ὅτι, ὅτε κελεύει ὁ βασιλεὺς περάσαι εἰς Πύλας, ὀρί-
 ζει τὸν κόμητα τοῦ στάβλου, καὶ καταβιβάζει τὴν προμοσέλ-
 λαν εἰς Πύλας. ὁμοίως καὶ τὸν δομέστικον τῶν ὀπτιμάτων,¹⁵
 ἵνα κάκεινος εὐρεθῆ μετὰ πάντων τῶν ὀπτιμάτων εἰς Πύλας,
 καὶ παρέχει κατὰ σαγμαρίον ὀπτιμάτων. καὶ ἵνα προαπο-
 στέλλῃ δύο βασιλικούς, τὸν μὲν ἕνα εἰς Πύλας τοῦ διαπε-
 ράσαι τὸν λαὸν, ὡσαύτως καὶ εἰς τὸν Λευκάτην τοῦ ἐξελαύ-
 νειν τὰ καράβια πρὸς τὸν Λευκάτην, τὸν δὲ ἕτερον εἰς Σάγ-
 Ms. 10. b γαρον καὶ εἰς τὸν ἅγιον Σαβῖνον. προαποστέλλει δὲ τοὺς βα-

in bulgis aut et bisacciis deferri. Debet porro idicus secum ferre
 ignitabula; laternas aeneas cribrosas duas, candelabra aenea pro
 impedimentis regiis duo; bracteas aeneas cribrosas, quae sint oper-
 cula lacuum, in quibus candelae ardent. Debet autem unusquisque
 lacus habere spithamas in profunditatem duas, et operiri aeneis
 bracteis cribrosis ob ventum et fumum; [quo simul hunc emittant,
 illum violentius irruentem arceant]. Debent quoque prope candelabra
 iacere fatlia duo [seu cerei recti] et cerulia [seu cerei conglome-
 rati] duo et laterna aenea, ob incidentes nemp nocturnas neces-
 sitates. Debet porro habere tercentum cerulia, pondere singula bina-
 rum unciarum; fatliorum libras tercentum; nam drungarius vesperae
 ad circitationem obeundam accipit unum cereum; et, postquam [Im-
 perator] ad legiones seu in castra venerit, interdum quoque bina et
 terna, si ventus vehementer spiret. Tandem quoque fert idicus se-
 cum volumina chartae [seu tergora Pergamena] tercentum. Quando
 Imperator vult Bosporum traicere et ad Pylas [locum sic dictum]
 movere, mandat comiti stabuli, ut promosellam seu sellarium equi-
 tatum Imperatori peculiarem in Pylas deducat; quod is facit. Pariter
 quoque domesticus optimatum admonetur, ut conveniat ad Pylas cum
 omnibus optimatibus et praestet numerum mulionum ex optimatibus
 sagmariis parem. Praemittat quoque Imperator duo basilicos, unum qui-
 dem in Pylas, ut populum seu exercitum traducat, cui eidem quoque ad
 Leucatum eundum est, quo navigia ad Leucatum conducat; alterum

σιλικούς καὶ πάντας, ἵνα ὑπαντήσωσι τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ εἰς Β
 Πύλας, καὶ μαγίστρους καὶ πατρικίους καὶ ἄλλους, οὓς κε-
 λεύει, ἅμα καὶ τοῖς πραιποσίτοις ἀναλαμβάνεται μετ' αὐτοῦ
 εἰς τὰ δρομόνια, καὶ ἀπὸ ἱκανοῦ διαστήματος τοῦ βασιλείου
 5 ὄρμον γενόμενος, ὥστε αὐτὸν ἐπισκοπεῖν τὴν πόλιν, ἐγείρεται
 ἀπὸ τοῦ κραββάτου, καὶ ἴσταται κατ' ἀνατολὰς τὰς χεῖρας
 πρὸς τὸν οὐρανὸν αἴρων, καὶ τρίτον τῇ χειρὶ τὴν πόλιν κα-
 τασφραγίσας, εὐχεται τῷ Θεῷ λέγων οὕτως· „Κύριε Ἰησοῦ
 10 Χριστέ, ὁ Θεὸς μου, εἰς χεῖράς σου παρατίθημι ταύτην τὴν
 πόλιν σου. φύλαξον αὐτὴν ἀπὸ πάντων τῶν ἐπερχομένων ἐν
 αὐτῇ ἐναντίον καὶ δυσχερῶν, ἐμφυλίου τε πολέμου καὶ
 15 ἐθνῶν ἐπιδρομῆς. ἀνάλωτον αὐτὴν τήρησον καὶ ἀπόρθητον,
 ὅτι ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ἀνεθέμεθα, καὶ σὺ εἶ κύριος
 τοῦ ἔλεους καὶ πατὴρ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ Θεὸς πάσης παρα-
 20 κλήσεως, καὶ σὸν ἔστι τὸ ἔλεειν καὶ σώζειν καὶ ῥύεσθαι ἐκ
 πειρασμῶν καὶ κινδύνων νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τῶν αἰῶνων. ἀμήν.” καὶ μετὰ τὸ διαπεράσαι τὸν βασιλεῦς
 θεωρεῖ τὴν προμοσέλλαν τὰ τε παρίππια καὶ τὰ μωλάρια,
 καὶ διατάσσεται τῷ τοῦ στάβλου κόμητι καὶ τῷ χαρτουλα-
 25 ορίῳ, ἵνα, καθὼς κατωτέρω ῥηθῆσεται, κομπινέσῃ τὰ τε σα-
 γμάρια καὶ τὰ παρίππια. καὶ κατὰ σαγμάριον ὀφείλει παρέ-

8. ΣΧΟΛ. Εἰσὴ τῷ βασιλέως.

vero ad Sangarum et S. Sabinum. Praemittit autem Imperator basilicos et omnes reliquos convenire illuc iubet ideo, ut occurrant suae maiestati in Pylis. Magistros autem et patricios et alios, quos vult atque designat, nec non praepositos, sumit secum in dromonia; et satis procul avectus a portu regio, ita ut iam totam urbem simul contueri possit, surgit e crabbato, [est illud cubiculum, quod navis praefecto et nauclero in puppi construi et incolli solet,] et stans in tecto navis, vultu versus orientem converso, tollit manus ad caelum, dextraque ter Urbem signat crucis signo, simulque pii voti hanc formulam pronuntiat: *Mi Deus, Domine Iesu Christe, in manus tuas commendo et depono hanc tuam urbem. Conserva eam ab omnibus eam invasuris hostibus et calamitatibus, a bello civili et incursatione gentium exterarum, fac ut capi, ut vastari nequeat. In te collocatas habemus spes nostras: tu es dominus misericordiae et pater commiserationum et Deus omnis consolationis. Tuum est commisereri et servare et eripere e tentationibus et periculis nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.* Postquam fretum traiecerit Imperator, lustrat promosellam seu equitatum suum sellarium et parhippia seu equos veredarios et mulos, et mandat comiti stabuli et chartulario stabuli, ut eo modo, de quo deinceps exponetur, mulos et parhippia combinent, hoc est mulionibus una cum regia tessera ad requisitionem monstranda committant. Domesti-

χειν ὁ τῶν ὀπτιμάτων δομέστικος ὀπτιμάτων, ἐν καταγραφῇ ποιούμενος τό, τε ὄνομα καὶ τὸ χωρίον καὶ εἰ μὲν ἀπόληται, ζημιούται αὐτὸ ὁ ὀπτιμάτος· εἰ δὲ ἀποθάνῃ, ἀποκομίζεαι τὰς σφραγίδας εἰς τε τὸν κόμητα καὶ τὸν χαρτουλάριον. παρέχει δὲ καὶ ὁ κόμης τοῦ στάβλου εἰς τὰς φορτώσεις κατὰ δέκα σαγμαρία σύντροφον τῶν Μαλαγίνων, ἵνα οἱ ὀπτιμάτοι σύρωσι τὰ σαγμαρία, καὶ οἱ σύντροφοι ἀκολουθοῦσιν αὐτούς, Ed. L. 275 καὶ διορθοῦνται τὰ γομαρία. καὶ ὅτε ἀποφορτώσουσιν εἰς τὸ ἄπληκτον τὰ σαγμαρία, ἀναλαμβάνει ταῦτα ὁ χαρτουλάριος τῶν Μαλαγίνων καὶ ὁ σαφραμεντάριος μετὰ τῶν κομή-10
 Ms. 11. a των καὶ τῶν συντρόφων καὶ τῶν ὀπτιμάτων, καὶ ἐκβάλλουσιν εἰς τὴν βοσκήν· ὁμοίως καὶ εἰς τὰ παρίππια τῶν φορτώσεων κατὰ ἑ' παρίππια σύντροφος εἰς. καὶ ὅτε δώσει τὸ βούκινον, πάλιν φέρουσιν αὐτὰ, καὶ παραδίδοσιν, καθὼς ἐκομ-
 B πινεύθησαν. τὴν δὲ κριθὴν ὄλην, τῶν τε σαγμαρίων καὶ πα-15
 ριππίων καὶ σελλαρίων, ἐν οἷς ἐκομπινεύθησαν, παραλαμβάνει ὁ χαρτουλάριος τοῦ στάβλου ἅμα τῷ κελλαρίῳ τὴν κριθὴν, ἥτοι τὰς ταγὰς αὐτῶν ἐκ τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ θέματος, καὶ χορηγοῦσιν ἐκάστου ἀλόγου ταγῆν. ὁ δὲ πρωτονο-

cus optimatum debet numerum mulionum ex optimatibus constantem praestare sagmariis parem et indicem facere, in quo scriptum sit et nomen uniuscuiusque optimatis, et praedii, quod ex concessione et assignatione regia possidet. Et si quidem amittat sagmarium suum optimas, sive id aberraverit a via, sive aufugerit, sive raptum ab hoste fuerit, luit ipse iactura fundi sui; quodsi vero exspiraverit bestia, exhibet comiti et chartulario, stabuli nempe, tesseras regias olim sibi, quum bestia suae sollicitudini committeretur, additas. Comes stabuli quoque pro singulis decuriis sagmariorum praestat singulos syntrophos seu contubernales aut comites itineris, e statione et stabulis regiis apud Malagina depromptos eo fine, ut optimates quidem praecedentes loro pone se trahant sagmaria, syntropho autem pone subsequentes ea coram se agant, oneraque aut delapsa, aut ruinam minantia rursus allevent, suumque in locum et in aequilibrium reponant. Id idem quoque in parhippiis onerariis obtinet, quorum singulis vicenariis singuli contubernales adsunt. Mulos, ut in stationem appulerunt, sarcinis liberatos tradi et adnumerari sibi curat chartularius Malaginarum; saframentarius autem comitesque et syntrophici et optimates exeunt cum bestiis in pascuum. Quando autem buccina signum receptui dederit, reducunt animalia sua eorumque exhibent illis, a quibus acceperant, eo modo, quo combinati fuerant, id est bestias simul atque tesseras acceperant. Quantum iam ad totum hordeum attinet, id est tam sagmariorum seu mulorum, quam parhipporum, uti et sellariorum equorum, illud, hoc est statuta eorum in hordeo diaria, accipiunt simul et semel in una massa ibi locorum, ubi combinantur bestiae, [id est in singulis

τύριος λαμβάνει διάταξιν παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἀ-
 πλήκτων, καὶ ἀποτίθησιν ἐκεῖ τὴν κριθὴν καὶ πᾶσαν ἑτέραν
 χρεῖαν βασιλικήν. τὰ δὲ ξενάλια τὰ τῷ βασιλεῖ φερόμενα
 διὰ κριθῆς παραλαμβάνει ὁ τοῦ στάβλου κόμης, ἐν καταγρα-
 φῇ ποιούμενος τὴν ποσότητα, ἅμα τῷ εἰδικῷ καὶ τοῖς νοτα-
 ρίοις, ποιουμένων κἀκείνων ταῦτα ἐν καταγραφῇ, ἵνα μετὰ C
 τὸ γενέσθαι καταστόλιον λογαριάζηται ὁ πρωτονοτάριος καὶ
 ὁ χαρτουλάριος εἰς τὸ σέκρετον τοῦ εἰδικοῦ, ἵνα ὑπέξαιρων-
 ται αἱ ἡμέραι τῆς χορηγίας τῶν πρωτονοταρίων. καὶ μετὰ
 10 τὸ περάσαι τὸν βασιλέα καὶ ἰδεῖν τὴν προμοσέλλαν διατάσ-
 σεται τῷ κόμητι, καὶ διανέμει αὐτὴν, καθὼς κατωτέρω ῥη-
 θήσεται. διὰ τοῦ κόμητος τῶν ὀπτιμάτων τῆς ὑπουργίας D
 ἄνδρες σ' καὶ τοὺς μὲν ρ' ὀφείλει ἀναλαμβάνεσθαι ὁ κόμης
 τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος ἐν καταγραφῇ λόγῳ τῶν ρ'
 15 ἱππαρίων τῶν παρασυρομένων. καὶ τὸν κόμητα μετὰ τῶν ἑ-
 τέρων ρ' ἀναλαμβάνεται ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δομέστι-
 κος τῆς ὑπουργίας καὶ ὁ οἰκειακὸς βασιλικὸς κελλάριος· καὶ
 οἱ μὲν π' σύρουσι τὰ π' σαγμάρια, οἱ δὲ κ' ἀκολουθοῦσι.
 καὶ ὅτε κατάβῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἄπληκτον, ἐπαιρουνσι οἱ

applicatis] chartularius stabuli et cellarius a protonotario cuiusque
 thematis: et deinceps dividunt et unicuique animali diarium suum
 pensum porrigunt. Protonotarius autem thematis admonitus impe-
 riali dispositione, nomina singulorum applicatorum continente, de-
 ponit ibi locorum, ubi deponere iussus fuerit, imputatam sibi copi-
 am non hordei tantum, sed et aliarum omnium regii comitatus ne-
 cessitatum. Id vero, quod in hordeo nomine muneris Imperatori
 offertur, in fidem curamque suam accipit stabuli comes, scripto
 consignans identidem, quantum acceperit, coram idico et notariis, qui
 simul cum ipso idem faciunt, idque ideo fit, ut post reditum ab ex-
 peditione domum, quando protonotarius [generalis] et chartularius
 [stabuli] rationem a se praestiti et accepti penus reddent in secreto
 idici, remittantur [pro proxima expeditione] protonotariis dies, qui-
 bus debuissent alias necessaria praestare. Postquam traiecerit Im-
 perator fretum et lustraverit promoscillam seu primum sibi suum
 equitatum, mandat comiti stabuli, quomodo actum cum eo velit, dis-
 tribuitque eum eo modo, qui deinceps dicetur. Comes optimatum
 ministerii culinaris praestare debet viros ducentos, quorum partem
 dimidiam comes stabuli et chartularius eius in fidem curamque suam
 accipiunt, nominatim scripto designatos, pro centum equis, qui coram
 Imperatore trahuntur et producuntur. Comitem optimatum vero cum
 altera optimatum centuria suam in fidem curamque accipiunt prae-
 fectus mensae et domesticus ministerii culinaris et privatus regius
 cellarius. Et horum posteriorum octoginta quidem trahunt pone se
 totidem sagmaria; reliqui viginti gregem sequuntur. Hi optimates,
 unaque cum ipsis syntrophii, accipiunt, Imperatore in stationem

σύντροφοὶ καὶ οἱ ὀπτιμάτοι τὰ παρίππια τῶν ὑπουργῶν, καὶ
Ed.L. 276 ἀπάγουσιν εἰς τὴν βοσκὴν πρὸς τὸν χαρτουλάριον τῶν Μαλα-
γίνων. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ πᾶσαι αἱ φορτωσίαι καὶ πάντες οἱ
κομπινευθέντες βασιλικὰ ἄλογα, ἤγουν κατὰ σαγμαρίον ὀπι-
μάτος, καθὼς ἀνωτέρω εἴρηται. 5

Ἔσιν αἱ φορτωσίαι οὕτως.

Διὰ τῆς βασιλικῆς ὑπουργίας σαγμαρία π', παρίππια ξβ'.
M. 11. b διὰ τῆς βασιλικῆς κόφτης σαγμαρία ν', παρίππια μγ'· διὰ τοῦ
οἰκειακοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου σαγμαρία λ', παρίππια ιε'·
διὰ τοῦ εἰδικοῦ σαγμαρία μ' καὶ τῶν ἐβδομαρίων παρίππια ιο
ιε'· διὰ τοῦ πρωτοβεστιαρίου σαγμαρία δ', παρίππια δ'·
διὰ τῶν κοιτωνιτῶν τῶν ιβ' σαγμαρία κδ', παρίππια κδ'· διὰ
B τῶν σαράκοντα τῶν παρισταμένων τῇ τραπέζῃ σαγμαρία κ',
παρίππια κ'· διὰ τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας ἀνδρας σ', σαγμα-
ρια ρ', παρίππια... διὰ τῶν ρ' ἐθνικῶν τῶν ἐπὶ τῆς ἐται- 15
ρείας σαγμαρία ν', παρίππια ρ'· διὰ τοῦ κόμητος τοῦ στά-
βλου σαγμαρία ιβ', παρίππια ιβ'· διὰ τοῦ χαρτουλαρίου καὶ
τοῦ ἐπείκτου σαγμαρία ιζ', παρίππια ιζ'· διὰ τοῦ ἀποθέτου
τοῦ κελλαρίου τοῦ βασιλικοῦ στάβλου σαγμαρία λ', παρίππια
ιβ'· διὰ τοῦ σταβλοκόμητος τῆς πόλεως σαγμαρία β' καὶ πο-20

appulso, a ministris culinae equos veredarios, et ducunt eos pastum ad chartularium Malaginarum. Id quoque fit de reliquis onerariis, et idem faciunt in universum omnes, qui regia iumenta in combinam, id est commissionem fidemque suam una cum tessera acceperint; nempe optimates singuli singulis sagmariis additi, ut supra iam dictum est.

OPERATIONES AUTEM SIC FIUNT.

A [vel pro] regio ministerio culinari muli onerantur octoginta, parhippia sexaginta duo. A regia corte seu tentorii regii famulitio sagmaria quinquaginta, parhippia 43. A privato regio vestiario sagmaria 30, parh. 15. A idico sagm. 40, et hebdomaſiorum parh. 15. A protovestiaro sagm. 4 et parh. totidem. A duodecim coetonitis 24 sagm. et totidem parhippia. A quadraginta famulis mensae regiae adstantibus sagm. 20 et totidem parh. A ducentis ad hetaeriam pertinentibus viris sagm. 100 et 24 parhippia. A centum exteris hetaeriae praefectis sagmaria 50, parhippia 100. A comite stabuli sagm. 12 et totidem parhippia. A chartulario et epeicta sagm. 16 et totidem parh. A promocondo cellarii regii stabuli sagm. 30 et parh. 12. A comite stabuli Urbis sagm. 2 et equi duo pariter ex urbanis. Ab ambobus stabuli comitibus [uno palatino, qui in Urbe agit, et altero, qui in Malaginis,] sagm. 1 et equi ex urbanis 2. A quadra-

λιτικά ἱππάρια δύο· διὰ τῶν δύο σταβλοκομήτων σαγμαρίον
 α', καὶ πολιτικά ἱππάρια β'· διὰ τῶν σαράκοντα συντρόφων
 τῶν σελλαρίων σαγμαρία ε', παρίππια μ'· διὰ τοῦ χαρτου- C
 λάριου τῶν Μαλαγίνων σαγμαρία ε', παρίππια ε'· διὰ τοῦ
 Ὑσαφραμενταρίου σαγμαρίον, ἱππάρια β'· διὰ τῶν δ' κομήτων
 τῶν Μαλαγίνων σαγμαρία δ', παρίππια δ'· διὰ τοῦ στρα-
 τιωτικοῦ εἰς τὰ βασιλικά χαρτία σαγμαρία δύο· διὰ τοῦ δε-
 κανοῦ εἰς τὰ βασιλικά χαρτία σαγμαρίον α'· διὰ τῶν δ' πα-
 κάδων σαγμαρία δ'. ὁμοῦ τὰ κομπινευθέντα σαγμαρία υπβ.
 10 παρασυρτὰ τὰ εἰς ὑπαλλαγὴν τῶν ἀποδησοκόντων καὶ τῶν
 ἀποστασιαρίων, καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀποβολῆς τῆς Συρίας εἰς
 ταγὴν κριθῆς σαγμαρία ρ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν σαγμαρία φββ. καὶ D
 τὰ παρίππια τὰ κομπινευθέντα υ'. ἱππάρια καὶ παρασυρτὰ
 τὰ ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως περιπατοῦντα δεξιὰ καὶ εὐώνυ-
 15 μα, ὄμον τὸ πᾶν ἱππάρια μωλάρια απς'. καὶ ἐστρωμένα
 σελλάρια λ'. καὶ ὅσα ἂν ἐξέλθωσιν ἀπὸ τῆς πίλεως καὶ ὅ-
 σα ἂν λάβῃ ἐπὶ φουσσάτου ὁ βασιλεὺς, τούτων πάντων τῶν
 ἀλόγων τὰς ταγὰς παραλαμβάνει ἐκ τοῦ πρωτονοταρίου ὁ Ed.L. 277
 κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλᾶριος καὶ ὁ κελλᾶριος, καὶ
 20 χορηγοῦσιν εἰς πάντα τὰ κομπινευθέντα ἄλογα. ταγίζονται
 δὲ τὰ μὲν παρίππια καὶ τὰ μωλάρια διτάγιον, τὰ δὲ σελλάρια

ginta syntrophis vel contubernalibus sellariorum sagm. 5., parh. 40. A chartulario Malaginarum sagm. 5 et totidem parh. A saframentario sagm. 1 et equi duo. A quatuor comitibus Malaginarum sagm. 4, parh. 4. A stratiotico [seu rationali rei militaris] pro deferendis membranis regiis sagm. 2. A decano pro deferendis item chartis regiis sagm. 1. A quatuor papadis [vel clericis aut monachis de clero palatino, castra sequentibus,] sagm. 4. Efficiunt in universum combinata sagmaria numerum 482. Quibus si addantur parasyrta seu sagmaria, quae vacua oneribus ad latus oneratorum trahuntur et incedunt, substituenda in locum expirantium aut aberrantium aufugientiumve et abactorum, accipiuntque diarium hordei pensum, quando in Syriam invaditur, (sunt autem ea numero centum,) conficitur numerus sagmariorum 582. Parhippia combinata conficiunt 400 equos, quibus si addantur illi equi, qui duabus in seriebus, dextra sinistraque, coram Imperatore praecedunt, (sunt autem illi numero 104,) confiunt in universum iumenta mille octoginta sex; et strata inessuique semper adaptata sellaria triginta. Horum omnium, et praeterea quotquot accesserint ex Urbe, et quotquot Imperator tempore fossati nanciscatur, horum, inquam, iumentorum omnium pensa diaria a protonotario accipiunt comes stabuli et chartularius et cellarius, et inde attribuunt ea combinatis iumentis. Et in parhippia quidem atque mulos imputatur pensum geminum, in sella-

Ms. 12. ἀρτιτάγιον. ὁ δὲ δεικτής παρίσταται εἰς τὰς ταγὰς τῶν ἑπιπικων καὶ εἰς τὰ καλιγώματα καὶ εἰς τὰ καπίστρια καὶ εἰς τὰ σαγίσματα καὶ εἰς τὸν ποτόν. Θέρπισμα δὲ ἀρχαῖον τυγχάνει βασιλικόν, ἵνα μηδεὶς λαμβάνῃ χαριστικὴν, μήτε μωλάριον, μήτε παρίππιον, ἔχον βασιλικὴν σφραγίδα, ἵνα μὴ κατακοινωθῇ ἢ προμοσέλλα καὶ ἀπόληται. Ἐὰν δὲ τις εὐρεθῇ **B** τοιοῦτον ἔχων, ὡς κλέπτῃ καταδικάζεται· ἐκ δὲ τῶν μὴ ὄντων ἀλόγων ἐσφραγισμένων, ὅπου κελεύει ὁ βασιλεὺς, δίδωσιν, εἴτε ἐθνικοῖς, εἴτε πρόσφυξιν, εἴτε ἄλλοις τισίν, οἷς κελεύει καὶ βούλεται. ἐσφραγισμένον γὰρ ἐππάριον ἢ μωλάριον βασιλικῆ βούλλῃ οὐδενὶ δίδεται εἰς χαριστικὴν· ἐπειδὴ γὰρ, ὅτε γηράσει καὶ ἀνερέργητον πρὸς ὁδοιπορίαν γένηται ταξειδίου, ἀλλάσσει αὐτὸ εἰς τὴν βασιλικὴν προμοσέλλαν. ὀφείλει δὲ ὁ κόμης τοῦ στάβλου καὶ ὁ χαρτουλάριος μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν παρίστασθαι εἰς τὰς βασιλικὰς φορτώσεις, ἵνα ἕκαστον σαγμάριον βαστάξῃ μοδιῶν ἢ γομάριον καὶ ἂν εὕρωσι κατὰ τὴν ὁδὸν ἐπιφορτώματα, τύπτουσι τοὺς τεθαικότας τὰ τοιαῦτα, καὶ ῥίπτουσιν αὐτά. καὶ μετὰ τὸ ἀποκατασταθῆναι τὴν κομπῆναν, τότε, εἰς κελεύει ὁ βασιλεὺς περιπατεῖν τὴν μίαν κόρτην καὶ τὰς ἡμισείας τέντας, ἅμα καὶ **20**

rios autem equos triplum. Epictes vero [id est compulsor et operarum regiarum praefectus,] adstat observator, quando equi pensa sua accipiunt, et caligas et capistra et stragulas et potum. Est porro vetus edictum regium, ne quis in munus accipiat mulum parhippiumve, quod habeat imperiale signum impressum, ne promosella seu equitatus privatis Augusti usibus destinatus in vulgi cedat usus promiscuos, eaque occasione minuatur et pereat. Si quis igitur signatum armis imperialibus iumentum habere deprehendatur, is tanquam fur in ius vocatur et damnatur. De ceteris iumentis non signatis largitur Imperator pro lubitu tam exteris, quam transfugis aliisque, quibus vult et dari iubet. Equi autem et muli, augusta signati bulla, nemini, ut dictum est, pro dono gratuito dantur. Vetustate autem detritum et laboribus bellicis itineribusque obeundis ineptum porro factum quidquid fuerit, id, suffectis in eius locum aliis, absconditur in promosellam imperialem seu promptuarium et scholam velut atque seminarium sellariorum imperialium. Adesse debent stabuli comes et chartularius cum reliquo officio suo, quando regiae sarcinae iumentis imponuntur, et prospicere, ut sagmarium unumquodque competens suum onus, quale scilicet octo frumenti modios aequat, accipiat. Potestas illis est, si ipsa in via deprehendant iumentum unum alterumve superoneratum esse, illos fustibus caedendi, qui oneri praescripto plus adiecerint, et ipsa superaddita onera deiiciendi. Ut combinationes iumentorum tandem rite fuerunt reductae [sc. e pascuis], praecipit

τῆς ἡμισείας ὑπουργίας καὶ προεντρεπίζειν τὰ βασιλικὰ ἕ-
πληκτα, γίνεται οὕτως. καὶ ἕως οὗ ἐνωθῆ τολς θέματιν, ἡ αὐ-
τῇ ἀκολουθία γίνεται, καὶ ἡ τάξις τῆς περιπατήσεως ἐν τῇ D
ὁδῷ φυλάττεται κατὰ τὸν τύπον τοῦ διακινήματος.

5

Περὶ τῶν κερκετών.

Ἰστέον, ὅτι, ὅτε κερκετεύει ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης
τὰς ἐσπέρας, λαμβάνει φατλίον ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ, καὶ οἱ ῥ'
σχολάριοι, οὓς ἔχει, ποιοῦσι τὴν φῖναν τὴν ἔξω, καὶ οἱ ἐπὶ
τῆς ἑταιρείας κρατοῦσι φῖναν ἔσω μετὰ τοῦ ἑταιρείαρ-
10χου πλησίον ἔξω τῆς κόρτης, ὅπου εἰσὶ δεδεμένα τὰ σχοινία
αὐτῆς, καὶ λαμβάνει σίγγον ἀπὸ τοῦ βασιλέως μυστικῶς,
εἴτε τὸν Σωτήρα, εἴτε τὴν Θεοτόκον, εἴτε τὸν ἀρχιστράτη-
γον, εἴτε τῶν ἁγίων μαρτύρων τῶν στρατηλατῶν, εἴτε ἄλλο Ed.L. 278
τι, ὃ κελεύει ὁ βασιλεύς. καὶ ὑπαλλάσσει ἐκάστης ἐσπέρας Ms. 12. b
15τὸ σίγγον, καὶ Ἰσθησι ἐπιστάτας, καὶ περιγυρεύουσι δι'
ολῆς νυκτὸς τὴν φῖναν. τὸ αὐτὸ καὶ ὁ ἑταιρειάρχης με-
τὰ καὶ τῆς ἑταιρείας. καὶ ἀφ' οὗ κερκετεύσει ὁ δρουγγά-
ριος, οὔτε κοιτωνίτης ἐπ' ἐξουσίας ἔχει ἔξω τῶν σκου-
ταρίων εἰσελθεῖν, οὔτε τῶν ἐπὶ τῆς ἑταιρείας, οὔτε ἄλ-
14. ὁ om. ed.

Imperator, si ipsi placet, alterutram cortem et dimidiam partem
tentarum atque ministerii culinaris praecedere et ante adventum
suum regia applicata praeparare. Et donec sese adiunxerit themati-
bus seu pervenerit ad legiones, observatur idem tenor et ordo
processionis in itinere secundum formam consuetam motus, id est
expeditionis bellicae.

DE CIRCITAMBUS ET CIRCITATIONIBUS.

Quando circitat drungarius vigiliae singulis vesperis, sumit ab
idico fatium seu cereum unum Centum, quos ille sub se habet,
scholarii faciunt finam seu custodiam externam, illis, qui ad he-
taeriam pertinent, custodiam tenentibus internam sub inspectione
hetaeriarchae, extra quidem, at prope tamen cortem, ibi ubi an-
nexi palis terminant funes eius. Signum drungarius ab ipso Impe-
ratore privatim accipit, sive Salvatore, sive Deigenitricem; sive
archistrategum, id est archangelum Michaëlem, sive alium aliquem
SS. Martyrum, qui copiis et rebus militaribus praesae reputantur,
sive tandem aliud quodcumque Domino videatur, singulis vesperis
aliud atque aliud. Porro constituit drungarius epistatas seu inspec-
tores, qui excubantibus instent improvisi, totamque per noctem
excubias obeundo lustrent. Id ipsum quoque hetaeriarcha in hetae-
ria sua facit. Ex quo drungarius circitavit, neque coetonites am-
plius habet facultatem extra scuta, id est extra vallum, proceden-

Constantinus Porphyg. Vol. 1.

31

λος τις μέγας ἢ μικρὸς, ὑπερέχων ἢ ὑποβεβηκώς, ἐὰν μὴ λάβῃ τὸ σίγγον ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ ἔλθῃ εἰς τὸν δρουγγάριον. εἰ δὲ δοκιμάσει τις ἐξελθεῖν ἄνευ σίγγου, δεσμοῦσιν αὐτὸν καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν δρουγγάριον, καὶ ὑπομιμνήσκειται περὶ τούτου ὁ βασιλεὺς, καὶ εἴ τι κελεύει ἡ βασιλεία⁵

B αὐτοῦ. εἰ δὲ λάβοι σίγγον παρὰ τοῦ βασιλέως, ὁπόθεν αὐτὸν ἐκβάλλει ὁ δρουγγάριος, ἐκεῖθεν καὶ πάλιν εἰσάγει, καὶ ἀλλαχόθεν οὐκ ἔξεστιν αὐτὸν εἰσελθεῖν, ἐπεὶ παρὰ τῶν πεδητούρων δεσμεῖται, καὶ τὸ πρῶτ' τῷ βασιλεὶ παραδίδοται. τοῦτο δὲ φυλάττεται μέχρι τοῦ καταστολίου. ὅτε δὲ ἐνωθῆ¹⁰ τοῖς θέμασιν ὁ βασιλεὺς, γίνεται προσθήκη ἄλλης μιᾶς φήλας πλησίον τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας, ἧσον ἔξω τῆς ἐταιρείας καὶ ἔσω τῶν τοῦ δρουγγαρίου σχολαρίων. διερχομένου δὲ τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς θέμασιν, ὑπαντᾶται παρ' ἐκάστου θέ¹⁵

C ματος, δηλονότι παρατεταγμένου ὄντος τοῦ θέματος. καὶ δὴ¹⁵ τοῦ βασιλέως διερχομένου, ὡς ἀπὸ διαστήματος ἱκανοῦ πρὸ τοῦ τὸν βασιλέα καταλαβεῖν, ἀποβαίνουσι τῶν ἵππων ὅ,τε στρατηγὸς καὶ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος καὶ οἱ τουρμαρχαὶ καὶ οἱ δρουγγαροκόμητες καὶ ὁ μεράρχης καὶ ὁ κόμης τῆς κόφης καὶ ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ δομέστικος τοῦ θέμα²⁰

τος, καὶ ποιοῦσι δέξιμον. καὶ τοῦ βασιλέως διερχομένου,

di, neque ad hetaeriam pertinens aliquis, neque ullus alius, senex iuvenisque sit, dignitate eminens aut inferior, nisi signum ab Imperatore accipiat, et illud ad drungarium referat. Si nihilominus praehensum aliquis absque signo edito extra vallum procedere, deprehensum illum in vinculis abripiunt ad drungarium, eiusque rei notitia refertur ad Imperatorem, eiusque exploratur sententia, quid de tali actum velit. Si vero nactus ab Imperatore signum ediderit apud drungarium, educitur ab illo; meminisse tamen enim oportet, ut per eundem exitum, per quem emissus a drungario fuerit, redeat. Alias enim vincitur a pedituris, et mane traditur Imperatori. Observatur id, donec, finita expeditione, domum remigretur. Ex quo autem ad legiones pervenerit Imperator, additur superioribus ambabus fina seu custodia tertia, medium tenens locum inter hetaeriam et scholarios drungarii. Imperator legiones pertransiens excipitur ab unaquaque legione in armis et acie stante. Scilicet commodo intervallo antequam Imperator prope adveniat, descendunt ex equis strategus et protonotarius thematis, turmarchae, drungarocomites, merarcha, comes cortis, chartularius et domesticus thematis; et faciunt deximum seu corpus advenientem Dominum excipere atque salutare paratum. Imperatore transeunte, prociidunt omnes in terram, eius maiestatem adorantes; milites autem manent considentes in equis. Post factam a strategis et ceteris dictis magistris militaribus adorationem deflectit Imperator tantillum de

αἰπτοῦσι πάντες οἱ προειρημένοι ἐπὶ γῆς, προσκυνῶντες τὸν βασιλέα· οἱ δὲ στρατιῶται πάντες ἴστανται καθάλλαριοι καὶ μετὰ τὸ προσκυνῆσαι τοὺς στρατηγούς σὺν τοῖς προλεχθεῖσιν ἄρχουσιν ἐκνεύει ὁ βασιλεὺς ὀλίγον τῆς ὁδοῦ, λέγων πρὸς Ms. 13. a
 5 αὐτούς· „καλῶς εὖρομεν.” εἶτα ἐρωτᾷ αὐτούς· „πῶς ἔχε- D.
 τε, παιδιά μου; πῶς ἔχουσιν αἱ γυναῖκες ὑμῶν, αἱ νύμφαι μου, καὶ τὰ παιδιά;” κακεῖνοι λέγουσιν, ὅτι „ἐν τῇ ζωῇ τῆς βασιλείας σου καὶ ἡμεῖς οἱ δοῦλοί σου ὑγιαίνομεν.” καὶ πάλιν ὁ βασιλεὺς ἀποκρίνεται· „χάρις τῷ ἁγίῳ Θεῷ τῷ ἐν ὑ-
 10 τογείᾳ διατηροῦντι ἡμᾶς.” καὶ πάντων τῷ βασιλεῖ ἐπευχόμενων, ὀρίζει ὁ βασιλεὺς τὸν στρατηγὸν καὶ πάντας τοὺς προειρημένους ἄρχοντας καθάλλικεῦσαι καὶ μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτῶν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν καὶ ὄρισμένην αὐτοῖς τάξιν.
 εἰ δὲ μᾶλλον κελεύει ὁ βασιλεὺς ὑπὸ σωρευθῆναι τὰ τε Ed. B. 179
 15 ἵσγματα καὶ τὰ θέματα, εἴτε ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀρμενιακῶν εἰς τὸν Λαζιμῶνα, εἴτε ἐν τῷ θέματι τοῦ Χαρσιανοῦ εἰς Καισάρειαν, εἴτε ἐν ἑτέρῳ θέματι πρὸς τὸν τόπον, ἐν ᾧ μέλλει φουσατεῦσαι, ἐπιτηδεῖον τυγγάνοντος· καὶ ὅτε ἔλθῃ ἔγγισια πρὸς τὸ ἀπλήκτον ἀπὸ τριῶν μιλίων, προὔπαντῶσι τὰ τε
 20 σοτάγματα καὶ τὰ θέματα ἐπευχόμενοι τῷ βασιλεῖ, καὶ πρὸς ἕν ἕκαστον τάγμα καὶ θέμα λέγει ὁ βασιλεὺς, ἐκνεύων πρὸς αὐτὸ, οὕτως· „καλῶς ὑμᾶς εὖρομεν. πῶς ἔχετε; πῶς ἔ-

via, et ad eos converso sermone: In pulchris, ait, donisque omnibus vos agentes reperiamus velim. Dein interrogat: Quomodo valetis, mei filii? quomodo valent uxores vestrae, meae nurus? quomodo liberi vestri? Respondent: In vita maiestatis tuae et humanitatu ea bene valet, etiam nos servi tui bene valeamus. Respondet Imperator: Gratia sit optimo et summe venerando Deo, qui in sanitate nos conservat. Omnibus ad haec prosperae valetudinis continuatum usum et fausta quaevis Imperatori apprecantibus, imperat stratego ceterisque omnibus antea memoratis fectoribus, ut rursus in equos insendant, et cum suis quisque copiis in proprium et assignatum sibi suum locum abeant. Quodsi vero Imperator non tam singulares pertransire et lustrare legiones, quam potius omnes in eadem castra congregatas videre malit, tagmata pariter atque themata, sive iam id fieri iubeat in themate Armeniacorum apud Dazimonem, sive in themate Charsiani apud Caesaream, sive in alio themate eo in loco, ubi fossatum agere decrevit, apto nempe et commodo: tunc ad castra appropinquanti ad trium inde miliarium distantiam obviam ipsi eunt tagmata et themata, pils eum votis et faustis clamoribus prosequentes. Imperator ad unumquodque tagma et thema deflectens nonnihil de via sic ait: Ut in pulchro statu vos invenerimus! Quomodo valetis? quomodo valent nurus meas,

χουσιν αἱ κύριαι μου, αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ τὰ παιδία; πῶς ὑμεῖν τὰ ἐν τῇ ὁδοῦ διηγύσθη; ἀγωνίσασθε, τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται καὶ παιδί' ἐμὰ, ἵνα ἐν καιρῷ δέοντι ἐπιδείξησθε τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ἀνδρείαν ὑμῶν καὶ τὴν πρὸς Θεὸν καὶ βασιλείαν ἡμῶν πίστιν ὀρθὴν καὶ ἀγάπην, ἵνα ἡ βασιλεία ἡμῶν ἀξίως τῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος ὑμῶν καὶ ὀρθῆς πίστεως καὶ ἀγάπης εὐνοίαν ἀποδεξαμένη ἀνταμείψῃται καὶ εὐεργετήσῃ, καὶ τιμαῖς διαφόροις τιμήσῃ, καὶ ἐξ ἀναξίων ἀξίους δείξῃ, καὶ μυρία καλὰ εἰς ὑμᾶς ἐνδείξῃται." καὶ μετὰ τὸ λαλῆσαι πρὸς αὐτοὺς ταῦτα ἔρχονται ὀπιθεν τοῦ δρογγαρίου καὶ τῶν ἐπὶ τῆς ἐταιρείας, καὶ περιπατοῦσι **C** παρατεταγμένοι. καὶ ὅτε εὐρεθῆ στένωμα ἢ ποταμὸς, εἴτε καὶ γέφυρα, διαπερῶσι τὰ τάγματα ἔμπροσθεν· πρῶτον μὲν **Ms. 13. b** αἱ σχολαί, δεῦτερον τὰ ἔξκούβιτα, τρίτον ὁ ἀριθμὸς, τέταρτον ὁ ἱκανάτος· ὁμοίως καὶ τὰ θέματα. καὶ καθὼς ὁ τύπος 15 ἔχει, περιπατοῦσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατρίκιοι καὶ οἱ κοιτωνῖται καὶ οἱ βασιλικοὶ εὐνοῦχοι· ὁ δὲ βασιλεὺς εὐθὺς καὶ παρ' αὐτὰ προσκαλεῖται τοὺς μαγίστρον καὶ πατρίκίους, καὶ ᾄτινι ἂν κελύῃ, συντηγῶναι, καὶ εἰς μὲν τὴν τάξιν τῶν πατρίκίων περιπατοῦσιν οἱ κοιτωνῖται, ὀπιθεν δὲ ὀλίγον πε-20 ριπατεῖ ὁ πρωτοβεστιάριος καὶ ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ὀπισθεν αὐτῶν ὡς λίθου βολὴν περιπατοῦσιν οἱ εὐνοῦχοι καὶ πατρίκιοι καὶ πρωτοσπαθάριοι· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ βα-

vestrae uxores et liberi vestri? Quomodo exanilatis itineris fata? Aemulamini, o milites Christi et filii mei, congruo et oportuno tempore vestram strenuitatem et fortitudinem demonstrare, rectamque vestram in Deum et in regiam nostram maiestatem fidem; quo maiestas nostra, quam decet erga vestram strenuitatem et fortitudinem et rectam fidem, demonstrat benevolentiam, et compenset studia vestra beneficiis et honoribus variis ornet, et ex indignis dignos [id est ex privatis publicam personam sustinentes] efficiat, aliaque innumera in vos bona et pia conferat. Post hunc ad eos pronuntiatum sermonem abeunt pone drungarium et hetaeriam, et procedunt in armis atque acie; et ubi offendant angustam viam aut fluvium pontemve, praecedunt tagmata hoc ordine: primi eunt scholarii; eos excipiunt excubitores; pone illos arithmus; et quarto tandem loco hicanati veniunt, tum themata; et secundum tenorem ceremonialis magistri et patricii et coetonitae et regii eunuchi; nisi si quos magistrorum et patriciorum et aliorum adesse sibi voluerit et ad colloquium protinus evocaverit Imperator. In ordine patriciorum, ut dictum, procedunt coetonitae; paulo post veniunt protovestiarium et praefectus mensae; pone eos ad lapidis fere iactum procedunt eunuchi, qui simul patricii et protospatharii



σιλέως περιπατοῦσιν οἱ πραιπόσιτοι καὶ τὸ κουβούκλειον, καὶ μέσον τῶν πραιποσίτων περιπατεῖ κουβικουλάριος βασιτάζων τὰ τίμια καὶ ζωοποιὰ ξύλα μετὰ τῆς θήκης ἐπὶ τοῦ τραχήλου· ἔμπροσθεν δὲ τοῦ κουβουκλείου περιπατοῦσιν οἱ βασιλικοὶ, καὶ μέσον τούτων περιπατεῖ σιγγοφόρος βασιτάζων σταυρὸν χρυσοῦν διάλιθον. ἔμπροσθεν δὲ τῶν βασιλικῶν περιπατοῦσιν ἀπὸ δύο σαγιττοβόλων παρασυστὰ βασιλικὰ ἱπάρια ῥ' μετὰ σαγισμάτων ἀληθινῶν καὶ βορκαδίων δεξιὰ Ed.L. 280 καὶ εὐώνυμα. καὶ δύο κανδιδάτοι, εἴτε καὶ σπαθάριοι, δεξιὰ καὶ εὐώνυμα τοῦ βασιλέως περιπατοῦσι καβαλλάριοι ὡς ἀπὸ διαστήματος μετὰ σκουταρίων, καὶ τοὺς προσερχομένους ἐπαίρουσι καὶ εἰσαγοῦσι πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἐπερωτῶνται παρ' αὐτοῦ, ὅτι ἂν δέονται, καὶ ἀναλαμβάνονται τὰ δεητικὰ αὐτῶν καὶ ἀποδίδουσιν αὐτὰ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν δεήσεων. 15 καὶ ὅτε καταλάβῃ ὁ βασιλεὺς τὸ ἄπληκτον, ἔνθα ἡ βασιλικὴ ἴσταται κόρη, καλεῖ τοὺς μαγίστρους, τὸν δομέστικον τῶν σχολῶν καὶ πραιποσίτους, τοὺς ἀνθραποτοπατρικίους καὶ στρατηγούς καὶ τοὺς ὄφφικιαλίους καὶ κλεισουράρχας, καὶ συνευφραίνεται ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἰστέον, ὅτι εἰς τὸ ἄπληκτον, εἰβ 20 κελεύει ὁ βασιλεὺς, καθὼς πολλὰκις Βασίλειος ὁ αἰοίδιμος βασιλεὺς ἐποίησε, δίδωσι τῷ μὲν στρατηγῷ ἱμάτιον ἐρῶμα-

sunt. Coram Imperatore praecedunt praepositi et cubiculum, mediusque inter praepositos ambulat cubicularius gestans in cervice sanctam et vivificam crucem in sua capsula. Coram cubiculo praecedunt basilici, et in eorum medio signifer gestans auream crucem gemmis ornatam. Coram basilicis ad duos sagittae iactus praecedunt ductiles equi regii centum in stragulis purpureis et borcadis duabus seriobus, ad dextram una et ad sinistram altera. Ad utrumque Imperatoris latus modica distantia procedunt residentes in equis duo candidati vel et spatharii, scutis armati, quorum est eos, qui cum libellis supplicibus ad Dominum accurrunt, secum sumere et ad Imperatorem introducere, qui eos de necessitate et petitione sua interrogat, porro acceptare ipsorum libellos supplices, et magistro libellorum supplicum asservandos tradere. Haec in via inter castra et illum locum, quo legiones Imperatori primum occurrunt. Ut tandem in castra perventum est, ubi regia cortes stat, advocat Imperator magistros, domesticum scholarum, praepositos, proconsules patricios et strategos, officiales, cleisurarchas, et eum ipsis hilariter epulatur. Interdum, si placet Imperatori, (sic certe persaepe fecit Basilius, celeberrimus Imperator,) dilargitur in castris vestimenta inter proceres: stratego vestimentum consutum triblattea praetexta munitum; turmarchis singulis singula vestimenta consuta cum praetextis diblatteis et figuris bdelliorum seu parva-

Μα. 14. 2 μόνον μετὰ διβλατίων, τοῖς τουρμαρχαῖς ἀνά ἱματίου ἐξ-
 ῥαμμένον μετὰ διβλατίων βδελλίων, τῷ μεράρχῃ, τῷ κόμητι
 τῆς κόρτης, τῷ χαρτουλαρίῳ καὶ τῷ δομοστικῷ τοῦ θέματος
 δίδωσιν ἀνά ἱματίου ἐνός ἐξῥαμμένον λιτοῦ· καὶ ταῦτα μὲν
 ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ Ῥωμαϊκοῖς θέμασι τελεῖται. τῶν δὲ
 Ἀρμενιακῶν θεμάτων τοῖς στρατηγοῖς καὶ κλεισουράρχαις
 C δίδωσιν, εἴ κελεύει, ἀνά ἱματίου ἐξῥαμμένον μετὰ διβλατί-
 ων, αἰτωῶν ἢ καὶ βασιλικίου, τοῖς δὲ μεγάλοις τούτων τουρ-
 μάρχαις λιτὰ ἐπιδίδωσιν ἱμάτια, τῷ δὲ μεράρχῃ καὶ τοῖς
 λοιποῖς ἀνά ἱματίου ἐξῥαμμένον λιτοῦ δεκαλίῳ ἐπιδίδωσιν αἶ
 ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ φόρου ἀγοραζομένων. Ἰστέον, ὅτι, ὅτε ἀπο-
 κινήσει ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους πρὸς τὴν Συρίαν, κατα-
 λιμπάνει τοῦλδον καὶ τὴν μίαν κόρτην καὶ τὰς περισσὰς τέν-
 τας καὶ τὰ συστειλὰ τραπέζια, καὶ ἄλλη ὅση ἂν ἦ ἀπο-
 σκευή, καὶ τὰ πτωχὰ ἄλογα καὶ τὰ χαλὰ, καὶ παραλαμβάνει 5
 αὐτὰ ὁ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος, ὅθεν ἀποβάλλῃ ὁ βασι-
 λεὺς πρὸς τὴν Συρίαν μετὰ καὶ ἀρχόντων τῶν στάβλων τῶν
 P Μαλαγίνων, καὶ ἐκ τῶν σελλαρίων σταβλοκομήτων μετὰ τῶν
 συντρόφων, καὶ εἰς οἶον ἂν θέμα μέλλῃ ὁ βασιλεὺς ἐξελθεῖν
 ἀπὸ Συρίας, ἀντιπαραδίδωσι ταῦτα ὁ πρωτονοτάριος τῷ προ- 20
 νοταρίῳ τοῦ θέματος ἐκείνου, καὶ σωμασκεῖ τὰ ἄλογα τὰ

rum muscarum intextis; merarchae, comiti cortis, chartulario, do-
 mestico thematis, singulis singula vestimenta consuta, sed absque
 praetextis seu pura. Ita quidem fit cum magnis et Romanis themati-
 bus seu legionibus. Armeniacorum vero thematum strategis et clei-
 surarchis largitur Imperator, quoties nempe ipsi consultum videatur,
 singulis singula vestimenta consuta cum diblattiis, quibus aut aquilae
 aut basilicum aliquod adhaereant; magnis eorum thematum tur-
 marchis vestimenta non praetextata; merarchae et reliquis singulis
 singula vestimenta consuta non praetextata, decalia, ex iis, quae
 in foro emta fuerint. Quando iam in deserta [hoc est, hosticum
 et nostris haud habitabilem agrum] versus Syriam movet Imperator,
 relinquunt taldum seu impedimenta et alterutram cortem et super-
 sua tentoria et mensas complicatiles et reliquam omnem non
 necessariam suppellectilem, et paupertina, id est macra et invalida,
 et clauda iumenta; quae in fidem curamque suam recipit pro-
 tonotarius, illius thematis vel provinciae, e qua Imperator in ho-
 sticum, Syriam puta, descendit, uti etiam rectores stabulorum Ma-
 laginensium et stablocomites sellariorum et contubernales. Haec
 vicissim ille protonotarius reddit illius thematis seu provinciae pro-
 tonotario, in quam reflexurus est Imperator in abitu suo e Syria.
 Hic posterior protonotarius interea exercet bestias variis exercitiis
 eo, ut rediens ab expeditione Syriaca Imperator eas inveniat re-
 creatas diuturna quiete et in stabulis bene habitas; adeoque quid-

βασιλικῶν, ἴνα, όταν ἐξέλθῃ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ Συρίας, εὐρήσῃ
 αὐτὰ ἀναπεπαινεμένα καὶ ἐσταβλισμένα, καὶ ἔχει πᾶσαν χρει-
 αν βασιλικὴν ἐτοιμίην. καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες οἱ λοιποὶ οὗ
 παρακάτω ποιούσιν ἀποβολὴν καὶ συνακολουθοῦσι τῷ τούλ-
 5δῳ τῷ βασιλικῷ· ὁ δὲ μινσουράτωρ ἔχει πιλωτὰ κεντουκλέτ-
 να ἐνδεδυμένα λινοβένετα, καθὼς προεῖρηται, καὶ γίνεται ἡ Ed.L. 281
 βασιλικὴ τραπέζα χαμόκονμβα. τὰ δὲ πρόφαγα ποιούσιν οἱ
 βασιλικοὶ μάγειροι τῇ ἐσπέρᾳ. οἱ δὲ ὀγδοήκοντα ὀπτιμάτοι
 σύρουσι τὰ σαγμαρία τὰ βασιλικὰ, καὶ οἱ κ' ἀκολουθοῦσιν
 10εῖς διόρθωσιν τῶν σαγμαρίων. ὁμοίως καὶ οἱ μάγειροι καὶ Ms. 14 b
 οἱ σύντροφοι τῶν Μαλαγίων, καὶ ὅτε εὐρωσι ξύλα ἢ δέν-
 δρα εἰς ἄρημους τόπους κείμενα, κόπτουσιν οἱ σύντροφοι καὶ
 οἱ μάγειροι, καὶ ἐπαίρουσι πρὸς θν ξύλον, καὶ ἀποκομίζουσι
 πρὸς τὸ βασιλικὸν μαγειρεῖον. εἰς δὲ τὴν ἀποκίνησιν τοῦ
 15τούλδου ὀφείλει ὁ τῆς τραπέζης φορεῖσθαι τὰ π' βασιλικά
 σαγμαρία πᾶσαν χρειαν βασιλικὴν, καὶ ὀφείλει λαβεῖν ἐκ τοῦ B
 πρωτονοταρίου εἰς χρειαν τῆς βασιλικῆς τραπέζης καὶ εἰς
 τοὺς μαιουμάδας πρόβατα ἕκαστα ρ', κριάρια φ', ἀγελάδια γ',
 ὄρνιθας δ', χηνάρια ρ'. ὅτε δὲ ἔστιν ὁ βασιλεὺς εἰς Ῥωμα-
 20σίαν, λαμβάνουσιν μαιουμάδα ἐκ τῶν ξαναλίωσιν οἱ βασιλικοὶ
 ἄγουροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς ἐταιρείας καὶ οἱ κορτινάριοι καὶ
 οἱ ἐβδομάριοι τοῦ εἰδικοῦ καὶ οἱ σύντροφοι τῶν σελλαρίων,

quid eorum ipsi opus fuerit, in promptu et comparatum habeat. Omnes inferiores rectores, seposita non necessaria supellecile, assectantur tuldum regium. Mensurator habet secum coactilia centoniformia et induta linteis venetis indumentis, quemadmodum in superioribus dictum est; et fit imperialis mensa chamocumba seu humilis, in ipso solo expansa super tapetibus. Quotidie vespereae comparant coqui regii, quae altero die debent in ientaculo apponi. Octoginta optimates trahunt sagmaria regia, et viginti alii subsequuntur reponendarum sarcinarum sublabcantium causa; idem quoque cum suis bestiis faciunt coqui et contubernales e Malaginis. Et quando inveniunt trabes aut arborea in locis desertis [id est in hostili solo] iacentes, concidunt eas contubernales et coqui in truncos, et sumunt singuli truncos singulos, deferuntque ad regiam culinam. Sub instantem promotionem et abitum tuldi seu impedimentorum debet praefectus mensae operare octoginta regia sagmaria omnibus regiis necessitatibus, et sumere a protonotario ad usum regiae mensae et ad maiumadas seu recreationes committantur oves, quibus agnelli sunt, centum, arietulos 500, vaccae 50, gallinae 200, anseres 100. Quamdiu Imperator est in Romania, accipiunt maiumadas e donis Imperatori oblatas regii aguri seu ephcbi et homines hetaeriae; et cortinarii [seu illi, quorum est cortin imperialem de uno loco in alterum trans-

ὁμοίως καὶ οἱ μάγειροι. καὶ ὅτε ἀποβάλλῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, λαμβάνουσι κατ' ἐκάστην κυριακὴν μαϊουμῶν καὶ ἀνὰ μιλιαρησίον. λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ τῆς φίνας τῶν σχολαρίων τῆς ἔσω καὶ τῆς ἔξω καὶ αὐτοὶ ὁμοίως ἀνὰ μιλιαρησίον· ἐπειδὴ, ἀπ' οὗ ἀποκινήσει πρὸς Συρίαν ὁ βασιλεὺς, ὅσο φῖλαι κυκλοῦσιν τὴν βασιλικὴν κόρτην. καὶ ὅσοι ἄρχοντες παραμένουσι τῷ βασιλεῖ, λαμβάνουσι, εἰ κελύσει πολλάκις ὁ βασιλεὺς τούτους εὐεργετεῖν, διὰ μιλιαρησίων, εἰ μὲν εἰσιν ἄρχοντες μεγάλοι τῶν ταγματῶν, εἴτε καὶ θεμάτων, ὀφείλουσι λαμβάνειν ἀνὰ μιλιαρησίον δύο ἢ τριῶν, εἴτε καὶ ἰδιοῦσιν, πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ προσώπου· εἰς δὲ τὴν ἀποβολὴν τοῦ τούλδου, ὅσοι καβαλλικεύουσι βασιλικὰ ἄλογα καὶ ἔχουσι σαγμάρια βασιλικὰ, καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα τὰ βασιλικὰ ὀφείλουσι λαμβάνειν κριθῆριον ἀνὰ μοδίον δ' εἰς ταγὴν αὐτῶν· ὁμοίως καὶ ὅσα εἰσὶ σελλάρια γυμνά, βαστάζουσιν ἐ-15 ποκάτω τῶν σαγισμάτων ἀνὰ μοδίον ἡ. καὶ ὅσα παρίκπια ἔχει ὁ κόμης τοῦ στάβλου βασιλικὰ καὶ σαγμάρια, φορτοῦ αὐτὰ ἀνὰ δέκα μοδίον κριθῆς· ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὀφείλει ἔχειν ἔξκουσσάτους ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ὀψικίου ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ Τέμβρη μετὰ καὶ δικτύων, ἵνα κρατῶσιν ὀνύα-20

ferre, erigere et destruere,] item hebdomarii idici, contubernales sellariorum et coqui. Quando in deserta penetraverit, accipiunt quavis die dominica maiumam, et singuli singula miliarisia. Qui ad finem custodiae castrensem utramque pertinent, interiorum puta et exteriorum, scholarii, (nam ex quo Imperator in Syriam movet, ambit cortem regiam non iam simplex, ut alias, sed gemina scholariorum vigilia,) hi ergo scholarii accipiunt pariter singuli singula miliarisia. Etiam archontes seu duces militares, quotquot circa Imperatorem versantur, accipiunt persaepe largitiones in miliarisiis, si libuerit Imperatori beneficium illis et gratificationem praestare. Maiorum quidem ordinum rectores, sive ad tagmata, sive ad themata pertineant, debent eo casu, si nempe nummarium est beneficium, accipere viritum miliarisia bina, aut terna, imo et quaterna, habita nempe ratione eorum, quibus dantur. Neque ipsi tantum eo beneficio fruuntur, sed etiam quo tempore gravis supellex in hosticum immittitur, quotquot magistrorum militarium regis vehuntur equis et reglis utuntur sagmariis, horum illa ipsa quoque regia animalia debent tunc accipere hordei modios quater-nos in pensum diarium. Quotquot sunt sellaria nuda seu equi equitationi quidem destinati, tunc tamen ephippio non instructi neque insessui parati, hi sub stragulis eo tempore debent octonos modios hordei portare; quotquot autem comes stabuli sub se habet regia parhippia et sagmaria, illa onerat denis modis hordei. Praefectus mensae debet habere excusatos e themate opsicii et qui-

ρια εἰς τοὺς ποταμοὺς τῆς ἐρήμου. ὅτε δὲ ἔστιν ὁ βασιλεὺς Ms. 15. a
 εἰς Ῥωμανίαν, καθ' ἕν ἑαστον θέμα ὑπηρετοῦσιν οἱ πρω-
 τονοτάριοι, ὁμοίως καὶ οἱ κόμητες τῆς κόρτης, καὶ παρέχου- Ed. L. 282
 σιν ἀγγαρίδια τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης εἰς τὰς βασιλικὰς
 5 δουλείας. ὅτε δὲ ὑπάρχει ὁ δρουγγάριος εἰς βασιλικὴν δου-
 λείαν, ἐκπροσωπεῖ αὐτὸν ὁ ἱκανάτος. ὅτε δὲ ἀποβάλλῃ ὁ βα-
 σιλεὺς εἰς τὰς ἐρήμους, οὔτε ἡ κόρτη προλαμβάνει, οὔτε τὰ
 βασιλικὰ πράγματα, οὔτε ἄλλον τινὸς οἰονδήποτε πρᾶγμα,
 πλὴν οὗς ἔχει ὀρίσειν ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης ἀπὸ προσ-
 10 τιάξεως τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν θεμάτων, προφυλάττουσι καὶ
 περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ὡς ἀπὸ μιλίων δύο
 ἀκρίται φ', ἄνδρες ἔξωπλισμένοι, καὶ ἕτερον θέμα, οἷον ὀρί-
 σει, ἵνα ὡσι πλαιοφυλάκες ὡς ἀπὸ διαστήματος τοῦ βασι- B
 λέως μιλίων δύο, καὶ ἕτερα δύο θέματα, οἷα ὀρίσει ὁ δρουγ-
 15 γάριος τῆς βίγλης ἐκ προσταξέως τοῦ βασιλέως, ἵνα ὡσιν ὀ-
 κιοθοφυλάκες. καὶ ὑπαλλάσσει τοὺς ἀμφοτέρους ἐκάστη ἡ-
 μέρα. καὶ παραλαμβάνει ὁ δρουγγάριος τοὺς κόμητας τῆς
 κόρτης τῶν θεμάτων, καὶ ἔχει αὐτοὺς εἰς παραμονὴν τοῦ
 βασιλέως εἰς τὸ θεῖναι τὴν κόρτην καὶ εἰς τὸ ῥίψαι μετὰ
 20 τῶν κορτιναρίων. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ καλοῦνται κόμητες τῆς
 κόρτης. καὶ ὅτε θέλει κεραιτεῦσαι ὁ δρουγγάριος τὰ θέματα,

dem e praedio Tembrium dicto, retibus instructos, ut pisces e flu-
 viis deserti capiant. Quamdiu Imperator in Romania est, debent
 in unoquoque themate seu districtu, qui cuiusque sunt, protonotarii
 servire et necessaria subministrare. Pariter quoque comites cortis
 praestant angaridia seu iumenta coacticia cursus publici pro casu
 necessitatis urgentis drungario vigiliae, quando is regium aliquod
 mandatum expeditum it. Ob quod perficiendum dum is a castris
 abest, sustinet eius vices atque personam hicanatus seu praefectus
 hicanatorum. Quando autem in deserta se proiecerit suaque castra
 Imperator, tunc neque cortis praecedit itinere diurno, neque res
 et supellex regia alteriusve alicuius; sed illi quingenti delecti viri,
 quos drungarius vigiliae ex auctoritate regia designaverit et e legio-
 nibus evocaverit, armati excubant pro castris, et antevertunt ea ad
 duorum miliarium distantiam. Alia legio, qualemcunque tandem
 deputaverit drungarius, expeditur, ut ab utroque latere ad du-
 orum miliarium ab Imperatore distantiam excubet; aliae tandem
 duae legiones a drungario ex Imperatoris mandato ablegantur pone
 castra, ut, quae a tergo sunt, custodiant. Omnes illae excubiae
 anticae, laterales et posticae, quotidie permutant vices. Assumit
 quoque drungarius e thematibus comites cortis sic dictos, ut proxi-
 me circa Imperatorem versentur, et depangendae pariter atque re-
 vellendae corti, quod cortinariorum opus est, adsint: unde etiam
 nomē comitum cortis adepti sunt. Hos ipsos comites cortis themata-

ἤγουν κατὰ νύκτα, ἔχει μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς αὐτοὺς κόμητας
 C τῆς κόρητος τῶν θεμάτων καὶ μανδάτορας καὶ δύο φατλία
 ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου, καὶ περιγυρεύει τὰ θέματα,
 καὶ θεωρεῖ τὰς πεδητούρας καὶ τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἄν εὖρη
 τινὰς τῶν ἀρχόντων ἀμελοῦντας ἐκ τῶν μεόντων εἰς τὴν πε-3
 δητούραν καὶ εἰς τὰ ἐξωβίγλια, καὶ ἀπὸ μὲν τουρμαρχῶν
 καὶ κατωτέρω τύπτει αὐτοὺς ἰσχυρῶς, καὶ καθὼς εὖρη, ἀ-
 ναγγέλλει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ πρωτοστράτωρ τοῦ βασιλέως μετὰ
 καὶ στρατόρων τριῶν βασιλικῶν ἅμα τῷ κόμητι τοῦ στά-
 βλου καὶ τρισὶν ἱππαρίοις ἐστρωμένοις ἀποιοῦσι παραμόνιμα 10
 Ms. 15. b ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ πύργου, ἕως οὗ ἕκβῃ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ
 D Συρίας. τὰ δὲ ἱπάρια τὰ σεσαγισμένα καὶ παρασυρόμενα
 οὐκέτι περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν, ἀλλ' ὅπου ἐστὶν ἡ προμο-
 σέλλα ἢ βασιλικὴ, ἐκεῖ βόσκονται μετὰ τῶν λοιπῶν, καὶ ἐπι-
 τηρεῖ αὐτὰ ὁ βασιλικὸς σταβλοκόμης, ποιῶν τὴν πρόνοιαν 15
 αὐτῶν. ὅτε δὲ ἀπόληται ἐκ τοῦ λαοῦ οἰονδήποτε πρᾶγμα,
 ἀεὺρηκῶς φέρει αὐτὸ, καὶ δίδωσι τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βί-
 γλης, καὶ ὁ ἀπολέσας ἔρχεται πρὸς τὸν δρουγγάριον, καὶ λαμ-
 βάνει τὸ ἴδιον εὐχερῶς. εἰ δὲ ὁ εὖρηκῶς τὸ πρᾶγμα ἀπο-
 κρύψει αὐτὸ καὶ ἐπ' ἀσάτων εὖρεθῇ, ὡς κλέπτῃς καταδι-20
 Ed.L. 283 κάζεται. ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἐν Συρίᾳ ὄντος, λαμβά-
 νουσιν οἱ μάγιστροι καὶ οἱ πατριῖοι καὶ οἱ πρωτοσπαθᾶριοι
 ὀφφικιάλιοι μαῖουμᾶν· οἱ μὲν μάγιστροι ἀνὰ δύο σφακτῶν,

tum habet drungarius secum, quando de nocte circitare vult, item mandatores et duo fatlia seu cereos e regio vestiario depromtos, quibuscum circitat themata seu legiones, et lustrat pedaturas seu stationes, et exobiglia seu extimas vigilias. Quo tempore si quos rectores militares inveniat incuriose suum officium facientes aut prorsus deficientes, eorum qui adease pedaturis et extimis vigilis debebant, eos ipse partim vehementer verberat, turmam nam nemp e et quidquid eo deinceps inferioris ordinis fuerit, partim ad Imperatorem refert, prout rei conditionem deprehenderit. Protostrator regis cum tribus regis stratoribus et comite stabuli et tribus equis sellatis stratisque excubant pone turmam burgum, donec Imperator e Syria redierit. Equi strati, qui antea coram Domino praeduci solebant, non amplius praecedunt, sed ubiubi fuerit regia promosella, ibi pascuntur una cum ceteris equis sub observatione comitis stabuli. Si quid in populo seu inter milites amissum deflueretur, id quisquis invenerit defert ad drungarium vigiliae, eique exhibet; a quo rursus eius verus possessor, qui amiserat, facile recuperat. Si autem quam quis invenerit rem celet, at deinceps tamen amissa res pecus cum nihilominus in fine reperiat, is velut fur poenas dat. Imperatore in Syria haerente, accipiunt quavis die dominica magistrī,

οἱ πατρικιοὶ ἀνά σφακτοῦ ἐνός, οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι
 ὄφφικιάλιοι σὺν δύο τῷ σφακτῶν ἐκάστη κυριακῇ, τὸ δὲ
 χῦμα τοῦ λαοῦ, ἤγουν οἱ βασιλικοὶ ἄγουροι καὶ οἱ ἐπὶ τῆς
 ἑταιρείας καὶ οἱ λοιποὶ σὺν δέκα τῷ σφακτῶν· οἱ δὲ ἐθνε-
 5χοὶ σὺν λ' τὸ ἀγλάδιον τὸ α'. ὅτε δὲ ἔστιν εἰς Ῥωμανίαν
 ὁ βασιλεὺς, λαμβάνουσι μαιουμῶν οἱ προειρημένοι ἐκ τῶν ξε-
 ναλίων. εἰ δὲ ξενάλια οὐκ εἰσι, χορηγοῦσιν οἱ πρωταγοτάριοι.
 ὁ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ὁ δεξιότατος τῆς ὑπουργίας ὄφεί-
 λουσι βασιλεύειν ὑπηρεσίαν βασιλικὴν τραπέζιον, δηλονότι Β
 10 τοῦ βασίλειος ἐν Συρίᾳ ὄντος, εἰς ἀσκούς οἶνον Νικαιῶν πα-
 λαιὸν μέτρα ρ', καὶ ἔλαιον Νικαιῶν μέτρα λ', καὶ ὁ τοῦ βα-
 σιλέως οἰνοχόος οἶνον δεσποτικὸν τὸν ἀρκοῦντα· τὰ δὲ λοι-
 πὰ πάντα ὀφείλουσι ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῆς χορηγίας τῶν
 πρωτονοταρίων, ἤγουν ἀπὸ Ῥωμανίας, ὅτι τὰ ἱππάρια τὰ
 15 ἔστρωμένα, ὅτε εἰσὶν ἐν Συρίᾳ, περιπατοῦσιν ἔμπροσθεν με-
 τὰ τῶν βασιλικῶν σελλαρίων, καὶ βόσκονται ἕσωθεν τῆς φί-
 νας. ἔτι καὶ ταῦτα πρὸς τὰς εἰρημένους, σὺν πολυέρωσσε, Μα.ιβ. 2
 καλὸν εἰς γινῶσιν ἀνήκειν τὴν σὴν. ἡ γὰρ τῆς πλείωνος γινῶ- C
 σεως πείρα, εἰσδοῦτα τεχνοῦν τὴν διάνοιαν τῶν ἐχόντων διὰ
 20 σπουδῆς τῶν προσηκόντων μηδὲν ἀγνοεῖν, ὕστερον αὐτοῦς
 πρὸς τοὺς ἀγῶνας εὐτολμοτέρους ἐργάζεται πολλῶ· καὶ ἀσφα-

patricii, protospatharii officiales maiumam. Nempe magistri quidem accipiunt singuli binas capellas, patricii singuli singulas, protospatharii officiales bini quique singulas. Faex autem populi seu famulitii regii, aguri puta et ad hetaeriam pertinentes atque reliqui per singulas decurias accipiunt singulas capellas. Exteri seu quotquot alienigenae in castris militant accipiunt per ternas quasque decurias singulas vaccas. Quamdiu autem in Romania adhuc versatur Imperator, accipiunt praedicti maiumam e muneri datis; quae si nulla adsint, debent protonotarii dicta pecora praestare. Praefectus mensae et domesticus hypurgiae seu ministerii culinaris debent in ministerio mensae regiae, quamdiu Imperator in Syria agit, secum ferre vinum antiqui Nicaeni mensuras centum in utribus, et olei Nicaeni mensuras triginta. Pincerna regius quoque vini dominici sufficientem fert copiam. Cetera, quibus opus est, omnia peti debent ex eo apparatus, quem protonotarii sufficere tenentur, e Romania nempe. Equi stratii [illi centum et quatuor], quamdiu castra haerent in Syria, praecedunt una cum sellariis regis, et pascuntur intra finas seu vigilias castrenses. Cum hactenus dictis etiam haec protinus dicenda digna sunt, quae tuam ad cognitionem veniant, fili dilectissime. Experientia enim humanorum casuum ampliore cognitione, qualis per doctrinam acquiritur, instructa, quum soleat habilem agendorum repertorem promptumque et dextrum efficere intellectum eorum, quibus re- rum necessarium atque ac decentium nihil ignorare curae cordique

λεωτέρους. ἐπεὶ οὖν τὴν πρὸ ἡμῶν σοι προεκτεθείσαν βασιλικῶν ταξειδίῳ ἐκθεσίῳ, πατρὶ κατὰ πάντα πειθόμενος, ἀνέγνωσ καλῶς, προσῆκον ἄρα σοι καὶ τὰ πρὸ τῶν ταξειδίῳ γινόμενα διελεῖν τε καὶ ἐκμαθεῖν, ὅπως διὰ φανῶν τινῶν καὶ λαμπάδων τῶν ἐκ διαδοχῆς πρὶν ἀνημμένων ὁ βασιλεὺς ἐνὶ Διμῆ ὠρα τὴν τῶν ἐχθρῶν εὐθὺς κατεμάνθανεν ἔφροδον. ἀλλ' ἐκ τῶν προκειμένων σοι κεφαλαίων ταῦτα τρανώτερον δηλωθήσεται. ἰστέον, ὅτι, τὸ παλαιὸν ἀπὸ Ταροῦ Σαρακηνῶν κατὰ Ῥωμῶν ἐξερχομένων, εὐθέως τὸ κάστρον τὸ λεγόμενον Λοῦλον ἐν περιόπτῳ προσκείμενον ἐξῆπτε φανόν, ὃν ἐκ δια-
 Ed. L. 284 δοχῆς ὁ καλούμενος Ἀργέας βουνὸς διεδέχετο, καὶ ἦπτε δὲ καὶ αὐτός. καὶ εἰδ' οὕτως ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ βουνὸς ὁ Σάμιος ἀνῆπτε. καὶ μετὰ τοῦτο ἐδέχετο τὸ κάστρον τὸ Αἰγίλον, καὶ ἦπτε καὶ αὐτό. καὶ ἀπ' αὐτὸ ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Ὀλυμπος, καὶ ἦπτε ἐν κορυφῇ. καὶ μετ' ἐκεῖνον ἐδέχετο ὁ βου-
 15 νὸς ὁ Κύριζος, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ εἰδ' οὕτως ἐδέχετο ὁ βουνὸς ὁ Μούκιλος ἐπάνω τῶν Πυλῶν, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ μετὰ τοῦτον ἐδέχετο ὁ τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου βουνὸς ὁ σκοπὸς προσαγορευόμενος, καὶ ἦπτε καὶ αὐτός. καὶ μετ' αὐτὸν ἐδέχετο ὁ ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Φάρου ἡλιακὸς, καὶ ἦ-
 20 πτε καὶ αὐτός. διατῆριον γὰρ ἐκεῖσε βίγλας αἰεὶ καὶ πάντοτε κρατοῦντες πρὸς τὸ μὴ λαθεῖν αὐτῶν, ἀκριβῶς ἀπεσκόπουν Βῆρὸς τὸν βουνὸν τοῦ ἁγίου Αὐξεντίου. ἰστέον, ὅτι, τῶν

est, facit, ut, qui ea pollent et praemuniti sunt, ad discrimina deinceps multo, quam natura sua facturi essent, audaciores simul atque tutiores et a lapsibus securiores accedant. Quandoquidem ergo praescriptam tibi a nobis expositionem regiarum expeditionum militarium bene sollicitaque legisti, filius patri rebus in omnibus obsequens: oportunitate nunc est decetque me docere, et te audire ea, quae ante expeditiones fieri quondam solebant, scilicet quomodo per phanos seu laternas, et per lampades aut faculas seriatim dispositas, singulis earum ardendi vices a proxima acceptas proximae reddentibus, brevissimo temporis ambitu Imperator de hostium invasione modo facta cognoverit. Argumentum hoc clarius ex infra scriptis capitibus seu momentis licebit tibi perspicere. Saracenis itaque Tarsensibus olim adversus Romanos egredientibus, protinus laternam accendebat castrum Lulum dictum, in edito et conspicuo loco situm. Immediata accipiebat ab eo accendendae laternae vices colles Argeae dictus. Ab eo collis Isamus dictus. Ab eo castrum Aegilum. Ab eo collis Olympus, qui e summo suo culmine accensam protendebat laternam. Ab eo collis Cyrizus. Ab eo collis Mucilus, qui est supra Pylas. Ab eo collis sancti Aexentii, qui scopus seu meta observationis appellatur. Ab eo tandem heliacus seu praefectus heliaci in palatio Phari-

φανῶν τούτων πάντων ἀφαντων, εὐθύς οἱ χαρτουλάριοι τῶν ἔξω στάβλων καὶ σαφραμεντάριοι ἐκαλίγουν τὰ βασιλικὰ ἄλογα, καὶ τὰ βασιλικὰ σαγμάρια εὐτρεπίσαντες εὐθύς ἐκί- Ms. 16. b
 νουν, καὶ κατήρχοντο εἰς τὴν τοῦ βασιλέως ἀπάντησιν ἐν Πύ-
 ζλαις. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξήρχετο μέχρι τῶν Πυλῶν, τὰ δὲ βα-
 σιλικὰ σελλάρια καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἀπὸ τῆς
 πόλεως ἐξερχόμενοι τῆς ξηρᾶς, προελάμβανον τὸν βασιλέα
 εἰς Πύλας, καὶ ὅτε τὸ τῶν Σαρακηνῶν φοσσάτον ὤφθη τισὶ
 πρὸς τὰ τῆς Ῥωμανίας συστάμενα, ἦν ὁ βασιλεὺς εὐθύς εἰς C
 10 ἀπάντησιν αὐτοῦ. Ἰστέον, ὅτι οἱ προῤῥηθέντες φανοὶ διεκράτουν
 μέχρι τῶν ἡμερῶν Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ ἐκ Θεοφίλου. ὄν-
 τος δὲ αὐτοῦ ποτε ἐν τῷ τοῦ ἁγίου Μάμαντος προκένσῃ καὶ
 μέλλοντος ποιῆσαι ἱπποδρόμιον, ἐν ᾧ καὶ ἀντὶ βασιλέως ἡ-
 νίοχος ἐγνωρίζετο· (καὶ γὰρ ἐν ταῖς ἱππηλασίαις ἀντὶ ἡνιό-
 15 χου ἱππηλάται·) συνέβη τοὺς συνήθεις ἔσθαι φανούς, καὶ
 εἶπε τοῦτο διαλογισάμενος, ὅτι „εἰ κατάδηλος γένηται ἡ ἐξο-
 δος τῶν Σαρακηνῶν, λυπηθήσονται οἱ πολῖται, καὶ οὐ μὴ ἐξ-
 ἔλθωσιν εἰς τὸ ἱπποδρόμιον πρὸς τὸ τὴν ἐμὴν ἱππηλασίαν
 θεάσασθαι.“ καὶ ἐκ τότε διατάξατο μὴ ἄπειν τοὺς φανούς. D
 20 ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν τύπος ἦν, τὰ θέματα ῥογεύσθαι κα-

Diætaril enim ibi semper Continuas agebant vigiliis, solliciteque, ne
 unquam se flamma lateret non animadversa, versus collem S. Auxentii
 respiciebant. Laternis illis omnibus accensis, protinus caligabant seu
 caligis induebant regios equos chartularii stabulorum, quae extra Ur-
 bem augustam sunt, et sacramentarii, nullisque necessario sarcinarum
 apparatu oneratis, movebant et descendebant ad Pylas Imperatori
 ibi occursum eique sese adiunctum. Imperator autem exhibat ex
 Urbe, postquam regia sellaria et duces militares et reliqui, quos ex
 Urbe in castra convenire oportebat, per xeram [id portae CPTanae
 nomen est,] egressi in Pylas praevertissent. Imperator itaque illic
 delatus, si quibus aliqua in parte Romani orbis conspecti fuissent
 Saraceni, protinus eo movebat ipsis obviam. Mos ille per laternas ac-
 censas e praedictis speculis de incursatione hostium significandi ob-
 tinebat usque ad Michaëlem Imperatorem, Theophili filium; qui eum
 abrogavit hac de causa. Contingebat aliquando, illo processionem
 S. Mamantis agente [id est in palatio S. Mamantis rusticante,] et
 certamen equestre per circum [qui ibi est,] edituro, in quo etiam
 pro rege, auriga conspectus fuit, qualem personam induere persaepe
 solebat in editione talium spectaculorum: contingebat igitur eo
 tempore, ut consueto modo laternae illae belli indices accensae
 conspicerentur. Ratiocinabatur itaque secum hoc modo: Si permi-
 sero, ut rumor de Saracenorum invasione in cives emanet, tristiti-
 am inde concipient neque in circum meas aurigationes spectatum
 convenient. Et propterea vetabat, imposterum laternas illas accendi.

- τὰ τέσσαρα ἔτη, οἶονεὶ τῇ καιρῇ τούτῃ ὁ Ἀνατολικός, ὁ Ἀρμενιακός, ὁ Θρακησιος· τῇ δὲ ἑτέρῃ χρόνῃ ὁ Ὀψικιανός, ὁ Βουκελλάριος, ὁ Καππάδοξ· τῇ δὲ ἄλλῃ χρόνῃ ὁ Χαρσιανίτης, ὁ Κολωνεῖας, ὁ Παφλαγωνίας· καὶ πάλιν τῇ ἑτέρῃ ἢ τῆς Θρήκης, ὁ Μακεδονίας, ὁ Χαλδίας. καὶ τῶν δ' 5
- Ed.L. 285 χρόνων διελθόντων, πάλιν ἐρρογεύοντο τὰ ρογευθέντα θέματα τῷ πρώτῳ χρόνῳ. δέον, πάντας τοὺς στρατηγούς ποιεῖν τε παραγγελίαν εἰς τοὺς τουρμάρχας αὐτῶν, κάκεινοι εἰς τοὺς δρουγγαροκόμητας, ἵνα ἐνὶ ἐκάστῳ βάντῳ ἔχωσι τὸν κομοδρόμον αὐτῶν, ὁμοίως καὶ τζαγγάριον καὶ κατὰ βάντον ἔχω-10 σι πρὸς ἓνα ἀσκὸν βόειον, καὶ ἀνὰ δύο ἀσκῶν ἀπισίων πρὸς.
- Ms. 17. a τὸ εὐκόλως διαπερᾶν αὐτοὺς τοὺς βαθεῖς καὶ δυσκόλους ποταμούς· ἔχωσι δὲ καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῶν ἀνελλιπῶς, ἥγουσιν αἰξινάριον ἓν, σκεπάριον ἄ, σμιλάριον ἄ μετὰ τοῦ ξυλοσφύρου αὐτοῦ· τὴν αὐτὴν παραγγελίαν ποιεῖν καὶ ὁ δομέστικος τῶν 15 Βασιλεῶν καὶ εἰς τὸν τοποτηρητὴν τῶν σχολῶν, ἵνα καὶ οἱ κόμητες κατὰ μίαν σχολὴν τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν ἔχωσιν. ὁμοίως καὶ ὁ ἐξκουβίτος εἰς τοὺς σχριβωνας αὐτοῦ ποιήσει τὴν αὐτὴν παραγγελίαν, καὶ ὁ δρουγγάριος τῆς βίγλης εἰς τοὺς κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ, καὶ ὁ ἰκανάτος εἰς τοὺς κόμητας αὐ-20 τοῦ ἐχέτω τὰ αὐτὰ ἐργαλεῖα.

Olim typus seu tenor vel forma haec observabatur in rogis aut stipendiis militaribus solvendis. Solebant themata seu legiones singulae quarto quovis anno recurrente suas rogas accipere hoc modulo. Hoc primo anno accipiebant strategī hi: Anatolicus, Armeniacus, Thracensis. Secundo anno hi: Opsicianus, Bucellarius, Cappadox. Tertio hi: Charsiani, Coloniae, Paphlagoniae. Quarto tandem Thraciae, Macedoniae et Chaldiae. Recurrebat deinde orbis erogationum ad idem principium, decurrebatque iterum atque iterum eandem vices. Debent strategī mandatum in subditos sibi turmarchas, et hi in subditos sibi drungarocomites edere, ut unumquodque bandum seu vexillum aut cohors habeat suum comodromum seu fabrum ferrarium, ut et autorem calcearium, singulosque utres bovillos, et binos utres ex aluta, quo fluvios profundos et traiectu difficiles facile traiciant; item ut pennes se nunquam non habeant instrumenta sua absque ullius defectu, securēs puta singulas et dolabras singulas et cultros curvos scalptorios singulos et clavas ligneas. Domesticum quoque scholarum oportet vicario scholarum imperare, ut curet ab uniuscuiusque scholae comite haec ipsa in schola sua prompta et parata haberi. Mandata eadem edet excubitus in suos scribones, et drungarius vigilias in comites arithmi, et hicanatus in comites sui ordinis.

Ὅσα δεῖ γίνεσθαι, δὴν ἀπὸ ἐξεδίτου ἢ μακρᾶς ὁδοπορίας ἐπανέρχεται ὁ βασιλεὺς.

Ἐπανερχομένον τοῦ βασιλέως, τὰ αὐτὰ πάντα γίνεται κατὰ τὴν ὁδόν, ὅσα ἐν τῷ ἀπιέναι αὐτὸν εἰρήκαμεν. γνωμέ-
 5νου αὐτοῦ περὶ Κωνσταντινούπολιν, οἱ ἀπομείναντες ἄρχοντες ἀπαντοῦσιν ἐν τῷ Ῥηγίῳ· ἀλλ' ὁ μὲν τριβοῦνος πραισεντά-
 10λιος ὁ ἀπομείνας εἰς παραφυλακὴν τῆς πόλεως ἀπαντᾷ μετὰ μαγτίου, ἦτοι σαγίου; ρουσέου εὐθὺς μετὰ τὸ κατάβα τοῦ Ῥηγίου, καὶ καθήμενος ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ἔκπον δέχεται
 15αὐτόν. ὁ δὲ προσκυνεῖ μετὰ τοῦ σαγίου μόνον, καὶ ὀψικεύει αὐτό. οἱ δὲ κόμητες κομιστωριανοὶ καὶ τριβοῦνοι πάντες λευχημονοῦντες κατὰ τὸ αὐτὸ σχῆμα προσκυνοῦσιν καὶ ὀψικεύουσιν. παρίσταται δὲ αὐτοῖς σιλεντιάριος καὶ λέγει· „φύ-
 20λαρχος παρουσίας, κόμητες συστατήριοι, φύλαρχοι πραιτω-
 25ρίων.” ὁ δὲ ἔπιρχος τῆς πόλεως καὶ οἱ ὑπατικοὶ καὶ, εἰς εὐρεθῆ, καὶ πατρίκιος ἐμπρὸς τοῦ παλατίου ἴστανται, καὶ ὡς κατέλθῃ τοῦ ἔκπου, προσκυνοῦσιν, καὶ δέχεται αὐτούς ὁ βασιλεὺς ἀπὸ στόματος· εἰς δὲ βούλονται τινες τῶν ἀρχόντων καὶ εἰς Ἡράκλειαν ἀπελθεῖν κάκεῖ δεξασθαι τὸν βασιλέα, καὶ εἰς τοῦτο ἐξεστὶν αὐτοῖς. οἱ δὲ συγκλητικοὶ, εἰς πεζῇ ἔρ-

6. ΣΧΟΛ. πηρουσιαστής.

OBSERVANDA, QUANDO IMPERATOR AD EXPEDITO SEU EXPEDITIONE MILITARE, ALIOVE LONGO ET DIUTURNO ITINERE IN URBEM REVERTATUR.

Redeunte Imperatore, fiunt eadem omnia eodem tenore, quae fieri, eo abeunte, diximus in superioribus. Ubi autem ad Constantinopolin accessit, occurrunt ipsi proceres, qui domi manserant, in Rhegio [navali]. Et tribunus quidem praesentalis, qui remanserat in Urbe custodiendae illius causa, occurrit ipsi in mantio seu sago prolatum, statim ex quo modo Imperator apud Rhegium pedem e navi prolatum in continente posuerit; quem Imperator in equo residens, adorantem in sago solummodo salutatur et obsequentem habet: comites autem consistoriani et tribuni omnes in candidis vestibus adorant eodem modo et obsequuntur, silentiario adstante, qui eos ex ordine sic citat: *Phylarchus parusiae*, [id est tribunus praesentiae aut praesentalis, scilicet procedat Imperatorem adoratum.] tum: *Comites systaterii* seu consistoriani, adorant scilicet Dominum; tandem: *Phylarchi*, seu tribuni, *praetorii*, nempe officium faciant velim. Praefectus Urbis autem et consulares, et, si qui etiam in Urbe tunc adsint patricii, consistunt coram palatio [Rhegii

Ed.L. 286 χεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ἑβδομον, ἀπαντοῦσιν ἐν τῇ ἐκκλη-
 σίᾳ τῶν Νηπίων ἐμπρὸς τοῦ μαρτυρίου, καὶ κατέρχεται ὁ
 δεσπότης, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος, καὶ εἰσέρχεται
 εἰς τὸ μαρτύριον καὶ εὐχεται. καὶ ὁ μὲν δεσπότης ἀπέρχε-
 Ms. 17. b ται εἰς τὸ ἑβδομον, οἱ δὲ συγκλητικοί, ὅπου βούλονται. εἰ δὲ 5
 πλοῦ ἔρχεται ὁ δεσπότης, ἴστανται πρὸς τῷ αἰγιαλῷ, καὶ ἐξ-
 ιόντα αὐτὸν τοῦ δρόμονος προσκυνοῦσιν ὡς ἐν Κωνσταντι-
 νουπόλει ὁ ἀπομονεύς, καὶ δέχεται αὐτοὺς ἀπὸ στόματος, καὶ
 ὀψικεύουσιν μέχρι τῆς πόρτης, καὶ ἐκεῖ μετὰ τῶν ἄλλων ἀρ-
 χόντων ἀφίστανται. ἀλλὰ ταῦτα, ἐὰν ἀπὸ ἐξπεδίτου ἔρχεται 10
 ἢ μακρᾶς ὁδοπορίας· ἐπεὶ, ἐὰν ἀπέλθῃ εἰς Σαλαμβρίας,
 ἢ Ἡρακλείας, ἢ ὀλίγω πορρωτέρω, καὶ ὀλίγας ἡμέρας ποιή-
 σῃ, καὶ εὐθὺς ὑποστρέψῃ, ὅπου συνετάξαντο οἱ ἄρχοντες,
 ἐκεῖ καὶ δέχονται αὐτόν. εἰ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ἑβδόμου
 ἐξῆλθεν καὶ εἰς τὸ ἑβδομον ὑποστρέφει, ἐκεῖ ἀπαντοῦσιν· εἰ 15
 δὲ καὶ βούλεται ὀρθοποδεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἐκεῖ κάλιν ἀ-
 παντοῦσιν αὐτῷ, οἱ δὲ συγκλητικοί προλαμβάνουσι. καὶ ἐὰν
 πεζῇ εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς, ἀπαντοῦσιν αὐτῷ ἐν τῷ φόρῳ
 C Θεοδοσίου τῷ καλουμένῳ ταύρῳ, καὶ προσφέρουσι αὐτῷ

12. ποιήσει cod. et ed.

nempe], descendentemque ex equo Imperatorem adorant, qui eos benignis verbis salutatur. Licet quoque, si quis procerum Heracleam adire ibique cultum suum Imperatori monstrare velit. Quod si vero per continentem profectus Imperator ad Hebdomum appulerit, conveniunt senatores in ecclesiam innocentium puerorum Bethleemitarum, ibique coram martyreo [seu tymbo illorum martyrum memoriae sacro] ipsi occurrunt; quos Imperator benigno alloquio excipit, eoque facto, in martyreum intrat, et preces ad Deum fundit. Et ipse quidem deinceps abit in Hebdomum [seu palatium tribunal Hebdomi dictum]: senatorii autem abeunt, quo voluerint. Si navi [in Hebdomum] appellit, stant in litore, et exeuntem e dromone adorant, quemadmodum, qui in Urbe remansit, apomoneus seu vicarius regius, ipsa in Urbe facit; quos Imperator humanis verbis appellat; ipsi autem porro pergenti obsequuntur Imperatori usque ad portam tribunalis, ubi cum ceteris proceribus, [qui cum ipso ab expeditione redeunt,] eum mittunt. Et hic quidem tenetur modus, quando Dominus ab expeditione aut itinere longinquo redit. Quod si vero tantum ad Selymbriam, aut Heracleam, aut paulo ulterius excesserit, et paucos tantummodo dies ibi egerit citoque redeat, occurrunt ipsi proceres ibi loci, ubi ei vale paulo ante dixerant. Ex. c. si in Hebdomo deseruerit eos Imperator, redit iterum in Hebdomum, adeoque ibi quoque occurrunt ipsi proceres. Quod si vero deflectere noluerit Imperator, sed recta potius via in Urbem contendat, coeunt quidem proceres in eundem locum; senatorii autem in Urbem praeventunt salutandi Domini causa. Si ab terrestre qua-

στεφάνους, ἕνα μὲν χρυσοῦν, ἄλλους δὲ ἀπὸ δαφνῶν· ὁ δὲ βασιλεὺς ἀντιδίδωσιν αὐτοῖς νομίματα ὑπὲρ τοῦ χρυσοῦ στεφάνου, ὥστε μὴ ζημίαν αὐτοὺς ὑπομεῖναι. εἴαν δὲ ἀπὸ Ἀσίας, ἢ Βιθυνίας, ἢ Περσικοῦ πολέμου ἐπανερχεται ὁ βασιλεὺς, ὁ ἐπαρχὸς τῆς πόλεως ἀπαντᾷ ἐνθα ἂν συνῖδῃ ὁ βασιλεὺς μεσάλλαγον ποιῆσαι, εἴτε ἐν τῷ Σατύρῳ, εἴτε ἐν τῷ Πολεατικῷ ἢ ἐν Ῥοφηνιαναῖς, ἢ ἐν τῇ Ἱερείᾳ· εἰ δὲ θελήσει ὁ βασιλεὺς διὰ τοῦ στρατηγίου ἀνελθεῖν, προλαμβάνουσιν οἱ συγκλητικοὶ εἰς τὸν φόρον τοῦ στρατηγίου, κάκει τοὺς στεφάνους προσφέρουσιν. εἰ δὲ πλοῦ βούλεται ὀρθο- D ποδῆσαι εἰς τὸ παλάτιον, ἵσταται ἐμπρὸς τῆς σκιάλης, καὶ ἐνθα δέχεται κατὰ τὸ ἔθος τὸν ἐπαρχὸν τῆς πόλεως καὶ τὸν ἀπομονεά, καὶ τοὺς στεφάνους προσφέρουσιν αὐτῷ. ἐνδεκά- τη τοῖνον τοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρα β, ἔτους ςλγ', εἰσῆλ- 159θεν ὁ εὐσεβῆς βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς εἰς Κωνσταντινούπολιν περὶ ὥραν α' διὰ τῆς πόρτης τῶν Χαρισίου, τῶν συγκλητι- κῶν καὶ τοῦ ἐπάρχου τῆς πόλεως ἐκεῖσε ἀπαντησάντων δίγα Ms. 18. a στεφάνων, καὶ ἔλθων ἐπὶ τὸ δεύτερον ἤψατο ἐν τοῖς Ἀποστό- λοις, καὶ ἤψεν κηρούς εἰς τὸ μνημα τῆς δεσποίνης, καὶ κα- Ed.L. 287 201ῆλθεν ἐπὶ τὸ καπετώλιον. ὡς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν μέσην, ὑπήντησαν δομέστικοι πρωτίκτωρες, αἱ ἐπὶ σχολαὶ καὶ μετ'

dam in occidentem expeditione redeat Imperator, occurritur ipsi in foro Theodosii, quod Taurus appellatur, et offerunt ipsi coronas, unam quidem auream, alias autem e lauro. Pro aurea reddit ipsi Imperator acquum in nummis pretium, ne sumtus de suo faciendo damnum passi videantur. Si autem ab Asia Bithyniave, aut Persico bello redeat, occurrit ipsi praefectus Urbis ibi, ubi decreverit Imperator mesallagum facere, [hoc est, e navi egressus tantisper in Asiatico quodam palatio morari, donec vestitum viaticum splendidiore mutaverit]; sive iam in Satyro id fiat, sive in Poleatico, sive in Rufiniamis, sive in Hieria. Si porro per strategium ascendere in palatium velit Imperator, praeventunt senatores in forum strategii, et ibi coronas offerunt. Si vero navi recta via inveni in palatium absque diverticulo velit, consistit coram scala seu excensu, et salutatur praefectum Urbis et apomoneum seu vicarium regium; et accipit oblatas sibi coronas. Agedum afferamus exemplum ingressus regii in Urbem. Undecimo nempe die Augusti mensis, feria secunda, anno mundi 6033, intrabat pius Imperator Iustinianus in Constantinopolin circa horam primam per portam monasterii Charisiae, ubi praefectus Urbis et senatorii ipsi, sed absque coronis, occurrerant. Inde abiens ad deuterum preces faciebat in aede SS. Apostolorum, et accendebat cereos in conditorio Despoenae seu Dominae nostrae beatae Virginis. Inde descendebat in Capitolium. In mesen deinceps, id est mediam, viam sic dictam, delato ipsi occurrerant domestici pro-

αὐτοὺς τριβούνοι καὶ κόμητες, πάντες μετὰ λευκῶν χλαυιδίων καὶ κρηῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἰστάμενοι, καὶ μετ' αὐτοὺς μαγιστριανοὶ, φαβρικήσιοι, τάξις τῶν ἐπάρχων καὶ τοῦ ἐπάρχου, ἀργυροπρῶται καὶ πάντες πραγματευταί, καὶ πᾶν σύστημα, καὶ ἀπλῶς ἀπὸ τοῦ καπιτωλίου μέχρι τῆς χαλκῆς τοῦδ' Β παλατίου πάντα ἐπεπλήρωτο, ὥστε μόλις προβαίνειν τὸν ἵππον τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ εἰσείη τὴν χαλκὴν ὁ βασιλεὺς, ἔστη ὁ ἀδμισσιωνάλιος, ἔχων τὸν πρωτίτωρα καὶ τὸν θριαμβευτήν, καὶ ἔκραξεν τὸ θριαμβευτάλιον. οὕτω γὰρ συνεῖδεν γενέσθαι ὁ μάγιστρος διὰ τὸ μὴ εἰσέρχεσθαι τὸν βασιλεῖα ἰο διὰ τῆς χρυσῆς πόρτης. πάντες δὲ οἱ ἄρχοντες καὶ πατρίκιοι πεζεύοντες ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐδηγίγυσαν, καὶ οἱ κουβικουλάριοι πεζεύοντες ἠκολούθησαν.

C Ἡ ἀπὸ τοῦ φοσσάτου μετὰ νίκης ἐπάνοδος Βασιλείου τοῦ φιλοχριστοῦ βασιλέως ἀπὸ Τεφρικῆς καὶ Γερμανικίας. 15

Τοῦ βασιλέως ἐπανελθόντος μετὰ νίκης ἀπὸ τοῦ πολέμου Τεφρικῆς καὶ Γερμανικίας, διεπέρασεν ἐπὶ τὰ Ἡρῖα ἐν τῷ ἑβδόμῳ, ὑπαντησάσης αὐτῷ ἐκεῖσε ἀπάσης ἡλικίας τῶν πῆς πόλεως μετὰ στεφάνων τῶν ἐξ ἀνθέων καὶ ῥόδων κατεσκευασμένων. ὁσαύτως καὶ ἡ σύγκλητος πᾶσα ἡ ἐν τῷ 20

17. ΣΧΟΛ. ἱερίας.

tectores et septem scholae; post eos tribuni et comites, omnes in candidis tunicis et creos gestantes, seriatim ad dextram plateae sinistramque stantes; post eos magistriani, fabricenses, ordo seu apparatus praefectorum [nempe praetiorum], et praefecti [Urbis], aurifabri et omnes negotiantes, omne corpus aut collegium; verbo, a Capitolio inde usque ad chalcen palatii [portam] plena hominum erant omnia, adeo ut vix gressum promoveret equus Imperatoris. In chalcen tandem ut venerat, offendebat ibi stantem admissioalem, qui eum titulo protectoris et triumphatoris excipiebat, et clara voce carmen triumphale [Io triumphe] canebat. Ita nempe ordinaverat magister, ut fieret, propterea quod Imperator per auream portam ingressus non fuisset. Omnes autem archontes et patricii pedibus euntes stipaverant Imperatoris latera a SS. Apostolis inde; cubicularii vero, etiam pedites, obsecuti fuerant.

VICTORIOSUS E CASTRIS APUD TEPHRICEN ET GERMANICIAM REDITUS
BASILII. CHRISTUM AMANTIS IMPERATORIS.

Imperator cum victoria in Urbem rediens e bellica adversus Tephricen et Germaniciam expeditione traiciebat ex Asiatico palatio Hieriae in Hebdomum, ubi omnis actas urbana ipsi occurrebat cum corollis e rosis aliisque floribus consertis. Ibidem quoque excipie-

κύλει ἐκεῖσε αὐτὸν ἐδέξατο, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀπὸ στόματος αὐτοῦ ἐδέξατο. εἰσελθὼν δὲ καὶ εὐξάμενος ἐν τῷ τοῦ προ- D
 θρόμου ναῷ τῷ ἐν τῷ ἐβδόμῳ, ἅπας κηρὸς ἐξῆλθεν, καὶ
 βαλὼν σκαραμάγγιον τριβλάτιον, ἅμα νιῶ Κωνσταντίνῳ τῷ
 βνέφ ἱππεύσαντες ἦλθον ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου Ms. 18. b
 τῶν Ἀβραμιτῶν, προηγουμένης πάσης τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ
 λαοῦ τῆς πόλεως ἅμα καὶ φλαμούλων τινῶν λιτῶν, καὶ κα-
 ταβάτες τῶν ἱππῶν εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τῆς Θεοτόκου.
 εὐξάμενοι καὶ ἄψαντες κηρὸς, ἐκαθέσθησαν μικρὸν· ὁ δὲ
 10 ἰοῦδαρχὸς τῆς πόλεως ἠρωτησιμάσματο καταστέψας τὴν πόλιν
 ἀπὸ τῆς χρυσοῦς πόρτης μέχρι τῆς γαλακτῆς ἀπὸ δάφνης καὶ
 δασυδρολεβάνου καὶ μερσύνης καὶ ῥόδων καὶ λοιπῶν ἀνθέων, Ed. L. 288
 ἀλλὰ γε καὶ ἀπὸ σκαραμαγγίτων διαφόρων καὶ σενδῆς καὶ πο-
 λυκανδύλων· ὡσαύτως καὶ ἡ γῆ πᾶσα φιλοκαληθείου κατέ-
 15 ἴστρωτο ἀνθεσιν· ἐν δὲ τῷ λεβαδίῳ τῷ ἔξω τῆς χρυσοῦς πόρ-
 τῆς ἐπήγησαν τένται, καὶ διεπέρασαν ἀπὸ Ἰερύλας ἐκεῖσε τοὺς
 εὐγενεῖς καὶ ἐμφανεῖς τῶν αἰχμαλώτων Ἀγαρηνῶν καὶ τὰ
 ἄξιαιτά τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου, φλαμούλων τε καὶ ἀρ-
 μάτων, καὶ ἐν ταῖς τέντεσι δύνον ἀποτεθέντα διηρέθησαν,

15. ΣΧΟΛ. Ἰστοίον, ὅτι δίκην νυμφικῶν παστάδων ἦν κατε-
 σκαυασμένη ἢ πόλις.

bat ipsum omnis in Urbe praesens senatus; quos quum benignis ver-
 bis salutasset Imperator, intrabat in aedem S. Ioannis praecursoris,
 quae in Hebdomo est, et post peractas ibi preces accensosque cere-
 os egressus induebat scaramangium triblatteum, et conscenso equo,
 abibat cum Constantino filio iuniore, [qui expeditionis comes fuerat.]
 pariter equitante, in templum sanctissimae Deigenitricis in mona-
 sterio Abramitarum, praecedente toto senatu et populo urbano cum
 flamulis quibusdam puris seu purpura non praetextatis. Apud illam
 aedem descendebant ex equis ambo, pater et filius, intrabant in
 dictum Deigenitricis templum, et post peractas ibi preces accensos-
 que cereos desidebant in eo paulisper, donec spolia hostibus ere-
 pta in Urbem magnifice exornatam praecessissent. Curaverat enim
 praefectus Urbis domos illarum platearum, per quas pompae trans-
 eundum erat, id est ab aurea inde porta usque ad aeneam palatii,
 non tantum lauro, rosmarino, myrto, rosis aliisque floribus, sed
 et scaramangiis variorum colorum et pannis sendes et polycande-
 lis comtas atque illustratas esse. Neque domus tantum ornatae e-
 rant, sed et omne platearum pavementum verrendo prius mundatum
 fuerat atque deinceps floribus consitum. In tentoria vero, quae
 fixa fuerant in eo prato, quod ante portam auream est, translati
 fuerant e palatio Hieriae nobiliores atque illustriores captivi Agaren
 et delecta praestantiora spolia bellica, ut flamula et arma, ibique
 deposita primum, et deinceps partim captivi ordinati in processio-

καὶ διήλθον ἐν τῇ μέσῃ θριαμβευόμενα ἀπὸ τῆς χρυσοῦς
 πόρτης ἕως τῆς χαλκῆς τοῦ παλατίου, ἀνοίγεισθαι τότε τῆς μέ-
 Β σης καὶ μεγάλης χρυσοῦς πόρτης. μετὰ δὲ τὸ τὰ λάφυρα
 διελθεῖν ἀναστάντες οἱ δεσπόται καὶ ἐκβαλόντες τὰ σκαρα-
 μάγγια, ἐφόρεσαν ὁ μὲν αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς 5
 ἱμάτιον ἐπιλωρικὸν χρυσοῦφαντον διόλου καγκελωτὸν διὰ μαρ-
 γαριτῶν, καὶ ἐν ταῖς ὄρναις ἡμφιεσμένον διὰ μαργαριτῶν
 τελείων, ζωσάμενος καὶ σπαθίον ζωστήκιον, φορέσας καὶ διά-
 δημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καισαρῆκιον· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ
 Κωνσταντῖνος ἐφόρεσε κλιβάνιον χρυσοῦν καὶ σπαθίον ζωστή-10
 κιον, ποδόψελά τε χρυσᾶ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔλαβε λόγχην χρυ-
 σοῦν διὰ μαργαριτῶν ἡμφιεσμένην. ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς αὐ-
 C τοῦ ἐφόρεσεν φακιόλιον δίκην προπολώματος, λευκὸν χρυσοῦ-
 φαντον, ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου ὁμοίωμα στεφάνου χρυσοῦ-
 φαντον. ἐπέβησαν δὲ ἀμφότεροι ἱππεύσαντες ἐν ἵπποις λευ-15
 κοῖς ἐστρωμμένοις χιῶμασιν διαλίθοις. ἐν ᾧ ἔστησαν ἔπι-
 ποι δεξάμενοι τοὺς δημάρχους καὶ τὰ δύο μέρη, φοροῦντων
 Ms. 19. α τῶν δημοτῶν καμίσια καὶ στεφάνια σημεντέινα ἐπὶ τῆς κε-
 φαλῆς αὐτῶν, ἐν δὲ τοῖς τραχήλοις αὐτῶν ἕτερα στεφάνια
 ἀπὸ ῥόδων καὶ ἀνθέων κατεσκευασμένα, ταῖς δὲ χερσὶν ἐγ-20

8. §XO.A. Ἰστέον, ὅτι ὁ χιτῶν οὗτος λέγεται ὁ ἑοδόβορτος.

nem, partim spolia inter baiulos, qui ea in Urbem, triumphale
 spectaculum, ferrent, distributa fuerant. Itaque per medias aureae
 portae valvas, quae in gratiam istius solennis actus aperiebantur,
 intrabant ea in Urbem, et pergebant usque ad chalcen. Postquam
 ergo spolia cum captivis in triumphali pompa in Urbem intrassent,
 surgebant laudati supra Domini e templo S. Deigenitricis, et in-
 duebant, sui quidem iuris et magnus Imperator, Basilius, vestimen-
 tum loratum auro pertextum et ubique filis margaritarum cancella-
 tum, et in oris praecipue praetextatum filis margaritarum plenae
 et primae magnitudinis: acciugebatque sibi spatham e cingulo de-
 pendentem, et imponebat capiti diadema, quale caesaricum appel-
 lari solet, et Constantinus autem, eius filius, gestabat clibanium seu
 loricam auream, et spatham e cingulo dependentem, et podopsela
 seu circulos pedum aureos; in manu tenebat hastam auream marga-
 ritis amictam; in capite gerebat tiaram, ad modum propolomatis
 seu ornatus turriti capitis muliebris, compositam, candidam, auro
 intertextam, habentem in fronte aliquid coronae simile auro inter-
 textae. Ambo equis singulis inequitabant candidis, quibus stragulae
 gemmis conspicuae instratae fuerant. Super talibus equis et in eo
 paratu consistentes excipiebant primo loco demarchos seu factionum
 praefectos et ipsas ambas factiones apud ipsum protinus Abrami-
 tarum monasterium. Gestabant factiones camisia, et in capite infu-
 las e segmentis confectas, et in collo consertas e rosis aliisque flo-

χαίρια βυσσαζόντων· τῶν δὲ δημάρχων φορούντων τὰ νικη-
 τικὰ αὐτῶν σαγία, καὶ τῶν ἀρχόντων αὐτῶν καμίσια καὶ
 χλαυδία. ἐν οἷς ἐξεφωνήθη ἐν πρώτοις οὕτως· „δόξα Θεῷ D
 τῷ ἀποδόντι ἡμῖν μετὰ νίκης τοὺς ἰδίους δεσπότας· δόξα
 5 Θεῷ τῷ μεγαλύναντι ἡμᾶς, αὐτοκράτορες Ῥωμαίων· δόξα
 σοί, παναγία τριάς, ὅτι εἶδομεν νικήσαντας τοὺς ἰδίους δε-
 σπότας καλῶς ἤλθαι νικήσαντες, ἀνδριώτατοι δεσπότες.” καὶ
 λοιπὰ ἐπευφημήθησαν νικητικὰ, καὶ ἀπελατικοὶ στρατηγικοὶ Ed. L. 289
 ἐλέχθησαν, ἐμπροσθεν περιπατούντων τῶν δύο μερῶν. ἀπὸ
 10 δὲ τῶν Ἀβραμιτῶν ἐλθόντες ἐν τῇ χρυσοῦ πόρτῃ, ὡς εἶπο-
 μεν, ἀνοιγείσης αὐτοῖς, ἔστησαν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῆς εὐ-
 φημησθέντες ὁμοίως. δεξιόμενοι ἔκατσε τὸν ἔπαρχον τῆς πό-
 λεως καὶ τὸν ἀπομονέα, ὅτινες πεσόντες προσεκύνησαν, καὶ
 15 προσήνεγκαν τῷ αὐτοκράτορι στέφανον χρυσοῦν κατὰ τὸν κυ-
 λαιὸν τύπον, καὶ ἑτέρους ἀπὸ δαφνῶν, ὡς τῆς νίκης σύμβο-
 λα· ἔλαβον δὲ οἱ αὐτοὶ παρὰ τοῦ βασιλέως νομίσματα χά-
 ραγμα τὴν τιμὴν, καὶ πλείω, τοῦ χρυσοῦ στεφάνου. τῶν δὲ B
 μερῶν πληρωσάντων, εἰσῆλθον τὴν χρυσοῦν μεγάλην πόρταν
 θηριευόμενοι, καὶ ἤλθον ἐν τῷ σίγματι, καὶ διὰ τῶν ἀρι-
 20 στέρων ἐν τῷ ἑξακονίῳ καὶ ξηρολόφῳ, ἀντίκα τὸν βουὴν καὶ

ribus corollas, in manibus manucciola. Factionum magistri gero-
 bant saga sua victorialia, seu quibus utuntur victoriam in ludis
 circensibus adepti; archontes tandem seu duces militares ab ex-
 peditioe reduces gerebant camisia et tunicas. Acclamations, qui-
 bus Imperatorem excipiebant, primae erant hae: *Laus Deo, qui*
nobis Dominos nostros cum victoria restituit; laus Deo magnificenti
vos, Imperatores Romanorum; laus tibi, sanctissima trinitas, pro-
pterea quod victoriosos videmus nostros Dominos; beneveneritis
victores, fortissimi Domini. Reliquas milto faustas acclamations
 victorales, et apelatica strategica seu prosecutoria ducalia [vel hy-
 mnos, quibus victores Imperatores militares prosequi mos est], et
 quos praecedentes coram Dominis ambae factiones a monasterio
 Abramitarum inde usque ad auream portam recitabant. Coram au-
 rea vero porta, quae, ut diximus, aperta ipsorum intromittendorum
 causa fuerat, subsistebant sub faustis acclamationibus excipientes
 praefectum Urbis et apomoneum seu vicarium regium, qui humi
 procidentes primum adorabant, et dein offerebant seniori summo
 Imperatori auream coronam secundum veterem ritum aliasque lauro
 factas, ut victoriae indices. Hi pro aurea corona nummos aureos ab
 Imperatore accipiebant non tantum aequantas et compensan'es, sed
 etiam excedentes impensi auri pretium. Post absolutas factionum
 faustas acclamations intrabant Domini per magnas aureae portae
 valvas, et abibant porro, stipati a proceribus, ad sigma, et dein
 conversi ad sinistram in hexacionium, in xerolophum, bovem, ca-
 pitolium, philadelphium, taurum, artopolium et foram. In forum .

τὸ καπετώλιον, φιλαδελφίῳ τε καὶ ταύρῳ, ἔργοποιήῳ τε καὶ τῷ φόρῳ. ἐπὶ δὲ τοῦ φόρου ἐλθόντες κατέβησαν τῶν ἱππέων, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, προσεπαυτήσαντος αὐτοὺς ἐκεῖσε τοῦ πατριάρχου μετὰ λιπῆς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. ἐν ᾧ λαβόντες κηροὺς παρὰ τοῦ πραι-
 Ma. 19. b ποσίτου καὶ εὐξάμενοι, ἐξελθόντες καὶ ἐκβαλόντες τὰ στρατη-
 ρικὰ, ἐφόρεσαν διβητήσια τριβλάτια καὶ χλαμύδας χρυσοῦ-
 γάλων σκήπτρων καὶ τῶν χρυσοῶν φλαμουδάων καὶ τοῦ τιμίου σταυροῦ τοῦ μεγάλου τε καὶ διαλίθου, καὶ διελθόντες τὴν μέσην ἄνωγαν τοῦ μιλίου εἰσῆλθον διὰ τῆς ἐμβάλου τοῦ μιλίου εἰς τὸ ὄρολόγιον, καὶ ἀπέθεντο τὰ στέμματα ἐν τῷ ἔνδον τῆς ὄρατας πόλης μητατωρίῳ, καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ νάρθηκι εὐξάμενοι με-
 15 τὰ κηρῶν εἰς τὴν μέσην ἀγίαν πύλην, εἰσοδύσαντες μετὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς θείας λειτουργίας, καὶ ἡ εἰσόδος ἡ πρὸς τὸ παλάτιον ἐτελέσθησαν καθ' ὃν τρόπον ἐν ταῖς ἐμπράτοις προελεύσεσιν. προετέθη δὲ καὶ κλητώριον μέγιστον ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ, καὶ εὐφρανθέντες
 20 φεδώκασιν πᾶσιν τοῖς τῆς συγκλήτου βεστομιλιαρῆσι. ἰστέ-

2. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν τοῖς ἔξονομασθεῖσι τόποις δοχαὶ τῶν μερῶν καὶ εὐφημῖαι γίνονται.

autem ut venerant, descendebant ex equis, et intrabant in templum sanctissimae Deigenitricis, occurrente ibi patriarcha cum toto ordine magne ecclesiae ad modum supplicantium procedente. In isto templo accendebant Domini cereos a praeposito traditos, et peractia precibus, exhibant, exuebant vestimenta, qualia hactenus gestaverant, militaribus Imperatoribus congrua, et induebant contra dibethesia triblattia et chilamydes auro intextas et campagia; et sic porro, praecedentibus coram ipsis sacris vasis, labaris, signis, bandis, magnis sceptris, aureis flamulis et venerabili cruce, quae magnitudine gemmarumque numero spectabilis est, traiecto medio foro, procedebant usque ad millium; per cuius porticum ingressi in horologium, deponebant infulas et coronas in metatorio, quod est intra formosam portam [magnae ecclesiae seu S. Sophiae], et intrabant in narthecem, peragebant preces cum cereis apud mediam sacrarum portarum, intrabant deinceps in bema cum patriarcha, et sic porro reliqua divini officii et ingressus in palatium peragebantur eodem modo, quo peragi solent in solennibus formalibus processionibus. In fine exponebantur dapes, et fiebat convivium maximum in magno Iustiniani triclinio, eaque finita hilaritate, donabant Domini senatui vestes et miliarisia. Adhuc notandum, cerimonialem quidem apparationem et mundationem Urbis opus fuisse praefecti Urbis: οἱ-

ον δὲ, ὅτι τὴν μὲν κατάστασιν τῆς πόλεως καὶ φιλοκαλίαν
ἠτοιμάσατο ὁ ἑπαρχος, τὴν δὲ τῆς προελεύσεως τάξιν καὶ
ἀπαντὴν τῆς συγκλήτου καὶ τῶν μερῶν τὰς ἐπιεικίους φε- Ed. L. 290
νάς καὶ προόδους καὶ τῶν δοχῶν τὰς τοποθεσίας ὁ πραιπό-
50αιτος διορίσατο, ὑπουργούντων αὐτῷ τοῦ τε τῆς καταστάσε-
ως καὶ τῶν σιλεντιαρίων καὶ τοῦ κουβουκλείου παντός. ὁ
τοίνυν ἐναπομείνας μετὰ τοῦ μαγίστρου καὶ τοῦ ἐπάρχου, ὁ
καὶ διέπων τὴν ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως δουλείας ἀρχὴν
Βαϊάνης ἦν, ὁ πατριίκιος πραιπόσιτος καὶ σακελλάριος, καθὼς
10τὸ παλαιὸν ἐκράτει τοὺς βασιλεῦσιν ἔθος, ἔξερχομένου τοῦ
βασιλέως ἐπὶ φουσσάτου τὸν πραιπόσιτον παρεῖν τὴν ἑαυτοῦ
ἀρχῆς ἐπικράτειαν, καὶ τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ ἐπάρχῳ τὴν τῆς Β
πολιτείας καὶ τοῦ κοινοῦ τὴν διοίκησιν. ἐπανόντι τοίνυν τῷ
βασιλεῖ ἀπὸ τοῦ φουσσάτου ἀντιλήψεις πλεστοαὶ καὶ δωρεῶν
15παροχαὶ πᾶσιν κατὰ τὸ δυνατόν τοὺς τε μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς
ἐν τῇ πόλει ἐδίδοντο.

Ἡ ἀπὸ τοῦ φουσσάτου ἐπάνοδος Θεοφίλου βασιλέως, διὰ ἐνίκησεν Ma. 20. a
κατὰ κράτος τοὺς ἀπὸ Κιλικίας, στρατοπεδεύσαντας κατ' αὐτοῦ
Ταρσίας, Μομφουεσίτας, Ἀδανίτας, Εἰρηνοπολίτας, Ἀναξαρ-
20 βήτας καὶ λοιπούς, χιλιάδας κ'. 6

Ἐπανελθόντος τοίνυν Θεοφίλου τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ

dinationem vero processionis et occursum senatus et factionum cla-
mores triumphales atque processus et loca receptionum a praepo-
sito constituta fuisse, cui eam in rem cerimoniarum et silentiarum
totumque cubiculum adiutrices manus praestabant et mandata per-
ficiabant. Regius vicarius, qui Imperatore in Orientem ea vice pro-
fecto, una cum magistro et praefecto Urbis in Urbe manserat et lo-
co Imperatoris imperium, sed ut subditus, administraverat, is Ba-
nens erat, patricius, praepositus sacellarius; idque ex antiquo Im-
peratorum more, qui in castra exeuntes praeposito quidem admini-
strationem imperii sui permittebant et commendabant, magistro au-
tem et praefecto Urbis curam civilis regiminis et rerum communium.
Reduce in hunc modum e castris facto Imperatore, contingebant lar-
gitiones plurimae, et, prout eius fieri poterat, impertiebantur dona
et praemia tam illis, qui expeditioni cum ipso interfuissent, quam
qui domi seu in Urbe mansissent.

REDITUS E FOSSATO THEOPHILI IMPERATORIS, QUUM SARACENORUM
CILICUM, QUI E TARSO, E MOPSUESTIA, EX ADANA, EX IRENOPOLI,
EX ANAZARDO ET ALIUNDE ADVERSUS IPSUM COIVERANT ET CONSUR-
REBERANT VALIDA MANU, VIGINTI MILLIA CIRCIDISSET.

Rodiens itaque Theophilus e bello, quod ipsi cum Agarrens in
Cilicia fuerat, intrabat in Urhem hoc modo. Ut pervenerat in pa-

πολέμου τῶν ἀπὸ Κιλικίας κατ' αὐτοῦ στρατοπεδευσάντων Ἀγαρηῶν, ἐγένετο ἢ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσοδος αὐτοῦ τοιαύτη. φθάσάντος αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱερείᾳ, ἐξῆλθεν ἡ αὐγούστα ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ ὁ διέπων σὺν τῷ μαγίστρῳ καὶ τῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως, καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει σύγκλητος ἀ-5 πασα, παρεάσαντες τοὺς τῶν ταγματῶν ἐξάρχους εἰς φυλακὴν τῆς πόλεως. καὶ ἡ μὲν σύγκλητος ὑπήντησαν τῷ βασιλεῖ ὡς ἀπὸ διαστήματος μικροῦ πρὸ τοῦ φθάσαι εἰς τὸ παλάτιον, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν ἡ δὲ αὐγούστα ἔνδον τοῦ καγκέλλον τοῦ χαμαιτρικλίνου τοῦτον ὑπήντησεν ἀποβάντι τοῦ Ἰππου, καὶ προσκυνήσασα τοῦτον ἠσπάσατο· ὁ δὲ βασιλεὺς διορίσατο ὡς ἐπὶ προκένσου τὴν σύγκλητον διάγειν σὺν αὐτῷ ἐν τῇ Ἱερείᾳ μέχρις ἡμερῶν ἑπτὰ, ὅπως καὶ οἱ δέσμοι τοῦν αἰχμαλώτων Ἀγαρηῶν φθάσωσιν. ἐκέλευσε δὲ καὶ τὰς γυναικας τῶν συγκλητικῶν ἐξελθούσας τῆς πόλεως διάγειν 15 σὺν τῇ αὐγούστῃ ἐκεῖσε. μετὰ δὲ τὴν ἐβδόμην ἡμέραν ἀποπλεύσας τῶν ἐκεῖσε ἦλθεν εἰς τὸν ἅγιον Μάμαντα, καὶ ἐποίησεν ἅμα τῇ συγκλήτῳ ἡμέρας γ'. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε δια- Ed. L. 291 πλεύσας ἐφθάσεν ἐν βλαχέρναις, καὶ ἐξελθὼν τοῦ δρόμονος ἐπιβὰς Ἰππῳ διὰ τοῦ ἔξω τείχους ἦλθεν εἰς τὴν προετοιμα- 20 σθεῖσαν κύρτην ἐν τῷ λιβαδίῳ τοῦ κομβινουστασίου. ἐφθα-

latium Hieriae, exhibant ad ipsum ex Urbe Augusta et diepon seu vicarius regni per Imperatoris absentiam administrator et magister et praefectus Urbis et totus, qui tum in Urbe aderat, senatus, relictis intus exarchis seu praefectis tagmatum pro Urbis custodia. Et senatus quidem, ut parum aberat Imperator a palatio, humi procidens adorabat eum; Augusta vero occurrebat ipsi, ut modo ex equo descenderat, intra cancellum chamaetriclinii seu triclinii humilis et solo proximi, et adorans ipsum cum osculo beneventabat. Imperator dein mandabat, ut senatus secum in Hieria seu Hieriae palatio, velut in processu seu rusticatione suburbana, in septiduum ageret, donec Agarenorum bello captorum numerus compedibus illigatus advenisset; et ut senatorum uxores ex Urbe eodem convenient Augustaeque sodalitiū praestarent. Quo facto, septimo die post excedebat ex Hieria, et transferebat se per fretum in navi ad S. Mamantis palatium, in quo triduum cum senatu exigebat. Inde rursus enavigans appelabat ad blachernas; egressusque dromone inscendebat in equum; in quo intra murum exteriorem provehebatur equitans versus magnam auream portam; in cuius vicinia descendens equo intrabat in cortem sibi praeparatam in prato combinostasii [seu stationis combinationum circensium], donec captivi et spolia a militibus triumphantibus in Urbem introducta essent. Eodem ipso nempe die ad Chrysopolin venerant, qui captivos ducebant, impositoque in naves eum in locum traiecerant, in quo Imperator tum

σαν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ τοὺς δεσμίους φέροντες ἐν Χρυσόπολει, καὶ βαλόντες αὐτοὺς εἰς πλοῖα, διεκέρασαν αὐτοὺς ἐνθα καὶ ὁ βασιλεὺς παρῆν· ὁ δὲ τῆς πόλεως ἑπαρχος ἦν Ma. 20. b
 προετοιμάσας καὶ καταστέψας τὴν πόλιν δίκην νυμφικῶν
 Ἐπαστάδων ἀπὸ σκαραμαγγίων διαφόρων καὶ σενθῆς καὶ ἀργύρου πολυφύτων τε καὶ ἀνθέων καὶ ῥόδων ποικίλων ἀπὸ
 τῆς χρυσῆς πόρτης μέχρι τῆς χαλκῆς, καὶ διελόντες οἱ τῶν
 τάξεων ἴδια καὶ χωρὶς κατὰ τάξιν τοὺς δεσμίους, τὰ λάφυρα,
 τὰ ἄρματα, ἐθριάμβευσαν μέσον τῆς πόλεως. μετὰ ταῦ- B
 10τα δὲ ἀναστὰς ὁ βασιλεὺς ἐφόρεσεν χιτῶνα χρυσοῦφαντον
 ἐπιλώρικον τὸν ῥοδόβοτρον, ζωσάμενος καὶ σπαθίον, βαλὼν
 καὶ τιάραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. ἐπέβη δὲ ἔππῳ λευκῷ
 ἐστρωμένῳ χιῶματι διαλιθῶ, λαβὼν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ σκή-
 15περον. ὁ δὲ καῖσαρ ἐφόρεσεν χρυσοῦν κλιβάνιον σὺν μαν-
 ἰσκελλίων καὶ ποδοπέλλων καὶ αὐτῶν χρυσοῦν, βαλὼν ἐπὶ τῆς
 κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ κασίδα σὺν περικεφαλαίᾳ χρυσοῦ, ζωσά-
 20μενος καὶ σπαθίον, ἐπιβὰς καὶ αὐτὸς ἔππῳ ὁμοίως λευκῷ σὺν
 χιῶματι διαλιθῶ. ἔλαβεν δὲ καὶ τῇ χειρὶ λόγχην χρυσοῦν· C
 μικρὸν δὲ τῆς πόρτης πεφθακῶς κατέβη τοῦ ἔππου ὁ βασι-
 20λεὺς, καὶ ἔπεσεν πρὸς ἀνατολὰς προσκυνήσας τρίτον. εἶθ'
 οὕτως ἀναστὰς ἐπέβη τῷ ἔππῳ. καὶ εἰσερχομένῳ αὐτῷ τὴν :

12. ΣΧΟΛ. τούφαν.

agebat, ut diximus. Hos itaque ethaec suas in classes diremta taxo-
 tae seu milites praesidiarii captivos et spolia et arma introducebant
 triumphantes mediam in Urbem, quam praefectus Urbis antea curavo-
 rat ad instar thalamorum genialium variis scaramangiis, pannis sendes,
 argento, candelabris multas lampades sustinentibus, rosis aliisque va-
 riorum colorum floribus indui, coronari et illustrari. Militibus in
 triumpho Urbem ingressis, exsurgebat Imperator e corte, indutus tu-
 nica auro pertexta, loros habente, qualem rhodobotryn [seu rosu-
 veam] appellant, spatham ad latus habens e cingulo dependentem, et
 in capite tiaram seu, ut vulgari sermone appellant, tufam; eoquo
 in apparatu inscendebat in equum candidum, cui phalerae stragu-
 laeque gemmatae de cervicibus et dorso dependebant, in quo pro-
 vehebat, dextra manu sceptrum gerens. Qui ad latus ipsi equita-
 bat Caesar, [Alexius Moseli, gener eius,] etiam in equo candido gem-
 matis phaleris illustri, gerebat corpore lorica aurea, armillas au-
 reas in manibus, podopsella seu genualia aurea in cruribus, in ca-
 pite cassidem cum capitali seu redimiculo aureo, ad latus spa-
 tham, et in dextra manu hastam auream. Ad exignam ab aurea
 porta distantiam delatus descendebat Imperator ex equo, procidebat
 humi, vultu ad orientem converso, et adorabat Deum ter. Deinde
 resurgens rursus conscendebat equum, et sic tandem intrabat in au-
 ream portam. Per cuius magnas medias valvas intranti offerebant

μαγίστην χρυσῆν πόρταν, προσήνεγκαν αὐτῷ ὁ μάγιστρος καὶ ὁ δῆκων καὶ ὁ ἑπαρχος τῆς πόλεως χρυσοῦν στέφανον κατασκευασμένον ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργύρων πολυτίμων, ὃν καὶ λαβόμενος ὁ βασιλεὺς, ἐφόρεσεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ δεξιῷ βραχίονος, καὶ εὐθύς τὰ μέρη αὐτὸν ὑπήνεγκαν ἐμπράτως, ὡς ἐπὶ ἑορτασίμῳ προκέντου, εὐφημοῦντες ἐπινίκια. καὶ διαδείσας ἀπὸ τῶν ἑκείσε διὰ τοῦ σίγματος καὶ τῆς πρὸς τὸν ἁγίον Μωάκιον μέχρι τοῦ μιλίου. ἐν ᾧ μιλίῳ ἀπέβησαν τῶν ἱππῶν οἱ τῆς συγκλήτου καὶ παζεύοντες δηλοῦνσαν ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἕως τοῦ φρεάτιος τῆς ἁγίας Σοφίας. 10

Ed.L. 29a εἰσῆλθον ἔφιπποι, τάξις ἐκάστη ἰδίῃ καὶ χωρὶς ἔμπροσθεν
 M. 21. αὐτοῦ βασιλέως οἱ κραιπνοῖσι καὶ τὸ κουβούκλιον, χρυσοκλίβανοι. ὅπισθεν δὲ ὡς ἀπὸ ὄργων πάντε πρωτοσπαθῆριοι 15
 εὐνοῦχοι μετὰ χρυσῶν κλιβανίων καὶ σπαθοβακλίων. ἐν δὲ τῇ χαλκῇ τοῦ παλατίου ἔστη ἔμπροσθεν τῆς πύλης πούλιτον, καὶ εἰς τὸ ἐν μέρος τὸ χρυσοῦν ὄργανον τὸ λεγόμενον πρωτόθαυμα, εἰς δὲ τὸ ἕτερον μέρος σέντζον χρυσοῦν καὶ διάλιθον, μέσον δὲ τούτων ὁ χρυσοῦς σταυρὸς καὶ διάλιθος ὄμο Βλέγας. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποβῆς τοῦ ἱπποῦ εἰσῆλθεν διὰ τοῦ

magister et diepon seu vicarius Imperii administrator et praefectus Urbis auream coronam, gemmis et margaritis magni pretii ornatam; quam accipiens dextro suo brachio circumponebat. Et protinus obventabant ipsi factiones haud aliter, quam in processationibus dierum festorum fieri solet, accincentes hymnos triumphales. Inde pergente Imperatore per sigma et plateam, quae ad aedem S. Mocii ducit, usque ad milium, descendebant senatores in milio ex equis, et procedebant coram ipso in pedibus ad usque puteum vel cisternam lustralem S. Sophiae. At qui cum Imperatore in Urbem e castris et expeditione redibant, illi aureis cum loriceis et spathis et contis seu hastis intrabant equites, ordo quisque seniorum, hoc ordine. Coram Imperatore praecedebant praepositi et ad cubiculum pertinentes in aureis loriceis; pone eos autem et post Imperatorem ad quinque ferme organum distantiam protospatharii sunuchi, itidem cum auriceis loriceis et spathobacillis. Ut ergo in ea processione provenerat Imperator ad S. Sophiam, descendebat ex equo, intrabat in templum per aream sancti putei, faciebat ibi praees, factique, rursus egrediebatur per eandem portam, per quam intraverat, et sic procedebat porro pedes usque ad chalcem. In chalice vel aenea porta palatii stabat coram porta pulpitem, eiusque in una parte aureum organum, protothauma seu miraculum primum et praecipuum dictum; in altera senzum seu aesum, id

φράσας εἰς τὴν ἑμίαν Σοφίαν, καὶ εὐχόμενος ἐξῆλθεν πάλιν διὰ τῆς αἰετῆς πύλης, καὶ παυσαμένη ἦλθεν ἐν τῇ χαλιπῇ, καὶ ἀνελθὼν καταστροφίσταυ ἐπὶ τοῦ σέντζου, καὶ ἐκράξεν εἰς μέση „εἰς ἄγιος.“ καὶ καθίσας, προσήνεγκαν αὐτῷ τὸ παλτέσμα τῆς ἐπόλεως χρυσαῦς βραχιόλους, καὶ λαβὼν ταύτους ὁ βασιλεὺς ἐφόρεσεν ἐπὶ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ, καὶ ἀπεδέξατο αὐτοὺς εὐχαριστῶν, δημηγορήσας ἀφ' ἑαυτοῦ πᾶ περι τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πολέμου. καὶ πάντες ἐπινικίως αὐτὸν εὐφρόνησαν· ἀναστὰς δὲ τοῦ σέντζου ἐπέβη ἐπὶ ἵππῳ, καὶ διῆλθε διὰ τοῦ ἰοτῶν διαβατικῶν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν πλαγίων τοῦ Ζευξίππου, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὸν ἀσκεπαστον ἵππόδρομον, καὶ ὑποκάτω τοῦ καθίσματος εἰσελθὼν κατέβη διὰ τῆς δάφνης εἰς τὸν κάτω σκεπαστὸν ἵππόδρομον, καὶ καταβάς τοῦ ἵππου εἰσῆλθεν εἰς τὰ σκῦλα ἐν τῷ πυλατίῳ, καὶ ἐγένετο αἴτησις δεξιμόνου. καὶ τῇ ἐπαύριον ἐτελέσθη τὸ δεξιμόνον, καὶ προετέθησαν ἀντιλήψεις πλεῖστοι ἀναβιβαζόμεναι ἀπὸ τῆς τῶν βασιλικῶν μανδατῶρων ἄξιας μέχρι τῆς κυριωνύμου πατρικιότητος, καὶ δωρεαὶ πλεῖστοι τοῖς πολιτάρχαις, καὶ τὸ πολτέσμα παρὰ τοῦ βασιλέως ἐδόθησαν, καὶ ἵππικὰ ἐτελέσθησαν, καὶ ἄλλοι πάλιν τοὺς δεσμίους καὶ τὰ λάφυρα ἐθριάμβευσαν, ἐφ' ἱκανὰς δὲ ἡμέρας ἐκράτησεν ἡ δεξιόσις τῶν δωρεῶν διὰ χειρῶν τοῦ βασιλέως διδομέναν. Ἰστῶν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι πρὸ

est solum, aureum gemmatum; inter ambo media orux illa ingens aurea et gemmata. In hoc pulpitum et in illum thronum enitebatur Imperator, et stans super solio signabat se crucis signo; quod videntes factiones acclamabant: *Unus est sanctus.* Tunc desidenti offerebat urbanus magistratus aurea brachialia, quae acceptans ille brachiis circumponebat, et dimittebat eos, qui exhibuerant, cum gratiarum actione. Dein enarrabat publica oratione non per quaestorem, sed ipse, res sibi eo in bello feliciter et ex animi sententia gestas, gratulationes et fausta omnia omnibus acclamantibus. Desurgens tandem de solio, rursus incendebat in equum; et transibat per porticus thermarum Achillis et praeter latera Zeuxippi, intrabatque in circum non tectum; ubi ingrediens infra cathisma descendebat per daphnem in inferiorem contactum circum, et equo relicto, intrabat per scyla in palatium; quo tempore fiebat rogatio deximi, quod altero die contingebat; et fiebant gratificationes atque promotiones longe plurimae a dignitate regionum mandatorum inde usque ad dignitatem patriciatus, cui cyrii seu domini titulus competit. Accipiebant quoque urbani magistratus et communitas urbana largitiones; peragebantur certamina equestria; et rursus producebantur ibidem, in circo puta, captivi atque spolia; et in multos dies obtinebat largitio donorum ex augustis manibus venientium.

508. APPENDIX AD LIB. PRIM. CONSTANT. DE CERIM.

λιν ἐκ δευτέρου ἐξελθόντος τοῦ αὐτοῦ Θεοφίλου ἐπὶ φουσα-
τον, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτὸν καὶ μέλλειν τὴν πόλιν εἰσερ-
χεσθαι προσέταξεν τοὺς τῆς πόλεως παῖδας ἐξελθεῖν πάντας
εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἐξ ἀνθέων κατασκευασμένων
στεφάνων, εἰσελθῶν ὁμοίως τοῦ προτέρου σχήματος. 5

Quum altera vice revertens e fossato Theophilus in eo esset, ut Ur-
bem triumphans ingrederetur, imperabat, ut pueri urbani corollis
variorum florum ornati sibi occurrerent. In ceteris erat hic alter
introitus illi priori similis.

ΠΙΝΑΞ ΣΤΗΝ ΘΕΩ
ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

- α'. Ὅσα δεῖ φυλάττειν, καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἀνοίγοντος τοῦ Ed. L. 293
παλατίου, καὶ τῆς καθημερινῆς ἱσταμένης προσελύσεως. Ms. 173.b
- β'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προσελύσει τῇ καθεκάστη
κυριακῇ τελουμένη.
- γ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τοῦ βασιλέως προβαλλομένου
δομέστικον τῶν σχολῶν, ἢ στρατηγεὺς, ἢ δρουγγάριον
τῶν πλοῦμων, ἢ σακελλάριον, ἢ τοῦ σακελλίου, ἢ λοι-
ποὺς ὀφφικιαλίους.
- δ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ραίκτωρος.
- ε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συγκέλου.
- ς'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖται ἢ τοῦ
ἀγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτήσιος μνήμη, καὶ τὰ
ἐγκαίνια τῶν ἰδρυθέντων τιμίων σταυρῶν ἐν τῷ νέῳ
παλατίῳ τοῦ Βόνου.
- ζ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ ἑορτῇ καὶ προσελύσει τῶν
ἀγίων πάντων.

INDEX CAPITUM
LIBRI SECUNDI.

1. Quae oportet observare, quando palatium quotidie feresatur, et quando quotidiana processio fit.
2. Quae oportet observare in processione, quae singulis diebus dominicis instituitur.
3. Observanda, quando Imperator domesticum scholarum aut strategos aut drungarium classis, aut sacellarium, aut sacellio praefectum reliquosve officiales creat.
4. Observanda in promotione rectoris.
5. Observanda in promotione syncelli.
6. Observanda in annua, qualis nunc peragitur, celebratione memoriae Sancti et Magni Constantini, et in encaeniis sanctorum crucium in novo palatio Boni fixarum.
7. Observanda in festo eique adiuncta processione sanctorum omnium.

- η'. Όσα δε παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιῦ σταυροῦ ἐξερχομένου.
- θ'. Όσα δε παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν βλαχέρναις μηνὶ Ἀυγούστῳ ιε'.
- ι'. Όσα δε παραφυλάττειν τῇ δευτέρῃ τῆς πρώτης ἑβδομάδος, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιλεντίου τῆς μανναύρας.
- ια'. Όσα δε παραφυλάττειν, τῶν τιμίων σταυρῶν μελλόντων ἐξίναί τῃ μίση ἑβδομάδι τῆς ἀγίας ς'.
- ιβ'. Όσα δε παραφυλάττειν, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων λούσασθαι ἐν βλαχέρναις.
- ιγ'. Όσα δε παραφυλάττειν ἐπὶ παγατῇ κυριακῇ, ἣ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρᾳ, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπιέναι εἰς τοὺς ἄγιους Ἀποστόλους εἴτε εἰς ἕτερον ναὸν εὐξασθαι.
- ιδ'. Όσα δε παραφυλάττειν ἐπὶ χείροτονιᾷ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.
- ιε'. Όσα δε παραφυλάττειν, δοχῆς γενομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μανναύρας, τῶν δεσποτῶν καθέζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου. περὶ τῆς δοχῆς τῆς γενομένης ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν παρὰ τοῦ Ἀμεριμνῆ ἀπὸ Ταρσοῦ ἐλθόντων πρέσβειων περὶ τοῦ ἀλλαγίου καὶ

Ed. L. 294
Ma. 174. a

8. Observanda calendis Augusti, quando venerabilis et vivifica crux prodit.
9. Observanda in festo dormitionis sanctissimae Deiparae in blachernis mensis Augusti die decimoquinto.
10. Observanda in feria secunda septimanae primae (sanctae quadragesimae), quando Imperator in silentio seu conventu procerum in magna ora verba facit.
11. Observanda, quando sanctae crucis in media septimana tessaracostae seu quadragesimae circumferendae in publico sunt.
12. Observanda, quando Domini lotum ad blachernas eunt.
13. Observanda in pagana dominica [id est tall, in quam magnum festum aut processio solennis non incidit,] aliove die profesto, volentibus Dominis ad sanctos Apostolos aliove templum devotionis gratia ire.
14. Observanda in electione patriarchae Constantinopolitani.
15. Observanda in exceptione vel audientia, quae datur in magno triclinio magnaerae, Dominis throno Salomoneo insidentibus. In specie exceptione illa, quum Constantinus et Romanus legatos Amerimnae, qui Tarso permutandorum captivorum et consti-

τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαΐου λα', ἡμέρᾳ α', ἰνδικτίωνι δ'. ἐν ᾧ καὶ περὶ τῆς τῶν Ἰσπανῶν δοχῆς καὶ περὶ τοῦ γεγονότος τότε ἵπποδρομίου. ὡσαύτως καὶ περὶ τῆς ἐορτῆς τῆς τοῦ Κυρίου μεταμορφώσεως καὶ τῆς τοῦ Δελεμίκου δοχῆς. ἐν τῆς ἡγεμόνος καὶ τῆς ἀρχοντίσης Ἐλγας τῶν Ῥῶς. ὁποῖως ταῦτα πάντα ἐτελέσθησαν.

- ιβ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προερχομένων τῶν ἀρχόντων τῶν δ' ταγματίων εἰς τὸν ἵπποδρομον.
- ιγ'. Ἀναγόρευσις Ῥωμανοῦ τοῦ Πορφυρογεννήτου εἰς τὸν Κωνσταντίνου βασιλέως.
- ιδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, βρουμαλλίου ἐπιτελουμένου, εἴτε τοῦ μεγάλου βασιλέως, εἴτε τοῦ μικροῦ, εἴτε τῆς αὐγούστης.
- ιε'. Ὅσα δεῖ γενέσθαι, θριάμβου ἐπινικίῳ τελευτήσαντι ἐν τῷ φόρῳ μετὰ λιτῆς, μέλλοντος τοῦ βασιλέως παύσασθαι Ἀγαρηῶν μεγιστάνων.
- ιϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, θριάμβου τελευτήσαντι Δαιρικίων ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ.
- ιδ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν τεχθῇ ἄρῶν παιδίον τῷ βασιλεῖ.
- ιε'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἄρῶνος παιδὸς βασιλέως.
- ιϛ'. Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεύματι παιδὸς βασιλέως.

tuendae pacis gratia in Urbem advenerant, die Mail trigesimo primo, feria prima seu die lunae, indictione quarta exceperunt. Eodem capite quoque agitur de admissione Hispanorum et edito tum ludo equestri curuli; item de festo transfigurationis Domini; nec non de admissione Delemici; tandem et de receptione Elgae, quae fuit hegemon seu ducissa et principissa Russorum. Quae omnes ad colloquium Imperatoris admissiones, exponitur, quibus cum cerimoniis contigerint.

16. Observanda, quando magistratus quatuor tagmatum in circum veniunt.
17. De inauguratione Romani Porphyrogeniti, filii Constantini Imperatoris.
18. Observanda in celebratione brumallium tam eorum, quae Imperator senior, quam quae iunior, et tandem, quae Augusta, edunt.
19. Observanda, quando triumphus de hostibus devictis in foro cum solenne processione celebratur et Imperator cervices magnatis Agarenorum calcat.
20. Observanda in celebratione triumpho in circo.
21. Observanda, quando Imperatori filius nascitur.
22. Observanda in baptismo filii Imperatoris.
23. Observanda in tonsione capillorum filii Imperatoris.

- κδ'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρέας.
 κε'. Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίου.
 κς'. Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι
 περὶ τῆς καλαιῆς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ με-
 γάλῃ ἐκκλησίᾳ.
 κζ'. Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ
 καισαροῦ ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ
 πῶς Δαβίδ, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, γέγονε καισαρ.
 κη'. Περὶ προκένσου ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.
 κθ'. Πῶς ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς
 συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.
 λ'. Περὶ κηδείας πατριάρχου.
 λα'. Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλέα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλη-
 σίᾳ ἀναθήματα.
 λβ'. Περὶ αἰτήσεως δεξίμου τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς πα-
 ρούσης.
 Ed. L. 295 λγ'. Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίῳ αὐτο-
 κρατορίας καὶ στεψίμου καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώμα-
 τος.
 Ms. 174. b λδ'. Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματῶν ἐν ἡμέρᾳ αἰτησίῳ γεννή-
 σεως καὶ ἐτέρων τοιούτων.
 λε'. Περὶ σαξίμου.

24. De promotione cubiculariae.
 25. De promotione cubicularii.
 26. De iis, quae diversis temporibus contigerunt, mutationibus an-
 tiquae consuetudinis [seu tributi honorarii] magnae ecclesiae
 olim solvi solitae.
 ✓ 27. Quomodo Heraclius a suo patre a dignitate Caesaris ad schema
 seu ornatum imperialem evectus, et quomodo David, frater
 eius, Caesar creatus fuerit.
 28. De processione in magnam ecclesiam.
 29. Quomodo die quodam ludi curulis Heraclius senatores, praesente
 quoque patriarcha, exceperit.
 30. De sepultura patriarchae.
 31. Quibuscum ritibus Imperator donaria magnae ecclesiae offerat.
 32. Quomodo, instante die festo, ambae factiones deximum, sive
 salutatum ad Dominum admitti, rogent.
 33. De promotionibus ad dignitates, quae fiunt diebus annuis, qui-
 bus natalis aut suscepti primum imperii, aut coronationis, aut
 ✓ nativitatis, aut nuptiarum Imperatoris celebratur.
 34. De promotionibus, quae fiunt, diebus natalibus aliisque talibus
 annuatim recurrentibus.
 35. De saximo seu pyrrhicha.

- λζ'. Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπάρχων ἐν ἡμέρᾳ ἵπποδρομίου προβληθέντος ἐν τῷ δεξιμῷ τοῦ αὐτοῦ ἵπποδρομίου.
- λζ'. Περὶ τινῶν ἀποστατησάντων καὶ πάλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως.
- λη'. Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου.
- λθ'. Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχε πραιπόσιτον.
- μ'. Περὶ τοῦ τίνοι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περιβάλλονται τοὺς λώρους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι.
- μ'. * Τὰ ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου κείμενα σκεύη καὶ λοιπὰ, καὶ τὰ εἰς τὸν ἅγιον Στέφανον ἐν τῇ Δάφνῃ.
- μα'. Ὅσα εἶδη τῶν ἀλλαξιμῶν.
- μβ'. Ἐπόμνημα ἐν συντόμῳ τῶν βασιλευσάντων βασιλέων ἐν τῇδε τῇ μεγάλῃ καὶ εὐτυχεστάτῃ Κωνσταντινουπόλει ἀπὸ τοῦ μεγάλου καὶ εὐσεβεστάτου καὶ ἀγίου Κωνσταντίνου.
- μγ'. Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν τῷ ἤρῳ τοῦ ἀγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου· ἤρῳ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. εὐφημία ὑπὸ τῶν στρατοπέδων, νίκης καὶ θριάμβων ἀγομένων. (Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ἄδεται καὶ
- α. δεξιμῷ conl. R., σαξιμῷ cod.

36. De introductione expraefecti die ludi curulis circensis, qui creatus fuit in deximo eiusdem ludi.
37. Quomodo accepti ab Imperatore fuerint rebelles quidam, qui defecerant, sed in ordinem fuerant redacti.
38. De electione Theophylacti, sanctissimi patriarchae.
39. Quod patriarcha suum antiquitus habuerit praepositum.
40. Quomodo et quare in sancta et magna dominica paschatis Dominus et magistri atque proconsules et patricii loros induant.
- 40.* De vasis et reliquiis in sanctissimae Deiparae Phari templo conditis. Item de illis, quae in aede S. Stephani Daphnes iacent.
41. De variis generibus mutatoriorum.
42. Indicatus Imperatorum, qui a magno piissimo et sancto Constantino inde in hac magna et felicissima Constantinopoli aulam tenuerunt.
43. De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum. Heroum S. et M. Constantini; heroum Iustiniani M. Laetae et honorificae acclamationes atque benedictiones exercituum in triumphis ob hostes devictos peractis. (Tenendum, easdem for-

παρὰ τοῦ λοιποῦ στρατοπέδου, ἥνικα φιλοτιμία τις, ἢ
μαϊονμᾶς παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρασχεθῆ.) ἢ
παρὰ τῶν Σάρδων ἀδομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν.

μδ'. Ἡ γενομένη ἐξώπλισις καὶ ἐξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς
ῥόγας καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς Θεο-
λέστου Κρήτης μετὰ τοῦ πατρικίου Ἡμερίου καὶ λογο-
θέτου τοῦ δρόμου ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δε-
σπότου.

με'. Ἡ κατὰ τῆς αὐτῆς Θεολέστου Κρήτης γενομένη ἐκστρα-
τεία καὶ ἐξοδος ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν
Πορφυρογεννητῶν εἰς ἰνδικτιόνα ζ'.

Ms. 175. a μζ'. Οἷς ὀφείλει ὁ βασιλεὺς ὀνόμασι τιμᾶν τοῖς μεγαστᾶσιν
καὶ πρώτοις τῶν ἐθνῶν.

Ed. L. 296 μζ'. Οἱ τῶν ἀπὸ διαφόρων ἐθνῶν ἐρχομένων πρέσβων πρὸς
τὸν βασιλέα χαιρετισμοί.

μη'. Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

μθ'. Εἰσὶν τὰ ἐκτεθέντα δίδοσθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶ-
σθαι ἔν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφικείοις. καθὼς ὑπῆρχον
ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου.

ν'. Εἰσὶν αἱ κατὰ τύπον ῥόγαι τῶν στρατηγῶν καὶ κλει-
σουραρχῶν, καθὼς ἐρῥόγεύοντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλο-
χρίστου δεσπότου.

mulas quoque a toto exercitu cantari, quando Imperator ipsis
munusculi gratuiti erogationem aut maiusculam praestat.) Fau-
sta Sardorum erga Imperatores acclamatio.

44. De armatura, impensis in eam factis numeroque rogae seu stipendiorum et populi missi adversus Cretam, quam Deus perdat, duce classis Himerio, patricio et logotheta dromi, sub Leone, Christum amante Domino.
45. De expeditione adversus eandem maledictam instituta sub Constantino et Romano Porphyrogenitis, indict. VII.
46. Quibus appellationibus Imperator magnates et primates aliarum gentium honorare debet.
47. Formulae, quibus a variis gentibus advenientes legati Imperatorem salutant.
48. Formulae titulorum sacris litteris ad aliarum gentium principes inscribendae.
49. Expositio taxae seu statutorum tributorum, quae pendere debent ad axiomata s. dignitates, et ad officia s. functiones palatinas promoti; qualis erat tempore Leonis, Christum amantis Domini.
50. Expositio rogarum seu stipendiorum, quae statuta ex formula strategis et cleisurarchis dabantur tempore Leonis eiusdem.

- να'. Ὅσα δὲ παραφυλάττειν, ὅταν ἐν δρχήματι προέλθῃ ὁ βασιλεὺς θεωρεῖν τὰ ἄρῆία τοῦ στρατηγίου.
- νβ'. Ἀκριβολογία τῆς τῶν βασιλικῶν κλητωρίων καταστάσεως, καὶ ἐκάστου τῶν ἀξιωμάτων πρόσκλησις καὶ τιμὴ, συνταχθεῖσα ἐξ ἀρχαίων κλητωρολογίων ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη. ἐν ᾧ καὶ περὶ συνηθείας παντὸς ἀξιώματος καὶ πατρικίων κειμένων εἰς τὸ δεύτερον φῦλον τῶν κλητόρων.
- νγ'. Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβιῶν τοῦ βασιλέως ἐν τε τοῖς βρονμαλίσις καὶ στεψίμιδις καὶ αὐτοκρατορίαις.
- νδ'. Ἐπιφανίου, ἐπισκόπου Κύπρου, ἔκθεσις πρωτόκλησιῶν πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων καὶ ἐπισκόπων.
- νε'. Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῶν συνηθειῶν τῶν πατρικίων· περὶ τῶν συνηθειῶν τῶν πραιποσίτων, ὧν λαμβάνουσιν ἐν τοῖς τάγμασι τοῦ ἵπποδρομίου.
- νς'. Βίος Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνα, καθ' ἱστορίαν ἔχων φάκτα 5δ'.
- νζ'. Τοῦ φυσιολόγου ἢ τῶν ἐκάστου θηρίου θανμαστικῆ ἔξις, πρὸς τε Θεὸν ἀναγωγή, καὶ τῶν ἐν βίῳ εὐαρεστούντων λόγοι 5ε'.

51. Observanda, quando Imperator in curru procedit horrea strategii visitatum.
52. Accurata expositio constitutionis sacrorum conviviorum et ordinis, secundum quem unaquaeque dignitas invocatur et gradum prae altera habet; collecta ex antiquis electorologiis seu libris cerimonias convivales et nomenclaturarum ordinem exponentibus tempore Leonis Christum amanti Domini. Simul etiam agitur de consuetudine seu tributo omnis dignitatis maioris et patriciorum, qui ad secundam classem conviviarum pertinent.
53. De ratione pias largitiones Imperatoris per brumalia et diebus annuis, quibus memoria inaugurationis et coronationis celebratur, distribuendi.
54. Epiphani, episcopi Cypri, expositio praesessionum patriarcharum, metropolitaram, archiepiscoporum et episcoporum.
55. De distributione combiorum, quae consuetudinibus patriciorum consistunt; item de consuetudinibus, quas praepositi accipiunt a tagmatibus hippodromii, seu militiae cael.
56. Vita Alexandri Macedonis, historice enarrata per facta nonaginta quatuor.
57. Physiologi tractatus de admiranda cuiusque animalis indole. Sursum ad Deum cordis elevatio. De moribus in humana vita gratis et decoris. Sermonibus quinquaginta.

P R A E F A T I O.

Ed.L. 297 (Ὁ περὶ τῆς βασιλικῆς καὶ συγκλητικῆς τάξεως λόγος, ε-
 Ms. 176. α πείπερ πολυσαχιδῆς τίς ἐστὶν καὶ μὴ ῥαδίως τοῖς πολλοῖς κα-
 ταλαμβανόμενος, μεταπιπτόντων πάντως καὶ μεταβαλλομένων
 ταῖς κατὰ καιροῦς τῶν πραγμάτων μεταποιήσεσι καὶ τῶν τά-
 Β ξεων· ὅσα μὲν αὐτῶν συγγραφῆς παρά τισιν ἔτυχεν, οὐκ 5
 ἐμμελῶς οὐδὲ κεκριμένως, ἀλλὰ χύδην τε καὶ σποράδην ἐκτε-
 θειμένα, ἐξίτηλά τε ὄντα ἤδη καὶ τῷ γέροντι χρόνῳ συγγε-
 γηρακότα, καὶ ὅσον οὐπω πρὸς ἀνυπαρξίαν περιστήσεσθαι
 μέλλοντα, ἡμετέραις ἐπιμελείαις φιλοπόνως συναθροισθέντα ἐν
 C τῇ πρὸ τῆσδε βίβλῳ εἰρμῷ τινι καὶ τάξει λελογισμένη πε- 10
 ριελήφθη τε καὶ συντέτακται. ὅσα δὲ ἡ παρούσα βίβλος
 ἐμπεριέχει, ἔτυχεν μὲν συγγραφῆς ὑπὸ τινος οὐδαμῶς, εἴτε
 ἀμελείᾳ τῶν πάλαι, εἴτ' ἴσως καὶ τῇ μὴ ἐπιτηδείως ἔχειν
 πρὸς τὰ τοιαῦτα. ταῖς μνήμαις μέντοι διασσωζόμενα καὶ πα-
 ρὰ τῶν πρεσβυτέρων ἀκολούθως τοῖς νεωτέροις παραπεμπό- 15
 D μενα τὸν φθόνον ἤδη διαφυγόντα μέχρις ἡμῶν ἴσχυσε κα-
 τατηῆσαι· οὐ δίκαιον οὖν εἰρηθήμεν κόσμον τοσοῦτον τάξεων

Quum multiplex et multifida sit de ordine regio atque senatorio tractatio vulgoque haud facile percipienda, (quandoquidem, ut ceterae res a decursu temporum alias identidem aliasque formas induunt, sic etiam humanarum dignitatum ordines vices suas patiuntur terminosque suos migrant,) studuimus primo quidem huius operis, et, qui hunc praecedat, libro contexta quodam velut filo sapienterque et consulte digesta coordinatione tradere et complecti ea omnia, quae studium nostrum congregare et eruere e veterum monumentis scripto consignatis ad hoc argumentum spectantia potuit. Neque enim illud a vetustis prorsus derelictum fuit; at ita tamen tractatum, ut, quum illi neque cura, neque delectu et iudicio usi fuissent, neque serio rem egissent, sed sua potius, ut tulerat, effudissent atque sparsissent, obsolescere inciperent ab ipsis tradita temporisque senescere consensescere, et tantum non ex usu hominum rerumque circulo excidere minarentur. Quae vero liber, quem nunc ordimur, complectitur, ea litteris quidem a nemine mandata fuerunt, sive id incuria priscorum hominum contigerit, sive natura minus idonei talibus commentandis illi fuerint: at memoria tamen ea conservavit et a maioribus ad iuniores praepagavit, potiorque invidia et adversis casibus ad nostra usque tempora transmisit. Iniquum ergo iudicavimus uostraque persona indignum permittere, ut

ἀσύντακτον παριδεῖν, καὶ, ὅσον δῆπου τὸ ἐφ' ἡμῖν, τὰ τῆς
 βασιλικῆς δόξης καταλιπεῖν ἀκρωτηριάζεσθαι καίρια. ὡς Ed. L. 298
 γὰρ, ἐν σώματι τινι τῆς κεφαλῆς πονηρῶς ἐχούσης, ὃ γε μὴ
 τὰ πρὸς θεραπείαν πάντα προσαγαγὼν κατὰ τοῦ παντός ἐτυ-
 5 χα τὸν κίνδυνον ἐπιφέρειν, οὕτως οἶμαι καὶ ὃ τοῦ κοινοῦ
 τοῦδε τῆς καθ' ἡμᾶς πολιτείας σώματος τῷ μεγαλειοτέρῳ
 μέρει καὶ ὑπερέχοντι κακῶς ἔχοντι μὴ τὰ πρὸς θεραπείαν B
 τε καὶ ὀλοκληρίαν προσενεγκὼν καὶ τὰ παρὰ τὴν ἀταξίαν
 κάμνοντα συνάγων καὶ συγκροτῶν τοῦ τε δήμου κοινῆ καὶ
 10 τῆς πολιτείας ἡμεληκῶς ἔσται καὶ τὸ σύμπαν ἅμα καθρηθη-
 κῶς. διὰ ταῦτα δὴ καὶ πρὸς τὴν παρούσαν συλλογὴν ταύ-
 την καὶ μὴ τισι πονηθεῖσαν ἄλλοις τῆς τακτικῆς διανέστη-
 μεν μεθόδου, τὴν μὲν βασιλείαν ταύτη βασιλικωτέραν καὶ C
 φωβερωτέραν ἀποδεικνύντες· τῷ δὲ συγκλητικῷ πληρώματι
 15 καὶ παντὶ τῷ ὑπηκόῳ τὸν μετὰ τῆς εὐταξίας βίον καὶ τὴν
 διαγωγὴν νέμοντες, ὕφ' ἧς σεμνότεροί τε καὶ κοσμιώτεροι
 καθιστάμενοι εἶναι ἂν καὶ βασιλεῦσιν ἐπέραστοι, αἰδέσιμοί Ms. 176. b
 τε ἀλλήλοις καὶ παντὶ ἔθνη θυμαστοὶ καὶ περίδοξοι.)

tantus et tam pulcher mundus atque ordo subordinationum et con-
 stitutionum politicarum inordinatus porro iaceret, et ut (quod so-
 cordiae non dediti potueramus impedire,) membra velut capitalia
 imperialis gloriae, necemque et ruinam imperio, si vulnerentur, il-
 latura contruarentur unumque post alterum defluerent. Ut enim,
 si quis capiti male affecto medelam, quam potest, omnem non affe-
 rat, totum corpus in excidii periculum conicit: ita etiam quisquis
 communis huius nostrae rerum civilium gubernationis corpus ita
 negligit, ut eius eminentiori atque capitaliori parti aegrotanti ea
 omnia, quae vitium sanare et integritatem conservare valent, non
 applicet, defluviumque minantia et ob turbatum ordinem resoluta
 pendentia non cogat et compingat: ille meo quidem iudicio popu-
 lum quoque ipsum negligit, et totum civilis huius societatis corpus
 simul destruit. Primi nos itaque ad hanc tentatam hactenus nemini
 partem eius disciplinae, quae de vicibus muniisque civilium ordi-
 num tradit, nos accinximus, ea ratione imperio quidem eo plus
 maiestatis et terroris addituri; senatorio autem coetui totique in
 universum parenti multitudini vitae atque consuetudinis mutuae in
 decoro ordine atque tranquillitate transigendae copiam facturi, quo
 spectabiliores honestioresque redditi, principum suorum amorem ci-
 viumque et aequalium venerationem mereantur, exteris autem in ore
 atque admiratione sint.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἀνοίγοντος τοῦ παλατίου καὶ τῆς καθημερινῆς ἱσταμένης προελεύσεως.

Μετὰ τὴν τοῦ ὄρθρου ἀπόλυσιν κατέρχεται ὁ ἑταιρει-
 ἀρχης μετὰ τῶν ἀρχόντων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν τῆς ἑται-
 ρείας ἑβδομαρίων, ὁμοίως καὶ ὁ παπίας μετὰ τῶν ἑβδομα-
 ρίων διαιταρίων καὶ τοῦ πριμικηρίου αὐτῶν, καὶ ἀνοίγουσιν
 τὴν ἑλεφαντίνην, καὶ εἰσέρχονται οἱ παρεβδομάριοι τῆς ἑται-
 ρείας, καὶ ἀνέρχονται διὰ τοῦ κοχλιοῦ, καὶ κατέρχονται
 β τοῦ κοχλιοῦ τοῦ κατὰγοντος εἰς τὴν γαγωτὴν πύλην τὴν εἰς-
 ἄγουσαν εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ δι' αὐτῆς τῆς πύλης εἰσέρ-
 χονται εἰς τὸν λαυσιακόν. ὁ δὲ ἑταιρειάρχης μετὰ τοῦ πα-
 πίου ἀλλάσσουσιν τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια, καὶ μετὰ διαι-
 ταρίων διέρχονται διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοῦ ὥρολο-
 γίου, καὶ ἀνοίγουσιν τὴν ἐξάγουσαν πύλην ἀπὸ τοῦ ὥρολο-
 γίου εἰς τὸν λαυσιακόν. εἰθ' οὕτως μετὰ τῶν μαγλαβιτῶν
 καὶ τῶν παρεβδομαρίων τῆς ἑταιρείας ἀνοίγουσιν τὸν Ἰουστι-
 νιανοῦ τρίκλινον καὶ τὰ σκύλα καὶ τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸν
 ἱππόδρομον πύλην, καὶ οἱ μὲν τῆς μέσης ἑταιρείας ἐῶνται
 καθέζεσθαι εἰς τὰ σκύλα, ὁ δὲ ἑταιρειάρχης καὶ ὁ παπίας 20

20. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας ἑβδομάριοι ἐῶν-
 ται καθέζεσθαι ἐπὶ τοῦ θάφειου.

CAP. 1.

*Observanda, quando palatium quotidie sese recludit, et processio
 in palatium diebus profestis seu quotidiana orditur.*

Post absolutum orthrum seu officium matutinarum descendit he-
 taeriarcha cum ceteris magistratibus hetaeriae et cum eiusdem
 hebdomariis [seu per illam septimanam servitii vices obeuntibus],
 ut et papias cum hebdomariis diaetariorum [vel septimanariis atrien-
 sium] horumque primicerio, et aperiunt portam eburneam; et in-
 trant parhebdomarii [seu vicarii septimanariorum] hetaeriae, et ad-
 scendunt per cochleam, et descendunt per cochleam, quae ducit ad
 portam ganotam [seu polita lamina marmorea incrustata], per
 quam aditus ad lausiacum patet. Et per hanc portam intrant in
 lausiacum. Tum induunt hetaeriarcha atque papias sua scaraman-
 gia, praetereuntque cum diaetariis chrysotriclinium et horologium,
 et aperiunt portam, quae ex horologio in lausiacum ducit. Deinde
 aperiunt cum maglabitis et parhebdomariis hetaeriae Iustiniani tri-
 clinicium et scyla et portam, quae in circum patet. Et ibi quidem
 in scyllis sinuntur remanere atque residere, qui ad mediam hetae-

καὶ οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας μετὰ τῶν διαταριῶν ὑποστρέ-
 φουσι, καὶ ὁ μὲν ἑταιρειάρχης ἐρχόμενος καθέζεται εἰς τὸν
 λαυσιακὸν πρὸ τῆς χαλκῆς πύλης τῆς ἀνοιγούσης εἰς τὸ μα-
 γειρεῖον. ὁ δὲ παπίας εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον,
 5καὶ τίθησι τὰ κλειδιά εἰς τὸ σκάμνον τὸ ἱστάμενον ἔνδον τοῦ
 βήλου τῆς πρὸς δύοσιν ἀριστερᾶς καμάρυς. δύο δὲ διατά-
 ριοι μετὰ μαγλαβίτου ἀπέρχονται, καὶ ἀνοίγουσιν τὰ τε ἀ-
 σηκρητεῖα καὶ τὴν ἐξάγουσαν εἰς τὸ εἰδικὸν πύλην· οἱ δὲ
 τοῦ κοιτῶνος ἑβδομάριοι αἴρουσιν ἀπὸ τοῦ βστιαρίου τὸ τοῦ
 10βασιλέως σκαραμάγγιον, καὶ ἀποφέροντες τιθέασιν αὐτὸ εἰς
 τὸ σκάμνον τὸ ἔξω τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ κοιτῶνος ἱστά-
 μενον, δηλονότι τῶν ἐξαγόντων εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον. (B.) D
 Καὶ τῆς πρώτης ὥρας πληρουμένης, ἔρχεται ὁ τῶν διατα- Ms. 177. a
 ρίων πριμικήριος, καὶ κρατῶν τὸ τοῦ ῥωμανησίου κλειδῶν
 15κρούει τρίτον ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς ἐκείνης θύρας, καὶ εὐθέως,
 κελεύοντος τοῦ βασιλέως, εἰσάγουσιν οἱ κοιτανῆται τὸ σκα-
 ραμάγγιον καὶ περιβάλλεται τοῦτο ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξερχόμε-
 νος εἰσέρχεται εἰς τὸν χρυσοτρίκλινον, καὶ ἵσταται ἐν τῇ κα- Ed.L. 300
 τὰ ἀνατολὰς κόγχῃ, ἐν ἣ καὶ ἡ Θεανδρείκελος τοῦ κυρίου
 20ἡμῶν καὶ Θεοῦ ἐοτηλογράφηται εἰκὼν, καὶ τῷ Θεῷ τὰς συν-
 ἡθεῖς εὐχὰς ἀποδοῦς καὶ μετάνοιαν βαλὼν, τὸ δουλικὸν πρὸς
 Θεὸν δεικνῦσι σέβας, καὶ εἰδ' οὕτως καθέζεται ἐν τῷ ἐκείσε

riam pertinent. Hetaeriarcha vero atque papias et qui ad ma-
 gnam hetaeriam pertinent atque diaetarii revertuntur. Hetaeri-
 archa quidem residet in lausiaco ante portam aeneam, quae in cu-
 linam ducit. Papias autem intrat in chrysotriclinium clavesque de-
 ponit in scamno, quod stat intra velum camarae vel forniciis ad
 occidentem spectantis sinistrae. Duo autem diaetarii unusque ma-
 glabita abeuntes illinc aperiant secretarias et portam, quae ad idi-
 cum seu fiscum Domini peculiarem ducit. Hebdomarii autem coe-
 tonis acceptum a vestiario scaramangium Imperatoris deponunt in
 scamno, quod est extra portam argenteam coetonis illam, quae
 in chrysotriclinium educit. (II.) Decursa prima hora, venit diae-
 tarius primicerius, et cum clave obicis [vel ea, quae obicem
 resolvere et amoliri apta est,] pulsat ter argenteam illam portam.
 Quo audito, coetonitas protinus Imperatoris iussu intus deferunt
 eius scaramangium. Quo indutus Imperator egreditur in chrysotri-
 clinium, et stat erectus in concha orientali, in qua imago Domini
 et Dei nostri, sub humana specie Deum exhibens, depicta conspi-
 citur, precesque Deo consuetas exsolvit, et metaneoam induit [id
 est velut poenitens caput et corpus inclinat], se Deo servum ipsi-
 que debitum cultum commonstrans. Quibus peractis, demum con-
 sidet in aurea sella, quae ibi stat, conversoque ad papiam sermone,

ἰσταμένῳ χρυσῷ σελλίῳ, καὶ λέγει πρὸς τὸν παπίαν, αὐτοῦ
 δηλονότι τοῦ παπίου καὶ τοῦ δευτέρου ἰσταμένων εἰς τὸ πρὸς
 δεξιὸν βῆλον, πλησίον τοῦ συρτοῦ βῆλου „τὸν λογο-
 θέτην.” καὶ εὐθέως ἐξερχόμενος ὁ παπίας εἰς τὸν λαυσια-
 κὸν, ἔνθα οἱ μαγλαβῆται ἰστανται, λέγει τὸν ἀδμινισουνάλιον⁵
 ἀπελθόντα εἰσαῖλαι τὸν λογοθέτην. ὁ δὲ ἀπερχόμενος εἰς τὰ
 Β ἀσηκρητεῖα εἰσάγει τὸν λογοθέτην προπορευόμενος αὐτοῦ. ὁ
 δὲ παπίας ἀνιστάμενος ἀπὸ τοῦ τῶν μαγλαβιτῶν σκάμνου,
 ἀναλαμβάνεται τὸν λογοθέτην προπορευόμενος αὐτοῦ, καὶ
 εἰσάγει αὐτὸν εἰς τὸν χρυσωτρίκλιον. καὶ δὴ τοῦ λογοθέτου¹⁰
 εἰσελθόντος ἔνδον τοῦ βῆλου, πίπτει ἐκ' ἐδάφους προσκυνῶν,
 καὶ εὐθέως ἀνέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ
 λογοθέτου ἐξερχομένου καὶ πάλιν εἰσερχομένου, οὐ προσκυ-
 νεῖ. Ἰστέον, ὅτι οἷον τινα ἄρχοντα ἢ συγκλητικὸν κελεύει ὁ
 βασιλεὺς θεάσασθαι, εἰσερχόμενος ὁ τοιοῦτος πίπτει καὶ¹⁵
 προσκυνεῖ καὶ ἐξέρχεται. εἰ δὲ πάλιν βουληθῆι τούτον θεά-
 σασθαι ὁ βασιλεὺς, ἐν τῷ εἰσερχεσθαι τούτον οὐ προσκυ-
 νεῖ. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταῖς μεγάλαις ἡμέραις, εἰ οὐκ ἔστιν ἢ
 ἐπειγούσα καὶ συνέχουσα δουλεία εἰς τὴν τῶν δημοσίων πρα-

1. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ κόγχῃ, ἐν ἣ ὁ βασιλικὸς ἴδρυται
 θρόνος, δεξιᾷ μὲν πρὸς ἀνατολὰς ἰστανται χρυσοσελλίον, ἐν ᾗ
 καθέζεται ὁ βασιλεὺς, εἰ δὲ τύχη καὶ ἑτέρουσ εἶναι βασιλεῖς,
 κάτωθεν τῆς κόγχης ἰστανται τὰ τούτων σελλία. Ἰστέον, ὅτι
 καὶ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἰστανται ἕτερον
 σελλίον βλαττόστρωτον. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ αὐτῇ κόγχῃ εἰς τὸ
 πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος τοῦ ἡμικυκλίου ἰστανται δλόχρυσῳ
 σελλία καὶ ἕτερα βλαττόστρωτα.

qui una cum deuterio seu secundano in occidente triclinii apud dextrum
 velum [seu dextros cancellos] prope velum attractile stat, imperat ei, ut
 logothetam arcessat. Protinus exit papias in lausiaticum, ubi maglabitae
 stant, et imperat admissionali, ut requirat et adducat logothetam. Hic
 abiens in secretarias adducit logothetam, coram illo ambulans,
 usque ad eum locum, in quo papias restitavit. Ibi vero papias surgens a
 scamno maglabitarum', sumit secum logothetam, et ipse quoque co-
 ram eo praecedens, introque ducit in chrysotriclinium. Quo ingres-
 sus logotheta procidit humi intra velum, et adorat Dominum, sta-
 timque surgens accedit ad eum. Tenendum, logothetam egredien-
 tem et rursus intrantem non rursus, ut prima vice ingrediens fece-
 rat, Dominum adorare. Pariter si quem archontem vel honoratum
 palatinum aut et senatorium videre cupit Imperator, ingreditur ille,
 consuetoque modo adorat humi procidens, et rursus exit. At si
 donuo flagitatus intret, non iterat adorationem. In reliquis omni-
 bus diebus, quando non urget neque continet necessitas curandi et
 expediendi publica negotia, dantur missae, hora tertia finita. In-

γυμνάτων ἀντίληψιν, δίδονται μίνσαι, ὥρας τρίτης πληρουμένης. ἰστέον, ὅτι, τῆς ὥρας καταλαβούσης, ὅτε μέλλουσιν γίνεσθαι μίνσαι, λέγει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν παπίαν „ἄ-
 πελθε, ποιήσον μίνσας.“ καὶ εὐθέως αἴρων ὁ παπίας ἀπὸ
 5 τοῦ σκάμνου τὰ κλειδιά, ἐξερχόμενος ταῦτα διασεαίει, ὥστε
 τῇ τούτων διασεήσει κτύπον ἀποτελεσθαι, ἵνα διὰ τοῦ κτύ- Ms. 177. b
 που γῶσι πάντες, ἐξερχεσθαι τὸν παπίαν ποιῆσαι μίνσας. D
 ἰστέον, ὅτι ταῖς καθημεριναῖς ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πρὸς ἀνατο- Ed. L. 301
 λὰς δεξιῶν μέρει τοῦ θρόνου ἐν τῷ ἐκεῖσε ἰσταμένῳ χρυσῷ
 10 σελλίῳ καθέζεται ἀπὸ σκαραμαγγίου ἄνευ τοῦ χρυσοπερικλεί-
 στου σαγίου. ἐν δὲ ταῖς κυριακαῖς ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει
 τοῦ αὐτοῦ θρόνου ἐν τῷ ἐκεῖσε ἰσταμένῳ βλαττοστρωτῷ κα-
 15 θέζεται σελλίῳ, περιβεβλημένος καὶ τὸ χρυσοπερίκλειστον σα-
 γίον. καὶ πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν τὸν λογοθέτην εἰσέρχονται οἱ
 20 τοῦ χρυσοτρικλίνου. εἰσάγει δὲ τούτους ὁ παπίας, καὶ ἵ-
 στανται ἔνδον τοῦ συρτοῦ πρὸς δύοσιν βήλου. ἰστέον, ὅτι, εἰ
 βουληθῆ ἑτάσασθαι ὁ βασιλεὺς ἐθνικούς τινας, ἐν τῷ αὐτῷ
 ἀριστερῷ μέρει τοῦ θρόνου καθέζεται, περιβεβλημένος καὶ τὸ
 χρυσοπερίκλειστον σαγίον, καὶ προεἰσέρχονται ὁμοίως οἱ τοῦ
 25 χρυσοτρικλίνου, καὶ ἵστανται, ὡς εἴρηται. ἰστέον, ὅτι ταῖς B
 κυριακαῖς οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖκοι καὶ ὄφφικιάλιοι με-
 τὰ σαγίων ξοῆς εἰσέρχονται εἰς τὴν προέλευσιν, ταῖς δὲ κα-
 30 θημεριναῖς ἀπὸ σκαραμαγγίων. ἰστέον, ὅτι, εἰ βουληθῆ ὁ

stante autem hora vel tempore, quo missae dandae sunt, ait Im-
 perator papiae: *Abi, fac missas*. Papiae igitur protinus corripuens
 a scamno claves egreditur, easque conquassat, et sic strepitum fa-
 cit, e quo agnoscunt omnes, papiam e chrysotriclinio egressum mis-
 sas facere. Communibus seu profestis diebus residet Imperator in
 dextra parte throni, quae ad orientem spectat, in aurea nempe
 sella, quae ibi stat, indutus scaramangio absque sago auro praetex-
 tato. Verum in diebus dominiciae sedet in throni sinistra parte in
 sella, quae ibi stat, blatteis instrata, indutus praeter alia etiam
 sago auro circumsepto. Et tunc temporis intrant non logotheta pri-
 mus, sed ante eum ministri, qui ad chrysotriclinium spectant, in-
 troduci a papia, qui eos intra velum attractile in occidentali tri-
 clinii parte pendens collocat. In eadem sinistra throni parte residet
 quoque Imperator, si vult exteros quosdam ad se admittere, sagum
 indutus auro circumseptum, introeuntibus ante legatis et stantibus
 chrysotriclinii ministris eodem modo et ibidem, atque dictum est.
 Diebus dominiciae veniunt magistri et patricii et officiales in sagis
 russis^o ad processionem [id est in aulam ad scrinia et expedi-
 tiones quisque suas]; diebus autem profestis in scaramangis. At
 si voluerit Dominus etiam profestis magistros et patricios videre,

βασιλεὺς ταῖς καθημεριναῖς ἡμέραις τοὺς τε μαγίστρος καὶ πατριάρχους θιάσασθαι, μετὰ σαγίων ῥοῆς εἰσέρχονται εἰς τὸν βασιλέα. οἱ δὲ ὀφφικιάλιοι ταῖς μὲν κυριακαῖς μετὰ τῶν αὐτῶν ῥοῆς σαγίων, ταῖς δὲ καθημεριναῖς ἀπὸ σκαραμαγγίων. ἰστέον, ὅτι, δοχῆς ἐν τῷ χρυσοεκρικλίῳ γινομένης πρὸς τὸ θιάσασθαι τὸν βασιλέα ἐθνικούς τινας, εἰ οὐ βουληθῆ στεφθῆναι, περιβάλλεται ἐν τῇ κεφαλῇ τὸν στέφανον τὸ λεγόμενον καισαρῖκιον καὶ τὸ δι' ὅλου χρυσοῦφαντον σαγίον τὸ ἀπὸ μαργάρων ἡμφιεσμένον ἐν ταῖς ὄραις. ἰστέον, ὅτι καὶ εἰδικώτερον εἰ βουληθῆ συντυχεῖν ὁ βασιλεὺς Σαρακηνοὺς με-10 γιστάνας, τῷ αὐτῷ σχήματι τούτους ὄρα. ἰστέον, ὅτι κατὰ τύπον καὶ τὴν τάξιν τῆς προῦνης γίνεται ἡ ἀπαλοουθία καὶ δέλλης, ἀνοίγοντος τοῦ παλατίου. χρῆ δὲ εἶδέναι, ὅτι τὸ μὲν πρῶτ' πάντες προέρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων, δέλλης δὲ ἀπὸ Ma. 178. ἀεσοφοροκολοβίων. ἰστέον, ὅτι μαγίστρος ἢ πατριάρχος ἢ στρα-15 τηγός, εἴτε εἰς ταξιδιον ἢ βασιλικὴν δουλείαν, εἴτε καὶ εἰς ἰδίαν αὐτοῦ ὑπάρχων, ἐν τῷ ἀποσυνουσιῶσθαι τοὺς δεσπότας Δοὺκ εἰσέρχεται μετὰ σαγίου, ἀλλ' ἀπὸ σκαραμαγγίου καὶ μόνον.

ΚΚΘ. β.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν τῇ προειθέσει τῇ καθεκάστη κυριακῇ 20 τελουμένη.

Ἐπομμνήσκει ὁ τῆς καταστάσεως τῷ κραικοσίτῳ, εἰ ἄ-

introcunt ad eum in sagis russis. Officiales autem introcunt [ad Dominum] diebus quidem dominicis in russis suis sagis, profestis autem in scaramangiis. Si excipere Imperator extraneos quosdam in chrysotriclinio vult neque tamen capiti suo infulam imponere, induit coronam eam, quae dicitur caesaricum, sagumque lotum auro contextum et quoad oras vel limbos margaritis praetextatum. Eodem modo Saracenicis magnates admittit Imperator, quibus privatum indulget colloquium. Eodem, quo mane, ritu ordineque vespere quoque aperitur palatium, et in illud proceditur; excepto, quod mane quidem proceres in scaramangiis, vesperae autem in interialis atque colobiis adveniunt. Magister aut patricius aut strategus, qui licentiam habet extra Domini conspectam agendi, sive quod in castra eat, sive quod ad expediendum aliud quoddam imperiale mandatum delegatus peregre profisciscatur, sive etiam ob privatas suas necessitates; ille, quando redux factus Dominos rursus salutatur, nunquam sagum, sed tantum scaramangium gestat.

CAP. 2.

Observanda in processione seu conventu magnatum in aulam, qui singulis diebus dominicis fit.

Commonefacit ceremoniaris interrogando praepositum, num vo-

ρα κελεύει ὁ βασιλεὺς στήναι προέλευσιν. ὁ δὲ πραιπόσιτος Ed. L. 30a λέγει τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν παραδυναστεύοντι. ὁ δὲ ὑπομνήσκει τὸν βασιλέα, καὶ εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς στήναι τὴν προέλευσιν, ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος καὶ ὀρίζει τὸν τῆς κατὰστάσεως περὶ τούτου. καὶ μετὰ τὸ ἀπολυῖναι τὴν θεῖαν λειτουργίαν ἐν τῷ λαυσιακῷ, ὅσους πρωτοσπαθαρῖους κλητωρεύσει ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν κλητωρεύων ἀρτοκλίνης, εἰσέρχονται καὶ καθέζονται ἐν τῷ λαυσιακῷ· οἱ δὲ λοιποὶ καθέζονται ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ. ἐξέρχεται δὲ σιλεντιάριος ἐν τῷ Ἰουστινιανῷ τρικλίνῳ, καὶ λέγει μεγάλως „κελεύσατε,” καὶ ἐξέρχονται πάντες οἱ βασιλικοὶ, καὶ ἀπέρχονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄψφικιάλιοι καθέζονται εἰς τὰ σκύλα ἅμα τοῦ δρουγγαρίου τῆς βήγλης, ὁ δὲ ἀκόλουθος ἴσταται ἀποβλέπων πρὸς τὴν πύλην τοῦ Ἰουστινιανῷ τρικλίνου, ἐν ᾧ κρέμαται τὸ ταγηνάριον βήλον, εἰ ἄρα συνέφθασεν ὁ τῆς καταστάσεως ἅμα τῶν σιλεντιαρίων τοῦ στήναι ἔξω τοῦ αὐτοῦ βηλου κονισιστώριον. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως μετὰ τοῦ ὄστιαρίου, φοροῦντες καμίσιον καὶ παραγάδιον, προσκυνῶσιν ἀμφοτέρω τῷ πραιποσίτῳ, καὶ ὁ μὲν πραιποσίτιος μετὰ τὸ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐν τῷ ταγηνάρῳ βήλῳ ἴσταται ἐνδοθεν, δεικνύων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ πρὸς τὸν δρουγγάριον τῆς βήγλης. ὁ δὲ τῆς καταστάσεως καὶ ὁ σιλεντιάριος

lit Imperator processionem fieri. Praepositus autem ea de re ad paradynasteuontem [seu proximum a Domino curaeque gerendarum rerum consortem ministrum], qui eo die ministerio fungitur, refert. Hic admonet et interrogat Imperatorem. Eoque iubente, processionem constare atque celebrari, exit praepositus, mandataque in hanc rem dat cerimoniarario, finitoque divino officio in lausiaco, introeunt et consistunt eodem in lausiaco protospatharii illi omnes, quos artoclinius [seu nomenclator convivalis], cuius vices eo die sunt ad sacras epulas invitare, nominatim citaverit. Reliqui autem non invitati consistunt in Iustiniani triclinio. Tum exit aliquis silentiarius in Iustiniani triclinium et clamat clara voce: *Celeusate* [id est, *placeat vobis surgere*]. Exeunt tum omnes basilici aut caesariani e palatio, et abeunt ad suam quisque mansionem. Magistri autem et praepositi et officiales consistunt in scyllis una cum drungario vigiliae. Acoluthus autem stans ad portam illam triclinii Iustiniani, e qua velum tagenarium [ab attagenibus intextis ita dictum] dependet, circumspicit, num cerimoniararius atque silentiarii convenerint ad conficiendum intra dictum velum consistorium. Cerimoniararius autem cum ostiario, gestantes camisium et paragaudium, [ingressi Iustiniani triclinium] salutant ambo genu flexo praepositum. Et ostiarius quidem, postquam tagenarium velum transiit, stat intus, inclinans caput suum versus drungarium vigiliae. Cerimoniararius autem et silen-

Cίτανται, καθὼς ἔχει ὁ τύπος, νεύοντες τῇ ἀκολουθῶν τοῦ εἰσ-
 ελθεῖν. ὁ δὲ δρογγάριος εἰσέρχεται φορῶν τὸ ἑαυτοῦ σπα-
 θίον, καὶ τῇ δεξιᾷ χειρὶ κρατῶν τό τε μαγλάβιον καὶ τὸ τζι-
 κούριον ἐπιχειμένον τῇ δεξιῶ αὐτοῦ ὤμφῃ. ἦντεκα δὲ ἔλθη ἐν
 Ms. 178. b τῇ μεγάλῃ τρικλίνῃ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, προσκυνεῖ εἰς ἐν ἑκα-5
 στον τῶν μεγάλων ὀμφαλίων τὸν τε τῆς καταστάσεως καὶ
 τοὺς σιλεντιαρίους, καὶ ἴστανται ἄνω ἀποβλέπων πρὸς τὸ δυ-
 τικὸν μέρος, ἦγον πρὸς τὰ σκύλα, καὶ παραντίκα λαμβάνει
 νεῦμα ὁ ἀκόλουθος καὶ λέγει τοῖς μαγίστροις „κελεύσατε”
 οἱ μάγιστροι καὶ πατρίκιοι, προσκυνοῦντες τὸν τε δρογγά-10
 ριον καὶ τὸν τῆς καταστάσεως ἄμα τῶν σιλεντιαρίων καὶ
 καθέζονται εἰς τὰ σκάμνα. καὶ πάλιν λαμβάνει νεῦμα ὁ ἀ-
 κόλουθος παρὰ τοῦ τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει „κελεύσατε,
 σεκρετικοί.” καὶ εἰσέρχονται οἱ χαρτουλάριοι τοῦ γενικοῦ καὶ
 τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ οἱ ἀντιγραφεῖς, φοροῦντες σαγία15
 ῥοῆς, προσκυνοῦντες καὶ αὐτοὶ κάτω ἐν τῇ τυμπανέῃ τοῦ
 Ἰουστινιανοῦ, καὶ καθέζονται καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ σκάμνα. καὶ
 πάλιν λαμβάνει νεῦμα ὁ ἀκόλουθος παρὰ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως, καὶ προσκαλεῖται τοὺς δ' τῶν ταγματῶν τοποτηρητὰς,
 χαρτουλαρίους, κόμητας τῶν σχολῶν, σκρίβονάς τε καὶ λοι-20
 πούς μεγάλους ἄρχοντας, καὶ τῶν νομῆρων καὶ τευχῶν.
 χρῆ δὲ εἰδέναι, ὅτι, τῶν δ' ταγματῶν ἐν τῇ πόλει μὴ ὄντων,

tiarius stant loco et more consueto, nutu capitis significantes acolu-
 tho, ut ingrediatur. Tum intrat acoluthus, gerens suam spatham
 et dextra manu tenens maglabium seu clavam et securim super
 dextro humero repositam. Ubi autem in magnum Iustiniani tricli-
 nium pervenit, adorat, quoties singula magnorum omphaliorum seu
 umbilicorum [id est marmorearum in pavimento rotarum] calcat,
 cerimoniarium et silentarios, consistitque in superiore parte, de-
 spiciens ad occidentem, id est ad scyla; et protinus accipit acolu-
 thus nutu significationem, et pronuntiat erga magistros: *Celeusate*,
 [id est *velitis huc venire vos, magistri et patricii*. Eo audito, intrant]
 magistri et patricii, adorantes drungarium, cerimoniarium et silen-
 tarios, desidentque suis in scamnis. Rursus deinceps accipit acolu-
 thus nutu imperium a cerimoniario, et clamat: *Celeusate, secretici*.
 Tunc ingrediuntur chartularii genici seu rationum fiscalium, et char-
 tularii stratotici seu rei militaris, et antigraphi seu magistri scrinio-
 rum, induti sagis russis, adorantes et hi inferius in tympaneo [id est
 in statione tympanorum in triclinio] Iustiniani, desidentque tum in
 scamnis. Rursus dein accipit acoluthus indicium a cerimoniario, et
 advocat topoteretas quatuor totidem tagmatum [seu cohortium], char-
 tularios, comites scholarum, scribones ceterosque proceres palatinos
 et numerorum et castrorum rectores. Quando autem quatuor tagmata

προσκαλεῖται τοὺς τοποτηρητὰς καὶ χαρτουλαρίους τῶν νομ-Ed. L. 303
 μέρων καὶ τειχέων καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ ἄριθμοῦ, καὶ εἰσ-
 ἔρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων, φερούντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία,
 καὶ ἴστανται ἐπ' εὖρος τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου, καὶ τὰς χεῖρας
 5 δεδεμένους ἔχοντες καὶ σιωπῇ χρώμενοι καὶ ὅτε πάντα ταῦ-
 τα τελεσθῶσιν, ἐξέρχεται ὁ ἄρτοκλίνης φορῶν σπαθίον μετὰ
 τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ὄστιαρίου, καὶ ἔρχονται ἀμφο-
 τεροὶ εἰς τὸν πραιπόσιτον, ὑπομιμνήσκοντες αὐτῷ τοῦ γενέ-
 σθαι μίνας. ὁ δὲ αὐτὸς ἄρτοκλίνης μέλλων ἐξέρχασθαι, προσ-
 10 κυνεῖ τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης, εἶτα κράζει ἐν τῷ τοῦ
 κλητωρίου τομαρίῳ κατ' ὄνομα οὓς ὀφείλει κλητωρεῦσαι, καὶ B
 παρ' αὐτὰ ἐκβάλλει ὁ δρουγγάριος τὸ σπαθίον αὐτοῦ, ἐξέρχε-
 ται δὲ καὶ ὁ παπίας τῇ χειρὶ σείων τὰς κλεῖς, καὶ εὐθέως
 λέγει ὁ σιλεντιάριος τὸ „κελεύσατε,“ καὶ λύεται ἡ προέλευ-
 15 σις, καὶ ἀπέρχεται ἕκαστος οἴκαδε.

ΚΕΘ. γ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τοῦ βασιλέως προβαλλομένου δομestίους
 τῶν σχολῶν ἢ στρατηγούς ἢ δρουγγάριον τῶν πλοῦμων ἢ γενικῶν
 ἢ σακελλάριον ἢ τοῦ σακελλίου ἢ λοιποὺς ὀφφικιαλίους. C

20 Κελεύει ὁ βασιλεὺς τὸν λογοθέτην εἰσαῆσαι τὸν ὀφειλό- Ms. 179. a

in Urbe non adsunt, advocat acoluthus topoteretas et chartularios
 numerorum et castrorum et magistratus arithmi, qui in scaramangiis
 intrant gestantes suas spathas seu gladios, et consistunt per latitudi-
 nem triclinii, manibus quisque pectori decussatim impositis et tacti-
 turni. His omnibus peractis, exit artoclinius spatha accinctus una
 cum cerimoniaro et ostiario; hi ambo abeunt ad praepositum inter-
 rogantes, velitne missas dari. Artoclinius autem egressurus adorat
 drungarium vigilliae, dein clara voce e tomario cletorii [seu volumine
 vel codicillo nomenclaturae] recitat eorum, quos ad sacras epulas in-
 vitare debet, nomina. Protinus, eo facto, deponit drungarius gladium
 suum, et exit papias, concutiens manu sua claves, et statim dicit
 silentiarius: *Celeusate* [seu *placeat vobis, nempе surgere et abire*].
 Sic dissolvitur processio, et abit unusquisque domum suam.

CAP. 3.

*Observanda, quando Imperator domesticos scholarum aut strategos
 [seu magistros militum], aut drungarium classis, aut genicum [seu
 aetarii publici rationalem], aut sacellarium, sacellii praefectum,
 reliquosve officiales creat.*

Imperat Dominus logothetae, ut promovendum seu honorandum

μενον προβληθῆναι. ὁ δὲ λογοθέτης ἔξερχόμενος εἰσάγει αὐ-
 τὸν ἀπὸ σκαραμαγγίου. εἰ δὲ ἐστιν ἡμέρα ἀλλαξίμων, βάν
 ἄρα καὶ ἐστιν ὀφφικαίλιος, εἰσάγει αὐτὸν μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀλλαξίμων. καὶ γενόμενος ἔνδον τοῦ συρτοῦ βήλου τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου, πίπτει ἐπ' ἐδάφους, προσκυνῶν τὸν βασιλέα, εἰ-5
 τα ἀνιστάμενος καὶ τούτου προπορευόμενος ὁ λογοθέτης, ἐρ-
 D χεται καὶ ἴσταται ἀπὸ ὀλίγου διαστήματος τοῦ βασιλέως. ὁ
 δὲ βασιλεὺς παραινέει αὐτὸν τοῦ μετὰ φόβου Θεοῦ καὶ ἀλη-
 θείας καὶ δικαιοσύνης τὴν ἐμπιστευομένην αὐτῷ διέπειν καὶ
 ἰθύνειν δουλείαν, καὶ τὸ ἄδωροδόκητον καὶ ἀπροσωπόληπτον
 ἔχειν εἰς τοὺς ὑπηκόους, καὶ ἄλλα, ὅσα ἀρμόζει τοῖς τοιαύτας
 ἐπιστασίας ἐμπιστευομένοις. εἰ δὲ τύχη εἶναι ἢ δομέστικον
 τῶν σχολῶν ἢ στρατηγὸν ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τοῖς στρατιω-
 τικοῖς καταλεγόμενων τάγμασιν, τὰ πρὸς ἀνδρείαν καὶ γεν-
 Ed.L. 304 ναϊότητα ἐπαλείφοντα καὶ διεγείροντα παραινέει. τοῦ δὲ πρὸς 15
 ταῦτα προσαπολογουμένου τὰ δέοντα, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βα-
 σιλεύς· „ἐπὶ ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁ-
 γίου πνεύματος προβάλλεται σε ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία μου δο-
 μέστικον τῶν θεοφυλάκτων σχολῶν.” καὶ εὐθέως πίπτει ἐπ'
 ἐδάφους καὶ προσκυνεῖ, εἶτα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου
 βασιλέως, καὶ εἰθ' οὕτως τοῦ μικροῦ, καὶ ἐξάγεται ὑπὸ τοῦ
 λογοθέτου εἰς τὸ ὠρολόγιον, ἧτοι εἰς τὸν πόρτικα τοῦ χρυ-

13. στρατηγός cod. et ed.

introducatur. Egrediens igitur logotheta [ex chrysotriclinio] introducitur
 eum scaramangio indutum; nisi sit dies mutatoriorum, vel in quo
 pompae gratia splendidae vestes induuntur, et honorandus iam offi-
 cialis sit. Eo enim in casu introducitur eum in suis ipsi competentibus
 mutatoriis. Velum itaque chrysotriclinii attractile transgressus
 novi honoris candidatus procidit humi, adorans Imperatorem, dein
 surgit et sequitur praeceuntem logothetam usque ad parvam distantiam
 ab Imperatore. Coram sic adstantem hortatur Imperator, ut in timore
 Dei, veritate, fide atque iustitia officium sibi acceditum administret
 dirigatque, ut erga subditos candore utatur, a nemine munera
 accipiat, nemini conniveat, et quae sunt alia plura, isti temporis
 locoque et homini tantis muneribus praeficiendo dicta congrua.
 Ita si creandus aut scholarum sit domesticus, aut straterius, aut alius
 aliquis magistratus de ordine militari, praecipit ipsi ea, quae nobile
 pectus ad constantiam virilem fortitudinemque stimulare et accendere
 valent. Honorandus ad eam cohortationem apta decoraque respondet.
 Quo facto Imperator ait: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti
 meum a Deo mihi concessum imperium et suprema maiestas creat
 te domesticum scholarum, quas Deus salvas et sospites semper esse
 iubeat.* Protinus concidit honoratus humi, et adorat Imperatorem,

στρατικλίνου. και παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ λογοθέτης τοῖς πραι-
 ποσίτοις λέγων· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν οἱ ἅγιοι Θεόδεν ὀδηγη-
 θέντες προεβάλλοντο τοῦτον δομῆστικὸν τῶν σχολῶν.” και
 ἐπεύχονται οἱ πραιπόσιτοι κατὰ τὸ εἰωθὸς τοὺς δεσπότας, και
 ἄναλαμβάνονται αὐτὸν, και ἐξάγουσιν ἐν τῷ λαυσιακῷ, και
 λέγει πρὸς πάντας ὁ πρωτοπραιπόσιτος· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν
 οἱ ἅγιοι Θεόδεν ὀδηγηθέντες προεβάλλοντο τοῦτον δομῆστικὸν
 τῶν σχολῶν.” και πάντες ἐπεύχονται τὸ πολυχρόνιον. ἰστέον,
 ὅτι και εἰς στρατηγῶν προβολὴν και εἰς σεκρετικῶν και λοι-
 10 πῶν ἢ αὐτῇ τάξις και ἀκολουθία φυλάττεται, πλήν ἐπὶ μὲν
 τῷ δομῆστικῷ τῶν σχολῶν και τῷ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμιων λέγει
 ὁ βασιλεύς· „ἐν ὀνόματι πατρὸς, υἱοῦ και ἁγίου πνεύματος.” C
 ἐπὶ δὲ στρατηγῶν και σεκρετικῶν και λοιπῶν λέγει· „ἐπὶ ὀνόμα-
 τι κυρίου.” εἰθ' οὕτως ἀναλαμβάνεται αὐτὸν ὁ τῆς καταστάσεως,
 15 και ἐξάγει αὐτὸν εἰς τὸν ἰππόδρομον λέγων· „οἱ βασιλεῖς ἡμῶν Ms. 179. b
 οἱ ἅγιοι” και τὰ ἐξῆς. και ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν δομῆστικῶν
 και στρατηγῶν· ἐπὶ δὲ τῶν σεκρετικῶν ἢ αὐτῇ τάξις φυ-
 λάττεται, πλήν ἀπὸ τοῦ ἰπποδρόμου ἀναλαμβάνεται τὸν προ-
 βληθέντα ὁ τῆς καταστάσεως, και ἀποφέρει αὐτὸν ἐν τῷ ἰ-
 20 δίῳ σεκρέτῳ. αὕτη ἢ τάξις και ἐπὶ δομῆστικῶν και στρατη-
 γῶν και σεκρετικῶν φυλάττεται, καθὼς εἴρηται, πλήν τοῦ D
 ὑπάρχον. τὸν γὰρ ὑπάρχον ὁ πραιπόσιτος ἐξάγει εἰς τὸν

et osculatur pedes senioris Domini, et tum quoque iunioris; et sic
 educitur a logotheta in horologium aut in porticum chrysotriclinii.
 Ibi tradit eum logotheta praepositis cum hac formula: *Sancti et vene-
 rables Imperatores nostri a Deo directi crearunt hunc domesti-
 cum scholarum.* Ad haec fausta multa comprecantur praepositi
 Dominis, ut mos est, sumtumque secum traducunt honoratum in
 lausiacum, ubi protopraepositus totum collegium ita alloquitur:
*Sancti nostri Imperatores a Deo directi hunc nuncuparunt dome-
 sticum scholarum.* Omnes ad haec solennem illam et notam formu-
 lam polychronion dictam: *Multi contingant anni* etc. acclamant.
 Iidem paene ritus observantur in strategorum et secretalium cete-
 rorumque promotione; praeterquam quod Imperator domesticum qui-
 dem scholarum et drungarium classis creans, utitur iam citata for-
 mula: *In nomine Patris, Filii et Spiritus sancti.* Verum strategos
 et secreticos et reliquos creans, dicit simpliciter: *In nomine do-
 mini.* Hos etiam sibi traditos nactus cerimoniarus educit in cir-
 cum, praesentatque coronae [ibi congregatae, cohortium nempe pa-
 latinarum ambarumque factionum] eadem, quam paulo ante po-
 suimus cum formula: *Sancti nostri Imperatores* etc. Circa secre-
 tales peculiare hoc observatur. Cerimoniarus recens honoratum e
 circo secum in illud secretum, cui adscriptus est, traducit. Hy-

δνόποδα, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν τῇ πολιτείᾳ ὑπαρχον καὶ πατέρα πόλεως.

ΚΕΦ. δ'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ ραίκτωρος.

Ἐν ἡμέρᾳ ἀλλαξίμων προσκαλεῖται ὁ βασιλεὺς τοὺς πραι-
 ποσίτους, καὶ κελεύει τοῦ εἰσᾶξαι τὸν ὀφειλοντα προβληθῆναι
 Ed.L. 305 ραίκτωρα. Ἰστέον, ὅτι, εἰ οὐκ ἔστιν ἡμέρα ἀλλαξίμων, καὶ
 θέλει ὁ βασιλεὺς προβαλέσθαι ραίκτωρα, ἀφ' ἑσπέρας μηνύ-
 εται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος μετὰ
 ἀλλαξίμων. τούτου δὲ εἰσαγομένου παρὰ τῶν πραιποσίτων
 καὶ πλησίον τοῦ βασιλέως ἐστῶτος, λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βα-
 σιλεὺς· „ἐν ὀνόματι πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύμα-
 τος προβάλλεται σε ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν ραίκτωρα”
 καὶ ἐπιδίδει αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἱμάτιον τὸ καλούμενον ραι-
 Βκτωρίκιον. Ἰστέον, ὅτι ὁ πραιπόσιτος ἐπιδίδωσι τὸν βασιλέα
 τὸ ἱμάτιον. ἔστιν δὲ τὸ τοιοῦτον διάσπρον, ἔχον φιάλιον σε-
 μνὸν χρυσοῦφαντον, πλάτος ἔχον ὡσεὶ δακτύλων δ', καὶ μι-
 κρόν τι ἐπὶ τοῖς ὤμοις ἐπέκεινόμενον μετὰ καὶ ἀχρομανί-
 κων χρυσοῦφάντων σεμνῶν καὶ ὄρνας χρυσοῦφάντων. γονά-

parchum tandem seu praefectum Urbis educit praepositus in onopodium, ibique tradit civili magistratui futurum praefectum et patrem Urbis.

CAP. 4.

Observanda in provectione Rectoris.

In die mutatoriorum seu eorum uno, per quos splendide vestitis procedere fas est, advocat Imperator praepositos, iubetque creandum rectorem introduci. Quod si vero dies ille, quo edere Imperator hunc solennem actum constituit, talis per se non sit, in quo proceres debeant in mutatoriis comparere: tunc significat Imperator praecedente vespera praeposito de sua voluntate, totusque senatus venit altero mane in mutatoriis in curiam. Introductum itaque et coram Imperatore adstantem rectoratus candidatum alloquitur ipse sic: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti nostra per Dei gratiam Maiestas Imperialis creat te rectorem.* Simulque porrectum sibi a praeposito indumentum, quod rectoricum appellatur, ipsi tradit. Est autem illud candidum, habens phialium [seu tegmen capitis] perquam splendidum, auro textum, ad quatuor digitorum latitudinem, in humeris nonnihil largius excurrens. Habet idem quoque manicarum extremitates, auro textas perquam splendidas, et limbos vestis auro textos. Gennalia non habet, quemadmodum neque eunuchorum

τεια δὲ οὐκ ἔχει, καθὼς καὶ τὰ τῶν εὐνούχων πρωτοσπαθα-
 ρίων καὶ τὰ τῶν μαγίστρων στιχάρια. καὶ τοῦτο ἐκ χειρὸς
 τοῦ βασιλέως δεξάμενος ἐπὶ τῆς γῆς προσκυνεῖ, καὶ φιλεῖ
 τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως καὶ τὰ γόνατα, ὁμοίως καὶ τοῦ μι-
 5κροῦ βασιλέως· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξάγουσιν αὐτὸν οἱ πραι-
 πόσιτοι εἰς τὸ βῆλον τὸ πρὸς τὸ ἀριστητήριον, ἤγουν ἔμπρο-
 σθεν τοῦ κοιτῶνος, κάκεισε ἐνδύουσιν αὐτὸν τὸ τοιοῦτον ἰμά-
 τιον, καὶ πάλιν εἰσάγουσιν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα, καὶ πί-
 πτων προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ με-
 10γαλοῦ βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ ἐπιδίδει αὐτὸν Ms. 180. a
 ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσοπερικλειστον μαντίον, καὶ περιβάλλεται
 αὐτὸ παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ πάλιν πίπτων προσκυνεῖ
 καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου βασιλέως,
 ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ. εἶτα ἐπιδίδωσιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς
 15μαφόριον ὄξυν πορφυροῦν, ἔχον δι' ὅλου χρυσοκέντητα ῥόδα
 δίκην λουπηναρίων. Ἰστέον, ὅτι καὶ τὸ μαντίον καὶ τὸ μα-
 φόριον ὁ πραιπόσιτος ἐπιδίδει τὸν βασιλέα. τὸ δὲ τοιοῦτον
 μαφόριον ἐν τῇ προβολῇ πρὸς ἄπαξ καὶ μόνον. οὐ περιβάλ-
 λεται δὲ οὔτε ἐν τῇ προελεύσει οὔτε ἐν ἄλλῃ ἤτιμι ἂν οὐδ'
 20ἡμέρᾳ. καὶ περιβάλλεται τὸ τοιοῦτο μαφόριον παρὰ τῶν
 πραιποσίτων ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ὥστε τὸ πᾶν αὐτοῦ σῶμα σγυ-
 καλύπτεσθαι ὑπὸ τοῦ τοιούτου μαφορίου. καὶ πάλιν πίπτων
 προσκυνεῖ καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας καὶ τὰ γόνατα τοῦ μεγάλου
 βασιλέως, ὁμοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξάγουσιν

19. Sic conī. R., ἄλλη τοίνυν ἂν cod.

rum protospathariorum, neque magistrorum sticharia ea habent.
 Indumentum hoc e manu Imperatoris senioris nactus, adorat cum
 humi, pedesque et genua ipsius osculatur, et deinceps idem quo-
 que iuniori Imperatori facit; et sic educunt ipsum praepositi in velum,
 quod ad aristeterium seu pransorium spectat, aut quod ante coeto-
 nem est. Ibi postquam induerunt ipsi, quod modo descripsimus, indu-
 mentum, introducunt eum rursus ad Imperatorem. Cuius ille, humi ia-
 cens, pedes osculatur atque genua, senioris primum et consequenter
 iunioris quoque. Tum tradit ipsi Dominus auro circumseptum mantium
 vel pallium, quod ipsi protinus a praeposito circumiicitur Quo facto,
 procidit humi, adorat, et osculatur pedes atque genua senioris Impera-
 toris et iunioris pariter. Deinde tradit ipsi Imperator maphorium [seu
 humerale] purpureum vividum luminis, totum rosas aureas acu pictis,
 velut lupinis totidem, obsitum. Hoc maphorium et mantium tra-
 dit praepositus Imperatori; induitque honoratus maphorium tantum-
 modo semel, in promotione nimirum; deinceps autem neque in
 processione, neque ullo alio die id induit. Sic autem id ipsi tunc cir-
 cumvolvunt praepositi circa caput, ut totum eius corpus eo veletur.

αὐτὸν οἱ πραιπόσιτοι διὰ τοῦ ὄρολογίου εἰς τὸν λαυσιακὸν,
 Ed. L. 306 καὶ ἀνευχαριστεῖ πᾶσα ἡ σύγκλητος τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπάζεται αὐτὸν, καὶ συγκαθέξεται δὲ αὐτὸν ἐν τῷ λαυσιακῷ τοῖς πραιποσίτοις ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ τάξει. ἰστέον, ὅτι αἰεὶ ὁ βαίτωρ τοῖς πραιποσίτοις συγκαθέξεται ἐν τῇ προελεύσει⁵ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσι.

ΚΕΦ. ε΄.

Ἔσα δὲ παραυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ συγκέλλου.

Κελεύει ὁ βασιλεὺς τῷ παραδυναστεύοντι, καὶ εἰσάγει τὸν ὀφειλόμενον προβληθῆναι σύγκελλον, καὶ ἅμα τῷ εἰσιέναι¹⁰ B αὐτὸν προσκυνεῖ τὸν βασιλέα, εἶτα πλησιάζει τῷ βασιλεῖ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς, Ἔσα καὶ βούλεται. καὶ εἰθ' οὕτως λέγει· „ἐπὶ ὀνόματος πατρὸς, υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος προβάλλεται σε ἡ ἐκ Θεοῦ βασιλεία ἡμῶν σύγκελλον.“ ὁ δὲ κίπτει, καὶ φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ μεγάλου βασιλέως, ὁ¹⁵ μοίως καὶ τοῦ μικροῦ, καὶ παραδίδωσιν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς κοιτωνταῖς, καὶ ἀποστέλλει αὐτὸν πρὸς τὸν πατριάρχην, καὶ δηλοῖ αὐτὸν, ὡς ὅτι „ἡ βασιλεία ἡμῶν προεβάρυτο τοῦτον σύγκελλον.“ ὁ δὲ πατριάρχης κατὰ τὸ εἰσθὸς ἀνευχαριστεῖ τὸν βασιλέα, καὶ εὐθέως σφραγίζει τὸν προβληθέντα σύγκε-²⁰

Hoc factō, rursus procidit et osculatur pedes et genua Imperatorum successive amborum; et tum tandem educunt ipsum praepositi per horologium in lausiaticum. Totus senatus ad haec gratias agit Imperatori pro dato rectore, et salutatur honoratum, qui sua in sede et ordine praepositis in lausiaco assidet. Semper enim assidet rector praepositis, tam in conventu in lausiaticum, quam in aliis processionibus.

CAP. 5.

Observanda in creatione Syncelli.

Iussu Imperatoris introducitur paradynasteuon [seu imperii consors] eum, qui debet syncellus creari. Hic ut primum intravit in conclave Augusti, genibus flexis adoratur eum, et tum accedit propius. Cui Dominus postquam mandavit et iniunxit, quae tandem voluerit, subiungit: *In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti nostra per Dei gratiam imperialis maiestas creat te syncellum.* Protinus procumbit humi pedesque Domini senioris, et deinceps iunioris quoque osculatur. Tum tradit ipsum Imperator coetonitis, qui eum ad patriarcham ducunt, significantque ipsi nomine et ex persona Imperatoris: *Maiestas nostra hunc praesentem hominem syncellum nuncupavit.* Patriarcha pro more gratias agit Imperatori, et signo crucis confirmat novum syncellum, advocatque metropolitanus et archiepiscopus, quotquot eo tempore in Urbe regia assunt,

λον, καὶ προσκαλεῖται τοὺς μητροπολίτας καὶ ἀρχιεπισκόπους C
 τοὺς κατὰ τὸν τότε καιρὸν ἐνδημοῦντας τῇ πόλει, καὶ λέγει Ms. 180. b
 πρὸς αὐτούς: „ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἅγιος Θεόδωρος ὁδηγηθεὶς
 τοῦτον προεβιάλετο σύγκελλον” καὶ ἀπευχαριστῶσι πάντες
 5 καὶ ἐξέρχονται. εἶτα κελεύει ὁ πατριάρχης τεθῆναι σκαμνί-
 ον μικρὸν εἰς τὸ εὐώνυμον αὐτοῦ μέρος ἀποκοπτὸν τῶν
 σκάμνων τῶν μητροπολιτῶν. εἰ δὲ τύχη εἶναι ἕτερον σύγ-
 κελον, τίθεται τὸ τοιοῦτον σκαμνίον εἰς τὸ δεξιὸν μέρος ἀπο-
 κοπτόν. αἰεὶ γὰρ οἱ σύγκελοι προεισέρχονται τῶν μητροπολι-
 10 τῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ καθέζονται ἀποκοπτοί. Ἰστέον, D
 ὅτι ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν οὐκ εἰς μικρὰ σκαμνία
 καθέζονται οἱ σύγκελοι, ἀλλ’ ἐν τοῖς ἰδίῳις σελλίοις, δηλονότι
 ἐν τοῖς τοῦ πατριάρχου σεκρέτοις, οὐχὶ δὲ τοῦ βασιλέως πα-
 ρόντος. ἐπὶ γὰρ παρουσίᾳ βασιλέως κάτωθεν τῶν μαγίστρων
 15 καθέζονται ἐν τοῖς μακροσκαμνίοις. καὶ ἐν τῷ μέλλειν εἰσιέ-
 ναι τοὺς μητροπολίτας τὴν τοῦ σεκρέτου πύλην, ἀνίστανται
 τῶν σκάμνων οἱ σύγκελοι, καὶ τῶν μητροπολιτῶν εἰσερχομέ-
 νων, εὐρίσκουσιν αὐτοὺς ἐκεῖσε, καὶ κελεύει ὁ πατριάρχης
 καθεσθῆναι τοὺς σύγκελους. καὶ πάλιν εἰσέρχονται οἱ μη-
 20 τροπολίται καὶ οἱ ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τὸ εἰωθὸς τῇ ἐκκλησι- Ed. L. 307
 αστικῇ καταστάσει. τῶν δὲ μητροπολιτῶν τὴν πύλην τοῦ
 σεκρέτου μελλόντων εἰσιέναι, ἀνίστανται ἀπὸ τῶν σκάμνων
 οἱ σύγκελλοι, καὶ ἴστανται· καὶ εἰσέρχονται πάντες, καὶ κε-
 λεύσει τοῦ πατριάρχου καθέζονται οἱ τε σύγκελοι καὶ οἱ μη-

5. τεθῆναι conl. R., τεθῆνα cod.

significatque ipsis: *Venerabilis et sanctus Imperator noster a Deo directus et illuminatus hunc virum syncellum creavit.* Id audientes omnes Imperatori gratias agunt et exeunt. Deinde iubet patriarcha scamnum parvum ad suam sinistram collocari separatum a scamnis metropolitaram. Quodsi vero adhuc alius adsit syncellus [alterius patriarchae], collocatur illud scamnum a dextra patriarchae seorsim. Semper enim, ut prius ingrediuntur syncelli in patriarchale, quam metropolitae, ita etiam sedent ab iis seorsim. Magnis in processionibus resident syncelli non in parvis scamnis, sed in suis sellis; scilicet in secretis patriarchae tantum, Imperatore non praesente. At eo praesente, sedent infra magistros in macroscamis vel longis scamnis. Et quando in eo sunt metropolitae, ut in secretum veniant, surgunt syncelli e scamnis suis, et occurrunt intrantibus metropolitae in ipsis foribus secreti, et deinceps rursus a patriarcha iussi considunt. Et deinceps rursus ingressuris metropolitae, sed simul cum archiepiscopis secundum ordinem ecclesiasticarum constitutionum, assurgunt quidem syncelli e scamnis, [non autem occurrunt ipsis, sed suo in loco] persistunt, donec, omnibus ingressis, patriarcha considerare omnes iusserit. Ut deinceps consederunt pa-

τροποῖται, καὶ περὶ τινων ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων συναί-
ρει λόγον ὁ πατριάρχης μετ' αὐτῶν, οἷα καὶ ὅσα βούλονται,
καὶ μετὰ μικρὸν κελεύσει τοῦ πατριάρχου ἀνίστανται καὶ εἴ-
ερχονται πάντες.

ΚΕΦ. 5'.

5

B Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὡς τανῦν ἐπιτελεῖται ἡ τοῦ ἀγίου καὶ
μεγάλου Κωνσταντίνου ἐτήσιος μνήμη καὶ τὰ ἐγκαίνια τῶν
ἰδρυθέντων τιμῶν σταυρῶν ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ τοῦ Βόνου.

Πρὸ ἡμερῶν, ὅσων ἂν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες, γίνεται
πρόκενσον ἐν τῷ νέῳ παλατίῳ τῷ τοῦ Βόνου, καὶ τῇ παρα-10
μονῇ τελεῖται οἰκειακῶς ἡ παννυχὶς εἰς τοὺς τιμίους καὶ ἁ-
γίους σταυρούς. καὶ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ περὶ ὧραν β' περιβάλλ-
Ms. 181. a λονται οἱ δεσπότες τὰ ὄξέα τούτων σκαραμάγγια καὶ τὰ τού-
C των σπαθία, καὶ ἱππεύουσιν ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἀπέρχον-
ται εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους διὰ τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ εἰς 15
τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸ ξηροκίπριον, κάκεισε τῶν ἵππων ἀπο-
βάντες εἰσέρχονται διὰ τῆς μεγάλης πύλης τοῦ λουτροῦ ἐν τῷ
νάρθηκι, καὶ ἐκνεύουσιν ἀριστερὰ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ αὐτοῦ
νάρθηκος ἐν τῷ ἐκεῖσε κρεμαμένῳ βήλῳ. ἐκεῖσε γὰρ καὶ τὰ
βασιλικά ἴστανται σελλία καὶ τὰ τούτων ἡντρέπισται ἀλλά-20
ξιμα, καὶ ἀλλάσσουσιν τὰ τε διβητήσια αὐτῶν καὶ τὴς χλα-

riter eodem tempore tam syncelli, quam metropolitae, instituit
patriarcha collationem aut colloquium de argumentis ad ecclesiam
pertinentibus, quot et qualibus coetui placuerit. Paulo post iussu
patriarchae assurgunt omnes et exeunt.

CAP. 6.

*Observanda (proux nunc quidem ritus est) in celebratione annua
memoriae sancti et magni Constantini, et encaeniorum sacrarum
crucium in novo palatio Boni dedicatarum.*

Tot diebus ante, quot voluerit Imperator, fit processio [seu
transit Imperator e magno palatio] in novum palatium Boni; et in
vigiliis festi, quem diximus, diei peragitur privatim [in gratiam so-
lius dominicae devotionis et procul vulgo] pervigilium in honorem
venerabilium et sanctarum crucium. Ipso autem illo festo die circa
horam secundam induunt Domini purpurea sua scaramangia et spa-
thas suas, et illinc aevcti in equis tendunt ad aedem SS. Apostolo-
rum per viam, quae ad aedes S. Ioannis in xerocepio ducit. Ut pro-
pe venerunt ad SS. Apostolos, descendunt ex equis, et intrant per
magnam portam baptisterii in narthecem, declinantesque ad sini-
stram versus orientem eiusdem narthecis intrant intra velum ibi sus-
pensum, retro quod sellae imperiales positae stant, et praeparata

μύδας, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ ναῶν τῶν ἁγίων ἀποστόλων,
 καὶ πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν D
 προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῇ Θεῷ, καὶ ἐκνεύουσιν ἀρι-
 στερεῶ πρὸς ἀνατολὴν τοῦ αὐτοῦ βήματος, καὶ ἀπέρχονται πρὸς
 5 τοὺς τάφους, ἤγουν εἰς τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον. καὶ κεῖσε
 ἔνδον τῆς εἰσαγωγῆς πύλης δέχεται τούτους ὁ πατριάρχης,
 καὶ πάλιν ἐν τῇ ἐκεῖσε βήματι διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν
 κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ ἐπιδίδω-
 σιν ὁ πατριάρχης θύμιατὸν τῷ πρώτῳ βασιλεῖ, καὶ θυμιᾷ
 10 εἰς τε τὸ ἅγιον βῆμα καὶ τὸν τάφον Λέοντος τοῦ ὀρθοδόξου
 δεσπότου καὶ τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανῶς καὶ Βα- Ed. L. 308
 σιλείου τοῦ ὀρθοδόξου καὶ ἀγαθοῦ βασιλέως, καὶ εἰθ' οὕτως
 εἰς τοῦ πρώτου καὶ μεγάλου Κωνσταντῖνου τοῦ ἁγίου καὶ ἐν-
 δόξου βασιλέως. καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφει ὁ βασιλεὺς με-
 15 τὰ τοῦ πατριάρχου, καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσέρχεται ἐν τῷ
 βήματι ποιῶν τὴν εὐχὴν, καὶ ἀπύρχονται οἱ ψάλται τὸ τρο-
 πᾶριον „τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος.”
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποχαιρετίσας τὸν πατριάρχην, τοῦτον ἀσπᾶ-
 ζεται, καὶ λιτανεύουσιν μετὰ τε τῶν μαγίστρων καὶ πατρι-
 20 κίων καὶ τῶν λοιπῶν τῆς συγκλήτου, διέρχεται διὰ τοῦ ἐξ- B
 αέρου τῆς κόγχης τῶν ἁγίων πάντων καὶ τῆς ἐκεῖσε ἀπαγού-
 σης ὁδοῦ, καὶ εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν τῶν παλατίων, καὶ

ipsi iacent sua mutatoria, induuntque ibi dibetesia sua et chla-
 mydes, et sic deinceps intrant in naum seu navim SS. Apostolorum.
 Ibi ante sanctam portam ter cum cercis adorant laudibusque
 celebrant Deum genibus flexis, tum declinant ad sinistram versus o-
 rientem bematics seu tribunalis, quod in illo templo est, et procedunt
 versus sepulcra, id est versus S. Constantinum. Ibi, intra
 portam ad ea sepulcra ducentem, excipit eos patriarcha; rursusque
 Deo in bemat, quod ibi est, trina cum cercis adoratione gratum et
 devotum testantur animum; traditque patriarcha seniori Domino
 thymiatum seu thuribulum; quicum ille et sanctum bema et tym-
 bum Leonis orthodoxi Domini [patris Constantini Porphyrogeniti],
 et sanctae Imperatricis Theophanonis, [quae Leonis uxor fuit,] et
 Basillii, Imp. orthodoxi atque boni, et tandem primi Christiani mag-
 nique Imperatoris Constantini, sancti illius et gloriosi principis,
 tymbum incensat. Post haec peracta revertitur Imperator cum pa-
 triarcha. Et hic quidem intrat in bema SS. Apostolorum, facitque
 benedictionem, et psaltes incipiunt troparium, quod ab his verbis
 orditur: *Crucis tuae imaginem in coelo contemplatus* etc. Imperator
 autem valedicit et osculum pacis impertit patriarchae, et inter
 supplicationes atque cantica procedit una cum magistris et patriciis
 reliquoque senatu, transitque per atrium fornices Sanctorum.

σελλίων τιθεμένων τῶν ὑπὸ τῶν ἀρχοντογεννημάτων βασι-
 ζομένων, καθέζονται, μέχρις ἂν ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς
 Ms. 181. b ἐκκλησιαστικῆς λιτῆς καταλάβῃ. ἴστέον, ὅτι ἡ λιτὴ, μέχρις
 ἂν εἰσέλθῃ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς τῶν παλατίων, ψάλλει τὸ
 τροπάριον· „τοῦ σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασά-5
 μενος·” καὶ μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὴν πύλην ἄρχεται ψάλλειν
 τῶν ἐγκαινίων, ἤγουν τὸ „δόξα σοί, Χριστέ ὁ Θεός, ἀποστό-
 C λων καύχημα.” καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου πλησιάσαντος ἐν τῷ
 τόπῳ, ἐν ᾧ καθέζονται οἱ δεσπότες, ἀνιστάμενοι οἱ δεσπό-
 ται δέχονται τοῦτον. καὶ εὐθέως τελεῖται ἡ ἀκολουθία τῶν
 ἐγκαινίων, καθὼς εἴθισται τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ
 τῶν ἀνοίξεων τελεσθέντων, εἰσέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ
 πατριάρχου, καὶ ἀπέρχονται ἐν τῷ βήματι τοῦ ἁγίου Κων-
 σταντίνου· (τὰ γὰρ ἐκεῖσε βήματα, τὸ μὲν ἐν τῆς ἁγίας
 Ἑλένης ὑπάρχει, τὸ δὲ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἀργυροῦν κιβώ-15
 ριον, τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τυγχάνει·) καὶ κεῖσε διὰ τῆς
 D τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ
 Θεῷ, καὶ ὑποστρέφοντες ἐξ ἀριστερᾶς ἀνέρχονται τὰ βᾶθρα,
 καὶ ἴστανται ἔμπροσθεν τοῦ μεγάλου σταυροῦ τοῦ ἁγίου Κων-
 σταντίνου, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν, καὶ
 τὴν τῆς ἐκτενοῦς ἀπόλυσιν, ἀνέρχονται ἐν τῷ ἐκεῖσε παλατίῳ,

um et per viam, quae illinc in palatium Boni ducit, intrat in au-
 lam palatii. Resident ibi ambo Imperatores in sellis per archonto-
 gennemata seu valtos allatis et ibi depositis, exspectantes, quoad
 patriarcha cum ecclesiastica supplicabunda processione eodem adve-
 nerit. Intrante illa processione in portam aulae palatii, sonat ad-
 huc troparium modo memoratum: *Crucis tuae* etc., ea vero porta
 transita, incipit troparium cani diei encaeniorum vel dedicationis
 proprium, scilicet illud, quod incipit a verbis: *Gloria sit tibi, Chri-
 ste Deus, qui es argumentum gloriationis Apostolorum*. Patriarchae
 tum ad illum locum appropinquanti, in quo sedent Imperatores,
 assurgunt hi, et beneventant ipsum. Protinusque perficitur ritus
 encaeniorum seu dedicationis, sanctarum nempe crucium, quemad-
 modum secundum constitutiones ecclesiasticas fieri mos est; et post
 peractas anoxes [seu cerimonias, quae praecedunt apertionem tem-
 pli], intrant Domini cum patriarcha [in aedes sacras, quae sunt in
 palatio Boni], proceduntque ad bema S. Constantini. (Sunt enim
 ibi duo bema, unum S. Helenae, alterum S. Constantini, argen-
 teo ciborio ornatum.) Ter ibi cum cereis adorant Deum, et redeunt
 deinceps a sinistra parte, ascendunt gradus ad magnam crucem S.
 Constantini ducentes; et consistunt coram ea, praestolantes recita-
 tionem sancti evangelii, et, extensa finita, ascendunt in palatium
 templo contiguum, peractaque liturgia seu divino officio, epulantur

καὶ μετὰ τὴν τῆς λειτουργίας ἀπόλυσιν συνεσιῶνται τῷ πατρι-
άρχῃ καὶ τῇ συγκλήτῳ καὶ μητροπολίταις, οἷς ἂν κελεύσωσιν.

ΚΕΦ. ζ'.

E d. L. 309

5 Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ καὶ προελεύσει τῶν ἁγίων
πάντων.

Ἰστέον, ὅτι ἡ προέλευσις τῶν ἁγίων πάντων ἐπιτελεῖται
κατὰ τὸν τύπον τῆς μεσονησίμου, καὶ ὡς τὰ νῦν ἐπιτελεῖ-
ται ἢ τε δευτέρα τῆς διακαινησίμου καὶ ἡ κυριακὴ τοῦ ἀν-
τίπασχα. κατέρχονται δὲ οἱ δεσπότες ἀπὸ τῶν ἵππων ἐν τῇ
10 πύλῃ τῶν ἁγίων ἀποστόλων τῇ εἰσαγωγῇ πρὸς τὸ ὠρολόγιον
τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, κάκειθεν δηριγευόμενος ὑπὸ τοῦ κου-
βουκλείου καὶ τῶν ἑξ ἔθους ἀρχόντων ἐκνεύουσι δεξιὰ, καὶ
διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος τῶν ἁγίων πάντων, καὶ ἀνέρ-
15 χονται ἐν τοῖς κατηγουμένοις τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, καὶ εἰσ-
έρχονται ἔνδον τοῦ ἐκεῖσε κρεμμαμένου βήλου, καὶ τὰ ἐξῆς B
ἐπιτελεῖται καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσιν, ἐν αἷς
ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἑφιπποὶ εἰς τοὺς ἁγίους ἀποστόλους. Ms. 182. a
ὁ δὲ πατριάρχης μετὰ τῆς λιτῆς καταλαβὼν ἴσταται ἔνδον
τῶν ἁγίων ἀποστόλων ἔξω τῶν κίγκλιδων τοῦ θυσιαστη-
20 ρίου, καὶ τοῦ καιροῦ καταλαβόντος, εἰσέρχονται οἱ πραιπό-

cum patriarcha et senatu et metropolitibus, delectis nempe et fan-
tatis.

CAP. 7.

Observanda in festo et processione Sanctorum omnium.

Processio Sanctorum omnium peragitur secundum ritum meso-
nestimi seu medianae vel mediae quadragesimarum hebdomadis, et
secundum ritum, quo nunc celebrantur tam secunda feria diacaene-
simi vel septimanae renovationis, id est paschalis, quam dominica
antipascha, vel quae proxime festum paschatis sequitur. Descendunt
Domini ex equis in porta sanctorum Apostolorum ad horologium e-
iusdem ecclesiae ducente, et inde, stipati a cubiculo et consuetis
proceribus, declinant versus dextram, traiectoque narthece templi
Sanctorum omnium, ascendunt in catechumeniā eiusdem templi, et
intrantra intra velum ibi suspensum, fiuntque cetera, quemadmodum
mos est fieri in reliquis processionibus, per quas Domini ad sanctos
Apostolos in equis vehuntur. Adveniens interim cum turba proces-
sionale patriarcha consistit intra aedem SS. Apostolorum extra can-
cellos sacrificatorii, temporeque oportuno ingruente, intrant praepositi
ad Augustos, et amiciunt eos ipsorum tunicis. Exemptes extravedium

σιτοι καὶ περιβάλλουσι τοὺς δεσπότης τὰς ἑαυτῶν χλανίδας
 ἔξερχομένων δὲ τῶν δεσποτῶν τοῦ βήλου, δέχονται τούτους
 οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι, καὶ γίνεται ἐκεῖσε δοχὴ, καὶ
 ἀπὸ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς καταστάσεως
 C., "κελεύσατε." καὶ κατέρχονται διὰ τε τοῦ κοχλιοῦ καὶ τοῦ
 νάρθηκος, καὶ ἐκβαίνοντων τὸν νάρθηκα τῶν ἀγίων ἀποστό-
 λων, δέχεται τούτους ὁ περατικός δῆμος τῶν Βενέτων μετὰ
 καὶ τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν, καὶ ἐπιδίδουσιν ὁ δομεστι-
 κος τῶν σχολῶν τοῖς δεσπότης τὰ ῥοδόπλακα ὄσφρῦδια, καὶ
 μετ' ὀλίγον πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὸ ὠρολόγιον δέχεται εἰς
 τὴν ἑξάερον ὁ δῆμαρχος τῶν Βενέτων μετὰ τοῦ δήμου τοῦ
 λευκοῦ, καὶ αὐτὸς ἐπιδιδούς ὁμοίως τοῖς δεσπότης. καὶ
 εἰσιόντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὴν θύραν ὡς πρὸς τὸ ὠρολό-
 γιον τῶν ἀγίων ἀποστόλων, δέχεται ὁ ἐξκούβιτος μετὰ τοῦ
 περατικοῦ δήμου τῶν Πρασίνων, καὶ ἐπιδίδωσι καὶ αὐτὸς
 D ὁμοίως. καὶ πάλιν εἰσιόντων τῶν δεσποτῶν εἰς τὴν θύραν
 τοῦ γυναικίτου τῶν ἀγίων ἀποστόλων, δέχεται ὁ δῆμαρχος
 τῶν Πρασίνων μετὰ καὶ τοῦ δήμου τοῦ ῥουσιῶν, καὶ ἐπι-
 δίδωσι καὶ αὐτὸς ὁμοίως. καὶ εἰθ' οὕτως ἀπέρχονται οἱ
 δεσπότης, καὶ δέχεται τούτους ὁ πατριάρχης ἔξω τῶν κυ-
 κλίδων τοῦ ἀγίου βήματος, καὶ ὑσπάζονται ἀλλήλους, καὶ
 Ed. L. 310 εἰσέρχονται ἅμα εἰς τὸ Θυσιαστήριον, καὶ ἀσπάζονται οἱ
 δεσπότης τὴν ἐνδύτην καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον, δηλονότι ὑπὸ

Dominos excipiunt et venerantur magistri et patricii, fitque ibi
 doche seu exceptio et consalutatio Dominorum et procerum, qua
 peracta, clamat cerimoniarius, nutu praepositi admonitus: *Celeusate*
 [seu: *velitis movere*]. Sic descendunt per cochleam et narthecem;
 et egredientes e narthece Sanctorum omnium excipit atque veneran-
 tur peraticus demus [seu suburbana e Pera factio] Venetorum cum
 domestico scholarum Dominis odorata sarta rosae implexa tradente.
 Paulo illinc antequam ingrediantur Domini in horologium, exci-
 piunt eos in atrio demarchus Venetorum cum factione alba, sarta
 et ipse quoque porrigens. Dominos iam in eam horologii SS. Apo-
 stolorum portam intrantes excipit excubitus [seu praefectus excubi-
 torum] cum demo peratico Prasinorum, et ipse quoque corollas tra-
 dens. Et tandem intrantes Dominos in portam gynaeconitae seu
 stationis mulierum in aede SS. Apostolorum, excipit demarchus Pra-
 sinorum cum factione russa, tradens et ipse, quae ceteri. Sic por-
 ro libere absque impedimento procedentes Dominos excipit patriar-
 cha extra cancellos sancti bematis [vel tribunalis], osculoque pacis
 invicem dato, intrant simul in sacrificatorium, ubi Domini endytam
 seu tapetem altari instratum et sacrum evangelium osculantur, pa-
 triarcha utrumque protendente et ori admovente. Exinde ordiun-

τοῦ πατριάρχου προσφερόμενα, καὶ αἴρουνσι ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε τὴν λιπὴν, ψάλλοντος τοῦ κλήρου τὸ „δόξα σοί, Χριστέ ὁ Θεός.“ τῶν δὲ δεσποτῶν ἐξερχομένων τὸ βῆμα, λαμβάνουσι παρὰ τῶν πραιποσίτων κηρία λιτανίγια, καὶ ἅμα τοῦ πατριάρχου λιτανεύουσι μέχρι τῶν ἁγίων πάντων, καὶ τῆς ἀκολουθίας τῶν ἀνοίξεων τελεσθείσης, ἤγουν τῶν ἐγκαινίων, Ms. 182. b εἰσοδεύουσι καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ βήματι, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶν μέρους εἰσέρχονται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τοῦ Β 10 ἁγίου μάρτυρος Λέοντος, κατέβηκε διὰ τῆς τρίσεως μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν τῷ Θεῷ, καὶ εὐθέως ἀποχαιρεῖσθουσι τὸν πατριάρχην, τοῦτον ἀσπαζόμενοι. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης ἀπέρχεται εἰς τοὺς ἁγίους πάντας. οἱ δὲ δεσπότες διὰ τοῦ ἔνδον τοῦ βήματος κυκλίον ἀπέρχονται εἰς 15 τὸ εὐκτήριον τῆς ἁγίας καὶ βασιλίδος Θεοφανοῦς. κατέβηκε ἀπαλλάσσουσι τὰ χλανίδια, καὶ καθέζονται ἐκδεχόμενοι τὴν C τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν. τοῦ δὲ ἁγίου εὐαγγελίου μέλλοτος ἀναγινώσκεισθαι, ἐξέρχονται ἔξω τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, καὶ ἴστανται ἔνδον τοῦ ἐκεῖσε ἀποκρεμμαμένου βήλου 20 ὡς πρὸς τὸ βῆμα, καὶ ποιοῦνται τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀκρόασιν, καὶ μετὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου εἰσέρχονται πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ εὐκτηρίῳ τῆς ἁγίας Θεοφανοῦς,

tur supplicabundam processionem, clero canente illud: *Gloria tibi, Christe Deus*. Domini hæc in processione e bemate egredientes accipiunt a praepositis cereos processionales, et sic, comitante patriarcha, procedunt cantantes Deoque supplicantes usque ad aedem Sanctorum omnium; ubi post peractum anoexeon seu apertionum, vel, quod idem est, encaeniorum officium, [id est post dictas preces, quae in annuatim renovanda dedicatae istius aedis memoria dici solent, et per quas nemini ad clausam aedem aditus patet,] inferunt pedem, et progrediuntur in eius aedis bema, prout mos est; et exinde per dextram tribunalis orientalem plagam intrant in oratorium, quod ibidem est, S. Leonis Martyris, et trina cum cereis adoratione Deum ibi venerati, protinus valedicunt et osculum pacis dant patriarchae. Et patriarcha quidem abit in aedem Sanctorum omnium: Domini autem per cochleam, quae est intra bema, abeunt ad eucterium sanctae Imperatricis Theophanonis, [quod est in aede SS. Apostolorum,] ibique depositis tunicis, exspectant tempus, quo recitari sanctum evangelium debet. Eo instante, exeunt oratorio, et stant intra velum ibidem ea parte, quae bema respicit, suspensum, audiuntque [a nemine conspecti] lectionem sancti evangelii. Qua finita, redeunt in idem sanctae Theophanonis eucterium, ibique residentes ordinant cletorium, [id est nominatim designant et a nomenclatore citari iubent, quos eo die sibi volunt convivae accumbe-

καὶ καθεζόμενοι στοιχοῦσι τὸ κλητώριον, καὶ εἰθ' οὕτως περιβάλλονται τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Ὑπατίου καὶ τοῦ ἐκεῖσε ἐξάγοντος ἐξαέρου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀνέρχονται διὰ τῆς ξυλίνης σκάλας τῆς ἐξαγοῦσης ἔξω τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου τῆς ἀναγοῦσης εἰς τὰ κατηχούμενα τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τῶν κατηχουμένων τῶν ἁγίων ἀποστόλων, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὰ παλάτια. καθεῖσε ἠντρέπεται ἡ τιμία αὐτῶν τράπεζα. τὰ δὲ ἐπὶ τῆς τραπέζης τελούμενα καὶ τὰ τῆς δειλιγῆς προελεύσεως, καθὼς προεῖρηται, ὁμοίως τῆς δευτέρας τῆς διακαινησίμου καὶ τῆς νέας κυριακῆς, καθὼς τὰ νῦν ἐπιτελοῦνται.

E.d. l. 311

ΚΕΦ. η'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου μηνός, τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ ἐξερχομένου. 15

Ἰστέον, ὅτι, εἰ μὲν λάχῃ ἡ πρώτη τοῦ Ἀυγούστου ἐν κυριακῇ, ὀφείλει ἐξερχεσθαι ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου τοῦ μεγάλου παλατίου ὁ τίμιος σταυρὸς τῇ ὀπισθεν κυριακῇ, ἦγονν πρὸ ἐπτά ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. ἐξέρχεται δὲ **Ms. 183. a** ψάλλοντος τοῦ ὄρθρου περὶ τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ὥδῃν, καὶ **a-20** B ποτίθεται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα βαλ-

re.] Tum induti sagis auro septis transeunt per narthecem eucterii seu sacelli sancti Hypatii et per atrium illi praetensum; inde ascendunt per scalam ligneam, quae ex aede S. Constantini exeuntes in catechumenia SS. Apostolorum ducit; traiectisque modo dictis SS. Apostolorum catechumeniis, intrant in palatium [isti aedi adstructum]; ubi parata ipsis est sacra mensa. Ritus autem in prandio, item in processione pomeridiana, observandi sunt, ut nunc quidem fiunt, similes illis, quos in descriptione processionis feriae secundae diacaenesimi [seu proximae a paschatis festo], et novae dominicae [seu eius, quae in albis dicitur,] exposuimus.

CAP. 8.

Observanda calendis Augusti, prodeunte in publicum venerabili et vivifica Cruce [in qua Christus passus fuit].

Si calendae mensis Augusti in diem dominicum incidere contingat, debet sancta Crux proxime praecedente die dominica seu die retro septimo e sceuophylacio [vel custodiaro pretiosorum vasorum et sacrarum reliquiarum] magni palatii expromi et produci, quo tempore matutinas canunt, intra tertiam sextamve odam. Et primum depromptus e sede sua et depositus humi in sceuophylacio,

συμμιζόμενος προτίθεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσκύνησιν πάντων. καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου παρίσταται ἅπας ὁ βασιλεὺς κλῆρος ψάλλον τὰ συνήθη σταυρώσιμα, καὶ ὅτε κελεύσουσιν οἱ δεσπόται, εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται αὐτὸν, 5 καὶ ἀπερχόμενοι καθέζονται ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν προέλευσιν. καὶ εἶθ' οὕτως αἴρων ὁ παπίας τὸν τίμιον σταυρὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, δηλονότι φοροῦντος αὐτοῦ σκαραμάγγιον καὶ σαγίον ἀληθινόν, ὄψικενό- C
 10 Δάφνης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διαιταρίων τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ τοῦ παλατίου, πάντων κηρὸς βασταζόντων, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ ἀπαγόμενος προτίθεται εἰς προσκύνησιν πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῇ λανσιακῇ ἐν τῷ ἀριστερῷ μέρει πρὸ τῆς πύλης τοῦ εὐ- 15 κτηρίου τοῦ ἁγίου Βασιλείου. καὶ μετὰ τὴν προσκύνησιν πάλιν βασταζέται παρὰ τοῦ παπίου, δηλονότι ὄψικενόμενος ὑπὸ τῶν προειρημένων, καὶ ἀποτίθεται ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. τῇ δὲ D
 κῆ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἄρχεται περιπολεύειν καὶ ἀγιάζειν 20 πάντα τόπον καὶ πᾶσαν οἰκίαν ταύτης τῆς Θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος πόλεως, ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὰ τὰ τεῖχη, ὡς ἂν καὶ

balsamisatur vel inungitur sacris unguentis a [cleri regii] protopapa; dein proponitur sic in ecclesia [magni palatii, Deiparae Phari, ut videtur, aut et nea] communi omnium adorationi. Tum post finitum officium matutinum accedit ad eam sanctam Crucem, et coram ea consistit totus clerus palatinus, canens consueta staurosima vel cantica in laudem Crucis. Domini, si volunt, [exeuntes e sacro cubiculo, ante consuetam processionem] intrant [in ecclesiam] et venerati Crucem abeunt, residentque in chrysotriclino et peragunt ea, quae in consueta quotidiana processione vel conventu procerum in aulam peragi mos est. Papias tum sublatam in capite gerens sanctam Crucem, indutus scaramangio et sago purpureo stipatusque obsequio cleri palatini et protopapae S. Stephani Daphnes et diaetariorum tam S. Stephani, quam palatii, et horum quidem omnium cereos gestantium, procedit [ex ecclesia palatii] per heliacum seu solarium [illi praetensum], et praeter chrysotriclinum. Inde ulterius prolata Crux deponitur et exponitur communi totius senatus adorationi in lausiaco, et quidem in eius sinistra parte ante portam eucterii S. Basilii. Adoratam itaque ibi Crucem rursus attollit papias, et procedit eodem in obsequio, deponiturque in palatio Daphnes in templo sancti protomartyris Stephani. Die vero vigesimo et octavo mensis Iulii incipit Crux obire atque sanctificare omnem locum omnemque domum regiae huius urbis, quam Deus conservare velit; neque aedificia tantum, sed et ipsos

αὐτὴ ἡ πόλις καὶ τὰ περὶ αὐτὴν πάντα τῆς χάριτος καὶ τοῦ
 ἁγιασμοῦ πληρωθῶσιν, μέχρι τῆς ιγ' τοῦ Ἀυγούστου μηνός.
 ἐν αὐτῇ γὰρ τῇ ιγ' τοῦ αὐτοῦ μηνός πρῶτ' εἰσέρχεται ἐν τῷ
 ἱερῷ παλατίῳ καὶ προτίθεται ἐπάνω τοῦ σέιτζου τοῦ ἱσταμέ-
 ρου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. οἱ δὲ διαιτάριοι ψάλλουσι τὰς
 συνήθη σταυρωσίματι, καὶ ἔκτενοῦς γινομένης ὑπὸ τοῦ πρω-
 Ed. L. 312 τοπάπα τῆς Δάφνης, ἀποδίδουσιν τὴν εὐχὴν, στερεοῦντες κα-
 τὰ τὸ εἶδος. καὶ εὐθέως αἰρόμενος ὁ σταυρὸς πάλιν ὑπὸ
 τοῦ παπίου καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα τῆς Δάφνης
 καὶ τῶν διαιταρίων περιέρχεται ἀγιώζων τοὺς τε κοιτῶνας¹⁰
 καὶ ἕπαν τὸ παλάτιον. καὶ εἰθ' οὕτως ἀποτίθεται ἐν τῷ
 Ms. 183. b εὐκτήριῳ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, καὶ τῇ ἐσπέρᾳ εἰσφέρει αὐ-
 τὸν ὁ παπίας καὶ ὁ δεῦτερος εἰς τὸν Φάρον, παραδιδόντες
 αὐτὸν τῷ σκευοφύλακι, καὶ τῇ ἑωθεν, ψάλλοντος τοῦ ὄρθρου
 τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ᾠδὴν, ἐκμασσομένον παρὰ τε τοῦ πρωτοπάπα¹⁵
 καὶ τοῦ σκευοφύλακος, ἀποτίθεται ἐν τῷ ἱερῷ σκευοφυλακίῳ.
 Βεὶ δὲ ἐν δευτέρᾳ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει
 ἐξέρχεσθαι τῇ ὀπισθεν κυριακῇ, ἤγουν πρὸ ἡ ἡμερῶν τῆς α'
 τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν τρίτῃ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγού-
 στου, ὀφείλει ἐξέρχεσθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς τρίτης, ἤγουν²⁰
 πρὸ δύο ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν ὄ' λάχῃ ἢ

19. ἢ πρώτῃ τῇ et ed.

urbis muros obit atque sanctificat; quo et ipsa urbs et ei circum-
 iecta gratia et sanctificatione impleantur. Illa Crucis obitio contin-
 at usque ad diem Augusti mensis decimam tertiam. Ea enim die
 mane redit in sacrum palatium, et proponitur super senzo [id est sessu
 vel throno], qui stat in chrysotriclino. Diaetarii ad haec consueta
 staurosimata seu proparia in laudem crucis canunt, factaque exten-
 sa a protopapa, Daphnae addunt ipsi benedictionem, figentes pro more
 [id est, vorentes concepta consuetaque formula, velit Deus et urbem,
 et in ea S. Crucem, στερεῶν, fixam, immobilem nullaque calamitate
 percellendam esse iubere]. Et protinus rursus attollitur Crux a papa,
 circumlataque in obsequio protopapae Daphnes et diaetariorum obit
 atque sanctificat cubicula palatii ipsumque totum. Deinceps depo-
 nitur in oratorio S. Theodori. Sub vesperam infert eam papias et
 deuterus in Pharum, ubi sceuophylaci seu custodi vasorum eam
 tradunt. Altero mane tandem, dum cantatur matutinum officium,
 circa tertiam aut et sextam odam, extersa et repurgata Crux a pro-
 topapa et sceuophylace reponitur rursus in sacro sceuophylacio. Quod-
 si vero calendae mensis Augusti in secundam feriam incidant, offerri
 debet sacra crux penultima retro die dominica seu octavo die ante
 calendas Augusti. Si porro illae calendae in feriam tertiam seu di-
 em Martis incidant, debet S. Crux offerri ipsa illa die dominica,
 quae illam tertiam feriam proximè antecedit, hoc est secundo die

πρώτη τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς τετραδος, ἤγουν πρὸ τριῶν ἡμερῶν τῆς πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν ἑὶ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς θ', ἤγουν πρὸ δ' ἡμερῶν τῆς 5πρώτης τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν παρασκευῆς λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρχασθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τῆς πα- C
ρασκευῆς, ἤγουν πρὸ ἑὶ ἡμερῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου. εἰ δὲ ἐν σαββάτῳ λάχῃ ἢ πρώτῃ τοῦ Ἀυγούστου, ὀφείλει ἐξέρ-
χεσθαι αὐτῇ τῇ κυριακῇ τοῦ σαββάτου, ἤγουν πρὸ ἑξ ἡμε-
10ρῶν τῆς α' τοῦ Ἀυγούστου.

ΚΕΦ. 9'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν τῇ ἑορτῇ τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας
Θεοτόκου μηνὶ Ἀυγούστῳ εἰ.

Εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν καὶ παννυχεῖσαι ἐν βλα- D
15χέρναις, ἀπέρχεται τῇ πρὸ μιᾶς ἡμερῶν, καὶ ἐκτελεῖ τὴν
παννυχίδα. τῇ δὲ ἐπαύριον, ἤγουν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς,
προέρχονται ἅπαντες ἐννύχιοι μετὰ ἀλλαξίμων, οἳ τε μάγι-
στροὶ καὶ πραιπόσιτοι, πατρίκιοι καὶ ὄφρικιάλιοι· οἳ δὲ εὐ-
νοῦχοι πρωτοσπαθῆριοι μετὰ τῶν ἀλλαξίμων αὐτῶν, βυστά-

ante calendas Augusti. Si deinceps incidant illae calendae in te-
trada [seu quartam feriam vel diem Mercurii], debet S. Crux efferrī
die dominica illam tetrada proxime antecedente, seu die tertio ante
calendas. Ita quoque si calendae in pemptada [seu quintam in
feriam vel diem Iovis] incidant, debet S. Crux die dominica illam
quintam feriam proxime praecedente seu quarto die ante calendas
efferrī. Si denique in parasceuen [id est sextam in feriam vel diem
Veneris] incidant calendae, debet S. Crux die dominica parasceuen
illam proxime praecedente seu die quinto ante calendas efferrī. Si
tandem in sabbatum incidant calendae Augusti, debet S. Crux die
dominica septimam illam feriam seu sabbati diem antecedente vel
die ante calendas sexto efferrī.

CAP. 9.

*Observanda in festo obdormitionis sanctissimae Deigenitricis die
Augusti decimoquinto.*

Si cupit Imperator magno e palatio exire in blachernas ad per-
agendum ibi devotum pervigilium, facit id die proxime praee-
dente, sacroque pervigilio defungitur; et tum altero mane, id est
ipso festo die, procedunt omnes, die nondum prorsus oborto, in mu-
tatoriiis quidem magistri et praepositi et patricii et officiales; eunuchi
autem protospatharii praeter mutatoria sua quoque spathobachia ge-
stant; oeciaci autem seu familiares vel domestici protospatharii

ζῶντες καὶ τὰ σπαθοβύχλια· οἱ δὲ ὀκτακκοὶ προποσπαθηρο-
 οι μετὰ σπεκίων· οἱ δὲ λοιποὶ ἅπαντες μετὰ σαραμαγγίων
 ἄντρων τῶν σεκρετικῶν· προέρχονται δὲ ἅπαντες ἐν τῷ τρικλίῳ
 Ed. L. 313 τῷ λεγομένῳ Δανουβίῳ, καὶ καθέζονται ἐκεῖσε· εἰ δὲ καὶ ὁ
 βασιλεὺς οὐ θέλῃσει ἀπελθεῖν καὶ παννοχεῦσαι, τῇ ἡμέρᾳ τῆς 5
 Ma. 184 αἰορητῆς ἀλλάσσει τὸ σαραμαγγιον αὐτοῦ, καὶ εἰ μὲν οὐκ ἔ-
 στιν εὐδία, ἰππεύει, καὶ ἀπέρχεται ἀπὸ σαραμαγγίου· εἰ
 δὲ ἔστιν εὐδία, ἀπέρχεται διὰ τοῦ πλοοῦς· καθέζεται δὲ ἡ
 σύγκλητος ἅπασα ὑπὸ σαραμαγγίου ἔξωθεν τῆς κοιλιωμένης
 πόρτης, ἐν τῷ αἰγιαλῷ ἐκδεχόμενοι τὸν βασιλέα· τοῦ δὲ βα- 10
 σιλέως ἔξιόντος ἀπὸ τοῦ δρόμου; δέχονται αὐτὸν οἱ πραι-
 πόσιτοι· παρακατιῶν δὲ, δέχονται αὐτὸν μάγιστροι καὶ πα-
 τρῖκιοι καὶ ὄφρακιῦλλιοι προσκυνοῦντες αὐτὸν, καὶ ἀναφέρου-
 Βσιν αὐτὸν ἐν τῷ κοχλιᾷ τῷ εἰσφέρουσι εἰς τὰ κατηχομενία
 τοῦ μεγάλου ναοῦ· καὶ διέρχεται διὰ τοῦ τρικλίου τῆς ἀ- 15
 γίας σοροῦ, καὶ ἀνέρχεται διὰ τοῦ βισαλωτοῦ καὶ τοῦ κο-
 χλιοῦ, διακόπτων τὸν τρίκλιον τὸν καλούμενον Δανουβιον.
 καὶ ἔξέρχονται εἰς τὸν πόρτικα τὸν λεγόμενον Ἰωσηφιακὸν,
 καὶ ἀναφέρουσιν αὐτὸν οἱ πραιπόσιτοι ἕως τοῦ κοιτώρος· οἱ
 δὲ μάγιστροι καὶ πατρῖκιοι καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα καθέζον- 20
 ται ἐν τῷ Δανουβίῳ, καὶ ἀλλάσσουσιν τὰ ἀλλάξιμα αὐτῶν,
 καὶ καθέζονται ἐκεῖσε ἐκδεχόμενοι τὴν ἔλευσιν τοῦ καιροῦ.

specia gestant. Praeter secreticos reliqui omnes procedunt in sca-
 ramangiiis. Procedunt autem et conveniunt omnes in triclinium,
 quod Danubius appellatur, et ibi cossident. Quod si autem non
 placuerit Imperatori praecedente die in blachernas ire sacramque
 ibi pervigilium perficere, induit ipso festo die scaramangium suum,
 et equo evehitur, si nempe tranquillum mare non fuerit; illo autem
 silente atque composito, in liburnica illuc pergit; ibique a toto se-
 natu excipitur, qui scaramangiiis iudatus extra portam coeliomenem
 [seu depressam et in humilium deductam; id ei nomen est;] in li-
 tore sedet, exspectans Domini adventum. Et exscendentem quidem
 e dromonio excipiunt praepositi: aliquanto autem illinc ulterius magistri
 et patricii et officiales adorantes eum, porroque comitantur eum sur-
 sum per cochleam ad catechnemia magni templi [blachernensis]
 ducentem. Inde trajecto triclinio sanctae sori [vel conditorii, in
 quo B. Virginis amictus iacet,] ascendit Imperator per bisalotum
 [seu lateribus coctis constructum triclinium] et per cochleam in tri-
 clinium Danubium dictum. Eo transmissio, procedit in porticum Io-
 sephicam dictam et tandem usque ad coetonem, comitantibus prae-
 positis. Remanent autem magistri et patricii et totus senatus sedites
 in Danubio, et induunt mutatoria sua, exspectantque adventum
 temporis, quo surgendum est. Illo adveniente, indicat cerimo-

ἐλθόντος δὲ τοῦ τῆς καταστάσεως καὶ μηνύσαντος τοῖς πραι-
 ποσίτοις, ὡς ὅτι ὁ καιρὸς ἔφθασεν, εἰσέρχονται οἱ πραιπό-
 σοιτοὶ δηλοποιούντες τὸν βασιλέα. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξελθὼν ἐκ
 τοῦ κοιτῶνος αὐτοῦ εἰσέρχεται ἐν τῷ Ἀναστασιακῷ τρικλί-
 5^{νη}, φορῶν τὸ διβητήσιον αὐτοῦ καὶ στὰς ἐκεῖσε, ἴστανται οἱ
 ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου ἔνθεν ἀκείθεν. οἱ δὲ σπαθαρο-
 κουβικουλάριοι ἴστανται ὀπισθεν αὐτῶν. οἱ δὲ πρωτοспа-
 θάριοι ἐννοῦχοι ἴστανται ὀπισθεν τοῦ βασιλέως. προσκαλεῖ-
 10^{ται} δὲ ὁ πραιπόσιτος τοὺς βεστήτορας, καὶ περιβαλλόμενος ὁ
 βασιλεὺς τὴν γλαμύδα αὐτοῦ δι' αὐτῶν, ἐξέρχονται. εἶτα
 15^{κατελθὼν} ὀστιάριος ἴστανται ἐν τῷ βήλῳ, καὶ διῆσθησι ἅμα
 τοῦ τῆς καταστάσεως μαγίστρος καὶ πατρικίους καὶ στρα-
 τηγούς καὶ ὄφφικιαλλούς. καὶ εἰσερχόμενος ὁ ὀστιάριος ἴστα-
 20^{ται} κάτω ἐν τῷ βήλῳ, νεύσας δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ πραιποσίτῳ,
 εἰσάγει μαγίστρος καὶ πα-
 τρικίους καὶ στρατηγούς, καὶ εἰσελθόντες πίπτουσιν. ἀνα-
 στάντων δὲ αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, καὶ λέγει ἐκεῖσε „κελεύσατε.“ ὁ δὲ βασιλεὺς δρι-
 γευόμενος ὑπὸ τε τῶν ἀρχόντων τοῦ κουβουκλείου, πατρικίων
 25^{καὶ στρατηγῶν}, ἐξέρχεται ἐν τῷ Δανουβίῳ τρικλίῳ. ἴσταν-
 30^{ται} δὲ οἱ τε βαρβάτοι πρωτοσπαθάριοι καὶ ὁ δρουγγάριος
 τῆς βίγλης ἔνθεν καὶ ἔνθεν πλησίον τῆς θύρας. οἱ δὲ πα-

niarius praepositis, instare tempus; hi ad Dominum intrant, caque
 de re monent. Dominus igitur e coetone procedit in Anastasiacum
 triclinium, indutus dibetesio suo, ibique stanti sese hinc et
 illinc, dextra sinistraque, aggregant proceres cubiculi; pone hos
 stant spatharocubicularii; protospatharii eunuchi autem stant pone
 Dominum. Itaque ordinatis, advocat praepositus vestitores, qui post-
 quam Domino chlamydem eius circumposuerunt, rursus egrediuntur.
 Post haec descendit ostiarius ad velum, ibique subsistens [extra ve-
 lum] una cum cerimoniario dirimit et secedere iubet suam quemque
 in classem, magistros et patricios, strategos et officiales. Peractis his,
 rursus intrat ostiarius in Anastasiacum, sed remanet infra stans intra
 velum. Quod videns Imperator, nutum dat praeposito, et hic porro
 dat ostiario; hic autem, eo accepto, introducit magistros et patricios et
 strategos et officiales. Qui ingressi humo procidunt. Ut autem resur-
 rexerunt, monitus nutu regis praepositus ait: *Celeusate* [id est *plac-*
eat vobis, nempe movere]. Exit tum Imperator, stipatus a proceri-
 bus cubiculi, patriciis et strategis in triclinium Danubium; ad cuius
 ingressum ab utraque parte barbati protospatharii cum drungario vi-
 giliae stant. Hic denuo procidunt in genua patricii, strategi totus-
 que senatus. Ut surrexerunt, accipit nutu regis mandatum praepo-
 situs, qui porro cerimoniario communicat; et hic tandem clamat:

Μα. 184. b τρίκιοι καὶ στρατηγοὶ ἅμα τῇ συγκλήτῃ πίπτουσι. ἀνα-
 στάτων δὲ αὐτῶν, λαμβάνει νεῦμα ὁ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ
 βασιλέως, καὶ αὐτὸς δίδωσι τὸν τῆς καταστάσεως, καὶ λέγει
 „μελένσατε.” δηριγευόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς ὑπ’ αὐτῶν διέρ-
 χεται ἕως πλησίον τοῦ κιονίου τοῦ κειμένου ἑγκαρσίως ἐν τῷ⁵
 πληρώματι τοῦ ἐμβόλου, καὶ δέχεται ἐκεῖσε τὸν πατριάρχην
 μετὰ καὶ τῆς λιτῆς. λαβὼν δὲ κηρία παρὰ τοῦ πραιποσίτου
 καὶ εὐξάμενος, ἐπιδίδωσι αὐτὰ πάλιν τῷ πραιποσίτῳ, πρὸς-
 κνήσας δὲ τὸ ἄχραντον εὐαγγέλιον καὶ τὸν ζωοποιὸν σταυ-
 ρόν, προσκυνῶσιν ἀμφοτέροι ἀλλήλους, ὅ, τε βασιλεὺς καὶ ὁ¹⁰
 πατριάρχης, καὶ ἀσπασάμενοι, λαμβάνει ὁ βασιλεὺς παρὰ
 τοῦ πραιποσίτου κηρίον λιτανίον, καὶ ὑποστρέψας διέσχεται
 διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐμβόλου. ἄρχεται δὲ ὁ τῆς καταστάσεως
 τροπάριον· „ἐν τῇ γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλαξας.” ψάλ-
 λοντες δὲ τὸ αὐτὸ τροπάριον οἱ τῆς προελεύσεως ἅπαντες,¹⁵
 εἰσέρχονται ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ μεγάλου ναοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ
 πάντα τῆς τάξεως φυλάττονται ἐν τῇ αὐτῇ ἑορτῇ, καθὼς καὶ
 τῇ ὑπαπαντῇ. ἰστέον, ὅτι ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου καὶ ὁ
 Ὠφαίκτηρ καὶ ὁ πρωτοασηκρήτης καὶ ὁ μυστικὸς μετὰ τῶν
 χρυσοτρικλινιῶν πρωτοσπαθαρίων ἴστανται ἐν τῷ Ἰωσηφια-²⁰
 κῷ πόρτηκι.

Celeusate. Inde procedit Imperator ab iisdem stipatus usque propo-
 modum ad columnam transversim positam in fine porticus, ibique
 excipit patriarcham cum lite seu turba supplicantium eum comitan-
 te; sumtisque cereis a praeposito porrectis, facit preces, factisque
 rursus eos praeposito reddit; adoratis deinceps immaculato evange-
 lio et vivifica cruce, adorant ambo sese iuicem, Imperator scilicet
 et patriarcha, pacisque osculum inter se commutant, et tum acci-
 piens a praeposito cereum processionalem Imperator legit vestigia
 sua per eandem porticum; cerimoniarum autem ad haec intonat
 troparium: *In tuo partu conservasti virginitatem.* Omnes, qui pro-
 cessionem huic intersunt, idem troparium canentes intrant in narthe-
 cem magni templi [blachernarum]. Reliqui ritus autem eo die festo
 observandi sunt similes ritibus hypapantae seu festi purificationis
 B. V. Adhuc id tenendum, logothetam dromi et rectorem et pro-
 tosecretam et mysticum una cum protospathariis chrysotricliniis
 in porticu Iosephica stare.

ΚΕΦ. ι'.

"Όσα δεῖ παραφυλάττειν τῆ β' τῆς πρώτης εβδομάδος, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦντος ἐπὶ τοῦ σιλεντίου τῆς μανναύρας.

Περὶ ὧραν τρίτην δίδοται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχεται
 5 ἅπανσα ἢ σύγκλητος, καὶ ἴστανται κάτω τῶν γραδηλίων τῆς
 μανναύρας οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριόκιδι καὶ οἱ βασιλικοὶ
 πάντες ἄνθρωποι καὶ πᾶς ὁ πολιτικός ὄχλος, ὅ,τε δρουγγά-
 ριος τῆς βίγλης μετὰ καὶ τοῦ τάγματος αὐτοῦ καὶ τῆς βα-
 10 σιλικῆς περιουσίας, καὶ ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου μετὰ
 καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ πάντων. οἱ δὲ δεσπόται ἐξέρχονται ἀπὸ
 σκαραμαγγίων, φοροῦντες καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα αὐτῶν
 σαγία, καὶ διέρχονται διὰ τε τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί
 καὶ τοῦ σίγματος καὶ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ ἄπτον-
 15 σιν ἐκεῖσε κηρούς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τε τῆς
 Ἰσακέλλης καὶ τοῦ ὠάου καὶ τοῦ ἀνάγοντος στενωποῦ εἰς τὸν
 τῆς μανναύρας ἡλιακόν, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ μεγάλῳ τρι-
 20 κλίῳ, δηλονότι θηριγενόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ
 τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῆς ἑταιρείας. ἐκεῖσε γὰρ ἐν τῷ μεγά-
 λῳ τρικλίῳ κάτωθεν τῆς πλαγίας καμάρας τῆς δεξιᾶς πρὸς
 25 ἀνατολὴν ἴστανται τῶν δεσποτῶν χρυσαῦ σελλία. κάκεισε μι-
 κρόν τι καθεζόμενοι, ἕως ἂν ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου πάντα
 καλῶς εὐτρεπισθῶσιν, (ἐκνικᾷ γὰρ τὸ καθῆσαι τοὺς δεσπό-
 22. ἐκνικᾷ conl. R., ἡνίκα cod.

CAP. 10.

Observanda die secundo primae septimanae [ieiunii quadragesimalis], Domino in silentio magnaureae sermonem pronuntiante.

Circa tertiam horam datur metastasimum seu abeundi ex aula et negotiis curialibus licentia, et abit totus senatus, consistitque infra gradus magnaureae, scilicet magistri et patricii et basilici omnes et omnis populus urbanus, drungarius vigiliae cum cohorte sua et sacra perusia [seu comitativa peculiare], item drungarius ploimi vel classis cum omnibus ad suam inspectionem pertinentibus. Domini autem prodeunt [e magno palatio] in scaramangiis et sagis suis auro septis; traiectisque porticibus Sanctorum quadraginta [martyrum] et sigmate et Domini ecclesia, in qua cereos accendunt, et sacello vel classis et angiportu tandem, qui ad solarium magnaureae ducit, intrant in magnum triclinium, stipati et conducti a cubiculo, maglabitis et hetaeria. Ibi parumper desident in collocatis sub laterali dextro ad orientem fornice magni triclinii sellis aureis, (nam stricte id observandum, et mos receptus exigit, ut Imperatores nunquam diu stent, sed semper sedeant,) donec a praeposito praeparata fuerint omnia.

Constantinus Porphy. Vol. I.

35

τας,) ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος μετὰ καὶ τοῦ τῆς καταστά-
 σεως πρὸς τὸ εὐτρεπίσαι τούς τε ἀσηκρήτας καὶ πάντα, ὅσα
 ἢ συνήθεια ἔχει. ἄνω γὰρ τῶν γραδηλίων μέχρι τοῦ τελευ-
 ταιού τίθεται ἐπεύχιον, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ δεσπόται· ἐνθεν
 B δὲ κάκεισε, ἤγουν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ἤγουν ἀπὸ τοῦ πρώ-5
 του γραδηλίου μέχρι τοῦ τελευταίου, ἴστανται στιχηδὸν οἱ
 τε ἀσηκρήται καὶ νοτάριοι μέλλοντες ἐκλαβέσθαι τὰ ὑπὸ τοῦ
 βασιλέως δημηγορούμενα· ἄνω δὲ εἰς τὸ πρῶτον γραδήλιον
 ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὰς δεξιῷ μέρει ἴστανται ὅ,τε λογοθέτης
 καὶ πρῶτος ἀσηκρήτης καὶ ὁ πρωτονοτάριος. ἰστέον, ὅτι, 10
 τῶν δεσποτῶν καθεζομένων, παρίστανται οἱ τε τοῦ κουβου-
 κλείου πάντες καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ τῆς ἐταιρείας ἄμα
 καὶ τῶν χρυσотρικλινιτῶν. ὅτε δὲ πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶ-
 σιν, εἰσέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ προσκυνεῖ, σχηματοει-
 δῶς πως τὴν κεφαλὴν ὑποκλίνων καὶ ταῖς χεραὶ μετρίως 15
 C κουφίζων τὸ ἑαυτοῦ σαγίον, καὶ εὐθέως ἀνίστανται οἱ δε-
 σπῶται, καὶ ἐξερχόμενοι ἔξω τοῦ καγκέλλου ἴστανται ἄνω
 εἰς τὸ πρῶτον γραδήλιον, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπεύχιον ἤπλαται,
 καὶ εὐθέως διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ἅπας ὁ λαὸς
 πολυχρόνιον. καὶ μετὰ τὸ σιγῆσαι πάντας ἄρχεται δημη-20
 γορεῖν ὁ βασιλεὺς. ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως δημηγοροῦν-
 Ms. 185. b τος, κατὰ τελείαν, ἦτοι στάσιν, τῆς αὐτῆς δημηγορίας σιγῆ
 μὲν ὁ βασιλεὺς, ὁ δὲ λαὸς διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου

Hic enim exit una cum cerimoniaro ad ordinandos asecretas et reliqua omnia, quae cerimoniale importat. Suut autem ea haec. Explicatur per gradus magnaurae a summo gradu ad infimum usque epeuchium seu tapes, super quo Domini perorantes stant. Hinc autem et illinc, a dextra nempe et a sinistra, stant in seriem collocati a primo gradu ad infimum usque asecretae et notarii, verba Domini excerpturi. In primo autem gradu ad dextram orientalem partem stant logotheta et protoascretis et protonotarius. Interea dum Domini sic in magno triclinio magnaurae sedent, exspectantes oportum prodeundi tempus, adstant ipsis cubicularii omnes et maglabitae et hetaeria et chrysotriclinitae. Omnibus autem comparatis, intrat praepositus et adorat Dominum certo quodam gestu caput inclinans sagumque suum manibus nonnihil attollens. Quo dato signo, protinus exsurgit Dominus egressusque extra cancellos stat in summo gradu super orario ibi expanso; protinusque ad nutum praepositi dicit omnis populus polychronium seu votum diuturnae et prosperae vitae. Reddito silentio, incipit Dominus perorare. Quo sic ad teleiam seu perfectionem, vel, quod idem est, ad stasin seu pausam, delato [hoc est sermone finito,] tacet ipse quidem; populus autem praepositi nutu monitus recitat canticulum, quo longam ipsi vitam et felix imperium a Deo precatur. Eo finito, signat Imperator populum ter,

λέγει „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ θεὸς τὴν βασιλείαν ὑμῶν.“ καὶ μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν λαὸν κατασφραγίζει τρίτον ὁ βασιλεὺς, μέσον, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. καὶ εἰθ' οὕτως ὑποστρέψαντες οἱ Δ δεσπότες καθέζονται ἐν τοῖς χρυσοῖς τούτων σελλίοις, ὅπου καὶ ἑπρότερον, καὶ εὐθέως ἄρχονται εὐφημεῖν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ τὰ ἔξ ἔθους, καὶ ὁ πρωτόσιτος ἐξερχόμενος εὐτροπίζει πάντα καλῶς· οἱ γὰρ μάγιστροι καὶ πατριῆιοι καὶ συγκλητικοὶ ἴστανται διὰ τοῦ πλαγίου ἐμβόλου τοῦ πρὸς δύσιν ἀριστεροῦ μέρους, ἐκδεχόμενοι τὴν τῶν δεσποτῶν ἄφιξιν. καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐ-Ed.L.316
 ιοτρεπισθῶσιν, εἰσέρχεται ὁ πρωτόσιτος, καὶ προσκυνήσας τῇ προειρημένῃ σχήματι, εὐθέως ἀνίστανται οἱ δεσπότες, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῶν γραδηλίων καὶ τοῦ ἐμβόλου, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῆιοι καὶ συγκλητικοί, καὶ ἐξέρχονται διὰ τῆς ἐξαγωγῆς πύ-
 15λης εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κاندιδάτων, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχονται διὰ τε τῶν ἐξοκουβίτων καὶ τῶν σχολῶν καὶ τοῦ χυτοῦ τῆς χαλκῆς, καὶ ἀπέρχονται μάχι τοῦ ἁγίου φρέατος. (κακέως ἀπτοντες κηρὸς καὶ ἀσπασόμενοι τὸ ἅγιον φρέαρ, B ὑπαντῶ τούτους ὁ πατριάρχης εἰς τὴν πύλην τὴν μεγάλην τὴν βοεῖοάγουσαν ἀπὸ τοῦ ἁγίου φρέατος, ἐν τῇ τόπῃ εἰς προσκύ-
 νησιν τίθεται ὁ τίμιος σταυρὸς. καὶ δὴ τοῦ πατριάρχου θυμιῶντος κατὰ τὸν τύπον τοὺς δεσπότες, ἀσπάζονται αὐ-

1. ποιήσει — ὑμῶν em. R., cod. ποιή. 14. πόλλης cod.

et primum quidem coram se in medio stantes, deinceps ad dextram, et tandem ad sinistram. His peractis, revertuntur Domini ad eandem, quibus antea sederant, sellas aureas, ibique recedunt; et statim incipiunt milites ad arithmum pertinentes consuetas laudes dicere. Interim digressus ab Imperatore praepositus reliqua ordinat discessui necessaria et congrua; magistri nempe et patricii et senatorii seriatim consistunt in laterali porticu sinistrae occidentalis plagae, Dominorum adventum expectantes. Omnibus bene ordinatis, ingreditur rursus praepositus, adoraturque Dominos modo, quo paulo ante diximus, simulque sic admonet tacite, parata iam omnia esse. Surgunt ergo Domini protinus, et transeunt per sinistram plagam graduum dictamque per porticum, qua magistri et patricii ordinisque senatorii viri stant; et sic porro per portam, quae ad triclinium candidatorum ducit, egressi pergunt illuc, et illinc continuantes per excubita, per scholas, per chytum chalces, deveniunt ad sanctum puteum [seu phialam S. Sophiae]. Ibi accendunt cereos, et venerantur sanctum puteum, magnaue in porta, quae illinc in ecclesiam ducit, occurrit ipsi patriarcha ibi loci, ubi sancta Crux adoratum exponitur. Domini patriarcham, dum ab ipso ex more incedunt, osculo pacis venerantur. Tum pergunt per portam ad dextram plagam bematis; ubi senatorii omnes et palatini ministri

τόν, καὶ εἶθ' οὕτως εἰσέρχονται διὰ τῆς ἐκεῖσε εἰσφερούσης
 πύλης πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ βήματος. ἐκεῖσε γὰρ οἱ
 τῆς συγκλήτου πάντες ἴστανται μετὰ καὶ τῶν βασιλικῶν καὶ
 τοῦ κουβουκλείου, ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότας. καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε εἰσέρχονται εἰς τὰ ἅγια θύρια, καὶ ἄπτουσιν κηρούς⁵
 Κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τὸν τύπον τελοῦσιν. καὶ
 Ms. 186. a εἶθ' οὕτως παραλαμβάνει ἀπὸ χειρὸς τοῦ καστρησιῶν ὁ πα-
 τριάρχης τὸν θυμιατὸν, καὶ ἐπιδίδωσι τῷ βασιλεῖ, καὶ θυ-
 μιᾷ ὁ βασιλεὺς πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ εἶθ' οὕτως
 διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους τοῦ βήματος ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μικρῶν
 ἁγίων θυρῶν ἐξέρχονται οἱ δεσπόται ἅμα τοῦ πατριάρχου
 ἕως τῶν πορφυρῶν κίωνων, καὶ ἐκεῖσε ἀποχαιρετίζουσι τὸν
 πατριάρχην, τούτον ἀσπαζόμενοι. καὶ ὁ μὲν πατριάρχης εἰσ-
 ἔρχεται εἰς τὸ βῆμα ἐκτελέσων τὴν τριτοέκτην· οἱ δὲ δε-
 σπόται εἰσέρχονται ἐν τῇ μηταωρίῳ, καὶ μετὰ τὴν τῆς τρι-15
 τοέκτης ἀπόλυσιν ἀνέρχονται μυστικῶς διὰ τοῦ ἐκεῖσε τοῦ
 D μηταωρικίου κοχλιοῦ εἰς τὰ κατηχούμενα, καὶ διὰ τῶν δια-
 : βατικῶν εἰσέρχονται μυστικῶς δηριγενόμενοι ὑπὸ τε τῶν μα-
 γλαβιτῶν καὶ τῆς ἑταιρείας εἰς τὸ θεοφύλακτον παλάτιον· οἱ
 δὲ τῆς συγκλήτου πάντες καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βα-20
 σιλικοὶ ἄνθρωποι μετὰ τὴν τῆς τριτοέκτης ἀπόλυσιν ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε, ἤγουν ἀπὸ τῆς ἁγίας Σοφίας, ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς
 τὰ ἴδια· διὰ γὰρ τὸ εἶναι τῆς ἡμέρας ταύτης παραγνὴν εἰς
 τὴν ὑποστροφὴν οὐ δηριγεύουσιν οὗτοι τοὺς δεσπύτας.

et cubicularii adstant Dominis benedicentes. Hi per sacras fores
 cancellorum ingressi accendunt cereos, ut mos est, et cetera quo-
 que ex ritu peragunt. Tandem acceptum e manu castrensis patri-
 archa thuribulum tradit Imperatori. Hic totam circa sacram mensam
 incensat; et tum exeunt Domini a dextra bematis una cum patri-
 archa per minores, quae ibi sunt, sacras fores, et usque ad por-
 phyticas columnas procedunt ambo. Ibi autem valedicunt et oscu-
 lum pacis impertiunt patriarchae. Et hic quidem redit in bema,
 tritoecten, id est officium inter tertiam et sextam horam peragen-
 dum, peracturus; Domini autem intrant in metatorium, et illinc
 post absolutionem vel finem tritoectes ascendunt mystice vel clam
 arbitris et cum intimis amicis et custodibus per cochleam e meta-
 torio ad catechumenia ducentem; et denique per diabatica vel tectas
 porticus redeunt in palatium, quod Deus custodiat, stipati a magla-
 bitis et hetaeria. Senatorii autem omnes et cubicularii et palatini
 ministri post absolutam tritoectam abeunt illinc, id est e sancta
 Sophia, ad sua quisque. Pagana enim quum sit illa dies, [id est
 solenni et sollemniter indictae processioni non dicata] non comitan-
 tur Dominos in palatium redeuntes.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν τιμίων σταυρῶν μελλόντων ἐπιέναι
τῇ μέσῃ ἑβδομάδι τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς.

Ἰστέον, ὅτι τῇ τρίτῃ κυριακῇ τῆς ἀγίας μ΄, ἦγουν ἀπὸ
5τῆς ὀρθοδοξίας, μετὰ τρίτην ἢ καὶ ἕκτην ᾠδὴν τοῦ ὄρθρου,
ἐξάγονται οἱ τιμίοι καὶ ζωοποιοὶ τρεῖς σταυροὶ, καὶ ἀποτί-
θενται ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ εἰδ' οὕτως ὑπὸ τοῦ πρω-
τοπάπα βαλσαμιζόμενοι προτίθενται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς προσ-
κύνησιν πάντων, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὄρθρου ἀνοί-
γοι τὸ τῆς νέας ἀναβάσιον, καὶ ἀνέρχεται ὁ τῆς νέας κλῆρος B
καὶ ἅμα τοῦ βασιλείου κλῆρου τοῦ παλατίου παρίστανται
ψάλλοντες τὰ συνήθη σταυρώσιμα. καὶ ὅτε κελεύουσιν οἱ
δεσπότες, εἰσέρχονται καὶ ἀσπάζονται τοὺς τιμίους καὶ ζωο-
ποιούς σταυρούς. εἰδ' οὕτως ἀπερχόμενοι καθέζονται ἐπὶ
15τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὴν συνήθη καὶ καθημερινὴν προέ-
λυσιν. καὶ ὁ μὲν εἰς αἰρόμενος ὑπὸ τοῦ διάκονος τῆς νέας
καὶ ὀψικευόμενος ὑπὸ τοῦ ταύτης κλῆρου, κατέρχεται καὶ Ms. 186. b
προτίθεται ἐν τῇ αὐτῇ νέᾳ ἐκκλησίᾳ. ὁ δὲ ἕτερος αἰρόμενος
καὶ βασταζόμενος ὑπὸ τοῦ παπίου τοῦ μεγάλου παλατίου, C
20φοροῦντος αὐτοῦ σκαραμάγγιον καὶ σαγίον ἀληθινόν, ὀψι-
κευόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλείου κλῆρου καὶ τοῦ πρωτοπάπα τῆς

CAP. 11.

Observanda, quando SS. Cruces efferendae sunt media septimana,
sanctae quadragesimae.

Dominica sanctae quadragesimae tertia seu, quod idem est,
tertia a festo orthodoxiae et restitutarum sacrarum imaginum, post
tertium sextumque canticum canonis matutinarum expromuntur san-
ctae et vivificae tres Cruces [e sede et basi sua in palatio] et depo-
nuntur in [eiusdem] sceuophylacio, et deinceps balsamisatae vel in-
unctae a protopapa proponuntur in ecclesia [palatii seu nea] vulgari
omnium adorationi. Post absolutum autem orthrum seu officium ma-
tutinum recluditur anabasiū [seu gradus, per quos ad catechume-
nia ascenditur,] neae [seu novae in palatio ecclesiae], et ascendit
illuc neae clerus una cum clero palatino; et adstant canentes con-
sueti staurosima seu cantica in laudem Crucis. Domini, si lubet,
intranat [in ecclesiam palatii novam] et venerantur sanctas et vivifi-
cas Cruces; deinde digressi resident in chrysotriclino consuetae
quotidianae processionsis gratia. Trium autem illarum Crucium una
quidem a diacono neae sublata descendit [e catechumeniis neae],
comite clero eiusdem neae seu novae ecclesiae, et exponitur in ea-

Δάφνης τοῦ ἁγίου Στεφάνου καὶ διαιταρίων τοῦ παλατίου, πάντων κηρὸς βασταζόντων, διέρχεται διὰ τε τοῦ ἡλιακοῦ καὶ τοῦ χρυσотρικλίνου, καὶ ἀπαγόμενος προτίθεται εἰς προσκύνησιν πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ λαυσιακῷ ἐν τῷ ἄριστερῷ μέρει πρὸ τῆς πύλης τοῦ εὐκτηρίου τοῦ ἁγίου Βασι-⁵ λείου, καὶ μετὰ τὴν προσκύνησιν πάλιν βασταάζεται παρὰ τοῦ παπίου, δηλονότι ὀψικευόμενος ὑπὸ τῶν προσηρημένων, καὶ
Δ*άποτίθεται ἐν τῷ παλατίῳ τῆς Δάφνης ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου πρωτομάρτυρος Στεφάνου. καὶ τῇ δευτέρᾳ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος μετὰ τὸ γενέσθαι μίνσας ἑξέρχεται ὁ παπίας, καὶ*
αἶ*ρει τὸν σταυρὸν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Στεφάνου, καὶ ἀποφέρει αὐτὸν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας Σοφίας. ὁ δὲ ἕτερος σταυρὸς ἐναπομένει ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ. ἰστέον, ὅτι τῇ*
πα*ρασκευῇ τῆς αὐτῆς μέσης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας τεσσαρα-¹⁵*
κ*αὶ τριῶν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐνάτης εἰσάγει ὁ παπίας τὸν*
τί*μιον σταυρὸν ἐν τῷ ἱερῷ παλατίῳ. ὁμοίως καὶ οἱ τῆς νέας κληρικοὶ εἰσάγουσιν καὶ αὐτοὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὸν ἕτερον σταυρὸν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐνάτης. καὶ τῇ κυριακῇ με-²⁰*
τὰ *τρίτην εἴτε καὶ ἕκτην ὥδην τοῦ ὄρθρου ὑπὸ τοῦ πρωτοπάπα καὶ τοῦ σκευοφύλακος ἐκμασσόμενοι κατατίθενται ἐν*
τῷ *αὐτῷ σκευοφυλακίῳ.*

dem ipsa nova ecclesia. Altera vero sublata a papa magni palatii, qui scaramangium et sagum purpureum corpore gerit, et stipata a clero palatino et a protopapa S. Stephani Daphnes et a diaetariis palatii, omnibus illis cereos gestantibus, permeat per heliacum [seu solarium] et chrysotriclinum, et illinc porro ablata exponitur adorationi totius senatus in lausiaco ad sinistram, coram porta eucterii [vel sacelli] S. Basilii. Ubi postquam satis adorata fuerit, aufertur rursus a papa in eodem comitatu, et exponitur in palatio Daphnes in templo, quod ibi est, S. protomartyris Stephani, [illius nempe, qui primus martyr omnium supremum supplicium subiit.] Altero die eiusdem septimanae post factas missas exit papias et tollit eam crucem e S. Stephano, et profert eam in magnam ecclesiam S. Sophiae. Tertia nempe crux e sacro palatio non effertur. Parascene autem seu sexta feria eiusdem mediae in sancta quadragesima septimanae, post absolutionem nonae, [odae scilicet officii circa nonam horam cantari soliti,] infert rursus papias sanctam Crucem e S. Sophia in sacrum palatium. Similiter quoque neae clerici inferunt rursus alteram crucem e sua ecclesia eodem die atque tempore. Proxima autem dominica intra tertiam et sextam odam orthri repouuntur rursus cruces a protopapa et scuophylace in eodem, quo prius asservatae fuerant, custodiaro vasorum, prius bene probeque
extersae.

ΚΕΦ. ιβ.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων λούσασθαι ἐν βλαχέρναις.

Τῇ παρασκευῇ ἔωθεν προέρχεται ἅπασα ἡ σύγκλητος Βυζαντιοῦ σκαραμαγγίων ἐν βλαχέρναις ἔξω τῆς πόρτας, ἐν ᾧ τόπῳ ὁρμῶσιν οἱ δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες εἰσέρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων εἰς τὸν δρόμονα μετὰ τῆς οἰκειᾶς αὐτῶν θραυπέας, τοῦ τε λογοθέτου τοῦ δρόμου καὶ τοῦ πρωτοασηκρητου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων μετὰ τοῦ ἐταιρειάρχου Ms. 187. a καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλας. ὁρμῶσιν δὲ εἰς τὴν πόρταν, ἔνθα ἡ σύγκλητος τούτους ἐκδέχεται. οἱ δὲ μάλιστα καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι ἔξω τῆς πόρτης τῷ δεξιῷ μέρει τῆς βασιλικῆς διόδου δέχονται τοὺς δεσπότες, ἐν δὲ τῷ ἄριστερῷ ἴστανται τὰ βασιλικὰ σελλάρια. καὶ ἐν τῷ πλησιάζει πρὸς αὐτοὺς τοὺς δεσπότες πίπτουσι προσκυνῶντες. οἱ δὲ δεσπότες δηριγευόμενοι ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν, βασιλικῶν τε καὶ τῶν τῆς ἐταιρείας, ἀπέρχονται διὰ τῆς ἀπαγούσης ὁδοῦ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. ἴστέον, ὅτι, τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων τὴν πόρταν, κατακολουθοῦσιν ὀπισθεν οἱ τε μάλιστα καὶ πατρίκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι. ἐν δὲ τῷ προπυλαίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας δέχεται αὐτοὺς ὁ σκενοφύλαξ μετὰ θυμιατοῦ καὶ ὁ τῆς ἐκ- D

CAP. 12.

Observanda, quando Domini lotum ad blachernas eunt.

Parasceue seu feria sexta mane procedit seu convenit scaramangliis indutus totus senatus in blachernis extra portam palatii ibi loci, ubi Domini appellere cum dromone solent. Pariter induti scaramangliis intrant Domini in dromonem una cum privato sui corporis ministerio et logotheta dromi et protoascretis et praefecto supplicationum, hetaeriarca et drungario vigiliae. Appellunt autem ad portam, ad quam senatus eos exspectat; et primi quidem magistri, patricii et officiales extra portam a dextra parte viae, qua Domini transeunt; ad sinistram vero regia stant sellaria [seu equi sellati et ad inequitandum accincti]. Proceres, ubi Dominis prope sunt, adorant humi procidentes; Domini autem stipati a praepositis cubiculi et maglabitis, basilicis et hetaeria, intrant in ecclesiam [S. Deigenitricis] per viam, quae illuc ducit. Dominos per portam extimam ingressos subsequuntur magistri, patricii et officiales. In propylaeo seu anteportali autem ecclesiae excipit Dominos sceuophylax [seu custodiarius vasorum et sacrarum reliquiarum in ea aede repositarum] cum thuribulo; clerus autem eiusdem ecclesiae subsequitur in obse-

κλησίας κληῖρος, ὀψικεύοντες αὐτούς. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν
 εἰσιόντων εἰς τὸν νάρθηκα, περιβάλλονται τὰ χρυσοπερίκλει-
 στα σαγία, καὶ ἄπτουσιν κηρὸς, καὶ διέρχονται διὰ μέσης
 τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σωλαίας, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρὸς
 ἔξω τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἅγιον θυσια-5
 στήριον, καὶ ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν. Ἰστέον, ὅτι,
 τῶν δεσποτῶν εὐχομένων εἰς τὸ ἅγιον βῆμα, ἡ σύγκλητος
 καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ βασιλικοὶ διέρχονται καὶ
 ἴστανται εἰς τὸν νάρθηκα τῆς ἁγίας σοροῦ. εἰθ' οὕτως διέρ-
 χονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῶν μέρους τοῦ βήματος 10
 καὶ τοῦ σκευοφυλακίου, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν νάρθηκα τῆς
 ἁγίας σοροῦ, καὶ οἱ μὲν βασιλικοὶ ἴστανται ἀριστερῇ τῆς
 βασιλικῆς προόδου, οἱ δὲ μάγιστροι καὶ πατρίκοι δεξιᾷ ὡς
 πρὸς τὰς πύλας. οἱ δὲ δεσπότες ἄπτουσιν κηρὸς κατὰ τὸ
 εἰωθὸς εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας τῆς ἁγίας σοροῦ, καὶ εἰς-15
 ἔρχονται, καὶ εὐθέως κλείουσιν τὰς αὐτῶν πύλας κουβικου-
 λάριοι (βαρβάτοι γὰρ ἐκεῖσε οὐκ εἰσέρχονται, εἰ μὴ οἱ τοῦ
 Βκουβουκλείου μόνοι.) οἱ δὲ δεσπότες πάλιν κατὰ τὸ εἰωθὸς
 ἄπτουσιν κηρὸς ἔμπροσθεν τοῦ ἁγίου βήματος, καὶ εἰσέρ-
 χονται καὶ ᾠσπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν, καὶ λαμβάνει 20
 Μα. 187. ὁ πρῶτος βασιλεὺς θυμιατὸν παρὰ τοῦ πραιποσίτου, καὶ θυ-
 μιᾷ περίξ τῆς ἁγίας τραπέζης. εἶτα ἐκβάλλουσι τὰ ταύτων

quo. Domini narthecem ingressi saga auro praetextata induunt, ac-
 cendunt cereos, transeunt per mediam partem ecclesiae et praeter
 solem, ubi rursus extra sanctas fores accensos cereos deponunt. In-
 de intrant in sanctum thysiasterium seu sacrificatoriam, et veneran-
 tur osculo sacram endytam vel altaris instratum. Interea vero, dum
 Domini sacro in bimate [vel tribunali] devotione sua defunguntur,
 transeunt senatus et cubicularii et basilici in narthecem sanctae
 sori [vel conditorii sacri amictus B. Virginis], ibique se in series
 suas collocatos tenent. Devotione peracta, transeunt Domini per
 dextram versus orientem partem bematis et per sceuophylacium, et
 intrant in narthecem sanctae sori, stantibus in via, qua transeun-
 dum ipsis est, ad sinistram quidem basilicis seu imperialibus homi-
 nibus, ad dextram autem magistris et patriciis, respectu ad portam
 basilicam eius sacelli habito. Ad has basilicas fores sanctae sori
 accensos figunt Domini cereos pro more, et tum [in navim sori] in-
 trant. Ingressis autem, protinus claudunt illam portam cubicularii.
 Barbati enim illuc non ingrediuntur, sed tantummodo cubicularii.
 Ibi rursus extra sanctum bema cereos accendunt, ut mos est, et
 tum intrant in bema, veneranturque sacram endytam osculo. Pri-
 mus autem seu supremus Imperator thuribulum a praeposito nactus
 circumcirca incensat sacram mensam. Eo facto, exuunt Domini sua
 saga, traditque praepositus maiori Domino flabellum e pennis pa-

σαγία, καὶ λαμβάνει ὁ πρῶτος βασιλεὺς παρὰ τοῦ πραιπο-
 σίτου τὸ ἀπὸ ταωνοπτέρων ῥιπίδιον, καὶ φιλοκαλεῖ πέριξ
 τῆς ἁγίας τραπέζης, καὶ ἐξέρχονται τοῦ βήματος, καὶ ἀπέρ-
 χονται ἀπὸ δεξιᾶς εἰς τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ἄπτουσι κἀκεῖσε
 5 κηρούς καὶ προσκυνοῦσιν. καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται
 ἔξω τοῦ μητατωρικίου, ἐν ᾧ ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου καὶ ὁ ἁγ-
 γυροῦς ἴδρται σταυρὸς, καὶ ἄπτουσι κἀκεῖσε κηρούς, καὶ
 εἰσέρχονται εἰς τὸ μητατώριον, καὶ, εἰ κσελεύουσι, σκεπάζον-
 ται. Ἰστέον, ὅτι ἐν ᾧ τόπῳ ἴστανται οἱ βασιλεῖς ἐπευχόμε-
 10 νοι, ἴστανται οἱ τῆς μέσης ἑταιρείας, καὶ αὐτοὶ ἐπευχόμε-
 νοι. καὶ ἐξιόντες διέρχονται διὰ τοῦ νάρθηκος, καὶ πάλιν
 δέχονται τούτους οἱ τε μάλιστα καὶ πατρίκιοι καὶ ὄψφικιά-
 λιοι, καὶ ἀνίσχιν οἱ δεσπότες διὰ τοῦ κοχλιοῦ καὶ ἀπέρ-
 χονται. οἱ δὲ βασιλικοὶ προαπερχόμενοι ἴστανται δεξιᾶ καὶ
 15 ἑξῆς εἰς τὸν ἀποδυτᾶ. καὶ τῶν εἰσαγόντων παραπτέρων εἰς τὰ ἀποδυτᾶ.
 καὶ τῶν δεσποτῶν διερχομένων, ἐπεύχονται καὶ αὐτοί. οἱ
 δὲ δεσπότες δηριγευόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν
 μαγλαβιτῶν καὶ τῆς μεγάλης ἑταιρείας, εἰσέρχονται εἰς τὰ
 ἀπάγοντα παραπτερα εἰς τὰ ἀποδυτᾶ. καὶ οἱ μὲν τῆς με-
 20 γάλης ἑταιρείας ἴστανται εὐθὺς μετὰ ὀλίγων ἐπευχόμενοι,

8. μηταῶριο cod., ut saepius.

voninis factum, quicum ille sacram mensam circumverrit. Eo fa-
 cto, exeunt e bema, et abeunt a dextra parte ad episcepsin [seu
 visitationem atque adorationem sacrarum B. Virginis reliquiarum] et
 ibi quoque accendunt cereos et [reliquias] adorant. Illinc procedunt
 usque ad metatorium, in quo imago Deigenitricis et argentea
 crux exstant; in cuius aditu quoque, priusquam ingrediantur, cereos
 accendunt. Ingressi autem deinceps in metatorium, si quidem cu-
 piunt, insulantur. Tenendum, eo in loco, in quo subsistunt Do-
 mini preces ad Deum facientes, ibi subsistere quoque, qui hacten-
 us eos comitati fuerant, mediae hetaeriae homines post bona verba
 Dominis dicta. Transeunt porro Domini per narthecem, quos vene-
 rantur secunda vice magistri et patricii et officiales; et ascendunt
 Domini per cochleam, et ulterius pergunt ad apodyta [vel vestia-
 rium exutorium, ubi a loturis vestes deponuntur]. Interea vero dum
 haec fiunt, ordinant sese, qui prius a Dominis eum in finem abs-
 cesserant, basillici ad dextram sinistramque partem foras paraptera
 [sive alas aut substructiones laterales] ad apodyta ducentes, Domi-
 nisque per se medios transeuntibus bona precantur. Domini autem
 stipitati a cubiculo et maglabitis et magna hetaeria intrans in para-
 ptera ad apodyta ducentes. Illinc autem egressos comitati aliquan-
 tulum, subsistunt post bona verba Dominis dicta magnae hetaeriae
 homines; aliquanto ulterius comitati subsistunt maglabitae, et hi
 quoque fausta Dominis comprecati, denique cubicularii subsistunt,
 neque hi absque piis votis, haud procul a monothyro [scu porta

καὶ μετ' ἐκείνους οἱ μαγλαβῖται ἴστανται, καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμενοι,
 καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ τοῦ κουβουκλείου, καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμενοι
 Ed.L. 320 εἰς τὸ εἰσάγον ἐνδότερον μονόθυρον, καὶ ἔξωθεν τοῦ μονο-
 θύρου ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι καὶ αὐτοὶ ἐπενχόμενοι. οἱ
 δὲ δεσπότηαι ἀπέρχονται ἐν τοῖς ἀποδυτοῖς, καὶ ἀποδυόμενοι¹⁵
 περιβάλλονται τὰ χρυσᾶ τούτων λέντια, καὶ εἰσέρχονται εἰς
 τὸ ἅγιον λουῖσμα. ἰστέον, ὅτι προεισέρχονται τῶν δεσποτῶν
 οἱ πραιπόσιτοι μετὰ καὶ τινῶν τοῦ κουβουκλείου καὶ κουβι-
 κουλαρίων βασταζόντων τὰ φατλία, ἅπερ ἄπτουσιν οἱ δε-
 σπότηαι εὐχόμενοι. καὶ πρὸ τοῦ κολύμβου πλησίον τῆς εἰσ-10
 Ms. 188. a αγωγῆς θύρας τῆ δεξιῇ μέρει ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι καὶ
 οἱ τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῆς μυστικῆς θεραπείας τῶν δε-
 Βσποτῶν, τοῦ τε βαλνιαρίτου καὶ τοῦ πρωτεμβαταρίου· οἱ
 δὲ λοιποὶ λούσται τῶν βλαχερονῶν. ἀριστερὰ τῶν δεσποτῶν
 ἴστανται. καὶ τῶν δεσποτῶν εἰσιόντων, λαμβάνουσιν κηρούς¹⁵
 παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ ἄπτουσιν, καὶ προσκυνῶντες τὰς
 ἀργυρᾶς ἀγίας εἰκόνας τὰς ἐν τῇ κολύμβῳ, διέρχονται τῇ
 δεξιῇ μέρει τοῦ κολύμβου. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ δεξιῇ μέρει τοῦ
 κολύμβου ἴστανται δύο καπνιστήρια, ἐν οἷς διερχόμενος ὁ
 βασιλεὺς, παρὰ τοῦ πραιποσίτου λαμβάνων ἄλειπτά ἰδία²⁰
 χερσὶ τοῖς καπνιστηρίοις ἐντίθησι. εἶτα ἄπτουσιν οἱ δεσπό-
 ται κηρούς εἰς τὴν πρὸς ἀνατολὴν κόγχην, ἐν ἣ καὶ ἡ ἀρ-
 Cγυρᾶ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐπὶ τῆς φιάλης ἴσταται. καὶ ἀπὸ

singulari] ad apodyta ducente; tandem praepositi ante hanc singu-
 larem portam subsistunt, etiam hi piis votis Dominos prosecuti.
 Domini autem intrant in apodyta, vestibusque depositis, induunt
 aurea sua lintea. Quo facto, intrant in sacrum lavacrum. Sed
 prius illuc introeunt regii praepositi et aliqui de cubiculo et non-
 nulli cubiculariorum, quorum hi cereos illos gestant, quos accen-
 dere solent Domini devotionem ibi suam facientes. Consistent hi
 praepositi atque cubiculenses, et qui ad privatam corporis dominici
 ministerium pertinent, item balnearites seu balneator et protemba-
 tarius seu embatae, id est solii balnearis, inspector, a dextra par-
 te prope fores, per quas intratur, ante colymbum seu labrum vel
 lacum: reliqui autem lustae vel lotores palatii blachernarum stant
 a sinistra parte Dominorum. Ingressi Domini accipiunt cereos a
 praepositis, quos accendunt, et adorant colymbi seu labri aut na-
 fatorii sacras argenteas imagines, et per dextram eius regionem trans-
 eunt. In illa ipsa vero colymbi dextra regione stant duo thuribula,
 in quae Imperator, dum transit, suis ipse manibus odorama,ta,
 quae a praeposito acceperat, iniicit. Deinde accensos figunt cereos
 Imperatores in concha orientale, in qua etiam argentea Deigenitri-
 cis imago super phiala stat. Illinc abeunt ad sinistra, ubi manus
 Deiparae marmore expressa sui exhibet formam, argenteo margine

τῶν ἐκεῖσε ἀπέρχονται ἀριστερὰ, ἐν ᾧ ἡ τῆς χειρὸς τῆς Θεοτόκου ἐκτύπωσις ἐν τῷ μαρμάρῳ ἐκτετύπεται, καὶ διὰ ἀργυρᾶς περιφερείας περικέκλεισται, καὶ ἄπτονσιν κάκεισε κηρούς, καὶ οἰκείᾳ χειρὶ εἰς τὸ ἐκεῖσε καπνιστήριον ὃ πρῶτος Βασιλεὺς ἐντίθῃσιν ἀλειπτὸν, ἐκ τοῦ πραιποσίτου τοῦτο δεχόμενος. ἀπὸ δὲ τῶν ἐκεῖσε ὑποστρέφοντες οἱ δεσπότες, εἰσέρχονται εἰς τὸν ἅγιον Φωτεινὸν εἰς τὸν ἐνδότερον θόλον, καὶ ἀπερχόμενοι ἄπτονσιν κηρούς ἔμπροσθεν τῆς μαρμαρίνης εἰκόνης τῆς Θεοτόκου, ἧτις ἐκ τῶν τῆς αὐτῆς ἁγίων χειρῶν ἰοπροχέτ τὸ ἁγίασμα. καὶ μετὰ τὸ ἄψαι τοὺς κηρούς λαμβάνει τὴν ἁγίαν στακτὴν ὃ πραιπόσιτος παρὰ τοῦ βαλνιαρίτου, καὶ ἐπιδίδωσι τοῖς δεσπότης. οἱ δὲ δεσπότες οἰκείαις χερσὶν ἑαυτοὺς ἐπισφραγίζουσιν, καὶ ἐξιόντες λούονται. καὶ μετὰ τὸ λούσασθαι ἐξέρχονται εἰς τὸν ἐξώτερον μικρὸν θόλον, καὶ ἀλλάσσοντες τὰ τούτων λέντια περιβάλλονται ἕτερα χρυσοῦφρανα. ὃ δὲ προτεμβατάριος ἱσταόμενος πρὸ τοῦ κολύμβου, λέγει τὴν εὐχὴν. Ἰστέον, ὅτι, τῆς εὐχῆς λεγομένης, Ed.L. 321 οἱ λούσται εἰσάγουσιν τὰ ἰβ̄ βαστακτὰ ἀπὸ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ κολύμβου, καὶ διέρχονται πρὸ τῆς κάτω ἀνατο- Ma. 188. b
20λικῆς κόγχης, καὶ ἱστανται εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ κολύμβου. οἱ δὲ δεσπότες εἰσιόντες ἱστανται, καὶ ὃ πρῶτος βασιλεὺς ἐπιδίδωσιν ἐκάστῳ τῶν βαστακτῶν ἀνὰ νομίσματος ἑνός. χρῆ δὲ τὸν πραιπόσιτον τὴν χεῖρα τοῦ βαστακτοῦ προ-
19. κάτω con. R., κατὰ cod. et ed.

circumsepta. Cereos et ibi accendunt; et primus seu maior Imperator propria manu aleiptum seu suffimentum in thuribulum, quod ibi adest, iniicit, a praeposito traditum nactus. Illinc revertentes Domini, ingrediuntur in sacellum S. Photini, quod est in interiore tholo. Illinc degressi accensos figunt cereos coram marmorea imagine Deiparae, quae sanctis suis e manibus ipsa effundit hagnasma seu aquam benedictam. Post accensos ibi cereos accipit praepositus traditam a balnearita sacram stactem seu sacrum lixivium, et Dominis communicat. Hi suis manibus eo sese cruciatim signant, et lavantur, egressis ceteris. Loti exeunt in minorem exteriorem tholum, positisque suis linteis, induunt alia auro intexta. Protembatarius autem seu solii magister stans coram colymbo facit benedictionem; quae dum dicitur, introducunt lustae a sinistra colymbi parte duodecim bastactas seu aquigerulos, qui postquam transierunt coram inferiore concha orientale, ordinant sese in stationem in dextra regione colymbi. Quo intrantes Domini subsistunt, et primus maximusque Imperator dat singulis baiulis singulos aureos nummos. Debet autem praepositus manum cuiusque bastactae seu baiuli prius in eam formam composuisse, ut cum decore atque gratia nummum inditum a Domino accipiat. Post finitam hanc nummorum elargitio-

εστραπέλλειν πρὸς τὴν τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς ὑποδοχὴν. καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς διανομῆς ἀγιάζει μετὰ τοῦ σταυροῦ ὁ πρωτεμβατάριος τὸν κόλυμβον, ἐπιδιδούς τοῖς δεσπότηαις ἀπὸ τοῦ κόλυμβου ἅγίασμα μετὰ τοῦ αὐτοῦ σταυροῦ. οἱ δὲ λαμβάνοντες τὸ ἅγίασμα εἰσέρχονται εἰς τὸν κόλυμβον, 5
 B καὶ τῆς ἔκτενοῦς γινομένης, καταδύουσι τρίτον, καὶ ἔξερχόμενοι ἀνέρχονται ἐν τῷ ἀποδυτῷ, καὶ ἀμφιασθέντες κατὰ τὸ εἰωθὸς ἔξέρχονται μετὰ τῆς μυστικῆς αὐτῶν τάξεως. Ἰστέον, ὅτι ἔξω τοῦ μονοθύρου, ἐν ᾧ ἴστανται οἱ πραιπόσιτοι ἐπευχόμενοι τοὺς δεσπότηας, ἴστανται ὁ τῶν Εὐγενίου γηρωκόμος, 10
 ἐπιδιδούς τοῖς δεσπότηαις διερχομένοις τὰς εὐλογίας. τῶν δὲ δεσποτῶν διερχομένων, συγκινοῦσι προπορευόμενοι τῶν δεσποτῶν, ἀφ' ὧν τόπων ἴστανται, οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ μαγλαβίται καὶ τῆς ἑταιρείας. οἱ δὲ δεσπότηαι εἰ μὲν κελύουσιν ἱππεῦσαι καὶ ἀπέλθειν εἴτε ἐν τῇ πηγῇ, εἴτε ἀλλαχοῦ, 15
 τοῦτο ποιοῦσιν. εἰ δὲ μήγε, εἰσερχόμενοι εἰς τὸν δρόμονα εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον, ἧ καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου βούλονται, ἀπέρχονται.

nem atque distributionem sanctificat protembatarius lacum natatorium sua cruce, et cum eadem porrigit Dominis e colymbo hagiasma seu sanctificatam aut benedictam aquam. Domini, hagiasmate accepto, intrant in colymbum, et dum fit extensa, immergunt sese ter; dein exeunt e colymbo et ascendunt in apodyta, rursusque suis solitis vestibus amicti exeunt cum mystico seu privato sui corporis ministerio. Dum vero exeunt Domini per portam singularem, coram qua paulo ante dicebamus solere praepositos fausta Dominis apprecantes subsistere, adstat ibidem quoque gerocomus hospitalis Eugenii, impertiens Dominis praetereuntibus eulogias seu benedictiones. Dominis autem apud quemque ordinem eorum, quos in apodyta ingressuri foris stantes reliquerant, praetereuntibus, incipiunt hi se quoque simul commovere et coram abeuntibus Dominis praecedere eo ex loco et statione, quam quisque obtinet, primi cubicularii e sua, tum maglabitae, tandem betaeriae adscripti, e suis quique stationibus. Illinc porro, si placet, avehuntur Domini in equis ad pegam [id est ad palatium peganum et Deiparam fontis], aliove, quo libuerit; quodsi vero equitare noluerint, aut alio quo ire libuerit, abeunt.

ΚΕΘ. ιγ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐν παγανῇ κυριακῇ, ἢ ἐν ἄλλῃ κοινῇ ἡμέρῃ, μελλόντων τῶν δεσποτῶν ἀπιέναι εἴτε ἐξ τούτων ἀγίους ἀποστόλους, εἴτε εἰς ἕτερον ναὸν εἰσελθεῖν.

5 Πρὸ μιᾶς ἡμέρας δίδονται μανδάτα τῷ πραιποσίτῳ καὶ τῷ κατεπάνω τῶν βασιλικῶν, τῇ ἑωθεν ἐλθεῖν ἅπαντας ἀπὸ σκαραμαγγίων, ὁπόθεν ἂν κλεύσωσιν οἱ δεσπότες ἰππεύσαι. καὶ τῇ ἑωθεν προέρχονται ἅπαντες ἀπὸ σκαραμαγγίων, καὶ εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι μετὰ τοῦ κουβουκλείου, εἴτε ἀπὸ Ed.L. 322 10 τὸν καβαλλάριον, εἴτε ἀπὸ τὴν τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, εἴτε ἀπὸ τὸν ἰππόδρομον, εἴτε ἀπὸ τὸ τζουκανιστήριον, εἴτε ἀπὸ Ms. 189. a τῆς Δάφνης. ἀπὸ τούτων γὰρ τῶν εἰσόδων εἰώθασιν αἰεὶ ἰππεύειν οἱ δεσπότες. οἱ δὲ δεσπότες ἐξέρχονται ἀπὸ σκαραμαγγίων φοροῦντες καὶ τὰ τούτων σπαθία, καὶ δηριγενόμενοι 15 ὑπὸ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κουβουκλείου ἰππεύουσιν. οἱ δὲ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου καὶ αὐτοὶ ἰππεύοντες προπορεύονται τῶν δεσποτῶν. οἱ δὲ μαγλαβῖται καὶ οἱ βασιλικοὶ πάντες ἄνθρωποι μετὰ σκαραμαγγίων καὶ σπαθίων εἰς τὴν ἑαυτοῦ ἕκαστος προπορεύεται τάξιν. οἱ δὲ μάγιστροι.

14. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἀνευ σκαραμαγγίου καὶ χιῶματος πρῶτ' ἐν ἐκκλησίᾳ ἀποστόλων οὐχ ἰππεύει.

CAP. 13.

Observanda, quando in dominica pagana aut alia die communi Domini volunt aut ad SS. Apostolos aut ad aliud aliquod templum devotionis peragenda causa ire.

Praecedente die dantur mandata praeposito et catepano basilicorum, ut altero mane omnes in scaramangiis illuc conveniant, unde Domini decreverunt et edicunt exequitare. Itaque conveniunt omnes in scaramangiis statim mane, et praepositi una cum cubiculo e palatio prodeunt, sive ad caballarium [id est catadromum vel domitorium equorum], sive ad Domini ecclesiam, sive ad circum, sive ad tzucanisterium [id est aream exercendae equestris pilae], sive ad Daphnen. Ab his enim ad palatium aditibus solent Imperatores, quando exequitant, semper avehi, ipsi autem Domini procedunt in scaramangiis, gestantes spathas suas, et in obsequio praepositorum et cubiculi caballicant, praepositis nempe atque cubiculo in equis Dominos praecedentibus; at maglabitae et basilici omnes homines cum scaramangiis et spathis, suo quisque in ordine, praecambulant. Magistri tandem, proconsules, patricii et officiales, itemque drungarius vigiliae et drungarius ploimorum seu classiariorum

Βκαὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ ὀρφικιάλιοι ὄπισθεν τοῦ ἄρματος μετὰ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίγλης καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῦμων, ἐπακολουθοῦσι τοῖς δεσπόταις. καὶ δὴ τῶν δεσποτῶν ἀπύονταν εἰς τὸν ναὸν καὶ τῶν ἵππων ἀποβαινόντων, τίθενται σελλία, δηλονότι τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχοντογεννη-5 μάτων βασταζόμενα, εἴτε ἐν τῇ προπυλαίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, εἴτε ἐν τῇ νάρθηκι, καὶ ἐν τοῖτοις καθέζονται οἱ δεσπότες, καὶ ὑπὸ τῆς μυστικωτέρας τῶν κοιτωνιτῶν τάξεως κλυόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἑαδίως τῶν πολλῶν ὁρᾶσθαι, ἀλλὰ σ-
 C σσουσιν ἄπερ φοροῦσιν ὑποδήματα, περιβαλλόμενοι στρίκτα.¹⁰ Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ νάρθηκι τῆς ἐκκλησίας καὶ οἱ πραιπόσιτοι περιβάλλονται τὰ αὐτῶν σαγία. καὶ εἰθ' οὕτως ἀνιστάμενοι καὶ τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα περιβαλλόμενοι σαγία, ἐρχονται πρὸς τὰς βασιλικὰς πύλας, καὶ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων λαμβάνουσι κηροῦς, καὶ ἀπενγαριστοῦσιν τῇ Θεῷ διὰ τῆς¹⁵ τρισσῆς μετ' αὐτῶν προσκνήσεως. καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχονται, καὶ διέρχονται διὰ μέσου τοῦ ναοῦ καὶ τῆς σωλαίας, καὶ ἰστάμενοι ἔξω τῶν ἁγίων τοῦ βήματος θυρῶν πάλιν λαμβάνουσιν ἑτέρους κηροῦς παρὰ τῶν πραιποσίτων, καὶ ὁμοίως
 D ποιοῦσιν. εἶτα εἰσερχόμενοι εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἀ-²⁰ σπάζονται τὴν ἁγίαν ἐνδυτήν. εἰθ' οὕτως λαμβάνει ὁ πρῶτος βασιλεὺς ἐκ χειρὸς τοῦ πραιποσίτου τὸν θυμιατὸν καὶ ἀλειπτὰ, καὶ οἰκείῃ χειρὶ ἐπιτιθεῖς τῇ ἀνθρακιῇ θυμιαῖ πέριξ τῆς
 9. ὑπὸ τῶν ed. 23. ἀνθραξ cod. pro ἀνθρακιῇ.

sequuntur Dominos pone armatum seu spatharocandidatos scutigeros, proximos Dominorum satellites. Domini itaque ad ecclesiam delati descendunt ex equis, et resident in illis sellis, quas attulerunt et aut in propylaeo istius templi, aut in narthece, deposuerunt archontogennemata seu nobiliores valetii iuvenes. Sic considerentes eos circumatata facta velut testudine, et impedit, ne a vulgo conspiciantur, intimus coetonitarum ordo; intereaque Domini pone hoc quasi velum mutant, quos gerunt, calceos, et induunt stricta. (Ibidem quoque, in narthece puta, induunt praepositi sua saga.) Calceati surgunt Domini, et induunt auro septa sua saga, et accedunt ad portam basilicam, ubi cereos a praepositis accipiunt; quibuscum ter Deum adorant. Eo facto, intrant per eam portam in ecclesiam, transeunt per eam mediam et per soleam, et consistunt extra sacras bematis fores, ubi rursus accipiunt a praeposito cereos alios, quibuscum eosdem ritus devotionis, quos [cum praecedentibus, peragunt. Dein sacrum in sacrificatorium intrant, ubi sacram endytam osculo venerantur. Dein accipit maximus Imperator e manu praepositi thuribulum, et suffimenta suis ipse manibus imponit prunis ardentibus, sacram mensam circumcirca incensat, eoque facto, rursus reddit praeposito thuribulum, et transit [per bema] ea par-

ἁγίας τραπέζης, εἶτα ἐπιδίδωσι τῷ πραιποσίτῳ τὸν θυμια-
 τόν. διέρχεται δι' ὅσων μέρους ἀρμόζει τοῦτον ἔξιναί. καὶ
 εἰ μὲν κελεύσωσιν οἱ δεσπότες ἐκεῖσε γεύσασθαι, γίνεται τοῦ-Ed.L. 323
 το καθῶς βούλονται. εἰ δὲ μῆγε, ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰππεύοντες Ms. 189. b
 ὑποστρέφουσιν κατὰ τὴν προειρημένην, ὡς ἔφαμεν, τῆς προ-
 ὁδου τάξιν εἰς τὸ παλάτιον. ἰστέον, ὅτι, εἰ ἐν τεσσαρικο-
 στῇ κελεύσωσιν ἀπιέναι οἱ δεσπότες ἐν ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τῆς
 ψαλλομένης τριτοέκτης ἐν τῷ λαυσαικῇ ἐν τῇ εὐκτηρίᾳ τοῦ
 ἁγίου Βασιλείου, γίνεται μεταστάσιμον, καὶ ἀπέρχονται πάν-
 τες, ὅπου δεῖ τοὺς δεσπότες ἰππεῦσαι. καὶ εἰδ' οὕτως ἰπ-
 πεύουσιν οἱ δεσπότες καὶ ἀπέρχονται. μηνὶ Μαρτίῳ θ'.
 ἰστέον, ὅτι κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον τῆς ἀφίξεως τῶν δε-
 σποτῶν ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις ταῖς ἐν ταῖς πόλεσι ἐπιτε-Β
 λείται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων μί μαρτύρων, τῶν δεσποτῶν
 ἰσχυρότων ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτῶν ναῷ. μηνὶ Ἰουλίῳ α'. ἰστέον,
 ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἀναργύρων.
 τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων εἰς τὸν σεβάσιμον αὐτῶν ναὸν εἰς τὰ
 Πανλίνου, ἀπέρχονται οἱ δεσπότες, κελεύουσιν ἔφιπποι, κε-
 λεύουσιν πλοῖ. τὰ δὲ ἐξῆς τῆς προελεύσεως ἐπιτελεῖται κα-
 20θῶς προείρηται. ἰστέον, ὅτι οἱ δεσπότες ἀπιόντες εἰς τὰ
 Πανλίνου καὶ πλοῖ καὶ ἔφιπποι μετὰ σκαραμαγγίων ἀπέρ-
 χονται. ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εὔξασθαι μετὰ τῶν κηρῶν τοὺς C
 δεσπότες ἔμπροσθεν τῶν ἁγίων θυρῶν, εἰδ' οὕτως προσκυ-

te, qua eum exire congruit. Tandem his peractis, si volunt in eo
 templo prandere, fit illud; sin minus, redeunt equitantes in pa-
 latium eodem ordine, quo, ut diximus, illinc in templum pariter
 equitantes excesserant. Si in quadragesima Domini volunt abire
 ad ecclesiam, tunc fit metastasium, seu indicitur discedendi e cu-
 ria et negotiis curialibus venia, quo tempore tritohecte in lausiaco,
 et quidem in oraculo S. Basilii, quod ibi est, canitur. Data licen-
 tia, abeunt omnes illuc, unde futurum est, ut Domini exequent.
 Congregatis, iascendunt Domini in equos, et abitur. Mensis Mar-
 tii die nono celebratur memoria SS. quadraginta martyrum, Domi-
 nis in eorum ecclesiam venientibus eodem ritu, qui observatur,
 quando Domini ad ecclesiam aliquam urbanam caballicant, et quem
 modo exposuimus. Calendis mensis Iulii celebratur memoria SS.
 Anargyrorum, Dominis ad venerabilem eorum ecclesiam, quae est
 in vico Paulini, prout placuerit, sive in equis, sive in dromone,
 pergentibus. Ordo et series processionis est ut supra. Notandum
 tamen de hoc festo praeterea, quocumque tandem modo Domini in
 vicum Paulini pergant, sive in equis, sive in dromone, semper eos
 scaramangiis uti. Deinde hoc, Dominos, postquam coram sacris
 cancellorum foribus devotionem suam cum cercis peregerint, in

τοῦσιν τὰ ἅγια λείψανα, ἄπτοντες κηρούς, καὶ ἐξερχόμενοι
 ἔξω εἰς τὸ ἐξώτερον, ἐκείθεν ἰππεύουσιν, καὶ ὑποστρέφουσιν
 ἐν τῷ παλατίῳ, κελεύουσιν ἔφιπποι, κελεύουσιν πλοῖ. πολ-
 λάκις δὲ συνεσιωπῶνται τοῖς ἄρχουσιν ἐν τῷ παλατίῳ τῶν
 βλαχερνῶν, καὶ δεσφης εἰσέρχονται εἰς τὸ παλάτιον. ἰστέον,⁵
 ὅτι ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ εἰσέρχονται οἱ δεσπότες εἰς τὸ ἅγι-
 ον θυσιαστήριον. μηνὶ Ἰουλίῳ κζ'. ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπι-
 τελεῖται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, τῶν δεσκο-
 πῶν ἀπιόντων εἰς τὸν σεβάσμιον τούτου ναὸν εἰς τὰ Μαρ-
 σοῦ. εἰ δὲ βουλευθῇ ὁ βασιλεὺς ἀπελθεῖν πλοῖ, γίνεται ἡ ἀ-10
 κολουθία καὶ ἡ τάξις οὕτως. πρῶτ' προέρχεται πᾶσα ἡ σύγ-
 κλητος καὶ τὸ κουβούκλειον ἀπὸ σκαραμαγγίων εἰς τὰ Κανι-
 κλείου, καὶ ὁ βασιλεὺς εἰσέρχεται ἀπὸ τὸ παλάτιον εἰς τὸν
 Ms. 190. α βασιλείου δρόμονα μετὰ τῆς οἰκίας αὐτοῦ θεραπείας καὶ τοῦ
 λογοθέτου καὶ τοῦ πρωτοσηκρήτου καὶ τοῦ ἐπὶ τῶν δεήσεων¹⁵
 καὶ τοῦ ἑταιρειάρχου καὶ τοῦ δρουγγαρίου τῆς βίβλας, καὶ
 Ed. L. 324 ἔξέρχονται οἱ δεσπότες εἰς τὰ Κανικλείου. ὁρμώντων δὲ τῶν
 δεσποτῶν, δέχονται τούτους οἱ τε μαγλαβῖται καὶ οἱ τῆς ἑ-
 ταιρείας ἅμα τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν
 ἀρχοντογεννημάτων. καὶ ἐξερχόμενοι ἀπὸ τοῦ δρόμονος, δι-²⁰
 ἔρχονται καὶ ὑπῆσιν εἰς τὴν αὐλὴν, καὶ ἐκεῖσε δέχονται τοῦ-

18. ΣΧΟΛ. Ἰστέον, ὅτι καὶ οἱ μαγλαβῖται ἴδιον ἔχουσι χελάνδιον,
 καὶ αὐτοὶ προπορεύονται τῷ βασιλεὶ ἀπιόντι εἰς τὸν δρόμονα.

bema quidem non intrare, (id enim eo die fieri mos non est,) sed
 coram cancellis sacras SS. Anargyrorum reliquias adorare, et post
 accensos ibi fixosque cereos in exaërum seu atrium exire, ubi
 conscendunt in equos et reditum ad palatium instituunt, sive iam in
 equis redeant, sive in dromone. Saepè autem fit in hac quidem
 processione, ut cum proceribus in palatio blachernarum epulentur,
 et sic demum vespere in palatium redeant. Mensis Iulii die vige-
 simo septimo similiter peragitur memoria S. Panteleëmonis, Domi-
 nis in venerabilem eius ecclesiam, quae est in monasterio vel tractu
 Narsetis, caballicantibus. Quodsi vero Dominis placuerit navi
 illuc ire, fit ordo atque series in hunc modum: mane procedit to-
 tus senatus et cubiculum in scaramangliis in tractum vel monaste-
 rium Caniclei dictum, et Imperator e palatio intrat in imperialem
 dromonem cum privato suo ministerio et logotheta [dromi] et pro-
 tosecretis, magistro supplicationum et hetaeriarca et drungario vi-
 gilliae. Cum his pergunt Domini [per sinum Ceratenum] ad dictum
 monasterium Caniclei. Appellentes autem ad continentem excipiunt
 maglabitae, hetaeria, praepositi, cubiculum et archontogennemata.
 Transeunt hinc in aulam monasterii, ubi eos basilici excipiunt.
 Illinc inscendunt Domini in equos, et procedunt equitantes usque
 ad propylaeum vel portale, quod in embolum seu porticum ducit.

τους οἱ βασιλικαὶ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἰππεύουσιν οἱ δεσπό-
 ται καὶ ἀπέρχονται μέχρι τοῦ ἔξω προπυλαίου τοῦ εἰς τὸν
 ἔμβολον, καὶ τῶν ἰππων ἐκεῖσε ἀποβάαντες, ἀνέρχονται τὰ
 σκαλία, καὶ διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολήν δεξιῶν μέρους
 5 τοῦ λουτήρος. ἐκεῖσε γὰρ ἴστανται καὶ δέχονται τοὺς δε-
 σπότας οἱ τε μάλιστα καὶ πατρικιοὶ καὶ οἱ λοιποὶ συγκλητι-
 κοὶ καὶ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε εἰσέρχονται
 οἱ δεσπότες εἰς τὸν νάρθηκα, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ χρυσο-
 περιόκλειστα σαγιά, ἄπτουσιν κηρούς εἰς τὰς βασιλικὰς πύλας.
 10 καὶ εὐθέως εἰσέρχονται καὶ διέρχονται διὰ μέσον τοῦ ναοῦ
 καὶ τῆς σολαιᾶς, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρούς ἔξω τῶν ἁγίων
 θυρῶν, καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον, καὶ ἀ-
 σπάζονται τὴν ἐνδυτήν καὶ τὴν τοῦ μάρτυρος ἁγίαν κάραν,
 καὶ διέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ βήματος ἄριστε-
 15 ροῦ μέρους, καὶ ἐν τῷ ἐκεῖσε τετρασέρφῳ εἰσέρχονται, καὶ
 πάλιν ὑπὸ τῶν ἱερέων προσφέρεται ἡ ἁγία κάρα, καὶ πάλιν με-
 τὰ κηρῶν ὑπὸ τῶν δεσποτῶν προσκυνεῖται, καὶ ἀπ' αὐτῆς λαμ-
 βάνουσιν ἅγιον ἀπομύρισμα, καὶ ἐξέρχονται εἰς τὸ ἔξωρον εἰς
 τὸ ἐκεῖσε ἀναδενδράδιον, καὶ ἐκεῖσε σκεπαζόμενοι ἐκβάλλουσι τὰ
 20 σκαραμάγγια, καὶ κολόβια περιβαλλόμενοι ὑποστρέφουσιν, κε-
 λεύουσιν ἔφιπποι, μέχρι τοῦ παλατίου, κελεύουσι πλοῖ, ὃν τρό-
 πον εἰρήκαμεν τὴν τούτων ἄφιξιν. ἴστέον, ὅτι, πλοῖ ὑποστρε-
 φόντων τῶν δεσποτῶν, ὅσους ἂν κελύσωσιν συνεστιαθῆναι τῶν

Ibi descendentes ex equis ascendunt per scalam, et transeunt per dextram orientalem plagam luteris seu baptisterii, ubi a magistris et patriciis reliquisque senatoriis et imperialibus hominibus excipiuntur. Illinc intrant in narthecem; ubi induti saga sua auro septa accendunt cereos in porta basilica, eoque facto, intrant in ecclesiam, transeunt per naum et per soleam, rursus accendunt cercos coram sanctis foribus, intrant in thysiasterium, osculantur endytam et sanctum martyris caput; tum transeunt per sinistram orientalem plagam bematis et intrant in tetraserum, quod ibi est [seu cellam quatuor seris munitam]. Illuc ipsis denuo praesentatur a sacerdotibus sancta cara seu sanctum caput; quod Domini rursus cum accensis cereis adorant; et ab ipso accipiunt sanctum apomyrisma [seu destillantem rorem sanctitatis unctuosum]. Tum exeunt per atrium in anadendradium [quincuncem seu arboretum], quod ibi est, et sub testudinis ambitu exiunt scaramangia, et induunt colobia, et in hoc apparatu revertuntur in palatium, sive in equis, sive in dromone; quod posterius si fiat, eodem modo fit in habitu, atque in adventu dictum fuit. Si per sinum maris Domini revertantur, intrant ipsorum ex mandato in dromonem simul cum ipsis quotquot ipsi voluerint iusserintque procerum eo die secum epulari. Men-

ἀρχόντων, τῇ τούτων κελύσει συνεισέρχονται αὐτοῖς εἰς τὸν
 Ms. 190. b δρόμονα. μηνὶ Σεπτεμβρίῳ κς'. ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτε-
 λείται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τῶν
 Δεσποτῶν ἀπιόντων ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ ναῶ τῷ ἐν τῷ
 διίππῳ. μηνὶ Νοεμβρίῳ α'. ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται⁵
 καὶ ἡ μνήμη τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων
 εἰς τὸν ἅγιον αὐτῶν ναῶν εἰς τὰ Βασιλίσκου. μηνὶ Ἀγού-
 στῳ κς'. ἰστέον, ὅτι ὁμοίως ἐπιτελεῖται καὶ ἡ ἀποτομή τοῦ
 Ed. L. 325 ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τῶν δεσποτῶν ἀπιόντων ἐν
 τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ναῶ εἰς τὰ Στουδίου κατὰ τὸν προῶρηθῆναι¹⁰
 τύπον ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος. τῇ ἑωσθῶν
 γὰρ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος ἀπὸ σακαραμαγγίων εἰς τὰ
 Στουδίου. καὶ οἱ μὲν μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ ὀφθαλμιά-
 λιοι ἴστανται ἔξω τῆς πρὸς θάλασσαν πόρτης· οἱ δὲ τοῦ
 κουβουκλείου καὶ οἱ βασιλικοὶ καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου καὶ τῆς¹⁵
 ἑταιρείας καὶ τὰ ἀρχοντογεννήματα εἰς τὸν ὄρμον, ἔνθα ὁ
 δρόμων ὄρμα. ἰστέον, ὅτι οἱ τῆς μονῆς ἀββάδες ἀπὸ τῆς
 πόρτης ἕως τοῦ ὄρμου ἴστανται στιχηδὸν δεξιᾶ καὶ ἀριστε-
 ρᾶ. τῶν δὲ δεσποτῶν πλοῖ ἐρχομένων κατὰ τὸν προῶρηθῆντα
 B τύπον τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος καὶ τῆς νηὸς ἐκβάντων, δηρι-²⁰
 γεύονται ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ τῶν
 τῆς ἑταιρείας, δηλονότι τοῦ ἡγουμένου προπορευομένου μετὰ
 θυμιατοῦ καὶ ἀββάδων μετὰ κηρῶν. τῶν δὲ δεσποτῶν πλησι-

sis Septembris die vigesimo sexto similiter celebratur memoria S. Ioannis Theologi, Dominis eo die ad venerabilem eius ecclesiam, quae in dihippio est, abeuntibus. Calendis mensis Novembris peragitur simili modo memoria SS. Anargyrorum, Dominis ad venerabilem eorum ecclesiam, quae in Tractu vel monasterio Basilisci est, abeuntibus. Mensis Augusti die vigesimo nono similiter celebratur memoria decapitationis S. Ioannis Praecursoris, Dominis ad venerandam eius aedem, quae in monasterio Studii est, abeuntibus eodem ritu, quem in memoria seu festo S. Panteleemonis supra exposuimus. Nam totus senatus in scaramangiis convenit mane in monasterium Studii; magistrique et patricii et officiales stant extra portam, quae ad mare respicit; cubiculum autem et basilici et maglabitae et hetaeria et archontogennemata stant in portu, ubi dromo appellit. Monachi autem illius monasterii stant in serie gemina, dextra sinistraque, ab illa inde extima porta usque ad portum. In quo appellentes Domini cum eodem comitatu et eodem ordine, quem in memoria S. Panteleemonis diximus, egressique e nave, procedunt in obsequio cubiculi et maglabitarum et hetaeriae, praecedentibus monasterii Studiani hegumeno thuribulum fumans gerente et monachis cum cercis ardentibus. Dominos, ut ad eam portam appropia-

ασάντων τῇ πόρτῃ, ἔνθα ἴστανται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατρίκιοι καὶ ὄρφικιάλιοι, πίπτουσιν οἱ αὐτοὶ προσκυνοῦντες τοὺς δεσπότης, καὶ ἀνιστάμενοι συνακολουθοῦσιν ὀπίσθεν αὐτῶν. οἱ δὲ δεσπότης προπορευόμενοι διὰ τοῦ ἐξαέρου ἀνέρχονται, καὶ Ἰδιὰ τῶν ἐκεῖσε διαβατικῶν εἰσέρχονται διὰ τοῦ πρὸς ἀνατολὴν δεξιῷ μέρους τοῦ ναρθηκος, καὶ ἐκεῖσε περιβαλλόμενοι τὰ ἑαυτῶν χρυσοπερίκλειστα σαγία, ἄπτουσιν κηρούς, καὶ εἰσοδεύουσιν μετὰ τῶν ἱερέων, καὶ πάλιν ἄπτουσιν κηρούς. Ἰστέον, ὅτι εὐθέως γίνεται ἡ εἴσοδος τῆς λειτουργίας, καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου λαβὼν ὁ πρῶτος βασιλεὺς θυμιατὸν, θυμιατῶν, καὶ δεξιᾷ τοῦ βήματος ἐρχόμενος, (καὶ ἐκεῖσε γὰρ πρόκειται ἡ τοῦ Προδρόμου ἀγία κάρα,) ἄπτουσιν ἐκεῖσε κηρούς, καὶ ταύτην ἀσπάζονται, καὶ ἐξερχόμενοι εἰσέρχονται εἰς τὸ ἐκεῖσε μητατόριον, καὶ ἐκβάλλουσιν τὰ σκυραμάγγια, καὶ περιβαλλόμενοι κολόβια εἰσερχόμενοι ἴστανται εἰς τὸν γυναικίτην εἰς τὸ δεξιὸν πρὸς ἀνατολὰς μέρος τοῦ βήματος, καὶ ἄπτουσιν κηρούς εἰς τὴν τοῦ εὐαγγελίου ἀκρόασιν. εἰθ' οὕτως ἐξερχόμενοι εἰς τὸ ἐκεῖσε ἀναδενδράδιον κραματίζουσι μεθ' ὧν ἂν κελεύσωσιν ἀρχόντων, διακονούκτων ἐπὶ τοῦ βασιλείου τῶν ἀββάδων. ἀπὸ δὲ τοῦ κράματος ἀνιστάμενοι ἀπέρχονται δι' ἧς διήλθον ὁδοῦ εἰς τὸν δρόμονα, δηριγευόμενοι καθὼς εἰρήκαμεν.

quarunt, in qua stant magistri, patricii et officiales, adorant hi humo procidentes, et relevati prosequuntur eos iidem. Sic praecedentes Domini per atrium ascendunt et transeunt porticus, quae ibi sunt, et sic perveniunt in dextram orientalem partem narthecis; ubi saga sua auro septa induunt, et accensos figunt cereos; porroque interius una cum sacerdotibus [intra navim] pergunt, ubi rursus cereos accendunt. Quo facto, protinus fit introitus [seu initium divini officii]; praepositus thuribulum tradit Imperatori seniori, qui id tenens incensat; inde pergunt ad dextram partem tribunae, ubi caput sancti Praecursoris expositum est; quod religiose venerati exeunt in metatorium, quod ibi est, exuunt scaramangia, induunt colobia, trajectaque parte feminarum, consistunt in dextra orientali plaga bematis, accenduntque ibi cereos pro excipienda S. evangelii lectione. Dein exeunt rursus in viridarium, quod ibi est, sub quo mixtum celebrant, adhibitis proceribus pro lubitu delectis, monachis interea pocula et dapes ministrantibus. Post mixtum finitum surgunt, et per eandem, qua venerant, viam remeant ad dromonem praedictis cum directione et cerimoniis.

ΚΕΦ. ιδ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ χειροτονίᾳ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Τελυτῶντος τοῦ πατριάρχου, δηλοῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς θε-
Ed.L. 326οφιλεσταίοις μητροπολίταις ψηφίσασθαι, τρεῖς, οἳ καὶ αὐτοῖς 5
δόξουσιν εἶναι ἄξιοι εἰς πατριάρχην. καὶ δὴ τούτων συνα-
θροισθέντων ἐν τοῖς κατηγουμένοις τῆς ἁγιωτάτης μεγάλης
ἐκκλησίας, καὶ ψηφισάμενοι οὓς ἂν βουληθῶσι, ἀντιδηλοῦσι
τῷ βασιλεὶ τούτους, καὶ κελύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τούτους
εἰς τὸ παλάτιον. καὶ δὴ τούτων εἰσελθόντων καὶ στάντων ἐνώ- 10
πιον τοῦ βασιλέως, δίδουσι ἐγγράφους οὕσυνας ἐψηφίσαντο. ὁ
δὲ βασιλεὺς εἰ μὲν συγκατατίθεται καὶ ἀρεσθῆ εἰς ὃν ἂν εὐδο-
κήσῃ· εἰ δὲ καὶ μήγε, λέγει „ἐγὼ τὸν ὁ δεῖνα θέλω γενέσθαι.“
καὶ τῶν μητροπολιτῶν ἐπὶ τούτῳ συγκαταθεμένων καὶ τῇ βα-
Βσιλικῇ προστάξει καὶ κρίσει κατὰ τὸ δίκαιον ὑπεικόντων, εἰ 15
ἄρα ἄξιος εἴη, γίνεται μεταστάσιμον; καὶ ἀπέρχεται ἐν τῇ
μανναύρα πᾶσα ἡ σύγκλητος καὶ οἱ μητροπολίται πάντες καὶ
πάντες οἱ τῆς ἐκκλησίας ἄρχοντες καὶ πρεσβύτεροι καὶ λοι-
ποὶ ἱερεῖς. καὶ ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ σκαραμαγγίου, φο-
ρῶν καὶ τὸ χρυσοπερικλειστον σαγίον, καὶ ἵσταται, καὶ λέγειτο

5. οὗ καὶ αὐτοῖς con R., οἷς αὐτοῖς cod.

CAP. 14.

*Observanda in electione et ordinatione patriarchae Constantino-
politani.*

Vivis exemto patriarcha, significat imperatque Imperator Deo carissimis et Dei amantissimis metropolitibus, tres ut candidatos, quos ipsi patriarchatui aptos et dignos reputent, denominent. Conveniunt ergo in catechumeniis sanctissimae magnae ecclesiae, et vota edunt sua iis, quibus visum fuerit, et electorum a se virorum nomina ad Imperatorem renuntiant. Ergo convenire illos iubet Imperator in palatium. Ingressi et coram Domino collocati porrigunt ipsi scripto designata eorum trium, quos ipsi elegerint, nomina. Quos inter si etiam ille fuerit, quem Imperator cupiat, aut in quo acquiescat, bene res habet, et renuntiat illum; quodsi vero praeter ibi scriptos alium aliquem patriarcham creatum velit, significat, se hunc vel illum, nominatum citans, velle patriarcham creatum habere. Metropolitibus, ut par est, imperiali mandato atque optioni acquiescentibus atque cedentibus, (modo dignus et aptus muneri sit a Domino denominatus,) fit metastasimon, vel exitur e palatio, totusque senatus et metropolitae omnes, ecclesiastici omnes proceres et presbyteri reliquique sacerdotes abeunt ad magnauram; quo etiam Imperator in scaramangio et sago aurea praetexta septo pergit, et coram ibi adstante alloquitur senatum et metropolitibus his verbis: *Divina gratia et*

πρὸς τε τὴν σύγκλητον καὶ τοὺς μητροπολίτας· „ἡ θεία χάρις καὶ ἡ εὖ ἀπὸ τῆς βασιλείας ἡμῶν προβάλλεται τὸν εὐλαβέστατον τοῦτον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.” καὶ αὐτὸς γὰρ ἐκεῖσε πάρεστιν ὁ μέλλων χειροτονηθῆναι. καὶ πάντων ὑποδεξαμένων, ἐπεύχονται τὸν βασιλέα, καὶ ἄλλα, ὅσα βού-
 5 λονται, λέγουσι πρὸς αὐτόν. εἰδ' οὕτως ὁ βασιλεὺς παραδί-
 10 δωσιν αὐτὸν τῷ πραιποσίτῳ καὶ ἄρχουσι τοῖς τοῦ κουβουκλείου καὶ σιλεντιαρίοις, καὶ ὑπὸ τοῦ πραιποσίτου καὶ σιλεντιαρίου παρακρατούμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν
 15 ὁδηγούμενος, ἀπέρχεται ἐν τῷ πατριαρχείῳ. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑποστρέφει καὶ εἰσέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. καὶ ἑορτῆς ἐνισταμένης ἢ ψυριακῆς, γίνεται πρόκενσον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, καὶ δέχεται τούτους ὁ ὑποψήφιος μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως. καὶ δὴ κατὰ
 20 τὸν εἰωθότα τύπον εἰσοδεύσαντες, καὶ τῶν ἐξῆς ἐπιτελεσθέντων κατὰ τὰς λοιπὰς προελεύσεις, ἀπάρχονται οἱ θεοφιλεῖς μητροπολίται τῆς τιμίας χειροτονίας. οἱ δὲ φιλόχριστοι βα-
 25 σιλεῖς μικρὸν τι ὀπισθοποδοῦσιν, ἕως ἂν τελεσθῇ παρὰ τῶν μητροπολιτῶν τὰ τῆς χειροτονίας, καὶ εἰδ' οὕτως διὰ τοῦ δε-
 30 ξιοῦ μέρους τοῦ βήματος καὶ τοῦ κυκλίου εἰσέρχονται ἐν τῷ εὐκτηρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀργυρᾷ ἴδρυνται σταύρωσις, καὶ διὰ τῆς τρισηῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχαριστοῦσιν

nostra, quae illi debetur, imperialis maiestas creat hunc [quem videtis et monstro] virum piissimum Constantinopoleos patriarcham. (Adest enim coram honorandus.) Acquiescunt omnes et acceptant Domini iudicium, eique pia vota ingerunt, et alia significant, quae voluerint. Tum praesentat et committit Imperator novum patriarcham praeposito et proceribus cubiculi et silentiariis; et sic utrinque brachio sublevatus deducitur a praeposito et uno quodam silentiario in patriarcheum seu residentiam patriarchae, ecclesiasticis dirigentibus et obsequentibus; Imperator autem revertitur in palatium. Proxime illinc instante die festo dominicove fit processio in magnam ecclesiam, prout illuc processiones fieri solent. Electus aut praepositus, unaque cum eo totus ecclesiasticus ordo, Imperatores ibi cum comitatu excipit. Intratur in navim, et officium fit secundum formulam consuetam, fiuntque omnia deinceps ea serie iisque ritibus, qui aliis in processionibus obtinent. Tum, peractis illis, incipiunt Deo cari metropolitae electionem et ordinationem patriarchae. Imperatores autem Christi amantes parum retro in vestigia sua recedunt, et expectant, donec a metropolitae ea, quae ad ordinationem pertinent, peracta fuerint. Tum intrantes per dextram regionem tribunae et per cyclium in sacellum, in quo argentea dominicae passionis imago conspicietur, adorant ter Deum cum ce-

τῷ Θεῷ, καὶ τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίσαντες, ἐξελθόντες, εἰ μὲν ἔστιν μεγάλη κυριακὴ ἢ πεντηκοστὴ, εἴτε ἄλλη ἑορτὴ, Ed. L. 327 ἐν αἷς ἀπέρχονται οἱ δεσπότες ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, εἰσέρχονται ἐν τῷ μητατωρίῳ, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελεῖται, καθὼς καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς προελεύσεσιν. εἰ δὲ ἄλλη ἑορτὴ, ἐν ἣ οὐκ ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἢ παγανὴ κυριακὴ, ἀνέρχονται διὰ τοῦ κοχλιοῦ τοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἁγίου φρέατος ἐν τοῖς πρὸς ἀνατολὴν δεξιόις μέρεσιν τῶν κατηχουμένων, ἐκδεχόμενοι τὴν τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν.

10

ΚΕΦ. 16.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν, δοχῆς γενομένης ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ B τῆς μαγναύρας, τῶν δεσποτῶν καθιζομένων ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου.

Ἰστέον, ὅτι, δοχῆς μελλούσης γίνεσθαι ἐν τῇ μαγναύρα, Ms. 192. οὐκ ἀνοίγει τὸ καλᾶτιον πρὸς τὸ πρῶτ' στῆναι τὴν καθημερινὴν προέλευσιν, ἀλλὰ προέρχεται πᾶσα ἡ σύγκλητος πρῶτ' ἐν τῇ μαγναύρα, καὶ ἀλλάσσει ἐκεῖσε τὰ ἀλλάξιμα. καὶ περὶ πλήρωμα τῆς δευτέρας ὥρας, ὅτε πάντα ἐτοιμασθῶσιν, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες 20

reis, et salvere iusso patriarcha, exeunt in metatorium, fiuntque reliqua, ut in consuetis processionibus, si nempe solleannis haec actio aut in magnam dominicam seu festum ipsam paschatis, aut in festum pentecostes aliumve diem festum incidat, in quo Dominus ad maguam ecclesiam abire obtinet. Quodsi vero haec actio in diem festum alium, quo Dominus de more non abit, aut in dominicam paganam [qua processio solleannis celebrari alias non solet] incidat, ascendunt per cochleam, quae est in regione sancti putei, ad partem ad orientem verso dextram catechumeniorum, et ibi expectant audiuntque sancti evangelii recitationem.

CAP. 15.

Observanda, quando [legati exteri] exceptio fit in magno triclinio magnaauras, Dominis super throno Salomoneo residentibus.

Exceptio si fieri debet in magnaaura, non recluditur palatium eo, ut ibi matutina constet atque celebretur quotidiana processio et conventus: sed procedit totus senatus mane in magnaauram, ibique mutant vel induunt mutatoria. Finita ferme hora secunda, quum omnia parata sunt, intrant [in Dominorum cubiculum] praepositi et cubicularii omnes per ecclesiam Domini. Imperatores autem, induti

διὰ τῆς τοῦ Κυρίου ἐκκλησίας, καὶ περιβαλλόμενοι οἱ δεσπό-
 ται τὰ διβητήσια καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα σαγία, ἐξέρχονται
 διὰ τῶν διαβατικῶν τῶν ἀγίων μί καὶ τοῦ σίγματος, δηρι-
 γυνόμενοι ὑπὸ τε τοῦ κουβουκλείου καὶ τῶν μαγλαβιτῶν καὶ
 5 τῆς ἑταιρείας, καὶ ἐξέρχονται εἰς τοῦ Κυρίου, καὶ ἄπτουσιν
 κηρούς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διέρχεται διὰ τῆς σακέλλης καὶ
 τοῦ ἀώτου καὶ διὰ τοῦ ἀνιόντος στενωποῦ πρὸς τὸ τῆς μαν-
 ναύρας ἡλιακόν. καὶ εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν τρίκλινον,
 ἐν ᾧ καὶ ὁ Σολομώντειος ἴδρται θρόνος. καθεῖσε γὰρ εἰς
 10 τὸ πρὸς ἀνατολὴν δεξιὸν μέρος κάτωθεν τῆς κόγχης ἴστανται
 τὰ χρυσαῖα σελλία, καὶ ἀπόκεινται αἱ τε χλαμύδες καὶ τὰ
 στέμματα, καὶ οἱ μὲν δεσπότηαι εἰσέρχονται ἐν τῷ ἐκεῖσε ἐξ
 ἀριστερᾶς κοιτῶν. καὶ ὅτε πάντα καλῶς εὐτρεπισθῶσιν ὑπὸ
 15 τε τοῦ τῆς κατιστάσεως καὶ τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ λο-
 γιστοῦ τοῦ δρόμου, εἰσέρχονται οἱ πραιπόσιτοι καὶ ὑπομι-
 μνήσκουσι τοὺς δεσπότηας. καὶ εὐθέως ἐξέρχονται οἱ δεσπότηαι
 καὶ ἀπέρχονται ἔνθα αἱ χλαμύδες καὶ τὰ στέμματα ἀπόκειν-
 ται, καὶ περιβαλλόμενοι τὰ αὐτὰ ὑπὸ τῶν πραιποσίτων, ἀ-
 νέρχονται καὶ καθέζονται ἐπὶ τῶν θρόνων, καὶ ὁ λαὸς, ἔξω Ed. L. 328
 20 οἰοστώς τῶν δύο πρὸς δύσιν συρτῶν βήλων, λέγει μεγάλως τὸ
 πολυχρόνιον. καὶ εἰδ' οὕτως ἐξερχόμενοι οἱ πραιποσίτοι εἰσ-
 ἄγουσι τοὺς τοῦ κουβουκλείου διὰ τῶν δύο μερῶν δεξιᾶ καὶ
 ἀριστερᾶ, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει. καὶ ἐν τῷ τούτους στῆ-

dibetesia et saga auro praetextata, exeunt per porticus SS. Quadra-
 ginta et per sigma, stipantibus cubiculo et maglabitis et hetaeria;
 per viam intrant in ecclesiam Domini, accendunt ibi cereos, trans-
 eunt inde per sacellum et ovatum et angiportum, qui ad magnaerae
 solarium ducit. Illinc ingrediuntur in magnum triclinium, in quo
 Salomoneus thronus collocatus est. Ibi enim in dextra, si ad orien-
 tem respicias, parte infra concham stant aureae sellae, et exposita
 iacent paludamenta et infulae. Domini autem [traiecto triclinio] in
 coetonem, qui a sinistra parte est, intrant [oportunum publicae
 praessionis] et legati exceptioni tempus praetolantes. Omnibus
 itaque rite praeparatis tam a cerimonario, quam a praepositis et
 rationali cursus publici, intrant praepositi [in coetonem] et signifi-
 cant ea de re Dominis; qui protinus exeunt, et illuc ascendunt,
 ubi chlamydes et stemmata iacent; quae a praepositis induti ascen-
 dunt in thronum, et in eo resident; quo facto, turba, quae extra
 gemina versus occidentem vela attractilia stat, magna voce clamat
 polychronium sive votum vitae diuturnae. Dein exeunt praepositi et
 introducunt cubuli ministros ex ambabus plagis, dextra sinistraque,
 ut consuetudo secum fert. Ut hi constiterunt, exit ostiarius auream
 virgam tenens, praepositi nutu monitus, et introducit velum seu

ναι νεύει ὁ πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ τῷ τὴν χρυσοῦν βέργαν
 κατέχοντι, καὶ ἐξέρχεται καὶ εἰσάγει βῆλον α', τοὺς μαγί-
 στρους. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου ἐξέρχεται
 ἕτερος ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει τῷ αὐτῷ σχήματι βῆλον β,
 Ms. 192. b τοὺς πατρικίους. καὶ πάλιν διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου
 ἐξέρχεται ὁ ἕτερος ὀστιάριος, καὶ εἰσάγει τῷ αὐτῷ σχήματι
 B βῆλον γ', τοὺς συγκλητικούς, καὶ ἀπλῶς ὅσα ἂν βῆλα ἔχει
 ἢ συνήθεια καὶ ἢ τάξις τῶν δοχῶν. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχε-
 ται ὁ κατεπάνω μετὰ καὶ τοῦ δομestίκου καὶ τῶν χρυσοτρι-
 κλινιτῶν, καὶ ἴστανται δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ πρὸ τῶν δύο πρόξιο
 δύσιν συρτῶν βῆλων, καὶ μετὰ τὸ στήναι αὐτοὺς νεύει ὁ
 πραιπόσιτος τῷ ὀστιάριῳ τῷ τὴν χρυσοῦν βέργαν κατέχοντι,
 καὶ εἰσάγει τὸν ἐθνικόν, δηλονότι κρατούμενον ὑπὸ τοῦ κα-
 τεπάνω τῶν βασιλικῶν ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ κόμητος τοῦ σταύλου
 ἢ καὶ ὑπὸ τοῦ πρωτοστράτορος, συνόντος αὐτοῖς καὶ τοῦ ἐρ-15
 μνηνευτοῦ, προπορευομένου δηλονότι καὶ τοῦ λογοθέτου τοῦ
 C δρόμου. καὶ δὴ τούτου εἰσελθόντος, πίπτει ἐπ' ἐδάφους
 προσκυνῶν τοὺς δεσπότης, καὶ εὐθέως αὐλοῦσι τὰ ὄργανα.
 εἰτα εἰσέρχεται καὶ ἴστανται ἀπὸ διαστήματος τοῦ βασιλικῶ
 θρόνου, καὶ εὐθέως παίουσι τὰ ὄργανα. Ἰστέον, ὅτι, τοῦ
 φίλου ἀποκινουῦντος πρὸς τὸν βασιλέα, εἰσέρχονται οἱ προ-
 κριώτεροι τούτου ἄνθρωποι, καὶ προσκυνουῦντες ἴστανται ἔν-
 δον τῶν δύο συρτῶν βῆλων. καὶ ποιούντος τοῦ λογοθέτου

missum vel corpus admittendorum procerum primum, magistros puta.
 Eo facto, rursus exit, sed alter, ostiarius, et is quoque praepositi
 nutu admonitus, et introducit eodem modo velum secundum, nempe
 patricios. Rursus deinceps monet praepositus illum priorem ostia-
 rium et is egressus introducit tertium velum; et hoc alternatim ita
 fit, donec intraverint vela omnia, quotquot intrare consuetudinis
 est et cerimoniale receptionum flagitat. His factis, intrant cate-
 pano basilicorum et domesticus [chrysotriclinitarum, ut videtur,] et
 chrysotriclinitae, et consistunt hinc illinc ad dextram et sinistram
 coram ambobus attractilibus velis. Ut hi constiterunt, exit ostia-
 rius cum aurea virga, praepositi nutu monitus, et introducit ethni-
 cum seu legatum alienigenam; quem catepano basilicorum aut et
 comes stabuli aut et protostrator ex brachio tenent, comitante in-
 terprete et praeceunte logotheta dromi. Legatus [intra velum] in-
 gressus humi statim procidit, et adorat Dominos; et simul sonant
 organa flatilia. Ut surrexit et processit ulterius, consistit ad ali-
 quam ab imperiali throno distantiam; et protinus intonant organa
 pulsatilia [naccarae]. Amico, id est legato extraneo, ad Imperato-
 rem itaque accedente, intrant honoratiores hominum seu familiarium
 eius, factaque erga Dominum adoratione, subsistunt inferius apud et

τὰς συνήθεις ἐρωτήσεις εἰς αὐτὸν, ἄρχονται βροχᾶσθαι οὐ
λέοντες καὶ τὰ ὄργανα τὰ ἐν τῷ σέντιζῳ, ὁμοίως καὶ τὰ ἐν τοῖς
δένδρεσι, ἄδειν ἑναρμονίως· τὰ δὲ ζῶα τὰ ἐν τῷ θρόνῳ ἀ-
πὸ τῶν ἰδίων βαθμῶν ἀνορθοῦνται. καὶ ἐν τῷ ταῦτα οὕτως
ἵελεσθαι εἰσάγεται τὸ τοῦ ἐθνικοῦ κανισκίου ὑπὸ τοῦ πρω-
τονοταρίου τοῦ δρόμου, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγον παίονσι τὰ
ὄργανα, καὶ οἱ λέοντες ἤρεμοῦσι, καὶ τὰ ὄργανα τοῦ ἄδειν
παύονται, τὰ τε θηρία τοῖς ἰδίοις τόποις ἐγκαθέζονται. καὶ
δὴ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ κανισκίου ὑπὸ τοῦ λογοθέτου
10προτραπείς ὁ ἐθνικὸς προσκυνήσας ἐξέρχεται, καὶ ἐν τῷ Ed. L. 329
τοῦτον ἀποκινήσαι ἐξελεῖν τὰ τε ὄργανα ἀνλοῦσιν καὶ οἱ
λέοντες καὶ τὰ ὄργανα τὴν ἰδίαν ἑκαστον ἀποπληροῦσι φω-
νήν, καὶ τὰ θηρία πάντα τῶν ἰδίων βαθμῶν διανίστανται.
καὶ ἐν τῷ ἐξίεναι τὸν ἐθνικὸν τοῦ βήλου παίουσι τὰ τε ὄ-
15γανα, καὶ τὰ ὄργανα καὶ τὰ θηρία τοῖς ἰδίοις τόποις ἐγκαθέ-
ζονται.] εἰ δὲ καὶ ἔστιν ἕτερος φίλος καὶ κελεύουσιν οἱ δε- Ms. 193. a
σπύται τοῦτον εἰσελεῖν, πάλιν ἐν τῷ εἰσέρχασθαι αὐτὸν καὶ
ἐξέρχασθαι ἢ αὐτὴ τάξις καὶ ἀκολουθία φυλάττεται, ὃν τρό-
πον εἰρήκαμεν, καὶ ἀπλῶς ὅσοι ἂν θέλωσιν φίλοι, ἐφ' ἐνὸ
20εὐκείῳ τελείται, ὡς προεῖρηται. Ἰστέον, ὅτι, τῶν φίλων ἐξ-
ελθόντων, λέγει ὁ πραιπόσιτος μεγάλως „κελεύσατε.” καὶ ἐξ-
έρχονται οἱ τε μάγιστροι καὶ πατριῖοι καὶ συγκλητικοὶ & B
πνευχόμενοι τὸ „εἰς πολλοὺς χρόνους.” καὶ μετὰ τὸ τούτους

intra ambo attractilia vela. Logotheta vero consueta interrogatio-
nes erga legatum instituite, incipiunt aurei leones rugire aves-
que aureae tam in sacro throno, quam in aureis arboribus circum-
positis sedentes, harmonice cantillare. Ferae autem in throno con-
spicuae incipiunt sese suis e basibus in altum et in pedes suos eri-
gere. Interea dum haec peraguntur, infertur a protonotario dromi
legati sportula vel donum, quod Imperatori nomine heri sui offert.
Paulo post sonant organa pusatilia, et conquiescunt a rugitu leones,
desinuntque aves cantillare, et ferae sua in fulcra se rursus demit-
tunt. Post finitam sportulae ostentationem monetur legatus a logo-
theta, Regemque veneratus exit. Eo ad exitum consurgente et pro-
cedente, sonant organa flatilia et leones avesque, sua quaeque
voce et ratione, ferarumque suis e gradibus exsurgunt. Legato autem
extra velum egresso, pulsantur organa, et aves omittunt cantum,
et ferae suas in sedes redeunt. Si praeter hunc alius adhuc adest
amicus, quem videre volunt Domini, intrat ille atque exit iisdem
cum cerimoniis eodemque agendorum ordine, ut modo diximus. Et
in universum, quotquot sint amici, contingunt eorum unicuique
quae diximus. Egressis amicis, pronuntiat praepositus sonora voce:
Celeusate. [seu *placeat vobis*]; et exeunt magistri atque patricii et se-

ἔξελθεῖν πάλιν λέγει ὁ πραιπόσιτος „κελεύσατε.“ καὶ ἔξερ-
χονται οἱ τε χρυσοτρικλινῖται καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, ἐπε-
χόμενοι „εἰς πολλοὺς χρόνους.“ καὶ πάντων ἔξελθόντων, κα-
τίασιν οἱ δεσπῆται ἀπὸ τῶν θρόνων, καὶ τὰ τούτων ἐκβάλ-
λοντες στέμματα τε καὶ χλανίδια, περιβάλλονται τὰ χρυσο-5
περίκλειστα αὐτῶν σαγία. καὶ εἰσέρχονται μυστικῶς ἐν τῷ
Φεοφυλάκτῳ παλατίῳ δι' ἧς καὶ ἀνῆλθον ὁδοῦ, δηριγευόμενοι
ἐπὶ τοῦ κουβουκλείου· τοῦ δὲ κουβουκλείου στάντος ἐν τῷ
C χρυσοτρικλίνῳ, ἐν τῷ διέρχεσθαι τὸν βασιλέα ἐπεύχονται
„εἰς πολλοὺς χρόνους“ καὶ τὰ ἔξῃς. 10

Περὶ τῆς γενομένης δοχῆς ἐν τῷ περιβλέπτῳ καὶ μεγάλῳ τρικλίνῳ
τῆς μανναύρας ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογεν-
νήτων ἐν Χριστιῶ βασιλέων Ῥωμαίων, ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τῶν παρὰ
τοῦ Ἀμερικῆ ἀπὸ τῆς Ταρσοῦ ἐλθόντων πρεσβέων περὶ τοῦ ἀλλα-
D γίου καὶ τῆς εἰρήνης, μηνὶ Μαῦν 14, ἡμέρᾳ α', ἰνδικτ. δ. 15

Ἰστέον, ὅτι ἐκρεμάσθη ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῆς μαν-
ναύρας, ἐν ᾧ ὁ Σολομώντειος Ἰσταται θρόνος, ἀλυσίδια ἀ-
σπρόχαλκα τῆς μονῆς τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάχχου τῶν
Ἵρμίσδου, ζ' εἰς τὸ δεξιὸν μέρος καὶ ἑπτὰ εἰς τὸ εὐώνυμον,
καὶ εἰς τὰ δ' μεγάλα κίονια ἀπὸ τῆς αὐτῆς μονῆς δ', καὶ ε-20
ξω τοῦ τρικλίνου εἰς τὴν μεγάλην τροπικὴν ἀπὸ τῆς αὐτῆς

natores cum boni voti: *Multos in annos recitatione.* Illis egressis,
rursus clamat praepositus: *Celeusate*, et exeunt chrysoetriclinitae et
cubicularii, et ipsi quoque eadem vota facientes. Itaque digressis
omnibus, descendunt Domini de throno, infulisque atque tunicis
depositis, induunt auro praetextata saga, et mystice seu absque so-
lemne pompa et comitativa redeunt in palatium, quod Deus conser-
vare velit, eadem via, qua venerant, stipati a cubiculariis; qui,
quum Dominus in chrysoetriclinum venit, ibi restitant, et velut va-
ledicentes ipsi multos annos apprecantur.

DE RECEPTIONE FACTA IN ILLUSTRIS ET MAGNO TRICLINIO MAGNAURAE
TEMPORE CONSTANTINI ET ROMANI PORPHYROGENITORUM, IN CHRISTO IM-
PERATORUM ROMANORUM, OB PRAESENTIAM LEGATORUM AMERUMBAE, QUI
TARSO ADVENERANT NEGOTIANDAE PERMUTATIONIS CAPTIVORUM ET PACIS CAUSA.
CONTIGIT EA RECEPTIO DIE TRICESIMO PRIMO MENSIS MAII, FERIA PRIMA,
INDICTIONE QUARTA.

Suspendebantur in magno triclinio magnaurae, in quo thronus
Salomoneus stat, catenae cupreae inargentatae e monasterio SS.
Sergii et Bacchi, quod est in tractu Hornisdae, depromptae, septem
a dextra et totidem a sinistra, et quatuor aliae ex eodem mona-
sterio petitae e quatuor magnis columnis; et extra triclinium in

μονῆς ἐν· καὶ ἐν τούτοις τοῖς ἄλυσίδιαις ἐκρεμάσθησαν τὰ
 τῆς νέας μεγάλα ἀργυρᾶ πολυκάνδηλα. ἔστησαν δὲ ἐν τῷ Ed. L. 330
 αὐτῷ τρικλίνω τῆς μανναύρας ἐν μὲν τῷ δεξιῷ μέρει μέσον
 τῶν μεγάλων κίωνων τὸ χρυσοῦν ὄργανον ἔξω τῶν ἐκεῖσε κρε-
 5 μαμένων βήλων, καὶ ἄνωθεν αὐτοῦ ὡς πρὸς ἀνατολήν τὸ τοῦ
 Βενέτου ἀργυροῦν ὄργανον, ὁμοίως καὶ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μέ- Ms. 193.b
 ρει τὸ τοῦ Πρασίνου ἀργυροῦν ὄργανον. Ἰστέον, ὅτι τὸ ἀ-
 ναδενδράδιον ὄλον ἐποίησαν οἱ παστοποιοὶ δίκην τροπικῆς ἀ-
 πὸ σενδῆς· ἐνθεν δὲ κἀκεῖσε τῶν κιονίων ἀπὸ τῶν σενδῆς
 10 μέχρι τοῦ ἐδάφους ἐκρεμάσθησαν σκαραμαγγία μεγάλα τὰ
 καὶ δοθέντα ἀπὸ τοῦ παλατίου. Ἰστέον, ὅτι, τῶν Ἰσπανῶν B
 ἐλθόντων, γέγονεν δοχὴ κατὰ πάντα ὁμοία ταύτης, πλὴν τὸ
 ἀναδενδράδιον τῆς μανναύρας οὐ κατεκοσμήθη ἀπὸ σενδῆς,
 ἀλλ' ὄλον διὰ σκαραμαγγίων μεγάλων, καὶ ἐκρεμάσθησαν ἐν
 15 αὐτῷ καὶ τὰ χειμευτὰ ἔργα τοῦ φύλακος. γέγονε δὲ ἡ τῶν
 Ἰσπανῶν δοχὴ μηνὶ Ὀκτωβρίῳ κδ'. Ἰστέον, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ
 τροπικῇ τῇ ἀπὸ τῶν σενδῆς κατασκευασθείσῃ ἐκρεμάσθησαν
 ἀλυσίδια ἀσπρόγαλκα ἢ ἀπὸ τῶν Ὀρμίσδου καὶ πολυκάνδη- C
 λα ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας. καὶ εἰς τὸ φουρνικὸν
 20 ὁ ἐξάγον εἰς τὸν τρίκλινον τῶν κωνιδιάτων ἕτερον ἄλυσίδιον

magna tropica seu trichilla una ex eodem monasterio. Ex his cate-
 nis dependebant argentea novae ecclesiae polycandela seu cande-
 labra multorum cereorum hastis seu foveolis et cantharis multis-
 que cereis in ambitum instructa. Collocaverant quoque in eodem
 triclinio magnaureae a dextra parte medium intra magnas columnas
 aureum organum extra vela ex illis columnis dependentia, et ab u-
 traque eius parte ad dextram quidem superius versus orientem or-
 ganum argenteum Venetae factionis, ad sinistram vero inferius orga-
 num argenteum Prasinæ factionis. Arboretum vel atrium triclinii
 arboribus obsitum efformaverant aulaearii e pannis sendes ad instar
 tropices seu ambulacri fornicati. Ab utraque autem parte columnarum
 e pannis sendes inde fornicem sursum tegentibus usque ad fundum
 suspendebantur scaramangia magna, a palatio suppeditata. Legati
 Hispani quum adessent, recipiebantur eodem prorsus modo, atque
 illi Tarsenses, ea tantum differentia, quod anadendradium vel viri-
 darium magnaureae non pannis sendes, sed totum scaramangis coor-
 natum fuerit. Suspendebantur quoque tunc opera materiae pretio-
 sae, smaltita vel incausto picta, e phylace seu aerario dominico
 deprompta. Hispani, quos dixi, admissi fuerunt die XXIV Octobris.
 Sed redeo ad coeptam narrationem de legatis Tarsensibus. In illa
 itaque tropica e pannis sendes confecta suspendebantur catenae
 quatuordecim aeneae inargentatae, ex Hormisdæ (vel S. Sergii) mo-
 nasterio petitaе, et totidem polycandela argentea ex nea. In for-
 nice autem, qui in triclinium candidatorum ducit, suspensa erat ca-

αἱ καὶ πολυκάνδηλον αἱ. Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλινος τῶν κεν-
 δάτων ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ σακελλαρίου ἀπὸ βλαττίων σκαρα-
 μαγγίων μεγάλων καὶ ἀπὸ βασιλικῶν διαφόρων ἀργυρῶν ἔρ-
 γων, καὶ ἐκρεμάσθησαν ἐν αὐτῷ ἄλυσίδια εἰ καὶ πολυκάνδη-
 Dλα ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας εἰ. Ἰστέον, ὅτι τὸ ἐξω⁵
 τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων καὶ τὴν πρώτην σχολὴν ἐξώπλισεν
 ὁ ὑπαρχος ἐνθεν κάκειθεν ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπλωμάτων καὶ
 σενδῆς, καὶ ἀπὸ τῶν ἐναποκειμένων ἀναγλύφων ἀσημίων ἐν
 τοῖς ξενῶσι καὶ γηροκομείοις καὶ ταῖς ἐκκλησίαις. ἐκρεμά-
 σθησαν δὲ ἄλυσίδια ἐξωθε μὲν τοῦ σταύλου τῶν ἡμιόνων εἰ,¹⁰
 ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σχολῇ μέσον τοῦ τρούλλου αἰ. ἐν δὲ τῷ
 τρικλίνῳ τῶν ἐξκουβίτων ἐκρεμάσθησαν ἄλυσίδια ζ', καὶ ἐν
 τοῖτοις ἐκρεμάσθησαν πολυκάνδηλα ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκ-
 Ed.L. 33: κλησίας. Ἰστέον, ὅτι τὸ τριβουνάλιον ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς τῆς προελεύσεως ἀπὸ τε βλαττίων ἀπλωμά-¹⁵
 των καὶ σενδῆς καὶ ἀπὸ ἔργων χρυσοῦν καὶ χειμευτῶν καὶ
 ἀναγλύφων ἀργυρῶν, δηλονότι τῶν ἀργυροπρατῶν ταῦτα πα-
 ρεχόντων. ἐκρεμάσθησαν δὲ ἄλυσίδια ιβ' καὶ πολυκάνδηλα
 Ms. 194. a ἀργυρᾶ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας δώδεκα. Ἰστέον, ὅτι τὸν τρι-
 κλινον τῶν σχολῶν ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος ἐνθεν κάκειθεν ἀπὸ²⁰
 βλαττίων καὶ ἀπλωμάτων καὶ σενδῆς καὶ ἀπὸ τῶν ἐναποκει-
 μένων ἀσημίων ἐν τε τοῖς ξενῶσι καὶ γηροκομείοις καὶ ταῖς
 ἐκκλησίαις. ἐκρεμάσθησαν δὲ ἄλυσίδια ι' καὶ πολυκάνδηλα

tena una cum uno polycandelo. Triclinium candidatorum instructum
 et ornatum fuerat a sacellario magnis blatteis scaramangiis variisque
 argenteis imperialibus operibus, et habebat quinque catenas, e qui-
 bus totidem argentea novae ecclesiae polycandela dependebant. Spa-
 tium, quod extra stabulum mulorum est, et primam scholam orna-
 verat praefectus Urbis pannis sericis et haplomatibus seu vastis alta-
 rium mappis et sindicis praetereaue affabre factis et exsculptis ope-
 ribus argenteis, ad varia hospitalia peregrinorum et sēnum et eccle-
 sias pertinentibus, et alias ibi depositis. Et coram stabulo mulo-
 rum quidem dependebant quinque polycandela e suis catenis, in
 prima vero schola dependebat tantum unum e medio trullo. In tri-
 clinio excubitorum dependebant e sex catenis totidem argentea po-
 lycandela ex ecclesia nova petita. Tribunal [seu triclinium XIX ac-
 cubituum] ornaverat praefectus Urbis eo modo, ut fieri solet in pro-
 cessionibus, nempe blatteis, haplomatibus et sendes pannis, item
 operibus aureis encausto artificiose pictis argenteisque eleganter ex-
 sculptis, quae cambiatores suppeditaverant. Ibidem dependebant
 duodecim argentea polycandela e totidem catenis. Haec ad novam
 ecclesiam pertinebant. Triclinium scholarum ornaverat idem prae-
 fectus Urbis ab utraque parte blatteis et haplomatibus et pannis

ἀργυρᾷ ἐπὶ τῆς νέας ἐκκλησίας ἰ. Ἰστέον, ὅτι ἔσωθεν τῆς Β
χαλκῆς πύλης οὐδὲν ἀπὸ βλαττίου ἢ ἀπλώματος ἢ σενδῆς γέ-
γονεν ἐξόπλισις, ἀλλ' ἢ μόνον ἐκρεμάσθησαν ἀλυσίδια β' καὶ
πολυκάνδηλα ἀργυρᾷ ἀπὸ τῆς νέας ἐκκλησίας δύο. Ἰστέον,
5 ὅτι ἔξω τῆς χαλκῆς πύλης ἐξώπλισεν ὁ ὑπαρχος ἔνθεν κακέ-
θεν ἕως τοῦ ἐξάγοντος ἐκεῖσε καγκέλλου ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀ-
πλωμάτων καὶ σενδῆς, ἐκρεμάσθη δὲ ἀλυσίδιον ἕν καὶ τὸ μέγα
πολυκάνδηλον τὸ ἀργυροῦν τῶν βλαχερνῶν. Ἰστέον, ὅτι ὁ τρικλί-
νος, ἕν ᾧ καὶ τὸ καμελαύκιον ἴσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται,
10 καὶ τὸ λεγόμενον ὄνοπόδιον ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ σακελλαρίου
ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπὸ βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι C
ὁ πόρτης τοῦ αὐγουστέως, ἤγουν ἡ χρυσῆ χεὶρ, ἐξωπλίσθη
παρὰ τῶν δεξέων βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου. Ἰστέον, ὅτι τὰ
ἀπὸ τοῦ αὐγουστέως διαβατικά ὡς πρὸς τὴν ἀψίδα ἐξωπλί-
15 σθησαν ἀπὸ διαφόρων βήλων κεντητῶν. Ἰστέον, ὅτι ὁ ἱππό-
δρομος ἐξωπλίσθη παρὰ τοῦ ὑπάρχου ἀπὸ βλαττίων καὶ ἀπὸ
βασιλικῶν διαφόρων βήλων. Ἰστέον, ὅτι ἐγραμίσθησαν ἀπὸ
δαφνῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς τῶν προελεύσεων, οἷον σταυροῖα καὶ
στεφάνια τὰ λεγόμενα σκιαστὰ, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἕν τοῖς
20 τοίχοις ὑπὸ καγκέλλων τῶν λεγομένων ποταμίων, καὶ τῶν ὀρ-
θίως ἴσταμένων τῶν λεγομένων δένδρων, ἀλλὰ καὶ λοιπῶν
ἀνθῶν, ὧν ὁ τότε καιρὸς παρεῖχεν· ἀλλὰ καὶ τὰ τούτων ἐ-
δάφη κατεράνθησαν κισσοῦ τε καὶ δάφνης, τὰ δὲ οἰκειότε-

sendes operibusque argenteis in variis hospitalibus, senicuriis et
ecclesiis dedicatis, et decem argenteis novae ecclesiae polycan-
delis e totidem catenis dependentibus. Intra chalcen nullae sus-
pendebantur blatteae, mappae aut panni sendes, sed tantum duae
catenae et totidem polycandela e nova ecclesia. Verum extra chal-
ces portam suspendi curaverat praefectus Urbis ab utraque parte
usque ad cancellos, per quos illuc intratur, blatteas et pallia
et pannos sendes et dependens ex sua catena unicum maguum
illud e blachernis argenteum polycandelum. Sacellarius exornaverat
triclinium, in quo camelaucium stat magistrique creantur, et, quod
ita dicitur, onopodium blatteis et velis chrysoetriclinii. Porticus
augusteonis aut manus aurea sic dicta comta fuerat purpureis ve-
lis chrysoetriclinii; porticus ab augusteone inde usque ad apsidem
instructae variis erant velis acu pictis. Circum ornaverat praefec-
tus Urbis blatteis variisque imperialibus velis. Lauro, ut mos est
facere in processionibus, nec non cancellis sic dictorum potawio-
rum, et illis erecte stantibus vulgo sic dictis arboribus, imo et
aliis quibusdam, quos illa ferebat anni tempestas, floribus con-
figuratae, veluti parvae cruces et corollae, (vulgo ea sciesta solent
appellari,) ad dextram pariter atque sinistram parietum affixae erant:
sparsaque illius tractus humus hederis et lauro; at honestiora loca

ρα ἀπὸ μυρρίνης καὶ δενδρολιβάνου. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὰ βήλα ἐν τῷ μεγάλῃ τρικλίνῳ τῆς μαγναύρας κατεβάνθη ὄλος ὁ τρίκλινος ἀπὸ ῥόδου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ

E l. L. 33₂ ὄλω ἐδάφει τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ ἀνάγοντος πουλίτου εἰς τὸν μεγατρικλίνον ἠπλώθησαν ἀπλώματα πέρσικα πολὺ-5 τιμα. Ἰστέον, ὅτι οἱ μάγιστροι καὶ οἱ εὐειδέστεροι τῶν ἀν-

Ms. 194. b θυπάτων ἐφόρεσαν τοὺς λώρους· σκεπεῶνας δὲ ἢ ἀνεξικακίας οὐκ ἐβίασταξαν. οἱ λοιποὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμισία καὶ τὰ χρυσόταβλα χλανίδια. οἱ δ' εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι μετὰ τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ τὰ σαβάνια καὶ χρυσᾶ μαυιάκια ἐβίαστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα σπαθοβάκλια. οἱ λοιποὶ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν

B τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ μαυιάκια. οἱ πριμικήριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια ἀνευ χλανιδίων. οἱ μάγιστροι, ὡς φερέσαντες τοὺς λώρους, δεδώκασιν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια τοῖς 15 μὴ ἔχουσι πριμικήριοις ἴδια στιχάρια. οἱ ὀστιάριοι ἐπάνω τῶν καμισίων ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ παραγαύδια καὶ ἐβίαστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα βεργία. οἱ λοιποὶ ὀστιάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια ἐφόρεσαν ἐπάνω τῶν καμισίων τὰ ἑαυτῶν χλανίδια. οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι ἐφόρεσαν ἐπάνω 20 τῶν καμισίων αὐτῶν χρυσᾶ παραγαύδια καὶ τὰ χρυσόκανα σπαθία τῶν ἀξιωματῶν. οἱ λοιποὶ σπαθαροκουβικουλάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμισία

Dominisque frequentatiora myrto et rosmarino conspersa erant; et post introitum velorum in magnum triclinium magnaaurae conspergebatur id ipsum totum rosis. Tota quoque humus viridarii et pulpitii seu pavimenti excelsioris, per quae in magnum modo dictum triclinium intratur, constrata erat tapetibus Persicis magni valoris. Quantum ad habitus procerum attinet, magistri quidem et proconsulum maxime speciosi gestabant loros, absque tamen scipionibus aut manipulis; reliqui autem proconsules et patricii camisia sua gerebant et tunicas cum aureis tabliis. Eunuchi protospatharii quatuor praeter strictoria sua et sabania vel lintea et aureos torques gestabant quoque aurea gemmis obsita spathobaclia [seu contos in summo lata romphaea praeferratos]. Ceteri eunuchi protospatharii sua strictoria et torques tantummodo gerebant. Primicerii gerebant strictoria sua absque tunicis; et, si qui eorum propria non haberent strictoria, induebant illa magistrorum, utpote loros gerentium. Ostiarii super camisiis gerebant aurea paragaudia virgasque aureas gemmatas. Sed si qui horum aurea paragaudia non haberent, illi super camisiis suis gerebant suas tunicas. Spatharocubicularii gerebant super camisiis suis aurea paragaudia et spathas honoratorum aureo manubrio instructas. Qui autem eorum aurca paragaudia non

καὶ σπαθία. οἱ κουβικουλάριοι πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν C
 καμίσια. καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐφόρεσαν τῶν ἑορτῶν τὰ
 χρυσόταβλα χλανίδια τὰ φουνδάτα, ἤγουν τῶν πατρικίων·
 οἱ δὲ τὰ ἔξαργυροκέντητα χλανίδια καὶ τὰ ἀργυροκέντητα
 5 σκοντομάνικα καὶ τὰ ὀξέα κοντομάνικα. οἱ πρωτοσπαθάριοι
 οἱ δὲ φφικιάλιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα τῶν ἑορτῶν χλανίδια, ἤγουν τῶν μαγίστρων. οἱ τοῦ χρυ-
 σστρικλίνου πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ σπέκια καὶ
 χρυσᾶ μανιάκια· ὅσοι δὲ σπέκια οὐκ εἶχον, ἐφόρεσαν σκα-
 10 ραμάγγια καὶ σαγία ῥοῆς. οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι
 καὶ νοτάριοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ σαγία ἀληθι-
 νᾶ. οἱ ἀσηκρῆται καὶ οἱ νοτάριοι τῶν ἀσηκρητειῶν καὶ λοι- D
 ποὶ σεκρετικοὶ ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα χλανίδια τῶν ἑορτῶν, ἤγουν τὰ ἔχοντα ὀξέα ταβλία.
 15 πλῆσιον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐνθεν κἀκεῖθεν, ἦτοι δεξιὰ καὶ
 ἀριστερὰ, ἔσθησαν τὰ Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα καὶ πτυχία καὶ
 λοιπὰ χρυσᾶ σκῆπτρα, κρατούμενα ὑπὸ τῶν κاندιδάτων, δη- Ms. 195. a
 λονότι φοροῦντων σκαραμάγγια καὶ τὰ κανδιδάτικα. τὰ λοι-
 πὰ σκευή, τὰ τε καμπιδικτόρια καὶ λάβουρα καὶ σίγνα ἔστη-
 20 σαν ὑποκατιῶν τῶν προδρῆθέντων σκευῶν, δηλονότι καὶ αὐ-
 τὰ κρατούμενα ὑπὸ τῶν ἐλατῶν τοῦ πρώτου δρομονίου. οἱ Ed. L. 333
 δὲ αὐτοὶ ἐλάται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλ-
 λάξιμα. ἔξωθεν τῶν βήλων ἕνωθεν τῶν ἀναβάθρων ἔσθησαν

habebant, illi gerebant sua camisa et spathas suas. Cubicularii omnes gerebant sua camisa, et pars quidem praeterea, quales diebus festis gestare solent, tunicas aureis tabliis instructas, illas fundatas patriciorum nempe proprias; pars autem tunicas acu argentea pictas et similia contomanica et purpurea contomanica [scu tunicas brevium manicarum]. Protospatharii, qui simul officiales essent, gerebant sua camisa et fundatas festales tunicas magistrorum proprias. Protospatharii chrysotriclinii gerebant specia aurea et aureos torques. Qui autem eorum non haberent specia, gestabant illi scaramangia et saga russa. Secretorum chartularii et notarii gestabant camisa sua et saga purpurea. Asecretae et notarii asecretiarum et reliqui secretici camisa sua, et praeterea fundatas festales tunicas, illas nempe, quae tabulas purpureas habent, gestabant. Prope thronum imperialem stabant ad dextram et sinistram Romana sceptrā, Romani imperii signa et ptychia [scu signa fortunae secundae], et reliqua aurea sceptrā seu vexilla, quae omnia candidati tenebant, gestantes scaramangia et sic dicta candidaticia seu vestes candidatorum. Reliqua autem vasa, campiductoria, labara, signa stabant infra praedicta instrumenta, et tenebantur a remigibus primi dromonii gestantibus fundata tagmaticorum mutatoria. Extra vela

ρα ἀπὸ μυρρίνης καὶ δενδρολιβάνου. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ εἰσελθεῖν τὰ βῆλα ἐν τῇ μεγάλῃ τρικλίνῃ τῆς μαυναύρας κατεράνθη ὄλος ὁ τρίκλιнос ἀπὸ ῥόδου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ

E l. L. 33a ὄλῃ ἐδάφει τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦ ἀνάγοντος πουλιπίτου εἰς τὸν μεγατρίκλινον ἠπλώθησαν ἀπλώματα πέρσιχα πολὺ-5 τιμα. Ἰστέον, ὅτι οἱ μάγιστροι καὶ οἱ εὐειδέστεροι τῶν ἀν-

Ms. 194. b θυπάτων ἐφόρεσαν τοὺς λώρους· σκεπεῶνας δὲ ἢ ἀνεξικακίας οὐκ ἐβάσταξαν. οἱ λοιποὶ ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια καὶ τὰ χρυσόταβλα χλανίδια. οἱ δ' εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι μετὰ τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ 10 σαβάνια καὶ χρυσᾶ μανιάκια ἐβάστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα σπαθοβάκλια. οἱ λοιποὶ εὐνοῦχοι πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν

B τὰ ἑαυτῶν στιχάρια καὶ μανιάκια. οἱ πριμικηριοὶ ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια ἄνευ χλανιδίων. οἱ μάγιστροι, ὡς φερέσαντες τοὺς λώρους, δεδώκασιν τὰ ἑαυτῶν στιχάρια τοῖς 15 μὴ ἔχουσι πριμικηρίοις ἴδια στιχάρια. οἱ ὀστιάριοι ἐπάνω τῶν καμισίων ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ παραγαύδια καὶ ἐβάστασαν τὰ χρυσᾶ διάλιθα βεργία. οἱ λοιποὶ ὀστιάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια ἐφόρεσαν ἐπάνω τῶν καμισίων τὰ ἑαυτῶν χλανίδια. οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι ἐφόρεσαν ἐπάνω 20 τῶν καμισίων αὐτῶν χρυσᾶ παραγαύδια καὶ τὰ χρυσόκανα σπαθία τῶν ἀξιωμαίων. οἱ λοιποὶ σπαθαροκουβικουλάριοι οἱ μὴ ἔχοντες χρυσᾶ παραγαύδια ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν καμίσια

Dominisque frequentiora myrto et rosmarino conspersa erant; et post introitum velorum in magnum triclinium magnaureae conspergebatur id ipsum totum rosis. Tota quoque humus viridarii et pulpiti seu pavimenti excelsioris, per quae in magnum modo dictum triclinium intratur, constrata erat tapetibus Persicis magni valoris. Quantum ad habitus procerum attinet, magistri quidem et proconsulum maxime speciosi gestabant loros, absque tamen scipionibus aut manipulis; reliqui autem proconsules et patricii camisia sua gerebant et tunicas cum aureis tabliis, Eunuchi protospatharii quatuor praeter strictoria sua et sabania vel lintea et aureos torques gestabant quoque aurea gemmis obsita spathobaclia [seu contos in summo lata romphaea praeferratos]. Ceteri eunuchi protospatharii sua strictoria et torques tantummodo gerebant. Primicerii gerebant strictoria sua absque tunicis; et, si qui eorum propria non haberent strictoria, induebant illa magistrorum, utpote loros gerentium. Ostiarii super camisiis gerebant aurea paragaudia virgasque aureas gemmatas. Sed si qui horum aurea paragaudia non haberent, illi super camisiis suis gerebant suas tunicas. Spatharocubicularii gerebant super camisiis suis aurea paragaudia et spathas honorarium aureo manubrio instructas. Qui autem eorum aurea paragaudia non

καὶ σπαθία. οἱ κουβικουλάριοι πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἐαυτῶν C
 καμίσια. καὶ οἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἐφόρεσαν τῶν ἑορτῶν τὰ
 χρυσόταβλα χλανίδια τὰ φουνδάτα, ἤγουν τῶν πατρικίων·
 οἱ δὲ τὰ ἐξαργυροκέντητα χλανίδια καὶ τὰ ἀργυροκέντητα
 Σκοντομάνικα καὶ τὰ ὄξεα κοντομάνικα. οἱ πρωτοσπαθάριοι
 οἱ θρησικιάλιοι ἐφόρεσαν τὰ ἐαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα τῶν ἑορτῶν χλανίδια, ἤγουν τῶν μαγίστρων. οἱ τοῦ χρυ-
 σοτρικλίνου πρωτοσπαθάριοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσᾶ σπέκια καὶ
 χρυσᾶ μανιάκια· ὅσοι δὲ σπέκια οὐκ εἶχον, ἐφόρεσαν σκα-
 10 ραμῶγγια καὶ σαγία ῥοῆς. οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι
 καὶ νοτάριοι ἐφόρεσαν τὰ ἐαυτῶν καμίσια καὶ σαγία ἀληθι-
 νά. οἱ ἀσηκρήται καὶ οἱ νοτάριοι τῶν ἀσηκρητειῶν καὶ λοι- D
 ποὶ σεκρετικοὶ ἐφόρεσαν τὰ ἐαυτῶν καμίσια καὶ τὰ φουνδά-
 τα χλανίδια τῶν ἑορτῶν, ἤγουν τὰ ἔχοντα ὄξεα ταβλία.
 15 πλῆσιον τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐνθεν ἀκείθεν, ἤτοι δεξιὰ καὶ
 ἀριστερὰ, ἔστησαν τὰ Ῥωμαϊκὰ σκῆπτρα καὶ πτυχία καὶ
 λοιπὰ χρυσᾶ σκῆπτρα, κρατούμενα ὑπὸ τῶν κاندιδάτων, δη- Ms. 195. a
 λονότι φοροῦντων σκαραμῶγγια καὶ τὰ κανδιδατίκια. τὰ λοι-
 πὰ σκεύη, τὰ τε καμπιδικτόρια καὶ λάβουρα καὶ σίγνα ἔστη-
 20 σαν ὑποκατιῶν τῶν προῤῥήθεντων σκευῶν, δηλονότι καὶ αὐ-
 τὰ κρατούμενα ὑπὸ τῶν ἐλατῶν τοῦ πρώτου δρομονίου. οἱ Ed. L. 333
 δὲ αὐτοὶ ἐλάται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλ-
 λάξιμα. ἔξωθεν τῶν βήλων ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων ἔστησαν

habebant, illi gerebant sua camisia et spathas suas. Cubicularii
 omnes gerebant sua camisia, et pars quidem praeterca, quales die-
 bus festis gestare solent, tunicas aureis tabliis instructas, illas fun-
 datas patriciorum nempe proprias; pars autem tunicas acu argentea
 pictas et similia contomanica et purpurea contomanica [scu tunicas
 brevium manicarum]. Protospatharii, qui simul officiales essent, ge-
 rebant sua camisia et fundatas festales tunicas magistrorum proprias.
 Protospatharii chrysotriclinii gerebant specia aurea et aureos tor-
 ques. Qui autem eorum non haberent specia, gestabant illi scara-
 mangia et saga russa. Secretorum chartularii et notarii gestabant
 camisia sua et saga purpurea. Asecretae et notarii asecretiarum et
 reliqui secretici camisia sua, et praeterca fundatas festales tunicas,
 illas nempe, quae tabulas purpureas habent, gestabant. Prope thro-
 num imperialem stabant ad dextram et sinistram Romana sceptra,
 Romani imperii signa et ptychia [scu signa fortunae secundae], et
 reliqua aurea sceptra seu vexilla, quae omnia candidati tenebant,
 gestantes scaramangia et sic dicta candidaticia seu vestes candidato-
 rum. Reliqua autem vasa, campiductoria, labara, signa stabant
 infra praedicta instrumenta, et tenebantur a remigibus primi dro-
 monii gestantibus fundata tagmaticorum mutatoria. Extra vela

οἱ μαγλαβῖται φοροῦντες σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. καὶ μετὰ τοὺς μαγλαβίτας εὐθὺς ἔστησαν οἱ τῆς μεγάλης ἑταιρείας Μακεδόνες ἀπὸ ἑσφορίων, φοροῦντες σπαθία ζωστήκια καὶ ἀργυρᾶ μετὰ καὶ λωρίων διαχρῶσων καὶ ἀργυρῶν, βασιάζοντες καὶ σκοντάρια χρυσᾶ καὶ χαλκόχρυσᾶ καὶ σιδηρᾶ καὶ μονοπέλυκα καὶ τζικούρια. κάτωθεν δὲ τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων ἔστη ἡ μεγάλη ἑταιρεία, ὁμοίως καὶ Βῆ-μεσαιᾶ, μετὰ καὶ τῶν Φαργάνων καὶ Χαζάρων, πάντων φοροῦντων σπαθία καὶ βασιάζοντων σκοντάρια. οἱ οἰκειακοὶ πρωτοσπαθάριοι ἔστησαν εἰς τὴν σωλαίαν ἔνθεν κἀκεῖθεν φοροῦντες σκαραμάγγια πρασινορόδινα καὶ σπαθία. καὶ μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ σπαθαροκανδιδάτοι φοροῦντες σκαραμάγγια πολύχροα καὶ σπαθία καὶ τὰ σπαθαροκανδιδάτικια. καὶ μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ σπαθάριοι φοροῦντες καὶ αὐτοὶ πολύχροα σκαραμάγγια καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία, βασιάζοντες15 καὶ διαστράλια. καὶ μετ' αὐτοὺς ἔστησαν οἱ στρατώρες φοροῦντες σκαραμάγγια λευκολέοντας, καὶ ἑτέρων χροῶν καὶ ἑξέμπλιων, βασιάζοντες καὶ τὰ στρατωρῖκια. δεξιὰ δὲ πρὸς δύοσιν εἰς τὴν σύμπληξιν τῶν δύο βῆλων ἔξωθεν ἄνωθεν τῶν ἀναβάθρων τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας ἔστη τῆς20 μεγάλης ἑταιρείας βασιάζων τὸ χρυσοῦφαντον σενδὲς βασιλικὸν φλάμουλον. ἔνθεν δὲ κἀκεῖθεν τῶν αὐτῶν ἀναβάθρων τοῦ αὐτοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας ἔξωθεν τῶν αὐ-

supra gradus stabant maglabitae gestantes scaramangia suasque spathas. Statim post eos stabant Macedones magnae hetaeriae, gerentes interulas et spathas cingulares vel a cingulo et femoribus dependentes argentecas cum loris inauratis argenteis, item scuta aurea et alia aenea inaurata et ferrea quoque; item secures unius ferri et bipennes. Infra autem illos gradus stabant utraque hetaeria, magna et media, et Fargani et Chazari; omnes una manu spathas, altera scuta gerentes. Domestici protospatharii stabant in solea hinc et illinc, gestantes scaramangia gemino colore, viridi et roseo, distincta spathasque. Post eos stabant spatharocandidati gestantes spathas et scaramangia multicoloria et spatharocandidaticia. Post eos stabant spatharii, gestantes et hi quoque multicoloria scaramangia et spathas suas et dextralia. Dein stabant stratores, gestantes scaramangia leonibus albis aliisque variis tam coloribus quam figuris rerum picta. Gestabant hi praeterea stratoricia seu peculiaris sibi suas virgas. Ad dextram versus occidentem apud compagem duorum cancellorum, et quidem extra eos, stabat in summo graduum, per quos ad magnum triclinium magnaureae ascenditur, magister magnae hetaeriae, gerens auro pertextum e panno sendes factum imperiale flamullum. Ab utraque vero parte coruudem gra-

τῶν βήλων ἔστησαν οἱ δύο πρωτοελάται βασιτάζοντες τὰ χρυσᾶ βασιλικὰ φλάμουλλα καὶ εἰθ' οὕτως καθέξῃς τῶν δύο πρωτοελατῶν δεξιὰ καὶ ἄριστερά ἔστησαν πάντα τὰ χρυσᾶ αὐρόκλαβα καὶ σενδές καὶ λοιπὰ βασιλικὰ φλάμουλλα, ὑπὸ 5 τῶν ἐλατῶν τοῦ βασιλικοῦ δρομονίου βασιτάζόμενα, δηλονότι Ms. 195. b φορούντων αὐτῶν τῶν ἐλατῶν τῶν ταγματικῶν τῶν δ' χοροῦ D ὦν τὰ ἀλλάξιμα. οἱ δὲ δημῶται τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ ἀποστολῆται ψάλλται, ὁμοίως καὶ οἱ ἁγιοσοφῆται, ἔστησαν ἐπὶ σκάμνων ὑψηλῶν ἐνθεν κύκλῳ τῶν αὐτῶν ἀναβύθρων ἐν- 10 ρημοῦντες καὶ ἄδοντες βασιλικία. καὶ οἱ μὲν δημῶται ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν ἀλλάξιμα καὶ χρυσᾶ στεφάνια, βασιτάζοντες καὶ τὰ ἑαυτῶν ἐγχειρία. οἱ δὲ ἀποστολῆται καὶ ἁγιοσο- Ed. L. 334 φῆται ἐφόρεσαν τῶν ταγματικῶν τὰ φουνδάτα ἀλλάξιμα καὶ τοῦ σκέπτου τὰ ὀλόβλαττα καὶ ὑπὸ φιαλίον καμίσια, καὶ τῶν 15 ὑπουργούντων εἰς τὰς καμάρας τῶν εἰθ' ἀκουβίτων. Ἰστέον, ὅτι ὁ λογοθέτης τῇ ἡμέρᾳ τῆς δοχῆς καὶ αὐτὸς ἐφόρεσεν λῶρον. Ἰστέον, ὅτι εἰς τὴν ἐξάγουσαν πύλην ἐν τῷ τρικλίνῳ τῶν κاندιδάτων ἔστησαν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ ἄρχοντες, καὶ αὐτοὶ μετὰ σκαραμαγγίων, φορούντες καὶ τὰ 20 ἑαυτῶν σκαρδία, βασιτάζοντες καὶ σκοντάρια. Ἰστέον, ὅτι αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς δοχῆς πάντες οἱ προῤῥηθέντες ἀπὸ τῆς πρωτοσπαθαρῶν καὶ ἕως ἐσχάτου ἀνθρώπου τοῦ φοροῦντος σκα-

duum extra eadem vela stabant duo protelatae seu primicerii remigum, gestantes aurea sacra flamulla. Immediate post ambo protelatas stabant ad dextram et sinistram omnia aurea chrysoclaba, [est vexilli species ex aureo panno cum aureis clavis,] et alia panno sen-des facta vexilla et reliqua sacra flamulla, a remigibus regii dromonii gestata, gestantibus mutatoria tagmaticorum omnium quatuor colorum. Duarum autem factionum plebei et cantores apostolitaes [seu e templo SS. Apostolorum] et hagiosophitae [seu cantores e templo S. Sophiae] stabant super altis scamnis ab utraque parte eorundem graduum, cantibus et carminibus, quae basilicia, id est regalia, ut in laudem regum facta, dicuntur, et benedictionibus prosequentes Imperatorem. Et factionarii quidem gestabant sua mutatoria et aureas coronulas et suos manipulos. Apostolitaes autem et hagiosophitae gestabant tagmaticorum fundata mutatoria, et ad szeptum [Augustae] pertinentia camisia holoblatta [seu vestes solide serica absque alterius materiae mixtura] et assuto instructa caputio indusia, item illa ministrantium in fornicibus novendecim accubitu-tuum. Logotheta quoque isto die receptionis gerebat lorum. In porta, per quam in triclinium candidatorum intratur, stabant intus et extus magistratus arithmi, gestantes scaramangia et spatias et acuta. Illi autem quotquot scaramangia eo die gestarent, omnes

Βραμάγγιον ἔστησαν ἕκαστος πρὸς τὸ ἴδιον τῆς χροιαῖς καὶ τοῦ ἔξεμπλου σκαραμάγγιον, ἦγον οἱ τοὺς πρασινόροδίνους ἀετούς φοροῦντες ἔνθεν κἀκεῖθεν, οἱ τοὺς βόφους καὶ τοὺς πολυγύρους ἀετούς, ὁμοίως οἱ τὰς θαλάσσας, καὶ τοὺς λευκολέοντας ὁμοίως. καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, καθὼς εἴρηται, ἕκα-5 στος πρὸς τὸ ἴδιον σκαραμάγγιον ἔστη. οἱ δὲ κανδιδάτοι ἔστησαν ἐν τῇ ἰδίῳ τρικλίῳ εἶθεν κἀκεῖθεν μετὰ τῶν ἰδίων σκαραμαγγίων, φοροῦντες τὰ κανδιδάτικια, καὶ ὀπισθεν τῶν αὐτῶν κανδιδάτων ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν οἱ τοῦ ἀριθμοῦ μανδάτωρες μετὰ σπαθίων καὶ σκουταρίων. οἱ δὲ ἐλάταιιο τῶν βασιλικῶν δρομονίων ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἐν τῇ αὐ- C τῇ τρικλίῳ τῶν κανδιδάτων ὡς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὸν τρίκλινον, ἐν ᾧ τὸ καμελαύκιον Ms. 196. ἀίσταται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, καὶ εἰς τὸν ἀνόποδα. καὶ μετὰ τούτους εἰς τὸν πόρθηκα τοῦ ἀγνοστέως, ἦγον εἰς τὴν εἰς χρυσῆν χεῖρα, ἔστησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν τὰ ἀρχοντογεννήματα καὶ οἱ σαπωνισταὶ τοῦ βεστιαρίου καὶ οἱ τοῦ τραπεζίου, φοροῦντες τὰ μὲν ἀρχοντογεννήματα τὰ ἑαυτῶν σκαραμάγγια καὶ σπαθία, οἱ δὲ σαπωνισταὶ βεστιαρίαι τὰ ἀτραβητικὰ χλανίδια, οἱ δὲ τοῦ τραπεζίου τὰ ψευδοῦσα κρητομάνικα. 20 ἔξωθεν δὲ τῆς χαλκῆς πύλης τοῦ τρικλίνου τῶν κανδιδάτων

a protospathariis inde usque ad extremum famulum ita stabant, ut colorum unusquisque et exemplorum vestibus intextorum unumquodque corpus unum efficeret. Exempli causa hinc illinc consistebant uno aliquo loco illi, qui aëtos seu aquilas [sagi genus ita dicitur,] prasinoroseas gestabant; alio, qui sic dictos boves; alibi, qui multis gyris vel canaliculis rugatos aëtos; alibi, qui thalassas seu maria; alibi, qui leucoleontes seu albos leones gestabant. Verbo, unusquisque stabat ibi, ubi ceteri stabant eiusdem secum coloris scaramangium et in eo eiusdem rei simulacra gestantes. Candidati stabant in suo triclinio, candidatorum nempe dicto, hinc et illinc, cum suis scaramangiis etiā candidaticia gestantes. Pone hos stabant ab utraque parte mandatores arithmi cum spathis et scutis. Remiges imperialium dromoniorum stabant hinc et illinc in eodem candidatorum triclinio versus tractum ecclesiae Domini; stabant quoque iidem in illo triclinio, in quo camelaucium stat et magistri eneantur; uti etiam in onopode. Post eos stabant in porticu augusteonis seu, quod idem est, in aurea manu, ab utraque parte archontogennemata seu yaleti nobilipres, et saponistae vel candidatores. Intus autem vestiarum et famuli sacrae mensae. Horum archontogennemata quidem gerebant scaramangia sua et spathas suas; saponistae vestiaritae autem tunicas atrabaticas. Mensales tandem montomanjca pseudoxea seu yestes cum curtis manicis colore dilute purpureo. Extra portam aeneam triclinii candidatorum stabat hinc


ἔσθη ἔνθεν κἀκεῖθεν ἢ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῖμων οὐσία D
καὶ ὁ μέγας πάμφυλος, βασιτάζοντες δόρκας καὶ τὰ ἑαυτῶν
φοροῦντες σπαθία. ἐν δὲ τῇ πρώτῃ σχολῇ καὶ τῇ τρικλίνῃ
τῶν ἐξκουβίτων ἕως τοῦ αὐτοῦ τριβουναλίου ἔσθησαν ἔνθεν
5 κἀκεῖθεν αἱ οὐσίαι τῶν παμφύλων, βασιτάζοντες δόρκας καὶ
τὰ ἑαυτῶν φοροῦντες σπαθία. οἱ δὲ ἄρχοντες τῶν πλοῖμων
ἔσθησαν καὶ αὐτοὶ ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν οὐ-
σίαν. ἐν δὲ τῇ τριβουναλίῳ ἔσθη ἔνθεν κἀκεῖθεν ἢ πολιτι- Ed.L. 335
κῆ μετὰ τῶν συστημάτων καὶ τῶν ἰδίων ἀρχόντων, φοροῦν-
10 τῶν τῶν μὲν ἀρχόντων τὰ ἕξ χλανίδια τῶν σεκρετικῶν καὶ
πλατώνια, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες τὰ λευκὰ χλανίδια τῶν τα-
γματικῶν. καὶ ὀπισθεν αὐτῶν πλοῖμοι βασιτάζοντες δόρκας,
φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. εἰς δὲ τὸν τρίκλινον τῶν
σχιλῶν ἔνθεν κἀκεῖθεν ἔσθησαν πλοῖμοι βασιτάζοντες δόρκας,
15 φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία. ἔσθησαν δὲ τῆς χαλκῆς
πύλης ἔσθησαν ἔνθεν κἀκεῖθεν οἱ Τουλμάτζοι μετὰ φλαμού-
λων, βασιτάζοντες δόρκας, φοροῦντες τὰ ἑαυτῶν σπαθία καὶ
τοξοφέρετρα. ἔσθησαν δὲ τοῦ καγκέλλου τῆς χαλκῆς ἔσθησαν B
πύχωμα, οἱ μὲν πρὸς τὸ μέρος τῶν νομῆρων, οἱ δὲ πρὸς
20 τὴν καμάραν τοῦ μίλλου. οἱ λοιποὶ πλοῖμοι καὶ οἱ περισσοὶ
τῶν Τάλματζίων καὶ οἱ βαπτισμένοι Ῥῶς μετὰ φλαμούλων,
βασιτάζοντες σκουτάρια, φοροῦντες καὶ τὰ ἑαυτῶν σπαθία.

et illinc drungarii ploimorum seu classiariorum usia [vel familia],
et magnus pamphylus seu praefectus pamphyliorum [id est militum
navaliū], gestantes dorcas [seu scuta coriacea] et spathas suas.
In prima schola et in triclinio excubitorum usque ad tribunal sta-
bant hinc et illinc familiae pamphyliorum, gestantes dorcas et spathas suas.
Magistratus ploimorum seu classiariorum stabant hinc et
illinc, quisque penes familiam et cohortem suam. In tribunali sta-
bat hinc et illinc politice seu corpus magistratus urbani cum syste-
matibus seu corporibus collegiorum urbanorum et unuscuiusque
collegii praefectis; quorum hi quidem sex tunicas secreticorum, pla-
tonia dictas, ceteri omnes candidas tagmaticorum tunicas gestabant.
Post eos stabant ploimi vel nautae, gestantes dorcas et spathas suas.
In triclinio scholarum stabant ab utraque parte ploimi, gestantes
dorcas et spathas suas. Intra chalcen seu portam aeneam stabant
hinc et illinc Tylmatzae [vel Dolbatschi aut Dalmatae] cum flamul-
lis, gestantes dorcas et spathas et pharetras cum sagittis. Extra can-
cellum chalces vel aeneae portae stabat pachoma, [id est turba
miscella, ut videtur,] pars in tractu versus numeros, pars versus
camaram aut fornecem milli, reliqui nempe ploimi et superabundan-
tes Talmatzae, quos capere sua statio non potuerat, item Bossi ba-
ptizati cum flamullis, gestantes scuta et spathas. Triclinium iustitia-

ιστέον, ὅτι ὁ τρικλίνοσ Ἰουστινιανὸσ καὶ ὁ λαυσιακὸσ οὐδὲν
 Ms. 196. b ἔτερον ἐξωπλίσθησαν, εἰ μὴ κατὰ τὸ εἰωθὸσ ἐκρεμάσθησαν ὀ-
 λόφωτα, καὶ ἀνελλιπῆ τὰ τούτων πολυκάνδηλα. ἐν δὲ τῷ
 πόρτικι τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἦτοι ἐν τῷ ὠρολογίῳ, ἔστησαν
 τὰ δύο χρυσᾶ ὄργανα τὰ βασιλικά καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ ὄργανα-5
 Cνα τῶν μερῶν. ὁ δὲ χρυσοτρικλίνοσ ἐξωπλίσθη, καθὼσ εἰώ-
 θεν τὸ πάσχα ἐξοπλίζεσθαι, ἦγουν διὰ τοῦ πενταπυργίου καὶ
 τῶν βασιλείων θρόνων, τῶν κραβάττων τε καὶ τῆσ χρυσῆσ
 φραπέζησ καὶ τῶν λοιπῶν, μεθ' ὧν τὸ πάσχα κοσμεῖται. (ἰ-
 στέον, ὅτι ὁ χρυσοτρικλίνοσ ἐν τῇ ἐλεύσει τῶν Ἰσπανῶν οὐδὲν
 κατεκοσμήθη, ἐπειδὴ οὐ συνεστιάθησαν τοῖσ βασιλεῦσι τῇ ἡ-
 μέρᾳ τῆσ δοχῆσ οἱ ἀπὸ Ἰσπανίαν ἐλθόντεσ πρέσβεισ, καὶ τῷ
 τρόπῳ τούτῳ τὰ τοῦ φύλακοσ χειμεντὰ ἔργα ἐκρεμάσθησαν ἐν
 τῷ ἀναδενδραδίῳ τῆσ μανναύρασ ἐν τῇ τροπικῇ τῇ παρὰ
 τῶν παστοποιῶν διὰ μεγάλων σκαραμαγγίων γαβουρίᾳ.) εἰσ 15
 δὲ τὰσ ὀκτώ καμάρασ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ
 D τοῦ ναοῦ τῆσ ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου στέμματα καὶ
 τῶν ἐτέρων ἐκκλησιῶν τοῦ παλατίου, καὶ ἔργα διάφορα χει-
 μεντὰ ἀπὸ τοῦ φύλακοσ, καὶ τὰ βασιλικά καὶ ἀγγουστιακά
 χλανίδια οὕτω· τοῦ ἀγίου Πέτρου τὸ ὀλόχρυσον καὶ δια 20
 μαργαριτῶν πλατάνιον τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τὸ χοροσαγχο-

ni et lausiaticum palatium nullum habebant alium ornatum, quam hunc. Holofota [seu trabes ad instar crucium factae, dependentibus ex se gravidae polycandelis,] ibi pro more suspensae erant, plenis candelabris et nullum suorum cereorum desiderantibus. In porticu chrysotriclinii seu in horologio stabant ambo aurea dominicalia organa et ambo argentea organa factionum. Chrysotriclinium exornatum erat eo modo, quo solet per festum paschatis; nempe pentapyrgio ibi exposito et imperialibus thronis seu sellis et grabatis et aurea mensa reliquisque, quae sub festum paschatis exponi solent. (Quo tempore legati Hispanorum aderant, non ornabatur chrysotriclinium; quia die audientiae non convivebantur Dominis; ideoque opera metalli pretiosi artificiose encausto picta, quae solent in phylace vel aerario principali asservari, suspendebantur in viridario magnaurae in tropica vel porticu arcuata, quae a tapetariis e vastis scaramangiis confecta fuerat.) Per octo autem camaras vel fornices chrysotriclinii suspensa erant stemmata vel infulae ex templo sanctissimae Deiparae Phari ceterisque templis palatii, variaeque pretiosa opera smaltita seu chymice picta et phylace, tunicaeque tam basilicae seu ordinis regii viris, quam augustiaca vel solis Augustabus propriae. Erant autem illae vestes hae, quas recensebimus. Erat platanium holochrysum et margaritis obsitum ex aede S. Petri, quae in palatio est, depremtum. Erat chorosanchorium e S. Theodoro cum grypoleonte seu phallio, cui imagines

- ριον μετὰ τοῦ γρυπολέοντος καὶ τοῦ γρυπαρίου τοῦ ἀριστη-
τηρίου· τὸ πλατάνιον τὸ τριβλάττιον τοῦ πανθέου, ὁ καβαλ-
λάριος, τὸ αὐγουστιακὸν ἡπλησίον τῆς καμάρας τοῦ ἀριστη-
τηρίου· ὁ τάων, τὸ αὐγουστιακὸν μανδίον τοῦ διαιταρικού·
5ῶ καβαλλάριος, τὸ καισαρῖκιον τῶν πρὸς δύσιν ἀργυρῶν πν-Ed.L. 336
λῶν· τὸ τιώνιον καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ τὸ ἀετάριον. ἄνω δὲ
τῶν ἀργυρῶν πυλῶν τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθη
τὸ χρυσοῦν σαγίον τὸ λεγόμενον καισαρῖκιον. Ἰστέον, ὅτι τὰ
στέμματα καὶ τὰ χειμευτὰ ἔργα ἐν παρ' ἐν ἄκρεμαντο, ἦγον
10μέσον στέμμα καὶ ἐνθεν ἀκείθεν ἔργα χειμευτὰ· ἐν δὲ τῇ
ἀνατολικῇ καμάρᾳ οὐκ ἐκρεμάσθη ἔργα χειμευτὰ, ἀλλ' ὅλη
ἀπὸ στεμμάτων ἦν κεκαλλωπισμένη. Ἰστέον, ὅτι εἰς τὰς ζ'
καμάρας τοῦ χρυσοτρικλίνου πολυκάνδηλα ἀργυρᾶ μετὰ ἄλυ- Ms. 197.
σιδίῳ ἀργυρῶν ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ
15Φάρου ἐκρεμάσθησαν. εἰς δὲ τὴν ἀνατολικὴν κόγχην ἀντὶ
τῶν τριῶν κανδήλων ἐκρεμάσθησαν τρία στέμματα· ἔμπρο- B
σθεν μὲν τὸ πράσινον στέμμα τῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀπο-
στόλων μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ·
δεξιᾷ δὲ τὸ βένετον στέμμα τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ
20Φάρου μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ· ἀ-
ριστερᾷ δὲ τὸ βένετον στέμμα τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
Δημητρίου μετὰ καὶ τοῦ σταυροῦ καὶ τῆς περιστερεῆς αὐτοῦ.

vulturum et leonum erant intextae; item gryparium seu pannus fi-
guris vulturum refertus; et haec quidem e pransorio. Tum  platanium triblatteum seu sericum ter tinctum e pantheo. Caballa-
rius porro seu pannus equorum imaginibus obsitus, augustiacum
heplesium vel tapetium e fornice pransorii. Item pavo [seu pannus
pavones exhibens], pallium augustiacum e diaetaricio vel triclino
diaetariorum. Caballarius, caesaricum seu pannus ad Caesares pro-
prie pertinens e porta argentea, quae versus occidentem est; pa-
vonarium, et pone hoc aquilarium, ambo panni. Super argenteam
vero eiuadem chrysotriclinii portam suspensum erat aureum sagum,
quod caesaricum appellatur. Sic autem erant disposita opera pre-
tiosa smaltita et coronae, ut vicissim unum alterum exciperet, opus
aureum, tum corona, tum rursus opus smaltitum, et sic porro. At
in fornice orientale suspensa nulla erant opera chymice picta, sed
infulis tantum erat exornatus. E septem reliquis camaris vel forni-
cibus chrysotriclinii dependebant argentea polycandela ab argenteis
catenis e templo sanctissimae Deiparae Phari petita; in concha orien-
tale vero suspensa erant loco trium polycandelorum tres infulae;
in medio quidem Prasiniae factionis concolor e SS. Apostolia, cum
superstante cruce et columba; ad eius autem dextram pendebat in-
fula Veneti populi et coloris e S. Deipara Phari, cum cruce et
columba; ad eius tandem sinistram infula Veneta ex aede sancti et

Ιστέον, ὅτι ταῦτα τὰ τρία στέμματα παρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη κατεσκευάσθησαν. Ιστέον, ὅτι ἐν Στοῖς τέσσαρσι μεσοκαρδίοις τοῦ μεσοπυργίου τοῦ πενταπυργίου καὶ εἰς τὸ ἔμπροσθεν μεσοκαρδίον τοῦ ἔμπροσθεν πυργίου καὶ εἰς τοῦ δεξιῦ καὶ ἀριστεροῦ πυργίου τὰ ἔμπροσθεν⁵ μεσοκαρδία ἐκρεμάσθησαν διάφορα ἐργομονύκια ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου καὶ ἐκ τῶν ἐναποκειμένων εἰς τὸν φύλακα. ἐν δὲ τοῖς ξυλίνοις ἐκδέταις τοῖς ἀπὸ τὸ πενταπύργιον ἐν τοῖς τοίχοις ἐκδεδεμένοις συνεδέθησαν τὰ νυμφικὰ ζωνάρια τὰ ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμέ-10 να καὶ τὰ ἐναποκείμενα ἐν τῷ φύλακι. Ιστέον, ὅτι εἰς τὸ μέσον πολυκάνδηλον τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθησαν τὰ δύο ἀγυουστιακὰ στηθοκαρμάκα καὶ αἱ δύο διακοπταί, μία ἢ νυμφικὴ καὶ ἑτέρα ἢ ἐν τῷ φύλακι ἀποκειμένη, καὶ τὰ δύο ἀγυουστιακὰ κατασειστά καὶ τὰ δύο ἀγυουστιακὰ πνι-15 κτάρια· ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ κοσμήτῃ τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τοὺς ἐκεῖσε δαγύγτας ἐκρεμάσθησαν μινσοῦρια καὶ μεσοσκοῦτέλλα ἀργυρᾶ μεγάλα ἀνάγλυφα ἐκ τῶν ἐναποκειμένων ἐν τῷ βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ. ἄνωθεν δὲ εἰς τὰς εἴς φωταγωγὸς καμάρων τοῦ τρούλλου τοῦ αὐτοῦ χρυσοτρικλίνου ἐκρεμάσθη-20 σαν τὰ μικρὰ σκουτέλλα τῶν προειρημένων μινσοῦριων καὶ μεσοσκουτέλλων κατὰ καμάραν ζ', καὶ αὐτὰ ὄντα ἀνάγλυφα.

magni martyris Demetrii cum cruce et columba. Tres hae infulae confectae fuerunt iussu Constantini Christum amantis Domini. In quatuor meditullis seu mediis oculis vel tabulatis mediae turris pentapyrgii seu structurae quinque scrinia habentis, et in anteriore meditullio anterioris scrinii et anterioribus meditullis dextrae sinistraeque turris seu scrinii pendebant varia ergomucia e templo S. magni martyris Demetrii, et alia e phylace depromta. E ligneis paxillis e parietibus pentapyrgii eminentibus dependebant alligata sponsalia zonaria, gemmis et margaritis distincta, e phylace depromta. E medio polycandelo chrysotriclinii dependebant duo augustiaca stethocaracala seu caracallae aut cuculli pectorales et duae diacoptae seu vestes radiatae, una sponsalis, altera in phylace deposita, et duo augustiaca cataseista [seu fila margaritarum, qualia solent ex utroque capitis latere in humeros dependere], et duo augustiaca pnicitaria [seu mamellarum strictoria]. In magno cosmeta [vel paratorio] eiusdem chrysotriclinii e fenestris dependebant missoria et scutellae mensales, argentcae magnae anaglyphae e vestiario Cariani depromtae. Superius e sedecim fornicibus fenestris trulli vel cup-polae chrysotriclinii pendebant minores scutellae ad illa modo me-
morata missoria et mensales scutellas pertinentes, etiam ipsae anaglyphae seu figuris exstantibus protuberantes, in singulis fornicibus septenae.

Τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐξελθόντος καὶ ἐν τῇ
 μητατορίῳ τοῦ μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας εἰσελθόντος, Ma. 197. b
 ἐδηλώθησαν οἱ Σαρακηνοὶ τοῦ ἐλθεῖν καὶ τὸν βασιλέα θεά-
 σασθαι. οἱ δὲ αὐτοὶ φίλοι Σαρακηνοὶ τὸν χρυσιῶνα ἐξελ-
 θόντες, κατῆλθον τὸν κοχλιὰν ὡς πρὸς τὸν αὐγουστιακὸν
 στάβλον καὶ τὴν καμάρον τὴν λεγομένην τὸν Ἀνηθᾶν, καὶ ἀ-
 πὸ τῶν ἐκεῖσε διῆλθον διὰ τοῦ ἁγίου φρέατος, καὶ ἔξωθεν
 τοῦ καγκέλλου τῆς χαλκῆς τῶν ἵππων ἀποβάντες διῆλθον διὰ
 ἰοτε τῆς χαλκῆς καὶ τοῦ τρικλίνου τῶν σχολῶν καὶ τοῦ τρι-
 βουναλίου, καὶ ἐκνεύσαντες δεξιὸν, (τὸ ἐκεῖσε γὰρ φουρνικὸν
 διὰ βλαττίων ἦν ἐξωπλισμένον καὶ περιπεφραγμένον,) ἐκαθέ-
 σθησαν ἐκεῖσε, ἕως ἂν συνέφθασεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντα τὰ
 τῆς δοχῆς. ἰστέον, ὅτι, τοῦ βασιλέως ἀπὸ τοῦ παλατίου ἐλ-
 15 θόντος εἰς τὸ μητατόριον τῆς μανναύρας καὶ εἰσελθόντος
 ἐκεῖσε, ἤρξαντο οἱ ψάλται μετὰ τῶν δημοτῶν ἄδειν τὰ βα-
 σιλίκια. ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸ ὀκτάγω-
 νον χλανίδιον καὶ τὸ μέγα λευκὸν στέμμα, ἀνῆλθεν ἐν τῷ
 Σολομωντείῳ θρόνῳ, καὶ ἐκαθέσθη. καὶ μετὰ τὸ καθεσθῆναι
 20 πάντες ἐπηύξαντο πολυχρόνιον. οἱ δὲ ψάλται, οἳ τε ἀποστο-
 λῆται καὶ οἱ ἁγιοσοφῖται, ἤρξαντο ἄδειν τὰ βασιλίκια, καὶ
 εἰσῆχθησαν κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον τὰ βῆλα, καὶ τελευταῖ-

DE IPRA RECEPTIONE EIUSQUE FORMALITATIBUS.

Domino e palatio egresso et in metatorium magni triclinii ma-
 gnauræ ingresso, significabatur Saracenis, ut adessent et coram Do-
 mino comparerent. Amici ergo Saraceni, egressi e chryseone [suo
 hospitio] primum per cochleam, quæ versus augustiacum stabulum
 spectat, descendebant, et fornitem, qui anetha dicitur; inde trans-
 misso sacro puteo, descendebant extra cancellos chalces ex equis, et
 transmissis chalce, triclinio scholarum atque tribunali, versi ad dex-
 tram, considerant in fornice, qui ibi est; (erat enim blatteis cir-
 cumamictus et septo cinctus;) donec Imperator adesset in triclinium
 exceptionis cum omnibus illi actui necessariis. Quo tempore Impe-
 rator e palatio veniens in metatorium magnauræ intrabat, incipie-
 bant psaltae seu cantores cum popularibus carmina basilicæ seu impe-
 rialia et Imperatorum canendis laudibus dicata canere. Imperator
 autem amictus octangulæ tunica magnaue candida infula, ascen-
 debat in thronum Salomonicum, et residebat in eo. Quo factò, poly-
 chronium omnes acclamabant, psaltæque tam apostolitæ, quam ha-
 giosophitæ, incipiebant basilicæ canere; et introducebantur vela se-
 cundum ritum consuetum, et postremi tandem amici Saraceni, pro-

Ὁσον οἱ φίλοι Σαρακηνοὶ κρατούμενοι παρὰ τε τοῦ κατεπάνω
 τῶν βασιλικῶν καὶ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου. ἐφόρεσαν δὲ
 καὶ αὐτοὶ σπέκια, οὐ τὰ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἕτερα κάλλιστα καὶ ἀ-
 ναγκαῖα, καὶ μαριάκια ἠμφιεσμένα ἀπὸ λίθων τιμίων καὶ
 μαργαριτῶν μεγάλων. οὐκ ἔστιν δὲ τύπος, βαρβᾶτον περι-5
 βάλλεσθαι τοιοῦτον μαριάκιον ἢ μετὰ μαργαριτῶν ἢ καὶ λί-
 θων τιμίων, ἀλλὰ δι' ἔνδειξιν καὶ μόνον τότε ὠρίσθησαν πα-
 ρὰ Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου Θεσπότου τοῦ ταῦτα πε-
 ριβάλλεσθαι. καὶ τῆς εἰσόδου τῆς τάξεως τελεσθείσης, οἱ μὲν
 Σαρακηνοὶ ἐξεληθόντες διῆλθον διὰ τοῦ ἀναδενδραδίου καὶ τοῦτο
 τρικλίνου τῶν κاندιδάτων καὶ τοῦ τρικλίνου, ἐν ᾧ τὸ καμε-
 D λαικόν ἴσπεται καὶ οἱ μάγιστροι γίνονται, καὶ ἀπὸ τῶν ἐ-
 Ma. 198. κείσε διὰ τοῦ ὀνόποδος καὶ τοῦ πόρτηκος τοῦ ἀγουστέως,
 ἦτοι τῆς χρυσῆς χειρὸς, εἰσῆλθον ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ ἀγ-
 γουστέως, καὶ ἐκαθέσθησαν ἐκεῖσε, ἕως οὗ εἰσῆλθεν ὁ βασι-15
 λεὺς ἐν τῷ παλατίῳ· μετὰ δὲ τὸ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα ἐν
 τῷ παλατίῳ προσεκλήθησαν μετὰ τινα ὄραν καὶ οἱ φίλοι
 Ed.L. 338 Σαρακηνοὶ ἀπὸ τοῦ ἀγουστέως καὶ διῆλθον διὰ τῶν ἔνδοθεν
 διαβατικῶν τοῦ ἀγουστέως καὶ τῆς ἀψίδος εἰς τὸν ἱππό-
 δρομον, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε διῆλθον μέχρι τῶν σκυλῶν, καὶ 20
 εἰσελθόντες ἐκαθέσθησαν ἐν τῷ δυτικῷ μέρει τοῦ Ἰουστινια-
 νοῦ τρικλίνου ἐν τοῖς ἐκεῖσε σκαμνίοις. καὶ εἰθ' οὕτως ἀ-
 πεστᾶλη αὐτοῖς παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ κοιτωνίτου ἱμάτια
 ἐρῶαμμένα καὶ λοιπὰ ἀλλάξιμα αὐτῶν. Ἰστέον, ὅτι ἔστησαν

hensi a catepano basilicorum et comite stabuli. Hi duo, catepanus
 et comes, gestabant et ipsi quoque specia, non sua quidem, at alia
 multo pulcherrima et pretiosa, et torques distinctos lapidibus pretio-
 sis et unionibus primae magnitudinis. Talem torquem, sive gemmis,
 sive margaritis distinctum, moris non est, ut barbatus gestet, sed
 tunc tantummodo, ut eum in solenne pompa ostentationis gratia ge-
 starent, iussi fuerunt ab amante Christi Domino Constantino. Per-
 acta secundum consuetos ritus exceptione, exhibant Saraceni, et transi-
 bant per viridarium et triclinium candidatorum et triclinium illud,
 in quo camelaucium stat magistriq̄ creantur; inde per onopodem,
 et porticum augusteonis sive auream manum, tandem intrabant in
 triclinium augusteonis, in quo desidebant, donec revertisset Imperator
 in palatium. Aliquanto post reditum Imperatoris in palatium arces-
 seabantur amici Saraceni ex augusteone. Transibant tunc per interio-
 res porticus augusteonis et per apsidem in circum usque ad scyla;
 ubi ingressi desidebant in occidentali plaga triclinii Iustiniani in
 scamnis ibi stantibus. Illuc ipsa mittebantur ab Imperatore per coe-
 tonitam vestes iam consutae et indutui habiles, aliaque pro ipsis
 mutatoria, [telae non consutae; et sic invitabantur ad coepulandum

ἐνθεν κἀκείθεν, ἤγουν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, τὰ χρυσᾶ Ῥωμαῖα σκήπτρα καὶ τὰ πτυχία καὶ τὰ ἕτερα χρυσᾶ σκήπτρα, δηλονότι ἐπὶ τῶν κανδιδάτων κρατούμενα, φορούντων σκαραμάγια καὶ τὰ ἴδια κανδιδατίκια. διήρκεσαν δὲ δι' ὅλου τοῦ Βασιλευσίου ἰστάμενα. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ κλητωρίῳ οἱ μάγι-Β
στροι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν μαγιστράτα στιχάρια καὶ βαλτίδια καὶ χλανίδια κατὰ τὸν ἄνω τῶν πύλων τοῦ πάσχα. ὁ δὲ παρακοιμώμενος ἐφόρεσεν σπέκιον, ὁμοίως καὶ ὁ λογοθέτης καὶ οἱ λοιπὸν πατρίκιαι ἐφόρεσαν σπέκια. τῶν δὲ φίλων Σαρακηνῶν
10 ἰσοανεστιασμένων τοῖς δεσπόταις, ἔστησαν οἱ ψάλται ἀποστολῆται ἔσωθεν τοῦ βήλου εἰς τὴν καμάραν τὴν πρὸς τὸν βασιλικὸν κοιτῶνα· οἱ δὲ ἀγιοσοφῆται ἔστησαν ἔσωθεν τοῦ βήλου ἐν τῇ καμάρᾳ τῇ πρὸς τὸ πάνθεον, δι' ὅλου τοῦ κλητωρίου ἄδαντες βασιλίκια, μόνον εἰς τὰς εἰσόδους τῶν μινσῶν
15 ἤρρεμοῦντες διὰ τὸ τὰ ὄργανα ἀυλεῖν. Ἰστέον, ὅτι μετὰ τὸ ἄνασθῆναι τῆς τραπέζης τὸν βασιλέα πρὸ τοῦ ἐξελθεῖν τοὺς φίλους διὰ τοῦ τῆς τραπέζης ἐδόθησαν ἐν χρυσοῖς διαλίθοις σκουτελλίοις, τοῖς μὲν δυσὶ φίλοις ἀνὰ μιλιαρῆσιον πεντακοσίων, τοῖς δὲ λοιποῖς ἀνθρώποις αὐτῶν μιλιαρῆσια γ. ἐξελ-Μα 198. b
20 θύοντες δὲ οἱ αὐτοὶ φίλοι ἐκαθέσθησαν ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει τῷ πρὸς τὸ μεσοκίπριον, ἐν
7. παρακνυμώμενος cod. et ed.

Imperator]. Stabant [in cletorio seu triclinio convivali] ab utraque parte, dextra sinistraque, aurea Romana sceptrā seu vexilla et ptychia [vel signa Fortunae] et reliqua aurea sceptrā, quae candidati tenebant, scaramangiis propriisque suis candidatiis induti. Haec sceptrā cum suis sceptrigeris per totum triclinium ab uno termino ad alterum usque pertinebant. In eo convivio gestabant magistri sua magistrata seu magisterialia strictoria, et balteos et tunicas, ut mos est illos per festum paschatis gestare. Paracoemomenus seu acubitor et logothetes et reliqui patricii gestabant specia. Amici Saraceni ad sacram mensam assidentibus, canebant psaltae, apostolite quidem intra velum in camera vel fornice, qui ad sacrum coetoneum spectat, magiosophitae autem intra velum in camera, quae ad pantheum spectat, stantes. Canebant hi per totum convivium carmina in laudem Imperatoris, excepto, quod sub introitum missinum seu serculorum pausarent. Tunc enim sonabant organa stilia. Finito convivio Dominoque a mensa relevato, antequam amici Saraceni e triclinio exirent, distribuebantur ipsis et eorum comitatui munera imperialia per praefectum mensae. Et duo quidem amici seu legati accipiebant in aureis gemmatis scutellis, unusquisque pro portione sua quingentena milliaresia, reliqui autem homines seu comites et famuli ipsorum accipiebant in universum simul omnes ter mille. Egressi e coenaculo amici desidebant in Iustiniani triclinio in eius tractu orientali, qui ad hortum medium spectat,

τοὺς ἐκεῖσε σκάμνοισι, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς διὰ κοιτανῶν οὐρανῶν καὶ ῥοδοστάγματα, γάλαιά τε καὶ λοιπὰ **Δ**μυριστικά. καὶ διὰ τῶν προευτρεπισθέντων ἐκεῖσε ἀναγλύφων χειριβοξέστων νηψάμενοι καὶ διὰ πολυτίμων χειρομάκτων ἀπομαξάμενοι καὶ τῶν μυριπνῶν καὶ εὐώδων σταγμάτων καὶ ἀλημάτων ἀφθόως ἐμπλησθέντες, πάλιν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ ὄρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἐξέεισαν εἰς ἀνατολικὰς πύλας τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ διὰ τοῦ ἡλιακοῦ τοῦ Φάρου ἐξεληθόντες, κατήλθον διὰ τοῦ ἡλιακοῦ τῆς νέας καὶ τοῦ μεγάλου τρικλίνου εἰς τὸ τζυκανιστήριον· **ε**-10 κείσε οὖν ἰππεύσαντες ἀπῆλθον ἐν τῷ ἰδίῳ ἀπλήκτῳ, ἦτοι εἰς **E.L. 936** τὸν χρυσοῖωνα. Ἰστέον, ὅτι ἀνάγλυφα μινσοῦρια καὶ σκουτέλλια ἐν τῷ μεγάλῳ κοσμήτῃ τοῦ χρυσοτρικλίνου ἀκμὴν ἐκρέμαντο, καὶ τὰ μικρὰ ἀνάγλυφα σκουτέλλια ἐν ταῖς φωταγωγοῖς καμάραις τοῦ τρούλλου ἐκρέμαντο. Ἰστέον, ὅτι, ἡμερῶν 15 διελευσῶν οὐκ ὀλίγων, ἤτήσαντο οἱ φίλοι Σαρακηνοὶ θεάσασθαι καὶ συντυχεῖν τὸν βασιλέα, καὶ ἐπεὶ ὁ χρυσοτρικλίνος ἀπεγραμίσθη τῆς προῤῥηθείσης γραμμῆς, ἐν τῷ ἀδιαλείπτῳ καὶ καθ' ἐκάστην ἰσταμένῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ πυργίῳ δ-κρεμάσθησαν, ἐν τοῖς τοῦ αὐτοῦ πυργίου μεσοκαρδίαις, τὰ 20 τρία στέμματα· πρὸς ἀνατολὴν μὲν τὸ τῶν ἁγίων ἀποστό- **B**λων πρᾶσινον στέμμα, δεξιᾷ δὲ τὸ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου βένετον στέμμα, ἀριστερᾷ δὲ τὸ τοῦ ἁγίου μεγα-

an scamnis ibi positis. Illuc mittebat ipsis Imperator per coetoneitam *oenanthia* [genus unguenti est,] et aquam rosarum stillaticiam et galias et alia unguenta et odoramenta. Postquam ibi in paratis levati operis pelvibus sese lavarant, et pretiosis mantilibus manus absterserant atque siccaverant, unguentisque et liquoribus suave spirantibus corpus probe delibutum habebant, exhibant rursus per lausiaticum et horologium et chrysotriclinium, portam orientalem chrysotriclinii et solarium Phari, descendebantque per solarium novae ecclesiae et magni triclinii in tzucanisterium. Ibi conscendebant rursus in equos suos, et sic avehebantur in mansionem suam, id est in chryseonem. Tenendum adhuc, interrasilia missoria et scutellas suspensa tum fuisse in magno cosmata chrysotriclinii: parvae autem anaglyphae scutellae dependebant e fenestratis fornicibus trulli. Non paucis diebus post rogabant amici Saraceni denuo veniam videndi Imperatorem eique colloquendi. Quandoquidem vero chrysotriclinium pictu cultuque illo, quem supra descripsimus, fuisset exutum, suspendebantur in turricula, quae quotidie et nunquam non ibi stat, ex eius mediis tabulatis orientalibus tres infulae, in medio stemma SS. Apostolorum viride; ad eius dextram venetum sanctissimae Deiparae Phari; et ad sinistram venetum stemma sancti et magni martyris

λομαρτυρος Δημητρίου βένετον στέμμα μετὰ καὶ τῶν σπιν-
 ρῶν αὐτῶν. αἱ δὲ τῶν τριῶν στεμμάτων τρεῖς περιστεραὶ
 ἐκρεμάσθησαν ἐν τῷ πρὸς δύσιν μεσοκαρδίῳ τοῦ αὐτοῦ πυρ-
 γίου. ἔνθεν δὲ κάκεισε τοῦ αὐτοῦ πυργίου ἔστησαν θρόνοι
 5δύο· δεξιὰ μὲν πρὸς ἀνατολὴν ὁ τοῦ Ἀρκαδίου, ἐν ᾧ ἐκα-
 θέσθη Ῥωμανὸς ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Θεόστεπτος βασι-
 λεύς· εὐώνυμα δὲ ὁ τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου θρόνος. ἔν-
 10θεν δὲ κάκειθεν, ἦτοι δεξιὰ καὶ ἄριστερὰ τοῦ χρυσотρικλί-
 νου, ἔστησαν οἱ λοιποὶ βασιλῆιοι θρόνοι καὶ τὰ δύο χρυσᾶ
 10κραβάττια καὶ τὰ δύο ἀργυρᾶ ἰστοπόδια, ἐν οἷς καὶ τὸ δυ-
 τικὸν αἴρεται βῆλον· ἔστησαν δὲ κάτωθεν τοῦ αὐτοῦ βήλου
 τὰ τρία μεγάλα μινσοῦρια. ἐκρεμάσθη δὲ καὶ τὰ χρυσᾶ
 τοῦ πάσχα βῆλα ἐν τῷ αὐτῷ χρυσотρικλίῳ. κατεράνθη δὲ
 καὶ τὸ τούτου ἔδαφος ἀπὸ μυρρίνης καὶ δενδρολιβάνου καὶ
 15ρόδου. ἡ δὲ χρυσῆ τράπεζα οὐκ ἔστι. οἱ δὲ μάγιστροι καὶ
 ἀνθύπατοι καὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν τὰ ἑαυτῶν ἐκ τύπου ἀλ-
 λάξιμα, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κονβουκλείου. οἱ δὲ τοῦ χρυσο-
 τρικλίνου πάντες ἐφόρεσαν σαγία ῥοῆς. οἱ δὲ τῶν σεκρέτων
 πάντες ἐφόρεσαν τὰ ἀληθινὰ σαγία. οἱ δὲ πραιπόσιτοι ἔ-
 20στησαν ἐν τῇ ἰδίᾳ στάσει. ὁ δὲ βασιλεὺς περιβαλλόμενος τὸν
 αὐτὸν, τὸ χλανίδιον καὶ τὸ ἄσπρον μέγα στέμμα, ἐκαθέσθη.
 οἱ δὲ κοιτωνῆται καὶ ὁ κατεπάνω καὶ ὁ μυστικός μετὰ τῶν
 ἰδίων ἀλλαξίμων ἔστησαν ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ χρυσотρικλίνου

Demetrii. Habebant illa tria stemmata suas totidem cruces; at tres columbae ad ea pertinentes dependebant ex eiusdem turriculae seu scrinii meditulliiis occidentalibus. Ab utraque eiusdem parte stabant throni duo, hinc unus, versus orientem nempe, et a dextra thronus Arcadii, in quo Romanus Porphyrogenitus et a Deo coronatus Imperator sedebat; illinc autem a sinistra stabat thronus S. Constantini. Ab ipsius autem chrysotriclini ambabus partibus, dextra sinistraeque, stabant reliqui throni imperiales et duo aurea grabbatia et duo argentea istopodia, [seu crassi et proceri styli, ad formam malorum navalium efficti,] e quibus occidentale velum dependet. Infra idem velum stabant tria magna missoria. Suspensa quoque erant in eodem chrysotriclino aurea vela, quae per festum paschatis suspendi solent. Solum eiusdem conspersum erat myrto et dendrolibano [seu rosmarino] et rosis. At aurea mensa tum ibi non prostabat. Magistri et proconsules et patricii gestabant sua, ut ritus ferebat, mutatoria; itemque cubicularii: at qui ad chrysotriclinium pertinebant, omnes gestabant saga russa. Secretici omnes gestabant vera seu purpurea saga. Praepositi stabant in sua statione. Imperator amictus aquila, tunica puta sic dicta, et alba magna infula, sedebat. Coetonitae, catepano [basillicorum] et mystici in propriis mutatoriis stabant in proprio velo chrysotricli-

βήλω· οἱ δὲ Σαρακηνοὶ εἰσῆλθον διὰ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῶν σκύλων, καὶ διελθόντες διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ παρὰ τοῦ λογοθέτου εἰσαχθέντες κατὰ τὸ εἰωθὸς πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πλησίον τοῦ βασιλείου θρόνου γενόμενοι, συνέντευχον μετὰ τοῦ βασιλέως ὅσα ἐβούλοντο. οἱ 5 δὲ ἄνθρωποι αὐτῶν εἰσαχθέντες ἔστησαν ἐν τῇ πρὸς δύοσιν

Ed.L. 340 τόπῳ τῇ ἐν τοῖς δύοσιν ἱστοποδίρις αἰρομένῳ, δηλονότι ὅπισθεν τῶν τριῶν μεγάλων χρυσῶν μινσουριῶν, καρτερήσαντες ἐκείσε, μέχρις ἂν καὶ οἱ φίλοι ἀποχαιρετίσαντες τὸν βασιλέα ἔξιεσαν. τῶν δὲ φίλων πρὸς τὴν μέσῃν τοῦ χρυσοτρικλίνου 10 γενομένων, εὐφραμήσαντες οἱ τούτων ἄνθρωποι συνεξίσαιν αὐτοῖς, καὶ πάλιν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τῶν τε σκύλων καὶ τοῦ ἵπποδρόμου καὶ τῆς ἀψίδος ἀπῆλθον ἐν τῇ ἰδίῳ τοῦ χρυσιῶνος ἀπλήκτῳ.

Ms. 199. b κρωῶν, διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἀλλάγιον, εἰς ἰνδ. δ' ἐπὶ Κων-
 B σταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογεννήτων βασιλέων. 15

Εἰς τὸν δῆμον τοῦ Βενέτου ἔστη ὁ νοῦμερος ἀντὶ τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν, φορῶν τὸ χρυσοῦν βένετον χλανίδιον τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν· εἰς τὸν δῆμον τοῦ Πρα-20

nii. Saraceni intrabant per circum et scyla, transmissoque Iustiniani triclinio et lausiaco, intrabant ad Imperatorem, a logotheta introducti pro consueto more, collocatique coram sacro throno alloquebantur et componebant cum Domino, quae volebant. Illorum homines vel famuli introducti stabant versus occidentem intra velum, quod e duobus illis histopodiis vel proceris malis argenteis dependebat, id est retro tria illa magna missoria aurea; ubi exspectabant, donec amici, valere iussu Imperatore, abirent. Legati abeuntes quum pervenissent ad medium chrysotriclinii partem, incipiebant ipsorum homines Imperatori bona verba dicere et cum ipsis simul exire. Per eandem, qua venerant, viam, nempe per lausiacum, Iustiniani triclinium, scyla, circum et apsidem remeabant domum in chryseo-rem, suum hospitium.

DE LUDO EQUESTRE INSTITUTO IN GRATIAM AMICORUM SARACENORUM, QUI CONCILIANDAE PACIS ET PERMUTANDORUM CAPTIVORUM GRATIA VENERANT, INDIOT. IV. [L. G. 946.] SUB CONSTANTINO ET ROMANO PORPHYROGENITIS IMPERATORIBUS.

In demo seu gradibus circensibus Veneti [seu factionis Venetae] stabat numerus [seu domesticus vel magister numerorum] vice domesticus scholarum, gerens eius auream Venetam tunicam. In demo Pra-

σίνου ἔσθη ὁ δομέστικος τοῦ τείχους, φορῶν τὸ χρυσοῦν
 πράσινον χλανίδιον τοῦ δομεστίκου τῶν ἔσκουβίτων. εἰς τὸν
 δῆμον τοῦ Λευκοῦ ἔσθη ὁ δήμαρχος τῶν Βενέτων· εἰς τὸν
 δῆμον τοῦ Ρουσιίου ἔσθη ὁ δήμαρχος τῶν Πρασίνων. εἰς δὲ
 5 τοῦ Βενέτου τὸν δῆμον καὶ εἰς τὸν τοῦ Πρασίνου ἐκρεμά- C
 σθησαν τὰ ἀπὸ σημέντων διακοπτῶν ἡμφιεσμένα διροδίνα βῆ-
 λα, κατὰ δῆμον ἀνά τριῶν. εἰς δὲ τὸν τοῦ Λευκοῦ δῆμον
 καὶ εἰς τὸν τοῦ Ρουσιίου δῆμον ἐκρεμάσθησαν τὰ ὀξέα βῆλα
 τοῦ χρυσοτρικλίνου, οἱ γρυπύναγροι· οἱ δὲ δημῶται πάντες
 10 καὶ οἱ ψάλται, οἱ τε ἀποστολιῆται καὶ ἀγιοσοφῆται, ἔσθησαν
 εἰς τοὺς δ' δῆμους· καὶ οἱ μὲν δημῶται φοροῦντες τὰ ἐαν-
 τῶν καμίσια καὶ τὰ ἀπὸ σημέντων στεφάνια, βαστάζοντες
 καὶ τὰ ἴδια ἐγγεῖρια· οἱ δὲ ἀποστολιῆται καὶ ἀγιοσοφῆται ἐ-
 φόρεσαν τὰ ἄβλαττα καμίσια τοῦ σκεπτοῦ καὶ τὰ ὑπὸ φια-
 15 λίων καὶ τὰ ἕτερα τῶν ὑπουργούντων εἰς τὰς καμάρας τῶν Ἱ D
 ἀκουβίτων. οἱ δὲ δημῶται οἱ στάντες εἰς τοὺς δύο μεγάλους
 δῆμους τοῦ τε Βενέτου καὶ τοῦ Πρασίνου ἐβάστασαν τοῦ σαξί-
 μου τὰ φεγγία. οἱ δὲ δ' ἡνίοχοι ἐφόρεσαν τὰ χρυσαῖα δημό-
 σια τοῦ χρυσοῦ ἵπποδρομίον· τὰ δὲ ἔτεμα δημόσια ἐφόρε-
 20 σαν δ' βιγάριοι. οἱ δὲ λοιποὶ βιγάριοι ἐφόρεσαν γυμναστί-Ed.L. 341

2. ΣΧΟΛ. Ἰστίον, διε παρῆν τῷ τότε καιρῷ ἐν τῇ πόλει δ
 ἔσκούβιτος καὶ αὐτὸς ἔσθη ἐν τῷ δῆμῳ τοῦ Πρασίνου, οὐχὶ
 δὲ ὁ τειχεώτης.

sini stabat domesticus castrī, gerens auream Prasinam tunicam dome-
 stici excubitorum. In gradibus factionis albae stabat demarchus fac-
 tionis Venetae; et in gradibus factionis russae stabat demarchus fac-
 tionis Prasiniae. In gradibus Veneti pariter atque Prasinī suspen-
 sa. erant vela rosea, segmentis cancellatis praetextata, terna in una-
 quaque factione. In gradibus autem albae russaeque factionis sus-
 pensa erant vela purpurea chrysotriclinii, in quibus figurae grypona-
 grorum seu vulturum feris asinis commixtorum conspiciebantur. Factiona-
 rii et cantores tam e templo SS. Apostolorum, quam e templo S.
 Sophiae, stabant per quatuor demos seu gradus circenses totidem-fac-
 tionum: illi quidem, factionarii puta, in suis camisiis, gerentes
 coronulas e segmentis et sua manucellia. Hi autem, apostolitaie et
 hagiosophitae cantores, gerebant holoblatta seu integra sericea, ca-
 misia scepti et hypophisalia [vel subcaputia] et cetera pallia mini-
 strare seu appendi solita in fornicibus XIX accubituum. Demotae
 stantes in magnis duobus demis seu divisionibus graduum circensium,
 Venetae scilicet atque Prasiniae factionis, gestabant phengia seu ba-
 culos cum lunulis, quales in ludo saltatorio gestare solent. Aurigae
 quatuor primarii gerebant aurea demosta vel vestes factionis cuius-
 que publicas, ad aureum sic dictum circense pertinentes. Reliqua
 demostia gestabant quatuor praecipui bigarii. Ceteri bigarii gerebant

κα. οἱ δὲ δ' εἰκασταὶ καὶ οἱ ἐργάται πάντες ἐφόρεσαν τὰ χρυσαῖα ὄλοσήμεντα κοντομάνικα. ἡ δὲ πολιτικὴ ἐφόρεσεν τὰ λευκὰ χλανίδια τῶν δ' ταγματῶν. τοῦ δὲ Βενέτου μέρους νικῆσαντος, ἐγένετο σάξιμον κατὰ τὸν τύπον τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου, δηλονότι ὀψικευθέντων τῶν νικησάντων ὑπὸ τῶν δ' εἰκαστῶν καὶ ὄλων τῶν ἐργατῶν τῶν δύο μερῶν τῶν φορεσάντων τὰ ὄλοσήμεντα κοντομάνικα, καὶ τῶν δημοτῶν τῶν δύο μερῶν βασταζόντων καὶ τὰ τοῦ σαξίμου φεγγία. ὁ δὲ δὲ δὴμαρχος τῶν Βενέτων, ὡς νικῆσας, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Βλαχανικοῦ ἵπποδρομίου ἐφόρεσεν τὸ ἀληθινὸν σαγίον, καί τοι ὀψίκευσεν καὶ αὐτός. διὰ γὰρ ἐνδειξιν τῶν φίλων Σαρακηνῶν ὠρίσθη, ὀψικεῦσαι καὶ τοῦ ἑτέρου μέρους τοὺς δημοτάς καὶ τοὺς εἰκαστάς καὶ τοὺς ἐργάτας. ὁ γὰρ παλαιὸς τύπος τοῦτο οὐκ ἔχει, εἰ μὴ μόνον τοὺς δημοτάς καὶ εἰκαστάς καὶ ἐργάτας τοῦ νικῆσαντος μέρους ὀψικεῦειν. οἱ δὲ ἡνίοχοι καὶ ὁ δὲ δὴμαρχος καὶ οἱ δημοῦται καὶ εἰκασταὶ καὶ ἐργάται σάξαντες κατὰ τύπον, εἰς τὸ Π στάντες καὶ εὐφημησάντες, διῆλθον τὴν μέσην, καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐκκλησίαν εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον εἰς τὰ διακονίσης κατὰ τὸν Κτύπον τοῦ λαχανικοῦ ἵπποδρομίου. τῇ δὲ ε' τοῦ Αὐγούστου 20 μηνός, ἤγουν τῇ ἑορτῇ τῆς λαμπρῆς μεταμορφώσεως τοῦ

gymnastica. Quatuor pictores et operae fabriles omnes gestabant aurea holosementa [vel tota ex segmentis facta] brevibus manicis. Magistratus urbanus gestabat candidas tunicas quatuor tagmatum. Vencta itaque factione tunc vincente, fiebat saximum [vel saltatio] eo ritu, qui in hippodromio lachanico [seu eo ludo equestri, per quem olera et alia esculenta spargi solent,] observatur. Scilicet victores comitabantur quatuor pictores et omnes operae fabriles ambarum factionum, gestantes holosementa brevibus manicis, et populares ambarum factionum, gestantes phengia saximi. Demarchus autem Venetae factionis, ut victor, gestabat verum seu purpureum sagum, ut mos est in ludo curuli olerario, et comitabatur in obsequio suam factionem. Dixi, ambas factiones in obsequio tum processisse. Iussum nempe fuerat ostentationis erga hospites Saracenos gratia, ut alterius quoque victae factionis, Prasiniae, factionarii plebei et pictores et fabri processioni interessent. Alias id non habet ritus antiquus, vi cuius factionarii et pictores et fabri victricis tantummodo factionis processionem celebrabant. Ut venerant in II, consistebant ibi anrigae et demarchus et populares et pictores et operae fabriles, desultabantque suas choreas, dictisque Imperatori laudibus, abibant per mesam in propriam suam ecclesiam, in S. Deiparae aedem puta, quae in diaconissarum monasterio est; prout fieri solet in ludo curuli olerario. Sexto die Augusti seu festo splendidae transfigurationis Domini nostri Iesu Christi peragebatur festum secundum antiquum ex

Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐτελέσθη ἡ ἑορτὴ κατὰ τὸν ἐξ ἀρχαίων χρόνων παρακολουθήσαντα τύπον αὐτῆς, πλὴν διὰ τοὺς φίλους Σαρακηνούς ἐφόρεσαν οἱ βασιλεῖς τοὺς λώρους, βαστάσαντες καὶ τοὺς σταυροὺς καὶ τὰς ἀκακίας. οἱ δὲ μάχιστοι καὶ ἀνδράπατοι καὶ πατρίκιοι ἐφόρεσαν καὶ αὐτοὶ τοὺς λώρους, οὐ μέντοι δὲ σκεπεῶνας ἢ ἀκακίας ἐβάστασαν. ἐξῆλθον δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη καὶ ὄψικενσαν κατὰ τὸ εἶωθός, ἦτοι ὁ μέγας σταυρὸς, ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος, τὰ Ῥωμαῖα σκῆπτρα, τὰ πτυχία καὶ ὄσα ἕτερα ἐν τῷ τοῦ Κυρίου Διοῦ ἀπόκεινται ναῖ. ἀλλὰ καὶ οἱ ψάλται, ἀποστολιῖται καὶ ἁγιοσφῖται, συνῆσαν τοῖς δῆμοις ἐν ταῖς δοχαῖς εὐφημοῦντες, δηλονότι τὰ προῤῥηθέντα ἐν τῇ δοχῇ φοροῦντες ἀλλάξιμα. τὸ δὲ τριβουνάλιον, ἐν ᾧ κατὰ τύπον ἴστανται οἱ φίλοι καὶ θεωροῦσιν τὸν βασιλέα, ἀπιόντος ἐν τῷ προκένσῳ τῆς ἐκκλησί- Ed. L. 342
 15ας καὶ πάλιν ὑποστρέφοντος, ἐξωπλίσθη κατὰ τὴν προῤῥηθείσαν τῆς δοχῆς ἐξόπλισιν. ὁ δὲ τῆς ἁγίας Σοφίας μέγας ναὸς ἐξωπλίσθη κατὰ τὸ εἶωθός τοῦ πάσχά. εἰς δὲ τὰ κατηχούμενα, ἦγον ἀνωθεν τῶν βασιλικῶν πυλῶν, ἐκρεμάσθησαν τὰ χρυσᾶ βῆλα τῶν κίωνων τοῦ κιβωρίου καὶ ἕτερα βῆ-
 20λα καὶ ἐνδύται ἀπὸ τε τῆς ἁγίας Σοφίας καὶ τῆς νέας ἐκκλησίας· ἀλλὰ καὶ ἄλυσίδια πλεῖστα ἀπὸ διαφόρων ἐκκλησιῶν, Ms. 200. b
 καὶ τὰ τῆς νέας πάντα μεγάλα πολυκάνδηλα· ἀλλὰ καὶ στέμματα καὶ διάφορα ἐργομούκια, σταυροὶ τε χρυσοὶ διάλοδοι καὶ

remotis temporibus traductum ritum, nisi quod Domini in gratiam Saracenorum hospitem loros corpore, cruces et acacias manibus gestabant. Magistri autem et proconsules et patricii gestabant et ipsi quoque loros, absque tamen scipionibus et absque acaciis. Producebantur sceue seu vasa pretiosa et reliquiae Sanctorum, omnia in obsequio pro more consueto, ut magna crux, virga Mosis, sceptrum [seu vexilla] Romana, eutychia [vel signa Fortunae] et aliae quaecunque reliquiae in templo Domini depositae. Aderant cum factionibus psaltae apostolitae et hagiosophitae ibi; ubi transeuntes Dominos salutare bonis verbis et venerari mos est, fausta illis acclamantes et induti mutatoris iisdem, quae illos in exceptione legatorum gestasse antea dicebamus. Tribunal, in quo stare amicos et spectare Imperatorem mos est, tam ad ecclesiam in processione euntem, quam inde redeuntem, exornatum erat eodem modo, quo diximus in exceptione eorum. Magnum S. Sophiae templum ornatum erat eo modo, quo solet per festum paschatis esse. In caecchumenis seu supra portam regiam suspensa erant aurea vela columnarum ciboriorum aliaque vela et instrata, tam e S. Sophia quam ex nova ecclesia petita; item catenae variis ex ecclesiis depraedatae, e quibus dependebant magna novae ecclesiae polycandela; item infulae et varia ergomucia

πτυχία εὐαγγελίων ἐκέλευε ἰδρύνθησαν. τὰ δὲ ἐξῆς τῆς προελεύσεως ἐτελέσθη κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον. τῇ δὲ ἐνάτῃ Βιοῦ Ἀυγούστου μηνός, ἡμέρα κυριακῇ, ἐγένετο κλητώριον ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐξῆλθεν δὲ τὸ ἀράγλωφον ἀσήμεον τὸ ἐναποκείμενον ἐν τῷ βεστιαρίῳ τοῦ Καριανοῦ, καὶς φὶ' αὐτοῦ γέγονεν ἡ πᾶσα ὑπηρεσία τοῦ τραπέζιον· ἔπαιξαν δὲ καὶ τὰ θυμελικὰ πάντα παίγνια. ἔραγον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ κλητώριῳ οἱ δύο φίλοι Ταρσῆται καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτῶν, καὶ δέσμοι ἀπὸ τοῦ πραιτωρίου Ταρσῆται μί. ἔλαβον δὲ ἐν χρυσοῖς σκουτελλίοις οἱ μὲν δύο φίλοι ἀνά μιλιαρησίῳν φ',¹⁰ οἱ δὲ λοιποὶ ἄνθρωποι αὐτῶν μιλ. γ, οἱ δὲ μί δέσμοι μιλ. α. ἀπεστάλησαν δὲ καὶ τοῖς ἐν τῷ πραιτωρίῳ ἐναποκείμενοις δεσμίοις μιλ. τοῦ δὲ βασιλέως ἀναστάτος, ἐκαθέθησαν Πάκλιν οἱ αὐτοὶ φίλοι ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τοῦ ἁψτοῦ τρικλίνου, καθ' ὃν προεῖρηται τρόπον. καὶ ἀπεστάλησαν πάλιν αὐτοῖς¹⁵ διὰ κοιτωνιτῶν μυριστικά, στάγματά τε καὶ ἀλλήμματα εὐώδη, καὶ νιψάμενοι καὶ εὐωδιασθέντες διῆλθον πάλιν διὰ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τῶν ἀνατολικῶν πυλῶν, καθ' ὃν τρόπον προεῖρήκαμεν.

4. ἀσίμην cod. et ed., ut saepius. Cf. R. ad. pag. 7, 3.

crucesque aureae gemmatae, codices evangeliorum quoque ibi collocabantur. Reliqua processionis fiebant secundum consuetam formam. Die nona Augusti eademque dominica celebrabatur cletorium seu sacrum solenne convivium in triclinio Iustiniani. Producebatur tum anaglypha seu exstante caelatura conspicua supellex argentea, quae in vestiario Cariani solet asservari, in eaque inferebantur dapes fiebatque reliquum omne circa mensam ministerium. Spectacula simul ludebant seu edebantur omnis generis scenica. Convivabantur tum ambo amici seu legati et hospites Tarsenses, unaque comites eorum et captivi Saraceni e praefectura Tarsense olim abrepti, nunc e praetorio accessiti, velut captivitate recens liberati, numero quadraginta. Hi omnes accipiebant muneris nomine nummos in scutellis argenteis. Ambo quidem amicorum in suam unusquisque personam accipiebat quingentena miliaria, reliqui eius comites in universum accipiebant ter mille miliaria, mille tandem miliaria accipiebant illi quadraginta captivi sacris epulis adhibiti. Sed et captivis Saracenis, qui in praetorio et vinculis remanserant, mittebatur numerus miliariorum. Finitis epulis, quum surgeret Imperator, iuebantur amici Saraceni rursus in dextra parte eiusdem triclinii secundum praedictum modum desidere. Illuc et tum quoque mittebantur ipsis per coetonitas odorati liquores et unguenta, quibus quum loti probe se imbuissent, abibant domum, praeter chrysotriclinium transeuntes et portam orientalem et sic porro, ut praediximus.

Δοχή ἐτέρα τοῦ Δελεμίκη.

Ἰστέον, ὅτι τῇ λ' τοῦ Αὐγούστου μηνός, ἡμέρα κυρια-
 κῆ, ἐπὶ τῇ ἐλεύσει τοῦ Δελεμίκη τοῦ Ἀμηρᾶ τοῦ Ἐμετ καὶ
 ἀποκρισιαρίου τοῦ Ἀποχαβδᾶ ἐγένετο δοχή κατὰ τὴν προει-
 5ρημένην δοχὴν κατὰ πάντα ὁμοία. καὶ ἔσθησαν μέσον τοῦ
 μεγάλου τρικλίνου τῆς μανναύρας σελλία χρυσαῖ, ἐν οἷς ἐκα-
 θέσθησαν οἱ βασιλεῖς, οἱ τοῦ κουβουκλείου δὲ οὐκ εἰσῆλθον
 παραστῆναι. παρέστησαν δὲ οἱ κοιτωνῆται μόνοι καὶ ἑβδο-
 μάριοι πάντες μετὰ τῶν ἰδίων ἀλλαξίμων. Ἰσταντο δὲ καὶ οἱ Ed. L. 343
 10κανδιδάτοι δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ τοῦ αὐτοῦ τρικλίνου μετὰ σκα-
 ραμαγγίων καὶ τῶν κاندιδατικίων, κρατοῦντες τὰ τε Ῥω-
 μαῖα σκῆπτρα καὶ τὰ πτυχία καὶ λοιπὰ σκεύη, καὶ εἰσῆγα-
 γεν ὁ λογοθέτης τοὺς φίλους Ταρσίτας Σαρακηνοὺς, καὶ ἐθεά- Ma. 201. a
 15σαντο τὸν βασιλέα, καὶ ὅσα ἐβούλοντο εἰπεῖν, ἐλάλησαν, καὶ
 ἀποχαιρετίσαντες ἔξισαν, καὶ ἀπελθόντες ἐκαθέσθησαν ἐν
 τῷ τρικλίνῳ τοῦ τρούλλον, τὸν παρὰ πολλοῖς κακῶς ὠάτον
 λεγόμενον. ὠάτος γὰρ τὸ ἐκεῖσε χαρτοθεσίον τῆς σακέλλης
 ὀνομάζεται. καὶ εἶθ' οὕτως περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς τὸ
 20ὀκτάγωνον χλανίδιον καὶ τὸ ἄσπρον μέγα στέμμα, ἐκαθέσθη
 ἐπὶ τοῦ Σολομωντείου θρόνου, καὶ πάντα τὰ τῆς δοχῆς γέ-
 γονεν κατὰ τὴν προῤῥῆθεισαν δοχὴν τῶν φίλων Ταρσιτῶν.
 τούτου δὲ ἐξελθόντος, ἐκαθέσθη καὶ αὐτὸς ἔξω τῆς τοῦ Κυ-

ALIA RECEPTIO, NEMPE DELEMICI, [VEL DILEMITAR].

Mensis Augusti die trigesimo eodemque dominico fiebat admissio
 ob adventum Delemici, Amirae Emet [vel Amidae] eiusdemque apo-
 crisiarii seu legati mandatarii, Abu Chabdani [vel Hamdanidae]. Haec
 receptio similis in omnibus erat praecedenti. Stabant in medio magni
 triclinii magnaurae sellae aureae, in quibus Domini residebant. Cu-
 bicularii ibi non adstabant, sed soli coetonitae cum hebdomariis in
 suis mutatoriis. Adstabant quoque candidati a dextra atque sinistra
 parte eiusdem triclinii, in scaramangis et candidaticis, tenentes
 Romanae sceptrae et cutychia et reliqua pretiosa vasa. Primum quidem
 introducebat logotheta Tarsenses amicos, qui quum satis de suis rebus
 Imperatori collocuti fuissent, exhibant, vale dicto, et desidebant in
 triclinio trulli, qui vulgo oatos seu ovatum appellari, sed male, solet.
 Oatos enim est scrinium chartarum sacelli. Digressis itaque Tarsen-
 sibus, amiciebatur Imperator octangularem tunicam, et induebat capituli
 magnam candidam infulam, et sic considebat in throno Salomoneo,
 fiebatque ipsa, de qua dicere coepimus, receptio eodem per omnia
 modo, quo diximus receptionem Tarsensium amicorum factam fuisse.
 Egressus et ille [apocrisiarius Hamdanidae puta] collocabatur extra Do-
 mini ecclesiam eo in loco, ubi Domini solent infulas induere, quando

ρίου ἐκκλησίας ἐν ᾧ τόπων στέφονται οἱ βασιλεῖς, μέλλοντες ἀπιέναι ἔφιπποι ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων, τῇ δευτέρᾳ τῆς διακαιησίμου καὶ τῇ καινῇ κυριακῇ. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο κλητῶριον ἐν τῷ μεγάλῳ τρικλίνῳ τῶν ἰδ' ἀκουβίτων κατὰ τὸν τύπον καὶ τὴν τάξιν τῆς δωδεκαήμερου.⁵ Παρέστησαν γὰρ ὅ,τε τοῦ σακελλίου καὶ ὁ τοῦ βεστιαρίου καὶ ὁ εἰδικὸς μετὰ τῶν ἰδίων νοταρίων, ὁμοίως καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, πάντες μετὰ ἀλλαξίμων κατὰ τὸν τύπον τῆς δωδεκαήμερου. ἐν δὲ τῷ δεξιῷ πρὸς δύσιν μέρει ἔστη παρατραπέλιον στρογγύλον διὰ τὸ μὴ δόξαι τοὺς φίλους Σαρακηνούς ἕτερος τοῦ ἑτέρου προκαθέζεσθαι. ἐκαθέσθησαν δὲ ἐν αὐτῷ τῷ παρατραπέλιῳ ὁ μάλιστα Κοσμάς καὶ ὁ παρακοιμώμενος καὶ οἱ δύο Ταρσίται φίλοι καὶ ὁ τοῦ Ἀποχαμβδᾶν ἀποκρισιάριος.

D

Ἐτέρα δοχὴ τῆς Ἐλγας τῆς Ῥωσένης.

15

Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ 9, ἡμέρα 8, ἐγένετο δοχὴ κατὰ πάντα ὅμοιά τῆς προῤῥηθείσης δοχῆς ἐπὶ τῇ ἐφόδῳ Ἐλγας τῆς ἀρχοντίσσης Ῥωσιῆς, καὶ εἰσῆλθεν αὐτῇ ἡ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῆς συγγενῶν ἀρχοντισσῶν καὶ προκρίτετε-
ρων θεράπωντων, ἐκείνη μὲν προηγουμένη πασῶν τῶν ἄλλων²⁰

in equis procedere volunt ad templum SS. Apostolorum feria secunda septimanae renovationis [aut, quod idem, secundo die festo paschatis,] et dominica nova seu in albis. Eodem ipso die fiebat cletorium in magno triclinio novendecim accubituum secundum ritum et ordinem dodecahemeri [seu convivii per duodecim a festo natiuitatis Christi proximos dies celebrari soliti]. Aderant enim praefectus sacelli et vestiarii et comes rei privatae, cum suis quisque notariis; uti et omnes ad cubiculum pertinentes in suis mutatoriis secundum typum dodecahemeri. In dextra autem versus occidentem regione stabat paratrapezium [seu mensula lateralis, credentia,] rotunda; rotunda vero erat ea ideo, ne amicorum Saraccenorum unus in sessione sibi praehaberi putaret alterum eoque iniuriam pati. Assidebant illi credentiae magister et paracoemomenus Cosmas et duo Tarsenses amici et apocrisarius Hamdanidae.

ALIA RECEPTIO ELGAE RUSSAE.

Mensis Septembris die nono, feria quarta, fiebat receptio similis praecedenti ob adventum Elgae, archontissae vel principissae Rosiae vel Russiae. Ipsa intrabat archontissa cum agnatis suis feminis principalis sanguinis et conditionis et famularibus honestioribus. Prima ducēbat chorū ipsa archontissa; reliquae sequebantur in ordine, una post alteram. Stabat Elga in eo loco, e quo logotheta so-

γυναικῶν, ἐκείνη δὲ ἐνορδίνως ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἀκολουθοῦσαι,
 | και, ἔσθη ἐν ᾧ τόπῳ εἴωθεν ὁ λογοθέτης τὰς ἐρωτήσεις ποι-
 εῖσθαι. ὄπιθεν δὲ αὐτῆς εἰσῆλθον οἱ τῶν ἀρχόντων Ῥωσίας Ed.L. 344
 ἀποκρισιάριοι και πραγματευταί, και ἔσθησαν κάτωθεν εἰς τὰ
 5 βῆλα, και τὰ ἐξῆς ἐτέλεσθη κατὰ τὴν προῤῥηθείσαν δοχὴν.
 και ἐξελεύσασα πάλιν διὰ τοῦ ἀναδενδραδίου και τοῦ τρικλί- Ms.201. b
 νου τῶν κανδιδάτων, τοῦ τε τρικλίνου, ἐν ᾧ τὸ καμελαύκιον
 ἴσταται και οἱ μάγιστροι γίνονται, διῆλθεν διὰ τοῦ ὀνόποδος
 και τῆς χρυσῆς χειρὸς, ἦτοι τοῦ πρότηκος τοῦ ἀγουστέως,
 10 και ἐκαθέσθη ἐκέισε. [τοῦ δὲ βασιλέως κατὰ τὴν εἰωθῦσαν
 τάξιν εἰσελθόντος ἐν τῷ παλατίῳ, γέγονεν ἑτέρα δοχὴ τρόπῳ
 τοιῶδε. ἐν τῷ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἔσθη πούλιτον ἀπὸ
 ὀξέων δινισίων βλαττίων ἐσκεπασμένοι, και ἐν αὐτῷ ἔσθη ὁ
 15 μέγας θρόνος Θεοφίλου τοῦ βασιλέως, και ἐκ πλαγίου σελ-
 λῖλον χρυσοῦν βασιλικόν. τὰ δὲ δύο ἀργυρᾶ ὄργανα τῶν δύο B
 μερῶν ἔσθησαν κάτωθεν, ἔσωθεν τῶν δύο βῆλων. τὰ γὰρ
 ἀνιούντα ἔξω τῶν βῆλων ἔσθησαν. και προσκληθεῖσα ἡ ἀρ-
 χόντισσα ἀπὸ τοῦ ἀγουστέως, τῆς τε ἀψίδος και τοῦ ἰπ-
 ποδρόμου τῶν ἐνδοτέρων διαβατικῶν τοῦ αὐτοῦ ἀγουστέως
 20 διῆλθεν, και ἐλθούσα ἐκαθέσθη εἰς τὰ σκύλα. ἡ δὲ δέσποι-
 να ἐκαθέσθη ἐν τῷ προῤῥηθέντι θρόνῳ, και ἡ νύμφη αὐτῆς
 ἐν τῷ σελλίῳ, και εἰσῆλθεν τὸ κουβούκλειον ἅπαν, και διὰ
 τοῦ πραιποσίτου και τῶν ὀστιαρίων εἰσῆχθησαν βῆλα. βῆ-

let nomine Imperatoris legatos, quibus admissio indulgetur, interro-
 gare. |Pone eam intrabant principum Russiae apocriuarii et negotia-
 tores [CPLi habitare soliti]. Hi restitabant inferius apud vela. Cete-
 ra fiebant secundum modum praedictarum exceptionum. Egressa rur-
 sus e conspectu Domini, transibat archontissa viridarium, triclinitium can-
 didatorum, triclinitium illud, in quo camelaucium stat et magistri crean-
 tur; per onopodem porro et auream manum seu porticum augusteonis,
 ubi considerat Imperatore in palatium [magnum e magnaurs] pro more
 consueto reverso, fiebat secunda exceptio in hunc modum. In tri-
 clinio Iustiniani stabat pulpitum, purpureis blattis dinisis instra-
 tum. Super eo stabat magnus thronus Theophili Imperatoris et a
 latere aurea sella imperialis. Inferius intra duo vela stabant argen-
 tea duo factionum organa; nam statilia organa extra vela stabant.
 In dicto itaque throno considerat Imperatrix; ad quam accessita
 archontissa ex augusteone, facto per apsidem et circum et interio-
 res partibus eiusdem augusteonis transitu, deponebatur in scyllis.
 Interea introducebantur a praeposito et ostiariis vela ad Imperatri-
 cem in praedicto throno residentem, cui nurus eius in apposita la-
 terali sella assidebat, adstante toto cubiculo. Velorum, quae intro-
 ducebantur, primum efficiebant sostae; secundum magistrissae seu

λον α', αἱ ζωσταί· βῆλον β', αἱ μαγίστρισαι· βῆλον γ',
 Καὶ πατρίκιαι· βῆλον δ', αἱ ὄφρικιαλαί πρωτοσπαθαρείαι·
 βῆλον ε', αἱ λοιπαὶ πρωτοσπαθαρείαι· βῆλον ε', αἱ σπαθαρο-
 κανδιδάτισσαι· βῆλον ζ', αἱ σπαθαρείαι καὶ στρατώρισαι
 καὶ κανδιδάτισσαι. εἴθ' οὕτως εἰσῆλθεν ἡ ἀρχόντισσα διὰ
 τοῦ πραιποσίτου καὶ τῶν δύο ὀστιαρίων, αὐτὴ μὲν προηγου-
 μένη, ἐπακολουθοῦσαι δὲ, καθὰ προεῖρηται, αἱ τε συγγενεῖς
 αὐτῆς ἀρχόντισσαι καὶ αἱ προκρειτοτέραι τῶν θεραπειῶν
 αὐτῆς. καὶ γέγονεν παρὰ τοῦ πραιποσίτου ἐρώτησις πρὸς
 αὐτήν, ὡς ἐκ τῆς ἀγούστης, καὶ ἐξεληθοῦσα ἐκαθέσθη εἰς
 τὰ σκῦλα. ἡ δὲ δέσποινα ἀναστᾶσα ἀπὸ τοῦ θρόνου διῆλ-
 θεν διὰ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ τοῦ τριπέτωνος, καὶ εἰσῆλθεν εἰς
 τὸν καινούργιον, καὶ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν ἑαυτῆς κοιτῶνα, καὶ
 εἴθ' οὕτως ἡ ἀρχόντισσα μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ θε-
 ραπειῶν, εἰσῆλθεν διὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοῦ λαυσια-
 15 κοῦ καὶ τοῦ τριπέτωνος εἰς τὸν καινούργιον, καὶ ἀνεπαύσα-
 Mi. 202. a το. εἶτα καθεσθεῖς ὁ βασιλεὺς μετὰ τῆς ἀγούστης καὶ τῶν
 πορφυρογεννῆτων αὐτοῦ τέκνων, προσεκλήθη ἡ ἀρχόντισσα
 ἀπὸ τοῦ καινουργίου τρικλίνου, καὶ κελεύσει τοῦ βασιλέως
 καθεσθεῖσα, ἐλάλησεν, ὅσα ἐβούλετο, πρὸς τὸν βασιλέα. τῆ
 20 Ed.L. 345 δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ γέγονεν κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ τοῦ
 Ἰουστινιανοῦ. ἐκαθέσθη ἐν τῷ προῖρηθέντι θρόνῳ ἡ δέ-
 σποινα καὶ ἡ νύμφη αὐτῆς, ἡ δὲ ἀρχόντισσα ἐκ πλαγίου

magistrorum uxores; tertium patriciae; quartum officiales protospathariae; quintum reliquae protospathariae; sextum spatharocandidatissae; septimum spathariae, stratorissae etcandidatissae. His congregatis, tandem intrabat archontissa Russica, introducta a praeposito et ostiarii. Ipsa praecipit, sequebatur, ut praedictum, reliquos comitatus muliebris archontissae, agnatae ipsius et selectiores familiae. Praepositus tum nuntiabat aliquid archontissae, clam in aurem dicens, nomine Imperatricis, et archontissa protinus exibat atque considebat in scyllis. Imperatrix autem, surgens de throno, transibat per lausiacum et tripetonem in caenurgium [seu novas aedes], et illinc in suum coetonem. Eo facto, intrabat archontissa quoque per Iustiniani triclinium, lausiacum et tripetonem in caenurgium, ibique respirabat aliquantulum sistens gradum. Interea veniebat Imperator in coetonem et considebat ibi cum Augusta liberisque suis porphyrogenitis, et tum arcessebatur archontissa e caenurgio, iussuque Imperatoris considebat, et colloquebatur ipsi, quae eodem volebat. Eodem die fiebat cletorium seu sacrum convivium in triclinio Iustiniani. Residebat ibi Imperatrix in throno, de quo supra diximus; eius murus ipsi assidebat. Archontissa primum adstabat ex obliquo, donec per magistrum mensae introductae reliquae principa-

ἔσθη· ἐπὶ δὲ τοῦ τῆς τραπέζης κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον
 εἰσελθουσῶν τῶν ἀρχοντισσῶν καὶ προσκυνησάντων, ἡ ἀρ-
 χόντισσα τὴν κεφαλὴν μικρὸν ὑποκλίνασα, ἐν ᾧ τόπῳ ἴστα-
 το, ἐκαθέσθη εἰς τὸ ἀποκοπτὸν μετὰ τῶν ζωστῶν κατὰ τὸν
 5τύπον. ἴστέον, ὅτι οἱ ἀποστολῆται ψάλλται καὶ οἱ ἀγιοσο-
 φῆται παρῆσαν ἐν τῷ αὐτῷ κλητωρίῳ ἄδοντες τὰ βασιλῆα.
 ἔπαιξαν δὲ καὶ τὰ θυμελικὰ πάντα παίγνια. ἐν δὲ τῷ χρυ-Β
 σοτρικλίῳ γέγονεν ἕτερον κλητώριον, καὶ ἔφαγον πάντες οἱ
 ἀποκρισιάριοι τῶν ἀρχόντων Ῥωσίας καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ
 10συγγενεῖς τῆς ἀρχοντίσης καὶ οἱ πραγματευταί, καὶ ἔλαβον
 ὁ μὲν ἀνεψιὸς αὐτῆς μιλ. λ', οἱ ἡ ἴδιοι αὐτῆς ἀνὰ μιλ. κ',
 οἱ κ' ἀποκρισιάριοι ἀνὰ μιλ. ιβ', οἱ μὲν πραγματευταὶ ἀνὰ
 μιλ. ιβ', ὁ παπᾶς Γρηγόριος μιλ. η', οἱ δύο ἐρμηνευταὶ ἀνὰ
 μιλ. ιβ', οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σφενδοσθλάβου ἀνὰ μιλ. ε', οἱ ε'
 15ἄνθρωποι τῶν ἀποκρισιαρίων ἀνὰ μιλ. γ', ὁ ἐρμηνεύς τῆς ἀρ-
 χοντίσης μιλ. ιε'. μετὰ δὲ τὸ ἀναστῆναι τὸν βασιλέα ἀπὸ
 τοῦ κλητωρίου ἐγένετο δούλικιον ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ, καὶ ἔσθη C
 ἡ χρυσὴ μικρὰ τράπεζα ἢ ἐν τῷ πενταπυργίῳ ἴσταμένη, καὶ
 ἐτέθη ἐν αὐτῇ δούλικιον διὰ χειμευτῶν καὶ διαλιθῶν σκουτελλίων,
 20καὶ ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς καὶ Ῥωμανὸς ὁ Πορφυρογέννητος
 βασιλεὺς καὶ τὰ πορφυρογέννητα τούτων τέκνα καὶ ἡ νύμ-
 φη καὶ ἡ ἀρχόντισσα, καὶ ἐδόθη τῇ ἀρχοντίσῃ ἐν χρυσοῦ

lis sanguinis feminae adorassent Imperatricem; ipsa deinceps archontissa, capitis aliquali inclinatione suam ipsi submissionem testata, considebat in eo loco, ubi stabat, ad mensam ad aliqualem ab imperiali distantiam positam una cum zostis, prout mos est. Illi convivio aderant psaltae apostolitae et hagiosophitae, canentes carmina in laudes regiae familiae. Ludebant quoque ludiones thymelici generis omnis. Fiebat eodem tempore in chrysotriclinio aliud convivium, quo accipiebantur omnes apocrisiarii principum Russiae et homines et agnati archontissae et negotiatores eius. Post epulas accipiebant illi munera; triginta quidem miliaria avunculus archontissae; octo autem eius amici privati et confidentes accipiebant singuli vicena miliaria; viginti eius apocrisiarii duodena; quadraginta tres negotiatores duodena pariter; papas Gregorius accipiebat octo; ambo interpretes duodena; homines Sphendosthlabi [is Elgae filius Russis tum imperabat,] quina; sex homines apocrisiariorum terna; interpres archontissae tandem quindecim accipiebat miliaria. Ut surrexerat Imperator a convivio, fiebat dulcium, id est apponebantur placentae et bellaria in pransorio super ibi posita parva aurea mensa, quae in pentapyrgio stare solet, in scutellis gemmatis et smaltitis. Ibi considebat Imperator [Constantinus] et Romanus Porphyrogenitus Imperator, et amborum liberi porphyrogeniti et maris

διαλίθῳ σκουτελλίῳ μιλ. φ', καὶ ταῖς ἑξ ἰδίαις αὐτῆς ἀνά
 μιλ. κ', καὶ ταῖς ἡ' θεραπαίναις αὐτῆς ἀνά μιλ. η'. μηνί
 Ὀκτωβρίῳ ἡ', ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐγένετο κλητώριον ἐν τῷ χρυ-
 σοτρικλίῳ, καὶ ἐκαθέσθη ὁ βασιλεὺς 'μετὰ τῶν Ῥῶς. καὶ
 πάλιν γέγονεν ἕτερον κλητώριον ἐν τῷ πεντακουβουκλείῳ τοῦ5
 Ms. 202. ἁγίου Παύλου, καὶ ἐκαθέσθη ἡ δέσποινα μετὰ τῶν πορφυ-
 ρογεννήτων αὐτῆς τέκνων καὶ τῆς νύμφης καὶ τῆς ἀρχοντίσ-
 σης, καὶ ἐδόθη τῇ μὲν ἀρχοντίσση μιλ. σ', τῷ δὲ ἀνεμιῶ ἀθ-
 τῆς μιλ. κ', τῷ παπᾷ Γρηγορίῳ μιλ. η', ταῖς ἑξ' ἰδίαις αὐτῆς
 ἀνά μιλ. ιβ', ταῖς ἡ' δούλαις αὐτῆς ἀνά μιλ. ε', τοῖς κβ' ἁ-10
 ποκρισιαρίοις ἀνά μιλ. ιβ', τοῖς μδ' πραγματευταῖς ἀνά μιλ.
 ε', τοῖς δύο ἐρμηνευταῖς ἀνά μιλ. ιβ'.

Ed. I. 346

ΚΕΦ. ιε'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, προερχομένων τῶν ἀρχόντων τῶν
 τεσσάρων ταγμάτων εἰς τὸν ἵππόδρομον.

15

Ἰστέον, ὅτι, τῶν ταγμάτων ὄντων ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ
 πόλει, καθ' ἡμέραν προέρχονται εἰς τὸν ἵππόδρομον οἱ τῶν
 δ' ταγμάτων ἀρχοντες καὶ ὁ μὲν δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ
 ὁ ἐξκούβιτος καὶ ὁ ἰκανάτος εἰσέρχονται, ἐνθα καὶ οἱ μάγ-
 στροὶ καὶ πατρίκιοι, καὶ πρῶτα μὲν χαιρετίζουσιν τὸν δρογγ-20

Imperatoris et archontissa. Huic pro munere dabantur in aurea
 gemmata scutella miliaria quingenta. Sex eius intimis amicibus
 dabantur vicena miliaria, et octodecim eius famulabus octona.
 Mensis Octobris die decimo et octavo eodemque dominico fiebat
 aliud convivium in chrysotriclinio, in quo Imperatori Russi conviva-
 bantur, et rursum aliud in pentacubiclio S. Pauli, in quo Despoena
 vel Imperatrix cum porphyrogenitis suis liberis et nuru sua et ar-
 chontissa convivabatur. Accipiebat archontissa tum in munus ducen-
 ta miliaria, eius avunculus viginti, papas [vel confessionarius]
 Gregorius octo; sedecim eius intimae familiares quodena; octodecim
 eius famulae sena; viginti duo apocrisiarii duodena; quadraginta
 quatuor negotiatores sena, et dena bina ambo interpretes.

CAP. 16.

*Observanda, quando magistratus quatuor tagmatum in circum
 procedunt.*

Quatuor tagmata si sunt in Urbe, quam Deus custodiat, procedunt et conveniunt quotidie in circum eorum magistratus. Et primi quidem ingrediuntur domesticus scholarum et excubitus seu domesticus excubitorum et hicanatus seu domesticus hicanatorum per illud ostium, per quod intrare solent magistri et patricii, salutatoque

γάριον τῆς βίγλας, καὶ εὐθέως καθέζονται εἰς τὰς τάξεις αὐ-
 τῶν, καὶ εἰθ' οὕτως εἰσέρχεται ἐκ πλαγίου ὁ τοποτηρητῆς τῶν
 σχολῶν, φορῶν σκαραμάγγιον καὶ σπαθίον, καὶ μετ' αὐτοῦ B
 οἱ πρῶτοι καὶ δευτέρου ἄρχοντες τῶν σχολῶν, ἤγουν κόμητες
 5 καὶ δομέστικοι, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ σκαραμάγγια καὶ σπα-
 θία. καὶ ὁ μὲν τοποτηρητῆς ἴσταται ἀποκοπτὸς ὡς ἀπὸ ὄρ-
 γυίας μιᾶς· οἱ δὲ κόμητες καὶ δομέστικοι στιχηδὸν ἀπὸ ἄ-
 κραν ἕως ἄκραν, καὶ μέχρι τῶν γονάτων προσκυνοῦντες χαι-
 ρετίζουσι τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλας. ὁ δὲ ἀντιχαιρετίζων
 10 αὐτοῖς λέγει· „καλὴ ἡμέρα ὑμῖν, ἄρχοντες.“ καὶ μετὰ ταῦ-
 τα ἴσταται ὁ πρόξιμος μέσον τῆς προσλεύσεως, καὶ λαμβάνει
 νεῦμα παρὰ τοῦ δομεστικου τῶν σχολῶν καὶ διὰ τῆς χειρὸς C
 αὐτοῦ νεύει ὑπαναχωρεῖν. οἱ δὲ πάλιν προσκυνοῦντες κατὰ
 τὸ εἰρημένον σχῆμα ἐξέρχονται καὶ κατὰ πόδας εὐθέως εἰσ-
 15 ἔρχεται ὁ τοποτηρητῆς τῶν ἐξκουβίτων μετὰ σκριβῶνας καὶ
 δρακοναρίους, φοροῦντες καὶ αὐτοὶ σκαραμάγγια καὶ σπαθία,
 καὶ χαιρετίζουσιν καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ οἱ τῶν σχολῶν ἄρ-
 χοντες, καὶ νευόμενος ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ ἐξκουβίτου πα-
 ρὰ τοῦ ἐξσκουβίτου, καὶ αὐτοὶ διὰ χειρὸς τοῦ πρωτομανδά-
 20 τωρος νευόμενοι ἐξέρχονται. καὶ μετὰ τούτων εἰσέρχεται ὁ
 τοποτηρητῆς τοῦ ἀριθμοῦ μετὰ κομητῶν καὶ κεντάρων * * D
 * * * βίου καὶ τῆς ἐταιρείας παρεβδομάριοι προέρχονται καὶ Ms. 204. a

21. Hic desiderantur finis capitis XVI. caput XVII. totum et
 initium capitis XVIII.

drungario vigiliae, desident in sua quisque classe et ordine. Dein-
 de ingreditur per introitum lateralem topoteretes vel locum tenens
 scholarum in scaramangio et cum spatha, et cum eo primi secundi-
 que ordinis magistratus aut tribuni scholarum, ut comites et dome-
 stici, similiter et hi tam scaramangia, quam spathas, gerentes. Lo-
 ciservator ab ipsis seorsim stat ad distantiam orgyae ferme; comites
 autem et domestici in unam seriem collocati occupant conclave ab
 uno termino usque ad alterum. Drungarium vigiliae et hi quoque
 salutant inclinato ad genua usque capite. Drungarius autem salu-
 tem ipsis reddens ait: *Bonus dies vobis, archontes.* Postea surgit
 proximus et abit in medium processionis vel conventus, acceptum-
 que nutu signum a domestico scholarum reddit illis adstantibus
 manu sua commota, monetque, abeundum esse. Quo conspecto, ado-
 rant illi aequae profundae sese inclinantes, atque antea fecerant, ut
 dictum est, et abeunt. Digressis illis, protinus adest lociservator
 excubitorum cum scribonibus et draconariis. Hi gestantes pariter
 scaramangia et spathas, ut magistratus scholarum salutant [drunga-
 rium nempe, dictaque vicissim salute,] accipit protomandator excu-
 biti ab excubito signum nutu capitis; quod ipse motitatione manus
 praedictis lociservatori excubitorum ceterisque adstantibus reddit.

ἀνέρχονται διὰ τῆς ἑλεφαντίνης, καὶ κατὰ τὸν εἰωθῆτα τό-
 πον ἀνοίγεισθαι τῆς προελεύσεως, εἰσέρχονται, καὶ ἕκαστος κα-
 θέζεται ἐν τῇ ἰδίᾳ τάξει, καὶ εἰδ' οὕτως κατέρχονται καὶ εἰσ-
 έρχονται ἐν τῇ τοῦ τρικόγχου μυστικῆ φιάλῃ. εἶτα ἔξερχε-
 ται ὁ βασιλεὺς, καὶ τοῦ παρακνυπτικοῦ κρεμαμένου ἐν τῷ τοῦ5
 Ed. L. 347 προκύμματος μέσῳ, ἐν ᾧ τόπῳ εἰδισται τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ
 θρόνου καθέζεσθαι, τελουμένου δεξίμου, ἄπτουσι κηρούς, δη-
 λονότι παρὰ τοῦ εἰδικοῦ τούτους λαμβάνοντες, πάντες οἱ προφ-
 ῆθέντες τῆς συγκλήτου ἀπὸ τε μαγίστρων καὶ ὧς ἑσχάτου
 ἀνθρώπου, καὶ γυρόθεν τοῦ σίγματος σάσσωσι χορεύοντες καὶ 10
 ἄδοντες, οἱ μὲν μάγιστροι καὶ οἱ ἀνδύπατοι καὶ πατρίκιοι καὶ
 οἱ ὀφφικιάλιοι καὶ οἱ λοιποὶ τῆς συγκλήτου μετὰ τῶν βασιλι-
 κῶν ἀνθρώπων, ἴδια βασιλίκια τοῦ βρουμαλίου· οἱ δὲ τοῦ
 κουβουκλείου ἅμα τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐνούχων ἄδουσιν καὶ
 αὐτοὶ ἴδια βασιλίκια τοῦ βρουμαλίου. Ἰστέον, ὅτι, ἦνίκα ἄρξον- 15
 Βται οἱ τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ κουβουκλείου ἄδειν τὰ τοῦ βρου-
 μαλίου βασιλίκια καὶ χορεύειν, καθὼς προείρηται, κατέρχε-
 ται διὰ τῶν βύθρων εἰς ἕκ τῶν βασιλικῶν ἐν τῇ φιάλῃ καὶ
 ὀρχεῖται· ἀμφοτέροι δὲ, αἱ τε μάγιστροι καὶ λοιποὶ καὶ οἱ
 τοῦ κουβουκλείου μετὰ τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης εὐνούχων ἐκ 20
 τρίτου, καθὼς προείρηται, κυκλεύσαντες ἐν τῷ τῆς φιάλης
 περιπάτῳ, ἴστανται κατὰ τὸ πρὸς εὐρος αὐτῆς μέρος, καὶ δ-
 22. ἐπιφημοῦσι cod. et ed.

Hi, eo percepto, exeunt. Tum intrant tertii lociservator arithmi, comites arithmi et centuriones maglabii seu maglabitarum, et haetaeriae septimanarii laterales procedunt seu conveniunt et ascendunt per portam eburneam et intrant in palatium, ubi illud reclusum more consueto processionem admiserit; tum occupant sedes quisque suas ex ordine. Deinceps descendunt et intrant in secretam phialam triconchii. Deinde prodit Imperator in conspectum, suspensaque cortina in medio procymmatia [seu moeniani, vel editoris tribunalis, in quo Imperatores, quando dextrimum seu exceptio circensis peragitur, praesidere solent,] accendunt praedicti senatores omnes a comite rei privatae traditos nacti cereos, a magistris inde usque ad ultimum hominem imperialem; et tripudiant circumcirca sigma choream ducentes et cantantes, magistri quidem et proconsules et patricii et officiales ceterique senatores et homines imperiales, basilicia brumalio propria; cubicularii autem et eunuchi ad mensam servientes canunt et ipsi, sed propria sibi, basilicia brumalii. Quando incipiunt tam senatores quam cubicularii brumalii basilicia canere et saltare, ut praedictum est, descendit per gradus [praedicti procymmatia aut tribunalis] aliquis basilicorum in phialam et saltat ibi. Omnes autem, tam magistri puta et reliqui senatores, quam cubicularii et mensales eunuchi, ter obeunt, ut dictum est, saltando phialae ambitum vel aream; tum consistunt ad eius latiore

πενθημοῦσαι τὸν βασιλέα· καὶ εὐθέως κατέρχεται ἀπὸ τοῦ
 σίγματος διὰ τοῦ ξυλῆνου στυρακίου ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοβε-
 στιάριος μετὰ τοῦ ἀποκομβίου, καὶ ἤνικα πλησίον αὐτῶν γέ-
 νηται, προσκυνοῦσι πάντες, καὶ τούτων ἀνισταμένων, ὁ αἰ
 5 μῶγιστρος λαμβάνει ἐκ χειρὸς τοῦ πρωτοβεστιαρίου τὸ ἀπο- C
 κόμβιον λίτρας κ', εἰς δὲ τὸ τοῦ μικροῦ βασιλέως βρουμά-
 λιον λίτρας ι', εἰς δὲ τὸ τῆς ἀγούστης βρουμάλιον λίτρας
 η'. καὶ μετὰ τὸ λαμβάνειν τὸ ἀποκόμβιον ἐπεύχονται ἅπαν-
 τες τοὺς δεσπότες, καὶ ἐξέρχονται διὰ τῆς θερμάστρας, καὶ
 10 ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. οἱ δὲ ἐλάται τῆς περιουσίας, Ms. 204. b
 ἦτοι τῶν βασιλικῶν δρομονίων, κατέρχονται ἐν τῇ βουκολέ-
 οντι, καὶ ἴστανται ἐνθα τὸ βασιλικὸν δρομόνιον ἴσταται, εὐ-
 φημοῦντες καὶ αὐτοὶ καὶ ἄδοντες βασιλίκια τοῦ βρουμαλίου. D
 ῥίπτεται δὲ αὐτοῖς ἄνωθεν ἀποκόμβιον μιλ. σ'. ἐπὶ δὲ
 15 Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος προσετέθη ἕτερα
 μιλ. τ', ὁμοῦ φ'. προσετέθη δὲ παρὰ τοῦ αὐτοῦ φιλοχρί-
 στου δεσπότητος, κατέρχεσθαι καὶ τοὺς τῶν ἀγραρίων ἐλάτας
 καὶ ἄδειν καὶ αὐτοὺς ὁμοίως, καὶ ῥίπτεσθαι αὐτοῖς ἀποκόμ-
 βιον μιλ. σ'. ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου καὶ
 20 αἰμινηστοῦ βασιλέως οὐκ ἦνοιε δείλῃς τὸ παλάτιον· ἀλλ'

plagam, et pia vota pro salute Imperatoris dicunt. Descendit tum
 protinus e sigmate per ligneum styracium [seu rotundam, intus ca-
 vam et scala cochleare instructam columnam,] Imperatoris protove-
 stiarius cum apocombio; qui ubi prope ad eos accesserit, adorant
 omnes. Ubi se rursus in directum elevarunt, accipit protomagister
 e manu protovestiarii apocombium constans litris viginti, et in brumali
 minoris vel iunioris Imperatoris aliud continens decem litras,
 et tandem in brumali Augustae aliud octo litrarum. Post accepta
 illa dona gratuita benedicunt omnes Dominis et exeunt per calda-
 rium vel vaporarium, et ad sua quisque abeunt. Remiges periu-
 siae [id est peculii] seu remiges imperialium dromoniorum, qui
 sacra corpora Dominorum in utriusque continentis suburbana ve-
 ctitare solent, descendunt in bucoleontem et ibi consistunt,
 ubi dromonium imperiale stat, laudibus et benedictionibus cu-
 mulantes Dominum et canentes basilicia brumalii. Ad illos ex
 editioribus delicitur apocombium ducentorum miliariorum. Tem-
 pore Constantini autem, Christum amantis Domini, addebantur
 adhuc tercentum miliaria; ita ut ab eo tempore in universum
 quingenta miliaria acceperint. Idem ille Christi amans Dominus
 addidit antiquis moribus hanc constitutionem, ut agrariarum quoque
 seu lenunculorum imperialium remiges illuc descenderent et simili
 modo canerent acciperentque projectum ex editioribus apocombium
 ducentorum miliariorum. Sub Leone, Christi amante et aeterna
 memoria digno Domino, mos erat, ut palatium vesperae non aperi-
 retur; sed magistratus supra recensiti intrabant hora diei zona per

Ed.L. 348 οἱ προῤῥήθεντες ὥρα τῆς ἡμέρας 9' εἰσέρχοντο διὰ τῆς θερ-
 μάστρας ἐν τῇ τοῦ σίγματος μυστικῇ φιάλῃ, καὶ ἐτελείτο
 πάντα, καθὼς προσέριθται. τῇ δὲ ἑσπέρα, ὥρα τῆς ἡμέρας
 ια', ἴσταται τραπέζιον ἐν τῷ ἀριστητηρίῳ, καὶ συνεσιῶνται
 τῷ βασιλεῖ οἱ κατὰ συνήθειαν συνεσιώμενοι, μάγιστροι, 5
 πραιπόσιτοι πατριῖοι, ὄφφικιάλιοι, εἰ τύχωσιν δὲ, καὶ στρα-
 τηγοὶ, καὶ λοιποὶ, μᾶλλον δὲ οἱ πρὸς συγγένειαν ὄντες τοῦ
 βασιλέως. εὐφημοῦσι δὲ πάντες οἱ παριστάμενοι, ἄδοντες βα-
 σιλίκια τὰ τῷ βρουμαλίῳ ἀρμόζοντα, ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κα-
 θεζόμενοι, ἄδουσιν καὶ αὐτοὶ ὁμοίως. τοῦ δὲ δουκίου εἰσ- 10
 ερχομένον ὀλίγοι τινὲς τῶν ἐπὶ τῆς τραπέζης καταλέγουσιν
 Βτὸ „πολλὰ τὰ ἔτη,” καὶ ἀποκρίνονται οἱ τε καθεζόμενοι εἰς
 τὴν τράπεζαν φίλοι καὶ οἱ παριστάμενοι λοιποὶ τοῦ τραπέ-
 ζου, καὶ πρὸ τοῦ τὸν βασιλέα ἐπονομάσαι „εἰς τὴν πρε-
 σβείαν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου” λαμβάνουσι πάντες οἱ καθε- 15
 ζόμενοι παρὰ τῶν τοῦ βασιλέως χειρῶν μιλ. καὶ μετὰ τὴν
 συμπλήρωσιν τῆς ἐπιδόσεως τῶν μιλιαρησιῶν εὐφημοῦσιν οἱ
 παριστάμενοι, ὁμοίως καὶ οἱ καθεζόμενοι, τὸν βασιλέα, καὶ
 εὐθὺς ὀνομάζει ὁ βασιλεὺς „εἰς τὴν πρεσβείαν τῆς ὑπεραγίας
 Θεοτόκου,” καὶ πάντων κατὰ τὸ εἰωθὸς πινόντων, λαμβάνου- 20
 σι πάντες οἱ καθεζόμενοι διὰ χειρὸς τοῦ τῆς τραπέζης ἀνα-
 φατίου α', δηλονότι παρὰ ἀρτοκλίνου ταῦτα λαμβάνων. καὶ
 ἀνίστανται τῆς τραπέζης καὶ ἐξερχόμενοι διὰ τῆς ἐλεφαντίνης,
 23. Sic. em. R., ἀνίστ. τῆς τραπέρης, ἐξερχόμενοι — ἐλεφαν-
 τίνης. ἀπέρχ. cod. et ed.

thermastram seu caldarium in mysticam sigmatis phialam; et sicbant
 deinceps omnia, ut praediximus. Vesperae, hora Dei undecima, col-
 locatur mensa in pransorio, et convivantur cum Imperatore, qui id
 facere ex ritu recepto solent, magistri, praepositi patricii, officiales
 et interdum quoque strategii et alii, maxime vero assident ad impe-
 rialem mensam, qui Dominum necessitudine sanguinis attingunt.
 Adstantes omnes laudibus et benedictionibus cumulant Dominos et
 canunt, carmina in laudem Dominorum, qualia brumali congruunt.
 Similiter etiam, qui mensae assident, canunt. Dulcium ut infertur
 seu missus dulciorum, exordiantur pauci quidam eunuchorum ad
 mensam ministrantium illud: *Multos annos etc.*, quibus tam assi-
 dentes ad mensam amici Domini et convivae, quam reliqui adstau-
 tes et ministrantes ad mensam omnes idem respondent; et antequam
 Imperator poculum in honorem sanctissimae Deiparae haurit, ad
 quod protectionem eius invocat, accipiunt mensae assidentes omnes
 e dominicis manibus miliaresiorum numerum. Finita largitione mi-
 liaresiorum, benedicunt adstantes mensae pariter atque assidentes
 Imperatori. Hic deinde dicit: *In nomine atque per intercessionem
 sanctissimae Deiparae*, et bibunt deinceps omnes pro more, et ac-

ἀπέρχεται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. καὶ μετὰ ταῦτα πάλιν ἴστα- C
ται ἐτέρα τράπεζα ἐν τῇ αὐτῇ ἀριστητηρίῳ, μυστικωτέρα
τῆς πρώτης, καὶ καθέζεται ὁ μέγας βασιλεὺς καὶ ὁ μικρὸς Ms. 205. a
καὶ ἡ ἀυγούστα μετὰ καὶ τῶν πορφυρογεννήτων καὶ τῶν
5 ἰδίων καὶ μάλιστα οἰκειότερων ἀρχόντων καὶ οἰκείων ἀνθρώ-
πων, ἤγουν τοῦ παρακοιμωμένου, τοῦ πρωτοβεστιαρίου καὶ
ἄλλων, ὧν ὁ βασιλεὺς κελεύει, πάντων εὐφραινομένων καὶ
ἀγαλλομένων καὶ εὐφημούντων τὸν βασιλέα καὶ τὴν ἀυγού-
10 σταν. τῇ δὲ ἐπαύριον τοῦ βρονμαλίου ἴσταται τράπεζα ἐν D
ιοιῶ περιβλέπτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ 15' καὶ τὰ
ἑγγὺς ἀποκοπτόν, ἐν ἧ' καθέζονται οἱ δεσπότες μετὰ τῶν
μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, ὄφφικιαλίων, πρωτοσπα-
θαρίων, καθὼς τὸ τακτικὸν κλητωρολόγιον διαγορεύει. καὶ γί-
νεται κατὰ τὸν περισχόμενον τύπον εἰς τὸ τακτικὸν τὸ σά-
15 ξιμον, καὶ εἰσέρχονται ἐν τῇ σαξίμῳ οἱ τε μάγιστροι, ἀν- Ed. L. 349
θύνατοι, πατρικιοί, ὄφφικιαλίοι, πρωτοσπαθάριοι, καὶ σάσ-
σουσιν, καθὼς ἔχει ὁ τύπος. εἰ δὲ τινες ἔξ αὐτῶν καθέζον-
ται ἐν τῇ κλητωρίῳ, ἀνιστάμενοι ἀποπληροῦσι τὸ σάξιμον,
καὶ πάλιν κελεύσει τοῦ βασιλέως καθέζονται ἐν τῇ ἰδίᾳ τά-
20 ξει ἕκαστος. Ἰστέον, ὅτι τῇ σαξίμῳ οἱ προειρημένοι ἅπαντες
ὁμοῦ εἰσέρχονται, ἐν δὲ τοῖς ποιήμασιν, ἤγουν τοῖς τοῦ

cipit quisque e manibus praefecti mensae taedam unam. Praefectus mensae autem eas ab artocline prius accipit. Cum his taedis, sua quisque, surgunt de mensa, et exeunt per portam eburneam, et abeunt unusquisque ad sua. Digressis illis, rursus alia proponitur mensa in eodem pransorio, adhuc secretior, quam prior erat. Ad eam assidet senior Imperator et minor et Augusta cum liberis porphyrogenitis et familiarissimis suis proceribus atque ministris intimae admissionis; quales sunt accubitor et protovestiarius et alii, quos Imperator delegit. Hi omnes hilares se monstrant et exsultant, et celebrant Imperatorem et Augustam laudibus. Altero proximo brumaliorum die collocatur in conspicuo et illustri triclinio Iustiniano tabula privata pro sedecim aut propemodum capitibus excipiendis. Ad illam superiorem assident Domini cum magistris, proconsulibus, patriciis, officialibus, protospathariis, prout codex cerimoniarum convivalium edicit. Dein fit secundum ritum in illo cerimoniali codice contentum saximum seu ludicrum tripudiatiorum. Intrannt nempe in saximum seu locum et spatium, in quo saltandum est, magistri, proconsules, patricii, officiales, protospatharii, et saltant, prout typus seu ritus secum fert. Qui eiusdem ordinis et dignitatis viri alii ad sacram mensam [invitati] assident, dum ceteri [non invitati] sic saltant, illi surgunt de mensa et satisfaciunt saximo, partem suam saltantes et dein redeunt ad mensam, et, permittente Imperatore, rursus ad eam assident, quisque in loco et ordine suo. Hi, quos diximus, magi-

βρουμαλλου βασιλικίους ἀδομένους ἀντιφώνως, διέρχονται. Β πληρούντων γὰρ τῶν μαγίστρων μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως, ἄρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου. εἶτα τῶν τοῦ κουβουκλείου πληρούντων μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως, ἄρχονται οἱ ἀνθύπατοι πατρίκιοι τὰ ἴδια αὐτῶν τοῦ βρουμαλλου βασιλίκια καὶ αὐτοῖς πληροῦσιν, ὡς προείρηται, μετὰ τῆς αὐτῶν τάξεως. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τάξει εἰσέρχονται οἱ τῶν ταγματῶν ἄρχοντες τῶν σχολῶν, τοῦ ἀριθμοῦ, τῶν νομῆρων ἐν μιᾷ τάξει. οἱ δὲ τῶν ἐξουκλιτών, οἱ ἱκανάτοι καὶ οἱ τοῦ βασιλικοῦ πλοῦμου ἐν ἑτέρᾳ τάξει. οὗτοι δὲ πάντες ἐν τῇ σαξίμῳ λαμβάνουσιν παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης ἀποκόμβια, εὐφημοῦντες καὶ ἐπενχόμενοι τὸν βασιλέα καὶ τὴν τοῦ βρουμαλλου αὐτοῦ αἰσίαν ἡμέραν. Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου ἐτυπώθη οὕτως. τῇ ἐπαύριον τοῦ βρουμαλλου ἕστατο μία τράπεζα ἐν τῇ ἀριστητηρίῳ οἰκειότερα διὰ τριῶν καὶ τὰ ἐγγύς, ἐν ἣ συνηστίων τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ οἱ συνήθως αὐτῷ συνεστιώμενοι, μάλιστα οἰκετοὶ καὶ συγγενεῖς τοῦ βασιλέως, μάγιστροι, πραιπόσιτοι, ἀνθύπατοι πατρίκιοι καὶ οἰκετοὶ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἄλλοι τινὲς γνωστοὶ τοῦ βασιλέως. ἐν δὲ τῷ περιβλήπτῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἴστατο ἑτέρα 20 D τράπεζα διὰ ἑξ καὶ τὰ ἐγγύς ἀποκοπτὸν, ἐν ἣ ἐκαθέζετο ὁ

stratus intrant quidem simul omnes in saximum, et ordiuntur simul omnes tripodium; at ubi ad concinenda poemata, hoc est basilicia brumalii, perventum est, non aequae canunt omnes simul, sed, secessu facto, per classes et antiphonias alternantes. E. c. quando magistri et qui ad eorum classem pertinent canendo suum pensum absolverunt, tunc incipiunt cubicularii et qui ad eorum classem pertinent. His rursus desinentibus, incipiunt proconsules patricii et ad illam classem spectantes basilicia brumalii sibi propria canere. Post primam hanc classem procerum intrat in saximum secunda classis magistratum tagmatum seu ordinum militarium, ut scholarum, arithmi et numerorum, simul et in uno corpore: in altero autem corpore intrant magistratus excubitorum, hicanatorum et imperialis ploimi seu militiae navalis. Hi omnes accipiunt in saximo apocombia per mensae praefectum, laudibusque et votis Dominum faustumque atque solennem brumalii ab ipso celebrati diem prosequuntur. Sub Leone Christum amante Domino typus obtinebat hic. Altero brumaliorum die collocabatur in pransorio una mensa privata pro tribus fere missibus. Eo die ibi convivabantur maximo Imperatori convivae ordinarii, potissimum familiares intimiores et affinitate iuncti magistri, praepositi, proconsules patricii et privati protospatharii, aliique quidam noti et amici Imperatori. In illustri autem Iustiniani triclinio collocabatur alia privata mensa pro sex aut propemodum missibus; assidebat ibi Imperator junior [Alexander] et reliqui magistri, proconsules, patricii,

μικρὸς βασιλεὺς καὶ οἱ λοιποὶ, μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πατέ-
 ριοι, σφρακιάριοι καὶ πρωτοσπαθάριοι, καθὼς καὶ τὸ τακτι-
 κὸν κλητωρολόγιον διαγορεύει. Ἰστέον, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ
 φιλοχρίστου δεσπότη τοῦ υἱοῦ Θεοφίλου, χειμῶνος γεγονό-
 στος μεγάλου, βιαίων τε ἀνέμων ἐμπνευσάντων καὶ πολλῆς
 χιόνος κατενεχθείσης, ἄβατος ἢ τοῦ τρικόνχου μυστικῆ φε-
 ἀλη γέγονεν, καὶ οὐ κατῆλθον οἱ τε μάγιστροι, ἀνθύπατοι, πα-
 τέραιοι τῆς συγκλήτου τε καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου πάντες τὰ Ed. L. 350
 εἰδῶτα τῷ βρουμαλίῳ πανηγυρίσαι, ἀλλὰ πάντων ἐν τῷ τοῦ
 10 λαυσαϊκοῦ τρικλίνῳ εἰσελθόντων, ἐξῆλθεν ὁ πραιπόσιτος, καὶ
 προσεκαλέσατο τοὺς προρῆθέντας πάντας, καὶ ἴσθησι πρὸ
 τῆς πύλης τοῦ λαυσαϊκοῦ τρικλίνου τῆς εἰσαγωγῆς ἐν τῷ
 τοῦ χρυσοτρικλίνου πόρτηκι, ἤγουν ἐν τῷ ὥρολογίῳ, καὶ ἐξ-
 ἦλθεν ὁ πρωτοβεστιάριος, καὶ ἐπιδέδωκε τῷ πρώτῳ μαγί-
 15 στρῳ τὸ κατὰ τύπον ἀπακόμβιον, καὶ εὐφημήσαντες τὰς ἐξ
 ἄθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίας, (ἦσαν δὲ καὶ τὰ τῆ ἡμέρα
 τοῦ βρουμαλίου ἀρμόζοντα ποιήματα,) καὶ ἐξῆλθον μὴ ἄ-
 ψαντες κηρούς. ὁ δὲ δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ ὁ δομέ-
 στικος τῶν ἐξσκουβίτων καὶ ὁ δομέστικος τῶν ἱκανάτων ἅμα
 20 τῶν ταγματικῶν κατῆλθον ἐν τῇ Θερμάστρῳ. ὁ γὰρ δρουγ-
 γάριος τῆς βίγλας ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ ἦν φυλάττων τὴν ἐαν-

officiales et protospatharii, prout rituale convivorum edicit. Sub
 Michaelē, Christi amante Domino, filio Theophili, contingebat ali-
 quando tempore brumaliorum saeva tempestas. Spirabant vehemen-
 tes venti et cadebat multa nix ita, ut inaccessa esset tricinchii se-
 creta phiala eoque descendere ad ibi celebrandos ritus eius festivi-
 tatis neque magistri, proconsules, patricii, ordinis senatorii, neque
 illi de ordine cubiculariorum possent. Conveniebant igitur omnes
 in lausiaci triclinio. Ad quos egrediebatur praepositus, advocatosque
 collocabat ante portam lausiaci triclinii, quae in porticum chrysotri-
 clinii aut in horologium fert. Eo facto, exhibat ad ipsos protovesti-
 arius et dabat primo magistro consuetum apocombium. Laudes itaque
 atque benedictiones in Michaelē congregabant, quales mos est con-
 geri in Imperatores, et canebant poemata illi brumaliorum diei
 congrua, et abibant tandem, sed absque cereis ob tempestatem.
 Scholarum domesticus autem et domesticus excubitorum et domesti-
 cus hicanatorum una cum magistratibus quatuor tagmatum [id est
 ordinum procerum militarium] descendebant vel conveniebant infe-
 ritis in thermastra vel vaporario. Drungarius vigiliae autem serva-
 bat suam stationem in circo. Sacellarius ergo descendebat in vapo-
 rarium; et tradebat domestico scholarum [seu vertici militarium]
 apocombium; quo facto, Dominum celebrabant omnes praedicti lau-
 dibus et benedictionibus erga Imperatores consuetis, et canebant
 poemata diei brumaliorum congrua. Et sic deinceps abibant magi-

τοῦ τάξιν· ὁ δὲ σακελλάριος κατήλθεν ἐν τῇ αὐτῇ θερμά-
 στρα, καὶ ἐπιδέδωκεν τῷ δομestίῳ τῶν σχολῶν τὸ ἀποκόμ-
 βιον, καὶ εὐφήμεσαν ὅ,τε δομestικός καὶ πάντες οἱ τῶν τα-
 γμάτων τὰς ἐξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσιν εὐφημίας, ἄδοντες καὶ
 τὰ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ βρουμαλίου ἀρμόζοντα ποιήματα. εἰθ' οὐδ' 5
 τως ἀπίεσαν οἱ τε μάγιστροι, ἀνδύπατοι, πατρίκιοι καὶ συγ-
 Ma. 206. α κλητικοὶ ἅπαντες καὶ οἱ τοῦ κουβουκλείου, ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ
 αὐτοῦ οἰκίᾳ, οἱ δὲ τῶν ταγμάτων ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ
 Σταῖξει. Ἰστέον, ὅτι ἡ τῶν βρουμαλίων αὐτῆ τάξις ἡλλοιώθη
 καὶ εἰς τὸ μηκέτι εἶναι παρήχθη ἐπὶ τῆς βασιλείας Ῥωμα-10
 νοῦ δεσπότου. οὗτος γὰρ προσχῆματι εὐλαβείας, καὶ οὐ-
 χὶ δίκαιον εἶναι κατὰ τὰ παλαιὰ ἐθήματα Ἀδσόνων Ῥω-
 μαίοις βρουμαλιζειν νομίσας, ταῦτα σχολάζειν ἐκέλευσεν, οὐ
 κατὰ νοῦν λαβῶν τοὺς μεγάλους ἐκείνους καὶ ἀοιδίμους βα-
 σιλεῖς, οἷον οὐ τὸν μέγαν ἐκείνον καὶ ἀοιδίμον Κωνσταντῆ-15
 νον, οὐ Θεοδόσιον, οὐ Μαρκιανόν, οὐ Λέοντα τὸν Λεομα-
 κέλλην, οὐκ Ἰουστινιανόν, οὔτε τοὺς ἄλλους φιλοχρίστους,
 Δοῦς καὶ ἡμιθέους εἵπομι ἄν, ἀλλ', ὅπερ ἔδοξεν αὐτῷ, νό-
 μος καὶ κανὼν καὶ εὐθύτης καὶ εὐλάβεια γενόμεστο. ἐπὶ δὲ
 Κωνσταντίνου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου τὴν παλιμβίωσιν ἡ20
 τῶν βρουμαλίων εὔρατο τάξις. διὸ ἐν μὲν τῷ τοῦ μεγάλου
 βασιλέως βρουμαλίῳ ἐδίδοτο τὸ παλαιὸν ἀποκόμβιον λίτραι κ',
 ἐν δὲ τῷ τοῦ μικροῦ βασιλέως λίτραι ι', ἐν δὲ τῷ τῆς αὐ-

11. πρὸς σχήματι cod. et ed. 12. Ἀδσόνων cod. et ed.

stri, proconsules, patricii et senatorii omnes, item cubicularii, quis-
 que ad aedes suas; cohortales autem suas ad stationes abibant. Haec
 circa brumalia constitutio mutabatur aut potius prorsus tollebatur
 sub Imperatore Romano; qui per speciem pietatis erga Deum et
 iniquum reputans, si Romani secundum ritum veterum Ausonum
 [seu Italorum] brumalizent, hilaritate hac interdixit omnibus; non
 recogitans magnos illos et celebres Imperatores; non magnum illum
 et celeberrimum Constantinum, ut exemplum allegem, non Theodo-
 sium, non Marcianum, non Leonem, cognomine Leomacellium aut
 Macellarium dictum, non Iustinianum, non reliquos Christi aman-
 tes principes, quos parum abest quin divos aut semones appellem;
 sed id solum, quod ipsi videbatur, pro lege et regula et recto atque
 pietate habens. At sub Constantino philochristo Despota recuperavit
 solennitas brumaliorum suam denuo vitam ea tantum, quam dicam,
 cum differentia. Dabatur antiquis temporibus in brumalio magni
 Domini apocombium viginti; in brumalio minoris Domini dabatur
 apocombium decem; et tandem in brumalio Augustae apocombium
 octo litrarum. Hic autem, quem dixi, Constantinus Christi amans
 Imperator constituit, ut loco particularium istarum largitionum

γούστης λιτ. η'. οὗτος δὲ Κωνσταντῖνος ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς ἐτύπωσεν δίδουσαι ἀντὶ πάντων τούτων τῶν βρουμαλίων ἐν τῷ τοῦ μεγάλου βασιλέως βρουμαλίῳ ἀποκόμβιον Ed.L. 351 χάραγμα λίτρας ν'. ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης διὰ τῆς οἰκειᾶς χειρὸς τοῖς συνεσιωμένοις αὐτῷ φίλοις οὕτως, ἤγουν ἀνὰ διπλατὰ μιλιαρῆσιω τοῖς μὲν μαγίστροις ἀνὰ μιλ. ρξ, καὶ ἀνὰ χασοδίου βηλαρίου ἑνός· τοῖς ἀνθυπάτοις καὶ πατρικίοις ἀνὰ μιλ. ρμ', καὶ ἀνὰ ἐσοφορίου λωρωτοῦ Σαρακηνικοῦ, εἶτε καὶ ὀλοβήρου ἑνός· τοῖς πρωτοσπαθαρίοις ἀνὰ μιλ. ρκ' 10 καὶ ἀνὰ μολχαμίου βηλαρίου α', εἶτε καὶ ἀβδίου· τοῖς σπαθαροκανδιδάτοις ἀνὰ μιλ. π' καὶ ἀνὰ μολχαμίον, εἶτε καὶ ἀβδίου ἑνός. τὰ διδόμενα παρὰ τοῦ κρατοῦντος τὴν ἔξοδον, τοῖς μαγλαβίταις μιλ. τ', τῇ μεγάλῃ ἑταιρείᾳ μιλ. φ', τῇ μέσῃ ἑταιρείᾳ μιλ. σ', τοῖς Φαργάνοις μιλιαρῆσια σ'. B

15 ΚΕΦ. ιθ'.

Ἔοσα δεῖ γίνεσθαι, θριάμβου ἐπιπικίων τελουμένου ἐν τῷ φόρῳ μετὰ λιτῆς.

Ἔωθεν προέρχονται μετὰ ἀλλαξίμων ἅπαντες οἱ τῆς Ms. 206, b συγκλήτου, οἷς συνεξέρχεται ὁ βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ παλατίου

5. διπλάτα conl. R.

nomine omnium simul et semel in aureis signatis nummis daretur in brumalio maioris Imperatoris apocombium quinquaginta litrarum. Super mensa vero aut inter convivandum largiebatur Imperator propriis suis manibus convivis miliaria, intellige ubique dupla, in hunc modum: magistris miliaria centum et sexaginta, et singulis singula chasdia [seu pannos e serico villosa] belarienses. Proconsulum et patriciorum singulis largiebatur centena quadragena miliaria et singula esophoria vel interulas lorota seu loris et striis insignita, Saracenicis; aut et holovera vel integre purpurea. Protospathariis donabat centena vicena miliaria, singulaque molchamia belariensis vel et abdia. Spatharocandidatis dabat octogena miliaria et singula molchamia aut abdia. Ea vero, quae magister pensarum dabat, erant haec. Maglabitis dabantur in universum tercentum miliaria; magnae hetaeriae quingenta; mediae hetaeriae ducenta, et tantundem quoque Farganis.

CAP. 19.

Peragenda, quando triumphus ab hostibus devictis in foro cum processionali supplicatione agitur.

Procedunt mane in mutatoriis omnes ordinis senatorii viri, quibuscum Imperator in scaramangio et sago aureis taeniis praec-

μετὰ σκαραμαγγίου καὶ τοῦ χρυσοπερικλείστου σαγίου μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ προελεύσεως, δριγυεύομενος ὑπὸ τοῦ κουβουκλείου, καὶ εἰσέρχεται ἐν τῇ τῆς Δάφνης κοιτῶνι, καὶ σκεῖσε ἀπαλλάσσει τὸ σκαραμαγγίον, καὶ ἀλλάσσει διβητήσιον, καὶ περιβάλλεται τὴν χλαμύδα, καὶ δέχονται οἱ τε μάγιστροὺς καὶ πατριῖοι ἐν τῷ ὄνοποδίῳ κῆκῖσε προσκυνοῦσιν, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ τῆς καταστάσεως τὸ „κελεύσατε.“ καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε κατέρχονται εἰς τὸ μέγα κοινοιστώριον, καὶ δέχονται πάλιν οἱ προφῆθῆντες ἅπαντες μετὰ καὶ τῶν σεκρετικῶν, ἦτοι χαρτουλαρίων καὶ νοταρίων καὶ ἄσηκρητῶν, καὶ πάλιν προσκυνοῦσι τοὺς δεσπότας, καὶ διὰ νεύματος τοῦ πραιποσίτου λέγει ὁ σιλεντιάριος τὸ „κελεύσατε.“ ἐν δὲ τῇ μέσῃ τοῦ κοινοιστωρίου ἴσταται ὁ τοῦ βασιλέως πρωτοστράτωρ, βασιτάζων τὸ βασιλικὸν ὄρου σὺν τῷ **Δ**φλαμούλλῳ ἄνωθεν τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν καὶ νικοποιὸν **15** σταυρὸν ἔχοντι, καὶ προπορεύεται πλησίον τοῦ βασιλέως. εἴτα διέρχεται ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ὁ βασιλεὺς τὰ διαβατικά, ἦγον τὰ ἐξσκούβιτα, τὰς σχολὰς, τὴν χαλκῆν, καὶ ἀπὸ τοῦ ἔξω καγκέλλου τῆς χαλκῆς ἐκνεύει δεξιὰ ὁ βασιλεὺς **Ed.L. 352** σὺν τῇ προελεύσει καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἄγιον φρέαρ. καὶ **20** κεῖσε κατὰ τὸ εἰωθὸς ἄπτει κηρὸς, καὶ δέχεται αὐτὸν ἐκεῖσε ὁ πατριάρχης σὺν πάσῃ τῇ ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει, καὶ θυμῷ τὸν βασιλέα, καὶ ἀσπάζονται ἀλλήλους. εἴτα εἰς-

textato cum consueta sua processione vel obsequio exit, obsequentibus cubiculariis; et intrat in coetoneum Daphnes. Ibi deponit scaramangium et induit dibetesium et super id chlamydem; magistrī et patriciī ipsum in onopodio excipiunt et salutant adorantes. Quo factō, admonitus praepositi nutu cerimoniaris ait: *Celeusate* [scu: *iuvet* nempe movere]. Illinc descendit Imperator in magnum consistorium, ubi eum rursus excipiunt praedicti omnes et simul cum ipsis secretici, nempe chartularii, notarii, asecretae. Dominus tunc rursus, ut ante, profunda inclinatione adoratur; eoquo factō, admonitus praepositi nutu silentiaris pronuntiat: *Celeusate*. Continuat̄ur tunc processio, protostratore Imperatoris, qui medio in consistorio stat, tenens imperialem hastam et flammillum cum superimposita huic venerabili et vivifica et victoriam conciliante cruce, proxime ante Imperatorem praecambulante. Transit itaque porro Imperator porticus [ad S. Sophiam ducentes], ut excubita, scholas, chalcen. Ab exteriorē cancello chalces convertit se Imperator ad dextram et pergit cum comitante processione usque ad sanctum puteum [S. Sophiae]. Ibi accendit pro more cereos, et excipit eum patriarcha cum toto corpore ecclesiastico, incensat Imperatorem, et salutant sese invicem osculo pacis. Deinde intrat Imperator cum patriarcha in divinum tribunal sacramque mensam circūcirca in-

ἔρχεται ὁ βασιλεὺς σὺν τῷ πατριάρχῃ ἐν τῷ θείῳ βήματι, καὶ θυμιᾷ πέριξ τῆς ἁγίας τραπέζης. ὁ δὲ διάκονος ποιεῖ εὐχὴν συναπτήν. οἱ δὲ ψάλλται ἄνωθεν ἐν τῷ ἄμβωνι ψάλλουσιν θεοτόκια πρόσφρα καὶ τῇ ὑπόθεσει τῶν ἐπινικίων Ἐαρμοζόντα, οἷον τὸ „προστασία φοβερὰ,” καὶ τὸ „ἐπὶ σοὶ χαίρει,” καὶ τὸ „τεῖχος ἀκαταμάχητον,” καὶ τὸ „τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ τὰ θικητήρια” καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. πολυλάπις δὲ καὶ, εἰ νέα τύχη γενέσθαι τροπάρια τῇ ὑπόθεσει ἁρμοζόντα, ψάλλουσιν καὶ αὐτὰ ὁμοίως. καὶ ὡς εἴρηται, τοῦ Β 10 ἰσχυροστράτωρος σὺν τῷ βασιλικῷ φλαμούλλῳ τοῦ βασιλέως Ms. 207. a ἔγγιστα προπορευομένου, ἀνέρχεται μετὰ τῆς ἰδίης λιτῆς ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἄνεισι πρὸς τὰς ἀναβάθρας, ἔνθα καὶ ἡ μαρμάρωνος τοῦ σταυροῦ ἴδρυνται βάσις, καὶ ἴστανται ἐκέλευσε, εἰτὰ κατόπιν ἀνέρχεται καὶ ὁ πατριάρχης μετὰ τῆς ἰδίης λιτῆς, 15 καὶ ἄνεισι καὶ αὐτὸς ὁ πατριάρχης ταῖς προῤῥήθειαι τοῦ κίονος ἀναβάθραις, καὶ εἰσέρχεται ἔνδον τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἴστανται. ὁ δὲ βασιλεὺς ἴστανται ἔξωθεν· οἱ δὲ δέσμοι ἴστανται ἐν τῷ πραιτωρίῳ, ἢ καὶ ἐν τῷ σεννάτῳ, χειροκρατούμενοι παρὰ τῶν ἐπινικιαρίων. τὰ 20 δὲ δόρατα καὶ τὰ φλάμουλλα αὐτῶν βαστάζονται παρὰ τῶν ταξιωτῶν. εἶτα ἀπέρχεται ὁ πρωπονοτάριος τοῦ δρόμου, καὶ

censat; diaconus autem facit orationem collectam; psaltae super ambone canunt carmina in laudem Deiparae, praesenti tempori et instituendae celebrationi triumphali congrua; ut est illud, quod incipit a verbis: *Praesidium metuendum*; et illud, quod incipit a verbis: *Tui causa laetatur*; et illud: *Castrum inexpugnabile*; et illud: *Propugnatrix copiarum duci debentur parva victoria eiusque insignia*; et alia similia. Interdum quoque, si recens facta tum forte fuerint troparia, praesenti negotio congrua, similiter haec, atque illa superiora, recitantur a cantoribus. Post haec abit Imperator cum turba Deo supplicantium, se comitante protostatore, ut dictum, et imperiali flamullo immediate coram ipso praeeunte, in forum. Ibi ascendit in gradus, super quibus marmorea crucis basis collocata est; et subsistit. Post eum quoque patriarcha in forum cum sua turba processionale venit, et enititur in eosdem gradus; at hic quidem intrat porro in aedem S. Constantini, et in eius medio subsistit: Imperator autem restitat extus. Inter haec parati stant in praetorio aut et in senato captivi bello subacti, quos manibus apprehensos tenent ministri triumphales [insignia victoriae ducere eos gestare iussi]; hastas et flamulla ipsis in acie erepta gestant cohortales, Urbis praesidium. Hos itaque captivos e statione sua repetit et abducit protonotarius dromi, medioque in foro collocat seorsim, ut loci situs permittit. Tunc incipit cantor

αἶρει αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε, καὶ ἄγει ἐν τῇ μέσῃ τοῦ φόρου
καὶ Ἰσθησιν αὐτοὺς μονοειδῶς κατὰ τὴν τοῦ τόπου θέσιν.
καὶ εὐθέως ἄρχεται ὁ ψάλτης μετὰ μέλους τὴν ἐπινίκιον ᾄ-
δειν ᾠδὴν· „ἄσωμεν τῷ Κυρίῳ. ἐνδόξως γὰρ δεδόξαται.
Ἰππον καὶ ἀναβάτην ἐρῶιψεν εἰς Θάλασσαν.” τῶν δὲ λοιπῶν⁵
ψαλτῶν καὶ τοῦ λαοῦ παντὸς ἀποκρινομένου, καὶ τῆς ᾠδῆς
D πάσης ἀποπληρουμένης, εὐθὺς αἶρει ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου
τοὺς μεγαστῆνας τῶν Σαρακηνῶν μετὰ καὶ τοῦ δομυστικού
τῶν σχολῶν καὶ τῶν τυχόντων στρατηγῶν εἰς τὸ ταξείδιον,
εἴτε τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῦμων καὶ τῶν πλοῦμων στρα-10
τηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων τοῦ πλοῦμου, εἴτε καὶ
στρατηγῶν, δηλονότι τῶν τὸ ταξείδιον ποιησάντων, μετὰ τῶν
τουρμαρχῶν καὶ μεγάλων ἀρχόντων τῶν θεμάτων αὐτῶν, καὶ
ἄγει ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ἦγουν ἐπὶ τῶν τοῦ κίονος ἀνα-
Ed.L. 353 βάρθρων, καὶ αἶρει ὁ λογοθέτης μετὰ τοῦ δομυστικού τῶν σχο-15
λῶν, εἴπερ αὐτὸς ἦν ὁ τὸ ταξείδιον ποιήσας, τὴν κεφαλὴν,
ἦγουν τὸν πρῶτον Ἄμηρᾶν, καὶ τίθησιν ὑπὸ τῶν τοῦ βα-
σιλέως ποδῶν, καὶ πατεῖ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
τῷ δεξιῷ ποδί· ὁ δὲ πρωτοστράτωρ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐ-
τοῦ ἐπίστησι τὸ βασιλικὸν δόρυ, κρατοῦντος δηλονότι τοῦ²⁰
βασιλέως τῇ δεξιᾷ χειρὶ τὸ αὐτὸ δόρυ. καὶ εὐθέως πίπτου-
σι πάντες οἱ δέσμοι πρηγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς· τὰ δὲ τούτων

unus modulata voce carmen triumphale canere, quod hoc est [Mose auctore]: *Canamus Domino. Illustri enim et glorioso exemplo prodidit gloriam et potentiam suam. Equum et equitem coniecit in mare.* Cui reliqui cantores et totus populus respondententes continuant hymnum illum, donec post saepius alternatas partium ambarum vices totus canendo absolutus fuerit. Absoluto protinus rapiunt logotheta dromi, domesticus scholarum et qui excubiarum vices in praetorio identidem obeunt strategi e statione sua magnates Saracenorum: sive iam eo die classiariorum drungarius et strategi et ceteri maiores rectores, sive thematum seu legionum provincialium strategi, turmarcae et maiores rectores, illud taxidium [seu cohortem in armis procedentem securitatemque atque bono ordini prospicientem] conficiant. Inde ducit eos, nempe logotheta dromi, ad Imperatorem super gradus columnae [Constantini,] et adiutus a domestico scholarum, (si nempe hic tunc taxidium ducat,) prosternit caput, id est primum et praecipuum Amirum captivum, sub pedes Imperatoris. Et tunc imponit Imperator pedem suum dextrum eius capiti: protostrator autem imponit iacentis cervici hastam imperialem, quam ipse Imperator sua quoque dextra comprehensam tenet. Eo facto, cadunt ceteri captivi omnes protinus in terram proni; haetaeque et flammula ipsorum humum versus inclinata invertuntur in

δώρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων εἰς ἀντιστρόφον τιθέουσιν οἱ κατέχοντες αὐτὰ ταξεῶται. καὶ εὐθὺς προκίπτει ὁ ψάλτης Μαροζ. b καὶ λέγει προκειμένον· „τίς Θεὸς μέγας, ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν· σὺ εἶ ὁ Θεὸς ὁ ποιῶν θανμάσια.“ εἰδ' οὕτως γίνεται ἡ με-
 50 γάλη ἐκτενὴ ἕως τοῦ „ὑποτάξαι ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτῶν πάν- B
 τα ἐχθρὸν καὶ πολέμιον,“ κρίζοντος τοῦ λαοῦ μί τὸ „Κύ-
 ριε, ἐλέησον,“ καὶ αὐθις κεφαλοκλισίας γενομένης καὶ τοῦ
 πατριάρχου λέγοντος, ὅτι „ἐλέημων καὶ φιλάθρωπος Θεὸς
 ὑπάρχεις“ καὶ τὰ ἐξῆς, ἀνίστανται οἱ δέσμοι καὶ ὄν πατεῖ
 100 βασιλεὺς, καὶ ὀπισθοφανῶς ἀπάγουσιν αὐτοὺς, καὶ ἰστώ-
 σιν ἐν ᾧ τόπῳ ἴσταντο. οἱ δὲ δημῶται τῶν δύο μερῶν καὶ
 οἱ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς οὐσίας ἐλάται καὶ οἱ
 ψάλται ἴστανται κατὰ τύπον ἀντικρὺ τῶν δεσποτῶν, δηλον- C
 ὅτι ἔξωθεν τῆς κινοστασίας τοῦ δεξιοῦ μέρους τῶν δεσπο-
 150 τῶν, ἐπὶ ταῖς ἐκεῖσε λιθίναις μικραῖς ἀναβάθραις, καὶ διὰ
 νέυματος τοῦ πραιποσίτου ἄρχονται εὐφημεῖν οὕτως· „πολ-
 λά τὰ ἔτη τῶν βασιλέων“ γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων
 βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη“ γ'. „θεοπροβλή-
 των βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ γ'. „θεοκυβεργήτων βασιλέων
 200 πολλὰ τὰ ἔτη“ γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“
 γ'. „κοσμοποθήτων βασιλέων“ γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων

caput a cohortalibus militibus, qui illa tenent. Statim tunc procedit extra chorum suum unus cantor, et pronuntiat propositum [seu dictum e psalmis Davidicis excerptum praesenti actui congruum]: *Quis est Deus magnus, ut Deus noster? Tu es Deus, faciens mirabilia.* Post haec dicta fit extensa magna, donec perveniatur ad verba: *Donec supposuerit sub pedes ipsorum omnem inimicum et armatum aggressorem.* Interea iterat populus, per intervalla quadraginta vicibus clamans: *Kyrie eleison*; rursus fit oratio cum vultus versus terram declinatione; patriarcha verba pronuntiat: *Quia misericors et hominum amans Deus es et cetera.* Tunc resurgunt captivi e terra, et ille quoque primarius, quem Imperator calcit, retroque illos in vestigia sua vultu irretito abducunt illuc, ubi prius collocati fuerant. Populares ambarum factionum et milites arithmi et sacrorum corporum vectores remiges et cantores, stantes e regione Dominorum, nempe extra aream columnae a dextra parte Dominorum, in positus ibi parvis saxeis gradibus, incipiunt, nutu praepositi admoniti, sic laudibus et benedictionibus Imperatorem prosequi: *Multi sint anni Imperatorum*; ter illud iterant. *Misus et illius a Deo in eam dignitatem evectorum Imperatorum multi sint anni.* Etiam hoc ter iterant. *A Deo gubernatorum et gubernandorum Imperatorum multi sint anni*; ter quoque; item hoc quoque ter: *Imperatorum, quos approbatio totius mundi commendat, sint multi anni. Imperatorum, quos totus mundus cupit*; ter. *Fortis-*

πολλά τὰ ἔτη" γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ἐχθρελέγκων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλά τὰ ἔτη" γ'. „ὁ Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς" γ'. „ὁ Θεοῦ, συμβασι-
 λευσσον αὐτοῖς" γ'. „ὁ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῖς" γ'. „ὁ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνε" γ'. „ὁ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν" γ'. „αὐξεί ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν" γ'. „αὐξεί ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὐξεί ἡ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὐξεί ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ Κυρίου" γ'. „ἡ-
 μεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων¹⁰
 Ed. L. 354 βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλά τὰ ἔτη." καὶ μετὰ τὸ
 τελειῶσαι αὐτοῖς τὴν εὐφημίαν λέγουσιν. „πολυχρόνιον
 ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν ὑμῶν εἰς πολλά ἔτη." καὶ εἰθ' οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑ-
 περαγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, καὶ ἐκεί ἀπαλλάξας τὴν στολήν¹⁵
 ἱππεύει, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ. ὁ δὲ πατριάρχης τῷ
 πάλῳ ἐπιβὰς, ἄπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ.

Ms. 208. a

ΚΕΦ. κ'.

Ἵσα δεῖ παραφυλάττειν, θριάμβου ἐπιτελουμένου ἐπιπικίων ἐν τῷ
 ἱπποδρομίῳ. 20

B Ἴππικῶν ἀγομένου, εἴτε καὶ βοτοῦ, ἄγουσιν οἱ ἐπιπικιά-
 ριοι τοὺς δεσμίους καὶ οἱ ταξεῶται τὰ σκύλα καὶ λάφυρα

simorum Imperatorum multi sint anni, ter. Victorum Imperatorum multi sint anni, ter. Imperatorum, qui hostium debilitatem invictis argumentis demonstrant et in conspicuo ponunt, sint multi anni, ter. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni, ter. Fili Dei, vitam ipsis [indulge], ter. Fili Dei, administra regnum cum ipsis collegialiter, ter. Fili Dei, indulge nobis ipsos, ter. Fili Dei, annos eorum multiplica, ter. Fili Dei, exaudi nos, ter. Crescat fides Christianorum, ter. Crescat imperium Romanorum, ter. Crescat victoria et felicitas Romanorum, ter. Crescat fortitudo populi Domini, ter. Nos sumus servi Imperatorum, ter. Illius et illius magnorum Imperatorum auctoritate sua regnantium multi sint anni. Post absolutas has laudes dicunt: Multienne faciat Deus sanctum vestrum imperium. Et sic tandem abit Imperator in aedem sanctissimae Deiparae, quae in foro est, ibique deposita stola vel habitu triumphali, incendit in equum, et revehitur in palatium; patriarcha vero remeat super asino suo in patriarcheum.

CAP. 20.

Observanda, quando triumphus de hostibus devictis agitur in circo.

Quando spectaculum equestre editur aut et votum, producunt ministri triumphales bello recens captos, et milites praesidiarii

καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, καὶ ἀνέρχονται πάντες ἐν τῇ ἵπποδρομίῳ. εἶτα ἀνερχόμενος ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου ἴστησι πάντας στιχηδὸν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου, ἐν πρώτοις 5 πηλυσίον τοῦ καμπτοῦ τὰ ἄρματα, ὅπιθεν δὲ τῶν ἀρμάτων τὰ σκύλα καὶ λάφυρα· ὅπιθεν δὲ τούτων τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων καὶ τοὺς δεσμίους. καὶ εἰ μὲν εἰσιν ἵπποι ἢ καὶ κάμηλοι, ἴστανται ὅπιθεν τῶν δεσμιῶν, καὶ εἰ ἔστιν λαὸς πολὺς οἱ δέσμοι καὶ πολλὰ τὰ τε σκύλα καὶ λάφυρα 10 καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, ἴστανται C διὰ δύο στίχων. εἰ δὲ οὐκ εἰσιν εἰς πλῆθος ταῦτα, ἴστανται δι' ἑνὸς στίχου, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου. καὶ μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς τὸ προκυπτικὸν κλουβίον, κατέρχεται ὁ δομέστικος 15 τῶν σχολῶν, εἰ ἄρα αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὸ ταξειδίον, μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν· εἶτε ὁ δρογγάρεος τοῦ πλοῖμου μετὰ τῶν πλοῖμων στρατηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων τοῦ πλοῖμου, καὶ εἴ τι ἂν εὐρωσιν ἔλλειπὲς τῆς τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ δρόμου στάσεως, ἐπιδιορθοῦνται, καὶ D 20 ποιοῦσιν τὴν προσήκουσαν κατάστασιν τῶν δεσμιῶν καὶ σκύλων καὶ λαφύρων καὶ ἀρμάτων καὶ τῶν δοράτων μετὰ τῶν φλαμούλλων αὐτῶν. καὶ πάντων καλῶς διευθυνθέντων, ἀνα-

producunt ipsis ereptam praedam, tam manubias, quam spolia, item arma [scuta nempe et gladios], ut et hastas et flamula. In hoc apparatu eant hi omnes sursum in circum. Deinceps advenit protonotarius cursus et collocat omnes in unam seriem a mangano inde [seu carceribus] usque ad metam Veneti. Proxime a meta collocat arma; post ea induvias et praedam, post haec hastas cum flamullis; tum captivos; pone hos equi, stant atque cameli, si qui capti adsint. Si vero numerus captivorum, spoliolorum, praedae, armorum, hastarum, flamullorum sit ingens, ordinantur in duas series. Quodsi autem non valde numerosa ea sint, efficiunt, ut dictum est, seriem tantummodo unam a carceribus inde usque ad Veneti metam. Postquam Imperator in procypticum clubium [seu tribunal eminens vel balconem, unde prospectus in subiectum circum patet, opposito clathro munitum.] ascendit, descendit domesticus scholarum (si nempe is eo die taxidromum cogit vel cohortem, quae vigilias obire et in armis monstrare debet,) una cum strategis et cleisurarchis; aut alias drungarius classis cum strategis et rectoribus classariis. Hi, quicunque tandem fuerint, visitant ordinationem a protonotario dromi factam, et quidquid in illa hians animadvertant, corrigunt, id est faciunt congruam et debitam constitutionem captivorum, apoliolorum, praedae, armorum, hastarum atque flamullorum. Omnibus rite dispositis, significat praepositus ea de re ad Imperatorem; iussuque

πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „ἐχθρελέγκτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη" γ'. „νὶδ Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς" γ'. „νὶδ Θεοῦ, συμβασί-
 λενσον αὐτοῖς" γ'. „νὶδ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτοῖς" γ'. „νὶδ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πληθύνε" γ'. „νὶδ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν" γ'. „αὕξει ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν" γ'. „αὕξει ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὕξει ἡ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν Ῥωμαίων" γ'. „αὕξει ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ Κυρίου" γ'. „ἡ-
 μεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων" γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων

Ed. L.354 βασιλέων καὶ αὐτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη." καὶ μετὰ τὸ τελειῶσαι αὐτοῖς τὴν εὐφημίαν λέγουσιν· „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν ὑμῶν εἰς πολλὰ ἔτη." καὶ εἰθ' οὕτως ὁ μὲν βασιλεὺς ἀπέρχεται ἐν τῷ ναῷ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ φόρῳ, κάκει ἀπαλλάξας τὴν στολην εἰς ἵππενει, καὶ ἀπέρχεται ἐν τῷ παλατίῳ· ὁ δὲ πατριάρχης τῆ πάλῳ ἐπιβὰς, ἄπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ.

Ms. 208. a

ΚΕΦ. κ'.

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, θριάμβου ἐπιτελουμένου ἐπινικίων ἐν τῷ ἵπποδρομίῳ. 20

B Ἴππικῶν ἀγομένων, εἴτε καὶ βοτοῦ, ἄγουσιν οἱ ἐπινικιάριοι τοὺς δεσμίους καὶ οἱ ταξεῶνται τὰ σκύλα καὶ λάφυρα

simorum Imperatorum multi sint anni, ter. Victorum Imperatorum multi sint anni, ter. Imperatorum, qui hostium debilitatem invictis argumentis demonstrant et in conspicuo ponunt, sint multi anni, ter. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni, ter. Filii Dei, vitam ipsis [indulge], ter. Filii Dei, administra regnum cum ipsis collegialiter, ter. Filii Dei, indulge nobis ipsos, ter. Filii Dei, annos eorum multiplica, ter. Filii Dei, exaudi nos, ter. Crescat fides Christianorum, ter. Crescat imperium Romanorum, ter. Crescat victoria et felicitas Romanorum, ter. Crescat fortitudo populi Domini, ter. Nos sumus servi Imperatorum, ter. Illius et illius magnorum Imperatorum auctoritate sua regnantium multi sint anni. Post absolutas has laudes dicunt: Multienne faciat Deus sanctum vestrum imperium. Et sic tandem abit Imperator in aedem sanctissimae Deiparae, quae in foro est, ibique deposita stola vel habitu triumphali, inscendit in equum, et revehitur in palatium; patriarcha vero remeat super asino suo in patriarcheum.

CAP. 20.

Observanda, quando triumphus de hostibus devictis agitur in circo.

Quando spectaculum equestre editur aut et votum, producunt ministri triumphales bello recens captos, et milites praesidiarii

καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, καὶ ἀνέρχονται πάντες ἐν τῇ ἵπποδρομίῳ. εἶτα ἀνερχόμενος ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου ἴσθῃσι πάντας στιχηδὸν, ἤγουν ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου, ἐν πρώτοις 5 πηλυσίον τοῦ καμπτοῦ τὰ ἄρματα, ὅπιθεν δὲ τῶν ἀρμάτων τὰ σκύλα καὶ λάφυρα· ὅπιθεν δὲ τούτων τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων καὶ τοὺς δεσμίους. καὶ εἰ μὲν εἰσιν ἵπποι ἢ καὶ κάμηλοι, ἴστανται ὅπιθεν τῶν δεσμίων, καὶ εἰ ἔστιν 10 λαὸς πολὺς οἱ δεσμοὶ καὶ πολλὰ τὰ τε σκύλα καὶ λάφυρα καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, ἴστανται 15 διὰ δύο στίχων. εἰ δὲ οὐκ εἰσιν εἰς πλῆθος ταῦτα, ἴστανται δι' ἐνὸς στίχου, καθὼς εἴρηται, ἀπὸ τοῦ μαγγάνου μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέτου. καὶ μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς τὸ προκυπτικὸν κλουβίον, κατέρχεται ὁ δομέστικος 20 τῶν σχολῶν, εἰ ἄρα αὐτὸς ἦν ὁ ποιήσας τὸ ταξειδίον, μετὰ καὶ τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν· εἶτε ὁ δρογγάρεος τοῦ πλοῖμου μετὰ τῶν πλοῖμων στρατηγῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀρχόντων τοῦ πλοῖμου, καὶ εἴ τι ἂν εὐρωσιν ἔλλειπὲς τῆς τοῦ πρωτονοταρίου τοῦ δρόμου στάσεως, ἐπιδιορθοῦνται, καὶ 25 30 ποιοῦσιν τὴν προσήκουσαν κατάστασιν τῶν δεσμίων καὶ σκύλων καὶ λαφύρων καὶ ἀρμάτων καὶ τῶν δοράτων μετὰ τῶν φλαμούλλων αὐτῶν. καὶ πάντων καλῶς διευθυνθέντων, ἀνα-

producunt ipsis ereptam praedam, tam manubias, quam spolia, item arma [scuta nempe et gladios], ut et hastas et flamulla. In hoc apparatu eunt hi omnes sursum in circum. Deinceps advenit protonotarius cursus et collocat omnes in unam seriem a mango inde [seu carceribus] usque ad metam Veneti. Proxime a meta collocat arma; post ea induvias et praedam, post haec hastas cum flamullis; tum captivos; pone hos equi stant atque cameli, si qui capti adsint. Si vero numerus captivorum, spoliolorum, praedae, armorum, hastarum, flamullorum sit ingens, ordinantur in duas series. Quodsi autem non valde numerosa ea sint, efficiunt, ut dictum est, seriem tantummodo unam a carceribus inde usque ad Veneti metam. Postquam Imperator in procypticum clubium [seu tribunal eminens vel balconem, unde prospectus in subiectum circum patet, opposito clathro munitum,] ascendit, descendit domesticus scholarum (si nempe is eo die taxidrum cogit vel cohortem, quae vigilias obire et in armis monstrare debet,) una cum strategis et cleisurarchis; aut alias drungarius classis cum strategis et rectoribus classariis. Hi, quicunque tandem fuerint, visitant ordinationem a protonotario dromi factam, et quidquid in illa hians animadvertant, corrigunt, id est faciunt congruam et debitam constitutionem captivorum, spoliolorum, praedae, armorum, hastarum atque flamullorum. Omnibus rite dispositis, significat praepositus ea de re ad Imperatorem; iussuque

φέρει ὁ πραιπόσιτος τῷ βασιλεῖ, καὶ προστάξει τοῦ πραιπο-
 σίτου κρούει τρίτον τὸ σκουτάριον, καὶ κατέρχεται ὁ βασι-
 λεὺς κατὰ τὸν επικρατήσαντα τύπον τῶν ἵπποδρομιῶν, καὶ
 στέφεται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπιτελοῦνται, καθὼς ἔχει ἡ τάξις τῶν
 Ed. L.355 ἵπποδρομιῶν. τοῦ δὲ βασιλέως ἀνιόντος εἰς τὸ κάθισμα καὶ
 τὸν λαὸν κατὰ τὸ εἰωθὸς κατασφραγίζοντος, ἀκτολογοῦσιν οἱ
 δῆμοι τὰ εἰδῶτα αὐτοῖς, καὶ τοῦ βασιλέως καθεσθέντος ἐπὶ
 Ms. 208. b τοῦ βασιλείου θρόνον, διὰ νεύματος τοῦ ἀκτουαρίου ἀποκι-
 νῶσιν πρῶτον μὲν τὰ ἄρματα, ἔπειτα τὰ σκύλα καὶ λάφυρα,
 καὶ ἀκολουθῶς τούτων τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμούλλων, ὅ-10
 πιθεν δὲ τούτων οἱ δέσμιοι, καὶ διέρχονται τὸ μέρος τῶν
 δῆμων, καὶ κάμπτουσιν τὸν τοῦ Πρασίνου καμπτὸν, καὶ ἀ-
 νέρχονται μέχρι τῆς φίνας, ἤγουν τοῦ Π. καὶ εἰ ἔστιν λαὸς
 πολὺς οἱ δέσμιοι, ἀνέρχονται μέχρι τοῦ καμπτοῦ τοῦ Βενέ-
 B του. τὰ δὲ σκύλα καὶ λάφυρα καὶ ἄρματα τιθῶσιν οἱ ταξε-15
 ῶται ἐπὶ διφθερῶν καὶ κλικίων πρὸς τὸ μὴ μολυνθῆναι, εἴ-
 τε ἀπὸ τοῦ κονιορτοῦ, εἴτε ἀπὸ τοῦ πηλοῦ. οἱ δὲ δημῶται
 τῶν δύο μερῶν καὶ οἱ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ οἱ τῆς βασιλικῆς
 οὐσίας ἐλάται καὶ οἱ ψάλται ἴστανται κατέναντι τοῦ ὀργάνου
 τοῦ Πρασίνου, καὶ διὰ νεύματος τοῦ ἀκτουαρίου ἄρχονται 20
 εὐφημεῖν τὴν προῤῥηθεῖσαν μεγάλην εὐφημίαν τοῦ ἐν τῷ
 φάφῳ μετὰ τῆς λιτῆς τελουμένου θριάμβου τῶν ἐπινικίων.

praepositi sonat pulsatum ter scutum, et descendit Imperator secun-
 dum typum obtinentem in circensibus spectaculis, et infulatur, et
 fiunt cetera, ut cerimoniale circensium ludorum secum fert. Ascen-
 dit deinceps Imperator in cathisma seu tribunal, in quo residere su-
 per throno in ludis solet, populumque, ut mos est, signo crucis
 signat. Quo facto, factiones consuetas laudes recitant. Ut resedit
 Imperator super throno regio, dat actuarius nutu signum, et inci-
 piunt e loco suo promovere primum arma, [vel qui scuta et gladios
 captos gerunt;] tum manubiae et praedae; deinceps hastae, tum
 flamulla; post ea tandem captivi. Transeunt hi per plagam demo-
 rum [seu graduum circensium, in quibus factiones stare solent,]
 eam, quam tunc obtinent, et flectunt circa metam factionis Pra-
 sinae, et promovent usque ad finas [id est fines vel extrema] seu ad II.
 Quodsi autem ingens turba sit captivorum, protendunturque ad
 metam Venetorum. Induvias reliquamque praedam et arma depo-
 nunt praesidiarii super renonibus et super ciliciis [vel crassis deusis
 filtris], ne scilicet a pulvere caenove inquinentur. Populares ambarum
 factionum et milites arithmi corporumque sacrorum remiges et cau-
 tores stant e regione organi, quod Prasinae partis est, acceptoque per
 actuarii nutum signo, incipiunt prolixas illas laudes recitare, quas
 supra praescripsimus, quum cerimonias triumphii cum submissa er-

ἤνικα δὲ ἄρξονται εὐφημεῖν, πίπτουσι πάντες οἱ δέσμοιοι
 πρηγεῖς ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ δὲ τούτων δόρατα μετὰ τῶν φλα-
 μουλλῶν ἐξ ἀντιστροφῶν τιθῶσιν οἱ κατέχοντες αὐτὰ ταξεῶ-
 νται, μέχρις ἂν ἡ αὐτὴ εὐφημία τελειωθῇ. καὶ ταύτης τελει-
 5ουμένης, ἀνίστανται οἱ δέσμοιοι, ὁμοίως καὶ τὰ δόρατα μετὰ C
 τῶν φλαμουλλῶν, καὶ εἰ μὲν κελεύει ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι
 τοὺς δεσμίους τὸ ἵπποδρομιον, ἀνέρχονται εἰς τὰ τοῦ ἵππο-
 δρομίτου βᾶθρα κάτωθεν τοῦ δήμου τῶν Πικρασίων, ἐν ᾧ τό-
 πῳ εἰσάθουσιν οἱ δέσμοιοι ἵστασθαι καὶ θεάσασθαι τὸ ἵπποδρο-
 10μιον. εἰ δὲ οὐ κελεύει ὁ βασιλεὺς ἐνωθῆναι τούτους τοῖς
 πρὶν δεσμίους τοῦ πραιτωρίου, ἵστανται εἴτε κάτωθεν τοῦ
 δήμου τῶν Βενέτων, εἴτε ἀλλαχοῦ. τὰ δὲ σκύλα καὶ λάφυ-
 ρα καὶ ἄρματα καὶ τὰ δόρατα μετὰ τῶν φλαμουλλῶν αἴρον-
 ται παρὰ τῶν ταξεωτῶν, καὶ εἰσκομίζονται, καὶ τὰ ἐξῆς ἐπι-
 15τελεῖται ἡ συνήθης ἀκολουθία τοῦ ἵπποδρομίου. D

ΚΕΦ. κα'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν, διὰν τεχθῆ ἀρξέν παιδίον τῷ βασιλεῖ.

Λίδονται μανδάτα εἰς ὄλην τὴν σύγκλητον ἀλλαξίμων,
 καὶ τῇ ἐξῆς προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοὶ καὶ ἀλλάσ-
 20σωσιν. εἶτα ἔρχεται ὁ ῥαιφερενδάριος τοῦ πατριάρχου, καὶ

ga Deum supplicatione in foro peragendi exponeremus. Illis autem
 laudes ordiantibus, procidunt captivi omnes in humum proni, ha-
 staeque et flammulla ipsorum invertuntur a praesidiariis illa tenen-
 tibus idque tamdiu, quam illae laudes durant. Finitis vero, sur-
 gunt captivi, et rursus eriguntur in rectum hastae atque flammulla.
 Si permittit Imperator, ut captivi ludos circenses tunc edendos
 quoque in consueta captivorum statione spectent, ascendunt in gra-
 dus circi, factione Prasina inferiores. Ille nempe locus ordinarius
 est, e quo captivi, qui in Urbe sunt, spectare identidem solent.
 Quod si autem nolit Imperator hos recentes captivos cum vetustis
 hactenus in praetorio asservari solitis in eodem loco convenire,
 collocantur infra gradus factionis Venetae, aut alibi. Reliqua vero,
 manubiae, praeda, arma, hastae atque flammulla intro [in praeto-
 rium] inferuntur. Et tunc porro fiunt, quae in ludis circensibus
 fieri fas et mos est.

CAP. 21.

Observanda, quando Imperatori filius nascitur.

Dantur pridie mandata mutatoriorum, seu significatur, cras com-
 parendum esse in splendido vestita, ad totum senatum. Conveni-
 unt ergo sequente die senatorii omnes in mutatoriis. Dein advenit
 referendarius patriarchae, et sciscitatur, velitne Imperator iubeatque,

Ed.L. 356 ἐρωτᾷ, εἰ κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρχην. ὁ
 Ms. 209. a δὲ φαιφερεφχδάριος ἀπιὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ
 εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τοῦ σεκρέτου
 αὐτοῦ καὶ μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καὶ ἐν τῷ χρυ-
 σοτρικλίῳ ποιεῖ τὴν εὐχὴν, παρόντος καὶ τοῦ σεκρέτου αὐ-5
 τοῦ, κατὰ τὸν τύπον τῆς εἰς ἡμέρας τῆς διακαινησίμου ἑβδο-
 μάδος. καὶ μετὰ τὸ ποιῆσαι τὴν εὐχὴν τὸν πατριάρχην συν-
 τίσσεται τοῖς δεσπόταις, καὶ ἄπεισιν ἐν τῷ πατριαρχείῳ ὑπὸ
 δύο σιλεντιαρίων παρακρατούμενος. μετὰ δὲ τὸ ἐξελθεῖν τὸν
 B πατριάρχην εἰσέρχεται τὸ σέκρετον τῶν συγκλητικῶν, καὶ ἀ-10
 πευχαριστοῦσιν τῷ βασιλεῖ, καὶ ἐπεύχονται αὐτῷ διὰ τὸ τε-
 χθὲν πορφυρογέννητον παιδίον, λέγοντες θεάσασθαι παῖδας
 τῶν παίδων τοῦ πορφυρογεννήτου, καὶ τοῦτον ἰδεῖν γηραιὸν
 καὶ προβεβηκότα χρόνων πολλὴν περίοδον, εἶτα κληρονόμον
 γενέσθαι τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ βασιλείας, ὡς ἂν ἡ τῶν ἱ-
 Ῥωμαίων καλῶς διευθύνοιτο καὶ διεξάγοιτο βασιλεία τε καὶ
 πολιτεία. ἰστέον, ὅτι καὶ τοῦτο γέγονεν ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις
 χρόνοις. τῷ βασιλεῖ τεχθὲν ἄρῶν παιδίον, ὁ πατριάρχης
 οὐκ εἰσῆλθεν ἐν τῷ παλατίῳ ποιῆσαι τὴν εὐχὴν, ἀλλ' ἐν
 C πρώτοις ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς τὸ σέκρετον τῶν συγκλητικῶν ἐν20
 τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίῳ, καθὼς προεῖρηται, καὶ ἀπὸ τῶν
 ἐκεῖσε ἐδόθησαν μίνσαι, καὶ ἐξῆλθον πάντες ἐπὶ τὸν καβαλ-
 λάριον, καὶ γέγονεν πρόκενσον ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ ἐκκλη-

ut patriarcha veniat. Eo permittente, abit referendarius et accessit patriarcham. Hic intrat in palatium cum secreto suo et cum metropolitans atque archiepiscopis, et facit in chrysotriclinio orationem super infante in praesentia secreti sui secundum typum vel formulam, qua baptizandis feria quinta hebdomadis renovationis benedici solet. Post dictam orationem valedicit patriarcha Dominis et abit in patriarcheum, stipatus et sustentatus a duobus silentiariis. Digresso patriarcha, intrat secretum seu corpus senatoriorum, et adoratione facta, gratulantur Imperatori, et precantur bene recens nato porphyrogenito infanti, voventque, ut ipse pater eius aliquando huius infantis nepotes, ipsumque nunc infantem olim aenem, multas annorum vices emensum, videat, talemque relinquat paternae auctoritatis et imperii heredem, quo Romana res, tam imperium, quam civilis gubernatio, bene rectoque cursu, velut navis, dirigatur, et per tot rerum discrimina salva et incolumis traducatur. Antiquis temporibus ita procedebatur. Filius Imperatori si natus esset, non veniebat patriarcha in palatium ad faciendam orationem; sed primo loco excipiebat et admittebat Imperator ad se secretum senatorum in Iustiniani triclinio, ut dictum est; tum dabantur minis; et exhibant illinc omnes in caballarium [seu equorum gymnasi-

σία κατὰ τὸν τύπον τῶν μεγάλων προελεύσεων. Ἰστέον, ὅτι τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ τῆς γεννήσεως ὀφειλόμενόν ἐστιν γενέσθαι δύο δέξιμα εἰς τὰς δύο φιάλας. ἐπεὶ δὲ πρόπαλαι αὐται παρεστάλησαν, ὀφείλει γενέσθαι τὸ τοιοῦτο δέξιμον εἰς τὴν ἑξαιτουμένῳ φιάλῃ τῶν τριχόγχου τοῦ σήματος, καὶ τῶν δῆμων ἐξαιτουμένων κατὰ τὸ σὺνήθες ἀχθῆναι ἵππικὸν ἵπποδρόμιον, κελεύσει τοῦ βασιλέως δίδοται τὸ βηλάριον καὶ κρεμμύτας, καὶ τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ τελεῖται ἵππικὸς ἀγὼν. Ἰστέον, ὅτι τῇ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἵπποδρομίας δίδοται μανδάτα, συναθροισθῆναι ἰοπάντας ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ κελεύσει τοῦ βασιλέως ἐξερχόμενος ὁ πραιπόσιτος ἐκλέγεται ἀπὸ μὲν τῶν ταγματῶν ὄ, ἀπὸ δὲ τῶν δύο μερῶν τῶν δημοτῶν ἀνὰ ὄ καὶ ἀπὸ τῶν πολιτῶν ὄ, καὶ τούτων ἰσταμένων ἔνθεν ἀκεῖθεν, λέγει πρὸς αὐτοὺς ὁ πραιπόσιτος, ὅτι „κελεύει ὁ βασιλεὺς ἡμῶν ὁ ἄ-Ms. 209. b 15γιοις, ἵνα κατὰ τὸν κρατήσαντα παλαιὸν τύπον καὶ τὴν ἀρ-Ed. L. 357 χαίαν σὺνήθειαν ἀθροισθῆτε τῇ ἑσθῆν, (ἤγουν τῇ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ παιδὸς γεννήσεως,) καὶ ἐκφωνήσητε τὸδε ὄνομα τῷ τεχθέντι πορφυρογεννήτῳ.” τῇ δὲ ἑσθῆν, ἤγουν τῇ ἑῇ ἡμέρᾳ, συναθροίζονται ἐν τῷ αὐτῷ ἵπποδρόμῳ, καὶ λέγουσιν 200ῖ τῶν δῆμων ἄκτα, καὶ εὐφημοῦσιν τοὺς δεσπότες καὶ τὰς ἀνγούστας καὶ τὸ τεχθὲν πορφυρογεννητὸν ἐξ ὄνόματος. 6-

ajum], et fiebat processio in magnam Dei ecclesiam secundum formam magnarum et solennium processionum. Tertio post nativitatem infantis die deberent duo dexima [seu exceptiones factionum] in phialis ambabus ambarum factionum fieri. Quia vero iam a longo tempore abrogatae sunt, debet tale deximum fieri in secreta phiala triconchii sigmatis. Factionibus tum rogantibus ex more, ut ludus equestris in circo edatur, imperat Dominus, ut velum suspensuro tradatur, et ab eo, tanquam futuri ludi signum, suspendatur. Id quod fit; et sequente die peragitur certamen equestre. Eodem die, quo certamen illud equestre peragitur, seu quarto a nativitate infantis, diduntur mandata, ut congregentur sequente die omnes in circo. Tum exit ab Imperatore iussus praepositus et eligit e tagmatibus quidem quinquaginta viros, a factionariis autem ambarum partium totidem; quinquaginta scilicet de Venetis, et totidem de Prasinis, et de civibus tandem etiam quinquaginta. Illis ducentis ordine gemino stantibus edicit praepositus haec verba: *Sanctus et venerabilis Imperator noster vult, ut secundum obtinentem ritum et consuetudinem a longo tempore observatam conveniatis cras, (quinto nempe die a nativitate infantis,) et proclamatis nomen hoc infanti porphyrogenito imponendum.* [Et simul edit ipsis nomen.] Quinto itaque die conveniunt in eodem circo, et recitant populares acta [seu formulas et acclamationes, qualibus uti factiones in tali tempore soleant,] et benedicunt Dominis et Augustabus

στέον, ὅτι τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ καλλωπίζεται ὁ τῆς ἀγούστης κοιτῶν μετὰ τῶν χρυσοῦφάντων βήλων τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ Βπολυκανδήλων. καὶ μετὰ τὸ γενέσθαι παρὰ τοῦ ἱερέως τὴν εὐχὴν ἐν τῷ προπυλαίῳ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπιτεθῆναι τὸ παρὰ τῶν δῆμων ἐκφωνηθὲν ὄνομα αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον ἐν-5
 δυθῆναι πάλιν ἀποφέρεται τὸ παιδίον, καὶ τίθεται εἰς τὸ κοννίον, καὶ ἐπισκεπάζονται ἢ τε ἀγούστα καὶ τὸ παιδίον ἐφαπλώματα χρυσοῦφαντα. εἶτα διὰ τοῦ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούστης προσκαλοῦνται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ διὰ τῶν πραι-
 ποσῖτων εἰσάγονται οἱ ἄρχοντες τοῦ κουβουκλείου καὶ οἱ τοῦτο 10
 κουβουκλείου πάντες, καὶ καθεξῆς εἰσάγονται ἀπὸ τοῦ και-
 νουργίου τρικλίνου αἱ ζῶσται καὶ αἱ μαγίστρισαι, ἀνδρπά-
 τισσαὶ τε καὶ πατρίκιαι καὶ πρωτοσπαθαρεαὶ ὀφφικιαλαίαι καὶ
 Καὶ λοιπαὶ συγκλητικαί, εἰδ' οὕτως αἱ τῶν προῤῥήθέντων ἀ-
 ξιωμάτων ἀπαξιωματικαὶ χῆραι, καὶ ἐπεύχονται ἀπευχαρι-15
 στοῦσαι καὶ εὐφημοῦσαι τὴν ἀγούστην, καὶ τὸ προσῆκον
 ἀπονέμουσι σέβας, μία ἐκάστη εἰσάγουσα ξένιον, ὅπερ κατὰ
 προαίρεσιν ἔχει. μετὰ δὲ τὸ τῶν γυναικῶν σέκρετον εἰσάγον-
 ται ἀπὸ τοῦ λανσιακοῦ διὰ τοῦ ὥρολογίου καὶ τοῦ χρυσοτρι-
 κλίνου οἱ τῆς συγκλήτου ἅπαντες, μάγιστροι, ἀνδρῆπατοι, πα-20
 τρῖκιοι καὶ ὀφφικιάλιοι, καὶ ἐπεύχονται ἀπευχαριστοῦντες

[soerui et nurui puerperae] et infanti porphyrogenito, quem tunc primum nomine tenus citant. Octavo die exornatur Augustae puerperae coeton seu cubiculum velis chrysotriclinii auro textis et polycandelis. In illum coetonem refertur infans ex ecclesia, postquam sacerdos in eius propylaeo seu atrio super infante orationem dixerit, et nomen, a factionibus editum ipsi imposuerit et indusium ipsi induerit. Relatus ad matrem infans deponitur in cunis, et iniciuntur tam Augustae puerperae, quam infanti, panui vel telae auro textae. Dein advocantur praepositi ab eunucho, qui mensae Imperatricis praecet. Praepositi porro introducunt magistratus cubiculi eiusdemque ministros reliquos omnes. Deinceps introducuntur e caenurgio zostae, magistrissae, anthypatissae, patriciae, protospatharcae officialiae et reliquae feminae senatoribus maritatae. Post eas introducuntur viduae, quarum mariti olim, dum viverent, praedictas dignitates aulicas gesserant, nunc post eorum decessum gradu, quem antea inter feminas primates tenebant, delectae. Hae omnes felicem partum Augustae gratulatae benedicunt ipsi, debitamque tribuunt infanti reverentiam traduntque xenium seu munusculum benevolentiae erga novum hospitem advenam testificandae destinatum, quod unaquaeque quaecumque pro lubitu et delecto suo secum fert. Post dimissum muliebri secretum seu corpus introducuntur a lausiaco per horologium et chrysotriclinium senatores omnes, magistri, proconsules, patricii, officiales, et cum

τῆ αὐγούστη, καὶ τὸ προσῆκον ἀποδίδουσι σέβας δι' εὐχῶν καὶ εὐφημιῶν τῷ πορφυρογεννήτῳ, καθὼς καὶ ἐν τῇ πρὸς τὸν βασιλέα ἀπευχαριστεία καὶ εὐχῆ εἴρηται. Ἰστέον, ὅτι ἅ-
 5 δὸς ὀφειλόμενόν ἐστι γίνεσθαι, ὃ ἡ κοινὴ συνήθεια λοχόζεμα καλεῖ, εἰς τὸν πόρτηκα τῶν ἰθ' ἀκουβίτων καὶ εἰς τὰ τριό-
 10 δια τῆς λεωφόρου τῆς πόλεως, ἧγουν ἀπὸ τῆς χαλκῆς μέχρι τοῦ βοός. καὶ ὀφείλουσιν ἐν μὲν τῷ πόρτηκι τῶν ἰθ' ἀκου-
 βίτων συνέρχεσθαι οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων μετὰ τῶν σχο-
 15 λαρίων, ὁμοίως καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ πλοῦμου μετὰ τοῦ πλοῦ-
 μου στρατοῦ. πρὸς τούτοις τῶν δύο μερῶν οἱ δημῶται καὶ Ed.L. 358
 τὸ πολιτικὸν μετὰ τῶν τῆς πόλεως συστημάτων, καὶ ἐπὶ ἑ-
 πτὰ ἡμέρας πίνουσιν ἐκεῖσε τὸ προῤῥηθὲν λοχόζεμα. ὁμοίως
 καὶ ἐν τοῖς προῤῥηθείσι τῆς λεωφόρου τριόδοις ὀφείλουσιν
 15 συνέρχεσθαι οἱ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοὶ καὶ πένητες καὶ πῖ-
 νειν ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας τὸ προῤῥηθὲν λοχόζεμα.

ΚΕΦ. κβ'.

Ἔσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ βαπτισμῷ ἀρθεῖνος παιδὸς βασιλέως.

Κελεύσει τοῦ βασιλέως ὀρίζονται μάλιστα, ἀνθύπατοι, 20 πατριῖοι, στρατηγοὶ, στρατάρχαι, τουρμάρχαι, οἱ ἄρχοντες τῶν ταγμάτων, οἱ ὀφφικιάλιοι καὶ πᾶσα ἡ σύγκλητος, καὶ Β

adoratione benedicunt Augustae, congruamque praestant cultum porphyrogenito infanti per pia vota et bona verba talia, qualia supra dicebamus erga Imperatorem proferri solere. Septem a nato infante porphyrogenito proximis diebus debet edi et celebrari, quod consuetudo lochozema appellat seu iusculum puerperae, et quidem in porticu novendecim accubituum et in triviis praelongae et amplissimae plateae urbanae, [quae mese dicitur,] nempe a chalice usque ad bovem. In porticum novendecim accubituum conveniunt tribuni tagmatum cum scholariis, et magistratus classiariorum cum ipsis classariis; item populares ambarum factionum, et magistratus urbanus cum collegiis urbanis; bibuntque ibi per septiduum praedictum lochozema. At in praedictae plateae triviis conveniunt nostri in Christo fratres, pauperes, eodemque beneficio per septiduum pariter gaudent.

CAP. 22.

Observanda in baptismo filii Imperatoris.

Primum ex mandato Imperatoris iubentur certo tempore et loco convenire magistri, proconsules, patricii, strategi, stratarchae, turmarchae, rectores tagmatum, officiales totusque senatus. Conveni-

εἰσέρχονται εἰς τὸν μέγαν βαπτιστήρα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας. οἱ δὲ δεσπότες προέρχονται μετὰ τῶν ἀλλαξίμων, καθὼς ἔχει ἡ συνήθεια τῶν μεγάλων ἑορτῶν. τὰ δὲ σκῆπτρα καὶ τὰ λοιπὰ σκευὴ μένουσιν ἐν τῷ ναῷ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν, καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ καὶ συγκλητικοί. οἱ δὲ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ὀρισθέντων γενέσθαι ἀναδόχων εἰσέρχονται εἰς τὸν βαπτιστήρα, καὶ τῆς εὐχῆς γενομένης καὶ τῆς εἰωθυίας ἐκκλησιαστικῆς τάξεως τελουμένης καὶ τοῦ παιδὸς βαπτιζομένου, δέχονται οἱ ἀνάδοχοι, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκείσειο κατέρχονται οἱ δεσπότες μετὰ τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ φροστίσματος, καὶ γίνεται ἡ εἰωθυία εἴσοδος εἰς τὸ θυσιαστήριον. εἶτα εἰσέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ μητατώριον, καὶ τὰ ἐξῆς τελεῖται, καθὼς καὶ ἐν ταῖς μεγάλαις προελεύσεσιν. οἱ δὲ δῆμοι ἐν τῷ ὑποστρέφειν τὸν βασιλέα αἰτοῦνται, ἀχθῆναι 15

Ms. 210.b ἰππικὸν ἰπποδρόμιον. τοῦ δὲ βασιλέως συντασσομένου, τελεῖται τῇ ἐπαύριον ἰπποδρόμιον ἀπολύσιμον καὶ προσκυνήσιμον.

ΚΕΦ. κγ'.

Ἄσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ κουρεματι παιδὸς βασιλέως.

D Δίδονται μανδάτα εἰς ὄλην τὴν σύγκλητον ἀλλαξίμων, καὶ 20

unt ergo in baptisterium seu fontem magnae ecclesiae. Procedunt Domini tum in mutatoriis, qualia solent ex ritu in magnis festis gestare. Sceptra et reliqua vasa manent in ipso nao magnae ecclesiae, prout mos est in magnis processionibus; manent ibidem quoque ceteri honorati et senatores. Domini autem et patriarcha et designati exceptores e sacro fonte aut compates intrant in baptisterium, factaque oratione et peracto consueto officio ecclesiastico baptizatoque puero, excipiunt eum exceptores; et tunc abeunt illic Imperator et patriarcha cum puello baptizato, et fit consuetus introitus in sacrificatorium. Dein intrat Imperator in metatorium, et peraguntur cetera, ut mos est in magnis processionibus peragi. Factiones autem in reditu Imperatoris ex ecclesia rogant, equestro spectaculum edi; et compromittente Imperatore, peragitur sequente die spectaculum equestre apolysimum [seu postremum eorum, quae per istam occasionem hilaritatis publicae instituuntur,] idemque procynesium seu in quo Imperator a populo humi in genibus cubante adoratur.

CAP. 23.

Observanda in tonsione filii Imperatoris.

Pridie diduntur mandata ad totum senatum, ut altero die in

τῇ ἐξῆς προέρχονται πάντες οἱ συγκλητικοί, εἶτα ἔρχεται ὁ
 δαιφερενδάριος τοῦ πατριάρχου, καὶ ἐρωτᾷ, εἰ κελεύει ὁ βα-
 σιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρχην. τοῦ δὲ βασιλέως ὑπομι-
 μνησκομένου παρὰ τοῦ πραιποσίτου καὶ κελεύοντος εἰσελ-
 5θεῖν τὸν πατριάρχην, ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος λέγων τῷ δαι-
 φερενδάρῳ, ὅτι κελεύει ὁ βασιλεὺς εἰσελθεῖν τὸν πατριάρ-
 χην. ὁ δὲ ἀπὼν προσκαλεῖται τὸν πατριάρχην, καὶ εἰσέρ- Ed. L.359
 χεται ἐν τῷ παλατίῳ, καθὼς εἰδισται αὐτῷ, μετὰ τοῦ σε-
 κρέτου αὐτοῦ καὶ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, καὶ
 10ὑπαντᾷ αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ. καὶ εἰς ὄλον
 ἄν ναὸν κελεύῃ ὁ βασιλεὺς γενέσθαι τὸ κούρευμα, ἅπεισιν
 μετὰ τοῦ πατριάρχου. καὶ εἰδ' οὕτως εἰσέρχονται οἱ τοῦ
 κουβουκλείου καὶ οἱ ἄρχοντες τοῦ πατριάρχου καὶ κουβου-
 κλείσιοι, πρὸς τούτοις μητροπολίται καὶ ἀρχιεπίσκοποι. εἶτα
 15κελεύσει τοῦ βασιλέως ἔρχονται καὶ οἱ τῆς συγκλήτου καὶ
 ὅσοι μέλλουσι γίνεσθαι ἀναδόχοι τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικοῦ
 παιδός. εἶτα φέρει ὁ πραιπόσιτος τὰ διὰ φαφῆς συνημμένα B
 πρὸς ἄλλα ἐγχειρία, καὶ ἐπιδίδωσι ταῦτα τῷ πατριάρχει,
 ὁ δὲ πατριάρχης τοῖς μέλλουσι γίνεσθαι ἀναδόχοις, καὶ ἐξῆς
 20γίνεται ἡ τῆς ἐκκλησίας ἀκόλουθος τοῦ κουρευματος τάξις. καὶ
 τὸ μὲν πρῶτον χρυσοῦν ἐγχειρίον, ἐν ᾧ καὶ αἱ ἀποκαρεῖσαι
 τρίχες τοῦ παιδός ἔγκεινται, ἐπιδίδεται τῷ πραιποσίτῳ, τὰ
 δὲ λοιπὰ ἐγχειρία διαρπαζόμενα παρὰ τῶν ἀναδόχων μερί-

mutatoris compareat. Conveniunt ergo sic omnes ad ordinem se-
 natorium pertinentes. Tunc advenit referendarius patriarchae, et
 sciscitatur, velitne Imperator patriarcham advenire. Intrat praepo-
 situs ad Imperatorem eaque de re significat; et Augusto volente iu-
 bente, ut patriarcha veniat, rursus ad referendarium exit referens,
 velle Imperatorem, ut patriarcha veniat. Abit itaque referendarius,
 et accessit patriarcham. Hic venit in palatium in consueto suo co-
 mitatu, nempe secreto suo et metropolitae atque archiepiscopis. Et
 obviam fit Imperator in chrysotriclinio, et simul abeunt in illud
 templum, in quo puerum tonderi vult Imperator. Proxime hos in-
 grediuntur in illud templum cubicularii et proceres patriarchae
 et eius cubiculenses; tum metropolitae et archiepiscopi. Veniunt
 deinceps ex Imperatoris mandato senatores et qui destinati
 sunt exceptores crinium pueri imperialis. Dein affert praepositus
 manucciola multa unum alteri consuta, ut longam telam efficiant,
 eaque tradit patriarchae, hic porro tradit futuris exceptoribus
 crinium. Et dein fit ritus ecclesiasticus tonsurae. Quo facto, tradit
 patriarcha primum aureum sudarium, in quo iaceat detonsi crines,
 praeposito; cetera vero manucciola diripiunt et partiuntur inter se
 exceptores. Sub Basilio, celeberrimo Imperatore, fiebat tonsura

ζονται. ἐπὶ δὲ Βασιλείου τοῦ αἰοιδίμου βασιλέως γέγονε τὸ κούρευμα Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος καὶ υἱοῦ αὐτοῦ οὕτως. τῆς προῤῥηθείσης τάξεως πάσης τελεσθείσης, γέγονε ἡ ἐκκλησιαστικὴ πᾶσα ἀκολουθία τοῦ κουρέυματος ἐν τῷ 5
 Ms. 211. ἀπὸς ἀνατολὴν ἀριστερῶ μέρει τοῦ χρυσοτρικλίνου. ἀνάδοχοι δὲ τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς γεγόνασιν ὅ,τε πατριάρχιος Λέων καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν ἡ κρατερός, καὶ ὁ στρατηγὸς Καππαδοκίας καὶ οἱ τουρμάρχαι καὶ μεράρχαι καὶ οἱ λοιποὶ πάντες θεματικοὶ ἄρχοντες τῶν αὐτῶν θεμάτων μετὰ καὶ τῶν δρουγγαροκομήτων. ἀπὸ γὰρ τῶν κιγκλίδων τοῦ βήματος τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου μέχρι τοῦ πόρτηκος τοῦ χρυσοτρικλίνου, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠμολόγιον ἴσταιται, συνεκράτει ἡ τῶν ἐγχειριῶν ἄλλο πρὸς τὸ ἄλλο συῤῥάφη καὶ 10
 Δυναμμοσις, ὥστε πάντας τοὺς θεματικούς ἄρχοντας Ἀνατο- 15
 λικούς καὶ Καππαδόκας ἀναδόχους γενέσθαι τῶν τριχῶν τοῦ βασιλικοῦ παιδός.

ΚΕΘ. κδ'.

Ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουλαρίας.

Τῆς καθημερινῆς προελεύσεως ἰσταμένης, καὶ τοῦ βα- 20
 σιλέως καθεζόμενου ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ καὶ κελεύοντος γενέσθαι κουβικουλαρίαν, δηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοῖ

fili eius Leonis, philochristi Despotae, hunc in modum. Reliquo, quem diximus, apparatu cerimoniarum praemisso, fiebat officium tonsurae ecclesiasticum, prout ritus fert, in oratorio S magni martyris Theodori, quod est in sinistra versus orientem spectanti regione chrysotriclinii. Exceptores crinium imperialis pueri erant Leo [Phocas] patricius et tum strategus Anaticorum, fortis heros; et strategus, qui tum erat, Cappadociae et turmarchae et merarchae et reliqui omnes rectores provinciales eorundem thematum seu provinciarum, Anatoliae nempe atque Cappadociae, una cum drungarii comitibus. Hi omnes fiebant exceptores crinium imperialis pueri, stantes nempe a cancellis tribunaee modo dicti oraculi inde usque ad porticum chrysotriclini, in qua horologium stat, et tenentes telam illam longam e multis inter se consutis sudariis connectam.

CAP. 24.

Ritus promotionis cubicularias.

Consistente iam modo et orsa quotidiana processione seu conventu procerum, quando Imperator in chrysotriclino sedet et vult cubiculariam creare, significat id praeposita. Hi pro more secum

κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀναλαμβάνονται μεθ' ἑαυτῶν δύο κουβικου-
 λάριους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλάριους καὶ ὀστιάριον καὶ Ed. L. 360
 πριμικήριον. εἰς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμική-
 ριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλί-
 νῳ. καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύοσιν βή-
 λον τοῦ χρυσοτρικλίνου προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα. τοῦ δὲ
 δευτέρου ἀνοίγοντος τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Θεοδώρου τὸ ἐν τῷ χρυσοτρικλίνῳ, εἰσέρχονται πάντες ἐκε-
 ῖσε, καὶ ἀποκρεμμῶσι τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δίκην παραγαυ-
 ἰοδίου ὃν εἰς τὰς κιγκλίδας τοῦ βήματος, ἤτοι εἰς τὰ ἅγια
 θύρια. ὁμοίως τιθοῦσιν ἐκεῖσε καὶ τὸ προπόλωμα καὶ τὸ
 ἄσπρον μαφῶριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, καὶ εἰθ' οὕτως
 ἐξέρχονται οἱ πραιπόσιτοι, καὶ ἀπλάσιν διὰ τοῦ πρὸς ἀνα-
 τολὴν δεξιῶν βήλου τοῦ χρυσοτρικλίνου εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς B
 15 αὐγουστής, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται τὴν μέλλον-
 σαν γενέσθαι κουβικουλαραίαν, καὶ ἀπάγουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ
 χρυσοτρικλίνου εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 Θεοδώρου, καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ὁ πρῶτος πραιπόσιτος·
 „ὄρα, πόθεν ἀναλαμβάνεσαι τὸ ἀξίωμα. πάντως πρόδηλον
 20 ἐκ τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ εἰς τοῦτο ἀφορῶσα, ἅτι ἐκ χειρὸς M. 211. b
 Κυρίου τοῦτο λαμβάνεις, πρόσεχε σεαυτὴν τὸν τοῦ Κυρίου
 φόβον ἔχουσα ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὴν
 αὐγουστάν ἀληθῆ πίστιν καὶ ἀκίβδηλον εὐγνωμοσύνην φυλάτ-
 τουσα.” ταῦτα πρὸς αὐτὴν εἰπὼν ὁ πραιπόσιτος, κελεύει αὐ- C

sumunt duo cubicularios et duo spatharocubicularios et ostiarium et primicerium, (horum unus autem debet primicerius cubiculi esse,) et intrant in chrysotriclinium. Et praepositi quidem intrantes per occidentale chrysotriclini velum adorant Imperatorem. Secundicerius autem aperit oratorium S. magni martyris Theodori, quod in chrysotriclino est; et intrant in illud omnes, et suspendunt aureum vestimentum, quod ad modum paragaudii formatum est, e cancellis tribunae aut in sancta porta; pariter deponunt ibidem propoloma [seu turritam capitis coronam] et candidum maforium, [seu calyptram] et candidum charzanium. Eo facto, exeunt praepositi, et abeunt per dextrum orientale velum chrysotriclinii in coetonem Augustae, et illinc petunt creandam cubiculariam, traducuntque per chrysotriclinium in oratorium S. magni martyris Theodori et ibi collocatam sic alloquitur magnus praepositus: *Vide, unde accipias hanc dignitatem. Palam est, eam a sacra porta te impetrare. Recogitans itaque, te dignitatem hanc e manu Domini accipere, diligenter cura, ut timorem Domini in corde habeas, sinceramque fidem et benevolentiam erga Augustum et Augustam conserves. His di-*

τὴν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατολὰς προσκυνῆσαι καὶ τῷ Θεῷ ἀπενχαριστῆσαι. εἰθ' οὕτως ἀναλαμβάνεται ὁ πρῶτος πραιπόσιτος τὸ χρυσοῦν ἱμάτιον τὸ δίκην παραγαυδίου ὄν ἀπὸ τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενδύουσιν αὐτὴν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ζωννύουσιν αὐτήν. ἔπειτα ἐπιτιθοῦσιν ἐπ' αὐτῇ τὸ 5 ἄσπρον μαφόριον καὶ τὸ λευκὸν χαρζάνιον, εἶτα τὸ προπόλωμα, καὶ εὐθὺς ἀσπάζονται αὐτήν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξάγουσιν αὐτήν διὰ τοῦ βήλου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χρυσοτρικλίου κατέναντι τοῦ μεσαιτάτου πολυκανδήλου, καὶ προσκυνεῖ, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε μέ-10

Dχρῆς ἂν καταλάβῃ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, προσκυνεῖ ἐκ δευτέρου, ὡς τρισὴν εἶναι τὴν ταύτης προσκύνησιν. καὶ εἰθ' οὕτως πίπτουσα φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἐξάγεται παρὰ τῶν πραιποσίτων καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ κουβερκλείου εἰς τὸν λαυσιακόν, καὶ ἀσπάζονται αὐτήν οἱ τοῦ κου-15 βουκλείου, καὶ ἀπὸ τῶν ἐκεῖσε ἀναλαμβάνονται αὐτήν οἱ πραιπόσιτοι καὶ ἀπάγουσιν εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς ἀνγούστης, καὶ ἀπενχαριστεῖ τὴν ἀνγούστην. οἱ δὲ πραιπόσιτοι ταύτην ἐκεῖσε καταλείποντες ἀπέρχονται ἐν τῷ λαυσιακῷ.

Ed. L. 361

ΚΕΦ. κε.

20

**Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν ἐπὶ προαγωγῇ κουβικουαρίου.*

*Τῆς καθημερινῆς προελεύσεως ἰσταμένης, καὶ τοῦ βα-
13. τῆς πόδας ed.*

ctis, iubet, ut ter humi procidens, versus orientem converso vultu, Deum adoret et ei gratias pro indulta dignitate agat. Eo facto, sumit primus praepositus aureum indumentum, ad instar paragaudii factum, e santa porta; quod ceteri praepositi feminae circumponunt, dein cingulum ipsi accingunt, dein album maphorium imponunt ipsi et album charzanium, et tandem propoloma. Sic indutam protinus salutant praepositi atque reliqui, et educunt eam per velum S. Theodori in medium usque triclinium, ubi constituta e regione medii polycandeli prima vice adorat Imperatorem; dein inter procedendum, donec perveniat ad pedes Imperatoris, adorat bis; ut adeo in universum ter adoret. Provoluta tum ad pedes Imperatoris osculatur eos. Eo facto, educitur a praepositis et cubiculariis reliquis in lausiacam, ubi eam cubicularii salutant. Illinc abducunt eam praepositi in coetonem Augustae. Ibi adorat cum gratiarum actione Augustam, et restitat, praepositis in lausiacam redeuntibus.

CAP. 25.

Observanda in promotione cubicularii.

Incepta iam quotidiana processione, residens in chrysotricli-

σιλέως καθεζομένου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ καὶ κελύοντος γενέσθαι κουβικουλάριον, δηλοῖ τοῖς πραιποσίτοις, καὶ αὐτοὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀναλαμβάνονται μεθ' ἑαυτῶν δύο κουβικουλάριους καὶ δύο σπαθαροκουβικουλαρίους καὶ ὀστιάριον καὶ ὀπριμικῆριον. εἰς δὲ ἐκ τούτων ὀφείλει εἶναι καὶ ὁ πριμικῆριος τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰσέρχονται ἐν τῷ χρυσοτρικλί-Ma. 212. 6
 νῳ, καὶ οἱ μὲν πραιπόσιτοι εἰσερχόμενοι τὸ πρὸς δύοσι βῆ-
 λον τοῦ χρυσοτρικλίου προσκυνοῦσι τὸν βασιλέα· οἱ δὲ Β
 λοιποὶ τοῦ κουβουκλείου οὐ προσκυνοῦσιν. τοῦ δὲ δευτέρου
 10 ἀνοίγοντος τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώ-
 ρου, εἰσέρχονται πάντες ἐκεῖσε καὶ ἀποκρεμμῶσι τὸ χρυσοῦν
 παραγαύδιον εἰς τὰς κικλίδας τοῦ βήματος, ἤγουν εἰς τὰ
 ἅγια θύρια, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξέρχεται ὁ πραιπόσιτος, καὶ
 εἰσάγει ἀπὸ τοῦ πανθέου, εἴτε καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρολογίου, τὸν
 15 ὀδφείλοντα γενέσθαι κουβικουλάριον, καὶ ἔξωθεν τοῦ εὐκτη-
 ρίου, ἤγουν εἰς τὸ βῆλον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, κελεύσει τῶν
 πραιποσίτων ἐνδύουσιν οἱ κουβικουλάριοι καμίσιον τὸν μέ-
 λοντα τιμηθῆναι, καὶ ἀποσκεπάζουσιν αὐτὸν, καὶ εἰθ' οὐ-
 20 πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν. εἶτα ὁ πρῶτος πραιπόσιτος ποιεῖ
 εἰς αὐτὸν τὴν εἰωθυῖαν παραίνεσιν, νουθετῶν καὶ ἐξασφαλι-
 ζόμενος αὐτὸν τοῦ μὴ δῆσαι χεῖρας εἰς ἔπερον βαρβᾶτον
 ἄνευ τοῦ βασιλέως, καὶ τοῦ μὴ εἶναι μέθυσον καὶ πέρπερον
 καὶ περισσοπραξίας ἐργάζεσθαι, καὶ τοῦ μὴ συνδυάζειν ἢ
 25 συνφιλοῦσθαι ἔξολεστάτοις καὶ νεωτερισταῖς ἀνθρώποις·

nio Imperator, quando vult aliquem cubicularium renuntiare, si-
 gnificat praepositis. Hi, secum sumtis pro more duobus cubiculariis et
 duobus spatharocubiculariis et ostiariis et primicerio, (horum autem
 unus debet primicerius cubiculi esse,) intrant in chrysotriclinium.
 Et praepositi quidem per occidentale velum chrysotriclinii intro-
 euntes adorant Imperatorem; reliqui autem cubicularii non adorant.
 Deuterus inde aperit oratorium S. magni martyris Theodori, in
 quod omnes intrant, et suspendunt aureum paragaudium e cancellis
 bematis aut e sacra porta. Dein exit praepositus, et introducit aut
 a pantheo, aut et ab horologio creandum cubicularium. Hunc ex-
 tra oratorium seu in velo S. Theodori amiciunt cubicularii, a
 praepositis iussi, camisajo, demuntque ipsi capitis tegumentum, tum
 introducunt eum in oratorium, et coram sacra porta collocant. Ibi
 facit praepositus ad eum consuetam adhortationem, diligenter praeci-
 piens et inculcans, ne manus violentas immittat in alium barba-
 tum, inscio Imperatore, neque ebrietati se dedat, neque vanus et
 levis sit, et inepte curiosus rerum ad se non pertinentium; neque

πρὸς τοῦτοις καὶ τοῦ μὴ ἐξάγειν μυστήριον βασιλέως, τε-
 μῶν δὲ πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασι προβαθμίους καὶ ἰσοβα-
 θμίους αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν σύγκλητον, μάλιστα δὲ τοὺς
 Δαυτοῦ πραιποσίτους. ταῦτα ἐξασφαλισάμενος ὁ πραιπόσιτος
 τὸν μέλλοντα τιμηθῆναι κουβικουλάριον, λέγει πρὸς αὐτὸν·⁵
 „ὄρα, πόθεν ἀναλαμβάνει τὸ ἀξίωμα. πάντως πρόδηλον ἐκ
 τῶν ἁγίων θυρῶν. καὶ εἰς τοῦτο ἀφορῶν, ὅτι ἐκ χειρὸς
 Κυρίου τοῦτο λαμβάνεις, πρόσεχε σεαυτῷ, ὅπως μέχρι τέ-
 λους ζωῆς σου ταῦτα πάντα φυλάξης, καὶ ἀναβάσεις ἐν τῇ
 καρδίᾳ σου διαθέμενος καὶ ταῖς κρείττοσιν ἀρεταῖς κοσμονύ-¹⁰
 μενος, ταῖς μελίσσοι τῶν βαθμῶν ἀξίαις παρὰ τοῦ πλουτοδό-
 του καὶ Θείου ἡμῶν αὐτοκράτορος ἐπιτύχης καὶ ἔνδοξος ἐν
 Ed.L.362 τῷ ἱερῷ κουβουκλείῳ γενήσῃ.” ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰπὼν ὁ
 Ms.212.^b πραιπόσιτος κελεύει αὐτὸν τρίτον ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς ἀνατο-
 λὰς προσκυνῆσαι καὶ τῷ Θεῷ ἀπευχαριστήσαι. εἰθ' οὕτως¹⁵
 ἀναλαμβάνεται τὸ χρυσοῦν παραγαύδιον ὁ πραιπόσιτος ἀπὸ
 τῶν ἁγίων θυρῶν, καὶ ἐπενδύει αὐτὸν, καὶ ἀσπάζονται αὐ-
 τὸν οἱ πραιπόσιτοι καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ἐξάγουσιν αὐτὸν ἀπὸ
 τοῦ βήλου. καὶ ἤνικα ἐξέλθῃ, πίπτει ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ προσ-
 κυνεῖ τὸν βασιλέα, καὶ εἰθ' οὕτως ἐξάγεται παρὰ τῶν πραι-²⁰
 ποσίτων καὶ τῶν τοῦ κουβουκλείου εἰς τὸν λαυσιακὸν, καὶ
 ἀσπάζονται αὐτὸν πάντες οἱ τῆς συγκλήτου, καὶ πρὸ πάντων
 οἱ τοῦ κουβουκλείου. καὶ εἰθ' οὕτως σκεπάζεται καὶ καθέ-

fraternitatem et sodalitiū contrahat cum hominibus perditis, perniciosis, novarum rerum studentibus; ne praeterea effutiat secretum aliquod Imperatoris; ut omnes honoratos sive gradum suo priorem, sive sibi parem habeant, verbo totum senatum, sed maxime praepositos suos, honoret. Huic adhortationi ad honorandum cubicularium factae addit praepositus hanc formulam: *Vide, unde accipias dignitatem, quam nunc accipis. Nempe, ut palam est, a sancta porta. Recogitans itaque, te illam e manu Dei accipere, cura diligenter, ut, quoad vixeris, praecepta mea custodias, dispositoque habens in corde tuo gradus [pulchrarum dotium unos alteris altiores] ornatusque optimis virtutibus, maiores honorum gradus a divitiarum largitore, divino nostro Imperatore, consequaris, et illustri in sacro cubiculo fias. His dictis, iubet eum praepositus ter humo prolapsus, vultu ad orientem converso, Deum adorare, eique gratias agere. Dein sumit aureum paragaudium e sacra porta, ipsique id induit. Tum salutant eum praepositi ceterique, et extra velum S. Theodori educunt. Egressus procumbit humi et adorat Imperatorem; tum educitur a praepositis et cubiculariis in lausiacum, ubi senatores omnes, et primo quidem loco cubicularii, ei gratulantur. Hoc facto, tegit rursus caput, et occupat sedem suam,*

ζεται εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ τάξιν, καὶ τῶν μινσῶν γινομένων, ἀπέρχεται ἔμπρατος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. B

ΚΕΦ. κς'.

Περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβάντων γενέσθαι περὶ τῆς
5 παλαιᾶς συνηθείας τῆς τελουμένης ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Ἰστέον, ὅτι τὸ παλαιὸν μετὰ τὸ προσενεγκεῖν τὰ δῶρα τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ τὸν βασιλέα ἔμενεν ἔνδον τοῦ ἁγίου Θεο-
σιαστηρίου ἕως τῆς μεταλήψεως τῶν θείων μυστηρίων· ἐπὶ
δὲ Θεοδοσίου τοῦ ὀρθοδόξου βασιλέως τοῦτο ἀπεκόπη δι'
10 αἰτίαν, ἣ ἐν τῷ βίῳ ἀναγράφεται τοῦ ἁγίου καὶ ἀοιδίμου
Ἀμβροσίου, ἐπισκόπου Μεδιολάνων. C

ΚΕΦ. κς'.

Ὅπως Ἡράκλειος ὑπὸ τοῦ ἰδίου πατρὸς ἀπὸ τῆς τοῦ καίσαρος
15 ἀξίας ἀνήχθη εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, καὶ πῶς Δαβὶδ ὁ
ἀδελφὸς αὐτοῦ γέγονε καίσαρ.

Χρὴ εἰδέναι, ὅτι κατὰ τὴν τετάρτην τοῦ Ἰουλίου μη-
νός, ἰνδ. ια', ὁ αὐτοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς Θελήσας
ἀναγορευθεὶς Ἡράκλειον τὸν τούτου υἱὸν ἀπὸ τῆς ἀξίας τοῦ

18. ἀναγαγεῖν coni. R.

et datis missis vel dimissa processione, abit in domum suam in so-
lenne amicorum obsequio.

CAP. 26.

*De quibusdam diverso tempore innovatis circa vetustam consuetu-
dinam olim observatam in magna ecclesia.*

Mos erat olim, ut Imperator, postquam dona sacrae mensae obtulisset, intra sanctum sacrificatorium maneret usque ad communionem sanctorum mysteriorum. Sed sub Theodosio, orthodoxo Imperatore, abrogatum id est ob causam in vita S. Ambrosii, episcopi Mediolanensis, scriptam.

CAP. 27.

Quomodo Heraclius [Iunior] a suo patre e dignitate Caesaris ad habitum et maiestatem Imperatoris evectus, eius frater, David, autem Caesar creatus fuerit.

Die quarto mensis Iulii, indict. undecima, [A. C. 638.] instituebat Imperator et magnus rex [Heraclius] decreto Heraclium [Iunio-
norem] filium suum ex Caesare Imperatorem facere hunc in modum.

καίσαρος εἰς τὸ σχῆμα τῆς βασιλείας, ἐποίησεν οὕτως. με-
 τεστάλη ὁ πατριάρχης καὶ οἱ τῆς συγκλήτου πάντες, καὶ ὁ
 μὲν πατριάρχης εἰσῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα, παρόντος καὶ
 Κωνσταντίνου δεσπότη τοῦ αὐτοῦ γνησίου ἀδελφοῦ. ἡ δὲ
 εὐχὴ ἐγένετο ἐν τῷ ἁγίῳ Στεφάνῳ τῆς Δάφνης, καὶ ἐπῆρθη,⁵
 ὅπερ ἐφόρει καμελαύκιον ὁ καίσαρ, ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,
 καὶ περιετέθη αὐτῷ ὁ βασιλικὸς στέφανος, Δαβὶδ δὲ τῷ
 δεσπότη ἑτέρας εὐχῆς γενομένης, ἀνήγαγεν εἰς τὴν τοῦ καί-
 Ed. L. 363 σαρος ἄξιαν, ἐπιθεῖς αὐτῷ τὸ αὐτὸ καμελαύκιον. εἰδ' οὐ-
 Ms. 213. α τως μετεστάλησαν κατὰ τὸ ἔθος οἱ ἐνδοξότατοι πατριῖοι,¹⁰
 καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ αὐγουστῆα, καὶ ἐδέξαντο τὸν τε μέγαν
 βασιλέα, ὁμοίως καὶ τοὺς αὐτοῦ υἱοὺς, παρόντος καὶ τοῦ
 καίσαρος. ἤνικα οὖν ἐξῆλθον πάντες οἱ ἀπὸ ὑπάτων καὶ ἕως
 τῶν ἰλλουστρίων, ἔστησαν εἰς τὰ γραδῆλια τῆς ἀρέας. ἡνοί-
 χθησαν δὲ καὶ αἱ πύλαι τοῦ ἄρματος καὶ εἰσῆλθον πάντα¹⁵
 τὰ σίγνα καὶ αἱ σχολαὶ καὶ οἱ δῆμοι. συνεξῆλθεν δὲ αὐ-
 τοῖς καὶ ὁ πατριάρχης, καὶ πάντων εὐφημισάντων, εὐθέως
 ἀπῆει ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ μετὰ τῶν τέκνων αὐ-
 Β τοῦ, καὶ πάντα κατὰ τὸ ἔθος ἐγένετο καὶ ἐν τῇ αὐτῇ μεγα-
 λῇ ἐκκλησίᾳ.

20

ΚΕΦ. κη'.

Περὶ προκένησου τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ.

Χρὴ εἰδέναι, ὡς τῇ πρώτῃ τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός, ἰνδ.

Arcessebantur patriarcha totusque senatus. Patriarcha ad Impera-
 torem conveniebat, praesente eius [Heraclii Iunioris] fratre, Con-
 stantino despota. Oratio et benedictio super creando Imperatore
 fiebat in aede S. Stephani Daphnes. Tum auferebatur camelaucium,
 quod Caesar, Heraclius, gerebat, ex eius capite, et circumpone-
 batur ipsi corona imperialis. Illud ipsum vero camelaucium impo-
 nebat patriarcha Davidi despotae, altera peculiari eum in finem
 dicta oratione; eoque fiebat is Caesar. Eo facto arcessebantur il-
 lustrissimi patricii pro more, qui augusteum ingressi magnum Im-
 peratorem et eius filios, iuniorem Imperatorem atque Caesarem, ve-
 nerabantur. Egressi deinceps omnes a consulibus inde usque ad
 illustres consistebant in gradibus aerae; aperiebantur portae arma-
 tis, et intrabant omnia signa et scholae et factiones. Simul exhibat
 quoque patriarcha cum Imperatore et eius filiis, et sub faustis
 omnium acclamationibus abibat continuo in magnam ecclesiam, ubi
 pariter omnia ex ritu fiebant.

CAP. 28.

De processione in magnam ecclesiam.

Calendis Ianuariis, indictione duodecima, [A. C. 639.] faciebat

ιβ', ἐποίησεν πρόκενον ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ ἁγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐξῆλθεν μετ' αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ὁ δεσπότης, φορῶν χλανίδιον, καὶ Ἡράκλειος ὁ δεσπότης καὶ υἱὸς αὐτοῦ, φορῶν πραιτέκτον, καὶ παρὰ τοῦ ἰδίου ἀδελφοῦ πατρακρατούμενος. ἐφόρεσαν δὲ τόγας ὅ,τε πατρίκιος Νικήτας καὶ ὁ πατρίκιος Ἰωάννης καὶ ὁ πατρίκιος ὁ κατὰ Ἰέσδην καὶ ὁ πατρίκιος Δομέτιος καὶ ὁ μάγιστρος Εὐστάθιος, καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες ἐφόρεσαν χλανίδια ὀλοσήρικα, καὶ τινες δὲ τῶν ἀπὸ ὑπάρχων ἐφόρεσαν λώρους κατὰ ὑπατίας, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῇ ἁγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἦσαν κηρούς καὶ πάντα τὰ πρὸς συνήθειαν γεγόνασιν, καὶ ἐγένετο ἄξια.

ΚΕΘ. κθ'.

Ὅπως ἐν ἡμέρᾳ Ἱπποδρομίου ἐδέξατο Ἡράκλειος τοὺς τῆς συγκλήτου, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου.

Χρῆ εἰδέναι, ὡς, τῇ τετάρτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Ἱπποδρομίου ὄντος, ἐδέξατο ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ αὐγουστῆα τοὺς εἰωθότας, καὶ ἐν τῷ μέλλειν ἀνέρχεσθαι αὐτὸν ἐν τῇ Ἱπποδρομίᾳ, πάλιν ἐκέλευσεν, καὶ ἐδέξατο πάντα τοὺς ἄρχοντας, καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ αὐγουστῆα, εὖρον ἰσταμένον τὸν τε βασιλέα καὶ τὴν αὐγούστην, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῶν ἰσταμένας Ἀυγουστίναν καὶ Ἀναστασίαν τὰς αὐτῶν Ms. 13. b

1. β' em. R., β' cod. et ed. 4. πραιτέκτον legi vult. R. 5. Ita em. R., τόγας. δ δὲ cod. et ed.

Imperator [Heraclius] processionem in magnam ecclesiam cum filiis, Constantino despota tunicato, et Heraclio despota praetextato; qui etiam maioris fratris brachio nitebatur. Togas gestabant patricius Nicetas, patricius Ioannes, patricius Cata Iesidi, patricius Domitius et magister Eustathius. Reliqui autem proceres gestabant tunicas holosericas. Quidam expraefectorum gestabant loros, ut, qui consulatum adeunt, gerere solent. Ut ventum erat in magnam ecclesiam, accendebant cereos, et omnia fiebant secundum ritum et dignis modis.

CAP. 29.

Quomodo in die ludi circensis exciperet Heraclius senatores coram patriarcha.

Eiusdem mensis Ianuarii quarto die, quo spectaculum equestre edebatur, excipiebat Imperator in augusteone, quos eo tempore mos est excipi. Quum autem in eo iam esset, ut iam circum ascenderet, rursus placebat ipsi omnes proceres admittere. Intrabant itaque proceres omnes in augusteonem; ubi stantem inveniebant Imperatorem et Augustam, et coram illis stantes Augustinam et Ana-

θυγατέρας καὶ ἀγούστας, παρόντος καὶ τοῦ πατριάρχου, καὶ Ed.L. 364 ἐν τῷ δεξιῷ μέρει Ἰσταντο τὰ λοιπὰ τέκνα τοῦ βασιλέως, καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν μέρος Ἰσταντο κουβικουλάριοι, καὶ ἔκραξαν λέγοντες· „εὐτυχῶς τῇ πολιτείᾳ, εὐτυχῶς τῇ πολιτείᾳ, εὐτυχῶς τῇ πολιτείᾳ. Ἡράκλειε ἀγούστε, τούμβικας! Ἄναστασία Μαρτίνα ἀγούστα, τούμβικας. Κωνσταντίνε ἀγούστε, τούμβικας. Ἡράκλειε ἀγούστε, τούμβικας. Ἀναγούστῃνα ἀγούστα τούμβικας. Ἀναστασία ἀγούστα, τούμβικας. Δαβὶδ καίσαρ, τούμβικας. Μαρτίνε νοβελήσιμμε, τούμβικας.” καὶ εἶδ' οὕτως ἀνῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ ἵππο-10 δρομίῳ.

ΚΕΦ. λ'.

B

Περὶ κηδείας πατριάρχου.

Χρῆ εἰδέναι, ὅτι τῇ ἡ' τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἰνδ. εβ', ἐτελειώθη Σέργιος ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἡμέρῃ 5 κυριακῇ· καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι τὸν βασιλέα τοὺς ἄρχοντας κατὰ τὸ εἰωθός, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν κηδείαν τοῦ αὐτοῦ πατριάρχου. καὶ δὴ ἀπελθόντων τῶν συγκλητικῶν ἐν τῇ ἀγιοτάτῃ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἀπήλλαξαν τὰ ὄσπρα χλαυδία, καὶ περιεβάλλοντο τὰ χροακὰ, καὶ οὕτως ἠκολούθησαν 20 τῷ ἐξοδίῳ μέχρι τῶν ἁγίων ἀποστόλων. ἠρωτήθησαν δὲ οἱ τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας, εἰ καὶ εἰς ἑτέρους πατριάρχας C ἐγένετο ἢ αὐτῇ τάξι· καὶ εἶπον, γενέσθαι τὴν τοιαύτην τά-

stasiam, ipsorum filias et Augustas easdem. Aderat etiam patriarcha. In dexetra augusteonis parte stabant reliqui liberi imperiales; in sinistro cubicularii. Proceres itaque ingressi Dominos his acclamationibus excipiebant: *Feliciter imperio. Feliciter imperio. Feliciter imperio. Heracli Auguste, tu vincas. Anastasia Martina Augusta, tu vincas. Constantine Auguste, tu vincas. Heracli Auguste, tu vincas. Augustina Augusta, tu vincas. Anastasia Augusta, tu vincas. David Caesar, tu vincas. Martine Nobilissime, tu vincas.* Post haec ascendebat Imperator in hippodromum.

CAP. 30.

De exsequiis patriarchae.

Die decimotertio Decembris, indictione duodecima, [A. C. 639] consummabatur [id est vivis excedebat] Sergius patriarcha Constantinopolitanus. Erat ea dies dominica. Ad eius exsequias ablegabat Imperator [Heraclius Magnus] proceres post perfectam consuetam admissionem. Senatores itaque abibant in magnam ecclesiam, et depositis ibi tōnicis candidis, indutisque in earum vicem coloris, comitabantur exsequias usque ad SS. Apostolos. Interrogati eo tempore sacerdotalis ordinis viri, *num etiam aliis patriarchis contingerit eodem ritu tumulari, respondebant, eundem ritum observa-

ξεν εἰς τὴν κηδεῖαν τῶν ἐπισκόπων Κυριακοῦ καὶ Θωμᾶ. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἐν κυριακῇ ἐτελειώθησαν. καὶ δὴ τῆς λειτουργίας γενομένης, οἱ θελήσαντες μεῖναι ἀξιωματικοὶ ἔμειναν μέχρι τῆς καταθέσεως τοῦ λειψάνου, οἱ δὲ λοιποὶ ἀνεχώρησαν οἴκαδε.

5

ΚΕΦ. λα΄.

Πῶς δεῖ προσφέρειν τὸν βασιλέα ἐν μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἀναθήματα.

Ἰστέον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τῶν φώτων τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ προσφέροντος τῇ ἐκκλησίᾳ ποτήριον χρυσοῦν ἐκ λίθων τιμιῶν καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένον, τὸ μὲν ποτήριον προσ-
 10 ιάζει τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ σπαθάριος καὶ χρυσοεπητήης θάσταζε, τὸ δὲ ποτηροκάλυμμα σιλεντιάριος, περιπατοῦν-
 15 τες ἀναμεταξὺ τῶν δύο μαγίστρων. καὶ τῶν ἁγίων θυρῶν πησίον γερόμενος ὁ βασιλεὺς ἤρεν τὸ ποτήριον, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ θυσιαστήριον τέθεικεν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν τρά-
 15 πτεζαν. ὁ δὲ πατριάρχης λαβὼν τὸ ποτηροκάλυμμα ἀπὸ τοῦ σιλεντιαρίου ἐπέδωκεν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπέ-
 15 δηκεν αὐτὸ ἐν τῇ ἁγίᾳ τραπέζῃ.

ΚΕΦ. λβ΄.

Ed. L. 365

Περὶ αἰτήσεως δεξιμῶν τῶν δύο μερῶν, ἑορτῆς παρούσης.

20 Χρῆ εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως τὰ δύο
 1. εἰς τὴν R., εἰς τε τὴν cod. et ed.

tum quoque fuisse in exsequiis episcoporum Cyriaci et Thomae; tum et illi quoque die dominica absoluti seu mortalibus exempti fuerint. Fiebat tum in templo SS. Apostolorum sanctum officium; quo peracto, abibant domum honorati, qui manere nolebant; qui autem vellent, manebant donec exuviae, defuncti conditae humo fuissent.

CAP. 31.

Quomodo Imperator debeat dona in magna ecclesia offerre.

In die luminum seu festo Epiphaniae offerebat Imperator Michael [Ebriosius, Theophili filius,] aureum poculum gemmis et margaritis ornatum ecclesiae. Et poculum quidem ipsum gestabat iussu Imperatoris spatharius aurifaber; operculum vero poculi gestabat aliquis silentiarius. Ambo medii ambulabant duos intra magistros. Ubi prope ad sacram portam venerant, adimebat ipse Imperator poculum gestanti, ingressusque in sacrificatorium, imponebat illud sacrae mensae; patriarcha vero auferens operculum poculi a silentiario, dabat illud Imperatori, qui etiam id sacrae mensae imponebat.

CAP. 32.

Quomodo ambae factiones veniam Imperatorem in circo adorandi rogaverint in die festo.

Sub Imperatore Michaelae abibant ambae factiones, eo revertente

μέρη μετὰ τὴν ὑποτροπὴν τῆς προελεύσεως τῶν φαίτων ἀπλη-
θον εἰς τὰς ἰδίας φιάλας, αἰτούμενοι γενέσθαι τὸ δεξιμῶν.

ΚΕΦ. λγ.

Β Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματιῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτησίᾳ αὐτοκρατορίας καὶ
στεψίμου καὶ γενεθλίου καὶ στεφανώματος. 5

Ἰστίον, ὅτι εἴθισται τοῖς βασιλεῦσιν ἐν τοῖς δεξίμοις
τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῆς γεννήσεως, ὁμοίως καὶ τοῦ στε-
ψίμου καὶ στεφανώματος αὐτῶν, μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ τραπέζ-
χου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ εἰσοδὸν περιβάλλεσθαι τὰ χρυσο-
περίκλειστα σαγία, καὶ καθέζεσθαι τὸν μέγαν βασιλέα ἐπὶ
τοῦ ἱσταμένου θρόνου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. εἰ δὲ μικροὶ
ᾤσιν βασιλεῖς, καθέζονται ἐν σελλίοις ἔνθεν κἀκεῖθεν τοῦ
C αὐτοῦ θρόνου. εἶτα εἰσέρχονται οἱ τοῦ κουβουκλείου, ὡς
εἴθισται αὐτοῖς. ὁ δὲ βασιλεὺς προβάλλεται πλήθῃ πολλῇ
ἀξιωματιῶν ἀπὸ τε μανδατόρων, βεσητόρων, ὑπάτων, κα- 15
διδύτων, σπαθαρίων καὶ δισυνάτων, ὁμοίως σπαθαροκα-
διδύτων καὶ πρωτοσπαθαρίων, ἀναβιβάζων καθεκάστην τά-
ξιν καὶ ἀξίαν. εἰθ' οὕτως ἀναστάντες ἀπὸ τοῦ στέγζου καθί-
ζονται ἐπὶ τῆς τιμῆς αὐτῶν τραπέζης.

ΚΕΦ. λδ'

Περὶ προαγωγῆς ἀξιωματιῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτησίᾳ γεννήσεως καὶ
ἐτέρων τοιούτων. 20

Β Ἰστίον, ὅτι τὸ δεξιμῶν τῆς γεννήσεως Μιχαὴλ βασιλεὺς!

honum e processione luminum, in propriam quaeque suam phia-
lam rogatum, ut deximum fiat.

CAP. 33.

De promotionibus ad dignitates palatinas in natalibus anni-versi-
riis imperii, coronationis, nativitatibus et nuptiarum.

Solent Imperatores in deximis seu admissionibus circensium,
quas dictis in natalibus indulgent, postquam e triconcho in chy-
sotriclinum redierunt, a septa saga induere et desiderare, ut
natus quidem, qui identidem est, Imperator in throno, qui stat in
chrysotriclino; minores autem, si qui sunt, in sellis ad utramque
throni partem. Deinde intrant cubicularii, ut solent. Et Impera-
tor promotiones permultas facit, a mandataris inde incipiendo ad
vestitores, consules, candidatos, spatharios, iterum consules, spath-
rocandidatos, protospatharios, promovens nempe secundum unamquam-
que classem et dignitatem meriti ex inferioribus ad superiores. His
peractis, surgunt Domini e throno, et assident venerabili suae mensae.

CAP. 34.

De eodem argumento.

Deximum diei, quo natalis nativitatis Michaelis [Ebriosi] m-

ἐν τῇ μουσικῇ φιάλῃ τοῦ τρικόγχου ἐτελέσθη κατὰ τὴν εἰω-
 θυίαν ἀκολουθίαν τῶν δεξίμων. τῶν γὰρ μερῶν αἰτησαμέ-
 των τὰς δ' αἰτήσεις, ἃς ἐξ ἔθους εἰώθασιν αἰτεῖσθαι, καὶ
 τοῦ βασιλέως συνταξαμένου τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν τεσσάρων
 ζαίτησεων γενέσθαι, εἰσηλθὼν ἐν τῷ τρικόγχῳ, καὶ ἀπήλλαξεν Ms.214.b
 κατὰ τὸ εἰωθὸς, καὶ δηριγνύμενος ἐκεῖθεν εἰσηλθὼν ἐν τῷ
 κοιτῶνι αὐτοῦ, καὶ περιβαλλόμενος τὸ χρυσοπερικλειστον σα-
 γλον ἐκάθισεν ἐν τῷ σέντζῳ τῷ ἱσταμένῳ ἐν τῷ χρυσοτρικλί-Ed.L.366
 νῳ. τῶν δὲ τοῦ κουβουκλείου κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰσελθόντων,
 10 ἐποίησεν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ προβολὰς ἀξιωματῶν πολλὰς ἀπὸ
 20 τε ἀποεπάρχων προαναβιβάζων καθεκάστην ἀξίαν μέχρι προ-
 τοςπαθαρίων.

ΚΕΦ. 26

Περὶ σαξίμου.

15 Χρὴ εἰδέναι, ὅτι ἐν τῷ σαξίμῳ τοῦ αὐτοῦ γενεθλίου τὰ
 δύο μέρη τῆς πολιτικῆς Βενέτων καὶ Πρασίνων οὐδέποτε
 ἔσασσον. καὶ ὑπομνήσαντος περὶ τούτου τοῦ πραιποσίτου
 τῷ βασιλεῖ, προσέταξεν ὁ βασιλεὺς, ὅπως σάξωσιν. καὶ Β
 εἰσηλθὼν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τὰ δύο μέρη ἐν τῇ τετάρτῃ καὶ πέμ-
 20 πτῃ καταστάσει τοῦ σαξίμου, ἐτελέσαντες τὰ τοῦ σαξίμου
 πάντα, εἰληφότες καὶ ἀποκόμβιον.

peratoris celebrabatur, fiebat in secreta phiala triconchii secundum
 ordinarium ritum dexamorum. Nam postquam factiones suas qua-
 tuor flagitationes edidissent, quas ex antiquo ritu facere solent, et
 Imperator ipsis eas indulturum atque adimpleturum spondisset,
 intrabat in triconchium, et exuebat vestes pro more, et inde abi-
 bat, stipatus a proceribus, in coetonem suum, indutusque ibi sago
 listis aureis septo, ibat in chrysotriclinium, et residebat in ibi
 stante throno; cubiculoque, ut mos est, illuc ingresso atque co-
 tacto, faciebat promotiones permultas ad dignitates aulicas incipien-
 do ab expraefectis et ascendendo per singulas classes officiorum
 usque ad protospatharios.

CAP. 35.

De saximo seu ludo saltatorio.

In eiusdem diei natalis celebratione non saltabant ambae fac-
 tiones urbanae, Veneta et Prasina. Quum itaque praepositus ea
 de re Imperatorem admoneret, imperabat, ut saltarent. Introibant
 igitur illo die ambae factiones [in triconchium], quum iam quar-
 tas et quintas chorearum vires [ab aulae proceribus] agerentur; et
 postquam saximo finem imposuissent, omnibus eius partibus defun-
 cti, accipiebant apocombium.

ΚΕΦ. λς'

*Περὶ εἰσαγωγῆς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν ἡμέρᾳ ἱπποδρομίου, προβληθέν-
τος ἐν τῷ δεξιμῷ τοῦ αὐτοῦ ἱπποδρομίου.*

Ἰστέον, ὅτι τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἱπποδρομίου τῆς γεννήσεως
Μιχαὴλ τοῦ βασιλέως εἰσῆχθη ἔν πρώτοις ἀπὸ τῆς συγκλή-5
του, καθὼς ἡ συνήθεια ἔχει, ὃ προβληθεὶς ἀπὸ ἐπαρχῶν ἐν
τῷ δεξιμῷ τῆς αὐτῆς ἡμέρας.

ΚΕΦ. λζ.

*Περὶ τινῶν ἀποστατησάντων καὶ πάλιν δουλωθέντων, πῶς ἐδέχθη-
σαν παρὰ τοῦ βασιλέως.*

Χρὴ εἶδέναι, ὅπως ἐδέξατο Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς Σκλά-
βους τοὺς ἀτακτήσαντας ἐν χώρᾳ τῇ Σουβδελιτία καὶ ἀνελ-
θόντας εἰς τὰ ὄρη καὶ πάλιν καταφυγόντας τῇ αὐτοκρατο-
10
ρικῇ καὶ ὑψηλῇ βασιλείᾳ. περιβαλλόμενος ὁ βασιλεὺς σα-
γίον πορφυροῦν ἔχον περικλίσιν χρυσοῦν, ἀπὸ μαργαριτῶν 15
ἡμφιεσμένην, περιθῆεις καὶ στέφανον ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ κεφα-
λῆς ἐκ λίθων καὶ μαργάρων ἡμφιεσμένον, ὅπερ καισαρίκιον
λέγεται, ἐκάθισιν ἐπὶ τοῦ σέντζου ἐν τῷ χρυσοτρικλίμῳ. καὶ
γενομένης δοχῆς, ἐξῆλθεν ὀστιάριος βασιτάζων βεργίον, καὶ

3. σαξίμῳ cod. et ed. Cf. p. 513, 2. 7. αὐτῆς R., αὐτοῦ cod.
et ed. 17. ἡμφιεσμένον em. R., ἡμφιεσμένην cod. et ed.

CAP. 36.

*Quod recens honoratus expraefectus in deximo ludī equestri
praesentatur.*

In die, quo spectaculum equestre celebrandis natalibus nativi-
tatis Imperatoris Michaelis edebatur, introducebatur primus post se-
natum, ut consuetudo fert, promotus expraefectus in deximo eius-
dem diei.

CAP. 37.

*De quibusdam, qui defecerant, sed ad officium redacti fuerant;
quomodo ab Imperatore fuerint excepti.*

Non indignum est nosse, quomodo Michael Imperator Sclavos
exceperit, qui, postquam in regione Subdelitia contumaciter et in-
solenter se gessissent et in montes secessissent, rursus ad obedientiam
excelsi Imperatoris confugerant. Scilicet indutus Imperator sago purpu-
reo, quod aureum margaritis obsitum limbum habebat, et coronam
in capite habens gemmis et margaritis distinctam, qualem caesari-
cium appellant, sedebat super throno in chrysotriclino; factaque
receptione [suorum proctrum], exhibat ostiarius virgam gestans, et

εἰσήξεν αὐτοὺς μετὰ καὶ τοῦ λογοθέτου. καὶ μετὰ τὸ δια-
 λεχθῆναι αὐτοῖς τὸν βασιλέα ἐξῆλθον, καὶ εὐθέως εἰσῆχθη Ms. 215. a
 σαν ἕτεροι Σκλάβοι Θεσσαλονίκης ἀρχοντίας καὶ αὐτοὶ ὑπὸ
 ἐνὸς ὀστιάριου, ὃν τρόπον καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν. καὶ διαλεχθεῖς Ed. L. 367
 ὅκαὶ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐβούλετο, δεδωκὼς αὐτοῖς ἀνὰ
 ἐνὸς ἐσωφορίου ὡς ὑπηκόους αὐτοῦ, καὶ ἐξῆλθον καὶ αὐτοί.

ΚΕΦ. λγ'

Περὶ τῆς χειροτονίας Θεοφυλάκτου τοῦ ἀγιωτάτου πατριάρχου.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ β', ἡ ἑορτὴ τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ Κυ-
 10 ρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔτους ζυμβ', ἐχειροτονήθη Θεο-
 φυλάκτος ὁ θεοφιλέστατος σύγκελλος, ὁ υἱὸς Ῥωμανοῦ δε-
 σπότη, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως. τῇ δὲ αὐτῇ
 ἡμέρᾳ ἐτελέσθη ἡ ἀκολουθία τῆς προελεύσεως οὕτως. τοῦ B
 παλατίου ἀνοίξαντος διὰ τῆς ἐξόδου τῆς ἐξαγούσης ἐπὶ τὴν
 15 τοῦ Κυρίου ἐκκλησίαν, καὶ τοῦ κονβουκλείου εἰσελθόντος
 κατὰ τὸ εἰωθὸς, ἐξῆλθον οἱ δεσπότες ἀπὸ σκαραμαγγίων,
 περιβεβλημένοι καὶ τὰ χρυσοπερίκλειστα τούτων σαγία, καὶ
 ἀπίασιν, δηριγεύομενοι ὑπὸ τε τῶν πραιποσίτων καὶ τοῦ κον-
 βουκλείου, διὰ τῆς μαννάρας καὶ τῶν διαβατικῶν εἰς τὰ
 20 κατηχούμενα τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, καὶ κατὰ τὸ εἰωθὸς

introducebat Sclavos una cum logotheta. Quibus quum Imperator
 collocutus fuisset, exhibant, et protinus introducebantur alii Sclavi
 ex praefectura Thessalonicensi. Hos, ut superiores, unus ostia-
 rius introducebat. Imperator eos, ut collocutus ipsis fuerat, quae
 voluerat, dimittebat, ornatos singulos singulis interulis in signum
 vasallatus vel obsequii. Et sic abibant etiam hi.

CAP. 38.

De electione Theophylacti sanctissimi patriarchae.

Mensis Februarii die secundo. eodemque festo hypapantes seu
 occursus Domini nostri Iesu Christi [cum sene Symeone et Anna
 convenientis in templo Hierosolymitano] anno 6442, [a C. N. 933.]
 eligebatur Theophylactus, Deo carissimus syncellus, filius Romani
 [Lecapeni] despotaе, in archiepiscopum Constantinopoleos. Eodem
 die peragebatur ritus processionis hoc modo: Palatio ex ea parte
 reserato, qua in ecclesiam Domini itur, et cubiculo pro more con-
 sucto congregato, exhibant Domini [Romanus cum filiis et genero
 Constantino Porphyrogenito] in scaramangiis et sagis auro se-
 ptis, stipatique a praepositis et cubiculo abibant praeter magna aura
 et per porticus, per quas illinc illuc tendentibus transeundum

διὰ τῆς τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως τῷ Θεῷ εὐ-
 χαριστήσαντες καὶ τὰ τούτων διβητήσια ἀλλάξαντες, ἐκαθέ-
 σθησαν. καὶ ὅτε πάντα κατὰ τὴν εἰωθυίαν ἀκολουθίαν εὐ-
 Cτρεπίσθη, ὑπεμνήσθησαν οἱ δεσπότες, καὶ εὐθέως περιεβάλ-
 λοντο τὰς ἑαυτῶν χλαμύδας, καὶ ἐξιώντων αὐτῶν ἔξω τοῦ
 ἐκείσε κρεμμαμένου βήλου, ἐδέξαντο τούτους οἱ τε μύγιστροι
 καὶ πατρίκιοι. καὶ τῆς εἰωθυίας τάξεως ἐπιτελεσθείσης, κα-
 τίεσαν οἱ δεσπότες διὰ τοῦ μεγάλου κοχλιοῦ. ἐν δὲ τῷ νάρ-
 θηκι τῆς ἀγιωτάτης ἐκκλησίας εἰς τὴν ὠραιάν πύλην ἐδέξατο
 τούτους ὁ ὑποψήφιος μετὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς πάσης τάξεως.¹⁰
 καὶ δὴ κατὰ τὸν εἰωθότα τύπον εἰσοδεύσαντες, καὶ τῶν ἐξῆς
 ἐπιτελεσθέντων κατὰ τὰς λοιπὰς προελεύσεις, ἀπήρξαντο οἱ
 Θεοφιλεῖς μητροπολεῖται τῆς ἱερᾶς χειροτονίας. οἱ δὲ φιλό-
 χριστοὶ βασιλεῖς μικρόν τι ὀπισθοπόδησαν μέχρι τοῦ ἀργυ-
 Dροῦ κίονος τοῦ κιβωρίου, ἕως ἐτελέσθη παρὰ τῶν μητροπολι-¹⁵
 Ms. 215. b τῶν τὰ τῆς χειροτονίας. καὶ εἶθ' οὕτως διὰ τοῦ δεξιῦ μέρους
 τοῦ βήματος καὶ τοῦ κυκλείου εἰσῆλθον ἐν τῷ εὐκτη-
 ρίῳ, ἐν ᾧ καὶ ἡ ἀργυρᾷ ἴδρυνται σταύρωσις. καὶ διὰ τῆς
 τρισσῆς μετὰ τῶν κηρῶν προσκυνήσεως ἀπευχάριστήσαντες
 τῷ Θεῷ καὶ τὸν πατριάρχην ἀποχαιρετίσαντες, ἀνῆλθον διὰ τοῦ
 κοχλιοῦ τοῦ πρὸς τὸ μέρος τοῦ ἀγίου φρέατος, ἐν τοῖς
 πρὸς ἀνατολὴν δεξιόεσσι μέρεσσι τῶν κατηχομενίων ἐκδεχόμενοι
 τὴν τοῦ ἀγίου εὐαγγελίου ἀνάγνωσιν.

est, in catechumenia magnae ecclesiae, exhibitaeque Deo, ut mos
 est, terna cum cereis adoratione, induebant sua dibetesia, et con-
 siderabant [in catechumeniis]. Ut omnia, quae ritus flagitat, com-
 parata erant, admoniti Domini induebant chlamydes suas; exeun-
 tesque ipsos extra velum ibi suspensum excipiebant venerantes ma-
 gistri et patricii. Ordine consueto finito, descendebant Domini per
 magnam cochleam. Inde ingressos in narthecem sanctissimae eccle-
 siae, excipiebat eos in porta formosa electus una cum toto ordine
 ecclesiastico; ingressique sacrificatorum secundum consuetum ritum,
 omnibusque ex ordine peractis, quae in ceteris processionibus fiunt,
 incipiebant Deo cari metropolitae sacram ordinationem archiepis-
 copl. Amantes Christum Imperatores autem aliquanto retro in pedes
 suos se recipiebant usque ad argenteam columnam propitiatorii, do-
 nec ordinatio a metropolitae confecta esset. Tunc intrabant per
 dextram partem tribunae et cyclii in oratorium, in quo imago ar-
 gentea crucifixionis Christi stat; trinaque cum cereis genuflexione
 venerati Deum, valedicebant patriarchae, ascendebant per cochleam,
 quae est in regione sancti putei, in eam, quae a dextris est ver-
 sus orientem converso, partem catechumeniorum, expectantes lecti-
 onem sancti evangelii.

Περὶ τοῦ πατριάρχου, ὅτι τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον.

Ἰστέον, ὅτι καὶ ὁ πατριάρχης τὸ παλαιὸν ἴδιον εἶχεν πραιπόσιτον, πρωτοστατοῦντα τῶν κουβουκλεισίων, ἀπὸ τοῦ 5 κλήρον καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καταλόγου τυγχάνοντα. καὶ δῆλον ἀπὸ τῆς Ἡρακλείου τοῦ βασιλέως ἀσφαλείας, ἣν ἐποίησεν πρὸς Σέργιον τὸν πατριάρχην, οὕτως αὐταῖς λέξεσιν περιέχουσιν· „τὸν μέντοι γε πραιπόσιτον Θωμᾶν τοῦ ἡμῶν σεβασμίου κουβουκλεισιάτου τρίτον στήσομεν τῇ τιμῇ 10 ἀπὸ τοῦ ἡμῶν πραιποσίτου, μέχρις ἂν τὴν τοῦ διακόνου ἀξίαν διέπῃ. ἐπειδὴν δὲ εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν προ- B βῆ, ἐφεξῆς αὐτὸν τοῦ ἡμετέρου πραιποσίτου στησόμεθα.”

ΚΕΦ. 1'

Περὶ τοῦ τίνι τρόπῳ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ κυριακῇ τοῦ πάσχα περι- 15 βάλονται τοὺς λώρους ὅ,τε βασιλεὺς καὶ οἱ μάγιστροι καὶ ἀνθύπατοι καὶ πατριῆχοι.

Ἐκ μὲν τῶν καθ' ἡμᾶς νοημάτων τῆς εὐσεβείας, καθὼς ὁ ἐμὸς λόγος, ὑποτυπώσομαι. τὸ μὲν περιβεβλησθαι λώρους C τοὺς μαγίστρος καὶ πατριχίους ἐν τῇ ἑορτασίμῳ ἡμέρᾳ τῆς αὐθιγῆς Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν εἰς τύπον ἡγουμέθα

CAP. 39.

Quod patriarcha olim suum habuerit praepositum.

Patriarcham olim proprium habuisse praepositum [eunuchum], primum gradum tenentem et principem in cubuclesiis et pertinentem ad clericos ordinemque ecclesiasticum, patet ex cautione, quam Imperator Heraclius patriarchae Sergio supra memorato praestitit, et in qua dictio haec his ipsis verbis legitur: *Thomam praepositum venerabilis vestri cubuclesiatus tertium constituemus honoris gradu a nostro praeposito, quamdiu diaconi dignitatem gerat. Quando vero ad presbyterii ordinem ascenderit, immediate secundum a nostro praeposito eum collocabimus.*

CAP. 40.

Quam ob rationem Imperator et magistri, proconsules atque patricii loros induant sancta et magna dominica paschatis.

Rationem huius rei pro captu meo ex principiis pietatis nostro Christiano coetui propriis deducam atque effingam. Credimus nempe loros, quos magistri et patricii die festo resurrectionis Christi Dei

τοῦ ἐνταφιασμοῦ αὐτοῦ· τὸ δὲ κεχρυσῶσθαι αὐτοὺς εἰς ταύτης λαμπρότητα, ἡλιοβολουμένους ἐξ ἡλίου Χριστοῦ αὐτοῦ τῇ ἐγέρσει αὐτούς τε τοὺς μαγίστρους καὶ πατρικίους ἐν τύπῳ χρηματίζειν τῶν ἀποστόλων, τὸν τε χρηστὸν βασιλέα κατὰ τὸ ἐφικτὸν ἀναλογοῦντα Θεῷ. διὸ καὶ τὰ κατὰ τὸν ἐπιδήμιον λόγον λεγόμενα σκεπαῖα σκοπὸν ἔχει ἐντετυ-

Ms. 216. α πῶσθαι συμβόλοις ἐπινικίοις, ἃ κατὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἔγερσιν **D** τοῦ Χριστοῦ, καὶ εἰς ἀφομοίωσιν τοῦ σταυροῦ λογισθήσονται, δι' οὗ τὸ κατὰ τοῦ ἄδου ὁ Χριστὸς τρόπαιον ἤρατο. τὸ δὲ ταῖς χερσὶ κρατεῖσθαι παρ' αὐτῶν ἀνεξικακίας τόμους, **10** καθὼς ἡ ἐγγώριος κατονομάζει φωνή, οὐχ οὕτως ἔχει τὸ ἀληθές, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ Σωτῆρος τοῖς μαθηταῖς εἰκόασι δῆθεν οἱ πατρίκιοι, καὶ αὐτῷ τῷ βασιλεῖ κατὰ τὴν σωτηριώδη νομοθεσίαν αὐτῶν τόμους κρατεῖν ταύτην ἐγγεγραμμένους. τὸ δὲ τὰς κνήμας λιπῶ ἔσφινῶσθαι ἀμφίῳ μετὰ καὶ χρυσο-

Ed. L. 369 τος. ἐκ δὲ τῶν Ῥωμαϊκῶν παραδόσεων τὸ μὲν τοὺς πατρικίους ἐπημφιεῖσθαι λώρους εἰς τύπον τῶν παλαιῶν ὑπᾶτων, καὶ μᾶλλον τῶν μετέπειτα βασιλέων κατὰ τινὰς διωρισμένους καιροὺς ἀρχιερατικὴν ἀξίαν ἀνηρημένους τὸ σχῆμα εἶναι, **20** οὐ καὶ ὡς βασιλεῖς πραγματικῶς ὄντες χρονοκράτορες, ὧν

6. ἔχει R., ἔχειν cod. et ed. 17. τὸ μὲν em. R., τό, τε cod. et ed.

nostrī gerunt, repraesentare tumulationem eius. Quod autem loros auro conspicuos gestant, id interpretamur imaginem splendoris resurrectionis Christi esse; tanquam si a Christo, velut sole, per eius resurrectionem radii solaribus circumcollustrati splenderent. Magistri enim et patricii referunt apostolos; optimus autem Imperator Deum, quatenus nempe homini Deum referre datum est. Quae illi gestant scepaea, vulgari sermone sic dicta, id est scipiones, probabile est, eos velle typice triumphum, quem Christus in resurrectione sua egit, repraesentare crucemque similitudine referre, per quam Christus tropaeum de inferno statuit. Circa anoxicacias tomos, ut vulgari sermo appellat, seu clementiae membranaceos rotulos non ita se re vera res habet, ut vulgo existimatur, et ex vulgare illa appellatione concludas: verum, ut praedicti patricii discipulos Christi repraesentant, ita videntur secundum salutarem suam institutionem ipsi quoque Imperatori [ut Christi personam sustinenti] libros praeferre, salutarem doctrinam litteris consignatam tenentes. Quod autem crura linea tela constricta habent et ocreas deauratas in pedibus, id illinc quidem ad humilitatem mortalitatis, hinc autem ad splendorem resurrectionis pertinet. Secundum Romanas autem traditiones repraesentant patricii loris induti veteres consules, aut potius consulibus posteriores Imperatores; diciturque hic eorum habitus fuisse, quum certis statutis temporibus summorum pontificum dignitatem induerent; quippe qui [consules] actualiter

ἕκαστος ἔτους ἐνὸς ἡγεμονίαν κληρούμενος ἐν πολέμοις ἠφιέ-
 το, ὧν μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ἐπιδεδημηκῶς παρὰ τῶν ὑπά-
 των διηρευνᾶτο, πῶς τὰ τῶν πολέμων διήτησεν, στολὴν τε
 τὴν ὑπατικὴν κατ' ἀξίαν τῆς νίκης ἐννόμως περιεβέβλητο, ἐφ'
 5 ἧ καὶ τὸ κατὰ τῶν πολεμίων τρόπιον ἐχειρίζετο, ᾧ ἐνεγέ-
 γραπτο τὰ ἐκείνῳ πεπονημένα εἰσάγοντί τε πρὸς τοὺς ὑπά-
 τους λάφυρά τε καὶ αἰχμοδέτας, χειρίζεσθαι δὲ τόμους, λό-
 γους ἐν τούτοις ποιησομένους τῶν περὶ πολέμους ἀναλωμά-
 των. σκηπίωνες δὲ ἀπὸ τοῦ τῶν Ῥωμαίων Σκηπίωνος κατὰ
 10 πολεμίων μέγιστα στρατηγήσαντος, ἐξ οὗ τὸ εὐφημον ἀπη-
 νέγκαντο. ἧ καὶ σκεπαῖα κατὰ τὸν δημῶδη λόγον διὰ τὸ
 τοὺς ἐπιγνώμονας, ὡς οἶμαι, τῶν καλῶν ἀποσκέφθαι πρὸς
 ταῦτα καὶ ἐννοεῖν, ὁποίας ἀναγράφου τιμῆς οἱ ἀνδραγα-
 θιζόμενοι μετελήφασιν, καὶ ζηλοῦν πρὸς τὴν μίμησιν. ἀπὸ
 15 δὲ τῶν καμπαγίων, ἃ Λατίνων φωνῇ προσηγορεύεται, τοῦ
 πολεμικοῦ ἀνδρὸς τὸ εὐκίνητον, ἀλλὰ μὴ κατοχυροποιεῖ- C
 σθαι διὰ τὰς κατὰ τὰ σκέλη ἐκ πέλων περιπλοκὰς ἢ διὰ τὸ Ms. 216. b
 σκέπασθαι αὐτοὺς τοῖς θυρεοῖς, ἧ ταῖς περιφερέσιν ὑπίσι,
 καὶ διὰ τὸ μὴ δεῖσθαι περινενοημένης κατοχυρώσεως.

15. φωνῇ em. R., φωνῇ cod. et ed. 16. Ita R., ἀλλὰ μὴν καὶ
 τὸ δχυροποιεσθαι cod. et ed. 17. Ita R., περιπλοκῆς, ἧ τὸ
 διασκεπάσθαι cod. et ed. 19. περινενοημένους Leich.

reges annui erant, et eorum unusquisque post gestum, quod sorte
 nactus fuerat, imperium unius anni amandabatur in castra ad bella
 gerenda. Quibus confectis, redibat, et interrogatus a consulibus,
 quomodo rem bellicam administrasset, accipiebat humeris iniectum
 habitum consularem, adaequatum dignitati partae victoriae; in manus
 autem accipiebat traditum tropaeum, victoriae de subactis hostibus
 insigne, in quo pictura repraesentabantur res ab eo in ista expedi-
 tione gestae, per quam introduceret in urbem et exhiberet consuli-
 bus spolia et captivos. Tenebat quoque in manibus codicillos ex-
 pensarum bellicarum. Scipiones autem, quos patricii gerunt, appel-
 lationem nactos esse aiunt traditiones veteres boni ominis plenam
 ab illo Romano celeberrimo duce bellico maximarumque rerum au-
 ctore, Scipione, per quem tantam famam consequuti sunt. Vel etiam
 scerpaea vulgo appellantur ex eo, ut ego quidem existimo, quod,
 qui pulchra et praeclara agnoscere atque aestimare norunt, toti in
 ea incumbunt et secum diligenter recolunt, quantos honores in
 annalibus celebratos acceperint olim viri fortes et probi; eoque ad
 ipsorum imitationem stimulantur. Campagia tandem, ut Latinus
 sermo appellat, gerunt ad significandam viri militaris agilitatem, qui
 negligat sibi crura alio praeter filtrorum indumentum tutamine mu-
 nire, quod oblongis rotundisque scutis se satis tectum et tutum esse,
 ideoque nullo alio artificioso confecto et ingeniosae excogitato muni-
 mine opus habere putet.

*Εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου τοῦ μεγάλου
παλατίου.*

Ὁ νεοκατασκευάστος μέγας σταυρὸς Κωνσταντίνου τοῦ
D φιλοχρίστου καὶ πορφυρογεννήτου βασιλέως.

Εἰς τὸ εὐκτήριον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ἐν τῷ χρυσοτρικλίῳ. 5

Ἡ τοῦ Μωσέως ῥάβδος. ῥαβδία ὀστιαρίκια ἀπὸ λίθων
καὶ μαργάρων ὀλόχρυσα δ'. ῥαβδία τῶν σιλεντιαρίων ἀρ-
γυρᾷ διάχρυσα δ'. ῥαβδία τῶν κουρσώρων ἀργυρᾷ διάχρυσ-
σα μετὰ φεγγίων δ', καὶ ἄνευ φεγγίων δ', καὶ μετὰ κατα-
κλειδίων α'. μανιάκια πρωτοσπαθαράτα χρυσᾷ. σπαθαρο-10
Ed.L. 370 θαράτα ὀλόχρυσα, καὶ ἀργυρᾷ διάχρυσα. σπαθία σπα-
χρυσῶν χειμευτὸν ἡμφιεσμένον ἀπὸ μαργάρων. ἕτερον σκου-
τον χρυσῶν χειμευτὸν ἡμφιεσμένον ἀπὸ λίθων καὶ μαργά-
ρων. κόντα ἀργυρᾷ διάχρυσα β'. 15

Εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Στεφάνου τῆς Δάφνης.

Ὁ μέγας σταυρὸς τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταν-
τίνου. σκῆπτρα γ'. πτυχία ζ'. κاندιδάτικια χρυσᾷ.

VASA SACRÆ DIVERSORUM TEMPLO-
RUM. VASA TEMPLI SANCTISSIMÆ
DEIPARÆ PHARI IN MAGNO PALATIO.

Magna crux, quam nuper confici curavit Christi amans et Por-
phyrogenitus Imperator Constantinus.

VASA ORATORII S. THEODORI IN CHRYSOTRICLINO.

Virga Mosis. Virgæ, quales tenent ostiarii, totæ aureæ, gem-
mis et unionibus ornatae, numero quatuor. Virgæ silentiorum
argenteæ deauratae quatuor. Virgæ cursorum argenteæ deauratae
cum lunulis quatuor, et totidem absque iis una cum vecticulis. Tor-
ques protospathariorum aurei. Spatharocandidatina tota aurea, et alla
argentea deaurata. Spathae spathariorum, cannis seu scapis earum
totis inauratis. Stratoricia inaurata. Scutum aureum smaltitum cum
unionibus. Adhuc aliud scutum aureum similiter pictum et gemma-
tum atque margaritarum. Conti argentei deaurati duo.

VASA TEMPLI S. STEPHANI DAPHNES.

Magna crux S. et Magni Constantini. Sceptra tria. Ptychia [Vi-
ctoriolac] septem. Candidatica aurea.

Εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου.

Σκήπτρα ιβ'. καμπηδικτώρια ε'. λάβουρα ε'. σίγνα ιβ'. Β
δρακόντια ιβ'. βάνδα η'. σκευοφορικά ιη'. καὶ εἰς ἴνδ. δ'
ἀνεκαινίσθη ἕξ αὐτῶν ιβ', καὶ τῶν ε' τὰ ἔργα εἰσὶν κατακλα-
σμένα μὴ ἔχοντα περιποίησιν.

ΚΕΘ. μα'.

Ὅσα εἶδη τῶν ἀλλαξίμων.

Λῶροι χρυσοῦφαντοι ιε'. κοντομανία χρυσοῦφанта τῶν
αὐτῶν λῶρων ιβ'. θωράκια τῶν αὐτῶν λῶρων ιβ'. χλανί-
ιοδια ἀργυροκέντητα ε'. σπέκια χρυσοκέντητα. κοντομανία
ἀργυροκέντητα ἀληθινάερα ιε'. κοντομάνικα ὀξέα χρυσακὰ Γ
κθ'. κοντομάνικα ἀληθινάερα χρυσακὰ ιη'. χλανίδια φουν-
δάτα χρυσακὰ χρυσόταβλα μαγίστρων, ἀνθυπάτων καὶ πατρι-
κίων κε'. χλανίδια φουνδάτα μετὰ ὀξέων ταβλίων ὄρφικια-
15λίων σεκρετικῶν λ'. χλανίδια πλατώνια χαρτουλαρίων σεκρε-
τικῶν ε'. χλανίδια φουνδάτα μετὰ ὀξέων ταβλίων τὰ λεγό-
μενα Τύρεα τοῦ κουβουκλείου λγ'. χλανίδια ἀτραβατικά λγ'.

11. ὀξεαχρυσὰ cod. 12. φουνδαταχρυσὰ cod. 17. Decet
h. l. codici folium unum.

VASA TEMPLI DOMINI.

Sceptra duodecim. Campiductoria quinque. Labara quinque. Si-
gna duodecim. Dracones duodecim. Banda octo. Sceuophorica octode-
cim; quorum duodecim renovata fuerunt in d. IV, reliqua sex fracta
iacent, reparationem non nacta aut non capientia.

CAP. 41.

Species mutatoriorum.

[Iacent quoque in templo Domini] lori auro contexti quindecim.
Contomanica auro texta, ad illos loros pertinentia, duodecim. Pe-
ctoralia pro iisdem loris duodecim; tunicae argenteis filis pictae sex.
Specia filis aureis picta. Contomanica filis argenteis picta veri iuris
quindecim. Contomanica acuti iuris colorea viginti novem. Conto-
manica veri iuris colorea octodecim. Tunicae fundatae coloreae cum
aureis tabulis magistrorum, proconsulum et patriciorum viginti quin-
que. Tunicae fundatae cum tabliis purpureis officialium secretis as-
sidentium triginta. Tunicae platonica dictae chartulariorum secreti-
corum sex. Tunicae fundatae cum purpureis tabliis, quae Tyria cu-
biculi vulgo appellantur, triginta et tres; totidemque tunicae atra-
baticae.

Constantinus Porphyg. Vol. I.

41

Ms. 217. a

ΚΕΦ. μβ'.

D Περὶ τῶν τάφων τῶν βασιλέων τῶν ὄντων ἐν τῷ ναφ τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Ἠρῶν τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου Κωνσταντίνου.

Ἐν πρώτοις κατὰ ἀνατολὰς κεῖται ὁ λάρναξ τοῦ ἁγίου⁵
 Κωνσταντίνου πορφυροῦς, ἦτον Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται
 αὐτὸς μετὰ Ἑλένης τῆς μακαρίας μητρὸς αὐτοῦ. ἕτερος λάρ-
 ναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντίος ὁ υἱ-
 ὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς
 Ed.L. 37 Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεοδοσίος ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξ¹⁰
 πράσινος Ἰερουζαλήτης, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ μέγας. ἕτερος
 λάρναξ πορφυροῦς Ῥωμαῖος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μαρκιανὸς με-
 τὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Πουλχερίας. ἕτερος λάρναξ πράσι-
 νος Θεσσαλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ζήνων ὁ βασιλεὺς. ἕτερος
 λάρναξ Ἀκυτανὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἀναστάσιος ὁ Δίκορος¹⁵
 μετὰ Ἀρεάδνης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ πρασίας
 λίθου Θεσσαλικῆς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μιχαὴλ ὁ βασιλεὺς, ὁ υἱ-
 ὸς Θεοφίλου. ἰστέον δὲ, ὅτι ὁ τοιοῦτος λάρναξ Μιχαὴλ τοῦ
 Β βασιλέως Ἰουστινιανοῦ ἐστὶν τοῦ μεγάλου. ἔκειτο δὲ ἐν τῷ
 μοναστηρίῳ τῆς ἀγούστης, ὑποκάτω τοῦ ἁγίου ἀποστόλου²⁰

19. Ἰουστίνου leg. esse censet. R.

CAP. 42.

De sepulcris Imperatorum, quae sunt in templo SS. Apostolorum.

ET PRIMUM QUIDEM QUOD ATTINET AD HEROU M. ET MAGNI
 CONSTANTINI.

Iacet primo versus orientem spectanti loco sarcophagus S. Con-
 stantini e porphyretico aut, quod perinde est, Romano marmore,
 continens et ipsum et B. eius matrem, Helenam. Alius porphyreti-
 cus aut Romanus, in quo situs fuit Constantius, Magni Constantini
 filius. Alius porphyreticus Romanus, in quo iacet Theodosius Ma-
 gnus. Alius e marmore viridi Hieracite, in quo depositus fuit Leo
 Magnus. Alius porphyreticus Romanus, in quo iacent Marcianus et
 uxor eius, Pulcheria. Alius viridis Thessalicus, Zenonis Imperatoris,
 Alius Aquitanus, continens Anastasium Dicorum et eius uxorem,
 Ariadnam. Alius Thessalicus viridis, in quo iacet Michael Imp., fi-
 lius Theophili. Tenuit hic sarcophagus olim Iustinum seniore[m] Im-
 peratorem, qui situs erat in monasterio Augustae dicto, in templo
 et sub reliquiis S. Apostoli Thomae; ubi etiam stolae Apostolorum

Θωμᾶ, ἐν ᾧ καὶ αἱ στολαὶ τῶν ἀποστόλων εὐρέθησαν. ἔλαβεν δὲ αὐτὸν ὁ κύριος Λέων ὁ βασιλεὺς, καὶ κατέθετο αὐτὸν ἐνταῦθα εἰς ἀπόθεσιν τοῦ σώματος τοῦ αὐτοῦ Μιχαήλ. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Βασιλείος ἑσὺν Εὐδοκίᾳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. ἕτερος λάρναξ Σαγαρινὸς, ἦγον Πνευμονούσιος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ αἰοίδιμος σὺν τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ ὕστερον τελετήσαντι τῷ Πορφυρογενήτῳ. ἕτερος λάρναξ λευκὸς ὁ λεγόμενος βασιλικίον, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς Βασιλείου. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ ἀγία Θεοφανα ἡ πρώτη γυνὴ τοῦ μακαρίου Λέοντος σὺν Εὐδοκίᾳ τῇ θυγατρὶ αὐτῆς. ἕτερος λάρναξ Βιθυνὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ζωὴ ἡ δευτέρα γυνὴ τοῦ αὐτοῦ Λέοντος. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θετταλὸς, ἐν ᾧ ἀπόκειται Εὐδοκίᾳ ἡ τρίτη γυνὴ τοῦ αὐτοῦ Ἰσχυροῦ Λέοντος ἡ ἐπονομαζομένη Βαϊνή. ἕτερος λάρναξ Ms. 217.b Προικονήσιος, ἐν ᾧ ἀπόκεινται Ἄννα καὶ Ἄννα αἱ θυγατέρες τοῦ μακαρίου Λέοντος καὶ Ζωῆς. ἕτερον λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἦγον Πνευμονουσίου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Βασιλείος ὁ ἀδελφὸς Κωνσταντίνου Πορφυρογενήτου, καὶ Βάρδας ὁ υἱὸς Βασιλείου τοῦ πάππου αὐτοῦ. ἕτερον λαρνάκιον μικρὸν ἀπὸ λίθου Σαγαρινοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται * * * * *

6. ᾧ om. ed. 16. Εὐδοκίᾳ pro altero Ἄννα conl. R. 22. Desunt versus tres in membranis vacui relictī.

olim exstabant. Verum Dominus Leo [filius Basilii Macedonis] inde abstulit illum sarcophagum, et hic in Apostolorum templo deposuit, et exuvias dicti Michaëlis ipsi indidit. Alius viridis Thessalicus, tenens Basilium [Macedonem] et eius uxorem, Eudociam, et filium, Alexandrum. Alius Sagarinus aut Pneumonius, in quo iacent venerandus Imperator Leo [Sapiens, Basilii filius,] et filius eius, Constantinus Porphyrogenitus, multo post patrem tempore illatus. Alius albus, cui nomen est basilicium, tenens Constantinum, filium Basilii [Macedonis]. Alius viridis Thessalus, in quo iacent S. Theophano, prima uxor B. Leonis [Sapientis], et eius filia, Eudocia. Alius Bithyno marmore, in quo Zoë, secunda eiusdem Leonis uxor. Alius viridis Thessalus, in quo Eudocia, Baisni cognominata, tertia eiusdem Domini Leonis uxor. Alius Proconnesio marmore, in quo iacet Anna et Eudocia, filiae beati eiusdem Leonis ex [secunda uxore] Zoë. * * * Alia urnula marmore Sagarino aut Pneumonius, in quo iacent Basilus, frater Constantini Porphyrogeniti. * * * * * Alia urnula, marmore Sagarino, in quo iacet * * * *

Πρὸς αὐτὴν τὴν κόγχην κατὰ ἀνατολὰς πρῶτος λάρναξ, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ σῶμα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἀπὸ λίθου ξένου καὶ ἀλλοκότου μέσην χοροῖαν ἔχοντος τοῦ τε Βιθυνοῦ καὶ Χαλκηδωνίτου, παραπλησίως λίθῳ Ὀστρίτῃ. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Ἰεραπολίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Θεοδώρα ἡ γυνὴ τοῦ μεγάλου Ἰουστινιανοῦ. ἕτερος λάρναξ κείμενος πρὸς δυσμῆς πρὸς τὸ μέρος τὸ δεξιόν, τὴν χοροῖαν ῥοδοποικίλον Δοκιμινόν, ἐν ᾗ ἀπόκειται Εὐδοκία ἡ γυνὴ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου. ἕτερος λάρναξ λευκὸς Προικονήσιος, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἰουστινιανὸς ὁ μικρὸς. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προικονησίας, ἐν ᾗ ἀπόκειται Σοφία ἡ γυνὴ Ἰουστίνου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου λευκοῦ Δοκιμινουῦ ὄνυχίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἡράκλειος ὁ μέγας. ἕτερος λάρναξ πράσινος Θεσσαλός, ἐν ᾗ ἀπόκειται Φαβία ἡ γυνὴ Ἡρακλείου. ἕτερος λάρναξ Προικονήσιος Κωνσταντίνου Πωγωνάτου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου πρασί-νου Θεσσαλικοῦ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Φαῦστα ἡ γυνὴ Κωνσταντίνου Πωγωνάτου. ἕτερος λάρναξ Σαγαρινός, ἐν ᾗ ἀπόκειται Κωνσταντίνος, ἕγγων Ἡρακλείου, υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Πωγωνάτου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Σαγαρινουῦ ἑκατοντά-λιθος, ἐν ᾗ ἀπόκειται Ἀναστάσιος ὁ καὶ Ἀρτέμιος. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Ἰεραπολίτου, ἐν ᾗ ἀπόκειται ἡ γυνὴ Ἀνα-
9. τοῦ μικροῦ conī. R.

IN HEROO MAGNI IUSTINIANI.

Primus apud concham versus orientem est sarcophagus, in quo iacet corpus Iustiniani, marmore peregrino rari et miri coloris, qui medius fere sit inter colorem Bithyni et Chalcedonici marmoris, similibus marmoris Ostritae. Alius marmore Hierapolitano, in quo iacet Theodora, Magni Iustiniani uxor. Alius versus occidentem a dextra, e marmore coloris rosae maculis distincti, Docimino, in quo iacet Eudocia, uxor Iustiniani Minoris [alias Rhinotmeti]. Alius e candido marmore Proconnesio, in quo iacet Iustinianus Minor. Alius, Proconnesius item, in quo iacet Sophia, uxor Iustini [Minoris]. Alius e candido marmore Docimino, colore Onychiten referente, in quo iacet Heraclius Magnus. Alius viridis, marmore Thessalo, in quo iacet Fabia, uxor Heraclii. Alius e marmore Proconnesio, Constantini Pogonati. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo sita est Fausta, uxor Constantini Pogonati. Alius e marmore Sagarino, in quo situs est Constantinus, nepos Heraclii, pater Constantini Pogonati. Alius e marmore Sagarino hecatontalitho seu multicolore, in quo situs est Anastasius, alias Artemius dictus. Alius e marmore Hierapolitano, in quo sita est eiusdem Anastasii Artemii uxor. Alius e marmore Proconnesio, in quo

στασίου τοῦ καὶ Ἀρτεμίου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προκονησιῶν. 218. α
 κωνησιῶν, ἐν ᾧ ἀπόκειται Λέων ὁ Ἰσαυρος. ἕτερος λάρναξ
 ἀπὸ λίθου πρᾶσίνου Θετταλικοῦ, ἐν ᾧ ἀπέκειτο Κωνσταντι-
 νος ὁ υἱὸς τοῦ Ἰσαύρου ὁ ἐπικληθεὶς Καβαλλίνος, ἀλλ' ἐξ-
 5εώθη ὑπὸ Μιχαὴλ καὶ Θεοδοῦρας, καὶ κατεκρήθη τὸ δύστηνον
 αὐτοῦ σῶμα. ὁμοίως καὶ ὁ λάρναξ αὐτοῦ ἐξεώθη καὶ κατε-
 κρήθη, καὶ ἐχρημάτισεν εἰς τὰ τοῦ Φάρου συστηματῖα. καὶ
 γὰρ καὶ τὰ μεγάλα ἀββάκια τὰ ὄντα ἐν τῷ αὐτῷ Φάρῳ ἐκ
 τοῦ αὐτοῦ λάρνακος τυγχάνοντά εἰσιν. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ
 10λίθου Προκονησιῶν, ἐν ᾧ ἀπόκειται Εἰρήνη ἡ γυνὴ Κων-
 σταντίνου τοῦ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ πρᾶσίνος Θεσσα-
 λός, ἐν ᾧ ἀπόκειται ἡ γυνὴ Καβαλλίνου. σταταραία ἀπὸ Ed.L. 373
 λίθου Προκονησιῶν, ἐν ᾗ ἀπόκειται Κοσμῶ καὶ Εἰρήνη,
 ἀδελφαὶ Καβαλλίνου. ἕτερος λάρναξ Προκονησιῶν, ἐν ᾧ ἀ-
 15πόκειται Λέων ὁ Χάζαρος, υἱὸς Κωνσταντίνου τοῦ Καβαλ-
 λίνου. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Προκονησιῶν, ἐν ᾧ ἀπό-
 κείται Εἰρήνη ἡ γυνὴ Λέοντος τοῦ Χάζαρου. ἕτερος λάρναξ
 πρᾶσίνος Θετταλός, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μιχαὴλ ὁ Τραβλός. ἕ-
 τερος λάρναξ ἀπὸ λίθου Σαγαρινῶν, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεέκλα
 20ἡ γυνὴ Μιχαὴλ τοῦ Τραβλοῦ. ἕτερος λάρναξ ἀπὸ λίθου
 πρᾶσίνου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεόφιλος ὁ βασιλεύς. ἕτερον λαρ-
 νάκιον πρᾶσίνου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντίνος ὁ υἱὸς Θεο-
 φίλου. ἕτερον λαρνάκιον ἀπὸ λίθου Σαγαρινῶν, ἐν ᾧ ἀπό-
 κείται Μαρία ἡ θυγάτηρ Θεοφίλου.

situs est Leo Isaurus. Alius e marmore viridi Thessalico, in quo
 iacebat olim istius Leonis Isauri filius, Constantinus, vulgo Caballini-
 nus dictus. Verum Michaël et Theodora impuras eius reliquias inde
 eiiciebant, et igni comburebant; sarcophagus autem sede sua revul-
 sus serraque dissectus inserviit ad fori systemmatia [seu repagula].
 Etiam magna abbas eiusdem fori ex eodem sarcophago facta sunt.
 Alius e marmore Proconnesio, in quo sita est Irene, uxor Constan-
 tini Caballini modo dicti. Alius e marmore viridi Thessalico, in
 quo sita est uxor eiusdem Caballini. Stataria [seu conditorium plu-
 rium corporum capax] e marmore Proconnesio, in quo iacent Cosmo
 et Irene, sorores Caballini. Alius marmore Proconnesio, in quo si-
 tus est Leo Chazarus, filius Constantini Caballini. Alius e marmore
 Proconnesio, in quo sita est Irene, uxor Leonis Chazari. Alius e
 marmore viridi Thessalico, in quo situs est Michael Balbus. Alius
 e marmore Sagarino, in quo sita est Thecla, uxor Michaelis Balbi.
 Alius e marmore viridi, in quo situs est Theophilus Imperator.
 Alius parvus e marmore viridi, in quo situs est Constantinus, filius
 Theophili. Alius parvus e marmore Sagarino, in quo sita est Maria,
 filia Theophili.

Στοιὰ ἢ πρὸς μεσημβρίαν τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ἐν ταύτῃ ἀπόκεινται λάρνακες Ἀρκαδίου, Θεοδοσίου, υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ Εὐδοξίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔστιν ὁ μὲν Ἀρκαδίον τάφος πρὸς μεσημβρίαν, ὁ δὲ Θεοδοσίου πρὸς ἄρκτον, τῆς δὲ Εὐδοξίας ἀνατολικώτερος, ἀμφοτέρωι πορφυροῖ, ἦτον Ῥωμαῖοι.

C Στοιὰ ἢ πρὸς ἄρκτον τοῦ αὐτοῦ ναοῦ.

Ἐν ταύτῃ τῇ στοᾷ τῇ οὐσῇ πρὸς ἄρκτον κεῖται λάρναξ κυλινδροειδῆς, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ δύστηνον καὶ παρμύιαρον σῶμα τοῦ παραβάτου Ἰουλιανοῦ, τὴν χροιάν πορφυροῦν, ἧ-10 τον Ῥωμαῖον. ἕτερος λάρναξ πορφυροῦς, ἦτον Ῥωμαῖος, ἐν ᾗ ἀπόκειται τὸ σῶμα Ἰοβιανοῦ τοῦ μετὰ Ἰουλιανὸν βα-
Ms. 218.b σιλεύσαντος. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ γυναικίᾳ μονῇ τὰ Ἰουστίνου, ἐν τῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Θωμᾶ, ἐν λάρνακι ἀπὸ λίθου πρασίνου Θεσσαλοῦ ἀπέκειτο τὸ σῶμα Ἰουστίνου τοῦ 15 Δβασιλέως καὶ Σοφίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. καὶ ἐξηρέθη τὰ τούτων λείψανα, καὶ κατετέθη ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν χαμοσορίου ἀπὸ λίθου Προικονησίου ἦτον Πικριμαῖον, ἐν ᾗ καὶ ἐπιγέγραπται „γλοσσόκομος Ἀλεξάνδρου Δομεστίκου.“ Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἁγίου Μάμαντος πλησίον τῆς πόρτης τῆς 20

5. ἄρκτον reposuit R., νότον cod. 16. Ἐδημιᾶς leg. esse putat R.

DE SARCOPHAGIS, QUI SUNT IN PORTICU AEDIS AUSTRALI EIUSDEM.

Ibi depositi sunt sarcophagi Arcadii et filii eius, Theodosii, et Eudoxiae, quae fuit uxor Arcadii et mater Theodosii. Arcadius versus austrum, Theodosius versus septentrionem, Eudoxia versus orientem iacent. Omnes tres sunt marmore porphyretico seu Romano.

DE SARCOPHAGIS IN PORTICU BOREALI EIUSDEM TEMPLI.

Ibi situm est in sarcophago rotundo cylindrico colore porphyretico seu Romano scelustum et execrandum cadaver Iuliani Transgressoris [alias Apostatae]. Alius porphyreticus seu Romanus, in quo situs est Iovianus, qui post Iulianum imperavit. In monasterio muliebri, Iustini dicto, in eius nempe aede S. Thomae sacra siti olim erant in sarcophago marmoris viridis Thessalici Iustinus Imp. et Euphemia, uxor eius. Illinc autem depromtae fuerunt eorum reliquiae, et in eodem monasterio in humili et exiguo conditorio e lapide Proconnesio seu Picrinaeo, cui inscriptum est hoc elogium: *Glossocoomus* [seu caps] *Alexandri Domestici*. In monasterio

ξυλοκέρκου, ἐν τῷ νάρθηκι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐξ ἀριστε-
 ρῶν ἴσταται λάραξ ἀπὸ λίθου ἑκατοντάλιθου, ἐν ᾧ ἀπόκει-
 ται ἡ τοῦ Μαυρικίου γυνὴ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. ἐν δὲ
 τῇ καταφυγῇ τῆς αὐτῆς μονῆς ἐξ ἀριστερῶν πρὸς ἀνατολήν Ed.L. 374
 5 ἴσταται λάραξ ἀπὸ λίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Μαυρίκιος ὁ βα-
 σιλεὺς. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος τῆς ἐπο-
 νομαζομένης τὰ Σταυρακίου, ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς
 ἐκκλησίας, ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρό-
 μου, ἴσταται λάραξ ἀπὸ λίθου λευκοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται
 10 Σταυράκιος ὁ βασιλεὺς καὶ Θεοφανὸς ἡ αὐτοῦ γαμητή. Ἰστέ-
 ον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῇ λεγομένῃ τῆς Κυραῖς Εὐφροσύνης ἴστα-
 ται λάραξ ἀπὸ λίθου Βυθινοῦ, ἐν ᾧ ἀπόκειται Κωνσταντι-
 νος ὁ υἱὸς Εἰρήνης ὁ τυφλωθεὶς, καὶ Μαρία ἡ γυνὴ αὐτοῦ,
 καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ, Εὐφροσύνη ἡ γυνὴ Μιχαὴλ Β
 15 τοῦ Τραβλοῦ, καὶ Εἰρήνη ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς, καὶ Ἄννα ἡ
 θυγάτηρ Θεοφίλου τοῦ βασιλέως. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῇ
 λεγομένῃ τὰ Γαστρία εἰς τὸ πρὸς ἀνατολήν δεξιὸν μέρος τῆς
 αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκείσῃ σταταραίᾳ ἀπόκειται ἡ μακαρία
 Θεοδώρα ἡ τοῦ Θεοφίλου γυνὴ καὶ αἱ τρεῖς θυγατέρες αὐ-
 20 τῆς, Θέκλα, Ἀναστασία καὶ Πουλχερία. ἐν δὲ τῷ εὐωνύμῳ
 μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀπέναντι τῆς τοιαύτης σταταραί-
 ας, ἴσταται λάραξ ἀπὸ λίθου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Πετρονῆς ὁ
 γεγονὸς δομέστικος τῶν σχολῶν ὁ ἀδελφὸς Θεοδώρας τῆς μα-
 καρίας βασιλίδος. ἐν δὲ τῷ νάρθηκι τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐν Ms. 219. a

S. Mamantis prope portam xylocerci aut circi lignei dictam, in nar-
 thece ecclesiae eius monasterii ad sinistram stat sarcophagus e lapi-
 de hecatontalitho seu multicolore vel centumtesselato, in quo sita
 est Mauricii uxor cum liberis. In cataphyge autem seu refugio et
 recessu interiore illius monasterii ad sinistram versus orientem stat
 sarcophagus marmoreus Mauricii Imperatoris. In monasterio S. Tri-
 nitatis, Stauracii cognominato, in eius ecclesiae dextra regione in
 oratorio S. Ioannis Prodromi seu Praecursoris stat sarcophagus e mar-
 more candido, in quo iacent Stauracius Imp. et Theophano, uxor
 eius. In monasterio Cyrae seu Dominae Euphrosynae dicto stat sar-
 cophagus e marmore Bithyno, in quo Constantinus, a matre Irene
 excoecatus, et uxor eius Maria iacent et duae filiae, nempe Euphrosyna,
 uxor Michaelis, [de qua monasterium appellatur,] et eius
 soror, Irene. Iacet ibidem quoque Anna, filia Theophilli Imperato-
 ris. In monasterii, ta Gastria vel Gastriorum dicti, ecclesia, versus
 orientem ad dextram in statarea, quae ibi est, iacet S. Theodora,
 uxor Theophilli, et eius tres filiae, Thecla, Anastasia et Pulcheria.
 In sinistra parte eius ecclesiae, e regione istius statareae, stat sar-
 cophagus marmoreus Petronae, qui fuit quondam domesticus scho-

Cτῷ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ νάρθηκος ἱστα-
 ται λαρνακίον μικρὸν ἀπὸ λίθου Προικονησίον, ἦτον Πικρι-
 μαίου, ἐν ᾧ ἀπόκειται Θεοκτίστη ἡ μήτηρ Θεοδώρας τῆς
 μακαρίας βασιλίδος. ἰστέον, ὅτι πλησίον αὐτοῦ ἱσταται λαρ-
 νακίδιον ἀπὸ λίθου Σαγαρινού, ἦτον Πνευμονουσίον, ἐν ᾧ⁵
 ἀπόκειται Εἰρήνη ἡ θυγάτηρ Βάρδα τοῦ καίσαρος. ἰστέον,
 ὅτι λαρνακίδιον μικρὸν σπιθαμιαῖον ἱσταται πλησίον αὐτῶν,
 εἰς ὃ ἀπόκειται τὸ τοῦ καίσαρος Βάρδα κατομάγουλον. ἰστέ-
 ον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τῆς ἀγίας Εὐφημίας τῆς λεγομένης Εὐ-
 μόρφου ἐν τῷ πρὸς ἀνατολὴν ἀριστερῷ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκ-¹⁰
 κλησίας, ἐν τῇ ἐκείσε σταταραία ἀπόκειται Παγκυλιῶ ἡ μήτηρ
 Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. ἐν δὲ τῷ πρὸς ἀνα-
 τολὴν δεξιῷ μέρει τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας, ἀπέναντι ταύτης τῆς
 σταταραίας ἐστὶν ἕτερα σταταραία ἀπὸ λίθου πρασίνου Θετ-
 ταλοῦ, ἐν ᾗ ἀπόκειται Μαρριανὸς ὁ γεγονὼς δομέστικος τῶν¹⁵
 σχολῶν, καὶ Συμβύτιος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀμφότεροι ἀδελ-
 φοὶ Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ
 δεξιῷ εὐκτηρίῳ τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας τοῦ Προδρόμου ἐν τῷ
 πρὸς ἀνατολὴν εὐωνύμῳ μέρει τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου ἱσταται
 Ed.L. 375 λάρναξ ἀνάγλυφος, ἐν ᾧ ἀπόκειται Ἀναστασία ἡ θυγάτηρ²⁰
 Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου δεσπότου. ἰστέον, ὅτι ἐν τῷ πρὸς
 ἀνατολὴν δεξιῷ μέρει τοῦ αὐτοῦ εὐκτηρίου, ἀπέναντι τοῦ
 λάρνακος ἱσταται λαρνακίον μικρὸν ἀνάγλυφον, ἐν ᾧ ἀπόκει-
 νται Ἄννα καὶ Ἐλένη, θυγατέρες Βασιλείου τοῦ φιλοχρίστου

larum et frater modo dictae B. Imperatricis Theodoraе. In eiusdem
 ecclesiae narthece versus orientem ad sinistram plagam stat parvus
 sarcophagus e marmore Proconnesio aut Picrimaeo, in quo iacet
 Theoctista, mater S. Theodoraе Imperatricis. Prope adstat parvus
 sarcophagus e marmore Sagarino aut Pneumonousio seu pulmonario, in
 quo sita est Irene, filia Bardae Caesaris. Prope adstat parvus ad spi-
 thamae fere modum sarcophagus, in quo Caesaris Bardae maxilla inferior.
 In monasterio S. Euphemiae dictae Formosae iacet in ea ecclesiae
 plaga, quae versus orientem spectanti sinistra est, in statarea, quae
 ibi est, Pancalo, mater Basilio Imperatoris Christum amantis. At in
 dextra eiusdem ecclesiae plaga versus orientem, e regione istius,
 statarea est marmore viridi Thessalico, in qua iacent Marianus, olim
 domesticus scholarum, et Symbatius, ambo fratres Basilio, Christum
 amantis Imperatoris. In dextro eiusdem ecclesiae oratorio, quod
 Praecursori seu Ioanni Baptistae sacrum est, et quidem in sinistra
 versus orientem plaga eius oratorii, stat sarcophagus cum sculpturis
 exstantibus, in quo iacet Anastasia, filia Basilio Imperatoris. In
 dextro ad orientem latere illius oratorii, e regione praecedentis sar-

δεσπότη, καὶ Ζωὴ ἡ μήτηρ Κωνσταντίνου τοῦ Θεοδοσίου καὶ Πορφυρογεννήτου τοῦ μακαρίου βασιλέως τοῦ ἐγγόνου Βασιλείου. Ἰστέον, ὅτι ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἀρχιστρατήγου τοῦ ἐπονομαζομένου τῶν Προμούτου ἐν τῷ δεξιῷ μέρει τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐκείσε σταταραίᾳ ἀπόκειται Μαρία ἡ θυγάτηρ Βασιλείου δεσπότη. B

ΚΕΦ. μγ'.

Μα. 219. b

Εὐφημία ὑπὸ στρατοπέδου εὐφημουμένη, νικητηρίων καὶ θριάμβων ἀγομένων. Ἰστέον δὲ, ὅτι ἡ αὐτὴ εὐφημία ᾄδεται καὶ παρὰ τοῦ 10 στρατοπέδου, ἡνίκα φιλοτιμία τις ἢ μαϊμάς παρὰ τοῦ βασιλέως αὐτοῖς παρασχεθῆ.

„Πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων“ ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ ἀντοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν εὐσεβεστάτων 15 αὐγουστῶν πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „τῶν πορφυρογεννητῶν πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „θεοπροβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „θεοκυβερνήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „κοσμοσυστάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „κοσμοποθῆτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „ἀνδρειοτάτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'. „νικητῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη“ ὁ λαὸς γ'.

cophagi, stat alius parvus, etiam cum figuris exculptis prominentibus, in quo iacent Anna et Helena, eiusdem Basilii filiae; et Zoë, mater a Deo coronati et Porphyrogeniti Constantini, beati Imperatoris, nepotis Basilii. In monasterio Archistrategi seu S. Michaelis, de auctore Promoti cognominati, iacet in eius ecclesiae dextro latere in statarea, quae ibi est, Maria, filia Basilii, toties iam laudati Domini.

CAP. 43.

Acclamatio castrorum, quando triumphus de victis hostibus agitur et insignia victoriae produciuntur. Haec eadem cantatur quoque ab exercitu, quando largitionem ab Imperatore aliquam aut maius impetrat.

Multi sint anni Imperatorum; repetit turba ter; quod etiam de omnibus infra scriptis acclamationibus factum esse, sufficit semel monuisse. Illius et illius magnorum Regum et Imperatorum multi sint anni. Illius et illius piissimarum Augustarum multi sint anni. Porphyrogenitorum multi sint anni. A Deo promotorum Imperatorum multi sint anni. A Deo gubernatorum Imperatorum multi sint anni. A toto terrarum orbe commendatorum Imperatorum multi sint

„ἐχθρολετῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „ὀρθοδόξων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, ζωὴν αὐτοῖς” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς.” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐτούς.” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε.” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, ἐπάκουσον ἡμῶν.” ὁ λαὸς γ’. „αὔξει ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν.” ὁ λαὸς γ’. „αὔξη ἡ νίκη καὶ εὐτυχία τῶν στρατευμάτων Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς γ’. „αὔξη ἡ ἀνδρεία τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου” ὁ λαὸς γ’. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ὁ 10 λαὸς γ’. „ὄ δεῖνα καὶ ὄ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἀγίαν βασιλείαν σᾶς εἰς πολλὰ ἔτη.”

Ed.L. 376

‘H παρὰ τῶν Σάρδων ἀδομένη εὐφημία τοῖς βασιλεῦσιν.

„Χριστὸς νικᾷ, Χριστὸς βασιλεύει” ὁ λαὸς γ’. „Χρι-15 στος φυλάξει τὸν βασιλέα” ὁ λαὸς γ’. „πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ’. „ὄ δεῖνα καὶ ὄ δεῖνα μεγάλων βασιλέων καὶ αυτοκρατόρων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „θιοπροβλήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „θεοτηρήτων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „εἰρηνοποιῶν βα-20 σιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „πλουτοποιῶν βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, συμβασιλευσον αὐτοῖς.” ὁ λαὸς γ’. „νιδ Θεοῦ, χάρισαι ἡμῖν αὐταῖς” ὁ λα-

13. Verba βασιλείαν — ἔτη add. R. 23. χάρισε cod. et ed.

anni. A toto terrarum orbe cupitorum Imperatorum multi sint anni. Fortissimorum Imperatorum multi sint anni. Victoriosorum Imperatorum multi sint anni. Hostes perdentium Imperatorum multi sint anni. Ditantium Imperatorum multi sint anni. Orthodoxorum Imperatorum multi sint anni. Fili Dei, vitam ipsis [indulge]. Fili Dei, regnum cum illis administra. Fili Dei, indulge nobis eos. Fili Dei, multiplica ipsorum annos. Fili Dei, exaudi nos. Crescat fides Christianorum. Crescat victoria et felicitas exercituum Romanorum. Crescat fortitudo populi Domini. Nos sumus servi Imperatorum. Illius et illius magnum Regum et Imperatorum multi sint anni. Multenne faciat Deus sacrum vestrum imperium.

ACCLAMATIO, QUAM SARDI DOMINIS ACCINUNT.

Christus vincit, Christus regnat. Hanc acclamationem iterabat turba ter; uti etiam sequentes omnes. Christus custodiat Imperatorem. Multi sint anni Imperatorum. Illius et illius magnum Regum atque Imperatorum multi sint anni. A Deo promotorum Imperatorum

ὅς γ'. „νὶὰ Θεοῦ, ζῶν ἀντοῖς δώρησαι” ὁ λαὸς γ'. „νὶὰ Θεοῦ, τοὺς χρόνους αὐτῶν πλήθυνε.” ὁ λαὸς γ'. „αὖξει ἡ πίστις τῶν χριστιανῶν” ὁ λαὸς γ'. „αὖξει ἡ βασιλεία τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς γ'. „αὖξει ἡ νίκη τῶν στρατῶν τῶν Ῥωμαίων.” ὁ λαὸς γ'. „ὁ δεῖνα τοῦ ἀγιωτάτου καὶ οἰκου-
 5 μενικοῦ πατριάρχου πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τῆς ἱερᾶς συγκλήτου πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „τοῦ φιλοχριστοῦ στρατοῦ πολλὰ τὰ ἔτη” ὁ λαὸς γ'. „στερεώσει ὁ Θεὸς τὴν πίστιν ἡμῶν” ὁ λαὸς γ'. „στερεώσει ὁ Θεὸς τοὺς βασιλεῖς
 10 ἡμῶν” ὁ λαὸς γ'. „ἡμεῖς δοῦλοι τῶν βασιλέων” ὁ λαὸς γ'. „πολυχρόνιον ποιήσει ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν σᾶς εἰς πολλὰ ἔτη.”

C

ΚΕΦ. μδ.

Ms. 220. a

Ἡ γενομένη ἐξόπλισις καὶ ἐξοδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς χρέεγας καὶ τοῦ Ἰβλαοῦ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τῆς Θεολέστου Κρήτης μετὰ τοῦ πα-
 τρικίου Ἡμερίου καὶ λογοθέτου τοῦ δρόμου ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλο-
 χριστοῦ δεσπότη.

Τὸ βασιλικοπλοῖμον χιλιάδες εβ'. Ῥῶς ψ'. ἐδέξατο ὁ Δ
 στρατηγὸς τῶν Κιβυρῷζαιστῶν ἔχειν στρατὸν εχ', καὶ δι-
 20 πλοῦς α· ὁμοῦ εχ. ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου ἔχειν
 στρατὸν δ, καὶ διπλοῦς α· ὁμοῦ ε. ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς

*multi sint anni. Pacem conficientium et orbi quietem imponentium
 Imperatorum multi sint anni. Ditantium suos Imperatorum multi sint
 anni. Fili Dei, corregna ipsis. Fiti Dei, dona ipsis vitam. Fili
 Dei, multiplica ipsorum annos. Crescat fides Christianorum. Crescat
 imperium Romanorum. Crescat victoria exercituum Romanorum. Il-
 lius sanctissimi et oecumenici patriarchae multi sint anni. Sacri
 senatus multi sint anni, Exercitus Christum amantis multi sint anni.
 Corroboret Deus fidem nostram. Confirmet Deus Imperatores nostros.
 Nos sumus servi Imperatorum. Multenne faciat Deus sacrum ve-
 strum imperium.*

CAP. 44.

*De expeditione adversus Cretam, quam Deus perdat, et in eam
 expensis et numero militum stipendiique. Contingit ea sub Leone,
 Christum amante Domino, duce Himerio patricio et logotheta
 dromi.*

Imperialis classis constabat duodecim milibus et Russis 700.
 Strategus Cibyrhaeotarum receperat in se praestare 5600 et duplos
 mille; faciunt simul 6600. Strategus Sami receperat in se praestare
 4000 et mille duplos; faciunt simul quinque mille. Strategus Ae-

τοῦ Ἀγαίου πελάγους ἔχειν στρατὸν γ, καὶ διπλοῦς α. δ-
μοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες κη' καὶ τ'.

Διὰ τῶν καβαλλαρικῶν τῶν ὑφειλότων ταξειδεῦσαι εἰς τὸ πλοῖμον.

Σχολάριοι Θρακησιᾶνοι καὶ Μακεδόνες αλζ'. ἀπὸ τοῦ
Ed. L. 377 θέματος τῶν Θρακησιῶν α, ἀπὸ τοῦ θέματος Σεβαστίας5
Ἀρμένιοι α, ἀπὸ τὸ Πλατάνιον Ἀρμένιοι φ', ἀπὸ τῆς Πρί-
νης φ'. ὁμοῦ καβαλλαρικοὶ ζλζ', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τε
τοῦ πλοῖμον διὰ τε τῶν καβαλλαρικῶν χιλιάδες λδ' λζ'.

Διὰ τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμον.

Ἀρόμονες ζ ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνά 10
πολεμιστῶν ο'. ὁμοῦ χιλιάδες ιη'. πάμφυλοι μ'. εἷς ὢν οἱ
μὲν κ' πάμφυλοι ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι κ' ἀνὰ ἀν-
δρῶν ρλ', καὶ Ῥῶς ψ'. ὁμοῦ εῶ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες
κγ' καὶ δύο.

• B

Διὰ τοῦ θέματος τῶν Κιβυρδαιωτῶν.

15

Ἀρόμονες ιε' ἔχοντα ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ιε'
νά πολεμιστῶν ο'. ὁμοῦ χιλιάδες δ' καὶ φ'. πάμφυλοι α-

gaei maris receperat in se praestare 3000, et mille duples; faciunt
simul quater mille. Hi omnes computati efficiunt viginti octo mil-
lia et tercentum capita.

DE EQUITIBUS, QUI DEBEBANT IN CLASSE MILITARE.

Scholarii Thracesiani et Macedones mille triginta septem. E
themate Thracesium mille. E themate Sebastiae Armeni mille. E
Platanio Armeni quingenti, e Prina quingenti. Faciunt simul sexies
mille triginta septem equites; et annumerati superioribus classiarum
faciunt triginta quatuor millia et triginta septem.

DE CLASSE IMPERIALI.

Classis imperialis constabat dromonibus sexaginta. Singuli dro-
mones vehebant ducentenos et trigenos remiges, milites autem se-
ptuagenos. Faciunt simul sumti octodecim millia, Pamphyliis porro
constabat quadraginta, quorum viginti vehebant viros centenos et se-
xagenos; reliqui viginti autem vehebant viros centenos et trigenos
et Russos in universum septingentos. Faciunt omnes simul millia vi-
ginti tria et duo homines.

DE THEMATE CIBYRRHAEOTARUM.

Praestabat hoc thema dromones quindecim, quorum singuli to-
nebant remiges duccentenos et trigenos et milites septuagenos. Fa-

ἔχοντες οἱ μὲν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι ἰ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'. ὁμοῦ χιλιάδες β' καὶ σξ. ὁμοῦ τὸ πᾶν χιλιάδες ε' καὶ ψξ.

Διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου.

5 Δρόμονες ἰ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὀ'. ὁμοῦ γ. πάμφυλοι ιβ', ἔχοντες οἱ μὲν δ' ἄνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν ρξ, οἱ δὲ ἡ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'. ὁμοῦ αχπ'. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου δχπ'.

Διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

10 Δρόμονες ζ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὀ'. ὁμοῦ βρ'. πάμφυλοι ζ' ἔχοντες οἱ μὲν γ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρξ, οἱ δὲ ἕτεροι δ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρλ'. ὁμοῦ α. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους γρ'.

Διὰ τοῦ θέματος Ἑλλάδος.

D

15 Δρόμονες ἰ' ἔχοντες ἀνὰ ἀνδρῶν κωπηλατῶν σλ' καὶ ἀνὰ πολεμιστῶν ὀ'. ὁμοῦ γ.

ciunt quater mille et quingentos. Pamphylos praestabat sedecim, quorum sex quidem vehebant viros centenos et sexagenos, ceteri decem vero centenos et trigenos. Faciunt simul millia duo et ducentos sexaginta. Simul sumti pamphyli et dromones faciunt millia sex et septingentos sexaginta.

DE THEMATE SAMI.

Dromones decem, habentes singuli remiges ducentenos et trigenos, milites septuagenos. Faciunt simul ter mille. Pamphyli duodecim, quorum quatuor remiges vehebant centenos et sexagenos singuli; reliquorum octo autem singuli centenos et trigenos. Faciunt simul sumti mille sexcentum et octoginta. Simul sumti dromones et pamphyli thematis Sami faciunt quatermille sexcentum et octoginta.

DE THEMATE AEGAEI MARIS.

Dromones septem, vehentes singuli remiges 230, milites 70, faciunt 2100. Pamphyli septem, quorum tres vehebant singuli 160; de reliquis quatuor singuli 130; faciunt mille. Totum ergo contingens thematis Aegaei maris erat ter mille et centum hominum.

DE THEMATE GAECIAE.

Dromones decem vehentes singuli remiges 230, milites 70, faciunt ter mille.

Διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν.

Ms. 220. b *Μαρδαῖται, στρατὸς σὺν ἀρχόντων, δκζ, καὶ κατὰ προσθήκην ἕτεροι α· ὁμοῦ επζ. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τε τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου, διὰ τε τῶν θεμάτων δρόμονες ριβ, πάμφυλοι οεί, ἄνδρες κοπηλάται χιλιάδες λδ' καὶ πολεμισταὶ ζιμ' 5 καὶ Ῥῶς ψ' καὶ Μαρδαῖται επζ.*

Αἱ ῥόγαί διὰ τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου.

Στρατὸς συνάρχοντες χιλιάδες ιβ' καὶ φβ. ῥόγα κεντηνάρια ιε', λίτραι ς:ί. προσθήκην αὐτῶν α ἀνὰ νομισμάτων ε', γινόμενον λίτραι ζθ', νομίσματα λβ'. Ῥῶς ψ'. ῥόγα κεντηνάριον α'. ὁμοῦ διὰ τοῦ πλοῖμου καὶ τῶν Ῥῶς ῥόγα κεντηνάρια ιζ', λίτραι νθ': μβ.

Διὰ τοῦ θέματος τῶν Κιβυρβαϊωτῶν.

B *Στρατὸς συνάρχοντες ςψζ. ῥόγα κεντηνάρια β' λίτραι κα': μβ' σὺν τοῖς διπλοῖς.* 15

Διὰ τοῦ θέματος τῆς Σέμου.

Στρατὸς συνάρχοντες δκπ', καὶ ἀπὸ τῶν διπλῶν α. ῥόγα κεντηνάρια β', λίτρα α': ια'.

. DE MARDAITIS.

Mardaitarum copiae, ducibus eorum computatis, efficiebant quater mille octoginta septem capita; quibus accedebat mantissa mille hominum; faciunt 5087. Tota ergo navalis militia e classe imperiali et e classe provinciali composita constabat dromonibus centum et duodecim, et pamphylis septuaginta quinque; remigibus trigesies et quater mille, militibus 7340, Russis 700, Mardaitis 5087.

ROGAE IMPERIALIS CLASSIS.

Exercitus cum ducibus constat 12502 capitibus. Roga est centenar. 15, litrae 90, numismata decem. Accedunt mantissa mille viri, quorum singuli accipiunt num. 5; faciunt litras 69, num. 32; dein Russi 700, quorum roga in universum est centen. 1. Facit roga classis et Russorum simul centenaria 17, litras 59, numismata 42.

DE THEMATE CIBYRBAOTARUM.

Totus eius thematis exercitus una cum ducibus et duplis constat capitibus 6760. Roga est centen. 2, litrae 21, num. 42.

DE THEMATE SANI.

Constat eius exercitus una cum ducibus 4680 capitibus et duplis mille. Roga est centen. 2, litr. 1, num. 11.

Διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Στρατὸς συνάρχοντες γρ' καὶ ἀπὸ τῶν διπλῶν α'. ῥόγα κεντηνάριον α', λίτραι νδ' : γ'.

Διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς Δύσεως.

5 Στρατὸς συνάρχοντες δπζ. ῥόγα κεντηνάρια δ', λίτραι C
ξς' : λβ. καὶ ἡ προσθήκη ἀνδρῶν α ἀνὰ ἡ, γινόμενον ρ α',
λίτραι ια' : η'. ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύ-
σεως ῥόγα κεντηνάρια ε' λίτραι οξ' : μβ. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν
διὰ τε τοῦ βασιλικῆς πλοῖμου, τῶν Ῥῶς, τῶν θεματικῶν
10 πλοῖμων καὶ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύσεως ῥόγα κεντηνάρια
κθ', λίτραι ιγ' : ξς'.

Διὰ τῆς ῥόγας τῶν καβαλλαρικῶν.

*Διὰ τῶν σχολαρίων τῶν Θρακησιάνων καὶ Μακεδόνων
ὑπὲρ ἀνδρῶν χιλίων λζ. ῥόγα κεντηνάριον α', λίτραι μα' : κδ'.
15 διὰ τοῦ θέματος τῶν Θρακησιῶν ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνὰ νο-
μισμάτων β' ῥόγα ρ, λίτραι π' : κδ'. διὰ τοῦ θέματος Σεβα-
στείας ὑπὲρ ἀνδρῶν α ῥόγα ρ α', λίτραι ιγ' : κδ'. διὰ τῶν
Ἀρμενίων τῶν Πλατανιτῶν ὑπὲρ ἀνδρῶν φ' ἀνὰ νομισμάτων*

5. συναρχόντων ed. 10. πλοῖμων τῶν M. καὶ τῆς cod.

DE THEMATE AEGAEI MARIS.

Exercitus cum ducibus 3100, dupli mille. Roga centen. 1,
litr. 54, num. 3.

DE MARDAITIS OCCIDENTALIBUS.

Exercitus cum ducibus 4087. Roga centen. 4, litr. 66, num.
32; mantissa mille hominum, quorum quisque octona numismata
accipit, facit centen. 1, litr. 11, num. 8. In universum ergo facit
roga Mardaitarum occidentalium centen. 5, litr. 77, num. 42. Tota
summa rogarum pro imperiali classico, pro Russis, pro classico
provinciali et pro Mardaitis occidentalibus est centen. 29, litr. 13,
numism. 66.

DE ROGA EQUITUM.

Pro scholaris Thracesianis et Macedonibus, ad mille triginta
et septem viros, roga est centen. 1, litrae 41, num. 24. Pro ter
mille viris e themate Thracesianorum (quorum unusquisque bina nu-
mismata in stipendium accipit,) est roga centen. 1, litr. 80, nu-
mism. 24. Pro mille viris e themate Sebastiae est roga cent. 1,
litrae 13, num. 24. Pro quingentis viris ex Armenis Platanien-
sibus, senis nummis in singulos imputatis, est roga centen. 1, litr.

εἰ ῥόγα κεντηνάριον, λίτραι μα΄ : μη΄. διὰ τῶν Ἀρμενίων Πρίνης ὑπὲρ ἀνδρῶν ὡς ἀνὰ νομισμάτων εἰ ῥόγα κεντηνάριον, λίτραι κζ΄ : νς΄. ὁμοῦ καβαλλάριοι βλζ΄. ῥόγα κεντηνάριον β, λίτραι νδ΄ : λη΄. καὶ οἱ κατὰ προσθήκην ἄνδρες τρισχίλιοι ἑννεακόσιοι ῥόγα ρ α΄, λίτραι νβ΄ : νς΄. καὶ ὁμοῦ διὰ⁵ Ed.L. 379 τοῦ καβαλλαρικοῦ ῥόγα κεντηνάριον δ, λίτραι ζ΄ : κβ΄.

Διὰ τοῦ προχρέου.

Ms. 221. a Διὰ τῶν πλοῦμων τῶν γ' θεμάτων τῶν τε Κιβυρῆραιων τῶν τῆς Σάμου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνά : β' λίτραι πγ΄ : κδ΄. διὰ τῶν Μαρδαϊτῶν τῆς δύσεως¹⁰ τουρμαρχῶν γ' ἀνά : λς΄, δρουγγαρίων μβ' ἀνά : ιβ', κομητῶν μβ' ἀνά : ε', στρατιωτῶν ε' ἀνά : δ', γινόμενα ἀμφοτέρωθεν κεντηνάριον β, λίτραι ςθ΄ : νς΄. διὰ τῶν Ἀρμενίων θεμάτων Σεβαστείας τουρμαρχῶν ε' ἀνά : ιβ', δρουγγαρίων ι' ἀνά : ε', κομητῶν η' ἀνά : ε', στρατιωτῶν ἑννεακοσίων ἐξήκοντα πέντε ἀνά : ι5 δ', γινόμενα ἀμφοτέρωθεν λίτραι νε΄ : ζ'. διὰ τῶν Ἀρμενίων Πρίνης ἄνδρες φ' ἀνά : β', γινόμενα λίτραι ιγ΄ : ξδ'. καὶ ὁμοῦ διὰ τοῦ ἀμφοτέρωθεν προχρέου φρ δ', λίτραι νβ' : ξ. ἰστέον,

2. ΣΧΟΛ. Οὕτω κατὰ προσθήκην.

41, num. 48. Pro quadringentis viris ex Armenis Prines, quibus nummis in singulos imputatis, est roga cent. 1, litr. 27, num. 56. Tota ergo roga caballariorum seu equitum bis mille triginta et septem sunt centenaria 2, litr. 54, num. 38. Accedunt mantissae loco ter mille nongenti viri, quorum roga est cent. 1, litr. 52. Est ergo roga pro tota caballaria centenaria quatuor, litrae 7, num. 22.

DE PROCHREO.

Pro ter mille viris classariis e tribus illis thematibus, Cibyrhaeotarum nempe, Sami atque maris Aegaei, binis in singulos nummis imputatis, est roga litr. 83, num. 24. De Mardaitis occidentalibus. Pro turmarchis tribus inde petitis, unoquoque 36 nummis aestimato; drungariis 42, singulis duodenis nummis aestimatis; comitibus 42, senis nummis in quemque imputatis; militibus gregariis quinquies mille, quaternis in singulos nummis imputatis; conficitur roga centen. 2, litr. 99, num. 56. De thematibus Armeniae; et primo de themate Sebastiae. Pro turmarchis inde petitis quinque, quorum unicuique duodeni solidi stipendium sunt; et drungariis decem, quorum singuli stipendium habent senos solidos; et comitibus octo, singulis quinque solidis censibus, et militibus gregariis nongentis sexaginta duobus, quaternis nummis in singulos imputatis; est roga in univcrsum lit. 55, num. 7. De Armenia Prines. Veniunt inde viri quingenti, singuli duobus solidis censi. Fa-

ὅτι ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῷραιωτῶν καὶ ὁ κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας, ἵνα ὁ μὲν στρατηγὸς εὐτρεπίση χελάνδια δύο ἀπὸ τῶν οὐσιῶν τῶν τουρμαρχῶν, ὁ δὲ κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν εὐτρεπίση γαλαίας, καὶ διὰ Μαρτίου C δμηρὸς ἀποστείλωσι αὐτὰ εἰς Συρίαν, ἵνα περὶ πάντων τῶν ἐκεῖσε μελετωμένων καὶ πραττομένων ἐνέγκωσιν ἀπόκρισιν καὶ ἀληθῆς μανδάτων. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ πρωτοσπαθᾶριος Λέων καὶ ἄρχων Κύπρου, ὁ τοῦ Συμβατικῆ, ἀποστελλεῖν ἀκριβεῖς κατασκόπους εἰς τε τὸν κόλπον τῆς Ταρσοῦ καὶ εἰς τὰ Στόμια, ἔτι δὲ καὶ πρὸς Τρίπολιν καὶ Λαοδίκειαν, ἵνα ἐκ τῶν ἀμφοτέρων μερῶν ἐνέγκωσι μανδάτα, εἴ τι διὰ μελέτης ἔχουσιν οἱ Σαρακηνοί. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ στρατηγὸς Θεσσαλονίκης τοῦ καμεῖν σαγίτας χιλιάδας σ' καὶ μεναύλια χιλιάδας γ' καὶ σκουτάρια, ὅσα δυνηθῆ. ἰστέον, D 15 ὅτι ἐδέξατο ὁ κριτῆς Ἑλλάδος καμεῖν μεναύλια α, ἕπερ καὶ ἐτελείωσεν. ἐδέξατο δὲ καμεῖν καὶ ἕτερα καὶ καταγωγιάσαι αὐτὰ ἐν οἷς ἂν δέξηται. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ ἄρχων Χρήπου ἐν τῇ Θέματι Ἑλλάδος καμεῖν σαγίτας χιλιάδας σ' καὶ μεναύλια χιλιάδας γ'. ὡσανύτως καὶ ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως καὶ ὁ Πελοποννήσου. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ πρωτοσπαθᾶριος Θεόδωρος ὁ τοῦ Παγκράτη ἀπελθεῖν εἰς Ἀνατολικούς καὶ καταγράψασθαι τοὺς Πλατινιάτας, καὶ δι' αὐτῶν καὶ δι' ἐτέ—Ed. L.380

ciunt litras 13, num. 64. Tota summa prochrei centen. 4, litr. 52, num. 60. Strategus Cibyrhaeotarum in se recepit praeparare chelandia duo e familiabus turmarcharum. Catepano seu capitaneus Mardaitarum Attaliae vero recepit in se praeparationem galearum. Promiserunt quoque haec mense Martio in Syriam mittere, ut de omnibus, quae ibi vel consiliis agitantur, vel ipso instituuntur opere, relationem et verum mandatum seu notitiam afferant. Leo protospatharius et praefectus Cypri, de gente Symbatici, in se recepit, fidos et diligentes exploratores in sinum Tarsensem mittere et in provinciam, cui nomen est Ostia; item ad Tripoliu, Laodicaeam, ut ex omnibus illis partibus mandata seu notitias afferant eorum, quae Saraceni moluntur. Strategus Thessalonicae recepit in se curam fabrefaciendi sagittarum ducenta millia, hastarum vel venabulorum tria millia, scutorum quotquot procurare possit. Iudex Helladis aut Graeciae recepit in se procurationem mille menauliorum, quae etiam praestitit; et praeterea promisit alia procurare et illuc mittere, quo se missurum condicturus sit. Praefectus Chripi [seu Euboeae] in themate vel provincia Helladis promisit curare, ut fabrefierent sagittarum ducenta millia et venabulorum tria millia. Idem in se receperunt quoque strategii Nicopoleos et Peloponnesi. Protospatharius Theodorus, Pancratii filius, [id est gente, quae de Pancratio nomen habet, oriundus,] recepit in se in the-

ρων τῶν ἐκ τοῦ θέματος συστῆσαι ἄνδρας φ' ἐκλελεγμένους καὶ πρὸς τὸ τοξεύειν ἐπιτηδείους, καὶ ἐὰν ὦσιν ἕξ αὐτῶν τι-
 γες ἐπιτηδείοι καβαλλάριοι, εἴ τε ἐκ τῶν ἀρχόντων, εἴ τε ἐκ
 Ms. 221. b τῶν σχολαρίων. εἰ μὲν κατὰ πλήρης ἔχουσιν τὴν ῥόγαν αὐ-
 τῶν οἱ σχολάριοι, ἵνα ἐξοπλισθῶσιν ἐκ τῶν ἰδίων καβαλλα-5
 ρικὴν ἐξόπλισιν· εἰ δὲ ἔλλιπεῖς εἰσιν πρὸς τὴν ῥόγαν, ἵνα
 λάβωσιν ἀπὸ τῶν μητάτων ἄλογα, ἧ καὶ ἀπὸ ἐκθέσεως μορο-
 προσώπων ἐν τῷ θέματι τῶν Ἀνατολικῶν. περὶ τῶν ὀφει-
 λόντων ἐτοιμασθῆναι εἰς Θρακησίους, ἧγουν τῶν κ' χιλιάδων
 Β τοῦ κριδαρίου καὶ περὶ τῶν μ' χιλιάδων τοῦ τε σίτου καὶ τοῦ 10
 παζαματίου καὶ ἀρευρίου καὶ περὶ τοῦ οἴνου τῶν λ' χιλιά-
 δων καὶ περὶ τῶν σφακτων τῶν ι' χιλιάδων καὶ περὶ τοῦ
 ἐτοιμασθῆναι λιβάριον λόγῳ τῶν προπύρων καὶ καλαφατήσε-
 ως χιλιάδας ι', ἵνα ἔχη εἰς τὰ Φύγελα, καὶ καρφία χιλιάδας
 ε' λόγῳ τῆς ἠλώσεως τῶν δρομόνων. ἐδέξατο περὶ τούτων ὁ 15
 πρωτονοτάριος τῶν Θρακησίων. ἐδέξατο καὶ ὁ Λιμνογάλα-
 κτος, ἵνα συνδράμη αὐτὸν εἰς τὸν οἶνον. περὶ τοῦ ἐτοιμα-
 σθῆναι καρφίον πενταδακτυλαῖον λόγῳ τῆς στρώσεως τῶν δρο-
 μονίων, εἰς τὰς σκάλας καὶ εἰς τὰς πάθνας χιλιάδας λ', καὶ
 C κατέλθωσιν εἰς τὰ Φύγελα. ἐδέξατο δὲ περὶ τούτου ὁ στρα-20
 τηγὸς τῆς Σάμου τοῦ λαμβάνειν ἔξοδον παρὰ τοῦ πρωτονο-
 ταρίου. περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι καρφίον ἀρπάγιον κοινοστο-
 5. ὡσχολάριοι cod. et ed. 10. Ita R. c sigl. cod., κριδοῦ ed.
 14. καρφία em. R., σακκία cod. et ed.

ma Orientis abire et conscribere Platiniatas Armenos, et ex iis aliis-
 que eiusdem thematis conficere numerum quingentorum virorum mi-
 litarium electorum, praestantium sagittariorum, quorundam quoque
 forsan, sive de tribunis, sive de scholariis seu gregariis illi sint,
 equestri militiae non ineptorum. Scholarii, siquidem integram per-
 cipiunt rogam, de suo sibi comparabunt armaturam equestrem. Sin
 minus, accipiant equos e metatis, aut etiam e rationario illorum in
 themate Natoliae habitantium, quorum unusquisque semet ipsum
 singularem militem praestare debet. Thracenses parata debent habere
 viginti millia [saccorum] hordei et quadraginta millia farris et paxa-
 matii seu panis bis cocti et farinae et triginta millia [dolio-
 rum] vini et decem millia caprarum mactatarum; item decem
 millia [saccorum] lini pro accendendis ignibus Graecis et pro
 sarcendiis navibus Phygela [urbs Ioniae] praestet, et clavorum
 millia sex pro clavatura dromoniorum. Haec curanda in se recep-
 pit protonotarius Thracensium et curator curatoriae, cui nomen
 est Lacus Lactis, sponndit illi, se, in praestando quidem vino,
 non defuturum. Pro tabulatis dromoniorum affigendis, item in usum
 scalarum et praecipium, parata sunt et ad Phygela urbem perfe-
 runtur triginta millia clavorum quinos digitos longorum. Ea se cu-
 raturum promisit strategus Sami, eumque in finem se sumturum ne-

μαῖον λόγῳ χελωνῶν καὶ σκαλῶν καὶ λοιπῶν κατέργων χιλι-
 άδας γ', καὶ σπιθαμιαῖον χιλιάδας γ'. ἐδέξατο δὲ περὶ τού-
 του ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου. περὶ τοῦ ἐτοιμασθῆναι καρφίον
 ἑξαδακτυλαῖον χιλιάδας δ' καὶ πενταδακτυλαῖον χιλιάδας δ'
 5 καὶ τετραδακτυλαῖον δ' διὰ τὰς γερακαραιάς καὶ τοὺς δια-
 πάτους καὶ λοιπὰς χρείας. ἐδέξατο δὲ περὶ τούτου ὁ στρα-
 τηγὸς τῆς Σάμου. περὶ τοῦ δέξασθαι τινα βασιλικὸν τὸν ὄν-
 τα εἰς Ἀνατολικοὺς ἐτοιμάσαι κριθὴν χιλιάδας κ' καὶ πᾶσα- D
 μάτια καὶ σῆτον καὶ ἀρεύριον χιλιάδας ξ' διὰ τῶν Κιβυρῶ-
 10 θαιωτῶν καὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ, καὶ ἵνα καταγωγισθῶσιν ἀπὸ
 Ἀνατολικοὺς εἰς Ἀτταλίαν ἀντὶ τοῦ ἀπερχομένου εἰς τὸ Κα-
 λὸν ὄρος. περὶ τοῦ ἀγοράσαι τὸν πρωτονοτάριον τῶν Κιβυρῶ-
 φαιωτῶν καρφίον μικρὸν λόγῳ τῆς παρηλώσεως τῶν βυρσα-
 ρίων χιλιάδας ξ'. περὶ τῶν σανδαλίων τῶν καμοθέντων λόγῳ
 15 τῶν δρομονίων εἰς τὸν τρέχοντα, ἵνα ἀποσταλεῖ τῆς ἐταιρείας Ms. 222. a
 μετὰ κελύσεως πρὸς τὸν κατεπάνω, καὶ δώσει αὐτὸν πρωτο-
 καγκελλάριον καὶ πᾶσαν συνδρομὴν, καὶ κρατήσῃ τοὺς Κορφι- Ed. L. 381
 τιάνους Ἡρακλείας, καὶ ἐπάρῃ ναύτας ὑπὲρ ἐκάστου σανδαλίου
 δ'. ἀποστελεῖ δὲ αὐτὰ διὰ συντομίας διὰ τοῦ πρωτοκαγκελλαρί-
 20 ου. ἵνα δὲ ἔχη ἕκαστον σανδάλιον τὸ κατάρτιον αὐτοῦ καὶ τὸ
 κερατάριον καὶ ἀνὰ κωπίων δ' καὶ τὸ παρακόπιον. ἔτι δὲ καὶ
 17. συνδρομεῖν cod. et ed. 20. ἔχει cod. et ed., ut alibi.

cessarias impensas a protonotario. Parata sunt millia tria clavorum
 instar harpagarum aduncorum, communis generis, pro testudinibus
 et scalis et reliquis instrumentis navalibus; item millia tria clavo-
 rum spithamam longorum. Idem ille Sami strategus haec praestitu-
 rum in se recepit, uti etiam haec sequentia: quatuor millia clavo-
 rum ad senos digitos longorum, alia totidem aliorum ad quinos,
 item ad quaternos alia quatuor millia pro sic dictis falconariis et
 tabulatis et aliis necessitatibus. Recipiat in se caesarianus aliquis
 in Natolia agens parata tenere millia viginti [saccorum] hordei et
 sexaginta millia [saccorum doliorumve] paxamatii et farris et farinae
 pro Cibyrhaeotis et stratego Natoliae, qui e Natolia transmigra-
 re debent in Attaliam, quo praesidiariorum eius ad Calon Oros egresso-
 rum in vices succedant. Protonotarius Cibyrhaeotarum coemat mil-
 lia sexaginta clavorum minorum pro coriis affigendis. De sandaliis
 seu parvis navigiis comparatis in usum dromoniorum notandum, de-
 bere cursorem aliquem ex betaerla desumptum cum sacro mandato ad
 catepanum mitti, et hunc illi addere protocancellarium omnemque
 assistentiam. Ille cursor sumat Corfitianos Heracleae [id est classiari-
 os ex insula Corfiz seu Corcyra, apud Heracleam cum navibus sta-
 tionem agentes]. Levet quoque nautas in singula sandalia quater-
 nos, eosque cum sandaliis quantocyus mittat cum protocancellario.
 Instructa sunt sandalia suo quodque malo et antenna et remis qua-
 ternis et remo vicario. Levet item cymbas octonorum remorum sex.

ἀλιάδια εἰ δακτύκωπα. περὶ τῶν τριβολίων, ἵνα ἐρωτηθῆ ὁ κοι-
τωνίτης Θεοδώρητος, τί ἐγένοντο ὁμοίως καὶ περὶ τῶν σακκίων
τῶν περσυνῶν καὶ τῶν τζαπίων καὶ τζόκων, κρικελίων τε καὶ
δακτυλίων καὶ ψελλίων καὶ κριῶν, ἵνα ἀποστείλῃ τὸν νοτάριον
αὐτοῦ μετὰ τὴν καταγραφὴν πάντων πρὸς ἡμᾶς. περὶ τοῦ ὄρι-5
Ἐσθῆναι τὸν παραθαλασσίτην, ἵνα ἐξοπλίῃ ἀπὸ συνδόσεως
τῶν αὐτῶν στρατιώτας, ἀσ'. ἰστέον, ὅτι ἐδέξατο ὁ, τε Κιβυρ-
ρῆαιώτης καὶ ὁ κατεπάνω τῶν Μαρδαϊτῶν Ἀτταλίας καὶ ὁ
Λέων τοῦ Συμβατικῆ, ἵνα ἔχωσιν ἀσφάλειαν καὶ ἀκριβείαν,
καὶ μὴ παραχωρῶσιν τινα τῶν ἀγνωρίστων πρὸς Συρίαν ἀ-10
πελθεῖν, καὶ δι' αὐτῶν ἀποκομισθῆναι εἰς Συρίαν τὰ ἀπὸ
'Ρωμανίας μανδάτα.

Διὰ τῶν ἐν Λαγοβαρδίε ταξειδευσάντων ἐπὶ τοῦ κυροῦ 'Ρωμανοῦ
C τοῦ βασιλέως εἰς ἰνδ. η'.

Τὰ κατελθόντα μετὰ τοῦ πρωτοπαθαρῖου Ἐπιφανίου 5
βασιλοπλοῖμα χελάνδια εἰς ἰνδικτίονα ἡ' ια'. τὰ προκατελ-
θόντα μετὰ τοῦ πατρικίου Κοσμά χελάνδια εἰς ἰνδικτίονα
ζ' ια'. 'Ρῶς καράβια ζ' ἔχοντα ἄνδρας νιέ. διὰ τῶν κα-
βαλλαρικῶν Θρηκησιάνοι καὶ Μακεδόνες ἄρχοντες σβ', σχο-
λάριοι 5η, νέοι σχολάριοι χη'. διὰ τῶν χαρακιωτῶν τῶν 20
ἔθνικῶν· τῆς μεγάλης ἐταιρείας ἄνδρες λα'. τῆς μέσης ἐται-

7. τῶν δατῶν con. R.

Quid factum sit de muricibus, item de saccis anno superiore comparatis, de ligonibus, stipitibus, circellis, annulis, torquibus ferreis et volutis, interrogetur coctonita Theodoretus, isque cum indiculo omnium suum notarium ad nos mittat. Imperetur praefecto orae maritimae [steni nempe], ut armet ex contributione oppidanorum milites mille ducentos. Receperunt in se strategus thematis Cibyrhaeotarum et catepanus Mardaitarum Attaliae et Leo de gente Symbatici dicta oriundus providere sollicita cura, ne quem ignotum hominem sinant in Syriam evadere, cuius delatione quid rerum nostrates Romani agant, hostes comperiant.

DE EXPEDITIS IN LONGOBIARDIAM TEMPORE DOMINI ROMANI [LECAPEHI] IMP.
IND. VIII. [A. C. 935.]

Cum protospathario Epiphanio appellens indictione octava clas-
sis regia constabat chelandiis aut lenunculis undecim; quae autem
praecesserat et iam septima indictione sub ducatu patricii Cosmae
appulerat classis, totidem chelandiis constabat et septem carabis
Russos 415 vehentibus. Equites erant e thematibus Thracensiorum
et Macedoniae, rectores quidem 202, scholarii [veterani] 98 et no-
vitiis 608. Milites erant peregrini, et quidem de magna hetaeria 31,

ρείας ἄνδρες μζ· Φαργάνοι ἄνδρες με· Χάζαροι μζ· ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ἄνδρες οά· ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν τῇ πόλει ἄνδρες λε· ἀπὸ τῶν νέων αἰχμαλώτων οθ· Μουσουλινοὶ ἄνδρες ια· Πανορμίται ἄνδρες ιη· Τοῦρκοι ἄνδρες 5πδ· Ἀρμένιοι οἱ ἀπὸ βουλῆς ἐξελεθῶντες σὺν τῶν μαγγαναρίων ἄνδρες λς· ὁμοῦ καβαλλάριοι ἄνδρες αννη·

Τὰ ἀποσταλέντα τὸν ῥῆγα Ἰταλίας ἐπὶ Ῥωμανοῦ δεσπότη, εἰ ἄρα ἐξέλθῃ καὶ καταπολεμήσῃ τοὺς ἀνταρτὰς περιγίπτας, τὸν τε Λανδοῦφρον καὶ Ἀτενούλφρον, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ Γοήμαριν Ed. L. 382 10 καὶ Γοηφῆριν, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἀποστατήσαντας Λαγοβαρδούς ἀπὸ τοῦ θέματος Λαγοβαρδίας, καὶ παραδώσῃ τὰ Ma. 222. b κάστρα τῷ στρατηγῷ Λαγοβαρδίας.

Λογάριον κεντηνάριον α'. ἐσωφῶρια ι'. ποτήριον οὐνχι- του α'. ὑέλια κλεοπτ. ιζ'. θυμίαμα θυλάκια λ'. ἀλειπτὰ φ'. 15 τοὺς ζ κόμπτας τοῦ αὐτοῦ ῥηγὸς ἀνὰ ἐσωφορίων β'. τοὺς ε' β' ἐπισκόποις τοῦ αὐτοῦ ῥηγὸς σκαραμάγγια δίκτρινα ε'. λόγφ τοῦ κόμπτος καὶ μαρκησίον τοῦ αὐτοῦ ῥηγὸς τοῦ πλησιάζοντος τὸ θέμα Λαγοβαρδίας σκαραμάγγια ε', δικίτρινον α', διροόδινον α', διβένετον α', διάσπρον α'. ὁμοῦ σκαραμάγγια 20 θ'. ἐσωφῶρια δ', ἐσωφῶρια λεπτόζηλα γ'. ὁμοῦ ζ'. ἔργα ἀργυρᾶ διάχρυσα γ'. εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ῥῆξ οὐ παραγένῃ-

de media hetaeria 46, de Farganis 45, de Chazaris 47, dein de basilicis 71, de arithmo urbanorum 35, de novis captivis 79, Musulini [seu Saraceni de urbe et provincia Mussel] 14, Panormitani 18, Turcae 84, Armenii, qui sponte sua expeditioni aderant una cum manganariis seu machinariis, 36. In universum erant equites mille quadringenti quinquaginta tres.

MISSA REGI ITALIAE [HUGONI] SUB ROMANO IMP. [LECAPENO], UT EDUCTIS COPIIS SUBIGERET REBELLES LANDULFUM ET ATEKULPHUM, FRATRES [CAPULAE ET BENEVENTI], ITEM WAIMARIUM ET WAIFERIUM [SALERNI DOMINOS], PATRITER FRATRES, ET OMNES LONGOBARDOS DE THEMATE LONGOBDARDIAE, QUI DEFECERANT; ET UT ADEMTA ILLIS CASTRA RESTITUERET STRATEGUS ILLIUS PROVINCIAE.

Pro ipso rege mittebantur [cum supradicto Epiphanio] centenarius unus numeratae pecuniae; esophoria 10; poculum ex onychite marmore unum; vitra Heliopolitana 17; sacculi triginta thuris; alipta 500. Pro eius septem comitibus singulis esophoria bina. Pro sex eius episcopis totidem scaramangia citrina. Pro eius comite et marchione, cuius iurisdictio cum provincia Longobardiae conterminat, scaramangia 5, citrinum 1, roseum 1, venetum 1 et album 1; in universum scaramangia 9. Item esophoria [praestantiora] 4 et tria

τας, ἀποστείλῃ δὲ λαὸν, καὶ καταπολεμήσωσι καὶ ἀφανίσωσι τοὺς ἀποστάτας καὶ παραδώσωσι τὰ κάστρα τῇ στρατιῇ Λαγοβαρδίας, ὡσαύτως δὲ αὐτῶν ἀποστείλῃ τὰ προῆρῆθῆντα πάντα πρὸς τὸν ῥῆγα. ἐδόθησαν τῇ πρωτοσπαθάρῳ Ἐπιφάνῳ λόγῳ ἐξόδου τοῦ αὐτοῦ ταξειδίου τῆς Λαγοβαρδίας 5 σκαραμάγγια διαφόρων χροῶν καὶ ἐξεμπλίων ζ', ἐσωφόρια ὀκτάλια λ', λωρωτὰ κ', ἀληθινὰ κ'. ἐξ αὐτῶν ἐξωδίασεν ὁ πρωτοσπαθάρῳ Ἐπιφάνῳ σκαραμάγγια β', ἐσωφόρια ὀκτάλια ιζ', λωρωτὰ ιβ', ἀληθινὰ ιδ'. μετὰ δὲ τὸ ἀναδραμεῖν αὐτὸν εἰσεκόμισεν τὰ περισσεύσαντα σκαραμάγγια δ', ἐσωφόρια 10 ὀκτάλια ιγ', λωρωτὰ η', ἀληθινὰ ζ'. ἰστέον, ὅτι τὰ θεματικὰ πλοῖμα ἐν τῇ κατὰ Κρήτης ἀφίξει ἐρογενύθησαν οὕτως οἱ τουρμάρχει ἀνά : λ', οἱ κόμητες τῆς κόρτης ἀνά : κ', οἱ χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων ἀνά : κ', οἱ δομέστικοι τῶν θεμάτων ἀνά : κ, οἱ δρουγγάριοι ἀνά : κ', οἱ κόμητες ἀνά : ζ', οἱ 15 στρατιῶται ἀνά : γ', οἱ ναύκληροι τῶν γαλεῶν ἀνά : δ', ὁ λαὸς τῶν γαλεῶν, ἦτοι οἱ Μαρδαῖται, ἀνά : γ'. ἰστέον, ὅτι οἱ τοῦ θέματος τοῦ Χαρπεζικίου ἐρογενύθησαν οὕτως. οἱ μεγάλοι τουρμάρχει, ὁ μεριάρχης, ὁ κόμης τῆς κόρτης καὶ ὁ δομέστικος τοῦ θέματος ἀνά : ε', οἱ ἐλαττότεροι τουρμάρχει 20 ἀνά νομισμάτων δ', οἱ δρουγγάριοι ἀνά : γ', οἱ στρατιῶται ἀνά : β'. ἰστέον, ὅτι οἱ Σθλαβησιῶνοι οἱ καθισθέντες εἰς τὸ ὑψίχιον ἐρογενύθησαν οὕτως· αἱ τρεῖς αὐτῶν κεφαλαὶ ἀνά :

Ed. L.383

minuta; simul esophoria 7; opera argentea inaurata 3. Habebat Epiphanius in mandatis, ut, si Rex ipse non adveniret sibi opitulatum, mitteret tamen copias, quae subigerent et exterminarent rebelles, praesidique Longobardiae castra restituerent, nihilominus Regi praedicta munera mitteret per eius homines, haud secus ac si ipse adfuisset. Addebantur protospathario Epiphanio eo fine, ut haberet, unde sumtus in illa Longobardica expeditione faceret, scaramangia diversorum colorum et exemplorum numero sex, esophoria octalia seu octoulitaria 30, lorota seu loris insignita vel cancellata 20, rubra 20. De his expendit protospatharius Epiphanius scaramangia 2, esophoria octalia 17, lorota 12, rubra 14. Reliqua restituebat in Urbem reversus, scaramangia 4, esophoria octalia 13, lorota 8, rubra 6. Classarii provinciales accipiebant in expeditione Cretense rogas in hunc modum: turmarchae trigena numismata; comites cortis seu praetorii vicena; chartularii thematum item vicena; domesticii thematum item; drungarii tantundem; comites sena; gregarii milites terna; naucleri galearum seu triremium quaternae; populus galearum seu turba nautica, Mardaitae puta, terna. Qui de themate Charpezic erant, accipiebant rogas in hunc modum. Magni turmarchae, item meriarcha, comes cortis et domesticus thematis accipiebant solidos quinos; minores turmarchae solidos quaternos; drun-

ε', καὶ οἱ λοιποὶ ἀνά νομισμάτων γ'. οἱ ἀπὸ τοῦ θέματος Ma. 223. a
 τῶν Θρακησιῶν ἐν τῇ Κρήτῃ περάσαντες, ὁ στρατηγὸς, ὁ
 τουρμάρχης τῶν Θεοδοσιακῶν, οἱ τουρμάρχαι τῶν βικτόρων,
 οἱ τουρμάρχαι τῆς παραλίου, ὁ μεριάρχης, ὁ χαρτουλάριος
 τοῦ θέματος, ὁ κόμης τῆς κόρτης, ὁ δομέστικος τοῦ θέματος,
 δρουγγαροκόμητες ζδ', ἔχοντες οἱ αὐτοὶ δρουγγαροκόμητες οἱ
 μὲν ἀνά στρατιωτῶν δύο, οἱ δὲ ἀνά στρατιωτῶν γ', ὡς εἶναι
 τὸ πᾶν στρατιώτας ρν'. ἀπὸ τῆς προελεύσεως τοῦ στρατη-
 γοῦ ὁ πρωτομανδάτωρ, ὁ πρωτοκαγκελλάριος, ὁ πρωτοβαν- **B**
 10δοφόρος, πρωτοδομέστικοι ε', πρωτοκένταρχοι ε', προελευσι-
 μαῖοι πεζοὶ ρ'. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τῶν φυλασσόντων τὴν
 παραλίαν τοῦ θέματος. ὡς γὰρ ἀνήγαγεν ὁ στρατηγὸς, εἶχεν
 ἕως τῶν χ' ἔξωπλισμένους πρὸς τὸ περάσαι ἐν Κρήτῃ· διὰ
 δὲ τὴν ὀλιγότητα τῶν καματέρων καραβίων οὐ συνεχωρήθη-
 15σαν περάσαι, εἰ μὴ εἰ γ'. ἀπὸ τοῦ βάνδου τῆς τούρμας τῶν
 Θεοδοσιακῶν κόμης α', προαγέται δ', ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ
 τουρμάρχου α', ὁ δομέστικος τοῦ τουρμάρχου α'. ὁμοῦ ζ'
 ἀπὸ τοῦ βάνδου τοῦ μεριάρχου ὁμοίως ζ'. ὅτι στρατιώτας
 οὐ προσέτιάζεν ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῦμου περάσαι ἐν Κρήτῃ, **C**
 20εἰ μὴ ἄρχοντας καὶ προαγέτας. ὅτι ὁ τουρμάρχης τῶν βι-
 κτόρων διὰ τὸ ἀσθενεῖν αὐτὸν κατελείφθη παρὰ τοῦ δρουγγα-
 ρίου τοῦ πλοῦμου εἰς φύλαξιν τῆς παραλίου τοῦ θέματος.

garii ternos, milites binos. Sthlabesiani in obsicium thema traducti
 et ibi depositi rogam accipiebant hanc: tres eorum capitanei num-
 mos quinos, reliqui ternos. Qui e themate Thracesium in Cretam
 traiecebant, erant hi: strategus vel praetor aut praeses, turmarcha
 Theodosiacorum, turmarchae victorum, turmarchae maritimorum,
 meriarcha, chartularius thematis, comes cortis, domesticus thematis,
 drungarocomites 64, quorum alii binos, alii ternos milites sub sua
 dispositione habebant, ita ut milites in universum essent centum
 et quinquaginta. De processione vel officio strategi aderant expedi-
 tionis protomandator, protocancellarius, protobandoforus, protodo-
 mestici sex, protocentarchi 6, processionales, id est apparitores, cen-
 tum. De Armenis riperiam suam custodientibus, quamvis haberet
 strategus tum, quum educeret in expeditionem Cretensem, viros
 armatos ad sexcentos, attamen non permissum est pluribus, quam
 quinquaginta, viris traicere ob paucitatem carabiorum onerariorum.
 De bando turmae Theodosiacorum aderant comes unus, proa-
 getae seu primipili quatuor, protomandator turmarchae unus; faciunt
 simul septem capita. De bando merarchae pariter aderant septem
 viri. Causa eius rei haec erat. Drungarius classis iusserat eius the-
 matis non milites, sed tantum rectores et primipilos adesse. Tur-
 marchae victorum relinquebatur a drungario classis, propterea quod

ἐκράτησεν δὲ ὁ αὐτὸς τουρμαρχῆς καὶ τοὺς προαγέτας αὐτοῦ.

ΚΕΦ. με'.

Ἡ κατὰ τῆς νήσου Κρήτης γενομένη ἐκστρατεία καὶ ἐξόπλισις τῶν τε πλοῦμων καὶ καβαλλαρικῶν ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν
D Πορφυρογεννήτων ἐν Χριστῷ πιστῶν βασιλέων εἰς Ἰνδικτίονα ζ'.

Τὸ βασιλικὸν πλοῖμον οὐσίαι ρν', ἐξ ὧν πάμφυλοι ε' καὶ οἱ ἀρτίως κατασκευασθέντες β. οὐσιακὰ χελάνδια ρ'. ἐξ αὐτῶν τῶν Ῥουσιῶν ἔν τε Δυρδραχίῳ καὶ ἐν Δαλματία οὐσίαι ζ', ἐν Καλαβρία οὐσίαι γ', μετὰ τοῦ ὀστιαρίου Στε-ιο φάνου καὶ νημιστιαρίου εἰς τὴν Ἰσπανίαν δουλία οὐσίαι γ'.
Ms. 223. βεῖς φύλαξιν τῆς Θεοφυλάκτου πόλεως πάμφυλος α' καὶ οὐ-
Ed. l. 384 οἶαι κδ'. τὰ μέλλοντα ταξειδεῦσαι ἐν Κρήτῃ πάμφυλοι ζ', οὐσιακὰ χελάνδια λγ', ὁμοῦ χελάνδια μ'. δρόμονες κ' ἀνὰ οὐσιῶν β. οὐσίαι μ'. οἱ Ῥῶς ἄνδρες φπδ' καὶ παιδία ταῖς 15 ποιοῦντα ταξειδεῦσαι ἄνδρες με', ὁμοῦ Ῥῶς χκθ'. οἱ Τουλ-μάτζοι ἄνδρες τξη', οἱ αἰχμάλωτοι ἄνδρες ψ. ἐάθησαν εἰς φύλαξιν τῆς πόλεως οἱ στρατηγοὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους με-τὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρκ' καὶ χελανδίων

aegrotaret, iussus interim oram maritimam provinciae custodire. Ille vero turmarcha suos primipilos secum tenebat.

CAP. 45.

*Expeditio adversus Cretam et armatura tam classis, quam ῥωμαῖ-
tus, tempore Constantini et Romani Porphyrogenitorum in Christo
fidelium Imp. indict. VII. [anno Chr. 949.]*

Regia classis constabat usiis [navium id genus est,] centum quinquaginta, in quibus pamphyli sex et alii duo recens comparati; chelandia ad usiarum instar facta centum, in quibus numerabantur usiae septem Russorum per Dyrrbachium et Dalmatiam stationem agentes, tres in Calabria, tres aliae ad expediendam aliquam imperialem commissionem cum Stephano ostiario et praefecto sacri aquimimalis in Hispaniam missae. Pamphylus unus custodiae Urbis a Deo protegendae [Constantinopoleos] deputatus et usiae viginti quatuor, ἄν Cretam excursura armis affligendam pamphyli 7, usiaca chelandia 33; in universum sunt chelandia 40, dromones 20, quorum quum singuli binas haberent suas usias, efficiebantur usiae 40. Russorum erant viri 584, quibus si accensentur 42 pueri seu servi in castris servientes, erunt Russi universi 629. Tulmatzi 368, captivi 700. Relinquebantur domi ad custodiam Urbis. [regiae] strategī Aegaei maris cum chelandiis pamphyliis 6, quorum singula teachant viros centenos vicenos, et chelandiis usiacis quaternis sin-

οὐσιακῶν δ' ἀνὰ ἀνδρῶν ρη'. κατελείφθη δὲ καὶ μία οὐσία
 εἰς τὸ κόψαι τὴν τῆς ὀγδόης ἰνδικτιόνος ξυλῆν. ὁ στρατηγὸς B
 τῆς Σάμου μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρν' καὶ
 χελανδίων οὐσιακῶν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρη'. ἀπεστάλησαν δὲ με-
 5 τὰ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Ἰωάννου καὶ ἀσκηρήτης ἐν Ἀφρικῇ
 χελάνδια γ' καὶ δρόμονες δ' ἀνὰ ἀνδρῶν σκ'. ὁ στρατηγὸς
 τῶν Κιβυρῳζαίων μετὰ χελανδίων παμφύλων ε' ἀνὰ ἀν-
 10 δρῶν ρν' καὶ χελανδίων οὐσιακῶν ε' ἀνὰ ἀνδρῶν ρι'. κατε-
 λείφθη δὲ καὶ εἰς φύλαξιν τοῦ θέματος πάμφυλοι β', οὐσια-
 15 οκὰ δ'. κατελείφθη δὲ καὶ εἰς τὸ κόψαι τὴν τῆς ὀγδόης ἰν-
 δικτιόνος ξυλῆν οὐσίαι β'. κατελείφθη δὲ καὶ εἰς φύλαξιν
 τοῦ κυροῦ Στεφάνου τοῦ γυναικαδελφοῦ τοῦ βασιλέως ἐν
 Ῥόδῳ οὐσία α' καὶ δρομόνων δ' ἀνὰ ἀνδρῶν σκ'. γαλαίαι C
 τῆς Ἀτταλίας ιε'. ἐξ αὐτῶν κατελείφθη εἰς φύλαξιν τοῦ θέ-
 20 ματος γαλαίαι ε'. γυλαίαι τῆς Ἀντιοχείας β'. κατελείφθησαν
 καὶ αὗται εἰς φύλαξιν τοῦ αὐτοῦ θέματος. γαλαίαι τῆς Καρ-
 πάθου. κατελείφθησαν εἰς φύλαξιν τῆς νήσου Καρπάθου
 γαλαίαι α'. ἀπὸ τοῦ θέματος Πελοποννήσου ὁ τουρμάρχης τῆς
 παραλίου μετὰ χελανδίων δ'. ἀπὸ τῶν Μαρδαϊτῶν τῶν τῆς
 25 Ἰύσεως θεμάτων, Νικοπόλεως, Πελοποννήσου, Κεφαληρίας
 ἄνδρες γ. D

gulis viros centenos octonos vehentibus. Una quoque usia relin-
 quebatur ad caedendam ligneam materiam [pro aedificiis publicis
 erigendis] per instantem octavam indictionem [seu annum proxime
 secuturum]. [Porro mittebantur in Cretam] strategus Sami cum
 chelandiis pamphyliis sex, quorum unumquodque viros centenos
 quinquagenos trahebat, et chelandiis usiacis 6, et in eorum uno-
 quoque viris 108. Mittebantur quoque cum Ioanne protospathario
 et ascreta in Africam chelandia 3 et dromones 4, haecentes singuli
 viros ducentenos vicenos. Strategus Cibyrhaeotarum mittebatur cum
 chelandiis pamphyliis sex, trahentibus singulis viros centenos quin-
 quagenos, et chelandiis usiacis 6 cum viris quoque centenis denis.
 Relinquebantur in praesidium provinciae pamphylii 2, usiaca chelan-
 dia 4; item usiae 2 ad caedendam materiam pro octava indictione.
 Etiam in insula Rhodo ad observandum Dominum Stephanum, fra-
 trem Imperatricis, relinquebatur usia una et dromonia quatuor, 220
 quodque classiariorum. De quindecim galeis Attaliae relinquebantur
 ad custodiam istius provinciae galeae sex. Domi quoque manebant
 duae Antiochiae galeae praesidii causa. Nautica quoque vis insulas
 Carpathi domi restitabat eundem in finem. Consistebat tum ea tota
 in una galea. Expeditioni intererat e themate Peloponnesi turmar-
 cha orae maritimae cum chelandiis quatuor. Mardaitarum e pro-
 vinciiis occidentalibus, ut Nicopoli, Peloponneso et Cephalenia ex-
 aitorum aderant viri ter mille.

D

Διὰ τοῦ καβαλλαρικοῦ.

Ἀπὸ τοῦ θέματος Θρακίης ὁ τοποτηρητῆς, καὶ ἀπὸ τῶν
 δ' ταγματῶν ἄρχοντες, ἄνδρες ρλθ', σχολάριοι τῶν δ' ταγμα-
 τῶν, ἄνδρες τνδ'. ὁμοῦ ἄρχοντες καὶ σχολάριοι τῶν δ' τα-
 γματῶν, ἄνδρες υγγ'. ἀπὸ τοῦ θέματος Μακεδονίας ὁ το-
 ποιτηρητῆς καὶ ἀπὸ τῶν δ' ταγματῶν ἄρχοντες, ἄνδρες
 πγ'. σχολάριοι τῶν δ' ταγματῶν ἄνδρες, σγγγ'. ὁμοῦ ἄρχον-
 τες καὶ σχολάριοι τῶν τεσσάρων ταγματῶν, ἄνδρες ωξθ'. ἄ-
 Ed.L. 335 πὸ τῶν περατικῶν ταγματῶν ὁ ἐξσκουβίτωρ μετὰ τοῦ τοπο-
 Ms. 224. ατηρητοῦ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἀρχόντων 10
 καὶ σχολαρίων, ὁμοῦ ἀνδρῶν ψ'. ὁ ἱκανάτος μετὰ τοῦ τοπο-
 τηρητοῦ αὐτοῦ καὶ παντὸς τοῦ τάγματος αὐτοῦ, ἀρχόντων
 καὶ σχολαρίων, ὁμοῦ ἀνδρῶν υνγ'. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τῶν
 ἀρτίως καταταγέντων ῥογεύεσθαι εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς τάγμα-
 τα, ἀνδρῶν α. ἀπὸ τῶν Σθλαβησιάνων τῶν καθημένων εἰς 15
 τὸ ὀψίκιον ἀνδρῶν σκ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων μετὰ
 Βτῶν τριῶν αὐτοῦ τουρμαρχῶν καὶ τῶν λοιπῶν θεματικῶν
 ἀρχόντων αὐτοῦ καὶ πάντων τῶν προαγετῶν καὶ πάσης αὐ-
 τοῦ τῆς προελεύσεως καὶ στρατιωτῶν, ὧν εἶχον οἱ δρουγγά-
 ριοι καὶ κόμητες εἰς δουλείαν αὐτῶν, ἀνδρῶν ρν'. ὡς ἐτέ-20
 ρων ὡ στρατιωτῶν ἀπαιτηθέντων λογάριον ἀνά: δ'. λίτραι
 μύ; λβ'. καὶ ἐξ αὐτῶν ἐρογεύθη τὸ θέμα τοῦ Χαρπεζικίου

DE EQUIATU.

Equitum aderant ad illam expeditionem hi. E themate Thra-
 ciae lociservator et quatuor tagmatum rectores, qui viros 139 effi-
 ciebant, cum scholaris quatuor tagmatum, capitibus 354. In uni-
 versum illi efficiebant, tam rectores, quam scholarii quatuor tagma-
 tum simul sumti, capita 493. E themate Macedoniae lociservator et
 quatuor tagmatum rectores, viri 83; et scholarii quatuor tagmatum
 viri 293, qui simul sumti [una cum superioribus] efficiunt numerum
 hominum 869. E tagmatibus peraticis aderant praefectus excubito-
 rum cum lociservatore suo totoque suo tagmate, quod, rectoribus et
 scholaris simul computatis, efficiebat viros 700; item aderat hica-
 natorum praefectus cum lociservatore suo et cohorte sua, quae con-
 stabat viris 456, tam rectoribus, quam cohortalibus. De illis Arme-
 nis, qui nuper modo cum assignatione rogae Natoliae tagmatibus
 adiuncti fuerant, aderant viri mille. De Sthlabesianis [seu Slavis]
 sedentibus in Opsicio viri 220. Item aderat strategus Thracesiano-
 rum cum tribus suis tarmarchis et reliquis suis rectoribus provincia-
 libus omnibusque primipilis et tota sua processione et militibus,
 quos drungarii et comites illius usibus praestabant, viris nempe 150.
 Nam reliqui 800 debuerunt viritum quaternum nummos praestare.
 Unde collectae fuerunt litrae 41, numism. 32. De quibus accipie-

λίτρας κδ' : νε'. ζήτει εἰς τοὺς ἄρχοντας λεπτομερέστερον τοῦ περάσαντος λαοῦ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀπὸ τοῦ θέματος τῶν Θρακησίων. ἀπὸ τῶν Ἀρμενίων τοῦ αὐτοῦ θέματος, τῶν Θρακησίων τῶν φυλασσόντων τὴν παραλίαν τοῦ Θρακη-
5ση ἄνδρες χ'. διὰ δὲ τὴν ὀλιγότητα τῶν καματέρων караβίων C οὐ συνεχωρήθησαν περάσαι εἰ μὴ ἄνδρες ν'. ὁ στρατηγὸς τοῦ Χαρπεζικίου μετὰ παντὸς τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἦγουν μετὰ τουρμαρχῶν προκριωτέρων καὶ τοῦ κόμητος τῆς κόρτης, τοῦ δομειστικῆς τοῦ θέματος, ἀνδρῶν κς', καὶ μικρῶν τουρ-
10μουρχῶν, ἀνδρῶν μζ', καὶ δρουγγαρίων, ἀνδρῶν σς', καὶ στρατιωτῶν, ἀνδρῶν υκῆ'. ὁμοῦ ἄνδρες ψς'.

Διὰ τῆς ξόγας τῶν προειρημένων πάντων πλοῖμων, πεζῶν καὶ καβαλλαρίων.

Διὰ τῶν τεσσάρων θεμάτων τοῦ βασιλικῆς πλοῖμον, διὰ D
15τῶν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν σὺν βασιλικῶν μονδατόρων καὶ λατρῶν καὶ τῶν αἰγμαλώτων, ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν, Τουλματζίων καὶ τῶν Ῥῶς καὶ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μαγα-
γαναρίων, ῥόγα χάραγμα λίτραι αχ'α': νγ'. καὶ διὰ μιλι-
ρησίων λίτραι ογ' : κβ' ζδ', γινόμενα χρυσοῦ λίτραι, μιλι-
20ρήσια, κεντηνάρια ιζ', λίτραι ξς' : μβ ζδ'. ἡ ἀποσταλεῖσα ῥό-

bat thema Charpezicii litras 24, numismata 56. Sed diligentius adhuc apud archonte inquirendum in verum numerum militum in Cretam expeditorum e themate Thracensium. De Armenis eiusdem thematis Thracensium, oram illius maritimam custodientibus, aderant viri 600, exciti verum ob paucitatem navium onerariarum non sinebantur tralicere nisi tantummodo viri quinquaginta. Aderat porro strategus Charpezicii cum toto themate suo, id est cum turmarchis praestantioribus et comite cortis et domestico thematis, viris 25, minoribusque turmarchis 47, drungariis 205 et gregariis 420, in universum viris 705.

DE ROGA TOTIUS ILLIUS CLASSIS, TAM PEDITUM [SEU CLASSIARIORUM],
QUAM EQUITUM.

Pro quatuor tagmatibus regiae classis, connumeratis tam rectoribus, quam gregariis, item regis mandatoribus et medicis et captivorum tam rectoribus, quam gregariis, Tulmatzis et Russis puta, nec non illis, quos ecclesiae contribuerant, item machinarum bellicarum operis, expensa fuit roga in parato grandi aere haec: litrae scilicet 1691 cum numismatibus 53, et in miliaribus ~~seu~~ minuto aere litrae 73, numismata 62, miliarisia 4. Quae ambae summae, tam litrarum aurearum, quam miliarensium argenteorum, simul sumtae fa-

γα εἰς τὸ Ἀρηδᾶχιον λόγῳ τῶν ζ̄ χελανδίων τῶν ὄντων ἐ-
 . κείσε καὶ αἰχμαλώτων Τουλματζίων ὑπὲρ ἀνδρῶν ψγῆ χρυσῶ
 Ed. L. 386 λίτραι μιλ. λίτραι ρις': ιζ'. διὰ τοῦ θέματος τοῦ Αἰγαίου
 πελάγους, διὰ τε τῶν θεματικῶν ἀρχόντων καὶ τοῦ στρατη-
 γοῦ ῥόγα χρυσοῦ λίτραι ξθ': κδ'. ζῆται εἰς τοὺς ἀρχοντας⁵
 τοῦ τετραδίου λεπτομερέστερον τὴν ῥόγαν τῶν γ' πλοῖμοθε-
 μάτων. διὰ τοῦ θέματος τῆς Σάμου, διὰ τε τῶν θεματικῶν
 ἀρχόντων τοῦ στρατοῦ ῥόγα χρυσοῦ λίτραι ρλδ': κ'. διὰ τοῦ
 θέματος τῶν Κιβυρῶραιωντῶν, διὰ τῶν θεματικῶν ἀρχόντων
 καὶ τοῦ στρατοῦ σὺν Μαρδαϊτῶν τοῦ αὐτοῦ θέματος ῥόγα¹⁰
 Ms. 224. b χρυσοῦ λίτραι ροζ' ,,δ'. διὰ τοῦ προχρέου τῶν Μαρδαϊτῶν
 τῶν τῆς δύσεως θεμάτων ὑπὲρ ἀνδρῶν γ ἀνὰ ,,δ' χρυσοῦ
 B λίτραι ρξς' ,,μη'. ἐξ αὐτῶν ἐδόθη τῷ πατρικίῳ Κρινίτῳ πα-
 ρὰ τοῦ πατρικίου Μιχαῆλ τοῦ Οὐρανοῦ λίτραι λς'. καὶ τὰ
 δοθέντα ἀπὸ τοῦ κοιτῶνος εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν¹⁵
 ρξς' λιτρῶν καὶ ,,μς' λίτραι ρλ'. .μη', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν λίτραι
 ρξς' ,,μη'. καὶ ὀφειλοσιν λαμβάνειν οἱ αὐτοὶ Μαρδαῖται καθ'
 ἕκαστον μῆνα αἱ τρεῖς χιλιάδες ἀνὰ νομίσματος α', γινόμενα
 διὰ τῶν δ' μηνῶν ἑτέραι λίτραι ρξς' ,,μη'. διὰ τῶν δ' τα-
 γμάτων Θρακίης διὰ τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ φροσσάτου ἀντίστο
 τῶν ἱματίων χρυσοῦ λίτραι ροά' ,,κθ', σκαραμάγγια θ'. διὰ

ciunt centenaria 17, l. 62, n. 42 et miliaresia 4. Roga Dyrrhachium
 missa pro septem chelandiis ibi agentibus et captivis Tulmatzis nu-
 mero 793 fuit in litris auri et miliaresis litrarum centum et sedecim
 et numismatum 17. Pro themate Aegaei maris, rectoribus eius
 puta et militibus, missa fuit roga litr. 69, num. 24. Quantum rogae
 acceperint tria themata marina, diligentius exquirendum ab archontibus
 quatuor tagmatum. Thematis Sami tam rectoribus quam militibus
 missae sunt in rogam auri litrae 134 et num. 20. Rectoribus
 militibusque thematis Cibyrhaeotarum, unaque Mardaitis eiusdem
 thematis missae fuerunt in rogam auri litrae 177 et num. 4. In aere
 ante debitum tempus dato Mardaitis thematum occidentalium viris
 numero ter mille, singulis capitibus in quaterna numismata census,
 solutae sunt litrae 166 et num. 48. Huius summae litras 36 accepit
 patricius Crinitus a patricio Michaël Urano. E coetone ad integran-
 dam modo dictam summam litrarum centum sexaginta sex et num.
 46 datae sunt litrae 130 et num. 48. Totum ergo facit litras 166,
 num. 48. Debent porro iidem Mardaitae in mense accipere viritim
 numismata singula. Haec numismata in trimestre et tria hominum
 millia computata efficiunt adhuc aliam summam 166 litrar. et 48 nu-
 miam. Quatuor tagmatibus Thraciae datae fuerunt tam in roga de-
 bita, quam in munere pecuniario gratuito nomine vestium in expe-
 ditonem comparandarum, auri litrae 171 et numism. 29 et [pro praeci-
 puiis rectoribus] scaramangia novem. Pari modo tam in roga, quam

τῶν δ' ταγμάτων Μακεδονίας διὰ τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ C
 φουσσάτου ἀντὶ τῶν ἱματίων χρυσοῦ λίτραι ρλ' „ξή, σκαραμάγγια
 κ'. διὰ τῶν περατικῶν δύο ταγμάτων τοῦ τε ἔξκουβίτου καὶ τῶν
 ἱκανάτων, διὰ τε ῥόγας φιλοτιμίας τοῦ φουσσάτου ἀντὶ ἱματί-
 5ων χ' κεντηνάρια δ', λίτραι π', σκαραμάγγια ριβ'. διὰ τοῦ θέμα-
 τος τοῦ Χαρπεζικίου τουρμάρχει προκοριώτεροι κβ', ὁ με-
 ράρχης τοῦ θέματος, ὁ κόμης τῆς κόρητος, ὁ δομέστικος τοῦ
 θέματος ἀνὰ „ε', τουρμάρχει ἐλαττότεροι μζ' ἀνὰ „δ',
 δρουγγάριοι σέ ἀνὰ „γ', στρατιῶται υκῆ ἀνὰ „β'. ῥόγα
 10 χρυσοῦ λίτραι κδ' „νζ'. διὰ τῶν Σθλαβησιῶνων τῶν καθημέ-
 νων εἰς τὸ ὄψικιον, ἄνδρες ρκζ', κεφαλαὶ τρεῖς ἀνὰ „ε', καὶ D
 οἱ λοιποὶ ρκδ' ἀνὰ „γ', ῥόγα λίτραι ε' „κζ'. ἰστέον, ὅτι διὰ
 τὸ μὴ ῥογευθῆναι τὸ θέμα τῶν Θρακησιῶν, ἀλλὰ ἀρόγεντον
 περάσαι ἐν Κρήτῃ, διὰ τοῦτο οὐδὲ ἐνταῦθα ἐτέθη.

15 Ἔστιν ἡ ἐξόπλισις δρόμονος α'.

Κλιβάνια ὁ. λωρίκια ψιλὰ λόγῃ τῶν πρωτοκαρῶν
 καὶ σιφωναρίων καὶ προρέων ιβ'. ἕτερα λωρίκια κοινὰ ἰ. κα-
 σίδια π'. αὐτοπρόσωπα ἰ. χειρόψελλα ζυγαὶ ἡ. σπαθία ρ'.
 σκουτάρια ῥαπὰ ὁ. σκουτάρια Λυδιᾶτικα λ'. κοντάρια με- Ed. L. 387
 20 καὶ τριβελλίων π'. λογχοδρέπανα κ'. μεναύλια ρ'. ξικτάρια ρ'.
 τοξαρέας ῥωμαίας σὺν κόρδων διπλῶν ν'. ναύκλας μετὰ χει-

in munere pro vestibus militaribus datae sunt quatuor tagmatibus
 Macedoniae auri litrae 130, num. 68, et scaramangia 20. Iisdem ti-
 tulus acceperunt duo tagmata peraticorum, nempe excubitores et
 hicanati, auri centenaria quatuor, litras 80 et scaramangia 112. In
 themate Charpezicii acceperunt turmarchae honestiores numero 24 et
 merarcha thematis et comes cortis et domesticus thematis viritim
 quina numismata. Turmarcharum minorum numero 47 singuli qua-
 terna numismata, drungariorum 205 quisque terna milites 428, viri-
 tim bina. Fuit ergo eorum roga in universum litrarum auri 24 et num.
 59. Sthlabesianorum excubantium in themate obsicii, numero 126,
 capitanei tres acceperunt numismata quina, reliqui 124, terna, sum-
 ma litr. 5, num. 27. Thematis Thracensium nulla hic fit ratio, quia
 abique roga traiciebantur in Cretam.

DE ARMATURA UNIVS DROMONIS.

Dromoni uni armis instruendo rebusque necessariis haec requi-
 sita et praesto fuerunt: clibanaria 70; loricae tenues 12 pro protocara-
 bis [seu capitaneis navalibus] et siphonariis [seu Graeci ignis iacula-
 toribus] et in prora stantibus militibus. Aliae communes loricae 10;
 cassides 80, cassides cum tegumentis vultuum ex una massa factae

ροτοξοβολίστρων καὶ κόρδων μεταξοτῶν κ'. σαγίτας χιλιά-
 δας ι'. μῦσας σ'. τριβόλια χιλιάδας ι'. ἀγρίφους μετὰ ἀλ-
 σιδίων δ'. ἐπιλώρικα ν'. καμελανίκια ν'. ὁ δρόμων ὀφείλει
 ἔχειν ἄνδρας ε', οἱ μὲν σὺ πλοῖμοι κωπηλάται ἦτοι καὶ πο-
 Ms. 225. αλεμισταί, καὶ οἱ ἕτεροι ὁ ἄνδρες πολεμισταί ἀπὸ τῶν κα-5
 Ββαλλαρικῶν θεμάτων καὶ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν. διὰ τῶν ἑξ παμ-
 φύλων δόρκας ὄσας ὀδηγήσει ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα τὸν ἁ-
 γιον. κλιβάνια ἀνὰ ζ', κασίδια ἀνὰ ζ', λωρίκια ἀνὰ ι'. διὰ τῶν
 οὐσιακῶν χελανδίων κλιβάνια ἀνὰ ι', κασίδια ἀνὰ ι', λωρίκια
 ψιλὰ β', καὶ κοινὰ ἧ'. διὰ τῆς ἐξοπλίσεως καστρομαχίας ξυλφ-10
 πυργος, χελῶναι, τοξοβολίστραι μεγάλαι μετὰ τροχιλίω
 καὶ κόρδων μεταξοτῶν, τετραρέαι, λαβδαρέαι, μαγγανικά,
 καὶ ἡ τούτων ἐξόπλισις. εἰς μὲν τὰς χελῶνας κριοί, εἰς δὲ
 τὰ διάφορα μαγγανικά κρικελοπάγουροι, ψελλία καὶ δάκτυλοι,
 Cσφενδόναι σιδηραὶ πετζεῖναι, πέταλα πορτῶν λόγῳ ἐνδύσεως15
 τῶν διαφόρων τροχιλίω, σείστας, τζόκουσ, ἄξινορόγια, βα-
 ρέας, βυρσάρια, κέντουκλα, σκαφίδια, καλδάρια, καπούλια,
 πτυύρια, σχοινία διάφορα, καρφία, ἄρμελαύσια. διὰ τῆς

10; laminarum manus et manuum carpos munientium paria 8; spa-
 thae centum; scuta [e coriis duplicatis] consuta septuaginta; scuta
 Lydia 30; conti cum terebris 80; hastae cum falcibus 20; venabula
 centum; iacula totidem; arcus Romani cum nervis duplicibus 50; lin-
 tres cum arcubalistris manualibus et funibus valide restionum arte
 tortis 20; sagittarum millia decem; muschettæ 200; tribolorum mil-
 lia decem; unci cum catenis 4; tegumenta loricarum 50; camelaucia
 50. Dromo debet tenere viros 300, quorum 70 sint milites, soli
 militiae vacantes, ex equestribus legionibus et alienigenis desumpti,
 reliqui 230 sint remiges, qui, si velint aut apti sint, conferre in
 pugnis quoque operam poterunt. Sex pamphyli habebunt scuta co-
 riacea, quot ut parari curet sanctus Imperator, Deus ipsi in cor da-
 bit. Eorum unusquisque pamphylus habebit clibanos 60, galeas 60
 et loricas denas. Usiaca chelandia habebant quaeque clibanos denos,
 galeas denas, loricas tenues binas et vulgares octonas. Apparatus
 expugnandis castris idoneus hic aderat: Turris lignea, testudines,
 arcubalistrae grandes cum trochleis et funibus per strias tortis, pe-
 trariae, cantherii, machinae cum suo apparatu. Testudines habebant
 arietes suos, reliquae varii generis machinae circellos cum appositis
 utrinque forcibus, circulos et annulos. Fundae ferreae et coriaceae;
 bracteae, quales portis indui solent in crustandis variis trochleis; mal-
 leos; stipites; ligones terrae revellendae; barilia seu cados; coria;
 centones; scaphas; caldaria seu ahena aquae calefaciendae labra [qua-
 lia sunt balnearia, in quibus homines linteave lavantur]; bottas ege-
 rendis sordibus lutove, funes varios, clavos, armelausia seu saga-
 thoraci superindui solita. Ad machinas, petrarias puta 4 et labdareas
 [seu arietes e duobus tignis ad angulum acutum instar Graeci A com-

ἔξοπλίσεως τῶν μαγγανικῶν ἔξοπλισίς τετραρέων δ', λαβδαρέων δ', εἰλακτιῶν δ', ἤγουν κρικέλλους ἀνὰ δύο, παγούρους α', σφενδόνας σιδηρᾶς ιβ', πέταλα πορτῶν εἰς τὰ τροχίλια σ', σείστας ρ', ἀξινορύγια σ', πελέκια ρ', τζικούρια τ', κριούς ἑξίς τὰς χελώνας ι', βαρέας μεγάλας κ', βαρέας μικρᾶς λ'. D

Διὰ τῶν ὀφειλόντων φροντισθῆναι ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ εἰδικοῦ εἰς ἔξοπλισιν τῶν κ' δρομονίων.

Μολίβιον λόγῳ τῶν καλυμβομάτων ἀνὰ χαρτῶν ε'. ὀμοῦ χάρται ρ', στί λίτραι γ. βυρσάρια λόγῳ τῶν αὐτῶν καλυβο-
 10 μιάτων κ'. πέταλα μεγάλα πορτῶν τ'. τριβόλια χιλιάδες φ'.
 πελέκια σ'. τζικούρια φ'. κέντουκλα κατὰ περίσσειαν δ'. ἀρμε-
 νόπουλα κατὰ περίσσειαν ρ'. χάλκωμα ἀργὸν λίτραι σ'. κασίτε-
 ρον λίτραι σ'. μολίβιον ἀργὸν λίτραι σ'. κηρίον λίτραι ρ'. Ed.L. 388
 15 σκαφίδια σ'. καلدάρια σ'. καπούλια χιλιάδας β'. πτυάρια
 15 χιλιάδα α'. κόρδας μεταξωτὰς παχέας σπαρτίνας ε', καὶ εἰς
 τὰς μικρὰς τοξοβολίστρας σπαρτίνας ε'. βυρσάρια λόγῳ τῶν
 χελανδίων ρ'. κάδους ρ'. ἀτέγια κιλικεῖνα κατὰ δρομόνιον ι',
 ὀμοῦ σ'. σφενδόνας πετζεῖναι κδ'. Ἰστέον, ὅτι ἡ ἔξοδος τῶν
 ἀρμένων καὶ τῶν διφθερίων ὀφείλει ἐξέρχεσθαι ἀπὸ τὸ εἰδικόν.

missis suspensos] 4 et fusos [seu malos erectos proceros, e quibus corbes cum armatis viris super muros expugnandos ope cilonii demittebantur] pertinebant haec instrumenta: circelli bini, cancri singuli, fundae ferreae denae binae, bracteae portales pro trochleis 200, mallei 100, ligones rostrati revellendae terrae 200, bipennes 100, securae 300, arietes pro testudinibus deni, barilia seu dolia grandia 20, minora 30.

SECRETUM IDICI SEU RATIONALE REI PRIVATAE AD INSTRUENDOS 20 DROMONES PRAESTAT HARC.

Plumbi tabulatis navium bracteandis in singulos dromones chartas seu laminas quinque; id est in universum laminas centum, quae pendunt litras ter mille. Pro iisdem tabulatis coria vicena; bracteas portales magnas trecentum; tribulorum seu muricum ferreorum millia quingentena; bipennes ducentae; securae quingentae; centones supernumerarii ducentum; vela minora supernumeraria 100; aeris non facti litrae 200; stanni litrae 200; plumbi in massis litrae 200; cerae litrae 100; scaphae 200; ahena caldaria 200; labrorum millia 2; bottae mille; funes crassi per strias sparto torti quinque et alii totidem pro parvis arcubalistis; coria pro chelandiis centum; cadi centum; tegumenta e ciliciis facta in dromones singulos dena; adeoque in universum ducenta; fundae coriaceae 24. Impensas in vela et diphtheras debet idicum praestare.

Ms. 225. b Διὰ τῶν θφειλότων φροντισθῆνας ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου εἰς ἐξόπλισιν τῶν κ' δρομονίων.

Β Σιφώνια ἀνὰ γ', ὁμοῦ ζ', καὶ κατὰ περίσσειαν γονάτια ἀκόντια μετὰ βουκολίων μ'. ἄρμενα κ'. διφθέρια ζ'. παραπέλεκια κ'. καστελόματα κατὰ τίπον. μαδικέλια ἀνὰ ν',⁵ ὁμοῦ α' σὺν τῶν γονατίων αὐτῶν. κοπία ἀνὰ ρκ', ὁμοῦ βν'. χαλκίσια κ' μετὰ καὶ τὰ λοιπὰ μάγγανα. ψελλία κ'. μαξιλάρια μ'. περόνια κ'. καταπρόσωπα σὺν τῶν κατακορύκων αὐτῶν. σίδηρα βολιστικά ρκ'. σιδηροβόλια ρκ'. ἀναγοκατάγοντα σὺν τῶν ἱμανταρίων αὐτῶν κ'. περιπετόμενα ἀνὰ κδ',¹⁰ ὁμοῦ υπ'. φιλουρταὶ ἀνὰ ιβ', ὁμοῦ σμ'. σείστας σ'. τζόκους ν'. ἄξινορύγια ν'. περόνας κατὰ περίσσειαν σ'. καρφίον ἀρπάγιον χιλιάδας γ'. γυλαρικὸν καρφίον γ. τετραδακτυλιαῖον καρφίον ς, καὶ τῆς παρηλώσεως χιλιάδες ιβ'. σίδηρον ἀργὸν λίτραι γ. κατζία κ'. 15

Ἐπὲρ ἐξοπλίσεως τετραράων δ', λαβδαρέων δ', μαγγανικῶν δ'.

Κρικέλλια λ'. πάγουροι ιε'. ψελλία λ', καὶ λόγῳ τῶν

SECRETUM IMPERIALIS VESTIARIII DEBET IN ARMATURAM VICINTI DROMONIORUM HAEC PROCURARE.

Siphones in singulos dromones ternos, adeoque in universum 60 et supernumerarios aliquot; nodosa iacula bucculis praeferrata 40; vela 20; diphtheras 60; parvas bipennes 20; castellamenta vel cancellos secundum notam dudum et praescriptam formam; manuculas sive ansas remorum coriaccas sigillatim quinquagenas, adeoque in universum mille, cum genualibus ad eas pertinentibus; remos sigillatim centenos vicenos, in universum 2400; chalcisia 20 et reliquas machinas; circulos 20; cervicalia 40; fibulas 20 vultibus aptandas cum pertinentibus illuc fibulis ad humeros aptandis; balistae ferreae 120; spicula 120; cilonia cum suis loris 20; circumvolitantia sigillatim vicena quaterna, in universum 480; philyrcas [seu funes ex interiore tiliae cortice tortos] sigillatim denos binos, in universum 240; malleos 200; funes 400; ligones 400; fibulas supernumerarias 200; clavorum aduncorum millia tria; clavorum galatorum seu gyro vel foramine funibus traiciendis instructorum millia 3; millia 6 clavorum quaternos digitos longorum, et clavorum vulgarium ad affigendum aptorum millia 12; ferri in massis litras 3000; capsas 80.

INSTRUMENTA 4 PETRARIARUM, 4 LAMBARARUM ET TOTIDEM MACHINARUM.

Circelli 30; cancri 15; torques 30 pro tendendis magnis arcuba-

μεγάλων τοξοβολίστρων, κριοὶ εἰς τὰς χελώνας ιε'. δακτύλοι ιε'. βραέας μεγάλας κ', καὶ μικροτέρας λ', καὶ λόγῃ τῶν μεγάλων τοξοβολίστρων σίδηρα κατὰ τὸν ἔμπον. πίσσου λίτραι χιλιάδες ι'. ὑγροπίσσιον μαγαρικά στρογγύλα τ'. κεδρέα μα-
 5 Βγαρικά ν'. λινάριον λίτραι χιλιάδες η'. κανάβιον χιλιάδες β'. σανδάλους κ'. σφενδόναι σιδηραὶ ιβ'. σιδηροβολιστικά κατὰ περίσσειαν ν'. σιδηρόβολα ν'. φιλουρέαι ρ'. περιπετόμενα ρ'. σπαρτίνας ρ'. λεπτάρια σ'. τετράκουλα εἰς τὰ σιφώνια ρ'. λινάριον εἰς τοὺς σφόνγγους ν'. σκαλοδέματα ν'. οἱ πενή-
 10 κοτα πάμφυλοι σιφώνια κδ'. τὰ μ' οὐσιακὰ σιφώνια π'. καρφίον στεγαδερόν χιλιάδες ε'.

Τὰ ἐκτὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ εἰδικοῦ ἐξοδιασθέντα ὑπὲρ τοῦ Ταξειδίου Ed.L. 389
 τῆς Κρήτης.

Ἐπήρθη ἀπὸ τὸν ζυγὸν λόγῃ ἀγορᾶς διαφόρων εἰδῶν
 15 τοῦ ταξειδίου τῆς Κρήτης σὺν ἐξοπλίσει τῶν 3' Ρουσικῶν
 καραβίων καὶ τῶν β' μονερίων τῶν αἰχμαλώτων σὺν τῶν δ-
 ρισθέντων ἀπὸ κελευσεως δοθῆναι τὰ κατὰ περίσσειαν δια-
 φόρων εἰδῶν εἰς τὸν θεόσωστον βασιλικὸν στόλον τοῦ βασι-
 20 λικοῦ πλοῖμου καὶ λοιπῶν χ' λίτραι κδ', τὰ καὶ ἐξοδιασθέν-
 20 τα οὕτως. ἐδόθη Ἰωακείμ πρωτοσπαθαρῖν καὶ ἄρχοντι τοῦ
 ἀρμαμέντου ὑπὲρ τριβολίων χιλιάδων φ' „ σξ ζγ'. ἐδόθη τὸν Ms. 228. A
 9. ὑπενήκοντα cod. et ed. pro οἱ πενήκοντα.

listis. Arietes testudinum 15; annuli 15; dolia grandia 20; minora
 30 et pro magnis arcubalistis ferramenta secundum praescriptam for-
 mam; picis litrae decies mille; picis liquidae seriae fictiles rotundae
 tercentum; cedriae amphorae fictiles quinquaginta; lini librae 8000;
 cannabis librae 2000; sandali 20; fundae ferreae 12; ferreae balli-
 stae supernumerariae 50; spicula 50; philyrae 100; circumvolantia
 100; spartei funes 100; funiculi tenuiores 200; tetracula ad siphon-
 es 100; lini ad spongias inde conficiendas librae 400; scalas funi-
 bus plexas 400. Quinquaginta pamphyli habebant siphones 24; qua-
 draginta usiaca habebant siphones 80; clavorum, qualibus usus est
 in coagmentandis navium tabulatis, millia 6.

SECRETUM IDICI ERGOVIT IN EXPEDITIONEM CRETENSSEM HAEC.

A libra [id est a tribunali, quod pendet statera redeuntes in
 fiscum imperialem nummos et expensas pariter appendet] susceptae fue-
 runt auri litrae 24, quo emerentur variae res expeditioni Creten-
 si utiles, et ad armanda novem Russica carabia et duas uniremes
 captivorum aliaque, quae secundum sacrum mandatum supernumera-
 ria comparari et distribui debuerunt in classem regiam, quam Deus
 servet. Illi nummi sic fuerunt expensi. Accepit Ioacim protospatha-
 rius et archon armamenti [seu magister et provisor apparatus bellici

Β αὐτὸν Ἰωακείμ ὑπὲρ τζικουρίων φ' ,, ν'. ἐδόθη τὸν αὐτὸν
 Ἰωακείμ ὑπὲρ πελεκίων σ' ,, κ'. ἐδόθη τὸν αὐτὸν Ἰωακίμ ὑ-
 πὲρ ξιφαρίων χιλιάδων δ' λόγῳ τῶν τζιπάτων ἀπὸ τὸ ἀρμα-
 μέντον σίδηρον χιλιάδες ι' καὶ ὑπὲρ ἀγορᾶς καρβονίου ,, λ'.
 ἐδόθη τῷ αὐτῷ Ἰωακείμ ὑπὲρ χειρομέλλον ζυγῶν σ' : ρ'. δ-5
 μού τὰ δοθέντα Ἰωακείμ ἄρχοντι τοῦ ἀρμαμέντου χτ: υξζν :
 γινόμενα λίτραι ε' ,, λδγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς τῶν πανίων
 τῶν ρασιικῶν λόγῳ ποιήσεως ἀρμένων ἐνέα ἀνὰ πηχῶν λ'
 τῶν θ' караβίων τῶν Ρῶς, καὶ ἐτέρων ἀρμένων β' ἀνὰ πη-
 10
 χῶν κη' τῶν β' μονερίων τῶν αἰχμαλώτων σὺν τῶν δοθέν-
 των πανίων ρασιικῶν κατὰ περίσσειαν τοὺς αὐτοὺς Ρῶς. ὑ-
 πὲρ πῶνιων διὰ τῶν ἀμφοτέρων ἀρνδ', τὰ καὶ ἀγορασθέν-
 τα ἀπὸ τοὺς ἀββάδας εἰς τὰ ἐνοικηκὰ τῆς μονῆς τοῦ κυροῦ
 Ρωμανοῦ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀναγναφαρίους τοῦ φόρου ἀπὸ δια-
 15
 φόρων προσώπων τῶν Π νομισμ. τκ' ζδ, τὰ καὶ ἀγορα-
 σθέντα κατενώπιον τοῦ σακελλαρίου καὶ τοῦ βραβιαρίου. ἐδό-
 θησαν ἑπὲρ μισθοῦ τῶν ἀρμενοράφων τῶν καμόντων τὰ αὐ-
 τὰ ἄρμενα σὺν ἀγορᾶς νήματος ,, λγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς
 ξυλοκεραίων λόγῳ τῶν αὐτῶν ια' караβίων ,,... ἐδόθη ὑπὲρ
 ἀγορᾶς σχοινίων λόγῳ κρυπτῶν ἐπικήρων καὶ ποδιοδρομῶν 20
 20
 τῶν αὐτῶν ια' ἀρμένων ,, γ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς διφθερίων
 ιδ' : ξβ', ὡς τῶν ἐτέρων ιθ' διφθερίων δοθέντων ἀπὸ τῶν

navalis] pro emendis 500 tribolis numismata 260 et mill. 3; pro se-
 curibus 500 accepit num. 50; pro 200 bipennibus 20; pro 4000 gla-
 diis ferri libras decem exhibendas fabris gladiariis armamenti; pro
 emendis carbonibus num. 30; pro paribus manicarum ferrearum du-
 centis num. 100. In universum igitur accepit ille Ioacim magister
 armamenti in auro numismata 460 et mill. 0; quae efficiunt litras
 6, numismata 34, mill. 3. Pro emendis pannis crassis, quo exinde
 fierent vela novem, singula tricenarum ulnarum, in usum novem ca-
 rabiorum Russos vehementium, et alia vela duodevicens octonis ul-
 nis in usum moneriorum seu uniremium captivos vehentium ex-
 pensa sunt numismata 1154; simul computatis illuc paunis illis cras-
 sioris filii, qui per abundantiam et super numerum in Russos diditi
 fuerunt. A monachis cellarum monasterii Domini Romani et a car-
 minatoribus fori emti fuerunt per varios homines pauni pro summa
 num. 320 et mill. 4, unoquoque panno miliarensibus senis emto.
 Huc quoque pertinent emta e regione sacellarii et vestiarii. In mer-
 cedem autoribus velorum, qui supradicta vela elaborarunt, simul et
 pro pretio filorum in eam rem adhibitorum, expensa fuerunt num.
 33. Pro emendis antennis ligneis illorum 11; carabiorum expensa
 sunt . . . ; pro emendis funibus in supplementum eorum, quae nunc
 sunt, aut deinceps erunt, et ignorantur, putrida atque fragilia in

ἀποκειμένων εἰς τὸ εἰδικόν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀλειφῆς τῶν αὐτῶν
 διφθερίων ,, ζν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς μαγγάνων λόγῳ τῶν
 αὐτῶν ἰά' καραβίων ,, θ ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κοπιῶν
 τπέ ,, ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ναυπηγήσεως τῶν αὐτῶν ἰά' καραβίων
 5 τῶν τε σχιστῶν καὶ τῶν περιβόλων αὐτῶν καὶ λοιπῶν ,, ἰά'.
 ἐδόθη ὑπὲρ καλαφατήσεως τῶν αὐτῶν ἰά' καραβίων ,, λγ'.
 ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς ἐτέρων πανίων ῥασιακῶν ρ' τῶν δοθέν-
 των κατὰ περίσσειαν εἰς τὸν αὐτὸν στόλον ,, κη' ζιβ'. ἐδόθη Ed.L. 390
 ὑπὲρ ἀγορᾶς βυρσαρίων βοείων ριβ' ,, πην. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγο-
 10 ρᾶς κεντούκλων σ' τῶν δοθέντων κατὰ περίσσειαν ὁμοίως εἰς
 τὸ βασιλικὸν πλοῖμον ,, κηζ . ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κιλικίων
 α τῶν ε' ,, ρξς' ζς'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς σχοινίων λεπταρίων καὶ Ms. 226.b
 χαρταρίων καὶ λοιπῆς ἐξόδου ,, ις' ζς'. λόγῳ ποιῆσαι ἀτεγίων
 κιλικίων ρ' ,, ρηνν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κασιτέρου λίτραι σ'
 15 ,, λδ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς χαλκώματος λίτραι σ' ,, ιη'. ἐδό-
 θη ὑπὲρ ἀγορᾶς σκαφιδίων στρογγύλων μεγάλων ρ' ,, ιβ'. ἐδό-
 θη ὑπὲρ ἀγορᾶς σκαφιδίων μικροτέρων ρ': κγ'. ἐδόθη ὑπὲρ
 ἀγορᾶς καλδαρίων σ': λγ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς καπουλιῶν
 β ,, μ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς πτυαρίων α ,, ιδ'. ἐδόθη ὑπὲρ B
 20 ἀγορᾶς ἐτέρων κάδων μικροτέρων ν' : ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς
 ἐτέρου κασιτέρου λίτραι σ' τὰ δοθέντα *Μιχαὴλ χυτῆ* λόγῳ
 g. βυρσαρίων em. R., βυσαρ. cod. et ed.

funibus et plexibus funium annularibus antennas ambientibus eorundem 11 velorum expensa sunt num. 3; pro emendis pellibus 12 expensa numism. 62; nam reliquae 19 pelles datae sunt ex illarum numero, quae in idico depositae iacent. Pro unctura earundem pellium expens. num. 7, mill. 0; pro emendis manganis illorum 11 carabiorum num. 9, mill. 6; pro emendis remis 485 num. 5. Pro compactura seu fabricatione illorum 11 carabiorum et cancellorum sepimentorumque tabulata summa cingentium reliquarumque structurarum navalium num. 11. Pro picatura illorum 11 carabiorum num. 33. Pro emendis 100 pannis crassis aliis ad abundantiam in classem distributis num. 28, mil. 12; pro emendis coriis bovillis 122 expensa num. 88, m. 0; pro emendis centonibus ducentis pariter super numerum erogatis in regiam classem expensa num 28. mil. . . ; pro emendis ciliciis mille, singula pro senis numismatibus, expensa fuerunt num. 166, mil. 6. Pro emendis funibus minutis et chartis seu membranis et in alia necessaria expensa fuerunt num. 15, mil. 6; pro faciendis tentoriis cilicinis centum exp. numism. 183, mil. 0; pro emendis stanni libris ducentis expensa numismata 34; pro aeneae materiae libris 200 expensa numismata 18; pro scaphis magnis rotundis centum expensa numismata 24; pro minoribus aliis centum numismata 12; pro emendis ahenis caldariis ducentis numism. 33; pro labris vel cupis bis mille num. 40; pro bottis mille num. 14; pro aliis minoribus cadis vel doliis quinquaginta num. 5; pro adhuc aliis

κατακολλήσεως διαφόρων ἔργων τῶν σιφουნიῶν τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου „λϛν. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς κηρίου λίτραι ρ' „ ε'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς μολιβίου ἀργοῦ λίτραι σ' „ δ'. ἐδόθη ὑπὲρ ἀγορᾶς χαλκώματος διαφόρου τῆς δοθέντι λόγω τῆς ὑπουργίας τοῦ δρουγγαρίου τοῦ πλοῖμου ὑπὲρ κακαβίων μεγάλων β', καὶ ἑτέρων κακαβίων μεσαίων β', καὶ χυτροκακαβίων γανωτῶν δ', καὶ κουκουμίων μεγάλων β', καὶ τιγανίων μεγάλων β', χαλκοσταμνίου γανωτοῦ ἑνός, φλασκίων γανωτῶν β', χειρ-
 νιβοζέστων β' „ κδ'. ἁμοῦ τὸ πᾶν ἔξοδος χ' λίτραι κα' „ νζ, Cμιλ. ζ'. ἐδόθησαν παρὰ τοῦ εἰδικοῦ κόρδαι μεταξωταὶ σπαρ.¹⁰ τῖναι. ἐδόθησαν ἑτεραι κόρδαι μεταξωταὶ μικραὶ λόγω τῶν τοξοβολίστρων. ἐδόθη ὁμοίως παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγω τῶν καλυβομάτων τῶν χελανδίων τοῦ βασιλικοῦ πλοῖμου ἀνὰ χαρτίων ε' μολιβιον χαρτία ρ' σι λίτραι γ'. ἐδόθη τὸν δρουγγάριον τοῦ πλοῖμου ἀπὸ τοῦ κατεπύνω τοῦ ἄρματος σπαθία¹⁵ γ, σκουτάρια γ, κοντάρια γ, σαγίτας χιλιᾶδες σμ', ἑτέρας σαγίτας λόγω τῶν τοξοβολίστρων μῖνας χιλιᾶδες δ'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ σεκρέτου τοῦ βεστιαρίου δοθέντα τῶ δρουγγαρίῳ τῶν
 D πλοῖμων κατὰ περισσεῖαν ὑπὲρ τοῦ ταξειδίου τῆς Κρήτης.

Σείστας ρν'. περόνας τῶν χελανδίων ρλ'. σφενδόβολα²⁰

6. μεσέων ετ κυθροκακ. cod. et ed. 15. τοῦ κατὰ ἄρματος ed.

stanni libris 200, quae datae fuerunt fusori Michaëli ad ferruminandas varias machinas siphonum ignis Graeci eiaculandi classis regiae, expensa numismata 30, mil. 0; pro cerae emendis libris centum num. 5; pro emendis plumbi in massa vel crudi libris 200 num. 4; pro emendis massis aeneis in usum culinae drungarii classis ad efficiendos inde cacabos grandes duos et alios duos mediae formae, et cacabos olliformes stannatos quatuor et cucumos grandes duo et sartagine grandes duas, et matellam [seu haustum vini] aeneum [ab angustiore ore versus fundum latescens] stannatum unum, et lagenas stannatas duas, et malluvia duo, expensa fuerunt numismata viginti quatuor. In universon auri litrae 21, numismata 57, mil. 6. Idicum porro dedit restes per strias firmiter tortos spartinos; restes alios striatim tortos minores pro arcubalistis. Pro tabulatis chelandiorum regiae classis bracteandis sigillatim in unumquodque chelandium quinas bracteas plumbeas. In universon ergo in viginti chelandia bracteas plumbi centum, pendentes libras ter mille. Drungario classis dabat catepanus armatis [seu armamentarii] gladios ter mille, scuta totidem, contos seu hastas totidem, sagittarum millia 240, aliarum sagittarum, qualium usus est in arcubalistis et quas muscas vel muschettas appellant, millia quatuor.

SECRETUM VESTIARIUM DABAT DRUNGARIO CLASSIS IN SUBERABUNDANTIAM AD
 EXPEDITIONEM CRETENSEM HAEC.

Catenas [aut malleos] 150; fibulas chelandiorum 130; fundas

σιδηρῶ ἰβ'. τζόκους σμ'. τζαπία τ'. περόνια σιδηρῶ μεγά-
 λα τοῦ ξυλοκάστρου ἰβ'. πάγουροι σιδηροῦ ἰε'. ψελλίῳ σι-
 δηρῶ λ'. δάκτυλοι ἰε'. κατζία ἦ'. βαρέας ἰ'. χειροβαρέῳ
 κδ'. καρφίον γυραρικὸν χιλιάδες δ'. καρφίον ἀρπάγιον χι-
 5 λιάδες β', τετραδακτυλαῖον ε', τῆς παρηλώσεως η', στεγα-
 δερὸν ζ'. ἀκόντια χαλκῶ ἰε'. γανωτῶ χαλκῶ λ'. παραδρά-Ed.L. 391
 κτια χαλκῶ λ'. βουτία χαλκῶ λ'. ἀναγοντιτέα χαλκῶ ἰε'. σχοι-Ms. 227. a
 νία σιδηρόβολα ζ'. περιπετόμενα ρμ'. σπαρτίνας ρμ'. λεπτά-
 ρια σκ'. σκαλοδέματ' τ'. κουβῆρια ρ'. κανάβιον λίτραι β,
 10 καὶ ἀντὶ λιναρίου χιλιάδων ζ' ,, π', καὶ ὑπὲρ ἄγορῶς πίσεως
 χιλιάδες ἰ', καὶ ὑγροπισίου χιλιάδες τ', καὶ κεδρέας χι-
 λιάδες ρ' ,, κγ'. σίδηρον ἀργὸν λίτραι γ. κριοὶ σιδηροῦ με-
 γάλοι ἰ'.

15 Τὰ ἀπὸ τοῦ κοινῶνος δοθέντα τῷ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων εἰς
 ἔξοδον τοῦ κατὰ τῆς Κρήτης ταξειδίου. B

Ἰμάτια ἔσωφόρια μεγαλόζηλα λιτὰ ε'. τουβία ὁμοίως
 ζυγῶς ε'. ὀποκαμισοβράκια ε'. ἐπεριπτύρια ὀξέα ε'.

Τὰ ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ δοθέντα τῷ αὐτῷ δρουγγαρίῳ τῶν πλοῦμων
 ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ταξειδίου.

20 Ἰμάτια ἔσωφόρια κατὰ Σαρακηνούς ἐδῶραμμένα δεκά-

ferreas 12; funes 240; sappas seu ligones terrae fodiendae 400; fibu-
 las ferreas magnas ligni castris 12; caneros ferreos 15; torques fer-
 reos 30; annulos 15; capsas 8; dolia 10; dolia manibus gestabilia
 24; clavos in summo in gyrum tortos 4000; clavos aduncos 2000;
 quadrantales clavos 5000; vulgares ad coagmentandum utiles 8000;
 alios cum latis capitellis sexies mille. Iacula aenea 15; stannata
 aenea 30; fusos aeneos 30; cupas aeneas 30; anagontitea aenea 15;
 funes ferrum iaculantes 60; circumvolantia 140; sparteos funes 140;
 tenues funes 220; scalas funibus plexas 400; cupas 100; cannabis li-
 bras 2000; et loco librarum 7000 liri numismata 80; et pro emen-
 dis picis libris decies mille et liquidae picis quadringentis librarum
 millibus et centum millibus librarum cedreae numismata 23; ferri
 crudi libras ter mille, arictes ferreos magno decem.

COEPTO DEDIT DRUNGARIO CLASSIS AD SUFFICIENDUM FACIENDIS IN EXPEDI-
 TIONEM CRETENSEM SUMTIBUS.

Vestes interiores maioris formae puras sex; similium tibialium
 paria sex; interulas cum braccis 6 et totidem iniectoria seu pallia
 violacca.

IDICUM EIDEM EUSDEM IN FINEM DEDIT.

Vestes decem interiores ad modum Saracenicarum consutas ad

λια ε'. ιμάτια εσωφόρια δεκάλια ι'. ιμάτια εσωφόρια επτά-
 λια κ'. τουβία από εσωφορίων δεκαλίων και δεκαλίων και
 C επταλίων ζυγαί μ'. ιμάτια λωρωτά Αιγύπτια εδράμμενα ρ'.
 ιμάτια κονκουλάρικα ρ'. ιμάτια βαμβακερά ρ'. υποκαμισο-
 βράκια διαφορώτερα ρμ'. υποκαμισοβράκια δεύτερα ρ'. ε-5
 παιριπτάρια διαφορώτερα μ'. επαιριπτάρια δεύτερα σ'. ε-
 παιριπτάρια τρίτα φ': τουβία λωρωτά Αιγύπτια ρ'. του-
 βία κονκουλάρικα ζυγὰς ρ'. τουβία βαμβακερά ρ'. ζωστρία
 μ'. υποδήματα διαφορώτερα ζυγὰς μ'. υποδήματα δεύτερα
 ζυγὰς σ'. υποδήματα τρίτα ζυγὰς ρ'. 10

Σταδιοδρομικόν.

D Ἀπό τῆς Θεοφυλάκτου πόλεως εἰς Ἡράκλειαν μίλια ζ.
 ἀπὸ Ἡρακλείας εἰς Προικονήσου μιλ. μ'. ἀπὸ Προικονή-
 σου εἰς Ἀβύδου μιλ. ρ'. ἀπὸ Ἀβύδου εἰς Ταπευκία μιλ.
 ιβ'. ἀπὸ Ταπευκία εἰς Τενέδου μιλ. η' ἀπὸ Τενέδου εἰς Μι-15
 τυλήνης μιλ. ρ'. ἀπὸ Μιτυλήνης εἰς Χίου μιλ. ρ'. ἀπὸ
 Χίου εἰς Σάμου μιλ. ρ'. ἀπὸ τῆς Σάμου εἰς τοὺς Φούρ-
 νους μιλ. λ'. ἀπὸ τοὺς Φούρνους εἰς Ναξίας μιλ. σ'. ἀπὸ
 Ναξίας εἰς τὴν Ἴον μιλ. λ'. ἀπὸ τὴν Ἴον εἰς τὴν Θῆραν
 Ed. L. 392 καὶ Θηρασίαν μιλ. κ'. ἀπὸ τὴν Θῆραν καὶ Θηρασίαν εἰς 20
 τὰ Χριστιανὰ μιλ. κ'. ἀπὸ τὰ Χριστιανὰ εἰς τῆς Ἀίας μιλ.
 π'. ἀπὸ τῆς Ἀίας εἰς Κρήτης μιλ. ιβ'. ὁμοῦ μιλία ψδβ'.

15. η' post μιλ., recentiori manu in cod. adscriptum, om. ed.

denorum aureorum valorem; vestes interiores decem ad octonorum,
 alias viginti ad septenorum, tibialia ad omnium illorum trium gene-
 rum numerum et rationem, nempe paria in universum quadraginta;
 vestes loratas Aegyptiacas consutas centum; vestes cum cucullis toti-
 dem; vestes bambacinas seu xylinas totidem. Interulas cum braccis
 primae et optimae classis 140; alias secundi ordinis centum. Inie-
 ctoria praestantiora 40; alia deteriora 200; alia tertii et infimi ordi-
 nis centum. Tibialium loratorum Aegyptiacorum paria centum; alio-
 rum cucullaricorum paria centum; aliorum bambacinorum centum,
 cingula 40; calceorum praestantiorum paria 40; secundi generis pa-
 ria 200; tertii et deterrimi generis paria 100.

STADIODROMICUM SEU INDEX MILIARUM [A CONSTANTINOPOLI AD CRETAM].

Ab Urbe, quam Deus custodiat [CPlI] ad Heracleam sunt mi-
 liaria 60. Illinc ad Proconnesum 40. Illinc ad Abydum 100. Illinc ad
 Ta Peucia 12. Illinc ad Tenedum 8. Illinc ad Mitylenen 100. Illinc ad
 Chium 100. Illinc ad Samum 100. Illinc ad Furnos 30. Illinc ad Na-
 xiam vel Naxium 70. Illinc ad Ium 30. Illinc ad Theram et Therasi-
 am 20. Illinc ad Ta Christiana 20. Illinc ad Dium 80. Illinc ad Cretam
 12. Summa mil. 792.

ΚΕΦ. μς'.

Ὅς ὀφείλει ὁ βασιλεὺς ὀνόμασι τιμῶν τοῖς μεγιστάσι καὶ πρώτοις Ms. 227. b
τῶν ἐθνῶν.

Ἐξουσιοκράτωρ, ἐξουσιάρχης, ἐξουσιαστής, ἄρχων τῶν
5 ἀρχόντων, ἀρχηγός, ἀρχηγέτης, ἄρχων, ἑξάρχων, προηγε- B
μῶν, ἡγεμονάρχης, ἡγεμῶν, καθηγεμῶν, δυνάστης, προηγί-
τωρ, ἡγήτωρ, πρώτος, ἔφορος, ὑπερέχων, διατάκτωρ, παν-
υπέριστος, ὑπέριστος, κοίρανος, μεγαλόδοξος. † ῥήξ, πρίγ-
κιψ, δοῦξ, συγκλητικὸς, ἐθνάρχης, τοπάρχης, σατραπίης,
10 φύλαρχος, πάτραρχος, στρατηγός, στρατάρχης, στρατιάρ-
χος, στρατηλάτης, ταξίαρχος, ταξιάρχης, μεγαλοπρεπέστα-
τος, μεγαλοπρεπής, πεποθημένος, ἐνδοξότατος, ἐνδοξος, πε-
ριφανέστατος, περιφανής, περίβλεπτος, περιβλεπτότατος,
εὐγενέστατος, εὐγενής, ἀριπρεπέστατος, ἀριπρεπής, ἀγλαώ-
15 τας, ἀγλαῶς, ἔριτιμώτατος, ἔριτιμος, γερουσιώτατος, γε-
ρούσιος, φαιδιμώτατος, φαιδιμος, κυριώτατος, κύριος, ἐν-
τιμώτατος, ἔντιμος, προηγούμενος, ἡγούμενος, ὀλβιώτατος,
ὀλβιος, βουληφόρος, ἀρωγός, ἐπίκουρος, ἐπίρροδος, ἀ- C
μάντωρ.

18. ἀμύντωρ conl. R.

CAP. 46.

*Tituli, quibus Imp. viros principes et alios illustris dignitatis in-
ter exteros cohonestare debet.*

Imperans pro arbitrio et auctoritate sua, potestatus, princeps principum, ductor, imperator, legatus, praeitor, institutor, potentatus, magnus dux. Rex, princeps, dux, senator, ethnarcha seu princeps nationis; toparcha seu dominus loci; satrapa, phylarchus seu tribus princeps; patrarchus seu familiae princeps; strategus; stratarches, stratiarchus, stratelates, quae omnia ducem militarem significant; taxiarchus seu dux legionis, magnificentissimus, magnificus, cupitus, gloriosissimus, gloriosus, illustrissimus, illustris, conspicuus, maxime conspicuus, nobilis, excellentissimus, excellens, inclytissimus, inclytus, splendidissimus, splendidus, honorificentissimus, honorificus, venerabilissimus, venerabilis, clarissimus, clarus, dominantissimus, dominus, honorabilissimus, honorabilis, praeducens, ducens, beatissimus, beatus, consillator, adiutor, opitulater, tutor et assertor, amator.

ΚΕΦ. μζ.

ΟΙ ΤΩΝ ΑΠΟ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΕΘΝΩΝ ΕΡΧΟΜΕΝΩΝ ΠΡΕΣΒΕΡΩΝ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ.

Οἱ τῶν ἀπὸ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐρχομένων πρεσβέρων πρὸς
τῶν βασιλεῖα χαιρετισμοί. 5

Ἐπισκέπτονται ἡμᾶς οἱ κορυφαῖοι τῶν ἁγίων ἀποστόλων,
D Πέτρος ὁ τῶν οὐρανῶν κλειδοῦχος, καὶ Παῦλος ὁ τῶν ἐθνῶν
διδάσκαλος. ὁ πνευματικὸς πατὴρ ἡμῶν ὁ δεῖνα ὁ ἀγιώτα-
τος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἅμα τῶν ἀγιωτάτων ἐπι-
σκόπων, πρεσβυτέρων καὶ διακόνων καὶ πίσεως τῆς ἱερατικῆς 10
τάξεως τῆς ἀγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἐπαποστέλλουσί
σοι, βασιλεῦ, πιστὰς εὐχὰς διὰ τῆς ἡμετέρας ταπεινότητος.
ὁ ἐνδοξότατος ὁ δεῖνα ὁ πρίγκιψ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης
σὺν τῶν ἀρχόντων καὶ παντὸς τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ λαοῦ
ἔξαποστέλλουσιν τὴν βασιλείαν σου πιστωτάτην δούλωσιν. 15

Ed L. 393

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Μα 228, a Πῶς ἔχει ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ῥώμης ὁ πνευματικὸς
πατὴρ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου; πῶς ἔχουσι πάντες οἱ
ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ ὁ λοιπὸς κληρὸς

2. ἐρχομένων cm. R., ἐρχόμενοι cod. et ed.

CAP. 47.

SALUTATIONES LEGATORUM A VARIIS GENTIBUS AD IMPERATOREM
VENIENTIUM.SALUTATIONES AD IMPERATOREM A LEGATIS E VETERE ROMA
VENIENTIBUS.

Visitant vos antistites sanctorum Apostolorum, Petrus, coeli cla-
viger, et Paulus, gentium doctor; et spiritualis pater noster N. N.
sanctissimus et oecumenicus patriarcha, unaque sanctissimi episcopi,
presbyteri, diaconi, omnis ordo sacerdotalis sanctae Romanorum ec-
clesiae, iniunxerunt nostrae humilitati, ut apud te, o Imperator, fide-
lia vota ipsorum nomine renuntiarem. Gloriosissimus N. N., prin-
ceps veteris Romae, unaque ceteri eius proceres, et omnis ei sub-
ditus populus renuntiant et significant imperiali tuae maiestati fide-
lissima sua servitia.

INTERROGATIO LOGOTHETAE AD EOS LEGATOS.

Quomodo agit sanctissimus episcopus Romae, spiritualis pater
sancti nostri Imperatoris? Quomodo agunt omnes episcopi, presby-

τῆς ἁγίας τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας; πῶς ἔχει ὁ ἡμερότατος ἢ ὁ δεῖνα πρίγκιψ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης;

Ὁ τῶν ἀπὸ Βουλγαρίας ἐρχομένων πρεσβέων πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός.

5 Πῶς ἔχει ὁ θεοστεφῆς βασιλεὺς ὁ πνευματικὸς πάππος τοῦ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἀυγιόστα καὶ δέσποινα; πῶς ἔχουσιν οἱ υἱοὶ καὶ βασιλεῖς τοῦ μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχει ὁ ἁγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης; πῶς ἔχουσιν ἰσοὶ δύο μάλιστα; πῶς ἔχει ἡ σύγκλητος πᾶσα; πῶς ἔχουσιν οἱ δ' λογοθέται;

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς ἔγγονος τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου ὁ ἐκ Θεοῦ ἄρχων Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντισσα; πῶς ἔχουσιν ὁ Κανάριτι κείνος καὶ ὁ Βουλίας ταρκάνος οἱ υἱοὶ τοῦ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντος Βουλγαρίας καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; πῶς ἔχουσιν οἱ ἐξ Βολιάδες οἱ μεγάλοι; πῶς ἔχουσι καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔσω καὶ ἔξω Βολιάδες; πῶς ἔχουσιν τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ;

teri, diaconi, reliquus clerus S. Romanae ecclesiae? Quomodo agit gloriosissimus N. N., princeps veteris Romae?

SALUTATIO LEGATORUM E BULGARIA VENIENTIUM AD IMPERATOREM.

Quomodo valet a Deo coronatus Imperator, spiritualis avus nostri per Deum Domini Bulgariae? Quomodo valet Augusta et Domina? Quomodo valent filii Imperatores magni et excelsi Imperatoris et reliqui eius liberi? Quomodo valet sanctissimus et oecumenicus patriarcha? Quomodo valent ambo magistri? quomodo totus senatus? Quomodo quatuor logothetae?

LOGOTHETAE AD EUM INTERROGATIO.

Quomodo valet sancti nostri Imperatoris nepos spiritualis, per Deum princeps Bulgariae? Quomodo valet principissa per Dei gratiam? quomodo Conartacinus et Bulias tarcanus, filii Bulgariae per Deum principis, et reliqui eius liberi? quomodo sex magni Boliades? [ille titulus est procerum Bulgariae;] quomodo reliqui intus et extus [in aula domi, et foris in campo] Boliades vel proceros? quomodo commune populi?

Δ Μεταμειφθέντος δὲ τοῦ δνόματος καὶ ἐλθόντος εἰς υἰδίτηα, πάλιν
ἐπηρώτων οἱ Βουλγαροὶ οὕτως.

Πῶς ἔχει ὁ μέγας καὶ ὑψηλὸς βασιλεὺς ὁ ἐπὶ τοῦ χρυ-
σοῦ καθεζόμενος θρόνου; πῶς ἔχει ὁ υἱὸς καὶ βασιλεὺς τοῦ
μεγάλου καὶ ὑψηλοῦ βασιλέως καὶ τὰ λοιπὰ αὐτοῦ τέκνα; 5
πῶς ἔχει ἡ ἀνγούστα καὶ δέσποινα; πῶς ἔχει ὁ ἀγιώτατος
καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης; πῶς ἔχουσιν οἱ μάλιστα, 10
ἀνθύπατοι, πατρίκιοι; πῶς ἔχει ἡ πᾶσα σύγκλητος; πῶς
ἔχουσιν οἱ στρατηγοὶ καὶ τὰ στρατεύματα τοῦ βασιλέως τοῦ
ἀγίου;

Ed. L. 394

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πνευματικὸς υἱὸς τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ
ἀγίου ὁ ἐκ Θεοῦ ἄρχων Βουλγαρίας; πῶς ἔχει ἡ ἐκ Θεοῦ
ἀρχόντισσα Βουλγαρίας; πῶς ἔχουσιν οἱ υἱοὶ καὶ θυγατέρες 15
τοῦ πνευματικοῦ υἱοῦ τοῦ βασιλέως; πῶς ἔχουσιν οἱ ἔξω
Βολιάδες οἱ μεγάλοι; πῶς ἔχουσιν καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔσω καὶ
ἔξω Βολιάδες; πῶς ἔχει τὸ κοινὸν τοῦ λαοῦ;

Ὁ τῶν ἀπὸ Συρίας καὶ τοῦ Ἀμερμουμηῆ ἐρχομένων πρεσβέων
πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμὸς.

B Ἐρήνη σοι καὶ ἔλεος, εὐφροσύνη καὶ δόξα παρὰ Θεοῦ 20

COMMUTATO AUTEM DEINCEPS NOMINE, ET AD FILIALITATEM [PRINCIPIS BUL-
GARIAE, RESPECTU IMP. CPTANI] VENIENTE, INTERROGABANT BULGARI ALIO
MODO, NEMPE SIC.

Quomodo valet magnus et excelsus Imperator, residens super au-
reo throno? quomodo Imperator et filius magni et excelsi Impera-
toris? et reliqui eius liberi? quomodo Augusta et Domina? quomo-
do sanctissimus et oecumenicus patriarcha? quomodo magistri, pro-
consules, patricii? quomodo totus Senatus? quomodo magistri mili-
tium et exercitus sancti Imperatoris?

LOGOTHETAE AD NOS INTERROGATIO.

Quomodo valet spiritualis filius sancti nostri Imperatoris, a Deo
constitutus archon seu princeps Bulgariae? quomodo a Deo constituta
archontissa Bulgariae? quomodo filii et filiae spiritualis filii Impe-
ratoris? quomodo sex magni Boliades? quomodo reliqui domi foris-
que Boliades? quomodo commune populii?

SALUTATIO AD IMPERATOREM A VENIENTIBUS E SYRIA LEGATIS

AMIRNUMFAE.

Pax tibi et misericordia, hilaritas et gloria a Deo, excelsa et

τῆ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων. εὐζωΐα καὶ ὑγίειά σοι καὶ ζωὴ πολυχρόνιος παρὰ Κυρίου, εἰρηνοποιᾶ καὶ ἀγαθὴ βασιλεῦ. ἀνατρελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις σου δικαιοσύνη Ms. 228. b
καὶ πληθὸς εἰρήνης, εἰρηνικώτατε καὶ φιλάνθρωπε βασιλεῦ.

5 Ἦ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρωτήσεις.

Πῶς ἔχει ὁ μεγαλοπρεπέστατος καὶ εὐγενέστατος καὶ περιβλεπτος Ἀμερμουμνῆς; πῶς ἔχει ὁ Ἀμηρᾶς καὶ ἡ γερουσία Ταροῦ; (εἰ δὲ ἀπὸ ἄλλης Ἀμηραδίας ἔλθωσιν οἱ τοῦ Ὑπερῶντος Ἀμερμουμνῆ ἀποκρισιάριοι, ὀφείλουσιν ὑπὲρ ἐκείνου ἐρωτᾶν τοῦ Ἀμηρᾶ καὶ τῆς γερουσίας αὐτοῦ.) πῶς ἔχετε ὑμεῖς; πῶς ὑπεδέχθητε παρὰ τοῦ πατρικίου καὶ στρατηγοῦ Καππαδοκίας; πῶς διέσωσεν ὑμᾶς ὁ ἀποσταλεὶς βασιλικὸς εἰς διάσωσιν ὑμῶν; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλιβερόν συνέβη ὑμῖν κατὰ τὴν ὁδόν; ὑπάγετε καλῶς εὐφραινόμενοι καὶ ἀγαλλοῖσθε, σήμερον συνεστιώμενοι μετὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου.

Πῶς δεῖ χαιρετίζειν τοὺς ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Ῥωμαίων ἀπιδόντας φίλους πρὸς τὸν Ἀμερμουμνῆν. D

Χαίροις ὁ χαίρων εἰρήνη, ὁ φρόνιμος ἐν βουλαῖς, καὶ ἀγαθὸς καὶ πραύτατος, ὑγιαίνων, εὐθυμῶν, εἰρηνεύων πάντο-

magno Imperatori Romanorum; commoda vita et valetudo prospera et diuturni anni a Domino tibi contingant, pacifice atque bone Imperator. Exoriat in diebus tuis iustitia et plenitudo pacis, pacis et hominum amantissime Imperator.

LOGOΘETAE AD EUM INTERROGATIO.

Quomodo valet magnificentissimus et nobilissimus et illustris Amirmumnes? quomodo Amiras et senatus Tarsi? (aut si aliunde, non a Tarso, venerint Amirmumnae apocrisiarii vel legati, debet in illius Amirae procerumque ipsius valetudinem inquire.) Vos homines Amirmumnae, quomodo valetis? quomodo excepti hospitio fuistis a patricio et stratego Cappadociae? quomodo huc conduxit vos basilicus seu caesarianus, vos huc conductum missus? Num aliquid adversi taedive contigit vobis in via? Abite optima cum hilaritate, et laetamini, hodie convivaturi cum sancto nostro Imperatore.

SALUTATIO AD AMIRUMNEM AB IMPERATORIBUS ROMANIS AD EUM MISSORUM

LEGATORUM.

Salve gaudens pace, prudens consiliorum, bone, clementissime, bene valens, animo hilari, ubique pacificator, magnificentissime atque gloriosissime Amirmumna. Pax tibi terra marique, gloria et honor,

Θεν, μεγαλαπρεπέστατε καὶ ἐνδοξότατε Ἀμερμουμνῆ· εἰρήνη σοι ἀπὸ γῆς καὶ θαλάσσης, δόξα καὶ τιμὴ, εὐφροσύνη καὶ ζωὴ μακροχρόνιος· εἰρηνικώτατε καὶ εὐγενέστατε Ἀμερμουμνῆ, εἴη σου τὸ ὄνομα ἔντιμον καὶ ἡ ζωὴ μακροχρόνιος, φίλε γλυκύτατε τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου, περιβλεπτε καὶ ὡς περιφανέστατε Ἀμερμουμνῆ.

Ed. L. 395 Ὁ τῶν ἐρχομένων πρεσβέων ἀπὸ μεγιστάνου Ἀμηρά ἢ Αἰγύπτου ἢ Περσίας ἢ τοῦ Χοροσάν, ὑποταγέντες δηλονότι τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων καὶ πάντα ἀποστέλλοντες, πρὸς τὸν βασιλεῖα χαιρετισμός.

Πολυχρόνιος ζωὴ καὶ δόξα καὶ εὐφροσύνη παρὰ Θεοῦ 10 σοι τῷ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ ἡμῶν, καλὴν προουσίαν καὶ σκέπην καὶ ἀντίληψιν εὐρομεν τὴν σὴν ὑψηλὴν καὶ μεγάλην βασιλείαν. χαρισθεῖη ἡμῖν ἐν πολλοῖς ἔτεσιν ἡ σὴ δεσποτεία καὶ βασιλεία, ὅτι ἡμεῖς λαὸς σου καὶ δοῦλοι πιστότατοι τῆς αὐτοκρατορίας ὑμῶν. 15

Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ πιστότατος καὶ οἰκεῖος τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου ὁ δεῖνα ὁ εὐγενέστατος; πῶς ἔχει ὁ λαὸς αὐτοῦ ἅπας οἱ πιστοὶ καὶ εὐγνώμονες δοῦλοι τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου; πῶς ἔχεις σύ; πῶς ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ πατρικίου 20

g. χαιρετισμός cod., χαιρετισμοί ed.

gaudium et vita multennis. Maxime, pacifice et nobilissime Amirmumna, sit nomen tuum honoratum et vita multennis, amice suavissime sancti nostri Imperatoris, conspicue atque illustrissime Amirmumna.

SALUTATIO LEGATORUM A MEGISTANE QUODAM AMIRA, SIVE AEGYPTI, SIVE PERSIAE, SIVE CHORASAN, VENIENTIUM AD IMP. INTELLIGENDUM ID DE ILLIS AMIRIS, QUI ROMANO IMPERIO PARENT ET FACTA TRIBUTA MITTUNT.

Multennis vita et gloria et gaudium a Deo tibi contingant, excelso et magno nostro Imperatori. In excelsa magnaue tua imperii administratione inveniamus bonum praesidium et tutamen atque adiutorium. Multos in annos iudulgeatur nobis a divina gratia tuum dominium atque regnum, qui sumus populus tuus et servi fidelissimi Imperatoris nostri.

LOGOTHETAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet fidelissimus et familiaris sancti nostri Imperatoris, ille vel ille, vir nobilissimus? quomodo totus eius populus, fideles et benevoli erga hunc servi sancti nostri Imperatoris? quo-

καὶ στρατηγῶν θέματος ὁ δεῖνα; πῶς διέσωσέν σε ὁ ἀπο-
σταλεις βασιλικὸς εἰς διάσωσίν σου; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλι-
βερὸν συνέβη σοι κατὰ τὴν ὁδόν; ὕπαγε καλῶς εὐφραινό-
μενος καὶ ἀγαλλόμενος, σήμερον συνεσιδίων μετὰ τοῦ βασι-
5 λέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου. 6

Ὁ τῶν ἐρχομένων πρεσβέων ἀπὸ μεγιστάνου Ἀμηνῶ ἢ Αἰγύπτου ἢ
Περσίας ἢ τοῦ Χοροσάν, δηλονότι μὴ ὄντος ὑποτεταγμένου τῆ βα-
σιλεῖα Ῥωμαίων, ἀλλ' ἢ τε ὑπὸ τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἀμερμουμνῆ
ὄντος, εἶτε καὶ μὴ, πρὸς τὸν βασιλέα χαιρετισμός.

10 Εἰρήνη σοι καὶ ἄλσος, εὐφροσύνη καὶ δόξα παρὰ Θεοῦ
τῷ ὑψηλῷ καὶ μεγάλῳ βασιλεῖ τῶν Ῥωμαίων, εὐζωΐα καὶ εὐ-
γεία σοι καὶ ζωὴ πολυχρόνιος παρὰ Κυρίου, εἰρηνοποιεὶ καὶ
ἀγαθὰ βασιλεῦ. ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις σου δικαιοσύνη
καὶ κληθὸς εἰρήνης, εἰρηνικώτατος καὶ φιλιάνθρωπος βασιλεῦ.

15 Ἡ τοῦ λογοθέτου πρὸς αὐτοὺς ἐρώτησις.

Πῶς ἔχει ὁ εὐγενέστατος Ἀμηνῶς Αἰγύπτου; πῶς ἔχει
ἡ γερουσία καὶ ὁ λαὸς αὐτῆς ἅπας; πῶς ἔχεις σύ; πῶς Ed.L. 396
διεσώθης κατὰ τὴν ὁδόν; μὴ τι ἐναντίον ἢ θλιβερὸν συνέβη
σοι κατὰ τὴν ὁδόν; μὴ τι ἐναντίον συνέβη σοι; ὕπαγε κα-

modo vales tu? quomodo exceptus es a patricio et stratego illius
vel illius [unde venis] provinciae? quomodo comitatus te fuit con-
duxitque basilicus, eum in finem obviam tibi missus? Adversine
aliquid et aerumnosi tibi contigit in via? Abi bene hilaris et ex-
sultans, utpote hodie cum sancto nostro Imperatore epulaturus.

SALUTATIO AD IMPERATOREM LEGATORUM A MEGISTANE QUODAM AMIRA, SIVE
AEGYPTI, SIVE PERSIAE, SIVE CHORASANAE, QUI NEMPE SUBDITUS IMPERIO
ROMANORUM NON EST, SED SIVE AB AMERNUMNA DEPENDET, SIVE ETIAM
NON, SED SUI IURIS EST.

Pax tibi et misericordia, gaudium et gloria a Deo tibi contin-
gant, excelso et magno Imperatori Romanorum, commoda vita diu-
turnaque et prospera valetudo a Domino, pacifice et bone Imperator.
Exoriatur in diebus tuis iustitia et multitudo atque plenitudo pacis,
pacis amantissime et humanissime Imperator.

LOGOTHETAE AD EOS INTERROGATIO.

Quomodo valet nobilestimus Amiras Aegypti? quomodo senatus
populusque eius omnis? quomodo vales tu? quomodo huc conductus?

λῶς εὐφραυνόμενος καὶ ἀγαλλόμενος, σήμερον συνοσδίῳ με-
τὰ τοῦ βασιλέως ἡμῶν τοῦ ἁγίου.

ΚΕΘ. μῆ.

Τὰ ἄκτα τῶν εἰς τοὺς ἐθνικοὺς γενομένων ἐπιγραφῶν.

Εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης. βούλλα χρυσοῦ μονοσολδία. „ἐν5
ὄνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος
β τοῦ ἑνὸς καὶ μόνοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. ὁ δεῖνα καὶ ὁ
δεῖνα πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων πρὸς ὁ δεῖ-
να τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πα-
τέρα.” ὁμοίως καὶ εἰς τὸν πάπαν Ἀλεξανδρείας, πλὴν πα-10
τέρα οὐ γράφει. ὁμοίως καὶ εἰς τὸν πατριάρχην Ἀντιο-
χείας καὶ τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων, πλὴν πνευματικὸν
πατέρα οὐ γράφει. αἱ δὲ βούλλαι χρυσαῖ τρισολδίαί. εἰς
τὸν πρωτοσύμβουλον, ἦγον εἰς τὸν Ἀμερμουμνήν. βούλλα
χρυσῆ τετρασολδία. „τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, εὐγενεστάτῳ καὶ 15
περιβλέπτῳ ὁ δεῖνα πρωτοσυμβούλῳ καὶ διατάκτορι τῶν Ἀ-
C γαρηνῶν ἀπὸ ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα τῶν πιστῶν αὐτοκρατόρων
αὐγούστων μεγάλων βασιλέων Ῥωμαίων. ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖ-
Ms. 229. να πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες αὐγούστοι με-
γάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, εὐγενεστάτῳ 20
καὶ περιβλέπτῳ ὁ δεῖνα πρωτοσυμβούλῳ καὶ διατάκτορι τῶν
Ἀγαρηνῶν.” εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν ἄρχόντων τῆς μεγάλης
Ἀρμενίας. βούλλα χρυσοῦ τρισολδία. „Κωνσταντῖνος καὶ
15. ΣΧΟΔ. Χρὴ εἶδεναι, ὅτι Ἀμραλμουμνής ὀφείλει λέγεσθαι.

adversine quid et molesti contigit in via? Abi bene hilaris et ex-
sultans, hodie cum sancto nostro Imperatore epulaturus.

CAP. 48.

Acta seu formulas inscriptionum in litteris ad externos.

Ad papam Romae. Bulla aurea unius solidi. *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Ille et ille fideles et credentes in eundem Deum Imperatores Romanorum ad illum, sanctissimum Romae papam et spirituales nostrum patrem.* Similis formula in litteris ad patriarcham Alexandriae adhibetur, praeterquam quod ille pater Imperatoris spiritualis non appellatur. Eadem ipsa formula quoque, sed etiam absque patris titulo, hono- rantur patriarchae Antiochiae et Hierosolymorum. Ad hos quae diriguntur bullae aureae, sunt trisoldiae [seu litteris ad eos destina- tis appensae bullae aureae tres solidos aureos valore aequant]. Bulla aurea, quae ad protosymbulum, id est Amermumnam, mittitur, est tetrasoldia [seu valet quatuor solidos aureos] et habet [in externa aversa membrana] hanc inscriptionem: *Magno, honestissimo, nobi-*

Ῥωμαῖός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ
 μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν περιφανέστατον
 πρῶτον τῆς μεγάλης Ἀρμενίας καὶ πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον.”
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ἀσπουρακῶν, ἦγον τοῦ Βασπαρακῶν, D
 56 νῦν τιμηθεὶς ἄρχων τῶν ἄρχόντων. βούλλα χρυσῆ τρισολ-
 δία. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμαῖός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ
 αὐτοκράτορες αὐγουστοὶ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν
 περιφανέστατον ἄρχοντα τῶν ἄρχόντων.” εἰς τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Κοκοβίτ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Ταρῶ, Ἀρμενία·
 10 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Μῶξξ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα
 τοῦ Αὐζαν, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Συνῆς, Ἀρμενία· Ed.L. 397
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Βαιτζῶρ, Ἀρμενία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 Χατζιένης, Ἀρμενία· εἰς τοὺς γ’ ἄρχοντας τῶν Σερβοτῶν
 τῶν λεγομένων Μαῦρα παιδία· ἐπιγραφὴ εἰς πάντας τοὺς
 15 προειρημένους· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς
 τὸν ὃ δεῖνα ἄρχοντα τοῦδε.” εἰς τὸν κουροπαλάτην Ἰβηρίας.
 βούλλα χρυσῆ δισολδία. „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσπο-
 τῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἐνδοξότατον κουροπαλάτην.” ἔχει δὲ περὶ
 αὐτὸν ὃ κουροπαλάτης ἐτέρας ἐξουσίας δ’. εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ
 20 Βεριασάχ, Ἰβηρία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Καρνατάης, Ἰβηρία· B
 εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Κούελ, Ἰβηρία· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ

liissimo, spectabili, illi vel illi protosymbulo et proveditori Agarenorum ab illo et illo, fidelibus Imperatoribus Augusti, magnis Imperatoribus Romanorum. [Intus autem in adversa, exordio litterarum tale perscribitur alloquium:] *Ille et ille credentes in Christum Deum eique fideles Imperatores Augusti, magni Reges Romanorum, salutem dicunt magno, honestissimo, nobilissimo, spectabili protosymbulo et proveditori Agarenorum.* Ad principem principum magnae Armeniae, bulla aurea trisoldia. *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores, Augusti magni Reges Romanorum, ad illum, illustrissimum, primatem magnae Armeniae et spirituale nostrum filium.* Ad principem Aspuracan vel Basparacan, qui nunc honoratur titulo archontis archontum, bulla aurea trisoldia. *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores, Augusti Reges Romanorum ad illum, illustrissimum principem principum.* Ad praefectum castris et nomi Cocobit, et illum Taronis et Moëx et Auzanes et Synes et Baizur et Chazienes, omnium ad Armeniam pertinentium districtum, item ad tres praefectos Serbotiorum [seu Servitiorum], quae vulgo Maura Paedia seu nigri pueri dicuntur, ad hos omnes idem est stylus et titulus inscriptionis, nempe: *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum, praefectum illius [castris vel praefecturae].* Ad curopalatem Iberiae bulla aurea bisoldia. *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum, gloriosissimum curopalatem.* Habet autem curopalates appositae sibi quatuor adhuc alias potestates, nempe praefectos Beriasach, Carnataae,

Ἀτζαρά, Ἰβηρία· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα.” εἰς τὸν ἔξουσιοκράτορα Ἀλανίας, βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανὸς, πιστοὶ ἐν αὐτῇ τῇ Θεῶς βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἔξουσιαστὴν Ἀλανίας καὶ πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον.” εἰς τὸν ἔξουσιαστὴν Ἀβασγίας.” βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν περιφανῆ ἔξουσιαστὴν Ἀβασγίας.” εἰς τὸν ἄρχοντα Ἀλβανίας· εἰς τὸν ἄρχοντα τῶν Ἰο Κρεβατάδων, ἦγον τὸν λεγόμενον Κρεβατῶν· εἰς τὸν ἄρχοντα Κηδωνίας· εἰς τοὺς ἄρχοντας Τζαναρίας· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Σαρβῶν, οἵτινες κείνται μέσον Ἀλανίας καὶ Ms. 230. ἂ Τζαναρίας· εἰς τοὺς ἄρχοντας Ἀζίας, ἐν ᾗ εἰσὶν αἱ Κασπικαὶ πύλαι· εἰς τὸν ἄρχοντα Χρύσα· εἰς τὸν ἄρχοντα Βρεζαρί¹⁵ εἰς τὸν ἄρχοντα Μωκῶν. (ἰστέον, ὅτι ἀπὸ Μωκῶν ἐστὶν ἡ Μαιώτης λίμνη.) ἐπιγραφὴ εἰς πάντας τοὺς προειρημένους „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἄρχοντα τῆσδε.” εἰς τὸν καθολικὸν Ἀρμενίας, εἰς τὸν καθολικὸν Ἰβηρίας, εἰς τὸν καθολικὸν Ἀλβανίας. ἐπιγραφὴ εἰς τοὺς γ' καθολικούς· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχριστῶν δεσποτῶν πρὸς ὃ δεῖνα τὸν εὐλαβέστατον καθιγγητὴν τῆσδε.” εἰς τὸν πάπαν Ῥώμης. βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ 15. εἰς τὸν ἄρχοντα Χρύσα semel cod., ed. perperam bis.

Cuel et Atzara, tractuum Iberiae, ad quos haec dirigitur inscriptio: *Mandatum a Dominis Christum amantibus ad illum.* Ad potestatum Alaniae mittitur bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad illum, potestatum Alaniae et spirituales nostrum filium.* Ad potestatum Abasgiae, bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, illustrem potestatum Abasgiae.* Ad archontem seu praefectum vel principem Albaniae, ad archontem Crebatadum, vulgo sic dictum Crebatam; ad archontem Cidoniae; ad archontes Zanariae; ad archontem Sarbani; (iacet ea natio media inter Tzaniarum et Alaniam); ad archontes Aziae, (ubi sunt portae Caspiae); ad archontem Mocan; (est circa paludem Maotidem); ad omnes hos inscriptio litterarum est eadem hoc stylo concepta: *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, archontem illius vel illius provinciae.* Inscriptio litterarum ad tres catholicos, Armeniae unum, alterum Iberiae, denique Albaniae. *Mandatum a philochristis Dominis ad illum, piissimum cathegetam seu conductorem illius provinciae.* Ad papam Romae mit-

τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἁγιώτατον πάπαν Ῥώμης καὶ πνευματικὸν ἡμῶν πατέρα.” εἰς τὸν Ed. L. 398
 5 ῥήγα Σαζωνίας· εἰς τὸν ῥήγα Βαϊούρη· (ἔστιν δὲ αὕτη ἢ χώρα οἱ λεγόμενοι Νεμίτζιοι.) εἰς τὸν ῥήγα Γαλλίας· εἰς τὸν ῥήγα Γερμανίας· ἐπιγραφή εἰς πάντας τοὺς προειρημένους· „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν.
 10 Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν πεποθημένον πνευματικὸν ἀδελφὸν τὸν περιβλεπτον ῥήγα.” εἰς τὸν πρίγκιψ Ῥώμης· βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός καὶ λοιπὰ πρὸς ὃ δεῖνα τὸν ἐνδοξότατον πρίγκιπα Ῥώμης.” εἰς B
 15 τὸν Ἀμυρᾶν Ἀφρικῆς· „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ αὐτοκράτορες ἀγγοστοὶ μεγάλοι βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ εὐγενέστατον ἔξωσιαστὴν τῶν Μουσουλμημιτῶν.” βούλλα χρυσοῦ δισολδία. εἰς τὸν Ἀμυρᾶν Αἰγύπτου. βούλλα χρυσοῦ τετρασολδία. τοῦ
 20 ἀποσταλέντος γράμματος ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν Πορφυρογεννήτων ἔστησεν ἢ βούλλα ἑξάγια ἡ· „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, ἐν Χριστῷ εὐσεβεῖς αὐτοκράτορες μεγάλοι ὑψηλοὶ ἀγγοστοὶ βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν ἡγαπη-

7. Γερμανίας em R., Γερμανικίας cod. et ed.

titur bulla aurea bisoldia cum hac inscriptione: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum ad illum, sanctissimum papam Romae et spiritualem nostrum patrem. Ad regem Saxoniae, ad regem Baiuri seu Baioariae vel Bavariae; (est ea regio, quam vulgo nobis dicti Nemetzil, id est Germani vel Alamanni, incolunt;)* ad regem Galliae, ad regem Germaniciae vel Germaniae perscribitur eodem ad omnes titulo, nempe hoc: *In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum ad illum, carissimum spiritualem fratrem, illustrem regem. Ad principem Romae perscribitur hoc titulo: Constantinus et Romanus (reliqua ut supra) ad gloriosissimum principem Romae. Ad Amiram Africae scribitur hoc titulo: Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo Imperatores Augusti, magni Reges Romanorum, ad gloriosissimum et nobilissimum potestatum Musulemitarum. Ad hunc bulla mittitur aurea bisoldia. Ad Amiram Aegypti mittitur bulla aurea quatuor soldorum. Quam vero Constantinus et Romanus suo tempore ad ipsum mittebant, pendebat ear octodecim hexagia; et titulus erat hic: Constantinus et Romanus, in Christo*

ϸμένον ἡμῶν φίλον τὸν εὐγενέστατον Ἀμηνῶν Αἰγύπτου." εἰς
 τὸν ἄρχοντα Σαρδανίας. βούλλα χρυσοῦ δισολδία. „κέλευ-
 σις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς τὸν ἄρχοντα Σαρ-
 δανίας." εἰς τὸν δούκα Βενετίας· εἰς τὴν πρίγκιπα Καπύας
 εἰς τὸν πρίγκιπα Σαλερινού· εἰς τὸν δούκα Νεαπόλεως· εἰς
 τὸν ἄρχοντα Ἀμάλφης· εἰς τὸν ἄρχοντα Γαίτης. εἰς τὸν ἐκ
 Θεοῦ ἄρχοντα Βουλγαρίας· „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ
 υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθι-
 Ms. 230. b νοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐ-
 D τῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς Ῥωμαίων πρὸς τὸν πεποθημένον καὶ ἰο
 πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον καὶ ἐκ Θεοῦ ἄρχοντα τοῦ χριστια-
 νικωτάτου ἔθρους τῶν Βουλγάρων." τὸ ἀρτίως γραφόμενον·
 „Κωνσταντῖνος καὶ Ῥωμανός, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ εὐσεβεῖς
 αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς τὸν πεποθημένον καὶ
 πνευματικὸν ἡμῶν τέκνον τὸν κύριον ὁ δεῖνα βασιλέα Βουλ-
 15 γαρίας." εἰς τὸν χαγάνον Χαζαρίας. βούλλα χρυσοῦ τρι-
 σολδία. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου
 πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κων-
 Ed. L. 399 σταντῖνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ βασιλεῖς
 Ῥωμαίων πρὸς τὸν ὁ δεῖνα εὐγενέστατον, περιφανέστατον
 χαγάνον Χαζαρίας." εἰς τὸν ἄρχοντα Ῥωσίας. βούλλα χρυ-
 σοῦ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντῖνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν

5. ΣΧΟΛ. Ἰστοῦν, ὅτι δούξ Νεαπόλεως μαστρομίλης καλεῖται

pri Imperatores, magni, excelsi, augusti Reges Romanorum, ad dilectum nostrum Amicum et nobilissimum Amiram Aegypti. Ad archontem Sardiniae vel Sardiniae et alios mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo: Mandatum a philochristis Dominis ad archontem Sardiniae, ad ducem Venetiae, ad principem Capuae, ad principem Salerini vel Salerni, ad ducem Neapolis, ad archontem Amalphi, ad archontem Gaetae. Ad Bulgariae per Deum archontem scribitur sic: In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad carissimum et spiritualem nostrum filium et ex Deo divinae auctoritate archontem christianissimae nationis Bulgarorum. Sic olim. Nunc autem scribitur sic: Constantinus et Romanus, in Christo Deo pii Imperatores, Reges Romanorum ad carissimum et spiritualem nostrum filium, kyrin seu dominum, illum, basileum Bulgariae. Ad chaganum Chazariae bulla mittitur aurea trisoldia cum hoc titulo: In nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et Romanus, fideles in eodem Deo Imperatores Romanorum, ad illum nobilissimum, illustrissimum chaganum Chazariae. Ad archontem Rosiae vel Russiae mittitur bulla aurea bisoldia cum hoc titulo:

φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τὸν ἄρχοντα Ῥωσίας." εἰς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τούρκων. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Τούρκων." εἰς 5 τοὺς ἄρχοντας τῶν Πατζινακίτων. βούλλα χρυσῆ δισολδία. „γράμματα Κωνσταντίνου καὶ Ῥωμανοῦ τῶν φιλοχρίστων βασιλέων Ῥωμαίων πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν Ματζινακίτων." εἰς τὸν ἄρχοντα Χρωβατίας· εἰς τὸν ἄρχοντα Σέρβλων· εἰς 10 τὸν ἄρχοντα τῶν Ζαχλούμων· εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ Κανά- κλείας· εἰς τὸν ἄρχοντα Μωραβίας. ἐπιγραφή εἰς αὐτούς· „κέλευσις ἐκ τῶν φιλοχρίστων δεσποτῶν πρὸς τὸν ὁ δεῖνα τὸν ἄρχοντα τῆσδε." βούλλα χρυσῆ δισολδία. εἰς τὸν ῥῆγα Φραγγίας. βούλλα χρυσῆ. „ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ 15 υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀληθι- νοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Κωνσταντίνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν αὐτῷ τῷ Θεῷ, ὑψηλοὶ αὐγουστοὶ αὐτοκράτορες μεγάλοι βα- σιλεῖς Ῥωμαίων, τῷ ἡγαπημένῳ, πεποθημένῳ καὶ πνευμα- τικῷ ἡμῶν ἀδελφῷ ὁ δεῖνα τῷ εὐγενεστάτῳ περιβλέπτῳ ῥῆ- 20 γι Φραγγίας." εἰς τὸν ὑπερέχοντα κυριεύοντα Ἰνδίας· „Κων- σταντίνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ μεγάλοι αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὁ δεῖνα τὸν ὑπερ- ἔχοντα κύριον τῆς Ἰνδίας, τὸν ἡγαπημένον ἡμῶν φίλον." εἰς τὸν κυριεύοντα τῆς εὐδαιμονος Ἀραβίας. βούλλα χρυσῆ. 25 „Κωνσταντίνος καὶ Ῥωμανός, πιστοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ, με- 10. Διοκλείας em. R., Δικλείας cod. et ed.

Litterae Constantini et Romani, regum Romanorum Christum a-
mantium, ad archontem Rosiae. Ad archontes Turcarum mittitur
 bulla aurea bisoldia cum hoc titulo: *Litterae Constantini et Romani,*
Christum amantium Imp. Romanorum, ad archontas Turcarum. Ad
 archontes Patzinacorum eadem dirigitur inscriptio, nomine Patzina-
 corum expresso, et similis quoque bulla. Ad archontem Chrobatiae,
 Serblorum, Zachlunorum, Canali, Trabunorum [vel Terbunorum],
 Diocleae, Morabiae sic scribitur: *Mandatum a philochristis Despotis*
ad illum, archontem illius provinciae. Ad hos bulla aurea est bi-
 soldia. Ad regem Franciae sic scribitur: *In nomine Patris et Filii*
et Spiritus sancti, unius et solius veri Dei nostri. Constantinus et
Romanus, fideles in eodem Deo, excelsi, Augusti Imperatores, magni
Reges Romanorum, dilecto, carissimo et spirituali nostro fratri, illi,
nobilissimo, illustri regi Franciae. Ad supremum dominum Indiae
 sic scribitur: *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo magni*
Imperatores, Reges Romanorum, ad illum, supremum dominum Indiae,
dilectum nostrum amicum. Ad dominum felicitis Arabiae mittitur

γάλοι αὐτοκράτορες βασιλεῖς Ῥωμαίων, πρὸς ὃ δεῖνα τὸν κυριεύοντα τῆς Ἀραβίας.”

D

ΚΕΦ. μθ'.

Ms. 231. α. *Ἔσιν τὰ ἔκτεθέντα δίδοσθαι παρὰ τῶν ὀφειλόντων τιμᾶσθαι ἐν τε ἀξιώμασι καὶ ὀφφικίοις, καθὼς ὑπᾶρχον ἐπὶ Λέοντος τοῦ 5 φιλοχρίστου δεσπότηου.*

Ὁ βασιλικὸς μανδύτωρ λίτρας β'. ὁ βασιλικὸς κανδι-
δάτος λίτρας γ'. ὁ βασιλικὸς στράτωρ λίτρας δ'. ὁ βα-
Ed.L. 400 σιλικὸς σπαθῆριος λίτρας ε'. ὁ βασιλικὸς σπαθαροκανδιδά-
τος λίτρας ς'. ὁ βασιλικὸς πρωτοσπαθῆριος λίτρας ιβ', πολ-
10 λάκις δὲ καὶ ἡ' λίτρας. ἄμφοτεροὶ οὗτοι κᾶντε ὥσιν εἰς
ὀφφικία, κᾶντε μῆ. εἰ δὲ καὶ ἐκ τούτων τις θέλει καὶ εἰς
τοὺς βασιλικούς τοὺς ἐνρόγους ὀρθῶσαι, παρέχει ἕξωθεν τῆς
τιμῆς τοῦ ἀξιώματος λίτρας δ'. εἰ δὲ καὶ εἰς τὸν χρυσοτρι-
κλινον, παρέχει ἑτέρας λίτρας δ'. ὁ θέλων γενέσθαι εἰς τὴν¹⁵
μεγάλην ἑταιρείαν, εἰ μὲν ἔστιν ἡ ῥόγα αὐτοῦ μέχρι νομι-
σμάτων μ', παρέχει λίτρας ις'. εἰ δὲ πλείονα ῥόγαν ἐπιζη-
τεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ
B τμήμα, ἧγουν τὰ ζ' νομίσματα, λίτραν α'. ὁ εἰς τὴν μέ-
σῃ ἑταιρείαν θέλων γενέσθαι, εἰς λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα 20

aurea bulla cum hoc titulo: *Constantinus et Romanus, fideles in Christo Deo magni Imperatores, Reges Romanorum, ad illum, dominum Arabiae.*

CAP. 49.

Exposita vel taxae honorariorum, quae pendere debebant recens ad dignitates et functiones proVecti, quales sub Leone philochristo Despota illae taxae erant.

Imperialis mandator dabat litras duas. Imperialis candidatus tres. Imperialis strator quatuor. Imperialis spatharius quinque. Imperialis spatharocandidatus sex. Imperialis protospatharius duodecim, interdum quoque duodeviginti. Hi omnes tantum solvunt, sive cum suis axiomatibus simul alia quoque officia gerant, sive minus. Eorum quoque si quis in regios rogatos aut stipendia percipientes inscribi cupit, solvit praeter honorarium sui axiomatis adhuc litras quatuor. Si inter ministros, sui quisque ordinis, chrysotriclinares adscribi cupit, praestat praeter supra scriptam taxam adhuc alias litras quatuor. Qui cupit in magnam hetaeriam recipi, solvit, (si quidem eius roga quadraginta numismata non excedit,) litras sedecim, quodsi vero ampliorem rogam vel salarium sollicitat, debet etiam honorarii taxa ascendere ea proportione, ut pro septenis quibusque rogae numismatibus det singulas litras. Simili modo qui mediam in hetaeriam recipi cupit, si viginti num. in rogam accipit,

τα κ', ὀφείλει δοῦναι λίτρας ι'. εἰ δὲ πλείω τῶν κ' νομισμά-
των ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβά-
ζειν καὶ τὸ τίμημα. ὁ εἰς τοὺς Μαργάνους, εἴτε εἰς τοὺς
Χαζάρους θέλων γενέσθαι, ὀφείλει διδόναι λίτρας ζ', δηλον-
5 ὅτι νὰ ἔχει ῥόγαν νομίσματα ιβ'. ὁ δὲ εἰς τὸ τραπέζιον, εἴ-
τε εἰς τὸ βεστιάριον, εἴτε εἰς τὰ ἀρχοντογεννήματα θέλων
γενέσθαι, ἐὰν λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα ι', ὀφείλει διδό-
ναι λίτρας ε'. ὁ εἰς τοὺς κληρικούς τοῦ ναοῦ θέλων γενέ- C
σθαι ὀφείλει διδόναι λίτρας ζ'. ὁ εἰς τὰ ἀσηκρητεῖα μέλλων
10 γενέσθαι, ἐὰν λαμβάνει ῥόγαν νομίσματα λ', ὀφείλει διδόναι
λίτρας ιβ'. εἰ δὲ πλείονα ῥόγαν ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν
τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ νο-
τάριος τῶν ἀσηκρητειῶν ὁ θέλων γενέσθαι, ἐὰν λαμβάνει
ῥόγαν νομίσματα κ', ὀφείλει δοῦναι λίτρας η'. ὁ δὲ κουβι-
15 κουλάριος θέλων γενέσθαι, εἰ μὲν ἔστιν εἴτε εἰς τὸ τραπέ-
ζιον, εἴτε εἰς τὸ βεστιάριον, καὶ θέλει γενέσθαι κουβικουλά-
ριος, ἐὰν καταλιμπάνῃ τὰς ἀνόνας αὐτοῦ, δίδει λόγῳ κανι- D
σκίου νομίσματα λ'. εἰ δὲ ἐπιζητεῖ ῥόγαν αὐτοῦ αὐξηθῆναι
καὶ τὰς ἀνόνας, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας καὶ τῶν ἀνονῶν
20 αὐτοῦ ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ δόμα. ὁ δὲ ἀπὸ καλι-
γίων γενόμενος κουβικουλάριος εἰ μὲν αἰτεῖται λαμβάνειν
ῥόγαν, κ', ὀφείλει διδόναι λίτρας η'. ὁ δὲ διὰ πόλεως θέ-
λων γενέσθαι κουβικουλάριος ὀφείλει δοῦναι λίτρας ε'. ὁ δὲ

solvit litras decem; quodsi vero auctiorem rogam flagitat, debet
etiam maiorem taxam solvere pro ratione auctae rogae. Qui cupit
in Farganos aut Chazaros recipi, solvit litras septem; si nempe ro-
gam duodecim numismatum habeat. Qui ad trapezium seu ministe-
rium sacrae mensae, ad vestiarium, in archontogennemata seu vales-
tos nobiliores cupit recipi, si rogam accipit decem numismatum, sol-
vit sex litras. Recipiendus inter clericos palatii solvit litras septem.
Recipiendus in ascretas, si accipit rogam triginta numismatum, sol-
vit litras duodecim. Si autem rogam flagitat auctiorem, debet etiam
auctius pro ratione honorarium solvere. Si notarius ascretarum
quis cupit et debet fieri, solvit litras octo, si nempe in rogam nu-
mismata viginti accipit. Qui cubicularius creandus est, sive antea
in trapezio seu ministerio ad mensam, sive in vestiario seu ministe-
rio sacrae vestis fuerit, ille, si anonas suas sibi, quales antea fue-
runt, relinqui patitur, dat nomine sportulae numismata triginta. Si
autem rogam suam anonasque augeri sollicitat, debet etiam hono-
rarium augeri pro ratione auctae rogae et annonarum. Qui autem
a caligis fit cubicularius, si precibus obtinet rogam viginti numisma-
tum, debet litras octo dare. Urbanus creandus cubicularius dat li-
tras sex. E cubularia promovendus ad spatharocubiculariatum de-
bet quatuor litras; sollicitanti autem augmentum rogae debet etiam

ἀπὸ τοῦ κουβικουλαράτου μέλλων γενέσθαι σπαθαροκουβικου-
λάριος ὀφείλει δοῦναι λίτρας δ'. εἰ δὲ καὶ προσθήκη
Ed. L. 401 ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας αὐτοῦ ὀφείλει
M. 231. b ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ ἀπὸ καλίγων γενέσθαι
θέλων σπαθαροκουβικουλάριος ὀφείλει διδόναι λίτρας ι'. εἰ
δὲ καὶ προσθήκη ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ ἀναλογίαν τῆς ῥό-
γας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα. ὁ δὲ ὀστιάριος
ἀπὸ τοῦ σπαθαροκουβικουλαράτου θέλων γενέσθαι ὀφείλει
δοῦναι λίτρας ι'. εἰ δὲ καὶ προσθήκη ῥόγας ἐπιζητεῖ, κατὰ
ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ τίμημα-10
ὁ δὲ προμικῆριος ἀπὸ τοῦ ὀστιαράτου θέλων γενέσθαι ὀφείλει
B διδόναι λίτρας ι'. εἰ δὲ καὶ προσθήκη ῥόγας ἐπιζητεῖ, κα-
τὰ ἀναλογίαν τῆς ῥόγας ὀφείλει ἀναβιβάζεσθαι καὶ τὸ
τίμημα.

Τὰ ὀφειλόμενα δίδουσαι δόματα εἰς τὰ χαρτουλαρέα καὶ νοταρέα 15
τῶν σεκρέτων.

Οἱ νοτάριοι τοῦ εἰδικοῦ λίτρας νε'. οἱ χαρτουλάριοι τοῦ
γεννικοῦ λίτρας ξε'. οἱ ἔξω χαρτουλάριοι τοῦ γεννικοῦ, ἦτοι
τῶν ἀρκλῶν, λίτρας. οἱ χαρτουλάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λίτρας
μ'. οἱ νοτάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λίτρας κ'. οἱ νοτάριοι 20
αὐτῆς σακέλλης λίτρας λ'. οἱ νοτάριοι τοῦ βεστιαρίου λίτρας.

Περὶ τῶν αἰχμαλώτων Σαρακηνῶν τῶν ἐπὶ θέματι βαπτισμένων.

Χρὴ εἶδέναι, ὅτι ὀφείλουσι λαμβάνειν παρὰ τοῦ πρω-

honorarium augeri pro ratione. Qui a caligis spatharocubicularius
vult et debet fieri, dat litras decem; et, si sollicitat augmentum
rogae, dat auctius quoque honorarium aequali ratione. E spatharo-
cubiculario creandus ostiarius dat litras decem et plus, si plus rogae
flagitat, proportionate scilicet. Ab ostiariatu promovendus ad pri-
miceriatum dat litras decem; et plus iusta in proportione, si plus
rogae rogaverit atque impetraverit.

EA, QUAE A RECENS HONORATIS HONORARII LOCO IN CHARTULARATA VEL
TRIBUNALIA CHARTULARIORUM, ET NOTARIATA VEL TRIBUNALIA NOTARIORUM
SECRETORUM PENDI DEBENT.

Notarii idici seu rei privatae accipiunt litras quinquaginta quin-
que. Chartularii genici [seu aerarii publici] litras septuaginta quin-
que; extranei chartularii genici seu arcularum accipiunt litras o.
Chartularii stratotici seu fisci militaris lit. 40. Notarii stratotici litr.
20. Notarii sacelli litras triginta. Notarii vestiarii litras o.

DE CAPTIVIS SARACENIS, QUI ALIQUA IN PROVINCIA BAPTIZATI FUERINT.

Unus talium quisque debet a protonotario thematis, in quo

τονοταρίου τοῦ θέματος εἷς ἕκαστος αὐτῶν ἀνά νομισμάτων
 γ', καὶ ὑπὲρ ζευγαρίου αὐτῶν ἀνά νομισμάτων ε', καὶ ὑπὲρ
 σπόρου καὶ ἀνόνας αὐτῶν ἀνά σίτου μοδίων νδ'. Ἰστέον περὶ
 τῶν διδομένων αἰχμαλώτων γαμβρῶν εἰς οἴκους, κἄν τε D
 Στρατιωτικός, κἄν τε πολιτικός ὁ οἶκος, εἰς ὃν εἰσέρχεται ὁ
 Σαρακηνὸς γαμβρὸς, ὀφείλει ἐξκουσεύεσθαι ἐπὶ τρισὶ χρόνοις
 τὴν τε συνονήν καὶ τὸ καπνικόν. καὶ μετὰ τοὺς τρεῖς χρό-
 νους πάλιν ὀφείλει τελεῖν ὁ αὐτὸς οἶκος καὶ τὴν συνονήν καὶ
 τὸ καπνικόν. Ἰστέον, ὅτι καὶ τοῖς διδομένοις αἰχμαλώτοις,
 10 εἴτε ἑτέροις τισὶ, γῆν εἰς κατασκήνωσιν, ἐπὶ τρισὶ χρόνοις
 μένουσιν ἀνεπηρέεστοι ἀπὸ πάσης δουλείας τοῦ δημοσίου,
 καὶ οὔτε καπνικὸν δίδουσιν, οὔτε συνονήν. καὶ μετὰ τὴν
 συμπλήρωσιν τῶν τριῶν χρόνων τελοῦσι καὶ τὴν συνονήν
 καὶ τὸ καπνικόν. Ἰστέον, ὅτι ὁ καβαλλαρικός στρατιώτης Ed.L. 40a
 15 ὀφείλει ἔχειν περιουσίαν ἀκίνητον, ἧγουν τοπία, λιτρῶν ε',
 ἢ τὸ ἕλαττον λιτρῶν δ'. Ἰστέον, ὅτι ὁ βασιλικὸς πλοῖμος Ms. 232 a
 στρατιώτης ὀφείλει ἔχειν περιουσίαν ἀκίνητον, ἧγουν τοπία,
 λιτρῶν γ'. χρῆ εἰδέναι, ὅτι τύπος παρηκολούθησεν κατὰ
 τὸν καιρὸν, ὅτε γίνεται στρατία, μὴ δίδουσαι τοῖς στρατευ-
 20 μένοις τήρωνας συνδότας ὡς περιουσίαις, ἀλλ' εἶναι μονο-
 προσώπως στρατιώτας. ὅτε δὲ πτωχεύσωσι, δίδονται αὐτοῖς
 καὶ συνδύται πρὸς τὸ δι' αὐτῶν ἔχειν τὸ ἰκανὸν καὶ δου-

agit, accipere numismata terna, et pro suo zeugario [seu iugo boum
 laboratorum vel et praedio rustico] numismata sena; et pro semento
 atque annona sua modios frumenti quinquagenos quaternos. Si qui
 tales captivi et baptizati Saraceni elocati quasdam in domos et fi-
 liabus quorundam patrum familias iuncti matrimonio fuerint, sive
 militaris, sive urbana sit illa familia, in quam talis aliquis gener
 Saracenus intraverit, debet illa per triennium excusari et immunis
 haberi tam a specierum annonariarum praestatione et devectione,
 quam a focagio seu tributo ex focis et caminis solvendo. Sed elap-
 so illo triennio debet illa domus vel familia rursus, ut ante, pa-
 riterque ceteris utrumque onus praestare. Talibus porro bello cap-
 ptis, aut et aliis quibusdam, si territorium ad inhabitandum assi-
 gnatum fuerit, manent per primum triennium liberi ab omni vexa-
 tione servitii publici, neque annonam et diaria militi praestant. Ela-
 pso autem illo triennio, praestant utrumque. Miles equestris debet
 habere facultates immobiles, id est fundos vel praedia, ad valorem
 quinque, aut ad minimum quatuor litrarum. Imperialis miles clas-
 siarius debet habere facultates immobiles, fundos puta et praedia,
 valoris trium litrarum. Typus seu agendi formula a maioribus tra-
 dita pervenit ad haec usque nostra tempora talis. Quo tempore est
 expeditio militaris, non dantur militantibus tirones, collatores et
 contribuentes, ut hominibus peculii: sed debet quisque seorsim et

λεύειν τὴν ἰδίαν στρατείαν. ἔαν δὲ παντελῶς ἔξαπορῶσιν
 B καὶ οὐ δύνανται οὐδὲ μετὰ τῶν διδομένων αὐτοῖς συνδοτῶν
 τὴν ἰδίαν στρατείαν ἐξυπηρετεῖν, τότε ἀδορευόνται καὶ δί-
 δονται εἰς ἀπελάτας, ἔξ ὧν καὶ Τζέκωνες ἀφορίζονται εἰς
 τὰ κάστρα. οἱ δὲ τόποι τῶν τοιούτων στρατιωτῶν μένουσιν⁵
 ἀνεκποίητοι, περιοριζόμενοι καὶ ἀφορίζόμενοι εἰς τὸν δημό-
 σιον, ἵνα πάλιν, ἔαν συμβῇ τινα ἐκ τῶν ἀδορευθέντων ἀνα-
 κτήσασθαι ἑαυτὸν, ἀναλαμβάνη τοὺς ἰδίους τόπους, καὶ ἀπο-
 καθίστασθαι εἰς τὴν ἰδίαν στρατείαν.

C

ΚΕΦ. γ'.

10

Ἔσιν αἱ κατὰ τύπον ἔδοται τῶν στρατηγῶν καὶ κλεισουραρχῶν,
 καθὼς ἐρογεύοντο ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη.

Ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν λλ. μ'. ὁ στρατηγὸς τῶν
 Ἀρμενιάκων λλ. μ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων λλ. μ'. ὁ
 στρατηγὸς τοῦ Ὀψικίου λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς τῶν Βουκελλα-¹⁵
 ρίων λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς Καππαδοκίας λλ. κ'. ὁ στρατη-
 γὸς τοῦ Χαρσιανῶ λλ. κ'. ὁ στρατηγὸς Παμφλαγωνίας λλ.
 κ'. ὁ στρατηγὸς Θράκης λλ. κ'. ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας

viritim pro se militare. Si qui autem pauperes fuerint et expensis
 militaribus faciendis non pares, illis dantur contribuentes; quo nempe
 habeant per eos sufficientem suam necessariam subsistentiam, et pos-
 sint suam militiam in corpore suo facere. Quodsi vero prorsus ad
 incitas redacti qui fuerint, ut ne quidem cum ipsis attributis sibi
 contribuentibus incumbens sibi servitium exsequi valeant: illi ado-
 rantur seu ad oras et feces exercitus reiciuntur, et amandantur ad
 abiegos, [latrunculos, leves milites, excursionibus in agrum hostilem
 et praedis agendis tantum, destinatos,] e quibus etiam Tzecones [seu
 Peloponnesiaci] desumuntur et seliguntur in castella ad agenda inte-
 rim praesidia, dum veri milites ob bella absunt. Loca vero vel
 fundi aut praedia ipsorum hero interea vacant, neque alii cuidam
 traduntur, sed manent sequestrata et affixis sacris bullis signata, ut
 usus fructus eorum ad aerarium publicum redeat; eo fine, ut, si
 tali cuidam cassato contingat facultas fortunam suam afflictasque res
 restaurandi, recuporet fundos pristinos militiamque pristinam.

CAP. 5o.

*Tabula rogarum, quas vi typi aut formulae praescriptae atque
 receptae accipiebant strategi et clisurarchae tempore Leonis,
 Domini Christum amantis.*

Strategus Anaticorum accipiebat litras 40. Strategus Armenia-
 corum litr. 40. Strategus Thraciesiorum litr. 40. Strategus Opsicij
 litr. 30. Strategus Buccellariorum litras 30. Strategus Cappadociae
 litras 20. Strategus Charsiani litras 20. Strategus Paphlagoniae litr.
 20. Strategus Thraciae litras 20. Strategus Macedoniae litr. 30. Stra-

λλ. λ'. ὁ στρατηγὸς Χαλδίας λλ. ι', ὡς λαμβάνων ἀπὸ τοῦ
 κουμερκίου ἑτέρου λλ. ι'. ὁ στρατηγὸς Κολωνείας λλ. κ'. ὁ
 στρατηγὸς Μεσοποταμίας λλ. ο διὰ τὸ ἔχειν αὐτὸν ὅλον τὸ
 κουμέρκιον. ὁ στρατηγὸς Σεβαστείας, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Λικανδοῦ, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Σελευκειάς, ὡς ὢν τότε κλεισου-
 ράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς Λεοντοκόμωως, ὡς ὢν τότε κλει-
 σουράρχης, λλ. ε'. ὁ στρατηγὸς τῶν Κιβυρῤῥαϊωτῶν λλ. ι'. ὁ
 στρατηγὸς τῆς Σάμου λλ. ι'. ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πε-
 10 λλάγου λλ. ι'. Ἰστέον, ὅτι οἱ τῆς δύσεως στρατηγοὶ οὐκ
 ἐρογεύοντο διὰ τὸ λαμβάνειν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτῶν
 θεμάτων τὰς ἰδίας αὐτῶν συνηθείας κατ' ἔτος. ὁ στρατηγὸς Μ. 232, b
 Πελοποννήσου. ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως. ὁ στρατηγὸς Ἐλ- B
 λάδος. ὁ στρατηγὸς Σικελίας. ὁ στρατηγὸς Λαγοβαρδίας.
 15 ὁ στρατηγὸς Στρυμῶνος. ὁ στρατηγὸς Κεφαληνίας. ὁ στρα-
 τηγὸς Θεσσαλονίκης. ὁ στρατηγὸς τοῦ Δυρῤῥαχίου. ὁ στρα-
 τηγὸς Δαλματίας. ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος.

Περὶ τὸ τίνας οὐκ ἀφείλουσι στρατεῦσθαι τηρωνάτου
 γινομένου.

20 Οἱ ἐν τῷ κουβουκλείῳ κατελεγμένοι. οἱ εἰς τοὺς βασι- C
 λικοὺς ἀνθρώπους. οἱ εἰς τὴν μεγάλην ἑταιρείαν. οἱ εἰς

tegus Chaldiae litr. 10, ut qui praeterea decem alias litras e commer-
 cio seu vectigalibus mercium introeuntium et exeuntium fert. Stra-
 tegus Coloniae litras 20. Strategus Mesopotamiae l. o, [prorsus nihil,]
 ut qui totum commercium seu reditus vectigalium omnes ipsi sibi
 servat. Strategus Sebastiae, ut qui tunc temporis (sub Leone) cli-
 surarcha tantum erat, l. 5. Strategus Lycandi, ut qui tum clisurar-
 cha erat, litras 5. Strategus Seleuciae, ut qui tum clisurarcha erat,
 litras 5. Strategus Leontocomes, ut qui tum clisurarcha erat, litr. 5.
 Strategus Cibyrhaeotarum litras 10. Strategus Sami litr. 10. Stra-
 tegus maris Aegaei litr. 10. Strategus Occidentis non accipiebant ro-
 gas, quia consuetudines unus eorum quisque suas annuatim e suo
 themate ferebat. Sunt autem illi sequentes. Strategus Peloponnesi.
 Strategus Nicopoleos. Strategus Helladis seu Graeciae. Strategus
 Siciliae. Strategus Lagobardiae seu Longobardiae. Strategus Stry-
 monis. Strategus Cepheleniae. Strategus Thessalonices. Strategus
 Dyrhachii. Strategus Dalmatiae. Strategus Chersonis.

INDEX EORUM, QUI NON TENENTUR IN EXPEDITIONEM ET CASTRA IRE, QUANDO
 TIROMATUS FIT SEU IUVENIS MILITIA IN UNUM COACTA LOCUM SOLENNIA IN
 ARMIS EXERCITIA FACIT.

Cubiculo adscripti. Qui ad basilicos vel caesarianos pertinent;
 qui ad magnam hetaeriam; qui ad mediam hetaeriam; qui ad Far-

τὴν μέσῃν ἑταιρείαν. οἱ εἰς τοὺς Φαργάνους. οἱ εἰς τὴν οἰκειακὴν τράπεζαν. οἱ εἰς τὰ ἀρχοντογεννήματα. οἱ εἰς τὸ οἰκειακὸν βεστιάριον. οἱ εἰς τὸ σκέπτον τῆς ἀγούστης. οἱ εἰς τοὺς βασιλικούς στρατῶρας ἢ τοὺς ἱπποκράτας. οἱ εἰς τοὺς βασιλικούς κληρικούς τοῦ παλατίου. οἱ τῆς νέας ἐκκλη-
 5
 Δσίας. οἱ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐγκάθετοι ἱερεῖς καὶ ἀπὸ τοῦ πα-
 λαιοῦ, οὐχὶ δὲ οἱ εἰς τὰ τρία μιλιαρῆσια καὶ ἔλαττον τού-
 των ῥογευόμενοι. οἱ τῶν δρομονίων ἐλάται. οἱ τῶν ἀγρα-
 ρίων ἐλάται. Ἰστέον, ὅτι ἐκ τούτων πάντων τῶν προειρημέ-
 νων μὴ στρατεύεσθαι, εἶχεν τις παλαιὰν στρατείαν, μέχρις
 10
 ἂν ζῆ τὸ καταταγὴν πρόσωπον, οἰονδήποτε τῶν προειρημέ-
 νων ὀφφικίων, ὀφείλει διαμένειν ἐξοκουσεύμενος ὁ τοιοῦτος
 οἶκος. τελευτήσαντος δὲ τοῦ προσώπου, ὀφείλει ὀρθοῦσθαι
 ἢ στρατεία εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ κατὰ τὸν παλαιὸν τύπον τοῦ
 στρατιωτικοῦ λογοθεσίου. 15

Ed. L. 404 Περὶ τοῦ τίνας ὀφείλουσι στρατεύεσθαι ἀπὸ τῶν κατελεγμένων
 εἰς ὀφφικία.

Οἱ μανθάτορες τῶν σεκρέτων πάντων, ἤγουν οἱ τοῦ σα-
 κελλαμίου· οἱ τοῦ γενικοῦ· οἱ τοῦ στρατιωτικοῦ· οἱ τοῦ
 λογοθέτου τοῦ δρόμου· οἱ τοῦ σακελλίου· οἱ τοῦ βεστια-
 20
 ρίου· οἱ τοῦ εἰδικοῦ· οἱ τοῦ νομέρου· οἱ τοῦ τειχεώ-
 του· οἱ διατρέχοντες· οἱ σύντροφοι τῶν δύο στάβλων. ἰστέον,
 ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι ἀπὸ ἄλλου θέματος εἰς τοὺς ἐλάτας

ganos; qui ad privatam mensam; qui ad archontogennemata; qui ad privatum vestiarium; qui ad sceptum Augustae; qui ad imperiales stratores vel equisones; qui ad imperiales clericos palatii. Clerici neae seu novae ecclesiae. Sanctae Sophiae innessi et iam ab antiquis temporibus adhaerentes sacerdotes, non autem qui ad terna miliariesia et minus rogam accipiunt. Dromoniorum remiges. Agrariarum remiges. Horum omnium officiorum, quae a militiae praestatione diximus exemta esse, si quis unum aliquod gerat, qui absque eo et nondum illud adeptus ad militiae praestationem obligatus erat, eius domus debet excusata haberi, quamdiu is vixerit. Illo autem homine mortuo, debet ius et obligatio militiae praestandae rursus illi domui restitui secundum veterem formulam rationarii militaris.

INDEX EORUM, QUI MILITARE DEBENT DE CONSCRIPTIS IN OFFICIA.

Mandatores secretorum omnium, nempe qui sunt sub dispositione saccellarii; rationalis sacri fisci; rationalis fisci militaris; rationalis cursus publici; praefecti sacello; vestiarii; comitis rei privatae; praefecti numerorum; curatoris moenium Urbis; item vernaculi contubernales utriusque stabuli [tam urbani, quam Asiatici apud Malagina]. Ab alio themate vel districtu non coguntur remiges agra-

τῶν ἀγραρίων εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ στενοῦ. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ Β στρατεύεσθαι εἰς τοὺς διαιταρίους τοῦ μεγάλου παλατίου καὶ τῶν λοιπῶν παλατίων, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ τοῦ στενοῦ. Ἰστέον, ὅτι οὐ δεῖ στρατεύεσθαι εἰς τοὺς μανδάτο-
5ρας τῶν ὀφφικίων, εἰ μὴ ἀπὸ τῆς πόλεως.

ΚΕΦ. γά'.

Ms. 233. a

Ὅσα δεῖ παραφυλάττειν, ὅταν ἐν δόχματι βούλεται προελθεῖν ὁ βασιλεὺς καὶ ἰδεῖν τὰ ὀρθία τοῦ στρατηγίου.

Ἀπὸ ὅψθ' δίδονται μανδάτα πρόκενσον εἰς τὰ ὀρθία. C
Ἰοπροέρχονται οὖν τῇ ἑξῆς πάντες, καὶ εἰσέρχονται ἀπὸ λευ-
κῶν χλανιδίων καὶ ταγγίων εἰς τὸ παλάτιον, καὶ ὅταν γένη-
ται TRANSFER, οἱ μὲν κاندιδάτοι ἴστανται πρὸ τοῦ ἰπποδρό-
μου μετὰ τὴν θύραν τῶν χειῶν τῆς βαλνιαρίας, εἰσέρχον-
ται δὲ ἔσω ἐν τῷ ἰπποδρόμῳ οἱ δεσποτικοὶ ἴπποι μόνου, οἱ
15 δὲ τῶν ἀρχόντων ἔξω ἴστανται. ἔρχεται δὲ καὶ ἡ καρούχα
ἢ δεσποτικὴ, καὶ ἴστανται πρὸ τοῦ ἰπποδρόμου. καὶ ὅταν
ἴδῃ ὁ σιλεντιάριος, ὅτι πάντα ἐτοιμά εἰσι, καὶ λάβῃ τὸ ΡΑ-
RATUS, εἰσέρχονται κατὰ τὸ ἔθος οἱ πατρικιοὶ. εἶτα ἐξέρχε-
ται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἴστανται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μεγάλου τρι-
20 κλίνου, καὶ πάντα γίνεται ὡς ἐν κομισιωρίῳ, καὶ ἐξέρχε-
ται δηριγεύόμενος διὰ τῆς βαλνιαρίας, καὶ ὅταν ἔλθῃ ὕπου

17. ΣΧΟ.Α. ἔτοιμος.

riarum, nisi a solo themate Steni vel Propontidis. Neque adscribun-
tur diaetariis magni palatii aliorumque palatiorum, nisi homines ur-
bani seu CPTani, et ex Steno seu utraque eiusdem freti ora oriundi.
Ad mandatores officiorum non deliguntur nisi soli homines urbani.

CAP. 51.

*Observanda, quando Imperator in curru prodire ad horrea strategii
eaque lustrare constituit.*

Pridie vesperae dantur mandata, sive notificatur per mandatores,
ad proceres, cras fore processionem ad horrea. Procedunt itaque
et conveniunt altero die omnes in palatium, candidis tunicis et tzan-
giis seu calceis; et quando proclamata fuerit vox: *Transfer*, [te nem-
pe, vel alio migra,] collocant sese candidati coram circo retro por-
tam necessariam s. latrinarum balnei. In ipsum autem circum in-
trant soli equi imperiales; qui procerum sint, foris manent. Ante
circum quoque consistit carucha dominica. Parata in hunc modum
omnia esse videns silentfarius ut [editum a praeposito] accepit: *Pa-
ratus* [puta, Imperator iam est.] intrant [in magnum triclinium] pa-
tricii; dein egreditur [e cubiculo vel coetone suo] Imperator ad me-
dium usque magnum triclinium, ubi consistit, fiuntque omnia ut in
consistorio; et dein exit in procerum comitatu per balneariam vel

οὐκ ἀντιδιδάτοι τὰ ὄπλα κρατοῦσιν, ἐκεῖ οἱ τριβούνιοι τοῦ πραι-
σέντιου προσκυνοῦσιν αὐτὸν, καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ πριμικῆριος
τῶν δομεστικῶν. εἶτα ἐκεῖθεν εἰσέρχεται εἰς τὸν ἵππόδρο-
μον, καὶ ἐκεῖ προσκυνεῖται ὑπὸ τῶν δομεστικῶν καὶ προ-
τηκτόρων ἅμα εἰσέλθῃ τὴν θύραν, καὶ δηριγευόμενος ἐξέρ-
χεται ἔξω τοῦ ἵπποδρόμου, τῶν ἵππων ἐλκομένων ἐμπρὸς
Ed. L.405 αὐτοῦ, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄχημα. καὶ ἕκαστος τῶν ἀρ-
χόντων κατὰ τάξιν φιλεῖ τὰ γόνατα αὐτοῦ, καὶ μετὰ πάντας
ὁ ἑπαρχος τῶν πραιτωρίων, ὡς ὀφείλων συγκαθίσει αὐτῷ,
καὶ ἐπιτρέπει ὁ βασιλεὺς, εἰ βούλεται, τοῖς ἄρχουσι καθί-
σαι εἰς τοὺς ἵππους αὐτῶν, καὶ κάθηται. ὁ δὲ ἑπαρχος
φιλεῖ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως, καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν κα-
ρούχαν ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους, καὶ ἴσταται, καὶ ἐπὶ
ἐπιτρέψει αὐτῷ καθίσει, πάλιν φιλεῖ τὰ γόνατα αὐτοῦ καὶ
κάθηται. καὶ ὁ μουλίον ἴσταται, καὶ ἐπὶ κελυθῆ, καὶ
αὐτὸς φιλεῖ κάτω τοὺς πόδας, καὶ κάθηται. ἔμπροσθεν δὲ
B βασταζοῦσιν ὁ κουροπαλάτης καὶ ὁ δηκουρίων τὰ χρυσᾶ
φραβδία. ἐκατέρωθεν δὲ κόμητες σχολῶν, οὓς ἂν κελεύσει,
παραβαδίζουσι κρατοῦντες τὰ μῆλα τῆς καρούχας. καὶ
ἐπὶ φθάσουσιν εἰς τὰ ὀρῆα, πρῶτον οἱ ἑπαρχοὶ κατέρχον-
Ms. 233.b ται, καὶ τότε ὁ δεσπότης. ὡς δὲ εἰσέλθῃ εἰς τὰ ὀρῆα, ἄ-

1. ΣΧΟΛ. τοῦ παρόντος. 17. ΣΧΟΛ. ὁ βουλευτής.

balneum, et quando illuc accesserit, ubi stant candidati in armis,
ibi tribuni praesentis [nempe militiae aut comitatus] adorant eum,
et cum ipsis primicerius domesticorum. Inde intrat in circum,
et ibi adoratur a domesticis et protectoribus, quam primum pedem
in eius porta posuerit. Inde exit in comitatu procerum e circo,
equis imperialibus interim coram ipso manu productis, et ascendit
in carrucham. In ea residenti osculantur accedentes pro gradibus
dignitatum procerum singuli genua et postremus idem facit eparchus
seu praefectus praetoriorum, ut qui Domino in curru assidere debet.
Eo absoluto officio, dat Imperator, si vult, proceribus veniam in
equos suos ascendendi. Praefectus autem praetoriorum, osculatus
Domini genua, ascendit in carrucham, sed a sinistro latere, et sub-
sistit in ea tam dum erectus, donec Imperator ipsi veniam consi-
dendi dederit. Priusquam vero considerat ille, osculatur secunda vice
Imperatoris genua. Pariter stat coram Imperatore mulio [id est
equiso, auriga]; qui considerare iussus, priusquam id faciat, imos
pedes Imperatoris osculatur. Coram carrucha praefertur europalates
et decurio virgas aureas; ad utrumque vehiculi latns autem ambu-
lant comites scholarum, quos Imperator delegerit, tenentes poma
[seu globos metallicos in aditu] carruchae. Ea ratione ut perventum
est in horrea, descendit primum praefectus Domino identidem assi-
dens, dein Imperator, cui in horrea intranti obviam it comes horreo-

παντῶ αὐτῷ φορῶν λευκὸν χλανίδιον ὁ κόμης τῶν ὀρῶν
καὶ σὺν αὐτῷ ὁ νομεράριος, καὶ ἐπιδίδωσιν αὐτῷ τὴν γινῶ-
σιν τοῦ ἀποκειμένου σίτου, καὶ περιέρχεται, καὶ ὄρᾳ πάντα.
δεῖ δὲ παρακολουθεῖν τῷ βασιλεῖ καὶ ἀρχιτέκτονα, ἵνα, ἐὰν C
5 θελήσῃ πληροφορηθῆναι, εἰ ταῖς ἀληθείαις τοσοῦτος σίτος
ἀπόκειται, μετρήσῃ ὁ ἀρχιτέκτων τοὺς τόπους, οὓς ἂν συν-
ίδῃ ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶπῃ αὐτῷ τὸ ἀληθές. καὶ ἐξερχόμε-
νος δίδωσι τῷ κόμητι τῶν ὀρῶν τετραγόνιον λιτρῶν δέκα,
καὶ ὀλοσῆρικον στιχάριον, καὶ τῷ νομεραρίῳ τὰ αὐτά. καὶ
10 ἐκεῖθεν ἐξελθὼν ἀνέρχεται εἰς τὸ ὄχημα, καὶ πάλιν οἱ ἔπαρ-
χοι συγκάθηνται τὰ ὅμοια ποιοῦντες, εἴτε δὲ δόξῃ αὐτῷ διὰ
τοῦ δεκίμου ὑποστρέψαι, εἴτε διὰ τῆς βαλνιαρίας. οἱ μὲν D
κόμητες καὶ οἱ τριβούνοι ἔξω τοῦ μεγάλου τρικλίνου ἀκού-
ουσιν: loco, οἱ δὲ ἄλλοι ἄρχοντες εἰσέρχονται. καὶ ὁ ἔπαρ-
15 χος τῆς πόλεως ἢ οἱ ἔπαρχοι συντάττονται ἐκεῖ. οἱ δὲ πα-
τρίκιοι συνεισέρχονται, καὶ πάντα κατὰ ἔθος γίνεται, καὶ δι-
δονται μίσσαι τοῦ σιλεντίου.

12. ΣΧΟΛ. τοῦ δεκάτου.

14. ΣΧΟΛ. τόπων.

rum, gerens candidam tunicam, et cum eo numerarius. Nactus ab eo comite Imperator notitiam frumenti in horreis depositi et asser-
vati, circumambulat et lustrat omnia, secum habens aliquem archi-
tectum, qui, Domino cupiente certo explorare, num re vera tanta
adsit, quanta perhibetur, frumenti copia, conditoria, quae iussus
a Domino fuerit, dimetiatur, et certam rei rationem ad eum refer-
rat. Exiens rursus ex horreis Imperator dat comiti horreorum tetra-
gonium, [hoc est apocombium, sericum fasciculum, formae quadrang-
ularis] decem auri litr. continens et sticharium holosericum. Idem
quoque donum accipit numerarius. Postea rursus ascendit Imperator
in curram; et praefecti, qui identidem in tali tempore singulis Im-
peratoribus adesse solent, faciunt eadem, quae superioris exposita sunt.
Reditur in palatium, prout visum Domino fuerit, aut per decimum,
[circi pars est,] aut per balneum. Et comites quidem atque tribuni
subsistunt extra magnum triclinium, audita proclamatione: *Loco*, [qua
iubentur in eodem loco consistere, neque ulterius procedere]. Cen-
teri autem proceres ingrediuntur in triclinium; et praefectus Urbis
vel et praefecti ceteri [praetiorum nempe] vale ibi dicunt Impera-
tori, atque abeunt; patricii autem cum ipso intrant in magnum
triclinium, et fiunt omnia porro secundum consuetum morem, et
tandem dantur missae silentii.

Ed.L. 406

Ms. 234. a

ΚΕΦ. νβ.

ΑΚΡΙΒΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ ΚΛΗΤΩΡΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ, ΚΑΙ ΕΚΑΣΤΟΤ ΤΩΝ ΛΕΙΩΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ ΚΑΙ ΤΙΜΗ, ΣΤΗΝ ΤΑΘΧΕΙΣΑ ΕΞ ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΛΗΤΩΡΟΛΟΓΙΩΝ ΕΠΙ ΛΕΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΟΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΗΜΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΣ, ΜΗΝΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΩ, ΙΝΔΙΚΤ. Γ', ΕΤΟΣ ΑΠΟ Β ΚΤΗΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ 57Η, ΤΠΟ ΦΙΛΘΘΕΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΠΡΩΤΟΣΠΛΑΘΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΤΡΙΚΛΙΝΟΥ.

Ἐπειδήπερ ἡμᾶς προετρέψασθε, ὃ φίλων ἄριστοι, εἰς τὰς τῶν ἀρχαίων ἐπικύμψαι συγγράμματα, κάκειθεν τόνιο προκείμενον νοῦν τῆς τῶν ἀξιωματῶν τάξεως σαφῆ τῷ λόγῳ ἀκριβῶς παραστήσασθαι, φέρε δὴ τῷ περὶ ὑμᾶς ἐλκόμενοι σπόθῳ, καθ' ὅσον ἐφικτόν, τὰ ἐφετὰ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης σχετικῶς ἐκπληρώσωμεν. πολλῶν γὰρ ὄντων καὶ μεγάλων τῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλειφθέντων ἀξιωματῶν, πολλή15 τε καὶ μεγάλη καὶ δύσληπτος ἡ περὶ αὐτῶν ὑπάρχει σαφήνεια. καὶ γὰρ αἱ πολλαὶ τῶν ἀξιωματῶν ἀμαρνωθεῖσαι τῷ χρόνῳ προσκλήσεις, ἀλλὰ μὴν καὶ πᾶσαι αἱ μετ' ἐκείνας ἐ-
 Δψευρεθεῖσαι ἀξιωματῶν διαφοραὶ σύγχυσίν τινα παρεισάγου-
 σιν τῆς ἀκριβοῦς αὐτῶν καταλήψεως. καὶ ἐπειδὴ τὴν ἡμε-20

CAP. 5a.

EXQUISITA ET PERSPICUA DE SACRORUM CLETORIORUM SEU CONVIVIORUM CONSTITUTIONE ATQUE CERIMONIIS, SINGULORUMQUE DIGNITATUM EVOCATIONE

ATQUE HONORIS GRADU EXPOSITIO, COLLECTA EX ANTIQUIS CLETOROLOGIIIS SEU LIBRIS DE ORDINE NOMENCLATURAE CONVIVALIS EXPONENTIBUS, TEMPORE LEONIS IMPERATORIS NOSTRI CHRISTUM AMANTIS ET SAPIENTISSIMI, MENSE SEPTEMBER, IND. III, A. A' CONDITO MUNDO 6408. A PHILOTHEO IMPERIALI PROTOSPATHARIO ET ATRICLINIO.

Quandoquidem hortati me fuistis, amicorum optimi, ut e veterum libris argumentum, de quo dicere animus est, dignitatum nempe ordines, eruere sollicita cura, sermoneque perspicuo traderem; age dum, victus amore vestro, pro virili mea multaque cum affectione studebo desiderii vestrae caritatis satisfacere. Diffusum et grave et obscurum opus de his clare distincteque exponere, quum non tantum plurimae dignitatum a veteribus ad posteros transmissarum processu temporis obsoleverint; sed etiam omnes deinceps excogitatae et introductae diversae dignitates turbelam simul invexerint, eoque, quominus recte percipi res possit, officiant. Quoniam igit-

τέραν ἀμάθειαν τῆς ἀκριβοῦς τούτων καταλήψεως τὴν συ-
 γραφὴν ἐξητήσασθε, ὅσον τῷ νῶ ἀμυδρῶς ἐκ τῶν πρώην
 ἐγκειμένων καὶ νῦν πραττομένων περιλαβεῖν ἠδυνήθημεν,
 τῇ ὑμετέρα φίλιᾷ περιφανῶς ἐκτιθέμεθα. εἶδέναι γὰρ ὑμᾶς
 5 βουλόμεθα, ὡ φίλοι, ὅτι πᾶσα μὲν τεχνῶν ἐπιστήμη πρὸς Ed. L. 407
 τι εὐχρηστον τέλος τῶν ἐν τῷ βίῳ συνέστηκεν. ἡ δὲ τῶν
 ἀρτικλινῶν ἐπιστήμη ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ τὸ εὐχρηστον δείκνυ-
 σιν, ἀλλ' ἡ ἐν τῷ τάξει καὶ συστάσει καὶ ἀκριβεῖ διαθέσει
 τὰς τῶν ἀξιομάτων διαφορὰς διαστέλλειν. καὶ γὰρ πᾶσα πε-
 10 ριοφάνεια βίου ἢ ἔνδοξος ἀξιομάτων ἀξία ἐν οὐδενὶ ἄλλῳ
 τοῖς ὄρωσιν ἐνδείκνυται, ἀλλ' ἡ ἐν τῇ κλήσει τῆς προκαθε-
 δρίας τῆς ἐν τῇ λαμπρῇ τραπέζῃ καὶ περιποθήτῳ συνεστιά- B
 σει τῶν σοφωτάτων ἡμῶν βασιλέων. εἰ δὲ τις ἐκ τῆς ἡμῶν
 ἀπροσεξίας ἐπισφαλῆς προσγένηται σύγχυσις τοῖς βασιλικῶς
 15 κλητωροῖς, οὐ μόνον τὰς τῶν βασιλικῶν ἀξιομάτων ἀρετὰς
 καταριπτέλ, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καταγελάστους καὶ ἀ-
 χρεῖους τῆς διακονίας παρίστησιν. διὸ οὖν, ἀγαπητοί, δεῖ
 ἡμᾶς ἐν τῇ τοιαύτῃ λαχόντας διακονίας προσοχῆ μελέτης C
 καὶ ἐπιστήμης τὰς τῶν ἀξιομάτων κυριοκλήσις ἐν τῷ οἶ- Ms. 234. b
 20 κείῳ νοῦ περιγράψειν, καὶ εἰδ' οὕτως τὰς αὐτῶν διαιρέσεις
 καὶ ὑποδιαιρέσεις καὶ ἀκριβεῖς συστάσεις ἐκφωνεῖν καὶ ἐκτί-
 7. et 10. ἄλλο cod. et ed. 9. διαστέλει cod. et ed.

tur ab ingenio nostro rudi quamvis et parum exercitato scriptionem
 huic rei clarius intelligendae utilem flagitastis, voluimus hoc opuscu-
 lo quantum ex obscuris vestigiis veterum traditionum litteris consigna-
 tarum et hodiernarum consuetudinum assequi potuimus, vestrae cari-
 tati exponere. In univēsum id a vobis teneri velim, ut omnium
 artium cognitio ad finem aliquem usus sui in quotidianas humane
 vitae res implicantem tendit, ita quoque articlinorum scientiam fi-
 nem habere suum, et in eo maxime sui dare usum atque exemplum,
 quod accuratione stricta dignitates aulae diversas suo quamque or-
 dine, corpore et loco dispescit. Illustris omnis vita munusque omne
 gloriae plenum in nulla re se magis spectabile spectantibus exhibet
 magisque ferit oculos, quam si publica voce praecedere et praeside-
 re alteri inferiori apud splendidam tabulam epulasque multum expe-
 titas sapientissimorum nostrorum Imperatorum iubetur. Si quid ergo
 in augustis conviviis per nostram quandam incuriam et imprudentiam
 obturbetur pecceturque, eo non tantum proculcantur officiorum ca-
 rialium virtutes, sed et ipsi ridiculos nos et ineptos ministerio ex-
 hibemus. Quapropter, amici, oportet nos, in hoc, quod nostra
 sorte nobis contigit, constitutos tanto ministerio, primum quidem
 attenda cura secundum artis leges animo proprias dignitatum appel-
 lationes concipere atque conformare, tum vero dignitatum divisio-
 nes maiores minoresque et veras rationes enuntiare atque exponere.
 Antiquas autem quum decreverimus omittere, non quidem omnes,

θεοθαι. ἀλλ' ἐπειπερ τὰς τῶν ἀρχαίων ἐκθέσεις οὐχὶ πά-
 σας, ἀλλ' ὅσας ὁ χρόνος ἀμυρωθῆναι ἐποίησεν, ἐκόντι πα-
 ρεδράμομεν, φέρε δὴ τὰς ἐπὶ τῶν βασιλείων ἡμῶν, Λέοντος
 καὶ Ἀλεξάνδρου, γνωρίζομενας τε ἅμα καὶ πραττομένας ὡς
 D ἐν πίνυκος τάξει στιχηδὸν ὑποτάξομεν. ποιῶμεν δὲ τοῦτο, 5
 οὐχ ὡς τὰς τῶν ἀρχαίων συγγραφὰς ἀνατρέποντες, ἀλλὰ
 τὰς περὶ τούτων ἐκθέσεις ὡς ἐν εὐξεί κανόνος τυπῶσαι σπου-
 δάζοντες, ὅπως μὴ μόνον οἱ περὶ ταῦτα ἐσχολακότες τὴν
 εὐχερῆ τούτων κατάληψιν ἔχωσιν, ἀλλὰ καὶ οἱ λίαν ἄμα-
 Ed.L. 408 θεῖς τῇ μικρῇ τούτῳ κανόνι ἐπόμενοι εὐκατάληπτον καὶ σα- 10
 φῆ τὴν περὶ τὰς τάξεις εὐρίσχωσι πραγματείαν. οὐ γὰρ
 δίκαιον ἐκρίναμεν, τοὺς μὴ ταῦτα ἀκριβῶς ἐξησηκμένους ἐν
 τῇ τοιαύτῃ τετάχθαι βασιλικῇ λειτουργίᾳ, ὅτι οὐδὲ ἀσόφῳ
 καὶ ἀμαθεῖ βασιλεῖ παρεστάναι ἡμεῖς εὐμοιρῆσαμεν, ἀλλὰ
 πάνυ γε σοφωτάτῳ καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ τῇ ἄνωθεν χάριτι 15
 τετιμημένῳ. διὰ τοῦτο δὴ οὖν παρακαλῶ ὑμᾶς, ὦ φίλοι,
 B καὶ πάντας τοὺς μέλλοντας μεθ' ἡμᾶς εἰσεῖναι, μὴ παρέρ-
 γως καὶ ἀνωμάλως τὸ παρ' ἡμῶν συγγραφῆν ἐπισκέπτεσθαι
 λόγιον, ἀλλὰ προσοχῆ μελέτης τὸν ἐν αὐτῷ ἐγκείμενον τύπον
 ἀκριβῶς ἀναμαρτέεσθαι· καὶ πρῶτον μὲν τὰς ἀκριβεῖς κν- 20
 ριοκλησίας τῶν ἀξιωματίων γνωρίζειν· δεύτερον δὲ τὰς τού-
 των διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, αὐξήσεις τε καὶ μειώσεις,

at eas tamen, quas temporum decursus caligine et ignoratione sepe-
 livit, curae nobis esto eas, quae tempore Dominorum nostrorum,
 Leonis et Alexandri, clarae exercitataeque fuerunt, unam post alte-
 ram continuo filo velut in tabula proponere. Quod eo non facimus
 animo, tanquam convulsuri et eversuri veterum scripta, sed stude-
 bimus de his rebus praecepta velut in canonis modulum redigere;
 quo non illi tantum, qui iisdem iam a longo tempore occupantur,
 facilem earum conspectum doctrinamque habeant, sed et vel maxi-
 me rudes, dummodo exiguum hunc canonem assectentur, perspicuam
 et captu facilem de ordinibus officiorum adipiscantur tractationem.
 Iniquum nempe arbitramur, homines harum rerum scientia non probe
 imbutos penitusque percallentes augusto tanti momenti splendorisque
 ministerio admoveri; quum, quae nostra est secunda fortuna, Do-
 mino non insipienti et illitterato, sed quam maxime sapienti adste-
 mus, quem et attributum a fama publica cognomen, et, quas gerit,
 res coelesti gratia beatum demonstrant. Hortor itaque vos, amici,
 et quotquot post nos ad aulam regiumque hoc accessuri erunt mini-
 sterium, velitis hanc opellam non levi brachio, per otium et velut
 aliud agentes et inaequali animi contentione tractare, sed rerum,
 quam illa praestat, imaginem studiose pleneque vestris animis im-
 primere; et primum quidem proprias cuiusque dignitatis appellationes
 notas et familiares vobis efficere; deinde vero illarum divisiones,

προσκήσεις τε καὶ ὑποκλήσεις ἀκριβῶς ποιῆσθαι, καθὼς ὑποτέτακται τὰς γὰρ διὰ βραβείων διδομένας ἀξίας κλίμακος ὅμῃν τάξει ἕξ ὀνόματος πάσας ἐκτέθεικα, εἰδ' οὕτως τὰς διὰ λόγου προσγινομένας ἐσήμενα, μετὰ δὲ ταύτας τὰς ταύταις ὑποκειμένας συντάξα, τὰς μὲν κυρίας καὶ πρώτας τούτων προκρίνας τῷ λόγῳ, τὰς δὲ ὑποτεταγμένας ἰδίως ἐκάστην ἐκτεθεικῶς. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τούτων τάξεις εὐδαιριέτως ἐδήλωσα, καὶ ἐκάστης τὰ τούτων τὰ οἰκέλα πρέσβεια διὰ τοῦ τῆδε συ- Ms. 235.a
γράμματος σαφῶς καθιστόρισα, καὶ εὐσαφῆ καὶ εὐκυστάληπτον D
10 τὴν περὶ τούτων πραγματείαν, ὡς ἐν εἰσαγωγῆς τάξει, τοῖς ἐντυγχάνουσι διὰ τῆς ὑποκειμένης πλινθίδος ἐγνώρισα, ἵνα οἱ ταύτην τὴν πλινθίδα ἐπιμελῶς ἐποπτεύοντες μέμνησθε τῆς ἡμῶν μετριότητος μηδαμῶς κατοκνήσειν.

Ἀρχὴ τῆς ὑποθέσεως τοῦ λόγου.

Ed. L. 409

15 Τῶν βασιλικῶν ἀξιωμάτων αἱ χάριτι Θεοῦ διδόμεναι δωρεαί, ὡς ἐκ Θεοῦ τὴν ψῆφον λαμβάνουσαι, ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ καὶ θαυμαστοῦ βασιλικοῦ βήματος τοῦ λαμπροῦ χρυσοτρικλίνου ἐν αἰσίαις ἡμέραις παρὰ τῶν θεοπροβλήτων βασιλέων τοῖς ἀξίοις βραβεύονται, δηλονότι παρεστῶσης ἀπάσης τῆς τάξεως 20 τοῦ βασιλικοῦ κουβουκλείου καὶ αὐτῶν τῶν βραβείων προκειμένων πλησίον τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας. οἱ γὰρ μέλλοντες

13. κατοκνήσειεν cod. et ed.

quomodo excrescunt minuunturve, quomodo ad sacram mensam ad-
vencentur et introducantur, et quomodo rursus ab ea revocentur et
educantur, in illud exemplum, quod hic praescripsimus. Hunc au-
tem instituimus ordinem, ut dignitates, quae cum brabeis tributorum-
que honorum externis quibusdam insignibus conferuntur, primo loco,
nominatim singulas, velut scalae gradus persequentes exponeremus;
dein eas, quae nudo Imperatoris edicto et voce tenus impetrantur;
tum illis inferiores; sermone, ut par erat, primas et tum quoque
his suppositas exsequente, ordines earum distincte declarante, et
privos cuique suos honores atque praerogativas luculenter docente.
Propositus laterculus tradet contemplantibus harum rerum et claram
et comprehensu facilem, ut introductio, notitiam. Quotquot eum
inspicietis, memineritis velim tenue nostrum modicumque studium
nusquam non assectari.

INITIUM TRACTANDI ARGUMENTI.

Officia palatina, munera, quae proprie divinae clementiae de-
bentur, ab Imperatoribus, divina constitutis auctoritate, Deo velut
per ipsos suffragium ferente, in sacro et admirabili imperiali tribu-
nali, quod in splendido chrysotriclino conspicitur, diebus solennibus
conferuntur ut praemia virtutis in homines dignos, ordine toto sacri
cubiculi adstante, ipsisque tribuendis honorum insignibus penes sa-

Constantinus Porphy. Vol. I.

45

τυχεῖν τῆς αὐτῶν ἀντιλήψεως ἤδη προεντρεπιζονται ὑπὸ τοῦ
 τεταγμένου βασιλικῶν πρωτοσπαθαρίου ἔξω τοῦ βήλου ἔστο-
 Β λισμένοι ῥοαίοις σαγίοις. ἐν δὲ τῇ τούτων εἰσαγωγῇ προσυν-
 εισέρχονται τῷ βασιλικῷ ὄστιαρίῳ ὁμότιμοι τῶν μελλόντων
 τυχεῖν ἀντιλήψεως ἄνδρες σπαθαροφόροι τρεῖς, καὶ τὸ σὺνη-5
 θες σέβας ποιήσαντες ἀναμένουσι πρὸς τὸ βῆλον ἑστῶτες τὴν
 τοῦ εἰσαγομένου παρουσίαν, καὶ αὐθις τοῦ βήλου πετασθέν-
 τος, συνεισέρχεται τῷ βασιλικῷ ὄστιαρίῳ ὁ τῶν βασιλικῶν
 πρωτοσπαθάριος εἰσάγων τὸν μέλλοντα τυχεῖν ἀντιλήψεως,
 καὶ τοῦτον προτρεπόμενος τρισὶ τόποις ποιῆσαι τὴν προσκύ-10
 νησιν, ἴστησιν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως πρὸς τὸ
 δεξιὸν οἰκείων χειρῶν αὐτοῦ λαβεῖν τὸ βραβεῖον τοῦ ἀξιώματος.
 Καὶ μικρὸν αὐτὸν τὸν τυχόντα διαστήσας ὀπισθοπόδως ὁ αὐ-
 τὸς πρωτοσπαθάριος περιβάλλει αὐτῷ τὸ δοθὲν παρὰ τοῦ
 βασιλέως βραβεῖον, καὶ αὐθις αὐτὸν προσωδήσας ἀσπύσασθαι 15
 ποιεῖ τοὺς ἱερούς πόδας τοῦ βασιλέως καταχθέντος δὲ αὐ-
 τοῦ πρὸς τοῖς κάτω, οἱ ὁμότιμοι τοῦ ἀξιώματος ἄνδρες ὡς
 ἰσότιμον εἰσδεξάμενοι φίλον, τὸ σέβας πληροῦντες τὴν εὐχα-
 ριστείαν διὰ τῆς προσκνήσεως τῷ βασιλεῖ προσφωνοῦσι, καὶ
 συνεξέρχεται τούτω. ἡ δὲ παρεστῶσα πάντων τῶν τοῦ κου-20
 βουκλείου ἀξία τὸν βασιλέα ἀξίως ἐπευφημήσασα, καὶ αὐτὴ
 συνεξέρχεται τούτοις. εἰσάγονται δὲ πᾶσαι αἱ τῶν διὰ βρα-

7. συρέντος leg. esse putat R. pro πετασθέντος. 20. συν-
 εξέρχ. R., συνερχεται cod et ed.

cram maiestatem in propatulo expositis. Quae qui adepturi sunt,
 extra velum parati tenentur a basilicorum vel caesariorum proto-
 spathario eam in rem delegato, sagis rubris induti. Ante vero quam
 per velum introducantur, introeunt simul cum imperiali ostiario tres
 viri spathas gestantes, dignitate illis, qui munificentiam et mercedem
 virtutum adepturi sunt, aequales. Hi, ut principem consueto cultu
 venerati sunt, expectant, apud velum stantes, introducendi adven-
 tum, protinusque ut velum reductum fuerit, intrat simul cum regio
 ostiario protospatharius basilicorum, introducens honorandum. Hunc
 hortatur tribus in diversis locis Augustum adorare, collocat coram
 Domini vultu, quo ex ipsius manibus dignitatis insigne accipiat. Idem
 protospatharius eum id nactum retro aliquantum in vestigia sua
 vultu irretorto agit, et acceptis a Domino insignibus induit, rursus-
 que prorsum ductum cogit sacros Augusti pedes osculari. Ut rediit
 reductus ad eos, qui infra ad velum stant, ipsi dignitate pares, re-
 cipiunt ut umicum et collegam, venerationem Augusti absolventes,
 et cum novo collega simul abeunt. Pariter adstant cubiculi totus
 ordo simul cum illis abit post laudes et boná verba principi decen-
 ter dicta. Introducuntur autem omnes, quae cum brabeis vel praec-

βείων ἀξιομάτων διαφοραὶ κατὰ τάξιν καὶ ἀριθμὸν τὸν ἤδη Ms. 235. b
 λεχθήσεσθαι μέλλοντα, καὶ τὰς συνηθείας παρέχειν ὀφείλον- D
 τας. καὶ γὰρ αἱ μὲν αὐτῶν διὰ βραβείων παρέχονται, αἱ
 δὲ διὰ βασιλικῷ λόγῳ προσγίνονται, καὶ συνέπονται ταῖς
 5 διὰ βραβείων διδομέναις ἀξίαις, καὶ αἱ μὲν αὐτῶν τὸ μόνιμον
 ἔχουσιν, αἱ δὲ ῥαδίως πάλιν ἀφαιρούμεναι ἐκ προσώπων εἰς
 πρόσωπα διαβαίνουσιν.

Αἱ διὰ βραβείων ἀξίαι ιη'.

Εἰσὶ δὲ πᾶσαι ὁμοῦ αἱ διὰ βραβείων διδόμεναι τὸν ἀ-
 10 ριθμὸν ὀκτωκαίδεκα, αἵτινες ἅπαξ διδόμεναι οὐδαμῶς ἀναστρέ- Ed. L. 410
 φονται. διαιροῦνται δὲ αὐταὶ εἰς μέρη δύο, εἰς συγκλητι-
 κούς καὶ εἰς προσελευσιμαίους.

Πόσαι διὰ λόγου. αἱ διὰ λόγου ξ'.

Αἱ δὲ διὰ λόγου προσγινόμεναι ταύταις καὶ τὸ ἄρχειν
 15 ἐνδόξως λαμβάνουσαι εἰσι καὶ αὐταὶ πᾶσαι τὸν ἀριθμὸν ξ,
 αἵτινες ἀφαιρούμεναι, ὡσπερ ἔφαμεν, ἐκ προσώπων εἰς
 πρόσωπα βασιλικῷ λόγῳ μετέρχονται. διαιροῦνται δὲ καὶ
 αὐταὶ εἰς μέρη ἕξ, ὅλον εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστίκους,
 εἰς κριτὰς, εἰς σεκρετικούς, εἰς δημοκράτας, εἰς ἴδια ὀφ-
 20 φήκια. B

15. τῶν ἀριθμῶν cod. et ed.

miis aut insignibus tribuuntur, dignitates, eo quem mox dicemus, ordine numeroque, quo etiam consuetudines praestare debent. Dignitatum quaedam brabeis, aliae solo Domini edicto impetrantur, et comitantur illas priores, et cum illis eodem tempore possunt ab eodem geri. Quaedam semel tributae constanter inhaerent; aliae levi negotio rursus ademptae ab uno ad alterum migrant.

DE OCTODECIM DIGNITATIBUS, QUAE CUM INSIGNIBUS TRIBUUNTUR.

Quae cum insignibus dantur, et semel datae rursus non adimuntur, dignitates in universum numero sunt octodecim. Dividuntur autem in duas classes, quarum unam senatorii, alteram processionales faciunt.

DE HIS DIGNITATIBUS, QUAE SOLO PRINCIPIS EDICTO CONFERUNTUR.

Quae dignitates superioribus per solum Domini edictum accrescunt et exercendae iurisdictionis auctoritatem hoc modo accipiunt, sunt in universum numero sexaginta. Hae, ut diximus, ex mandato Domini ab uno ad alterum ablatae transmigrant. Distribuuntur in sex classes, nempe in strategos [vel in praetores, aut magistros militum, aut rectores provinciarum,] in domesticos, in iudices exercendae iustitiae forensi; in secreticos scriniarios vel secretorum; in democratas vel popularium factionum magistros, et in peculiaribus officia seu quorum singula a viris singulis, non pluribus, geruntur.

Τόμος α΄.

Περὶ ἀξιομάτων βασιλικῶν εἰς τοὺς προβαθμίους.

Τῶν δὲ κυρίως ἀξιομάτων τῶν διὰ βραβείων παρεχο-
 μένων αἱ κοριοκλήσιαι, εἰς ἃς καὶ ὀφείλουσιν δοῦναι συνη-
 θείας, εἰσὶν αὐταί. πρώτη μὲν τῶν ἄλλων ἀπάντων ὡς προ-5
 βαθμὸς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ἀξιομάτων λαμβάνουσα ἢ τῶν
 στρατηλάτου ἐπὶ θεμάτων ἀξίον, ἧτοι ἢ ἀπὸ ἐπιόρων ὀνο-
 σμαζομένη, ἧς βραβεῖον, ἐγγεγραμμένος χάριτις, διὰ βασιλικῆς
 χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ πρωτοασήκητις, κδ',
 τοῖς πραιποσίτοις : λς'. δευτέρα δὲ ἢ τῶν σιλεντιαρίων, ἧς 10
 βραβεῖον, χρυσᾷ ῥάβδος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δί-
 δωσι συνήθειαν τῷ δευτέρῳ, ε', τοῖς πραιποσίτοις, εβ'.
 τρίτη ἢ τῶν βεσητόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, τὸ φιβλατώριον,
 διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τοῖς πραι-
 ποσίτοις, κδ', τῷ δευτέρῳ, ε'. τετάρτη ἢ τῶν βασιλικῶν 15
 μανδατόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, ῥάβδος ἐρυθροδατωμένη, ἐκ
 χειρὸς βασιλικῆς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ πρωτο-
 Δσκαθαρίῳ τῶν βασιλικῶν, ε', τοῖς πραιποσίτοις : ε'. πέμ-
 πτη ἢ τῶν κανδιδάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, μαριάκιον χρυσοῦν
 τρίκομβον μέχρι τέρων κεχλασμένον, διὰ χειρὸς βασιλικῆς 20
 ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τῷ κακίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ, β',
 τῷ κακίᾳ τῆς Δάφνης, β', τοῖς πραιποσίτοις, ε'. ἕκτη ἢ

CAPUT PRIMUM.

DE DIGESTATIBUS PALATII PRIMI ORDINIS.

Dignitatum sic stricte atque proprie dictarum et quae cum bra-
 beis obtingunt, appellationes propriae, quarum causa consuetudines
 quoque debentur, sunt hae. Prima reliquarum omnium et in velo-
 rum introductione reliquas omnes praecambulans est stratelatae vel
 ducis militaris in aliquo themate vel provincia spectabili constituti,
 vel, ut appellari solet, dignitas apo eparchon seu quaestorum: cuius
 brabeum est membrana perscripta vel diploma regium, ipsa principis
 manu porrecta. Pendit ea dignitas consuetudinem protoascretis 24
 aureos num., praepositis 36. Secunda dignitas est silentiariorum,
 cuius brabeum aureus baculus principis manu traditus. Dat consue-
 tudinem deuterio [vel secundicerio, praepositi puta,] 6, praepositis
 72. Tertia est vestitorum, cuius brabeum est fibula Domini manu
 data. Dat consuetudinem praepositis 24, deuterio 6. Quarta est im-
 perialium mandatorum cum brabeo baculo coloris coccinei ab ipsius
 principis manu exhibitio; dat consuetudinem protospathario basilico-
 rum 6, praepositis totidem. Quinta est candidatorum cum brabeo
 torque aureo tribus combis seu bulbis instructo usque infra clavi-
 culas dependente, a principis manu tradito. Dat consuetudinem
 papiae [palatii] et deuterio [cius] 2, papiae Daphnes 2, praepositis 6.

τῶν στρατόρων ἀξία, ἧς βραβεῖον, φραγέλιον χρυσοῦν ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένον, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῇ παπία καὶ τῇ δευτέρῳ „ β, τοῖς πραιποσίτοις „ δ. ἐβδόμη ἡ τῶν ὑπᾶτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, Ed. L. 411
 5 χάρτης ἐγγεγραμμένος, διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῇ πρωτασκήρητις „ ε, τοῖς πραιποσίτοις „ ιβ, τῇ παπία καὶ τῇ δευτέρῳ „ ε. ὀγδόη ἡ τῶν σπαθαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, σπάθη χρυσόκανος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῷ κατεπάνω „ ε, τῷ δομεστικῷ τῶν βασιλικῶν „ δ, τοῖς σπαθαρίοις „ ιβ, τῇ παπία καὶ τῇ δευτέρῳ „ β. ἐννάτη ἡ τῶν σπαθαροκandidιδάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, μανιάκιον χρυσοῦν κεχαλασμένον κεκοσμημένον ἐκ περιλεύκιος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῇ παπία καὶ τῇ δευτέρῳ „ δ, τῇ τῆς κα-
 15 ταστάσεως „ ιβ, τῷ δομεστικῷ τῶν βασιλικῶν „ γ, τοῖς σπαθαροκandidιδάτοις „ ιβ. δεκάτη ἡ τῶν δισυπάτων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χάρτης ἐγγεγραμμένος, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις „ ιβ, τῇ πρωτοασκήρητις „ ε, τῇ παπία καὶ τῇ δευτέρῳ „ ε. ἐνδεκάτη
 20 ἡ τῶν πρωτοσπαθαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, κλοιὸς χρυσοῦς περὶ τὸν ἀνῆνα ἐκ λίθων τιμίων κεκοσμημένος, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπισημαίνεται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις „ κδ, τοῖς πρωτοσπαθαρίοις βαρβάτοις „ κδ, τῷ κατεπάνω „ ιη, τῷ δομεστικῷ τῶν βασιλικῶν „ ε, τῷ C

g. δομεστικῷ em. R., κατεδομεστικῷ eod. et ed. 20. κλυὸς cod. et ed.

Sexta est stratorum cum brabeo flagello aureo gemmis ornato, regis manu tradito; dat consuetudinem papiae et deuterio 2, praepositis 4. Septima consulum dignitas est, eiusque brabeum membrana perscripta, regia manu porrecta. Dat consuetudinem protoascretis 6, praepositis 12, papiae et deuterio 6. Octava est spathariorum, cuius brabeum spatha vel ensis cum aureo manubrio, regia manu traditus; dat consuetudinem catepano 6, domestico imperialium 4, spathariis 12, papiae et deuterio 2. Nona spatharocandidatorum; brabeum eius torques aureus laxè dependens, ornatus illo gemmarum genere, quod perileucius appellatur, regia manu traditus; dat consuetudinem papiae et deuterio 4, cerimoniario 12, domestico imperialium 3, spatharocandidatis 12. Decima dignitas est dishypatorum vel iterum consulum, cum brabeo membrana perscripta, regis manibus tradita; dat consuetudinem praepositis 12, protoascretis 6, papiae et deuterio 6. Undecima dignitas est protospathariorum, cuius insigne collare aureum gemmis conspicuum, quod ipse Imperator suis manibus eius collo circumponit, et iuncturam [seu iuncturis suis, quo firmè ar-

καπία καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε'. εἰ δὲ εἰς τὸν χρυσοτέκλιον παραδοθῆ, τῷ καπία δίδωσι „ κδ'. ἰστέον δὲ, ὅτι καὶ, δῆμαρχος εἰ τιμηθῆ ἔξ αὐτῶν τις, δίδει τοῖς πραιποσίτοις „ οβ. ὁμοίως καὶ ὁ τῆς καταστάσεως τοῖς αὐτοῖς πραιποσίτοις „ οβ. δωδεκάτῃ ἢ τῶν περιβλέπτων πατρικίων ἀξία, ἣς βραβεῖον, 5 πλάκες ἐλεφάντιναι κεκοσμημέναι σὺν κωδικέλλοις ἐγγεγραμμένοις εἰς τύπον τοῦ νόμου, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδονται. παρέχει δὲ τοῖς κοιτωνίταις, εἰ ἄρα καὶ μηνηθῆ, λίτρας β'. Δεῖς δὲ τὸ ἀποκόμβιον τοῖς πραιποσίτοις σὺν τοῦ κουβουκλείου καὶ τοῖς λοιποῖς χρυσοῦ λίτρας γ'. ταῦτα δὲ ὀφφικιάλιος 10 καὶ στρατηγὸς δίδωσιν. ὁ δὲ ἄκρατος δίδει λίτρας ζ', καὶ τῷ τῆς καταστάσεως ἄνευ τοῦ ὄψικίου „ ιβ', τὸ ὄψικιον „ π', τῷ δευτέρῳ ὑπὲρ τῶν πλακῶν „ κδ', καὶ εἰς τὰ ταβλία τοῦ **Μα.236. b** χλανιδίου „ κδ', τῷ κανικλείῳ ὑπὲρ τοῦ κωδικέλλου ις', εἰς τὴν ἀγίαν Σοφίαν : λς'. τρισκαδεκάτῃ ἢ τῶν ἀνθυπάτων 15 ἀξία, ἣς βραβεῖον, κωδικέλλοι ἀλουργοειδεῖς γεγραμμένοι, ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδονται. δίδωσι συνθήειαν τὸν τοῦ κανικλείου „ η', καὶ τῷ δευτέρῳ „ δ', καὶ τοῖς πραιποσί- **Ed.L. 412** τοις „ κδ'. τεσσαρεσκαδεκάτῃ ἢ τῶν ἐνδοξοτάτων μαγίστρων ἀξία, ἣς βραβεῖον, χιτῶν λευκὸς ὦν χρυσοῦφαντος, καὶ 20 ἐπωμῖς χρυσόταβλος, καὶ ζώνῃ δερματίνῃ κόκκινος ἐκ λίθων τιμιῶν κεκοσμημένη, ἧς λέγεται βαλτίδιον, ἐπὶ τοῦ χρυ- 20. ἀξία ed. 21. ἐπιμῖς cod. et ed. Cf. R. ad h. l.

cteque inhaereat, committit]; dat consuetudinem protospathariis en-
nuchis 24; protospathariis barbatis 24, catepano 18, domestico im-
perialium 6, papiae et deuterio 6. Si vero in chrysotriclinii mini-
sterium adscribatur eiusque protospathariis adiungatur, dat papiae
24. Tenendum, si quis eorum ad demarchi dignitatem evchatur,
dare praepositis solidos 72, pariter etiam cerimoniarium iisdem tan-
tundem pendere. Duodecima dignitas est spectabilium patriciorum,
cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum intus conditis codicillis
perscriptis ad modum legis, quas novo patricio Imperator ipse por-
rigit. Coetonitis, si forte ab ipsis ei praenuntiatum fuerit [de novo
honore ipsi destinato] dat litras 2, et praepositis, cubiculo et reli-
quis pro apocombio seu sportula auri litras 8. Tantundem pendet
tam officialis, quam strategus; verum patricius tantummodo honora-
rius dat litras 7, et cerimoniarario praeter obsequium 12. Obsequio
autem [seu turbae ipsum domum deducenti] 80; porro dat deuterio
pro tabulis eburneis 24 et pro tunicae tabliis 24: Caniciei praefecto
pro codicillis 16 et S. Sophiae 36. Decimatertia dignitas est anthy-
patorum vel proconsulum, cuius brabeum sunt codicilli purpurei
coloris perscripti, a Domino traditi; dat consuetudinem caniclii prae-
fecto 8 et deuterio 4 et praepositis 24. Decimaquarta dignitas est
gloriosissimorum magistrorum, cuius brabeum tunica candida auro

σοστορίου ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τῷ τῆς καταστάσεως τὸ καμίσιον αὐτοῦ, τοῖς δὲ πραιποσίτοις καὶ μαγίστροις συνεσιᾶται παρέχων αὐτοῖς καὶ δόματα ἱματίων. συνήθειαν δὲ τοῖς πραιποσίτοις καὶ μαγίστροις καὶ 5 λλοικοῖς τὴν τοῦ πατρικίου διπλὴν συνήθειαν παρέχει. πεντεκαίδεκάτη ἢ τῆς ζωστῆς πατρικίας ἄξια, ἧς βραβεῖον, πλά- B κες ἐλεφάντιναι ὁμοίως τοῖς πατρικίοις, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς βασιλικοῖς κληρικοῖς „ κδ', τῷ δευτέρῳ „ κδ', τοὺς κοιτωνίτας λίτρας γ', τὸ κουβούκλειον 10 σὺν τοῖς πραιποσίτοις μόνοις χρυσοῦ λίτρας γ' καὶ τὸ στιχάριον αὐτῆς τῷ πραιποσίτῳ. τῷ τῆς τραπέζης τῆς ἀγούσης μετὰ τὴν πρωτοβεστιαρίαν καὶ τὴν πριμικήρισσαν καὶ τὰς κοιτωνιτίσσας καὶ κουβουκλιρέας λίτρας β'. ἐξακαίδεκάτη ἢ τοῦ κουροκαλάτου ἄξια, ἧς βραβεῖον, χιτῶν κόκκινος χρυ- 15 σοποίκιλος καὶ χλαμὺς καὶ ζώνη, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπὶ ναοῦ Κυρίου λαμπρῶς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν τὴν τοῦ μαγίστρου διπλὴν, τῷ δευτέρῳ λίτραν α', παρέχων πῦσιν C ἄντιλήψεις καὶ ἀναβιβασμούς. ἐπτακαίδεκάτη ἢ τοῦ νωβηλοσίμου ἄξια, ἧς βραβεῖον, χιτῶν ἐξ ἀλουργίδος χρυσοδέ- 20 τος καὶ χλαμὺς καὶ ζώνη, ἐκ χειρὸς βασιλέως ἐπὶ ναοῦ Κυρίου λαμπρῶς ἐπιδίδοται. δίδωσι συνήθειαν καθὼς καὶ ὁ κωροκαλάτης. ὀκτωκαίδεκάτη ἢ τοῦ καίσαρος ἄξια, παρομοία

2. τῷ καμ. ed. 8. Ita R., ἐπιδίδωται cod. et ed.

per texta, et scapulare cum aureis tabulis, et zona scortea coccinea gemmis ornata, vulgo baltidion dicta, super chrysostorio [seu sala aureis staturis instructa] regia manu tradita; dat consuetudinem cerimoniario camisium suum; praepositos et magistros convivio excipit vestibisque douat; consuetudinem autem isdem praepositis et magistris ceterisque, [quibus dari mos est, datamque a patriciis diximus,] duplam dat eius, quam diximus patricios dare. Decima quinta dignitas est zostae [seu accinctae] patriciae, cuius brabeum sunt eburneae tabulae, pariter atque sunt patriciorum, regia manu traditae. Consuetudinem dat palatinis clericis solidos 24, deuterio tantundem, coetonitis litras tres, cubiculo et praepositis auri litras tres; praeposito seorsim sticharium suum, praeposito mensae Imperatricis, ut et protovestiariae et primicerissae et coetonissis et cubiculariabus dat litras 2. Decima sexta dignitas est curopalatae, cuius brabeum tunica coccinea auro picta et chlamys vel paludamentum et zona, regia manu tradita solenne pompa in templo Domini. Dat consuetudinem eius, quam magister dat, duplam, deuterio litram unam, omnibus munera et promotiones. Decima septima dignitas est nobilissimi, cuius brabeum tunica purpurea auro intexta, et chlamys et zona splendida cum pompa in templo Domini ab Imp. tradita. Eandem, quam curopalates, dat consuetudinem. Decima

τῆς βασιλικῆς δόξης, ἧς βραβεῖον, στέφανος χωρὶς σταυρο-
κοῦ τύπου, ἐπὶ ναοῦ Κυρίου ἐκ βασιλικῆς χειρὸς ἐπὶ κορυ-
φῆς ἐπιτίθεται. δίδωσι συνήθειαν, ὡς καὶ ὁ νοβελήσιμος.

D

Συνήθεια εὐσεβείας.

Ms. 237. a Ὁ δὲ γεγωνὸς αὐτοκράτωρ βασιλεὺς δίδωσιν εἰς τὴν α-5
γίαν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν χρυσοῦ λίτρας ρ', καὶ τῇ
συνκλήτῳ πάσῃ σὺν τῷ τοῦ κουβουκλείου καὶ λοιποῖς χρυσοῦ
λίτρας ρ', καὶ χιλιάδας διαφόρους μιλιαρησίων ἑκάστῳ τά-
γματι καὶ ὄφρικίων τῇ συστάσει. τοῖς δὲ πραιποσίτοις ἐν ἐξ-
αιρέτῳ ὄφρικια δίδωσιν καὶ ἀντιλήψεις ἄξιωμαίων εἰς ἰδίους
καὶ ἀνθρώπους αὐτῶν, καὶ ἀναβιβασμοὺς αὐτῶν τῶν πραι-
ποσίτων, καθὼς ἂν αἰτήσονται, λαμβάνουσιν. ὁ δὲ γε δεῦτε-
Ed. L. 413 ρος βασιλεὺς δίδωσι τὸ ἡμισυ τούτων. ἐκ δὲ τῶν προλε-
χθέντων ἄξιωμαίων αἱ μὲν πέντε ἀξίαι τῇ συνκλήτῳ ἀρμό-
ζονται, ὅλον ἢ ἀπὸ ἐπάρχων, ἢ τῶν σιλεντιαρίων, ἢ τῶν βε-15
στητόρων, ἢ τῶν ὑπάτων καὶ δισυνάτων. αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶ-
σαι ἐν τοῖς βασιλικοῖς κατατάττονται κώδιξιν. αἱ δὲ διὰ λό-
γου βασιλικοῦ τοῖς ἀξίοις προσγιγόμεναι δόξαι καὶ εἰς τὸ
ἄρχειν τῶν ὑποτεταγμένων ἀφορισθεῖσαι εἰσι καὶ αὐταὶ τὸν
ἀριθμὸν ζ', αἵτινες, ὡς ἔφαμεν, λόγῳ βασιλέως προσγιγόμε-
ναι, πάλιν ῥαδίως ἀφαιροῦνται καὶ ἐκ προσώπων εἰς πρόσ-
ωπα μεθίστανται. καὶ πρώτη μὲν καὶ μεγίστη ἡ τοῦ βασι-

octava dignitas est Caesaris, maiestati imperatoriae paene aequalis.
Brabeum est corona, sed absque figura crucis, in templo Domini
regis manibus vertici honorandi imposita. Dat consuetudinem ean-
dem, quam nobilissimus.

CONSUETUDINES PIRATIS.

Qui autem supremus ipse sui iuris Imperator factus est, donat
magnae sanctae Dei ecclesiae auri litras centum, et toti senatui,
cubiculo adscriptis ceterisque tantundem; millenarios miliarensium
diversos unicuique ordini militari et officiorum corpori. Praepositis
autem in specie dat officia et facultatem familiares et ministros
ipsorum ad dignitates, quas ambirent, Domino commendandi, ipsi-
que praepositi ad munera, quae petunt, promoventur. Imperator
minor vel iunior tantum dimidium istorum dat. Harum, quas enu-
meravimus, dignitatum sunt quinque, quae senatui attribuantur,
nempe expraefectorum, silentiariorum, vestitorum, consulum et
iterum consulum; ceterae in regis codicibus depositae haerent [ut
basilici ad eas pervenire possint]. Qui vero per solum Imperatoris
edictum dignis contingunt honores cum auctoritate inferioribus im-
perante, sunt numero sexaginta. Hae, quod diximus, ut verbo dan-
tur, sic et facile rursus adimuntur et ab uno ad alterum transeunt.
Earum prima et maxima ab Imperatore nostro Christum amante Le-

λεοπάτορος παρὰ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Β
 ἐκφωνηθεῖσα ἀξία· β' ἡ τοῦ ραϊκτωρος ἀξία· γ' ἡ τοῦ
 συγκέλλου· δ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀνατολικῶν ἀξία· ε' ἡ
 τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν· ε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἀρ-
 5 μενιάκων· ζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Ἐθρακησιῶν· η' ἡ τοῦ
 κόμητος τοῦ Ὀψικίου· θ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῶν βουκελλα-
 ρίων· ι' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Καππαδοκίας· ια' ἡ τοῦ στρα-
 10 τηγοῦ Χαρσιανου· ιβ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Κολωνίας· ιγ' ἡ
 τοῦ στρατηγοῦ Παφλαγωνίας· ιδ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῆς
 15 Ἐθράκης· ιε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Μακεδονίας· ις' ἡ τοῦ στρα-
 τηγοῦ Χαλδίας· ιζ' ἡ τοῦ δομεστίκου τῶν ἐξσκουβίτων ἀ-
 ξία· ιη' ἡ τοῦ ἐπάρχου πόλεως ἀξία· ιθ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ C
 Πελοποννήσου· κ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Νικοπόλεως· κα' ἡ τοῦ
 στρατηγοῦ τῶν Κιβυρῆραιωτῶν· κβ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Ἑλλά-
 20 δος· κγ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Σικελίας· κδ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ
 Στρυμόνος· κε' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Κεφαληνίας· κς' ἡ τοῦ
 στρατηγοῦ Θεσσαλονίκης· κζ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ Δυρῆα-
 χίου· κη' ἡ τοῦ στρατηγοῦ τῆς Σάμου· κθ' ἡ τοῦ στρατη-
 25 γοῦ τοῦ Ἀγαίου πελάγους· λ' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Δαλματίας· Ms. 237.b
 30 λα' ἡ τοῦ στρατηγοῦ Χερσαῶνος· λβ' ἡ τοῦ σακελλαρίου·
 λγ' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ γενικοῦ· λδ' ἡ τοῦ κναιστωρος ἀ-
 ξία· λε' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ στρατιωτικοῦ· λς' ἡ τοῦ D
 δρουγγαρίου τῆς βίγλας· λζ' ἡ τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου
 ἀξία· λη' ἡ τοῦ δρουγγαρίου τῶν πλοῦμων· λθ' ἡ τοῦ πρω-
 35 τοσπαθαρίου τῶν βασιλικῶν· μ' ἡ τοῦ λογοθέτου τῶν ἀγε-
 λῶν· μα' ἡ τοῦ δομεστίκου τῶν ἰκανάτων· μβ' ἡ τοῦ δομε-

one constituta est basileopatoris; secunda est rectoris; tertia syn-
 celli; quarta strategi orientalium; quinta domestici scholarum; sex-
 ta strategi Armeniacorum; septima strategi Thraciesiorum; octava
 comitis opsicii; nona strategi bucellariorum; 10) strategi Cappado-
 11) strategi Charsiani; 12) strategi Coloniae; 13) strategi Pa-
 phlagoniae; 14) strategi Thraciae; 15) strategi Macedoniae; 16) stra-
 tegi Chaldiae; 17) domestici excubitorum; 18) praefecti Urbis; 19)
 strategi Peloponnesi; 20) strategi Nicopolis; 21) strategi Cibyrhaeo-
 22) strategi Graeciae; 23) strategi Siciliae; 24) strategi
 Strymonis; 25) strategi Cephaleniae; 26) strategi Thessalonices; 27)
 strategi Dyrhachii; 28) strategi Sami; 29) strategi maris Aegaei;
 30) strategi Dalmatiae; 31) strategi Chersonis [seu Chersonesi Tauri-
 cae]; 32) sacellarii; 33) logothetae genici vel generalis aorarii publici;
 34) quaestoris; 35) logothetae stratotici vel rei militaris; 36) drungarii
 37) logothetae dromi seu cursus publici; 38) drungarii ploi-
 morum seu classiariorum; 39) protospatharii imperialium; 40) logothe-

στίκου τῶν νομῆρων μγ' ἢ τοῦ δομεστίκου τῶν ὀπιμμάτων
 μδ' ἢ τοῦ κόμητος τῶν τειχέων με' ἢ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ
 σακελλίου μς' ἢ τοῦ χαρτουλαρίου τοῦ βεστιαρίου μζ' ἢ τοῦ
 χαρτουλαρίου τοῦ κανικλείου μη' ἢ τοῦ πρωτοστράτορος μθ'
 ἢ τοῦ πρωτοασήρητης ἀξία ν' ἢ τοῦ ἐκ προσώπου τῶν θε-5
 μάτων να' ἢ τοῦ κόμητος τοῦ στάβλου νβ' ἢ τοῦ εἰδικοῦ
 Ed.L. 414 γγ' ἢ τοῦ μεγάλου κουράτωρος νδ' ἢ τοῦ κουράτωρος τῶν
 μαγγάνων νε' ἢ τῶν δεήσεων νς' ἢ τοῦ ὄρφανοτρόφου
 νζ' ἢ τοῦ δημάρχου Βενέτων νη' ἢ τοῦ δημάρχου Πρασί-
 νων νθ' ἢ τοῦ τῆς καταστάσεως ζ' ἢ τοῦ δομεστίκου τῶν 10
 βασιλικῶν. καὶ αὗται τὰ νῦν τιμηθεῖσθαι ἀξίαι ἐπὶ Λέοντος
 δεσπότου. διαιροῦνται οὖν αὗται πῦσαι εἰς μέρη ἑπτὰ, οἷον
 εἰς στρατηγούς, εἰς δομεστίκους, εἰς κριτάς, εἰς σεκρετικούς,
 εἰς δημοκράτας, εἰς στρατάρχας καὶ εἰς εἰδικὰς μόνας ἀξίας.
 ὅσαι ἐν ταῖς τῶν στρατηγῶν κατατάττονται τάξεις εἰς τὸν 15
 Βᾶριθμὸν κς'. ὁ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν. ὁ στρατηγὸς
 τῶν Ἀρμενιάκων. ὁ στρατηγὸς τῶν Θρακησιῶν. ὁ κόμης
 τοῦ Ὀψικίου. ὁ στρατηγὸς τῶν βουκελλαρίων. ὁ στρατηγὸς
 Καππαδοκίας. ὁ στρατηγὸς Χαρσιανοῦ. ὁ στρατηγὸς Κο-
 λωνείας. ὁ στρατηγὸς Παφλαγωνίας. ὁ στρατηγὸς τῆς Θρά-20
 κης. ὁ στρατηγὸς Μακεδονίας. ὁ στρατηγὸς Χαλδίας. αὗ-
 ται οὖν αἱ στρατηγίαι τοῖς Ἀνατολικοῖς θέμασιν ἀριθμοῦν-

tae gregum; 41) domestici hicanatorum; 42) domestici numerorum; 43)
 domestici optimatum; 44) comitis castellorum; 45) chartularii sacelli;
 46) chartularii vestiarii; 47) chartularii canicilli; 48) protostratoris;
 49) protoascretae; 50) repraesentantis thematum; 51) comitis stabuli;
 52) idici seu peculio privato praefecti; 53) magni curatoris; 54) cu-
 ratoris manganorum palatii sic dicti; 55) magistri requisitionum vel
 libellorum supplicum; 56) nutritoris orphanorum; 57) demarchi Ve-
 netorum; 58) demarchi Prasinorum; 59) cerimoniaarii; 60) domestici
 basilicorum. Hae sunt dignitates hoc tempore sub Leone Imp. hono-
 ratae [s. in honorem datae]. Redeunt hae dignitates ad septem
 classes: primam strategorum; secundam domesticorum; tertiam iu-
 dicum; quartam secreticorum; quintam democratatum seu magistro-
 rum factionalium; sextam stratarcharum seu tribunorum militarium;
 septimam idicorum vel specialium, quae postrema est solitaria clas-
 sis [singulis hominibus, non pluribus, earum dignitatum, quas illa
 comprehendit, singulas gerentibus]. Ad classem strategorum seu
 magistratum campestris militiae pertinent viginti sex ordines vel ti-
 tuli: strategus Orientalium, Armeniacorum, Thraciesiorum, opscii,
 bucellariorum, Cappadociae, Charsiani, Coloniae, Paphlagoniae,
 Thraciae, Macedoniae, Chaldiae. Et hae quidem strategiae annume-
 rantur thematibus orientalibus. Ad occidentales autem pertinent
 strategus Peloponnesi, Nicopoleos, Cibyrrhaeotarum, Graeciae, Sici-

ται. αἱ δὲ τῆς δύσεώς εἰσιν αὗται· ὁ στρατηγὸς Πελοποννήσου· ὁ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ στρατηγὸς Κιβυρῶραιωτῶν· ὁ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ στρατηγὸς Σικελίας· ὁ στρατηγὸς Στρυμόνος· ὁ στρατηγὸς Κεφαληρίας· ὁ στρατηγὸς Θεσσαλονίκης· ὁ στρατηγὸς τοῦ Δυρῶραχίου· ὁ στρατηγὸς τῆς Σάμου· ὁ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ στρατηγὸς Δαλματίας· ὁ στρατηγὸς Χερσῶνος καὶ οἱ ἐκ προσώπου εἰσὶ τῶν σχολῶν. αἱ δὲ εἰς δομεστικούς ταττόμεναί εἰσι τὸν ἀριθμὸν ζ, οἷον ὁ δομεστικός τῶν σχολῶν, ὁ δομεστικός τῶν ἐξσκουβίτων, ὁ ἰοδρουγγάριος τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ δομεστικός τῶν ἱκανάτων, ὁ δομεστικός τῶν νομῆρων, ὁ δομεστικός τῶν ὀπτιμάτων, ὁ δομεστικός τῶν τειχέων, οἱ καὶ ὀφφικιάλιοι λέγονται. οἱ δὲ εἰς κριτὰς λογιζόμενοι εἰσι τὸν ἀριθμὸν γ', οἷον ὁ ἑπαρχὸς πόλεως, ὁ κνέστωρ, ὁ τοῦ δεήσεως. αἱ δὲ εἰς σέκρητα κα-
 15 θεζόμεναί εἰσι καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ια', οἷον ὁ σακελλάριος, ὁ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ, ὁ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ, ὁ λογοθέτης τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλάριος τοῦ σακελλίου, ὁ χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου, ὁ πρωτοασήκητις, ὁ τοῦ εἰδικοῦ, ὁ μέγας κουράτωρ, ὁ τῶν μαγγάνων, ὁ ὀρφανοτρόφος. αἱ
 20 δὲ εἰς δημοκράτας εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν δύο, οἷον ὁ δήμαρχος Βενέτων καὶ ὁ δήμαρχος Πρασίνων. αἱ δὲ εἰς στρατάρχας εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ε', οἷον ὁ ἑταιρειάρχης, ὁ δρουγγάριος τοῦ πλοῖμου, ὁ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν, ὁ πρωτοσπα-
 25 ράριος τῶν βασιλικῶν, ὁ κόμης τοῦ στάβλου. αἱ δὲ εἰς εἰδικὰς μόνας ἀξίας εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν ζ, οἷον ὁ βασι-

liae, Strymonis, Cephaleniae, Thessalonices, Dyrrhachii, Sami, maris Aegaei, Dalmatiae, Chersonis et repraesentantes scholarum. Domesticorum seu magistratuum palatinae pompaticae militiae classes conficiunt septem: domesticus scholarum, dom. excubitorum, drungarius numeri, domesticus hicanatorum, numerorum, optimatum, castellorum; qui omnes officiales appellantur. Ad iudicum seu procerum iuri dicundo deputatorum numerum pertinent tres: praefectus urbis, quaestor et magister supplicationum. Secreticorum seu eorum, quibus archiva generis omnis curae sunt, classem conficiunt undecim, sacellarius, rationalis generalis, et militaris, et cursus, chartularius sacellii; chartularius vestiarii; protosecretis; praefectus rei privatae; magnus curator; praefectus manganorum et orphanotrophus. Democratarum seu magistratuum factionalium classis tantum duo exhibet, demarchum Venetorum et demarchum Prasinorum. Ad strataρχas seu magistratus militares inferiores et collaterales pertinent quinque: hetaeriae praefectus; drungarius rei navalis; rationalis gregum; protospatharius basilicorum; comes stabuli. Septem tandem

λεσπάτωρ, ὁ ζαίκτωρ, ὁ σύγκελλος, ὁ χαρτουλάριος τοῦ κα-
νικλείου, ὁ πρωτοστράτωρ, ὁ τῆς καταστάσεως, ὁ δομέστι-
κος τῶν βασιλικῶν.

Αἱ δὲ ὑποτεταγμέναί ἐκίστη τούτων ἀρχῆ αἱ καὶ συνεπόμεναι
αὐταῖς εἰσιν ἐξ ὀνόματος αὐταί. 5

B Ὑποπέπτωκεν δὲ ἐκίστη τούτων ἀξιωματῶν ἀρχῆ εἶδη
ἀξιωματῶν διάφορα κατὰ ἀναλογίαν καὶ τάξιν καὶ τῆς ἐκά-
στου προελεύσεως, ἃ καὶ αὐτὰ ὀφρῖκία ὀνομάζονται. διαι-
ροῦνται δὲ καὶ αὐτὰ εἰς μέρη τρία· εἰς ταγματικούς, εἰς
θεματικούς καὶ εἰς συγκλητικούς. τῷ γὰρ στρατηγῷ τῶν Ἀ-10
νατολικῶν ὑποπίπτουσιν κατὰ βαθμὸν εἶδη ἀξιωματῶν ια';
οἷον τουρμιάρχαι, μεριάρχαι, κόμης τῆς κόρτης, χαρτουλά-
ριος τοῦ θέματος, δομέστικος τοῦ θέματος, δρουγγάριος τῶν
βάνδων, κόμητες ὁμοίως, κένταρχος τῶν σπαθαρίων, κόμης
τῆς ἐταιρείας, πρωτοκαγκελλάριος, πρωτομανδάτωρ. τῷ δὲ 15
C δομestικῷ τῶν σχολῶν ὑποπίπτουσιν κατὰ βαθμὸν εἶδη ἀξι-
ωματῶν ι', οἷον βαθμοῦ πρώτου, τοποτηρητῆς, δύο κόμητες
τῶν σχολῶν, χαρτουλάριος, δομέστικοι, προεξήμος, προϊκτο-
ρες, εὐτυχοφόροι, σκηπτροφόροι, ἀξιωματικοὶ, μανδάτορες.
τῷ δὲ στρατηγῷ τῶν Ἀρμενιῶν ὑποπίπτουσι καὶ αὐτῷ εἶδη 20

12. μεριάρχαι R., ἡμεριάρχαι cod. et ed.

sunt, qui ad speciales solitarias seu a viro uno, non pluribus ge-
rendas dignitates spectant: basileopator; rector; syncellus; chartu-
larius caniclei; protostrator; cerimoniaris; domesticus imperialium.

HARUM UNICUIQUE SUPPOSITAE DIGNITATES ET OSSEQUENTES SUNT HAR.

Dignitates, quas diximus, etiam officia solent appellari, diver-
saeque sunt secundum suam rationem et ordinem processionis unius
cuiusque, et sunt in tria genera subdivisae, tagmaticos nempe [seu
ordinales, cohortales, praesidarios,] thematicos [seu legonarios vel
provinciales] et syncleticos seu ordinis senatorii viros. Orientalium
nempe strategī sub dispositione sunt dignitates undecim diversae,
quoad gradum sic consequentes: turmarchae; meriarchae; comes cor-
tis; chartularius thematis; domesticus thematis; drungarius bando-
rum vel vexillorum; comites bandorum; centarchus spathariorum;
comites hetaeriae; protocancellarius; protomandator. Domestico scho-
larum vero subiacent quoad gradum vel sub eius dispositione sunt
decem diversae dignitates; primum gradum tenet topoteretes vel loc-
cum tenens; 2) comites scholarum; 3) chartularius; 4) domestici;
5) proheximus seu proximus [domesticorum]; 6) protectores; 7) eu-
tychiophori seu qui fortunae vel victoriae signa gerunt; 8) sceptro-
phori seu sceptra vel vexilla gerentes; 9) axiomatīci vel honorati;
10) mandatores. Stratego Armeniacorum et reliquis deinceps strate-

ἀξιωμαίων κατὰ βαθμὸν, ὅσα καὶ τῷ στρατηγῷ τῶν Ἀνατολικῶν, καὶ καθέξης ταῖς λοιπαῖς στρατηγίαις, πλὴν τῶν ἐν πλοῖμοις· προστίθεται γὰρ αὐτοῖς κένταρχοι καὶ πρωτοκά- Ms. 238. b
ραβοί. τῷ δὲ δομοστικῷ τῶν ἐξοκουβίτων ὑποτέτακται εἶδη D
5 ἀξιωμαίων 9, οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι, σκριβονες, πρωτομανδάτορες, δρακονάριοι, σκευοφόροι, σιγνοφόροι, σινάτορες καὶ μανδάτορες. τῷ δὲ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων 10, οἷον σύμπονος, λογοθέτης τοῦ πραιτωρίου, κριταὶ τῶν ῥεγεῶνων, ἐπισκεπτήται, πρωτοκαγιοκελλάριοι, κεντυρίων, ἐπόπται, ἔξαρχοι, γειτονιάρχαι, νομικοὶ, βουλωταί, προστάται, καγκελλάριοι, ὁ παραθαλασσίτης. τῷ δὲ σακελλαρίῳ ὑποτέτακται τὰ ὄφρακια πάντα διὰ τὸ ἐν Ed. L. 416
ἐκάστῳ σεκρέτῳ τὴν ἐπισκοπὴν τῶν ἐκεῖσε πραττομένων διὰ τῆς καταγραφῆς τοῦ οἰκείου νοταρίου ποιεῖσθαι. τῷ δὲ λογο- 15
15 9έτῃ τοῦ γενικοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων κατὰ βαθμὸν
16, οἷον χαρτουλάριοι μεγάλοι τοῦ σεκρέτου, χαρτουλάριοι τῶν ἀρχῶν, ἐπόπται τῶν θεμάτων, κόμητες ὑδάτων, ὁ κιστικός, κουμερκιάριοι, ὁ τῆς κουρατωρίας, ὁ κόμης τῆς λαμίας, διοικηταί, κομεντιανός, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλά- 20
20 ριοί. τῷ δὲ κυέστωρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων 17, οἷον B

17. ὁ οἰκιστικός conl. R. Cf. eum ad h. L.

gis omnibus parent et subiacent eadem omnia officia, quae modo diximus sub orientalium strategii dispositione esse, eodem prorsus, atque illi, ordine, ea tantum cum exceptione, quod strategii classarii adhuc sub se habeant centarchos vel centuriones et protocarabos seu naucleros, gubernatores navium. Domestico excubitorum parent novem diversae dignitates, topoteretae, chartularii, scribones, protomandatores, draconarii, sceuophori [vel contorum cum tropaeis gestatores], signiferi, senatores et mandatores. Eparcho seu praefecto Urbis parent officia quatuordecim diversa: symponus vel adiutor aut assessor; logothetes seu commentariensis praetorii; iudices regionum [urbis]; episceptetae [vel episcopi, id est venalis in foro annonae inspectores et arbitri]; protocancellarii; centurio; epoptae (vel aediles); exarchi vel vicarii; gitoniarchae vel vicorum magistri; nomici seu iuridici; bullatores seu obsignatores; prostatae vel patroni; cancellarii et curiosus litoris. Ad sacellarii iurisdictionem pertinent officia omnia, quia in unoquoque secreto vel scrinio rerum, quae ibi geruntur, inspectionem et moderationem per descriptionem notarii sui perficit. Logothetae genici vel rationali sacrarum thesaurorum subiacent quoad gradum officia diversa undecim: chartularii arcularum; epoptae vel inspectores provinciarum; comites aquarum [vel formarum]; oecistici seu magister architectorum; commerciarii seu rationales vectigalium; curatoriariae praefectus; comes lamiae vel laminae s. metallorum; dioecetae s. dispensatores, provisores; comentianus s. commentariensis; proto-

ἀντιγραφεῖς, σκριβάς, σκέπτωρ, λιβελίσιος, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι. τῷ δὲ λογοθέτῃ τοῦ στρατιωτικοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ζ', οἷον χαρτουλάριοι τοῦ σεκρέτου, χαρτουλάριοι τῶν θεμάτων, χαρτουλάριοι τῶν ταγμάτων, λεγατάριοι, ὀπίονες, πρωτοκαγκελλάριος, μανδάτορες. 5 τῷ δὲ δρουγγαρίῳ τοῦ ἀριθμοῦ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ι', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, ἀκόλουθος, κόμητες, κένταρχοι, βανδοφόροι, λαβουρίσιοι, σημειοφόροι, δουκινιάτορες, C μανδάτορες. τῷ δὲ δρουγγαρίῳ τῶν πλοίων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ζ', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, πρωτο- 10 μανδάτωρ, κόμητες, κένταρχοι, κόμητες τῆς ἐταιρείας, μανδάτορες. τῷ δὲ λογοθέτῃ τοῦ δρόμου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων ζ', οἷον πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου, χαρτουλάριοι τοῦ δρόμου, ἐπισκεπτῆται, ἐρμηνευταί, ὁ κουράτωρ τοῦ ἀποκρισιαιριεύου, δι- M. 239. a ατρέχοντες, μανδάτορες. τῷ δὲ πρωτοσπαθαρίῳ τῶν βασιλικῶν 15 ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων δ', οἷον δομestικός τῶν βασιλικῶν, σπαθάριοι τοῦ σπαθαρικίου, ἦτοι τοῦ ἵπποδρόμου, κανδιδάτοι ὁμοίως, καὶ βασιλικοὶ μανδάτορες. τῷ δὲ λογοθέτῃ τῶν ἀγγελῶν ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων, οἷον ὁ πρωτονοτάριος Ἀσίας, ὁ πρωτονοτάριος Φρυγίας, διοικηταί τῶν μητύτων, 20 κόμητες, ἐπισκεπτῆται. τῷ δὲ δομestικῷ τῶν ἰκανάτων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωμαίων θ', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος,

cancellarius; cancellarii. Quaestori adhaerent sex diversa officia: antigrapei seu dictatores rescriptorum; scribae; sceptor vel lustrator aut revisor; libellensis vel recitator, lector; protocancellarius; cancellarii. Logothetes stratiotici s. castrensis acrarii rationalis septem diversis officiis praest: chartulariis secreti, chartulariis thematum, chartulariis tagmatum, legatariis, optionibus, protocancellario, mandatoribus. Drungario arithmi decem diversis imperat officiis: topoteretis, chartulario, acolutho, comitibus, centarchis, bandiferis vel bannerariis, labarensibus, signiferis, ducinatoribus vel ducenariis, mandatoribus. Drungario rei maritimae addita sunt inferiora septem officia: topoteretae, chartularius, protomandator, comites, centarchi, comes hetaeriae, mandatores. Logothetes dromi vel cursus publici pariter septem moderatur officia: protonotarium dromi, chartularium dromi, episceptetas seu inspectores [nempe evectio[n]um], interpretes, curatorem apocrisiarici [seu legationum exterarum], diatrechontas seu vernaculos et mandatores. Protospatharius basilicorum aut caesarianorum sub se habet officia quatuor: domesticum basilicorum, spatharios spatharicii seu circi, candidatos spatharicii et mandatores imperiales. Logothetae gregum suppositae sunt dignitates diversae quinque: protonotarius Asiae; protonotarius Phrygiae; dioecetae vel provisores metatorum; comites et inspectores. Domesticum hicanatorum subiacent diversa noyem officia: topoteretae,

κόμητες, πρωτομανδάτωρ, κένταρχοι, βανδοφόροι, δουκινιάτορες, σημειοφόροι, μανδάτορες. τῷ δὲ δομestikῷ τῶν νομῆρων ὑποτέταται εἶδη ἀξιωματῶν ἕξ, οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι τριβοῦνοι, πρωτομανδάτωρ, βικάριοι, μανδάτορες, πορτάριοι. τῷ δὲ δομestikῷ τῶν ὀπτιμῶτων ὑποτέταται Ed. L. 417 εἶδη ἀξιωματῶν ε', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριος, κόμητες, κένταρχοι, πρωτοκαγκελλάριος. τῷ δὲ δομestikῷ τῶν τειχέων ὑποτέταται εἶδη ἀξιωματῶν ε', οἷον τοποτηρηταί, χαρτουλάριοι τριβοῦνοι, πρωτομανδάτωρ, βικάριοι, μανδάτορες, ἰοπορτάριοι. τῷ δὲ χαρτουλαρίῳ τοῦ σακελλίου ὑποτέταται εἶδη ἀξιωματῶν ι', οἷον νοτάριοι βασιλικοὶ τοῦ σεκρέτου, πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων, ξενοδόχοι, ὁ ζυγοστάτης, μετρηταί, γηροκόμοι, χαρτουλάριοι τῶν οἰκῶν, πρωτοκαγκελλάριος, καγκελλάριοι καὶ ὁ δομestikὸς τῆς θυμέλης. τῷ δὲ χαρτου- B
 15λαρίῳ τοῦ βεστιαρίου ὑποτέταται εἶδη ἀξιωματῶν ι', οἷον βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, κένταρχος, λεγατάριος, ἀρχῶν τῆς γαργῆς, ἔξαρτιστής, χαρτουλάριος, κουράτορες, χουσαῖται, πρωτομανδάτορες. τῷ δὲ χαρτουλαρίῳ τοῦ κανικλείου οὐδὲν ὑποπέτωκε διὰ τὸ καθ' ἑαυτὸν μόνον ὑπηρε-
 20τεῖν. τῷ δὲ πρωτοστράτορι ὑποτέταται εἶδη ἀξιωματῶν γ', οἷον στρατῶρες, ἀρμοφύλακες καὶ σταβλοκόμητες. τῷ δὲ C
 πρωτοασήκρητις ὑποπέτωκεν εἶδη ἀξιωματῶν γ', οἷον ἀσηκρήται, νοτάριοι βασιλικοὶ, ὁ δεκανός. τῷ δὲ κόμητι τοῦ στά-

chartularius, comites, protomandator, centarchi, bandiferi, duciniatores vel ducenarii, vexilliferi, mandatores. Domesticio numerorum subiacent officia sex: topoteretae; chartularii tribuni; protomandator; vicarii; mandatores; portarii. Domesticio optimatum subiacent officia quinque: topoteretae, chartularius, comites, centarchi, protocancellarius. Domesticio castrorum sex: topoteretae, chartularii tribuni, protomandator, vicarii, mandatores, portarii. Chartulario sacelli decem parent officia: notarii imperiales secreti, protonotarii thematum, xenodochi seu praefecti hospitalium, libripens, monetarius nempe, mensores [frumentarii], gerocomi seu curatores senum, chartularii domuum [piarum puta, et coenobiorum], protocancellarius, cancellarii, domesticus thymelae seu magister scenae vel ludorum theatralium. Chartulario vestiarii subsunt decem officia: notarii regii secreti, centarchus, legatarius, praefectus vel procurator monetae, sartor, chartularius, curatores, chosbaitae, protomandatores. Chartularius caniclii nullos sub se habet subalternantes officiales, quia munus ipse suum solus exsequitur. Protostratori autem parent dignitates diversae tres: stratores, regionum armorum custodes et stabuli comites. Protoascretiae subiacent officia tria: ascretiae notarii imperiales, decanus. Comiti stabuli subsunt officia * * *

Μα. 239.β βλου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων* * *. τῷ δὲ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων δ', οἷον βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ σεκρέτου, ἄρχοντες τῶν ἐργοδοσίων, ἐβδομάριοι καὶ μειζότεροι τῶν ἐργοδοσίων. τῷ δὲ μεγάλῳ κουράτωρι ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων θ', οἷον πρωτονοτάριος, βασιλι-5 κοὶ νοτάριοι, κουράτωρες τῶν παλατίων, κουράτωρες τῶν κτη-
 D μμάτων, μειζότερος τῶν Ἐλευθερίων, ὁ ξενοδόχος Σαγγάρου, ὁ ξενοδόχος Πυλῶν, ὁ ξενοδόχος Νικομηδείας καὶ ἐπισκεπτῆ-
 ται. τῷ δὲ κουράτωρι τῶν μαγγάνων ὑποτέτακται εἶδη ἀξιο-
 μμάτων, ὅσα καὶ τῷ μεγάλῳ κουράτωρι, πλὴν τῶν ξενοδόχων. 10
 τῷ δὲ ὄρφανοτρόφῳ ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων δ', οἷον
 χαρτουλάριοι τοῦ οἴκου, χαρτουλάριοι τοῦ δσίου, ἀρχάριος,
 κουράτωρες. τοῖς δὲ δυοὶ δημάρχους ὑποτέτακται εἶδη ἀξιο-
 μμάτων ἀνὰ ζ', οἷον δευτερεύοντες, ὁ χαρτουλάριος καὶ ὁ
 ποιητής, ἄρχοντες, γειτονιάρχαι, μελισταί, νοτάριοι τῶν με-15
 Ed. L. 418 ρῶν, ἡγίοχοι, πρωτεῖα, δημῶται. τῷ δὲ ἐπὶ τῆς καταστά-
 σεως ὑποτέτακται εἶδη ἀξιωματίων ε', οἷον ὑπατοὶ, βεστήτο-
 ρες, σιλεντιάριοι, ἀπὸ ἐπάρχοντες, συγκλητικοί.

Περὶ τῆς τῶν εὐνούχων τάξεως καὶ τῆς τῶν ἀξιωματίων αὐτῶν
 κυριοκλήσιας καὶ ποσότης τῶν συνηθειῶν αὐτῶν. 20

Αἱ δὲ τῶν εὐνούχων ἀξίαι καὶ αὐταὶ μὲν διχῶς δίδον-

1. Complures versus h. l. desunt in cod. ἐπὶ R., ὑπὸ cod. et ed.

* * * *. Logothetae idici logi vel privatarum rationum subsunt officia quatuor: imperiales notarii secreti, praefecti officinarum, hebdomarii seu septimanarii et maiores officinarum. Magno curatori subsunt officia novem: protonotarius; notarii imperiales; curatores palatiorum; curatores praediorum et pecoris rustici; maior palatii de Eleutherio nominati; xenodochus Sangari; xenodochus Pylarum; xenodochus Nicomediae, et curiosi. Curatori manganorum [palatii urbani sic dicti] eadem officia subsunt, quae magno curatori praeter xenodochos. Orphanotropho subsunt officia quatuor: chartularii domus; chartularii sanctimonii [vel opum in pios usus et educationem orborum depositarum]; arcarius et curatores. Unicuique amborum demarchorum subiacent haec in factione quaeque sua officia: secundicerii; chartularius; poeta; archontes; gitoniarchae vel insularum magistri; cantores; notarii factionum; aurigae; primarii de factione viri et factionis tribules plebei. Cerimonarius tandem sub se habet officia quinque: hypatos seu consules, vestitores, silentiarios, viros praefectales et syncleticos seu senatorios.

DE ORDINE EUNUCHORUM, QUOMODO DIGNITATES, QUAS GERERE SOLENT, APPELLANTUR, ET QUANTAS DARE PRO QUAEQUE SOLEANT CONSUETUDINES.

Dignitates eunuchorum sunt duplicis generis. Quidam eas re-

ται. και γὰρ αἱ μὲν ἐξ αὐτῶν ἔργῳ τὰς ἀξίας νομίμως λαμβάνουσιν· αἱ δὲ λόγῳ τοῖς ἀξίοις προσγίνονται, αἱ καὶ ῥαδίως ἐκ προσώπων εἰς πρόσωπα λόγῳ βασιλέως μετέρχονται. εἰσὶ δὲ ὁμοῦ πᾶσαι αἱ διὰ βρυβείων αὐτοῖς παρεχόμεναι τὸν ἀριθμὸν ὀκτώ. καὶ πρώτη μὲν ἐν αὐτοῖς ἡ τῶν νιψιστιαρίων ἀξία γνωρίζεται, ἧς βραβεῖον καμίσιον λινοῦν ὑποβλαττωμένον σχήματι φιαλίου, καὶ λόγος βασιλέως προσγινόμενος. δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, γ', τῷ πριμικηρίῳ αὐτοῦ ,, β'. δευτέρα δὲ ἡ τοῦ ἰοκουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον ἡ ἀμφίαισις τοῦ περιβλαττομένου καμισίου καὶ ἡ τοῦ λεγομένου παραγαβδίου στολή, ἡ καὶ διὰ τῆς τῶν πραιποσίτων παρουσίας γνωρίζεται. δίδωσιν συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιβ', τῷ δευτέρῳ ,, δ', Ms. 240. a τῷ πριμικηρίῳ ,, β'. τρίτη ἡ τοῦ σπαθαροκουβικουλαρίου ἀξία, ἧς βραβεῖον, σπαθίον χρυσόκανον, ὁμοίως τοῖς σπαθαρίοις διὰ βασιλικῆς χειρὸς ἐπιδίδεται. δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις ,, ιη', τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ ,, β', τῷ πριμικηρίῳ ,, δ'. τετάρτη ἡ τῶν ὀστιαρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χρυσῆ ῥάβδος ἐκ λίθων τιμίων περικεφαλαίαν ἔχουσα, διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπιδίδεται. δίδει συνήθειαν τῷ παπίᾳ καὶ τῷ δευτέρῳ ,, ε', τοῖς πραιποσίτοις ,, κδ', τῷ πριμικηρίῳ τοῦ κουβουκλείου ,, δ'. πέμπτη ἡ τῶν πριμικηρίων ἀξία, ἧς βραβεῖον, χιτῶν λευκὸς σὺν ἐπομίοις καὶ πῶλοις χρυσοῦφάντοις,

apse legitime consequuntur; aliae per simplex edictum dignis obtingunt; quae posteriores etiam facile, prout Dominus iusserit, ab uno ab alterum transeunt. Sunt autem dignitates, quae eunuchis cum brabeis tribui solent, in universum octo. Et prima quidem malluviariorum, cuius brabeum est camisium vel industum lineum, sericum velut cucullum habens, et simul sententia Imperatoris ore enuntiata, dignitatemque illam attribuens. Dat consuetudinem praepositis solidos 12, deuterio 3, primicerio suo [puta malluviariorum] 2. Secunda dignitas est cubicularii, cuius insigne est gestatio camisii blatteis praetextati, et sic dicti paragaudii; aut etiam a praesentia praepositorum agnoscitur. Dat praepositis consuetudinem solidos 12, deuterio 4, primicerio 2. Tertia est spatharocubicularii dignitas, cuius insigne spatha cum aureo manubrio, pariter atque spathariis est, regia manu tradita. Dat consuetudinem praepositis nummos 18, papiae et deuterio 2, primicerio [spatharocubiculariorum] 4. Quarta est ostiariorum, cuius brabeum est aureus baculus vel virga gemmeo ornata capitello, regia manu tradita. Dat consuetudinem papiae et deuterio 6, praepositis 24, primicerio cubiculi 4. Quinta dignitas est primiceriorum, cuius brabeum tunica candida cum scapularibus et polis seu figuris equorum auro intex-

λαμπρῶς ἀμφιάζεται. δίδει συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις „ λς', τῷ δευτέρῳ „ ιβ', ἐὰν ἄρα δώσει αὐτὸν βασιλικὸν ἱμάτιον, τῷ πριμικηρίῳ „ ε'. Ἐκτη ἡ τῶν ἐν αὐτοῖς πρωτοσπαθαρίων ἄξία, ἧς βραβεῖον, χρυσοῦν μαριάκιον ἐκ λίθων τιμίων καὶ μαργαριτῶν, ἐπὶ τοῦ ἀνέχενος διὰ χειρὸς βασιλέως ἐπισυγ-5 κλείεται. χιτῶν δὲ καὶ αὐτοῖς λευκὸς χρυσοκόλλητος διβη-τισοειδῆς καὶ διπλῆς κόκκινος σὺν ταβλίσις χρυσοῦφάντοις.

Ed.B. 419 δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραιποσίτοις καὶ πατρικίοις εὐνούχοις καὶ πρωτοσπαθαρίοις εὐνούχοις „ οβ', τῷ παπῖα καὶ τῷ δευτέρῳ „ ε'. ἐβδόμη δὲ πέφυκεν ἡ τῶν λαμπροτάτων πραιποσί-10 των ἄξία, ἧς βραβεῖον, πλάκες πατρικιότητος, ἄνευ μὲν κωδικελλῶν ἐπὶ προελεύσεως χρυσोटρικλίνου χειρὶ βασιλέως ἐπιδίδονται· δίδει συνήθειαν, εἰ ἄρα τιμηθῆ ἡ πρωτοσπαθάριος ἐν τῷ ἅμα, λ. α', καὶ τῷ δευτέρῳ ὑπὲρ τῶν πλακῶν „ κδ'. εἰ δὲ καὶ πατρικίος ὁ αὐτὸς ἐν ταῦτῳ τιμηθῆ, δίδωσι συνήθει-15 αν ὡς οἱ πατρικιοὶ. ὀγδόη ἡ τῶν ἐν αὐτοῖς πατρικίων ἄξία, ἧς βραβεῖον, πλάκες, ὁμοίως σὺν κωδικέλλοις ὡς πᾶσι τοῖς πατρικίοις δίδονται. οὐ διαλλάττουσι δὲ ἐν ταῖς αὐτῶν στολαῖς τῆς τῶν πρωτοσπαθαρίων ἀμφιάσεως πλὴν λῶροις καὶ μόνον, εἰ ἄρα καὶ ἡ τῶν πρωτοσπαθαρίων αὐτοῖς ἐφέπεται20 δόξα, οὐδὲ κωλύονται οἱ πραιπίσιτοι ἐν ὄφφικίοις διαπρέπειν, ὅλον ἂν ἔστιν ὄφφικιον, τοῦ εἶναι καὶ πραιπίσιτος καὶ

tis, solenne pompa induta. Dat consuetudinem praepositis nummos 36, deutero 12, si forte ipsi indumentum imperiale tradat, primicerio sex. Sexta dignitas est protospathariorum eunuchicorum, cuius brabeum torques aureus gemmis et margaritis obsitus, quem ipse Imperator suis manibus impositum cervicibus honorati concludit. Accipiunt praeterea et ipsi quoque tunicam candidam auro incrustatam ad modum dibilitisii, et diploida coccineam cum tabliis auro contextis. Dat consuetudinem praepositis et patriciis eunuchis et protospathariis eunuchis 72, papiae et deutero 6. Septima dignitas est illustrissimorum praepositorum, cuius brabeum sunt tabulae patriciatus. Sexta dignitas est protospathariorum eunuchicorum, cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum codicillis, in processione in chrysotriclinium regia manu traditae. Dat consuetudinem, si simul protospatharius declaretur, litram unam et deutero pro tabulis solidos 24. Neque enim non permittitur praepositis in officiis eminere. Potest omnino praepositis simul etiam officialis qualiscunque tandem esse. Si vero simul quoque patricius renuntietur, pendit tantundem atque patricii. Octava est patriciorum, eunuchicorum nempe, dignitas, cuius brabeum sunt tabulae eburneae cum codicillis, haud secus atque sunt aliorum patriciorum barbatorum. Horum vestitus a vestitu protospathariorum non differt nisi loris tantum, si simul etiam protospathariorum dignitatem gerunt. Patricii eunuchi dant consuetudinem

ὄφφικιάλιος. παρέχουσιν δὲ συνηθείαν οἱ πατρίκιοι εὐνοῦχοι καθὼς καὶ οἱ βαρβάτοι. παρὰ δὲ τῶν εἰς ὄφφικια προβαλλομένων πάντων ἐκκομιζομένου τοῦ πραιποσίτου, ὡς ἐκ Ms. 240. b προσώπου τοῦ βασιλέως, τὴν ἀπόκρισιν τῆς προβλήσεως, λαμβάνει τὸν αὐτὸν πραιπόσιτον καθ' ἑκάστον ὄφφικιάλιον συνηθείαν, κδ'. μηδεὶς τοίνυν παραβαινέτω τὴν τοιαύτην τάξιν τε καὶ στάσιν τῶν ἐκτιθεμένων ἀξιωματῶν, ἢ ἄλλως πως ταύτας μετερχέσθω, πλὴν τῶν κληρικῶν καὶ μόνον. οὗτοι γὰρ λόγῳ μόνῳ μετέρχονται τὰς ἀξίας. ἡ δὲ τῶν πρωτοσπα-
 10 θαρῶν ἀξία διὰ βασιλικῆς χειρὸς μετὰ ἐπιριπταρίου βασιλικοῦ ἐπισυνγκλείεται. ταύτας δὲ τὰς συναγομένας συνηθείας τῶν ἀξιωματῶν παρὰ τοῦ παπίου καὶ τοῦ δευτέρου μερίζεσθαι αὐτοῖς ἐπ' ἴσης ἄνευ τῆς συνηθείας τοῦ χρυσοτρικλί-
 15 τῶν μαγίστρων καὶ τῶν πριμικηρίων καὶ τῶν κουβικουλαρίων μονομερῶς λαμβάνει αὐτὰ ὁ δεύτερος, καθὼς ἀνωτέρω δια-
 γορεῖται. τοῦ δὲ τιμίου σταυροῦ τῷ Ἀγούστῳ μὴνι ἐξέρχεται ὁ παπίας, καὶ εἴ τι ἂν ἐπισυνάξει, ἔχει αὐτὰ, καὶ ἔξ αὐτῶν δίδωσιν καὶ τῷ δευτέρῳ μέρος τι. εἰ δὲ δι' ἀδυναμί-
 20 αον εἴτε νόσον οὐκ ἐξέρχεται ὁ παπίας, ἐξέρχεται ὁ δεύτερος, καὶ εἴ τι ἂν ἐπισυνάξει, μερίζονται αὐτὰ ὁ, τε παπίας καὶ ὁ δεύτερος ἔξ ἴσης. ἐπέχει δὲ ὁ παπίας τὰς ἔξ ἑβδομάδας τοὺς διαταρίους καὶ τὸ ἔλαιον τῶν καμαρῶν τοῦ χρυσο-
 13. ἐπίσης cod. et ed.

eandem, quam barbari. Obtinet autem, ut ab omnibus ad officia promotis praepositus, utpote significationem promotionis ex persona et loco Imperatoris edens, accipiat ab unoquoque officiale pro consuetudine nummos aureos viginti quatuor. Nemo itaque hunc dignitatum hactenus expositarum ordinem atque constitutionem transgrediatur, aliove modo eas ambeat et obtineat praeter clericos, qui solo edicto dignitates accipiunt. Protospatharii dignitas confirmatur et significatur epirrhptario seu cucullo, quem ipsi regia manus concludit [seu ad iugulum adfibulat]. Oportet congregatas has consuetudines dignitatum a papia et deutero aequalibus partibus divididi praeter consuetudines chrysotriclinii, quas papias soli sibi reservat. Consuetudines autem, quae pro tabulis eburneis a magistris, a primiceriis et a cubiculariis penduntur, soli cedunt deutero; prout superiora docent. In festo exaltationis sanctae crucis mense Augusto exit [cum cruce obitque palatium et Urbem] papias, et quidquid collegerit, habet sibi, parte tamen aliqua deutero indulta. Si vero aut morbis aut aliis causis impeditus nequeat [e palatio cum cruce] exire papias, exit deuterus, et quidquid stupis inde collegerit, id partiuntur aequaliter, ipse atque papias. Habet autem papias sub inspectione sua diaetarios per sex [magni ieiunii] septimanas; et oleum fornicum chrysotricli-

τρικλίνου σὺν τῶν κανδηλαπτῶν. τὸ δὲ ἔλαιον τοῦ πολυ-
 κανδήλου τοῦ κατὰ τὸ μέσον κρεμμαμένου τοῦ χρυσοτρικλί-
 Ed.L. 420 νου καὶ τῶν λοιπῶν πολυκανδήλων καὶ ψιαθίων, ἐπικρα-
 τοῦσιν αὐτὰ αὐτοὶ οἱ κανδηλάπται. ἐπέχει δὲ καὶ τοὺς λου-
 στας καὶ τοὺς καμηνάδας καὶ τοὺς κανδηλάπτας τοῦ λαυσια-5
 κοῦ καὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ τοὺς ὄρολόγους καὶ τοὺς ζαρά-
 βας, καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν λείψῃ, ἔχει ἐξουσίαν ποιεῖν ἀντιση-
 κοῦντας, καὶ λαμβάνει ρ' σινηθείαν αὐτῶν, εἰς μὲν τοὺς
 πριμικηρίους „ ιθ', καὶ εἰς τοὺς διαιταρίους καὶ λοιποὺς ἀνά
 „ ς', λαμβάνουσι δὲ καὶ οἱ πριμικήριοι „ α', καὶ ὁ λαὸς „ ε'. 10
 ἐπέχει δὲ καὶ ὁ δεύτερος τὰ σελλία καὶ τοὺς διαιταρίους καὶ
 τὸν πριμικήριον αὐτῶν καὶ τὰ στέμματα καὶ τὰς δσθῆτας τῶν
 βασιλέων καὶ τὰ βῆλα τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν
 ἀλλαξίμων καὶ τοὺς βεστήτορας σὺν τῶν πριμικηρίων αὐ-
 Ms. 241. a τῶν καὶ τὰ σκευὴ τῶν ἀξιωματῶν καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν ἀξιωμα-15
 Βτων, οἱ καὶ συνάγουσιν τὰ ἀξιώματα παρὰ τῶν λαμβανόντων
 τὰς ἀξίας. καὶ ὅστις ἐξ αὐτῶν λείψῃ, ἵνα παρέχει ὁ μέλ-
 λων γίνεσθαι τὰς σινηθείας τῆ δευτέρῃ, καθὼς καὶ ὁ πα-
 πίας λαμβάνει. εἰς δὲ τὰς προελεύσεις ἵνα συνάγονται οἱ
 βεστήτορες καὶ οἱ πριμικήριοι πάντες, καὶ βαστάζουσιν τὰ 20
 κορνίκλια σὺν τοῖς στέμμασιν. συναγεσθαι δὲ τοὺς ἀμφοτέ-
 ρων διαιταρίους καὶ βαστάζειν εἰς τὰς προελεύσεις τὰ ταβλία

nii et candelarum accensores. Oleum vero multifidi candelabri, quod
 in medio chrysotriclino suspensum est, et reliquorum polycandelo-
 rum, ipsi candelaptae sufficiunt. Curat etiam balneatores, et cami-
 norum calfactores, et candelaptas lausiaci atque iustiniani, item
 horologos et zarabas. Quisquis eorum munere decesserit, habet
 praepositus potestatem eorum in locum alios substituendi, et accipit
 ab ipsis certum pecuniae numerum in consuetudinem; a primiceriis
 nempe nummes 19, et a singulis diaetariis et reliquis senos nummos.
 Accipiunt etiam primicerii unum et populus seu cetera turba. In
 universum deuterus curat regitque sellas seu thronos imperiales, et
 diaetarios et primicerium ipsorum; et stemmata seu infulas, et vestes
 imperiales, et vela chrysotriclinii, et qui a mutatoriis sunt, et vesti-
 tores eorumque primicerios, et vestes axiomatum [seu quibus recens
 honorati investiantur,] et eos, qui sunt ab axiomatibus, qui
 nempe exigunt et collectant axiomata vel consuetudines pro novis
 dignitatibus ab honoratis dandas. Quisquis horum munere suo dece-
 serit, in eius locum suffiendi alium facultas est deuterio, debetque
 ipsi novo munere mactandus tantundem, quantum modo diceba-
 mus papiae deberi. In processionibus id curae est deuterio, ut
 coeant vestitores et primicerii omnes, et ferant corniclia seu capsu-
 las vel pyxides eum coronis intus repositis; item ut coeant omnium

τὰ βασιλικὰ μετὰ τῶν ἀλλαξίμων. ἀκολουθεῖν δὲ εἰς τὰς προελευσεις τοὺς ῥάπτας τοὺς βασιλικούς καὶ τοὺς χρυσοκλαβαρίους καὶ τοὺς χρυσοχοῦς, βασιτάζοντες καὶ αὐτοὶ σπαθία τὰ βασιλικὰ εἰς τὰς θήκας αὐτῶν. καὶ λαμβάνειν αὐτοὺς παρὰ τοῦ βαρβάρου μαϊουμῶν εἰς τὰ πρόκενσα. λαμβάνειν δὲ καὶ ξύλον τὸν παπίαν τῇ ἑβδομάδι πίσσαν μίαν, καὶ τὸν δεύτερον πίσσαν μίαν. ταῦτα δὲ πάντα φυλάττεσθαι, τηρεῖσθαι τε καὶ πρῦττεσθαι ἀπαρασάλευτα καὶ διαμένειν βέβαια, καθὼς ἡ εὐσεβῆς καὶ ἔνθεος βασιλεία ἡμῶν ἐξέτετο, ὡς καὶ ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων παρὰ τῶν προῦ μῶν εὐσεβῶς βασιλευσάντων δικαίως ἐξετέθη.

Ἦσαι διὰ βασιλικῶ λόγου προσγίνονται τούτοις ἀξίαι. D

Αἱ δὲ λόγῳ προσγινόμεναι τούτοις ἀξίαι εἰσὶ καὶ αὗται τὸν ἀριθμὸν κυρίως θ'. ὁ παρακοιμώμενος τοῦ δεσπότου, 15 ὁ πρωτοβεστιάριος τοῦ δεσπότου, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δεσπότου, ὁ ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς ἀγνούστης, ὁ παπίας τοῦ μεγάλου παλατίου, ὁ δεύτερος τοῦ μεγάλου παλατίου, ὁ ἐπιγκέρνης τοῦ δεσπότου, ὁ πιγκέρνης τῆς ἀγνούστης, ὁ παπίας τῆς μανναύρας, ὁ παπίας τῆς Δάφνης· ἀλλὰ μὴν καὶ αὖ 20 ἄλλαι πᾶσαι, ὅσαι καὶ τοῖς βυρβάτοις προσγίνονται, πλην τῆς τοῦ ἐπάρχου καὶ κνέστωρος καὶ δομεστικῶν ἀξίας.

6. τῇ ἑβδομάδα cod. et ed.

[palatorum puta] diaetarii, et gerant in processioibus tabulas imperialibus mutatoriis onustas; item ut processiones sequantur sutores imperiales et auroclavarios et aurifabros. Officium quoque deuterorum est, ut spathas imperiales vaginis suis reconditas gerant, et a barbaro [seu capitaneo hetaerlae] maiumam nomine processionum accipiant. Debet etiam papias lignum in septimana vice una et deuterus quoque vice una accipere. Haec omnia custodiri, observari et peragi oportet, neque turbari, sed firma et immota manere, quemadmodum pia et Deo plena maiestas nostra constituit, itemque antiquis temporibus qui ante nos pie regnarunt, qua par erat, ordinarunt.

DE DIGNITATIBUS, QUAS EUNUCHI SOLO IMPERATORIS EDICTO CONSEQUUNTUR.

Novem proprie et stricte sunt tales dignitates: Domini para-coemomenus seu accubitor; Domini protovestiarius; praefectus mensae Domini; praefectus mensae Imperatricis; papias magni palatii; deuterus magi palatii; pincerna Augustae; papias magnae et papias Daphnes. Possunt tamen in universum eunuchi dignitates omnes obtinere, quas barbati, praeter eparchi seu praefecti Urbis et quaestoris et domesticorum dignitates.

Ed. L. 421

Τόμος β'.

Ταύτας οὖν ἀπάσας τὰς ἔργῳ καὶ λόγῳ διδομένας ἀξίας σαφεῖ καὶ ἀκριβεῖ λόγῳ παραστήσαι σπουδάσαντες, οὐ δίκαιον ἐκρίναμεν, ὃ φίλοι, μέχρι τούτων καταπαῦσαι τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ, ὃ μάλιστα ὑμῖν ζητητέον, τῆς περὶ τῶν καθεδρῶν ἀκριβείας καθάψασθαι καὶ τὴν ὑπόθεσιν εἰς πέρας ἀγάγει, καθαῖα ἐξηγήσασθε. καὶ γὰρ πάλιν ὡς ἐπ' ἀναλήψει ταῖς λεχθεῖσαις ἀπάσαις χρησόμενοι τὴν ἐκάστης τάξιν καὶ κλῆσιν καὶ οἰκείαν καθέδραν σαφέστερον ὑμῖν κανονῆσαι βεβήχηθμεν. δεῖ γὰρ τὸν καλέοντα ἀρτικλῆν ταύτας μὲν οὐκ ἀπάσας ἀκριβεῶς εἰδέναι, ὡς ἔφαμεν, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν βασιλικῶν κληρωρίων κατάστασιν διττῶς ποιῆσθαι εἰς κόσμησιν, καὶ τῷ μὲν λόγῳ τὴν κλῆσιν τῆς ἐκάστου ἀξίας οὐκείας ἐκφέρειν, τῇ δὲ δεξιᾷ χειρὶ διὰ τοῦ σχήματος προσδεικνύειν τὸν ἐκάστη ἀρμόζοντα τόπον, καὶ τὸν μὲν πρωτόκλητον πρὸς τὸ εὐώνυμον προτρέπεσθαι μέρος, ὅπως ἢ τῆς βασιλικῆς ἀξίας ἐπίδοσις εὐχερῆς τῷ πρωτοκλήτῳ γένηται φίλῳ, τὸν δὲ ἀπ' αὐτοῦ δεύτερον ἐν τοῖς δεξιοῖς προσκαλεῖσθαι, καὶ λέγειν. „ὃ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὃ καῖσαρ, ὃ νοβελήσιμος, ὃ κουροπαλάτης, ὃ βασιλεοπάτωρ, ὃ ζῶστη πατρικία.” εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι αἱ ἐξ αὐτῶν μόναι

CAPUT SECUNDUM.

Has igitur omnes dignitates utriusque generis, tam re et solemnibus cum ceremoniis, quam verbis, attributas quam studeamus distincto perspicuoque et accurato sermone persequi, æquum non putamus, o amici, cum dictis tractationi finem imponere, sed potius necesse videtur, ut, (quod maxime nobis indagandum et declarandum erat, et vos a me rogastis,) plenam omnibus numeris perhibeamus expositionem de praesessionibus et praecedentiis harum dignitatum. Propterea repetituri tanquam in recapitulatione iam dictarum dignitatum nomina, dabimus nunc operam, ut cuiusque ordinem et appellationem et propriam sedem perspicueque breviterque tanquam in canone quodam aut laterculo declaremus. Oportet enim artoclinam, cuius est dignitates ad sacram mensam assessuras intro vocare, omnes eas probe nosse, sacrorumque imperialium conviviorum ceremonias et directionem gemino modo facere, scilicet voce dignitatis cuique singulari viro propriae appellationem pronuntiare, et simul dextra manu gestuque decore et consueto competentem cuique suum locum assignare; amicumque Domini eum, qui primus introvocatur, ad sinistram Domini manum ablegare, quo nempe sua maiestas illi primo vocato eo facilius commodiusque dapes porrigere possit. Secundo autem loco vocatum ad dextram ablegare; et proclamare hoc tenore: *Patriarche Constantinopolcos; Caesar; Nobilitissime; Curopalata; Basileopator; Zoste patricia.* Hae nempe

ἀξίαι ἐν τῇ ἀποκοπιῇ τραπέζῃ συνεσιῶνται τοῖς βασιλεῦσιν, αἱ δὲ λοιπαὶ πᾶσαι τῆς δευτέρας ὑπάρχουσι τάξεως, οἷον ὁ μάγιστρος, ὁ μάγιστρος. εἰ δὲ τις τούτων ὀφφίκιον τετίμηται, προκρίνεται τοῦ ἐταίρου, κἂν τάχα ἔσχατος ᾗ. εἶτα, 5 ὁ φραϊκτωρ, ὁ σύγκελλος Ῥώμης, ὁ σύγκελλος Κωνσταντινουπόλεως. εἰ δὲ καὶ τῶν τῆς Ἀνατολῆς πατριαρχῶν τύχοιεν σύγκελλοι, προκρίνονται τούτων κατὰ τὰ ἴδια αὐτῶν πατριαρχία, εἰθ' οὕτως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας, πατρίκιος εὐνοῦχοι. ὁ δὲ ὢν ἐξ αὐτῶν ἐν ὀφφικίῳ προκρίνεται τοῦ ἐτέ-
 10 ρου. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολι-
 κῶν. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀρμενιάκων. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Θρακησίων. ὁ ἀν-
 15 θύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τοῦ ὀψικίου. ὁ ἀνθύπατος
 πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν βουκελλάρων. ὁ ἀνθύπατος πα-
 τρίκιος καὶ στρατηγὸς Καππαδοκίας. ὁ ἀνθύπατος πα-
 τρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Χαρσιανοῦ. ὁ ἀνθύπατος πατρί-
 κιος καὶ στρατηγὸς Κολωνείας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρα-
 20 τηγὸς τῆς Θράκης. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς
 Μακεδονίας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Χαλ-
 δίας. ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς καὶ δομέστικος

6. τοίχων cod. et ed.

sex dignitates solae simul cum Imperatore in mensa apocopta seu privata et a ceteris separata epulantur. Reliquae autem omnes sunt secundi ordinis, ut magister [primus], magister [secundus] et sic porro. Horum honoratorum si quis officio praeterea mactus est, praehabetur alteri eiusdem quidem dignitatis viro, sed officio casso, etiamsi ipse postremus seu promotionis tempore recentissimus sit. Deinde evocatur rector; syncellus Romae; syncellus CPoleos. Syncelli, si qui adsunt, patriarcharum orientalium, praecedunt et sequuntur ordine, quem in ordine ecclesiastico tenet suus cuiusque patriarcha. Dein archiepiscopus Bulgariae; tum patricii eunuchi. Horum quisquis officio honoratus est, praefertur alteri [non honorato alia praeter patriciatum dignitate]. Tum sequuntur hoc ordine: Proconsul patricius et strategus Anaticorum seu Orientalium; proconsul patricius et domesticus scholarum; proconsul patricius et strategus Armeniacorum; proconsul patricius et strategus Thraciorum; proconsul patricius et comes opsicii; proconsul patricius et strategus Bucellariorum; proconsul patricius et strategus Cappadociae; proconsul patricius et strategus Charsiani; proconsul patricius et strategus Coloniae; proconsul patricius et strategus Paphlagoniae; proconsul patricius et strategus Thraciae; proconsul patricius et strategus Macedoniae; proconsul patricius et

τῶν ἔξσκουβιτόρων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ ἑπαρχος τῆς πόλεως· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Πελοποννήσου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Νικοπόλεως· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῶν Κιβυρραίων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Ἑλλάδος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Σικελίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Στρυμῶνος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Κεφαλληνίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Θεσσαλονίκης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Ἀνδραχίου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τῆς Σάμου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς τοῦ Αἰγαίου πελάγους· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Δαλματίας· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ στρατηγὸς Χερσῶνος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ σακελλάριος· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ γενικὸς λογοθέτης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κνέ-15 στωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικῆς· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δρογγάριος τῆς βίγλης· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δρογγάριος τῶν πλοίων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν ἰκανάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν νομῆρων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ δομέστικος τῶν ὀπημμάτων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ κόμης τῶν τειχέων· ὁ ἀνθύπατος πατρίκιος καὶ

strategus Chaldiae; proconsul patricius et strategus et domesticus excubitorum; proconsul patricius et eparchus seu praefectus Urbis; proconsul patricius et strategus Peloponnesi; proconsul patricius et strategus Nicopoleos; proconsul patricius et strategus Cibrhhaetarum; proconsul patricius et strategus Graeciae; proconsul patricius et strategus Siciliae; proconsul patricius et strategus Strymonis; proconsul patricius et strategus Cephaleniae; proconsul patricius et strategus Thessalonicae; proconsul patricius et strategus Dyrhachii; proconsul patricius et strategus Sami; proconsul patricius et strategus Aegaei maris; proconsul patricius et strategus Dalmatiae; proconsul patricius et strategus Chersonis; proconsul patricius et saccellarius; proconsul patricius et genicus logothetes vel generalis rationalis; proconsul patricius et quaestor; proconsul patricius et logothetes rei militaris; proconsul patricius et drungarius vigiliae; proconsul patricius et drungarius rei maritimae; proconsul patricius et logothetes cursus; proconsul patricius et logothetes gregum; proconsul patricius et domesticus hicanatorum; proconsul patricius et domesticus numerorum; proconsul patricius et domesticus optimatum; proconsul patricius et comes castrorum; proconsul patricius et chartularius sacellii; proconsul patricius et

χαρτουλάριος τοῦ σακελλίου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ
 χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ
 χαρτουλάριος τοῦ κανικλείου· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ D
 πρωτοστράτωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ πρωτοασηκρή-
 5της· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ κόμης τοῦ στάβλου· ὁ ἀν-
 θύπατος πατρικίος καὶ ἐκ προσώπου τῶν θεμάτων· ὁ ἀν-
 θύπατος πατρικίος καὶ ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ· ὁ ἀνθύπατος πα-
 τρικίος καὶ μέγας κουράτωρ· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ
 κουράτωρ τῶν μαγγάνων· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ ἐπι-
 10τῶν δεήσεων· ὁ ἀνθύπατος πατρικίος καὶ ὄρφανοτρόφος· ὁ
 ἀνθύπατος πατρικίος καὶ δήμαρχος Βενέτων· ὁ ἀνθύπατος
 πατρικίος καὶ δήμαρχος Πρασίνων. εἰ δὲ μὴ εἶεν πάντες Ed.L. 423
 ἀνθύπατοι οἱ ἐν τοῖς ὄφφικίσις τεταγμένοι, ἀλλ' ἐν μόνῃ τῇ
 τῶν πατρικίων ἀξίᾳ τὰ στρατηγὰτα ἢ τὰ δομεστικάτα ἢ τὰ
 15ὄφφικία προσελάβοντο, οἱ μὲν λιτοὶ ἀνθύπατοι τῶν ἐν τοῖς
 ὄφφικίσις τεταγμένων πατρικίων ἐν ταῖς καθέδραις προκρί-
 νονται, δηλονότι ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ κω-
 δικέλλου αὐτοῦ τῷ βαθμῷ προτιμώμενος, πλὴν τοῦ στρατη-
 γοῦ τῶν Ἀνατολικῶν καὶ τοῦ δομεστικοῦ τῶν σχολῶν· οὐ-
 20στοι γὰρ μόνοι, καὶ μὴ ὄντες ἀνθύπατοι, ἐν τῇ καθέδρᾳ τῶν
 ἀνθυπάτων ὑπερέχουσιν ἅπαντας. εἰ δὲ τινες ἐξ αὐτῶν,
 εἴτε ἐκ τῶν ἀνθυπάτων, εἴτε ἐκ τῶν λιτῶν πατρικίων, ἢ εἰς B
 στρατηγὰτα ἀνήχθησαν, εἴτε ἐν ἄλλῳ τιῷ διὰ λόγου προσγι-
 14. στρατηγὰτα em. R., στρατηγήματα cod. et ed.

chartularius vestiarii; proconsul patricius et chartularius caniclii;
 proconsul patricius et protostrator; proconsul patricius et protase-
 cretis; proconsul patricius et comes stabuli; proconsul patricius et
 repraesentans thematum; proconsul patricius et praefectus idici
 vel rei privatae; proconsul patricius et magnus curator; proconsul
 patricius et curator palatii manganorum; proconsul patricius et ma-
 gister supplicationum; proconsul patricius et praefectus orphanotro-
 pheorum; proconsul patricius et demarchus Venetorum; proconsul
 patricius et demarchus Prasinorum. Quodsi autem, qui haec offi-
 cia gerunt, non omnes simul proconsules quoque fuerint, sed in
 nudo patriciatu suam aliqui dignitatem, sive strategi, sive dome-
 stici, sive officialis alterius, adierint, talibus praeferuntur quoad
 sessionem simplices proconsules; ita nempe, ut gradum hi teneant
 secundum tempus traditorum sibi codicillorum; exceptis solis strate-
 geo Anatolicorum et domestico scholarum. Hi enim soli, etiamsi
 proconsules non fuerint, sessione tamen praehabentur proconsu-
 libus omnibus. Si quis autem eorum, proconsulum puta patricio-
 rumve simplicium, ad strategi dignitatem ullumve aliud eorum of-
 ficioꝝ promoveatur, quae sola Domini edicto impetrantur: tunc
 sedet eorum uniusquisque in loco non eo, quem ut proconsul pra-

νομένῳ ἀξιωματι, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν τοῦ ὀφφικίου οἰκίαν δόξαν καὶ τῆς καθέδρας ἀπολαύει. οὐ μὴν δὲ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ κωδικέλλου κᾶν τάχα τύχη ὁ ἕσχατος τῷ βαθμῷ προκριθῆναι τοῦ πρώτου ἐν οἰσδῆποτε ὀφφικίῳ τῷ διὰ λόγου προσγινομένῳ. εἰ δὲ καὶ⁵ Μι.242. b παγανοὶ τύχοιεν χωρὶς ὀφφικίων πατρίκιοι, ὑποπίπτουσι τοῖς τὰ ὀφφίκια ἔχουσι κατρίκιοις. εἰ δὲ τις ἐκ τῶν λεχθέντων ὀφφικίων διαδεχθῆ, κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς τάξεως τοῦ κωδικέλλου αὐτοῦ ἀναστραφῆσεται ἐν τῇ κλήσει. C κληρωρεῦνται δὲ ἅπαντες οὕτως. 10

Τόμος γ. Τῆς τῶν διαφόρων ἀξιωματῶν καθολικῆς καθέδρας.

Ὁ μάλιστα· ὁ ῥαίκτηρ· ὁ σύγκελλος· ὁ πατρίκιος καὶ πραιπόσιτος· οἱ πατρίκιοι οἱ εὐνοῦχοι· οἱ ἀνθύπατοι πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγὰ ἢ τὰ ὀφφίκια αὐτῶν· ἀνθύπατοι πατρίκιοι λιτοὶ κατὰ τοὺς κωδικέλλους¹⁵ αὐτῶν· πατρίκιοι στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγὰ αὐτῶν ἢ τὰ ὀφφίκια αὐτῶν· ὁ πραιπόσιτος μὴ ὢν πατρίκιος· (ἐὶ D δὲ καὶ ἐν ὀφφικίῳ τετίμηται, προκρίνεται τοῦ ἑτέρου·) ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθᾶριοι²⁰ στρατηγοὶ τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰς στρατηγίας

11. περι aut δια ante της excidisse putat R.

triciusve obtineret, sed eo quem officii sui gloria et auctoritas deprecit; non tamen secundum ordinem gradus traditorum codicillorum. Contingat enim quocumque tandem officio eorum, quae per mandatum impertuntur, ut qui iuxta tempus promotionis ultimi debet esse, praecedat eum, qui promotorum antiquissimus est. Si qui autem pagani sint, hoc est officii cassi, patricii, cedunt gradu patriciis officia gerentibus. Si quis in dictorum officiorum aliquo successorem nactus fuerit, procedet cum eo in evocatione secundum gradum, qui antea ipsi competebat ex ordine codicilli sui. Omnes autem introvocantur hoc modo.

CAPUT TERTIUM, DE SESSIONE DIGNITATUM IN UNIVERSUM.

Primus sedet magister, tum rector, dein syncellus; patricius et praepositus idem; patricii eunuchi; proconsules patricii et strategii secundum strategata, id est, praeturas aut provincias suas aut officia sua; proconsules patricii simplices secundum aeram codicillorum suorum; patricii strategii [et officiales, qui non sunt simul proconsules] secundum strategata sua aut officia sua; praepositus, qui non est patricius; si autem simul officio fungitur, praeit alteri [idem officium gerenti]; protospatharius et strategus Anatomicorum; protospatharius et domesticus scholarum; protospatharii et strategii peculiarium per Orientem thematum vel provinciarum secun-

αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἔξκουβιτόρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἑπαρχος τῆς πόλεως· οἱ πρωτοσπαθᾶριοι καὶ στρατηγοὶ τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ τὰ στρατηγᾶτα αὐτῶν· οἱ μητροπολίται· οἱ ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τοὺς θρόνους αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ σακελλάριος· οἱ ἐπίσκοποι οἱ ἐπεχόμενοι· πριμικήριοι εὐνοῦχοι τοῦ κουβουκλείου· (εἰ δὲ καὶ πρωτοσπαθᾶριοὶ εἰσιν, Ed.L. 424 προκρίνονται τῶν λιτῶν πριμικηρίων· εἰ δὲ καὶ ὄφρῆκια προσελάβοντο, καὶ εἶθ' οὕτως προκρίνονται τῶν λοιπῶν·) ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ· οἱ ὀστιάριοι τοῦ κουβουκλείου· (εἰ δὲ καὶ ὄφρῆκια ἔχιοιεν, προκρίνονται τῶν ὁμοτίμων·) ὁ κνέστωρ καὶ μὴ ὢν πρωτοσπαθᾶριος ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγγάριος τῆς βίγλης· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, κατὰ τὰ νῦν ἐτιμήθη· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγγάριος τῶν πλοῦμων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τῶν ἀγγελῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἱκανάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν νομέρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ὀπημάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ κόμης τῶν τευχῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλάριος τοῦ σακελλίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλάριος τοῦ βεστιαρίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλάριος τοῦ κανικλείου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ πρωτοστράτωρ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος

dum ordinem suorum strategatorum; protospatharius et domesticus excubitorum; protospatharius et praefectus Urbis; protospatharii et strategi thematum Occidentis ex ordine suorum strategatorum; metropolitani; archiepiscopi secundum thronos vel sedes suos; protospatharius et sacellarius; episcopi sub inspectione superiorum pontificum constituti; primicerii eunucli cubiculi; qui si simul sunt protospatharii, praeferuntur simplicibus primiceriis, idemque obtinet de iis, qui alia praeterea officia gerunt; protospatharius et logothetes genici; ostiarii cubiculi, qui si simul officiis fungantur, praehabentur collegis suis; quaestor, etiamsi protospatharius non sit; protospatharius et logothetes fisci militaris; protospatharius et drungarius vigiliae; oeconomus magnae ecclesiae, ut hoc tempore gradum tenet; protospatharius et logothetes cursus; protospatharius et drungarius cursus; protospatharius et drungarius classiariorum; protospatharius et logothetes gregum; protospatharius et praefectus hominum imperialium seu basilicorum; protospatharius et domesticus hicanatorum; protospatharius et domesticus numerorum; protospatharius et domesticus optimatuum; protospatharius et comes castrorum; proto-

νομένῳ ἀξιώματι, ἕκαστος αὐτῶν κατὰ τὴν τοῦ ὀφφικίου οἰκειάν δόξαν καὶ τῆς καθέδρας ἀπολαύει. οὐ μὴν δὲ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐπιδόσεως τοῦ κωδικέλλου κἄν τάχα τύχη ὁ ἕσχατος τῷ βαθμῷ προκριθῆναι τοῦ πρώτου ἐν οἰσθήποτε ὀφφικίῳ τῷ διὰ λόγου προσγινομένῳ. εἰ δὲ καὶ

Ms. 242. b παγανοὶ τύχοιεν χωρὶς ὀφφικίων πατρίκιοι, ὑποπίπτουσι τοῖς τὰ ὀφφίκια ἔχουσι πατρικίοις. εἰ δὲ τις ἐκ τῶν λεχθέντων ὀφφικίων διαδεχθῆ, κατὰ τὸν πρῶτον βαθμὸν τῆς τάξεως τοῦ κωδικέλλου αὐτοῦ ἀναστραφήσεται ἐν τῇ κλήσει. **C** κλητωρεύονται δὲ ἅπαντες οὕτως. **10**

Τόμος γ'. Τῆς τῶν διαφόρων ἀξιομάτων καθολικῆς καθέδρας.

Ὁ μάλιστα· ὁ βραίτωρ· ὁ σύγκελλος· ὁ πατρίκιος καὶ πραιπόσιτος· οἱ πατρίκιοι οἱ εὐνοῦχοι· οἱ ἀνθύπατοι πατρίκιοι καὶ στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγὰτα ἢ τὰ ὀφφίκια αὐτῶν· ἀνθύπατοι πατρίκιοι λιτοὶ κατὰ τοὺς κωδικέλλους **15** αὐτῶν· πατρίκιοι στρατηγοὶ κατὰ τὰ στρατηγὰτα αὐτῶν ἢ τὰ ὀφφίκια αὐτῶν· ὁ πραιπόσιτος μὴ ὢν πατρίκιος· (εἰ **D** δὲ καὶ ἐν ὀφφικίῳ τετίμηται, προκρίνεται τοῦ ἑτέρου·) ὁ πρωτοσπαθῆριος καὶ στρατηγὸς τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθῆριος καὶ δομέστικος τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθῆριοι **20** στρατηγοὶ τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰς στρατηγίας

11. περί αὐτὸ διὰ ἀντὶ τῆς excidisse putat R.

triciusve obtineret, sed eo quem officii sui gloria et auctoritas deposcit; non tamen secundum ordinem gradus traditorum codicillarum. Contingat enim quocumque tandem officio eorum, quae per mandatum impertiuntur, ut qui iuxta tempus promotionis ultimus deberet esse, praecedat eum, qui promotorum antiquissimus est. Si qui autem pagani sint, hoc est officii cassi, patricii, cedunt gradu patriciis officia gerentibus. Si quis in dictorum officiorum aliquo successorem nactus fuerit, procedetur cum eo in evocatione secundum gradum, qui antea ipsi competebat ex ordine codicilli sui. Omnes autem introvocantur hoc modo.

CAPUT TERTIUM, DE SESSIONE DIGNITATUM IN UNIVERSUM.

Primus sedet magister, tum rector, dein syncellus; patricius et praepositus idem; patricii eunuchi; proconsules patricii et strategii secundum strategata, id est, praeturas aut provincias suas aut officia sua; proconsules patricii simplices secundum aeram codicillarum suorum; patricii strategii [et officiales, qui non sunt simul proconsules] secundum strategata sua aut officia sua; praepositus, qui non est patricius; si autem simul officio fungitur, praedit alteri [idem officium gerenti]; protospatharius et strategus Anatomicorum; protospatharius et domesticus scholarum; protospatharii et strategii peculiarium per Orientem thematum vel provinciarum secun-

αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἔξκουβιτόρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἑπαρχος τῆς πόλεως· οἱ πρωτοσπαθᾶριοι καὶ στρατηγοὶ τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ τὰ στρατηγᾶτα αὐτῶν· οἱ μητροπολίται· οἱ ἀρχιεπίσκοποι κατὰ τοὺς θρόνους αὐτῶν· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ σακελλάριος· οἱ ἐπίσκοποι οἱ ἐπεχόμενοι· πριμικηριοὶ εὐνοῦχοι τοῦ κουβουκλείου· (εἰ δὲ καὶ πρωτοσπαθᾶριοὶ εἰσιν, Ed.L. 424) προκρίνονται τῶν λιτῶν πριμικηρίων· εἰ δὲ καὶ ὀφφίικια προσελάβοντο, καὶ εἰδ' οὕτως προκρίνονται τῶν λοιπῶν·) ὁ 10 πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ γενικοῦ· οἱ ὀστιάριοι τοῦ κουβουκλείου· (εἰ δὲ καὶ ὀφφίικια ἔχοιεν, προκρίνονται τῶν ὁμοτίμων) ὁ κνέστωρ καὶ μὴ ὢν πρωτοσπαθᾶριος· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγγᾶριος τῆς βίγλης· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγά- 15 λης ἐκκλησίας, καθὰ τὰ νῦν ἐτιμῆθη· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τοῦ δρόμου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δρουγγᾶριος τῶν πλοῦμων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ λογοθέτης τῶν ἀγελῶν ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν· ὁ πρω- 20 τοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ἱκανάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν νομῆρων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ δομέστικος τῶν ὀπημάτων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ κόμης τῶν τειχέων· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ σακελλίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ βεστιαρίου· ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ χαρτουλᾶριος τοῦ κανικλείου· 25 ὁ πρωτοσπαθᾶριος καὶ πρωτοστράτωρ· ὁ πρωτοσπαθᾶριος

dum ordinem suorum strategorum; protospatharius et domesticus excubitorum; protospatharius et praefectus Urbis et strategus thematum Occidentis ex ordine suorum strategorum; metropolitani; archiepiscopi secundum thronos vel sedes suos; protospatharius et saccellarius; episcopi sub inspectione superiorum pontificum constituti; primicerii eunucli cubiculi; qui si simul sunt protospatharii, praeferuntur simplicibus primiceriis, idemque obtinet de iis, qui alia praeterea officia gerunt; protospatharius et logothetes genici; ostiarii cubiculi, qui si simul officiis fungantur, praehabentur collegis suis; quaestor, etiamsi protospatharius non sit; protospatharius et logothetes fisci militaris; protospatharius et drungarius vigiliae; oeconomus magnae ecclesiae, ut hoc tempore gradum tenet; protospatharius et logothetes cursus; protospatharius et drungarius cursus; protospatharius et drungarius classiariorum; protospatharius et logothetes gregum; protospatharius et praefectus hominum imperialium seu basilicorum; protospatharius et domesticus hincanatorum; protospatharius et domesticus numerorum; protospatharius et domesticus optimatum; protospatharius et comes castrorum; proto-

καὶ πρωτοασκήρητης· οἱ πρωτοσπαθάριοι ἐκ προσώπου τῶν
 θεμάτων κατὰ τὸ ἴδιον ἐκάστου θέμα· ὁ πρωτοσπαθάριος
 καὶ κόμης τοῦ στάβλου· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἐπὶ τοῦ
 εἰδικῷ λόγῳ· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ μέγας κουράτωρ· ὁ
 C πρωτοσπαθάριος καὶ κουράτωρ τῶν μαγγάνων· ὁ πρωτο-5
 σπαθάριος καὶ ἐπὶ τῶν δεήσεων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ
 ὀρφανοτρόφος· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ κλεισουράρχαι· ὁ
 Ms. 243. a πρωτοσπαθάριος καὶ δῆμαρχος τῶν Βενέτων· ὁ πρωτο-
 σπαθάριος καὶ δῆμαρχος τῶν Πρασίνων· ὁ πρωτοσπαθά-
 ριος καὶ ἐπὶ τῆς καταστάσεως· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἔπι-10
 στρατηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ ἀπὸ
 δομεστικῶν τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ στρα-
 τηγῶν τῶν Ἀνατολικῶν θεμάτων· ὁ πρωτοσπαθάριος καὶ
 ἀπὸ δομεστικῶν τῶν ἐξσκουβιτόρων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ
 ἀπὸ ἐπάρχων· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ στρατηγῶν τῆς15
 δύσεως· οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀπὸ κνεστόρων· (οἱ πρω-
 τοσπαθάριοι τοῦ χρυσοτρικλίνου προεκρίθησαν πάλαι τῶν
 D ἀπὸ στρατηγῶν καὶ ἀπὸ ἐπάρχων·) οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ
 κριταί· οἱ πρωτοσπαθάριοι τοῦ μαγλαβίνου καὶ ἀρτικλίναι·
 οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἄρχοντες τῶν στάβλων· οἱ πρωτο-20
 σπαθάριοι καὶ ἀπὸ ὄφρικίων κατὰ τὰ ποτε ὄφρικια αὐτῶν οἱ
 πρωτοσπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ κατὰ τὰς προβολὰς αὐτῶν·

17. πάλαι effecti R. ex incerto cod. compend.

spatharius et chartularius sacelli; protospatharius et chartularius ve-
 stiarum; protospatharius et chartularius caniclii; protospatharius et
 protostrator; protospatharius et protoascretis; protospatharii ex
 persona, id est repraesentantes, thematum, unusquisque secundum
 ordinem sui thematis; protospatharius et comes stabuli; proto-
 spatharius et praefectus idici logi seu rationum privatarum; pro-
 tospatharius et magnus curator; protospatharius et curator man-
 ganorum; protospatharius et magister libellorum supplicum;
 protospatharius et orphanotrophus; protospatharii et clesturarchae
 [seu praefecti limitum, vel et minorum, quam sunt strategata, prae-
 fecturarum]; protospatharius et demarchus Venetorum; protospa-
 tharius et demarchus Prasinorum; protospatharii et cerimoniarius;
 protospatharius et exstrategus Anaticorum; protospatharius et ex-
 domesticus scholarum; protospatharii et exstrategi singulorum the-
 matum Orientalium; protospatharius et exdomesticus excubito-
 rum; protospatharii et expraefecti; protospatharii et exstrategi the-
 matum occidentalium; protospatharii et exquaestores; protospatha-
 rii chrysoetriclinii; qui tamen olim praeferebantur exstrategis et ex-
 praefectis; protospatharii iudices; protospatharii de contubernio ma-
 glabitarum et articalinae; protospatharii et archontes stabulorum;
 protospatharii et exofficiales, scilicet officia, quae olim tenuerunt;

οἱ πρωτοσπαθάριοι καὶ ἀσημεῖται· οἱ πρωτοσπαθάριοι οἱ
 διὰ πόλεως· οἱ πρωτοσπαθάριοι οἱ ἐξωτικοί. εἰ δὲ μὴ εἶεν
 πάντες πρωτοσπαθάριοι, καὶ τὰς διὰ λόγου προσγινομένης
 ἀξίας κατέχουσιν, οἱ νῦν στρατηγοὶ τῆς τε ἀνατολῆς καὶ
 5 τῆς δύσεως οὐχ ὑποκίπτουσιν τῆς ἤδη λαχούσης αὐτῶν τῶν
 θεμάτων καθέδρας διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ βραβείου αὐτῶν, Ed. L. 425
 ὑπάρχοντος ἀξιώματος, ἀλλ' ἐν τῇ τάξει, ἣ ἐτάχθησαν, κα-
 τὰ τὸ οἰκεῖον θέμα καθέζονται. ὡσαύτως οὖν καὶ ὁ ἐπαρ-
 χος πόλεως καὶ ὁ κναίστωρ. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὄφφικιά-
 10 λιοι ἐν τοῖς ὁμοτίμοις τῶν διὰ βραβείων διδομένων ἀξιωμα-
 τῶν προτετίμηνται. ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν ὄφφικίων ἕκαστος
 αὐτῶν τὴν οἰκεῖαν τάξιν λαμβάνει. μετὰ δὲ τῆς τῶν πρω-
 τοσπαθαρίων τιμῆς δευτέρα ἢ τῶν σπαθαροκандιδάτων εἰσ-
 ἄγεται τάξις, ὅλον σπαθαροκандιδάτοι καὶ ὄφφικιάλιοι κατὰ
 15 τὰ ὄφφικία αὐτῶν· οἱ σπαθαροκουβικουλάριοι τοῦ βασιλι-
 κοῦ κοιτῶνος· σπαθαροκουβικουλάριοι τοῦ κουβουκλείου προ-
 σβύτεροι οἱ βασιλικοί· οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἡγούμενοι καὶ
 πρεσβύτεροι τῆς ἐκκλησίας· οἱ σπαθαροκандιδάτοι καὶ ἀπὸ
 στρατηγῶν· οἱ σπαθαροκандιδάτοι τοῦ χρυσοτρικλίνου· οἱ
 20 σπαθαροκандιδάτοι οἱ οἰκειακοὶ καὶ κριταί· οἱ σπαθαροκαν-
 διδάτοι καὶ μαγλαβίται καὶ ἀρτικλίται· οἱ σπαθαροκандιδά-
 τοι οἱ ἀπὸ ὄφφικίων· οἱ σπαθαροκандιδάτοι οἱ οἰκειακοὶ

protospatharii et basilici secundum promotiones suas; protospatha-
 rii et asecretis; protospatharii urbani; protospatharii exotici vel
 suburbanii aut et provinciales. Quodsi autem non omnes illi fue-
 rint protospatharii, qui dignitates per mandatum obtingentes tenent,
 quantum quidem ad strategum provinciarum Orientalium et Occi-
 dentalium attinet, hi, quandoquidem dignitate gaudent, ideo quod
 cum ea brabeum simul non acceperint, non cedunt sede et praee-
 dentia suis provinciis conveniente; sed eam sedem obtinent, quae
 suis provinciis assignata est. Praefectus Urbis et quaestor pari iure
 fruuntur. Reliqui autem omnes dignitatum insignibus simul et offi-
 ciis honorati semper illis praeabentur, qui secum eadem insignia
 dignitatum, sed absque officiorum muneribus, obtinuerunt. In or-
 dine autem officiorum quisque locum sibi proprium occupat. Post
 protospathariorum classem introducitur secunda, nempe spatharocan-
 didatorum [seu spathariorum et candidatorum], ut qui simul spathar-
 rocandidati et officiales sunt, eo introducendi ordine, quem offi-
 cium quodque sortitum est. Spatharocubicularii sacri coetoniis; spa-
 tharocubicularii cubiculi; presbyteri palatini; presbyteri iidemque
 hegumeni [monasteriorum]; presbyteri magnae ecclesiae; spathar-
 rocandidati exstrategi; spatharocandidati chrysotriclini; spathar-
 ocandidati domestici indices; spatharocandidati maglabitae simul et

τοῦ λαυσιακοῦ· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ ὑσηκρῆται· οἱ
 σπαθαροκανδιδάτοι καὶ κλεισουράρχαι· οἱ σπαθαροκανδιδά-
 τοι καὶ τουρμάρχαι τῶν φιβεράτων· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι
 C καὶ τουρμάρχαι Λυκαονίας καὶ Παμφυλίας· οἱ σπαθαρο-
 κανδιδάτοι καὶ τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν· οἱ σπαθαροκανδι-5
 δάτοι καὶ τουρμάρχαι τῶν τῆς ἀνατολῆς θεμάτων κατὰ τὰ
 θέματα αὐτῶν· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητὴς τῶν
 ἔξσκουβιτόρων· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ τουρμάρχαι τῶν
 θεμάτων τῆς δύσεως· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρη-
 τῆς τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σπαθαροκανδιδάτοι καὶ τουρμάρχαι 10
 τῶν πλοῖμων· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ
 Ms. 243. b πλοῖμον· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ἱκανά-
 των· ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητὴς τῶν νομῆρων·
 ὁ σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητὴς τῶν ὀπτημάτων· ὁ
 D σπαθαροκανδιδάτος καὶ τοποτηρητὴς τῶν τειχέων· οἱ σπα- 15
 θαροκανδιδάτοι οἱ διὰ πόλεως καὶ οἱ τῶν σεκρέτων· οἱ δις-
 ὑπατοι κατὰ τὰς τάξεις αὐτῶν· εἰ δὲ μὴ εἴεν οὗτοι σπα-
 θαροκανδιδάτοι, ταῖς μὲν διὰ βραβείων ἀξίαις ὑποκιπέτω-
 σαν, ἐν δὲ τοῖς τοῦ βαθμοῦ αὐτῶν ὀφφικίοις ἀκολούθως
 τιμάσθωσαν· εἰθ' οὕτως τῶν σπαθαρίων εἰσάγεται τάξις, 20
 οἷον οἱ κουβικουλάριοι τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος· οἱ κουβι-
 κουλάριοι τοῦ κουβουκλείου· οἱ κουβικουλάριοι τοῦ πατριάρ-
 χου· ὁ οἰκονόμος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· οἱ διάκονοι οἱ

articlinae iidem; spatharocandidati exofficiales; spatharocandidati
 domestici lausiaci; spatharocandidati asecretis; spatharocandidati et
 cleisurarchae; spatharocandidati et turmarchae foederatorum; spa-
 tharocandidati et turmarchae Lycaoniae et Pamphyliae; spatharo-
 candidati et topoteretae scholarum; spatharocandidati et turmarchae
 legionum Orientalium secundum eorum ordinem; spatharocandidatus
 et topoteretes excubitorum; spatharocandidati et turmarchae legio-
 num Occidentalium; spatharocandidatus et topoteretes arithmi; spa-
 tharocandidati et turmarchae classiariorum; spatharocandidatus et topo-
 teretes rei navalis; spatharocandidatus et topoteretes hicanatorum; spa-
 tharocandidatus et topoteretes numerorum; spatharocandidatus et to-
 poteretes optimatum; spatharocandidatus et topoteretes castrorum; spa-
 tharocandidati urbani; spatharocandidati secretorum, et tandem bis-
 consules secundum suos ordines. Horum omnium qui spatharocandidati
 simul non fuerint, succedunt quidem illis sui ordinis, qui insignibus
 honorum ornati fuerint, id est qui spatharocandidati sint, honore ta-
 men officii sui gradus debito post illos gaudent, [ita ut spatharocan-
 didatos inferioris gradus praecedant]. Tum introducitur spathariorum
 classis, ut spatharii cubicularii sacri coetoniis; cubicularii cubiculi;
 cubicularii patriarchae; oeconomus magnae ecclesiae; diaconi pa-
 latini; diaconi magnae ecclesiae; spatharii chrysotriclinii; spatha-

βασιλικί· οἱ διάκονοι τῆς ἐκκλησίας· οἱ σπαθάριοι τοῦ
 χρυσοτρικλίνου· οἱ σπαθάριοι καὶ κριταί· οἱ σπαθάριοι μα- Ed.L. 426
 γλαβίται καὶ ἀρτικλίναι· οἱ σπαθάριοι καὶ τουρμάραχαι κα-
 τὰ τὰ θέματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ τοποτηρηταὶ κατὰ
 5 τὰ τάγματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ ἀσκηρῆται καὶ ὁ πρω-
 τονοτάριος τοῦ δρόμου· οἱ σπαθάριοι τοῦ σπαθαρικίδου· οἱ
 σπαθάριοι καὶ κόμητες τῆς κόρτης τῶν ἀνατολικῶν· οἱ
 σπαθάριοι καὶ κόμητες τῶν σχολῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ κό-
 μητες τῆς κόρτης τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων κατὰ τὰ θέματα
 10 αὐτῶν· ὁ σπαθάριος καὶ σύμπονος τοῦ ἐπάρχου· ὁ σπα-
 θάριος καὶ λογοθέτης τῶν πραιτωρίων· οἱ σπαθάριοι καὶ
 κόμητες τῆς κόρτης τῶν θεμάτων τῆς δύσεως κατὰ τὰ θέ-
 ματα αὐτῶν· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τοῦ γενικοῦ B
 λογοθέτου· οἱ σπαθάριοι καὶ ἀντιγραφῆς τοῦ κναίστωρος·
 15 οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου·
 ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος θέματος τῶν ἀνατολικῶν·
 ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν· ὁ
 σπαθάριος καὶ ἀκτουάριος· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι
 τῶν ἀνατολικῶν θεμάτων· ὁ σπαθάριος καὶ χαρτουλάριος
 20 τῶν ἑξοσκουβίτων· οἱ σπαθάριοι καὶ χαρτουλάριοι τῶν δυ-
 τικῶν θεμάτων· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι
 τῆς σακέλλης· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ
 βεστιαρίου· οἱ σπαθάριοι καὶ βασιλικοὶ νοτάριοι τοῦ εἰδι- C
 κοῦ· οἱ σπαθάριοι καὶ νοτάριοι τῶν ἀρχῶν τοῦ γενικοῦ·
 25 οἱ σπαθάριοι καὶ πρωτονοτάριοι τοῦ μεγάλου κουρατορικίδου·

16. θέματος em. R., θεμάτων cod.

rii iudices; spatharii maglabitae et articlinae; spatharii turmar-
 chae secundum legiones suas; spatharii topoterctac secundum ta-
 gmata sua; spatharii et ascretae; protonotarius dromi; spatharii
 spatharicii; spatharii et comites cortis Anatolicorum; spatharii et
 comites scholarum; spatharii et comites cortis Orientalium legionum
 secundum earum ordinem; spatharius et assessor praefecti Urbis;
 spatharius et rationalis praetoriorum; spatharii comites cortis legio-
 num Occidentalium secundum earum ordinem; spatharii et chartu-
 larii generalis logothetae; spatharii et magistri scriniorum quaestor-
 is; spatharii et chartularii rationalis fisci militaris; spatharius char-
 tularius thematis Anatoliae; spatharius chartularius tagmatis scho-
 larum; spatharius et actuarius; spatharii et chartularii peculiarium
 quarumque legionum Orientalium; spatharius et chartularius excubi-
 torum; spatharii et chartularii legionum Occidentalium; spatharii
 et imperiales notarii scellii; spatharii et imperiales notarii ve-
 stiarii; spatharii et imperiales notarii idici seu privatae; spa-
 tharii et notarii arcularum publici aerarii; spatharii et protonota-

οἱ σπαθάριοι καὶ δευτερεύοντες τῶν δημάρχων· ὁ σπαθάριος καὶ ἐπὶ τῆς κουρατωρίας τῶν βασιλικῶν οἴκων· ὁ σπαθάριος καὶ δομέστικος τῆς ὑπουργίας· ὁ σπαθάριος καὶ ζυγοστάτης· ὁ σπαθάριος καὶ χρυσοεψηπτής· ὁ σπαθάριος καὶ ἄρχων τοῦ ἀρμέντου· οἱ σπαθάριοι καὶ ξενοδόχοι· οἱ σπαθάριοι καὶ γηροκόμοι· οἱ σπαθάριοι καὶ πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων κατὰ τὰ θέματα αὐτῶν· ὁ σπαθάριος καὶ οἰκιστικός· οἱ σπαθάριοι οἱ διὰ πόλεως καὶ οἱ ἐξωτικοί. εἰ δὲ μὴ εἶεν καὶ οὗτοι σπαθάριοι, τὰς μὲν διὰ βραβείων ἀξίας ὑποπιπέτωσαν, ἐν δὲ τοῖς αὐτῶν ὄφρικίσις κατὰ τάξιν τιμάσθωσαν. μετὰ τούτους εἰσαγέσθω τετάρτη τάξις, ἡ τῶν ὑπάτων, στρατόρων, κανδιδάτων, μανδατόρων, βεσηπτόρων, ἀπράτων, ταγματικῶν καὶ θεματικῶν οὕτως. ὑπατοὶ βασιλικοὶ καὶ χαρτουλᾶριοι καὶ νοτάριοι τῶν λεχθέντων σεκρέτων κατὰ τοὺς βαθμοὺς τῶν ἑαυτῶν ὄφρικίων· ὑπατοὶ παγανοὶ τῆς συγκλήτου, κληρικοὶ τοῦ παλατίου καὶ τῆς μαγιάλης ἐκκλησίας, στραῦρες, εἰ τύχοιεν, τοῦ χρυσοτρικλίνου, στραῦρες ὁμοίως τοῦ μαγλαβίου· στραῦρες οἰκειακοὶ τοῦ λαυσιακοῦ καὶ ἀσηκῆται, στραῦρες τοῦ βασιλικοῦ στρατωρικού· στραῦρες, σκρίβωνες τῶν ἐξσκουβίτων καὶ χαρτουλᾶριοι τῶν θεμάτων· δομέστικοι τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν

8. πόλεως R., πόλεων cod.

rii magni curatoricii; spatharii et deutererentes seu secundicerii demarchorum; spatharius, qui praedia imperialia curat; spatharius et domesticus ministerii triclinaris; spatharius et zygostates seu libripens; spatharius aurifaber; spatharius et archon armamenti seu apothecae armorum; spatharii et xenodochi; spatharii et gerocomi; spatharii et protonotarii thematum secundum eorum ordinem; spatharius et oecisticus [seu magister architectorum]; spatharii urbani et spatharii exotici vel suburbanii vel provinciales. Horum omnium officialium, qui munus aliquod gerit, sic tamen, ut simul non sit spatharius, ille succedit quidem illis sui ordinis, qui dignitates cum insignibus acceperunt, attamen gradum officii prae honoratis inferioris ordinis obtinet. Post hos introducitur quarta classis, hypatorum seu consulum, stratorum, candidatorum, mandatorum, vestitorum, apratorum seu honorariorum, tam tagmaticorum seu de ordinibus urbanis, quam thematicorum seu de ordinibus provincialibus, in hunc modum: consules imperiales et chartularii et notarii dictorum supra secretorum seu scriniorum secundum gradus suorum officiorum et scriniorum; consules pagani seu functione et auctoritate cassi; senatorii; clerici palatini; clerici magnae ecclesiae; stratores, si qui tum sint, chrysotriclinii; stratores maglabii, si pariter qui sint; stratores privati lausiaci et asecretae; stratores sacri stratoricii; stratores; scribones [vel deputati] excubitorum;

δομήστικοι τῶν θεμάτων τῆς ἀνατολῆς καὶ δύσεως κατὰ τὰ
 τόγματα αὐτῶν καὶ τὰς ἀξίας αὐτῶν· ἀσηκρῆται ἄπρατοι ;
 νοτάριοι τῶν ἀσηκρητειῶν ἄπρατοι, κανδιδάτοι βασιλικοὶ τοῦ
 ἵπποδρόμου καὶ μανδάτορες, βεστήτορες, σιλεντιάριοι, δρουγ-
 5 γάριοι τῶν θεμάτων ἄπρατοι κατὰ τὰ θέματα καὶ τοὺς δρού-
 γους αὐτῶν· κόμητες τῶν θεμάτων ὁμοίως· κόμητες τῶν
 ἀριθμῶν ἄπρατοι· ὁ χαρτουλάριος τοῦ ἀριθμοῦ ὁμοίως· B
 κόμητες τοῦ πλοῦματος ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τοῦ πλοῦμα-
 τος· κόμητες τῶν ἱκανάτων ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τῶν
 10 ἰοικανάτων ὁμοίως· ὁ χαρτουλάριος τοῦ στάβλου ὁμοίως· ὁ
 ἐπίκτης τοῦ στάβλου ὁμοίως· τριβοῦνοι τῶν νομῆρων· ὁ
 χαρτουλάριος τῶν νομῆρων· οἱ κόμητες τῶν ὀπτημάτων·
 ὁ χαρτουλάριος τῶν ὀπτημάτων· ὁ χαρτουλάριος τῶν τει-
 χέων· οἱ δευτερεύοντες τῶν δημάρχων· οἱ τριβοῦνοι τῶν
 15 τειχέων ὁ προέξημος τῶν σχολῶν· οἱ κένταρχοι τοῦ ἀρι-
 θμοῦ· οἱ κένταρχοι τῶν ἱκανάτων· οἱ προτίκτορες τῶν σχο-
 λῶν· οἱ βικάριοι τῶν νομῆρων· οἱ βικάριοι τῶν τειχέων·
 οἱ δρακονάριοι τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ ἀποεπάρχοντες· οἱ στρα- C
 τηλάται· ὁ ἀκόλουθος τοῦ ἀριθμοῦ· ὁ πρωτομανδάτωρ τοῦ
 20 ἔξσκουβίτου· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν ἱκανάτων· οἱ πρωτο-
 κάραβοι· οἱ πρωτονοτάριοι τῶν θεμάτων καὶ τῶν ἀγγελῶν
 οἱ ἄπρατοι· οἱ βανδοφόροι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ βανδοφόροι
 τῶν ἱκανάτων· οἱ εὐτυχοφόροι τῶν σχολῶν· οἱ σκευοφόροι
 τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ λαβουρήσιοι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σκη-

chartularii thematum; domestici tagmatis scholarum; domestici thema-
 tum Orientis et Occidentis secundum classes et dignitates suas; asecre-
 tae honorarii; notarii asecretiarum honorarii; regii candidati circi, man-
 datatores, vestitores, silentiarii, drungarii thematum honorarii secundum
 themata sua drungosque seu manipulos suos; comites thematum eodem
 modo; comites numerorum honorarii; chartularius arithmi honorarius;
 comites rei navalis honorarii; chartularius rei navalis; comites hicanato-
 rum honorarii; chartularius hicanatorum honorarius; chartularius sta-
 buli honorarius; epictes [seu compulsor] stabuli honorarius; tribuni
 numerorum; chartularius numerorum; comites optimatum; chartularius
 optimatum; chartularius castrorum; secundicerii demarehorum; tribuni
 castrorum; proximus scholarum; centarchi seu centuriones arithmi;
 eentarchi hicanatorum; protectores scholarum; vicarii numerorum; vi-
 carii castrorum; draconarii excubitorum; exeparchontes vel expraefecti
 provinciarum; stratelatae; acoluthus arithmi; protomandator excubito-
 rum; protomandator hicanatorum; protocarabi seu naucleri; protono-
 tarii thematum et gregum honorarii; bandiferi arithmi; bandiferi hica-
 natorum; eutychiofori [seu victoriarum gestatores] scholarum; scen-
 ofori seu vasiferi vel tropaeoferi excubitorum; labranses arithmi;

προφύροι τῶν σχολῶν· οἱ σιγνοφόροι τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ σημειοφόροι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ σημειοφόροι τῶν ἱκανάτων· οἱ ἀξιοματικοὶ τῶν σχολῶν· οἱ σινύτωρες τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ δουκινιάτωρες τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ δουκινιάτωρες τῶν ἱκανάτων· οἱ μανδάτορες τῶν σχολῶν· οἱ πρωτοκαγκελλάριοι τῶν θεμάτων· οἱ ὀπίονες τῶν ταγμάτων· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τοῦ γενικοῦ λογοθέτου· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τοῦ κυναίστωρος· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν νομῆρων· ὁ πρωτομανδάτωρ τῶν τειχέων· ὁ πρωτοκαγκελλάριος τοῦ σακελλίου· ὁ κένταρχος τοῦ βεστιαρίου· οἱ πρωτομανδάτορες καὶ λεγατάριοι τῶν ἔξσκουβίτων· οἱ μανδάτορες καὶ λεγατάριοι τοῦ ἀριθμοῦ· οἱ ἔξσκουβίτορες· οἱ θυρωροὶ τοῦ παλατίου καὶ τῶν σεκρέτων· οἱ διατρέχοντες τοῦ δρόμου· οἱ φακτιονάριοι· οἱ γειτονιάρχαι· οἱ νοτάριοι τῶν μερῶν· οἱ χαρτουλάριοι τῶν μερῶν· οἱ ποιηταὶ καὶ μελισταὶ τῶν δῆμων· οἱ ἠνίοχοι τῶν μερῶν· οἱ μανδάτορες τῶν νομῆρων· οἱ μανδάτορες τῶν τειχέων· ὁ λεγατάριος τοῦ βεστιαρίου· οἱ χοσβαῖται τοῦ μεγάλου βεστιαρίου· οἱ κένταρχοι τῶν στρατηγῶν τῶν θεματικῶν· οἱ μικροπανῆται· οἱ παραφύλακες τῶν κάστρων ἄπρατοι· κένταρχοι τῶν βάνδων· οἱ δημῶται· οἱ δρουγγάριοι τῶν πεζῶν· οἱ καγκελλάριοι τῶν σεκρέτων· οἱ τοποτηρηταὶ τῶν χορῶν· οἱ στρατιῶται τῶν θεμάτων· οἱ στρατιῶται τῶν θεμάτων. εἰ δὲ ἐκ πάντων τούτων τῶν λεχθέντων τινὲς ἔχοιεν ἀξίας τὰς διὰ βραβείου δεδομένας, ἕκαστος αὐτῶν τῆ ἀξία τοῦ ὁμοτίμου τὸν βαθμὸν προτιμά-

sceptriferi scholarum; signiferi excubitorum; vexilliferi arithmi; vexilliferi hicanatorum; axiomatici vel honorati scholarum; senatores excubitorum; ducinatores vel ducenarii arithmi; ducinatores hicanatorum; mandatores scholarum; protocancellarii thematum; optiones tagmatum; protocancellarius genici logothetae; protocancellarius quaestoris; protomandator numerorum; protomandator castrorum; protocancellarius sacelli; centarchus vestiarii; protomandatores et legatarii excubitorum; mandatores et legatarii arithmi; excubitores; ianitores palatii et secretorum; vernaculi cursus; factionarii; magistri vicorum; notarii factionum; chartularii factionum; poetae factionum; musici factionum; aurigae factionum; mandatores numerorum; mandatores castrorum; legatarius vestiarii; chosbaitae magni vestiarii; centarchi strategorum thematicorum; micropanitae; custodes castrorum honorarii; centarchi bandorum; demotae seu populares aut factionales; drungarii peditum; cancellarii secretorum; topoteretae chororum; milites tagmatum et milites thematum. Horum, quos diximus, omnium si quis dignitates simul tenet eorum, quae cum brabcia dari solent, ille gradum prae collega suo insigni-

σθω. εἰ δὲ παγανοὶ πέλοιεν, ἐν μόνοις τοῖς ὄφφικίοις τι-
 μάσθωσαν κατὰ τὴν ἤδη ἐκτεθεῖσαν τάξιν κλητωρενόμενοι. B
 οἱ δὲ ἐξ ἐθνῶν εἰσερχόμενοι πρέσβεις καὶ τῆς τιμίας συν-
 στιάσεως τῶν βασιλέων ἡμῶν ἀξιούμενοι κλητωρεύονται καὶ
 5 αὐτοὶ οὕτως. [οἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐπίσκοποι προεκρίθησαν τῶν
 καθ' ἡμᾶς ἐπισκόπων.] οἱ μὲν ἀπὸ Ῥώμης ἐρχόμενοι, εἰς
 εἰς ἐπίσκοποι, προτιμῶνται τῶν ἐπισκόπων τῆς καθ' ἡμᾶς
 ἐκκλησίας· εἰ δὲ πρεσβύτεροι εἴεν, ὡσαύτως προκρίνονται.
 ὁμοίως καὶ ἐν ἑκαστον τάγμα τῆς ἱεροσύνης τὴν προτίμησιν
 10 αὐαδέχεται κατὰ τὴν καθέδραν τὴν ἀνωτέρως ἐθηθεῖσαν. τὸ
 αὐτὸ δὲ κρατεῖσθω καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ ὄντων τριῶν
 πατριαρχῶν. ἐτιμήθησαν δὲ οἱ ἀπὸ Ῥώμης ἐλθόντες διὰ C
 τὴν ἔνωσιν τῆς ἐκκλησίας ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δε-
 σπότου, ὅσον ὁ ἐπίσκοπος Νικόλαος καὶ καρδηνάλιος Ἰωάν-
 15 νης, ἐπάνω πάσης τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων. [καὶ οἱ ἀπὸ
 Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων σύγκελλοι προεκρίθησαν παντὸς
 μαγίστρου.] ὡσαύτως καὶ οἱ ἀπὸ Ἀντιοχείας καὶ οἱ Ἱερο- Ma. 245 a
 σολύμων σύγκελλοι ἐν τῇ δευτέρᾳ θέσει τῆς τραπέζης πρῶ-
 τοι ἐπάνω παντὸς μαγίστρου. οἱ δὲ ἐξ Ἀγάρων φίλοι τῇ
 20 τοῦ πατρικίων καὶ στρατηγῶν ὑποπίπτουσι τάξει ἐν ταῖς κα-
 θέδραις, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ προκρινόμενοι τῶν ἐσπερίων·
 καθέζονται δὲ ἐν τῇ εὐωνύμῳ θέσει, ἡ τέταρτοι φίλοι, ἡ D

5. Verba οἱ—ἐπισκόπων notam marginalem esse censuit ideo-
 que uncis inclusit R. 15. Verba καὶ — μαγίστρου et ipsa
 notam marginalem esse putans, uncis inclusit R.

bus non item ornato habet; si vero pagani sint [muneris titulo tantum conspicui, absque functione,] tantum in officiis secundum ordinem iam expositum evocantur. Legati autem peregrinarum gentium, in aulam delati et honore de Dominorum nostrorum epulis participandi digni habiti, evocantur in hunc modum. [Episcopi Romani episcopis nostris prae habebantur.] Episcopi Romae si qui ad nos veniunt, prae habentur nostris episcopis. Pari modo presbyteri, et in universum omnis ordo ecclesiasticus Romanus habet gradum prae nostro secundum illum sedendi ordinem, quem superius tradidimus. Id idem quoque teneatur de tribus per Orientem patriarchis. Collocabantur autem legati Romani, qui sub Leone, pio Imp., adveniebant procurandae unionis ecclesiarum gratia, ita, ut episcopus Nicolaus et cardinalis Ioannes praerent toti classi magistrorum. [Qui ab Antiochia et Hierosolymis aderant syncelli, prae habebantur magistris omnibus.] Pariter syncelli Antiocheni et Hierosolymitani locum habebant in secundo convivii ordine supra omnes magistros. Amici Agareni patriciorum et strategorum succedunt classi quoad ordinem sedendi, sic tamen, ut illos ipsos inter illi, qui ex Oriente venerint, occidentalibus prae habeantur. Hi sic dicti amici

πέμπτοι, πρὸς τὸ αὐτοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ μίσιω τῆς τραπέζης τυγχάνειν. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Νούνων, ἤτοι Βουλγάρων, εἰσερχόμενοι φίλοι ἐν μὲν τῇ κλήσει τῶν κοινῶν κλητωρίων τέταρτοι ἢ πέμπτοι ἐν τῇ εὐωνύμῳ θέσει κληθήσονται, δηλονότι ὑποπίπτοντες καὶ αὐτοὶ τῇ τῶν πατρικίων καὶ στρατηγῶν καὶ πάντων τῶν ἐν τῷ βῆλῳ πατρικίων τεταγμένων ἀρχόντων, ἀπολαύοντες καὶ αὐτοὶ τὸν δευτερον μίσιον τῆς βασιλικῆς τραπέζης. ἐν δὲ τοῖς ἰθ' τῶν ἑορτῶν ἀκουβίτοις κλητωρεῦνται ὄγδοοι καὶ ἔννατοι, δηλονότι ὑποπίπτοντες τῇ τάξει τοῦ προλεχθέντος βήλου. οἱ δὲ ἐκ Φράγγων πρέσβεις, Ed.L. 429 εἰ μὲν ἔχοιεν χειροτονίας, κατὰ ταύτας κληθήσονται· εἰ δὲ παγανοὶ εἰσιν, τῇ τῶν ὀφφικιαλίων ὑποπίπτονσι τάξει. οἱ δὲ ἐκ τῶν λοιπῶν ἐθνῶν ἐρχόμενοι φίλοι τῇ τῶν σπαθαροκandidάτων ὑποπίπτονσι πάντες ἀξία.

Τόμος δ'.

15

Ἐπειδὴ τῆς τῶν ἀρτικλινῶν ἐπιστήμης ἰδικὴν τινα πραγματείαν συγγράψασθαι ἐσπουδάσαμεν, καὶ τὰς τοῦ οἰκείου πολιτεύματος ἀξίας ἐκφαντορικῶς ἐν ταῖς καθέδραις ἀκριβῶς ἐξεθέμεθα, καὶ τὴν τῶν ἱερῶν βασιλικῶν κλητωρίων εὐστάθιαν καὶ κατάστασιν ὑμῖν ὑπεδείξαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἰδέας τῶν ἐφ' ἐκάστη ἑορτῇ κικλησκομένων ἀξιωματίων, καὶ τὰς

collocati sedent in sinistra positione [seu prima mensa plagae triclinii sinistrae] quarti a principio aut quinti, quia nempe sub secundum missum cadunt. Qui ab Hunnis Bulgariae amici adfuerint, in evocatione communium et consuetorum conviviorum quarti aut quinti introvocantur in secunda positione, scilicet etiam hi post patricos eosdemque strategos et omnes in velo [seu corpore] patriciorum constitutos, et simul cum patriciis ad Augustum admitti solitos magistratus; ut etiam ipsi secundo missu sacrae mensae fruantur. In novendecim accubitis autem, qui celebrari diebus festis solent, evocantur hi octavi aut noni; scilicet post velum seu corpus procedurum praedictum. Francorum tandem legati, si quidem investiti sunt muneribus iisque funguntur, evocantur secundum illa. Si vero sunt pagani seu cassi dignitatibus, subsequuntur classem officialium. Reliquis e gentibus advenientes amici succedunt ad unum omnes classi spatharocandidatorum.

CAPUT QUARTUM.

Postquam igitur scientiae articlinicae specialem quandam tractationem conscribere studentes, imperii nostri dignitates demonstrative distincteque exposuimus sacrorumque conviviorum decorem atque constitutionem vobis exhibuimus: agendum narrabo vobis quomodo, quomodo species dignitatum, quae in unoquoque die festo ad mensam vocari solent; et multiformes earum vestitus, quibus quam-

τούτων πολυειδεῖς ἀμφιάσεις ὅπως δεῖ συνεισάγειν ἐν τοῖς κλητωροῖς, σαφῶς ἑμῖν διηγῆσομαι. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν καὶ ἡ τῆς Θείας χάριτος τῷ κόσμῳ ἐπέφανεν ὑπαρχῇ, ἧς καὶ οἱ θεοπρόβλητοι καὶ θειώτατοι ἡμῶν βασιλεῖς τὴν ἐγκόσμιον 5 καὶ ὑπερκόσμιον ταύτην πανηγυρίζοντες χαρμονὴν κατὰ μέμησιν τῆς Χριστοῦ πρὸς ἀνθρώπους ἐπιδημίας, κοινῇ τὴν πανδεσίῳ τοῖς πιστοῖς ἐφαπλώσαντες κοινωνοῦσι τῆς σωματικῆς ἐστιάσεως.

Ἡ γενέθλιος τοῦ Χριστοῦ ἡμέρα, ἐν ἧ προτίθονται αἱ τῶν 10 ἀκουβίτων ἐκθέσεις.

Δεῖ γὰρ ὑμᾶς, ὡ φίλοι, ἐν ταύτῃ τῇ λαμπρᾷ καὶ περι- Ms. 245.b
δόξῳ τῶν Χριστοῦ γενεθλίων ἡμέρᾳ, ἠνίκα αἱ πολυσχεδεῖς καὶ ἔξαισιοι τῶν 15 προτίθονται ἀκουβίτων ἐκθέσεις, ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ τοῦ κράματος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας 15 καλεῖν εἰς συνεστίασιν τῶν φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων μεγιστάνας ἐκ τῆς βασιλικῆς συγκλήτου τὸν ἀριθμὸν 16, οἶον μαγίστρον, πραιποσίτον, ἀνθυπάτον πατρικίους, στρατηγούς, ὄφφικιαλίους, οὓς ἂν δόξῃ τοὺς αὐτοκράτορας λαμβά- D
νεσθαι· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς, ἄνευ μέντοι τῶν οἰκείων χλα-
ρομύδων, ἡμφισσμένους δὲ τὰ καμίσια καὶ μόνα. εἰ δὲ τύχοιεν στρατηγοὶ κεκλημένοι, μετὰ τῶν οἰκείων σαραμαγγίων εἰσα-
γέσθωσιν σὺν τῷ δρογγαρίῳ τῆς βίγλης. ἐν δὲ τῇ τῶν 15

16. 16. conl. R., 16. cod. et ed.

que introducere oporteat. Incipiam autem ab eo loco, in quo primitiae divinae gratiae sese mundo monstrare coeperunt, quando etiam a Deo promoti et sacratissimi nostri Imperatores mundanum hoc, id est in mundo quidem subsistens, attamen plus quam mundanum solenniter celebrantes gaudium ad exemplum adventus Christi ad homines, universales illas epulas coporalis exceptionis et convivationis fidelibus in commune explicant et proponunt.

FESTUM NATIVITATIS CHRISTI, IN QUO XIX. ACCUBITUM DAPES

PROFONVETUR.

Oportet itaque nos, amici, splendido illo et glorioso die nati-
vitatē Christi, quando multifariae incomparabiles XIX. accubitum
dapes proponuntur, primum quidem apud sacram mensam mixti, in
magna ecclesia apparatus, ad coepulandum Dominis nostris Christi
amantibus proceres sacri senatus, numero duodecim evocare, ut mag-
istros, praepositos, proconsules patricios, strategos, officiales, quos
assumere Dominā visum fuerit; dein vero illos introducere, absque
suis tamen cuique propriis chlamydibus, sed in solis camisiis. Si
autem strategi quidam excitati fuerint, introducantur in suis scaram-
angilis cum drungario vigiliae. Ad venerabilem XIX. accubitum

ἀκουβίτων τιμιωτάτη τραπέζη δεῖ ἡμᾶς καλεῖν μαγίστρον
 δύο, ἀνθυπάτους πατρικίους, στρατηγούς ἕξ, Βουλγάρους φί-
 λους δύο, ὀφφικιαλίους ἀπὸ τῆς τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου
 τάξεως καὶ κατωτέρω δύο, πρὸς τὸ συνανακληθῆναι τῷ βα-
 σιλεῖ εἰς τύπον τῆς ἀποστολικῆς δωδεκάδος, φίλους τὸν α-5
 Ed.L. 430 ριθμὸν ἰβ'. προμισεύειν δὲ αὐτοὺς δεῖ στιχηδὸν κατὰ τάξιν
 τῆς ἐκάστου ἀξίας, ἐνδεδυμένους τὰς οἰκείας αὐτῶν χλαμύ-
 δας ἐμπροσθεῖα τῷ σχήματι, ὑποδεδεμένους δὲ καὶ τὰ οἰ-
 κεία καμπάγια, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν
 μελλόντων παραστᾶναι βασιλικῶν ὑπουργῶν τε καὶ βουκαλί-10
 ων, δηλονότι λαβόντος τὸ σχῆμα τοῦ καστρησίου τῆς βασιλι-
 κῆς τραπέζης παρὰ τοῦ ἄνωθεν παρεστῶτος περιφανοῦς πραι-
 ποσίτου, καὶ συναερχομένου αὐτοῖς μέχρι τοῦ τριβάθμου
 τῆς βασιλικῆς εὐωχίας, καὶ ἰστῶντος αὐτοὺς κύκλῳ τῆς τι-
 μίας τραπέζης εἰς τὸ εἰδικῶς προσκαλεῖσθαι πλησιέστερον 15
 Βφίλους, οὓς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέρων τῶν
 μερῶν ἀκουβίτοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν ἐν ταύτῃ τῇ λαμπρᾷ καὶ
 περιβοήτῃ ἡμέρᾳ τὴν ὑπὸ καμπάγιον σύγκλητον πᾶσαν, οἶον
 ἀσηκρήτας, χαρτουλαρίους τῶν μεγάλων σεκρέτων, βασιλικούς
 νοταρίους τῶν λεχθέντων σεκρέτων, οἶον ἀπὸ τε σκαθαροκανδι-20
 δάτων καὶ κατωτέρω ὑπάτων, δισυνάτων, κομήτων τῶν σχολῶν,
 σιλενταρίων, προτικτόρων, εὐτυχοφόρων, ἀκηπτοφόρων, ἄξι-

mensam oportet nos advocare duo quidem magistros, proconsules
 patricios, strategos autem sex, amicos vel legatos e Bulgaria duo,
 tandem officiales de ordine logothetae rei militaris, aut et aliis in-
 ferioribus officiis duo; quo ad eandem cum Domino mensam ac-
 cumbant amici duodecim, imitamentum apostolorum, qui cum Chri-
 sto ad mensam accubuerunt. Procedunt autem unus post alterum,
 secundum ordinem suae quisque dignitatis antico modo, induti suas
 quisque chlamydes, et in pedibus habentes sua quisque campagia.
 Oportet autem illos introducere, postquam advenerint, qui mensae
 adstare et servire debent, imperiales ministri triclinares, et vocales
 seu musici; gestu nempe signum accipiente sacrae mensae castrene
 ab eo, qui superne adstat, illustri praeposito, et simul cum ipsis
 ascendente usque ad tribathnum seu suggestum trium graduum
 sacrae mensae, et in orbem eos circa venerabilem mensam collo-
 cante; quo Imperator, quos voluerit, viritim propius advocare
 possit. Ad accubitos autem seu mensas ambarum partium [respectu
 sacrae mensae ad dextram et sinistram stantes] oportet vos vocare
 illo splendido et celebri die totum senatum, qui campagia in pedi-
 bus gerit, ut asecretas, chartularios magnorum secretorum, impe-
 riales notarios eorumdem secretorum, ut a spatharocandidatis inde
 incipiendo et descendendo per dignitates ad consules, iterum consu-
 les, comites scholarum, silentarios, protectores, eutychiophoros, sce-

ωματικῶν τῶν διαφορῶν ταγμάτων τὸν ἀριθμὸν ρξή, Ἀγαρη- Ms. 246. a
 ῶν τοῦ πραιτωρίου κδ', τῶν Βουλγάρων φίλων ἀνθρώπους
 ιβ', καὶ πένητας ἀδελφούς τὸν ἀριθμὸν ιβ'. προκισσεύειν δὲ C i j
 αὐτοὺς στιχηδὸν οὕτως· τοὺς μὲν συγκλητικούς κατὰ τὰς
 50ικείας αὐτῶν ἀξίας καὶ τὰς τῶν ὄφφικίων αὐτῶν διαφορὰς
 διαστελλόμενος ἐνθεν κἀκεῖθεν· τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς κατέ-
 ναντι τῆς ὄψεως τῶν βασιλέων ἐπὶ τῆς ἑκτης καὶ ἐβδόμης
 τραπέζης· τοὺς δὲ Βουλγάρων ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς ἐνάτης
 τραπέζης τῆς αὐτῆς περιόδου· τοὺς δὲ πένητας καὶ αὐτοὺς
 10προσκαλεῖσθαι ἐπὶ τῆς θ' τραπέζης τῆς εὐωνύμου θέσεως, ἐν
 ἧ παραστάσις τοῦ δρουγγαρίου τυγχάνει. εἰσάγειν δὲ δεῖ
 ἅπαντας μετὰ τὴν ἀφίξιν τῶν πρωτοκλήτων φίλων τῆς βασι- D
 λικῆς τραπέζης οὕτως· τοὺς μὲν ἀξιωματικούς ἅπαντας με-
 τὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, χλαμύδων τε καὶ καμπαγίων,
 15στιχηδὸν κατὰ τάξιν τοῦ αὐτοῦ ἀξιώματος καὶ ὄφφικιον·
 τοὺς δὲ Ἀγαρηνοὺς λευκοφόρους ἀζώνους ὑποδεδεμένους, δη-
 λονότι προπορευομένου αὐτοῖς τοῦ καλέσαντος ἀρτικλίνου καὶ
 συνανερχομένου ἐφ' ἑκατέρου τῶν μερῶν διὰ τῆς ὀπισθίου
 θέσεως τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων καὶ διὰ τοῦ ἐμπροσθίου τό-
 20που ἔξαριθμοῦντος ἐφ' ἑκάστῳ ἀκουβίτῳ δωδεκάδα προσώ-
 πων μίαν καὶ μὴ συγχωροῦντός τινα ἀνακληθῆναι μέχρι τῆς
 ἐκφανήσεως τῶν παρεστῶτων βασιλικῶν βουκαλίων. μετὰ δὲ Ed. L. 43 i
 τὴν πάντων ἀνάκλησιν δεῖ προσέχειν τὸ μουσικὸν μέλος, καὶ
 17. προπορευομένων cod., αὐτῶν cod. et ed.

ptrophoros, axiomaticos seu honoratos e diversis dignitatibus, ad numerum usque 168, de Agarenis praetorli 24, de amicis Bulgaris 12 et fratres pauperes itidem 12. Procedere autem oportet illos in serie hoc modo: senatores quidem secundum suam quemque dignitatem et diversa officia, dextraque sinistraque divisos; Agarenos autem locat e regione et conspectu Imperatorum ad sextam et septimam mensam; Bulgaros ad nonam [et ultimam] eiusdem obitus [vel plagae, dextrae scilicet]. Pauperes excipiuntur pariter quoque nona mensa, sed sinistrae partis, ubi nempe drungarius adstare solet. Introducere autem oportet omnes post adventum amicorum primo loco ad sacram mensam vatorum hoc modo. Axiomaticos seu in dignitatibus constitutos omnes cum suis mutatoriis, chlamydibus putta et campagiis, secundum ordinem dignitatis, quam quisque gerit, et officii pariter; Agarenos autem in candidis vestibus absque zonis, et in calceis; praecambulante ipsos articlino, qui eos introëvocat, et simul cum ipsis ascendente in utraque parte [triclinii] per posticam partem accubitum et deinceps ab antica eorundem enumerante in singulis accubitis duodenas accumbentes, neque permittente cuiquam, ut prius accumbat, quam imperiales musici adstantes modulos suos occoeperint. Postquam omnes accubuerunt,

ἤνικα τὸ ἴδιον ἀπηχῆσαι φθέγμα, ἐξαμίστασθαι ἀπαντας εἰς
 εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀπειδιδύσκεσθαι
 χλαμύδας· ἀλλὰ μὴν καὶ ὁσάκις ἂν τὸ μουσικὸν ἀπηχῆσῃ,
 καὶ ὁσάκις ἂν θυμηλικόν τι πρὸς τέρψιν ἐκτελεσθῆ πρᾶγμα,
 καὶ ἤνικα τι βρώσιμον ἐκ τῆς βασιλικῆς τραπέζης διὰ τοῦ5
 τερπνοῦ καστρησίου πρὸς τοὺς δαιτυμόνας ἐξαποσταλήσεται.
 ἔν δὲ τῇ τούτων ἐξόδῳ δεῖ προσέχειν τοῖς ῥωμαῖζουσι βου-
 καλίοις καὶ σὺν τῇ αὐτῶν ἐκφωνήσει προσέχειν τὸ σχῆμα
 Β τοῦ κλεινοῦ καστρησίου, καὶ αὐθις ἐξανιστᾶν πᾶντας τοὺς κε-
 κλημένους χλαυδοφόρους διὰ τῆς ὀπισθίου θέσεως τῶν ἀκου-10
 βίτων, καὶ ἐπανάγειν αὐτοὺς ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὴν ἄνω
 προσωπικὴν ἐξοδὸν τῆς αὐτῆς περιόδου. καὶ εἰδ' οὕτως με-
 Ms.246.b τὰ τὴν τούτων τελείαν ὑπείδουσιν καὶ αὐτοὺς τῆς βασιλικῆς
 τραπέζης δαιτυμόνας ἐξάγειν, δηλονότι προπορευομένου αὐ-
 τοῖς τοῦ κλεινοῦ καστρησίου τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέζης-15
 ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέρας τῆς πολυσχεδοῦς ταύτης καὶ λαμ-
 πρᾶς πανδεσίας δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς πρόσκλησιν εἰς βα-
 σιλικῆς περιβλέπτου τραπέζης ὁμοίως μαγίστρους, ἀνθυπά-
 C τους πατρικίους ὀφφικιαλίους καὶ οἰκειακοὺς πρωτοσπαθαρί-
 οους, τὸν ἀριθμὸν ιβ', συναριθμουμένον αὐτοῖς ἐξαιρέτως τοῦ20
 δομεστικῶν τῶν σχολῶν κατὰ τύπον· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς

13. ὑπέκδουσιν vel ἀπόλυσιν vel ἀπῆλυσιν legi vult R. 14. ἐξ-
 αγειν, δηλονότι R., ἐξάγειν δὲ δηλονότι cod. et ed.

oportet animum attendere ad musicos cantus, et quando peculiaris
 id significans atque monens tonus insonuerit, oportet omnes surgere
 ad Dominis benedicendum suasque chlamydes exuere; quorum il-
 lud etiam repeti debet, quoties musici insonuerint et quoties lu-
 dicrum aliquod exercitium peragatur, item quando dapum aliquid
 e sacra mensa per iucundum castrensem ad convivas emittatur. In
 horum autem [musicorum et thymelicorum] exitu oportet [nos ar-
 toclinas] ad vocales musicos, Romane vel Latine loquentes, et, illis
 exclamantibus, simul ad gestum clarissimi castrensis attendere, eo-
 que edito, convivas simul omnes exsurgere iubere atque educere in
 suis tunicis per posticam positionem vel partem accubituum, et
 reducere eos ex inferioribus ad superiorem conspicuum seu regio con-
 spectui expositum exitum eiusdem periodi vel partis triclinii, ceteris-
 que digressis sic tandem et sacrae mensae convivas emittere, praecedente
 clarissimo castrense venerabilis mensae imperialis. Altero autem die
 multifidae, id est tot per dies iteratae et quasi dispertitae, splen-
 didaeque universalis convivationis oportet, ut invitatos et paratos
 ad communionem undequaque spectabilis sacrae mensae habeamus
 suo tempore advocandos magistros iterum, ut superiore die, procon-
 sules patricos officiales, familiares protospatharios, numero in uni-
 versum duodecim; quorum unus eo die ex formula et praescripto

πάντας ἐν τῇ αὐτῶν ἀνακλήσει χλανιδόφορους ἐστολισμένους
κατὰ τὸ ἴδιον σχῆμα· τοὺς δὲ οἰκειακούς πρωτοσπαθαρίους
μετὰ τῶν οἰκείων σκείων καὶ ῥωέων σαγίων, ἐμπροσθίῳ
τῷ σχήματι, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς περίξ
5 ἀκουβίτοις δεῖ καλεῖν ἐφ' ἑκάτερα μέρη ἐπὶ δύο ἀκουβίτων
βασιλικούς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς τῶν σπαθαροκανδιδάτων ἀ-
ξίας καὶ κατωτέρω· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις ἅπαντας
τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, ὅσον τοποτηρητὴν,
εἰ τύχοι αὐτὸν εἶναι σπαθαροκανδιδάτον, τοὺς κόμητας τῶν D
10 σχολῶν, δομυστίκους τῶν σχολῶν, τὸν προἔξημον, προτήκτο-
ρας, εὐτυχοφόρους, σκηπτροφόρους, ἀξιωματικούς, μανδάτο-
ρας, τὸν ἀριθμὸν σμ', καὶ πένητας τὸν ἀριθμὸν ιβ'· εἰσάγειν
δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων σαραμαγγίων,
τὸν δὲ τοποτηρητὴν καὶ χαρτουλάριον τοῦ αὐτοῦ τάγματος
15 μετὰ καὶ σαγίων ῥωέων, δηλονότι προπορευομένου αὐτοῖς
τοῦ ἀρτικλίνου κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. ἐπὶ δὲ τῆς
τρίτης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν
εἰς πῶσοκλησιν, ἐν μὲν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ ἄρχοντας μεγι- Ed.L. 432
στάνας τοὺς ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας μνημονευθέν-
20 τας τὸν ἀριθμὸν ιβ', ἀφαιρουμένου μὲν τοῦ τῶν σχολῶν
δομυστίκου, ἀντεισιόντος δὲ κατὰ τύπον τοῦ δομυστίκου τῶν
ἔξσκουβίτων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει κατὰ τὸν
προδειχθέντα τύπον. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέροις τῶν μερῶν ἀκου-

5. ἐπὶ em. R., ἀπὸ cod. et ed.

cerimonialis esse debet domesticus scholarum. Illos omnes oportet
viritim evocatos in tunicis peculiari modo conformatis introducere.
Domesticos autem protospatharios cum peculiaribus sibi suis specieis
et sagis russis ante mensam sacram statuere, ut supra declaratum est.
Ad accubitos autem, qui sacram mensam ex utraque parte circumstant,
oportet evocare, et ad proximas quidem duas homines imperiales,
a spatharocandidatorum inde dignitate et sic porro inferiores; ad reli-
quas sedecim vero magistratus tagmatis scholarum, ut topoteretam, si
2 simul sit spatharocandidatus, comites scholarum, proximum, prote-
ctores, eutychiophoros, sceptrophoros, axiomaticos, mandatores, in
universum 240, et pauperes duodecim. Oportet autem supra scriptos
evocatos introducere in suis sibi scaramangiis. Topotereta vero et
chartularius eiusdem tagmatis etiam in sagis russis introeunt, prae-
cedente ipsos articlino secundum formulam supra scriptam. Tertio
die celebrationis eorundem XIX accubituum oportet nos invitatos
paratosque habere ad sacram quidem mensam magnates, quales
modo secundo die dicebamus advocari; pariter numero duodecim
omisso ea vice domestico scholarum et assumto in eius locum do-
mestico excubitorum, et hi secundum praescriptam formulam evoc-

βίτους δεῖ καλεῖν ὁμοίως ἐπὶ τοῖς δυσὶν ἀκουβίτοις βασιλικούς ἀνθρώπους ἐν αἰξιώμασιν· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν ἐξοκουβίτων, ὄλον τοποτηρητὰς, σκριβωνας, τὸν χαρτουλάριον, δρακοναρί-
 Ms. 247. ονους, σκευοφόρους, σιγνοφόρους, σενάτορας, πρωτομανδάτορας 5
 B καὶ μανδάτορας τοῦ ἀριθμοῦ σδ', καὶ πένητας ιβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον κατὰ τὸ σχῆμα τῆς δευτέρας ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας τῆς περιφανοῦς ταύτης, ὡς εἶπεν, δεξιώσεως δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπέζειν εἰς κλήσιν τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέζης ἐκ τῶν ἄνωτέρω καθ' 10
 ἐκάστην ἡμέραν μνημονευθέντων ἀρχόντων σὺν τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης κατὰ τύπον τὸν ἀριθμὸν ιβ', εἰσάγειν δὲ ἅπαντας ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὼς εἶρηται· τὸν δὲ δρουγγάριον τῆς βίγλης μετὰ τοῦ οὐ-
 Cκειῖον σκαραμαγγίου καὶ σαγίου ῥοῆς. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς α- 15
 κουβίτοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν βασιλικούς ἀνθρώπους κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον, καὶ ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τοῦ ἀριθμοῦ, ὄλον τοποτηρητὴν, τὸν χαρτουλάριον, τοὺς κόμηντας, τοὺς κεντάρχους, βανδοφόρους, λαβουρησίους, σημειοφόρους, δουκινάτορας, μανδάτορας, θυρωροὺς, διατρέχοντας, 20
 τὸν ἀριθμὸν σδ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς οὕτως· τὸν μὲν τοποτηρητὴν μετὰ ῥωέου σαγίου, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τῶν οὐκείων σκαραμαγγίων, καθὼς ἄνωτέρω δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς

cati introducuntur. Reliquos autem in utramque partem accubitos quod attinet, apponuntur eorum duobus a regia proximis homines imperiales dignitatibus spectabiles; ceteris magistratus tagmatis excubitorum, ut topoteretae, scribones, chartularius, draconarii, scenophori, signiferi, senatores, protomandatores et mandatores, ad numerum 204, et pauperes duodecim. Introducuntur autem secundum formulam secundi diei iam expositam. Quarto die splendidae huius, ut ita dicam, beneventionis et exceptionis oportet vos invitare et comparare ad communionem venerabilis regiae mensae de proceribus, quales iam ad singulos praecedentium dierum commemoravimus, numero duodecim, comprehenso simul drungario vigiliae; eosque introducere cum suis sibi quemque mutatoris, ut dictum iam est; drungarium vigiliae autem cum scaramangio suo et sago russo; ad reliquos autem accubitus advocare homines imperiales secundum formulam praedictam, et omnes magistratus tagmatis arithmi, ut topotereta, chartularium, comites, centarchos, bandophoros, labarenses, vexilliferos, ducenatores, mandatores, inanitores, diatrechontes vel vernaculos, in universum 204. Horum quidem topoteretes cum sago russo, ceteri autem cum sua quisque scaramangiis introducuntur. Die quinto oportet nos invitare et compa-

πέμπτης ἡμέρας δεῖ ὑμᾶς προευτρεπίζειν εἰς κλήσιν τῆς τιμίας ὄντως βασιλικῆς τραπέζης ὁμοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἐνδόξων μεγιστάνων σὺν τοῦ δομειστίκου τῶν ἱκανάτων, φίλους τὸν ἀριθμὸν ἰβ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων ὀλλοξίμων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις δεῖ καλεῖν ὁμοῦ βασιλικούς ἀνθρώπους, ὡς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν. ἐν δὲ τοῖς κατωτέρω τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν αὐτῶν ἱκανάτων, οἷον τοποτηρητὴν τῶν κομητῶν, τὸν χαρτουλάριον τῶν κεντάρχων, βανδοφόρων, σημειοφόρων, δουκινιατόρων καὶ μανδατόρων, σδ' τὸν ἀριθμὸν, καὶ πένητας ἰβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τάγμασι προεγράψαμεν. σημειωτέον δὲ Ed.L. 433 τοῦτο· εἰ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἢ τῶν ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων ἐπέστη ἑορτὴ, καὶ ἀπὸ ταύτης ἢ τῶν ἰβ' ἀκουσίτων δεξιῶσις τὴν ἀρχὴν ἐπιδείξεται, δεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐπὶ μὲν τῆς τιμίας βασιλικῆς τραπέζης συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινου- Ms. 247. b πόλεως μετὰ καὶ ἰβ' ἡγουμένων τῶν ἐν τῇ περὶ ἡμᾶς τόμῳ κειμένων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει οὕτως· τὸν κομὲν πατριάρχην σὺν τῷ βασιλεῖ ἅμα τοῦ στίχου εἰς τὸ ἐπὶ δίφρου καθισθῆναι· τοὺς δὲ ὁσίους ἡγουμένους στιχηδὸν κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν καὶ ἀρμόζουσαν δόξαν· εἰσάγειν δὲ

rare vocandos ad sacram et vere regiam mensam duodecim amicos de illustribus proceribus supra memoratis, quorum unus eo die erit domesticus hicanatorum. Hi, ut iam notatum, in propriis suis mutatoriis introducuntur. Ad reliquos simul omnes accubitus vocare oportet, ad primos quidem a sacro proximos homines imperiales, ut iam diximus; ad inferiores autem eorundem ipsorum hicanatorum rectores, ut topoteretam, comites, chartularium, centarchos, bandophoros, vexilliferos, ducenatores et mandatores, ad numerum 204, et praeter eos adhuc duodecim pauperes. Evocatos ita oportet introducere, ut, quum de ceteris ordinibus diceremus, praescriptissimus. Tenendum, si primum in diem hebdomadis incidat festum gloriosae nativitatis Christi, indeque initium sumat convivatio in XIX accubitis, oportet nos sexto die [is est sabbati] ad convivandum cum Domino venerabilemque imperialem mensam vocare archiepiscopum Constantinopolitanum una cum duodecim illis hegumenis, qui in codicillis nostris penes nos haerentibus descripti et designati sunt. Evocatos autem eos oportet sic introducere: patriarcham simul cum Imperatore protinus apud recitationem stichi [seu orationis mensalis], quo is super sella resideat [neque accumbat]; sanctos autem hegumenos seriatim secundum ipsorum ordinem et dignitatem competentem. Introducuntur, quem-

βίτοις δεῖ καλεῖν ὁμοίως ἐπὶ τοῖς δυσὶν ἀκουβίτοις βασιλικούς ἀνθρώπους ἐν ἀξιώμασιν· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβίτοις ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν ἐξοκουβίτων, ὅλον τοποτηρητὰς, σκριβωνας, τὸν χαρτουλάριον, δρακοναρίους, σκευοφόρους, σιγγοφόρους, σενάτορας, πρωτομανδάτορας⁵ B καὶ μανδάτορας τοῦ ἀριθμοῦ σδ', καὶ πένητας ιβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τύπον κατὰ τὸ σχῆμα τῆς δευτέρας ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῆς τετάρτης ἡμέρας τῆς περιφανοῦς ταύτης, ὡς εἶπεν, δεξιώσεως δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλήσιν τῆς βασιλικῆς τιμίας τραπέζης ἐκ τῶν ἄνωτέρω καθ' ¹⁰ ἐκάστην ἡμέραν μνημονευθέντων ἀρχόντων σὺν τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης κατὰ τύπον τὸν ἀριθμὸν ιβ', εἰσάγειν δὲ ἅπαντας ἐν τῇ ἀνακλήσει μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὼς εἴρηται· τὸν δὲ δρουγγάριον τῆς βίγλης μετὰ τοῦ οὐκείου σκαραμαγγίλου καὶ σαγίου ῥοῆς. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀ- ¹⁵κουβίτοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν βασιλικούς ἀνθρώπους κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον, καὶ ἅπαντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τοῦ ἀριθμοῦ, ὅλον τοποτηρητὴν, τὸν χαρτουλάριον, τοὺς κόμητας, τοὺς κεντάρχους, βανδοφόρους, λαβουρησίους, σημειοφόρους, δουκινάτορας, μανδάτορας, θυρωροὺς, διατρέχοντας, ²⁰ τὸν ἀριθμὸν σδ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς οὕτως· τὸν μὲν τοποτηρητὴν μετὰ ῥωέου σαγίου, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ τῶν οὐκείων σκαραμαγγίων, καθὼς ἄνωτέρω δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς

cati introducuntur. Reliquos autem in utramque partem accubitos quod attinet, apponuntur eorum duobus a regia proximis homines imperiales dignitatibus spectabiles; ceteris magistratus tagmatis excubitorum, ut topoteretae, scribones, chartularius, draconarii, sceo-phori, signiferi, senatores, protomandatores et mandatores, ad numerum 204, et pauperes duodecim. Introducuntur autem secundum formulam secundi diei iam expositam. Quarto die splendidae huius, ut ita dicam, beneventionis et exceptionis oportet vos invitare et comparare ad communionem venerabilis regiae mensae de proceribus, quales iam ad singulos praecedentium dierum commemoravimus, numero duodecim, comprehenso simul drungario vigiliae; eosque introducere cum suis sibi quemque mutatoris, ut dictum iam est; drungarium vigiliae autem cum scaramangio suo et sago russo; ad reliquos autem accubitus advocare homines imperiales secundum formulam praedictam, et omnes magistratus tagmatis arithmi, ut topoteretam, chartularium, comites, centarchos, bandophoros, labarenses, vexilliferos, ducenatores, mandatores, ianitores, diatrechontes vel vernaculos, in universon 204. Horum quidem topoteretes cum sago russo, ceteri autem cum sua quisque scaramangis introducuntur. Die quinto oportet nos invitare et compa-

πέμπτης ἡμέρας δεῖ ὑμᾶς προευτρεπίζειν εἰς κλήσιν τῆς τιμίας ὄντως βασιλικῆς τραπέζης ὁμοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἐνδόξων μεγιστάνων σὺν τοῦ δομειστικῶν τῶν ἱκανάτων, φίλους τὸν ἀριθμὸν ιβ', καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων ἑτάλλεξιμάτων, καθὼς ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις δεῖ καλεῖν ὁμοῦ βασιλικούς ἀνθρώπους, ὡς ἀνωτέρω εἰρήκαμεν. ἐν δὲ τοῖς κατωτέρω τοὺς ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν αὐτῶν ἱκανάτων, οἷον τοποτηρητὴν τῶν κομητῶν, τὸν χαρτουλάριον τῶν κεντάρχων, βανδοφόρων, σημειοφόρων, δουκινατιόρων καὶ μανδατόρων, σὺν τὸν ἀριθμὸν, καὶ πέντηκας ιβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς τάγμασι προεγράψαμεν. σημειωτέον δὲ Ed.L. 433 τοῦτο· εἰ γὰρ ἐν τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἢ τῶν ἐνδόξων τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων ἐπέστη ἑορτὴ, καὶ ἀπὸ ταύτης 5 ἢ τῶν ιβ' ἀκουσίτων δεξιώσεις τὴν ἀρχὴν ἐπιδείξεται, δεῖ ἡμᾶς ἐν τῇ ἕκτῃ ἡμέρᾳ ἐπὶ μὲν τῆς τιμίας βασιλικῆς τραπέζης συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως μετὰ καὶ ιβ' ἡγουμένων τῶν ἐν τῇ περὶ ἡμᾶς τόμῳ κειμένων, εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ ἀνακλήσει οὕτως· τὸν 20 μὲν πατριάρχην σὺν τῷ βασιλεῖ ἅμα τοῦ στίχου εἰς τὸ ἐπὶ δίφρου καθεσθῆναι· τοὺς δὲ ἑσείους ἡγουμένους στιχηδὸν κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν καὶ ἀρμόζουσαν δόξαν· εἰσάγειν δὲ

rare vocandos ad sacram et vere regiam mensam duodecim amicos de illustribus proceribus supra memoratis, quorum unus eo die erit domesticus hicanatorum. Hi, ut iam notatum, in propriis suis mutatoriis introducuntur. Ad reliquos simul omnes accubitus vocare oportet, ad primos quidem a sacro proximos homines imperiales, ut iam diximus; ad inferiores autem eorundem ipsorum hicanatorum rectores, ut topoteretam, comites, chartularium, centarchos, bandophoros, vexilliferos, ducenatores et mandatores, ad numerum 204, et praeter eos adhuc duodecim pauperes. Evocatos ita oportet introducere, ut, quum de ceteris ordinibus diceremus, praescripsimus. Tenendum, si primum in diem hebdomadis incidat festum gloriosae nativitatis Christi, indeque initium sumat convivatio in XIX accubitis, oportet nos sexto die [is est sabbati] ad convivandum cum Domino venerabilemque imperialem mensam vocare archiepiscopum Constantinopolitanum una cum duodecim illis hegumenis, qui in codicillis nostris penes nos haerentibus descripti et designati sunt. Evocatos autem eos oportet sic introducere: patriarcham simul cum Imperatore protinus apud recitationem stichi [seu orationis mensalis], quo is super sella resideat [neque accumbat]; sanctos autem hegumenos seriatim secundum ipsorum ordinem et dignitatem competentem. Introducuntur, quem-

Β αὐτοὺς, καθὼς καὶ τοὺς πατρικίους, μετὰ τῶν οὐκείων αὐτῶν φελωνίαν ἀπολελυμένῃ τῷ σχήματι, δηλονότι προπορευομένου αὐτοῖς τοῦ βασιλικῆς καστρησίου, καὶ ὁμοίως ἰστώτος κύκλω τῆς βασιλικῆς τραπέζης εἰς τὸ προσκαλέσασθαι πλησιέστερον ἐξ αὐτῶν οὓς ἂν δόξῃ τῷ βασιλεῖ. ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουβάεσις δὲ ἡμᾶς καλεῖν τοὺς ἐκ διαφόρων μοναστηρίων ἀναγραφόμενους ἀβάδας, ἧγουν τοὺς τὰ σφραγίδια παρ' ἡμῶν εἰληφότες, τὸν ἀριθμὸν οἰς εἰσάγειν δὲ καὶ αὐτοὺς στιχηδόν, καθὼς καὶ τοὺς λοιποὺς, ἡμφισμένους τὰς οὐκείας στολὰς ὡς πρὸς συνήθειαν. C ἀνακλίειν δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἐκύστης τραπέζης δωδεκάδα μίαν. 10 μετὰ δὲ τὴν τούτων ἀνάκλησιν καὶ ἐστίασιν δὲ ἡμᾶς προσέχειν τὸν τοῦ ὀπτομίνσου μίνσον, καὶ ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ εἰσάγειν πρὸς χειρονομίαν τῶν ἀνακειμένων καὶ ψαλλόντων πατέρων τοὺς δύο μεγάλους τῆς ἐκκλησίας δομεστικούς καὶ ἰστῶν αὐτοὺς ἐνθεν κἀκεῖθεν τοῦ περιβλήπτου τρικλίνου πρὸς 15 τὸ ποιῆσθαι, ὡς εἴρηται, τὴν χειρονομίαν ἐπὶ τὴν ψαλμῶδιαν τῶν ἀνακειμένων πατέρων. δίδοται οὖν κατὰ τύπον παρὰ τοῦ εἰδικοῦ λόγου τοῖς μὲν ἀνακειμένοις ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης ἰβ' ἡγουμένοις εἰς φιλοτιμίας ἐπίδοσιν ἀνά D νομισμάτων δ'· τοῖς δὲ λοιποῖς μονίχοις ἅπασιν ἀνά νομίσματος ἐνός καὶ μόνου· τοῖς δὲ δύο δομεστικοῖς ἀνά νομισμάτων β' κατὰ τύπον. δεῖ εἰδέναι, ὅτι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ πένητες ἐν τῷ χρυσοιστορίῳ ἐσθίουσιν, λαμβάνοντες

admodum patricli suis In mutatoriis Introducuntur, sic et hi suis in pheloniis laxo habitu [absque zonis], imperiali castrense praeambulante et pariter in orbem circa sacram mensam collocante; quo propius Imperator eos, quos voluerit, advocare possit. Ad reliquos accubitus vocare oportet abbates [id est monachos] variorum monasteriorum, quorum nomina in notitia nostra descripta identidem tenemus, illos nempe, qui tesseras a nobis antea acceperunt, ad numerum 216. Introducuntur seriatim, sicut in ceteris moris est, induti propriis suis et consuetis stolis. Accubitis singulis adsternuntur deni bini viri. His itaque apud accubita sua satiatis, attendere oportet ad optominsi [seu assati ferculi] missum, et tum temporis ambo magnae ecclesiae magnos domesticos introducere ad praemonstrandam accumbentibus et psallentibus patribus cheironomiam seu gestulationem manualet moderandi cantus gratia. Et hos collocare oportet unum ad dextram, alterum ad sinistram illustris triclinii, ut cheironomia sua, quod diximus, accumbentium patrum cantum moderentur. Quantum ad pietatem Domini attinet, dantur illis quidem duodecim ad sacram mensam accumbentibus hegumenis recepto more formulaeque ex privato principale peculio singulis numismata quaterna nomine doni gratuiti, reliquis autem monachis

τὴν κατὰ συνήθειαν εὐλογίαν. εἰ δὲ ἐν τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ
 ἡμέρᾳ τῆς ἑβδομάδος ἡ Χριστοῦ γέννησις καταστήσει, καὶ
 ἀπὸ ταύτης ἀρχεται ἡ κλήσις τελεῖσθαι τῶν ἀκουβίτων, δεῖ
 ἡμᾶς ἐν τῇ κυριακῇ τῆς περιόδου τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος πρὸ
 5τῆς κλήσεως τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀβάρων ἐκτελεῖν τὸ
 λεγόμενον κλητώριον τὸν πολύτριχον, καὶ εὐτρεπίζειν εἰς συν-
 10εστίασιν φίλους ἐπὶ μὲν τῆς βασιλικῆς τραπέζης μαγίστρους, Ed. L. 434
 ἀνθυπάτους πατρικίους στρατηγούς ὀκτώ καὶ Βουλγάρους Ms. 248. a
 φίλους δύο καὶ τοὺς δύο δημάρχους Βενέτων τε καὶ Πρασί-
 15ιονων· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς χλανιδοφόρους, καθὰ
 καὶ ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐν δὲ τοῖς ἐκατέρων μερῶν ἀκουβί-
 20τοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν βασιλικούς ἀνθρώπους ἐθνικούς πάντας,
 ὅσον Φαργάνους, Χαζάρους, Ἀγαρηνοὺς, Φράγγους καὶ ὅσοι
 τῆς βασιλικῆς ἐξ αὐτῶν ἀπολαύουσι τῶν ῥογῶν προμηθείας·
 25εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν μετὰ τὸ ἐθνικὸν ἴδιον
 σχῆμα, οἰνονεῖ τὸ παρ' αὐτῶν ἐπιλεγόμενον καβάνδιον. καὶ εἰθ'
 οὕτως τῇ ἀπὸ ταύτης εἰσιούσῃ τῆς ἑβδομάδος τετράτῃ προσ-
 30καλεῖσθαι τὸν πατριάρχην μετὰ τῶν αὐτοῦ ἡγουμένων καὶ μο-
 ναχῶν, ὡς προλέλεκται. ἐπὶ δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας τῶν αὐ-
 35ροτῶν ἀκουβίτων δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν ἐπὶ τῆς
 βασιλικῆς τραπέζης ἀνθυπάτους πατρικίους στρατηγούς, ὄφρι-

14. ἐξ αὐτῶν em. R., ἐξαιτῆς cod. et ed.

singulis bina. Eodem quoque die pauperes comedunt in chrysohi-
 storio, accipientes consuetam benedictionem. Quodsi vero in quar-
 tam aut quintam septimanae feriam incidat festum nativitatis Christi,
 et ex ea incipiat convivium accubituum dictum celebrari, oportet
 vos ea dominica, quae in ambitum eiusdem septidui cadit, ante-
 quam patriarcha et monachi vocentur, sic dictum polytrichum [seu
 multicrinum, crinitum, comatumve] convivium celebrare, et amicos
 ad convivandum paratos habere, ad sacram quidem mensam accubi-
 turos magistros, proconsules patricios strategos octo, Bulgaros ami-
 cos duo et ambo demarchos, Veneti nempe et Prasinii; et hos in-
 troducere atque educere in tunicis, ut in superioribus expositum
 fuit. Ad reliquos autem accubitus evocare et sternere oportet homi-
 nes, imperiales tantum peregrinos [et comam alentes], ut Farga-
 nos, Chazaros, Agarenos, Francos, quotquot eorum eximiam regiam
 providentiam et pietatem rogarum perceptione experiuntur. Horum
 omnium unamquamque gentem introducere oportet et rursus edu-
 cere in suo quamque gentili habitu, ut e. c. in sic dicto cabadio
 [Farganos et Agarenos]. Proxima post hanc dominicam quarta fe-
 ria invitare demum oportet patriarcham cum ipsius hegumenis et
 monachis eo, quem praediximus, ordine. Septimo eorundem accu-
 bituum die oportet vos, amici, comparare ad epulandum, in sacra
 quidem mensa duodecim amicos de genere proconsulum patriciorum

κιαλλους σὺν τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως καὶ τῷ δρογγαρίῳ τῶν πλοῦμων, φίλους δύο καὶ δέκα· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, καθὰ καὶ διεδήλωται· ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις καλεῖν εἰς ἐστίασιν τὸν σύμπονον καὶ τὸν λογοθέτην τοῦ πραιτωρίου, τὸν τοποτηρητὴν τῶν πλοῦμων, τὸν χαρτουλάριον τοῦ πλοῦματος, τὸν κόμητα τοῦ πλοῦματος, κεντάρχους ὁμοίως, κριτὰς τῶν ῥεγυῶνων, ἐπόπτας τῆς πόλεως, γειτονειάρχας, τὸν λεγατάριον τοῦ πραιποσίτου, τὸν κεντυρίωνα, τοὺς πρωτοκαγκελλαρίους, καγκελλαρίους καὶ μανδάτορας τοῦ πλοῦμου, τὸν ἀριθμὸν σδ· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων σκαρμαμαγγίων, πλὴν τῶν τοποτηρητῶν μετὰ καὶ σαγίων ῥωέων, καθὼς ἄνωτέρῳ δεδήλωται. ἐπὶ δὲ τῆς ὀγδόης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουσίτων ἐκτελεῖται τὸ βωτὸν παιζοδρομίον, καὶ δεῖ ὑμᾶς Δεῦτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων τοὺς προὔχοντας τῆς τάξεως τοῦ μυστικοῦ κονβουκλείου, οἶον πραιποσίτους, πρωτοσπαθαρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, τὸν ἀριθμὸν η', τὸν χαρτουλάριον τῆς βασιλικῆς σακέλλης, τὸν ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ λόγου, τὸν ἀκτουάριον καὶ τὸν τῆς καταστάσεως· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, οὐ καθὼς τοὺς λοιποὺς ἅπαντας ἐν ταῖς προλεχθεῖσαις ἡμέραις ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω σὺν τῷ καστρησίῳ τὴν πορίαν ποιούμενοι, ἀλλ' αὐθις σὺν τῇ ἐξόδῳ τῆς βασιλικῆς ἀ-

strategorum et officialium, comprehensis eo numero praefecto Urbis et drungario classiariorum; qui omnes duodecim, ut iam de prioribus dictum, in suis mutatoriis et introducuntur et educuntur; ad reliquos autem accubitus vocare oportet adiutorem [praefecti Urbis] et rationalem praetorii et topoteretam classiariorum, chartularium, comitem et centarchos, omnes rei navalis; iudices regionum [Urbis nempe], inspectores Urbis, vicorum magistros, legatarium praepositi, centurionem, protocancellarios, cancellarios et mandatores rei navalis, in universum ad numerum 204. Hi cum suis scaramangiis et introducuntur et educuntur praeter topoteretas. Hi enim in russis sagis introducuntur, ut supra iam de similibus monitum fuit. Octavo eorundem accubitanum die celebratur votum pezodromium seu ludicrum pedestri cursu certamen, et oportet vos invitatos paratosque habere ad coepulandum cum Dominis proceres, de ordine secreti cubiculi, ut praepositos, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, ad numerum octo; et dein ad conficiendum numerum duodecimum, hos quatuor: chartularium sacri sacellii, comitem rationum privatarum, actuarium et cerimoniarium. Hi cum suis mutatoriis introducuntur, non eo modo, quo alii magnates in diebus praedictis, id est, non ab imis ad summa, praecambulante castrensē; sed

νακλήσεως στιχίζειν αὐτοὺς κατὰ τὸ ἴδιον ἄξιωμα κύκλω τῆς Μα. 248. b
 τιμίας βασιλικῆς τραπέζης, καὶ ἅμα τῆς ἐκφωνήσεως τῶν
 παρεστώτων βουκαλίων ἀνακλίνειν αὐτοὺς ἐν τῇ λαμπροτάτῃ Ed. L. 435
 τραπέζῃ, ἐξάγειν δὲ αὐτοὺς πάλιν τῇ αὐτῇ ἀκολουθίᾳ, ὡς
 5 εἰρηται. ἐπὶ δὲ τοῖς λοιποῖς ἀκουσίτοις πρὸ τῆς βασιλικῆς
 ἀνακλήσεως προανακλίνονται πένητες οἱ τὰ σφραγίδια εἰ-
 ληφότες, καὶ ἐπὶ αὐτῶν ἀνακειμένων καὶ ἐσθιόντων, ἐν τῷ
 καιρῷ τοῦ μίνσου τῶν δουλικίων, ἀναλαμβάνονται τὰ δοθέντα
 σφραγίδια ὑπὸ ἀρτικλίνου, καὶ δίδονται κατὰ τύπον παρὰ
 10 τοῦ εἰδικοῦ λόγου ἐκάστῳ πένητι εἰς βασιλικὴν εὐλογίαν ἀ-
 ποκόμβιον ἔχον ἐνδοθεν νόμισμα ἐν. ἐπὶ δὲ τῆς ἐνάτης
 ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουσίτων τελεῖται κλητώριον δεῖπνον, ὃ
 καὶ τρυγητικὸν καλεῖται, καὶ δεῖ ἡμᾶς προεστρεπίζειν εἰς B
 συνεστίασιν τοῦ δεῖπνου τῷ βασιλεῖ φίλους ἑβ', οἷον μαγί-
 15 στρους, ἀνδραπάτους πατρικίους στρατηγούς ὀκτώ, φίλους
 Βουλγάρων δύο, καὶ τοὺς ἑκατέρων δύο δημάρχους. προσ-
 καλοῦνται δὲ οὗτοι παρὰ τοῦ βασιλέως διὰ τοῦ ἀρτικλίνου
 πρώτας, καὶ μίνσων διδομένων, συνεισέρχονται πάντες οἱ
 κεκλημένοι εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ πρὸς ἑσπέρας, καὶ εἰς-
 20 αἰγόνται καὶ ἐξάγονται πάντες μετὰ τῶν οἰκειῶν ἀλλαξιμάτων
 καὶ καμπαγιῶν κατὰ ἀκολουθίαν καὶ τύπον τῶν προγραφέν-
 των ἐν τοῖς ἄνω. ἐν δὲ τοῖς ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀκουσί-
 τοις δεῖ ἡμᾶς καλεῖν κατὰ τὸν ὄρον τῆς πρώτης ἡμέρας τοὺς

protinus atque Domini accubuerunt, oportet ut illos, secundum su-
 am quemque dignitatem, circa venerabilem regiam mensam ordine-
 mus, et simulac adstantes vocales intonant, ad splendidissimam
 mensam adsternamus. Hos eadem formula, qua diximus, iterum
 educere oportet. Reliquis accubitis acclinantur, vel antequam ipsi
 Domini accubuerint, pauperes, quibus antea datae tesseræ fuerunt.
 Ab his adhuc accumbentibus et epulantibus eo tempore, quo missus
 dulcii sen tragematum et placentarum mellitarum intrat, repetit ar-
 ticlinus tesseras, danturque ex recepto ritu nomine regiae benedi-
 ctionis singulis pauperibus ex privato peculio singula apocombia
 vel munuscula missilia sacculis insuta intus habentia singulos soli-
 dos aureos. Nono die eorundem accubituum celebratur convivium
 vespertinum, quod etiam vindemiale appellatur; oportetque vos prius
 invitatos et comparatos habere duodecim amicos, de ordine magi-
 strorum, proconsulum patriciorum strategorum octo, Bulgaros amicos
 duo, et ambarum factionum magistros. Invitantur autem hi ab Im-
 peratore per articlinum mane, indictisque [pomeridianis] missis, si-
 mul cum Imperatore intrant invitati omnes ante vesperam, et intro-
 ducuntur omnes in suis mutatoriis et campagiis secundum decursum
 et formulam supra praescriptam. Ad reliquos autem ambarum pla-

ὑπὸ καμπάγιον συγκλητικὸς ἄπαντας, ὄλον ἀσηκρήτας, ἀπὸ τῆς τῶν σπαθαροκανδιδάτων ἄξιος καὶ κατωτέρα, χαρτουλάριον τοῦ γενικοῦ λογοθέτου, χαρτουλάριον τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθέτου, ἀντιγραφεῖς τοῦ κυέστορος, τὸν σύμπονον, τὸν λογοθέτην καὶ τοὺς κριτὰς, νοταρίους τοῦ σακελλίου, νοταρίους τοῦ βεστιαρίου, νοταρίους τοῦ εἰδικοῦ, ὑπάτους, σιλεντιαρίους, βεστήτορας καὶ μικροὺς ἄρχοντας τῶν ταγμάτων, ὄλον σκηπτροφόρους, σιγνοφόρους, εὐτυχοφόρους, δρακοναρίους, σινάτορας καὶ δουκινιάτορας, καὶ τοὺς ἐκατέρων μερῶν δρομεῖς ἄπαντας. δεῖ δὲ εἰσάγειν τοὺς μὲν συγκλητικὸς ἀ-10 παντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ καμπαγίων, τοὺς

Μα. 249. Δδὲ δρομεῖς πάντας μετὰ τῶν αὐτῶν ποδέων, καὶ τοὺς μὲν ἀνικητὰς ἐπὶ τῆς κρείττονος θέσεως τῶν ἀκουβίτων προσανακλίνειν, τοὺς δὲ ἠττηθέντας ἐπὶ τῆς ἐτέρας θέσεως, ἐν ᾗ καὶ τοὺς πένητας· μετὰ δὲ τὴν προέροτον φωταυγίαν καὶ τήν 15 ἐπίδοσιν τῶν φατλίων ἐξάγειν αὐτοὺς πάντας κατὰ τὸν τύπον τὸν προγραφέντα πᾶσιν. ἐπὶ δὲ τῆς δεκάτης ἡμέρας τῶν αὐτῶν ἀκουβίτων δεῖ ὑμᾶς εὐτρεπιζειν εἰς κλήσιν τῆς βασιλικῆς τραπέζης ὁμοίως ἀνθυπάτους πατρικίους ὄφφικιαλίους σὺν τῷ δομωστικῷ τῶν νομῆρων καὶ τῷ κόμητι τῶν τειχέων, 20 φίλους ἰβ· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων Ed. L. 436 ἄλλαξιμάτων κατὰ τὸν δηλωθέντα τύπον. ἐν δὲ τοῖς λοι-

garum accubitus advocare vos oportet iuxta ritum primi diei senatoribus omnes in campagiis comparere solitos, ut asecretas, dignitate spatharocandidatorum conspicuos, et ita porro inferiores, chartularium generalis logothetae, chartularium rationalis militaris, magistrorum scriniorum quaestoris, adiutorem logothetae, iudices, notarios sacellii, notarios vestiarum, notarios rei privatae, consules, silentiarios, vestitores et minores magistratus ordinum militarium palatinorum, ut acceptophoros, signiferos, eutychiophoros, draconarios, senatores et ducenatores, ambarumque factionum cursores omnes. Horum quidem quotquot ordinis senatorii sunt, introducuntur in suis mutatoriis et campagiis; cursores autem in suis podeis vel vestibus talaribus; et horum quidem eos, qui victoriam obtinuerunt, oportet primos honoratiori parti [seu dextrae plagae] accubituum acclinare; victos vero alteri, ubi etiam pauperes accumbunt. Post luminum vero accensationem, qualis pridie festorum institui solet, et post traditas convivis faculas oportet eos omnes educere secundum formulam praescriptam. Decimo die eorundem accubituum oportet nos invitatos comparatosque habere ad sacrae mensae communionem proconsules patricios officiales una cum domestico numerorum et comite castrorum, amicos in universum duodecim. Introducuntur et educuntur in suis mutatoriis secundum praedictum modulum. Reliquis autem mensis acclinare oportet ambo topoteretas et ambo chartula-

ποῖς ἀκουσίτοις δεῖ ὑμᾶς καλεῖν τοὺς δύο τοποτηρητὰς καὶ χαρτουλαρίους τῶν νομῆρων καὶ τειχέων, τριβούνους, βικαρίους, λεγαταρίους, μανδάτορας, ξενοδόχους, γεροκόμους, χαρτουλαρίους τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, ἀρχιατροὺς καὶ τοὺς δια-
 5 ταρίους τοῦ μεγάλου παλατίου καὶ τῆς Δάφνης, τὸν ἀριθμὸν σδ', καὶ πέντητας ιβ'. προκινσεύειν δὲ τοὺς ξενοδόχους καὶ γεροκόμους χαρτουλαρίους καὶ ἰατροὺς σὺν τῶν διατα-
 10 ρίων ἐπὶ τῇ ὀπισθείῳ θέσει τοῦ ἀκουσίτου τοῦ βασιλέως, τοὺς δὲ ἄρχοντας τῶν δύο ταγμάτων ἐπὶ τῇ κατὰ πρόσωπον
 15 ἰοθέσει τοῦ βασιλέως εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν τοὺς ἄλλοι μὲν ξενοδόχους μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ ἑωέων σαγίων, τοὺς δὲ ἰατροὺς ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων διβενέ-
 20 των, τοὺς δὲ τῶν ταγμάτων ἄρχοντας, τοὺς μὲν τοποτηρη-
 25 τὰς καὶ αὐτοὺς μετὰ ἑωέων σαγίων, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ
 30 ἰσκαραμαγγίων πάντας. ἐπὶ δὲ τῆς ἑνδεκάτης ἡμέρας ἀπεί-
 35 γεται μὲν ἡ τῶν ἀκουσίτων ἐκτελουμένη κλῆσις, τελεῖται δὲ
 40 τὸ κλητώριον ἑσπέρας ἐν τῷ περιβλήπτῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ
 45 τρικλίνῳ. προστοιχεῖται γὰρ τὸ αὐτὸ κλητώριον παρὰ τοῦ
 50 βασιλέως διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀρτικλίνου πρωΐας, καὶ δεῖ ἡμᾶς
 55 ποπροσκαλεσθαι εἰς κλῆσιν τοῦ αὐτοῦ δείπνου μαγίστρος, ἀν-
 60 θυπάτους πατρικίους ὄφρικιαλίους, πραιποσίτους, πρωτοσπα-
 65 θαρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, μαγλαβίτας,
 70 κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κεντάρχους, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ
 75 ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ μετὰ τὴν θείαν τῆς ἑσπέρας μυστα-

rios, tam numerorum, quam castrorum, tribunos, vicarios, legatarios, mandatores, xenodochos, geroocomos, chartularium venerabilium aedium, archiatros et diaetarios magni palatii, item et palatii Daphnes, in univcrsum 204, unaque pauperes 12. Xenodochos atque geroocomos et inde reliquos inferiores, ut chartularium, medicos et diaetarios, oportet procedere [tam intrando, quam exeundo] pone sacram mensam, magistratus vero amborum ordinum [tam numerorum, quam castrorum] a parte Domini vultui opposita. Xenodochi cum suis scaramangiis sagisque russis introducuntur; medici autem omnes in suis dibenetis seu vestibus colore veneto tinctis. De tagmatum magistratibus introducuntur ambo quidem topotcretae in sagis quoque russis, ceteri autem in scaramangiis. Die undecimo non amplius celebratur convivium in XIX. accubitis, sed vesperae celebratur in illustri Iustiniani triclinio, quod mane ab Imperatore eum in finem praeparatur per eius articlinum. Ad istius coenae communionem oportet nos vocare magistros, proconsules patricios officiales, praepositos, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, comites arithmi et centarchos, in univcrsum tot, quot mensa capit. Celebratoque vesperae

γωγίαν δεῖ τὸν καλέσαντα ἀρτικλίην προτρέψασθαι πάντας
 ἀποθέσθαι τὰ ἑαυτῶν ἀλλαξήμια καὶ ἐπενδύσασθαι τὰ οὐ-
 Ms. 249. b κεία αὐτῶν σκαραμάγγια εἰς τὸ μετ' αὐτῶν συννεσιαθῆναι
 τῷ βασιλεῖ κατὰ τύπον. ἡ δὲ ἅγια τῶν φώτων ἡμέρα ξένην
 τινὰ καὶ περίβλεπτον λαμπροφορίαν εἰσάγουσα θανυμαστῆς⁵
 D καὶ πανάγαστον τὴν δεξιῶσιν ἐκτελεῖ τῆς βασιλικῆς ἐστοιάσε-
 ως. τὴν γὰρ ἔνωσιν τῶν οὐρανίων καὶ ἐπιγείων ταγμάτων
 διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ ἁγίου βαπτίσματος μυστικῶς εἰκονίζουσα
 τοὺς ἐν τάξει ἀγγέλων ἱερεῖς τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ καθολι-
 κῆς ἐκκλησίας λευχημονοῦντας εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ¹⁰
 συνηγάγετο. καὶ δεῖ τοὺς ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ λαχόντας δια-
 κονίᾳ ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὴν εὐπρεπῆ κατάστασιν τῆς πε-
 ριφανοῦς αὐτῶν καὶ ἱερᾶς δεξιῶσεως. ἐν γὰρ τῷ τελοσμένῳ
 κράματι τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας δεῖ ἡμᾶς καλεῖν
 ἐπὶ τῆς τιμίας βασιλικῆς τραπέζης, μαγίστρους, ἀνθυπάτους,¹⁵
 Ed. L. 437 πατρικίους στρατηγούς, ὄφφικιαλίους, τὸν ἀριθμὸν ιδ'· εἰσ-
 ἄγειν δὲ αὐτοὺς καὶ εἰσάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων,
 ἄνευ μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων. ἐν δὲ τῇ βασιλικῇ τι-
 μίᾳ τραπέζῃ πρό γε πάντων συνεστιᾶται ὁ πατριάρχης τῷ
 βασιλεῖ, καὶ δεῖ ἡμᾶς καλεῖν τοὺς λογάδας τῆς ἐκκλησίας,²⁰
 οἶον μητροπολίτας σὺν τῷ συγκέλλῳ τὸν ἀριθμὸν ιβ', προστι-
 χίλειν δὲ αὐτοὺς ἐν τῇ αὐτῶν εἰσαγωγῇ ἀρμοδίως κατὰ τὸν

sancto officio, debet articlinus omnibus imperare, ut mutatorii de-
 positis induant sua scaramangia, quo in illis cum Imperatore epu-
 lentur. Sanctus autem luminum dies (vel Epiphaniae festum) secum
 trahens insuetam et undique illustrem splendidi vestitus magnificen-
 tiam, efficit convivium, quo Imperator amicos suos excipit, admira-
 bile. Quum enim coniunctionem ordinum coelestium atque terre-
 strium mystice adumbret, per donum sancti baptismatis factam, con-
 gregat in unum cum imperio sacerdotium magnae Dei catholicae
 ecclesiae sacerdotes, qui angelorum et nuntiorum Dei vices gerunt,
 candidis in vestibus, ad convivium imperiale adducens. Quibus eo
 die servire obtingit atriclinis, bene accurateque eos nosse oportet
 decoram constitutionem et cerimoniale splendidae istorum sacerdo-
 tum sanctaeque ad mensam receptionis. Post finitum mixtum, in
 magna Dei ecclesia oportet nos ad sacram mensam magistros, pro-
 consules, patricos, tam strategos et militaris, quam officiales et
 palatini ordinis, in universum duodecim invitare, eosque in suis
 mutatorii, absque tamen chlamydis, introducere et educere. In
 eadem regia venerabile mensa primus ante alios omnes convivatur
 Imperatori patriarcha. Pariter quoque oportet nos ad sacram men-
 sam ecclesiae proceres, ut metropolitans et syncellum, in universum
 auctoritate duodecim, invitare, eosque ante introitum decore, unum-

ἐκάστου θρόνον, δηλονότι ἡμφιεσμένους αὐτοὺς πάσας τὰς λειτουργικὰς αὐτῶν στολὰς πλὴν τῶν ὠμοφορίων καὶ μόνον· συνεισάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν διὰ τοῦ βασιλικῆς καστρησίου, καθὼς ὁ τύπος τῆς εἰσαγωγῆς περιέχει. ἐπὶ δὲ B 5τῶν λοιπῶν ἀκουβίτων δεῖ ὑμᾶς καλεῖν πρεσβυτέρους τοῦ μεγάλου παλατίου ιβ', τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κδ', διακόνους ὁμοίως τοῦ παλατίου, τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, τῆς νέας, λς', ὑποδιακόνους ὁμοίως λς', ἀναγνώστας ὁμοίως κδ', ψάλτας ὁμοίως κδ' καὶ παπάδας τοῦ σεκρέτου τοῦ πατριάρχου λς'. 10 ὁμοῦ σις'. εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν ἱερωμένους ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων λευκῶν φελωνίων, τοὺς δὲ σεκρετικούς, ψάλτας τε καὶ ἀναγνώστας μετὰ οἰκέλα καμίσια μόνον, δηλονότι κατὰ τὴν τάξιν καὶ ἔκθεσιν τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν. δεῖ δὲ προσέχειν ἐν τῇ αὐτῇ ἀνα- C 15 κλήσει, καὶ τὸν καιρὸν τοῦ μίνσου τῶν λεγομένων δουλικίων, καὶ σὺν τῇ τούτων εἰσόδῳ συνεισάγειν τοὺς δύο τῆς μεγάλης ἐκκλησίας λαμπροὺς δομεστικούς σὺν τῶν ψαλτῶν τε καὶ ὄρφανῶν ἀπάντων τοῦ συφραγίου, λευχημονοῦντας καὶ περιβε- Ms. 250. a βλημένους τὰ οἰκέλα φελώνια· διαίρειν δὲ αὐτοὺς ἐνθεν κα- 20 κειῖθεν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν οὕτως. τῷ μὲν ἐνὶ αὐτῶν

15. δουλικίων em. R., τουλδίων cod. et ed.

quemque secundum suae sedis eminentiam, seriatim disponere, indutos stolas suas, in quibus sanctum officium peragere solent, omnes, praeter sola omophoria, quae omittunt. Castrensis imperialis eos simul omnes introducit, et idem quoque rursus educit, prout formulare introductionis in se habet atque flagitat. Ad reliquos autem accubitus oportet nos invitare magni palatii presbyteros duodecim, magnae ecclesiae presbyteros viginti quatuor, diaconos palatii et magnae ecclesiae seu S. Sophiae et novae in universum 36, cuiusque 12; hypodiatonos earundem ecclesiarum etiam 36; lectores earundem 24; cantores earundem 24; papades seu clericos secreti patriarchae 36; in universum 216. Hos introducere et educere oportet sic: sacerdotio consecratos et fungentes omnes in suis albis pheloniis, secreticos autem, cantores et lectores in suis camisiis tantum, secundum ordinem in superioribus traditum. In eadem acclinatione, id est accubitu et convivatione, observare oportet tempus, quo missus dulciorum sic dictus seu mellitorum et tragematum infertur, et tunc simul introducere ambo illustres magnae ecclesiae domesticos, unaque cantores et orphanos suffragii [id est eos, qui publico suffragio vel auxilio et sumtu aluntur] candidatos suisque pheloniis indutos; ante introitum autem illos in duas ad dextram sinistramque partes dirimere, ut unus quidem domesticus, qui ad dextram ludentorum et amabilium accubituum stat, cantores secum omnes habeat; alter autem domesticus, qui isti e regione ad sinistram partem

δομestικῆ ἄμα τῶν ψαλιτῶν ἀπάντων στιχίζειν ἐπὶ τῆς δεξι-
 αῖς θέσεως τῶν τερπῶν ἀκουβίτων· τῷ δὲ ἐτέρῳ δομestικῆ
 αὐτῶν σὺν ὄρφανῶν ἀπάντων, καὶ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ εὐωνόμου
 Δκατὰ πρόσωπον θέσεως οὔσης τῶν ἀκουβίτων στιχίζειν εἰσ-
 ἀγειν δὲ αὐτοὺς ἐφ' ἐκατέρων τῶν μερῶν ἄμφω σὺν τῷ 5
 εὐλογία τοῦ πατριάρχου, χοροστατεῖν ἅπαντας πρὸς ἀντιφω-
 νον μελωδίαν. καὶ ἡνίκα τῶν γ' ἀντιφωνῶν ἢ ἐκφωνήσις
 λήξει, ἐξάγειν αὐτοὺς ἐκείθεν ἄμα ὅθεν καὶ ἐληλύθασιν. ὡ-
 ρίσθη δὲ καὶ παρὰ Λέοντος τοῦ σοφωτάτου δεσπότητος εἰς
 πλείονα δόξαν καὶ μεγίστην εὐχαριστίαν τῆς περιοδικῆς ταύ- 10
 τῆς καὶ σεβασμίου τῶν ἑορτῶν εὐωχίας, ἐν τῇ αὐτῇ τελευ-
 ταίᾳ τῶν ἀκουβίτων ἡμέρᾳ μετὰ τὴν περαιώσιν τῆς λεχθεί-
 σης τῶν ἀντιφωνῶν ἀρχαιοπαράδοτου κοινῆς μελωδίας, σὺν-
 Ed.L. 438 εισάγειν ἡμᾶς ἐν τῷ καιρῷ τῶν δουλικῶν τοὺς δ' τῆς μεγά-
 λης ἐκκλησίας περιφανεῖς δομestικούς, δηλονότι ἡμφισμέτους 15
 τὰ οἰκεῖα αὐτῶν καμίσια καὶ φελώνια μόνα καὶ ἰστῶν αὐ-
 τοὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ περιβλέπτου τρικλίνου κατὰ διάστασιν
 οὕτως· τὸν μὲν α' δομestικὸν τῆς ἐβδομάδος κατὰ μέσον
 τῶν ἐκατέρωθεν τεσσάρων λαμπρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ ἀπ'
 αὐτοῦ δευτερόν δομestικὸν κατὰ μέσον ὁμοίως τῶν ἀπ' αὐ- 20
 τῶν δ' ἐκατέρωθεν λαμπρῶν ἀκουβίτων, τὸν δὲ γ' δομestικὸν
 πάλιν ὁμοίως κατὰ μέσον τῶν ἀπ' αὐτῶν ἐκατέρωθεν λαμ-

1. ἀπάντων em. R., ἅπαντα cod. et ed.
 em. R., καὶ ὄρφ. cod. et ed.

3. σὺν ὄρφανῶν

accubituum stat, secum orphanos omnes habeat, seriatim in uno
 filo stantes. Introducuntur ab utraque parte partes ambae tum,
 quum patriarcha benedictionem pronuntiat, quo simul omnes cho-
 rum efficiant cantusque vocales alternent. Finitis tribus antiphonis,
 educuntur simul rursus eodem, unde venerant. Sapientissimus autem
 Dominus noster Leo, quo maiorem gloriam consummatamque gratiam
 anniversariae huic et venerabili per dies festos convinationi adde-
 ret, constituit, ut hoc postremo accubituum die post finitam, quam
 diximus, alternantium et sibi respondentium chororum illam a ma-
 ioribus ad nos propagatam modulationem introduceremus sub tem-
 pus dulciorum quatuor magnae ecclesiae illustres domesticos, suis
 camisiis et pheloniis tantum indutos, eosque in medio praefulgentis
 triclinii ad aliquam a semet distantiam disposeremus, hoc modo:
 primum quidem domesticum, et qui ea septimana officio fungitur,
 in medio quatuor utrinque, id est binarum a quavis parte, splen-
 didarum a Dominis proximarum mensarum; proximum ab eo secun-
 dum domesticum pariter in medio aliarum illis proximarum quatuor
 splendidarum mensarum, id est quintae usque ad octavam; tertium
 domesticum pariter in medio quatuor illis proximarum ab utraque

πρῶτων ἀκουβίτων, τὸν δὲ ὁ κατὰ μέσον καὶ αὐτὸν τῶν ἐξ ἑκατέρων μερῶν καὶ λαμπρῶν ἀκουβίτων. καὶ σὺν τῇ ἐπι-
 νεύσει καὶ εὐλογία τοῦ ἀγιοτάτου ἡμῶν πατριάρχου ἀπάρ-
 χησθαι αὐτοὺς τὴν τιμίαν καὶ θαύρατον αἶναισιν τὴν ἐξ οὐ-
 5 κείων χειλέων τοῦ σοφωτάτου καὶ θεοπροβλήτου ἡμῶν βασι-
 λέως Λέοντος ἐξυφανθεῖσαν, καὶ ἅμα τῇ αὐτῆς ἐκφωνήσει
 καὶ πολυτέχνῃ τῆς χειρονομίας κινήσει ὁμοθυμαδὸν ἅπαντας
 τοὺς ἀνακειμένους ἄδειν καὶ συμπάλλειν τὸ ῥῆθρον ἱερὸν ᾄ-
 σμα τὸ ἐκ μελισταγῶν χειλέων σταλάξαν ἕκαστι τοῖς πιστοῖς
 10 οὐπηκόοις. μετὰ δὲ τὴν περαιώσιν τῆς δωδεκαήμερου ταύτης
 τῶν ἑορτῶν εὐωχίας τελεῖται ἄλλη μεθέορτος ἡμέρα δεξίμου,
 φέρουσα δεξίωσιν μετὰ σαξίμου. τύπῃ γὰρ τελούμενον τὸ C
 τοῦ δεξίμου πέρασ, ἰδικὴν τινα κατάστασιν εἰσάγει πάλιν. Ma. 250. b
 οἱ γὰρ θεοπροβλήτοι σοφοὶ δεσπόται μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ
 15 τυπικοῦ δεξίμου προκαθέζονται πάλιν εἰς πολλῶν ἀντίληψιν,
 καὶ τελεῖται τὸ κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης, ἐν τῷ
 λαμπροτάτῃ τρικλίῳ Ἰουστινιανοῦ τοῦ μεγάλου, καὶ δεῖ ἡ-
 μᾶς εὐτρέπεῖν εἰς σύνστιάσιν τῶν βασιλέων φίλους τοὺς
 ὑπὸ καμπάγιον ἅπαντας, ἄρχοντας τῆς συγκλήτου, ἀπὸ τε μα-
 20 χογίστρων, ἀνθυπάτων πατρικίων ὄφφικιαλίων, βασιλικῶν προ-

5. χειρῶν conl. R. pro χειλέων.

parte mensarum, nonae scilicet usque ad duodecimam; et tandem
 quartum domesticum in medio sex reliquarum ex utraque parte
 splendidarum mensarum. Hos ita dispositos imperavit Leo, simul
 ac nutum daret et benedictionem pronuntiaret sanctissimus noster
 patriarcha, exordiri sanctum Deoque gratum hymnum, quem sapien-
 tissimus et a Deo electus idem noster Imperator Leo suis ipse man-
 nibus contexuit et exaravit, et sic porro accumbentes omnes ad
 exordium a domesticis factum iisdemque artificiosa et erudita ma-
 num agitatione concentum dirigentibus decantare, assectantes prae-
 centorum exemplar, sacrum illum; quem modo laudabamus, hy-
 mnum, qui e mellifluis eius labiis super omnes fideles cives et sub-
 ditos destillavit. Post finitam hanc, quae per duodecim dies conti-
 nuat et ob sacra [natalium et baptismi Christi] festa celebratur, con-
 vivationem celebratur alius, festum [luminum] consequens, dies
 deximi seu exceptorii, quo Dominus salutantes amicos admittere
 solet, cum saximo seu saltatoria decursione coniuncti. Facti nem-
 pe secundum formulam deximi finis novam et peculiarem rerum fa-
 ciem atque constitutionem importat. Sapientes enim et a Deo ele-
 cti nostri Domini post finitum ex formula illud solenne deximum
 rursus praesident ad praestandas bene merentibus remunerationes,
 et celebratur deinceps convivium super peculiari tabula in splendi-
 dissimum triclinio Iustiniani Magni; oportetque nos invitare ad coë-
 pulandum cum Dominis amicos, magistratus quotquot campagia ge-
 runt senatorios, ut magistros, proconsules, patricios officiales, im-

τοσπαθαρίων, ἀσηκρητῶν, χαρτουλαρίων τῶν μεγάλων σεκρέτων, ὑπάτων, ἀντιγραφίων, σιλεντιαρίων, βεσιτηόρων, ἀπὸ Δεπάρχων, σκηπτροφόρων, σιγγοφόρων, σενατόρων καὶ λοιπῶν ἀρχόντων τῶν ὀ ταγμάτων. δεῖ δὲ προστιγίλειν ἅπαντας κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγειν αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν⁵ ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων ἡμφιεσμένους καὶ τὰς ἑαυτῶν γλαμύδας ἐμπροσθίῳ τῷ σχήματι· καὶ δεῖ προσέχειν τῷ τοῦ ὄργάνου φθέγματι, καὶ ἤνικα τὴν ἀπήχησιν τοῦ φθόγγου παύσῃ, ἐξανιστᾶν ἅπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν δεσποτῶν, καὶ αὐθις ἐκτίθεσθαι τὰς ἑαυτῶν γλαμύδας μέχρι τῆς¹⁰ ἀφίξεως τοῦ μίνσου τῶν δουλικίων, καὶ πάλιν ταύτας ἀναλαμβάνεσθαι πάντας, ὅπως ἂν μετ' αὐτῶν συνεξέλθοιεν ἐν Ed.L. 439τῇ ὁμοίᾳ τάξει. τὸ δὲ ἐπόμενον τῷ δεξίμῳ ἵππικὸν ἄθλον τελεῖται μὲν τῇ ἐπαύριον τοῦ δεξίμου ἡμέρα, καὶ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἀπόλυσιν τελεῖται κλητώριον ἐν τῷ τρικλίῳ τῶν κα-15 θισμάτων. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπέλειν φίλους εἰς συνεστίασιν τῶν δεσποτῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης ἐκ τῆς συγκλήτου πάσης, οἷον μαγίστρους, πατρικίους, πραιποσίτους, ὀφφικιαλίους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους σὺν τῷ ἄκταρίῳ καὶ τῷ δεκσογράφῳ καὶ τοῖς²⁰ τοῦ ἡλιακοῦ παραστάταις, ἅμα τῶν σκηπτροφόρων, δρακοναρίων, σημειοφόρων καὶ σιγγοφόρων· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλαυ-

g. Ita em. R., τῷ — φθέγμα cod. et ed. 21. κλιξ pro ἡλιακοῦ cod. Cf. R. ad pag. 759, 1.

periales protospatharios, asecretas, chartularios magnorum secretorum, consules, magistros scriniorum, silentarios, vestitores, expraefectos, sceptrophoros, signiferos, senatores et reliquos magistratus quatuor tagmatum. Procedere hos oportet seriatim tot numero, quot mensa capit, et introducere atque educere ab antica parte in suis mutatoriis et chlamydibus. Attendendum est ad organon sonitum, omnesque, ubi id desiderit, iubendi surgere ad dicenda Dominis bona verba, et simul suas chlamydes exuere, quae demum rursus induuntur intrante missu dulciorum; quod eo fit, ut in illis rursus eodem omnes, quo intraverant, ordine exeant. Equestrae certamen, quod consequi exceptorium solet, perficitur altero proximo die; eoque finito, instituitur convivium in triclinio cathismatum, ad quod invitare oportet convivas Dominis futuros pro capacitate mensae magistratus ex omni senatu delectos, ut magistros, patricios, praepositos, officiales, primicerios, ostiarios, imperiales protospatharios una cum actuario et deesiographo seu scriba libellorum supplicum et heliaci parastatis seu solarii observatoribus; item sceptrophoros, draconarios, vexilliferos et signiferos. Introducuntur hi omnes

δίων, τοὺς δὲ τοῦ ἡλιακοῦ παραστάτας μετὰ τῶν ῥησιῶν Β
σκαραμαγγίων.

Μηνὶ Φεβρουαρίῳ.

Τῇ δὲ δευτέρῃ ἡμέρῃ τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς ἑορταζο-
μένης τῆς ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν
βλαχέρναις, καὶ τελουμένης τῆς λαμπρᾶς προελεύσεως, τελει-
ται τὸ βασιλικὸν κλητώριον εἰς τὸν περιβλεπτον τρίκλινον τὸν Ms. 251. a
Ἰωαννῶν πάλαι ἐπικληθέντα ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης, καὶ δεῖ
ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων φίλους ἐκ
101 τῶν συγκλητικῶν, τοὺς ὑπὸ καμπάγιον πάντας, οἷον μαγί-
στρους, ἀνθυπάτους, πραιποσίτους, πατρικίους, ὄφφικιαλί-
ους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους, συγκλητικούς, τὸν πρω-
τοασήκρητις, χαρτουλάριον τῶν ἄξκουβίτων, ὑπάτους, βεστή-
τορας, σιλεντιαρίους, ἀλλαξίματα ἐκ τῶν ταγματικῶν ἀρχόν-
15 τῶν, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ
αὐτούς καὶ ἀξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, χωρὶς
τῶν χλαμύδων, κατὰ τὴν ἐκάστην προσοῦσαν τῆς δόξης ἀξίαν.

Κυριακῇ τῆς ἀποκρίας.

Τῇ δὲ κυριακῇ τῆς τῶν κρεῶν ἀπουσίας ἐπὶ μὲν τῆς βα-
20 σιλικῆς τραπέζης φίλους οὐ δεῖ συγκαλεῖσθαι. τὸ γὰρ αὐτὸ δ
κλητώριον τοῖς πένησιν ὑφαπλοῦται ἐν τῇ ἀψίδι, καὶ μόνος

1. ἡλιακοῦ con. Leich., probante R., κλιακοῦ cod.

cum suis mutatoris, absque tunicis; soli heliaci parastatae in suis
scaramangis.

MENSIS FEBRUARIO.

Secundo die Februarii, quo festum hypapantes [seu occursus Do-
mini nostri Iesu Christi vel purificationis B. Virginis] in blachernis
celebratur, finitaque splendida processione, instituitur sacrum con-
vivium in illustri illo triclinio, quod olim Oceanus appellabatur,
super mensa peculiari; ad quod invitare oportet amicos, de senatu
quotquot campagia gerunt, ut magistros, proconsules, praepositos,
patricios, officiales, imperiales protospatharios, protoaecretam,
chartularium excubitorum, consules, vestitores, silentiarios, allaxe-
mata [seu magistratus, quibus comparere in mutatoris licet] ex qua-
tuor tagmatibus seu ordinibus militaribus comitatensibus; in univer-
sum tot, quot capere mensa potest. Introducuntur et educuntur cum
suis mutatoris absque chlamydis, quisque secundum dignitatem
sui gradus.

DOMINICA CARNIPRIVII.

Dominica carniprivii non oportet ad sacram mensam amicos in-
vitare. Quod enim tunc instituitur convivium, subministratur pau-
peribus in apside, solosque suos familiares et cognatos Imperator

ὁ βασιλεὺς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους καὶ συγγενεῖς πρὸς ἐστίασιν συγκαλεῖται. τῇ δὲ τρίτῃ τῆς τυροφάγου ἡμέρας προσκαλεῖται τὸν βασιλέα ἅμα τῇ περὶ αὐτὸν συγκλήτῳ ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῷ εὐαγγέλιῳ μεγάλῳ πατριαρχίῳ, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον⁵ ἐν τῷ μεγάλῳ σεκραίτῳ τοῦ πατριάρχου. καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐ-
 τρεπίζειν πρὸς κλησιν τῆς τοιαύτης τραπέζης, μαγίστρον, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους πατρικίους, ὀφφικιαλίους, πρωτο-
 Ed. L. 440 σπαθαρίους, σπαθαροκandidάτους, σπαθηρίους, στρατόρας, candidάτους καὶ ἄρχοντας τῶν ταγμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς¹⁰ τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἀπὸ δὲ τοῦ κουφίσματος τοῦ πρώτου μίνσου δεῖ ἡμᾶς εἰσάγειν τὸν πρωτονοτάριον τοῦ πατριάρχου μετὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ ἀναλογίου τε καὶ βιβλίου καὶ ἱστῶν αὐτὸν ἐπὶ τῆς εὐωνύμου θέσεως τῆς βασιλικῆς τραπέ-¹⁵ ζης πρὸς τὸ ὑπαναγνώσκειν τὸν περὶ νηστείας ἀρμόζοντα λόγον. μετὰ δὲ τὴν συμπλήρωσιν παντὸς τοῦ λόγου καὶ τὴν εἴσοδον τῶν τυρεψιτῶν ζωμῶν δεῖ προσάγεσθαι τοὺς ψάλτας
 B ἄμφω σὺν τῷ αὐτῶν δομεστικῷ, τὸν ἀριθμὸν ἰβ'. ὡσαύτως καὶ τοὺς ἀναγνώστας ἄμφω σὺν τῷ αὐτῶν δομεστικῷ, τὸν²⁰ ἀριθμὸν ὁμοίως, καὶ ἱστῶν αὐτοὺς ἐφ' ἑκάτερα μέρη, εἰς τὸ προσάδειν ἱερὸν αἶνον κατὰ τύπον. τοῖς δὲ λοιποῖς ἄσασιν

21. τοῖς δὲ λοιποῖς. Ante haec verba lacunam esse suspicatur R.

epulis tunc adhibet. Tertia autem tyrophagi seu caseivorii [septimanae a carniprivio proximae] die invitat excipitque convivio Imperatorem eiusque senatum archiepiscopus CPTanus in venerabili magno patriarcheo vel aedibus patriarchalibus, finitoque sancto officio celebratur convivium in magno secreto patriarchei. Ad quod nobis invitandi sunt magistri, praepositi, proconsules, protospatharii, spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et praefecti tagmatum, quot mensa capit. Introducuntur et educuntur cum suis scaramangii tantum. Post ablatum primum ferculum introducitur protonotarius patriarchae cum suo analogio seu pulpito, ex quo aliquid legens recitat et cum libro, quem tenet; collocaturque ad sinistram partem mensae, cui Imperator assidet. Eius est sermonem temporis congruum, de ieiunio scilicet, praelegere. Finita recitatione totius sermonis et post introitum iusculorum e caso coctorum introducuntur ambo psaltae [id est cantores tam ex templo S. Sophiae, quam ex templo SS. Apostolorum] cum suo domestico, ad numerum duodecim. Pariter etiam utriusque templi anagnostae vel lectores cum suo domestico introducuntur totidem; et collocantur ad utramque mensae partem. Eorum est sacrum hymnum ex ritu consueto decantare * * * *. Reliquis autem omnibus tantum singuli. Quinta feria

ἀνὰ ἐνὸς καὶ μόνον. τῇ δὲ πέμπτῃ τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος συγκαλεῖται εἰς ἐστίασιν ὑπὸ τῶν πιστῶν βασιλέων ἐν τῷ *Ma. 251. b* μεγάλῳ παλατίῳ ὁ ἀγιώτατος καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, καὶ συνεισέρχονται αὐτῷ μητροπολίται, οὓς ἂν βουληθῇ ὁ 5 αὐτὸς πατριάρχης, καὶ δεῖ ἡμᾶς ἐντρπέλιζειν εἰς κλησιν τῆς τιμίας αὐτῶν συνεστίασεως ἐξ αὐτῶν τῶν μητροπολιτῶν, οὓς ἂν τύχη, καὶ πρεσβυτέρους τοῦ μεγάλου παλατίου 10 ἔξ καὶ ἡγουμένους τῶν βασιλικῶν μεγάλων μοναστηρίων, ὅσους ἂν εἶναι τύχη, καὶ σεκραϊτικὸς παπάδας τοῦ πατριάρχου κατὰ 10 τὸ ὑποκείμενον ποσὸν τῆς τιμίας τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων στολῶν τε καὶ φελωνίων κατὰ τὸν προλεχθέντα ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μεγάλου κλητωροθεσίῳ.

Τῆς ὀρθοδοξίας.

15 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ κυριακῇ τῆς τῶν ἁγίων εἰκόνων ὀρθοδοξίας μετὰ τὴν ὑπάντησιν τῆς ἐκ βλαχερονῶν εἰσιούσης φαινητῆς λιτανείας καὶ τὴν ἱερωτάτην μυσταγωγίαν ἐκτελεῖται 20 κλητώριον ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μεγάλου οἰκονομίου ἐν τῷ λαμπροτάτῳ καὶ μεγάλῳ πατριαρχικῷ σεκραίτῳ, καὶ δεῖ ἡ- 30 νομᾶς ἐντρπέλιζειν εἰς συνεστίασιν φίλους τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ πατριάρχῃ, μαγίστρον, πραιποσίτον, ἀνδρπάτον, πατρικίον, μητροπολίταν, ἀρχιεπισκόπον, ὀφφικιαλίον καὶ 40 ἄρχοντα τῆς περιφανοῦς συγκλήτου, κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ

eiusdem septimanae invitatur ad convivium a fidelibus Imperatoribus in magnum palatium sanctissimus et oecumenicus patriarcha, qui, quos voluerit, secum sumit metropolitans. Oportet nos ad communionem venerabilis illius convivii invitare metropolitans quotcunque tandem in Urbe praesentes, presbyteros magni palatii sex; hegemonos magnorum imperialium monasteriorum quotcunque tandem; et secretales patriarchae papades, quot mensa capiat. Introducuntur et educuntur cum suis stolis et pheloniis eo modo, quo illos excipi in magno Iustiniani triclinio superius dicebamus.

DE FESTO ORTHODOXIAE.

Sequente proxime die dominica, qua memoria sancitae orthodoxiae eorum, qui sacras imagines venerantur, post occursum et exceptionem factam splendidae processionis e blachernis in Urbem redeuntis, sanctumque celebratum missae officium, instituitur convivium impensis magni oeconomii [seu magnae administraturae reddituum patriarchalium], in splendidissimo et magno patriarchae secreto. Eo invitare nos oportet Imperatori et patriarchae amicos, magistros, praepositos, procousules, patricos, metropolitans, archiepiscopos, officiales et magistratus alios de illustri senatu secundum capacita-

ποσοῦ τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν οὕτως τοὺς μὲν συγκλητικούς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον, τοὺς δὲ ἱερεῖς μετὰ τῶν οἰκείων σχημάτων.

Ed. L. 441

Μὴν Μάρτιος.

5

Τῇ δὲ κέ τοῦ Μαρτίου μηνὸς τελεῖται ἡ εὐσημος καὶ περιφανῆς ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ τελουμένης τῆς τυπικῆς προελεύσεως ἐν τῷ ναῷ τῶν χαλκοπρατείων εἰσερχονται οἱ βασιλεῖς ἐν τῷ παλατίῳ μετὰ τῆς παραδόξου πάσης συγκλήτου λαμπροφοροῦντες, καὶ μετὰ τὴν εἴσοδον ταύτην ἀποτίθονται πάντες τὰς ἑαυτῶν στολὰς κατὰ τύπον, καὶ φοροῦντων τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλείων τὰ κεχρυσωμένα αὐτῶν σκαραμάγγια, συναμφιάζονται πάντες ὁμοίως τὰ οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν σκαραμάγγια, καὶ τελεῖται κλητῶριον τῷ βασιλεῖ 5 ἐν τῷ περιφανεστάτῳ τρικλίνῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίξειν εἰς συνεστίαισιν τῶν βασιλείων ἐν τῇ τοιαύτῃ ἡμέρᾳ μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, στρατηγούς, ὄφρικιαλίους, βασιλικούς πρωτοσπαθαρίους καὶ λοιποὺς ἄρχοντας ἐκ τῶν βασιλικῶν ταγμάτων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν ἐν τῇ κλήσει μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. τῇ δὲ πρὸ τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως λαμπρῆ κυριακῇ τῶν βαίτων τελεῖται ἡ προέλευσις ἐν τῷ θεο-

Ma. 252. a

tem mensae. Introducuntur senatorii quidem ordinis viri suis in scaramangiis tantum, sacerdotes autem suis in schematibus seu vestibus monachalibus.

MENSÆ MARTIO.

Mensis huius die vigesimo quinto celebratur notabile et illustre festum annuntiationis sanctissimae Dominae nostrae Deiparae et semper virginis Mariae, finitaque consueta solenne processione in templum chalcoprateorum instituta, intrant Domini in palatium cum toto illustri senatu splendidis in vestibus, ingressique deponunt omnes suas stolas ex more praescripto; piis autem nostris Dominis aurea sua scaramangia induentibus, induunt etiam ceteri omnes sua scaramangia. Dein celebratur ab Imperatore in illustrissimo Iustiniani triclinio super peculiare mensa convivium, ad quod invitandi nobis sunt magistri, praepositi, proconsules, patricii, strategii, officiales, regii protospatharii et reliqui magistratus ordinum comitatensium pro capacitate mensae. Evocatos autem introducimus et educimus in suis scaramangiis tantum. Splendida die dominica palmarum, quae proxime resurrectionem Christi antecedit, celebratur pro-

φυλάκτηρ ἱερῶν παλατίῳ. προκαθεσθέντων γὰρ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου τῶν εὐσεβῶν ἡμῶν βασιλέων ἐξαλλαγμένων ἅμα τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ καὶ τοῦ κουβουκλείου παντὺς πρὸ προσώπου αὐτῶν κατὰ τάξιν στιχηδὸν παρεστῶτος, εἰσάγονται οἱ δ' δομέστικοι τῶν ταγμάτων σὺν τοῖς δυοσι δημάρχοις καὶ τῷ χαρτουλαρίῳ τῆς βασιλικῆς σακέλλης, καὶ σὺν τοῖς δὲ πάντες οἱ γηροκόμοι τε καὶ ξενοδόχοι τῶν εὐαγῶν οἰκῶν, καὶ τῆς εἰσομοιδῆς τῶν τιμίων σταυρίων παρ' αὐτοὺς τελουμένης, εἰσάγονται πάντες, μάγιστροι, ἀνθύπατοι, παιοτρίκιοι καὶ ὄφφικιαῖοι κατὰ πρόσωπον τῶν εὐσεβῶν βασιλέων, ἑστολισμένοι τὰς ἑαυτῶν λευκὰς χλανίδας, καὶ τῆς διανομῆς τῶν τιμίων σταυρίων εἰς αὐτοὺς γεναμένης, τελεῖται ἡ λιτάνιος ὑμνωδία ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου πρὸς τὸν ναὸν τῆς ἁγίας τριάδος τῆς Λάφνης, καὶ ἀπὸ τῆς ὑποατροφῆς ταύτης τελεῖται κλητώριον τοῖς βασιλεῦσιν ἐπὶ τοῦ λαμπροτάτου Ἰουστινιανοῦ τρικλίνου, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίσειν εἰς συνεδρίασιν τῶν βασιλέων φίλους, μαγίστρον, πραιποσίτον, ἀνθυπάτον, πατρικίον, ὄφφικιαῖον, ξενοδόχον, γηροκόμον, τοποτηρητὰς τῶν ταγμάτων κατὰ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ποσοῦ τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων ἄλλαξιμων, πλὴν τῶν χλανιδίων, οἱ δὲ γηροκόμοι καὶ ξενοδόχοι καὶ τοποτηρηταὶ τῶν ταγμάτων μετὰ τὰ οἰκεία αὐτῶν σκαραμάγγια τῇ δὲ ἁγίᾳ καὶ ἱερῶν πέμπτῃ τῆς λαμπρᾶς ὄντως καὶ περι-Ed. L. 442
φανοῦς ἑβδομάδος, ἐν ᾗ ὁ τῆς Θείας μύσταγωγίας παρὰ τῆς

cessio in sancto, quod Deus custodiat, palatio. Piis nempe nostris Imperatoribus in chrysotriclino praesidentibus in suis mutatoriis una cum oecumenico patriarcha, toto cubiculo coram ipsis in serie secundum cuiusque dignitatem stante, introducuntur quatuor domestici [totidem] tagmatum cum geminis demarchis, chartulario imperiali sacellii, simulque omnes gerocomi et xenodochi venerabilium aedium. Qui postquam sacras cruces, quot opus est, intro attulerunt, introducuntur omnes magistri, proconsules, patricii et officiales in conspectum piorum principum, induti suis quique candidis tunicis. Distributis inter eos sanctis crucibus, processio fit inter hymnos a templo S. Deiparae Phari inde usque ad templum S. Trinitatis in Daphne. Reversi perficiunt Domini convivium in splendidissimo Iustiniani triclinio, ad quod invitandi nobis sunt amici, nempe magistri, praepositi, proconsules, patricii, officiales, xenodochi, gerocomi, topoteretae tagmatum pro capacitate mensae. Invitati intrant in suis mutatoriis, absque tunicis tamen. Gerocomi, xenodochi et topoteretae tagmatum in suis scaramangis. Sancta et ve-

ἄνω σοφίας ἐφήπλωται δειπνος, τελεῖται προέλευσις παγυρῆ ἐν τῷ λαμπρῷ παλατίῳ, καὶ προσεντρεπίζεται παρ' ἡμῶν ἢ τοῦ βασιλικοῦ δείπνου κλησὶς πρωΐας, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῶν δεσποτῶν μαγίστρος, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, ὄφφικιαλλούς, πρωτοσπαθα-5 ρίους ἐννούχους, πριμικηρίους, ὀστιαρίους, μαγλαβίτας, κόμητας τοῦ ἀριθμοῦ καὶ κεντάρχους κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ τούτους προσκαλεῖσθαι ἐπὶ τὸν τῆς ἑσπέρας δει-
Ms. 252. b πνον. ἀπολυομένης οὖν τῆς συγκλήτου πάσης καὶ πάλιν πρὸς Βῶραν θ' ἐπανιούσης, συνέρχονται πάντες οἱ κεκλημένοι εἰς 10 τὸ τελεῖσαι τὴν ἱερὰν εὐωχίαν, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς πνευματικῆς λειτουργίας προτίθεται τὸ βασιλικὸν κλητώριον ἐπὶ τοῦ περιβλήπτου τρικλίνου τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ προκαθεσθέντος τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῆς τιμίας τραπέζης, εἰσάγονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ 15 μόνον, ἐπὶ δὲ τῇ αὐτῶν ἐξόδῳ λαβόντες παρ' ἡμῶν φατλία σὺν ἡμῖν ἐξέρχονται πάντες. τῷ δὲ ἀγίῳ καὶ τιμῷ σαββάτῳ ἀνεωχθέντος τοῦ λαμπροῦ παλατίου, τελεῖται προέλευσις
C δημοσία πρὸς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, καὶ ὑπαλλαττομένης τῆς ἐνδντιῆς τῆς τιμίας καὶ ἁγίας τραπέζης, εἰσέρχεται ὁ βασι-20 λεύς ἐν τῷ σκευοφυλακίῳ, καὶ τῆς διανομῆς γενομένης τῶν νάρδων, ὑποστρέφει πάλιν ὁ βασιλεύς μετὰ δόξης ἐν τῷ αὐτοῦ παλατίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τοῦ

nerabili quinta feria eiusdem vere splendidae et illustris septimanae, in qua divini officii coena publicis usibus a coelesti sapientia exponitur, fit processio pagana in splendido palatio, et mane a nobis perficitur ad sacram coenam invitatio. Invitamus autem magistros, praepositos, proconsules, patricios, officiales, protospatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, comites arithmi et centarchos pro capacitate mensae. Finito itaque consessu omni et misso senatu, iterumque circa nonam horam redeunte, conveniunt invitati omnes ad celebrandum sacrum convivium, et post finitum spirituale servitium proponitur et accessui patefit sacrum convivium in conspicuo Iustiniani triclinio institutum, et praesidente Imperatore in venerabili mensa, introducuntur invitati in suis scaramangis tantum. Finito autem convivio, quum tempus est abeundi, exeunt nobiscum omnes cum faculis cuique distributis. Sancto et venerabili die sabbati eiusdem septimanae, post apertum splendidum palatium, fit solennis et universalis processio ad templum S. Sophiae; ubi postquam Imperator instratum sanctae et venerabilis arae novo mutavit, intrat in scenophylacium, factaque nardorum seu unguentorum distributione, redit cum gloria in suum palatium. Tum oportet nos ad coenandum cum Domino amicos exciere, magistros,

βασιλέως ἐν τῇ ἐσπερίῳ δειπνῶ φίλους, μεγίστους, πραι-
 ποσίτους, ἀνθυπάτους, πατρικίους, πρωτοσπαθαρίους ὀφφι-
 κιαλίους, πρωτοσπαθαρίους εὐνούχους, πριμικηρίους, ὀστια-
 ρίους, μαγλαβίτας, τοποτηρητὰς καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων τοῦ
 5 ἄριθμοῦ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ στοιχουμένου πα-
 ρὰ τοῦ βασιλέως τοῦ αὐτοῦ κληρωρίου, καὶ δι' ἡμῶν κληρω-
 ρευομένων τῶν φίλων, ὑπολύνονται οἴκαδε πάντες. μετὰ δὲ
 τὴν ἐνάτην ὥραν συνάξεως γινομένης, ἐξαλλάσσουσιν οἱ τῆς
 συγκλήτου πάντες, καὶ τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῷ ναῷ τοῦ
 10 Φάρου τελουμένης, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ μυστικοῦ ὄργα-
 νου ἐκδιδύσκονται πάντες τὰς ἑαυτῶν στολὰς, καὶ ἐπενδύ-
 σκονται τὰ οἰκεία σκαραμάγια, καὶ ἴσταται τὸ κλητώριον
 ἐν τῷ περιφανεστάτῳ τρικλίῳ τοῦ Ἰουστινιανοῦ, καὶ εἰσά-
 γονται πάντες οἱ κεκλημένοι μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων
 15 καὶ μόνον· μετὰ δὲ τὴν ἐπίδοσιν τῶν φατλίων συνεξέρχον-
 ται ἡμῖν οἱ πάντες.

Ἀρχὴ τῶν κληρωρίων τοῦ πάσχα.

Ed.L. 443

Ἡ δὲ ἀγία καὶ δεδοξασμένη τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως
 περιφανῆς ἡμέρα, ἐν ἣ τὸ τῆς σωτηρίας ἡμῶν οἰκονομήθη
 20 κεφάλαιον, καὶ ὁ χοϊκὸς Ἀδάμ ἐκ τῆς φθορᾶς πρὸς τὴν ζωὴν
 ἐπανῆλθεν, λαμπρὰν τινα καὶ περιβλεπτον εὐωχίαν τοῖς βα-
 25 σιλευῶσιν ἡμῶν προσεξένησεν. τὸ γὰρ ὕψος τῆς ἱερᾶς ἀνα-
 στάσεως μυστικῶς ὑποφαίνοντες ἐκ τῶν κάτω καθεδρῶν ἑαν-
 τοὺς συναπάραντες πρὸς ὑψηλὴν τινα καὶ πολύκυδον τοῦ

praepositos, proconsules, patricios, protospatharios officiales, proto-
 spatharios eunuchos, primicerios, ostiarios, maglabitas, topoteretas
 et rectorum arithmi quosdam pro capacitate mensae. Convivio in-
 terim per ipsum Imperatorem coordinato, amicisque opera nostra
 invitatis, domum discedunt omnes. Post nonam vero diei horam
 congressus ad sacra peragenda fit, mutantque senatorii omnes suas
 vestes, divinoque officio in templo Phari peracto, postquam intona-
 verit secretum organum, exiunt omnes suas stolas et superinduunt
 sua scaramangia. Tum orditur convivium in illustrissimo triclinio
 Justiniani, et introducuntur omnes invitati in suis scaramangiis tantum.
 Exeunt autem nobiscum unusquisque cum cereo, quem nactus est.

INITIUM CONVIVIORUM PASCHATIS.

Sanctus et gloriosus atque undique conspicuus dies celebrandae
 resurrectioni Christi a mortuis sacer, quo corona imposita fuit operi
 nostrae redemptionis, et terrenus Adam e corruptione ad vitam rediit;
 ille dies praestat nostris Dominis occasionem splendidum et il-
 lustre convivium instituendi. Volentes nempe sanctae resurrectionis
 celsitudinem mysticis signis exhibere atque declarare, attollunt sese

βήματος θεωρίαν ἑαυτοὺς ἐπανάγουσι, καὶ τῆς Χριστοῦ ἀλη-
 Βθοῦς ἀγαπήσεως τὸν ἀσπασμὸν ἐκμιμούμενοι τὸ ὑπήκουον ἄ-
 παν σχετικῶς κατασπάζονται, καὶ αὐθις σὺν τῇ λαμπρᾷ συγ-
 κλήτῳ πρὸς τὴν ἄνω Σιών, τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν, ὡς μα-
 θηταί, μετὰ δόξης συντρέχουσι. τὴν γὰρ περιδοξὸν τῆς ἡμέ-5
 ρας χαρμονὴν ἐνδεικνύμενοι λαμπροφοροῦσι τοῖς λώροισι, εἰς
 τύπον τῶν ἐνταφίων Χριστοῦ σπαργάνων ἑαυτοὺς ἐνειλίττον-
 τεσ. διὸ καὶ ἐν ταῖς δεξιαῖς χερσὶν αὐτῶν τὸ νικητικὸν τοῦ
 σταυροῦ κατέχοντες τρόπαιον, τὴν ἐξανάστασιν τῆς χοϊκῆς
 ἡμῶν οὐσίας ἐν ταῖς εὐωνύμοις κατέχουσι, καὶ τὴν θείαν ἰο-
 μυσταγωγίαν τῷ Θεῷ ἀναφέροντες μετὰ τὴν τῶν ἁγίων μν-
 στηρίων μετάληψιν, πρὸς σεμνὸν κράμα τοῦς τῆς συγκλήτου
 C προκρίτους, ὡς κοινωνοὺς τῆς χάριτος, ἐμφανῶς προσλαμ-
 βάνονται. καὶ δεῖ ἡμῶς εὐτρεπίζειν ἐν τῇ αὐτῇ κλήσει τοῦ
 κράματος τοῦ τελουμένου ἐν τῇ Χριστοῦ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ 15
 εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μα-
 γίστρων, ἀνθυπιάων, πατρικίων, στρατηγῶν τε καὶ ὄφφικια-
 λίων, τὸν ἀριθμὸν ἰδ'. εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέ-
 ζης οὕτως· τοὺς μὲν μαγίστρος, ἀνθυπιάτους καὶ πατρι-
 κίους, τοὺς λώρους ἡμφιεσμένους μετὰ τῶν χρυσέων αὐτῶν 20
 θωρακίων καὶ μόνον, προκρίνειν δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ καθέδρᾳ
 τοὺς τὰ θωράκια ἡμφιεσμένους ὑπὲρ τοὺς ἄλλους πατρικίους
 τοὺς τὰ οἰκέλα καμίσια φοροῦντας, καὶ τάχα τύχοιεν ἐλάτ-

ascendantque ex inferioribus sedilibus ad excelsum et perhonorifi-
 cum tribunalis spectaculum et salutationem imitantes, qua Christus
 suos discipulos ex vero amore beavit, omnes suo imperio parentes
 cordialiter salutant, et rursus cum splendido senatu ad Sionem,
 quae superne est, Christi scilicet ecclesiam, ut discipuli, concurrunt
 in gloria. Ostensuri enim gloriosum eius diei gaudium, comparent
 splendide vestiti, loris involuti, ad instar fasciarum Christi sepulcra-
 lium. Quapropter etiam in dextris tropaeum, victoriae signum, cru-
 cem scilicet, gestantes, in sinistris [acaciam, saccum pulvere plenum]
 terrenae nostrae substantiae resurrectionem [id est resurrectionis
 symbolum] tenent; divinumque officium offerentes Deo post assump-
 tionem sacrae coenae admittunt palam delectos de senatu proceres
 ad venerabile crama [seu ientaculum], ut gaudii participes. In illa
 ipsa ad crama evocatione (fit autem in catholica Christi ecclesia)
 oportet nos ad convivandum Imperatori amicos invitare, de ordine
 magistrorum, proconsulum patriciorum, tam strategorum, quam of-
 ficialium; in universum numero quatuordecim; et hos ad mensam
 ibi positam introducere hoc modo. Magistri, proconsules et patri-
 cii intrant solummodo loris et aureis suis thoracibus induti. Prae-
 feruntur autem quoad sessionem patricii thoracibus induti aliis pa-

τους εἶναι ἐν τῇ προβλήσει· τους δὲ στρατηγούς ἅπαντας D
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαρμαγγίων καὶ μόνον· τους δὲ
 ὄφφικιαλίους καὶ αὐτούς μετὰ τῶν οἰκείων καμισίων, ἄνευ
 μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων. ἐπὶ δὲ τῆς προκειμένης ἐν
 5 τῷ περιβλέπτῳ χρυσεῖ τρικλίῳ χρυσῆς τραπέζης, ἐν ᾗ καὶ
 τὸ περιφανὲς κτήμα τοῦ χρυσοῦ πενταπυργίου ἐς τιμὴν προ-
 ετέθη, δεῖ ἡμῶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φί-
 λους ἐκ τῶν προλεχθέντων μαγιστῶν, ἀνθυπάτων, πατρι-
 κίων, στρατηγῶν ὄφφικιαλίων, σεκρετικῶν, ἀπὸ τῆς τάξεως Ms. 253. b
 10 τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ κατωτέρω, ἀσηκητῶν τε ὁμοῦ καὶ Ed. L. 444
 κομητῶν τῶν σχολῶν καὶ σκριβῶνων, σὺν τῶν δύο ἐκ Βουλ-
 γάρων φίλων, τὸν ἀριθμὸν λ'. ἐν δὲ ταῖς περιεξῆς τέσσαρ-
 σιν τῶν καμαρῶν τραπέζαις ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν βασιλικῶν
 15 κανδιδάτων, βεσητόρων τε καὶ σιλεντιαρίων, δρακοναρίων,
 ἰσκηπτροφόρων, σημειοφόρων καὶ σενατόρων τὸν ἀριθμὸν
 λς'. Ἀγαρηνοὺς δεσμίους ἐκ τοῦ μεγάλου πραιτωρίου τὸν
 ἀριθμὸν ιη', καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων φίλων ἀνθρώπους ιη'.
 εἰσάγειν δὲ αὐτούς καὶ προστιχίζειν πρὸ τῆς εἰσόδου αὐτῶν,
 τους μὲν ἐπὶ τῆς χρυσῆς βασιλικῆς τραπέζης περιφανεῖς δαι-
 20 τυμόνας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων καὶ χλαυιδίων, προσ-
 καλεῖσθαι δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν Βουλγάρων φίλους ἀπὸ τῆς τά-
 ξεως τῶν στρατηγῶν ἐν τῷ δευτέρῳ μίση ἐπὶ τῆς εὐωνύμου
 θέσεως τῆς τραπέζης πρὸς τὸ ἀριθμεῖσθαι αὐτοὺς πέμπτους,

6. κτήμα R., κλήμα cod. et ed.

triciis, qui consueta sua camisia gerunt, etiamsi forte his dignitate
 et promotione inferiores sint. Strategii intrant cum suis scaraman-
 giis tantum, officiales cum suis camisiis, absque chlamydibus. Ad
 auream vero mensam in splendido chrysotriclinio positam, in quo
 etiam illustre peculium aurei pentapyrgii honoris causa propositum
 est, invitandi a nobis sunt futuri Domino convivae amici ex iisdem,
 quos modo diximus, magistris, proconsulibus, patriciis, strategiis,
 officialibus, secreticis ordinis militaris et adhuc inferioribus, item
 ascretis et comitibus scholarum, scribonibus, duoque insuper e
 Bulgaria amici; in universum triginta numero. Ad circumstantes or-
 dine continuo quatuor mensas per totidem fornices dispositas in-
 vitantur delecti quidam de ordine regiorum candidatorum, vestito-
 rum, silentiariorum, draconariorum, sceptrophororum, vexilliferorum
 et senatorum, ad triginta sex; Agarenos bello captos e magno prae-
 torio octodecim et totidem amicorum e Bulgaria homines. Hos in-
 troducere, et, priusquam introeant, seriatim disponere oportet. Qui
 aureae sacrae mensae splendidi sunt convivae, illi suis in mutatoris
 et tunicis intrant. At Bulgari amici post classem strategorum sub
 secundo missu introvocantur ad sinistram sacrae mensae plagam; quo
 quinti aut sexti inter amicos sint, [ferculaque sua quinto aut sexto

ἢ καὶ ἔκτους φίλους, στιχίλειν δὲ ἅπαντας ἐνθεν κἀκεῖθεν κατὰ τὴν ἁρμοζούσαν τῆς τάξεως ἐκάστη δόξαν. ἀπὸ δὲ τῆς στάσεως τῶν λεχθέντων τούτων στιχίλειν αὖθις ἐνθεν κἀκεῖθεν τοὺς ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν κاندιδάτων καὶ κατωτέρω πρὸς τὸ καθεσθῆναι ἐπὶ τῶν ἐκατέρων δύο προκρίτων τραπεζῶν. 5 ἐπὶ δὲ ταῖς κατωτέραις τραπέζαις δεῖ προστιχίλειν, ἐπὶ μὲν τῆς ἕξ εὐνόμου θέσεως τοὺς ἕξ Ἀγάρων δεσμίους, ἐπὶ δὲ C τῆς ἐτέρας τραπέζης τοὺς τῶν φίλων Βουλγάρων ἀνθρώπους πάντας· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς ἅπαντας καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν ἀπὸ τῆς συγκλήτου πάντας καὶ τῶν ταγματίων με-10 τὰ τῶν οἰκειῶν ἀλλαξήμων, τοὺς δὲ Ἀγάρηνοὺς λευκοφόρους, ἀζώνους καὶ ὑποδεδεμένους, τοὺς δὲ Βουλγάρων ἀνθρώπους μετὰ τῶν οἰκειῶν αὐτῶν σχημάτων. δεῖ δὲ προσέχειν τὴν ἐκφώνησιν καὶ ἀπήχησιν τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ ἡνίκα τὸ ἀδόμενον ἄση μέλος, ἀνιστᾶν ἅπαντας εἰς εὐφημίαν τῶν 15 δεσποτῶν καὶ αὖθις τὰς ἑαυτῶν ἐκδιδύσκεσθαι χλαμύδας, καὶ μετὰ τῆς ἀφίξεως τοῦ μίνσου τῶν δουλικῶν πάλιν ταύ- D τας ἀναλαμβάνειν πρὸς τὸ μετ' αὐτῶν ἐκπορεύεσθαι ἐν τῇ αὐτῶν ἐξόδῳ. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἀναστάσει δεῖ προσέχειν τὸ ἐκ βασιλικῆς χειρὸς διδόμενον τῆς ἐγέρσεως σχῆμα, σὺν αὐτῷ 20 δὲ καὶ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ παρεστῶτος ἐκεῖ κουβικουλαρίου, καὶ αὖθις ἐξανιστᾶν καὶ προπέμπειν τοὺς τῶν δ' τραπεζῶν M. 254. α. κεκλημένους, μικρὸν εἴργοντας τοὺς ἄνω φίλους, καὶ εἰθ' οὕτως συνἑξερχομένους ἅπαντας. ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας ἡμέ-

loco accipiant]. Omnes autem prius in ordinem disponendi ad dextram et sinistram secundum congruum cuique suum gradum. Ab istorum statione inde porro rursus ordinandi sunt candidatorum ordinis et inferiorum homines, collocandi nempe ad duas ex utraque parte imperiali proximas nobiliores mensas. Ad reliquas duas infimas mensas introducuntur seriatim dispositi, a sinistra quidem parte captivi Agareni; a dextra vero Bulgari omnes. Introducuntur autem et educuntur sic: senatorii omnes et tagmatici seu militiae comitatus magistratus in suis mutatoriis; Agareni in candidis et absque zonis calceatibus; Bulgari proprio sibi suo in habitu. Oportet porro ad musicorum organorum intonationem attendere, et quando carmen tum cani solitum exorsi fuerint, exurgere iubere omnes ad bene Dominis precandum, chlamydesque exuere, quae rursus sub ingressum missus dulciorum induendae, quo in iis, quando tempus excedendi venerit, abeant. Eo tempore, quo consurgendum est, oportet signum consurgendi, quod Imperator manu sua dat, observare, simulque clamorem ibi adstantis cubicularii, et protinus surgere iubere, atque educere convivas primum quatuor mensarum, et post exiguam interpositam moram reliquos primae et summae men-

ρας τελεῖται μεθόρτος προέλευσις ἐν τῷ σικῷ τῶν κορυφαίων
 καὶ ἀγίων ἀποστόλων. καὶ πληρουμένης τῆς ἱερᾶς λει-
 τουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης ἐν
 τῷ μεγάλῳ τρικλίῳ τῶν παλατίων, καὶ δεῖ ὑμᾶς εὐτρεπί-
 ζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ μαγίστρον, πραιποσίτου, Ed. I., 444
 ἀνθυπάτου, πατρικίους, στρατηγούς, μητροπολίτας, ὀφθαλ-
 κιαλίους, πρωτοσπαθαρίους, ἀσκητάς, χαρτουλαρίους,
 ὑπάτου, βεστήτορας, σιλεντιαρίους καὶ ἀλλαξίμων τῶν τα-
 γματικῶν ἀρχόντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν
 10 δὲ αὐτούς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων καὶ κα-
 μισίων, ἄνευ μέντοι τῶν ἑαυτῶν χλαμύδων· προσέχειν δὲ
 τοῖς εὐφημοῦσι δήμοις, καὶ ἥνικα ἄρξονται ἀπολογεῖν τοὺς
 δεσπότας, δεῖ ἕξανιστῆν πάντας τοὺς κεκλημένους πρὸς τὸ
 καὶ αὐτοὺς πραέως συννευφημεῖν τοὺς δεσπότας. τῇ δὲ τρίτῃ
 15 ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος τελεῖται παγανὴ προέλευσις μετὰ
 ἀλλαξιμάτων ἐνδον τοῦ παλατίου, καὶ τελεῖται κλητώριον
 ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου κατὰ τὸ σχῆμα τῆς πρώτης ἡμέρας,
 καὶ δεῖ ὑμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς κλῆσιν ἐπὶ τῆς χρυσοῦς τραπέ-
 ζης ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πατρικίων καὶ λοιπῶν
 20 σὺν τῷ δομestikῷ τῶν σχολῶν καὶ βασιλικῶν ἀνθρώπων ἀπὸ
 τῆς τάξεως τῶν σπαθαροκandidάτων μέχρι τῆς τάξεως τῶν
 στρατῶρων, κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης φίλους λ' εἰσά-
 γειν δὲ αὐτούς καὶ ἐξάγειν, τοὺς μὲν ὑπὸ καμπάγιον πάντας

sae accubantes, ut sic quotquot convenerint, omnes exeat. Secundo
 die celebratur postfesta seu magnum et primum festum diem com-
 sequens processio in aedem principum et sanctorum Apostolorum;
 sacrosancto officio completo, instituitur convivium super peculiare et
 privata mensa in magno triclinio palatiorum; ad quod invitandi vobis
 sunt magistri, praepositi, proconsules, patricii, strategii, metropoli-
 tae, officiales, protospatharii, asecretae, chartularii, consules, vesti-
 tores, silentiarii et magistratus magmatici seu militares comitatenses,
 mutatoria gestantes, pro capacitate mensae. Introducuntur et edu-
 cuntur in suis mutatoriis et camisiis, absque chlamydibus tamen.
 Tempus observandum est, quo factiones acta seu faustae acclamatio-
 nes peragere et Dominos laudare incipiunt. Eo tempore debetis con-
 vivis omnibus, ut surgant et ipsi quoque leni voce simul cum fa-
 ctionibus Dominis benedicant, imperare. Tertio post pascha die
 peragitur pagana processio in mutatoriis intra palatium et convivium
 in chrysotriclinio ad modum primi diei. Quapropter ad auram quid-
 dem mensam invitandi nobis sunt homines ordinis magistrorum, pa-
 triciorum etc. cum domestico scholarum et hominibus imperialibus,
 ab ordine inde spatharocandidatorum usque ad ordinem stratorum
 pro capacitate mensae, amici in universum triginta. Quos introdu-

μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, πλὴν καὶ χλανίδος· τοῦς
 C. δὲ πρωτοσπαθαρίους μετὰ σπεκίων καὶ ἑωέων σαγίων· τοῦς
 δὲ βασιλικούς μετὰ τῶν σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐπὶ δὲ
 ταῖς κάτω τέσσαρσι τῶν καμαρῶν τραπέζαις δεῖ ἡμῶς συγ-
 καλεῖν βασιλικούς κاندιδάτους καὶ μανδάτορας καὶ μικροῦς
 ἄρχοντας τοῦ τάγματος τῶν σχολῶν, τὸν ἀριθμὸν οβ· εἰσ-
 ἀγειν δὲ αὐτούς μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ ἀλλα-
 ξιμάτων. τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς εὐωχίας τελεῖται
 ὁμοίως προέλευσις παγανῆ μετὰ ἀλλαξιμάτων ἐνδον τοῦ πα-
 λατίου, καὶ εἰσάγονται τὰ φωτίσματα ὑπὸ τοῦ δρφανοτρό-10
 φου, καὶ τελεῖται τὸ κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ χρυσοτρικλίνῳ
 ἐπὶ τῆς χρυσῆς τραπέζης. καὶ δεῖ ἡμῶς εὐτρεπίζειν εἰς συν-
 Δεστίαισιν τῶν βασιλέων φίλους, ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγί-
 στρων, πατρικίων σὺν τοῦ δομεστικῶν τῶν ἔξκουβίτων καὶ
 Ma. 254. b τῶν αὐτοῦ σκριβῶνων κατὰ τὸν προλεχθέντα τύπον, καὶ εἰσ-15
 ἀγειν αὐτούς καὶ ἐξύγειν, καθὰ εἶρηται. ἐπὶ δὲ ταῖς κατὰ
 τῶν καμαρῶν τραπέζαις δεῖ ἡμῶς συγκαλεῖν ἐκ τῶν λεχθέν-
 των βασιλικῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μικρῶν ἀρχόντων τοῦ
 ἔξκουβίτου τὸν ἀριθμὸν οβ, καὶ εἰσάγειν αὐτούς κατὰ τὸν
 προλεχθέντα τύπον. τῇ δὲ πέμπτῃ ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς πανδε-20
 σίας εἰσέρχεται ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν αὐτοῦ μητροπολιτῶν
 Ed. L. 446 δοῦναι ἀγάπην τῷ βασιλεῖ, καὶ τελεῖται προέλευσις παγανῆ

cius et educimus, senatorios quidem viros campagia gestantes
 omnes in suis mutatoriis, absque tunicis; protospatharios autem cum
 speciis et russis sagis; imperiales homines cum scaramangiis tantum.
 Ad inferiores autem quatuor fornicum mensas invitandi sunt impe-
 riales candidati, mandatores et minores magistratus ordinis phola-
 rum, in universum septuaginta duo. Introducuntur et hi cum suis
 scaramangiis et mutatoriis. Quarto die eiusdem universalis regii
 convivii peragitur processio rursus pagana in mutatoriis intra pala-
 tium, et introducuntur photismata [seu pueri orphani in albis ba-
 ptismalibus indusiis, cereos tenentes,] ab orphanotropho, et insti-
 tuitur convivium in ipso chrysotriclino super aurea tabula; ad quod
 invitandi nobis sunt amici Imperatoris ab ordine inde magistrorum
 et sic porro patricii, domesticus excubitorum eiusque scribones se-
 cundum formulam praescriptam, eosque oportet modo iam dicto in-
 troducere et educere. Ad mensas vero inferiores sub fornicibus collo-
 catas vocamus homines septuaginta duo de ordine eorundem impe-
 rialium hominum et minorum magistratum excubitorum. Etiam
 hi dicto modo introducuntur et educuntur. Quinto die eiusdem
 universalis regii convivii advenit patriarcha cum suis metropolitibus
 ad dandum Imperatori agapen seu osculum pacis, peragiturque pa-
 gana processio in mutatoriis intra palatium; assidetque patriarcha

δε' ἀλλαξίμων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ συγκαθίσταται τῷ βασιλεῖ εἰς συνεστίασιν ὁ πατριάρχης ἐπὶ τῆς ἀποκοπιῆς χρυσῆς τραπέζης ἐν τῷ χρυσεῷ τρικλίῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν ἐπὶ μὲν τῆς χρυσῆς τραπέζης φίλους ἀπὸ μὲν τῶν Μητροπολιτῶν ι', καὶ ἀπὸ τῶν βασιλικῶν πρεσβυτέρων τοῦ παλατίου ἕξ, καὶ ἡγουμένους τῶν βασιλικῶν μοναστηρίων ιβ', εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν οὕτως· τοὺς μὲν μητροπολίτας μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων, πλὴν τῶν ὁμοφορίων, τοὺς δὲ πρεσβυτέρους μετὰ τῶν λευκῶν φελωνίων, τοὺς δὲ ἡγουμένους καὶ αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν φελωνίων. Β ἐπὶ δὲ τῶν κάτω τραπέζων δεῖ ἡμᾶς συγκαλεῖν ἀπὸ τῶν βασιλικῶν κληρικῶν ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν διακόνων καὶ κατωτέρω καὶ ἀπὸ τοῦ σεκραίτου τοῦ πατριάρχου παπάδας, τὸν ἀριθμὸν. . . . εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξάγειν αὐτοὺς μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν καμισίων καὶ μόνον. τῇ δὲ ἕκτη ἡμέρᾳ τῆς αὐτῆς περιόδου τελεῖται προέλευσις παγανῆ μετὰ ἀλλαξιμάτων ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ εἰσάγονται οἱ ἐκ Βουλγάρων φίλοι μετὰ τῶν ἐκ Βουλγαρίας δώρων. καὶ τελεῖται κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ περιβλήτῳ τρικλίῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς χρυσῆς τραπέζης, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τοῦ βασιλέως φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων καὶ λοιποὺς σὺν τῶν ἐκ Βουλγάρων φίλων καὶ τῷ δρουγγαρίῳ τῆς βίγλης καὶ τῷ δομestikῳ τῶν ἱκανάτων, τὸν ἀριθμὸν λ'. στιχίζειν δὲ αὐτοὺς καὶ εἰσάγειν κατὰ τὸν λεχθέν-

Imperatori conviva ad peculiarem auream mensam in chrysotriclino; et invitandi nobis sunt ad auream quidem mensam amici, metropolitae decem, presbyteri palatini sex et duodecim hegumeni monasteriorum imperialium, qui sic introducuntur: metropolitae in suis mutatoriiis, praeter omophoria; presbyteri cum albis pheloniis; hegumeni cum suis sibi propriis pheloniis. Ad inferiores autem mensas invitamus delectos clericos palatinos ab ordine diaconorum inde et sic porro inferiores ordines et secreti patriarchae papades seu monachos, in universum. . . . Hi solis in suis camisiis introducuntur et educuntur. Sexto die eiusdem orbis [dierum nempe seu septimanae] peragitur processio pagana in mutatoriiis intra palatium, et introducuntur amici Bulgari cum donis e Bulgaria allatis; et celebratur convivium in eodem illustri triclinio super eadem aurea mensa; invitandique sunt nobis ad convivendum Imperatori amici de ordine magistrorum, proconsulum et ceterorum una cum amicis Bulgaris et drungario vigiliae et domestico hicanatorum, ad numerum triginta; ordinandique et introducendi eodem modo, quem ad primum diem exposuimus. Ad inferiores autem mensas invitantur

τα τύπον τῆς πρώτης ἡμέρας. ἐπὶ δὲ τῶν κάτω τραπεζῶν δεῖ συγκαλεῖν ἀπὸ τε κομητῶν καὶ κεντάρχων τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῶν ικανάτων ἀνδρας νδ', καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων φίλων ἀνθρώπους ιη'· στιχίζειν δὲ δεῖ τοὺς Βουλγάρων ἀνθρώπους ἐπὶ τῆς κάτω τελευταίας μιᾶς τραπέζης μόνους· εἰσάγειν δὲ 5 αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν σκαραμαγγίων.

Δτῆ δὲ ἐβδόμη ἡμέρα τῆς αὐτῆς δεξιώσεως τελεῖται ὡσαύτως παγανὴ προέλευσις ἔνδον τοῦ παλατίου, καὶ γίνεται κλητώριον ἐν τῷ αὐτῷ τρικλίνῳ ἐπὶ τῆς αὐτῆς τραπέζης, καὶ συγκαλοῦνται εἰς ἐστίασιν τῷ βασιλεῖ ὁμοίως ἀπὸ τῆς τάξεως 10 τῶν μαγίστρων καὶ πατρικίων σὺν τῷ ὑπάρχῳ τῆς πόλεως καὶ τοῖς δυοῖν δομεστικοῖς, νομέρων τε καὶ τειχέων, καὶ τῶν αὐτῶν τοποτηρητῶν σὺν τῷ λογοθέτῃ τοῦ πραιτωρίου καὶ τῷ συμπόνῳ τὸν ἀριθμὸν λ'. εἰσάγονται δὲ καὶ ἐξάγονται μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων καὶ χλανιδίων. ἐν δὲ 15 ταῖς κάτω τραπέζαις συγκαλοῦνται τριβοῦνοι βικάριοι, οἱ ἔθνηκοὶ τῆς ἑταιρείας, οἷον Τοῦρκοι, Χαζάρεις καὶ λοιποὶ, τὸν ἀριθμὸν νδ'. ἐπὶ δὲ τῆς τιμίας τραπέζης συγκαλοῦνται οἱ δώδεκα γειτονιάρχαι, οἱ δ' ἐπόπται καὶ οἱ δύο πρωτοκαγκελλάριοι τοῦ ἐπάρχου. εἰσάγονται δὲ μετὰ τῶν οἰκείων 20 καμισίων καὶ μόνον, οἱ δὲ ἔθνηκοὶ μετὰ τῶν αὐτῶν καβαδίων. δίδονται δὲ τοῖς γειτονιάρχαις καὶ λοιποῖς ἀνὰ νομίσματος ἑνός. ἐπὶ δὲ τῶν προλαβόντων χρόνων συνεκαλοῦντο ἀπὸ τούτων οἱ τοῦ σκευοφυλακίου τῆς ἁγίας Σοφίας χαρτουλίριοι,

magistratus de ordine comitum et centarchorum arithmi et hicanatorum, admodum quinquaginta quatuor, et e Bulgaria amicorum homines octodecim; ordinare autem hos Bulgares oportet ad ultimam mensam seorsim. Introducuntur et educuntur in suis scaramangis. Septimo die eiusdem convivationis peragitur similiter pagana processio intra palatium, et convivium in eodem triclinio super eadem tabula, pariterque, ut ante, invitantur ad convivandum Imperatori magistri, patricii, praefectus Urbis, ambo domestici, numerorum scilicet atque castrorum, eorundem ambo topoteretae, rationalis praetorii, adiutor [praefecti Urbis], in universum triginta viri. Introducuntur et educuntur in suis mutatoris et tunicis. Ad inferiores autem mensas invitantur tribuni vicarii, gentiles seu alienigenae ex hetaeria; ut Turci, Chazares, alii, admodum quinquaginta quatuor. Ad venerabilem vero mensam invitantur duodecim gitoniarchae vel vicomagistri, quatuor epoptae vel aediles, duo protocancellarii praefecti Urbis. Introducuntur hi suis in camisiis tantum; gentiles vero in suis cabadiis. Gitoniarchis et reliquis dantur singulis singuli nummi aurei. Temporibus autem antiquioribus invitabantur loco istorum chartularii scuophylacii S. Sophiae, accipie-

λαμβάνοντες τὴν αὐτὴν εὐλογίαν. τῇ δὲ νέᾳ κυριακῇ, τῇ με-
 θεόρτῳ τοῦ πάσχα, ἐκτελεῖται προέλευσις λαμπροφόρος ἐν Β
 τῷ σεβασμίῳ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων· καὶ τελουμένης
 τῆς ἱερῆς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ λεχθέντι
 5 τρικλίῳ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμέρας, καὶ συνεσιῶνται τῷ βα-
 σιλεῖ ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν πατριάρχης ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέ-
 ζης, καὶ συγκαλοῦνται εἰς ἐστίασιν σὺν τῷ βασιλεῖ φίλοι κα-
 τὰ τύπον τῆς δευτέρας ἡμέρας τῇ ἐπαύριον τοῦ ἱεροῦ πάσχα.
 τῇ δὲ ἐπαύριον τῆς νέας κυριακῆς ἡμέρᾳ ἐκτελεῖται δεξιῶσις
 10 δεξιμοῦ ἄνευ σαξίμου, καὶ καθέζεται βασιλεὺς ἐπὶ ἀπο-
 κοπῆς τραπέζης μετὰ τοῦ οἰκείου δεητησιῶν ἐπὶ τοῦ Ἰου-
 στινιανοῦ τρικλίνου. καὶ δεῖ ἡμῶς συγκαλεῖν εἰς ἐστίασιν C
 ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀνθυπαίων,
 πατρικίων, ὄφρικιαλίων καὶ λοιπῶν τῶν ὑπὸ καμπύγιον
 15 πάντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ καὶ ἐξά-
 γειν πάντας μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων τε καὶ Ms. 255. b
 χλανιδίων· προσέχειν δὲ καὶ τὸ μουσικὸν μέλος καὶ ἐξανι-
 στῆν τοὺς κεκλημένους ἐν τῷ προδηλωθέντι χρόνῳ εἰς εὐφη-
 μίαν τῶν δεσποτῶν. τῇ δὲ ἐπαύριον τοῦ αὐτοῦ δεξιμοῦ τε-
 20 λεῖται ἐπόμενον ἵππικὸν ἀπολύσιμον, καὶ ἐξαποστέλλονται
 πρὸς τὰ οἴκελα οἱ ἀπὸ Βουλγάρων φίλοι, καὶ προτίθεται κλη-

bantque eandem benedictionem seu munificentiam. Nova die domi-
 nica sic dicta, ea nempe, quae proxime festum paschatis sequitur,
 splendida peragitur processio splendido in vestitu in venerabile tem-
 plum SS. Apostolorum; finitoque sacro officio, proponitur et initur
 convivium in triclinio, quod superius ad secundum diem nominavi-
 mus. Convivatur tum sanctissimus patriarcha noster Imperatori ad
 peculiarem mensam, et invitantur ad convivandum Domino amici
 eiusdem generis, atque ad secundum huius convivationis diem a
 festo paschatis immediate proximum diximus. Altero post novam
 dominicam die excipitur et beneventatur ab Imperatore deximum
 seu corpus senatorum Dominum salutatum venientium, et absque sa-
 ximo tamen seu chorea; residetque Imperator in Iustiniani triclinio
 ad peculiarem sibi mensam in suo dibetasio. Invitandi tum sunt
 nobis magistratus horum ordinum, magistri, praepositi, proconsu-
 les, patricii, officiales et reliqui campagiogeruli omnes pro capaci-
 tate mensae. Introducuntur et educuntur omnes in suis mutatoriis
 et tunicis. Observandum deinde nobis est tempus, quo carmen mu-
 sice recitatur, et tunc iubendi convivae surgere ad laudes et pia
 verba Domino dicenda. Die post illud deximum proximo peragitur
 ei adhaerens et consequens ludus equestris absolutivus seu qui
 finem solenni huic convivationi facit. Remittuntur tunc amici, qui
 e Bulgaria venerant, ad sua, et proponitur convivium in splendido
 triclinio cathismatum; et convivantur Imperatori praepositi, patri-

Δτώριον ἐν τῷ περιβλέπτῳ τρικλίνῳ τῶν καθισμάτων, καὶ συν-
 εσθίουσι τῷ βασιλεῖ οἱ πραιπόσιτοι, πατριῖοι, ὄφφικιάλιοι,
 πρωτοσπαθάριοι καὶ χαρτουλᾶριοι, ὕπατοι, βεστίτορες, σι-
 λεντιᾶριοι, ὁ ἀκτουάριος καὶ οἱ τοῦ ἡλιακοῦ σὺν τῷ δεησο-
 γράφῳ, τὸν ἀριθμὸν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγον-5
 ται δὲ καὶ ἐξάγονται κατὰ τὸν ἀνωτέρω λεχθέντα τρόπον.
 μεσοῦσης δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα τελεῖται προέλευσις δη-
 μοσία, καὶ προέρχονται οἱ βασιλεῖς ἐμπράττως εἰς τὸν ναὸν
 τοῦ ἁγίου Μωκίου, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας

Ed.L. 448 προτίθεται κλητῶριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐνιο
 τοῖς ἐκέλευε τρικλίνοισι, καὶ συνεσιῶνται ὁ πατριάρχης τῷ βα-
 σιλεῖ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν αὐτῶν φί-
 λους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων,
 μητροπολίτας, ὄφφικιαλίους καὶ ταγματικούς, καὶ τῶν ἐκ τῆς
 συγκλήτου καμπαγίων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης εἰσάγειν 15
 δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξίμων χωρὶς
 τῶν χλανιδίων. ἐν δὲ τῷ προλεχθέντι τῆς ἀπολογίας τῶν
 δῆμων χρόνῳ ἐξανιστᾶν ἅπαντας τοὺς κεκλημένους εἰς εὐφη-
 Βμίαν τῶν δεσποτῶν. ἐπὶ δὲ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς μετὰ σαρκός
 εἰς οὐρανοὺς ἀναλήψεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-20
 στοῦ θαυμαστῆς ἡμέρας τελεῖται δημοσία προέλευσις παρὰ
 τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν ἁγίων ἐν τῷ πανσέπτῳ καὶ σεβα-
 σμίῳ ναῷ τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς πη-

15. Ita em. R., καμπαγίων τῶν κατὰ cod. et ed.

cii, officiales, protospatharii, chartularii, consules, vestitores, silen-
 tii, actuarii et ad heliacum pertinentes et deëseographus seu
 scriba libellorum supplicum pro capacitate mensae. Introducuntur
 et educuntur modo supra scripto. Dum vero medium est festum
 paschatis, [id est die inter festum paschatis et festum pentecostes
 medio] peragitur processio publica, et prodeunt Imperatores in so-
 lenne pompa ad templum S. Mocii, sanctoque officio ibi peracto,
 apparatus et proponitur Imperatori convivium super peculiare mensa
 in tricliniis seu palatio, quod penes illud templum est. Patriarcha
 ibi convivatur Imperatori; invitandique nobis sunt ad convivandum
 amici de ordine magistrorum, proconsulum, patriciorum, metropoli-
 tarum, officialium et tagmaticorum magistratuum, item senatorum
 campagia ferentium, tot, quot mensa capit. Introducuntur et edu-
 cuntur in suis mutatoriis, absque tunicis. Quando factiones acta
 sua seu laudes Dominorum et pia vota exclamant, iubemus convi-
 vas omnes surgere, ut et ipsi Dominis bene precentur. Divino au-
 tem illo sanctoque et admirabili die festo, quo Christi in carne as-
 sumptio in coelum celebratur, peragitur publica processio a venera-
 bilibus nostris Imperatoribus in admodum venerabile reverendumque

γῆς, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης, καὶ συνεσιᾶται ὁ πατριάρχης τῷ βασιλεῖ, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεσίανσιν αὐτῷ φίλοι ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων καὶ κατωτέρου ἑκατὰ τὴν ἔκθεσιν καὶ τὸ σχῆμα τῶν προλεχθεῶν περιφραγῶν προελεύσεων.

Ἡ πεντηκοστή.

C

Τῇ δὲ ἁγίᾳ τῆς πεντηκοστῆς ἡμέρᾳ τελεῖται προελευσις κατὰ τὸν τύπον τῆς τοῦ σεβασμίου πάσχα ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ καθολικῆ καὶ ἀποστολικῆ ἐκκλησίᾳ, καὶ προτίθεται κρᾶμα ἐκεῖσε τοῖς βασιλεῦσι, καὶ προσκαλοῦνται οἱ ἀνωτέρω Ms. 256. a λεχθέντες φίλοι. καὶ ὑποστροφῆς τῶν βασιλέων ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ μετὰ προελεύσεως γενομένης, προτίθεται τὸ βασιλικὸν κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ περιβλεπτικῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ συνεσιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ κατὰ τύπον ἀνωτέρω λεχθέντες φίλοι, εἰσαγόμενοι καὶ ἐξαγόμενοι μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς χλανιδίων. D μετὰ δὲ τὴν ἁγίαν τῆς πεντηκοστῆς ἡμέραν ἐπιτελεῖται τὸ στέψιμον τοῦ δεσπότου. τῇ δὲ πρώτῃ τοῦ Μαΐου μηνὸς ἐκτελοῦνται τὰ ἐγκαινία τῆς νέας ἐκκλησίας, καὶ λιτανίου προελεύσεως γινομένης ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ Φάρου, τελεῖται ἡ θεία λειτουργία, καὶ προτίθεται κλητώριον

templum sanctissimae dominae nostrae Deiparae pigis seu ad fontem; peractoque sacro officio, proponitur Imperatori convivium super peculiare tabula, et convivatur patriarcha Domino, invitanturque ad pariter convivandum amici ab ordine magistrorum inde et sic porro minores magistratus secundum superius expositam formulam praedictarum splendidarum processionum.

DE CERIMONIIS FESTI PENTECOSTES.

Sancto die pentecostes peragitur processio secundum formulam, quae die venerabilis paschatis festo observatur, in sanctam catholicam et apostolicam Dei [magnam] ecclesiam; proponitur ibi Imperatoribus mixtum; et amici paulo ante dicti invitantur ad convivium. Interea redeunt Imperatores in magnum palatium in processione, proponiturque sacrum convivium super peculiare mensa in splendido triclinio Iustiniani, et convivantur Imperatori, quos par est ex rituali, amici supra nominati, introducti et educti cum suis mutatoriiis, absque tunicis. Post sanctum pentecostes festum celebratur natalis coronationis Despotae. Primo Maii celebrantur encaenia vel dedicatio novae ecclesiae; factaque solenne cum cereis et supplicationibus processione e templo S. Deiparae Phari, et tum peracto sacro officio, proponuntur Dominis dapes in iucundo chrysotriclino,

τοῖς βασιλεύουσιν ἐν τῷ τερπνῷ χρυσοτρικλίνῳ, καὶ συνεστία-
 ται τῷ βασιλεὶ ὁ πατριάρχης, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεστί-
 ασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, πα-
 τρικίων καὶ λοιπῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων σὺν τῶν μητροπο-
 λιτῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. τῇ δὲ ἰα' τοῦ αὐτοῦ⁵
 Μαΐου τελεῖται τὸ γενέθλιον τῆς πόλεως ταύτης, καὶ ἐτε-
 λεῖται δεξίωσις δεξίμον χωρὶς σαξίμον καὶ ἰππικὸν ἵπποδρό-
 μιον, καὶ τελεῖται κλητώριον κατὰ τὸν λεχθέντα τύπον. τῇ
 δὲ ὀγδόῃ τοῦ αὐτοῦ Μαΐου μηνὸς τελεῖται προέλευσις τῆς
 μνήμης τοῦ Θεολόγου ἐν τῷ ἑβδόμῳ, καὶ τελουμένης τῆς λει-
 τουργίας, προτίθεται κλητώριον, καὶ συγκαλοῦνται κατὰ τύ-
 πον οἱ τῆς συγκλήτου πάντες κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης.
 τῇ δὲ κ' τοῦ Ἰουλίου μηνὸς ἐκτελεῖται διὰ λιτανίου προελεύ-
 σεως ἔνδον τοῦ παλατίου ἡ μνήμη Ἑλίου τοῦ προφήτου, καὶ
 θι' ἐκτῆς ἡ ἀνάκλησις τῆς περιορῆσεως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν¹⁵
 βασιλέως. προεκτελεῖται δὲ πρὸ αὐτῆς τῆς ἡμέρας ἐν τῇ
 παραμονῇ ἑσπερινὸν ἐν τῷ Φάρῳ, καὶ ᾄδεται παρὰ πάντων
 ἀπολύσιμον ᾄσμα ἰσόμελον τοῦ „συνταφέντες,” καὶ δίδοται
 τοῖς μαγίστροις, πραιποσίτοις, ἀνθυπάτοις, πατρικίοις καὶ ὀφ-
 φικιαλίοις εἰς τύπον παρὰ τοῦ βασιλέως σταυροῖτζια ἀργυρῶ.²⁰
 τῇ δὲ ἐπαύριον ἡμέρα, ἐν ἣ τὴν ἑορτὴν ἐκτελοῦμεν, προκα-
 θέζεται ὁ βασιλεὺς μετὰ ἀλλαξιμάτων ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου χρυ-
 σοτρικλίνου, καὶ παρεστῶτος τοῦ μυστικοῦ κουβουκλείου, εἰσ-

convivante Imperatori patriarcha; invitanturque ad eundem finem
 magistri, praepositi, patricii, ceteri homines imperiales et metropo-
 litae pro ratione tabulae. Die undecimo Maii peragitur natalis hu-
 ius Urbis, et admittitur deximum seu turba salutantium et gratu-
 lantium, absque saximo tamen; celebratur etiam equestre certamen
 cursorium, modoque praedicto convivium. Die octavo Maii peragi-
 tur processio memoriae S. Ioannis Theologi in hebdomo, finitoque
 sacro officio, proponuntur dapes, et convocantur secundum ritum se-
 natorii omnes pro ratione mensae. Die vigesimo Iulii peragitur cum
 solenne supplicabunda processione intra palatium memoria Eliae pro-
 phetae, et per eam celebratur memoria dimissionis pii Domini no-
 stri [Leonis Sapientis] e custodia. Pridie illius diei autem seu in
 vigiliis peragitur in antecessum S. officium vespertinum in Pharo,
 et canitur ab omnibus cantus absolutivus eiusdem melodiae atque
 hymni, qui incipit a voce: *συνταφέντες*, danturque ab Imperatore
 ex recepto ritu magistris, praepositis, proconsulibus, patriciis et of-
 ficialibus cruciculae argenteae. Altero autem die post, illo nempe,
 quo ipsum Eliae festum celebramus, praesidet Imperator in mutato-
 filis super glorioso chrysotriclino, adstante secreto cubiculo, introdu-
 cunturque praefectus sacellii et xenodochi et gerocomi, apportantes

ἄγονται ὅ,τε τοῦ σακελλίου καὶ οἱ ξενოდόχοι καὶ γηροκόμοι, C
 προσάγοντες σταυροὺς χρυσοστοιβίστους κατὰ μίμησιν τῆς Ms.256. b
 ἑορτῆς τῶν βαίων, καὶ λαμπροφορούντων πάντων, εἰσάγεται
 ἡ τάξις τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων καὶ ὄφφικια-
 βλίων ἔμπροσθεν τοῦ δεσπότου, καὶ διανομῆς τῶν λεχθέντων
 σταυρίων ὑπὸ τοῦ βασιλέως γενομένης, τελεῖται, ὡς ἔφαμεν,
 δημοσία λιτάνιος προέλευσις ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Θεο-
 τόκου τοῦ Ὡάρου ἐπὶ τὸν περιβλεπτον ναὸν τῆς μεγάλης νέ-
 ας ἐκκλησίας, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτί-
 10 θεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοῦ χρυσοτρικλίνου, καὶ συν-
 εστιᾶται τοῖς βασιλεῦσιν ὅ,τε πατριάρχης καὶ οἱ μητροπο-
 λῖται, μάγιστροι, πραιπόσιτοι, ἀνθύπατοι, πατρίκιοι, ὄφφι- D
 κιάλιοι καὶ λοιποὶ βασιλικοὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης.
 προκαθέζεται δὲ ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου,
 15 καὶ δεῖ ἡμᾶς εἰσάγειν καὶ ἐξάγειν πάντας τοὺς κεκλημένους
 μετὰ τῶν οἰκείων αὐτῶν ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλανιδίων.
 τῇ δὲ ἐπαύριον τελεῖται δεξίωσις δεξιμόν καὶ μεγάλου σαξί-
 μον, καὶ προτεθέντος βασιλικοῦ κλητωρίου ἐπὶ ἀποκοπτῆς
 τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, προκαθέζεται ὁ βασι-
 20 λεὺς μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπίζειν
 εἰς συνεστίασιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τάξεως πραιποσίτων, πατρι-
 κίων, ὄφφικιαλίων καὶ ἀπὸ τῶν σεκραιτικῶν τῶν ὑπὸ καμπά- Ed.L. 450
 γιον πάντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγειν δὲ αὐ-
 τοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων τε καὶ χλα-

cruces auro incrustatas ad imitationem rituum festi palmarum, omni-
 busque splendide indutis, introducitur ordo magistrorum, procon-
 sulum, patriciorum et officialium in conspectum Domini; qui post-
 quam dictas cruces sua manu distribuit, instituitur, ut diximus, pu-
 blica solennis supplicabunda processio a templo S. Deiparæ Phari
 ad illustre templum magnæ novæ ecclesiæ; peractoque sacro offi-
 cio, proponuntur epulæ Dominis in chrysotriclino, convivantibus cum
 ipsis patriarcha et metropolitibus, magistris, praepositis, proconsulli-
 bus, patriciis, officialibus et reliquis imperialibus hominibus secun-
 dum capacitatem mensæ. Praesidet Imperator in suo dibetatio, et
 convivæ a nobis introducuntur in suis quisque mutatoriis absque
 tunicis. Postero die instituitur exceptio deximi [seu salutantium
 procerum turbae] et magni saximi, propositisque epulis imperiali-
 bus super magna mensa in Iustiniani triclinio praesidet Imperator
 in suo dibetatio; nostrumque est invitare ad convivium ab ordine
 inde praepositorum, patriciorum, officialium, et sic porro, secreticos,
 quotquot campagia gerunt, pro ratione mensæ; eosque introducere
 et educere in suis mutatoriis et tunicis. Reliqui autem magnates,

νιδίων. τοὺς δὲ λοιποὺς μαγίστρος, ἀνθυπάτους πατριάρχους
 καὶ ἅπαντας τοὺς βασιλικοὺς ἀνθρώπους ταμιεύειν αὐτοὺς
 μετὰ θωρακίων καὶ κονδομανίκων εἰς τὸ σάξιμον τῆς τραπέ-
 ζης, χορευόντων δὲ πάντων πέριξ τῆς βασιλικῆς τραπέζης καὶ
 τὴν ἀνάρξυσιν εὐφημούντων τοῦ σοφωτάτου δεσπότη, δίδο-
 5 ται παρ' αὐτοῦ τούτοις εἰς φιλοτιμίας ἐπίδοσιν ἀποκόμβιον
 ἔχον χρυσοῦ λίτρας γ'. προσέχειν δὲ δεῖ τὴν ἀκτολογία
 Β τοῦ δήμου, καὶ ἔξανιστῶν ἅπαντας τοὺς κεκλημένους πρὸς
 εὐφημίαν τοῦ δεσπότη κατὰ τὸν προγραφέντα τύπον. ἐφε-
 10 ξῆς δὲ ταύτης τῆς ἡμέρας τελεῖται πεζοδρόμιον βωτὸν τῶνιο
 πολιτῶν τυπωθὲν ἐπὶ Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότη,
 καὶ δίδονται σφραγίδια ὡς κατὰ τύπον τοῦ βωτοῦ πεζοδρο-
 μίου, καὶ προτίθεται κλητώριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἐποκοπτῆς
 15 τραπέζης κατὰ τὴν μέσην θέσιν τοῦ περιφανοῦς τρικλίνου
 Ms. 257. α τῶν ιθ' τερπνῶν ἀκουβίτων, καὶ συνεστιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ 15
 πραιπόσιτοι σὺν τοῖς εὐνούχοις πρωτοσπαθαροῖς καὶ πριμι-
 κηρίοις, τὸν ἀριθμὸν ἕξ, ὡσαύτως καὶ πάντες οἱ πένητες ὁ
 C τὰ σφραγίδια τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν μεγιστάνων λα-
 βόντες, καὶ δίδονται αὐτοῖς ἀποκόμβιον ἀνὰ νομίσματος α γ'.
 καὶ μεθ' ἡμέρας δύο τελεῖται ἵππικὸν ἵπποδρόμιον, καὶ προ-
 20 τίθεται κλητώριον ἐπὶ τοῦ τρικλίνου τοῦ καθίσματος, καὶ δεῖ
 ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους κατὰ
 τὸν ἐν τοῖς ἵπποδρομικοῖς κλητωρίοις λεχθέντα τύπον. ἐπὶ

ut magistri, proconsules, patricii et omnes homines imperiales reser-
 vantur ad peragendum in thoracibus et condomanicis saximum aut
 choream mensae. Saltantibus autem omnibus circa sacram mensam
 et liberationem sapientissimi Domini celebrantibus datur ab ipso
 nomine doni gratuiti apocombium contineus litras tres. Attendere
 deinceps oportet, quando factiones acta dicere incipiant, et tum ex-
 citare convivas ad laudes Domini dicendas, prout supra praescriptum
 est. Immediate post illum diem peragitur votum pezodromium seu
 quo pedestres urbani cursores certant, a Leone, Christum amante
 Domino, institutum et ordinatum; dantarque [pauperibus] tesserae,
 ut in tali voto cursorio moris est. Dein proponuntur sacrae dapes
 super peculiare mensa in media parte illustris triclinii iucundorum
 novendecim accubituum seorsim posita. Convivantur Imperatori
 praepositi, eunuchi protospatharii et primicerius, in universum hi
 sex; deinde quoque pauperes omnes, qui tesseras imperiales per ma-
 nus magnatum acceperunt; hi donantur viritim singulis nummis et
 quaternis milliarenibus. Tertio die post peragitur certamen eque-
 stre cursorium, et celebratur convivium in triclinio cathismatis, ad
 quod invitamus amicos, quos moris esse in ludis equestribus invi-
 tari supra diximus. Die Augusti sexto celebratur processio in mu-

δὲ τῆς ε' τοῦ Ἀδγούστου μηνὸς ἡμέρας ἐτελεῖται ἡ προδ-
 λευσις μετὰ ἀλλαξίματος ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Θεοῦ καθολικῇ
 ἐκκλησίᾳ, καὶ τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, συνεστιῶν-
 ται τῷ βασιλεῖ οἱ πολλῶν ἐπὶ τοῦ κράματος μνημονευθέν-
 5τες φίλοι, καὶ ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸ παλάτιον ἐμ-
 πρᾶτως, καὶ προτίθεται κλητῶριον τῷ βασιλεῖ ἐπὶ ἀποκοπτῆς
 τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρε-
 πίζειν εἰς συνεστίασιν τῷ βασιλεῖ φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως
 τῶν μαγίστρων, ἀνθυπάτων, πατρικίων, ὄφφικιαλίων, πρω-
 10τοσπαθαρίων καὶ λοιπῶν συγκλητικῶν τῶν ὑπὸ καμπάγιον
 ὄντων κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ
 ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξιμάτων χωρὶς τῶν χλανιδίων
 διὰ τὸ καὶ τὸν βασιλέα μετὰ τοῦ οἰκείου διβητησίου προκα-
 θεοθῆναι. τῇ δὲ ιε' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρα τελεῖται δημο-EdL. 451
 15σία προδευσις τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης ἡμῶν
 Θεοτόκου ἐν τῇ πανσέπτῳ ναῷ αὐτῆς τῷ ἐν βλαχέρναις, καὶ
 τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, προτίθεται κλητῶριον ἐπὶ
 ἀποκοπτῆς τραπέζης ἐν τῷ κάτω τρικλίνῳ τῷ ὄντι ἐπὶ τὰ
 παλάτια τῆς θαλάσσης, καὶ προκαθίσταται ὁ βασιλεὺς σὺν
 20τῷ πατριάρχῃ μετὰ τοῦ οἰκείου αὐτοῦ διβητησίου. καὶ δεῖ
 ἡμᾶς εὐτρεπίζειν εἰς συνεστίασιν αὐτοῦ φίλους ἀπὸ τῆς τά-
 ξεως τῶν μαγίστρων, πριμοποσίτων, ἀνθυπάτων, πατρικίων,
 ὄφφικιαλίων, μητροπολιτῶν καὶ λοιπῶν ἀρχόντων βασιλικῶν
 τε καὶ ταγματικῶν κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης. εἰσάγονται B

tatoris in magnam Dei catholicam ecclesiam, sacroque officio finito, convivantur ibidem Imperatori amici, quos saepe iam nominavimus, de mixto quum memoraremus. Revertitur deinceps Imperator in palatium splendida cum pompa, ipsique proponuntur dapes in peculiare mensa triclinii Iustiniani, quo invitamus magistros, proconsules, patricios, officiales, protospatharios et reliquos senatores campagia gerentes pro capacitate mensae. Introducuntur et educuntur in suis mutatoris absque tunicis, quia etiam ipse Imperator in suo dibetatio praesidet. Eiusdem mensis die decimo quinto peragitur publica processio dormitionis sanctissimae dominae Deiparae in venerabile templum eius, quod est in blachernis, sacroque peracto officio, proponitur prandium super mensa peculiare in inferiore triclinio, quod versus palatia maritima spectat, praesidetque Imperator cum patriarcha in suo dibetatio. Invitare ad illius convivii communionem nos oportet amicos de ordine magistrorum, praepositorum, proconsulum, patriciorum, officialium, metropolitatum et reliquorum magistratum, tam palatinorum, quam militarium, pro ratione capacitateque mensae. Introducuntur et educuntur sic: ma-

δὲ καὶ ἐξάγονται οὕτως· οἱ μὲν μάγιστροι, πραιπόσιτοι, πα-
 τρῆκιοι, ὄφφικιάλιοι καὶ οἱ ὑπὸ καμπάγιον πάντες μετὰ τῶν
 οἰκείων ἀλλαξιμάτων· οἱ δὲ λοιποὶ βασιλικοὶ μετὰ τῶν οἰ-
 κείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐν δὲ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ δειλῆς
 Ms. 257. b ἀπέρχεται ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Διομήδους, καὶ
 τῇ ἐπαύριον τελουμένης τῆς λειτουργίας, προτίθεται κλητώ-
 ριον κατὰ τύπον, καὶ συνεσθίουσι τῷ βασιλεῖ ὁμοίως οἱ ἐκ
 τῆς συγκλήτου πάντες. τῇ δὲ κθ' τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἡμέρᾳ
 ἐκτελεῖται ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου καὶ ὀρθοδόξου μεγάλου βασι-
 C κλέως ἡμῶν Βασιλείου, καὶ προέρχονται μετὰ σκαραμαγγίων¹⁰
 ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων ἀποστόλων οἱ βασιλεῖς ἐμπράττως, καὶ
 τελουμένης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ὑποστρέφουσιν ὁμοίως οἰ-
 καδε μετὰ δόξης, καὶ προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ Ἰουστινια-
 νοῦ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς εὐτρεπιῶσαι εἰς συνεστίασιν τοῖς
 βασιλεῦσι φίλους ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, τῶν συγ-¹⁵
 κλητικῶν βασιλικῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸ ποσὸν τῆς τραπέ-
 ζης· εἰσάγειν δὲ αὐτοὺς καὶ ἐξάγειν μετὰ τῶν οἰκείων σκα-
 ραμαγγίων καὶ μόνον διὰ τὸ καὶ τοὺς βασιλεῖς ἐν τῷ τοι-
 ούτῳ σχήματι ἀκουμβίλιν. τῇ δὲ ἐπαύριον ἐκτελεῖται διὰ
 D δεξιμόν ἢ ἐν Χριστῷ αὐτοκρατορία τῶν πιστῶν βασιλέων,²⁰
 Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ τελουμένου αἰσίως τοῦ δεξιμόν,
 προκαθέζονται πάλιν οἱ εὐσεβεῖς δεσπῶται εἰς πολλῶν ἀντί-
 ληψιν ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ αὐθις στοιχεῖται τὸ κλητώριον

gistri, praepositi, patricii, officiales et qui campagia gerunt omnes,
 in suis mutatoriis; reliqui basilici tantum in suis scaramangiiis.
 Eiusdem ipsius diei vespera [seu horis pomeridianis] abit Imperator
 in templum S. Diomedis; et altero die post, peracto sacro officio,
 proponuntur dapes more consueto, et convivantur Domino etiam
 tunc de toto senatu delecti amici. Die vigesimo nono eiusdem
 mensis celebratur memoria [et dies emortalis] sancti et orthodoxi
 magni nostri Imperatoris Basilii [eo die pie defuncti]. Solenne
 tunc splendidaque in pompa procedunt Imperatores nostri [Leo et
 Alexander] induti scaramangiiis in templum SS. Apostolorum; san-
 ctoque officio finito, redeunt eodem modo cum gloria domum, et
 apponuntur epulae in Iustiniani triclinio, ad quarum communionem
 invitandi nobis sunt amici, ut magistri, homines senatorii, homines
 imperiales, pro spatio mensae. Introducuntur et educuntur in suis
 tantum scaramangiiis, propterea quod et ipsi Domini tali in habitu
 accumbunt. Altero die post celebratur cum deximo seu solenni
 salutantium et gratulantium exceptione autocratoria seu natalis pii
 in Christo imperii fidelium Imperatorum Leonis et Alexandri; ab-
 solutoque cum solennibus cerimoniis deximo, rursus praesident pii
 Domini in throno auxilium flagitantibus oblatum et praemia hono-

τοῦ δεσπότου, καὶ δεῖ ἡμῶς εὐτρεπέζειν εἰς συνεστίασιν τῶν
 βασιλέων ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν μαγίστρων, πραιποσίτων, ἀν-
 θυμάτων, πατρικίων, ὀφφικιαλίων, πλὴν τῶν εὐνούχων,
 τοὺς ἡμίους ἀπάντων, καὶ ἀπὸ τῆς τάξεως τῆς ὑπὸ καμ-
 5 πάγιον συγκλήτου, καὶ τῶν ταγματικῶν ἀλλαξιμάτων κατὰ
 τὸ ποσὸν τῆς τραπέζης, καὶ εἰσάγειν μετὰ τῶν οἰκείων ἀλλαξι-
 μάτων καὶ χλανιδίων, τοὺς δὲ λοιποὺς ἅπαντας ταμιεύειν εἰς Ed.L. 452
 χόρευσιν τῆς χαρᾶς τοῦ δεσπότου. κύκλῳ γὰρ χορεύοντες
 μετὰ χρυσῶν θωρακίων τοὺς ἐπαίνοους πλέκουσι τῶν εὐσε-
 10 βῶν δεσποτῶν, καὶ δίδεται πᾶσιν φιλοτιμίας δῶρον, χρυσοῦ
 λίτραι εἰς, καὶ διανέμεται πᾶσι παρὰ τοῦ πρωτομαγίστρου
 καὶ τοῦ βασιλικοῦ ἀρτοκλίνου κατὰ τύπον τῶν καθ' ἡμῶς
 κωνδακίων. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ τελεῖται ἐπομένως ἵππικὸν
 ἵπποδρόμιον, καὶ προτίθεται τὸ κλητώριον ἐπὶ τοῦ τρικλί-
 15 νου τῶν καθισμάτων, καὶ συγκαλοῦνται εἰς συνεστίασιν τῷ Β
 βασιλεὶ φίλοι κατὰ τὸν ἐν τοῖς ἵπποδρομικοῖς κλητωρίοις γρα-
 φέντα τύπον. τῇ δὲ ὀγδόῃ τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἡμέρᾳ
 τελεῖται προέλευσις τῶν γενεθλίων τῆς ὑπεραγίας δεσποίνης
 ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ προέρχονται Ms. 258. a
 200ὶ βασιλεῖς ἐμπράττως μετὰ πάσης τῆς συγκλήτου ἐν τῷ ναῷ
 τῆς ἁγίας Θεοτόκου τῶν χαλκοκρατίων, καὶ τῶν τῶν
 τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, ὑποστρέφει ὁ βασιλεὺς ἔφιππος μετὰ

resque mercantibus collatum; quo facto rursus instruitur sacrum
 convivium, ad quod invitamus delectos de ordine magistrorum,
 praepositorum, proconsulum, patriciorum, officialium praeter eu-
 nuchos omnium, sed ordinum tantum partem dimidiam; de cetero
 campagia gerente senatu et militaribus urbanis magistratibus muta-
 toria gerentibus quotquot mensa capit. Hi anis in mutatoris et
 tunicis introducuntur. Reliquos autem omnes reservamus ad cho-
 ream, quae exhilarandi Domini nostri gratia instituitur. In orbem
 hi saltando aureis in thoracibus peplum veluti laudum piis nostris
 Dominis tot vocum tam vario et non desinente concentu texunt.
 Pro quo studio accipiunt donarii nomine auri litras sedecim; quae
 inter ipsos a protomagistro et regio artocline secundum formulam
 et praescriptum codicem collegii nostri distribuuntur. Sequente die
 perficitur consequi praedictas hilaritates solens certamen equestris
 cursus, et proponuntur epulae in triclinio cathismatum, et invitantur
 ad convivandum Domino amici, quos rituale postulat ad con-
 vivia in equestribus talibus exercitiis instituenda invitari. Octavo
 die Septembris peragitur processio ob natalem diem sanctissimae
 dominae nostrae Deigenitricis et semper virginis Mariae; qua Im-
 peratores in magna pompa cum toto senatu ad templum S. Deipa-
 19 rae chalcoprationum procedunt. Ubi postquam finit sacrorum of-

χρυσού σκαραμαγγίου εμπράττως, καὶ προτίθεται κλητώριον ἐπὶ ἀποκοπῆς τραπέζης ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ συνεστιῶνται τῷ βασιλεῖ οἱ ἀπὸ τῆς συγκλήτου πάντες. εἰσάγονται δὲ μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. τῇ δὲ τεσσαρισκαιδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τελεῖται ἡ ὑψώσις καὶ ἐμφάνια τοῦ τιμίον καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ ἀνέρχονται οἱ βασιλεῖς ὄρθρου βαθέως ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Σοφίας, ποτὲ δὲ καὶ ἀπὸ ἐσπέρας· καὶ τελουμένης τῆς τρίτης ὑψώσεως τοῦ παναγίου ξύλου, κατέρχονται πάλιν οἴκαδε διὰ τῶν διαβατικῶν ἐν πρώτοις, καὶ τελουμένης παγανῆς προελεύσεως ἔκδοσιν τοῦ παλατίου, προτίθεται κλητώριον ἐν τῷ Ἰουστινιανοῦ τρικλίνῳ, καὶ δεῖ ἡμᾶς συγκαλέσασθαι εἰς συνεστίασιν τῶν βασιλέων φίλους κατὰ τὸν ἤδη τῶν κλητωρίων λεχθέντα Δτύπον· εἰσάγειν δὲ πάντας μετὰ τῶν οἰκείων σκαραμαγγίων καὶ μόνον. ἐπὶ δὲ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τελοῦνται τὰ βρον-¹⁵ μάλια τῶν δεσποτῶν, καὶ τελουμένον ἐφ' ἑκάστου κλήσει τοῦ ἐσπερίου φωτοφανοῦς σαξίμου, δίδονται ἀποκόμβια τάδε· ἐπὶ μὲν τοῦ βρουμαλίου Λέοντος τοῦ φιλοχρίστου δεσπότητος χρυσοῦ λίτραι κ'. ἐπὶ δὲ τοῦ εὐτυχοῦς Ἀλεξάνδρου αὐγουστοῦ χρυσοῦ λίτραι ι'. ἐπὶ δὲ τῆς εὐσεβοῦς Ζωῆς αὐγουστής χρυ-²⁰ σοῦ λίτραι η'. ἃ καὶ διανέμονται ὑπὸ τοῦ μεγάλου πρωτομαγίστρου· καὶ τοῦ κλεινοῦ ἀρτικλίνου τοῦ βασιλικοῦ κατὰ τὸν

ficium, reedit Imperator in equo, indutus aureo scaramangio, magna cum pompa; proponuntur epulae super separatam mensam Iustiniani triclinii, et senatorii omnes Domino convivantur. Introducuntur autem in suis scaramangiis tantummodo. Die decimo quarto eiusdem mensis peragitur exaltatio et monstratio venerabilis et vivificae crucis. Imperatores tum ascendunt summo mane, interdum etiam post vesperam [vigiliarum praecedentium], in templum S. Sophiae, peractaque terna crucis exaltatione, abeunt rursus domum per porticus omnium primi. Processione deinceps pagana intra palatium confecta, exponitur convivium in Iustiniani triclinio, ad quod invitamus amicos Domini, quales iam saepe diximus ad publica talia convivia invitari. Introducuntur omnes in suis scaramangiis tantum. Mense autem Novembri peraguntur brumalia Dominorum, finitaque post uniusculiusque [Leonis puta, Alexandri, Augustorum et Zoës Augustae] coenam vespertina sub taedis chorea, dantur apocombia haec. In brumalio Leonis, Christum amantis Domini, auri litrae viginti; felicissimi autem Alexandri Augusti litrae auri decem, tandem in brumalio [quod editur nomine] piae Zoës Augustae auri litrae octo, quae distribuuntur a magno protomagistro et a clarissimo articlino regio secundam formulam codicillorum nostri collegii. Hae ergo omnes rituales et solennes anniversariae convivationes im-

περιεχόμενον τύπον τοῦ καθ' ἡμᾶς κονδακίου. αὐταὶ οὖν πᾶ- Ed.L. 453
σαι αἱ τυπικαὶ περιοδικῶς ἐρχόμεναι τῷ χρόνῳ κλήσεις εἰ-
δικῆν τινα εἰσάγουσιν, ὡς ἔφαμεν, τῶν κλητωρίων τάξιν.
διὸ καὶ ταύτας εἰς ὑπόμνησιν τῶν καθ' ἡμᾶς τελουμένων ἐμ-
5 φανῶς προθέμενοι ἀπταιστῶ λόγῳ αἰτήσιν προσάγομεν προσ-
έχειν ταύταις εἰς ἡμῶν συντήρησιν καὶ κλέους δόξαν.

ΚΕΦ. γγ'.

*Περὶ διανομῶν τῶν εὐσεβιῶν τοῦ βασιλέως ἐν τε τοῖς βρομάλιοις B
καὶ στεψίμοις καὶ αυτοκρατορταῖς.*

10 Ἐπειδὴ τινες τῶν ἐν ἀξιώμασι διαπρεπόντων, ληχνοτέ-
ραν τὴν ἔφεσιν τῶν χρημάτων ἔχοντες, ἀμφισβητήσεις καὶ
λόγους ἐγείρουσι περὶ τῆς διανομῆς τῶν διδομένων χρημά-
των καὶ τὴν ἐξ ἀρχαίων τῶν χρόνων παρακολουθήσασαν συν- Ms. 258. b
ἡθρῖαν ἀνατρέπειν σπουδαίους· φέρε δὴ καθὼς ἐκ τῶν
15 πρὸ ἡμῶν ἐγγράφως παρελάβομεν τύπον, καὶ ὑμῖν παραδώ-
σωμεν. πᾶν γὰρ τὸ ἀρχαιότητι διαφέρον αἰδέσιμον, οὔτε
προσθήκην τῶν πάλαι διανομῶν καινουργεῖν σπεύδοντες, οὔτε C
ἐλάττωσιν τῶν προπραχθέντων ποιούμενοι. δεῖ γὰρ τὸν δια-
νομέα τῶν τοιούτων ἀρτικλίην πρό γε πάντων τὸ ποσὸν τῆς
20 δωρεᾶς ἐκμανθάνειν, καὶ εἰθ' οὕτως ἀκριβολογεῖν τὰς τῶν
ἀξιωμάτων διαφορὰς, καὶ ἐκάστη ἀξιωμάτων τάξει συγκα-

6. συντήρησιν κλέους καὶ δόξαν conl. R.

portant secum peculiarem, ut diximus, ordinem cerimoniarum con-
vivalium. Quapropter etiam hos quum accurato diligenterque ab
erroribus repurgato sermone in conspecto proposuerimus memoriae
gratia eorum, quae a nobis peraguntur peragique et observari de-
bent, rogamus in fine, velitis etiam his animum attendere, quo et
dignitatem ordinis nostri conservetis, et gloriam famamque auferatis.

CAP. 53.

*De distributione piarum largitionum Imperatoris tam in brumaliis,
quam in natalibus coronationis et imperii.*

Quia vero quidam in dignitatibus constituti avidiuscule nummis
inhiantes rixas circa distributionem datorum munerum excitare so-
lent, et consuetudinem, quae ab antiquis inde temporibus ad haec
nostra pertinuit, evertere student, age dum etiam hac de re quem
a maioribus traditum accepimus litteris mandatam typum et modu-
lum vobis tradamus. Omne enim ab antiquitate eminentes reveren-
tiam sui incutit. Neque addendo vetustis largitionibus novare quid-
quam volumus, neque minuere et decurtare olim facta. Oportet ita-
que articlinum, cuius est largitiones distribuere, ante omnia quanti-
tatem doni nosse, dein accurate differentias dignitatum et munerum

ταριθμεῖν τοὺς αὐτῆς μετόχους, κἄν ἐλάττωτες τῶν ἀξιωμα-
των τυγχάνουσι· καὶ τοῖς μὲν μαγίστροις συγκαταλέγειν τὸν
τε ραίκτορα καὶ τὴν ζωστήν πατρικίαν, τὸν σύγκελλον καὶ
τοὺς ἀπὸ μαγίστρων μοναδικούς καὶ τὸν πραιπόσιτον, ἄρα
δὲ καὶ τῷ οἰκειακῷ παρακοιμωμένῳ τοῦ μεγάλου ἡμῶν βα-⁵
¹⁰ Δσιλέως· εἰς δὲ τὴν τῶν ἀνθυπάτων τάξιν συναριθμεῖν τοὺς
εὐνούχους πατρικίους· ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν λοιπῶν πατρικίων
συγκατατάττειν τοὺς ἐν τῷ βῆλῳ τῶν πατρικίων τεταγμένους
ὄφφικιαλλούς, ἦγονν τοὺς πρωτοσπαθάρους καὶ στρατηγούς,
τοὺς πρωτοσπαθάρους καὶ πραιποσίτους, τὸν δομέστικον τῶν¹⁰
σχολῶν, τὸν ἐξσκούβιον, τὸν ὑπαρχον, τὸν γενικόν, τὸν σα-
κελλάριον, τὸν κυστόρα, τὸν δρουγγάριον τῆς βίγλης, τὸν
πρωτοβεστιάριον τοῦ δεσπότου, τὸν τῆς τραπέζης, καὶ, εἰ
τύχοιεν, παπίας μέγας καὶ ἑταιρειάρχης πρωτοσπαθάριος
εὐνούχος· ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν σεκραιτικῶν ὄφφικιαλίων συγ-¹⁵
Ed.L. 454 καταριθμεῖν τοὺς εὐνούχους πρωτοσπαθάρους πριμικηρίους
καὶ ὀστιαρίους καὶ τοὺς ἐμπράτους κριτὰς καὶ μόνον. ἐκ
δὲ τῆς τάξεως τῶν πρωτοσπαθαρίων δεῖ διαστελλεῖν τοὺς τοῦ
χρυσοτρικλίνου καὶ μαγλαβίτας καὶ ἀρτικλίνας . . . μικρὸν
πλέον προτιμᾶσθαι. τοὺς δὲ σπαθαροκανδιδάτους . . . συν-²⁰
αριθμεῖν τοῖς σπαθαροκουβικουλαρίοις μετὰ τῶν σπαθαρίων
καὶ στρατόρων καὶ ἀπ' αὐτῶν τοὺς κανδιδάτους μανδάτορας
συγκαταλέγειν, δηλονότι τῶν σεκρετικῶν νοταρίων ὑπεξαιρου-

cuique competentium proportionem supputare, et tandem quot de unoquoque dignitatum ordine muneris participes futuri sint: etiam si quidam eorum dignitates nullas gerunt [et axiomatice non sunt, tamen ad axiomatice alicuius obsequium pertinent]. Ita classi magistrorum accensere oportet rectorem et zosten patriciam, syncellum exmagistros, vitam monachalem deinceps amplexos et praepositum; item privatum magni nostri Domini paracoemomenum seu accubitorum. Classi proconsulum eunuchos patricios, classi reliquorum patriciorum officiales in velo patriciorum constitutos, id est protospatharios praepositos, domesticum scholarum, domesticum excubiturum, praefectum Urbis, genicum seu praefectum aerarii, saccellarium, quaestorem, drungarium vigiliae, protovestiarium Domini, praefectum mensae et papiam magnum atque hetaeriartham protospatharium eunuchum, si tum temporis hi duo postremi in comitatu existant. Ordini secretalium officialium accenseri debent eunuchi protospatharii, primicerii, ostiarius et iudices, sed hi functionem exercentes tantum. Ab ordine autem protospathariorum secernere oportet ministros et praefectos chrysotriclini et maglabitas et arcticias. Hos enim decet plus accipere. Spatharocubiculariis accensemus spatharocandidatos, spatharios, stratores, candidatos, mandatores;

μένων ἐκ πάντων τῶν τοῦ λαυσιακοῦ ἀρχόντων. καὶ ἡνίκα ἐκάστη ἀρμοζόντως τάξει τοὺς συμμετόχους ἔξαριθμῆθη, καὶ τὰ τὸ ποσὸν τοῦ δώρου τῆς εὐεργεσίας ποιεῖσθαι τὸν συλλογισμόν, ὡς λεχθήσεται. ἡνίκα γὰρ ὁ μάλιστα ἀτόμον τετραχὸν λάβῃ μύραν, οἰονεὶ „ κ', ὀφείλει λαμβάνειν ὁ ἀνθύπατος *Με. 289. 4* τὸ ἥμισυ τούτου, νομίσματα ἰ'. ὁ δὲ πατρικίος ὀφείλει ὑποπίπτειν τῷ ἀνθυπάτῳ „ α', καὶ λαμβάνειν νομίσμ. 3'. ὁ δὲ ὀφφικιάλιος τὸ δίμοιρον τοῦ πατρικίου νομίσμ. 5', οἱ δὲ πρωτοσπαθάριοι λιτοὶ τὸ ἥμισυ τοῦ πατρικίου νομίσμ. 8'. *10* ἰοπροτιμῶνται δὲ οἱ τοῦ χρυσοτρικλίνου καὶ οἱ τοῦ μαγλαβίου πρωτοσπαθάριοι καὶ οἱ ἀρτικλίνου ὑπὲρ τοὺς λιτούς πρωτοσπαθάριους. νομίσμ. 7', οἱ δὲ σπαθαροκουβικουλάριοι καὶ σπαθαροκανδιδάτοι τὸ δίμοιρον τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ γ'. οἱ δὲ *15* κουβικουλάριοι καὶ σπαθάριοι καὶ στρατορες λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ βδ'. οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβίται ἀνά „ ε'. οἱ δὲ σκραιτικοὶ χαρτουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λαυσιακοῦ ἀρχουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα, τρίτον. οἱ δὲ ἀρχοντες τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς οἰκείας *20* αὐξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λαυσιακοῦ κατὰ τὸ δίμοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἷον οἱ πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ τῶν οἰκειακῶν λιτῶν πρωτοσπαθαρίων, τὸ δίμοιρον „ γ', καὶ οἱ

secretici autem notarii eximuntur soli de omnibus lausiacy magistratibus. Quum itaque unicuique classi convenienter supputaverit partem muneris laturus, tunc debet ex quantitate doni calculum beneficii cuique individuo competentis hunc in modum inire. Quando magister portionem integram, quam cum alio nullo partitur, accipit, e. c. viginti nummos, tunc accipit proconsul dimidiam, id est decem; et patricius hoc ipso uno nummo minus, id est novem nummos. Officialis bessem accipit, id est nummos sex. Protospatharii simplices accipiunt dimidium eius, quod patricius accipit, id est nummos quatuor. Ministri chrysotriclini, protospatharii maglabii, et articlinas accipiunt ternos nummos plus, quam simplices protospatharii. Spatharocubicularil et spatharocandidati accipiunt tres quartas partes eius, quod protospatharii; nempe ternos nummos. Cubicularii, spatharii, stratores accipiunt dimidiam eius, quod accipiunt protospatharii, nempe binos cum tribus miliarisil; candidati maglabiae accipiunt senos. Secretici chartularii et notarii ferunt una tertia parte minus, quam eiusdem secum ordinis proceres palatii lausiacy. Eadem ratio ceterorum vestiaril procerum respectu ad vestiaritas lausiacy. E. c. lausiacy protospatharil ferunt quaternos. Protospatharil domesticil simplices ferunt ternos. Horum ternorum una tertia parte minus ferunt spatharocandidati, nempe binos. Horum binorum una gemina parte minus ferunt spatharii et stratores, id est singulos num-

σπαθαροκανδιδάτοι τῶν τριῶν τὸ δίμοιρον „ β, καὶ οἱ σπα-
 D θάριοι καὶ στρατόρες τῶν δύο τὸ δίμοιρον α γ, οἱ δὲ κανδι-
 δάτοι ζ γ, πολ. κ', οἱ δὲ λιτοὶ καὶ ἑβδομάριοι ἀπὸ ζ ζ', οἱ
 δὲ ὑπουργοὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἀγρο-
 στής ἀπὸ ζ πάντες, οἱ δὲ διὰ πόλεως πρωτοσπαθάριοι ἀπὸ 5
 νομίσμ. α', οἱ δὲ σπαθαροκανδιδάτοι ἀπὸ ζ ζ'; οἱ δὲ σπαθά-
 ριοι στρατόρες λαμβάνουσι τὸ ἥμισυ τοῦ πρωτοσπαθαρίου „ βδ,
 οἱ δὲ κανδιδάτοι μαγλαβῆται ἀνά „ ε', οἱ δὲ σκερτικοὶ χαρ-
 τουλάριοι καὶ νοτάριοι ὑποπίπτουσι τοῖς τοῦ λανσιακοῦ ἄρ-
 χουσιν, ἕκαστος κατὰ τὸ ἴδιον ἀξίωμα „ γ. οἱ δὲ ἄρχοντες 10
 τοῦ βασιλικοῦ βεστιαρίου ὑποπίπτουσι καὶ αὐτοὶ κατὰ τὰς
 Ed. L.455 οἰκείας ἀξίας ἀπὸ τῶν βασιλικῶν τοῦ λανσιακοῦ κατὰ τὸ δί-
 μοιρον μέρος τοῦ πρωτοτύπου, οἱ δὲ σπαθάριοι, στρατόρες,
 ἕπατοι ἀπὸ ζ, οἱ δὲ κανδιδάτοι βεστήτορες ἀπὸ γ. δίδονται
 δὲ καὶ ἕξω τούτου ἐκ τῆς αὐτῆς ποσότητος τῷ μὲν πρωτοβε- 15
 στιαρίῳ . . . κατὰ τὴν ποσότητα τῶν λιτρῶν τῇ λίτρῃ α', τῷ
 δὲ τῆς καταστάσεως „ κ' καὶ τῷ ὀστιαρίῳ „ κ', τῷ μέρει Βε-
 νέτων „ δ', τῷ μέρει Πρασίνων „ δ', τῷ ὀρχιστῇ . . . δια-
 τρέχουσι „ γ', τοῖς μανδάτορσι τοῦ λογοθέτου . . τοῖς νομο-
 φύλαξι „ γ', καὶ τῷ ἀρτικλίγῃ τῷ διανεμόντι τὸ ἀποκόμβιον. 20
 Ms. 259.b καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῆς τῶν βρουμαλίῶν δωρεῶν διανομῆς.
 Β ἐν δὲ τοῖς στεψίμοις τῶν βασιλέων καὶ ταῖς αὐτοκρατορίαις

16. Hic et deinceps aliquot versibus codicis alterae legi non poterant.

mos cum tribus miliaribus. Candidati ferunt terna miliar., folles vi-
 cenos; simplices candidati et hebdomarii miliaribus sena. Ministri
 mensae Augusti et Augustae pariter singula miliaribus sena; Urbani pro-
 tospatharii nummos singulos; spatharocandidati miliaribus sena; spa-
 tharii stratores dimidium protospatharii, nempe nummos binos, mil-
 terna. Candidati maglabbatae nummos binos. Secretales chartularii
 et notarii, quisque pro ratione suae dignitatis, ternos nummos
 minus ferunt, quam chartularii et notarii lausiaci. Pariter ferunt
 praefecti regii vestiarii, secundum suas quisque dignitates, dimoerum
 supra scriptae originalis formae minus, quam iidem praefecti regii
 vestiarii ad lausiacum palatium pertinentes; spatharii, stratores, con-
 sules miliar. singula; candidati vestitores terna. Datur autem extra
 hoc quoque ex eadem quantitate protovestiario quidem . . . secun-
 dum quantitatem sistrarum 18 libra 1; cerimoniariorum nummi 20; ostia-
 rio tantundem; factioni Venetae nummi 4; Prasinae tantundem. Sal-
 tatori . . . vernaculis nummi 3; mandatoribus logothetae . . . sceno-
 phylaxi nummi 3; articlinae distribuenti apocombium. Obtinet hic
 modus in distributione donarii brumaliorum. At in natalibus coro-
 nationis et imperii eximuntur et partem nullam ferunt secretorum

ὑπεξαιρουῦνται πάντες οἱ τῶν σεκρέτων χαρτουλάριοι καὶ νο-
τάριοι καὶ τὰ βεστιά καὶ ὑπουργίαι καὶ οἱ διὰ πόλεως πάν-
τες. καὶ γίνεται ἡ διανομὴ εἰς μόνους τοὺς ἄρχοντας τοῦ
λαυσιακοῦ, οἷον εἰς μαγίστρους, πραιποσίτους, ἀνθυπάτους,
σπαθρικούς, πρωτοσπαθρικούς, σὺν τοῖς εὐνούχοις πρωτο-
σπαθρικούς καὶ μόνον· σπαθροκανδιδάτοις, σπαθρικούς,
καὶ στρατῶρες καὶ καυδιδάτοις, καὶ εἰς τοὺς λεχθέντας ἔξω-
βρεματῶν ἀποκομβίων. οἱ γὰρ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἰδια-
ζόντως τὰ ἀποκόμβια λαμβάνουσιν.

10

Περὶ συνηθείας τῶν ἀρτικλινῶν.

Ἐπεὶ δὲ τὰς διὰ τῶν βράβειων καὶ διὰ λόγων προσγινο-
μένων ἀξιών διαιρέσεις καὶ ὑποδιαιρέσεις, αὗται τε καὶ
μειώσεις, προσκλήσεις τε καὶ ἔποκλήσεις, εἰς τοῦμφανές
ἐποιήσαμεν, φέρε δὴ καὶ τὰς ἔκπαλαι τοὺς ἀρτικλίνας παρὰ
15 τῶν βασιλέων ἐκτυπωθείσας συνηθείας, καὶ ἐκ τίνων προσώ-
πων ταύτας δίδοναι αὐτοῖς ἠφορίσθη, ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων
ἐρανισάμενοι τῆδε τῇ γραφῇ παραδοίημεν. προβαλλομένης D
γὰρ ζωστῆς ἢ μαγίστρου, δίδεται αὐτοῖς ἕξ ἐκάστου αὐτῶν
καθάπαξ ,, κδ'. τιμωμένου δὲ συγκέλλου, δίδεται αὐτοῖς συν-
20 ἡθία παρ' αὐτοῦ καθάπαξ ,, ιβ'. ἀναγομένου δὲ εὐνούχου
ἢ βαρβάτου εἰς πατρικιότητα, ἢ ἀνθυπάτου γενεμένου τινός,

1. ὑπεξαιρουῦνται cod. et ed.

chartularii et notarii, et qui ad vestiarium, et qui ad ministerium
cullinarium pertinent, et urbani omnes; adeoque participant de dis-
tributione donariorum tunc dari solitorum tantum proceres lausiaci;
ut magistri, praepositi, proconsules, patricii, protospatharii barbati,
protospatharii eunuchi; sed hi soli tantum de genere eunuchorum;
spatharocandidati, spatharii, stratores, candidati et illi, qui appel-
latione ἐξώβρεμα apocombiorum comprehenduntur. Cubiculi enim
homines omnes seorsim accipiunt tunc temporis apocombia sua.

DE CONSUETUDINE ARTICLINIS DEBITA.

Post expositas igitur dignitatum, tam earum, quae cum insigni-
bus, quam earum, quae nudo verbo tribuuntur, differentias maiores
minoresque, incrementa et decrementa, introducendi ad sacram men-
sam et inde rursus educendi modos, aedem tradamur nunc quo-
que compilatas ex antiquis libris consuetudines, quas Imperatores
iam a longo tempore articlinis assignarunt, quantas et a quibus dan-
das. Promota itaque zota aut magistro, accipiunt ab eorum uno-
quoque in universum [pro toto suo corpore] viginti quatuor num-
mos aureos; syncellus promotus dat ipsis in universum duodecim
aureos. Eunuchus barbatus ad patriciatum evecto, aut renuntiato
quodam proconsule, accipiunt ab eorum unoquoque duodecim num-

δίδεται αὐτοῖς ἕξ ἑκάστου αὐτῶν „ ἰβ' ὁμοίως καὶ ἐκ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ διδομένου παρὰ τοῦ τιμωμένου πατρικίου λαμβάνουσιν νομισμ. ἰβ'. οἱ δὲ χειροτονοῦμενοι στρατηγοὶ ἐν τε τῇ ἀνατολῇ καὶ τῇ δύσει παρέχουσιν αὐτοῖς ἀνά νομισμ. ἰβ'. εἰ δὲ καὶ ἐπιμένουσι στρατηγοὶ, ὁσαύκις ἂν ῥογενθῶσιν, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ ἀνά νομισμ. ἰβ', κἄν τάχα Ed.L. 456 τύχοιεν εἰς τὸ ἴδιον θέμα, τὴν ῥόγαν αὐτῶν ἀποσταλῆναι οἱ δὲ τῆς δύσεως καὶ μὴ ῥογενόμενοι, ὁσαύκις ἂν ἐν τῇ βασιλευσῆσῃ τῶν πόλεων ἐπανεέλθωσι, παρέχουσιν αὐτοῖς ἀνά νομισμ. ἰβ'. προβαλλομένου δὲ ἐκ προσώπου στρατηγοῦ ἢ κλεισουράρχου ἢ κατεπάνω Πάφλαγωνίας, δίδεται αὐτοῖς ἕξ ἑκάστου αὐτῶν ἀνά νομισμ. ἦ', καὶ ὁσαύκις εἰσελθόντες ῥογενθῶσι, πάλιν τὴν αὐτὴν ποσότητα παρέχουσιν αὐτοῖς. οἱ δὲ ὄφφικιάλιοι, κἄν τε τῇ τῶν πρωτοσπαθάρων τετίμηται ἄξιᾶ, κἄν τε καὶ μὴ, ἀπὸ τε τοῦ πραιποσίτου καὶ τοῦ δο-15

Ma. 260. α μεστίκου τῶν σχολῶν μέχρι τῆς τοῦ πρωτοσπαθαρίου τῶν Β βασιλικῶν, δίδουσι καὶ αὐτοὶ ἅπαξ ἀνά „ ἰβ' οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ὄφφικιάλιοι μέχρι τοῦ δομεστίκου τῶν βασιλικῶν ἀνά „ ἦ'. εἰ δὲ τις εὐνοῦχος πρωτοσπαθᾶριος γένηται, δίδουσι αὐτοῖς ἅπαξ „ ἦ' πριμικήριος ἢ ὀστιᾶριος ἀνά „ εἴ' ὡ ὡσαύτως ὁ ἄρχων τοῦ ἄρμαμένου, ὁ μινσουράτωρ, ὁ κονράτωρ τοῦ κήματος, οἱ χαρτουλᾶριοι τοῦ ὀξέου δρόμου, ὁ ἀκτουᾶριος, ὁ πρωτονοτάριος τοῦ δρόμου, ὁ χαρτουλᾶριος

mos. Pariter ex divisione apocombij, quod recens honoratus patricius dat, accipiunt nummos duodecim. Electi strategi, tam in Orientem, quam in Occidentem mittendi, dant ipsis nummos duodecim. Et, si [ultra annum in sua dignitate] maneat absque successore, quoties rogam seu stipendium militare accipiunt orientales, dant nummos duodecim, quod etiam faciunt, quoties ipsis in provincias iam delatis et ibi agentibus rogae mittuntur: occidentales autem tantundem ipsis dant, quoties in urbem regiam intrant, etiamsi rogam non acceperint. Creatus pro loco strategus, aut cleisurarcha, aut catepano seu capitaneus Paphlagoniae dat nummos octo. Iidem quoties in Urbem reversi rogam acceperint, tantundem rursus dant officiales, sive praeter suum officium protospatharii quoque fuerint, sive non, a praeposito inde scholarumque domestico usque ad protospatharium imperialium hominum, dant semel quisque pro se duodecim nummos. Reliqui officiales omnes deinceps usque ad domesticum imperialium dant unusquisque pro sua persona octo nummos. Tantundem dat eunuchus, si protospatharius fit. Primicerius [candidatorum] aut ostiarius dant pariter sex nummos. Tantundem dant magister armamenti seu apothecae armorum, mensurator seu metator, carator villarum, chartularii dromi seu citi cursus pu-

τοῦ σταύλου, ὁ ἐπίκτης καὶ ὁ τῆς ὑπουργίας δομέστικος, ὁ ζυγοστάτης, ὁ οἰκιστικὸς καὶ ὁ χρυσεψητής. ἐπὶ προβολῇ δὲ παντὸς πρωτοσπαθαρίου ἀπὸ τε μαγλαβετῶν καὶ τῶν ἐν τῇ οἰκειακῇ βασιλικῇ βεστιαρίῳ καταλεγόμενων, καὶ τῶν εἰς 5 τούτους βασιλικούς ἀνθρώπους συντεταγμένων, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλικῆς τραπέζης παρισταμένων, καὶ τῶν διὰ πόλεως σὺν τῶν ἑξωτικῶν τιμωμένων, δίδονται αὐτοῖς ἀπαξ ἀνά νομισμ. ἡ, οἱ δὲ τῇ τῶν σπαθαροκandidάτων ἢ σπαθαρίων τιμώμενοι ἀξία ἀνά ,, ε', οἱ δὲ τῇ τῶν στρατῶρων ἢ ὑπά- 10 ιωτων, ἢ κανδιδάτων ἢ μανδατόρων, ἢ βεστητόρων, ἢ σιλεντιαρίων, ἢ ἀπὸ ἐπύρχων τιμώμενοι ἀξία, παρέχουσι καὶ αὐτοὶ νομισμ. . . ὡσάντως καὶ ἐπὶ τῶν σεκρετικῶν ἡγουν συγκλητικῶν τιμωμένον αὐτοῦ ἐν ἀξιώμασιν, δίδονται ἐξ ἑκάστου αὐτῶν κατὰ τὸ οἰκεῖον ἀξίωμα, οἱ μὲν τῇ τῶν πρωτοσπαθα- 15 ρίων ἀνά ,, ἡ, οἱ δὲ τῇ τῶν σπαθαροκandidάτων ἢ σπαθα- D ρίων ἀνά ,, ε', οἱ δὲ τῇ τῶν στρατῶρων ἢ ὑπύτων ἢ κανδιδάτων ἢ μανδατόρων ἢ βεστητόρων ἢ σιλεντιαρίων ἀνά νομισμ. δ, ἀπράτων δὲ σεκρετικῶν γενομένων, ἀνά ,, γ, οἱ δὲ τῶν ταγματῶν καὶ τῶν πλοῖμων καὶ τῶν νομῆρων καὶ τει- 20 χέων τοποτηρηταὶ ἅμα τοῖς χαρτουλαρίοις αὐτῶν ἀνά ,, ε'. οἱ δὲ λοιποὶ πάντες ἄρχοντες ἅμα τοῖς τριβούνιοις καὶ βικαρίοις ἀνά νομίσματος ἐνός. τούτων τοίνυν ἀνεκάθεν πλατικώτερον εἰσηνεγμένων, νυνὶ δὲ ὡς οἶόν τε ἦν σαφῶς καὶ

hlici, actuarius, protonotarius dromi, chartularii stabuli, epictes seu incitator operarum, domestica ministerii culinaris, libripens, oecisticus vel architectus primus et aurifaber; quando nempe suis quisque officiis mactantur. Protospatharii autem omnes ab ordine maglabitarum inde, et qui ad privatum sacrum vestiarium, item qui ad homines imperiales pertinent, ut et qui ad sacram mensam ministrant, aliique dignitatibus tam per urbem, quam extra conspicui, dant, quando ad suas quisque dignitates promoventur, singuli octonos nummos; spatharocandidati et spatharii recens facti senos; stratores, consules, candidati, mandatores, vestitores, silentiarii, ex praefecti, recens honorati senos quoque praestant. Quisquis secretalis aut senatorius dignitate quadam fuerit affectus, dat pro ratione suae dignitatis, ut facti protospatharii octonos; facti spatharocandidati et spatharii senos; facti stratores, consules, candidati, mandatores, vestitores, silentiarii, quaternos. Qui honorarii sunt secretales, dant ternos. Tagmatum seu praesidiariorum urbanorum, et ploimi seu classiariorum et numerorum et castrorum topoteretae vel locum tenentes et eorundem omnium chartularii dant senos. Reliqui omnes magistratus, ut et tribuni atque vicarii, dant singulos nummos. Hanc itaque veterum farraginem fusiuscule traditam nunc

εὐσυνόπτως ἐν ἐπιτόμῳ συνειλεγμένων, χρὴ τοῖς, ὅσοι τὴν
 Ed.L. 457 περὶ τούτων φροντίδα καὶ ὑπηρεσίαν πεποιήνται κατὰ τὴν
 προκειμένην διδασκαλίαν, καὶ περὶ τῶν βασιλικῶν κληρωθῶν,
 καὶ περὶ τῶν διανομῶν, ἐκ τοῦδε τοῦ τακτικοῦ παραγγέλ-
 ματος ὡς ἀπὸ κανόνος, ἢ, τό γε ἀληθέστερον, ὡς ἐκ τοῦ5
 βασιλικοῦ θεσπίσματος, ἀναμφισβήτως ἐνεργεῖν. ἔδει μὲν
 Ms. 960. b ἡγίας τοῖς συνταχθεῖσιν περὶ καθεδρῶν λόγους καὶ τήνδε τὴν
 τῶν ἱερατικῶν ἐπισυνάψαι τάξιν, ὡς ἄτε μᾶλλον τὰ πρέ-
 σβεια τῆς πρωτοκλησίας φέρουσαν. ἀλλ' ἵνα μὴ τις κόρος λό-
 γου τοῖς ἀναγινώσκουσιν περιστῆ, καὶ ἡ συγκλητικὴ τάξις10
 σὺν τῇ ἱερατικῇ συναφθεῖσα ἀσάφειαν τοῖς εἰσαγομένοις διὰ
 B τῶν ὀνομάτων ποιήσει, ταύτην τυπικῶς μὲν ἤδη ἐπὶ τῆς τά-
 ξεως τῶν μαγίστρων, πατρικίων, πραιποσίτων καὶ στρατηγῶν
 προσσημάμεν. νυνὶ δὲ τῆς περὶ τούτων κυριοκλησίας καὶ
 πρωτοκαθεδρίας τῶν τε ἐπαρχιῶν καὶ μητροπολιτῶν, ἀρχιε-15
 πισκόπων αὐτοκεφάλων καὶ ἐπισκόπων ὑποτεταγμένων τὴν
 ἀρμόζουσαν τάξιν εἰδικῶς ἐμφανῆσαι βουλόμενοι, εἰδικὴν τι-
 να καὶ τὴν πραγματείαν συγγράψαι προεθυμήθημεν. τὰ γὰρ
 εἰδικῶς ὄντως λεγόμενα σαφῆ τὴν διδασκαλίαν παρέχει· τὰ
 δὲ πῶς ἐν συζυγαῖς πεπλεγμένα ἀσάφειαν πολλάκις τοῖς ἐν-20
 τυγχάνουσι προξενεῖ. διὰ καθηρὸν ἐκάστης ἐπαρχίας τὰς

φ. φέρουσαν em. R., φερουσης cod. et ed. 12. Sic R., τοπη-
 κός μὲν εἶδη ἀπὸ τῆς cod. et ed.

quantum eius fieri poterat, maxime perspicue et in uno brevi con-
 spectu a nobis propositam tenere oportet, quotquot ea curare atque
 tractare necesse habent, propositamque doctrinam tam de sacris con-
 vivis, quam de largitionum distributione reputare, secundum quem,
 aut rectius dicam, secundum Imperatoris edictum, (uti revera est)
 absque ulla haesitatione aut oppositione agere par est. Iam debu-
 eramus huic de sedibus vel praecedentiis dignitatum tractationi et-
 iam ordinum pontificalium dispositionem ubique addidisse, utpote
 prae aliis honorem protocolisae seu praesessionis ferentium. Verum
 ne obruto rerum copia salietas obreperet lectori, et senatoria ordi-
 natio atque dispositio cum sacerdotali commixta crearet docendis
 aliquam obscuritatem ob nominum multitudinem: significavimus
 quidem iam in praecedentibus harum rerum quaedam generaliter
 mentionem ordinis magistrorum, patriciorum, praesitorum et strate-
 gorum facientes: nunc autem animus est de sacerdotalium digni-
 tatum propriis acuisque appellationibus et praesessionibus patriar-
 churum, metropolitanum, archiepiscoporum autocephalorum vel in-
 dependentium et subditorum illis episcoporum specialem quandam
 opellam conficere. Speciales enim tales et abstractae tractationes
 praestant perspicuam doctrinam. Simultanea vero de diversis argu-
 menti et quasi coniugata atque contexta expositio solet lectoribus

μητροπόλεις ἐκθήμενον, τῷ ἐκάστῳ μητροπολίτῃ ἀρμόζοντι C
τόπῳ τῆς καθέδρας διεστιχῆσαμεν, καὶ εἰθ' οὕτως τὰς τῶν
αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων κατὰ τάξιν δευτέραν οὕσαν ἀπὸ
τῶν μητροπολιτῶν ἐξεθέμεθα, μετὰ δὲ τούτοις τῇ ἐκάστῃ
Ἐπαρχίᾳ καὶ μητροπόλει ὑποτεταγμένας πόλεις καὶ ἐπισκοπὰς
ἐδηλώσαμεν, οὐκ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς κλητωρολογίων μόνον τὰς
ἀφορμὰς ἐκλαβόμενοι, ἀλλὰ γε καὶ ἐκ τῶν τοῦ Θεοσεπίου
Ἐπιφανίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου συγγραφῆς τὰ πλε-
ιστα ἀναλεξάμενοι, ἵν' ὑμεῖς ἐν τῇ τοιαύτῃ διακονίᾳ τῶν ἀρ-
10 τοκλιῶν τυγχάνοντες τεταγμένοι, μὴ δὲ ἐν τούτῳ τῷ μέρει
τι διαμάρτητε, ἀλλὰ καὶ ἐν φροσύτοις μὴ παρόντος τοῦ οἰ- D
κουμενικοῦ πατριάρχου, τύχῃ καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, τὴν πεῖ-
ραν τῶν καθεδρῶν διὰ τοῦ συγγράμματος ἔχοντα ἄπταιστα
καὶ ἀμώμητα τὰ τίμια κλητῶρια τῶν βασιλέων ἡμῶν τῶν
15 ἁγίων εἰσάγετε.

ΚΕΦ. νδ'.

Ἐπιφανίου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου ἐκθεσις πρωτοκλησιῶν
πατριαρχῶν τε καὶ μητροπολιτῶν.

Ὁ πατριάρχης Ῥώμης· ὁ πατριάρχης Κωνσταντινου-Μα. 261. a
ροπόλεως· ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας· ὁ πατριάρχης Ἀν-
τιοχείας· ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων.

9. Ἴν' ὑμεῖς B., ἦν ὑμεῖς cod. et ed. 16. Κεφ. νδ' om. ed.

obscuritatem oblicere. Propterea recensuimus, secuti seriem et con-
sequentiam singularum eparchiarum seu praefectararum metropoles
seu capitales cuiusque praefecturae urbes, eaque ratione diacretam
cuique metropolitae suam cathedram seu sedem assignavimus. Dein-
ceps exposuimus cathedras archiepiscoporum autocephalorum seu
independentium: ille enim proximus est ordo a metropolitaram or-
dine. Tum nominavimus urbes et episcopos vel inspectiones cui-
que eparchiae et metropoli suppositas. Et harum rerum fundum
atque materiem non tantum e nostris cleorologiis vel libris, quibus
cerimoniae convivales aulicae praecipuntur, hausimus, verum etiam
ex divini Epiphani, archiepiscopi Cypr, opere, et plurima quidem,
excerpsimus; eum in finem, ut ne in hac quidem parte peccetis
aliquid vos, quos vestra sors in ministerio articlinarum constituit,
sed, etiamsi in fossatis sitis, ubi patriarcha oecumenicus non adest,
aut forte quoque alio in loco agatis, instructi perita cathedrarum
beneficio huius libelli, convivas ad venerabilium nostrorum Impe-
ratorum convivia non titubanter et inculpabiliter introducatis.

CAP. 54.

*Epiphani archiepiscopi Cypr expositio praesessionum patriarcharum
et metropolitaram.*

Patriarcha Romae, patriarcha Constantinopoleos, patriarcha
Alexandriae, patriarcha Antiochiae, patriarcha Hierosolymae.

Ed. I., 458

Κλήσις μητροπολιτῶν.

Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ὁ Καισαρείας α'. β', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Ἐφέσου· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἡρακλείας· δ', ἐπαρχίας Γαλατίας Θράκης ὁ Ἀγκύρας· ε', ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου ὁ Κυζίκου· ζ', ἐπαρχίας Λυδίας ὁ Σάρδεων· ζ, 5 ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Νικομηδείας· η', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νικαίας· θ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Χαλκηδῶνος· ι', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Σίδης· ια', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Σεβαστείας· ιβ', ἐπαρχίας Ἐλενοπόντου ὁ Ἀμασίας· ιγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας α' ὁ Μελιτίνης· ιδ', ἐπαρχίας Καππαδοκίας¹⁰ β' ὁ Τυανῶν· ιε', ἐπαρχίας Παφλαγωνίας ὁ Γαγγρῶν· ις', ἐπαρχίας Ὀροριάδος ὁ Κλαυδιουπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας Πόντου ὁ Νεοκαισαρείας· ιη', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ Πισινοῦντος· ιθ', ἐπαρχίας Λυκίας ὁ Μύρων· κ', ἐπαρχίας Καρύας ὁ Ταυρουπόλεως· κα', ἐπαρχίας Φρυγίας ὁ Λαοδικίας· κβ', ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας ὁ Συνάδων· κγ', ἐπαρχίας Λυκαονίας ὁ τοῦ Εἰκωνίου· κδ', ἐπαρχίας Πισιδίας ὁ Ἀντιοχείας· κε', ἐπαρχίας Παμφυλίας ὁ Πέργης· κς', ἐπαρχίας Καππαδοκίας β' ὁ Μωκησοῦ· κζ', ἐπαρχίας

SESSIO METROPOLITARUM.

In eparchia Cappadociae primus est, qui in Caesarea sedet. 2, in eparchia Asiae est Ephesi metropolita. 3, in eparchia Europae est Heraclaeae Thraciae metropolita. 4, in eparchia Galatae est Ancyrae metropolita. 5, in eparchia Hellepontii est Cycizi metropolita. 6, in eparchia Lydiae est Sardium metropolita. 7, in eparchia Bithyniae est Nicomediae metropolita. 8, in eparchia eadem est Nicaeae metropolita. 9, in eparchia eadem est Chalcedonis metropolita. 10, in eparchia Pamphyliae est Sidae metropolita. 11, in eparchia Armeniae secundae est Sebastiae metropolita. 12, in eparchia Helenoponti est Amasiae metropolita. 13, in eparchia Armeniae primae est Melitenes metropolita. 14, in eparchia Cappadociae secundae est Tyanorum metropolita. 15, in eparchia Paphlagoniae est Gangrorum metropolita. 16, in eparchia Honoriadis est Claudiopoleos metropolita. 17, in eparchia Ponti est Neocaesariae metropolita. 18, in eparchia Galatae secundae est Pesinuntis metropolita. 19, in eparchia Lyciae est Myrorum metropolita. 20, in eparchia Cariae est Tauropoleos metropolita. 21, in eparchia Phrygiae Pacatiana est Laodicacae metropolita. 22, in eparchia Phrygiae Salutariae est Synadorum metropolita. 23, in eparchia Lycaoniae est Iconii metropolita. 24, in eparchia Pisidiae est Antiochiae metropolita. 25, in eparchia Pamphyliae est Pergae metropolita. 26, in eparchia Cappadociae secundae est Mocchi metropolita. 27, in eparchia Lazicae est Phasidis metropolita. 28, in eparchia Thraciae est Philippopoleos metropolita. 29, in eparchia Rhodopeae

Λαζικῆς ὁ τοῦ Φάσιδος· κη', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Φιλιππουπόλεως· κθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Τραϊανουπόλεως· λ', ἐπαρχίας νήσων Κυκλάδων ὁ Ρόδου· λα', ἐπαρχίας Ἐπιμόντου ὁ Ἀδριανουπόλεως· λβ', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Μαρκεσιανουπόλεως· λγ', ἐπαρχίας Φρυγίας Καπατιανῆς ὁ Ἱερουπόλεως.

Περὶ τῶν αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκόπων.

Α', ἐπαρχίας Μυσίας ὁ Ὀδύσου· β', ἐπαρχίας Σκυθίας ὁ Τομῆς· γ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Βιζύης· δ', ἐπαρχίας 10 Παφλαγονίας ὁ Πομπιουπόλεως· ε', ἐπαρχίας Ἀσίας ὁ Σμύρνης· ε', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Ἀσοντοπόλεως· ζ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαρωνίας· η', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Ἀπυμίας· θ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Μαξιμιανουπόλεως· ι', ἐπαρχίας Γαλατίας β' ὁ τῶν Γερμίων· ια', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Ἀρκαδιουπόλεως· ιβ', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Βερωνῆς· ιγ', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μιτυλήνης· ιδ', ἐπαρχίας Ἐλλησπόντου ὁ τοῦ Παρίου· ιε', ἐπαρχίας Καρύας ὁ Μελήτου· ις', ἐπαρχίας Θράκης ὁ Νικοπόλεως· ιζ', ἐπαρχίας 15 νήσου ὁ Προικονήσου· ιη', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Ἀγγιάλου· 20 ιθ', ἐπαρχίας Εὐρώπης ὁ Σουλβρίας· κ', ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ὁ Μεθύνης· κα', ἐπαρχίας Βιθυνίας ὁ Κίου· κβ',

est Traianopoleos metropolitā. 30, in eparchia insularum Cycladum est Rhodi metropolitā. 31, in eparchia Haemi montis est Adrianopoleos metropolitā. 32, in eparchia eiusdem districtus alter est Marcianopoleos metropol. 33, in eparch. Phrygiae Capatiana est Hierapoleos metropol.

DE AUTOCEPHALIS VEL INDEPENDENTIBUS ARCHIEPISCOPIS.

In eparchia Mysiae est Odysi archiepiscopus. 2, Scythiae est Tomae vel Tomorum archiepiscopus. 3, in eparchia Europae est Bizyae archiep. 4, in eparchia Paphlagoniae est Pompeiopoleos archiep. 5, in eparchia Asiae est Smyrnae archiep. 6, in eparchia Isauriae est Leontopoleos archiep. 7, in eparchia Rhodopae est Maroniae archiep. 8, in eparchia Bithyniae est Apamiae archiep. 9, in eparchia Rhodopae est Maximianopoleos archiep. 10, in eparchia Galatiae secundae est Gremeorum archiep. 11, in eparchia Europae est Arcadiopoleos archiep. 12, in Thraciae est Berrhoeae archiep. 13, in eparchia insulae Lesbi est Mitylenae archiep. 14, in eparchia Hellepontii est arch. Pari. 15, in eparchia Cariae est Mileti archiep. 16, in eparchia Thraciae est Nicopoleos arch. 17, in eparchia insulae Proconnesi est urbis cognominis archiep. 18, in eparchia Rhodopae est Anchiali archiep. 19, in eparchia Europae est

ἐπαρχίας Ἐνρώπης ὁ Ἄπρων· κγ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ
 Κυμνήτων· κδ', ἐπαρχίας Ζηχίας ὁ Χερσονοῦς· κε', ἐπαρ-
 χίας Ζηχίας ὁ Βοσπόρου· κς', ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς ὁ Νι-
 Ma. 261. b κόψεως· κζ', ἐπαρχίας Ἰσαυρίας ὁ Κοτράδων· κη', ἐπαρ-
 χίας Ἐλενοπόντου ὁ Εὐχαιτῶν· κθ', ἐπαρχίας νήσων Κικλίας
 ὁ Καρπάθου· λ', ἐπαρχίας Ῥωδόπης ὁ Αἴνου· λα,
 Β ἐπαρχίας Ἐνρώπης ὁ Δριδηπάρων· λβ', ἐπαρχίας Ἐμμη-
 του ὁ Μεσημβρίας· λγ', ἐπαρχίας Ἀρμενίας β' ὁ Ἡρακλι-
 ουπόλεως· λδ', ἐπαρχίας Ἀβασγίας ὁ Σεβαστοπόλεως.

Περὶ ἐπισκόπων ἐπεχομένων.

Ἐπαρχία Καππαδοκίας ὁ Κικισοῦ, μητρόπολις Καισαρίας,
 ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις κατὰ ἐπισκόπους ἕ, ὅσων τὸν τῶν βα-
 σιλικῶν Θερωῶν, τὸν Νύσσης, τὸν Θεοδοσιουπόλεως Ἀρμε-
 νίας, τὸν Καμουλιανῶν, τὸν Κηκησοῦ. ἐπαρχία Ἀσίας, μη-
 τρέπολις Ἐφέσου, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν ἦτοι ἐπισκόπους 15,¹⁵
 Κοῖον τὸν Ἐρέπον, τὸν Τραλέων, τὸν Μαγνησίας Μαϊάνδρου,
 τὸν Ἐλέας, τὸν Ἀδραμυτίου, τὸν Ἄσσου, τὸν Γαργάρον,
 τὸν Μασταύρου, τὸν Καλοῆς, τὸν Βριούλων, τὸν Πητι-
 νης, τὸν Μυρίνης, τὸν Φωκίας, τὸν Ἀνθελιουπόλεως, τὸν
 Νύσσης, τὸν Μασχακομέων, τὸν μητροπολιτῆ, τὸν Βαρέν

17. τῶν Γαργ. cod. et sic saepius in seqq.

Selymbriae archiep. 20, in eparchia insulae Lesbi est Methymnae
 archiep. 21, in eparchia Bithyniae est Cii archiep. 22, in eparchia
 Europae est Aprorum archiep. 23, in eparchia Rhodopes est Cy-
 psalorum archiep. 24, in eparchia Zechiae est Personis archiep.
 25, in eparchia Zechiae est Bospori archiep. 26, in eparchia eiu-
 dem est Nicopsios archiep. 27, in eparchia Isauriae est Cotrado-
 rum archiepisc. 28, in eparchia Helenoponti est Euchaitarum ar-
 chiep. 29, in eparchia insularum Cycladum est Carpathi archiep.
 30, in eparchia Rhodopes est Aeni archiep. 31, in eparchia Euro-
 pae est Drixiparorum arch. 32, in eparchia Haemimontis est Me-
 sembriae archiep. 33, in eparchia Armeniae secundae est Heracleo-
 poleos archiep. 34, in eparchia Abasgiae est Sebastopoleos arch.

DE EPISCOPIS DEPENDENTIBUS.

In eparchia Cappadociae Cicissi habet metropolis Caesarea sub
 se urbes quinque episcopales totidemque episcopos, nempe episco-
 pum regiarum thermarum; 2, Nissae; 3, Theodostopoleos Arme-
 niae; 4, Camulianorum; 5, Cicissi. In eparchia Asiae habet me-
 tropolis Ephesus sub se urbes aut episcopos 36, nempe 1, Hypa-
 porum episcopum; 2, Trallium; 3, Magnesiae ad Maeandrum; 4,
 Eleae; 5, Adramytii; 6, Assi; 7, Gargarorum; 8, Mastauri; 9,
 Caloae; 10, Briulorum; 11, Pittanthe; 12, Myrinae; 13, Phocaeae;
 14, Aureliopoleos; 15, Nysae; 16, Maschacomeorum; 17, Metropo-

των, τὸν Μαγνησίας καὶ Ἀηγλίου, τὸν Ἀηγηάτων, τὸν Περ-
 γάμου, τὸν Προήλης, τὸν Ἀρχαδιοπόλεως, τὸν ἀνάας Αὔ-
 λης, τὸν Διὸς ἱεροῦ, τὸν Αὔγαζων, τὸν Σιών, τὸν Κολο-
 φώνης, τὸν Λεβέδου, τὸν Τέου, τὸν Ἐουθρῶν, τὸν Ἐκλυ-
 53ζομενεῶν, τὸν Ἀγκάνδρου, τὸν Θεοδοσιουπόλεως Περπερί-
 νης, τὸν Κύμης, τὸν Παλαιουπόλεως. ἐπαρχία Βυρῶνης⁹
 Θρακίης, μητρόπολις Ἡρακλείας, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις ἦτοι
 ἐπισκόπους ε', οἷον τὸν τοῦ Πανίου, τὸν Καλλιπόλεως, τὸν
 Χερωνήσου, τὸν Κύλας, τὸν Ραιδεστοῦ. ἐπαρχία Γαλατίας
 0Θρακίης, μητρόπολις Ἀγκύρας, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν, ἦτοι
 ἐπισκόπους, ζ', οἷον τὸν Ταβίας, τὸν Ἠλιουπόλεως, τὸν
 Ἀσπόνης, τὸν Βηρυκονπόλεως, τὸν Μνήζου, τὸν Κένης, τὸν
 Ἀναστασιουπόλεως. ἐπαρχία Ἐλλησπόντου, μητρόπολις Κυ-
 ζίκου, ἔχει πόλεις ὑπ' αὐτὴν, ἦτοι ἐπισκόπους, ιβ', οἷον
 5τὸν Γέρμης, τὸν Πημανήγου, τὸν Ὠκίης, τὸν Σασαβαρέως,
 τὸν Ἀδριανοῦ Θηρῶν, τὸν Λαμψάκου, τὸν Ἀβύδου, τὸν Ed.L. 460
 Δαρδάνου, τὸν Ἠλλίου, τὸν Τροάδος, τὸν Πιονίας, τὸν Με-
 λιτουπόλεως. ἐπαρχία Λυδίας, μητρόπολις Σάρδεων, ἔχει
 ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἦτοι ἐπισκόπους, κς', οἷον τὸν Φιλαδέλ-
 20οφιον, τὸν Τριπόλεως, τὸν Θυατήρων, τὸν Σετῶν, τὸν Αὔ-
 ρηλιουπόλεως, τὸν Νακωλίας, τὸν τοῦ Δοκημίου, τὸν Μη-
 διαίου, τὸν Ἴψου, τὸν Προμνήσου, τὸν Μήρου, τὸν Σιβήνδου.
 τὸν Πολυβῶτου, τὸν Φυτίας, τὸν Ἰεραιπόλεως, τὸν Εὐκαρ-
 22. τὸν ante Ἴψου add. cod., op. ed.

leos; 18, Caretorum; 19, episcopum Magnesiae et Anelii; 20,
 Aninatorum; 21, Pergami; 22, Prianae; 23, Arcadiopoleos; 24,
 Novae aulae; 25, Dios Hierii; 26, Augazorum; 27, Siorum; 28,
 Colophonis; 29, Lebedi; 30, Tei; 31, Erythrarum; 32, Clazome-
 narum; 33, Antandri; 34, Theodosiopoleos, alias Perperinae di-
 ctac; 35, Cymae; 36, Palaeopoleos. In eparchia Europaeae Thra-
 ciae habet metropolis Heraclaeae sub se urbes aut episcopos quin-
 que, 1, episcopum Panii; 2, Callipoleos; 3, Chersonesi; 4, Cy-
 lae; 5, Rhaedesti. In eparchia Galatiae habet metropolis Ancyrae
 sub se urbes aut episcopos septem, 1, episcopum Tabiae; 2, Heli-
 opoleos; 3, Asponae; 4, Berynopoleos [seu Verinopoleos]; 5, Mni-
 zi; 6, Cinnae; 7, Anastasiopoleos. In eparchia Hellesponti habet
 metropolis Cyaicum sub se urbes aut episcopos duodecim, nempe
 1, episcopum Germae; 2, Poemanii; 3, Ocae; 4, Sasabareos; 5,
 Hadrianothermarum; 6, Lampsaci; 7, Abydi; 8, Dardani; 9, Nii;
 10, Troadis; 11, Pioniae; 12, Melitopoleos. In eparchia Lydiae
 habet metropolis Sardes sub se urbes seu episcopos viginti sex,
 nempe 1, episcopum Philadelphiae; 2, Tripoleos; 3, Thyatirorum;
 4, Setorum; 5, Aureliopoleos * * * * * 6, Nacoliae; 7,
 Docimii; 8, Midlaei; 9, Ipsi; 10, Prymnesi; 11, Myri; 12, Si-

πίας, τὸν *Λουσιάδος*, τὸν *Αὐγουστοπόλεως*, τὸν *Βροζοῦ*. τὸν *Ἄγρου*, τὸν *Λυκαίωνος*, τὸν *Στεκτωρίου*, τὸν *Κρηναβρίου*, τὸν *Κόνης Δημητρέπολις*, τὸν *Σκορδασσίας*, τὸν *Νικουπόλεως*, τὸν *Ἀγροκλῶν*. ἐπαρχία *Λυκαωνίας*, μητρόπολις τοῦ *Εἰκωνίου*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 5 εἰς, τὸν *Λύστρων*, τὸν *Οὐασαίων*, τὸν *Ἀμφιάδων*, τὸν *Νοουμανάδων*, τὸν *Μισθίων*, τὸν *Λαράνδων*, τὸν *Βαρέτων*, τὸν *Δέρβης*, τὸν *Σανάτρων*, τὸν *Κανοῦ*, τὸν *Βηρνονουκιομυιανῶν*, τὸν *Γαλβάνου*, τὸν *Λήστρων*, τὸν *Πετριῶν*. ἐπαρχία *Πισσιδίας*, μητρόπολις *Ἀντιοχείας*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 11, τὸν *Φιλομηλίου*, τὸν *Σαγαλασοῦ*, τὸν *Σωζουπόλεως*, τὸν *Ἀπαμίας τῆς Κηρύου*, τὸν *Κ'Ραίου*, τὸν *Βάρεως*, τὸν *Ἀδριανουπόλεως*, τὸν *Λιμέντων*, τὸν *Νεαπόλεως*, τὸν *Λαοδικίας τῆς καυμένης*, τὸν *Σελευκίας*, τὸν *Σιδηρᾶς*, τὸν *Ἀδάδων*, τὸν *Ζωζήλων*, τὸν *Τημβριάδος*, τὸν *Τυμάνδου*, τὸν *Ἰουστινιανουπόλεως*, τὸν *Μητροπόλεως*, τὸν *Πάπκων*. ἐπαρχία τῆς *Παμφυλίας*, μητρόπολις *Πέργης*, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, 11, τὸν *Ἀταλίας*, τὸν *Εὐδοξιάδος*, τὸν *Τελμήσου*, τὸν *Σίδου*, τὸν *Μαξιμιανουπόλεως*, τὸν *Λαγίλων*, τὸν *Παλαιουπόλεως*, τὸν *Κρημνοῦ*, τὸν *Κουδρούλων*, τὸν *Πελτινήσου*, τὸν *Ἀρησασοῦ*, τὸν *Πουγλῶν*, τὸν *Ἀδριανῆς*, τὸν *Δικητάναν*.

bindi; 13, Polyboti; 14, Phytiae; 15, Hierapoleos; 16, Eucarpiae; 17, Lysiadis; 18, Augustipoleos; 19, Brysi; 20, Otri; 21, Lycabnis; 22, Stectorii; 23, Cynaborii; 24, Conis vel Conae, alias Demetriopoleos dictae; 25, Scordapiae; 26, Nicopoleos; 27, Auroclorum. In eparchia Lycaoniae habet metropolis Iconium sub se urbes seu episcopos quatuordecim, 1, episcopum Lystrorum; 2, Vasatorum; 3, Ambladorum; 4, Novimanadorum; 5, Mithiorum; 6, Larandorum; 7, Baretorum; 8, Derbae; 9, Sabatrorum; 10, Canni; 11, Berynopolis; 12, Galbani; 13, Ilistrorum; 14, Pertorum. In eparchia Pisidiae habet metropolis Antiochia sub se urbes aut episcopos octodecim, 1, episcopum Philomelii; 2, Sagalassi; 3, Sozopolcos; 4, Apamiae Ciboti; 5, Tyraei; 6, Bareos; 7, Hadrianopoleos; 8, Limenum; 9, Neapoleos; 10, Laodicacae Cammenae seu Ambustae; 11, Seleucia Siderae cognominatae seu ferreae; 12, Adadorum; 13, Zarzelorum; 14, Timbriadis; 15, Tymandi; 16, Iustinopoleos; 17, Metropoleos; 18, Papporum. In eparchia Pamphyliae habet metropolis Pergae sub se urbes aut episcopos 18, nempe 1, episcopum Attaliae; 2, Eudociadis; 3, Telmessi; 4, Isindi; 5, Maximianopoleos; 6, Laginorum; 7, Palaeopoleos; 8, Cremni; 9, Cudrulorum [Corydallorum]; 10, Peltinaei [vel Pentenesi]; 11, Ariassi; 12, Puglorum; 13, Hadrianac;

ρον, τὸν Σανδιδῶν, τὸν Βαραβίς, τὸν Συλέου, τὸν Περ-
 βαίων. ἐπαρχία Καππαδοκίας, μητρόπολις Μωκροσῦ, ἔχει
 ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, δ', τὸν Ναζιανζοῦ, τὸν
 Κωλωνείας, τὸν Παρνασοῦ, τὸν Δοάρων. ἐπαρχία Λα-
 5ζικῆς, μητρόπολις Φάσιδος, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι
 ἐπισκόπους, δ', τὸν Ῥωδοπόλεως, τὸν τῆς Σασηνῶν, τὸν
 Πετρῶν, τὸν τῆς Ζηγανέων. ἐπαρχία Θράκης, μητρόπολις
 Φιλιππουπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους,
 γ', τὸν Διοκλητιανουπόλεως, τὸν Σεβαστουπόλεως, τὸν Διοσ-
 10πόλεως. ἐπαρχία Εὐρώπης, μητρόπολις Τραιανοῦ, ἔχει ὑπ' Ed.L 461
 αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, β', τὸν Πήρου, τὸν Ἄνα- Ms. 262. b
 στασιουπόλεως. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μητρόπολις Ῥώ-
 δου, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, ιβ', τὸν Σά-
 μου, τὸν Χίου, τὸν Κόου, τὸν Ναξίας, τὸν Θήρας, τὸν
 15Πάρου, τὸν Λεροῦ, τὸν Ἄνδρου, τὸν Τίνου, τὸν Μήλου,
 τὸν Πισσύνης. ἐπαρχία Ἐμημουπόλεως, μητρόπολις Ἄδρια-
 νοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκόπους, ε', τὸν Μεσημ-
 βρίας, τὸν Σωζοπόλεως, τὸν Πλουτινουπόλεως, τὸν Ἀναστα-
 σιουπόλεως, τὸν Τζαϊδῶν. ἐπαρχία νήσων Κυκλάδων, μη- B
 20τρόπολις Μαρκιανοῦ, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις, ἧτοι ἐπισκό-
 πους, ε', τὸν Ῥωδοστόλου, τὸν Τραμαρίσκων, τὸν Νόβων,
 τὸν Ζεκεδέσπων, τὸν Σκαρίας. ἐπαρχία Φρυγίας Καππα-
 δοκίας, μητρόπολις Ἰσραπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν πόλεις,

14, Dicitanaurorum; 15, Sandidorum; 16, Barbae; 17, Sulaci;
 18, Perbaenorum. In eparchia Cappadociae habet metropolis Mo-
 ciscus sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Nazianzi; 2, Coloniae;
 3, Parnassi; 4, Doarorum. In eparchia Lazicae habet metropolis
 Phasis sub se urbes aut episcopos quatuor, 1, Rhodopoleos; 2, Sae-
 sinorum; 3, Petrorum; 4, Ziganeorum. In eparchia Thraciae ha-
 bet metropolis Philippopolis sub se urbes aut episcopos tres, nempe
 1, episcopum Diocletinopoleos; 2, Sebastopoleos; 3, Diospoleos.
 In eparchia Europae habet metropolis Traianopolis urbes aut epi-
 scopos duo, unum Peri, alterum Anastasiopoleos. In eparchia insu-
 larum Cycladum habet metropolis Rhodus sub se urbes aut episco-
 pos duodecim, 1, episcopum Sami; 2, Chii; 3, Coi; 4, Naxiae;
 5, Therae; 6, Pari; 7, Leri; 8, Andri; 9, Teni; 10, Meli;
 11, Pissinae. In eparchia Irenopolis vel Hemimontis habet metropo-
 lis Hadrianopolis sub se urbes aut episcopos quinque, 1, Mesem-
 briae episcopum; 2, Sozopoleos; 3, Plotinopoleos; 4, Anastasio-
 poleos; 5, Tzoidarum. In eadem eparchia, scilicet Hemimontis,
 habet metropolis Marcianopolis sub se urbes aut episcopos quinque,
 1, Rhodostoli; 2, Tramariscorum; 3, Novorum; 4, Zecedeporum;
 5, Scariae. In eparchia Phrygiae Capatianae habet metropolis Hie-

ἦτοι ἐπισκόπους, ε', τὸν Μελουπόλης, τὸν Διονυσιουπόλεως, τὸν Ἀτουύδων, τὸν Μισύνων.

ΚΕΦ. νε'.

Περὶ τῆς διανομῆς τῶν κομβίων τῆς συνήθειας τῶν πραιποσίτων.

C Ἰστέον δὲ, ὅτι οἱ τιμώμενοι πατρίκιοι ὄ,τε ἔμπρατος, ἦ-5
τοι ὁ στρατηγὸς καὶ πατρίκιος, δίδωσι συνήθειαν τοῖς πραι-
ποσίτοις χρυσοῦ λίτρας ἦ· ὁ δὲ μεσόπρατος πατρίκιος, ἦτοι
ὁ ἐμπολετικὸς ὀφφικιάλιος, δίδωσι χρυσοῦ λίτρας ζ· ὁ δὲ
γε ἄπρατος πατρίκιος, ἦγουν ὁ ἀποσπαθάριος μόνον τιμη-
θεῖς, δίδωσι χρυσοῦ λίτρας ε', ἅτινα διανεμόνται οὕτως. 10
Ἀπὸ τῶν ἡ' λιτρῶν τοῦ ἔμπρατου πατρικίου.

D Τοῦ κουβουκλείου χρυσοῦ λίτραι γ', ,, κδ' ὁ τοῦ κανι-
κλείου ,, λς' ὁ δῆμαρχος Βενέτων ,, λς' ὁ δῆμαρχος Πρα-
σίγων ,, λς' ὁ τῆς καταστάσεως ,, λς' οἱ σιλεντιάριοι ,, λς'
οἱ κύμητες τῶν σχολῶν ,, κδ' οἱ ἀρτικλίνοι τοῦ βασιλέως ,, 15
ιβ' οἱ τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ' ὁ σκευάζων τὸ κανί-
κλειον ,, δ' οἱ ἀξιωματικοὶ ,, β' ὁ πριμικήριος τοῦ κου-
βουκλείου ,, ιβ'. καὶ τὸ πᾶν χρυσοῦ λίτραι ε', ,, με'.

Ἀπὸ τοῦ μέρους Βενέτων.

Ὁ δευτερεύων Βενέτων ,, α', ὁ δευτερεύων Πρασίγων ,, 20

rapolis sub se urbes aut episcopos quinque, 1, Metellipoleos; 2, Dionysitopoleos; 3, Attudorum; 4, Mosynorum.

CAP. 55.

De distributione sportularum consuetudinis praepositorum.

Honorati seu promoti patricii dant consuetudinem praepositis, si quidem fuerint empracti seu reales et officio fungentes, (ut, si quis fuerit simul strategus et patricius creatus,) octo litras auri. Si vero fuerint patricii mesoprati, id est vacantes, allecti, medii inter empractos seu fungentes et apractos seu honorarios, (ut si quis officio quodam civili ornetur,) dant praepositis litras auri septem. Patricius apratus denique seu functionem nullam exercens vel titularis (ut qui tantum ad spathariatum promotus est,) dat litras auri sex. Illae sportulae sic dividuntur, et primum quidem de

OCTO LITRIS PATRICII EMPRACTI

Cubicularii accipiunt auri litras tres, num. 24; praefectus caniciei num. 36; demarchus Venetorum 36; demarchus Prasinorum 36; cerimoniaris 36; silentiarii 36; comites scholarum 24; articlini Imperatoris 12; topoteretae [seu lociservatores] scholarum 3; praeparator caniclii 4; axiomatice 2; primicerius cubiculi 12. Facit auri litras 6, num. 45.

FACTIONIBUS HANC CEDUNT.

Accipit deuteruon seu secundarius Venetorum numisma unum;

α', ὁ γειτονιάρχης μιλ. η', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ. η', Ed.L. 462
 ὁ χαρτουλάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ χαρτουλάριος Πρασίνων
 μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Βενέτων μιλ. η', ὁ φακτιονάριος Πρα-
 σίνων μιλ. η', ὁ μικροπανίτης λευκός μιλ. ε', ὁ μικροπανίτης
 5 ἤρουμεος μιλ. ε', ὁ ποιητὴς Βενέτων μιλ. ε', ὁ ποιητὴς Πρα-
 σίνων μιλ. ε', ὁ μελιστὴς Βενέτων μιλ. ε', ὁ μελιστὴς Πρα-
 σίνων μιλ. ε', οἱ ἐπιστάται Βενέτων μιλ. δ', οἱ ἐπιστάται
 Πρασίνων μιλ. δ', οἱ κράκται Βενέτων μιλ. δ', οἱ κράκται Ms. 263. a
 Πρασίνων μιλ. δ', οἱ σημειωταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ σημειω-
 10 ται Πρασίνων μιλ. δ', οἱ μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ, οἱ μαν-
 δάτορες Πρασίνων μιλ. δ', οἱ βηγάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ Β
 βηγάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ θεωρηταὶ Βενέτων μιλ. δ', οἱ
 θεωρηταὶ Πρασίνων μιλ. δ', οἱ διασημειωταὶ Βενέτων μιλ. β,
 οἱ διασημειωταὶ Πρασίνων μιλ. β', τὸ ὄργανον Βενέτων μιλ.
 15 ε', τὸ ὄργανον Πρασίνων μιλ. ε'. ὁμοῦ διὰ χρυσοῦ „ δ',
 καὶ διὰ μιλ. „ ι', καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν „ ιδ', μιλ. δ'.

Διὰ τῆς τάξεως τοῦ ἰπποδρομίου.

Ὁ ἀκτουάριος „ α', ὁ ἄργυρος τοῦ βεστίου „ β, οἱ
 κούρσωρες „ α', ὁ ἄργυρος τῶν στεφάνων „ α', ὁ τῆς ἀπο-
 20 κρίσεως „ α', ὁ νεανίσκος μιλ. δ', ὁ μαξιλάριος μιλ. δ', δ C

10. οἱ μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ' add. cod., om. ed.

tantundem deuterouon Prasinorum. Geitoniarcha Venetorum miliar.
 8, et tantundem geitoniarcha Prasinorum; item chartularii Veneto-
 rum et Prasinorum singuli octona miliaria; tantundem quoque fac-
 tionarii ambo tam Venetorum, quam Prasinorum, scilicet octona
 quisque; micropantes albae factionis mil. 5; micropantes russae
 factionis mil. 5; poeta Venetorum mil. 6; poeta Prasinorum mil. 6;
 melista vel musicus Venetorum mil. 6; melista Prasinorum mil. 6;
 epistatae vel magistri Venetorum mil. 4; epistatae Prasinorum 4;
 cractae vel clamatores aut praecones Venetorum miliaria 4; cractae
 Prasinorum mil. 4; semeiotae [seu obsignatores, urnarum scilicet
 sortitoriarum,] factionis Venetae mil. 4; semeiotae Prasinorum 4;
 mandatores Venetorum 4; Prasinorum 4; Bigarii Venetorum 5; Pra-
 sinorum 5; contemplatores [signaculorum urnae] Venetorum 4; Pra-
 sinorum 4; resigntatos signaculorum factionis Venetae 2; Prasiae
 2; organum Venetorum 6; Prasinorum 6. Facit hoc aureorum qui-
 dem, qui integri dantur, computatorum numerum IV., miliariorum
 vero, quae singula enumeravimus, in valorem aureorum computatorum
 X. aureos, et quod excurrit. Facit ergo tota summa num. 14, mil. 4.

PRO ORDINE CIRCENSE.

Actuarii accipiunt numisma seu solidum unum; argyros vestii seu
 asservator vestium circensium argento pictarum duo; cursores unum;
 argyros stephanorum (seu argentarius coronarum, qui coronas argen-

Θεσσαράριος μιλ. δ', ὁ χαμαιτριβούνος μιλ. δ', οἱ δερφικάλιοι τῆς κυλίστρας μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Βενέτων μιλ. ε', οἱ μαγγανάριοι Πρασίνων μιλ. ε', οἱ πρωτοβηπτάριοι μιλ. γ', οἱ πρωτοπαλάριοι μιλ. ε', ὁ νομεράριος „ α', οἱ δεκανοὶ τοῦ ἵπποδρόμου „ β', ἡ βίγλα τῆς Δάφνης μιλ. δ'. ὁμοῦ διὰ χρυσοῦ καὶ μιλ. „ ιβ', μιλ. ζ.

Διὰ τῶν διαταρίων καὶ λοιπῶν.

D Ὁ ἀδμηγνσουάλιος „ ζ, οἱ διατάριοι τοῦ κοινοστρωριῶν „ γ', ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου „ α', οἱ διατάριοι τοῦ μεγάλου παλατίου „ β', ὁ δομέστικος τῆς Δάφνης „ α',¹⁰ οἱ διατάριοι τοῦ ἀγίου Στεφάνου μιλ. η', οἱ χρυσοχοὶ τοῦ βασιλικοῦ σκεύους μιλ. δ', οἱ διατάριοι τοῦ ὄστιαρικίου μιλ. ε', οἱ διατάριοι τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. η', οἱ στένοντες τὰ σάμνα τοῦ ἵππικοῦ μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι „ α', οἱ διατάριοι τοῦ στρατωρικίου μιλ. ε', οἱ ἀσέλιοι „ α', οἱ διατάριοι¹⁵ τῶν εἴδ' ἀκουβίταν μιλ. ζ, οἱ διατάριοι τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μιλ. ι', οἱ διατάριοι τῆς μανναύρας μιλ. ζ, οἱ τῆς Ed. L.463 βεστοσάκρας „ α', οἱ βασιλικοὶ λοῦσαι „ α', οἱ καλδάριοι μιλ. β'. ὁμοῦ διὰ χρυσοῦ „ ιη', καὶ διὰ μιλ. „ ε'. ὁμοῦ ο, κγ'.

20

teas victoribus circensibus debitas procurabat et asservabat,) unum; apocrisiarius unum; neanicus seu iuvenis miliar. 4; maxilarius mil. 4; tesserarius 4; chamaetribunus seu tribunus pedestris 4; officiales cylistræ seu aedis, in qua urna cum sortibus agitur 5; mangana-rii seu carceribus circi, unde currendi initium fit, praefecti factionis Venetae 5, Prasinæ 5; protovectarii 3; protopalarii, 5; numerarius numisma unum; decani circi num. 2; vigla vel vigilia Daphnes mil. 4. Faciunt simul aurei et miliaria: . . . Aur. XII, miliar. 7.

PRO DIAETARIIS ET RELIQUIS.

Admissionalis accipit numism. 7; diaetarii consistorii 3; domesticus magni palatii 1; diaetarii magni palatii 2; domesticus Daphnes 1; diaetarii S. Stephani miliaria 8; aurifabri seu collectillis imperialis mil. 4; diaetarii ostiarii seu officii ostiariorum 6; diaetarii circi 8; collocantes scamna circi 3; acentarii numism. 1; diaetarii stratoricii seu officii stratorum mil. 5; aselii num. 1; diaetarii novendecim accubituum mil. 7; diaetarii sanctissimæ Deipnitricis mil. 10; diaetarii magnauræ mil. 7; ad vestosacram pertinentes num. 1; imperiales lustae vel balneatores num. 1; caldarii mil. 2; numismata vel aurei hic commemorati, si computantur, sunt 18, et miliaria hic recensita si in aureis computantur, efficiunt aureos 5. Facit ergo tota summa numismata 23.

Διὰ τῶν θυρωρῶν.

Οἱ θυρωροὶ τῆς θερμάστρας ,, β', οἱ θυρωροὶ τοῦ ἵππο-
δρόμου ,, β', οἱ διατρέχοντες ,, β', οἱ κορτινάριοι ,, α', μιλ.
ζ', οἱ βασιλικοὶ ἀρμοφύλακες ,, β'. ἡμοῦ διὰ χρυσοῦν ,, ς',
5 μιλ. ζ'.

Διὰ τῶν φωταψιῶν.

Ὁ κανστρένσιος ,, α', ὁ ἑφερενδάρσιος ,, α', μιλ. ζ'. οἱ
βασιλικοὶ κληρικοὶ ,, ε', οἱ ψάλται τῆς ἁγίας Σοφίας ,, β',
οἱ ὑπουργοὶ τοῦ νάρθηκος μιλ. δ', οἱ ἀναγνώσται τῶν β' ἔ- Ms. 263. b
ιοβδομάδων ,, β', ὁ σκευοφύλαξ ,, α', οἱ ὀστιάριοι τοῦ ἁγίου
φρέατος μιλ. ε', οἱ ὑποδιάκονες μιλ. ζ', οἱ στραῦτες τοῦ
πατριάρχου μιλ. ε', οἱ βαλαντάδες μιλ. ε', οἱ ἐπισκοπιανοὶ
μιλ. ε', ὁ δομέστικος τῶν ὑποδιακόνων μιλ. ζ', ἡ ἐκκλησία
τοῦ ὀσπηῆρος τοῦ Σταυρακίου ,, β', ἡ ἐκκλησία τῶν ἀκοιμητῶν
15,, γ', ἡ ἐκκλησία τοῦ Κυρίου ,, α', οἱ δεκανοὶ τοῦ πατριάρχου
μιλ. δ', οἱ διποτάτοι τῆς ἁγίας Σοφίας μιλ. γ', οἱ τῆς σπου-
δῆς μιλ. η', οἱ τῆς παρασπουδῆς μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τῶν Βα-
σιλίδου ,, α', ὁ ἅγιος Στέφανος εἰς τὸν ἵππόδρομον ,, α', ἡ ἐκ-
κλησία τῶν ἁγίων Σεργίου καὶ Βάχχου ,, α', ὁ ἅγιος Θεό-
20δωρος ,, α', ὁ ἅγιος Καλλίνικος ,, α', ἡ ἐκκλησία τῶν πελ...
εβ', ὁ ἅγιος Στέφανος εἰς τὴν Λάφνην ,, α', ἡ διακονία τῶν

PRO PORTARIIS.

Portarii calfactorii aut vaporarii accipiunt num. 2; circi item 2;
item vernaculi; cortinarii seu observatores velorum num. 1, mil. 7;
imperiales armophylaces vel custodes armorum num. 2. Facit aureos
9, mil. 7.

IN LUMINARIA [SEU PRO ECCLESIIIS].

Castrensis [ecclesiae vel patriarchae] accipit num. 1; referenda-
rius [ecclesiae vel patriarchae num. 1, mil. 6; clerici imperiales num.
5; psaltae seu cantores S. Sophiae num. 2; ministri narthecis mil. 4;
anagnostae seu lectores duarum septimanarum numism. 2; sceuophylax
seu sacrorum vasorum custos num. 1; ostiarii sancti putei mil. 5;
hypodiacones seu subdiaconi mil. 6; stratores patriarchae mil. 5;
balantades mil. 5; episcopiani mil. 5; domestic. hypodiaconorum mil.
6; ecclesia Salvatoris in monasterio Stauracii num. 2; ecclesia Acoe-
metorum num. 3; ecclesia Domini num. 1; decani patriarchae mil. 4;
dipotati vel deputati S. Sophiae mil. 3.; monachi monasterii Spudes
mil. 8; monachi monasterii Paraspudes mil. 5; ecclesia in monasterio
Basilidae num. 1; S. Stephanus circi numism. 1; ecclesia SS. Sergii et
Bacchi num. 1; S. Theodorus num. 1; S. Callinicus num. 1; ecclesia
monasterii Pelecani num. 2; S. Stephanus Daphnes num. 11; diaconia
[vel corpus diaconorum] monasterii Urbicii, quod pronœtiae aut pro-

Οὐρβικίον οἱ προνοῖται ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου Μωκί-
 ου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγχαρίου ,, α'. καὶ ὁμοῦ
 διὰ χρυσίου ,, κθ', καὶ διὰ μιλιαρησιῶν ,, ε', μιλ. β. καὶ
 ὁμοῦ τὸ πᾶν διὰ τῶν ὑμφοτέρων χρυσίου λίτραι ζ, ,, νέ,
 μιλ. κ'. 5

D Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τῶν ζ λιτρῶν τοῦ μεσοπράτου.
 πατρικίου.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας γ', ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου ,, λ', οἱ δύο δήμαρχοι ἀνά ,, λ', ὁ τῆς καταστάσεως ,, λ',
 οἱ σιλεντιάριοι ,, λ', οἱ ἀρτικλίνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ κῶ-10
 μητες τῶν σχολῶν ,, κ', ὁ σκευάζων τὸ κανίκλειον ,, δ', οἱ
 τοποτηρηταὶ τῶν σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλεί-
 ου ,, ιβ', οἱ ἀξιωματικοὶ ,, β'. καὶ τὸ πᾶν χρυσίου λίτραι
 ε' ,, νθ'. διὰ τοῦ μέρους τῶν Βενέτων καὶ Πρασίνων. δια-
 νέμονται οὗτοι καθὼς καὶ πρότερον εἴρηται. οὐ γὰρ ὑποπί-15
 Ed.L. 464 προυν ἐκ τοῦ προτέρου κομβίου οὐδέν. διὰ τῶν διαιταρί-
 ων καὶ λοιπῶν. ὁ ἀδμηρσουνάλιος ,, ε', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 κονισιστωρίου ,, β', ὁ δομέστικος τοῦ μεγάλου παλατίου ,, α',
 οἱ διαιτάριοι τοῦ μεγάλου παλατίου ,, β', ὁ δομέστικος τῆς
 Δάφνης ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου μιλ. η', οἷ20
 χρυσοχοὶ τοῦ βασιλικοῦ σκεύους μιλ. δ', οἱ διαιτάριοι τοῦ
 οὔστιαρικού μιλ. ε', οἱ διαιτάριοι τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. ζ, οἱ

visores appellatur, num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S.
 Pancharii num. 1. In hactenus recensitis habemus numism. quidem
 solida 29, ex miliariis autem singularibus confecta alia 5 cum
 duobus miliar. Iam si hanc summam ad ceteras superiores addas et
 contrahas omnes in unam, efficias auri litras 7, num. 55, miliar. 8.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII MESOPRATI, SEPTEM LITRIS AURI
 CONSTANTIS.

Ad cubiculum pertinentes accipiunt litras 3; caniclei praefectus
 numismata 30; ambo demarchi singuli num. 30; cerimoniararius num.
 30; silentiarii 30; articlini imperiales 12; comites scholarum 20;
 praeparans canicleum 4; locum tenentes 5; scholarum 3; primicerius
 cubiculi 12; axiomatici 2. Summa litrae 5, numismata 59. Porro
 inde cedunt factionibus, Venetae atque Prasiniae haec: sed quid
 opus est superius dicta repetere; quum iidem eadem, atque ante,
 et nihilo minus accipiant. Ergo diaetarii et reliqui haec ferunt:
 admissionalis numism. 6; diaetarii consistorii num. 2; domesticus
 magni palatii num. 1; diaetarii magni palatii num. 2; domesticus
 Daphnes num. 1; diaetarii S. Stephani mil. 8; aurifabri suppellectilis
 imperialis mil. 4; diaetarii ostiarii mil. 6; diaetarii circi miliar. 7;
 collocatores scammorum circensium mil. 3; acentarii aut protocent-

στένοντες τὰ σκάμνα τοῦ ἵπποδρόμου μιλ. γ', οἱ πρωτοκεντάριοι
 ,, α', οἱ διαιτάριοι τοῦ στρατωρικοῦ μιλ. δ', τοῖς ἀσελλοῖς ,,
 α', οἱ διαιτάριοι τῶν ἰθ' ἀκουβίτων μιλ. ζ', οἱ διαιτάριοι
 τῆς παναγίας μιλ. ι', οἱ διαιτάριοι τῆς μανναύρας μιλ. ζ', οἱ
 5 τῆς βεστοσάκρας ,, α', οἱ βασιλικοὶ λούσται ,, α', οἱ καλδά-Β
 ριοι μιλ. β'. καὶ τὸ πᾶν διὰ χρυσίου ,, ις', καὶ διὰ μιλ. ,,
 δ', μιλ. ια'. ἰμοῦ τὸ πᾶν ,, κ', μιλ. ια'. διὰ τῶν θυρωρῶν. Ms. 264. a
 καὶ οὗτοι λαμβάνουσι καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου κομβίου.
 ὁμοίως καὶ αἱ φροταψίαί, ἤγουν αἶ' ἐκκλησίαι.

10 Διὰ τῆς διανομῆς τοῦ κομβίου τοῦ ἀπράτου πατρικίου τῶν ε'
 λίτρων οὕτως.

Οἱ τοῦ κουβουκλείου χρυσίου λίτρας β', ὁ τοῦ κανικλεί-
 ου ,, κδ', οἱ δύο δῆμαρχοι ,, μη' ἀνά ,, κδ', ὁ τῆς καταστά-
 σεως ,, κδ', οἱ σιλεντιάριοι ,, κδ', οἱ κόμητες τῶν σχολῶν ,, C
 15 κδ', οἱ ἀρτοκλίνοι τοῦ βασιλέως ,, ιβ', οἱ τοποτηρηταὶ τῶν
 σχολῶν ,, γ', ὁ πριμικήριος τοῦ κουβουκλείου ,, ιβ', οἱ ἀξι-
 ωματικοὶ ,, β', ὁ σκευάζων τὸ κανίκλειον ,, δ'. ἰμοῦ λίτρας
 δ' ,, λγ'. διὰ τῶν δύο μερῶν Βενέτων τε καὶ Πρασίνων. ὁ
 20 δευτερεύων Βενέτων ,, α', ὁ δευτερεύων Πρασίνων ,, α', ὁ
 20 γειτονιάρχης Βενέτων μιλ. η', ὁ γειτονιάρχης Πρασίνων μιλ.
 η', ὁ χαρτουλᾶριος Βενέτων μιλ. η', ὁ χαρτουλᾶριος Πρασί-

rui num. 1; diaetarii stratoricii miliar. 5; aseliis [seu equorum sella-
 torum equisonibus] num. 1; diaetarii novendecim accubituum mil.
 7; diaetarii panagiae seu sanctissimae Deigenitricis mil. 10; diaeta-
 rii magnaerae mil. 7; vestosacrae adscripti num. 1; lustae vel bal-
 neatores corporis Augusti num. 1; caldarii mil. 2. Habes ergo soli-
 da numismata 16 et e miliaresiis singularibus, si numismata compu-
 tes, alia 4 cum 11 miliaresiis. Ergo tota summa est 20 num., 11
 mil. Porro cedunt inde ianitoribus, item phothapsiis seu ecclesiis
 eadem emolumenta atque e superiore combio, ut ergo hio repetero
 opus non sit.

DE DISTRIBUTIONE SPORTULAE PATRICII APRATI, QUAE CONSTAT

SEX LITRIS.

Ea ita distribuitur. Accipiunt cubicularii lit. 2; canicles prae-
 fectus num. 24; demarchi ambo n. 48; (singuli nempe 24;) silentia-
 rii num. 24; comites scholarum num. 24; articlini imperiales num.
 24; topoteretae scholarum num. 3; primicerius cubiculi 12; axioma-
 tici 2; praeparator caniclei numismata 4. Faciunt simul litras 4,
 numism. 33. Factionibus ambabus, Venetae Prasinacque, inde ce-
 dunt haec. Deutereuon Venetorum accipit numisma 1; deutereuon
 Prasinorum num. 1; geitoniarques Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; chartularius Venetorum mil. 8, et alter Prasi-
 norum tantundem; factionarius Venetorum mil. 8, et alter Prasinorum

ων μιλ. η', ο φακτιονάριος Βενέτων μιλ. η', ο φακτιονάριος
 Πρασίτων μιλ. η', ο λευκός μιλ. ε', ο ρούσιος μικροπανίτης
 Δμιλ. ε', ο ποιητής Βενέτων μιλ. ζ', ο ποιητής Πρασίτων μιλ.
 ζ', ο μελιστής Βενέτων μιλ. ζ', ο μελιστής Πρασίτων μιλ. ζ',
 οί επιστάται Βενέτων μιλ. δ', οί επιστάται Πρασίτων μιλ. δ',
 οί κρύκται Βενέτων μιλ. δ', οί κρύκται Πρασίτων μιλ. δ',
 οί σημειωταί Βενέτων μιλ. δ', οί σημειωταί Πρασίτων μιλ.
 δ', οί μανδάτορες Βενέτων μιλ. δ', οί μανδάτορες Πρασίτων
 μιλ. δ', οί βηγάριοι Βενέτων μιλ. ε', οί βηγάριοι Πρασίτων
 μιλ. ε', οί θεωρηταί Βενέτων μιλ. δ', οί θεωρηταί Πρασίτων μιλ.
 δ', οί διωσφημειωταί Βενέτων μιλ. β', οί διωσφημειωταί
 Πρασίτων μιλ. β', τὸ ὄργανον Βενέτων μιλ. ζ', τὸ ὄργανον
 Πρασίτων μιλ. ζ'. ὁμοῦ ,, ιδ', μιλ. δ'.

Ed.L. 465

Διὰ τοῦ ἵπποδρομιῶν.

Ὁ ἀκτουάριος ,, α', ὁ ἄργυρος τοῦ βεστίου ,, β', ὁ κόρυς-15
 σωρ ,, α', ὁ ἄργυρος τῶν στεφάνων ,, α', ὁ τῆς ἀποκρίσεως
 ,, α', ὁ νεανίσκος μιλ. δ', ὁ μαξιλλάριος μιλ. δ', ὁ Θεσσαρά-
 ριος μιλ. δ', ὁ χαμετριβοῦνος μιλ. δ', οί ὀφφικιάλιοι τῆς κυ-
 λίστρας μιλ. ε', οί μαγγανάριοι Βενέτων μιλ. ε', οί μαγγανά-
 ριοι Πρασίτων μιλ. ε', τοῖς πρωτοβηταρίοις μιλ. γ', τοῖς πρω-20
 τοπαλλαρίοις μιλ. ε', τῷ νομεραρίῳ ,, α', τοῖς δεκανοῖς τοῦ

tantundem; albus seu micropanites albae factionis mil. 5, et rus-
 sus seu russae factionis micropanites tantundem. Poëta Veneto-
 rum mil. 6, et alter Prasinorum tantundem; melistes seu musicus
 Venetorum mil. 6, et alter Prasinorum tantundem; epistatae seu ma-
 gistri Venetorum mil. 4, et epistatae Prasinorum tantundem; cra-
 ctac seu praecones Venetorum mil. 4, et Prasinorum pariter; semio-
 tae vel obsignatores [urnae] Venetorum m. 4, et Prasini pariter;
 mandatores Veneti mil. 4, et Prasini quoque; bigarii Veneti mil. 5,
 et Prasini quoque; contemplatores [urnae puta] Venetorum mil. 4,
 et Prasinorum tantundem; diasemiotae seu resignatores [urnae] Ve-
 neti mil. 2, et Prasini non minus. Organum Venetum mil. 6, et
 Prasinum perinde. Faciunt haec numismata 14, miliar. 4.

PRO CIRCO.

Accipit actuarius num. 1; argyrus vestii 2; cursor unum; argy-
 rus coronarum unum; apocrisiarius unum; neaniscus miliarisia 4;
 maxillarius mil. 4; tesserarius mil. 4; chamaetribunus seu tribunus
 inferior mil. 4; officiales Cylistrae (vel urnae sortium agitandae) mil.
 5; manganarii Venetorum mil. 5, et Prasinorum tantundem; proto-
 vectarii m. 3; protopallarii mil. 5; numerarius num. 1; decani hip-
 podromi num. 2; vigilia seu excubiae Daphnes mil. 4. Habes hic

ἑκποδρομίου ,, β, τῆ βίγλῃ τῆς Δάφνης μιλ. δ. ἑμοῦ χρυ-
σίου ,, θ, καὶ διὰ μιλ. ,, γ, μιλ. ζ.

Διὰ τῶν διαταριῶν.

Τῶ ἀδμηνσουναλίῳ ,, ε, τοῖς διαταριοῖς τοῦ κοινοστω-
5 ρίου ,, β, ὁ δομέστικος τοῦ παλατίου ,, α, οἱ διαταριοὶ τοῦ
μεγάλου παλατίου ,, α, ὁ δομέστικος τῆς Δάφνης ,, α, οἱ δι-Μα.264. b
αιτάριοι τοῦ ἁγίου Στεφάνου ,, α, οἱ χρυσοχοὶ τοῦ βασιλι-
κοῦ σκεύους μιλ. δ, οἱ διαταριοὶ τοῦ ὄστιαρικίου μιλ. β, οἱ
διαταριοὶ τοῦ ἵπποδρομίου μιλ. η, οἱ στένοντες τὰ σκάμνα του
10 ἰππικοῦ μιλ. γ, οἱ πρωτοκεντάριοι ,, α, τοῖς ἀσελίοις ,, α,
οἱ διαταριοὶ τοῦ στρατωρικοῦ μιλ. ε, οἱ διαταριοὶ τῶν ἰθ'
ἄκουβίτων μιλ. η, οἱ διαταριοὶ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μιλ. C
ε, οἱ διαταριοὶ τῆς μανναύρας μιλ. η, οἱ τῆς βεστοσάκρας
,, α, οἱ βασιλικοὶ λούσται ,, α, οἱ καλδάριοι μιλ. β. ἑμοῦ
15 χρυσίου ,, ιθ, καὶ διὰ μιλ. ,, δ, μιλ. ι.

Διὰ τῶν θυρωρῶν.

Οἱ διατρέχοντες τοῦ λογοθέτου τοῦ δρόμου ,, β, οἱ θυ-
ρωροὶ τῆς θερμάστρας ,, β, οἱ θυρωροὶ τοῦ ἵπποδρομίου ,,
β, οἱ κορτινάριοι ,, α, μιλ. ζ, οἱ βασιλικοὶ ἀρμοφύλακες ,,
20 β. ἑμοῦ χρυσίου ,, θ, μιλ. ζ. D

Διὰ τῶν φωταψιῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν προσώπων.

Τῶ καστρενσίῳ ,, α, τῶ ῥεφερενδαρίῳ ,, α, οἱ βασιλι-

numismata solida 9, quibus accedunt alia e miliaresiis confecta tria
una cum miliaresiis 7.

PRO DIAETARIIS.

Accipit admissionalis numism. 5; diaetarii consistorii num. 2; domesticus palatii 1; diaetarii magni palatii 1; domesticus Daphnes 1; diaetarii S. Stephani 1; aurifabri supellectilis imperialis mil. 4; diaetarii ostiarii mil. 2; diaetarii circi mil. 8; collocantes scamna circensia mil. 3; acentarii num. 1; asellii n. 1; diaetarii stratoricii mil. 5; diaetarii novendecim accubituum mil. 8; diaetarii sanctissimae Deiparae mil. 10; diaetarii magnaurae mil. 8; vestosacrae adscripti num. 1; iustae vel balneatores imperiales num. 1; caldarii mil. 2. Habes numismata solida 15, et alia e miliaresiis confecta quatuor una cum decem miliarensibus.

PRO IANITORIBUS.

Diatrechontes seu vernaculi logothetae dromi accipiunt num. 2; ianitores vaporarii numism. 2; ianitores circi num. 2; cortinarii num. 1, miliar. 7; armorum imperialium custodes num. 2. Summa 9 numism. et 7 miliar.

PRO CEREBIS PER ECCLESIAS ACCENDENDIS ET ALIIS PERSONIS ECCLESIASTICIS.

Castrensis [patriarchae scilicet] accipit nummum 1; referendarius

καὶ κληρικοὶ τοῦ Φάρου ,, ε', οἱ ὑποδιάκονες τῆς ἁγίας Σοφίας μιλ. ε', οἱ δεκανοὶ τοῦ πατριάρχου μιλ. δ', οἱ δικετό-
 ται μιλ. γ', οἱ τῆς σπουδῆς μιλ. η', οἱ τῆς παρασπουδῆς μιλ.
 ε', οἱ στρατῶρες τοῦ πατριάρχου μιλ. ε', οἱ ἀναγνώσται τῶν
 β' ἑβδομάδων ,, α', μιλ. ε', οἱ ψάλλται τῆς ἁγίας Σοφίας ,, α',
 Ed.L. 466 μιλ. ε', οἱ σκευοφύλακες ,, α', οἱ ὑπουργοὶ τοῦ νάρθηκος μιλ.
 δ', οἱ ὀστιάριοι τοῦ ἁγίου φρέατος μιλ. ε', οἱ βαλαντάδες
 μιλ. ε', οἱ ἐπισκοπιανοὶ μιλ. ε', ὁ δομέστικος τῶν ὑποδιακό-
 νων μιλ. ε', ἡ ἐκκλησία τῶν ἀκοιμήτων ,, γ', ἡ ἐκκλησία τοῦ
 Κυρίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεφάνου τοῦ ἱπποδρο-
 μίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ σωτήρος τοῦ σταυρίου ,, α', ἡ ἐκ-
 κλησία τῶν Βασιλίδου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεφάνου
 τῆς Δάφνης ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Σεργίου καὶ Βίτχου
 ,, α', ἡ ἐκκλησία τῆς μονῆς τοῦ Πελεκάνου ,, α', ἡ ἐκκλησία
 τοῦ ἁγίου Θεοδώρου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Καλλινίκου¹⁵
 ,, α', ἡ διακονία τῶν Οὐρβικίου ,, α', ἡ διακονία τοῦ ἁγίου
 Β Μωκίου ,, α', ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Παγχαρίου ,, α'. ὁμοῦ
 χρυσίου ,, κδ', καὶ διὰ μιλ. ,, ε', μιλ. η'. καὶ ὁμοῦ διὰ χρυ-
 σίου καὶ μιλ. ,, κθ', μιλ. η'. καὶ ὁμοῦ τὸ πᾶν ἔξοδ. λίτρ. ε',
 ,, μζ', καὶ ἀναπρ. ,, κε'. ἔστιν δὲ καὶ ἡ διανομή τῶν π'. ,,²⁰
 τῶν ὀψικρ. τοῦ πατρικίου * * *

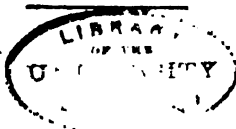
item num. 1; imperiales clerici Phari nummos 5; hypodiacones S. Sophiae mil. 6; decani patriarchae mil. 4; deputati mil. 3; monachi Spudes mil. 8; monachi Paraspudes mil. 5; stratores patriarchae mil. 5; anagnostae duarum septimanarum num. 1, mil. 6; psaltae S. Sophiae num. 1, mil. 6; sceuophylaces num. 1; ministri narthecis mil. 4; ostiarii sancti putei mil. 5; balantades mil. 3; episcopiani mil. 5; domesticus hypodiaconorum mil. 6; ecclesia Acoemeterum num. 3; ecclesia Domini num. 1; ecclesia S. Stephani in circo numism. 1; ecclesia Salvatoris cum cognomine Staurii num. 1; ecclesia monasterii Basilidae num. 1; ecclesia S. Stephani Daphnes num. 1; ecclesia S. Sergii et Bacchi num. 1; ecclesia monasterii Pelecani n. 1; ecclesia S. Theodori n. 1; ecclesia S. Callinici n. 1; diaconia vel diaconatus aut ministerium ecclesiasticum monasterii Urbicii num. 1; diaconia S. Mocii num. 1; ecclesia S. Pancharii num. 1. Habes numismata solida 24, et alia 5 e miliarisiiis computatis confecta una cum mil. 8. In summa num. 29, mil. 8. Haec summa si praecedentibus addatur, emerget expensarum numerus: litrae 5, numism. 47. Ut adeo ad complendas sex litras supersint adhuc 25 numism. [quae videntur praepositis cecis; ut etiam, quae in superioribus computis desiderantur ad complendas summas octo, et deinceps septem litrarum]. Fiebat autem distributio octoginta numismatum obsequiorum patricii sic. * * *

ΚΕΦ. νζ.

Περὶ συνήθειῶν τῶν πραιποσίτων ἐν τῇ τάξει τοῦ ἵπποδρομίου. Ma. 265. b

Ἐπειδή περ πᾶσιν πρόκεινται ἡ τῆς τερπνῆς ἵπποδρομίας **C**
 χαρμόσυτος θεά και ἀκριβῆς τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων τάξεων
 5 ἐνάαρμωτος χωρία και σύμπνοια· δεῖ πάντας και ταύτην ἀ-
 νάγραπτον ταῖς εἰς τὸ ἐξῆς γενεαῖς καταλιπεῖν σημαίνουσαν
 τὴν ἑκαστον αὐτῶν τοπικὴν σημασίαν και σχήματος ἐναλλα-
 γῆν, και ὁπόσην ἑκαστος αὐτῶν ἐπὶ ὄν κατατάσσεται κλῆρον,
 καταβάλλεται τοῖς πραιποσίτοις τὴν συνήθειαν ὡς ἔχοντες
 10 αὐτῶν τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν και εὐταξίας διάταξιν και ἀπα-
 ραλλάκτως τοῖς ἀρχαίοις τύποις ἐξακολουθοῦσιν. και γὰρ ὡς
 ὑπὸ παλαιοῦ ἐκράτει ἡ συνήθεια, ἐξηύρηται δὲ και μετὰ ταῦ-
 τα ἐπὶ τῷ Ἰωσήφ πραιποσίτου τοῦ γέγοντος και τῶν πρὸ **D**
 αὐτοῦ, οἷς και ἐπέπρακτο. τὸ γὰρ ἀκρόστιχον τῆς ῥόγας τῶν
 15 πολιτικῶν τάξεων τοῦ ἵπποδρομίου ἐλάμβανον οἱ πραιποσί-
 τοι ἐκ τοῦ εἰδικοῦ λόγου, ἔχοντες παρ' ἑαυτοῖς ἐν κώδηξω τὰς
 τάξεις κατ' ὄνομα και ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῶν ἐρόγευον, λογαριάζον-
 τες ἑκαστον μὴ ἀμελῶς διακεῖσθαι πρὸς τὴν δουλείαν αὐτοῦ,
 καθὼς οἱ τῶν δύο μερῶν χαρτουλάριοι μετ' ἐγγράφου ἀσφα-
 20 λείας τούτους ὑπέδεικνον. και ἐν τούτοις πᾶσι τοῖς τά-
 ξεσιν εἴ τινας ἠῤῥισκον τελευτήσαντας, κατέτασσον ἀνθετέρους
 ἀκριβεῖς και ἐπιτηδεῖους πρὸς ἣν ἑκαστος αὐτῶν ἐτάσσετο
 τάξιν. χαυνότητι τοίνυν τῶν μετὰ ταῦτα πραιποσίτων με-
 τῆλθεν ἡ διακατοχὴ τῶν τοιούτων τάξεων εἰς τὸ στρατιωτι-
 25 κὸν λογοθέσιον, και χωρὶς γνώμης τῶν πραιποσίτων οἱ τε
 χαρτουλάριοι και ὁ στρατιωτικὸς τάσσουσιν εἰδικοὺς αὐτῶν
 ἀνθρώπους ἀναβιβάζοντες τὰς αὐτῶν ῥόγας ὡς ἂν ἐθέλωσιν,
 δουλείας παρ' αὐτῶν εἰς τὸ κοινὸν τὸ παραπάν μὴ γινομένης.
 οὓς . . . χρὴ κατέρ . . . ἀν τῶν πραιποσίτων ἐξωθεῖσθαι
 30 τοῦ τάγματος εἰς ᾧ δουλεύουσιν. και ἀπὸ τοῦ νῦν δεῖ πά-
 λιν τοῖς πραιποσίτοις ταῦτα κατέχειν και διορθοῦσθαι, και
 μηκέτι μήτε τὸν στρατιωτικὸν ἢ τοὺς χαρτουλαρίους και νο-
 ταρίους ἐν ἐξουσίᾳ εἶναι τάσσειν ἀφ' ἑαυτῶν τὸν οἰονοῦν ἐν*

1. Capitis initium, quod in ultima membrana, extremo ligneo
 libri involucro agglutinata, dum eam revello, invenio. REISKIUS.
 νε' cod. et ed. 7. ἐναλλαγεῖν cod. et ed. 8. κατέσσεται
 cod. et ed.





BONNAE
TYPIS C. F. THORMANNI.
